

LEXNET

EUROPEAN INFORMATION - SIA

PUBLIC PROCUREMENT

DANISH LEGISLATION 2010

Revised 8 May 2010

Skolas iela 4-11
LV-1010 Riga, Latvia
VAT LV 40003655379

Phone: +371-2616-2303
Fax: +371-6728-9021
Skype: +45-3695-7750

E-Mail: pgj@lexnet.dk
Website: www.lexnet.dk
Member: www.eurolex.com

Udbud

EUs udbudsregler indeholder procedurer for tildeling af **offentlige kontrakter**.

- Udbudsreglerne findes først og fremmest i [udbudsdirektivet](#), der regulerer køb af **varer**, en række **tjenester** - over visse beløbsgrænser - samt større **bygge- og anlægsopgaver**. [Tærskelværdierne for 2008 og 2009 kan ses her.](#)
- For mindre bygge- og anlægsopgaver for offentlige myndigheder indeholder tilbudsloven regler om disse. 1. september 2005 trådte de nye regler på dette område i kraft. [Loven ses her.](#)
- Tilbudsloven indeholder endvidere regler om indkøb af varer og tjenesteydelser. Disse regler trådte i kraft den 1. juli 2007.
- Derudover reguleres offentlige kontrakter af **EF-Traktatens** principper, fx forbudet mod diskrimination.

Reguleringen skal sikre, at leverancer til det offentlige sker i fri og lige konkurrence.

Vejledning via Udbudshotline, tlf. 7226 8085

Telefontid i tidsrummet kl. 9:00 - 12:00.

Konkurrencestyrelsen er ressortmyndighed for reglerne for tildeling af offentlige kontrakter. Placeringen af området i Konkurrencestyrelsen er naturlig, fordi udbudsreglerne får en stadig mere central placering som en del af konkurrencereglerne.

[Klare mål for udbudområdet kan ses her.](#)

Til top

Regler

Konkurrencestyrelsen har de sidste par år arbejdet med at sikre en effektiv modernisering og forenkling af reglerne for offentlige udbud.

Styrelsen deltager i EU-samarbejdet og sørger for at gennemføre EU's udbudsregler i dansk ret. Det er her et vigtigt led i styrelsens arbejde at sikre danske fingeraftryk på fremtidens udbudsregler.

Nye forslag til udbudsdirektiver fra Kommissionen sigter mod at forenkle og modernisere reglerne om udbud. Forslagene skal også gøre reglerne mere fleksible at anvende.

Herudover er det et vigtigt led i styrelsens opgaver at vejlede om, hvordan udbudsreglerne skal fortolkes og anvendes, jf. afsnittet om [vejledning](#).

Under afsnittet med [publikationer](#) kan findes yderligere vejledninger og andre publikationer om udbud udgivet efter 1997.

De nye udbudsdirektiver:

- [Forsyningsvirksomhedsdirektivet med bekendtgørelse nr. 936 af 16. september 2004](#)
- [Udbudsdirektivet med bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004](#)
- [Ændringsbekendtgørelser til de nye udbudsdirektiver](#)
- [De nye EU-udbudsdirektiver \(off. i EU-tidende L-134 den 30. april 2004\)](#)
- [Om forarbejderne til de nye udbudsdirektiver](#)

De tidligere 4 direktiver ses længere nede på denne side. De gælder kun for udbud iværksat før 1.1.2005:

- [Lov om gennemførelse af EF's udbudsdirektiver](#)

Stand-still

- [Standstill bekendtgørelse 588 af 1. oktober 2006](#)

Tilbudsloven:

Tilbudsindhentning **fra og med 1. september 2005** reguleres af:

- [Lov om ændring af lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren og lov om Klagenævnet for Udbud - lov nr. 572/2007](#)
- [Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren](#)
- [Den nye bekendtgørelse nr. 817/2005](#) (om visse udbyderes anvendelse af underhåndsbud).
-

(Tilbudsindhentning **før 1. september 2005**)

- [Tilbudsloven fra 2001](#)
- [2002-Tilbudsbekendtgørelsen](#) (bygge- og anlæg))

Tærskelværdierne:

- [Tærskelværdier 2008 og 2009](#)
- [Tærskelværdier 2006 og 2007](#)
- [Tærskelværdier 2005](#)
- [Tærskelværdier 2004](#)
- [Tærskelværdier 2002 og 2003](#)

- [Tærskelværdier 2000 og 2001](#)
- [Cirkulære nr. 6/2000 om tærskelværdier](#)

CPV:

- [CPV](#) (gældende for udbud fra 16.12.03)
- [1998 CPV/korresponderende CPC](#) (ikke gældende)

Klagenævnet for udbud:

- [Lov om Klagenævnet for Udbud](#)
- [Bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud](#)

Kontroldirektiverne:

- [Rådets direktiv 89/665/EØF af 21.12.1989](#) (1. kontroldirektiv)
- [Rådets direktiv 92/13/EØF af 25.2.1992](#) (2. kontroldirektiv)

De tidligere udbudsdirektiver (anvendes ikke ved udbud der iværksættes efter 1.1.2005):

- [Bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud](#)
- [Bygge- og anlægsgesdirektivet med bekendtgørelse nr. 649](#)
- [Vareindkøbsdirektivet med bekendtgørelse nr. 650](#)
- [Tjenesteydelsesdirektivet med bekendtgørelse nr. 651](#)
- [Forsyningsvirksomhedsdirektivet med bekendtgørelse nr. 652](#)

Andre relevante regler:

- [EF-traktaten, nogle relevante bestemmelser](#)
- [Andre relevante regler](#)
- [Cirkulæreskrivelse om samtidig underretning af ansøgere og tilbudsgivere](#)

Til top

Andre relevante regler

Konkurrenceloven

Konkurrenceloven indeholder forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominerende stilling. I relation til udbudssituationen skal man specielt være opmærksom på, at et udbud kan komme til at virke konkurrenceforvridende og dermed være i strid med Konkurrenceloven.

Loven sidestiller privat og offentlig erhvervsvirksomhed.

[Konkurrenceloven](#)

Lov om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre myndigheder

Loven lægger rammerne for, i hvilket omfang kommuner og amtskommuner kan udføre opgaver for andre offentlige myndigheder.

[Lov nr. 378 af 14/6 1995](#)

Finansministeriets udbudscirkulære

Udbudscirkulæret lægger rammerne for statslige myndigheders udbud af drifts- og anlægsopgaver. Cirkulæret gælder uanset om udbudet angår varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsopgaver.

[CIS nr. 159 af 17/12 2002](#)

Udfordringsret

Loven om kommunernes styrelse indeholder i § 62a og 62b bestemmelser, der giver private virksomheder adgang til at udfordre kommunerne ved uopfordret at afgive tilbud på løsning af opgaver. Loven pålægger endvidere kommunerne at udarbejde en servicestrategi for udvikling og effektivisering, og denne servicestrategi skal indeholde en udbudspolitik.

[LBK nr. 968 af 2/12 2003](#)

Frit valg

I social servicelovens kapitel 14 findes reglerne om frit valg, der giver private leverandører mulighed for at levere ældreserviceopgaver til kommuners borgere efter en "godkendelsesordning" eller en "udbudsordning". Ældreserviceopgaver er blandt andet praktisk og personlig hjælp, herunder udbringning af mad m.v.

[LBK nr. 1187 af 7/12 2005](#)

Virksomhedsoverdragelsesloven

Virksomhedsoverdragelsesloven (Lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse) regulerer spørgsmålet om lønmodtagernes stilling, blandt andet når en offentlig myndighed i forbindelse med tildelingen af en kontrakt til en leverandør overdrager en virksomhed eller en del heraf. Eksempelvis indeholder loven regler om bevarelse af rettigheder, beskyttelse mod afskedigelse og procedurer for information af lønmodtagerne og deres repræsentanter m.v.

[Lovbekendtgørelse nr. 710 af 20/8 2002](#)

Regler om udbyderansvar - arbejdsmiljøregler

Arbejdsmiljøloven pålægger i § 33a fra 1. januar 2002 udbyderne et medansvar for, at der tages hensyn til sikkerheden og sundheden, når en opgave sendes i udbud. Arbejdstilsynet kan give bøder, hvis reglerne ikke overholdes.

[Lov om ændring af lov om arbejdsmiljø og lov om visse havanlæg](#)

AB 92, ABT 93

[AB 92](#) (Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 92)) indeholder et standardregelsæt, som finder anvendelse på aftaler om arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed, hvor parterne har vedtaget, at reglerne skal finde anvendelse.

[ABT 93](#) (Almindelige betingelser for Totalentreprise (ABT 93)) indeholder et standardregelsæt, som finder anvendelse på totalentrepriseaftaler indenfor bygge- og anlægsvirksomhed, hvor parterne har vedtaget, at reglerne skal finde anvendelse.

Restanceloven

Restanceloven indebærer blandt andet begrænsning i skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger.

[Lovbekendtgørelse nr. 336 af 13/5 1997](#) (Bekendtgørelse af lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love (Effektivisering af inddrivelsen af restancer til det offentlige))

Miljøbeskyttelsesloven

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 6, at offentlige myndigheder skal virke for lovens formål ved anlæg og drift af offentlige virksomheder samt ved indkøb og forbrug. Statslige indkøbere er endvidere omfattet af cirkulære om miljø- og energihensyn ved statslige indkøb.

[Lovbekendtgørelse nr. 753 af 25/8 2001](#) (Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse)

[Cirkulære nr. 26 af 7/2 1995](#) (Cirkulære om miljø- og energihensyn ved statslige indkøb)

Til top

Bekendtgørelse af lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v.¹⁾

Herved bekendtgøres lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v., med de ændringer, der følger af lov nr. 377 af 20. maj 1992.

§ 1. Boligministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter med offentlige myndigheder, koncessionerede virksomheder og virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.

§ 2. Industriministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af aftaler om indkøb, som foretages af offentlige myndigheder, koncessionerede virksomheder og virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der indeholder særlige regler om standardisering ved offentlige indkøb af informationsteknologi.

§ 3. I bestemmelser fastsat efter §§ 1 og 2 kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelserne.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Stk. 3. Sager om straf for overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af §§ 1 og 2 er undergivet privat påtale, når de er begået af en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel. Er der tale om en handling, der tillige indeholder en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og som kan medføre højere straf end bøde, kan påtalemyndigheden dog forfølge begge lovovertrædelser under ét. En sag om privat påtale afvises i så fald af retten, for så vidt angår påstanden om straf.

§ 4. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 5. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

¹⁾ Lovbekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr.71/304/EØF, EF-Tidende 1971 L 185 s. 1, Rådets direktiv nr. 71/305/EØF, EF-Tidende L 185 1971 s. 5 og Rådets direktiv nr. 77/62/EØF EF-Tidende 1977 L 13 s.1, begge senest ændret ved Rådets direktiv nr.90/531/EØF, EF-Tidende 1990 L 297 s. 27, Rådets direktiv nr. 80/767/EØF, EF-Tidende 1980 L 215, s. 1 og Rådets direktiv nr. 90/531/EØF, EF-Tidende 1990 L 297 s. 27.

LBK nr 600 af 30/06/1992 Gældende

Offentliggørelsesdato: 10-07-1992

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 415 af 31/05/2000 § 16

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. (* 1)

Herved bekendtgøres lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v., med de ændringer, der følger af lov nr. 377 af 20. maj 1992.

§ 1. Boligministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter med offentlige myndigheder, koncessionerede virksomheder og virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.

§ 2. Industriministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af aftaler om indkøb, som foretages af offentlige myndigheder, koncessionerede virksomheder og virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der indeholder særlige regler om standardisering ved offentlige indkøb af informationsteknologi.

§ 3. I bestemmelser fastsat efter §§ 1 og 2 kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelserne.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 4. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 5. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. § 2 i lov nr. 377 af 20. maj 1992 er sålydende:

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Boligministeriet, den 30. juni 1992

Svend Erik Hovmand

/ Hanne Victor Hansen

Officielle noter

(* 1) Lovbekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 71/304/EØF, EF-Tidende 1971 L 185 s. 1,

Rådets direktiv nr. 71/305/EØF, EF-Tidende L 185 1971 s. 5 og Rådets direktiv nr. 77/62/EØF EF-Tidende 1977 L 13 s.1, begge senest ændret ved Rådets direktiv nr.90/531/EØF, EF-Tidende 1990 L 297 s. 27,

Rådets direktiv nr. 80/767/EØF, EF-Tidende 1980 L 215, s. 1 og Rådets direktiv nr. 90/531/EØF, EF-Tidende 1990 L 297 s. 27.

Dokumentet er Historisk

LOV nr 377 af 20/05/1992 Historisk

Offentliggørelsesdato: 21-05-1992

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 600 af 30/06/1992

Den fulde tekst

Lov om ændring af lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v.

(Udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb inden for vand- og

energiforsyning samt transport og telekommunikation i De Europæiske

Fællesskaber)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v.**«

2. I § 1 og § 2, *stk. 1*, udgår »eller koncessionerede virksomheder m.v.«, og i stedet indsættes: », koncessionerede virksomheder og virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.«

3. I § 2, *stk. 1*, ændres »finansministeren« til: »industriministeren«.

4. § 2, *stk. 2*, affattes således:

» *Stk. 2*. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der indeholder særlige regler om standardisering ved offentlige indkøb af informationsteknologi.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

- 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 90/531, EF-Tidende 1990 L 297 s. 27.

Dokumentet er Historisk

Givet på Amalienborg, den 20. maj 1992

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Svend Erik Hovmand

Officielle noter

(* 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 90/531, EF-tidende 1990 L 297 s. 27.

1991/1 LSF 66

Offentliggørelsesdato: 21-05-1992

Folketinget

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Nr LSF 66

Forslag til Lov om ændring af lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. (Udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i De Europæiske Fællesskaber)(* 1)

Fremsat af boligministeren (Svend Erik Hovmand)

den 23. oktober 1991

Vedtaget ved tredjebehandling den 14. maj 1992

Lov nr. 377 af 20/05/1992

Den fulde tekst**§ 1**

I lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v.**«

2. I § 1 og § 2, *stk. 1*, udgår »eller koncessionerede virksomheder m.v.«, og i stedet indsættes: », koncessionerede virksomheder og virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.«

3. I § 2, *stk. 1*, ændres »finansministeren« til: »industriministeren«.

4. § 2, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2*. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der indeholder særlige regler om standardisering ved offentlige indkøb af informationsteknologi.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Oprindeligt fremsat forslag

§ 1

I lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v.«

2. I § 1 og § 2, stk. 1 udgår »eller koncessionerede virksomheder m.v.« og i stedet indsættes: », koncessionerede virksomheder og virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.«

3. I § 2, stk. 1 ændres »finansministeren« til: »industriministeren«.

4. § 2, stk. 2 affattes således:

» Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der indeholder særlige regler om standardisering ved offentlige indkøb af informationsteknologi.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 90/531, EF-Tidende 1990 L 297 s. 27.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med lovforslaget er at gennemføre Rådets direktiv 90/531/EØF om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation (Forsyningsvirksomhedsdirektivet).

De ovenfor nævnte områder (sektorer) har ikke hidtil været omfattet af lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb.

Med lovforslaget ændres loven, således at boligministeren og industriministeren inden for deres respektive områder bemyndiges til at fastsætte nærmere regler, der gennemfører direktivet.

Det bemærkes i denne forbindelse, at medlemsstaterne inden den d. 1. juli 1992 skal have vedtaget de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme direktivet.

2. Forsyningsvirksomhedsdirektivet har til formål, som led i gennemførelsen af det indre marked at øge konkurrencen mellem leverandører og bygge- og anlægsvirksomheder, som leverer varer og udfører arbejde for forsyningsvirksomhederne. Efter EF-Kommissionens opfattelse har der specielt inden for disse områder ikke hersket fri konkurrence inden for EF. Markedet er i vidt omfang lukket, fordi medlemsstaternes virksomheder indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder til leverandører og entreprenører.

3. Direktivet gælder for offentlige myndigheder, hvilket i Danmark betyder statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder. Endvidere gælder det for offentlige virksomheder og - i modsætning til bygge- og anlægsgdirektivet og indkøbsdirektivet - tillige for private virksomheder, som er tildelt en koncession eller anden eneret af en offentlig myndighed. Som eksempler på offentlige virksomheder kan nævnes DONG, KOMGAS, kommunale varmegværker og fælleskommunale elektricitetsværker. Som eksempler på private virksomheder kan nævnes private vandværker, busvognmænd og selskaber med koncession til efterforskning og udvinding af olie og gas på bestemte geografiske områder.

Direktivet omfatter som nævnt vand-, energi-, transport- og telekommunikationssektoren. Det bør i denne forbindelse fremhæves, at det ikke er forsyningerne som sådanne, der skal udbydes efter direktivet, men forsyningsvirksomhedernes bygge- og anlægsarbejder og indkøb.

Det skal endvidere understreges, at det for alle sektorer gælder, at direktivet ikke finder anvendelse på kontrakter, som indgås med et andet formål end udøvelsen af egentlig forsyningsvirksomhed eller indgås med henblik på videresalg til private eller det offentlige i fri konkurrence.

4. Tærskelværdien for hvornår et bygge- og anlægsarbejde skal udbydes er 5 mill. ECU svarende til tærskelværdien i bygge- og anlægsgdirektivet. For indkøb er tærskelværdien 600.000 ECU inden for telekommunikationssektoren, medens den er 400.000 ECU inden for de øvrige sektorer.

Direktivet indeholder de udbudsformer, der kendes fra bygge- og anlægsgdirektivet og indkøbsdirektivet, d.v.s offentligt udbud, begrænset udbud og udbud efter forhandling med eller uden forudgående offentliggørelse. Der er valgfrihed mellem udbudsformerne, bortset fra udbud efter forhandling *uden* forudgående offentliggørelse, som kun kan anvendes i ganske særlige begrænsede undtagelsestilfælde.

Kriterier for valg af tilbudsgivere følger ligeledes bygge- og anlægsgdirektivets og indkøbsdirektivets regler.

5. I lighed med bygge- og anlægsgesetivet er der i forsyningsvirksomhedsgeetivet indsat en bestemmelse om arbejdsvilkår. Ifølge denne bestemmelse kan ordregiveren oplyse eller af en medlemsstat forpligtes til at oplyse i udbudsmaterialet, hos hvilken myndighed eller hvilke myndigheder de bydende kan få oplysninger om, hvilke forpligtelser der gælder for de pågældende arbejder i henhold til bestemmelserne om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforholdene i øvrigt på det sted hvor arbejdet skal udføres.

Når disse oplysninger er afgivet skal de bydende bekræfte, at de ved afgivelsen af deres tilbud har taget hensyn til disse forpligtelser.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Geetivet skønnes at medføre en vis besparelse for det offentlige i kraft af en øget konkurrence mellem leverandører samt bygge- og anlægsvirksomheder. Størrelsen heraf kan dog vanskeligt kvantificeres.

Geetivet vil medføre en administrativ merbelastning i de udbydende forsyningsvirksomheder.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af ændringsforslag nr. 2.

Til nr. 2

Som omtalt i de almindelige bemærkninger udvider lovforslaget bemyndigelserne i lov nr. 366 af 8. juni 1990, således at boligministeren og industriministeren kan udstede de nødvendige bekendtgørelser om gennemførelse af Forsyningsvirksomhedsgeetivet.

Bemyndigelserne omfatter såvel det nu foreliggende geetiv om udbud for forsyningsvirksomheder som fremtidige ændringer heri og nye geetiver på dette område, herunder en kommende ændring af geetivet, således at udbud af tjenesteydelser også bliver omfattet.

Til nr. 3

Ændringen er en konsekvens af, at der i henhold til kongelig resolution af 25. oktober 1990 er truffet beslutning om, at det fra 15. november 1990 er industriministeren og ikke finansministeren, som kan fastsætte regler om indgåelse af aftaler om offentlige indkøb.

Til nr. 4

Ændringen er en konsekvens af, at i henhold til ovennævnte kongelige resolution af 25. oktober 1990 henhører fastsættelsen af særlige regler om standardisering af informationsteknologi ved offentlige indkøb fortsat under finansministeren.

Bilag 1

I dette bilag er (med mindre skrift)

indsat den gældende formulering af de bestemmelser,

der berøres af lovforslaget, mens ændringsforslagene

er indsat med almindelig skrift

§ 1

I lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. foretages følgende ændringer:

1. Titlen til loven affattes således:

»Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v.«

Den gældende lovs titel er lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og

offentlige indkøb m.v.

2. I § 1 og § 2, stk. 1 udgår »eller koncessionerede virksomheder m.v.« og i stedet indsættes:

», koncessionerede virksomheder og virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.«

§ 1. Boligministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelsen af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter med offentlige myndigheder eller koncessionerede virksomheder m.v.

§ 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelsen af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af aftaler om indkøb med offentlige myndigheder eller koncessionerede virksomheder m.v.

3. I § 2, stk. 1, ændres »finansministeren« til: »industriministeren«.

§ 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelsen af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af aftaler om indkøb med offentlige myndigheder eller koncessionerede virksomheder m.v.

4. § 2, stk. affattes således:

»Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der indeholder særlige regler om standardisering ved offentlige indkøb af informationsteknologi.«

Stk. 2 Finansministeren kan endvidere fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der vedrører offentlige indkøb.

Bilag 2

Folketingsforhandlinger vedrørende lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v.

Folketingsåret 1989-1990, 2. samling.

Sp. 4628, 4877, 10580, 11152

Loven stadfæstet 8. juni 1990 (Lovtidende nr. 61)

Officielle noter

(* 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 90/531, EF-Tidende 1990 L 297 s. 27.

1991/1 BTL 66

Offentliggørelsesdato: 01-06-1992

Folketinget

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Nr BTL 66

Betænkning over Forslag til lov om ændring af lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. (Udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i De Europæiske Fællesskaber)
Nr L 66 1991-92, 1. samling

Afgivet af Boligudvalget

Afgivet: 19920508

Den fulde tekst

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder

stillet spørgsmål til boligministeren, som denne har besvaret

skriftligt. Udvalget har endvidere haft arbejdsministeren i samråd.

En række af udvalgets spørgsmål og boligministerens svar herpå er

optrykt som bilag til denne betænkning.

Boligministeren har over for udvalget tilkendegivet, at de øvrige Nordsølande inden for EF-kredsen, dvs. Holland, Tyskland og Storbritannien, ifølge oplysninger fra energiministeren alle har søgt eller meddelt deres beslutning om at søge om undtagelse efter forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 3 for deres offshorevirksomheder fra direktivets regler om tilbudsgivning. På baggrund heraf har regeringen også indgivet ansøgning til Kommissionen om undtagelse for Danmark, for at den danske offshoreindustri ikke skal arbejde under snævrere rammer end konkurrenterne i disse lande.

Regeringen har over for Kommissionen tilkendegivet, at man lægger vægt på, at sagen kan være færdigbehandlet inden den 1. januar 1993, og at man gerne bistår Kommissionen, således at behandlingen af sagen fremmes mest muligt.

Under alle omstændigheder vil regeringen arbejde for, at det sikres, at bekendtgørelsen af loven og den efterfølgende administration af loven ikke stiller den danske offshoresektor ringere end offshoresektoren i de øvrige ansøgerlande. Der tænkes her særlig på undgåelse af konkurrenceforringelse for danske offshorevirksomheder i den tidsperiode, der kan opstå mellem denne lovs ikrafttræden og opnåelsen af en undtagelse for Danmark og den danske offshoreindustri.

Arbejdsministeren har over for udvalget tilkendegivet, at de offentlige kontrakter, lovforslaget omhandler, falder ind under ILO-konvention nr. 94 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter, som er gennemført ved Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 114 af 18. maj 1966, indskærpet ved cirkulæreskrivelse nr. 115 af 27. juni 1990 samt cirkulæreskrivelse af 6. juli 1990 fra Kommunernes Landsforening.

I den forbindelse har Arbejdsministeriet også indskærpet den pligt, der efter konventionens artikel 1, stk. 2, påhviler hvert ministerium til at træffe bestemmelse om konventionens anvendelse på kontrakter, der indgås af andre end centrale myndigheder, herunder statslige virksomheder, koncessionerede virksomheder og institutioner m.v. I kommunecirkulæret er området angivet som kontrakter efter tilsvarende retningslinjer som dem, der gælder for statslige kontrakter.

Arbejdsministeren vil efter lovforslagets vedtagelse om fornødent udstede en ny indskærpelse, der udtrykkeligt fastslår, at der skal anvendes arbejdsklausuler i alle de af loven omfattede kontrakter.

Arbejdsministeren har endvidere over for udvalget bekræftet, at lovforslaget ikke indebærer ændringer i det fagretlige system, som sikrer indgåelse og overholdelse af kollektive overenskomster som bindende retsakter.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Socialistisk Folkepartis medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse uændret* .

Et mindretal inden for flertallet (Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) kan tilslutte sig dispositionen om at søge undtagelse for offshorevirksomheder i Danmark fra direktivets regler om tilbudsgivning.

Det skal i den forbindelse understreges, at det er en forudsætning for mindretallet, at der ikke hermed tilkendes nogen form for forhåndsaccept af snævrere rammer for den danske tildeling af koncessioner til undergrunden.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling.

Baadsgaard (S) fmd. Pia Gjellerup (S) Lissa Mathiasen (S) Jørn Pedersen (S) Grete Schødt (S) Else Marie Mortensen (S) Holger K. Nielsen (SF) Pelle Voigt (SF) Svend Aage Jensen (CD) Pernille Sams (KF) Fischer (KF) John Vinther (KF) Mejdahl (V) Bodil Thrane (V) Kirsten Jacobsen (FP) nfm. Jørgen Estrup (RV) Lysholm Christensen (KRF) **Bilag**

Nogle af udvalgets spørgsmål til boligministeren og dennes besvarelse heraf

Spørgsmål 1:

»Hvad dækker vendingen »bestemmelserne om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforholdene i øvrigt« (jf. de almindelige bemærkninger pkt. 5)?»

Svar:

Bestemmelsen skal forstås i overensstemmelse med den i ILO-konvention nr. 94 anvendte terminologi om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter. Der forstås herved bl.a. bestemmelser om løn, arbejdstid og andre arbejdsvilkår.

Spørgsmål 2:

»Vil ministeren fastsætte regler, der forpligter ordregiveren til at oplyse i udbudsmaterialet, hos hvilken myndighed de bydende kan få oplysninger om, hvilke forpligtelser der gælder for de pågældende arbejder i henhold til bestemmelserne om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforholdene i øvrigt, (jf. de almindelige bemærkninger pkt. 5)?»

Svar:

Jeg mener ikke, det er nødvendigt at fastsætte regler, der forpligter ordregiveren til at oplyse i udbudsmaterialet, hos hvilken myndighed de bydende kan få oplysninger om, hvilke forpligtelser der gælder for de pågældende arbejder i henhold til bestemmelserne om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforholdene i øvrigt.

Hvis der kræves arbejdsklausuler i den kontrakt, udbudet tager sigte på, vil det dog være hensigtsmæssigt at gøre opmærksom herpå i udbudsmaterialet. I en kommende vejledning om forsyningsvirksomhedsdirektivet vil dette blive præciseret.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at myndigheder under Arbejdsministeriet og Boligministeriet gerne formidler oplysninger og kontakter til arbejdsgiverforeninger og fagforeninger, der har detailkendskab til det danske arbejdsmarked.

Spørgsmål nr. 3:

»Vil de bydende ved at bekræfte, at de ved afgivelsen af deres tilbud har taget hensyn til forpligtelser, der gælder om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforholdene, herunder være forpligtet til at overholde danske overenskomster og regler om arbejdsforhold i øvrigt?»

Svar:

I henhold til ILO-konvention nr. 94 og Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse af 27. juni 1990 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter skal statslige myndigheder i de kontrakter, de indgår, indsætte bestemmelser, de såkaldte »arbejdsklausuler«, der tilsikrer vedkommende arbejdere løn, arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn, hvor arbejdet udføres. I Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse henstilles det, at der, også i kontrakter som amter og kommuner indgår, indsættes en sådan arbejdsklausul. Herved sikres det, at de bydende overholder forpligtelserne til at overholde danske overenskomster og arbejdsforhold i øvrigt.

I øvrigt vil jeg gerne understrege, at en bekræftelse fra de bydende om, at de ved afgivelsen af deres tilbud har taget hensyn til forpligtelser, der gælder om beskyttelse på arbejdspladsen og arbejdsforholdene, ikke kan erstatte en arbejdsklausul i selve kontrakten.

Spørgsmål 4:

»Finder ministeren, at det er rimeligt over for danske virksomheder, hvis udenlandske konkurrenter får adgang til at operere i Danmark uden at være forpligtet til at overholde danske overenskomster og regler om arbejdsforhold i øvrigt?»

Svar:

Det fremgår af svaret på spørgsmål 3, at hensigten med bestemmelserne i ILO-konvention nr. 94 og Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse af 27. juni 1990 er, at der i kontrakter, som offentlige ordregivere indgår, indsættes arbejdsklausuler, som sikrer, at de pågældende virksomheder er forpligtet til at overholde danske overenskomster og regler om arbejdsforhold i øvrigt.

I de tilfælde, hvor ordregiveren ikke efter ovennævnte bestemmelser har været forpligtet til at indsætte en arbejdsklausul i kontrakten og en sådan ikke er indsat, vil vedkommende udenlandske virksomheder være undergivet samme vilkår som tilsvarende danske. Det er opfattelsen i Arbejdsministeriet - som har fået forelagt spørgsmålet - at det fagretlige system i Danmark i sådanne tilfælde giver tilstrækkelige muligheder for de faglige organisationer til at få etableret en overenskomst eller aftale, der sikrer overenskomstmæssige løn- og arbejdsvilkår.

Spørgsmål 5:

»Kan ministeren oplyse, om Vestkraft er et koncessioneret selskab? I benægtende fald bedes det oplyst, hvad forskellen er på DONG's og Vestkrafts selskabsform.«

Svar:

I henhold til lov om elforsyning skal elproduktionsanlæg som Vestkraft have bevilling af energiministeren for at kunne udøve elforsyningsvirksomhed. Ved bevillingen fastsættes de nærmere regler og vilkår for udøvelsen af virksomheden. Vestkraft må sidestilles med et koncessioneret selskab.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at medens DONG's bevilling indeholder visse bestemmelser om eneret til import/eksport, transmission og lagring, er der ikke lignende bestemmelser i Vestkrafts bevilling.

Spørgsmål 6:

»Er de koncessionerede virksomheder bundet af Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningens cirkulære, ifølge hvilket de tiltræder ILO 94?»

Svar:

Spørgsmål 6 har været forelagt Arbejdsministeriet, som har afgivet følgende udtalelse:

»Ifølge ILO-konvention nr. 94 skal den kompetente myndighed bestemme, i hvilket omfang og på hvilken måde konventionen skal finde anvendelse på kontrakter, der tildeles af andre end centrale myndigheder.

Denne bestemmelse er indskærpet i Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 114 af 18. maj 1966, punkt 2 i.f.

I Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 115 af 27. juni 1990, punkt 3, er bestemmelsen på ny indskærpet således:

»3. Samtidig indskræpes cirkulæreskrivelsen fra 1966 over for samtlige ministerier.

I særdeleshed understreges bestemmelsen om konventionens artikel 1, stk. 2, hvorefter det påhviler hvert ministerium at træffe bestemmelse om, i hvilket omfang og på hvilken måde konventionen skal anvendes på kontrakter, der indgås af andre end centrale myndigheder, herunder statslige virksomheder, koncessionerede virksomheder og institutioner m.v.«

For så vidt en koncessioneret virksomhed ejes eller styres af en eller flere kommuner eller amtskommuner, skal virksomheden følge den bestemmelse, som træffes af det ministerium, som koncessionen hører under.

I øvrigt rummer cirkulæreskrivelsen følgende henstilling til kommunerne:

»Arbejdsministeriet henstiller derfor herved, efter drøftelse med repræsentanter for Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening og Københavns og Frederiksberg Kommuner, til alle kommuner og amtskommuner, at der optages en arbejdsklausul i alle kontrakter vedrørende offentlige bygge- og anlægsarbejder efter tilsvarende retningslinjer som dem, der gælder for statslige kontrakter, jf. cirkulæreskrivelsen fra 1966.«

Jeg kan henholde mig til Arbejdsministeriets udtalelse.

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**LOV nr 366 af 08/06/1990 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 09-06-1990

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 377 af 20/05/1992
- LBK nr 600 af 30/06/1992

Den fulde tekst

Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Boligministeren kan fastsætte regler med henblik på

gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved

indgåelse af bygge- og anlægskontrakter med offentlige myndigheder

eller koncessionerede virksomheder m.v.

§ 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af aftaler om indkøb, som foretages af offentlige myndigheder eller koncessionerede virksomheder m.v.

Stk. 2. Finansministeren kan endvidere fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der vedrører offentlige indkøb.

§ 3. I bestemmelser fastsat efter §§ 1 og 2 kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelserne.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 4. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 5. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Amalienborg, den 8. juni 1990

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Agnete Laustsen

Dokumentet er Historisk

Officielle noter

Ingen

1989/1 LSF 136

Offentliggørelsesdato: 08-06-1990

Folketinget

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Nr LSF 136

Forslag til Lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v.

Fremsat af boligministeren (Agnete Laustsen)

den 17. januar 1990

Vedtaget ved tredjebehandling den 1. juni 1990

Lov nr. 366 af 08/06/1990

Den fulde tekst**§ 1.** Boligministeren kan fastsætte regler med henblik på

gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved

indgåelse af bygge- og anlægskontrakter med offentlige myndigheder

eller koncessionerede virksomheder m.v.

§ 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af aftaler om indkøb, som foretages af offentlige myndigheder eller koncessionerede virksomheder m.v.

Stk. 2. Finansministeren kan endvidere fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der vedrører offentlige indkøb.

§ 3. I bestemmelser fastsat efter §§ 1 og 2 kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelserne.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 4. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 5. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Oprindeligt fremsat forslag

§ 1. Boligministeren kan fastsætte regler med henblik på

gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved

indgåelse af bygge- og anlægskontrakter med offentlige myndigheder

eller koncessionerede virksomheder m.v.

§ 2. Finansministeren kan fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EF-direktiver om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af aftaler om indkøb, som foretages af offentlige myndigheder eller koncessionerede virksomheder m.v.

Stk. 2. Finansministeren kan endvidere fastsætte regler med henblik på gennemførelse af andre EF-retsakter, der vedrører offentlige indkøb.

§ 3. I bestemmelser fastsat efter §§ 1 og 2 kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelserne.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 4. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 5. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Formålet med forslaget er dels at gennemføre EF's ændrede udbudsregler for bygge- og anlægsarbejder, dels at gennemføre EF's regler for offentlige indkøbsaftaler i dansk ret. Reglerne vedrørende udbud er indeholdt i Rådets direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter, som ændret ved direktiv 89/440/EØF. Reglerne vedrørende indkøb er indeholdt i Rådets direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF.

Forslaget omfatter endvidere det såkaldte liberaliseringsdirektiv af 26. juli 1971 (Rådets direktiv 71/304/EØF) om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer eller filialer.

Herudover forventes der et direktivforslag vedrørende udbud af offentlige tjenesteydelser.

Lovforslaget er formuleret således, at bemyndigelsen også omfatter dette direktiv.

Bestemmelsen i § 2, stk. 2, sigter på, at finansministeren kan gennemføre EF-Rådets beslutning 87/95/EØF om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation, jf. pkt. 4.

2. Det gældende bygge- og anlægsdirektiv - 71/305/EØF - trådte i Danmark i kraft ved den danske indtræden i EF i 1973. Direktivet blev gennemført ved Boligministeriets cirkulære af 4. oktober 1974 om EF-Rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Indkøbsdirektivet - 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF - blev gennemført ved Administrationsdepartementets cirkulærer af 19. juni 1978 om EF-rådsdirektiv om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb og af 18. december 1980 om fremgangsmåderne ved statslige indkøb (om GATT-reglerne) samt ved Direktoratet for Statens Indkøbs cirkulære af 13. november 1989 om ændringerne af indkøbsdirektivet. Direktiverne med det nu ændrede indhold forudsætter national gennemførelse ved lov. Bygge- og anlægsdirektivet skal gennemføres i national ret inden den 18. juli 1990.

Direktiverne har til formål, som et led i gennemførelsen af det indre marked, at øge konkurrencen mellem leverandører og bygge- og anlægsvirksomheder over grænserne inden for EF-området.

Et af hovedprincipperne i direktiverne er som forudsætning herfor at sikre en gennemsigtig og åben udbudsprocedure.

De oprindelige direktiver har i deres hidtidige form efter EF-Kommissionens opfattelse ikke virket helt efter hensigten, idet samhandelen i forbindelse med offentlige kontrakter over grænserne i EF ikke er blevet tilstrækkelig udviklet.

Ændringerne, der er gennemført ved direktiv 89/440/EØF og 88/295/EØF, omfatter derfor en række dels nye, dels skærpede bestemmelser, der sigter mod større effektivitet i anvendelsen.

Direktiverne finder ikke anvendelse på indkøb og på bygge- og anlægskontrakter, som indgås af offentlige transportvirksomheder, telekommunikationsvirksomheder eller offentlige virksomheder, der producerer, distribuerer eller transporterer drikkevand og energi. For disse områder - de såkaldte udelukkede sektorer - har EF-Kommissionen udarbejdet et særligt direktivforslag, (»Direktiv om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation«). Dette direktivforslag omhandler såvel indkøb som bygge- og anlægsvirksomhed.

Direktiverne finder ikke anvendelse på NATO-finansierede bygge- og anlægsarbejder og hertil knyttede nationalt finansierede følgearbejder. Militære bygge- og anlægsarbejder er endvidere undtaget i EF-Rådets direktiv af 26. juli 1971, artikel 9, litra e. Det samme gælder indkøb af våben, ammunition og krigsmateriel, der under henvisning til EF-traktatens artikel 223, stk. 2, jf. stk. 1 b er optaget i EF-Rådets beslutning af 11. april 1958.

For disse bygge- og anlægsarbejder gælder, at de enten er undergivet NATO's regler vedrørende international licitation, eller er

undtaget under henvisning til nationale sikkerhedsinteresser.

For indkøb af våben m.v. har EF-Rådet fastslået, at medlemslandene kan træffe de foranstaltninger, som de anser for nødvendige til beskyttelse af deres væsentlige sikkerhedsinteresser. For sådanne indkøb gælder i stedet nationalt fastsatte regler.

3. Hovedprincippet i de to hidtidige direktiver er, at offentlige indkøb og offentlige bygge- og anlægsarbejder over en vis størrelse skal udbydes ved annoncering i EF-tidende.

Ved offentlige indkøb og offentlige bygge- og anlægsarbejder forstås udbud fra offentlige myndigheder, hvilket i Danmark betyder statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt visse andre forvaltningssubjekter.

Der skal som altovervejende hovedregel udbydes i konkurrence mellem flere bydende. Der kan vælges mellem offentligt udbud og begrænset udbud.

Et andet væsentligt princip i direktiverne er, at der er forbud mod, at der gennem de tekniske specifikationer i udbudsmaterialet foretages diskrimination over for de bydende.

4. Direktiv 89/440/EØF, der ændrer direktiv 71/305/EØF og direktiv 88/295/EØF, der ændrer direktiv 77/62/EØF, indeholder to ændringer i udbudsformerne.

Der kan således være tale om udbud efter forhandling, hvor udbyderen har annonceret efter interesserede tilbudsgivere, og udbud efter forhandling uden en forudgående annoncering. Den første form kendes ikke direkte i Danmark, men begrænset udbud kan efter aftale med Kommissionen træde i stedet herfor. Den anden form er nærmest at sammenligne med indhentning af underhåndsbud. Disse udbudsformer har et meget begrænset anvendelsesområde.

Tærskelværdien for, hvornår bygge- og anlægsarbejder skal udbydes, er hævet fra 1 mill.ECU til 5 mill.ECU. For indkøb er tærskelværdien for staten 130.000 ECU og for amter og kommuner 200.000 ECU.

Kredsen af udbydere af bygge- og anlægsarbejder er ud over statslige og kommunale organer udvidet til også at omfatte en række organer, der enten administrativt eller finansielt overvejende er undergivet offentlig kontrol. Herunder medtages dog ikke organer på det erhvervs- eller forretningsmæssige område. Endvidere omfattes koncessionshavere af direktivet. Denne udvidelse gælder ikke for indkøbsdirektivet.

Der skal såvidt muligt henvises til europæiske normer og standarder i de tekniske specifikationer, der anføres i udbudsgrundlaget. Herved har især bygge- og anlægsdirektivet forbindelse til direktivet om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om byggevarer (89/106/EØF).

Indkøbsdirektiverne har forbindelse til EF-Rådets beslutning 87/95/EØF om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation. Beslutningen foreskriver, at der i offentlige indkøbsaftaler vedrørende informationsteknologi skal henvises til europæiske standarder, europæiske foreløbige standarder og internationale standarder. Beslutningen er rettet til medlemsstaterne. Ved offentlige indkøbsaftaler forstås ifølge Rådsbeslutningen sådanne »som defineret i direktiv 77/62/EØF«. Kredsen af myndigheder, som omfattes af Rådsbeslutningen, er således den samme, som omfattes af indkøbsdirektiv 77/62/EØF. Herudover omfattes indkøbsaftaler, som indgås af offentlige transportvirksomheder, telekommunikationsvirksomheder eller offentlige virksomheder, der producerer, distribuerer eller transporterer drikkevand og energi.

5. Forslaget er udformet som en bemyndigelseslov, således at boligministeren (jf. forslagens § 1) henholdsvis finansministeren (jf. forslagens § 2) kan udstede de nødvendige bekendtgørelser om gennemførelsen.

I forbindelse med folketingets behandling d. 22. november 1989 af beslutningsforslag om overholdelse af danske overenskomster og dansk lovgivning ved offentlige bygge- og anlægskontrakter (B6) gav regeringen udtryk for, at dette spørgsmål burde tages op ved en drøftelse med arbejdsmarkedets parter i forbindelse med gennemførelsen af EF-direktiverne om offentlige udbud i dansk lovgivning. Denne drøftelse vil finde sted forinden udstedelsen af bekendtgørelse og hertil hørende vejledning om bygge- og anlægsdirektivets gennemførelse i henhold til bemyndigelsesloven.

Bemyndigelsesloven omfatter såvel de nu foreliggende direktiver, som nævnt i bemærkningernes pkt. 1, som fremtidige ændringer i disse direktiver og nye direktiver på disse områder, herunder som nævnt det kommende direktiv om tjenesteydelser.

Endvidere omfattes EF-Rådets beslutning om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation, som nævnt i pkt. 1.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget vil ikke have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Officielle noter

Ingen

1989/1 BTL 136

Offentliggørelsesdato: 16-08-1990

Folketinget

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Nr BTL 136

Betænkning over Forslag til lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v.

Nr L 136 1989-90, 1. samling

Afgivet af Boligudvalget

Afgivet: 19900523

Den fulde tekst

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder

stillet spørgsmål til arbejdsministeren, boligministeren og

statsministeren, som disse har besvaret skriftligt. Et af udvalgets

spørgsmål og boligministerens besvarelse heraf samt

arbejdsministerens skrivelse af 17. maj 1990 til udvalget optrykkes

som bilag til betænkningen.

Herefter indstillet et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Flertallet skal udtale sin beklagelse over, at regeringen vedrørende overholdelse af danske overenskomster ved bygge- og anlægskontrakter udelukkende henstiller til kommunerne, at de skal overholde cirkulæreskrivelsen af 18. maj 1966 om anvendelse af ILO-konvention nr. 94. Det fremgår af boligministerens besvarelse af spørgsmål 12, at der i givet fald ikke vil være repressalier i forhold til kommuner, som ikke overholder henstillingen.

Flertallet ønsker derfor at tilkendegive, at det ønsker en egentlig lovgivning på området, så alle udbydere, som er omfattet af EF-direktivet, forpligtes til at stille krav om, at alle tilbudsgivere som et minimum skal overholde danske overenskomster. Kun herved skabes sikkerhed imod en social dumping, som er til ugunst for både danske lønmodtagere og danske arbejdsgivere.

Et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Fremskridtspartiets, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Lizzie Lichtenberg (KF) Sterup (KF) Pernille Sams (KF) Mejdahl (V) nfm. *Elsebeth Kock-Petersen (V) Kirsten Jacobsen (FP) Jørgen Estrup (RV) Sonja Albrink (CD) Lysholm Christensen (KRF) Eva Fatum (S) Baadsgaard (S) fmd. Pia Gjellerup (S) Løvig Simonsen (S) Lissa Mathiasen (S) Holger K. Nielsen (SF) Bjørn Poulsen (SF) Pelle Voigt (SF)*

Bilag

Et af Boligudvalgets spørgsmål til boligministeren og dennes besvarelse heraf og arbejdsministerens skrivelse af 17. maj 1990 til udvalget

Spørgsmål:

Er det muligt, at kravet om, at danske overenskomster overholdes, gøres mere forpligtende eventuelt igennem et betænkningsbidrag?

Svar:

Fra arbejdsministeren har jeg indhentet følgende udtalelse, som jeg kan henholde mig til:

»Betydningen af regeringens aftale med kommunerne efter drøftelse med arbejdsmarkedets parter er understreget af, at spørgsmålet om overholdelse af danske overenskomster og dansk lovgivning er rejst af regeringen i bemærkningerne til lovforslaget om gennemførelse af EF-direktivet om offentlige bygge- og anlægsarbejder, og at de bebudede drøftelser efter tilsagn til Boligudvalget fra statsministeren er fremmet, så løsningen kunne præsenteres for Boligudvalget inden 3. behandlingen.

Denne sammenhæng er indgået i drøftelserne og vil fremgå af henstillingen til kommunerne. Det vil derfor være ønskeligt for regeringen, at min skrivelse af 17. ds. gengives i betænkningen, så vidt muligt med tilslutning til de nævnte foranstaltninger.

Denne baggrund for henstillingen vil komme til at præge den information og anbefaling, som udsendes af de kommunale foreninger, og den omtale, der vil ske i de kommunale tidsskrifter.«

Arbejdsministeriet

Den 17. maj 1990

Folketingets Boligudvalg

Christiansborg

1218 København K

Arbejdsklausuler i offentlige bygge- og anlægskontrakter

I tilslutning til statsministerens skrivelse af 22. marts 1990 og min skrivelse af 9. maj 1990 vedrørende L 136 - bilag 9 skal jeg meddele, at drøftelser med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Kommunerne Landsforening, Amsrådsforeningen og Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune nu har ført til en aftale med de kommunale repræsentanter om følgende foranstaltninger:

1. Arbejdsministeriet udsender snarest muligt i forbindelse med gennemførelsen af L 136 en cirkulæreskrivelse til samtlige kommuner og amtskommuner, hvori ministeriet på regeringens vegne henstiller, at der i alle kontrakter vedrørende offentlige bygge- og anlægsarbejder optages en arbejdsklausul efter tilsvarende retningslinjer som dem, der gælder for statslige kontrakter efter Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse af 18. maj 1966 om gennemførelse af den af Den Internationale Arbejdskonference vedtagne konvention nr. 94 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter.

Ved en sådan arbejdsklausul tilsikres der vedkommende arbejdere løn, arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der i henhold til kollektiv overenskomst, voldgiftskendelse, nationale love eller administrative forskrifter gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn, hvor arbejdet udføres.

2. Med forbehold om de kompetente bestyrelses endelige godkendelse har de kommunale repræsentanter givet tilsagn om, at de kommunale foreninger samtidig med udsendelsen af Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse vil udsende en skrivelse til sine medlemmer med nærmere information om sagen og anbefaling om at følge regeringens henstilling.

3. Arbejdsministeriets cirkulæreskrivelse vil blive offentliggjort i Ministeraltidende og omtalt i de kommunale tidsskrifter.

4. Arbejdsministeriet vil samtidig over for samtlige ministerier indskærpe cirkulæreskrivelsen af 1966 og særlig understrege ministeriernes pligt til at træffe bestemmelse om anvendelse af ILO-konventionen på kontrakter, der indgås af ikke-centrale myndigheder m.v. Hermed tilsigtes det sammen med den kommunale ordning at dække samme område som § 1 i loven om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter m.v., herunder statsejede virksomheder, koncessionerede virksomheder og institutioner m.v.

Landsorganisationen i Danmark har givet udtryk for fortsat at ville foretrække en løsning ved fuldt bindende regler, men har ikke afvist den foreliggende løsning.

Dansk Arbejdsgiverforening har heller ikke villet afvise denne løsning, selvom man har betænkeligheder ved, at regeringen på denne måde udstrækker brugen af arbejdsklausuler til et videre område end strengt nødvendigt efter ratifikationen af ILO-konvention nr. 94. Aftalen med kommunerne er at foretrække frem for påbud, der indebærer indgreb fra lovgivningsmagten i overenskomstforhold.

Tillægsbetænkning

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist

til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i nogle møder og har

herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren og boligministeren,

som disse har besvaret dels skriftligt, dels i samråd.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *forkastelse*.

Flertallet må efter et samråd med arbejdsministeren konstatere, at det er helt uklart, hvordan henstillingen om overholdelse af ILO-konvention nr. 94 skal administreres i forhold til de koncessionerede selskaber, som er omfattet af EF-direktivet. Dette er endnu en grund til at afvise lovforslaget.

Et *mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Fremskridtspartiets, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Lizzie Lichtenberg (KF) Sterup (KF) Pernille Sams (KF) Mejdahl (V) nfm. *Elsebeth Kock-Petersen (V) Kirsten Jacobsen (FP) Jørgen Estrup (RV) Sonja Albrink (CD) Lysholm Christensen (KRF) Eva Fatum (S) Baadsgaard (S) fmd. Pia Gjellerup (S) Løvig Simonsen (S) Lissa Mathiasen (S) Holger K. Nielsen (SF) Bjørn Poulsen (SF) Pelle Voigt (SF)*

Officielle noter

Ingen

Standardformularer

Ved offentliggørelse af EU-udbud skal ordregivere benytte de standardformularer, som Kommissionen stiller til rådighed.

Kommissionen og medlemslandene er endnu ikke færdige med udarbejdelsen og vedtagelsen af nye standardformularer, som passer til de nye direktiver. Den forordning, der skal introducere de nye formularer, ventes først offentliggjort hen mod midten af 2005.

Da vi i Danmark imidlertid har gennemført de nye direktiver til ikrafttræden allerede pr. 1. januar 2005, har Kommissionen og Publikationskontoret accepteret, at danske ordregivere som en overgangsordning i praksis benytter de nye formularer, selv om de ikke formelt er vedtaget.

Hvor finder du standardformularerne

Denne situation bevirker, at standardformularerne for øjeblikket **ikke kan findes på Publikationskontorets** hjemmeside <http://simap.eu.int>, men at den praktiske løsning i stedet er blevet, at de **trækkes fra Konkurrencestyrelsens hjemmeside www.ks.dk**.

Du kan finde de nye formularer under følgende overskrifter:

Formular 1	Vejledende forhåndsmeddelelse
Formular 2	Udbudsbekendtgørelse
Formular 3	Bekendtgørelse om indgåede kontrakter
Formular 4	Periodisk vejledende bekendtgørelse, FSVD
Formular 5	Udbudsbekendtgørelse, FSVD
Formular 6	Bekendtgørelse om indgåede kontrakter, FSVD
Formular 7	Kvalifikationsordninger, FSVD
Formular 8	Bekendtgørelse om køberprofil, både udbudsdirektivet og FSVD
Formular 9	Forenklet udbudsbekendtgørelse om et dynamisk indkøbssystem
Formular 10	Koncessionskontrakt om offentlige bygge- og anlægsarbejder
Formular 11	Udbudsbekendtgørelse til kontrakter, der indgås af koncessionshavere, der ikke er ordregivende myndigheder

Formular 12	Bekendtgørelse om projektkonkurrence, både udbudsdirektivet og FSVD
Formular 13	Resultater af projektkonkurrence, både udbudsdirektivet og FSVD

Hvordan offentliggør Publikationskontoret

Publikationskontoret vil rent praktisk omarbejde de fremsendte formularer til det hidtil gældende format, dvs. de standardformularer, som kendes i dag og er baseret på direktiv 2001/78.

Oplysninger fra de nye formularer, som ikke har en tilsvarende rubrik i de gamle formularer, vil blive placeret, hvor de hører bedst hjemme.

I formularerne til den vejledende forhåndsmeddelelse og den periodisk vejledende bekendtgørelse (FSVD) vil informationerne blive placeret i sektion II "Andre oplysninger".

For alle andre formularer vil de nye typer af oplysninger blive placeret i sektion VI "Andre/yderligere oplysninger".

Frister og elektronisk fremsendelse

De nye formularer kan downloades fra Konkurrencestyrelsens hjemmeside, udfyldes og sendes elektronisk til Publikationskontoret via e-mail. De kan ikke udfyldes direkte på Simap-siden eller Konkurrencestyrelsens hjemmeside.

Publikationskontoret er ved modtagelsen af de nye formularer nødt til at indarbejde oplysningerne i det hidtil gældende format, jf. ovenfor.

Kommissionen oplyser, at Publikationskontoret vil bestræbe sig på at leve op til de forkortede tidsfrister ved elektronisk fremsendelse, men at der kan opstå praktiske vanskeligheder hermed, da arbejdsbyrden for Publikationskontoret på grund af konverteringen til gammelt format i realiteten er den samme som hvis formularerne ikke var sendt elektronisk.

Søgefunktioner i TED

Kommissionen oplyser, at det vil være muligt at søge oplysninger i TED og på de dertil hørende CD-ROM'er fra de nye standardformularer. En sådan søgning skal foregå fra fritekst søgefunktionen.

Hjælp til udfyldelse af de nye standardformularer

I nogle af de nye udbudsbekendtgørelser har ordregiver pligt til at oplyse om klageprocedurerne i forbindelse med et EU-udbud. Du kan finde forslag til udfyldelse af rubrikkerne [her](#).

I andre udbudsbekendtgørelser er det relevant at oplyse om, hvor tilbudsgivere kan få information om lovmæssige forpligtelser på området for skat, miljøbeskyttelse og arbejdsmiljø. Du kan finde forslag til udfyldelse [her](#).

[Generelle betingelser](#)

VEJLEDENDE FORHÅNDSMEDDELELSE

DEL I: ORDREGIVENDE MYNDIGHED

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:		Fax:
Internetadresse(r) (i givet fald) Overordnet internetadresse for den ordregivende myndighed (URL): Internetadresse for køberprofilen (URL): Internetadresse for det dynamiske indkøbssystem (URL):		

Yderligere oplysninger kan findes på følgende adresse: ☐ Se kontaktperson(er) ovenfor ☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.I</i>
--

I.2) DEN ORDREGIVENDE MYNDIGHEDS ART OG HOVEDAKTIVITET(ER)

☐ Ministerium eller anden myndighed på nationalt plan eller forbundsplan, herunder regionale eller lokale afdelinger	☐ Generelle offentlige tjenester
☐ Nationalt kontor eller forbundskontor	☐ Forsvar
☐ Regional eller lokal myndighed	☐ Offentlig orden og sikkerhed
☐ Regionalt eller lokalt kontor	☐ Miljø
☐ Offentligt organ	☐ Økonomiske og finansielle anliggender
☐ Europæisk institution/agentur eller international organisation	☐ Sundhed
☐ Andet (<i>angiv hvilket</i>):	☐ Boliger og offentlige faciliteter
	☐ Social beskyttelse
	☐ Fritid, kultur og religion
	☐ Uddannelse
	☐ Andet (<i>angiv hvilket</i>):
Den ordregivende myndighed køber på vegne af andre ordregivende myndigheder ja ☐ nej ☐	

DEL II.A: KONTRAKTENS GENSTAND (BYGGE- OG ANLÆGSARBEJDER)

II.1) DEN ORDREGIVENDE MYNDIGHEDS BETEGNELSE FOR KONTRAKTEN		
II.2) UDFØRELSESSTED Hovedudførelsessted: _____ NUTS-kode: _____		
II.3) VEDRØRER DENNE BEKENDTGØRELSE EN RAMMEAFTALE ja ☐ nej ☐		
II.4) KORTFATTET BESKRIVELSE AF BYGGE- OG ANLÆGSARBEJDERNES ART OG OMFANG <i>Hvis kendt, anslået værdi af bygge- og anlægsarbejderne ekskl. moms (angiv kun tal): _____ valuta</i> <i>ELLER: mellem _____ og _____ valuta:</i> <i>(for nærmere oplysninger om delaftaler, benyt bilag B så mange gange som nødvendigt)</i>		
Opdeling i delaftaler (For nærmere oplysninger om delaftaler, benyt bilag B så mange gange som nødvendigt) ja ☐ nej ☐		
II.5) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . - . . . - . . . - . . . -	- - - - - - - -
II.6) TIDSPLAN FOR PÅBEGYNDELSE AF TILDELINGSPROCEDURERNE OG KONTRAKTENS VARIGHED I MÅNEDER		
Tidsplan for (hvis kendt) påbegyndelse af tildelingsprocedurerne / / (dd/mm/åååå)		
i måneder: eller dage: (fra tildeling af kontrakten) ELLER tidsplan for (hvis kendt) påbegyndelse af bygge- og anlægsarbejderne / / (dd/mm/åååå) færdiggørelse af bygge- og anlægsarbejderne / / (dd/mm/åååå)		
II.7) ER DETTE UDBUD OMFATTET AF WTO-AFTAEN OM OFFENTLIGE INDKØB ja ☐ nej ☐		
II.8) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)		

DEL II.B: KONTRAKTENS GENSTAND (VARER ELLER TJENESTEYDELSER)

II.1) DEN ORDREGIVENDE MYNDIGHEDS BETEGNELSE FOR KONTRAKTEN		
II.2) KONTRAKTTYPE OG UDFØRELSES-, LEVERINGS- ELLER OPFYLDELSESSTED (Vælg kun den kategori – varer eller tjenesteydelser – som passer bedst til den specifikke kontraktgenstand eller det specifikke indkøb)		
Varer ☐	Tjenesteydelser ☐	Tjenesteydelseskategori: nr. (Tjenesteydelseskategori 1-27 kan findes i bilag II til direktiv 2004/18/EF)
Hovedleverings- eller opfyldelsessted:		NUTS-kode
II.3) KORTFATTET BESKRIVELSE AF ARTEN OG MÆNGDEN ELLER VÆRDIEN AF VARERNE OG TJENESTEYDELSERNE (for hver enkelt tjenesteydelseskategori)		
Hvis kendt, anslået værdi ekskl. moms (angiv kun tal): _____ valuta:		
ELLER: mellem _____ og _____ valuta:		
(for nærmere oplysninger om delaftaler, benyt bilag B så mange gange som nødvendigt)		
Opdeling i delaftaler (for nærmere oplysninger om delaftaler, benyt bilag B så mange gange som nødvendigt)		
ja ☐ nej ☐		
II.4) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . - . . . - . . . -	- - - - - -
II.5) TIDSPLAN FOR PÅBEGYNDELSE AF TILDELINGSPROCEDURERNE (hvis kendt)		
/ / (dd/mm/åååå)		
II.6) ER DETTE UDBUD OMFATTET AF WTO-AFTALEN OM OFFENTLIGE INDKØB		ja ☐ nej ☐
II.7) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)		

----- (Benyt dette afsnit så mange gange som nødvendigt) -----

DEL III: RETLIGE, ØKONOMISKE, FINANSIELLE OG TEKNISKE OPLYSNINGER

III.1) BETINGELSER I RELATION TIL KONTRAKTEN	
III.1) De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til retsfor skrifter, hvoraf de fremgår (hvis kendt; kun oplysninger, hvis der er tale om bygge- og anlægskontrakter):	
III.2) BETINGELSER FOR DELTAGELSE	
III.2.1) Reserverede kontrakter (i givet fald)	ja ☐ nej ☐
Kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder	☐
Kontrakten skal udføres i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse	☐

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) VEDRØRER KONTRAKTEN ET PROJEKT/OG ELLER ET PROGRAM, DER FINANSIERES AF EU	JA ☐ NEJ ☐
Hvis ja, henvisning til projektet/erne og/eller programmet/erne:	
VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)	
VI.3) OPLYSNINGER OM DEN GENERELLE LOVGIVNINGSRAMME	
Relevant statslig internetadresse, hvor der kan indhentes oplysninger	
Skattelovgivning:	
Miljøbeskyttelseslovgivning:	
Sikkerhed på arbejdspladsen og arbejdsvilkår:	
Yderligere oplysninger om relevante statslige tjenester, hvor der kan indhentes oplysninger om skatter, miljøbeskyttelse, sikkerhed på arbejdspladsen og arbejdsvilkår, anføres i bilag A.II-IV (i givet fald)	
VI.4) DATO FOR AFSENDELSE AF DENNE BEKENDTGØRELSE:	/ / (dd/mm/åååå)

BILAG A
YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER

I) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

II) ADRESSE, KONTAKTPERSONER OG INTERNETADRESSE FOR DEN RELEVANTE STATSLIGE TJENESTE, HVOR DER KAN INDHENTES OPLYSNINGER OM SKATTER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

III) ADRESSE, KONTAKTPERSONER OG INTERNETADRESSE FOR DEN RELEVANTE STATSLIGE TJENESTE, HVOR DER KAN INDHENTES OPLYSNINGER OM MILJØBESKYTTELSE

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

IV) ADRESSE, KONTAKTPERSONER OG INTERNETADRESSE FOR DEN RELEVANTE STATSIGE TJENESTE, HVOR DER KAN INDHENTES OPLYSNINGER OM SIKKERHED PÅ ARBEJDSPLADSEN OG ARBEJDSVILKÅR

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

BILAG B

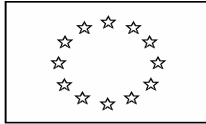
OPLYSNINGER VEDRØRENDE DELAFTALER

DELAFTALE NR.

BETEGNELSE

1) KORTFATTET BESKRIVELSE		
2) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . - . . . - . . . - . . . -	- - - - - - - -
3) MÆNGDE ELLER OMFANG		
<p><i>Hvis kendt, anslået værdi ekskl. moms (anfør kun tal): _____ valuta:</i></p> <p><i>ELLER: mellem _____ og _____ valuta:</i></p>		
4) ANGIVELSE AF FORSKELLIGE DATOER FOR PÅBEGYNDELSE AF TILDELINGSPROCEDURERNE OG/ELLER VARIGHED I MÅNEDER AF KONTRAKTEN (i givet fald)		
Tidsplan for (hvis kendt)		
påbegyndelse af tildelingsprocedurerne	/ /	(dd/mm/åååå)
i måneder: _____ eller dage: _____ (fra tildeling af kontrakten)		
<i>ELLER</i> tidsplan for (hvis kendt)		
påbegyndelse af bygge- og anlægsarbejderne	/ /	(dd/mm/åååå)
færdiggørelse af bygge- og anlægsarbejderne	/ /	(dd/mm/åååå)
5) YDERLIGERE OPLYSNINGER OM DELAFTALER		

-----*(Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt)*-----

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int

Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.i>

UDBUDSBEKENDTGØRELSE

DEL I: ORDREGIVENDE MYNDIGHED

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:		Fax:
Internetadresse(r) (i givet fald) Overordnet internetadresse for den ordregivende myndighed (URL): Internetadresse for køberprofilen (URL): Internetadresse for det dynamiske indkøbssystem (URL):		

Yderligere oplysninger kan findes på følgende adresse: ☐ Se kontaktperson(er) ovenfor ☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.I</i>
Specifikationer og yderligere dokumenter (herunder dokumenter vedrørende den konkurrenceprægede dialog og det dynamiske købersystem) kan findes på følgende adresse: ☐ Se kontaktperson(er) ovenfor ☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.II</i>
Tilbud eller anmodninger om deltagelse skal sendes til: ☐ Se kontaktperson(er) ovenfor ☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.III</i>

I.2) DEN ORDREGIVENDE MYNDIGHEDS ART OG HOVEDAKTIVITET(ER)

☐ Ministerium eller anden myndighed på nationalt plan eller forbundsplan, herunder regionale eller lokale afdelinger	☐ Generelle offentlige tjenester
☐ Nationalt kontor eller forbundskontor	☐ Forsvar
☐ Regional eller lokal myndighed	☐ Offentlig orden og sikkerhed
☐ Regionalt eller lokalt kontor	☐ Miljø
☐ Offentligretligt organ	☐ Økonomiske og finansielle anliggender
☐ Europæisk institution/agentur eller international organisation	☐ Sundhed
☐ Andet (<i>angiv hvilket</i>):	☐ Boliger og offentlige faciliteter
	☐ Social beskyttelse
	☐ Fritid, kultur og religion
	☐ Uddannelse
	☐ Andet (<i>angiv hvilket</i>):
Den ordregivende myndighed køber på vegne af andre ordregivende myndigheder ja ☐ nej ☐	

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) BESKRIVELSE

II.1.1) Den ordregivende myndigheds betegnelse for kontrakten <hr/>		
II.1.2) Kontrakttype og udførelses-, leverings- eller opfyldelsessted (Vælg kun den kategori – bygge og anlæg, varer eller tjenesteydelser – som passer bedst til den specifikke kontraktgenstand eller det specifikke indkøb)		
(a) Bygge og anlæg ☐	(b) Varer ☐	(c) Tjenesteydelser ☐
Udførelse ☐ Projektering og udførelse ☐ Udførelse ved et hvilket som helst middel af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til behov præciseret af den ordregivende myndighed ☐	Indkøb ☐ Leasing ☐ Leje ☐ Leje med forkøbsret ☐ En kombination ☐	Tjenesteydelseskategori: nr. _____ (Tjenesteydelseskategori 1-27 kan findes i bilag II til direktiv 2004/18/EF)
Hovedudførelsessted NUTS-kode	Hovedleveringssted NUTS-kode	Hovedopfyldelsessted NUTS-kode
II.1.3) Bekendtgørelsen vedrører		
En offentlig kontrakt ☐	Etablering af et dynamisk indkøbssystem ☐	
Udarbejdelse af en rammeaftale ☐		
II.1.4) Oplysninger om rammeaftalen (i givet fald)		
Rammeaftale med flere aktører ☐ Antal _____ <i>ELLER, i givet fald, maksimum antal deltagere i den planlagte rammeaftale</i>	Rammeaftale med en enkelt aktør ☐	
Rammeaftalens varighed: År: _____ eller måneder: _____ Begrundelse for en rammeaftale med en varighed på over fire år:		

Anslået samlet værdi af indkøbene i løbet af hele rammeaftalens varighed (anfør kun tal)

Anslået værdi ekskl. moms: _____ valuta: _____

ELLER: mellem _____ og _____ valuta: _____

Hyppeghed og værdi af de kontrakter, der skal tildeles (hvis muligt): _____

II.1.5) Kortfattet beskrivelse af kontrakten eller indkøbet/ene

II.1.6) CPV-klassifikation (Common Procurement Vocabulary)

	Primærglossar	Supplerende glossar (i givet fald)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . - . . . - . . . - . . . -	- - - - - - - -

II.1.7) Er dette udbud omfattet af WTO-aftalen om offentlige indkøb ja nej

II.1.8) Opdeling i delaftaler (For nærmere oplysninger om delaftaler, benyt bilag B så mange gange som nødvendigt) ja nej

Hvis ja, skal der indsendes tilbud på (sæt kryds i én rubrik)

en enkelt delaftale ☐	en eller flere delaftaler ☐	alle delaftalerne ☐
--	--	--

II.1.9) Alternative tilbud vil blive taget i betragtning ja nej

II. 2) ORDRENS MÆNGDE ELLER OMFANG

II.2.1) Samlet mængde eller omfang (i givet fald inkl. alle delaftaler og optioner)

Hvis den kendes, anslået værdi ekskl. moms (anfør kun tal): _____ valuta: _____

ELLER: mellem _____ og _____ valuta: _____

II.2.2) Optioner (i givet fald)ja nej

Hvis ja, beskrivelse af disse optioner:

Hvis kendt, foreløbig tidsplan for anvendelse af disse optioner:i måneder: eller dage: (*fra tildeling af kontrakten*)Antal gange, der er mulighed for fornyelse (*i givet fald*): eller: mellem og*Hvis kendt*, anslået tidsramme for efterfølgende kontakter, hvis der er tale om vareindkøbs- eller tjenesteydelsesaftaler:i måneder: eller dage: (*fra tildeling af kontrakten*)**II.3) KONTRAKTENS VARIGHED ELLER FRIST FOR DENS UDFØRELSE**Periode i måneder: eller dage: (*fra tildeling af kontrakten*)ELLER begyndelses / / (*dd/mm/åååå*)færdiggørelse / / (*dd/mm/åååå*)**DEL III: RETLIGE, ØKONOMISKE, FINANSIELLE OG TEKNISKE OPLYSNINGER****III.1) BETINGELSER I RELATION TIL KONTRAKTEN****III.1.1) Sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges** (*i givet fald*)**III.1.2) De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til retsfor skrifter, hvoraf de fremgår**

III.1.3) Retlig form, som kræves af den sammenslutning af økonomiske aktører, ordren tildeles (i givet fald)

III.1.4) Andre særlige vilkår, som gælder for opfyldelse af kontrakten
(i givet fald)

ja nej

Hvis ja, beskrivelse af de særlige vilkår

III.2) BETINGELSER FOR DELTAGELSE

III.2.1) De økonomiske aktørers personlige forhold, herunder krav vedrørende optagelse i erhvervs- eller handelsregister

Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes:

III.2.2) Økonomisk og finansiel kapacitet

Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes:

Mindstekrav til det niveau, der muligvis kræves (i givet fald)

III.2.3) Teknisk kapacitet	
Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes:	Mindstekrav til det niveau, der muligvis kræves (<i>i givet fald</i>)
III.2.4) Reserverede kontrakter (<i>i givet fald</i>) ja ☐ nej ☐	
Kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder	☐
Kontrakten skal udføres i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse	☐

III. 3) SPECIFIKKE VILKÅR FOR TJENESTEYDELSKONTRAKTER

III.3.1) Udførelse af tjenesteydelsen er forbeholdt en bestemt profession	ja ☐ nej ☐
Hvis ja , henvisning til den relevante lov eller administrative bestemmelse:	
III.3.2) Juridiske personer bør anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der skal udføre kontrakten	ja ☐ nej ☐

DEL IV: PROCEDURER

IV.1) TYPE PROCEDURE

IV.1.1) Type procedure	
Offentlig	☐
Begrænset	☐
Hastende begrænset	☐ Begrundelse for brug af hasteproceduren:
Efter forhandling	☐ Kandidaterne er allerede blevet udvalgt ja ☐ nej ☐ Hvis ja, anfør navn og adresse på de økonomiske aktører, som allerede er blevet udvalgt under del VI.3) Yderligere oplysninger
Hastende udbud efter forhandling	☐ Begrundelse for brug af hasteproceduren:
Konkurrencepræget dialog	☐
IV.1.2) Begrænsning af det antal økonomiske aktører, som vil blive opfordret til at afgive tilbud eller deltage (ved begrænset udbud og udbud efter forhandling, konkurrencepræget dialog)	
Planlagt antal økonomiske aktører	
<i>ELLER</i> planlagt minimum antal	og, i givet fald, maksimum antal
Objektive kriterier for valg af det begrænsede antal kandidater:	
IV.1.3) Reduktion af antallet af økonomiske aktører i forbindelse med forhandlingerne eller dialogen (udbud efter forhandling, konkurrencepræget dialog)	
Anvendelse af etapeopdelt procedure for gradvist at reducere det antal løsninger, der skal drøftes, eller tilbud, der skal forhandles ja ☐ nej ☐	

IV. 2) TILDELINGSKRITERIER

IV.2.1) Tildelingskriterier (sæt kryds i de(n) relevante rubrik(ker))			
Laveste pris ☐			
<i>ELLER</i>			
det økonomisk mest fordelagtige bud vurderet på grundlag af ☐			
☐ de nedenfor anførte kriterier (tildelingskriterierne skal anføres med deres vægtning eller i prioriteret rækkefølge med det vigtigste først, hvis det af påviselige grunde ikke er muligt af foretage en vægtning)			
☐ de kriterier, der er anført i specifikationerne, opfordringen til at afgive bud eller til at forhandle eller i det beskrivende dokument			
Kriterier	Vægtning	Kriterier	Vægtning
1.		6.	
2.		7.	
3.		8.	
4.		9.	
5.		10.	
IV.2.2) Der vil blive anvendt elektronisk auktion			ja ☐ nej ☐
Hvis ja , yderligere oplysninger om elektronisk auktion (i givet fald)			

IV.3) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.3.1) Sagsnummer hos den ordregivende myndighed (i givet fald)			
IV.3.2) Forudgående offentliggørelser om samme kontrakt			ja ☐ nej ☐
Hvis ja			
Vejledende forhåndsmeddelelse	☐	Meddelelse om en køberprofil	☐
Bekendtgørelsens nummer i EUT:	/S -	af / /	(dd/mm/åååå)
Andre forudgående offentliggørelser (i givet fald) ☐			
Bekendtgørelsens nummer i EUT:	/S -	af / /	(dd/mm/åååå)
Bekendtgørelsens nummer i EUT:	/S -	af / /	(dd/mm/åååå)

IV.3.3) Vilkår for adgang til specifikationer og yderligere dokumenter (med undtagelse af dynamiske indkøbssystemer) eller beskrivende dokumenter (hvis der er tale om en konkurrencepræget dialog)

Frist for indsendelse af anmodninger om dokumenter eller for adgang til dokumenter

Dato: / / (dd/mm/åååå)

Tidspunkt:

Skal der betales for dokumenterne?

ja nej

Hvis ja, pris (anfør kun tal): _____ valuta:

Betalingsvilkår- og metode:

IV.3.4) Frist for modtagelse af bud eller anmodninger om deltagelse

Dato: / / (dd/mm/åååå)

Tidspunkt:

IV.3.5) Frist for afsendelse af opfordringer til at afgive bud eller at deltage til udvalgte kandidater (hvis kendt)(ved begrænset udbud og udbud efter forhandling samt konkurrencepræget dialog)

Dato: / / (dd/mm/åååå)

IV.3.6) Sprog, der må benyttes ved afgivelse af bud eller anmodninger om deltagelse

ES CS DA DE ET EL EN FR IT LV LT HU MT NL PL PT SK SL FI SV

Andre:

IV.3.7) Minimumsperiode, i hvilken den bydende er forpligtet til at vedstå sit bud (ved offentligt udbud)

Indtil: / / (dd/mm/åååå)

ELLER periode i måneder: eller dage: (fra datoen for modtagelse af tilbuddene)

IV.3.8) Fremgangsmåden ved åbning af bud

Dato: / / (dd/mm/åååå)

Tidspunkt:

Sted (hvis relevant):

Personer, der må være til stede ved åbningen af bud (i givet fald)

ja nej

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) ER DER TALE OM GENTAGNE OFFENTLIGE INDKØB (hvis relevant)

ja nej

Hvis ja, skønnet tidspunkt for offentliggørelse af yderligere bekendtgørelser:

VI.2) VEDRØRER KONTRAKTEN ET PROJEKT/PROGRAM, DER FINANSIERES AF EU-MIDLER? ja nej

Hvis ja, henvisning til projektet/erne og/eller programmet/erne:

VI.3) Yderligere oplysninger (*i givet fald*)

VI.4) KLAGEPROCEDURER

VI.4.1) Organ med ansvar for klageprocedurerne

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer:

Land:

E-mail:

Telefon:

Internetadresse (URL):

Fax:

Organ med ansvar for mæglingsprocedurerne (*i givet fald*)

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer:

Land:

E-mail:

Telefon:

Internetadresse (URL):

Fax:

VI.4.2) Indgivelse af klager (*udfyld VI.4.2 ELLER om nødvendigt VI.4.3*)

Præcise oplysninger om frister for indgivelse af klager:

VI.4.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer:

Land:

E-mail:

Telefon:

Internetadresse (URL):

Fax:

VI.5) DATO FOR AFSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN: / / (*dd/mm/åååå*)

BILAG A

YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER

I) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN FÅS YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:		Fax:
Internetadresse (URL):		

II) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN FÅS SPECIFIKATIONER OG YDERLIGERE DOKUMENTER (HERUNDER DOKUMENTER VEDRØRENDE DEN KONKURRENCEPRÆGEDE DIALOG SAMT DET DYNAMISKE INDKØBSSYSTEM)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:		Fax:
Internetadresse (URL):		

III) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, SOM BUD/ANMODNINGER OM DELTAGELSE SKAL SENDES TIL

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:		Fax:
Internetadresse (URL):		

BILAG B

OPLYSNINGER VEDRØRENDE DELAFTALER

DELAFTALE NR.

BETEGNELSE

1) KORT BESKRIVELSE		
2) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstande	. . . - . . . - . . . - . . . -	- - - - - - - -
3) MÆNGDE ELLER OMFANG		
<p><i>Hvis den kendes, anslået værdi ekskl. moms (anfør kun tal): _____ valuta:</i></p> <p><i>ELLER: mellem _____ og _____ valuta:</i></p>		
4) ANGIVELSE AF VARIGHED OG FORSKELLIG START-/LEVERINGSDATO (i givet fald)		
Periode i måneder:	<i>eller</i> dage:	<i>(fra tildeling af kontrakten)</i>
<i>ELLER</i> begyndelse	/ /	<i>(dd/mm/åååå)</i>
færdiggørelse	/ /	<i>(dd/mm/åååå)</i>
5) YDERLIGERE OPLYSNINGER OM DELAFTALER		

(Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt)

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int

Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.i>

BEKENDTGØRELSE OM INDGÅEDE KONTRAKTER

DEL I: ORDREGIVENDE MYNDIGHED

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse(r) (i givet fald) Overordnet internetadresse for den ordregivende myndighed (URL): Internetadresse for køberprofilen (URL): Internetadresse for det dynamiske indkøbssystem (URL):		

I.2) DEN ORDREGIVENDE MYNDIGHEDS ART OG HOVEDAKTIVITET(ER)

☐ Ministerium eller anden myndighed på nationalt plan eller forbundsplan, herunder regionale eller lokale afdelinger	☐ Generelle offentlige tjenester
☐ Nationalt kontor eller forbundskontor	☐ Forsvar
☐ Regional eller lokal myndighed	☐ Offentlig orden og sikkerhed
☐ Regionalt eller lokalt kontor	☐ Miljø
☐ Offentligt organ	☐ Økonomiske og finansielle anliggender
☐ Europæisk institution/agentur eller international organisation	☐ Sundhed
☐ Andet (angiv hvilket): _____	☐ Boliger og offentlige faciliteter
	☐ Social beskyttelse
	☐ Fritid, kultur og religion
	☐ Uddannelse
	☐ Andet (angiv hvilket): _____
Den ordregivende myndighed køber på vegne af andre ordregivende myndigheder ja ☐ nej ☐	

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) BESKRIVELSE

II.1.1) Den ordregivende myndigheds betegnelse for kontrakten		
II.1.2) Kontrakttype og udførelses-, leverings- eller opfyldelsessted (Vælg kun den kategori – bygge og anlæg, varer eller tjenesteydelser – som passer bedst til den specifikke kontraktgenstand eller det specifikke indkøb)		
(a) Bygge og anlæg ☐	(b) Varer ☐	(c) Tjenesteydelser ☐
Udførelse ☐ Projektering og udførelse ☐ Udførelse ved et hvilket som helst middel af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til behov præciseret af den ordregivende myndighed ☐	Indkøb ☐ Leasing ☐ Leje ☐ Leje med forkøbsret ☐ En kombination ☐	Tjenesteydelseskategori: nr. _____ Godkender De offentliggørelsen af denne bekendtgørelse? (Hvis der er tale om en kontrakt vedrørende tjenesteydelseskategori 17-27 (jf. bilag C)) ja ☐ nej ☐
Hovedudførelsessted	Hovedleveringssted	Hovedopfyldelsessted
NUTS-kode	NUTS-kode	NUTS-kode
II.1.3) Bekendtgørelsen vedrører (hvis relevant)		
Indgåelse af en rammeaftale ☐ Kontrakter baseret på et dynamisk indkøbssystem ☐		
II.1.4) Kortfattet beskrivelse af kontrakten eller indkøbet/indkøbene		
II.1.5) CPV-klassifikation (Common Procurement Vocabulary)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	• • • -	- -
Yderligere genstand(e)	• • • -	- -
	• • • -	- -
	• • • -	- -
	• • • -	- -
II.1.6) Kontrakt omfattet af aftalen om offentlige indkøb		ja ☐ nej ☐

II.2) KONTRAKTENS/KONTRAKTERNES ENDELIGE SAMLEDE VÆRDI

II.2.1) Samlet endelig værdi af kontrakten/erne (Anfør kun den endelige samlede værdi, inkl. alle kontrakter, delaftaler og optioner; oplysninger om individuelle kontrakter skal anføres under del V. Tildeling af kontrakter)	Ekskl. moms	Inkl. moms	Moms-sats (%)
Værdi _____ valuta	☐	☐ ved	,
ELLER laveste tilbud _____ / højeste tilbud _____ valuta taget i betragtning	☐	☐ ved	,

DEL IV: PROCEDURER

IV.1) TYPE PROCEDURE

IV.1.1) Type procedure			
Offentlig	☐	Udbud efter forhandling	☐
Begrænset	☐	Hastende udbud efter forhandling	☐
Hastende begrænset	☐	Efter forhandling uden udbud	☐
Konkurrencepræget dialog	☐	Begrundelse for brug af proceduren med forhandling uden udbud: udfyld bilag D	

IV.2) TILDELINGSKRITERIER

IV.2.1) Tildelingskriterier (sæt kryds i de(n) relevante rubrik(ker))			
Laveste pris		☐	
ELLER			
Det økonomisk mest fordelagtige bud vurderet på grundlag af		☐	
Kriterier	Vægtning	Kriterier	Vægtning
1.		6.	
2.		7.	
3.		8.	
4.		9.	
5.		10.	
IV.2.2) Der er blevet anvendt elektronisk auktion			ja ☐ nej ☐

IV.3) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.3.1) Sagsnummer hos den ordregivende myndighed (i givet fald)

IV.3.2) Forudgående offentliggørelser om samme kontrakt

ja nej

Hvis ja (udfyld de relevante rubrikker):

Vejledende forhåndsmeddelelse

ELLER

Meddelelse om en køberprofil

Bekendtgørelsens nummer i EUT:

/S

-

af

/

/

(dd/mm/åååå)

Udbudsbekendtgørelse

ELLER

Forenklet udbudsbekendtgørelse

Bekendtgørelsens nummer i EUT:

/S

-

af

/

/

(dd/mm/åååå)

Andre forudgående offentliggørelser

Bekendtgørelsens nummer i EUT:

/S

-

af

/

/

(dd/mm/åååå)

DEL V: TILDELING AF KONTRAKTER

KONTRAKT NR:

BETEGNELSE :

V.1) DATO FOR TILDELING AF KONTRAKTEN: / / (dd/mm/åååå)			
V.2) ANTAL TILBUD, DER ER BLEVET MODTAGET:			
V.3) NAVN OG ADRESSE PÅ DEN ØKONOMISKE AKTØR, DER ER BLEVET TILDELT KONTRAKTEN			
Officielt navn:			
Adresse:			
By:	Postnummer:	Land:	
E-mail:	Telefon:		
Internetadresse (URL):	Fax:		
V.4) OPLYSNINGER OM KONTRAKTENS VÆRDI (anfør kun tal)			
	Ekskl. moms	Inkl. moms	Momssats (%)
Kontraktens oprindeligt anslåede samlede værdi (i givet fald) Værdi _____ valuta	☐	☐ ved ,	
Kontraktens endelige samlede værdi Værdi _____ valuta	☐	☐ ved ,	
<i>ELLER</i> laveste tilbud _____ / højeste tilbud _____ valuta taget i betragtning	☐	☐ ved ,	
Hvis værdien er anført på års- eller månedsplan (anføres): antal år <i>ELLER</i> antal måneder			
V.5) KONTRAKTEN FORVENTES AT VILLE BLIVE GIVET I UNDERENTREPRISE ja ☐ nej ☐			
Hvis ja, værdi eller andel af kontrakten, der sandsynligvis vil blive givet i underentreprise til en tredjepart (anfør kun tal):			
Værdi ekskl. moms: _____	Valuta _____	Andel: _____ , (%)	Ikke kendt ☐
Kortfattet beskrivelse af den værdi/andel, der gives i underentreprise (hvis kendt)			

-----*(Benyt dette afsnit så mange gange som nødvendigt)*-----

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) VEDRØRER KONTRAKTEN ET PROJEKT/OG ELLER ET PROGRAM, DER FINANSIERES AF EU-MIDLER ja ☐ nej ☐		
Hvis ja, henvisning til projektet/projekterne og/eller programmet/programmerne:		
VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)		
VI.3) KLAGEPROCEDURER		
VI.3.1) Organ med ansvar for klageprocedurerne		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
Organ med ansvar for mæglingsprocedurerne (i givet fald)		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.3.2) Indgivelse af klager (udfyld VI.3.2 ELLER om nødvendigt VI.3.3))		
Præcise oplysninger om fristen for indgivelse af klager:		
VI.3.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.4) DATO FOR AFSENDELSE AF DENNE BEKENDTGØRELSE: / / (dd/mm/åååå)		

BILAG C

TJENESTEYDELSESKATEGORIER, DER HENVISES TIL I DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

Kategori ¹	Beskrivelse
1	Vedligeholdelse og reparation
2	Landtransport ² , herunder sikkerhedstransport og kurérvirksomhed, undtagen postbesørgelse
3	Lufttransport: Transport af personer og gods, undtagen postbesørgelse
4	Postbesørgelse på land ³ og i luften
5	Teletjenester
6	Finansielle tjenesteydelser: a) Forsikring b) Bank- og investeringstjenesteydelser ⁴
7	Edb-tjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser
8	FoU-tjenesteydelser ⁵
9	Regnskab, revision og bogholderi
10	Markeds- og opinionsundersøgelser
11	Managementkonsulentvirksomhed ⁶ og hermed beslægtede tjenesteydelser
12	Arkitektvirksomhed: Rådgivende ingeniørvirksomhed og integreret ingeniørvirksomhed, byplanlægning og landskabsarkitektur, hermed beslægtet teknisk-videnskabelig konsulentvirksomhed, teknisk afprøvning og analyse
13	Reklamevirksomhed
14	Bygningsrengøring og ejendomsadministration
15	Forlags- og trykkerivirksomhed på honorar- eller kontraktbasis
16	Kloakering og affaldsbortskaffelse: rensning og lignende tjenesteydelser
Kategori ⁷	Beskrivelse
17	Hotel- og restaurationsvirksomhed
18	Jernbanetransport
19	Transport ad vandveje
20	Støtte- og hjælpetransporttjenesteydelser
21	Juridiske tjenesteydelser
22	Personaleudvælgelse og -rekruttering ⁸
23	Efterforsknings- og sikkerhedstjenesteydelser, undtagen sikkerhedstransport
24	Undervisning og erhvervsuddannelse
25	Sundheds- og socialvæsen
26	Fritids- og sportsaktiviteter samt kulturelle aktiviteter
27	Andre tjenesteydelser

¹ Tjenesteydelseskategorier i den betydning, som er anvendt i artikel 1, stk. 2, litra d), og bilag IIA i direktiv 2004/18/EF.

² Undtagen de i kategori 18 omhandlede jernbanetransporttydelser.

³ Undtagen de i kategori 18 omhandlede jernbanetransporttydelser.

⁴ Undtagen finansielle tjenesteydelser vedrørende emission, køb, salg og overdragelse af værdipapirer eller andre finansielle instrumenter samt centralbankers tjenesteydelser.

Tjenesteydelser, der består i erhvervelse eller leje — uanset de finansielle betingelser — af jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom, eller som vedrører rettigheder hertil, er også udelukket; dog er aftaler om finansielle tjenesteydelser, der indgås samtidig med eller før eller efter aftalen om erhvervelse eller leje, uanset form, omfattet af dette direktiv.

⁵ Undtagen tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling, bortset fra dem, hvis udbytte tilhører den ordregivende myndighed til brug for egen virksomhed, hvis tjenesteydelsen i fuldt omfang aflønnes af den ordregivende myndighed.

⁶ Undtagen voldgiftsafgørelser og mægling.

⁷ Tjenesteydelseskategorier i den betydning, som er anvendt i artikel 1, stk. 2, litra d), og bilag IIB i direktiv 2004/18/EF.

⁸ Undtagen ansættelseskontrakter.

BILAG D

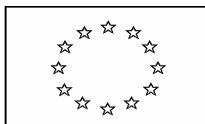
BEKENDTGØRELSE OM INDGÅEDE KONTRAKTER

BEGRUNDELSE FOR BRUG AF FORHANDLINGSPROCEDUREN UDEN FORUDGÅENDE UDBUD

Brugen af forhandlingsproceduren uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse skal være i overensstemmelse med de relevante artikler i direktivet.

(Sæt kryds i de(n) relevante rubrik(ker))

- a) Ingen (egnede) tilbud i forbindelse med:
- Et offentligt udbud
 - Et begrænset udbud.
- b) De pågældende varer er alene fremstillet med henblik på forskning, forsøg, undersøgelse eller udvikling på de i direktivet nævnte betingelser (gælder kun varer).
- c) *Bygge- og anlægsarbejdet/varerne/tjenesteydelserne* kan kun leveres af en bestemt tilbudsgiver af
- tekniske årsager
 - kunstneriske årsager
 - årsager, der vedrører beskyttelse af enerettigheder.
- d) Tvingende grunde som følge af begivenheder, som de ordregivende myndigheder ikke har kunnet forudse, og på de udtrykkelige betingelser, som er anført i direktivet.
- e) Supplerende *bygge- og anlægsarbejder/leverancer/tjenesteydelser* bestilles på de udtrykkelige betingelser, som er anført i direktivet.
- f) *Nye bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser*, der er en gentagelse af tilsvarende tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, og bestilles på de udtrykkelige betingelser, der er anført i direktivet.
- g) *Tjenesteydelsesaftale* indgået med vinderen eller en af vinderne af en projektkonkurrence.
- h) Der er tale om varer, der noteres og købes på en varebørs.
- i) Indkøb af varer på særlig fordelagtige vilkår
- hos en leverandør, der endeligt indstiller sin erhvervsvirksomhed
 - hos kuratorer eller -likvidatorer i en konkursbehandling, en tvangsakkord eller en tilsvarende behandling.
- j) Når der i forbindelse med et offentligt eller et begrænset udbud eller en konkurrencepræget dialog kun er afgivet tilbud, som ikke er forskriftsmæssige, eller kun er afgivet tilbud, som er uantagelige. Kun de tilbudsgivere, som levede op til de kvalitative udvælgelseskriterier, deltog i forhandlingerne.

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int

Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.i>

PERIODISK VEJLEDENDE BEKENDTGØRELSE - FORSYNINGSVIRKSOMHED

Denne bekendtgørelse er et udbud

ja nej

Denne bekendtgørelse har til formål at reducere fristen for indsendelse af tilbud

ja nej

Hvis ja, skal bilag I også udfyldes (oplysninger om at den periodiske vejledende bekendtgørelse er et udbud eller har til formål at reducere fristen for indsendelse af tilbud)

DEL I: ORDREGIVER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse(r) (i givet fald)		
Overordnet internetadresse for ordregiveren (URL):		
Internetadresse for køberprofilen (URL):		
Internetadresse for det dynamiske indkøbssystem (URL):		

Yderligere oplysninger kan findes på følgende adresse:

Se kontaktperson(er) ovenfor

Andet: *Udfyld bilag A.I*

Hvis denne bekendtgørelse er et udbud eller muliggør reduktion af fristerne for indsendelse af tilbud

Specifikationer og yderligere dokumenter (herunder dokumenter vedrørende det dynamiske indkøbssystem) kan findes på følgende adresse:
☐ Se kontaktperson(er) ovenfor
☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.II</i>
Tilbud, anmodninger om deltagelse eller interessetilkendegivelser skal sendes til:
☐ Se kontaktperson(er) ovenfor
☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.III</i>

I.2) ORDREGIVERS HOVEDAKTIVITET(ER)

☐ Produktion, transport og distribution af gas og varme	☐ Vand
☐ Elektricitet	☐ Posttjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af gas og olie	☐ Jernbanetjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af kul og andet fast brændsel	☐ Bytransport med jernbane, sporvogn, trolleybus eller bus
	☐ Havnerelaterede aktiviteter
	☐ Lufthavnsrelaterede aktiviteter

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) ORDREGIVERENS BETEGNELSE FOR KONTRAKTEN		

II.2) UDFØRELSES-, LEVERINGS- ELLER OPFYLDELSESSTED (Vælg kun den kategori – bygge og anlæg, varer eller tjenesteydelser – som passer bedst til den specifikke kontraktgenstand eller det specifikke indkøb)		
(a) Bygge og anlæg ☐	(b) Varer ☐	(c) Tjenesteydelser ☐
		Tjenesteydelseskategori: nr. (Tjenesteydelseskategori 1-27 kan findes i bilag XVIIA og XVIIIB til direktiv 2004/17/EF)
II.3) KORTFATTET BESKRIVELSE AF KONTRAKTEN ELLER INDKØBET/INDKØBENE (hvad angår tjenesteydelser, skal den planlagte indkøbsprocedure for hver enkelt tjenesteydelseskategori anføres)		
(for nærmere oplysninger om delaftaler, benyt bilag B så mange gange som nødvendigt)		
II.4) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . - . . . - . . . - . . . -	- - - - - - - -

II.5) TIDSPLAN FOR TILDELINGSPROCEDURERNE OG KONTRAKTENS VARIGHED			
Tidsplan for <i>(hvis kendt)</i>			
påbegyndelse af tildelingsprocedurerne	/	/	<i>(dd/mm/åååå)</i>
Periode i måneder:	eller	dage:	<i>(fra tildeling af kontrakten)</i>
<i>ELLER</i> Tidsplan for <i>(hvis kendt)</i>			
Begyndelsesdato	/	/	<i>(dd/mm/åååå)</i>
Færdiggørelse	/	/	<i>(dd/mm/åååå)</i>
II.6) ANSLÅEDE VÆRDI OG VIGTIGSTE FINANSIERINGSBETINGELSER <i>(i givet fald)</i>			
II.6.1) Anslåede værdi (indledningsvis) <i>(anfør kun tal)</i>			
<i>Hvis kendt</i> , anslået værdi ekskl. moms: _____ valuta: _____			
<i>ELLER</i> : mellem _____ og _____ valuta: _____			
II.6.2) De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til retsfor skrifter, hvoraf de fremgår <i>(hvis kendt)</i>			
II.7) ER DETTE UDBUD OMFATTET AF WTO-AFTALEN OM OFFENTLIGE INDKØB			ja ☐ nej ☐
II.8) YDERLIGERE OPLYSNINGER <i>(i givet fald)</i>			

- *(Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt, hvis der er tale om levering af varer eller tjenesteydelsesaftaler)-*

DEL IV: PROCEDURER OG ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.1) SAGSNUMMER HOS ORDREGIVEREN <i>(i givet fald)</i>

-*(Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt, hvis der er tale om levering af varer eller tjenesteydelsesaftaler)-*

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) VEDRØRER KONTRAKTERNE ET PROJEKT/OG ELLER ET PROGRAM, DER FINANSIERES AF EU ja ☐ nej ☐			
Hvis ja, henvisning til projektet/erne og/eller programmet/erne:			
VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)			
VI.3) ANSLÅET SAMLET VÆRDI AF VARERNE ELLER TJENESTYDELSESAFTALERNE (i givet fald)			
Anfør den anslåede samlede værdi af varerne eller tjenesteydelsesaftalerne eller rammeaftalerne opdelt efter de produktområder, der er anført under del II.6) Anslåede udgifter	Ekskl. moms	Inkl. moms	Momssats (%)
	☐	☐ ved	,
Værdi _____ valuta _____	☐	☐ ved	,
ELLER laveste tilbud _____ / højeste tilbud _____ valuta _____ taget i betragtning			
VI.4) DATO FOR AFSENDELSE AF DENNE BEKENDTGØRELSE: / / (dd/mm/åååå)			

BILAG I
DEN VEJLEDENDE BEKENDTGØRELSE ER ET UDBUD
ELLER HAR TIL FORMÅL AT REDUCERE FRISTEN FOR INDSENDELSE AF
TILBUD

Hvis bekendtgørelsen har til formål at reducere fristen for indsendelse af tilbud, skal de oplysninger, der kræves i dette bilag, afgives, hvis de er til rådighed

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) BESKRIVELSE

II.1.1) Ordregiverens betegnelse for kontrakten		
II.1.2) Kontrakttype og udførelses-, leverings- eller opfyldelsessted (Vælg kun den kategori – bygge og anlæg, varer eller tjenesteydelser – som passer bedst til den specifikke kontraktgenstand eller det specifikke indkøb)		
(a) Bygge og anlæg ☐	(b) Varer ☐	(c) Tjenesteydelser ☐
Udførelse ☐ Projektering og udførelse ☐ Udførelse ved et hvilket som helst middel af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til behov præciseret af den ordregivende myndighed ☐	Indkøb ☐ Leasing ☐ Leje ☐ Leje med forkøbsret ☐ En kombination ☐	Tjenesteydelseskategori: nr. <i>(Tjenesteydelseskategori 1-27 kan findes i bilag XVIIA og XVIIIB til direktiv 2004/17/EF)</i>
Hovedudførelsessted	Hovedleveringssted	Hovedopfyldelsessted
NUTS-kode	NUTS-kode	NUTS-kode
II.1.3) Bekendtgørelsen vedrører		
En offentlig kontrakt ☐	Etablering af et dynamisk indkøbssystem ☐	
Udarbejdelse af en rammeaftale ☐		
II.1.4) Oplysninger om rammeaftalen (i givet fald)		
Rammeaftale med flere økonomiske aktører ☐ Antal <i>ELLER, hvis relevant, maksimalt antal</i> deltagere i den planlagte rammeaftale	Rammeaftale med en enkelt økonomisk aktør ☐	
Varighed af rammeaftalen: År: _____ eller måneder: _____		
Anslået samlet værdi af indkøbene i løbet af hele rammeaftalens varighed (angør kun tal):		
Anslået værdi ekskl. moms: _____ valuta		
<i>ELLER:</i> mellem _____ og _____ valuta:		

Hyppighed af de kontrakter, der skal tildeles (<i>hvis kendt</i>):		
II.1.5) Opdeling i delaftaler (<i>et eksemplar af bilag B anvendes til oplysninger om hver enkelt delaftale</i>)		ja ☐ nej ☐
Hvis ja , skal der indsendes tilbud på (<i>sæt kryds i én rubrik</i>)		
en enkelt delaftale ☐	en eller flere delaftaler ☐	alle delaftalerne ☐

II. 2) ORDRENS MÆNGDE ELLER OMFANG

II.2.1) Samlet mængde eller omfang (<i>i givet fald inkl. alle delaftaler og optioner</i>)		
<p><i>Hvis kendt</i>, anslået værdi ekskl. moms (<i>anfør kun tal</i>): _____ valuta:</p> <p><i>ELLER</i>: mellem _____ og _____ valuta:</p>		
II.2.2) Optioner (<i>i givet fald</i>)		ja ☐ nej ☐
Hvis ja , beskrivelse af disse optioner:		
<p><i>Hvis kendt</i>, foreløbig tidsplan for anvendelse af disse optioner: i måneder: _____ <i>ELLER</i> dage: _____</p> <p>(<i>fra tildeling af kontrakten</i>)</p>		
<p>Antal gange, der er mulighed for fornyelse (<i>i givet fald</i>): _____ <i>ELLER</i> mellem _____ og _____</p> <p><i>Hvis kendt</i>, forventet tidsramme for efterfølgende kontrakter, hvis der er tale om levering af varer eller tjenesteydelsesaftaler: i måneder: _____ <i>eller</i> dage: _____ (<i>fra tildeling af kontrakten</i>)</p>		

DEL III: RETLIGE, ØKONOMISKE, FINANSIELLE OG TEKNISKE OPLYSNINGER

III.1) BETINGELSER I RELATION TIL KONTRAKTEN

III.1.1) Sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges (<i>i givet fald</i>)
III.1.2) Retlig form, som kræves af den sammenslutning af økonomiske aktører, ordren tildeles (<i>i givet fald</i>)

III.1.3) Andre særlige vilkår, der gælder for opfyldelse af kontrakten (i givet fald)		ja ☐ nej ☐
Hvis ja, beskrivelse af de særlige vilkår:		

III.2) BETINGELSER FOR DELTAGELSE

III.2.1) De økonomiske aktørers personlige forhold, herunder krav vedrørende optagelse i erhvervs- eller handelsregister	
Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes:	
III.2.2) Økonomisk og finansiell kapacitet	
Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes (i givet fald):	
III.2.3) Teknisk kapacitet	
Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes (i givet fald):	
III.2.4) Reserverede kontrakter (i givet fald)	ja ☐ nej ☐
Kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder	☐
Kontrakten skal udføres i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse	☐

III. 3) SPECIFIKKE VILKÅR FOR TJENESTEYDELSESKONTRAKTER

III.3.1) Udførelse af tjenesteydelsen er forbeholdt en bestemt profession	ja ☐ nej ☐
Hvis ja, henvisning til den relevante lov eller administrative bestemmelse:	
III.3.2) Juridiske personer bør anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der skal udføre kontrakten	ja ☐ nej ☐

DEL IV: PROCEDURER

IV.1) TYPE PROCEDURE

IV.1.1) Type procedure
Begrænset ☐
Efter forhandling ☐

IV.2) TILDELINGSKRITERIER

IV.2.1) Tildelingskriterier (sæt kryds i de(n) relevante rubrik(ker))			
Laveste pris ☐			
ELLER			
Det økonomisk mest fordelagtige tilbud vurderet på grundlag af ☐			
☐ de nedenfor anførte kriterier (tildelingskriterierne skal anføres med deres vægtning eller i prioriteret rækkefølge med det vigtigste først, hvis det af påviselige grunde ikke er muligt at foretage en vægtning)			
☐ de kriterier, der er anført i specifikationerne, i opfordringen til at bekræfte interessen eller i opfordringen til at afgive bud eller til at forhandle			
Kriterier	Vægtning	Kriterier	Vægtning
1.		6.	
2.		7.	
3.		8.	
4.		9.	
5.		10.	
IV.2.2) Der vil blive anvendt elektronisk auktion			ja ☐ nej ☐
Hvis ja , yderligere oplysninger om elektronisk auktion (hvis relevant)			
<hr/>			
<hr/>			
<hr/>			

IV.3) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.3.1) Vilkår for adgang til specifikationer og yderligere dokumenter (med undtagelse af dynamiske indkøbssystemer)	
Frist for indsendelse af anmodninger om dokumenter eller for adgang til dokumenter	
Dato: / / (dd/mm/åååå)	Frist:

Opkræves der betaling for dokumenterne ja nej

Hvis ja, pris (angiv kun tal): _____ valuta: _____

Betalingsvilkår og -metode:

IV.3.2) Frist for modtagelse af interessetilkendegivelser (kun hvis bekendtgørelsen er et udbud)

Dato: / / (dd/mm/åååå)

IV.3.3) Frist for modtagelse af ansøgninger om deltagelse i et udbud eller i forhandlinger

(kun hvis bekendtgørelsen har til formål at reducere fristen)

Dato: / / (dd/mm/åååå) Frist:

IV.3.4) Sprog, der må benyttes ved afgivelse af bud eller anmodninger om deltagelse

ES	CS	DA	DE	ET	EL	EN	FR	IT	LV	LT	HU	MT	NL	PL	PT	SK	SL	FI	SV
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Andre:

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) ER DER TALE OM GENTAGNE OFFENTLIGE INDKØB (hvis relevant) ja nej

Hvis ja, skønnet tidspunkt for offentliggørelse af yderligere bekendtgørelser:

VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)

Interesserede økonomiske aktører skal oplyse ordregiveren om, at de er interesserede i kontrakten/erne; kontrakten/erne vil blive tildelt uden senere offentliggørelse af udbud

VI.3) KLAGEPROCEDURER

VI.3.1) Organ med ansvar for klageprocedurerne

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer:

Land:

E-mail:

Telefon:

Internetadresse (URL):

Fax:

Organ med ansvar for mæglingsprocedurerne (i givet fald)		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	

VI.3.2) Indgivelse af klager (udfyld VI.3.2 ELLER om nødvendigt VI.3.3)
Præcise oplysninger om fristen for indgivelse af klager:

VI.3.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	

BILAG A

YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER

I) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

Hvis denne bekendtgørelse er et udbud eller har til formål at reducere fristerne for indsendelse

II) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER (HERUNDER DOKUMENTER VEDRØRENDE DET DYNAMISKE INDKØBSSYSTEM)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

III) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, SOM BUD, ANMODNINGER OM DELTAGELSE ELLER INTERESSETILKENDEGIVELSER SKAL SENDES TIL

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

BILAG B

OPLYSNINGER VEDRØRENDE DELAFTALER

DELAFTALE NR.

BETEGNELSE

1) KORTFATTET BESKRIVELSE		
2) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
3) MÆNGDE ELLER OMFANG (kun hvis denne bekendtgørelse ikke er et udbud)		
<i>Hvis kendt, anslået værdi ekskl. moms (angiv kun tal): _____ valuta: _____</i>		
<i>ELLER: mellem _____ og _____ valuta: _____</i>		
4) ANGIVELSE AF FORSKELLIGE DATOER FOR PÅBEGYNDELSE AF TILDELINGSPROCEDURERNE OG/ELLER VARIGHED AF KONTRAKTEN (i givet fald)		
Tidsplan for (hvis kendt)		
Påbegyndelse af tildelingsprocedurerne		/ / (dd/mm/åååå)
Varighed i måneder:	eller dage:	(fra tildeling af kontrakten)
ELLER tidsplan for (hvis kendt)		
begyndelse	/ /	(dd/mm/åååå)
færdiggørelse	/ /	(dd/mm/åååå)
5) YDERLIGERE OPLYSNINGER OM DELAFTALER		

------(Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt)-----

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.int>

UDBUDSBEKENDTGØRELSE - FORSYNINGSVIRKSOMHED

DEL I: ORDREGIVER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:		Fax:
Internetadresse(r) (i givet fald)		
Overordnet internetadresse for ordregiveren (URL):		
Internetadresse for køberprofilen (URL):		
Internetadresse for det dynamiske indkøbssystem (URL):		

Yderligere oplysninger kan findes på følgende adresse:	☐ Se kontaktperson(er) ovenfor
	☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.I</i>
Specifikationer og yderligere dokumenter (herunder dokumenter vedrørende det dynamiske købersystem) kan findes på følgende adresse:	☐ Se kontaktperson(er) ovenfor
	☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.II</i>
Tilbud eller anmodninger om deltagelse skal sendes til:	☐ Se kontaktperson(er) ovenfor
	☐ Andet: <i>Udfyld bilag A.III</i>

I.2) ORDREGIVERENS HOVEDAKTIVITET(ER)

☐ Produktion, transport og distribution af gas og varme	☐ Vand
☐ Elektricitet	☐ Posttjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af gas og olie	☐ Jernbanetjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af kul og andet fast brændsel	☐ Bytransport med jernbane, sporvogn, trolleybus eller bus
	☐ Havnerelaterede aktiviteter
	☐ Lufthavsrelaterede aktiviteter

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) BESKRIVELSE

II.1.1) Ordregiverens betegnelse for kontrakten		
II.1.2) Kontrakttype og udførelses-, leverings- eller opfyldelsessted (Vælg kun den kategori – bygge og anlæg, varer eller tjenesteydelser – som passer bedst til den specifikke kontraktgenstand eller det specifikke indkøb)		
(a) Bygge og anlæg ☐	(b) Varer ☐	(c) Tjenesteydelser ☐
Udførelse ☐ Projektering og udførelse ☐ Udførelse ved et hvilket som helst middel af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til behov præciseret af ordregiverne ☐	Indkøb ☐ Leasing ☐ Leje ☐ Leje med forkøbsret ☐ En kombination ☐	Tjenesteydelseskategori: nr. ☐ ☐ <i>(Tjenesteydelseskategori 1-27 kan findes i bilag XVIIA og XVIIB til direktiv 2004/17/EF)</i>
Hovedudførelsessted NUTS-kode	Hovedleveringssted NUTS-kode	Hovedopfyldelsessted NUTS-kode
II.1.3) Bekendtgørelsen vedrører		
En offentlig kontrakt ☐	Etablering af et dynamisk indkøbssystem ☐	
Udarbejdelse af en rammeaftale ☐		
II.1.4) Oplysninger om rammeaftalen (i givet fald)		
Rammeaftale med flere økonomiske aktører ☐	Rammeaftale med en enkelt økonomisk aktør ☐	
Antal _____ <i>ELLER, i givet fald, maksimum antal</i> deltagere i den planlagte rammeaftale		
Varighed af rammeaftalen (i givet fald)		
Periode i år: _____ <i>ELLER</i> måneder: _____		
Anslået samlet værdi af indkøbene i løbet af hele rammeaftalens varighed (angfør kun tal)		
Anslået værdi ekskl. moms: _____ valuta		
<i>ELLER:</i> mellem _____ og _____ valuta:		
Hyppighed af de kontrakter, der skal tildeles (hvis kendt) _____		

II.1.5) Kortfattet beskrivelse af kontrakten eller indkøbet/indkøbene		
II.1.6) CPV-klassifikation (Common Procurement Vocabulary)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
II.1.7) Er dette udbud omfattet af WTO-aftalen om offentlige indkøb?		ja ☐ nej ☐
II.1.8) Opdeling i delaftaler <i>(For nærmere oplysninger om delaftaler, benyt bilag B så mange gange som nødvendigt)</i>		ja ☐ nej ☐
Hvis ja, skal der indsendes tilbud på (sæt kryds i én rubrik)		
en enkelt delaftale ☐	en eller flere delaftaler ☐	alle delaftalerne ☐
II.1.9) Varianter vil blive taget i betragtning		ja ☐ nej ☐

II. 2) ORDRENS MÆNGDE ELLER OMFANG

II.2.1) Samlet mængde eller omfang <i>(i givet fald inkl. alle delaftaler og optioner)</i>	
<p><i>Hvis den kendes, anslået værdi ekskl. moms (angiv kun tal):</i> _____ valuta:</p> <p><i>ELLER: mellem</i> _____ <i>og</i> _____ <i>valuta:</i></p>	

II.2.2) Optioner *(i givet fald)*ja nej

Hvis ja, beskrivelse af disse optioner:

*Hvis kendt, foreløbig tidsplan for anvendelse af disse optioner:*i måneder: eller dage: *(fra tildeling af kontrakten)*Antal gange, der er mulighed for fornyelse *(i givet fald)*: eller: mellem og*Hvis kendt, forventet tidsramme for efterfølgende udbud, hvis der er tale om kontrakter, der kan fornyes:*i måneder: eller dage: *(fra tildeling af kontrakten)***II.3) KONTRAKTENS VARIGHED ELLER FRIST FOR DENS UDFØRELSE**Periode i måneder: eller dage: *(fra tildeling af kontrakten)*ELLER begyndelse / / *(dd/mm/åååå)*færdiggørelse / / *(dd/mm/åååå)***DEL III: RETLIGE, ØKONOMISKE, FINANSIELLE OG TEKNISKE OPLYSNINGER****III.1) BETINGELSER I RELATION TIL KONTRAKTEN****III.1.1) Sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges** *(i givet fald)***III.1.2) De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til retsfor skrifter, hvoraf de fremgår**

III.1.3) Retlig form, som kræves af den sammenslutning af økonomiske aktører, ordren tildeles (i givet fald)

III.1.4) Andre særlige vilkår, som gælder for opfyldelse af kontrakten (i givet fald)

ja nej

Hvis ja, beskrivelse af de særlige vilkår:

III.2) BETINGELSER FOR DELTAGELSE

III.2.1) De økonomiske aktørers personlige forhold, herunder krav vedrørende optagelse i erhvervs- eller handelsregister

Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes:

III.2.2) Økonomisk og finansiel kapacitet

Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes (i givet fald):

III.2.3) Teknisk kapacitet

Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at vurdere, om kravene opfyldes (i givet fald):

III.2.4) Reserverede kontrakter <i>(i givet fald)</i>	ja ☐ nej ☐
Kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder	☐
Kontrakten skal udføres i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse	☐

III. 3) SPECIFIKKE VILKÅR FOR TJENESTEYDELSKONTRAKTER

III.3.1) Udførelse af tjenesteydelsen er forbeholdt en bestemt profession ja ☐ nej ☐
Hvis ja, henvisning til den relevante lov eller administrative bestemmelse:
III.3.2) Juridiske personer bør anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der skal udføre kontrakten ja ☐ nej ☐

DEL IV: PROCEDURER

IV.1) TYPE PROCEDURE

IV.1.1) Type procedure	
Offentlig ☐	Efter forhandling ☐
Begrænset ☐	Kandidaterne er allerede blevet udvalgt ja ☐ nej ☐
Hvis ja, anfør navn og adresse på de økonomiske aktører, som allerede er blevet udvalgt, under del VI.3) Yderligere oplysninger	

IV. 2) TILDELINGSKRITERIER

IV.2.1) Tildelingskriterier (sæt kryds i de(n) relevante rubrik(ker))			
Laveste pris ☐			
ELLER			
Det økonomisk mest fordelagtige bud vurderet på grundlag af ☐			
☐ de nedenfor anførte kriterier (tildelingskriterierne skal anføres med deres vægtning eller i prioriteret rækkefølge med det vigtigste først, hvis det af påviselige grunde ikke er muligt at foretage en vægtning)			
☐ de kriterier, der er anført i specifikationerne eller opfordringen til at afgive bud eller til at forhandle			
Kriterier	Vægtning	Kriterier	Vægtning
1.		6.	
2.		7.	
3.		8.	
4.		9.	
5.		10.	

IV.2.2) Der vil blive anvendt elektronisk auktionja nej Hvis ja, yderligere oplysninger om elektronisk auktion (*hvis relevant*)**IV.3) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER****IV.3.1) Sagsnummer hos ordregiveren (*i givet fald*)****IV.3.2) Forudgående offentliggørelser om samme kontrakt**ja nej **Hvis ja:**Vejledende periodisk bekendtgørelse Meddelelse om en køberprofil

Bekendtgørelsens nummer i EUT: /S - af / / (dd/mm/åååå)

Andre forudgående offentliggørelser (*i givet fald*)

Bekendtgørelsens nummer i EUT: /S - af / / (dd/mm/åååå)

Bekendtgørelsens nummer i EUT: /S - af / / (dd/mm/åååå)

IV.3.3) Vilkår for adgang til specifikationer og yderligere dokumenter (*med undtagelse af dynamiske indkøbssystemer*)

Frist for indsendelse af anmodninger om dokumenter eller for adgang til dokumenter

Dato: / / (dd/mm/åååå)

Tidspunkt:

Opkræves der betaling for dokumenterne?

ja nej

Hvis ja, pris (anfør kun tal): _____ valuta:

Betalingsvilkår- og metode:

IV.3.4) Frist for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse

Dato: / / (dd/mm/åååå)

Tidspunkt:

IV.3.5) Sprog, der må benyttes ved afgivelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse

ES CS DA DE ET EL EN FR IT LV LT HU MT NL PL PT SK SL FI SV

Andre:

IV.3.6) Minimumsperiode, i hvilken den bydende er forpligtet til at vedstå sit bud (ved offentligt udbud)

Indtil: / / (dd/mm/åååå)

ELLER periode i måneder: og/eller dage: (fra datoen for modtagelse af tilbuddene)

IV.3.7) Fremgangsmåden ved åbning af bud

Dato: / / (dd/mm/åååå)

Tidspunkt:

Sted (hvis relevant):

Personer, der må være til stede ved åbningen af bud (i givet fald)

ja nej

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) ER DER TALE OM GENTAGNE OFFENTLIGE INDKØB (hvis relevant)

ja nej

Hvis ja, skønnet tidspunkt for offentliggørelse af yderligere bekendtgørelser:

**VI.2) VEDRØRER KONTRAKTEN/KONTRAKTERNE ET PROJEKT/PROGRAM,
DER FINANSIERES MED EU-MIDLER?**

ja nej

Hvis ja, henvisning til projektet/erne og/eller programmet/erne:

VI.3) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)

VI.4) KLAGEPROCEDURER		
VI.4.1) Organ med ansvar for klageprocedurerne		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
Organ med ansvar for mæglingsprocedurerne (i givet fald)		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.4.2) Indgivelse af klager (udfyld VI.4.2 ELLER om nødvendigt VI.4.3))		
Præcise oplysninger om frister for indgivelse af klager:		
VI.4.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.5) DATO FOR AFSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN: / / (dd/mm/åååå)		

BILAG A

YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER

I) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

II) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN FÅS SPECIFIKATIONER OG YDERLIGERE DOKUMENTER (HERUNDER DOKUMENTER VEDRØRENDE DET DYNAMISKE KØBERSYSTEM)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

III) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, SOM BUD/ANMODNINGER OM DELTAGELSE SKAL SENDES TIL

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

BILAG B

OPLYSNINGER VEDRØRENDE DELAFTALER

DELAFTALE NR.

BETEGNELSE

1) KORT BESKRIVELSE		
2) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . - . . . - . . . - . . . -	- - - - - - - -
3) MÆNGDE ELLER OMFANG		
<p><i>Hvis den kendes, anslået værdi ekskl. moms (anfør kun tal): _____ valuta:</i></p> <p><i>ELLER: mellem _____ og _____ valuta:</i></p>		
4) ANGIVELSE AF VARIGHED OG FORSKELLIG START-/LEVERINGSDATO (i givet fald)		
<p>Periode i måneder: _____ eller dage: _____ (fra tildeling af kontrakten)</p> <p><i>ELLER</i> begyndelse / / (dd/mm/åååå)</p> <p>færdiggørelse / / (dd/mm/åååå)</p>		
5) YDERLIGERE OPLYSNINGER OM DELAFTALER		

------(Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt)-----

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.int>

BEKENDTGØRELSE OM INDGÅEDE KONTRAKTER - FORSYNINGSVIRKSOMHED

DEL I: ORDREGIVER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:		Fax:
Internetadresse(r) (eventuelt) Overordnet internetadresse for ordregiveren (URL): Internetadresse for køberprofilen (URL): Internetadresse for det dynamiske indkøbssystem (URL):		

I.2) ORDREGIVERENS HOVEDAKTIVITET(ER)

☐ Produktion, transport og distribution af gas og varme	☐ Vand
☐ Elektricitet	☐ Posttjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af gas og olie	☐ Jernbanetjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af kul og andet fast brændsel	☐ Bytransport med jernbane, sporvogn, trolleybus eller bus
	☐ Havnerelaterede aktiviteter
	☐ Lufthavnsrelaterede aktiviteter

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) BESKRIVELSE

II.1.1) Ordregiverens betegnelse for kontrakten		

II.1.2) Kontrakttype og udførelses-, leverings- eller opfyldelsessted (Vælg kun den kategori – bygge og anlæg, varer eller tjenesteydelser – som passer bedst til den specifikke kontraktgenstand eller det specifikke indkøb)		
(a) Bygge og anlæg ☐	(b) Varer ☐	(c) Tjenesteydelser ☐
Udførelse ☐ Projektering og udførelse ☐ Udførelse ved et hvilket som helst middel af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til behov præciseret af ordregiverne ☐	Indkøb ☐ Leasing ☐ Leje ☐ Leje med forkøbsret ☐ En kombination ☐	Tjenesteydelseskategori: nr. _____ Godkender De offentliggørelsen af denne bekendtgørelse ? (Hvis der er tale om tjenesteydelseskategori 17-27) ja ☐ nej ☐
Hovedudførelsessted _____	Hovedleveringssted _____	Hovedopfyldelsessted _____
NUTS-kode	NUTS-kode	NUTS-kode
II.1.3) Bekendtgørelsen vedrører (i givet fald)		
Indgåelse af rammeaftale ☐ Kontakter baseret på et dynamisk indkøbssystem ☐		
II.1.4) Kortfattet beskrivelse af kontrakten eller indkøbet/indkøbene		

II.1.5) CPV-klassifikation (Common Procurement Vocabulary)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	• • • -	- -
Yderligere genstand(e)	• • • - • • • - • • • - • • • -	- - - - - - - -
II.1.6) Er dette udbud omfattet af WTO-aftalen om offentlige indkøb? ja ☐ nej ☐		

II.2) DEN/DE TILDELTE KONTRAKTS/KONTRAKTERS ENDELIGE OG SAMLEDE VÆRDI (Angiv kun den samlede og endelige værdi inklusive alle delaftaler og optioner) oplysninger om de enkelte kontrakter anføres i del V – Tildeling af kontrakter)	Ekskl. moms	Inkl. moms	Moms-sats (%)
Værdi _____ Valuta _____	☐	☐ ved	,
ELLER laveste bud _____ / højeste bud _____ taget i betragtning	☐	☐ ved	,

DEL IV: PROCEDURE

IV.1) TYPE PROCEDURE

IV.1.1) Type procedure	
Offentlig ☐	Udbud efter forhandling ☐
Begrænset ☐	Forhandling (uden udbud) ☐
Begrundelse for brug af forhandlingsproceduren uden forudgående udbud: udfyld bilag D	

IV.2) TILDELINGSKRITERIER

IV.2.1) Tildelingskriterier (i givet fald) (Angiv tildelingskriterierne under V.2.6), hvis oplysningerne ikke skal offentliggøres)	
Laveste pris ☐	
ELLER	
Det økonomisk mest fordelagtige tilbud ☐	
IV.2.2) Der er anvendt elektronisk auktion	ja ☐ nej ☐

IV.3) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.3.1) Sagsnummer hos ordregiveren (i givet fald)	

IV.3.2) Forudgående offentliggørelse(r) om samme kontrakt	ja ☐ nej ☐
I givet fald: udbudstype (udfyld de relevante felter):	
Vejledende periodisk bekendtgørelse ☐	Bekendtgørelse om kvalifikationsordning ☐
	Udbudsbekendtgørelse ☐
Bekendtgørelse om køberprofil ☐	
Bekendtgørelsens nummer i EUT: /S - af / / (dd/mm/åååå)	
Anden tidligere offentliggørelse ☐	
Bekendtgørelsens nummer i EUT: /S - af / / (dd/mm/åååå)	

DEL V: TILDELING AF KONTRAKTER

V.1) TILDELING OG KONTRAKTENS VÆRDI

KONTRAKT NR. **BETEGNELSE**

(Anfør identiteten på den/de vindende økonomiske aktører samt kontraktværdien herunder **ELLER** under V.2), såfremt oplysningerne ikke skal offentliggøres)

V.1.1) Dato for tildeling af kontrakten: / / (dd/mm/åååå)			
V.1.2) Antal modtagne tilbud:			
V.1.3) Navn og adresse på den økonomiske aktør, til hvem kontrakten er blevet tildelt			
Officielt navn:			
Adresse:			
By:	Postnummer:	Land:	
E-mail:	Telefon:		
Internetadresse (URL):	Fax:		
V.1.4) Oplysninger om kontraktens værdi (anfør kun tal)			
		Eksklusiv moms	Inklusiv. moms Momssats (%)
Kontraktens oprindeligt anslåede samlede værdi (i givet fald)		☐	☐ ved ,
Værdi _____ Valuta _____			
Kontraktens endelige samlede værdi		☐	☐ ved ,
Værdi _____ Valuta _____			
<i>ELLER</i> laveste bud _____ / højeste bud _____ taget i betragtning	Valuta _____	☐	☐ ved ,
Såfremt der er tale om et månedligt eller årligt beløb, angives: antal år: <i>ELLER</i> antal måneder:			
V.1.5) Kontrakten forventes at ville blive givet i underentreprise (eventuelt) ja ☐ nej ☐			
I givet fald angives den andel af kontrakten, som ventes givet i underentreprise til tredjeparter (anfør kun tal):			
Værdi ekskl. moms: _____	Valuta: _____	Andel: _____ , (%)	Vides ikke ☐
Kortfattet beskrivelse af den værdi/andel af kontrakten, som gives i underleverance (hvis kendt)			
V.1.6) Pris, der er betalt for lejlighedskøb (i givet fald):			
Værdi eksklusiv moms (anfør kun tal): _____ valuta: _____			

----- (Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt)-----

V.2) TILDELING OG KONTRAKTENS VÆRDI – OBLIGATORISKE OPLYSNINGER, SOM IKKE OFFENTLIGGØRES

Kommissionen tager hensyn til følsomme forretningsmæssige oplysninger, som ordregiverne måtte påberåbe sig ved fremsendelsen af de under denne rubrik anførte oplysninger vedrørende antal modtagne bud, økonomiske aktørers identitet eller priser.

(Udfyld rubrik V.2.1), V.2.4) og V.2.6) for hver tildelt kontrakt, hvis de krævede oplysninger ikke skal offentliggøres og ikke er afgivet i de foregående afsnit).

KONTRAKT nr. **BETEGNELSE**

V.2.1) Antal kontrakter tildelt:		
V.2.2) Antal modtagne tilbud:		
V.2.3) Navn og adresse på den økonomiske aktør, til hvem kontrakten er blevet tildelt		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
V.2.4) Kontraktens endelige samlede værdi eksklusiv moms (angiv kun tal): _____ valuta:		
V.2.5) Produktets eller tjenesteydelsens oprindelsesland		
Oprindelse i Fællesskabet	☐	
Oprindelse i tredjelande	☐	Land:
V.2.6) Tildelingskriterier		
Laveste pris	☐	
<i>ELLER</i>		
Det økonomisk mest fordelagtige tilbud	☐	
V.2.7) Kontrakten blev tildelt en bydende, som afgav et alternativt tilbud	ja ☐	nej ☐
V.2.8) Unormalt lave tilbud blev afvist	ja ☐	nej ☐

----- (Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt)-----

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) VEDRØRER KONTRAKTEN/KONTRAKTERNE ET PROJEKT/PROGRAM, DER FINANSIERES AF EU? ja ☐ nej ☐		
I så fald, henvises til projekterne/programmerne:		
VI.4) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)		
VI.3) KLAGEPROCEDURER		
VI.3.1) Organ med ansvar for klageprocedurene		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
Organ med ansvar for mæglingsprocedurerne (i givet fald)		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.3.2) Indgivelse af klager (udfyld VI.3.2 ELLER om nødvendigt VI.3.3))		
Præcise oplysninger om frister for indgivelse af klager:		
VI.3.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.4) DATO FOR AFSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN:	/	/ (dd/mm/åååå)

BILAG C

TJENESTEYDELSESKATEGORIER, SOM DER HENVISES TIL I DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

Kategori¹	Beskrivelse
1	Vedligeholdelse og reparation
2	Landtransport ² , herunder sikkerhedstransport og kurérvirksomhed, undtagen postbesørgelse
3	Lufttransport: Transport af personer og gods, undtagen postbesørgelse
4	Postbesørgelse på land ³ og i luften
5	Teletjenester
6	Finansielle tjenesteydelser: a) Forsikring b) Bank- og investeringstjenesteydelser ⁴
7	Edb-tjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser
8	FoU-tjenesteydelser ⁵
9	Regnskab, revision og bogholderi
10	Markeds- og opinionsundersøgelser
11	Managementkonsulentvirksomhed ⁶ og hermed beslægtede tjenesteydelser
12	Arkitektvirksomhed: Rådgivende ingeniørvirksomhed og integreret ingeniørvirksomhed, byplanlægning og landskabsarkitektur, hermed beslægtet teknisk-videnskabelig konsulentvirksomhed, teknisk afprøvning og analyse
13	Reklamevirksomhed
14	Bygningsrengøring og ejendomsadministration
15	Forlags- og trykkerivirksomhed på honorar- eller kontraktbasis
16	Kloakering og affaldsbortskaffelse: rensning og lignende tjenesteydelser

Kategori⁷	Beskrivelse
17	Hotel- og restaurationsvirksomhed
18	Jernbanetransport
19	Transport ad vandveje
20	Støtte- og hjælpetransporttjenesteydelser
21	Juridiske tjenesteydelser
22	Personaleudvælgelse og -rekruttering ⁸
23	Efterforsknings- og sikkerhedstjenesteydelser, undtagen sikkerhedstransport
24	Undervisning og erhvervsuddannelse
25	Sundheds- og socialvæsen
26	Fritids- og sportsaktiviteter samt kulturelle aktiviteter
27	Andre tjenesteydelser

¹ Tjenesteydelseskategorier jf. artikel 31 i bilag XVII A til direktiv 2004/17/EF.

² Undtagen de i kategori 18 omhandlede jernbanetransporttydelser.

³ Undtagen de i kategori 18 omhandlede jernbanetransporttydelser.

⁴ Undtagen finansielle tjenesteydelser vedrørende emission, køb, salg og overdragelse af værdipapirer eller andre finansielle instrumenter samt centralbankers tjenesteydelser. Tjenesteydelser, der består i erhvervelse eller leje — uanset de finansielle betingelser — af jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom, eller som vedrører rettigheder hertil, er også udelukket; dog er kontrakter om finansielle tjenesteydelser, der indgås samtidig med eller før eller efter aftalen om erhvervelse eller leje, uanset form, omfattet af dette direktiv.

⁵ Undtagen tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling, bortset fra dem, hvis udbytte tilhører den ordregivende myndighed til brug for egen virksomhed, hvis tjenesteydelser i fuldt omfang aflønnes af den ordregivende myndighed.

⁶ Undtagen voldgiftsafgørelser og mægling.

⁷ Tjenesteydelseskategorier jf. artikel 32 i bilag XVII B til direktiv 2004/17/EF.

⁸ Undtagen ansættelseskontrakter.

BILAG D

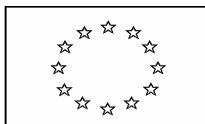
BEKENDTGØRELSE OM INDGÅEDE KONTRAKER - Forsyningsvirksomhed

BEGRUNDELSE FOR BRUG AF FORHANDLINGSPROCEDUREN UDEN FORUDGÅENDE UDBUD

Brugen af forhandlingsproceduren uden forudgående udbud skal være i overensstemmelse med de relevante artikler i direktivet.

(Afkryds de(n) relevante felt(er))

- a) Der var ingen tilbud eller hensigtsmæssige tilbud som svar på:
- offentligt udbud
 - begrænset udbud
 - forhandling med forudgående udbud
- b) Den pågældende kontrakt er udelukkende udfærdiget med henblik på forskning, forsøg, undersøgelse eller udvikling på de i direktivet fastsatte vilkår
- c) *Bygge- og anlægsarbejdet/varerne/tjenesteydelserne* kan kun leveres af en bestemt tilbudsgiver af
- tekniske årsager
 - kunstneriske årsager
 - eller årsager, der vedrører beskyttelse af enerettigheder
- d) Tvingende grunde som følge af begivenheder, som de ordregivende myndigheder ikke har kunnet forudse, og på de udtrykkelige betingelser, som er anført i direktivet
- e) *Bygge- og anlægsarbejde/leverancer/tjenesteydelser* bestilles på de udtrykkelige betingelser, som er anført i direktivet
- f) Supplerende *bygge- og anlægsarbejde/tjenesteydelser*, der er en gentagelse af tilsvarende tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejde, og bestilles på de udtrykkelige betingelser, der er anført i direktivet
- g) Tjenesteydelseskontrakt indgået med vinderen eller en af vinderne af en projektkonkurrence.
- h) Der er tale om varer, der noteres og købes på en varebørs.
- i) Indkøb af varer på særlig fordelagtige vilkår
- hos en leverandør, der endeligt indstiller sin erhvervsvirksomhed
 - hos kuratorer eller -likvidatorer i en konkursbehandling, en tvangsakkord eller en tilsvarende behandling.
- j) Ved kontrakter, som skal indgås på grundlag af en rammeaftale i overensstemmelse med direktivet.

KVALIFIKATIONSORDNINGER - FORSYNINGSVIRKSOMHED

Denne bekendtgørelse vedrører et udbud

ja nej

DEL I: ORDREGIVER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse(r) (eventuelt) Overordnet internetadresse for ordregiveren (URL):		
Internetadresse for køberprofilen (URL):		

Yderligere oplysninger om kvalifikationsordningen fås ved henvendelse til: ☐ Ovennævnte kontaktperson(er) ☐ Andre: <i>udfyld bilag A.I</i>
Yderligere dokumentation kan fås ved henvendelse til: ☐ Ovennævnte kontaktperson(er) ☐ Andre: <i>udfyld bilag A.II</i>
Ansøgninger om deltagelse sendes til: ☐ Ovennævnte kontaktperson(er) ☐ Andre: <i>udfyld bilag A.III</i>

I.2) ORDREGIVERENS HOVEDAKTIVITET(ER)

☐ Produktion, transport og distribution af gas og varme	☐ Vand
☐ Elektricitet	☐ Posttjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af gas og olie	☐ Jernbanetjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af kul og andet fast brændsel	☐ Bytransport med jernbane, sporvogn, trolleybus eller bus
	☐ Havnerelaterede aktiviteter
	☐ Lufthavnsrelaterede aktiviteter

DEL II: KVALIFIKATIONSORDNINGENS GENSTAND

II.1) ORDREGIVERENS BETEGNELSE FOR KVALIFIKATIONSORDNINGEN		
II.2) KONTRAKTTYPE OG UDFØRELSES-, LEVERINGS- ELLER OPFYLDELSESSTED (Vælg kun den kategori – bygge og anlæg, varer eller tjenesteydelser – som passer bedst til den specifikke kontraktgenstand eller det specifikke indkøb)		
Bygge og anlæg ☐ Vareindkøb ☐ Tjenesteydelser ☐ Tjenesteydelseskategori: nr. ☐ ☐		
II.3) BESKRIVELSE AF DE BYGGE- OG ANLÆGSARBEJDER, TJENESTEYDELSER ELLER VARER, DER SKAL INDKØBES GENNEM KVALIFIKATIONSORDNINGEN		
II.4) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
II.5) ER KONTRAKTER, SOM ER OMFATTET AF DENNE KVALIFIKATIONSORDNING, OMFATTET AF WTO-AFTAEN OM OFFENTLIGE INDKØB?		
ja ☐ nej ☐		

DEL III: RETLIGE, ØKONOMISKE, FINANSIELLE OG TEKNISKE OPLYSNINGER

III.1) BETINGELSER FOR DELTAGELSE

III.1.1) Adgang til ordningen <i>(Hvis disse oplysninger er omfattende og hviler på dokumenter, som de interesserede entreprenører, leverandører, eller tjenesteydere har adgang til, vil det være tilstrækkeligt at sammenfatte de vigtigste betingelser og metoder og henvisse til disse dokumenter).</i>	
Betingelser, som de økonomiske aktører skal opfylde med henblik på at få adgang til ordningen:	Metoder, som vil blive anvendt til at efterprøve, om disse betingelser er opfyldt:
III.1.2) Reserverede kontrakter <i>(eventuelt)</i> ja ☐ nej ☐	
Kontrakten er begrænset til beskyttede værksteder	☐
Kontraktens udførelse skal udelukkende foregå inden for rammerne af programmer for beskyttet beskæftigelse	☐

DEL IV: PROCEDURE

IV.1) TILDELINGSKRITERIER

IV.1.1) Tildelingskriterier <i>(i givet fald)</i>			
Laveste pris ☐			
ELLER			
Det økonomisk mest fordelagtige bud vurderet på grundlag af..... ☐			
☐ de neden for angivne kriterier <i>(tildelingskriterierne bør angives efter vægt eller i rækkefølge med de vigtigste kriterier først, såfremt vægtning af påviselige grunde ikke er mulig)</i>			
☐ de kriterier, som er angivet i udbudsspecifikationerne eller i opfordringen til at afgive tilbud eller til at forhandle			
Kriterier	Vægtning	Kriterier	Vægtning
1.		6.	
2.		7.	
3.		8.	
4.		9.	
5.		10.	

IV.1.2) Der anvendes elektronisk auktion	ja ☐ nej ☐
I bekræftende fald afgives yderligere oplysninger vedrørende elektronisk auktion (<i>hvis relevant</i>)	

IV.2) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.2.1) Sagsnummer hos den ordregivende myndighed (<i>i givet fald</i>)	
IV.2.2) Kvalifikationsordningens varighed	
Gyldighedsperiode: fra / / (<i>dd/mm/åååå</i>) til / / (<i>dd/mm/åååå</i>)	
Ubegrænset varighed ☐	
Andet ☐	
IV.2.3) Forlængelse af kvalifikationsordningen	ja ☐ nej ☐
I bekræftende fald: formaliteter, som er nødvendige for at evaluere, hvorvidt kravene er opfyldt:	

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) EN ELLER FLERE KONTRAKTER, SOM ER OMFATTET AF KVALIFIKATIONSORDNINGEN, VEDRØRER ET PROJEKT/PROGRAM, DER FINANSIERES MED EU-MIDLER	ja ☐ nej ☐
I så fald henvises til projekterne/programmerne:	
VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (<i>eventuelt</i>)	

VI.3) KLAGEPROCEDURER		
VI.3.1) Organ med ansvar for klageprocedurerne		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
Organ med ansvar for mæglingsprocedurerne (i givet fald)		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.3.2) Indgivelse af klager (udfyld VI.3.2) ELLER om nødvendigt VI.3.3)		
Præcise oplysninger om frister for indgivelse af klager:		
VI.3.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.4) DATO FOR INDSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN: / / (dd/mm/åååå)		

BILAG A

YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER

I) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

II) YDERLIGERE DOKUMENTATION KAN FÅS VED HENVENDELSE TIL FØLGENDE KONTAKTPERSONER/ADRESSER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

III) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVORTIL ANSØGNINGER OM DELTAGELSE SKAL SENDES

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.int>

BEKENDTGØRELSE OM KØBERPROFIL

Denne bekendtgørelse vedrører offentliggørelse af en:

Vejledende forhåndsmeddelelse (omfattet af direktiv 2004/18/E)

Vejledende periodisk
bekendtgørelse

- anvendes ikke til at iværksætte udbud -
(omfattet af Direktiv 2004/17/EF - "forsyningsvirksomhedsdirektivet")

DEL I: ORDREGIVENDE MYNDIGHED/ORDREGIVER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse(r) (eventuelt) Overordnet internetadresse for ordregiveren (URL):		
Internetadresse for køberprofilen (URL):		

I.2) TYPE ORDREGIVENDE MYNDIGHED OG DENNES HOVEDAKTIVITET(ER)

(såfremt der er offentliggjort vejledende forhåndsmeddelelse i overensstemmelse med direktiv 2004/18/EF)

☐ Ministerium eller en anden myndighed på nationalt plan eller forbundsplan, herunder regionale eller lokale underafdelinger	☐ Generelle offentlige tjenester
☐ Nationalt kontor eller forbundskontor	☐ Forsvar
☐ Regional eller lokal myndighed	☐ Offentlig orden og sikkerhed
☐ Regionalt eller lokalt kontor	☐ Miljø
☐ Offentligt organ	☐ Økonomiske og finansielle anliggender
☐ Europæisk institution/agentur eller international organisation	☐ Sundhed
☐ Andet (angiv hvilket): _____	☐ Boliger og offentlige faciliteter
	☐ Social beskyttelse
	☐ Fritid, kultur og religion
	☐ Uddannelse
	☐ Andet (angiv hvilket): _____
Den ordregivende myndighed foretager indkøb på vegne af andre ordregivende myndigheder ja ☐ nej ☐	

I.3) ORDREGIVERENS HOVEDAKTIVITET(ER) (såfremt der er offentliggjort forhåndsmeddelelse i overensstemmelse med direktiv 2004/17/EF - "forsyningsvirksomhedsdirektivet")

☐ Produktion, transport og distribution af gas og varme	☐ Vand
☐ Elektricitet	☐ Posttjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af gas og olie	☐ Jernbanetjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af kul og andet fast brændsel	☐ Bytransport med jernbane, sporvogn, trolleybus eller bus
	☐ Havnerelaterede aktiviteter
	☐ Lufthavnsrelaterede aktiviteter

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) DEN ORDREGIVENDE MYNDIGHEDS/ORDREGIVERENS BETEGNELSE FOR KONTRAKTEN		
II.2) KONTRAKTTYPE	Bygge og anlæg ☐	Vareindkøb ☐
		Tjenesteydelser ☐
II.3) KORTFATTET BESKRIVELSE AF KONTRAKTEN ELLER INDKØBET/INDKØBENE		
II.4) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -

----- (Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt)-----

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) DATO FOR AFSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN:	/ /	(dd/mm/åååå)
--	-----	--------------

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int

Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.i>

FORENKLET UDBUDSBEKENDTGØRELSE OM ET DYNAMISK INDKØBSSYSTEM

Denne bekendtgørelse er omfattet af:

Direktiv 2004/18/EF

Direktiv 2004/17/EF
("forsyningsvirksomhedsdirektivet")

DEL I: ORDREGIVENDE MYNDIGHED/ORDREGIVER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse(r) (eventuelt) Overordnet internetadresse for ordregiveren (URL):		
Internetadresse, hvorfra udbudsmaterialet og/eller yderligere dokumenter kan hentes (URL):		

I.2) TYPE ORDREGIVENDE MYNDIGHED OG DENNES VIGTIGSTE AKTIVITET(ER) (såfremt udbuddet er omfattet af direktiv 2004/18/EF)

☐ Ministerium eller en anden myndighed på nationalt plan eller forbundsplan, herunder regionale eller lokale underafdelinger	☐ Generelle offentlige tjenester
☐ Nationalt kontor eller forbundskontor	☐ Forsvar
☐ Regional eller lokal myndighed	☐ Offentlig orden og sikkerhed
☐ Regionalt eller lokalt kontor	☐ Miljø
☐ Offentligt organ	☐ Økonomiske og finansielle anliggender
☐ Europæisk institution/agentur eller international organisation	☐ Sundhed
☐ Andet (angiv hvilket): _____	☐ Boliger og offentlige faciliteter
	☐ Social beskyttelse
	☐ Fritid, kultur og religion
	☐ Uddannelse
	☐ Andet (angiv hvilket): _____
Den ordregivende myndighed foretager indkøb på vegne af andre ordregivende myndigheder ja ☐ nej ☐	

I.3) ORDREGIVERENS HOVEDAKTIVITET(ER) (såfremt udbuddet er omfattet af direktiv 2004/17/EF - "forsyningsvirksomhedsdirektivet")

☐ Produktion, transport og distribution af gas og varme	☐ Vand
☐ Elektricitet	☐ Posttjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af gas og olie	☐ Jernbanetjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af kul og andet fast brændsel	☐ Bytransport med jernbane, sporvogn, trolleybus eller bus
	☐ Havnerelaterede aktiviteter
	☐ Lufthavnsrelaterede aktiviteter

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) DEN ORDREGIVENDE MYNDIGHEDS/ORDREGIVERENS BETEGNELSE FOR KONTRAKTEN		
II.2) KONTRAKTTYPE ☐	Bygge og anlæg ☐	Vareindkøb ☐ Tjenesteydelser
II.3) KORTFATTET BESKRIVELSE AF DEN PÅGÆLDENDE KONTRAKT		
II.4) CPV-KLASSIFIKATION (COMMON PROCUREMENT VOCABULARY)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
II.5) DEN PÅGÆLDENDE KONTRAKTS OMFANG ELLER MÆNGDE		
Værdi ekskl. moms, såfremt denne kendes (angiv kun tal): _____		valuta:
ELLER mellem _____ og _____		valuta:

DEL IV: PROCEDURE

IV.1) TYPE PROCEDURE

Offentlig	☐
-----------	--------------------------

IV.2) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.2.1) Sagsnummer hos den ordregivende myndighed/ordregiveren (i givet fald)
IV.2.2) Tidligere offentliggørelse (udbudsbekendtgørelse), som indeholder <u>yderligere oplysninger</u> om det dynamiske indkøbssystem Bekendtgørelsens nummer i EUT: /S - af / / (dd/mm/åååå)
IV.2.3) Frist for indsendelse af vejledende tilbud i forbindelse med den pågældende kontrakt Dato: / / (dd/mm/åååå) Tidspunkt:
IV.2.4) Det eller de sprog, tilbuddene skal være affattet på
ES CS DA DE ET EL EN FR IT LV LT HU MT NL PL PT SK SL FI SV ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Andre:

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)
VI.2) DATO FOR AFSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN: / / (dd/mm/åååå)

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int

Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.i>

KONCESSIONSKONTRAKT OM OFFENTLIGE BYGGE- OG ANLÆGSARBEJDER

DEL I: ORDREGIVENDE MYNDIGHED

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:		Fax:
Internetadresse(r) (eventuelt) Overordnet internetadresse for den ordregivende myndighed (URL):		
Internetadresse for køberprofilen (URL):		

Nærmere oplysninger fås ved henvendelse til:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.I</i>
Særlig dokumentation kan fås ved henvendelse til:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.II</i>
Ansøgningerne skal fremsendes:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.III</i>

I.2) TYPE ORDREGIVENDE MYNDIGHED OG DENNES HOVEDAKTIVITET(ER)

☐ Ministerium eller en anden myndighed på nationalt plan eller forbundsplan, herunder regionale eller lokale underafdelinger	☐ Generelle offentlige tjenester
☐ Nationalt kontor eller forbundskontor	☐ Forsvar
☐ Regional eller lokal myndighed	☐ Offentlig orden og sikkerhed
☐ Regionalt eller lokalt kontor	☐ Miljø
☐ Offentligt organ	☐ Økonomiske og finansielle anliggender
☐ Europæisk institution/agentur eller international organisation	☐ Sundhed
☐ Andet (<i>angiv hvilket</i>): _____	☐ Boliger og offentlige faciliteter
	☐ Social beskyttelse
	☐ Fritid, kultur og religion
	☐ Uddannelse
	☐ Andet (<i>angiv hvilket</i>): _____

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) BESKRIVELSE AF KONCESSIONSKONTRAKTEN

II.1.1) Den ordregivende myndigheds betegnelse for kontrakten		
II.1.2) Kontrakttype og udførelsessted		
Udførelse ☐	Hovedudførelsessted: _____ NUTS-kode _____	
Projektering og udførelse ☐		
Udførelse ved et hvilket som helst middel ☐		
af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til et behov, som er præciseret af de ordregivende myndigheder		
II.1.3) Kortfattet beskrivelse af kontrakten		
II.1.4) CPV-klassifikation (Common Procurement Vocabulary)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -

II.2) KONTRAKTENS MÆNGDE ELLER OMFANG

II.2.1) Samlet mængde eller omfang (i givet fald inkl. alle delaftaler og optioner)
Værdi ekskl. moms, såfremt denne kendes (anfør kun tal): _____ valuta: _____
ELLER mellem _____ og _____ valuta: _____
II.2.2) Minimumsprocent af arbejdet, som skal tildes til tredjepart (i givet fald)

--

DEL III: RETLIGE, ØKONOMISKE, FINANSIELLE OG TEKNISKE OPLYSNINGER

III.1) BETINGELSER FOR DELTAGELSE

III.1.1) De økonomiske aktørers personlige forhold, herunder krav om at være optaget i faglige registre eller handelsregistre
Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at evaluere, hvorvidt kravene er opfyldt:
III.1.2) Økonomisk og finansiel situation
Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at evaluere, hvorvidt kravene er opfyldt (<i>i givet fald</i>):
III.1.3) Teknisk kapacitet
Oplysninger og formaliteter, som er nødvendige for at evaluere, hvorvidt kravene er opfyldt (<i>i givet fald</i>):

DEL IV: PROCEDURE

IV.1) TILDELINGSKRITERIER
IV.2) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.2.1) Sagsnummer hos den ordregivende myndighed (i givet fald)**IV.2.2) Frist for indsendelse af ansøgninger**

Dato: / / (dd/mm/åååå)

Tidspunkt: _____

IV.2.4) Sprog, ansøgningerne skal være affattet på

ES CS DA DE ET EL EN FR IT LV LT HU MT NL PL PT SK SL FI SV

Andre:

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER**VI.1) VEDRØRER KONTRAKTEN ET PROJEKT/PROGRAM, DER FINANSIERES MED EU-MIDLER?** ja nej

I så fald, henvises der til projekterne/programmerne:

VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)**VI.3) KLAGEPROCEDURER****VI.3.1) Organ med ansvar for klageprocedurerne**

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer:

Land:

E-mail:

Telefon:

Internetadresse (URL):

Fax:

Organ med ansvar for mæglingsprocedurerne (i givet fald)

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer:

Land:

E-mail:		Telefon:	
Internetadresse (URL):		Fax:	
VI.3.2) Indgivelse af klager (udfyld VI.3.2 ELLER om nødvendigt VI.3.3))			
Præcise oplysninger om frister for indgivelse af klager:			
VI.3.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager			
Officielt navn:			
Adresse:			
By:	Postnummer:	Land:	
E-mail:	Telefon:		
Internetadresse (URL):	Fax:		
VI.4) DATO FOR AFSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN: / / (dd/mm/åååå)			

BILAG A

YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER

I) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

II) SPECIFIK DOKUMENTATION KAN FÅS VED HENVENDELSE TIL FØLGENDE KONTAKTPERSONER/ADRESSER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

III) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVORTIL ANSØGNINGERNE SKAL SENDES

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int

Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.i>

UDBUDSBEKENDTGØRELSE

**Kontrakter, der indgås af koncessionshavere,
som ikke er ordregivende myndigheder**

DEL I: INDEHAVER AF EN KONCESSIONSKONTRAKT OM OFFENTLIGE BYGGE- OG ANLÆGSARBEJDER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (eventuelt) Overordnet internetadresse for koncessionshaveren (<i>URL</i>):		

Nærmere oplysninger fås ved henvendelse til:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.I</i>
Udbudsbetingelser og yderligere dokumentation kan fås ved henvendelse til:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.II</i>
Tilbud eller anmodninger om deltagelse sendes til:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.III</i>

DEL II: KONTRAKTENS GENSTAND

II.1) BESKRIVELSE

II.1.1) Koncessionshaverens betegnelse for kontrakten		
II.1.2) Kontrakttype og udførelsessted		
Udførelse ☐	Hovedudførelsessted:	NUTS-kode
Projektering og udførelse ☐		
Udførelse ved et hvilket som helst middel ☐		
af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til et behov, som koncessionshaveren har præciseret		
II.1.3) Kortfattet beskrivelse af kontrakten		
II.1.4) CPV-klassifikation (Common Procurement Vocabulary)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (hvis relevant)
Hovedgenstand	■ ■ ■ ■	■ ■
Yderligere genstand(e)	■ ■ ■ ■	■ ■
	■ ■ ■ ■	■ ■
	■ ■ ■ ■	■ ■
	■ ■ ■ ■	■ ■

II.2) KONTRAKTENS MÆNGDE ELLER OMFANG

II.2.1) Samlet mængde eller omfang	
Værdi ekskl. moms, såfremt denne kendes (anfør kun tal): _____ valuta:	
ELLER mellem _____ og _____ valuta:	

II.3) KONTRAKTENS VARIGHED ELLER FRIST FOR DENS UDFØRELSE

Periode i måneder:	og/eller dage:	(fra kontraktens underskrivelse)
ELLER påbegyndelse:	/ /	(dd/mm/åååå)
Færdiggørelse:	/ /	(dd/mm/åååå)

DEL III: RETLIGE, ØKONOMISKE, FINANSIELLE OG TEKNISKE OPLYSNINGER

III.1) BETINGELSER I RELATION TIL KONTRAKTEN
III.1.1) Sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges (i givet fald)
III.2) BETINGELSER FOR DELTAGELSE
III.2.1) Økonomiske og tekniske betingelser, som entreprenøren skal opfylde

DEL IV: PROCEDURE

IV.1) TILDELINGSKRITERIER

IV.2) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER
IV.2.1) Sagsnummer hos den ordregivende myndighed (i givet fald)

IV.2.2) Frist: for modtagelse af tilbud for ansøgninger om deltagelse

Dato: / / (dd/mm/åååå)

Tidspunkt:

IV.2.3) Dato for afsendelse af opfordring til at afgive tilbud til udvalgte kandidater

Foreløbig dato: / / (dd/mm/åååå)

IV.2.4) Sprog, tilbud eller anmodninger om deltagelse skal være affattet på

ES CS DA DE ET EL EN FR IT LV LT HU MT NL PL PT SK SL FI SV

Andre:

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) VEDRØRER KONTRAKTEN ET PROJEKT/PROGRAM, DER FINANSIERES MED EU-MIDLER? ja nej

I så fald, henvises til projekterne/programmerne:

VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (eventuelt)

VI.3) Dato for afsendelse af bekendtgørelsen: / / (dd/mm/åååå)

BILAG A

YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER

I) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

II) UDBUDSBETINGELSER OG YDERLIGERE DOKUMENTATION KAN FÅS VED HENVENDELSE TIL FØLGENDE KONTAKTPERSONER/ADRESSER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

III) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVORTIL TILBUD/ANSØGNINGER OM DELTAGELSE SKAL SENDES

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.int>

BEKENDTGØRELSE OM PROJEKTKONKURRENCE

Denne konkurrence er omfattet af

Direktiv 2004/18/EF

Direktiv 2004/17/EF "forsyningsvirksomhedsdirektivet"

DEL I: ORDREGIVENDE MYNDIGHED/ORDREGIVER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnr.:	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse(r) (eventuelt):		

Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.I</i>
Nærmere dokumentation kan fås ved henvendelse til:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.II</i>
Projekter eller anmodninger om deltagelse sendes til:	☐ Ovennævnte kontaktperson(er)
	☐ Andre: <i>udfyld bilag A.III</i>

I.2) DEN ORDREGIVENDE MYNDIGHEDS ART OG HOVEDAKTIVITET(ER) (konkurrencen omfattet af Direktiv 2004/18/EF)

☐ Ministerium eller en anden myndighed på nationalt plan eller forbundsplan, herunder regionale eller lokale underafdelinger	☐ Generelle offentlige tjenester
☐ Nationalt kontor eller forbundskontor	☐ Forsvar
☐ Regional eller lokal myndighed	☐ Offentlig orden og sikkerhed
☐ Regionalt eller lokalt kontor	☐ Miljø
☐ Offentligt organ	☐ Økonomiske og finansielle anliggender
☐ Europæisk institution/agentur eller international organisation	☐ Sundhed
☐ Andet (<i>angiv hvilket</i>): _____	☐ Boliger og offentlige faciliteter
	☐ Social beskyttelse
	☐ Fritid, kultur og religion
	☐ Uddannelse
	☐ Andet (<i>angiv hvilket</i>): _____

I.3) ORDREGIVERENS HOVEDAKTIVITET(ER) (konkurrencen omfattet af *direktiv 2004/17/EF* - "forsyningsvirksomhedsdirektivet")

☐ Produktion, transport og distribution af gas og varme	☐ Vand
☐ Elektricitet	☐ Posttjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af gas og olie	☐ Jernbanetjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af kul og andet fast brændsel	☐ Bytransport med jernbane, sporvogn, trolleybus eller bus
	☐ Havnerelaterede aktiviteter
	☐ Lufthavnsrelaterede aktiviteter

DEL II: PROJEKTKONKURRENCENS GENSTAND/BESKRIVELSE AF PROJEKTET

II.1) BESKRIVELSE

II.1.1) Den ordregivende myndigheds betegnelse for konkurrencen/projektet		

II.1.2) Kortfattet beskrivelse:		

II.1.3) CPV-klassifikation (Common Procurement Vocabulary)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (<i>hvis relevant</i>)
Hovedgenstand	. . . -	- -
Yderligere genstand(e)	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -

	.	.	.	-	-	-
--	---	---	---	---	---	---

DEL III: RETLIGE, ØKONOMISKE, FINANSIELLE OG TEKNISKE OPLYSNINGER

III.1) KRITERIER FOR UDVÆLGELSE AF DELTAGERE (*i givet fald*)

III.2) DELTAGELSEN ER FORBEHOLDT EN BESTEMT PROFESSION (*i givet fald*)

ja nej

I givet fald, angives professionen:

DEL IV: PROCEDURE

IV.1) TYPE KONKURRENCE

Offentlig Begrænset Anslået antal deltagere *ELLER* mindste antal / højeste antal

IV.2) NAVNE PÅ ALLEREDE UDVALGTE DELTAGERE (*såfremt der er tale om en begrænset konkurrence*)

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

IV.3) KRITERIER FOR VURDERING AF PROJEKTER

IV.4) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER	
IV.4.1) Sagsnummer hos den ordregivende myndighed/ordregiveren (i givet fald)	
IV.4.2) Betingelser for at få udbudsmaterialet og yderligere dokumenter	
Frist for modtagelse af anmodninger om dokumenter eller om adgang til dokumenter	
Dato: / / (dd/mm/åååå)	Tidspunkt: _____
Opkræves der betaling for dokumenter	ja ☐ nej ☐
I bekræftende fald oplyses prisen (anfør kun tal): _____ valuta:	
Betalingbetingelser og -metode: _____	
IV.4.3) Frist for modtagelse projekter eller anmodninger om deltagelse	
Dato: / / (dd/mm/åååå)	Tidspunkt: _____
IV.4.4) Dato for afsendelse af opfordringer om deltagelse til udvalgte kandidater (i givet fald)	
Foreløbig dato: / / (dd/mm/åååå)	
IV.4.4) Sprog, projekter eller anmodninger om deltagelse skal være affattet på	
ES CS DA DE ET EL EN FR IT LV LT HU MT NL PL PT SK SL FI SV ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Andre: _____	
IV.5) PRÆMIER OG BEDØMMELSESKOMITÉEN	
IV.5.1) Der vil blive tildelt en eller flere priser ja ☐ nej ☐	
I givet fald angives antallet og (om muligt) værdien af de tildelte priser.....	
IV.5.2) Nærmere oplysninger om betalinger til alle deltagere (i givet fald)	

IV.5.3) Opfølgende kontrakter: En eventuel tjenesteydelseskontrakt, der tildeles på grundlag af projektkonkurrencen, vil gå til vinderen eller en af vinderne af konkurrencen..... ja ☐ nej ☐	
IV.5.4) Bedømmelseskomitéens afgørelse er bindende for den ordregivende myndighed/ordregiveren ja ☐ nej ☐	
IV. 5.5) Navnene på valgte medlemmer af bedømmelseskomitéen (i givet fald)	
1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____	6. _____ 7. _____ 8. _____ 9. _____ 10. _____

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) VEDRØRER PROJEKTKONKURRENCEN ET PROJEKT OG/ELLER ET PROGRAM, SOM ER FINANSIERET MED EU-MIDLER? ja ☐ nej ☐		
I så fald, henvises til projekterne/programmerne: _____ _____ _____		
VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (eventuelt) _____ _____ _____		
VI.3) KLAGEPROCEDURE (afgiv udelukkende oplysninger i forbindelse med projektkonkurrencer, der vedrører forsyningsvirksomhed)		
VI.3.1) Organ med ansvar for klageprocedurerne		
Officielt navn: _____		
Adresse: _____		
By: _____	Postnummer: _____	Land: _____
E-mail: _____	Telefon: _____	
Internetadresse (URL): _____	Fax: _____	

Organ med ansvar for mæglingsprocedurerne (i givet fald)		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse:	Fax:	
VI.3.2) Indgivelse af klager (udfyld rubrik VI.3.2 ELLER, om nødvendigt, rubrik VI.3.3) Præcise oplysninger om frister for indgivelse af klager: <hr/> <hr/>		
VI.3.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL):	Fax:	
VI.4) DATO FOR AFSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN: / / (dd/mm/åååå)		

BILAG A

YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER

I) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

II) YDERLIGERE ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVOR DER KAN INDHENTES YDERLIGERE OPLYSNINGER

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

III) ADRESSER OG KONTAKTPERSONER, HVORTIL PROJEKTER/ANSØGNINGER OM DELTAGELSE SKAL SENDES

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer:	Land:
Kontaktperson(er):	Telefon:	
Att.:		
E-mail:	Fax:	
Internetadresse (URL):		

DEN EUROPÆISKE UNION

Offentliggørelse af Supplementet til Den Europæiske Unions Tidende

2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg Fax: (352) 29 29 42 670

E-mail: mp-ojs@opoce.cec.eu.int Oplysninger og online-formularer: <http://simap.eu.int>

RESULTATER AF PROJEKTKONKURRENCE

Denne konkurrence er omfattet af

Direktiv 2004/18/EF

Direktiv 2004/17/EF ("forsyningsvirksomhedsdirektivet")

DEL I: ORDREGIVENDE MYNDIGHED/ORDREGIVER

I.1) NAVN, ADRESSER OG KONTAKTPERSON(ER)

Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer.	Land:
Kontaktperson(er):		Telefon:
Att.:		
E-mail :	Fax:	
Internetadresse(r) (eventuelt)		

I.2) TYPE ORDREGIVENDE MYNDIGHED OG DENNES HOVEDAKTIVITET(ER) (konkurrencen omfattet af direktiv 2004/18/EF)

☐ Ministerium eller en anden myndighed på nationalt plan eller forbundsplan, herunder regionale eller lokale underafdelinger	☐ Generelle offentlige tjenester
☐ Nationalt kontor eller forbundskontor	☐ Forsvar
☐ Regional eller lokal myndighed	☐ Offentlig orden og sikkerhed
☐ Regionalt eller lokalt kontor	☐ Miljø
☐ Offentligt organ	☐ Økonomiske og finansielle anliggender
☐ Europæisk institution/agentur eller international organisation	☐ Sundhed
☐ Andet (angiv hvilket): _____	☐ Boliger og offentlige faciliteter
	☐ Social beskyttelse
	☐ Fritid, kultur og religion
	☐ Uddannelse
	☐ Andet (angiv hvilket): _____

I.3) ORDREGIVERENS HOVEDAKTIVITET(ER) (konkurrencen er omfattet af direktiv 2004/17/EF – "forsyningsvirksomhedsdirektivet")

☐ Produktion, transport og distribution af gas og varme	☐ Vand
☐ Elektricitet	☐ Posttjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af gas og olie	☐ Jernbanetjenester
☐ Efterforskning efter og udvinding af kul og andet fast brændsel	☐ Bytransport med jernbane, sporvogn, trolleybus eller bus
	☐ Havnerelaterede aktiviteter
	☐ Lufthavnsrelaterede aktiviteter

DEL II: PROJEKTKONKURRENCENS GENSTAND/BESKRIVELSE AF PROJEKTET

II.1) BESKRIVELSE

II.1.1) Ordregiverens/den ordregivende myndigheds betegnelse for konkurrencen/projektet		
<hr/>		
II.1.2) Kortfattet beskrivelse:		
<hr/>		
<hr/>		
<hr/>		
II.1.3) CPV-klassifikation (Common Procurement Vocabulary)		
	Primærglossar	Supplerende glossar (i givet fald)
Genstand	. . . -	- -
Yderligere genstande	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -
	. . . -	- -

DEL IV: PROCEDURE

IV.1) ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER

IV.1.1) Sagsnummer hos den ordregivende myndighed (i givet fald)	
<hr/>	
IV.1.2) Anden tidligere offentliggørelse om samme projektkonkurrence	ja ☐ nej ☐
I givet fald:	
Bekendtgørelsens nummer i EUT	/S - af / / (dd/mm/åååå)

DEL V: KONKURRENCENS RESULTAT

Nr.:

BETEGNELSE

V. 1) PRÆMIER OG PRISER (i givet fald)		
V.1.1) Antal deltagere:		
V.1.2) Antal udenlandske deltagere:		
V.1.3) Navn(e) og adresse(r) på vinderen/vinderne af konkurrencen		
Officielt navn:		
Adresse:		
By:	Postnummer.	Land:
E-mail:	Telefon:	
Internetadresse (URL)	Fax:	
V.2) PRISENS/PRÆMIERNES VÆRDI (i givet fald)		
Værdien af de tildelte præmier ekskl. moms (angiv kun tal): _____ valuta		

----- (Benyt dette bilag så mange gange som nødvendigt)-----

DEL VI: SUPPLERENDE OPLYSNINGER

VI.1) VEDRØRER KONKURRENCEN ET PROJEKT/PROGRAM, DER FINANSIERES MED EU-MIDLER? ja ☐ nej ☐
I så fald henvises til projekterne og/eller programmerne:
VI.2) YDERLIGERE OPLYSNINGER (i givet fald)

VI.3) KLAGEPROCEDURER (afgiv udelukkende oplysninger i forbindelse med projektkonkurrencer, der vedrører forsyningsvirksomhed)

VI.3.1) Organ med ansvar for klageprocedurerne

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer.:

Land:

E-mail:

Telefon:

Internetadresse (URL)

Fax:

Organ med ansvar for mæglingsproceduren (i givet fald)

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer.:

Land:

E-mail:

Telefon:

Internetadresse (URL)

Fax:

VI.3.2) Indgivelse af klager (udfyld VI.3.2 ELLER om nødvendigt VI.3.3)

Præcise oplysninger om frister for indgivelse af klager:

VI.3.3) Tjeneste, hvor der kan indhentes oplysninger om indgivelse af klager

Officielt navn:

Adresse:

By:

Postnummer.:

Land:

E-mail:

Telefon:

Internetadresse (URL)

Fax:

VI.4) DATO FOR AFSENDELSE AF BEKENDTGØRELSEN:

/ /

(dd/mm/åååå)

BEK nr 597 af 07/06/2007 Gældende

Offentliggørelsesdato: 22-06-2007

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1	I bilag III indsættes efter afsnit »XV. Det Forenede Kongerige:
Bilag 2	I bilag IV indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 3	
Bilag 4	
Bilag 5	

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter 1) ¹⁾

(Rettelse af bilag)

§ 1

I bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 588 af 12. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I bilag III til bilag 1, »FORTEGNELSE OVER OFFENTLIGRETLIGE ORGANER OG KATEGORIER AF ORGANER, JF. ARTIKEL 1, STK. 9, ANDET AFSNIT«, indsættes et afsnit XVI som anført i bilag 1 til denne bekendtgørelse.
2. I bilag IV til bilag 1, »CENTRALE REGERINGSMYNDIGHEDER«, indsættes afsnit som anført i bilag 2 til denne bekendtgørelse.
3. I bilag IX A til bilag 1, »OFFENTLIGE BYGGE- OG ANLÆGSKONTRAKTER«, ændres som anført i bilag 3 til denne bekendtgørelse.
4. I bilag IX B til bilag 1, »OFFENTLIGE VAREINDKØBSKONTRAKTER«, ændres som anført i bilag 4 til denne bekendtgørelse.
5. I bilag IX C til bilag 1, »OFFENTLIGE TJENESTEYDELSESKONTRAKTER«, ændres som anført i bilag 5 til denne bekendtgørelse.

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2007.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 7. juni 2007

Bendt Bendtsen

/Pia Ziegler

Bilag 1**I bilag III indsættes efter afsnit »XV. Det Forenede Kongerige:**

»XXVI–BULGARIEN

Organer

- Икономическ ;и и социален съвет (det økonomiske og sociale råd)
- Национален осигурителе ;н институт (det nationale institut for social sikring)
- Национална здравноосиг ;урителна каса (den nationale sygesikringsfond)
- Български червен кръст (det bulgarske Røde Kors)
- Българска академия на науките (det bulgarske videnskabsakademi)
- Национален център за аграрни науки (det nationale center for landbrugsvidenskab)
- Български институт за стандартиза ;ция (det bulgarske standardiseringsinstitut)
- Българско национално радио (den bulgarske statsradiofoni)
- Българска национална телевизия (det bulgarske nationale fjernsynsselskab)

Kategorier

- Държавни предприятия ; по смисъла на чл.62, ал.3 от Търговския закон (обн., ДВ, бр 48/18.6.1991 (statsforetagender jf. artikel 62, stk. 3, i virksomhedsloven (offentliggjort i Republikken Bulgariens statstidende nr. 48/18.6.1991))
 - Национална компания »Железопътна ; инфраструктур ; ура«
 - ДП »Пристанищна ; инфраструктур ; ура«
 - ДП »Ръководство ; на въздушното движение«
 - ДП »Строителств ;о и възстановяв ;ане«
 - ДП »Транспортно ; строителств ;о и възстановяв ;ане«
 - ДП »Съобщително ; строителств ;о и възстановяв ;ане«
 - ДП »Радиоактивн ;и отпадъци«
 - ДП »Предприятие ; за управление на дейностите по опазване на околната среда«
 - ДП »Български спортен тотализатор ;«
 - ДП »Държавна парично-пред ;метна лотария«
 - ДП »Кабиюк«, Шумен
 - Държавни дивечовъдни ; станции (Darzhavna divetshovadni stantsii)
- Държавни висши училища, създадени в съответстви ;е с чл. 13 на Закона за висшето образование ; (обн., ДВ, бр 112/27.12.1995) (statslige universiteter, der er oprettet i henhold til artikel 13 i lov om videregående uddannelser (offentliggjort i Republikken Bulgariens statstidende nr. 112/27.12.1995))
 - Аграрен университет ;–Пловдив (landbohøjskolen–Plovdiv)
 - Академия за музикално, танцово и изобразител ;но изкуство–Пл ;овдив (akademiet for musik, dans og kunst–Plovdiv)
 - Великотърно ;вски университет ; »Св. св. Кирил и Методий« (St. Cyril og St. Methodius universitetet i Veliko Tarnovo)
 - Висше военноморск ;о училище »Н. Й. Вапцаров«–Ва ;рна (N. Y. Vaptsarov søfartsakademiet–Varna)
 - Висше строително училище »Любен Каравелов«–С ;офия (teknisk universitet«Lyuben Karavelov«–Sofia)
 - Висше транспортно ; училище »Тодор Каблешков«–С ;офия (transporthøjskolen »Todor Kableshkov«–Sofia)
 - Военна академия »Г. С. Раковски«–Со ;фия (militærakademiet »G. S. Rakovski«–Sofia)
 - Държавна музикална академия »Проф. Панчо Владигеров«– ;София (det statslige musikakademi »Prof. Pancho Vladigerov«–Sofia)
 - Икономическ ;и университет ;–Варна (det økonomiske universitet–Varna)
 - Колеж по телекомуник ;ации и пощи –София (Telekom- og postskolen–Sofia)
 - Лесотехниче ;ски университет ;–София (forsthøjskolen–Sofia)
 - Медицински университет ; »Проф. д-р Параскев Иванов Стоянов«–Ва ;рна (det medicinske universitet »Prof. D-r Paraskev Stoyanov«–Varna)
 - Медицински университет ;–Плевен (det medicinske universitet–Pleven)
 - Медицински университет ;–Пловдив (det medicinske universitet–Plovdiv)
 - Медицински университет ;–София (det medicinske universitet–Sofia)
 - Минно-геолож ;ки университет ; »Св. Иван Рилски«–Софи ;я (minedrifts- og geologiuniversitetet »St. Ivan Rilski«–Sofia)
 - Национален военен университет ; »Васил Левски«–Вели ;ко Търново (det nationale militære universitet »Vasil Levski«–Veliko Tarnovo)
 - Национална академия за театрално и филмово изкуство »Кръстьо Сарафов«–Соф ;ия (det nationale akademi for teater og film »Krasyo Sarafov«–Sofia)
 - Национална спортна академия »Васил Левски«–Софи ;я (det nationale sportsakademi »Vasil Levski«–Sofia)
 - Национална художествен ;а академия–Со ;фия (det nationale kunstakademi–Sofia)
 - Пловдивски университет ; »ПаисийХилен ;дарски« (Plovdiv universitet »Paisiy Hilendarski«)
 - Русенски университет ; »Ангел Кънчев« (Ruse universitet »Angel Kanchev«)
 - Софийски университет ; »Св. Климент Охридски« (Sofia universitet »St. Kliment Ohridski«)
 - Специализир ;ано висше училище по библиотекоз ;нание и информацион ;ни технологии– ;София (højskolen for bibliotekarer og informationsteknologi–Sofia)
 - Стопанска академия »Д. А. Ценов«–Свищо ;в (økonomiakademiet »D. A. Tsenov«–Svishtov)
 - Технически университет ;–Варна (det tekniske universitet–Varna)
 - Технически университет ;–Габрово (det tekniske universitet–Gabrovo)
 - Технически университет ;–София (det tekniske universitet–Sofia)
 - Тракийски университет ;–Стара Загора (Trakia universitetet–Stara Zagora)
 - Университет ; »Проф. д-р Асен Златаров«–Бу ;ргас (»Prof. D-r Asen Zlatarov« universitetet–Burgas)

Bilag 5

I bilag IX C til bilag 1 indsættes efter »- i Belgien: »Registre du Commerce«/»Handelsregister«: og »Ordres professionnels«/»Beroepsorden«: »- i Bulgarien, »Търговски регистър« og efter »- i Portugal: »Registro nacional das Pessoas Colectivas«: »- i Rumænien, »Registrul Comertului«.

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 2006/97/EF af 20. november 2006 om tilpasning af visse direktiver vedrørende frie varebevægelser på grund af Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse, (EU-Tidende, L 363 af 20.12.2006, s. 107).

BEK nr 588 af 12/06/2006 Gældende

Offentliggørelsesdato: 20-06-2006

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter

(Samtidig underretning af samtlige ansøgere og tilbudsgivere mv.)

§ 1

I bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, som ændret ved bekendtgørelse nr. 326 af 11. april 2006, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 6 indsættes:

» **§ 6 a.** Ordregivere skal hurtigst muligt underrette ansøgere og tilbudsgivere om, hvilke afgørelser der er truffet med hensyn til indgåelse af en rammeaftale, tildeling af en kontrakt eller optagelse i et dynamisk indkøbssystem.

Stk. 2. Underretningen af samtlige ansøgere og bydende skal ske samtidigt og skal fremsendes ved brug af det hurtigst mulige kommunikationsmiddel.

Stk. 3. Underretningen skal mindst indeholde en summarisk begrundelse for den trufne beslutning.

Stk. 4. Ordregivere skal i øvrigt overholde kravene til underretningen i udbudsdirektivets art. 41.

§ 6 b. Kontrakter, der indgås efter en udbudsprocedure i henhold til udbudsdirektivet, må tidligst underskrives 10 dage efter afsendelse af underretningen i § 6 a; ved anvendelse af hasteproceduren i udbudsdirektivets art. 38, stk. 8, dog 7 dage.

Stk. 2. Stk. 1 gælder dog ikke i følgende situationer:

- 1) tilfælde, hvor kontrakten tildeles ved udbud efter forhandling uden forudgående bekendtgørelse, jf. udbudsdirektivets art. 31,
- 2) tilfælde, hvor kontrakten tildeles i henhold til en rammeaftale uden genåbning af konkurrencen, jf. udbudsdirektivets art. 32, stk. 3 og stk. 4, første pind,
- 3) tilfælde, hvor kontrakten tildeles ved genåbning af konkurrencen i en rammeaftale, jf. udbudsdirektivets art. 32, stk. 4, anden pind,
- 4) tilfælde, hvor kontrakten indgås indenfor et etableret dynamisk indkøbssystem, jf. udbudsdirektivets art. 33, stk. 5 og 6 og
- 5) tilfælde, hvor kontrakten tildeles ved anvendelse af en elektronisk auktion, jf. udbudsdirektivets art. 54.«

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. oktober 2006 og har virkning for udbud, hvor underretning om tildelingsbeslutningen sker fra og med denne dato.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 12. juni 2006

Bendt Bendtsen

/Marianne K. Larsen

BEK nr 326 af 11/04/2006 Gældende

Offentliggørelsesdato: 28-04-2006

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter ¹⁾

(Rettelse af bilag)

§ 1

I bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter foretages følgende ændringer:

1. Bilag VIII "Karakteristika vedrørende offentliggørelse" i bilag 1 til bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004 affattes som bilag 1 til denne bekendtgørelse.

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. maj 2006.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 11. april 2006

Bendt Bendtsen

/Marianne K. Larsen

Bilag 1

» Bilag VIII

KARAKTERISTIKA VEDRØRENDE OFFENTLIGGØRELSE

1. Offentliggørelse af udbudsbekendtgørelser

- a) De ordregivende myndigheder sender de bekendtgørelser, der er omhandlet i artikel 35, 58, 64 og 69, til Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer i det format, der er fastsat i de gennemførelsesbestemmelser, som Kommissionen vedtager efter proceduren i artikel 77, stk. 2. De i artikel 35, stk. 1, første afsnit, omhandlede vejledende forhåndsmeddelelser, som offentliggøres vedrørende en køberprofil, jf. punkt 2, litra b), skal også være i dette format, og det samme gælder bekendtgørelsen om offentliggørelsen.
- b) De bekendtgørelser, der er omhandlet i artikel 35, 58, 64 og 69, offentliggøres af Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer eller af de ordregivende myndigheder, hvis der er tale om vejledende forhåndsmeddelelse i en køberprofil, jf. artikel 35, stk. 1, første afsnit.
De ordregivende myndigheder kan desuden offentliggøre disse oplysninger på internettet i form af en »køberprofil«, jf. punkt 2, litra b).
- c) Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer sender den ordregivende myndighed en bekræftelse af den i artikel 36, stk. 8, omhandlede offentliggørelse.

2. Offentliggørelse af supplerende oplysninger

- a) De ordregivende myndigheder opfordres til at offentliggøre samtlige udbudsbetingelser og supplerende dokumenter på internettet.
- b) Køberprofilen kan indeholde de i artikel 35, stk. 1, første afsnit omhandlede vejledende forhåndsmeddelelser, oplysninger om igangværende frie udbud, planlagte indkøb, indgåede kontrakter og annullerede procedurer samt andre oplysninger af almen interesse såsom kontaktpersoner, telefon- og faxnummer, postadresse og e-post-adresse.

3. Format og regler for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser

Formatet og reglerne for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser er til rådighed på internet-adressen »<http://simap.eu.int>«.

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Kommissionens direktiv 2005/51/EF af 7. september 2005 om ændring af bilag XX til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004 /17/EF og bilag VIII til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004 /18/EF om offentlige kontrakter.

Nedenstående sammenarbejdede udgave af bekendtgørelsen om implementering af Udbudsdirektivet er udformet af Klagenævnet for Udbud.

Bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004 som ændret ved bekendtgørelse nr. 588 af 12. juni 2006.

Bekendtgørelsen er desuden ændret ved bekendtgørelse nr. 326 af 11. april 2006 og bekendtgørelse nr. 597 af 7. juni 2007, se nedenfor.

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter

I medfør af § 1, § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, som ændret ved § 16 i lov nr. 415 af 31. maj 2000, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i udbudsdirektivet.

Stk. 2. Ved udbudsdirektivet forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbs kontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Stk. 3. Udbudsdirektivet er medtaget som bilag 1 til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivere skal sørge for, at bestemmelserne i udbudsdirektivet overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 % til en bygge- og anlægskontrakt, som indgås af andre end dem selv, og som omfattes af art. 8, litra a, i udbudsdirektivet. Det samme gælder for tjenesteydelseskontrakter i forbindelse med sådanne bygge- og anlægskontrakter, jf. udbudsdirektivets art. 8, litra b.

§ 3. Udbudsdirektivets art. 11 om indkøbscentraler, art. 19 om reserverede kontrakter, art. 29 om konkurrencepræget dialog, art. 32 om rammeaftaler og art. 33 om dynamiske indkøbssystemer finder anvendelse i dansk ret.

Stk. 2. Udbudsdirektivets art. 54 om elektronisk auktion finder anvendelse på indgåelse af kontrakter om vareindkøb og tjenesteydelser med de begrænsninger, der følger af udbudsdirektivets art. 1, stk. 7, og på de betingelser, der er fastsat i direktivets art. 54.

§ 4. Ordregivere skal angive i udbudsbetingelserne, hvor ansøgere og tilbudsgivere kan få oplysninger om de forhold, der er nævnt i udbudsdirektivets art. 27.

§ 5. Fra deltagelse i en udbudsprocedure skal udelukkes enhver ansøger eller tilbudsgiver mod hvem, der er afsagt en endelig dom, som ordregivere har kendskab til, af en eller flere af følgende grunde:

1) medvirken til en strafbar handling, jf. straffelovens § 23, i tilfælde, hvor forholdet i forbindelse med straffastsættelsen er blevet henført under straffelovens § 81, nr. 3,

2) overtrædelse af forbuddet mod aktiv bestikkelse i offentlig tjeneste eller hverv, jf. straffelovens § 122 og forbuddet mod bestikkelse i private retsforhold (returkommission), jf. straffelovens § 299, nr. 2,

3) overtrædelse af forbuddet mod EU-svig, jf. straffelovens § 289 a eller

4) overtrædelse af forbuddet mod hvidvaskning af penge, jf. straffelovens § 290.

Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges i undtagelsestilfælde ud fra bydende hensyn til almenvellet.

§ 6. Indehavere af en koncessionskontrakt om offentlige bygge- og anlægsarbejder, der ikke er ordregivende myndigheder, skal anvende udbudsdirektivets art. 64 ved indgåelse af kontrakter om bygge- og anlægsarbejder med tredjemand, når værdien af disse kontrakter udgør eller overstiger den i udbudsdirektivets art. 63 nævnte tærskelværdi. Dette gælder dog ikke, når bygge- og anlægskontrakten opfylder betingelserne for udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse i udbudsdirektivets art. 31.

§ 6 a. Ordregivere skal hurtigst muligt underrette ansøgere og tilbudsgivere om, hvilke afgørelser der er truffet med hensyn til indgåelse af en rammeaftale, tildeling af en kontrakt eller optagelse i et dynamisk indkøbssystem.

Stk. 2. Underretningen af samtlige ansøgere og bydende skal ske samtidigt og skal fremsendes ved brug af det hurtigst mulige kommunikationsmiddel.

Stk. 3. Underretningen skal mindst indeholde en summarisk begrundelse for den trufne beslutning.

Stk. 4. Ordregivere skal i øvrigt overholde kravene til underretningen i udbudsdirektivets art. 41.

§ 6 b. Kontrakter, der indgås efter en udbudsprocedure i henhold til udbudsdirektivet, må tidligst underskrives 10 dage efter afsendelse af underretningen i § 6 a; ved anvendelse af hasteproceduren i udbudsdirektivets art. 38, stk. 8, dog 7 dage.

Stk. 2. Stk. 1 gælder dog ikke i følgende situationer:

- 1) tilfælde, hvor kontrakten tildeles ved udbud efter forhandling uden forudgående bekendtgørelse, jf. udbudsdirektivets art. 31,
- 2) tilfælde, hvor kontrakten tildeles i henhold til en rammeaftale uden genåbning af konkurrencen, jf. udbudsdirektivets art. 32, stk. 3 og stk. 4, første pind,
- 3) tilfælde, hvor kontrakten tildeles ved genåbning af konkurrencen i en rammeaftale, jf. udbudsdirektivets art. 32, stk. 4, anden pind,
- 4) tilfælde, hvor kontrakten indgås indenfor et etableret dynamisk indkøbssystem, jf. udbudsdirektivets art. 33, stk. 5 og 6 og

- 5) tilfælde, hvor kontrakten tildeles ved anvendelse af en elektronisk auktion, jf. udbudsdirektivets art. 54.

Straf

§ 7. Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i udbudsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser

§ 8. ...

Ændringsbekendtgørelsen nr. 326 af 11. april 2006 går ud på at implementere en ny affattelse af Udbudsdirektivets bilag VIII, der i den nye affattelse er gengivet i et bilag til bekendtgørelsen. Dette bilag er ikke medtaget i gengivelsen af bekendtgørelsen ovenfor.

Ændringsbekendtgørelsen nr. 588 af 12. juni 2006 går ud på at indsætte § 6 a og § 6 b i bekendtgørelsen. Denne ændringsbekendtgørelse indeholder i § 2 følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

»Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. oktober 2006 og har virkning for udbud, hvor underretning om tildelingsbeslutningen sker fra og med denne dato.«

Ændringsbekendtgørelsen nr. 597 af 7. juni 2007 går ud på at implementere nogle ændringer af forskellige bilag til Udbudsdirektivet som følge af Bulgariens og Rumæniens indtrædelse i fællesskabet. De pågældende ændringer er angivet i bilag til ændringsbekendtgørelsen. Disse bilag er ikke medtaget i gengivelsen af bekendtgørelsen ovenfor.

BEK nr 937 af 16/09/2004 Gældende

Offentliggørelsesdato: 24-09-2004

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 326 af 11/04/2006
- BEK nr 588 af 12/06/2006
- BEK nr 597 af 07/06/2007

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag I	
Bilag I	LISTE OVER DE I ARTIKEL 1, STK. 2, LITRA b), OMHANDLEDE AKTIVITETER 1)
Bilag II	TJENESTEYDELSE OMHANDLET I ARTIKEL 1, STK. 2, LITRA d)
Bilag III	FORTEGNELSE OVER OFFENTLIGRETLIGE ORGANER OG KATEGORIER AF ORGANER, JF. ARTIKEL 1, STK. 9, ANDET AFSNIT
Bilag IV	CENTRALE REGERINGSMYNDIGHEDER 1)
Bilag V	LISTE OVER DE I ARTIKEL 7 OMHANDLEDE VARER VEDRØRENDE INDKØB FORETAGET AF DE ORDREGIVENDE MYNDIGHEDER INDEN FOR FORSVARSOMRÅDET 1)
Bilag VI	DEFINITION AF VISSE TEKNISKE SPECIFIKATIONER
Bilag VII	OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I UDBUDSBEKENDTGØRELSE
Bilag VIII	KARAKTERISTIKA VEDRØRENDE OFFENTLIGGØRELSE
Bilag IX	REGISTRE /NREF/SN528/28/
Bilag X	KRAV TIL ANORDNINGER TIL ELEKTRONISK MODTAGELSE AF TILBUD/ANSØGNINGER OM DELTAGELSE ELLER AF PLANER OG PROJEKTER I FORBINDELSE MED KONKURRENCER
Bilag XI	GENNEMFØRELSES- OG ANVENDELSESFRISTER (artikel 80)
Bilag XII	SAMMENLIGNINGSTABEL 1)

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter ¹⁾

I medfør af § 1, § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, som ændret ved § 16 i lov nr. 415 af 31. maj 2000, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i udbudsdirektivet.

Stk. 2. Ved udbudsdirektivet forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbs kontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Stk. 3. Udbudsdirektivet er medtaget som bilag 1 til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivere skal sørge for, at bestemmelserne i udbudsdirektivet overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 % til en bygge- og anlægskontrakt, som indgås af andre end dem selv, og som omfattes af art. 8, litra a, i udbudsdirektivet. Det samme gælder for tjenesteydelseskontrakter i forbindelse med sådanne bygge- og anlægskontrakter, jf. udbudsdirektivets art. 8, litra b.

§ 3. Udbudsdirektivets art. 11 om indkøbscentraler, art. 19 om reserverede kontrakter, art. 29 om konkurrencepræget dialog, art. 32 om rammeaftaler og art. 33 om dynamiske indkøbssystemer finder anvendelse i dansk ret.

Stk. 2. Udbudsdirektivets art. 54 om elektronisk auktion finder anvendelse på indgåelse af kontrakter om vareindkøb og tjenesteydelser med de begrænsninger, der følger af udbudsdirektivets art. 1, stk. 7, og på de betingelser, der er fastsat i direktivets

art. 54.

§ 4. Ordregivere skal angive i udbudsbetingelserne, hvor ansøgere og tilbudsgivere kan få oplysninger om de forhold, der er nævnt i udbudsdirektivets art. 27.

§ 5. Fra deltagelse i en udbudsprocedure skal udelukkes enhver ansøger eller tilbudsgiver mod hvem, der er afsagt en endelig dom, som ordregivere har kendskab til, af en eller flere af følgende grunde:

- 1) medvirken til en strafbar handling, jf. straffelovens § 23, i tilfælde, hvor forholdet i forbindelse med straffastsættelsen er blevet henført under straffelovens § 81, nr. 3,
 - 2) overtrædelse af forbuddet mod aktiv bestikkelse i offentlig tjeneste eller hverv, jf. straffelovens § 122 og forbuddet mod bestikkelse i private retsforhold (returkommission), jf. straffelovens § 299, nr. 2,
 - 3) overtrædelse af forbuddet mod EU-svig, jf. straffelovens § 289 a eller
 - 4) overtrædelse af forbuddet mod hvidvaskning af penge, jf. straffelovens § 290.
- Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges i undtagelsestilfælde ud fra bydende hensyn til almenvellet.

§ 6. Indehavere af en koncessionskontrakt om offentlige bygge- og anlægsarbejder, der ikke er ordregivende myndigheder, skal anvende udbudsdirektivets art. 64 ved indgåelse af kontrakter om bygge- og anlægsarbejder med tredjemand, når værdien af disse kontrakter udgør eller overstiger den i udbudsdirektivets art. 63 nævnte tærskelværdi. Dette gælder dog ikke, når bygge- og anlægskontrakten opfylder betingelserne for udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse i udbudsdirektivets art. 31.

Straf

§ 7. Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i udbudsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2005 og har virkning for ordrer, der udbydes fra dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 649 af 30. juli 2002 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i Den Europæiske Union, bekendtgørelse nr. 650 af 30. juli 2002 om fremgangsmåderne ved offentlige indkøb af varer i Den Europæiske Union samt bekendtgørelse nr. 651 af 30. juli 2002 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler i Den Europæiske Union.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 16. september 2004

Bendt Bendtsen

/Merete Rasmussen

Bilag 1**Europa-Parlamentets og Rådets direktiv Nr. 2004/18/EF****af 31. marts 2004****om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, og artikel 55 og 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen, ¹⁾under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, ²⁾under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget, ³⁾efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁴⁾, på grundlag af Forligsudvalgets fælles udkast af 9. december 2003, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I forbindelse med de nye ændringer af Rådets direktiv 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler ⁵⁾, 93/36/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb ⁶⁾ og 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter ⁷⁾, som er nødvendige for at imødekomme de krav om forenkling og modernisering, der er fremsat af både de ordregivende myndigheder og de økonomiske aktører i forbindelse med deres reaktion på den grønne bog, der blev vedtaget af Kommissionen den 27. november 1996, bør direktiverne for klarhedens skyld omarbejdes til én samlet tekst. Det foreliggende direktiv er baseret på Domstolens retspraksis, navnlig retspraksis vedrørende tildelingskriterier, som klarlægger de ordregivende myndigheders muligheder for at opfylde den relevante offentligheds behov, herunder på det miljømæssige og sociale område, forudsat at sådanne kriterier er knyttet til kontraktens genstand, ikke giver den ordregivende myndighed ubegrænset valgfrihed, udtrykkeligt er omtalt og opfylder de grundlæggende principper i betragtning 2.
- (2) Indgåelse af kontrakter i medlemsstaterne på vegne af staten, regionale eller lokale myndigheder og andre offentligretlige organer er underlagt traktatens principper og navnlig principperne om fri bevægelighed for varer, fri etableringsret og fri bevægelighed for tjenesteydelser og de principper, der er afledt heraf, såsom principperne om ligebehandling, ikke-forskelsbehandling, gensidig anerkendelse, proportionalitet og gennemsigtighed. For offentlige kontrakter over en vis værdi er det dog tilrådeligt at udarbejde bestemmelser om fællesskabssamordning af nationale procedurer for indgåelse af sådanne kontrakter, der bygger på disse principper, for at sikre deres virkninger og garantere en effektiv konkurrence ved tildeling af offentlige kontrakter. Disse samordningsbestemmelser bør derfor fortolkes i overensstemmelse med såvel ovennævnte regler og principper - som traktatens øvrige bestemmelser.
- (3) Disse samordningsbestemmelser bør, så vidt det er muligt, tilpasses til de fremgangsmåder og sædvaner, der er gældende i de enkelte medlemsstater.
- (4) Medlemsstaterne bør sørge for, at det forhold, at et offentligretligt organ afgiver tilbud i forbindelse med en udbudsprocedure, ikke forårsager konkurrenceforvriddning i forhold til private tilbudsgivere.
- (5) I henhold til artikel 6 i traktaten skal miljøbeskyttelseskrav integreres i udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker og aktioner som nævnt i traktatens artikel 3, især med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling. Derfor præciseres det i dette direktiv, hvordan de ordregivende myndigheder kan bidrage til miljøbeskyttelse og fremme af bæredygtig udvikling, samtidig med at de sikres mulighed for at opnå det bedste forhold mellem kvalitet og pris i kontrakterne.
- (6) Dette direktiv er ikke til hinder for, at der indføres eller anvendes foranstaltninger, som er nødvendige for at beskytte den offentlige orden, den offentlige sædelighed og den offentlige sikkerhed, sundheden, menneskers og dyrs liv og plantesundheden, navnlig med henblik på en bæredygtig udvikling, forudsat at disse foranstaltninger er i overensstemmelse med traktaten.
- (7) Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af de aftaler, der er resultatet af de multilaterale forhandlinger i Uruguay-rundens regi (1986-1994), for så vidt angår de områder, der hører under Fællesskabets kompetence ⁸⁾, godkendte bl.a. aftalen om offentlige indkøb, i det følgende benævnt »WTO-aftalen«, der har til formål at opstille et internationalt sæt af regler om afbalancerede rettigheder og forpligtelser i forbindelse med offentlige kontrakter med henblik på at liberalisere og skabe vækst i verdenshandelen.

Under hensyn til Fællesskabets internationale rettigheder og forpligtelser som følge af godkendelsen af WTO-aftalen, er det den ordning, der er fastsat i WTO-aftalen, der skal anvendes over for tilbudsgivere og på varer fra tredjelande, der har undertegnet aftalen. WTO-aftalen har ingen direkte virkning. De ordregivende myndigheder, der er omfattet af WTO-aftalen, og som efterkommer nærværende direktiv og anvender dette over for økonomiske aktører fra tredjelande, der har undertegnet WTO-aftalen, overholder således denne. Disse samordningsbestemmelser bør tillige sikre økonomiske aktører fra Fællesskabet betingelser for deltagelse i offentlige indkøb, der er lige så gunstige som de betingelser, der gives økonomiske aktører fra de tredjelande, der har tiltrådt WTO-aftalen.

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, (EF-Tidende 2004 nr. L 134, side 114).

BEK nr 598 af 07/06/2007 Gældende

Offentliggørelsesdato: 22-06-2007

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1	I bilag I indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 2	I bilag II indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 3	I bilag III indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 4	I bilag IV indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 5	I bilag V indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 6	I bilag VI til bilag 1 indsættes efter »De Post/La Post«:
Bilag 7	I bilag VII indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 8	I bilag VIII indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 9	I bilag IX indsættes efter afsnittet om Belgien:
Bilag 10	I bilag X indsættes efter afsnittet om Belgien:

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester 1) ¹⁾

(Rettelse af bilag)

§ 1

I bekendtgørelse nr. 936 af 16. september 2004 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester, som ændret ved bekendtgørelse nr. 325 af 11. april 2006 foretages følgende ændringer:

1. I bilag I til bilag 1, »Ordregivere inden for transport eller forsyning med gas eller varme«, indsættes afsnit som anført i bilag 1 til denne bekendtgørelse.
2. I bilag II til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR PRODUKTION OG TRANSPORT AF ELLER FORSYNING MED ELEKTRICITET«, indsættes afsnit som anført i bilag 2 til denne bekendtgørelse.
3. I bilag III til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR PRODUKTION OG TRANSPORT AF ELLER FORSYNING MED DRILLEVAND«, indsættes afsnit som anført i bilag 3 til denne bekendtgørelse.
4. I bilag IV til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR JERNBANETRANSPORT«, indsættes afsnit som anført i bilag 4 til denne bekendtgørelse.
5. I bilag V til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR BYTRANSPORT MED JERNBANE, SPORVOGN, TROLLEYBUS ELLER BUS«, indsættes afsnit som anført i bilag 5 i denne bekendtgørelse.
6. I bilag VI til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR POSTSEKTOREN«, indsættes afsnit som anført i bilag 6 til denne bekendtgørelse.
7. I bilag VII til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR EFTERFORSKNING OG UDVINDING AF OLIE ELLER GAS«, indsættes afsnit som anført i bilag 7 til denne bekendtgørelse.
8. I bilag VIII til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR EFTERFORSKNING OG UDVINDING AF KUL OG ANDRE FASTE BRÆNDSTOFFER«, indsættes afsnit som anført i bilag 8 til denne bekendtgørelse.
9. I bilag IX til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR SEKTORERNE SØHAVNE, INDLANDSHAVNE ELLER ANDRE TERMINALER«, indsættes afsnit som anført i bilag 9 til denne bekendtgørelse.

10. I bilag X til bilag 1, »ORDREGIVERE INDEN FOR OMRÅDET LUFTHAVNSFACILITETER«, indsættes afsnit som anført i bilag 10 til denne bekendtgørelse.

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2007.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 7. juni 2007

Bendt Bendtsen

/Pia Ziegler

Bilag 1**I bilag I indsættes efter afsnittet om Belgien:****»Bulgarien**

- Лица, които притежават лицензия за производство или пренос на топлинна енергия в съответствие с чл.39, ал.1 на Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр.107/9.12.2003) (Enheder med tilladelse til produktion eller transport af varme i medfør af artikel 39, stk. 1, i energiloven (offentliggjort i Republikken Bulgariens statstidende nr. 107/9.12.2003))
 - АЕЦ Козлодуй-ЕА ;Д.
 - Брикел-ЕАД.
 - Девен АД.
 - ТЕЦ »Марица 3«-АД.
 - Топлофикация ;я Бургас-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Варна-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Велико Търново-ЕАД ;.
 - Топлофикация ;я Враца-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Габрово-ЕАД ;.
 - Топлофикация ;я Казанлък-ЕА ;Д.
 - Топлофикация ;я Ловеч-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Перник-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Пловдив-Сев ;ер ЕАД.
 - Топлофикация ;я Плевен-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Правец-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Разград-ЕАД ;.
 - Топлофикация ;я Русе-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Самоков-ЕАД ;.
 - Топлофикация ;я Сливен-ЕАД.
 - Топлофикация ;я София-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Шумен-ЕАД.
 - Топлофикация ;я Ямбол ЕАД.
- Лица, които притежават лицензия за пренос, разпределение, обществена доставка или обществено снабдяване с природен газ в съответствие с чл.39, ал.1 на Закона за енергетиката (обн., ДВ, бр.107/9.12.2003) (Enheder med tilladelse til transport, distribution, offentlig levering eller offentlig forsyning af gas i medfør af artikel 39, stk. 1, i energiloven (offentliggjort i Republikken Bulgariens statstidende nr. 107/9.12.2003))
 - Булгаргаз-Е ;АД.
 - Балкангаз 2000 АД.
 - Варнагаз АД.
 - Велбъждгаз АД.
 - Газинженери ;нг-ООД.
 - Газоснабдяване Асеновград АД.
 - Газоснабдяване Бургас ЕАД.
 - Газоснабдяване Враца ЕАД.
 - Газоснабдяване Нова Загора АД.
 - Газоснабдяване Нови Пазар АД.
 - Газоснабдяване Попово АД.
 - Газоснабдяване ПървомайАД .
 - Газоснабдяване Разград АД.
 - Газоснабдяване Русе ЕАД.
 - Газоснабдяване Стара Загора ООД.
 - Добруджа газ АД.
 - Каварна газ ООД.
 - Камено-газ ЕООД.
 - Кнежа газ ООД.
 - Кожухгаз АД.
 - Комекес АД.
 - Ловечгаз 96 АД.
 - Монтанагаз АД.
 - Овергаз Инк. АД.
 - Павгаз АД.
 - Плевенгаз АД.
 - Правецгаз 1 АД. -Примагаз АД.
 - Раховецгаз 96 АД.
 - Севлиевогаз ; -2000-АД.
 - Софиягаз ЕАД.
 - Хебросгаз АД.
 - Централ газ АД.
 - Черноморска ; технологична компания АД.
 - Ямболгаз 92 АД.«.

I bilag I indsættes efter afsnittet om Portugal:

Bilag 10**I bilag X indsættes efter afsnittet om Belgien:****»Bulgarien**

- Главна дирекция »Гражданска въздухоплавателна администрация« (generaldirektoratet for civil luftfartsadministration)
- ДП »Ръководство ; на въздушното движение«
- Летищни оператори на граждански летища за обществено ползване, определени от Министерски съвет в съответствие с чл.43, ал.3 на Закона на гражданското въздухоплаване (обн., ДВ, бр.94/1.12.1972) (Lufthavsoperatører af civile lufthavne til offentligt brug, udpeget af ministerrådet i medfør af artikel 43, stk. 3, i loven om civil luftfart (offentliggjort i Republikken Bulgariens statstidende nr. 94/1.12.1972)
 - »Летище София« ЕАД
 - »Летище Варна« ЕАД
 - »Летище Бургас« ЕАД
 - »Летище Пловдив« ЕАД
 - »Летище Русе« ЕООД
 - »Летище Горна Оряховица« ЕАД««

I bilag X indsættes efter afsnittet om Portugal:**»Rumænien**

- Compania Națională »Aeroportul Internațional Henri Coandă București«-SA
- Societatea Națională »Aeroportul Internațional București-Băneasa«-SA
- Societatea Națională »Aeroportul Internațional Constanța«-SA
- Societatea Națională »Aeroportul Internațional Timișoara-Traian Vuia«-SA
- Regia Autonomă »Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian-ROMATSA«
- Regia Autonomă »Autoritatea Aeronautică Civilă Română«
- Aeroporturile aflate în subordinea consiliilor locale:
 - Regia Autonomă Aeroportul Arad
 - Regia Autonomă Aeroportul Bacău
 - Regia Autonomă Aeroportul Baia Mare
 - Regia Autonomă Aeroportul Caransebeș
 - Regia Autonomă Aeroportul Cluj-Napoca
 - Regia Autonomă Aeroportul Craiova
 - Regia Autonomă Aeroportul Iași
 - Regia Autonomă Aeroportul Oradea
 - Regia Autonomă Aeroportul Satu-Mare
 - Regia Autonomă Aeroportul Sibiu
 - Regia Autonomă Aeroportul Suceava
 - Regia Autonomă Aeroportul Târgu Mureș
 - Regia Autonomă Aeroportul Tulcea«.

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 2006/97/EF af 20. november 2006 om tilpasning af visse direktiver vedrørende frie varebevægelser på grund af Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse, (EU-Tidende, L 363 af 20.12.2006, s. 107).

BEK nr 325 af 11/04/2006 Gældende

Offentliggørelsesdato: 28-04-2006

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester ¹⁾

(Rettelse af bilag)

§ 1

I bekendtgørelse nr. 936 af 16. september 2004 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester foretages følgende ændringer:

1. Bilag XX "Karakteristika vedrørende offentliggørelse" i bilag 1 til bekendtgørelse nr. 936 af 16. september 2004 affattes som bilag 1 til denne bekendtgørelse.

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. maj 2006.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 11. april 2006

Bendt Bendtsen

/Marianne K. Larsen

Bilag 1

»BILAG XX

KARAKTERISTIKA VEDRØRENDE OFFENTLIGGØRELSE

1. Offentliggørelse af udbudsbekendtgørelser

- a) Ordregiverne sender de bekendtgørelser, der er omhandlet i artikel 41, 42, 43 og 63, til Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer i det format, der er fastsat i de gennemførelsesbestemmelser, som Kommissionen vedtager efter proceduren i artikel 68, stk. 2. De i artikel 41, stk. 1, omhandlede vejledende periodiske bekendtgørelser, som offentliggøres i en køberprofil, jf. punkt 2, litra b), skal også være i dette format, og det samme gælder bekendtgørelsen om offentliggørelsen.
- b) De bekendtgørelser, der er omhandlet i artikel 41, 42, 43 og 63, offentliggøres af Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer eller af ordregiverne, hvis der er tale om periodiske bekendtgørelser i en køberprofil, jf. artikel 41, stk. 1, første afsnit. Ordregiverne kan desuden offentliggøre disse oplysninger på internettet i form af en "køberprofil", jf. punkt 2, litra b).
- c) Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer sender ordregiveren en bekræftelse af den i artikel 44, stk. 7, omhandlede offentliggørelse.

2. Offentliggørelse af supplerende oplysninger

- a) Ordregiveren opfordres til at offentliggøre samtlige udbudsbetingelser og supplerende dokumenter på internettet.
- b) Køberprofilen kan indeholde de i artikel 41, stk. 1, omhandlede periodiske bekendtgørelser, oplysninger om igangværende udbud, planlagte indkøb, indgåede kontrakter og annullerede procedurer samt andre oplysninger af almen interesse såsom kontaktpersoner, telefon- og faxnummer, postadresse og e-post-adresse.

3. Format og regler for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser

Formatet og reglerne for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser er til rådighed på internet-adressen "<http://simap.eu.int>".«

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Kommissionens direktiv 2005/51/EF af 7. september 2005 om ændring af bilag XX til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004 /17/EF og bilag VIII til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004 /18/EF om offentlige kontrakter.

BEK nr 936 af 16/09/2004 Gældende

Offentliggørelsesdato: 24-09-2004

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 325 af 11/04/2006
- BEK nr 598 af 07/06/2007

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester ¹⁾

I medfør af § 1, § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, som ændret ved § 16 i lov nr. 415 af 31. maj 2000, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 2. Ved forsyningsvirksomhedsdirektivet forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester.

Stk. 3. Forsyningsvirksomhedsdirektivet er medtaget som bilag 1 til bekendtgørelsen.

§ 2. Forsyningsvirksomhedsdirektivets art. 15 om dynamiske indkøbssystemer, art. 28 om reserverede kontrakter og art. 29 om indkøbscentraler finder anvendelse i dansk ret.

Stk. 2. Forsyningsvirksomhedsdirektivets art. 56 om elektronisk auktion finder anvendelse på indgåelse af kontrakter om vareindkøb og tjenesteydelser med de begrænsninger, der følger af forsyningsvirksomhedsdirektivets art. 1, stk. 6, og på de betingelser, der er fastsat i direktivets art. 56.

§ 3. Ordregivere skal angive i udbudsbetingelserne, hvor ansøgere og tilbudsgivere kan få oplysninger om de forhold, der er nævnt i forsyningsvirksomhedsdirektivets art. 39.

§ 4. Ordregivere, der er ordregivende myndigheder, som defineret i forsyningsvirksomhedsdirektivets art. 2, stk. 1, litra a, skal udelukke fra deltagelse i en udbudsprocedure enhver ansøger eller tilbudsgiver mod hvem, der er afsagt en endelig dom, som ordregivere har kendskab til, af en eller flere af følgende grunde:

- 1) medvirken til en strafbar handling, jf. straffelovens § 23, i tilfælde, hvor forholdet i forbindelse med straffastsættelsen er blevet henført under straffelovens § 81, nr. 3,
- 2) overtrædelse af forbuddet mod aktiv bestikkelse i offentlig tjeneste eller hverv, jf. straffelovens § 122 og forbuddet mod bestikkelse i private retsforhold (returkommission), jf. straffelovens § 299, nr. 2,
- 3) overtrædelse af forbuddet mod EU-svig, jf. straffelovens § 289 a eller
- 4) overtrædelse af forbuddet mod hvidvaskning af penge, jf. straffelovens § 290.

Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges i undtagelsestilfælde ud fra bydende hensyn til almenvellet.

Straf

§ 5. Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2005 og har virkning for ordrer, der udbydes fra dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 652 af 30. juli 2002 om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Den Europæiske Union.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 16. september 2004

Bendt Bendtsen

/Merete Rasmussen

Bilag 1

I

(retsakter, hvis offentliggørelse er obligatorisk)

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2004/17/EF**af 31. marts 2004****om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester ("forsyningsvirksomhedsdirektivet")**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽³⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽⁴⁾, på grundlag af Forligsudvalgets fælles udkast af 9. december 2003, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I forbindelse med nye ændringer af Rådets direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation ⁽⁵⁾, som er nødvendige for at imødekomme de krav om forenkling og modernisering, der er fremsat af både ordregiverne og de økonomiske aktører i forbindelse med deres reaktion på den grønne bog, der blev vedtaget af Kommissionen den 27. november 1996, bør direktivet for klarhedens skyld omarbejdes. Det foreliggende direktiv er baseret på Domstolens retspraksis, navnlig retspraksis vedrørende tildelingskriterier, som klarlægger ordregivernes muligheder for at opfylde den relevante offentligheds behov, herunder på det miljømæssige og sociale område, forudsat at sådanne kriterier er knyttet til kontraktens genstand, ikke giver ordregiveren ubegrænset valgfrihed, udtrykkeligt er omtalt og opfylder de grundlæggende principper i betragtning 9.
- (2) En væsentlig grund til at indføre bestemmelser om samordning af udbudsprocedurerne i disse sektorer er, at medlemsstaternes myndigheder på forskellig måde kan øve indflydelse på disse virksomheders adfærd, navnlig ved at have kapitalinteresser i dem eller ved at være repræsenteret i deres administrations-, ledelses- eller tilsynsorganer.
- (3) En anden hovedårsag til, at en samordning af de udbudsprocedurer, som ordregivere i disse sektorer anvender, er nødvendig, er, at markederne er lukkede, fordi medlemsstaterne meddeler særlige eller eksklusive rettigheder vedrørende levering, tilrådighedsstillelse eller drift af net til ydelse af den pågældende tjeneste.
- (4) EF-lovgivningen, navnlig Rådets forordning (EØF) nr. 3975/87 af 14. december 1987 om fastsættelse af fremgangsmåden ved anvendelse af konkurrencereglerne på virksomheder i luftfartssektoren ⁽⁶⁾ og forordning (EØF) nr. 3976/87 af 14. december 1987 om anvendelse af artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler og samordnet praksis inden for luftfartssektoren ⁽⁷⁾, tilsigter øget konkurrence mellem selskaber, der driver lufttransport til betjening af offentligheden. Derfor bør disse selskaber ikke være omfattet af dette direktivs anvendelsesområde. I betragtning af konkurrencesituationen inden for søtransport i Fællesskabet ville det også være uhensigtsmæssigt, om kontrakterne i denne sektor skulle underlægges dette direktiv.
- (5) Direktiv 93/38/EØF dækker i øjeblikket visse kontrakter, der indgås af ordregivere i telekommunikationssektoren. Som omtalt i fjerde rapport om gennemførelsen af EU's lovpakke for telesektoren af 25. november 1998 er der vedtaget et lovgrundlag med henblik på åbning af denne sektor. En af følgerne heraf er, at der i denne sektor er blevet indført effektiv konkurrence, både retligt og faktisk. Kommissionen har som information og i betragtning af denne situation offentliggjort en liste over de telekommunikationstjenester ⁽⁸⁾, der allerede kan udelukkes fra nævnte direktivs anvendelsesområde ifølge dets artikel 8. I syvende rapport om gennemførelsen af EU's lovpakke for telesektoren af 26. november 2001 bekræftes det, at der er gjort yderligere fremskridt. Det er derfor ikke længere nødvendigt at regulere indkøb, der foretages af ordregivere i denne sektor.
- (6) Det er derfor ikke længere hensigtsmæssigt at opretholde Det Rådgivende Udvalg for Telekommunikationskontrakter, der blev nedsat ved Rådets direktiv 90/531/EØF af 17. september 1990 om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation ⁽⁹⁾.
- (7) Udviklingen inden for telekommunikationssektoren bør dog fortsat overvåges, og forholdene bør tages op til fornyet behandling, hvis det viser sig, at der ikke længere er reel konkurrence i sektoren.
- (8) Erhvervelse af taletelefoni-, telex-, mobiltelefoni-, personsøgnings- og satellittjenester er ikke omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 93/38/EØF. Formålet med disse undtagelser var at tage hensyn til det forhold, at de pågældende tjenesteydelser ofte kun kunne udføres af en enkelt tjenesteyder i et bestemt geografisk område på grund af manglende reel konkurrence og

Bilag XV, A	Bilag XIV	Ændret
Bilag XV, B		Ny
Bilag XVI	Bilag XV	Ændret
Bilag XVII A	Bilag XVI A	Ændret
Bilag XVII B	Bilag XVI B	Tilpasset
Bilag XVIII og XIX	Bilag XVII og XVIII	Ændret
Bilag XX, nr. 1, litra a)		Ny
Bilag XX, nr. 1, litra b)	Artikel 25, stk. 2	Ændret
Bilag XX, nr. 1, litra c)		Ny
Bilag XX, nr. 2 og 3		Ny
Bilag XXI, nr. 1	Artikel 1, stk. 8	Ændret
Bilag XXI, nr. 2, 1. nr.	Artikel 1, stk. 9	Tilpasset
Bilag XXI, nr. 2, 1. led		Ny
Bilag XXI, nr. 2, 2. led	Artikel 1, stk. 10	Ændret
Bilag XXI, nr. 2, 3. led		Ny
Bilag XXI, nr. 3	Artikel 1, stk. 12	Ændret
Bilag XXI, nr. 4	Artikel 1, stk. 11	
	Artikel 1, stk. 13	Udgået
Bilag XXII		Ny
Bilag XXIII		
Bilag XXIV		Ny
Bilag XXV		Ny
Bilag XXVI		Ny

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester («forsyningsvirksomhedsdirektivet»), (EF-Tidende 2004 nr. L 134, side 1).

CIR nr 152 af 07/10/1996 Gældende
Offentliggørelsesdato: 17-10-1996
Socialministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om kommunalt og amtskommunalt tilsyn med udbud af byggearbejder i det offentligt støttede byggeri

I medfør af § 178 i lov om almene boliger m.v., jf.

lovbekendtgørelse nr. 374 af 22. maj 1996 og § 90 i lov om

boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 722 af 1. august 1996,

fastsættes efter bemyndigelse:

§ 1. Cirkulæret gælder for følgende byggeri, hvortil der søges om offentlig støtte:

1. Almene boliger, jf. § 115 i lov om almene boliger m.v.
2. Forsøgsbyggeri, jf. kap. 10 i lov om almene boliger m.v.
3. Renovering af ungdomsboliger, jf. § 100 i lov om almene boliger m.v.
4. Opførelse af private andelsboliger, jf. § 63 i lov om boligbyggeri.

§ 2. Det er et vilkår for tilsagn om statsstøtte til de i § 1 nævnte byggerier, at bygherren benytter et oplysningsskema (skema U) vedrørende udbud af byggearbejder, som er udarbejdet af Bygge- og Boligstyrelsen. Skemaet indsendes til den tilsynsførende kommunalbestyrelse eller det tilsynsførende amtsråd sammen med bygherrens ansøgning om godkendelse af anskaffelsessummen ved byggeriets påbegyndelse.

§ 3. Kommunalbestyrelsen eller amtsrådet påser, at skema U, bilagt de nødvendige redegørelser m.v., foreligger, inden anskaffelsessummen godkendes ved byggeriets påbegyndelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen eller amtsrådet skal ikke indsende skemaet til Bygge- og Boligstyrelsen.

§ 4. På baggrund af det indsendte materiale kontrollerer kommunalbestyrelsen eller amtsrådet, om gældende udbudsregler er overholdt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen eller amtsrådet kan indhente yderligere oplysninger fra bygherren.

§ 5. Er der uoverensstemmelse mellem afgivne tilbud, som oplyst på skema U, og bygherrens oplysninger om senere indgåede kontrakter, skal kommunalbestyrelsen eller amtsrådet påse, at der foreligger en redegørelse herfor, forinden den endelige anskaffelsessum godkendes efter byggeriets afslutning.

§ 6. Cirkulæret er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen eller amtsrådet som hidtil kan stille videregående krav, der tilsigter at fremme konkurrencen mellem leverandører og entreprenører.

§ 7. Cirkulæret træder i kraft den 1. januar 1997 og har virkning for byggeri, hvortil der gives tilsagn om offentlig støtte efter denne dato.

Stk. 2. Samtidig ophæves cirkulære nr. 167, af 5. september 1990 om kommunalt tilsyn med udbud af byggearbejder i det offentligt støttede byggeri.

Bygge- og Boligstyrelsen, den 7. oktober 1996

Rud Werborg

/ Vibeke Køie

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**BEK nr 649 af 30/07/2002 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 16-08-2002

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 937 af 16/09/2004

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1

Bilag I

Bilag II

Bilag III

Bilag IV

Bilag A

Bilag B

Bilag B i oplysninger vedrørende delaftaler

Bilag

Bilag V

Bilag VI

Bilag 2

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af §§ 1 og 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, som ændret ved § 16 i lov nr. 415 af 31. maj 2000, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Bygge- og anlægsdirektivet.

Stk. 2. Ved Bygge- og anlægsdirektivet forstås Rådets direktiv nr. 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter som ændret ved Europaparlamentets og Rådets direktiv 97/52/EF af 13. oktober 1997 og Kommissionens direktiv nr. 2001/78/EF af 13. september 2001 om anvendelse af standardformularer ved offentliggørelse af bekendtgørelser om offentlige kontrakter.

Stk. 3. Bygge- og anlægsdirektivet er medtaget som bilag 1 til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige organer og sammenslutninger af en eller flere af disse.

§ 3. Ordregivere skal sørge for, at bestemmelserne i Bygge- og anlægsdirektivet overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 pct. til en bygge- og anlægskontrakt, som indgås af andre end dem selv og som omfattes af artikel 2 i direktivet.

§ 4. Bud skal afgives enten skriftligt direkte eller pr. brev eller på andre måder, der sikrer:

Dokumentet er Historisk

- 1) at hvert bud indeholder alle de oplysninger, som er nødvendige for at vurdere det,
- 2) at buddenes fortrolighed bevares indtil vurderingen,
- 3) at disse bud af hensyn til det retlige bevis om nødvendigt snarest bekræftes skriftligt eller ved fremsendelse af en bekræftet genpart samt
- 4) at buddene først åbnes efter udløbet af modtagelsesfristen.

Stk. 2. Tilbudene åbnes på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt. De bydende er berettiget til at være tilstede ved åbningen af tilbudene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold, jf. § 7 i lov nr. 450 af 7. juni 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven).

Stk. 3. Der gælder en vedståelsesfrist på 40 arbejdsdage, med mindre andet er angivet i udbudsbetingelserne, jf. § 5, stk. 3 i tilbudsloven.

§ 5. Efter artikel 6, stk. 6 i Bygge- og anlægsdirektivet påser ordregivere, at de enkelte entreprenører ikke udsættes for forskelsbehandling.

§ 6. Ordregivere har pligt til i udbudet at henvise til nationale standarder, der gennemfører europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer.

Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges i de særlige tilfælde, der er nævnt i artikel 10, stk. 3 i Bygge- og anlægsdirektivet.

Stk. 3. Hvis der ikke foreligger europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer fastsættes de tekniske specifikationer som angivet i artikel 10, stk. 5 i direktivet.

Stk. 4. Medmindre kontraktgenstanden berettiger dertil, er det ikke tilladt at indsætte tekniske specifikationer som nævnt i artikel 10, stk. 6 i direktivet.

§ 7. Ved begrænset udbud og ved udbud efter forhandling skal ordregiverne rette henvendelse til virksomheder i andre medlemsstater som angivet i artikel 22, stk. 4 i Bygge- og anlægsdirektivet.

§ 8. Med bøde straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i Bygge- og anlægsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 9. »ECU« erstattes med »euro« i forholdet 1 ECU til 1 euro.

§ 10. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2002 og har virkning for arbejder, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 799 af 10. november 1998 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i Den Europæiske Union ophæves.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 30. juli 2002

Bendt Bendtsen

/Merete Rasmussen

Bilag 1

RÅDETS DIREKTIV 93/37/EØF
af 14. juni 1993
om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter
som ændret ved
EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 97/52/EF
af 13. oktober 1997

Dokumentet er Historisk

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Kommissionens direktiv nr. 2001/78/EF af 13. september 2001 om anvendelse af standardformularer ved offentliggørelse af bekendtgørelser om offentlige kontrakter.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 799 af 10/11/1998 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 20-11-1998

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 649 af 30/07/2002

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1	Almindelige bestemmelser
Kapitel 2	Kriterier for kvalitativ udvælgelse
Kapitel 3	Kriterier for tildeling af kontrakter

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af §§ 1 og 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb mv. jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 fastsættes:

§ 1. Ordregivende myndigheder skal overholde bestemmelserne i direktiv nr. 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter som ændret ved Europaparlamentets og Rådets direktiv 97/52/EF (bygge- og anlægsdirektivet).

Stk. 2. Bygge- og anlægsdirektivet er medtaget som bilag 1 til bekendtgørelsen.

Stk. 3. Som bilag 3 er medtaget afdeling 45 - bygge- og anlægsarbejder - i CPV glossaret i henhold til Kommissionens henstilling nr. 96/527/EF af 30. juli 1996 (EF-Tidende 1996 L 222, s. 1) om anvendelse af CPV-glossaret (»Common Procurement Vocabulary«) til beskrivelse af kontraktgenstanden i aftaler om offentlige indkøb

§ 2. Ordregivende myndigheder er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige organer og sammenslutninger af en/et eller flere af disse myndigheder eller offentligretlige organer.

§ 3. Ordregivende myndigheder skal sørge for, at bestemmelserne i bygge- og anlægsdirektivet overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 pct. til en bygge- og anlægskontrakt, som indgås af andre end dem selv og som omfattes af artikel 2 i direktivet.

§ 4. Ved udbud efter forhandling som angivet i artikel 7, stk. 3 i bygge- og anlægsdirektivet af arbejder, der omfattes af lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation mv. (licitationsloven), skal udbud ske ved begrænset udbud efter direktivet.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2 i licitationsloven kan en ordregivende myndighed, der tildeler en kontrakt efter artikel 30 i bygge- og anlægsdirektivet, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset § 3, stk. 3 i licitationsloven, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen (laveste bud), ikke nedsættes.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i artikel 18, stk. 2, 2. pkt. i bygge- og anlægsdirektivet skal buddene afgives i lukket kuvert, der åbnes på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt, jf. § 3, stk. 1 i licitationsloven.

Dokumentet er Historisk

§ 5. Efter artikel 6, stk. 6 i bygge- og anlægsdirektivet påser de ordregivende myndigheder, at de enkelte entreprenører ikke udsættes for forskelsbehandling.

§ 6. De ordregivende myndigheder har pligt til i udbudet at henvise til nationale standarder, der gennemfører europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer.

Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges i de særlige tilfælde, der er nævnt i artikel 10, stk. 3 i bygge- og anlægsdirektivet.

Stk. 3. Hvis der ikke foreligger europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer fastsættes de tekniske specifikationer som angivet i artikel 10, stk. 5 i direktivet.

Stk. 4. Medmindre kontraktgenstanden berettiger dertil, er det ikke tilladt at indsætte tekniske specifikationer som nævnt i artikel 10, stk. 6 i direktivet.

§ 7. Ved begrænset udbud og ved udbud efter forhandling skal de ordregivende myndigheder rette henvendelse til virksomheder i andre medlemsstater som angivet i artikel 22, stk. 4 i bygge- og anlægsdirektivet.

§ 8. Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i § 1, stk. 1.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 20. november 1998 og har virkning for arbejder, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 201 af 27. marts 1995 ophæves.

Bilag 1

RÅDETS DIREKTIV 93/37/EØF

af 14. juni 1993

om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter

som ændret ved

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 97/52/EF

af 13. oktober 1997

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, artikel 66 og artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁾,

i samarbejde med Europa-Parlamentet²⁾

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg³⁾,

ud fra følgende betragtninger:

Rådets direktiv 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter⁴⁾ har ved flere lejligheder været underkastet omfattende ændringer; for klarhedens og forenklingens skyld bør der foretages en kodificering af dette direktiv;

Dokumentet er Historisk

45450000-6 Øvrige arbejder i forbindelse med færdiggørelse af bygninger

45451000-3 Øvrige arbejder i forbindelse med færdiggørelse af bygninger

45451100-4 Ornamentering

45451200-5 Udvendig rengøring af bygninger

45451300-6 Øvrige arbejder i forbindelse med færdiggørelse af bygninger, i.a.n.

45500000-2 Udlejning af bygge- og nedrivningsmateriel med betjeningspersonale

45501000-9 Udlejning af bygge- og nedrivningsmateriel med betjeningspersonale

45501010-2 Udlejning af kraner med betjeningspersonale

45501090-6 Udlejning af andre bygge- og jordflytningsmaskiner med betjeningspersonale, i.a.n.

Bolig- og byministeriet, den 10. november 1998

Jan Spohr

/Bjarne Strand

Dokumentet er Historisk

CIS nr 56 af 24/04/1995 Historisk

Offentliggørelsesdato: 04-05-1995

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Skrivelse om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i det europæiske fællesskab

Den 14. juni 1993 vedtog Ministerrådet for De Europæiske Fællesskaber direktiv 93/37/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Direktivet træder i stedet for det hidtidige bygge- og anlægsgdirektiv (71/305/EØF) med senere ændringer. Direktivet er alene en sammenskrivning af de hidtidige direktiver. Der er dog foretaget visse sproglige ændringer, uden at det ændrer i de hidtidige direktivers indhold. Der i direktivet foretaget en delvis ny nummerering i forhold til de hidtidige direktiver. I bilag VIII i direktiv 93/37/EØF findes en sammenligningstabel mellem nummereringen i direktiv 71/305/EØF og direktiv 93/37/EØF.

Direktivet er gennemført ved Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 201 af 27. marts 1995 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i Det Europæiske Fællesskab, hvoraf et eksemplar vedlægges til orientering. (* 1)

p.d.v.

Bjarne Strand

fm.

Officielle noter

(* 1) Bilaget er ikke medtaget her, idet det har været offentliggjort i Lovtidende A, samt forefindes i Retsinformation.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 201 af 27/03/1995 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 04-04-1995

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 799 af 10/11/1998

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i Det Europæiske Fællesskab (* 1)

I medfør af §§ 1 og 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb mv. jf. lovebekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 fastsættes:

§ 1. Ordregivende myndigheder skal overholde bestemmelserne i direktiv nr. 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter. Direktivet er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivende myndigheder er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige organer og sammenslutninger af en/et eller flere af disse myndigheder eller offentligretlige organer.

§ 3. Ordregivende myndigheder skal sørge for, at bestemmelserne i direktiv 93/37/EØF overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 pct. til en bygge- og anlægskontrakt, som indgås af andre end dem selv og som omfattes af direktivets art 2.

§ 4. Ved udbud efter forhandling, som angivet i direktivets art. 7, stk. 2, af arbejder, der omfattes af lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation mv (licitationsloven), skal udbud ske ved begrænset udbud efter direktiv 93/37/EØF.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2 i licitationsloven kan en ordregivende myndighed der tildeler en kontrakt efter direktivets artikel 30, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 5. Ved begrænset udbud skal de ordregivende myndigheder rette henvendelse til virksomheder i andre medlemsstater som angivet i art. 22, stk. 4 i direktiv 93/37/EØF .

§ 6. Ordregivende myndigheder har pligt til i udbuddet at henviser til nationale standarder, der gennemfører europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer.

Stk.2. Stk. 1 kan fraviges i de særlige tilfælde, der er nævnt i art. 10, stk.3 i direktiv 93/37/EØF.

Stk.3. Hvis der ikke foreligger europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer fastsættes de tekniske specifikationer som angivet i art. 10, stk. 5 i direktivet.

Stk.4. Medmindre kontraktgenstanden berettiger dertil, er det ikke tilladt at indsætte tekniske specifikationer som nævnt i direktivets art. 10, stk. 6.

§ 7. Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i § 1.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. maj 1995 og har virkning for arbejder, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 595 af 14. august 1990, bekendtgørelse nr. 498 af 25. juni 1991 og §§ 2 og 3 i bekendtgørelse nr. 297 af 5. maj 1993 ophæves.

Bygge- og Boligstyrelsen, den 27. marts 1995

Rud Werborg

/ Bjarne Strand

Bilag

Rådets Direktiv 93/37/EØF

af 14. juni 1993

om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter

Officielle noter

(* 1) Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 93/37/EØF, EF-Tidende 1993 L 199, s. 54.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 650 af 30/07/2002 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 16-08-2002

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 937 af 16/09/2004

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag

Bilag I

Bilag II

Bilag III

Bilag IV

Bilag A

Bilag B

Bilag B i oplysninger vedrørende delaftaler

Bilag V

Bilag VI

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved offentlige indkøb af varer i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, som ændret ved § 16 i lov nr. 415 af 31. maj 2000, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Vareindkøbsdirektivet.

Stk. 2. Ved Vareindkøbsdirektivet forstås Rådets direktiv nr. 93/36/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 97/52/EF af 13. oktober 1997 og Kommissionens direktiv nr. 2001/78/EF af 13. september 2001 om anvendelse af standardformularer ved offentliggørelse af bekendtgørelser om offentlige kontrakter.

Stk. 3. Vareindkøbsdirektivet er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligtretlige organer og sammenslutninger af en eller flere af disse, jf. art. 1, litra b, i Vareindkøbsdirektivet.

§ 3. Ordregivere skal foretage offentligt eller begrænset udbud i de tilfælde, hvor der agtes indgået en aftale om køb, leje eller leasing, når den anslåede værdi af anskaffelsen udgør eller overstiger tærskelværdierne i art. 5 i Vareindkøbsdirektivet.

§ 4. Bud skal afgives enten skriftligt direkte eller pr. brev eller på andre måder, der sikrer:

- 1) at hvert bud indeholder alle de oplysninger, som er nødvendige for at vurdere det,
- 2) at buddenes fortrolighed bevares indtil vurderingen,

Dokumentet er Historisk

3) at disse bud af hensyn til det retlige bevis om nødvendigt snarest bekræftes skriftligt eller ved fremsendelse af en bekræftet genpart samt

4) at buddene først åbnes efter udløbet af modtagelsesfristen.

§ 5. Ved begrænset udbud og ved udbud efter forhandling skal ordregiverne rette henvendelse til virksomheder i andre medlemsstater som angivet i artikel 19, stk. 4 i Vareindkøbsdirektivet.

§ 6. Med bøde straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i Vareindkøbsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 7. »ECU« erstattes med »euro« i forholdet 1 ECU til 1 euro.

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2002 og har virkning for ordrer, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 788 af 5. november 1998 om fremgangsmåderne ved offentlige indkøb af varer i Den Europæiske Union.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 30. juli 2002

Bendt Bendtsen

/Merete Rasmussen

Bilag

**RÅDETS DIREKTIV 93/36/EØF
af 14. juni 1993 og
EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 97/52
Af 13. oktober 1997:**

Rådets direktiv 93/36/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb indeholder følgende betragtninger

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁾,

i samarbejde med Europa-Parlamentet²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

Rådets direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb⁴⁾ er blevet ændret flere gange; for klarhedens skyld bør der derfor i forbindelse med nye ændringer foretages en kodificering af dette direktiv;

det forekommer navnlig vigtigt så vidt muligt at bringe udformningen af nærværende direktiv i overensstemmelse med bestemmelserne vedrørende indgåelse af aftaler i Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter⁵⁾ og Rådets direktiv 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler⁶⁾;

de tilpasninger, der skal foretages, vedrører især indsættelse af den funktionelle definition af ordregivende myndigheder, valgmuligheden med hensyn til anvendelse af offentligt eller begrænset udbud, kravet om at begrunde afvisning af ansøgere eller

Dokumentet er Historisk

Artikel 34	-				
Artikel 35	-				
	Bilag I				
Bilag I		Bilag I			
Bilag II		Bilag II			
Bilag III, nr. 1	Bilag II, nr. 1				
Bilag III, nr. 2	Bilag II, nr. 2				
Bilag III, nr. 3	Bilag II, nr. 3				
Bilag III, nr. 4	-				
Bilag III, nr. 5	Bilag II, nr. 4				
Bilag IV, nr. A	Bilag III, nr. D				
Bilag IV, nr. B	Bilag III, nr. A				
Bilag IV, nr. C	Bilag III, nr. B				
Bilag IV, nr. D	Bilag III, nr. C				
Bilag IV, nr. E	Bilag III, nr. E				
Bilag V	-				
Bilag VI	-				

Officielle noter

1) Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Kommissionens direktiv nr. 2001/78/EF af 13. september 2001 om anvendelse af standardformularer ved offentliggørelse af bekendtgørelser om offentlige kontrakter.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 788 af 05/11/1998 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 13-11-1998

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 650 af 30/07/2002

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1	Fælles regler for deltagelse
Kapitel 2	Kriterier for kvalitativ udvælgelse
Kapitel 3	Kriterier for tildeling af ordrer

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved offentlige indkøb af varer i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Vareindkøbsdirektivet.

Stk. 2. Ved Vareindkøbsdirektivet forstås Rådets direktiv nr. 93/36/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 97/52/EF af 13. oktober 1997.

Stk. 3. En sammenskrivning af de i stk. 2 nævnte direktiver er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige organer og sammenslutninger af en eller flere af disse, jf. art. 1, litra b, i Vareindkøbsdirektivet.

§ 3. Ordregivere skal foretage offentligt eller begrænset udbud i de tilfælde, hvor der agtes indgået en aftale om køb, leje eller leasing, når den anslåede værdi af anskaffelsen udgør eller overstiger tærskelværdierne i art. 5 i Vareindkøbsdirektivet.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2, i lov nr. 216 af 8. juli 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregiver, der tildeler en kontrakt efter art. 26 og 27 i Vareindkøbsdirektivet, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 4. Bud skal afgives enten skriftligt direkte eller pr. brev eller på andre måder, der sikrer:

- 1) at hvert bud indeholder alle de oplysninger, som er nødvendige for at vurdere det,
- 2) at buddenes fortrolighed bevares indtil vurderingen,
- 3) at disse bud af hensyn til det retlige bevis om nødvendigt snarest bekræftes skriftligt eller ved fremsendelse af en bekræftet genpart samt
- 4) at buddene først åbnes efter udløbet af modtagelsesfristen.

Dokumentet er Historisk

§ 5. Med bøde straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i Vareindkøbsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 6. Fra 1. januar 1999 erstattes "ECU" med "euro" i forholdet 1 ECU til 1 euro.

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft den 14. november 1998 og har virkning for ordrer, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 510 af 16. juni 1994 om fremgangsmåderne ved offentlige indkøb.

Bilag

**RÅDETS DIREKTIV 93/36/EØF
af 14. juni 1993 og
EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 97/52
Af 13. oktober 1997:**

Rådets direktiv 93/36/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb indeholder følgende betragtninger

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁾,

i samarbejde med Europa-Parlamentet²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

Rådets direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb⁴⁾ er blevet ændret flere gange; for klarhedens skyld bør der derfor i forbindelse med nye ændringer foretages en kodificering af dette direktiv;

det forekommer navnlig vigtigt så vidt muligt at bringe udformningen af nærværende direktiv i overensstemmelse med bestemmelserne vedrørende indgåelse af aftaler i Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter⁵⁾ og Rådets direktiv 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler⁶⁾;

de tilpasninger, der skal foretages, vedrører især indsættelse af den funktionelle definition af ordregivende myndigheder, valgmuligheden med hensyn til anvendelse af offentligt eller begrænset udbud, kravet om at begrunde afvisning af ansøgere eller bydende, reglerne for udarbejdelse af rapporter om anvendelse af de forskellige udbudsprocedurer, reglerne for henvisning til de fælles regler på det tekniske område, offentliggørelse og deltagelse, præciseringer vedrørende tildelingskriterier og indførelse af proceduren med det rådgivende udvalg;

der bør endvidere foretages visse redaktionelle ændringer for at præcisere de eksisterende bestemmelser;

gennemførelsen af fri udveksling af varer i forbindelse med offentlige indkøbsaftaler, som i medlemsstaterne indgås på statens, regionale og lokale myndigheders og andre offentligretlige organers vegne, indebærer sammen med ophævelsen af begrænsningerne en samordning af de nationale fremgangsmåder ved indgåelse af offentlige indkøbsaftaler;

denne samordning bør i videst muligt omfang respektere de fremgangsmåder og den praksis, som er gældende i hver af medlemsstaterne;

Fællesskabet er part i GATT-aftalen om statslige indkøb⁷⁾, i det følgende benævnt »GATT-aftalen«;

Dokumentet er Historisk

	Artikel 25, stk. 3 og 4				
Artikel 27	Artikel 25, stk. 5 og 7				
	Artikel 26				
	Artikel 27				
Artikel 28		Artikel 1, stk. 1 og 7			
Artikel 29, stk. 1 og 2		Artikel 8, stk. 1 og 2			
Artikel 29, stk. 3		Artikel 1, stk. 2			
Artikel 30	Artikel 28				
Artikel 31	Artikel 29				
Artikel 32	-				
Artikel 33	Artikel 30 og 31	Artikel 9 og 10	Artikel 20 og 21		
Artikel 34	-				
Artikel 35	-				
	Bilag I				
Bilag I		Bilag I			
Bilag II		Bilag II			
Bilag III, nr. 1	Bilag II, nr. 1				
Bilag III, nr. 2	Bilag II, nr. 2				
Bilag III, nr. 3	Bilag II, nr. 3				
Bilag III, nr. 4	-				
Bilag III, nr. 5	Bilag II, nr. 4				
Bilag IV, nr. A	Bilag III, nr. D				
Bilag IV, nr. B	Bilag III, nr. A				
Bilag IV, nr. C	Bilag III, nr. B				
Bilag IV, nr. D	Bilag III, nr. C				
Bilag IV, nr. E	Bilag III, nr. E				
Bilag V	-				
Bilag VI	-				

Erhvervsministeriet, den 5. november 1998

Pia Gjellerup

/Merete Rasmussen

Dokumentet er Historisk**BEK nr 510 af 16/06/1994 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 24-06-1994

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 788 af 05/11/1998

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Fælles regler for deltagelse
- Kapitel 2 Kriterier for kvalitativ udvælgelse
- Kapitel 3 Kriterier for tildeling af ordrer

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved offentlige indkøb (* 1)

(Indkøbsbekendtgørelsen)

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af

fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og

indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992,

fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Rådets direktiv nr. 93/36/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb. Direktivet er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

Stk. 2. Undtaget fra stk. 1 er de aftaler, som er nævnt i art. 2, stk. 1, art. 3 og art. 4 i direktiv 93/36/EØF.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2, i lov nr. 216 af 8. juli 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregiver, der tildeler en kontrakt efter art. 26 og 27 i direktiv 93/36/EØF, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige organer og sammenslutninger af en eller flere af disse, jf. art. 1, litra b, i direktiv 93/36/EØF.

§ 3. Ordregivere skal foretage offentligt eller begrænset udbud i de tilfælde, hvor der agtes indgået en aftale om køb, leje eller leasing, når den anslåede værdi af anskaffelsen udgør eller overstiger tærskelværdierne i art. 5 i direktiv 93/36/EØF. Beregningsgrundlaget for tærskelværdien ved leje og leasing beregnes som nævnt i art. 5, stk. 2.

§ 4. Ordregivere kan foretage udbud efter forhandling, når der i forbindelse med et offentligt eller begrænset udbud afgives bud, der ikke er forskriftsmæssige, eller som er uantagelige, jf. art. 6, stk. 2, i direktiv 93/36/EØF.

Stk. 2. Udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse kan kun anvendes, hvis de særlige betingelser herfor er opfyldt, jf. art. 6, stk. 3.

§ 5. Ordregivere har pligt til i udbuddet at henvise til nationale standarder, der gennemfører europæiske standarder, til europæiske

Dokumentet er Historisk

tekniske godkendelser eller til fælles tekniske specifikationer, jf. art. 8, stk. 2, i direktiv 93/36/EØF.

Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges under de særlige betingelser i art. 8, stk. 3.

§ 6. Ordregivere skal ved finansårets begyndelse foretage en vejledende offentliggørelse i EF-Tidende af større forventede anskaffelser i finansåret. Ved større anskaffelser forstås anskaffelser, hvor værdien af en varegruppe udgør eller overstiger den værdi, der er nævnt i art. 9, stk. 1, i direktiv 93/36/EØF.

§ 7. Ordregivere skal overholde tidsfrister for såvel udbud som andre meddelelser, jf. art. 9-12 i direktiv 93/36/EØF og særlige formkrav, jf. art. 9, stk. 4-11.

Stk. 2. Ordregivere skal offentliggøre meddelelse om resultatet af indgåede aftaler, idet visse oplysninger om indgåelsen af aftalen i visse tilfælde kan undlades, jf. art. 9, stk. 3, i direktiv 93/36/EØF.

Stk. 3. For hver indgået aftale skal ordregivere udfærdige en rapport, der mindst skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i art. 7, stk. 3.

§ 8. Ordregivere skal overholde reglerne for virksomhedernes adgang til deltagelse i udbudsforretninger i afsnit IV, kapitel 1, i direktiv 93/36/EØF, for den kvalitative udvælgelse af tilbudsgivere i afsnit IV, kapitel 2, og for tildeling af ordrer i afsnit IV, kapitel 3.

§ 9. Ordregiver skal i forbindelse med overdragelse af en opgave til en person eller virksomhed pålægge denne at følge fremgangsmåderne, jf. art. 2, stk. 2 i direktiv 93/36/EØF.

§ 10. Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i direktiv 93/36/EØF.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 11. Bekendtgørelsen træder i kraft den 24. juni 1994, og har virkning for indkøb, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 810 af 10. december 1991 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om offentlige indkøb i De Europæiske Fællesskaber ophæves.

Industri- og Samordningsministeriet, den 16. juni 1994

Mimi Jakobsen

/ Skov Madsen

RÅDETS DIREKTIV 93/36/EØF

af 14. juni 1993

om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE

FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (* 2),

i samarbejde med Europa-Parlamentet (* 3),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (* 4), og

Dokumentet er Historisk

nr. 2	nr. 2
Bilag III,	Bilag II,
nr. 3	nr. 3
Bilag III,	
nr. 4	-
Bilag III,	Bilag II,
nr. 5	nr. 4
Bilag IV,	Bilag III,
nr. A	nr. D
Bilag IV,	Bilag III,
nr. B	nr. A
Bilag IV,	Bilag III,
nr. C	nr. B
Bilag IV,	Bilag III,
nr. D	nr. C
Bilag IV,	Bilag III,
nr. E	nr. E
Bilag V	-
Bilag VI	-

Officielle noter

(* 1) Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets

direktiv nr. 93/36/EØF, EF-Tidende 1993 L 199 s. 1

Dokumentet er Historisk**BEK nr 651 af 30/07/2002 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 16-08-2002

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 937 af 16/09/2004

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag

Bilag I

A

Bilag I B

Bilag II

Bilag III

Bilag A

Bilag B

Bilag B

i oplysninger vedrørende delaftaler

Bilag IV

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, som ændret ved § 16 i lov nr. 415 af 31. maj 2000, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Tjenesteydelsesdirektivet.

Stk. 2. Ved Tjenesteydelsesdirektivet forstås Rådets direktiv nr. 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 97/52/EF af 13. oktober 1997 og Kommissionens direktiv nr. 2001/78/EF af 13. september 2001 om anvendelse af standardformularer ved offentliggørelse af bekendtgørelser om offentlige kontrakter.

Stk. 3. Tjenesteydelsesdirektivet er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige organer og sammenslutninger af en eller flere af disse, jf. art. 1, litra b, i Tjenesteydelsesdirektivet.

§ 3. Ordregivere skal foretage offentligt eller begrænset udbud, hvor der agtes indgået en tjenesteydelsesaftale, når aftalens anslåede værdi ekskl. moms udgør eller overstiger tærskelværdierne i artikel 7 i Tjenesteydelsesdirektivet.

Stk. 2. Ordregivere er for så vidt angår aftaler om de i bilag I B i Tjenesteydelsesdirektivet nævnte ydelser kun forpligtet til at følge artikel 14 og 16 i direktivet.

Stk. 3. Udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse samt udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse kan kun anvendes, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. artikel 11, stk. 2-3, i Tjenesteydelsesdirektivet.

Dokumentet er Historisk

§ 4. Bud skal afgives enten skriftligt direkte eller pr. brev eller på andre måder, der sikrer:

- 1) at hvert bud indeholder alle de oplysninger, som er nødvendige for at vurdere det,
- 2) at buddenes fortrolighed bevares indtil vurderingen,
- 3) at disse bud af hensyn til det retlige bevis om nødvendigt snarest bekræftes skriftligt eller ved fremsendelse af en bekræftet genpart samt
- 4) at buddene først åbnes efter udløbet af modtagelsesfristen.

§ 5. For projektkonkurrencer er der fastsat procedurer i Tjenesteydelsesdirektivets artikel 13.

§ 6. Ordregivere skal sørge for, at bestemmelserne i Tjenesteydelsesdirektivet overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 % til tjenesteydelsesaftaler, som indgås af andre end dem selv og som er omfattet af artikel 1, litra a, i Rådets direktiv nr. 93/37/EØF af 14. juni 1993, (tidligere direktiv 71/305/EØF) som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 97/52/EF af 13. oktober 1997 (Bygge- og anlægsgesdirektivet).

§ 7. Ved begrænset udbud og ved udbud efter forhandling skal ordregiverne rette henvendelse til virksomheder i andre medlemsstater som angivet i artikel 27, stk. 4 i Tjenesteydelsesdirektivet.

§ 8. Med bøde straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i Tjenesteydelsesdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 9. »ECU« erstattes med »euro« i forholdet 1 ECU til 1 euro.

§ 10. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2002 og har virkning for ordrer, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 789 af 5. november 1998 om fremgangsmåderne ved offentlige indkøb af tjenesteydelser i Den Europæiske Union.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 30. juli 2002

Bendt Bendtsen

/Merete Rasmussen

Bilag

**RÅDETS DIREKTIV 92/50/EØF
af 18. juni 1992
og EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 97/52
af 13. oktober 1997:**

Rådets direktiv 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler indeholder følgende betragtninger

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR -

Under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum, og artikel 66,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁾

i samarbejde med Europa-Parlamentet²⁾,

Dokumentet er Historisk

VI.6) Andre oplysninger (*i givet fald*)

VI.7) Dato for afsendelse af bekendtgørelsen: / / (*dd/mm/åååå*)

Ikke-uundværligt felt med henblik på offentliggørelse Standard Formular 11 - DA

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Kommissionens direktiv nr. 2001/78/EF af 13. september 2001 om anvendelse af standardformularer ved offentliggørelse af bekendtgørelser om offentlige kontrakter.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 789 af 05/11/1998 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 13-11-1998

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 651 af 30/07/2002

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved offentlige indkøb af tjenesteydelser i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Tjenesteydelsesdirektivet.

Stk. 2. Ved Tjenesteydelsesdirektivet forstås Rådets direktiv nr. 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 97/52/EF af 13. oktober 1997.

Stk. 3. En sammenskrivning af de i stk. 2 nævnte direktiver er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligtretlige organer og sammenslutninger af en eller flere af disse, jf. art. 1, litra b, i Tjenesteydelsesdirektivet.

§ 3. Ordregivere skal foretage offentligt eller begrænset udbud, hvor der agtes indgået en tjenesteydelsesaftale, når aftalens anslåede værdi ekskl. moms udgør eller overstiger tærskelværdierne i artikel 7 i Tjenesteydelsesdirektivet.

Stk. 2. Ordregivere er for så vidt angår aftaler om de i bilag I B i Tjenesteydelsesdirektivet nævnte ydelser kun forpligtet til at følge artikel 14 og 16 i direktivet.

Stk. 3. Udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse samt udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse kan kun anvendes, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. artikel 11, stk. 2-3, i Tjenesteydelsesdirektivet.

§ 4. Bud skal afgives enten skriftligt direkte eller pr. brev eller på andre måder, der sikrer:

- 1) at hvert bud indeholder alle de oplysninger, som er nødvendige for at vurdere det,
- 2) at buddenes fortrolighed bevares indtil vurderingen,
- 3) at disse bud af hensyn til det retlige bevis om nødvendigt snarest bekræftes skriftligt eller ved fremsendelse af en bekræftet genpart samt
- 4) at buddene først åbnes efter udløbet af modtagelsesfristen.

§ 5. For projektkonkurrencer er der fastsat procedurer i Tjenesteydelsesdirektivets artikel 13.

§ 6. Ordregivere skal sørge for, at bestemmelserne i Tjenesteydelsesdirektivet overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 % til tjenesteydelsesaftaler, som indgås af andre end dem selv og som er omfattet af artikel 1, litra a, i Rådets direktiv nr. 93/37/EØF af 14. juni 1993, (tidligere direktiv 71/305/EØF) som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 97/52/EF af

Dokumentet er Historisk

13. oktober 1997 (Bygge- og anlægsdirektivet).

§ 7. Med bøde straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i Tjenesteydelsesdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 8. Fra 1. januar 1999 erstattes »ECU« med »euro« i forholdet 1 ECU til 1 euro.

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 14. november 1998 og har virkning for ordrer, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 415 af 22. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om offentlige indkøb af tjenesteydelser.

**RÅDETS DIREKTIV 92/50/EØF
af 18. juni 1992
og EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 97/52
Af 13. oktober 1997:**

Rådets direktiv 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler indeholder følgende betragtninger

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE

FÆLLESSKABER HAR -

Under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum, og artikel 66,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁾

i samarbejde med Europa-Parlamentet²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

Det Europæiske Råd har konkluderet, at det er nødvendigt at virkeliggøre det indre marked;

der bør vedtages foranstaltninger med henblik på gradvis oprettelse af det indre marked i løbet af perioden indtil den 31. december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

Dokumentet er Historisk

Erhvervsministeriet, den 5. november 1998

Pia Gjellerup

/Merete Rasmussen

Dokumentet er Historisk**BEK nr 415 af 22/06/1993 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 30-06-1993

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 789 af 05/11/1998

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- KAPITEL 1 Fælles regler for deltagelse
- KAPITEL 2 Kriterier for kvalitativ udvælgelse
- KAPITEL 3 Kriterier for tildeling af ordren

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om offentlige indkøb af tjenesteydelser i De Europæiske Fællesskaber

(Tjenesteydelsesbekendtgørelsen)

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Rådets direktiv nr. 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler.

Stk. 2. Direktivet er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige juridiske personer og sammenslutninger af en eller flere af disse.

§ 3. Ordregivere skal foretage offentligt eller begrænset udbud, hvor der agtes indgået en tjenesteydelsesaftale, når aftalens anslåede værdi ekskl. moms udgør eller overstiger tærskelværdien i artikel 7 i direktiv 92/50/EØF.

Stk. 2. Ordregivere er for så vidt angår aftaler om de i bilag I B i direktiv 92/50/EØF nævnte ydelser kun forpligtet til at følge artikel 14 og 16 i direktivet.

Stk. 3. Udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse samt udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse kan kun anvendes, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. artikel 11, stk. 2 - 3, i direktiv 92/50/EØF.

§ 4. Hvad angår projektkonkurrencer, der afholdes i forbindelse med en procedure med henblik på indgåelse af tjenesteydelsesaftaler, hvis anslåede værdi udgør eller overstiger tærskelværdien i artikel 7 samt projektkonkurrencer, hvor konkurrencepræmierne og betalingerne til deltagerne tilsammen beløber sig til mindst 200.000 ECU, skal disse afholdes i overensstemmelse med artikel 13 i direktiv 92/50/EØF.

§ 5. Ordregivere skal sørge for, at bestemmelserne i direktiv 92/50/EØF overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 % til

Dokumentet er Historisk

tenesteydelsesaftaler, som indgås af andre end dem selv og som er omfattet af artikel 1a, stk. 2, i direktiv 71/305/EØF.

§ 6. Med bøde eller hæfte straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i artikel 3, artikel 7, stk. 2-7, artikel 8, artikel 9, artikel 10, artikel 11, artikel 12, artikel 13, stk. 3-6, artikel 14, artikel 15, artikel 16, stk. 1 og 2, artikel 17, stk. 1, 2, 6 og 7, artikel 18, artikel 19, stk. 1-4, 6 og 7, artikel 20, stk. 1 og 2, artikel 23, artikel 24, artikel 26, stk. 1 og 2, artikel 27, stk. 1-3, artikel 29, artikel 31, stk. 2, artikel 32, stk. 3 og 4, artikel 33, artikel 35, stk. 4, artikel 36 samt artikel 37 i direktiv nr. 92/50/EØF.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der efter § 3 i lovebekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1993.

Industriministeriet, den 22. juni 1993

Jan Trøjborg

/ Käte W. Andreasen

Bilag

Rådets direktiv 92/50/EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

Under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum, og artikel 66,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (* 1),

i samarbejde med Europa-Parlamentet (* 2),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (* 3), og

ud fra følgende betragtninger:

Det Europæiske Råd har konkluderet, at det er nødvendigt at virkeliggøre det indre marked;

der bør vedtages foranstaltninger med henblik på gradvis oprettelse af det indre marked i løbet af perioden indtil den 31. december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

disse målsætninger kræver en samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler;

Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked indeholder et handlingsprogram og en tidsplan for indførelse af fri adgang til offentlige indkøbsaftaler, navnlig inden for tjenesteydelser, for så vidt disse ikke allerede er omfattet af Rådets direktiv 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (* 4) og Rådets direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb (* 5);

dette direktiv bør anvendes af alle ordregivende myndigheder som omhandlet i direktiv 71/305/EØF;

det er nødvendigt at undgå hindringer for den frie bevægelighed for tjenesteydelser; tjenesteyderne kan derfor være såvel fysiske personer som juridiske personer; dette direktiv berører ikke anvendelsen på nationalt plan af regler vedrørende betingelserne for udøvelse af en aktivitet eller et erhverv, såfremt de er i overensstemmelse med fællesskabsretten;

med henblik på anvendelse af reglerne om udbud og af tilsynsmæssige hensyn beskrives tjenesteydelsesområdet bedst ved at inddele tjenesteydelserne i kategorier, der svarer til bestemte positioner i en fælles nomenklatur; i bilag I A og I B til dette direktiv henvises der til De Forenede Nationers CPC-nomenklatur (fælles vareklassifikation); denne nomenklatur vil måske engang i fremtiden blive erstattet af en fællesskabsnomenklatur; det er nødvendigt, at der er mulighed for at tilpasse CPC-nomenklaturen i bilag I A og I B i overensstemmelse hermed;

Dokumentet er Historisk

(* 12) EFT nr. L 395 af 30.12.1989, s. 33.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 652 af 30/07/2002 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 16-08-2002

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 936 af 16/09/2004

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag

Bilag I

Bilag II

Bilag III

Bilag IV

Bilag V

Bilag VI

Bilag VII

Bilag VIII

Bilag IX

Bilag X

Bilag XI

Bilag XII

Bilag XIII

Bilag XIV

Bilag XV

Bilag XVI

A

Bilag XVI B

Bilag XVII

Bilag A

Bilag XVIII

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af § 1, § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 som ændret ved § 16 i lov nr. 415 af 31. maj 2000, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 2. Ved Forsyningsvirksomhedsdirektivet forstås Rådets direktiv nr. 93/38/EØF om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 98/4/EF af 16. februar 1998 og Kommissionens direktiv nr. 2001/78/EF af 13. september 2001 om anvendelse af standardformularer ved offentliggørelse af bekendtgørelser om offentlige kontrakter.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Forsyningsvirksomhedsdirektivet er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Såfremt Europa-Kommissionen meddeler tilladelse til, at ordregivere, der udnytter geografiske områder med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan anvende de i artikel 3 i Forsyningsvirksomhedsdirektivet fastsatte udbudsprocedurer, kan økonomi- og erhvervsministeren fastsætte, at Forsyningsvirksomhedsdirektivet bortset fra artikel 3 ikke finder anvendelse for disse ordregivere.

§ 3. Bud skal afgives enten skriftligt direkte eller pr. brev eller på andre måder, der sikrer:

- 1) at hvert bud indeholder alle de oplysninger, som er nødvendige for at vurdere det,
- 2) at buddenes fortrolighed bevares indtil vurderingen,
- 3) at disse bud af hensyn til det retlige bevis om nødvendigt snarest bekræftes skriftligt eller ved fremsendelse af en bekræftet genpart samt
- 4) at buddene først åbnes efter udløbet af modtagelsesfristen.

§ 4. Ordregivere, der udbyder bygge- og anlægsopgaver efter Forsyningsvirksomhedsdirektivet og som er omfattet af lov nr. 450 af 7. juni 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven), skal sikre:

- 1) at tilbudene skal åbnes på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt, jf. § 7 i tilbudsloven,
- 2) at de bydende er berettiget til at være tilstede ved åbningen af tilbudene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold, jf. § 7 i tilbudsloven, og
- 3) at der gælder en vedståelsesfrist på 40 arbejdsdage, med mindre andet er angivet i udbudsbetingelserne, jf. § 5, stk. 3 i tilbudsloven.

§ 5. Med bøde straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i Forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 6. »ECU« erstattes med »euro« i forholdet 1 ECU til 1 euro.

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2002 og har virkning for ordrer og arbejder, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 787 af 5. november 1998 om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Den Europæiske Union og bekendtgørelse nr. 2 af 4. januar 1999 om udbud af bygge- og anlægsarbejder inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Den Europæiske Union.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 30. juli 2002

Bendt Bendtsen

/Merete Rasmussen

Bilag

**RÅDETS DIREKTIV 93/38/EØF af 14. juni 1993
og
EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 98/4/EF
af 16. februar 1998:**

Rådets direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation indeholder følgende betragtninger:

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE

Dokumentet er Historisk

Under den igangværende revision af aftalen agter Kommissionen at arbejde for en forenkling af de statiske krav på internationalt plan. Hvis dette lykkes, vil Kommissionen træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at lade dette afspejle sig i de interne statiske krav.

Erklæringerne er fremsat i tilknytning til direktiv 98/4/EF.

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Kommissionens direktiv nr. 2001/78/EF af 13. september 2001 om anvendelse af standardformularer ved offentliggørelse af bekendtgørelser om offentlige kontrakter.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 2 af 04/01/1999 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 12-01-1999

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 652 af 30/07/2002

Oversigt (indholdsfortegnelse)**Den fulde tekst**

Bekendtgørelse om udbud af bygge- og anlægsarbejder inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af §§ 1 og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter overholde bestemmelserne i Rådets direktiv nr. 93/38/EØF om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 98/4/EF af 16. februar 1998. (forsyningsvirksomhedsdirektivet).

Stk. 2. Forsyningsvirksomhedsdirektivet er medtaget som bilag 1 til bekendtgørelsen.

Stk. 3. Som bilag 2 til bekendtgørelsen er medtaget afdeling 45 - bygge- og anlægsarbejder - i CPV glossaret i henhold til Kommissionens henstilling nr. 96/527/EF af 30. juli 1996 (EF-Tidende 1996 L 222, s. 1) om anvendelse af CPV-glossaret (»Common Procurement Vocabulary«) til beskrivelse af kontraktgenstanden i aftaler om offentlige indkøb.

§ 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2. i lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregiver, der tildeler en kontrakt efter artikel 34 i forsyningsvirksomhedsdirektivet, ikke frit vælge mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i artikel 28, stk. 6, 2. pkt. i forsyningsvirksomhedsdirektivet skal buddene ved arbejder, der er omfattet af licitationsloven, afgives i lukket kuvert, der åbnes på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt, jf. § 3, stk. 1 i licitationsloven.

§ 3. Såfremt Europa-Kommissionen meddeler tilladelse til, at ordregivere, der udnytter geografiske områder med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan anvende de i artikel 3 i forsyningsvirksomhedsdirektivet fastsatte udbudsprocedurer, kan by- og boligministeren efter forhandling med miljø- og energiministeren fastsætte, at forsyningsvirksomhedsdirektivet bortset fra artikel 3 ikke finder anvendelse for disse ordregivere.

§ 4. Ordregivere kan regelmæssigt lade de udbudsprocedurer, der henhører under forsyningsvirksomhedsdirektivet, og den praktiske anvendelse deraf undersøge med henblik på at få udstedt en attest, hvori det fastslås, at disse procedurer på det pågældende tidspunkt er i overensstemmelse med fællesskabsretten vedrørende tilbudsgivning eller bestemmelserne i denne bekendtgørelse. Ordregivere, der har fået en sådan attest, kan medtage en erklæring herom i de bekendtgørelser, der i henhold til det nævnte direktivs bestemmelser skal offentliggøres i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Stk. 2. Den i stk. 1, 2. pkt. nævnte erklæring er sålydende: »Der er til ordregiveren i overensstemmelse med Rådets direktiv 92/13/EØF udstedt en attest, hvori det fastslås, at hans udbudsprocedurer og den praktiske anvendelse deraf den ... var i overensstemmelse med de i stk. 1, 1. pkt. nævnte regler«.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Attestatorerne skal udarbejde en skriftlig rapport om resultaterne af deres undersøgelse. De skal inden udstedelsen af den i stk. 1 nævnte attest sikre sig, at de uregelmæssigheder, der måtte være fundet med hensyn til ordregiverens udbudsprocedurer og den praktiske anvendelse deraf, er blevet rettet, og at der er truffet foranstaltninger til at undgå, at sådanne forhold gentager sig.

Stk. 4. Attestatorerne skal være uafhængige af ordregiveren og uvildige under udførelsen af dette hverv samt i øvrigt besidde de herfor nødvendige kvalifikationer.

§ 5. Med bøde straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 6. I § 4, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 799 af 10. november 1998 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i Den Europæiske Union ændres »artikel 7, stk. 3« til »artikel 7, stk. 2«.

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft den 16. februar 1999 og har virkning for kontrakter, der udbydes efter dette tidspunkt bortset fra § 6, som træder i kraft dagen efter bekendtgørelse i lovtidende.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 558 af 24. juni 1994 om udbud af bygge- og anlægsarbejder inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Det Europæiske Fællesskab.

By- og Boligministeriet, den 4. januar 1999

Jan Spohr

/Bjarne Strand

Bilag 1

Direktiv 93/38/EØF

af 14. juni 1993

om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation

som ændret ved

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 98/4/EF

af 16. februar 1998

Direktiv 93/38/EØF indeholder følgende betragtninger:

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum, artikel 66, 100 A og 113,

Dokumentet er Historisk

i.a.n.

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 93/38/EØF, EF-Tidende 1993 L 199, s. 84, visse bestemmelser i Rådets direktiv nr. 92/13/EØF, EF-Tidende 1992 L 76, s. 14 samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/4/EF, EF-Tidende 1998 L 101, s. 1.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 558 af 24/06/1994 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 30-06-1994

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 2 af 04/01/1999

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om udbud af bygge- og anlægsarbejder inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Det Europæiske Fællesskab (* 1)

I medfør af §§ 1 og 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb mv. jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter overholde bestemmelserne i:

- 1) Rådets direktiv nr. 93/38/EØF om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation og
- 2) Rådets direktiv 71/304/EØF af 26. juli 1971 om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer og filialer.

Stk. 2. Direktiverne er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2 i lov nr. 216 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregiver, der tildeler en kontrakt efter artikel 34 i direktiv nr. 93/38/EØF, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 3. Såfremt Europa-Kommissionen meddeler tilladelse til, at ordregivere, der udnytter geografiske områder med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan anvende de i artikel 3 i direktiv nr. 93/38/EØF fastsatte udbudsprocedurer, kan boligministeren efter forhandling med energiministeren fastsætte, at direktiv nr. 93/38/EØF bortset fra artikel 3 ikke finder anvendelse for disse ordregivere.

§ 4. Ordregivere kan regelmæssigt lade de udbudsprocedurer, der henhører under direktiv nr. 93/38/EØF, og den praktiske anvendelse heraf undersøge med henblik på at få udstedt en attest, hvori det fastslås, at disse procedurer på det pågældende tidspunkt er i overensstemmelse med fællesskabsretten vedrørende tilbudsgivning eller bestemmelserne i denne bekendtgørelse. Ordregivere, der har fået en sådan attest, kan medtage en erklæring herom i de bekendtgørelser, der i henhold til det nævnte direktivs bestemmelser skal offentliggøres i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Stk. 2. Den i stk. 1, 2. pkt. nævnte erklæring er sålydende: »Der er til ordregiveren i overensstemmelse med Rådets direktiv 92/13/EØF udstedt en attest, hvori det fastslås, at hans udbudsprocedurer og den praktiske anvendelse heraf den . . . var i overensstemmelse med de i stk. 1, 1. pkt. nævnte regler«.

Stk. 3. Attestatorerne skal udarbejde en skriftlig rapport om resultaterne af deres undersøgelse. De skal inden udstedelsen af den i stk. 1 nævnte attest sikre sig, at de uregelmæssigheder, der måtte være fundet med hensyn til ordregiverens udbudsprocedurer og den praktiske anvendelse deraf, er blevet rettet, og at der er truffet foranstaltninger til at undgå, at sådanne forhold gentager sig.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Attestatorerne skal være uafhængige af ordregiveren og uvildige under udførelsen af dette hverv samt iøvrigt besidde de herfor nødvendige kvalifikationer.

§ 5. Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i direktiv 93/38/EØF og direktiv 71/304/EØF.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1994 og har virkning for kontrakter, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 740 af 27. august 1992 og § 1 i bekendtgørelse nr. 297 af 5. maj 1993 ophæves.

Bygge- og Boligstyrelsen, den 24. juni 1994

Rud Werborg

/ Bjarne Strand

Bilag 1

RÅDETS DIREKTIV 93/38/EØF

af 14. juni 1993

om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning

samt transport og telekommunikation

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum, artikel 66, 100 A og 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (1),

i samarbejde med Europa-Parlamentet (2),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (3), og

ud fra følgende betragtninger:

1. Det er nødvendigt at vedtage foranstaltninger med henblik på gradvis oprettelse af det indre marked i løbet af perioden indtil den 31. december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

2. restriktioner, der hindrer fri udveksling af varer og tjenesteydelser i forbindelse med indkøbs- og tjenesteydelsesaftaler inden for vand-, energi-, transport- og telekommunikationssektorerne, er forbudt efter Traktatens artikel 30 og 59;

3. efter Euratom-Traktatens artikel 97 kan ingen i nationaliteten begrundet restriktion gøres gældende over for virksomheder, som hører under en medlemsstats jurisdiktion, og som ønsker at deltage i opførelsen af atomanlæg af videnskabelig eller industriel karakter inden for Fællesskabet eller at udføre tjenesteydelser i forbindelse dermed;

4. opnåelsen af disse mål kræver ligeledes samordning af de udbudsprocedurer, som ordregiverne anvender i disse sektorer;

5. Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked indeholder et handlingsprogram og en tidsplan for åbning af adgangen til offentlige kontrakter i de sektorer, der er udelukket fra anvendelsesområdet for Rådets direktiv 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (4), og Rådets direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb (5),

Dokumentet er Historisk

A. MORO

Formand

Officielle noter

(* 1) Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 93/38/EØF, EF-Tidende 1993 L 199, s. 84, samt visse bestemmelser i Rådets direktiv nr. 92/13/EØF, EF-Tidende 1992 L 76 s. 14.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 787 af 05/11/1998 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 13-11-1998

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 652 af 30/07/2002

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Den Europæiske Union¹⁾

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb mv., jfr. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal ved indgåelse af kontrakter om indkøb af varer og tjenesteydelser overholde bestemmelserne i forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 2. Ved forsyningsvirksomhedsdirektivet forstås Rådets direktiv nr. 93/38/EØF om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 98/4/EF af 16. februar 1998.

Stk. 3. En sammenskrivning af de i stk. 2, nævnte direktiver er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2, i lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregiver, der tildeler en kontrakt efter artikel 34 i forsyningsvirksomhedsdirektivet, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 3. Såfremt Europa-Kommissionen meddeler tilladelse til, at ordregivere, der udnytter geografiske områder med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan anvende de i artikel 3 i forsyningsvirksomhedsdirektivet fastsatte udbudsprocedurer, kan erhvervsministeren efter forhandling med miljø- og energiministeren fastsætte, at forsyningsvirksomhedsdirektivet bortset fra artikel 3 ikke finder anvendelse for disse ordregivere.

§ 4. Ordregivere kan regelmæssigt lade de udbudsprocedurer, der henhører under forsyningsvirksomhedsdirektivet, og den praktiske anvendelse deraf undersøge med henblik på at få udstedt en attest, hvori det fastslås, at disse procedurer på det pågældende tidspunkt er i overensstemmelse med fællesskabsretten vedrørende tilbudsgivning eller bestemmelserne i denne bekendtgørelse. Ordregivere, der har fået en sådan attest, kan medtage en erklæring herom i de bekendtgørelser, der i henhold til det nævnte direktivs bestemmelser skal offentliggøres i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Stk. 2. Den i stk. 1, 2. pkt. nævnte erklæring er sålydende: »Der er til ordregiveren i overensstemmelse med Rådets direktiv 92/13/EØF udstedt en attest, hvori det fastslås, at hans udbudsprocedurer og den praktiske anvendelse deraf den var i overensstemmelse med de i stk. 1, 1. pkt. nævnte regler«.

Stk. 3. Attestatorerne skal udarbejde en skriftlig rapport om resultaterne af deres undersøgelse. De skal inden udstedelsen af den i stk. 1 nævnte attest sikre sig, at de uregelmæssigheder, der måtte være fundet med hensyn til ordregiverens udbudsprocedurer og den praktiske anvendelse deraf, er blevet rettet, og at der er truffet foranstaltninger til at undgå, at sådanne forhold gentager sig.

Stk. 4. Attestatorerne skal være uafhængige af ordregiveren og uvildige under udførelsen af dette hverv samt iøvrigt besidde de herfor nødvendige kvalifikationer.

§ 5. Bud skal afgives enten skriftligt direkte eller pr. brev eller på andre måder, der sikrer:

Dokumentet er Historisk

- 1) at hvert bud indeholder alle de oplysninger, som er nødvendige for at vurdere det,
- 2) at buddenes fortrolighed bevares indtil vurderingen,
- 3) at disse bud af hensyn til det retlige bevis om nødvendigt snarest bekræftes skriftligt eller ved fremsendelse af en bekræftet genpart samt
- 4) at buddene først åbnes efter udløbet af modtagelsesfristen.

§ 6. Med bøde straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 7. Fra 1. januar 1999 erstattes "ECU" med "euro" i forholdet 1 ECU til 1 euro.

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 16. februar 1999 og har virkning for ordrer, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 557 af 24. juni 1994 om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Det Europæiske Fællesskab.

Bilag

**RÅDETS DIREKTIV 93/38/EØF af 14. juni 1993
og
EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 98/4/EF
af 16. februar 1998:**

Rådets direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation indeholder følgende betragtninger:

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum, artikel 66, artikel 100 A og artikel 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁾,

i samarbejde med Europa-Parlamentet²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg³⁾, og ud fra følgende betragtninger:

1. Det er nødvendigt at vedtage foranstaltninger med henblik på gradvis oprettelse af det indre marked i løbet af perioden indtil den 31. december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

2. restriktioner, der hindrer fri udveksling af varer og tjenesteydelser i forbindelse med indkøbs- og tjenesteydelsesaftaler inden for vand-, energi-, transport- og telekommunikationssektorerne, er forbudt efter Traktatens artikel 30 og 59;

3. efter Euratom-Traktatens artikel 97 kan ingen i nationaliteten begrundet restriktion gøres gældende over for virksomheder, som hører under en medlemsstats jurisdiktion, og som ønsker at deltage i opførelsen af atomanlæg af videnskabelig eller industriel karakter inden for Fællesskabet eller at udføre tjenesteydelser i forbindelse dermed;

4. opnåelsen af disse mål kræver ligeledes samordning af de udbudsprocedurer, som ordregiverne anvender i disse sektorer;

5. Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked indeholder et handlingsprogram og en tidsplan for åbning af adgangen til offentlige kontrakter i de sektorer, der er udelukket fra anvendelsesområdet for Rådets direktiv 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter⁴⁾, og Rådets direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb⁵⁾,

Dokumentet er Historisk

Erklæringerne er fremsat i tilknytning til direktiv 98/4/EF

Erhvervsministeriet, den 5. november 1998

Pia Gjellerup

/Merete Rasmussen

Officielle noter

¹⁾ Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 93/38/EØF, EF-Tidende 1993 L 199 s. 84, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/4/EF, EF-Tidende 1998 L 101/1, samt visse bestemmelser i Rådets direktiv nr. 92/13/EØF, EF-Tidende 1992 L 76 s.14.

* EFT nr. L 164 af 30.6.1994, s. 3.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 557 af 24/06/1994 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 30-06-1994

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 787 af 05/11/1998

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i Det Europæiske Fællesskab (* 1)

(Udbudsbekendtgørelsen for forsyningsvirksomhed)

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lov om samordning af

fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og

indkøb mv., jfr. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992,

fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal ved indgåelse af kontrakter om indkøb af varer og tjenesteydelser overholde bestemmelserne i Rådets direktiv nr. 93/38/EØF om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation.

Stk. 2. Direktivet er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2, i lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregiver, der tildeler en kontrakt efter artikel 34 i direktiv nr. 93/38/EØF, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 3. Såfremt Europa-Kommissionen meddeler tilladelse til, at ordregivere, der udnytter geografiske områder med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan anvende de i artikel 3 i direktiv nr. 93/38/EØF fastsatte udbudsprocedurer, kan industri- og samordningsministeren efter forhandling med energiministeren fastsætte, at direktiv nr. 93/38/EØF bortset fra artikel 3 ikke finder anvendelse for disse ordregivere.

§ 4. Ordregivere kan regelmæssigt lade de udbudsprocedurer, der henhører under direktiv nr. 93/38/EØF, og den praktiske anvendelse deraf undersøge med henblik på at få udstedt en attest, hvori det fastslås, at disse procedurer på det pågældende tidspunkt er i overensstemmelse med fællesskabsretten vedrørende tilbudsgivning eller bestemmelserne i denne bekendtgørelse. Ordregivere, der har fået en sådan attest, kan medtage en erklæring herom i de bekendtgørelser, der i henhold til det nævnte direktivs bestemmelser skal offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende.

Stk. 2. Den i stk. 1, 2. pkt. nævnte erklæring er sålydende: »Der er til ordregiveren i overensstemmelse med Rådets direktiv 92/13/EØF udstedt en attest, hvori det fastslås, at hans udbudsprocedurer og den praktiske anvendelse deraf den var i overensstemmelse med de i stk. 1, 1. pkt. nævnte regler«.

Stk. 3. Attestatorerne skal udarbejde en skriftlig rapport om resultaterne af deres undersøgelse. De skal inden udstedelsen af den i stk. 1 nævnte attest sikre sig, at de uregelmæssigheder, der måtte være fundet med hensyn til ordregiverens udbudsprocedurer og den praktiske anvendelse deraf, er blevet rettet, og at der er truffet foranstaltninger til at undgå, at sådanne forhold gentager sig.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Attestatorerne skal være uafhængige af ordregiveren og uvildige under udførelsen af dette hverv samt iøvrigt besidde de herfor nødvendige kvalifikationer.

§ 5. Med bøde straffes den, der overtræder bestemmelserne i direktiv 93/38/EØF.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1994 og har virkning for kontrakter, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 741 af 27. august 1992 og bekendtgørelse nr. 298 af 5. maj 1993 ophæves.

Industri- og Samordningsministeriet, den 24. juni 1994

Mimi Jakobsen

/ N. E. Monrad

RÅDETS DIREKTIV 93/38/EØF

af 14. juni 1993

om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning

samt transport og telekommunikation

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum, artikel 66, 100 A og 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (* 1),

i samarbejde med Europa-Parlamentet (* 2),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (* 3), og

ud fra følgende betragtninger:

1. Det er nødvendigt at vedtage foranstaltninger med henblik på gradvis oprettelse af det indre marked i løbet af perioden indtil den 31. december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

2. restriktioner, der hindrer fri udveksling af varer og tjenesteydelser i forbindelse med indkøbs- og tjenesteydelsesaftaler inden for vand-, energi-, transport- og telekommunikationssektorerne, er forbudt efter Traktatens artikel 30 og 59;

3. efter Euratom-Traktatens artikel 97 kan ingen i nationaliteten begrundet restriktion gøres gældende over for virksomheder, som hører under en medlemsstats jurisdiktion, og som ønsker at deltage i opførelsen af atomanlæg af videnskabelig eller industriel karakter inden for Fællesskabet eller at udføre tjenesteydelser i forbindelse dermed;

4. opnåelsen af disse mål kræver ligeledes samordning af de udbudsprocedurer, som ordregiverne anvender i disse sektorer;

5. Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked indeholder et handlingsprogram og en tidsplan for åbning af adgangen til offentlige kontrakter i de sektorer, der er udelukket fra anvendelsesområdet for Rådets direktiv 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (* 1), og Rådets direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb (* 2),

6. Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked indeholder ligeledes et handlingsprogram og en tidsplan for indførelse af fri

Dokumentet er Historisk

EFT nr. L 193 af 18.7.1983, s. 1. Direktivet er senest ændret ved

direktiv 90/605/EØF (EFT nr. L 317 af 16.11.1990, s. 60).

EFT nr. L 40 af 11.2.1989, s. 12.

EFT nr. L 209 af 24.7.1992, s. 1.

EFT nr. L 185 af 16.8.1971, s. 15, senest ændret ved afgørelse

77/63/EØF (EFT nr. L 13 af 15.1.1977, s. 15.).

EFT nr. L 217 af 5.8.1986, s. 21.

EFT nr. L 36 af 7.2.1987, s. 31.

EFT nr. L 148 af 28. 6.1968, s. 1.

EFT nr. L 363 af 23.12.1987, s. 30.

(* 1) Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets

direktiv nr. 93/38/EØF, EF-Tidende 1993 L 199 s. 84, samt visse

bestemmelser i Rådets direktiv nr. 92/13/EØF, EF-Tidende 1992 L 76

s.14.

RGL nr 114 af 02/07/1992 Gældende

Offentliggørelsesdato: 23-07-1992

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

EF-reglerne vedrørende offentliggørelse af udbud

EF-Kommissionen har henledt medlemsstaternes opmærksomhed på, at disses ordregivende myndigheder ikke altid overholder bestemmelserne i direktiverne om bygge- og anlægsvirksomhed (71/305/EØF med senere ændringer) og om offentlige indkøb (77/62/EØF med senere ændringer) vedrørende offentliggørelse af udbud. I denne forbindelse har Kommissionen især påtalt det forhold, at de ordregivende myndigheder som oftest undlader at reagere på henvendelser fra Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer i tilfælde, hvor myndighederne i deres offentliggørelser af udbud i Supplementet til EF-Tidende ikke følger de foreskrevne tidsfrister. Kommissionen erindrer om, at Publikationskontoret i sådanne tilfælde pr. telex skal opfordre den pågældende myndighed til at sende en korrekt udbudsbekendtgørelse inden 48 timer (dog 24 timer i hastetilfælde), at at Kontoret, såfremt myndigheden ikke overholder denne procedure, videresender sagen til Kommissionen med henblik på eventuel iværksættelse af en overtrædelsesprocedure.

På denne baggrund har Kommissionen henstillet til medlemsstaterne, at procedurerne for offentliggørelse, herunder de gældende frister, overholdes.

Det er Bygge- og Boligstyrelsens og Industri- og Handelsstyrelsens indtryk, at det ikke specielt er danske myndigheders manglende efterlevelse af bestemmelserne, der har foranlediget Kommissionens henvendelse. I denne er der således ikke anført eksempler på forsømmelser fra dansk side.

På foranledning af Kommissionens henstilling skal man dog hermed benytte lejligheden til at understrege nødvendigheden af, at de procedurer, der skal følges ved offentliggørelse af udbud, der er omfattet de nævnte direktiver, nøje overholdes. Til orientering vedlægges kopi af en skrivelse af 20. juli 1989 fra Kommissionen, hvori disse procedurer er beskrevet. Opmærksomheden henledes særligt på afsnittene om udformningen af udbudsbekendtgørelser, fristbestemmelserne samt om de forholdsregler, der skal iagttages i tilfælde, hvor foreskrevne frister ikke er overholdt.

P.D.V.

E.B.

Michael Jacobsen

Fuldmægtig

Bygge- og Boligstyrelsen

Lars Koefoed-Johnsen

Industri- og Handelsstyrelsen

Bilag 1

I forbindelse med offentliggørelsen af udbudsbekendtgørelser i supplementet til EFT som fastsat i direktiverne om offentlige kontrakter har Kommissionens tjenestegrene bemærket, at et betydeligt antal ordregivende myndigheder ikke retter sig efter bestemmelserne om offentliggørelse af disse bekendtgørelser og ikke overholder de frister, der fastsat i nævnte direktiver.

Disse spørgsmål, især fristerne, blev drøftet under det 19. møde i Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Kontrakter og resultatet af dette møde blev tilsendt medlemsstaternes faste repræsentationer ved mit brev af 21. april 1981.

Ved den lejlighed konkluderedes det, at problemet skulle kunne løses, hvis regeringerne giver samtlige ordregivende myndigheder i medlemsstaterne meget nøje instruktioner om de procedurer, der skal følges, for at bestemmelserne om offentliggørelse af udbudsbekendtgørelserne, som er fastsat i EF-direktiverne, overholdes fuldt ud.

På trods heraf blev der ikke ved den kontrol, der blev udført i perioden fra 15.3.1981-15.6.1981 konstateret nogen forbedring af situationen. Kommissionen meddelte derfor pr. brev af 15. september 1981 fra Generalsekretariatet medlemsstaterne, at den havde vedtaget følgende procedure: Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer tilbagesender de bekendtgørelser, hvis frister ikke overholder gældende regler, og det opfordrer de ordregivende myndigheder til at tilpasse bekendtgørelserne disse regler og suspendere offentliggørelsen i medlemsstaten, indtil en ny frist er fastsat i overensstemmelse med direktiverne.

Det har imidlertid vist sig, at direktivernes frister fortsat ikke overholdes trods de telexer, som Publikationskontoret har sendt. Desuden har Publikationskontoret nu fået til opgave at se på andre typer uregelmæssigheder end manglende overholdelse af fristerne.

Kommissionen har således den 14. oktober 1987 sendt et brev til medlemsstaterne og meddelt dem, at en undersøgelse til konstatering af overtrædelsen indledes over for ordregivende myndigheder, der ikke efterkommer en anmodning fra Publikationskontoret.

Trods ovennævnte initiativer må det konstateres, at spørgsmålet hidtil ikke har udviklet sig positivt. Denne situation kombineret med, at der ved direktiv 88/295/EØF er blevet indført tre nye modeller til udbudsbekendtgørelser og med styrkelsen af kontrollen med overholdelsen af reglerne om offentlige udbud, er grunden til, at der må træffes passende foranstaltninger til løsning af problemet.

Hertil kommer, at der ved samme direktiv er indført nye forpligtelser med hensyn til udbudsbekendtgørelserne. Dette medfører, at der må gennemføres en undersøgelse af de praktiske aspekter i forbindelse med deres anvendelse.

Til dette formål kan jeg meddele Dem, at Direktoratet for Offentlige Aftaler sammen med Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer har fastlagt en række forholdsregler vedrørende

- de praktiske aspekter i forbindelse med ikrafttrædelsen af Rådets direktiv 88/295/EØF af 22.3.1988 om ændring af direktiv 77/62/EØF og om ophævelse af visse bestemmelser i direktiv 80/767/EØF;

- styrkelse af kontrollen med overholdelse af reglerne om offentlige kontrakter ved offentliggørelsen af udbudsbekendtgørelserne;

- de procedurer, der skal følges hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk.

Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Kontrakter afgav en positiv udtalelse om disse nye forholdsregler på sit 42. møde den 2. april 1989.

1. PRAKTISKE ASPEKTER I FORBINDELSE MED IKRAFTTRÆDELSEN AF DIREKTIV 88/295/EØF

1.1. Medlemsstaterne har ikke transformeret direktivet Bekendtgørelser, der udformes efter de gamle modeller, offentliggøres uændret, og Kommissionen indleder en overtrædelsesprocedure vedrørende den pågældende medlemsstats manglende gennemførelse.

1.2. Medlemsstaten har transformeret direktivet, men de ordregivende myndigheder anvender endnu ikke de nye bestemmelser

Publikationskontoret skal offentliggøre bekendtgørelserne, som de foreligger, fordi de ordregivende myndigheder skal indrømmes en tilpasningsperiode. Dennes varighed må dog under alle omstændigheder ikke overskride to måneder fra datoen for offentliggørelsen af gennemførelsesakten i medlemsstaten.

1.3. Indholdet af resumeerne af udbudsbekendtgørelserne

I artikel 9, stk. 6, i direktiv 88/295/EØF fastsættes, at »et resume af hver bekendtgørelses hovedindhold offentliggøres på Fællesskabets øvrige officielle sprog, dog således at kun den originale udgave er autentisk«.

Hvis man holder sig til tekstens ordlyd, skal hovedindholdet først udvælges og derefter udarbejdes i et resume.

Til gengæld kan hovedindholdet i modellerne til bekendtgørelserne begrænses, men ikke resumeres, uden at det ændres.

Spørgsmålet er derfor, hvilke principper der skal lægges til grund ved udvælgelsen af hovedindholdet. Efter Kommissionens opfattelse må den bydende eller ansøgeren have de oplysninger, der er nødvendige for at vide, om hans deltagelse i udbuddet kan være af interesse.

De nødvendige oplysninger, der skal findes i resumeet, er derfor følgende:

- a) Offentlige og begrænsede udbud samt udbud efter forhandling:

- den ordregivende myndigheds navn og adresse

- leveringsted
- arten og mængden af de produkter, der skal leveres
- leveringsfrist
- navn og adresse på den myndighed, hvor de relevante dokumenter kan fås
- frist for modtagelsen af buddene eller ansøgningerne om deltagelse
- kriterierne for kvalitativ udvælgelse.

- b) Forhåndsmeddelelse:

- den ordregivende myndigheds navn og adresse
- art, mængde og værdi af de produkter, der skal leveres
- foreløbig dato for indledning af proceduren for tildeling af kontrakterne.

- c) Indgåede aftaler:

- den valgte udbudsform
- den ordregivende myndigheds navn og adresse
- dato for indgåelsen
- antal modtagne bud
- leverandørernes navne og adresser
- art og mængde af de leverede produkter
- betalt pris eller prisramme.

1.4. Fristernes begyndelse

Fristerne begynder at løbe fra datoen for den ordregivende myndigheds afsendelse af bekendtgørelsen. Til grund lægges datoen for poststemplingen i afsendelsesmedlemsstaten eller den dato, der er anført på telex- eller telefaxskrivelsen eller telegrammet.

1.5. Den frist, som de ordregivende myndigheder skal overholde fra datoen for afsendelsen af bekendtgørelsen

- Fra den 1. januar 1989 gælder følgende frister for alle medlemsstater undtagen Portugal, Grækenland og Spanien:

. 52 dage for modtagelsen af bud ved offentlige udbud

. 37 dage for modtagelsen af anmodninger om deltagelse og 40 dage for modtagelsen af bud ved begrænsede udbud

. 15 dage for modtagelsen af anmodninger om deltagelse og 10 dage for modtagelsen af bud ved begrænsede udbud i hastetilfælde

. 48 dage efter indgåelsen af den pågældende kontrakt for bekendtgørelser om indgåede aftaler.

- Indtil Spanien, Portugal og Grækenland har gennemført direktiv 88/295/EØF, gælder de gamle frister, der omhandles i direktiv 77/62/EØF af 21.12.1976, for disse lande.

2. STYRKELSE AF KONTROLLEN MED OVERHOLDELSEN AF REGLERNE OM OFFENTLIGE KONTRAKTER VED OFFENTLIGGØRELSEN AF UDBUDSBEKENDTGØRELSENE

Jeg skal i det følgende underrette Dem om de procedurer, der skal følges, i de tilfælde, hvor de ordregivende myndigheder ikke

overholder visse bestemmelser i direktiverne om offentlige kontrakter. Disse procedurer gennemføres gradvis en måned efter datoen for dette brev.

I de forskellige tilfælde, hvor Publikationskontoret tilsender Direktoratet for Offentlige Kontrakter sagsakterne med henblik på eventuel indledning af en overtrædelsesprocedure, tilstiller det samtidig det pågældende lands Faste Repræsentation en kopi af oversendelsesskrivelsen til direktoratet. Ved denne fremgangsmåde får De et systematisk overblik over samtlige overtrædelser, der anses for at være de hyppigste, og som begås af Deres lands ordregivende myndigheder i relation til reglerne om offentliggørelse af offentlige udbud.

Jeg skal ligeledes gøre Dem opmærksom på, at denne fremgangsmåde ikke berører Kommissionens ret til at indlede en overtrædelsesprocedure, såfremt udbudsbekendtgørelserne indeholder andre bestemmelser, der ikke er i overensstemmelse med direktiverne, end dem, der har været nævnt i det foregående.

De tilfælde, som Kommissionen mest systematisk vil behandle efterhånden som kapaciteten i Direktoratet for Offentlige Kontrakter tillader det, er følgende:

2.1. Fristerne svarer ikke til direktivernes bestemmelser

Publikationskontoret skal pr. telex opfordre den ordregivende myndighed til at sende en ændret bekendtgørelse inden 48 timer (kun 24 timer i hastetilfælde). Svarer den ordregivende myndighed ikke, offentliggøres den oprindelige bekendtgørelse uændret, og publikationskontoret sender sagens akter til Direktoratet for Offentlige Kontrakter med henblik på eventuel indledning af en overtrædelsesprocedure.

2.2. Den ordregivende myndighed sender dokumenter vedrørende udbuddet i stedet for en bekendtgørelse

Publikationskontoret skal pr. telex anmode den ordregivende myndighed om inden 10 dage at sende en bekendtgørelse udformet i overensstemmelse med den model, der findes i bilaget til det relevante direktiv. De nye frister skal løbe fra datoen for afsendelsen af den bekendtgørelse, der er udformet i overensstemmelse med modellen. Svarer den ordregivende myndighed ikke, sender Publikationskontoret sagens akter til Direktoratet for Offentlige Kontrakter med henblik på eventuel indledning af en overtrædelsesprocedure.

2.3. Bekendtgørelsens tekst er ulæselig eller ufuldstændig

Publikationskontoret skal pr. telex anmode den ordregivende myndighed om inden 48 timer (kun 24 timer i hastetilfælde) at sende et nyt eksemplar af udbudsbekendtgørelsen. Svarer den ordregivende myndighed ikke, offentliggør Publikationskontoret den oprindelige bekendtgørelse uændret og sender sagens akter til Direktoratet for Offentlige Kontrakter med henblik på eventuel indledning af en overtrædelsesprocedure.

2.4. Bekendtgørelser, hvis længde overstiger en side i EFT, dvs. ca. 650 ord

Publikationskontoret skal pr. telex anmode den ordregivende myndighed om inden 10 dage at sende en bekendtgørelse, hvis tekst overholder længden i den model, der er gengivet i direktiverne. De nye frister løber fra datoen for afsendelsen af den bekendtgørelse, der er udarbejdet i overensstemmelse med modellen. Svarer den ordregivende myndighed ikke, sender Publikationskontoret sagens akter til Direktoratet for Offentlige Kontrakter med henblik på eventuel indledning af en overtrædelsesprocedure.

2.5. Bekendtgørelsen ankommer for sent til publikationskontoret og dens offentliggørelse inden for de frister, der fastsættes i direktiverne, er derfor ikke mulig

Publikationskontoret skal pr. telex anmode den ordregivende myndighed om inden 48 timer (kun 24 timer i hastetilfælde) at sende en ændret bekendtgørelse. De nye frister løber fra datoen for afsendelsen af denne ændrede bekendtgørelse. Svarer den ordregivende myndighed ikke, offentliggøres den oprindelige bekendtgørelse uændret, og Publikationskontoret sender sagens akter til Direktoratet for Offentlige Kontrakter med henblik på eventuel åbning af en overtrædelsesprocedure. I den forbindelse tager direktoratet hensyn til de involveredes andel af ansvaret for den konstaterede forsinkelse.

3. PROCEDURE, HVOR OFFENTLIGGØRELSE IKKE ER OBLIGATORISK

Her gælder følgende bestemmelser:

3.1. Offentliggørelsen omfattes af en EF-bestemmelse

Den ordregivende myndighed skal ved offentliggørelsen anvende den model der er fastsat i de relevante EF-bestemmelser.

3.2. Offentliggørelsen omfattes ikke af en EF-bestemmelse

Visse ordregivende myndigheder sender Publikationskontoret udbudsbekendtgørelser, hvis offentliggørelse ikke kræves ifølge EF-bestemmelserne.

Kommissionen finder det ud fra bestræbelserne på en liberallisering af de offentlige kontrakter ønskeligt at medlemsstaterne inden for de grænser, som budgettet tillader, får mulighed for at offentliggøre udbudsbekendtgørelser, selv om det ikke kræves i de gældende bestemmelser.

Der findes ikke for disse publikationer modeller til bekendtgørelser, som de ordregivende myndigheder skal overholde.

Forsøgsvis offentliggøres derfor meddelelserne om disse udbud, såfremt de ikke overskrider 650 ord.

F. BRAUN

Officielle noter

Ingen

CIS nr 101 af 22/06/1993 Gældende
Offentliggørelsesdato: 01-07-1993
Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om, at de almennyttige boligselskaber fremover er omfattet af EF- udbudsdirektiverne

I Bygge- og Boligstyrelsens cirkulæreskrivelse af (* 1) 29.1.1991 meddelte man, at de almennyttige boligselskaber indtil videre ikke anses for omfattet af EF-udbudsdirektiverne, idet spørgsmålet var genstand for drøftelser mellem EF-Kommissionen og de danske myndigheder.

Kommissionens besvarelse foreligger nu. Det fremgår heraf, at det er Kommissionens opfattelse, at de almennyttige boligselskaber må betragtes som et offentligretligt organ i henhold til artikel 1, litra b) i direktiv 89/440/EØF (bygge- og anlægsgdirektivet).

Efter Kommissionens opfattelse gælder dette, uanset om boligselskabet er organiseret som en almennyttig andelsboligforening, et selvejende boligselskab eller et almennyttigt garantiselskab.

Kommissionen gør samtidig opmærksom på, at de almennyttige boligselskaber ligeledes er omfattet af direktiv 92/50/EØF (tjenesteydelsesdirektivet), som skal følges fra den 1.7.1993, og tillige af det direktiv der den 14.6.1993 er vedtaget til afløsning af det gældende indkøbsdirektiv (77/62/EØF) med senere ændringer. Det nye indkøbsdirektiv skal finde anvendelse fra den 14.6.1994.

Bygge- og Boligstyrelsen og KonkurrenceSekretariatet har taget Kommissionens opfattelse til efterretning.

Det betyder, at projektering, opførelse og drift herunder ejendomsadministration og indkøb af/til almennyttigt boligbyggeri og ungdomsboliger med tilsagn om støtte efter lov om boligbyggeri og ældreboliger med tilsagn om støtte efter lov om boliger for ældre og personer med handicap fremover er omfattet af EF's udbudsdirektiver.

Beløbsgrænsen (tærskelværdien) for, hvornår et arbejde skal udbydes efter bygge- og anlægsgdirektivet er 5 mio. ECU eller 39.460.300 kr.

Tærskelværdien for, hvornår en indkøbsaftale eller tjenesteydelsesaftale skal udbydes efter indkøbs- eller tjenesteydelsesdirektivet er 200.000 ECU eller 1.578.412. kr.

Bygge- og Boligstyrelsen og KonkurrenceSekretariatet skal herefter henstille, at kommunalbestyrelserne ved deres tilsyn med de almennyttige boligselskaber sørger for, at selskaberne fremover følger reglerne i EF's udbudsdirektiver.

Pdv

eb

Bjarne Strand

Bygge- og Boligstyrelsen

Lars Koefod-Johnsen

KonkurrenceSekretariatet

Officielle noter

(* 1) Cis. nr. 21 af 29. januar 1991 om EF's regler for udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder har været offentliggjort i Ministerialtidende og forefindes i Retsinformation.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 297 af 05/05/1993 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 18-05-1993

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 558 af 24/06/1994
- BEK nr 201 af 27/03/1995

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelser om udbud af bygge- og anlægsarbejder i De Europæiske Fællesskaber (* 1) (* 2)

§ 1. I Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 740 af 27. august 1992 om udbud af bygge- og anlægsarbejder inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i De Europæiske Fællesskaber foretages følgende ændring:

I § 2 ændres »ordregivende myndighed« til: »ordregiver«.

§ 2. I Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 595 af 14. august 1990 som ændret ved bekendtgørelse nr. 498 af 25. juni 1991 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i De Europæiske Fællesskaber foretages følgende ændring:

I § 1, stk. 1, nr. 2 indsættes efter »89/440/EØF«: »og direktiv 93/4/EØF«.

§ 3. Bekendtgørelsen træder i kraft den 19. maj 1993.

Bygge- og Boligstyrelsen, den 5. maj 1993

H. E. Rasmussen

/ Flemming Lethan

Officielle noter

(* 1) Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets

direktiv nr. 93/4/EØF, EF-Tidende 1993 L 38 s. 31.

CIS nr 4065 af 03/12/1991 Gældende
Offentliggørelsesdato: 24-09-1997
Socialministeriet

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om ophævelse af cirkulærer og cirkulæreskrivelser for det støttede boligbyggeri efter boligbyggeriloven. Cirkulæreskrivelsen træder i kraft den 1.1.1992

Cirkulærer.

Cirkulære af 11. maj 1962 om administrationsudgifter i byggeri med statsstøtte.

Cirkulære af 4. juni 1975 om støtte til almennyttigt nybyggeri m.v.

Cirkulære af 8. november 1977 om ændringer i lov om boligbyggeri m.v. (pkt. 9 er dog ophævet).

Cirkulære af 25. marts 1982 om boliger for ældre og handicappede i almennyttigt byggeri.

Cirkulære af 23. april 1982 om støtte til almennyttigt boligbyggeri, der finansieres med indekslån.

Cirkulære af 28. december 1982 om regulering af udgiftsrammerne for statsstøttet boligbyggeri (almennyttigt boligbyggeri, ungdomsboliger, private andelsboliger og lette kollektive boliger).

Cirkulære af 9. maj 1984 om forskellige forhold i forbindelse med underhåndsbud inden for byggeri, der opføres med støtte i henhold til lov om boligbyggeri.

Cirkulære af 10. juli 1985 om støtte til opførelse af private andelsboliger.

Cirkulære af 30. juni 1987 om støtteproceduren m.v. for almennyttigt byggeri samt om regulering af udgiftsrammerne.

Cirkulære af 30. november 1987 om offentlig støtte til opførelse eller indretning af ungdomsboliger.

§ 5, stk. 3-4 i cirkulære nr. 167 af 5. september 1990 om kommunalbestyrelsens tilsyn med udbud af byggearbejder i det offentligt støttede byggeri.

Cirkulæreskrivelser.

Cirkulæreskrivelse af 7. juni 1978 om beregning af etagearealer i almennyttigt boligbyggeri.

Cirkulæreskrivelse af 4. marts 1983 om overgangsbestemmelser m.v. vedrørende indhentning af underhåndsbud i henhold til Byggestyrelsens cirkulære af 6.1.1983 om udbud af bygge- og anlægsarbejder.

Cirkulæreskrivelse af 18. oktober 1984 om forhøjelse af gebyret til staten for behandling af ansøgninger om statsstøtte i henhold til lov om boligbyggeri (promillegebyret).

Cirkulæreskrivelse af 11. april 1986 om selvgroede andelsboligforeninger.

Cirkulæreskrivelse af 12. januar 1987 om regulering af rammebeløb for statsstøttet boligbyggeri, almennyttigt boligbyggeri, private

andelsboliger, ungdomsboliger, lette kollektive boliger efter timelønsindeks for industriens arbejdere.

Cirkulæreskrivelse af 15. januar 1987 om indberetning af påbegyndelse af private andelsboliger.

Cirkulæreskrivelse af 3. juni 1987 om begrænset udbud af arbejder i almennyttigt byggeri.

Cirkulæreskrivelse af 27. juni 1988 om ny praksis for indsendelse af ansøgninger om støtte til opførelse af private andelsboliger.

Cirkulæreskrivelse af 9. september 1988 om ungdomsboligkvotens udnyttelse.

Cirkulæreskrivelse af 26. oktober 1988 om udfyldning af oplysningsskema for private andelsboliger i 1989.

Cirkulæreskrivelse af 15. december 1988 om udformning af kommunale garantierklæringer for private andelsboliger, ældreboliger og ejendomme med støtte efter saneringsloven og byfornyelsesloven, for så vidt angår private andelsboliger.

Cirkulæreskrivelse af 2. februar 1989 om rammebeløb for almennyttigt boligbyggeri, private andelsboliger, ungdomsboliger og ældreboliger.

Cirkulæreskrivelse af 31. marts 1989 om lejlighedssammensætning og gennemsnitslejlighedsstørrelser for det almennyttige boligbyggeri, herunder integrerede ungdomsboliger.

Cirkulæreskrivelse af 5. januar 1990 om rammebeløbsfastsættelsen pr. 1. januar 1990.

Cirkulæreskrivelse af 5. marts 1990 om tidsfrister i forbindelse med påbegyndelse af opførelse af private andelsboliger.

Cirkulæreskrivelse af 10. august 1990 om godkendelse af endelig anskaffelsesum for private andelsboliger mv.

Cirkulæreskrivelse af 6. september 1990 om kontrol med indbetaling af bidrag til Byggeskadefonden ved godkendelse af endelig anskaffelsesum ved afslutning af støttede private andelsboliger.

Cirkulæreskrivelse af 2. oktober 1990 om udbud af byggearbejder i det offentligt støttede byggeri (Almennyttigt byggeri, ungdoms-, andels- og ældreboliger)

Cirkulæreskrivelse af 27. maj 1991 om nye vilkår for støtte til opførelse af private andelsboliger.

Bygge- og Boligstyrelsen den 3. dec. 1991

H.E. Rasmussen / Vibeke Køie

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**BEK nr 498 af 25/06/1991 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 05-07-1991

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 201 af 27/03/1995

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring i bekendtgørelse om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i De Europæiske Fællesskaber

§ 1

I bekendtgørelse nr. 595 af 14. august 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i De Europæiske Fællesskaber foretages følgende ændring:

I § 2 indsættes som stk. 5:

» *Stk. 5.* Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2 i lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregivende myndighed, der tildeler en kontrakt efter direktivets artikel 29, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.«

§ 2

Denne bekendtgørelse træder i kraft den 15. juli 1991.

Bygge- og Boligstyrelsen, den 25. juni 1991

H.E. Rasmussen

/ Flemming Lethan

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

CIS nr 21 af 29/01/1991 Gældende

Offentliggørelsesdato: 07-03-1991

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIS nr 101 af 22/06/1993

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om Bygge- og Boligstyrelsens vejledning om EF's regler for udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder

Til samtlige ministerier, styrelser og kommunalbestyrelser

Hermed følger Bygge og Boligstyrelsens vejledning »EF's regler for udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder«.

Vejledningen knytter sig til bekendtgørelse nr. 595 af 14. august 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i De Europæiske Fællesskaber.

Vejledningen må betragtes som foreløbig, idet visse forhold vedrørende udbud stadig er genstand for drøftelser mellem EF-Kommissionen og de danske myndigheder.

Det drejer sig dels om nogle spørgsmål om forholdet mellem EF-udbudsdirektivet og licitationsloven, dels om det almennyttige boligbyggeris stilling.

Styrelsen vil udsende nærmere meddelelse, når disse spørgsmål er afklaret. Indtil videre kan der med hensyn til licitation gås frem som anført i vejledningen, og det almennyttige byggeri mv. anses ikke for omfattet af EF-udbudsreglerne.

Der kan således ses bort fra vejledningens side 14, fjerde stykke:

»Under offentligretlige organer henhører også organer, hvis drift er underkastet offentlige myndigheders kontrol. Det betyder, at opførelse af almennyttigt boligbyggeri og ungdomsboliger med tilsagn om støtte efter lov om boligbyggeri og ældreboliger efter lov om boliger for ældre og personer med handicap er omfattet af direktivet.«

Opmærksomheden henledes på, at opførelse af ældreboliger med kommunen som bygherre som hidtil er omfattet af direktivet.

Vejledningen kan købes gennem Statens Informationstjeneste, tlf. 33 92 92 00, for 50 kr. Ved større ordrer ydes rabat efter aftale.

Pdv

Flemming Lethan

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**CIR nr 167 af 05/09/1990 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 13-09-1990

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIS nr 4065 af 03/12/1991
- CIR nr 152 af 07/10/1996

Den fulde tekst

Cirkulære om kommunalt tilsyn med udbud af byggearbejder i det offentligt støttede byggeri

(Til alle kommunalbestyrelser)

I medfør af § 90 i lov om boligbyggeri, jf. lovebekendtgørelse nr. 525 af 10. juli 1990 og § 33 i lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovebekendtgørelse nr. 362 af 6. juni 1990, fastsættes følgende:

§ 1. Cirkulæret gælder for følgende byggeri, hvortil der søges om offentlig støtte:

- 1) almennyttigt nybyggeri m.v., jf. §§ 48, 54 og 54 a i lov om boligbyggeri,
- 2) opførelse af private andelsboliger, jf. § 63 i lov om boligbyggeri,
- 3) ungdomsboliger, jf. §§ 67 og 73 b i lov om boligbyggeri og
- 4) opførelse eller indretning af ældreboliger i henhold til § 6 i lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Stk. 2. Privat andelsboligbyggeri, hvor bygherren udfører samtlige byggearbejder i eget regi, er dog ikke omfattet af bestemmelserne i cirkulæret.

§ 2. Det er et vilkår for tilsagn (forhåndstilsagn) om statsstøtte til de i § 1, stk. 1, nr. 1-3 nævnte byggerier, at bygherren benytter et oplysningsskema (skema U) vedrørende udbud af byggearbejder, som er udarbejdet af Bygge- og Boligstyrelsen. Skemaet indsendes til den tilsynsførende kommunalbestyrelse sammen med bygherrens ansøgning om godkendelse af de indhentede endelige priser ved byggeriets påbegyndelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal stille samme vilkår i forbindelse med tilsagn om støtte til de i § 1, stk. 1, nr. 4 nævnte byggerier. Kommunalbestyrelsen afgør selv, hvorvidt skemaet skal anvendes ved byggerier, hvor kommunalbestyrelsen selv er bygherre.

§ 3. Kommunalbestyrelsen påser, at skema U, bilagt de nødvendige redegørelser m.v., foreligger, inden den godkender anskaffelsestallet ved byggeriets påbegyndelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal ikke indsende skemaet til Bygge og Boligstyrelsen, jf. dog § 5, stk. 3 og 4.

§ 4. Er der uoverensstemmelse mellem afgivne tilbud, som oplyst på skema U, og bygherrens oplysninger om senere indgåede kontrakter, skal kommunalbestyrelsen påse, at der foreligger en redegørelse herfor, forinden den godkender den endelige anskaffelsestallet efter byggeriets afslutning.

§ 5. På baggrund af det indsendte materiale kontrollerer kommunalbestyrelsen, om gældende udbudsregler er overholdt.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan indhente yderligere oplysninger fra bygherren.

Stk. 3. Konstaterer kommunalbestyrelsen væsentlige overtrædelser af udbudsreglerne, skal indberetning herom sendes til Bygge- og Boligstyrelsen.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Indberetningen efter stk. 3 skal indeholde en udførlig redegørelse for overtrædelserne samt for kommunalbestyrelsens reaktion over for bygherren i denne anledning.

§ 6. Cirkulæret er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen som hidtil kan stille videregående krav, der tilsigter at fremme konkurrencen mellem leverandører og entreprenører.

§ 7. Cirkulæret træder i kraft den 1. oktober 1990 og har virkning for byggeri, hvortil der gives tilsagn om offentlig støtte efter denne dato.

Bygge- og Boligstyrelsen, den 5. september 1990

H. E. RASMUSSEN

/Knud Overgaard

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**BEK nr 595 af 14/08/1990 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 28-08-1990

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 498 af 25/06/1991
- BEK nr 297 af 05/05/1993 § 2
- BEK nr 201 af 27/03/1995

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i De Europæiske Fællesskaber

I medfør af §§ 1 og 3 i lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. og under hensyn til direktiv nr. 71/304/EØF af 26. juli 1971 om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer og filialer og direktiv nr. 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter som ændret ved direktiv nr. 89/440/EØF fastsættes:

§ 1. Ordregivende myndigheder skal overholde bestemmelserne i:

- 1) Direktiv nr. 71/304/EØF af 26. juli 1971 om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer og filialer, og
- 2) Direktiv nr. 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter som ændret ved direktiv nr. 89/440/EØF.

Stk. 2. Direktiverne er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Ordregivende myndigheder skal sørge for, at bestemmelserne i det i § 1, stk. 1, nr. 2, nævnte direktiv overholdes, når de yder direkte tilskud på mere end 50 pct. til en bygge- og anlægskontrakt, som indgås af andre end dem selv, og som omfattes af direktivets art. 1 a.

Stk. 2. Medmindre kontraktgenstanden berettiger dertil, er tekniske specifikationer som nævnt i direktivets art. 10, nr. 6, ikke tilladt.

Stk. 3. Ved udbud efter forhandling som angivet i direktivets art. 22, nr. 3, af arbejder, der omfattes af lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation mv., skal udbud ske som bunden licitation efter denne lov.

Stk. 4. Ved begrænset udbud og ved udbud efter forhandling skal de ordregivende myndigheder rette henvendelse til virksomheder i andre medlemsstater som angivet i direktivets art. 22, nr. 4.

§ 3. Med bøde eller hæfte straffes den, der

- 1) overtræder bestemmelserne i art. 3 i det i § 1, stk. 1, nr. 1, nævnte direktiv, eller
- 2) som ordregivende myndighed overtræder bestemmelserne i art. 1 a, nr. 1, art. 4 a, nr. 4, art. 5, art. 5 a, art. 10, art. 12, nr. 1-7 og 11, art. 13, art. 14, art. 15, art. 15 a, art. 15 b, art. 20 a, art. 22, art. 23 og art. 29, nr. 1, 2 og 5, i det i § 1, stk. 1, nr. 2, nævnte direktiv.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende, kan der efter § 3 i lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb mv. pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 29. august 1990 og har virkning for arbejder, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Boligministeriets cirkulære af 4. oktober 1974 om EF-rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter ophæves.

Bygge- og Boligstyrelsen, den 14. august 1990

H. E. RASMUSSEN

/Flemming Lethan

Bilag 1

RÅDETS DIREKTIV

af 26. juli 1971

om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer eller filialer

- (71/304/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 54, stk. (2) og artikel 63, stk. (2),

under henvisning til den almindelige plan om ophævelse af begrænsninger i etableringsfriheden særlig afsnit IV B,

under henvisning til den almindelige plan om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser særlig afsnit V C e) 1,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det europæiske Parlament,

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

De nærmere bestemmelser om gennemførelse af etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser samt om overgangsforanstaltninger er, for så vidt angår de former for selvstændig erhvervsvirksomhed, som er opregnet under CITI-hovedgruppe 40, allerede blevet fastsat ved Rådets direktiver nr. 64/427/EØF og 64/429/EØF af 7. juli 1964; i henhold til disse direktiver kan de ordregivende myndigheder ikke pålægge privatretlige fysiske eller juridiske personer, med hvem en kontrakt indgås, at udøve nogen forskelsbehandling på grundlag af nationalitet over for underentreprenører; de eneste begrænsninger, som foreløbig er tilladt, består ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter med hensyn til deltagelse i sådanne kontrakter i form af ydelse af tjenester gennem enten agenturer eller filialer; derfor er bestemmelserne i de nævnte direktiver af generel rækkevidde, og det er således unødvendigt, at de gentages i dette direktiv;

bygge- og anlægskontrakter i CITI-hovedgruppe 40 kan indgås eller udføres af indehavere af koncessioner fra staten, lokale organer eller andre offentligretlige juridiske personer; direktivet skal derfor tage sigte på disse kontrakter, som repræsenterer en betydelig mængde bygge- og anlægsarbejder; i modsat fald ville det få en stærkt nedsat betydning;

traktaten om oprettelse af Det europæiske Atomenergifællesskab indeholder i artikel 97 en speciel bestemmelse om opførelse af atomanlæg af videnskabelig eller industriel karakter; i henhold til artikel 232 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske

Dokumentet er Historisk

Art. 2, 3, stk. 1-3, 7, 8, 9, 11, 16, 17, 18, 29, stk. 3 og 31.

Følgende artikler er uændret:

Art. 6, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, stk. 1-2, 30, 32, 33 og 34.

BOLIGMINISTERIET
Departementet, 5. kontor

2. februar 1979
j.nr. 90/0/4/1/2
lb.nr. 2

Cirkulæreskrivelse om ændring af direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Med cirkulære af 4. oktober 1974 om EF-rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennemførte boligministeriet EF-rådets direktiv af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter - 71/305/EØF ("koordineringsdirektivet"). I henhold til dette direktiv skal de offentlige myndigheder i EF-medlemslandene, når de ønsker at gennemføre et bygge- eller anlægsarbejde, for hvilket entreprisesummen skønnes af udgøre 1 mill. regningsenheder (7,5 mill. kr.) eller derover uden merværdi-afgift, annoncere det pågældende arbejde som offentligt eller begrænset udbud i de Europæiske Fællesskabers Tidende.

Ved EF-rådets direktiv af 2. august 1978 om ændring af direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter - 78/669/EØF, der træder i kraft den 3. februar 1979, bestemmes, at beregningsgrundlaget i nationale valutaer for tærskelværdien på 1 mill. regningsenheder for pligten til at annoncere offentlige bygge- og anlægsarbejder i de Europæiske Fællesskabers Tidende, skal være den europæiske regningsenhed (ERE).

Den europæiske regningsenheds modværdi i national valuta fastsættes for så vidt angår direktivet vedrørende udbud af bygge- og anlægsarbejder hvert andet år på den sidste dag i

G oktober som gennemsnittet af de 12 foregående måneders daglige værdi af denne valuta. Modværdien, der gælder i to år fra den følgende 1. januar, offentliggøres i de Europæiske Fællesskabers Tidende i begyndelsen af november. Modværdien i danske kroner gældende fra 3. februar 1979 til 31. december 1980 er offentliggjort i de Europæiske Fællesskabers Tidende den 30. december 1978, nr. C 312 og udgør 6,75536 kr.

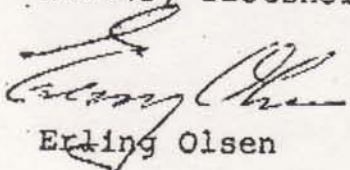
Herefter skal offentlige bygge- og anlægsarbejder, hvis anslåede værdi uden merværdiafgift udgør 1 mill. europæiske regningsenheder eller 6.755,360,00 kr. og derover, udbydes ved annoncering i de Europæiske Fællesskabers Tidende.

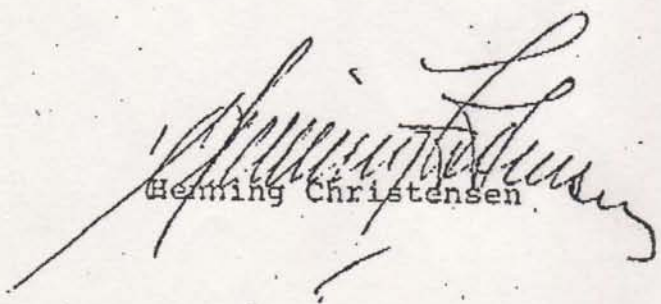
Mindste værdi uden merværdiafgift af offentlige bygge- og anlægsarbejder, der frivilligt kan udbydes ved annoncering i de Europæiske Fællesskabers Tidende, andrager 500,000 europæiske regningsenheder eller 3.377,680,00 kr.

Boligministeriet vil fremover hvert andet år bekendtgøre ændringen af modværdien i danske kroner af den europæiske regningsenhed.

Boligministeriet skal endvidere meddele, at telex nr. for de Europæiske Fællesskabers Tidende, som i ministeriets cirkulære af 4. oktober 1974 er anført til 506. Publoff L, er ændret til 1324. Publoff Lu.

Eventuelle tvivlsspørgsmål om anvendelsen eller forståelsen af EF-direktiverne om udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder kan rettes til boligministeriet, departementets 5. kontor, Slotsholmsgade 12, 1216 København K., telefon (01) 110201.

Erling Olsen

Heming Christensen

Dokumentet er Historisk**CIR nr 214 af 04/10/1974 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 31-12-1974

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Kriterier for kvalitativ udvælgelse
- Kapitel 2 Kriterier for tildeling af kontrakten

Den fulde tekst

Cirkulære om EF-rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter

I. Indledning.

1. I forbindelse med Danmarks indtræden i De europæiske Fællesskaber den 1. januar 1973 ikrafttrådte for Danmarks vedkommende en række tidligere af EF-rådet vedtagne direktiver vedrørende udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder.

Disse direktiver, der omhandles i nærværende cirkulære, er følgende:

Rådets direktiv af 26. juli 1971 om ophævelser af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer eller filialer - 71/304/EØF - (»liberaliseringsdirektivet«).

Rådets direktiv af 26. juli 1972 om nærmere regler og betingelser for offentliggørelse i de Europæiske Fællesskabers Tidende af bekendtgørelser om entrepriser og koncessioner på offentlige bygge- og anlægsarbejder - 72/277/EØF.

Rådets beslutning af 26. juli 1971 om nedsættelse af et rådgivende udvalg vedrørende offentlige bygge- og anlægskontrakter - 71/306/EØF.

Den 1. juli 1973 ikrafttrådte yderligere for Danmarks vedkommende Rådets direktiv af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter - 71/305/EØF (»koordineringsdirektivet«).

Direktiverne er optrykt i den danske specialudgave af de Europæiske Fællesskabers Tidende (EFT) for 1971, side 610-622, og i specialudgaven for 1972, side 784-787. Direktiverne er endvidere for så vidt angår den danske oversættelse berigtiget i supplement til specialudgaven for de Europæiske Fællesskabers Tidende af december 1973. *De berigtigede direktiver er optaget som bilag 1-4 til nærværende cirkulære.*

Cirkulæret afløser boligministeriets cirkulæreskrivelse nr. 160 af 2. juli 1973 indeholdende foreløbige retningslinier vedrørende gennemførelsen af EF-rådets direktiver om liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter inden for EF-området.

Direktiverne har i hovedtræk til formål at sikre en fri, ikke-diskriminatorensk udveksling af tjenesteydelser på bygge- og anlægsområdet inden for EF og foreskriver en særlig fremgangsmåde med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter. De offentlige myndigheder skal således, når de ønsker at gennemføre et bygge- eller anlægsarbejde, for hvilket entreprisen skønnes at udgøre 1 million regningsenheder (7,5 millioner kr.) eller mere, annoncere det pågældende arbejde som offentligt eller begrænset udbud i de Europæiske Fællesskabers Tidende senest samtidig med en national annoncering af udbuddet. Der gives herved entreprenører i samtlige EF-lande mulighed for at byde på arbejdet, og direktiverne indeholder en lang række

Dokumentet er Historisk

regler, der skal sikre mod forskelbehandling mellem de enkelte landes entreprenører. Når bortses fra de undtagelsesbestemmelser, der er indeholdt i direktiverne, må det understreges, at EF-udbudsreglerne *skal følges* ved *alle* offentlige bygge- og anlægsarbejder, der falder ind under ovennævnte beløbskriterium, og det vil således eksemplvis være i strid med reglerne, at indgå offentlige bygge- og anlægskontrakter på grundlag af underhåndstilbud.

Forholdet til danske udbudsregler.

2. Direktivbestemmelserne skal sammenholdes med de i Danmark gældende regler for indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter, herunder licitationsloven (lov nr. 216 af 8. juni 1966), »Fastprisordningen« (boligministeriets cirkulære nr. 80 af 9. maj 1971 om fast pris og tid på bygge- og anlægsarbejder), boligministeriets cirkulære nr. 164 af 1. juli 1970 om udbydelse af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder og dertil knyttede leverancer uden begrænsning af de bydendes kreds og »Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 72)«.

Disse regler forudsættes med de modifikationer, der følger af de nedenfor omtalte direktivbestemmelser, at skulle anvendes ved siden af direktiverne. Forholdet vil blive nærmere omtalt under cirkulærets afsnit III.

II. Oversigt over bestemmelserne i de enkelte rådsdirektiver.

»Liberaliseringsdirektivet«.

3. Rådets direktiv af 26. juli 1971 - 71/304/EØF - (*»liberaliseringsdirektivet«*) *forpligter de enkelte EF-medlemslande til at ophæve eventuelle begrænsninger for andre medlemslandes statsborgere i at kunne indgå kontrakter om udførelse af offentlige bygge- og anlægsarbejder, samt i øvrigt i den henseende at ligestille andre medlemslandes statsborgere med et pågældende medlemslands egne statsborgere.*

Med offentlige bygge- og anlægskontrakter forstås entreprisekontrakter, der indgås for statens, lokale organers og andre offentligretlige juridiske personers regning, jfr. pkt. 4 i nærværende cirkulære, og som omfatter en af de former for virksomhed, som er indeholdt i en fortegnelse over de erhvervsgræne, der er omfattet af direktivet: »Systematisk opstilling af erhvervsgræne inden for De europæiske Fællesskaber« (NICE). Denne foretænkelse er optaget som bilag til direktivet.

Direktivets bestemmelser finder ikke anvendelse på bygge- og anlægskontrakter vedrørende:

- a. Industrielle anlæg af mekanisk, elektrisk eller energiproducerende art, med undtagelse af den del af disse anlæg, der er at betragte som bygge- eller anlægsvirksomhed.
- b. Opførelse af atomanlæg af videnskabelig eller industriel karakter.
- c. Udgravningsarbejder, skaktboringer, opmudring og fjernelse af fyld med henblik på udvinding af mineralske produkter (minedrift).

Medlemslandene skal afskaffe begrænsninger, der er indeholdt i lovgivningen og administrative forskrifter, eller som fremgår af administrativ praksis og som muliggør forskelsbehandling mellem EF-landenes statsborgere.

Ved offentligt udbud må der ikke i forbindelse med indhentning af tilbud opstilles betingelser, der indskrænker mulighederne for tilbudsgivningen, f.eks. gennem henvisning til en betingelse som » så længe oplaget af udbudsmateriale rækker«.

Ved ydelsesbeskrivelser må de tekniske specifikationer ikke indeholde noget vilkår, der kan medføre forskelsbehandling mellem de enkelte landes entreprenører. Undtagelse herfra kan dog gøres for de tilfælde, hvor bygge- eller anlægsarbejdets karakter og formål retfærdiggør specifikationer, der indeholder angivelse af særlige fabrikater eller foreskriver anvendelsen af særlige fremgangsmåder.

Endelig skal medlemslandene sikre, at andre medlemslandes statsborgere opnår samme betingelser og fordele som indlændinge med hensyn til forskellige former for kredit, støtte og tilskud fastsat af det offentlige, ligesom andre medlemslandes statsborgere på samme betingelser som indlændinge skal have mulighed for at udnytte deforsyningsmuligheder, som staten er i stand til at kontrollere, og som er nødvendige for arbejds udførelse.

Det bemærkes, at *dette direktivs bestemmelser uden nogen beløbsgrænse gælder ved indgåelse af alle offentlige bygge- og anlægskontrakter* modsat den i »koordineringsdirektivet« fastsatte pligt til alene at annoncere offentlige bygge- og anlægsarbejder til kontraktbeløb på eller over 7,5 millioner kr. i EF-Tidende.

»Koordineringsdirektivet«.

4. Rådets direktiv af 26. juli 1971 - 71/305/EØF - (*»koordineringsdirektivet«*) *forpligter medlemsstaterne til at følge særlige*

Dokumentet er Historisk

fremgangsmåder ved udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder med en beløbsgrænse på 7,5 millioner kr. eller derover, gennem annoncering i EF-Tidende.

Offentlige bygge- og anlægsarbejder skal forstås som arbejder, der udføres for statens, lokale organers og offentligretlige juridiske personers regning.

De offentlige eller i direktivet benævnt »ordregivende myndigheder« er således statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt de i bilag I til direktivet anførte offentligretlige juridiske personer. For Danmarks vedkommende forstås offentligretlige juridiske personer ifølge bilagets pkt. IX som »Andre forvaltningssubjekter«. Dette begreb ligesom begrebet offentligretlig juridisk person antages i Danmark at omfatte alle statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder og disses eventuelt underordnede myndigheder som f.eks. styrelser og direktoratet. herudover kan eksempelvis nævnes, at Danmarks Nationalbank og Danmarks Radio ligesom Københavns havn og de kommunale havne er at betragte som forvaltningssubjekter, der er undergivet direktivets bestemmelser.

Det bemærkes, at udbudsdirektiverne også gælder for Grønland.

Entreprisekontrakten skal til genstand have et bygge- og anlægsarbejde, der falder ind under »liberaliseringsdirektivets« bestemmelser, jfr. pkt. 3 i nærværende cirkulære om hvilke erhvervsgræne, der er omfattet af direktiverne.

Den i direktivet omhandlede beløbsgrænse er 1 million RE (regningsenheder), art. 7, stk. 1. En regningsenhed er 7,50 danske kroner. Direktivet skal herefter kun anvendes på offentlige bygge- og anlægskontrakter, for hvilke det anslåede beløb er lig med eller større end 7,5 millioner kroner (exclusive merværdiafgift). Ved beregningen af beløbet skal der foruden til entreprisen tages hensyn til den anslåede værdi af de til arbejdets udførelse nødvendige materialer, som stilles til entreprenørens rådighed af den ordregivende myndighed (bygherrelevance), jfr. artikel 8.

Direktivets art. 7, stk. 2, indeholder en særlig bestemmelse, der skal hindre omgåelse, idet det foreskrives, at ingen kontrakt må opdeles med henblik på, at den skal falde uden for det angivne beløbskriterium.

Fra dansk side fortolker man artikel 7 således, at beløbskriteriet på 7,5 mill. kr. refererer til beløbet i den enkelte entreprisekontakt. Hvor et bygge- eller anlægsarbejde til eksempelvis et anslået beløb på 20 mill. kr. af praktiske grunde opdeles i flere entrepriser (f. eks. fagentrepriser), der hver udgør et anslået beløb på mindre end 7,5 mill. kr., er der ikke pligt til at udbyde fagentrepriserne ved annoncering i EF-Tidende.

Ifølge artikel 19 kan de ordregivende myndigheder i EFT annoncere udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder, som beløbsmæssigt ikke når op på 7,5 mill. kr., forudsat at de pågældende arbejdet ikke beløber sig til mindre end 3,75 mill. kr. (500.000 RE).

Undtagelser fra udbudsproceduren.

5. Koordinationensdirektivet opregner en række bygge- og anlægsarbejder, der er *undtaget fra den i direktivet foreskrevne udbudsprocedure*. Som undtagelser nævnes således:

Arbejder, der udføres på grundlag af såkaldte *koncessionskontrakter*, hvorved forstås arbejder, for hvilke vederlaget enten udelukkende består i retten til at udnytte bygge- og anlægsarbejdet eller i denne ret i forbindelse med betaling af en pris, jfr. artikel 3, stk. 1-3.

Endvidere er offentlige bygge- og anlægskontrakter, som indgås af *offentligretlige transportvirksomheder* og offentlige bygge og anlægskontrakter, som indgås af *virksomheder, der producerer, distribuerer og transporterer vand og energi* undtaget fra den særlige udbudsprocedure, jfr. artikel 3, stk. 4 og 5.

Som offentligretlig transportvirksomhed kan eksempelvis nævnes de danske statsbaner. Bygge- og anlægsarbejder som stationsbygninger eller funktionærboliger, broer, færgelejer m.v. falder uden for udbudsproceduren, da udbyderen er en offentligretlig transportvirksomhed. Det samme er tilfældet for så vidt angår arbejder, der udbydes af elektricitetsværker, vandværker, varmeværker m.v. med offentligretlig status, idet der her er tale om virksomheder, der producerer, distribuerer og transporterer vand og energi.

Direktivet indeholder *særlige undtagelser for så vidt angår bygge- og anlægskontrakter, der indgås med tredjelande*. Direktivets bestemmelser finder således ikke anvendelse på arbejder ifølge offentlige kontrakter, som en medlemsstat indgår:

I medfør af en *international overenskomst, som er afsluttet med et tredjeland*, og som med hensyn til indgåelse af kontrakter indeholder bestemmelser, der afviger fra dem, direktivet indeholder;

med *virksomheder i et tredjeland i medfør af en international overenskomst, som udelukker medlemsstaternes virksomheder*;

Dokumentet er Historisk

i medfør af en *international organisations særlige fremgangsmåde*, jfr. artikel 4.

Direktivets artikel 6, der indeholder visse undtagelser fra den normale udbudsprocedure, vedrører *opførelse af sociale boligkomplekser* og har kun aktualitet for de medlemslande, hvor det offentlige står for opførelsen af social boligbyggeri, hvilket for Danmarks vedkommende alene kommer på tale ved kommunalt socialt byggeri, eksempelvis folkepensionistboliger.

Direktivets artikel 9 omhandler under litra a til h en række forhold, hvor de ordregivende myndigheder kan undlade at anvende direktivets bestemmelser, (bortset fra artikel 10, jfr. nedenfor). Der er her tale om undtagelser, der hovedsageligt går på karakteren og omfanget af det konkrete bygge- og anlægsarbejder. Således indgår i undtagelserne *forhold som arbejdets særlige tekniske eller kunstneriske karakter, uopsættelighed, hemmelighedsstempling, varetagelse af sikkerhedsforanstaltninger, supplerende arbejder eller arbejder, der består i gentagelse af lignende tidligere arbejder m.v.* - der henvises til den fulde ordlyd af artikel 9 i bilag 2 til nærværende cirkulære. Undladelse af at følge den i direktivet foreskrevne annonceringsprocedure skal således være begrundet i særlige forhold af den art, der nævnes i artikel 9, og i tvivlstilfælde er formodningen for, at annonceringsproceduren skal anvendes.

Opmærksomheden henledes på den særlige bestemmelse i artikel 5, stk. 3, hvorefter kontrakter, som er undtaget i henhold til artikel 9, fortsat er underkastet bestemmelserne i artikel 10 om angivelse af tekniske specifikationer i entreprisekontrakten.

Direktivets artikel 9 foreskriver yderligere, at *medlemsstaterne hvert år inden udgangen af juni måned skal sende EF-kommissionen en opstilling over antal og beløb af de i løbet af det foregående år indgåede kontrakter, der er undtaget fra den foreskrevne udbudsprocedure med hjemmel i artikel 9.*

For Danmarks vedkommende vil denne indberetningspligt ifølge artikel 9 gælde for *statslige styrelser, amtskommuner, Grønlands landsråd, og Københavns og Frederiksbergs kommuner*. De pågældende offentlige myndigheder anmodes om *hvert år inden den 15. maj begyndende i 1975 at foretage indberetning til boligministeriet om bygge- og anlægsarbejder, der i det pågældende og forrige år i perioden 1. april- 31. marts har været undtaget fra udbudsproceduren i henhold til artikel 9.*

I indberetningen oplyses antallet af og beløbet i de enkelte kontrakter med angivelse af, hvilke undtagelsesbestemmelser - litra a-h i artikel 9 - der har været bragt i anvendelse.

Udbudsformen.

6. *Offentlige bygge- og anlægsarbejder kan udbydes enten ved offentligt udbud eller begrænset udbud.* Artikel 5 definerer nærmere de to former for udbud, der har stor lighed med den danske licitationslovs begreber offentlig og indbudt licitation. En forskel fremkommer hovedsageligt for så vidt angår begrænset udbud, hvor fremgangsmåden efter direktivet er den, at den ordregivende myndighed gennem annoncering i de Europæiske Fællesskabers Tidende efterlyser ansøgninger fra entreprenører inden for EF-området om at blive opfordret til at deltage i licitationen (udbuddet).

En af disse to udbudsformer skal anvendes ved samtlige offentlige bygge- og anlægsarbejder på eller over 7,5 mill. danske kroner. Heraf følger, at *underhåndsbud er udelukket.*

Uanset hvilken af de to udbudsformer, der anvendes, skal bekendtgørelse herom ske i de Europæiske Fællesskabers Tidende (EFT).

Udbudsbekendtgørelsen.

7. *Ved annoncering af offentligt eller begrænset udbud i de Europæiske Fællesskabers Tidende skal den offentlige ordregiver følge de særlige bekendtgørelsesformularer, der er optaget i rådets direktiv af 26. juli 1972 - 72/277/EØF.*

Direktivet er aftrykt som bilag 4 til nærværende cirkulære.

Formuleringen af udbudsbekendtgørelsen er afhængig af, om der er tale om offentligt eller begrænset udbud.

Ifølge direktivets artikel 1 må længden af bekendtgørelser i EFT af entrepriser på offentlige bygge- og anlægsarbejder i henhold til artiklerne 12 og 19 i direktiv 71/305/EØF («kordineringsdirektivet») ikke overstige en side, hvilket er ca. 650 ord. Fællesskaberne afholder udgifterne i forbindelse med offentliggørelsen.

Bekendtgørelsen *sendes på dansk til EFT* på følgende adresse:

Office des publications officielles des Communautés européennes, Case postale 1003, Luxembourg. Telec nr. 506. Publioff L.

Offentliggørelse af udbuddet i danske meddelelsesorganer må ikke finde sted før afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen til EFT, og den danske offentliggørelse skal indeholde datoen for afsendelsen til EFT. Den danske offentliggørelse må ikke indeholde andre

Dokumentet er Historisk

oplysninger end dem, der offentliggøres i EFT.

Ifølge direktiverne *påhviler der ikke den ordregivende myndighed nogen pligt til at lade udbudsmaterialet oversætte til de øvrige EF-sprog.*

Ved offentligt udbud må fristen for modtagelse af bud ikke fastsættes til mindre end 36 dage fra dagen for afsendelsen af bekendtgørelsen til EFT, jfr. artikel 13. Ved begrænset udbud må fristen for modtagelse af anmodninger og deltagelse i udbuddet fra de entreprenører, der reflekterer på annoncen i EFT, samt den efterfølgende frist for modtagelse af bud, hver for sig ikke fastsættes til mindre end 21 dage, jfr. artikel 14. Visse undtagelser fra ovennævnte frister er fastsat i artiklerne 13, 14 og 15.

Det bemærkes, at ovennævnte frister er minimumsfrister. Af hensyn til den tid, der nødvendigvis medgår til afsendelse, oversættelse og rykning af udbudsbekendtgørelser i EFT, bør de ordregivende myndigheder anvende længere frister, hvor dette overhovedet er muligt. Det rådgivende EF-udvalg vedrørende offentlige bygge- og anlægskontrakter har anmodet de enkelte medlemslandes arepræsenterede administrationer om at overveje anvendelsen af telex ved afsendelse af udbudsbekendtgørelser til Luxembourg. *Boligministeriet skal derfor henstille til de danske ordregivende myndigheder at søge telex anvendt i de tilfælde, hvor minimumsfristernes tages i brug.*

Ifølge artikel 30 skal beregning af fristen for modtagelse af bud eller modtagelse af anmodninger om deltagelse ske i henhold til Rådsforordning nr. 1182/71 af 3. juni 1971 om fastsættelse af regler om tidsfrister, datoer og tidspunkter.

Hvor tidsfrister udtrykkes i dage, skal disse forstås som kalenderdage. Hvis den sidste dag af en tidsfrist er en lørdag, søndag eller helligdag, udløber fristen på den følgende arbejdsdag.

Udvælgelseskriterier.

8. *Udvælgelsen af de entreprenører, til hvem arbejdet ønskes overdraget, sker på grundlag af de i »koordineringsdirektivet« artiklerne 25-28 anførte kriterier for økonomisk, finansiel og teknisk kapacitet. De pågældende regler hjemler i en række tilfælde bygherren adgang til at udelukke entreprenører fra tildeling af arbejdet.*

Reglerne vedrører nærmere forhold, som f.eks. kreditorfølgning i form af konkurs, straffedom, der rejser tvivl om den pågældende entreprenørs faglige hæderlighed, eller undladelse af at betale lovpligtige ydelser, jfr. artikel 23. Det kan i denne forbindelse bemærkes, at samme direktivbestemmelse hjemler den ordregivende myndighed adgang til at afkræve entreprenøren dokumentation for opfyldelse af de opstillede krav til vandel og faglig kompetence.

Det er ikke tilladt i udbudsmaterialet at optage tekniske specifikationer, som nævner varer af et bestemt fabrikat eller hidrørende fra et bestemt sted, eller specielle metoder, og som har den virkning af begunstige eller udelukke bestemte virksomheder. Der henvises nærmere til direktivets afsnit II, artiklerne 10 og 11 om fælles regler på det tekniske område.

Ved selve valget mellem de indkomne bud med henblik på tildeling af kontrakter, skal de ordregivende myndigheder anvende følgende kriterier: Enten *udelukkende den laveste pris;*

eller, når tildelingen sker på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige bud, diverse kriterier, som varierer alt efter kontrakten, f.eks. pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi.

De ordregivende myndigheder *skal enten i udbudsgrundlaget eller i udbudsbekendtgørelsen i EFT anføre samtlige devurderingskriterier, som de påtænker at benytte, og så vidt muligt skal disse kriterier anføres ordnet efter den vigtighed, de tillægges, med de vigtigste først, jfr. i øvrigt nærmere indholdet af artikel 29.*

Det rådgivende EF-udvalg.

9. Ved Rådets beslutning af 26. juli 1971 - 71/306/EØF - er nedsat et rådgivende udvalg vedrørende offentlige bygge- og anlægskontrakter. Udvalget består af 1 medlem fra hvert af EF-landenes statsadministrationer. Danmark er i udvalget repræsenteret ved en embedsmand fra boligministeriet.

Udvalget træder sammen regelmæssigt enten på Kommissionens eller et medlems initiativ til behandling af de problemer og tvivlsspørgsmål, der måtte opstå ved anvendelsen af direktiverne 71/304/EØF, 71/305/EØF og 72/277/EØF. Udvalget skal specielt finde frem til årsagen til, at en virksomhed, der i øvrigt fyldestgørende opfylder de i direktiverne opstillede kriterier, er blevet forbigået ved tildeling af et bygge- og anlægsarbejde, uanset at det pågældende firma har fremsat det mest fordelagtige tilbud.

III. Forholdet mellem EF-direktivernes bestemmelser om udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder og de danske udbudsbestemmelser.

Dokumentet er Historisk

Generelt om danske udbudsbestemmelser og kontraktvilkår.

10. Ifølge artikel 2 i koordineringsdirektivet (71/305/EØF) skal de ordregivende myndigheder ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter følge de nationale fremgangsmåder, som er tilpasset bestemmelserne i det pågældende direktiv.

Det har ved Danmarks indtræden i fællesmarkedet være forudsat, at de danske udbudsbestemmelser og generelt gældende kontraktvilkår for så vidt angår offentlige bygge- og anlægsarbejder, der er omfattet af EF-direktiverne, fortsat kan opretholdes.

Offentlige bygge- og anlægsarbejder til en anslået samlet udgift på mindre end 7,5 mill. kr. er fortsat fuldt ud omfattet af de danske udbudsbestemmelser bortset fra tilfælde, hvor disse måtte have en diskriminerende virkning overfor andre EF-landes entreprenører, der deltager i danske licitationer, jfr. »liberaliseringsdirektivet« (71/304/EØF).

Af danske bestemmelser, der har betydning ved indgåelse af kontrakter om offentlige bygge- og anlægsarbejder, kan som under afsnit I, stk. 2, i nærværende cirkulære nævnes licitationsloven, fastpris-cirkulæret, cirkulæret om udbydelse af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder og dertil knyttede leverancer uden begrænsning af de bydendes kreds og »Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 72)«.

Licitationsloven.

11. For så vidt angår licitationsloven (lov nr. 216 af 8. juni 1966) kan bemærkes, at EF-udbudsdirektiverne alene omfatter bygge- og anlægsarbejder, og ikke leverancer inden for bygge- og anlægsvirksomhed såsom salg af materialer, halvfabrikata, byggeelementer, installationsgenstande o.lign. For leverancer til det offentlige af varer, der er bestemt til opførelse eller udvidelse af bygninger og anlæg gælder - uanset om disse leverancer indgår som en bestanddel i en offentlig bygge- og anlægskontrakt - EF-direktiv af 17. december 1969 om ophævelse af handelshindringer i forbindelse med offentlige indkøb (70/32/EØF); jfr. handelsministeriets cirkulære nr. 62 af 29. marts 1973. Det bemærkes, at der alene er tale om vareleverancer, ikke om tjenesteydelser. Direktivforslag om fremgangsmåden ved udbud af vareleverancer til offentlige myndigheder er for øjeblikket til behandling i en arbejdsgruppe under EF-rådet.

Det danske *licitationsbegreb* (licitationslovens § 2) er sammenfaldende med EF-direktivernes udbudsbegreb. Terminologisk betegner den danske oversættelse af direktiverne *offentlig licitation* som *offentligt udbud* og *indbudt licitation* som *begrænset udbud*. Der fremkommer dog ved begrænset udbud den forskel, at den ordregivende myndighed på forhånd gennem annoncering i EFT indkalder ansøgere, der måtte være interesseret i at blive opfordret til at deltage i udbuddet (licitationen).

For så vidt angår *udvælgelse blandt de bydende ved de to former for udbud* i henholdsvis licitationsloven og direktiverne henvises til licitationslovens § 3 og koordineringsdirektivet (71/305/EØF) afsnit IV, kap. 2, artikel 29. Sidstnævnte bestemmelse omhandler kriterier for tildeling af kontrakten. I udbudsbekendtgørelsen i EFT eller i udbudsgrundlaget skal anføres de kriterier, der vil blive lagt til grund ved antagelse af et bud. Andre kriterier end den laveste pris skal nævnes i udbudsbekendtgørelsen, når de ikke er angivet i udbudsgrundlaget (offentligt udbud), jfr. i øvrigt også om begrænset udbud i annonceringsdirektivets (72/277/EØF) formularer til bekendtgørelse af entrepriser. Med disse supplerende bestemmelser i udbudsdirektiverne fremkommer visse forskelle i forhold til de danske udbudsregler, og eksempelvis må den danske ordregivende myndighed oplyse, at andre kriterier end det laveste bud bringes i anvendelse, når dette ønskes ved begrænset udbud (indbudt licitation).

Fastpris-cirkulæret.

62. EF-direktiverne indeholder ikke bestemmelser, der modsvarer reglerne i boligministeriets cirkulære nr. 80 af 9. maj 1971 om fast pris og tid på bygge- og anlægsarbejder. Fastpris-cirkulærets bestemmelser er at betragte som et særligt sæt kontraktvilkår, der efter cirkulæret skal følges for så vidt angår hovedparten af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder. I det omfang de offentlige myndigheder lader fastprisordningen indgå som vilkår for afslutningen af en entreprisekontrakt ved indhentning af bud i overensstemmelse med udbudsdirektiverne, stilles udenlandske statsborgere vilkårmæssigt på lige fod med danske, uden nogen form for diskrimination, og fastprisordningen kan derfor opretholdes fuldt ud ved siden af direktiverne.

»1. juli cirkulæret«.

13. Boligministeriets cirkulære nr. 164 af 1. juli 1970 om udbydelse af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder og dertil knyttede leverancer uden begrænsning af de bydendes kreds gælder med enkelte modifikationer parallelt med udbudsdirektiverne for så vidt angår offentligt udbud af bygge- og anlægsarbejder. Cirkulærets § 3 pålægger de af cirkulæret omfattede bygherrer at antage billigste bud, medmindre den bydende formenes at være ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfrensstillende kvalitet, på hensigtsmæssig måde og i rette tid. Dette udvælgelseskriterium må, hvad angår arbejder, der udbydes i henhold til udbudsdirektiverne, vige for de udvælgelseskriterier, herunder specielt den udvælgelsesprocedure, der fremgår af artikel 29 i koordineringsdirektivet (71/305/EØF).

»AB 72«.

Dokumentet er Historisk

14. Ved udbydelsen af et bygge- eller anlægsarbejde i henhold til EF-direktiverne kan den offentlige myndighed i udbudsannoncen i den efterfølgende entreprisekontrakt henvide til »*Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 72)*» som gældende kontraktvilkår.

I udbudsannoncen, der skal udformes efter formularerne i rådsdirektiv 72/277/EØF, jfr. bilag 4 til nærværende cirkulære, bør den ordregivende myndighed under annoncens henvisninger til AB 72 samt andre generelle vilkår som f.eks. fællesbetingelser, AB-fravigelser m.v., meget kort angive indholdet af vilkårene.

IV. Tvivlsspørgsmål vedrørende direktivernes anvendelse.

15. Der findes ikke umiddelbart tilgængeligt materiale i form af forarbejder og bemærkninger til de i nærværende cirkulære omhandlede udbudsdirektiver. For de oprindelige fællesmarkedslandes vedkommende trådte direktiverne i kraft den 1. august 1972. En række af disse lande har først i 1973 gennemført direktiverne nationalt, hvorfor det endnu ikke er muligt at indhente fyldestgørende oplysninger om reglernes anvendelse i praksis.

Da det vil være nødvendigt ved udbuddet af de af direktiverne omfattede offentlige bygge- og anlægsarbejder at henvise til danske forskrifter vedrørende indgåelse og gennemførelse af entreprisekontrakter om sådanne arbejder, vil boligministeriet foranledige gennemført en oversættelse til engelsk af de vigtigste danske retsforskrifter, herunder licitationsloven, fastpriscirkulæret og AB 72, som af de offentlige bygherrer vil kunne rekvireres i ministeriet. Det bemærkes, at der ikke påhviler de danske offentlige myndigheder nogen pligt i relation til EF til at levere oversættelse til et eller flere andre fællesmarkedssprog af udbudsmaterialet og de for udbuddet og kontraheringen gældende nationale forskrifter.

Det må antages, at der løbende vil rejse sig en række tvivlsspørgsmål om anvendelsen og forståelsen af udbudsdirektiverne. Sådanne spørgsmål vedrørende direktiverne kan rettes til boligministeriet, Slotsholmsgade 12, 1216 København K., telefon (01) 11 02 01.

Boligministeriet vil i øvrigt i det omfang, man finder det fornødent, foranledige tvivlsspørgsmål behandlet af det særlige rådgivende EF-udvalg vedrørende offentlige bygge- og anlægskontrakter (rådsdirektiv 71/306/EØF).

Boligministeriet, den 4. oktober 1974.

Johan Philipsen.

/Einer Engberg.

Bilag 1. »Liberaliseringsdirektivet«

RÅDETS DIREKTIV af 26. juli 1971 Om ophævelse af begrænsninger i den frie udvedsling af tjenesteydelser inden for området offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer eller filialer

- (71/304/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 54, stk. (2) og artikel 63, stk. (2),

under henvisning til den almindelige plan om ophævelse af begrænsninger i etableringsfriheden (* 1) særlig afsnit IV B,

under henvisning til den almindelige plan om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser (* 2) særlig afsnit V C e) 1,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det europæiske Parlament (* 3),

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg (* 4), og

ud fra følgende betragtninger:

Dokumentet er Historisk

/Henning Christensen

Officielle noter

- (* 1) EFT nr. 2 af 15.1.1962, s. 36/62.
- (* 2) EFT nr. 2 af 15.1.1962, s. 32/62.
- (* 3) EFT nr. 62 af 12.4.1965, s. 883/65.
- (* 4) EFT nr. 13 af 29.1.1965, s. 158/65.
- (* 5) EFT nr.117 af 23.7.1964, s. 1863/64 og s. 1880/64.
- (* 6) EFT nr. 63 af 13.4.1965, s. 929/65.
- (* 7) Se side 1 i dette nr. af EFT.
- (* 8) Se side 15 i dette nr. af EFT.
- (* 9) EFT nr. L 124 af 8.6.1971, s. 1.
- (* 10) EFT nr. 13 af 29.1.1965, s.150/65 og EFT nr. 63 af 13.4.1965, s. 929/65.
- (* 11) EFT nr. C 70 af 1.7.1972, s. 38.
- (* 12) EFT nr. C 79 af 20.7.1972, s. 7.
- (* 13) EFT nr. L 185 af 16.8.1971, s. 5.
- (* 14) EFT nr. C 82 af 16.8.1971, s. 13.
- (* 15) De i parentes anførte artikler henviser til Rådets direktiv nr. 71/305/EØF af 26. juli 1971 (EFT nr. L 185 af 16.8.71, s. 5).
- (* 16) De citerede punkter henviser til II, underentrepriser, 2. regler om offentliggørelse, i den af de i Rådet forsamlede repræsentanter for medlemsstaternes regeringer afgivne erklæring om de fremgangsmåder, der skal følges med hensyn til koncessioner på arbejder (EFT nr. C 82 af 16.8.1971, s. 14).

MINISTERIALTIDENDE

Afdeling A. nr. VII

1973

Nr. 160-181

2. juli.

523

Nr. 160.

Cirkulæreskrivelse indeholdende foreløbige retningslinier vedrørende gennemførelsen af EF-rådets direktiver om liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter inden for EF-området.

I forbindelse med Danmarks indtræden i De europæiske Fællesskaber ikrafttræder den 1. juli 1973 en række af EF-rådet i 1971 og 1972 vedtagne regler om udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder.

Disse regler er indeholdt i følgende EF-retsakter (direktiver), der er optaget i den danske specialudgave af De europæiske Fællesskabers Tidende:

Rådets direktiv 71/304-305/EØF af 26. juli 1971 og rådet's afgørelse 71/306/EØF af 26. juli 1971, optrykt i den danske specialudgave for 1971, side 610-622, og rådets direktiv 72/277/EØF af 26. juli 1972, optrykt i den danske specialudgave for 1972, side 784-787.

De pågældende EF-retsakter henhører under boligministeriets forretningsområde og ministeriet forbereder for øjeblikket udsendelsen af et vejledende cirkulære om retsaktens gennemførelse. Denne udsendelse må imidlertid afvente dels afklaringen af en række tvivlsspørgsmål vedrørende forståelsen af EF-reglerne og dels en godkendelse fra fællesmarkedets side af en revideret dansk oversættelse af retsakterne.

Boligministeriet skal hermed give nogle foreløbige retningslinier for EF-retsaktens gennemførelse.

Med henblik på at sikre en fri udveksling af tjenesteydelser på bygge- og anlægsområdet inden for EF foreskriver retsakterne en særlig fremgangsmåde for udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder.

De offentlige myndigheder, d. v. s. staten, amter og kommuner skal således, når de ønsker at gennemføre et bygge- eller anlægsarbejde, for hvilket entreprisen udgør 7,5 mill. kr. eller mere, annoncere det pågældende arbejde ved offentligt eller begrænset udbud i De europæiske Fællesskabers Tidende samtidig med en national annoncering af udbuddet. Der gives herved entreprenører i samtlige EF-lande mulighed for at byde på arbejdet, og retsakterne indeholder en lang række regler, der skal sikre mod forskelsbehandling mellem de enkelte landes entreprenører.

Visse bygge- og anlægsarbejder er undtaget fra ovennævnte udbudsprocedure. Af principielle undtagelser kan således nævnes arbejder, der udføres for offentligretlige transportvirksomheder, og arbejder der udføres for virksomheder, der producerer, distribuerer og transporterer vand og energi. Endvidere er det støttede boligbyggeri undtaget fra EF-reglerne.

Ved annoncering af offentligt eller begrænset udbud i De europæiske Fællesskabers Tidende (EFT) skal den offentlige myndighed følge de særlige bekendtgørelsesformularer, der er optaget i rådsdirektivet af 26. juli 1972 (72/277/EØF), trykt i den danske specialudgave af EF-tidende for 1972, side 784-87. Bekendtgørelsesformularerne i den oprindelige danske oversættelse er medtaget som bilag til nærværende cirkulæreskrivelse.

Formuleringen af udbudsbekendtgørelsen

Boligmin. 3. kt. j. nr. 90/0/4/1.

er afhængig af, om der er tale om offentligt eller begrænset udbud.

I udbudsbekendtgørelsen kan henvises til danske retsregler og forskrifter for indgåelse af bygge- og anlægskontrakter såsom licitationsloven, „Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 72)“ og boligministeriets fastpris-cirkulære, der fortsat er gældende ved siden af EF-reglerne.

Længden af bekendtgørelser i EFT af entrepriser på offentlige bygge- og anlægsarbejder må ikke overstige en side, hvilket nogenlunde svarer til sekshundrede og halvtreds ord. Fællesskaberne afholder udgifterne i forbindelse med offentliggørelsen.

Bekendtgørelsen sendes på dansk direkte til EFT på følgende adresse:

Office des Publications officielles
des Communautés européennes,
Case postale 1003,
Luxembourg 1.

Afsendelsen af bekendtgørelsen til EFT skal ske samtidig med afsendelse af bekendt-

gørelse til offentliggørelse i danske meddelelsesorganer.

Ifølge direktiverne påhviler der ikke den offentlige myndighed nogen pligt til at lade udbudsmaterialet oversætte til de øvrige EF-sprog.

Ved offentligt udbud må fristen for modtagelse af bud ikke fastsættes til mindre end 36 dage fra dagen for afsendelsen af bekendtgørelsen til EFT. Ved begrænset udbud skal fristen for modtagelse af anmodninger om deltagelse i udbuddet fra de entreprenører, der reflekterer på annoncen i EFT, ikke fastsættes til mindre end 21 dage.

Som nævnt ovenfor findes heromhandlede retsakter i den oprindelige danske oversættelse i den danske specialudgave af EF-Tidende. Retsakterne i en revideret oversættelse vil af boligministeriet blive udsendt som bilag til det kommende cirkulære om retsakternes gennemførelse.

Tvivlsspørgsmål vedrørende ovennævnte udbudsprocedure, der måtte opstå i tiden indtil boligministeriets udsendelse af endeligt cirkulære om EF-retsakterne, kan forelægges boligministeriet.

Boligministeriet, den 2. juli 1973.

Helge Nielsen.

/ E. Engberg.

Formular til bekendtgørelse af entrepriser.**A. Åbne licitationer (Offentligt udbud).**

1. Navn og adresse på den udbydende myndighed (artikel 16e)¹⁾.
2. Den valgte licitationsmåde (artikel 16 b).
3. a) Udførelsessted (artikel 16 c);
b) Ydelsernes art og omfang, almindelig karakteristik af arbejdet (artikel 16 c);
c) Hvis entreprisen er opdelt i flere afsnit, størrelsesordenen af de forskellige afsnit og muligheden for at afgive tilbud på et, flere eller samtlige afsnit (artikel 16 c);
d) Angivelse af entreprisens formål, når denne også omfatter projektering (artikel 16 c).
4. Eventuelt fastsat udførelsesfrist (artikel 16 d).
5. a) Navn og adresse på den myndighed, til hvilken anmodning om licitationsbetingelser og supplerende dokumenter kan rettes (artikel 16 f);
b) Sidste dag for fremsættelse af denne anmodning (artikel 16 f);
c) (eventuelt) Det beløb, der skal erlægges for at modtage disse dokumenter, samt betalingsbetingelser (artikel 16 f).
6. a) Sidste dag for modtagelse af tilbud (artikel 16 g);
b) Den adresse, til hvilken de skal fremsendes (artikel 16 g);
c) Det eller de sprog, på hvilke de skal affattes (artikel 16 g).
7. a) Personer, der kan være til stede ved åbningen af tilbudene (artikel 16 h);
b) Dato, klokkeslet og sted for denne åbning (artikel 16 h).
8. (eventuelt) Sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges (artikel 16 i).
9. Væsentlige finansierings- og betalingsbestemmelser og/eller henvisning til de tekster, der fastsætter regler herfor (artikel j).
10. (eventuelt) Den retlige form, som den sammenslutning af entreprenører, til hvilken entreprisen overdrages, skal have (artikel 16 k).
11. Økonomiske og tekniske minimumskrav, som entreprenøren skal opfylde (artikel 16 l).
12. Frist, inden for hvilken tilbudsgiveren er forpligtet til at opretholde sit tilbud (artikel 16 m).
13. Kriterier, der vil blive lagt til grund ved antagelse af et licitationsbud. Andre kriterier end den laveste pris skal nævnes, når de ikke er angivet i licitationsbetingelserne (artikel 29).
14. Andre oplysninger.
15. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen (artikel 16 a).

¹⁾ De i parentes anførte artikler henviser til Rådets direktiv nr. 71/305/EØF af 26. juli 1971 (EFT nr. L 185 af 16. 8. 71, s. 5).

B. Lukkede licitationer. (Begrænset udbud).

1. Navn og adresse på den udbydende myndighed (artikel 17 a)¹⁾.
2. Den valgte licitationsmåde (artikel 17 a).
3. a) Udførelsessted (artikel 17 a);
b) Ydelsernes art og omfang, arbejdets almindelige karakteristik af arbejdet (artikel 17 a);
c) Hvis licitationen er opdelt i flere afsnit, størrelsesordenen af de forskellige afsnit og muligheden for at afgive tilbud på et, flere eller samtlige afsnit (artikel 17 a);
d) Angivelse af entreprisens formål, når denne også omfatter projektering (artikel 17 a).
4. Eventuelt fastsat udførelsesfrist (artikel 17 a).
5. (eventuelt) Den retlige form, som den sammenslutning af entreprenører, til hvilken entreprisen overdrages, skal have (artikel 17 a).
6. a) Sidste dag for modtagelse af anmodninger om deltagelse (artikel 17 b);
b) Den adresse, til hvilken de skal fremsendes (artikel 17 b);
c) Det eller de sprog, på hvilke de skal affattes (artikel 17 b).
7. Sidste dag for afsendelse af opfordringer til at afgive tilbud (artikel 17 c).
8. Oplysninger om entreprenørens egne forhold samt de økonomiske og tekniske minimumskrav, som han skal opfylde (artikel 17 d).
9. Kriterier, der vil blive lagt til grund ved antagelse af et licitationsbud, når de ikke er nævnt i opfordringen til at afgive tilbud (artikel 18 d).
10. Andre oplysninger.
11. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen (artikel 17 a).

¹⁾ De i parantes anførte artikler henviser til Rådets direktiv nr. 71/305/EØF af 26. juli 1971 (EFT nr. L 185 af 16. 8. 1971, s. 5).

Dokumentet er Historisk**BEK nr 810 af 10/12/1991 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 20-12-1991

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 510 af 16/06/1994

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Kriterier for kvalitativ udvælgelse
- Kapitel 2 Kriterier for tildeling af ordre

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om offentlige indkøb i De Europæiske Fællesskaber

(Indkøbsbekendtgørelsen)

I medfør af §§ 2 og 3 i lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af

fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og

anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Rådets direktiv nr. 77/62/EØF af 21. december 1977 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb og Rådets direktiv 80/767/EØF af 22. juli 1980 om ændring og supplerig, for så vidt angår visse ordregivende myndigheder, af Rådets direktiv 77/62/EØF, begge ændret ved Rådets direktiv nr. 88/295/EØF af 22. marts 1988. Direktiverne er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

Stk. 2. Undtaget fra stk. 1 er de aftaler, som er nævnt i art. 3 i direktiv 77/62/EØF og i art. 2, stk. 2 og art. 2 a i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2 i lov nr. 216 af 8. juli 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregivende myndighed, der tildeler en kontrakt efter art. 25 i direktiv 77/62/EØF, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige juridiske personer og sammenslutninger af en eller flere af disse.

§ 3. Ordregivere skal foretage offentligt udbud i de tilfælde, hvor der agtes indgået en aftale om køb, leje eller leasing, når den anslåede værdi af anskaffelsen udgør eller overstiger tærskelværdierne i art. 5 i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF. Beregningsgrundlaget for tærskelværdien ved leje og leasing beregnes om nævnt i art. 5, stk. 2.

§ 4. Begrænset udbud og udbud efter forhandling kan kun anvendes, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. art. 6 i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Begrænset udbud kan således anvendes, bl.a. når det er nødvendigt for at sikre et rimeligt forhold mellem omkostninger og værdi, jf. art. 6, stk. 2.

Stk. 3. Udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse, jf. art. 6, stk. 4, kan kun anvendes i tilfælde, hvor

- 1) der ikke er modtaget henvendelser eller tilbud i forbindelse med et offentligt eller begrænset udbud på betingelse af, at der ikke foretages afgørende ændringer i de oprindelige udbudsbetingelser, samt at der forelægges Kommissionen en rapport,
- 2) der er tale om varer, der alene er fremstillet med henblik på forskning, forsøg, undersøgelse eller udvikling. Dette gælder ikke for serieproduktion til påvisning af varens handelsmæssige levedygtighed eller til dækning af forsknings- og udviklingsomkostninger,
- 3) der kun er en leverandør af varen på grund af tekniske eller kunstneriske årsager eller som følge af beskyttelse af enerettigheder,
- 4) det i strengt nødvendigt omfang, når tvingende grunde som følge af begivenheder, som de ordregivende myndigheder ikke har kunnet forudse, ikke gør det muligt at overholde de frister, der kræves i det offentlige eller begrænsede udbud. De omstændigheder, der skal begrunde den tvingende nødvendighed, må på ingen måde kunne tilregnes ordregiveren, eller
- 5) der er tale om supplerende anskaffelser fra den oprindelige leverandør inden for en 3-årig periode, og hvor det ellers ville medføre teknisk uforenelighed eller uforholdsmæssigt store tekniske vanskeligheder ved drift og vedligeholdelse.

Stk. 4. Når der anvendes begrænset udbud eller udbud efter forhandling, skal ordregiver udfærdige en rapport med oplysninger om begrundelse for valget og med angivelse af antal deltagere i udbudsforretningen, leverandører, årsag til afvisning m.v., jf. art. 6, stk. 6.

§ 5. Ordregivere har pligt til i udbuddet at anvende europæiske standarder og fælles tekniske specifikationer, jf. art. 7, stk. 2 i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF.

Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges, jf. art. 7, stk. 3 i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF, hvis

- 1) der ikke findes europæiske standarder, eller disse ikke er egnede,
- 2) der er i modstrid med Rådets direktiv 86/361/EØF af 24. juli 1986 om første fase af den gensidige anerkendelse af typegodkendelser af teleterminaludstyr eller Rådets afgørelse 87/95/EØF af 22. november 1986 om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation eller andre fællesskabsinstrumenter på særlige udstyr- eller produktområder,
- 3) det vil tvinge ordregivere til at anskaffe udstyr, der er teknisk uforeneligt med udstyr, der allerede anvendes, eller vil medføre uforholdsmæssigt store udgifter eller tekniske vanskeligheder. Dette gælder kun som en del af en klart defineret og fastlagt strategi med henblik på overgang til europæiske standarder eller fælles tekniske specifikationer inden for en bestemt periode, eller
- 4) der er tale om nyskabelser, hvor anvendelse af standarder er uhensigtsmæssig.

§ 6. Statslige ordregivere skal ved finansårets begyndelse foretage en vejledende offentliggørelse i EF-Tidende af større forventede anskaffelser i finansåret. Ved større anskaffelser forstås anskaffelser, hvor værdien af en varegruppe udgør eller overstiger den værdi, der er nævnt i art. 9, stk. 1, i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF.

§ 7. Ordregiver skal offentliggøre væsentlige oplysninger om indgåede aftaler, med mindre særlige grunde taler imod, jf. art. 9, stk. 3 i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF.

Stk. 2. Ordregiver skal tillige overholde tidsfrister for såvel udbud som andre meddelelser, jf. art. 9-12 i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF og særlige formkrav, jf. art. 9, stk. 5-9.

§ 8. Ordregiver skal overholde de særlige regler om virksomhedernes adgang til deltagelse i udbudsforretninger, den kvalitative udvælgelse af tilbudsgivere og for valg af leverandør, jf. art. 17, 18, 20 og 22-25 i direktiv 77/62/EØF og art. 19 og 21 i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF.

§ 9. Ordregiver skal i forbindelse med overdragelse af en opgave til en person eller virksomhed pålægge denne at følge fremgangsmåderne, jf. art. 2, stk. 3 i direktiv 77/62/EØF.

§ 10. Med bøde eller hæfte straffes den, der overtræder bestemmelserne i art. 2, stk. 3, art. 17, art. 20 og art. 25 i direktiv 77/62/EØF og art. 5, art. 6, art. 7, art. 9, stk. 1-5 og 8, art. 10, stk. 1-3, art. 11, art. 12, stk. 1-2 og art. 19 i direktiv 77/62/EØF som ændret ved direktiv 88/295/EØF.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende, kan der efter § 3 i lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Dokumentet er Historisk

§ 11. Bekendtgørelsen træder i kraft den 21. december 1991 og har virkning for indkøb, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 826 af 7. december 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om offentlige indkøb i De Europæiske Fællesskaber ophæves.

Stk. 3. Administrationsdepartementets cirkulære af 19. juni 1978 om EF-rådsdirektiv om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb, Administrationsdepartementets cirkulære af 18. december 1980 om fremgangsmåderne ved statslige indkøb og Direktoratet for Statens Indkøbs cirkulære af 13. november 1989 om ændring af EF-rådsdirektiver om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb ophæves fra samme dato.

Industriministeriet, den 10. december 1991

Anne Birgitte Lundholt

/ Hendrik Boesgaard

Bilag

EF-rådsdirektiver om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb

RÅDETS DIREKTIV

af 21. december 1976

om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb

- (77/62/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE

FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet (* 1),

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg (* 2), og

ud fra følgende betragtninger:

Begrænsninger i de frie varebevægelser i forbindelse med offentlige indkøb er forbudt i henhold til artikel 30 ff i traktaten;

dette forbud bør suppleres med en samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb, hvorved der gennem indførelse af lige vilkår for deltagelse i disse indkøbsaftaler i alle medlemslande sikres en gennemskuelig, der tillader en bedre overvågning af, at dette forbud overholdes;

adgangen til offentlige indkøbsaftaler for levering af varer med oprindelse i andre lande end medlemsstaterne er fastlagt i Rådets resolution af 21. december 1976 (* 3) og i Kommissionens erklæring af 21. december 1976 (* 4);

for så vidt angår offentlige bygge- og anlægskontrakter, er samordningen sket på grundlag af visse grundsætninger om forbud mod tekniske specifikationer, der medfører forskelsbehandling, om offentlighed på fællesskabsplan, om udarbejdelse af objektive vilkår for deltagelse samt om indførelse af en fremgangsmåde, som skaber mulighed for i fællesskab at påse, at disse grundsætninger overholdes; denne metode og disse grundsætninger bør udstrækkes til også at omfatte offentlige indkøbsaftaler, idet der dog samtidig må ske en tillem্পning for at tage hensyn til de særlige omstændigheder ved disse aftaler;

dette direktiv er ikke til hinder for anvendelsen af navnlig artikel 36 og 223 i traktaten;

Dokumentet er Historisk

4. Andre oplysninger.

5. Datoen for bekendtgørelsens afsendelse.

6. Datoen for Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationers modtagelse af bekendtgørelsen.

E. Indgåede aftaler

1. Den ordregivende myndigheds navn og adresse.

2. a) Den valgte udbudsform

- b) For så vidt angår de ordregivende myndigheder, der er anført i bilag I til direktiv 80/767/EØF, i givet fald begrundelse i henhold til artikel 6, stk. 3 og 4, for anvendelse af denne fremgangsmåde.

3. Datoen for aftalens indgåelse.

4. Kriterierne for tildeling af ordren.

5. Antallet af modtagne bud.

6. Leverandørens eller leverandørernes navn(e) og adresse(r).

7. Arten og mængden af de varer, der i givet fald leveres af hver leverandør.

8. Pris eller prisramme (minimums-/maksimumspriser).

9. Andre oplysninger.

10. Datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

11. Datoen for bekendtgørelsens afsendelse.

12. Datoen for Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationers modtagelse af bekendtgørelsen.

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**BEK nr 826 af 07/12/1990 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 21-12-1990

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 810 af 10/12/1991

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Kriterier for kvalitativ udvælgelse
- Kapitel 2 Kriterier for tildeling af ordre

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om offentlige indkøb i De Europæiske Fællesskaber

(Bekendtgørelse om offentlige indkøb)

I medfør af §§ 2 og 3 i lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af

fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og

anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal overholde bestemmelserne i Rådets direktiv nr. 77/62/EØF af 21. december 1977 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb, som ændret ved direktiv nr. 88/295/EØF af 22. marts 1988. Direktiverne er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

Stk. 2. Undtaget fra stk. 1 er de aftaler, som er nævnt i art. 2, stk. 1, art. 2A og art. 3.

§ 2. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige juridiske personer og sammenslutninger af en eller flere af disse.

§ 3. Ordregivere skal foretage offentligt udbud i de tilfælde, hvor der agtes indgået en aftale om køb, leje eller leasing, når den anslåede værdi af anskaffelsen overstiger tærskelværdierne i art. 5. Beregningsgrundlaget for tærskelværdien ved leje og leasing beregnes som nævnt i art. 5, stk. 2.

§ 4. Begrænset udbud og udbud efter forhandling kan kun anvendes, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. art. 6.

Stk. 2. Begrænset udbud kan således anvendes, bl.a. når det er nødvendigt for at sikre et rimeligt forhold mellem omkostninger og værdi, jf. art. 6, stk. 2.

Stk. 3. Udbud efter forhandling, jf. art. 6, stk. 4, kan kun anvendes i tilfælde, hvor

- 1) der ikke er modtaget henvendelser eller tilbud i forbindelse med et offentligt eller begrænset udbud,

Dokumentet er Historisk

- 2) der er tale om varer, der alene er fremstillet med henblik på forskning, forsøg eller udvikling,
- 3) der kun er een leverandør af varen på grund af tekniske eller kunstneriske årsager eller som følge af beskyttelse af enerettigheder,
- 4) fristerne ikke kan overholdes på grund af force majeure, eller
- 5) der er tale om supplerende anskaffelser inden for en 3-årig periode, og hvor det ellers ville medføre teknisk uforenelighed eller uforholdsmæssigt store vanskeligheder.

Stk. 4. Når der anvendes begrænset udbud eller udbud efter forhandling, skal ordregiver udfærdige en rapport med oplysninger om begrundelse for valget og med angivelse af antal deltagere i udbudsforretningen, leverandører, årsag til afvisning m.v. jf. art. 6, stk. 6.

§ 5. Ordregivere har pligt til i udbuddet at anvende europæiske standarder og fælles tekniske specifikationer, jf. art. 7, stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges, jf. art. 7, stk. 3, hvis

- 1) der ikke findes europæiske standarder, eller disse ikke er egnede,
- 2) det er i modstrid med Rådets direktiv 86/361/EØF af 24. juli 1986 om første fase af den gensidige anerkendelse af typegodkendelser af teleterminaludstyr eller Rådets afgørelse 87/95/EØF af 22. november 1986 om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation eller andre fællesskabsinstrumenter på særlige udstyrs- eller produktområder
- 3) det vil tvinge ordregivere til at anskaffe udstyr, der er teknisk uforeneligt med udstyr, der allerede anvendes, eller
- 4) der er tale om nyskabelser, hvor anvendelse af standarder er uhensigtsmæssig.

§ 6. Statslige ordregivere skal ved finansårets begyndelse foretage en vejledende offentliggørelse i EF-Tidende af større forventede anskaffelser i finansåret. Ved større anskaffelser forstås anskaffelser, hvor værdien af en varegruppe overstiger den i art. 9, stk. 1 nævnte værdi.

§ 7. Ordregiver skal offentliggøre væsentlige oplysninger om indgåede aftaler, med mindre særlige grunde taler imod, jf. art. 9, stk. 3.

Stk. 2. Ordregiver skal tillige overholde tidsfrister for såvel udbud som andre meddelelser, jf. art. 9-12 og særlige formkrav, jf. art. 9, stk. 5-9.

§ 8. Ordregiver skal overholde de særlige regler om virksomhedernes adgang til deltagelse i udbudsforretninger, den kvalitative udvælgelse af tilbudsgivere og for valg af leverandør, jf. art. 17-25.

§ 9. Ordregiver skal i forbindelse med overdragelse af en opgave til en person eller virksomhed pålægge denne at følge fremgangsmåderne, jf. art. 2, stk. 2.

§ 10. Med bøde eller hæfte straffes den, der overtræder bestemmelserne i art. 2, stk. 2, art. 5, art. 6, art. 7, art. 9, stk. 1-5 og 8, art. 10, stk. 1-3, art. 11, art. 12, stk. 1-2, art. 17, art. 19, art. 20 og art. 25 i de i § 1 nævnte direktiver.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende, kan der efter § 3 i lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 11. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1991 og har virkning for indkøb, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Administrationsdepartementets cirkulære af 19. juni 1978 om EF-rådsdirektiv om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb og Direktoratet for Statens Indkøbs cirkulære af 13. november 1989 om ændring af EF-rådsdirektiver om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb ophæves fra samme dato.

Stk. 3. Administrationsdepartementets cirkulære af 18. december 1980 om fremgangsmåderne ved statslige indkøb ophæves ligeledes, dog med undtagelse af reglerne om MTN-aftalen om statslige indkøb indgået inden for rammerne af GATT den 12. april 1978, jf. direktiv 80/767/EØF.

Industriministeriet, den 7. december 1990

Anne Birgitte Lundholt

/ Holger Eriksen

Bilag

Dokumentet er Historisk

EF-rådsdirektiver om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb

RÅDETS DIREKTIV

af 21. december 1977

om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb

- (77/62/EØF)

som ændret ved rådets direktiv af 22. marts 1988

om ændring af direktiv 77/62/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige

indkøb samt om ophævelse af visse bestemmelser i direktiv 80/767/EØF

- (88/295/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE

FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

Begrænsning i de frie varebevægelser i forbindelse med offentlige indkøb er forbudt i henhold til artikel 30 ff i traktaten;

dette forbud bør suppleres med en samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb, hvorved der gennem indførelse af lige vilkår for deltagelse i disse indkøbsaftaler i alle medlemslande sikres en gennemskuelighed, der tillader en bedre overvågning af, at dette forbud overholdes;

adgangen til offentlige indkøbsaftaler for levering af varer med oprindelse i andre lande end medlemsstaterne er fastlagt i Rådets resolution af 21. december 1976 og i Kommissionens erklæring af 21 december 1976;

for så vidt angår offentlige bygge- og anlægskontrakter er samordningen sket på grundlag af visse grundsætninger om forbud mod tekniske specifikationer, der medfører forskelsbehandling, om offentlighed på fællesskabsplan, om udarbejdelse af objektive vilkår for deltagelse samt om indførelse af en fremgangsmåde, som skaber mulighed for i fællesskab at påse, at disse grundsætninger overholdes; denne metode og disse grundsætninger bør udstrækkes til også at omfatte offentlige indkøbsaftaler, idet der dog samtidig må ske en tillem্পning for at tage hensyn til de særlige omstændigheder ved disse aftaler;

dette direktiv er ikke til hinder for anvendelse af navnlig artikel 36 og 223 i traktaten;

de organer, som for tiden i medlemsstaterne varetager transportvirksomhed, er dels af offentligretlig, dels af privatretlig karakter; i overensstemmelse med målene for den fælles transportpolitik bør der sikres lige behandling, ikke blot mellem virksomheder, som beskæftiger sig med samme transportgren, men også mellem disse virksomheder og dem, der beskæftiger sig med andre transportgrene;

indtil der er truffet foranstaltninger til samordning af de fremgangsmåder, der skal gælde for transportorganer, og hvorved der tages hensyn til de særlige omstændigheder, som er nævnt ovenfor, bør sådanne af de ovennævnte organer, som ellers ville være omfattet af direktivet på grund af deres retlige status, holdes uden for dets anvendelsesområde;

det bør undgås, at virksomheder, der fremstiller, transporterer og distribuerer vand og energi, såvel som virksomheder, der

Dokumentet er Historisk

2. a) Den valgte udbudsform

- b) For så vidt angår de ordregivende myndigheder, der er anført i bilag I til direktiv 80/767/EØF, i givet fald begrundelse i henhold til artikel 6, stk. 3 og 4, for anvendelse af denne fremgangsmåde.

3. Datoen for aftalens indgåelse.

4. Kriterierne for tildeling af ordren.

5. Antallet af modtagne bud.

6. Leverandørens eller leverandørenes navn(e) og adresse(r).

7. Arten og mængden af de varer, der i givet fald leveres af hver leverandør.

8. Pris eller prisramme (minimums-/maksimumspriser).

9. Andre oplysninger.

10. Datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

11. Datoen for bekendtgørelsens afsendelse.

12. Datoen for Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationers modtagelse af bekendtgørelsen.

Officielle noter

Ingen

CIR nr 177 af 13/11/1989 Gældende
Offentliggørelsesdato: 09-01-1990
Finansministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om ændring af EF-rådsdirektiver om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb

(Til samtlige ministerier m.v.)

1. Direktiverne 77/62/EØF af 21. december 1977 og 80/767/EØF af 22. juli 1980 er ændret ved direktiv 88/295/EØF af 22. marts 1988.
2. Ændringerne fremgår af bilag 1 til dette cirkulære.
3. Som det fremgår af bilaget vedrører ændringerne de procedurer, der anvendes i forbindelse med indkøb, såvel i udbudsfasen som efterfølgende.
4. Der er således sket ændringer i fristerne, idet disse er fastsat til 52 dage i forbindelse med offentlige udbud og 37 dage henholdsvis 40 dage i forbindelse med begrænset udbud for henvendelse om interesse i at afgive tilbud og selve tilbudsfristen.
5. Leasing og leje er medtaget som alternative anskaffelser og er således omfattet. Ved beregning af værdier af disse aftaler skal anvendes en kapitalisering af de periodiske ydelser, der skal betales i forbindelse med sådanne kontrakter.
6. Reglen om, at der ved supplerende leverancer kan anvendes udbud efter forhandling, er begrænset til 3 år, således at der skal foretages normalt udbud ved bekendtgørelse i EF-Tidende, såfremt der er gået mere end tre år fra anskaffelsen af det, der skal suppleres.
7. Statslige myndigheder skal snarest muligt efter finansårets begyndelse foretage en vejledende bekendtgørelse i EF-Tidende om de forventede indkøb i de følgende tolv måneder, såfremt der indenfor et produktområde agtes foretaget indkøb for over 750.000 ECU.
8. Ordregivende myndigheder skal senest 48 dage efter en aftales indgåelse offentliggøre resultatet heraf i EF-Tidende. Der gælder dog undtagelser herfra, såfremt offentliggørelsen kan have skadevirkninger.
9. Direktoratet for Statens Indkøb udarbejder en vejledning om brug af de internationale regler i forbindelse med køb.
10. Dette cirkulære træder i kraft straks og har virkning for aftaler, som indgås herefter.
11. Cirkulæret gælder ikke for Grønland og Færøerne.

Direktoratet for Statens Indkøb, den 13. november 1989

Erik Fischer

RÅDET

RÅDETS DIREKTIV

af 22. marts 1988

om ændring af direktiv 77/62/EØF om samordning af fremgangsmåderne

ved offentlige indkøb samt om ophævelse af visse bestemmelser i

direktiv 80/767/EØF

- (88/295/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE

FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske

Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (* 1),

i samarbejde med Europa-Parlamentet (* 2),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (* 3), og

ud fra følgende betragtninger:

Det er vigtigt at vedtage de foranstaltninger, der tager sigte på en gradvis gennemførelse af det indre marked i perioden indtil den 31. december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre grænser, hvor der er sikret fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

Det Europæiske Råd har på en række samlinger fra samlingen den 29. og 30. marts 1985 i Bruxelles til samlingen den 5. og 6. december 1986 i London vedtaget konklusioner om det indre marked;

der er godkendt en hvidbog om gennemførelse af det indre marked, som indeholder en tidsplan og et aktionsprogram for gennemførelsen af en åbning af adgangen til offentlige indkøbsaftaler;

Kommissionen forelagde den 14. december 1984 en rapport for Rådet om gennemførelse af direktiv 77/62/EØF (* 4), senest ændret ved Akten vedrørende Spaniens og Portugals Tiltrædelse, og af direktiv 80/767/EØF (* 5) som svar på Rådets resolution af 21. december 1976;

det er vigtigt dels at forbedre og udvide anvendelsen af direktiverne ved at øge gennemskueligheden af fremgangsmåderne og af praksis ved offentlige indkøb, dels bedre at kunne sikre overholdelse af forbuddet mod begrænsninger af de frie varebevægelser, som ligger til grund for nævnte direktiver;

det er nødvendigt at ændre disse direktiver, således at ændringerne i GATT-Aftalen af december 1986 om Statslige Indkøb indarbejdes heri;

der må skabes bedre forudsætninger for en effektiv konkurrence i forbindelse med offentlige indkøb samt at øge de heraf følgende økonomiske, budgetmæssige og industrielle fordele;

i denne forbindelse bør omfanget af undtagelser for enkelte sektorer fastlægges således, at det undgås, at forskellene i medlemsstaternes anvendelse af direktiverne øges som følge af indbyrdes afvigende fortolkninger;

ordningen for kontrakter, som de ordregivende myndigheder indgår på forsvarsområdet, skal tydeliggøres ved en henvisning til Traktatens bestemmelser;

det vil være hensigtsmæssigt at fastlægge de gældende beløbsgrænser, herunder GATT-beløbsgrænsen, i en enkelt bestemmelse;

offentlige udbud er den bedste sikring af lige vilkår for deltagelse i offentlige indkøbsaftaler i samtlige medlemsstater; denne form for udbud bør gøres til en regel, og de andre fremgangsmåder kræver en begrundelse samt udfærdigelse af protokoller herom;

det er hensigtsmæssigt at indføre en fremgangsmåde med udbud efter forhandling, der allerede benyttes i praksis i visse medlemsstater, for at begrænse anvendelsen af enkeltudbudsproceduren, og det er ligeledes hensigtsmæssigt at præcisere, under hvilke betingelser der kan henvises til hastetilfælde, eller i hvilken periode der kan foretages supplerende leverancer;

8. Pris eller prisramme (minimums-/maksimumspriser).

9. Andre oplysninger.

10. Datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

11. Datoen for bekendtgørelsens afsendelse.

12. Datoen for Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationers modtagelse af bekendtgørelsen.

Officielle noter

(* 1) EFT nr. C 173 af 11. 7. 1986, s. 4, EFT nr. C 161 af 19. 6. 1987, s. 10 og EFT nr. C 303 af 13. 11. 1987, s. 3.

(* 2) EFT nr. C 13 af 18. 1. 1988, s. 66.

(* 3) EFT nr. C 68 af 16. 3. 1987, s. 7.

(* 4) EFT nr. L 13 af 15. 1. 1977, s. 1.

(* 5) EFT nr. L 215 af 18. 8. 1980, s. 1.

Dokumentet er Historisk**CIR nr 219 af 18/12/1980 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 31-03-1981

Finansministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Kriterier for kvalitativ udvælgelse
- Kapitel 2 Kriterier for tildeling af ordre

Den fulde tekst

Cirkulære om fremgangsmåderne ved statslige indkøb (* 1) (* 2)

I. Indledning

1. Danmark har tiltrådt følgende internationale retsregler vedrørende fremgangsmåderne ved statslige indkøb:

a. Direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb1).

b. MTN-aftalen2) om statslige indkøb, indgået inden for rammerne af GATT den 12. april 19793)

c. Direktiv 80/767/EØF af 22. juli 1980 om ændring og supplerung, for så vidt angår visse ordregivende myndigheder, af direktiv 77/62/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb4).

2. Direktiverne 77/62/EØF og 80/767/ EØF er vedtaget af EF's Ministerråd. MTN-aftalen er underskrevet på fællesskabets vegne af EF-Kommissionen og godkendt af Ministerrådet ved dets afgørelse af 10. december 1979. Offentliggørelse er foretaget i de i fodnoterne 1, 3 og 4 anførte numre af EF-Tidende.

3. Dette cirkulære vedrører de statslige ordregivende myndigheder, som er medtaget i vedhæftede optryk af bilag I til direktiv 80/767/EØF hhv. bilag I til MTN-aftalen5). For disse statslige myndigheder ophæves samtidig Administrationsdepartementets cirkulære af 19. juni 1978 om EF-rådsdirektiv om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb.

4. Direktiverne og MTN-aftalen er optrykt som bilag til dette cirkulære. Det bemærkes, at alene de danske ordregivende statslige myndigheder er medtaget i bilag I til direktiv 80/767/EØF hhv. bilag I til MTN-aftalen. For så vidt angår udenlandske ordregivende myndigheder henvises til de pågældende numre af de Europæiske Fællesskabers Tidende.

5. Kommunale og amtskommunale myndigheder samt »andre forvaltningssubjekter« og statslige ordregivende myndigheder, der ikke er opført på bilag I til direktiv 80/767/ EØF hhv. bilag I til MTN-aftalen, omfattes alene af EF-direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976. For disse ordregivende myndigheder gælder fortsat alene Administrationsdepartementets cirkulære af 19. juni 1978.

6. Eventuelle tvivlsspørgsmål om direktivernes og MTN-aftalens fortolkning og anvendelse samt om forståelsen af cirkulærene bedes rettet til Direktoratet for statens indkøb, Bredgade 20, 1260 København K, tlf. (01) 11 40 41.

II. Formålet med de enkelte regler**1. Rådets direktiv 77/62/EØF**

Formålet med direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976, som blev sat i kraft ved Administrationsdepartementets cirkulære af 19. juni 1978, er at sikre fri og lige adgang for virksomheder i EF-landene til at deltage i leverancer til offentlige myndigheder i EF-landene, der udbydes i overensstemmelse med reglerne i direktivet.

Dokumentet er Historisk

Ved siden af direktivet gælder EØF-Traktatens almindelige bestemmelser i artikel 7, der forbyder forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, samt Kommissionens direktiv af 17. december 1969 om ophævelse af handelshindringer i forbindelse med offentlige indkøb, jfr. Handelsministeriets cirkulære af 29. marts 1973. Disse bestemmelser gælder også uden for anvendelsesområdet for direktivet og uanset dets undtagelsesbestemmelser.

2. MTN-aftalen

Som led i de multinationale handelsforhandlinger inden for GATT (den Almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel) er der i slutningen af 1979 underskrevet en række aftaler, der har til formål at fjerne eller reducere handelshindringer af ikke-toldmæssig karakter med henblik på en liberalisering af og vækst i verdenshandelen, herunder aftalen om statslige indkøb. Aftalen om statslige indkøb er underskrevet af EF-Kommissionen på Fællesskabets vegne og tiltrådt af Rådet.

Aftalen om statslige indkøb har til formål at etablere et internationalt sæt af regler om gensidige rettigheder og forpligtelser vedrørende statslige indkøb. Den træder i kraft den 1. januar 1981.

Aftalen er for tiden undertegnet af en del af GATT-medlemsstaterne. Oplysning om, hvorvidt og i hvilket omfang aftalen om statslige indkøb er sat i kraft af de enkelte GATT-medlemsstater kan fås ved henvendelse til Direktoratet for statens indkøb(6).

3. Direktiv 80/767/EØF

Direktiv 80/767/EØF af 22. juli 1980 træder i kraft den 1. januar 1981 med henblik på ændring og supplerung af det allerede gældende direktiv 77/62/EØF for så vidt angår de i direktivets bilag I opregnede statslige ordregivende myndigheder.

Derved sikres EF-medlemslandenes virksomheder og produkter de samme betingelser for adgang til statslige indkøb inden for EF som fastsat for virksomheder og produkter i tredielande, der har undertegnet MTN-aftalen og sat den i kraft.

III. Reglernes ikrafttræden

1. Direktiv 77/62/EØF forbliver i kraft med de som følge af direktiv 80/767/EØF skete ændringer vedr. statslige indkøb. MTN-aftalen og direktiv 80/767/EØF træder i kraft den 1. januar 1981.

2. Med virkning fra samme dato ophører undtagelsesbestemmelsen i direktiv 77/62/ EØF artikel 6, stk. 1.h vedrørende indkøbsaftaler om databehandlingsudstyr.

3. Indkøb, der udbydes efter den 1. januar 1981, skal følge de nye regler, som vil blive omtalt i det følgende.

IV. Reglernes indbyrdes samvirke og afgrænsning

1. Da der er tale om visse forskelle mellem de hidtidige regler og de nye regler, er det nødvendigt i det følgende at omtale den indbyrdes afgrænsning mellem på den ene side direktiv 77/62/EØF og på den anden side direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen. I forbindelse hermed vil særlig blive omtalt de af de respektive regler omfattede myndigheder, undtagne myndigheder, forskelle i tærskelværdi, samt de dispositioner (køb hhv. leasing), reglerne gælder for.

2. Ordregivende myndigheder

- a) Ordregivende myndigheder i henhold til direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen vedrørende statslige indkøb

Ved ordregivende myndigheder i direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen vedrørende statslige indkøb forstås de institutioner, der er nævnt i bilag I til direktivet hhv. i bilag I til MTN-aftalen. De nævnte bilag ajourføres i det omfang, der sker ændringer vedrørende institutionerne. De institutioner, der træder i stedet for tidligere omfattede institutioner, omfattes også af direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen.

- b) Myndigheder, der er undtaget fra bestemmelserne i direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen

1 gradtegn Generaldirektoratet for Statsbanerne.

2 gradtegn Post- og Telegrafvæsenets telestyrelse.

3 gradtegn Den kongelige Grønlandske Handel for så vidt angår varer til videresalg eller til brug ved fremstilling af andre varer, som udbydes til salg.

Dokumentet er Historisk

- c) Forholdet mellem ordregivende myndigheder i direktiv 77/62/EØF hhv. direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen

Ordregivende myndigheder, der er omfattet af direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen er samtidig omfattet af direktiv 77/62/EØF. Ordregivende myndigheder, der ikke er omfattet af direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen kan være omfattet af direktiv 77/62/EØF. Spørgsmålet afgøres i så fald ud fra de i direktiv 77/62/EØF givne kriterier.

Private virksomheder, der leverer offentlige tjenesteydelser, omfattes ikke af reglerne, men skal respektere grundsætningen om, at forskelsbehandling på grundlag af nationalitet ikke er tilladt, når de indgår offentlige indkøbsaftaler som led i udførelsen af de nævnte tjenesteydelser.

3. Afgrænsning af reglerens anvendelsesområde

- a) Reglerne vedrører offentlige indkøbsaftaler, hvorved forstås gensidigt bebyrdende aftaler, som indgås skriftligt mellem en leverandør og en ordregivende myndighed, og som angår levering af varer. Leveringen kan som tillæg omfatte monterings- og installationsarbejder. Aftaler, som alene eller fortrinsvis angår sådanne arbejder eller andre serviceydelser, omfattes derimod ikke af reglerne.

Medens direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen kun vedrører aftaler om indkøb, vedrører direktiv 77/62/EØF »levering«, d.v.s. både aftaler om indkøb og leasing af varer.

Såfremt det på forhånd kan afgøres, at der kun ønskes leasing af varer, anvendes alene direktiv 77/62/EØF's bestemmelser, hvorimod også reglerne i direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen bør anvendes, når det ikke på forhånd er afgjort, om aftalen vil resultere i leasing eller indkøb.

- b) Tærskelværdi

1 gradtegn Direktiv 77/62/EØF vedrører indkøbsaftaler, hvis anslåede værdi af den ordregivende myndighed anses at udgøre 200.000 europæiske regningsenheder (ERE) eller derover.

Modværdien heraf i de enkelte medlemslandes valuta beregnes for tiden hvert andet år ved udgangen af oktober (jfr. artikel 5, c) og gælder for en to-årig periode fra den følgende 1. januar at regne. Modværdien i danske kroner er for tiden beregnet til 1.400.000 kr. Kursændringer offentliggøres i EF-Tidende.

2 gradtegn For de myndigheder og indkøbsaftaler, på hvilke direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen finder anvendelse, er tærskelværdien 150.000 særlige trækingsrettigheder (SDR). For tiden er modværdien heraf 140.000 ERE. Tilpasningen af modværdien samt kursændringer i forholdet til national valuta vil blive offentliggjort i EF-Tidende.

For tiden modsvares tærskelværdien i direktiv 80/767/EØF og MTN-aftalen af kr. 980.000.

3 gradtegn Indkøbsaftaler, hvis værdi er lig med eller højere end de ovenfor under 1 gradtegn hhv. 2 gradtegn nævnte tærskelværdier, skal udbydes i EF-Tidende, der for Danmarks vedkommende tjener som meddelelsesorgan både i henhold til EF's direktiver og i henhold til MTN-aftalen.

Det beror på den ordregivende myndigheds skøn i udbudsøjeblikket, om de tilbud, den venter at modtage, må antages at ville ligge på de nævnte beløb eller derover

Hvis den ordregivende myndighed ønsker det, kan offentliggørelse i EF-Tidende dog finde sted, når der udbydes offentlige indkøb til en anslået værdi af mindst 100.000 ERE, jfr. direktiv 77/62/EØF, artikel 16.

4 gradtegn Ved afgørelsen af, om der under hensyn til de nævnte værdigrænser er pligt til at bekendtgøre et udbud i EF-Tidende, må følgende regler iagttages (jfr. direktiv 77/62/EØF, artikel 5, stk. 2-4 og MTN-aftalens artikel I, stk. 1.b):

- a) Intet indkøbsprojekt må opdeles med henblik på at bringe de enkelte indkøb ned under værdigrænsen og dermed undgå offentliggørelse i EF-Tidende. Dette forhindrer ikke, at indkøb til et bestemt formål kan foretages i flere dele, når dette er saglig begrundet, f. eks. i tekniske eller driftsøkonomiske hensyn.
- b) Er der tale om indkøbsaftaler, der indgås regelmæssigt, eller som skal fornyes i løbet af en given periode, skal indkøbnes samlede værdi i løbet af det år, der følger efter den første levering, eller i løbet af hele aftaleperioden, hvor denne overstiger 12 måneder, lægges til grund.
- c) Kan et påtænkt indkøb af ensartede varer, som det vil være naturligt at indkøbe samlet, føre til samtidig indgåelse af en række delaftaler, skal den samlede anslåede værdi af disse delaftaler lægges til grund.

Det skal særligt bemærkes, at indkøbsaftaler, der indgås som rammeaftaler, og på grundlag af hvilke en eller flere ordregivende

Dokumentet er Historisk

myndigheder over en periode er forpligtet til at rekvirere alle indkøb på de aftalte vilkår, ligesom den eller de leverandører, som aftalen er indgået med, har forpligtet sig til at levere på disse vilkår, betragtes som indkøbsaftaler i direktivernes og MTN-aftalens forstand. De skal således udbydes på det tidspunkt, hvor rammeaftalen agtes indgået, såfremt de samlede leverancer under aftalen kan ventes at beløbe sig til den respektive tærskelværdi eller mere. Til gengæld skal de enkelte leverancer, der senere rekvireres under rammeaftalen (uanset deres størrelse), ikke udbydes særskilt. Også rammeaftaler, der indgås centralt af en myndighed, der ikke omfattes af direktivet, f. eks. Generaldirektoratet for Statsbanerne, skal udbydes, såfremt de leverancer, der må ventes rekvireret af andre ordregivende myndigheder, som falder ind under direktivet, anslås tilsammen at ville beløbe sig til den respektive tærskelværdi eller mere.

V. Fremgangsmåden ved udbud

1. Udbudsformer

Offentlige indkøb kan efter udbyderens valg udbydes ved »offentlig udbud«, eller »begrænset udbud«, jfr. direktiv 77/62/EØF, artikel 4 og MTN-aftalens artikel V. Ved begge udbudsformer sker offentliggørelse i EF-Tidende, jfr. dette cirkulæres afsnit Vpkt. 5.

Ved »offentligt udbud« kan enhver interesseret leverandør afgive tilbud.

Ved »begrænset udbud« efterlyser den ordregivende myndighed gennem annoncering ansøgninger fra mulige leverandører om at blive opfordret til at deltage i udbudet. Den ordregivende myndighed udpeger blandt disse ansøgere og andre mulige leverandører, som myndigheden anser for kvalificerede, dem, den ønsker at opfordre til at deltage i udbudet.

2. Undtagelser fra kravet om udbud i EF-Tidende

I gradtegn I nedennævnte tilfælde behøver den ordregivende myndighed ikke at foretage offentligt eller begrænset udbud. Det er dog en forudsætning, at indkøb uden forudgående udbud ikke finder sted for at begrænse konkurrencen eller bruges som middel til forskelsbehandling af udenlandske leverandører eller beskyttelse af indenlandske leverandører.

Der henvises til MTN-aftalens artikel V, stk. 15, samt til direktiv 77/62/EØF, artikel 6, jfr. direktiv 80/767/EØF, artikel 4.

Undtagelserne gælder:

- a) Hvor der efter afholdelse af offentligt eller begrænset udbud ikke er modtaget tilbud, eller hvor de modtagne tilbud er irregulære (f. eks. hvor der foreligger aftaler mellem tilbudsgiverne eller andre uregelmæssigheder), eller tilbudene er uantagelige af andre grunde. Indkøb uden fornyet afholdelse af offentligt eller begrænset udbud forudsætter dog, at der ikke foretages afgørende ændringer i de oprindelige udbudsbetingelser.
- b) Ved indkøb af varer, hvis fremstilling eller levering af tekniske eller kunstneriske årsager eller af årsager, der vedrører beskyttelsen af en eneret, kun kan overdrages en bestemt leverandør
- c) Ved indkøb af genstande, der alene er fremstillet med henblik på forskning, forsøg, undersøgelser eller udvikling, som f. eks. specialiseret måleudstyr og andet udstyr, der er særligt fremstillet til og anvendes i forbindelse med forskningsopgaver o. l.
- d) I tilfælde- hvor der på grund af begivenheder, der ikke har kunnet forudses, er tvingende grunde af uopsættelig karakter, der ikke tillader den ordregivende myndighed at overholde de fastsatte frister.
- e) Ved supplerende leveringer til fornyelse eller udvidelse. Det er en betingelse, at et leverandørskifte vil medføre enten teknisk uforenelighed med bestående udstyr, eller uforholdsmæssigt store tekniske vanskeligheder ved drift og vedligeholdelse.
- f) Når leveringen erklæres hemmelig eller er underkastet særlige sikkerhedsbestemmelser, eller beskyttelsen af væsentlige danske sikkerhedsinteresser kræver det.

2 gradtegn De ordregivende myndigheder udarbejder en rapport om hver enkelt indkøbsaftale, der er indgået på grundlag af de ovenfor under pkt. a-e nævnte undtagelsesbestemmelser. I denne rapport angives navnet på den ordregivende myndighed, de indkøbte varers værdi og beskaffenhed, oprindelseslandet, en redegørelse for de årsager, der begrundede, at der ikke blev foretaget udbud samt de forhold i øvrigt, indkøbsaftalen er indgået under. Denne rapport beror hos den pågældende myndighed. Om nødvendigt meddeles ovenstående oplysninger til Direktoratet for statens indkøb, således at oplysningerne eller dele deraf om fornødent kan anvendes af Kommissionen og gennem denne af Det rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler.

3. Andre undtagelser

Uanset om indkøb foretages efter forudgående udbud, eller uden at udbud finder sted, gælder følgende almindelige undtagelser:

- a) Med hensyn til våben, ammunition og krigsmateriel, henvises til EØF-Traktatens artikel 223 og MTN-aftalens artikel VIII, stk. 1 om beskyttelse af medlemslandenes væsentlige sikkerhedsinteresser. For forsvarets ordregivende myndigheder gælder, at kun varer, der er omfattet af bilag II til direktiv 80/767/EØF, er undergivet bestemmelserne i dette direktiv og MTN-

Dokumentet er Historisk

aftalen.

- b) Ligeledes gælder de almindelige undtagelser i henhold til EØF-Traktatens artikel 36 og MTN-aftalens artikel VIII, stk. 2 om beskyttelse af den offentlige moral, den offentlige orden, den offentlige sikkerhed samt liv og sundhed og om beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret m. v.

4. Fællesregler på det tekniske område

Direktiv 77/62/EØF, artikel 7-8 og direktivets bilag II samt MTN-aftalens artikel IV indeholder nærmere regler for anvendelsen af tekniske standarder og specifikationer i udbudsmaterialet, der skal indeholde en udtrykkelig angivelse af prøvnings-, kontrol- og modtagelsesmetoder. Udbudsmaterialet må ikke udformes således, at en bestemt leverandør eller et bestemt oprindelsesland favoriseres, eller bestemte virksomheder eller varer udelukkes.

5. Offentliggørelsen

Offentliggørelsen af udbud sker i EF-Tidende. Offentliggørelse på anden måde må ikke foretages før afsendelsesdatoen af denne bekendtgørelse til EF-Tidende. Afsendelsesdatoen skal oplyses ved anden offentliggørelse, der i øvrigt ikke må indeholde andre oplysninger end dem, der bekendtgøres i EF-Tidende.

Den ordregivende myndighed skal være i stand til at dokumentere datoen for bekendtgørelsens afsendelse til EF-Tidende.

Udbudsbekendtgørelsen, der ikke må være længere end een side i EF-Tidende, dvs. ca. 650 ord, affattes i overensstemmelse med de i bilag III til direktiv 77/62/EØF opstillede modeller for henholdsvis offentlige og begrænsede udbud og sendes på dansk til følgende adresse:

Kontoret for de Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer

Boite postale 1003

Luxembourg

Telex 1324, Publioff. Lu.

Offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen sker i supplement »S« til EF-Tidende, som fra den 1. januar 1981 vil indeholde to forskellige rubrikker. I den første rubrik offentliggøres de udbudsbekendtgørelser, der er omfattet af MTN-aftalen og direktiv 80/767/EØF. I den anden rubrik offentliggøres de udbudsbekendtgørelser, der alene er omfattet af direktiv 77/62/EØF.

De ordregivende myndigheder bedes ved fremsendelsen af udbudsbekendtgørelser til Kontoret for de Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer i Luxembourg tydeligt angive, hvorvidt udbudet sker i henhold til MTN-aftalen og direktiv 80/767/EØF eller alene i henhold til direktiv 77/62/EØF

Udbudsbekendtgørelserne oversættes ved EF-Tidendes foranstaltning. Der påhviler ikke den ordregivende myndighed nogen pligt til at lade udbudsbekendtgørelser og supplerende materiale oversætte.

Offentliggørelse af udbudsbekendtgørelserne i EF-Tidende sker senest tolv dage efter datoen for bekendtgørelsernes afsendelse.

Omkostningerne ved oversættelsen og offentliggørelsen i EF-Tidende betales af EF.

6. Frister

Ved offentligt udbud må den af den ordregivende myndighed fastsatte frist for modtagelse af tilbud ikke være mindre end 42 dage fra den dag, hvor bekendtgørelsen afsendes til EF-Tidende.

Ved begrænset udbud må den af den ordregivende myndighed fastsatte frist for modtagelse af anmodninger om opfordring til at afgive tilbud ikke være mindre end 42 dage fra den dag, hvor bekendtgørelsen afsendes til EF-Tidende

Ved begrænset udbud må den af den ordregivende myndighed fastsatte frist for modtagelse af bud ikke være mindre end 30 dage fra datoen for den skriftlige opfordrings afsendelse.

Det understreges, at de angivne frister er minimumsfrister. Hvor det er muligt, bør længere frister anvendes. Det henstilles, at udbudsbekendtgørelserne så vidt muligt fremsendes pr. telex.

Dokumentet er Historisk

Kan et tilbud kun afgives efter besigtigelse på stedet eller efter gennemsyn af bilagsmateriale på stedet, skal fristen forlænges i passende omfang.

Opmærksomheden henledes på de i direktiv 77/62/EØF artikel 10, stk. 2 og 3, artikel 11, stk. 4, og artikel 12, stk. 2, fastsatte frister (fire eller seks dage) for tilsendelse af udbudsbetingelser og supplerende materiale eller af yderligere oplysninger fra den ordregivende myndighed til leverandører, der rettidigt anmoder derom.

Fristerne kan i hastende tilfælde i forbindelse med begrænset udbud fastsættes til ikke under tolv dage for modtagelse af anmodninger om deltagelse og ikke under ti dage for modtagelse af tilbud, jfr. direktiv 77/62/EØF artikel 12 og MTN-aftalens artikel V, stk. 10, d.

Hvor tidsfrister udtrykkes i dage, forstås kalenderdage. Er den sidste dag af en tidsfrist en lørdag, søndag eller helligdag, udløber fristen ved den følgende arbejdsdags ophør. Der henvises i denne forbindelse til forordning af 3. juni 1970 (EØF/EURATOM nr. 1 182/71) jfr. direktiv 77/62/EØF artikel 28.

Ved begrænset udbud kan anmodninger om deltagelse og opfordringer til at afgive tilbud ske i brev, telegram, telex eller telefonisk. I de tre sidstnævnte tilfælde skal de bekræftes ved brev.

I hastende tilfælde skal disse anmodninger og opfordringer ske med hurtigst mulige meddelelsesmiddel.

7. Udbudsbekendtgørelsens indhold

Om indholdet af udbudsbekendtgørelser i EF-Tidende og af opfordringer til at afgive tilbud ved begrænset udbud er der fastsat særlige regler, hvorom henvises til direktiv 77/62/EØF artiklerne 13-15 samt artikel 25 stk. 2, jfr. også direktivets bilag III, samt MTN-aftalens artikel V, stk. 4, a-g.

For så vidt angår udbudsmateriale, der udleveres til tilbudsgivere, henvises til MTN-aftalens artikel V, stk. 12.

VI. Indgivelse, modtagelse og åbning af tilbud I MTN-aftalens artikel V, stk. 14 er indeholdt en række bestemmelser om bl. a. indgivelse, modtagelse og åbning af tilbud.

Opmærksomheden henledes på, at der i henhold til MTN-aftalen ikke må indgives tilbud pr. telefon. Såfremt der skulle modtages tilbud pr. telefon, skal tilbudet bekræftes ved brev.

VII. Udvalgelse af leverandører

1. Bestemmelser om den ordregivende myndigheds adgang til at efterprøve interesserede leverandørers kvalifikationer, kapacitet og kompetence m. v. samt til eventuelt at udskyde visse leverandører, findes i direktiv 77/62/EØF artiklerne 20-24 samt i MTN-aftalens artikel V, stk. 2.

De krav, der stilles til, og den dokumentation, der ønskes for leverandørernes kvalifikationer m. v., skal angives i udbudsbekendtgørelsen eller i opfordringen til at afgive bud, og de kan ikke gå ud over de begrænsninger, der er fastsat herfor i direktivets afsnit IV hhv. i MTN-aftalens artikel V. Den fortrolige karakter af de oplysninger, leverandørerne giver, skal respekteres.

2. Hvis leverandørkonsortier ønsker at afgive tilbud, kan de ikke udelukkes herfra alene med den begrundelse, at konsortiet ikke har antaget en bestemt retlig form. En sådan form kan derimod gøres til en betingelse for, at konsortiet får tildelt ordren, i det omfang dette er nødvendig for at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af aftalen (jfr. direktivets artikel 18).

3. De nævnte begrænsninger for krav om leverandørers kvalifikationer m. v. og om dokumentation herfor findes i direktivets artikler 20-24, jfr. MTN-aftalens artikel V, stk. 2. Det drejer sig om:

- a) Adgang til udelukkelse som følge af konkurs, likvidation m. v., begåede forseelser eller ikke opfyldte forpligtelser af forskellig art og groft urigtige erklæringer om visse forhold (jfr. direktivets artikel 20 og MTN-aftalens artikel V, stk. 2, f).
- b) Krav om dokumentation for, at leverandøren er optaget i det faglige register, som er foreskrevet i leverandørens hjemland; de pågældende registre er for så vidt angår EF-medlemslandene udtømmende opregnet i direktiv 77/62/EØF artikel 21.
- c) Krav om bevis for leverandørens finansielle og økonomiske formåen (jfr. direktivets artikel 22).
- d) Krav om dokumentation for leverandørens tekniske formåen; disse krav må dog ikke være mere vidtgående, end hensynet til den konkrete indkøbsaftale tilsiger, ligesom hensyn må tages til leverandørens berettigede interesser med hensyn til beskyttelse af hans virksomheds tekniske hemmeligheder (jfr. direktivets artikel 23).

4. I de enkelte ovennævnte artikler i direktiv 77/62/EØF er nærmere anført, på hvilken måde de stillede krav kan forlanges dokumenteret. Leverandørerne kan anmodes om at supplere eller uddybe de oplysninger, de har givet med henblik herpå; men sådanne anmodninger må ikke gå ud over de grænser for dokumentationskrav, som direktivet fastlægger i artiklerne 20-24.

Dokumentet er Historisk

Opmærksomheden henledes på artikel V, stk. 2, b og c i MTN-aftalen, hvorefter ingen betingelse for deltagelse i tilbudsgivning og ingen kontrol med tilbudsgiveres kvalifikationer må være mindre gunstig for udenlandske end for indenlandske leverandører eller bevirke nogen forskelsbehandling mellem udenlandske leverandører. Proceduren for godkendelse af leverandører og den tid, der kræves hertil må ikke benyttes til at udelukke udenlandske leverandører.

5. Attestation vedrørende de i direktiv 77/62/EØF artikel 20, stk. 1, nævnte forhold udstedes af følgende myndigheder:

Litra a-c) Udskrift af straffeattest er tilstrækkelig. Denne kan i København rekvireres i Københavns Byrets Justitskontor og i det øvrige land hos politimestrene.

Litra e) Attestation for indbetaling af ATP-bidrag til Lønmodtagernes Garantifond rekvireres hos Arbejdsmarkedets Tillægspension. Attestation for indbetaling til lovpligtig ulykkesforsikring, arbejdsløsheds- og invalideforsikring gives af Sikringsstyrelsen

Litra f) Attestation før betaling af skatter, pålignet indkomst og formue gives af Statsskattedirektoratet. Attestation for indbetaling af merværdiafgift rekvireres hos Direktoratet for Toldvæsenet.

Ordregivende myndigheder bør være deres tidligere leverandører behjælpelige med udstedelse eller påtegning af de i direktivets artikel 23, stk. 1, a, nævnte attester om leveringer til offentlige ordregivende myndigheder.

Tvivlsspørgsmål om valg af anerkendte kvaliteiskontrolinstitutter eller -anstalter (jfr. direktivets artikel 23, stk. 1, e) eller om valg af en kompetent institution eller organisation her i landet, der kan føre tilsyn på en udenlandsk ordregivende myndigheds vegne (jfr. direktivets artikel 23, stk. 1, f) bør forelægges Statens Tekniske Prøvenævn, Bredgade 31, 1260 København K, telefon (01) 14 66 55.

6. Ved begrænset udbud skal den ordregivende myndighed opfordre leverandører i andre EF-lande og GATT-medlemslande til at afgive tilbud på samme betingelser, som gælder for danske leverandører. De leverandører, der opfordres, skal opfylde de stillede krav og udvælges på grundlag af de oplysninger, der er givet i overensstemmelse med de i udbudsbekendtgørelsen anførte krav, jfr. direktiv 77/62/EØF artikel 14, d. Udvalgelsen sker blandt dem, der har de kvalifikationer, som den ordregivende myndighed i overensstemmelse med direktivets artikler 20-24 og MTN-aftalens artikel V har stillet krav om.

7. Enhver, der har anmodet om at blive godkendt som kvalificeret til at komme i betragtning som tilbudsgiver, skal af den ordregivende myndighed underrettes om afgørelsen i sagen, jfr. MTN-aftalens artikel V, stk. 2, e.

Efter anmodning skal en ansøger der ikke er blevet opfordret til at afgive tilbud, underrettes om begrundelsen herfor, jfr. MTN-aftalens artikel VI, stk. 2.

VIII. Tildeling af ordre

1. Ved valget mellem de indkomne tilbud skal den ordregivende myndighed lægge følgende kriterier til grund (jfr. direktiv 77/62/EØF artikel 25 samt MTN-aftalens artikel V, stk. 14, f.):

- a) enten udelukkende den laveste pris
- b) eller, når tildelingen sker på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud, forskellige kriterier, som varierer alt efter det pågældende indkøb, f. eks. pris, leveringstid, driftsomkostninger, rentabilitet, kvalitet, æstetisk og funktionsmæssig karakter, teknisk værdi, service og teknisk bistand.

I tilfælde b) skal den ordregivende myndighed enten i udbudsbetingelserne eller i udbudsbekendtgørelsen anføre samtlige de kriterier, der indgår i det vurderingsgrundlag, den ønsker at benytte. Hvis det er muligt, skal disse kriterier tillige angives i den prioriteringsorden, den ordregivende myndighed ønsker at benytte. Formålet med denne bestemmelse, der tillader den ordregivende myndighed at lægge vægt på andre kriterier end den laveste pris, er, at det skal være muligt ud fra en bredere faglig og teknisk vurdering at vælge det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Man bør derfor ikke anvende a), medmindre »laveste pris« er det eneste kriterium, der lægges vægt på. Hvor prisen indgår som et blandt flere kriterier, bør den - hvis det er mulig - placeres i prioriteringsordenen i overensstemmelse med den vægt, den ordregivende myndighed ønsker at tillægge prisen. Hvor det ikke er muligt at angive nogen prioriteringsorden bør det, for at undgå misforståelser udtrykkelig understreges, at rækkefølgen ikke angiver nogen prioritering.

2. Direktiv 77/62/EØF artikel 25 indeholder visse særbestemmelser om vurdering af indkomne tilbud og tildeling af ordrer.

Opmærksomheden henledes på artikel 25, stk. 5-7, om vurdering og behandling af tilbud, der klart er unormalt lave.

Sådanne tilbud kan ikke uden videre udskydes; der må forinden foretages en nærmere gennemgang af det pågældende tilbud og gives tilbudsgiveren lejlighed til at fremkomme med en forklaring. Er prisen valgt som det eneste vurderingskriterium, skal der endvidere, hvis tilbudet forkastes på grund af den unormalt lave pris, gives en begrundet forklaring til det Rådgivende Udvalg for Offentlige

Dokumentet er Historisk

Aftaler, der er nedsat af EF; om sådanne sager bør den ordregivende myndighed træde i forbindelse med Direktoratet for statens indkøb, så vidt muligt inden der træffes endelig afgørelse i sagen.

3. MTN-aftalens artikel VI indeholder en række bestemmelser, der vedrører information og undersøgelser.

Opmærksomheden henledes på, at den ordregivende myndighed skal give de tilbudsgivere, hvis tilbud ikke er blevet antaget, underretning om aftalens indgåelse. Denne underretning, der kan gives skriftlig eller mundtligt, skal gives snarest muligt, under alle omstændigheder inden for en frist, der ikke er længere end syv arbejdsdage, regnet fra datoen for aftalens indgåelse, jfr. MTN-aftalens artikel VI, stk. 3.

4. MTN-aftalens artikel VI indeholder i stk. 4 endvidere en bestemmelse om, at den ordregivende myndighed på forlangende af en tilbudsgiver, hvis tilbud ikke er blevet antaget, snarest mulig skal give denne tilbudsgiver relevante oplysninger om grundene til, at hans tilbud ikke er blevet antaget, herunder oplysninger om egenskaber og relative fordele ved det antagne tilbud samt navnet på den tilbudsgiver, hvis tilbud er blevet antaget.

Da oplysninger af den i artikel VI stk. 4 nævnte art væsentligt kan påvirke den pågældende leverandørs økonomiske interesser eller i øvrigt indeholde oplysninger af fortrolig karakter, bør den ordregivende myndighed i sager, hvor der modtages henvendelser af den i stk. 4 nævnte art, træde i forbindelse med Direktoratet for statens indkøb, der vil undersøge sagen sammen med den ordregivende myndighed.

Ifølge MTN-aftalens artikel VI stk. 5 skal der for de ordregivende myndigheder etableres et kontaktcenter til behandling af henvendelser fra alle tilbudsgivere, hvis tilbud er blevet forkastet, og som ikke er tilfreds med forklaringen herpå eller ønsker at stille yderligere spørgsmål om tildeling af ordren.

Som kontaktcenter i henhold til denne bestemmelse virker Direktoratet for statens indkøb. Modtager den ordregivende myndighed klager, bør den henvise disse til behandling i Direktoratet for statens indkøb.

MTN-aftalens artikel VI indeholder en række bestemmelser, der vedrører behandlingen af fortrolige oplysninger. De ordregivende myndigheders opmærksomhed henledes på de gældende bestemmelser om tavshedspligt i forbindelse med statens indkøbsaftaler.

IX. Forholdet til eksisterende regler om indkøb og til direktivet om bygge- og anlægsarbejder

1. Statslige myndigheder, omfattet af direktiverne og MTN-aftalen, der anvender særlige indkøbsprocedurer, skal efter forhandling med Direktoratet for statens indkøb tilpasse disse procedurer til de i dette cirkulære fastsatte regler.

2. Licitationslovens anvendelsesområde omfattes ikke af direktiv 77/62/EØF og MTN-aftalen, undtagen hvor materialer til bygge- og anlægsvirksomhed ønskes udbudt selvstændigt. Ved indkøb af materialer til bygge- og anlægsvirksomhed gælder licitationslovens regler alene i det omfang, de er i overensstemmelse med EF-direktivernes og MTN-aftalens udvælgelseskriterier, jfr. i øvrigt licitationslovens § 3.

3. For så vidt angår udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder henvises til Boligministeriets cirkulære af 4. oktober 1974 om EF-Rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (Rådets direktiver 71/303/EØF og 71/305/EØF af 26. juli 1971). Det bemærkes, at disse direktiver alene omfatter bygge- og anlægsarbejder og ikke leverancer inden for bygge- og anlægsvirksomhed såsom indkøb af materialer, halvfabrikata, byggeelementer og installationsgenstande o. l. Leverancer inden for offentlig bygge- og anlægsvirksomhed er herefter omfattet af MTN-aftalen og direktiv 80/767/EØF hhv. direktiv 77/62/EØF, såfremt de udbydes særskilt.

X. Statistiske oplysninger

1. Direktiv 77/62/EØF og MTN-aftalen pålægger en række statistiske forpligtelser. Der henvises til direktivets artikel 29 og artikel 6, stk. 2 samt MTN-aftalens artikel V, stk. 9, om indsendelse af statistiske oplysninger vedrørende foretagne indkøb.

Parterne skal på årsbasis afgive:

- a) Statistikker over den samlede anslåede værdi af de indgåede aftaler, både over og under tærskelværdien;

b) statistikker over antallet og den samlede værdi af de indgåede aftaler over tærskelværdien med fordeling på ordregivende myndigheder, varearter og enten den vindende tilbudsgivers nationalitet eller varens oprindelsesland efter et anerkendt klassifikationssystem;

- c) statistikker over det samlede antal aftaler, der er indgået under henvisning til hvert af de i dette cirkulæres afsnit V, pkt. 2, a-e omhandlede tilfælde, samt den samlede værdi af disse aftaler.

Dokumentet er Historisk

De ovenfor omtalte statistiske opgørelser indsendes til Direktoratet for statens indkøb på den af direktoratet foreskrevne måde og inden for de af direktoratet foreskrevne tidsfrister.

Nærmere oplysninger herom vil tilgå de ordregivende myndigheder fra Direktoratet for statens indkøb, der i øvrigt er bemyndiget til at indhente andre oplysninger fra de ordregivende myndigheder til brug ved drøftelser i EF's Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler samt MTN-Sekretariatet.

XI. Sær- og fortrinsbehandling af udviklingslande

1. MTN-aftalen foreskriver i artikel III, at der ved administration af dens bestemmelser skal tages behørigt hensyn til udviklingslandenes og særligt de mindst udviklede landes behov med hensyn til udvikling, økonomi og handel.

I henhold til artiklens stk. 8 skal der efter anmodning ydes udviklingslande, der er parter i aftalen, enhver form for teknisk bistand, som udviklingslandene skønner fornøden med henblik på løsning af disses problemer i forbindelse med statslige indkøb.

2. Såfremt ordregivende myndigheder måtte få henvendelser, der indebærer en sådan anmodning, bør de træde i forbindelse med Direktoratet for statens indkøb eller med Udenrigsministeriet, der orienterer direktoratet.

3. Opgaverne i det i henhold til artiklens stk. 10 foreskrevne informationscenter er for så vidt angår danske ordregivende myndigheder henlagt til Direktoratet for statens indkøb.

XII. Andre bestemmelser

Til at behandle de problemer, der måtte opstå ved anvendelsen af direktiverne om offentlige indkøbsaftaler og om offentlige bygge- og anlægsarbejder (jfr. Boligministeriets cirkulære af 4. oktober 1974), er der inden for EF nedsat et »Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler«. Udvalget er nedsat ved Rådets afgørelse af 26. juli 1971 (71/306/EØF) som ændret ved Rådets afgørelse af 21. december 1976 (77/63/EØF). Udvalget består af en repræsentant og to suppleanter fra hvert EF-land, samt en repræsentant for Kommissionen som formand. Danmark er i udvalget repræsenteret ved Direktoratet for statens indkøb med suppleanter fra Boligministeriet og Industriministeriet.

I forbindelse med MTN-aftalen er der ligeledes nedsat en særlig komite vedr. statslige indkøb, hvor Direktoratet for statens indkøb og Industriministeriet er repræsenteret.

Eventuelle tvivlsspørgsmål om direktivernes og MTN-aftalens fortolkning og praktiske anvendelse rettes til Direktoratet for statens indkøb, Bredgade 20, 1260 København K., tlf. (01) 11 40 41

Direktoratet for statens indkøb vil i øvrigt i det omfang, man finder det fornødent, foranledige tvivlsspørgsmål behandlet af EF's Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler.

Finansministeriet, Administrationsdepartementet, den 18. december 1980

Svend Jakobsen

/ J. U. Moos

- (1) EFT nr. C 46 af 9. 5. 1972, s. 34.
- (2) EFT nr. C 30 af 25. 3. 1972, s. 17.
- (3) EFT nr. C 11 af 15. 1. 1977, s. 1.
- (4) EFT nr. C 11 af 15. 1. 1977, s. 2.
- 1) Ef-Tidende nr. L 13 af 15.1.1917, side 1 f.f.
- 2) MTN: Multilateral Trade Negotiations (De multilaterale Handelsforhandlinger).
- 3) EF-Tidende nr. L 71 af 17.3.1980, side 44 f.f.
- 4) EF-Tidende nr. L 215 af 18.8.1980, side 1 f.f.
- 5) Det i MTN-aftalen anvendte begreb »enheder« svarer til det i EF-direktiverne og dette cirkulære

anvendte begreb »ordregivende myndigheder«.

- 6) Dette kan eventuelt have betydning ved afgørelsen af, om en tilbudsgiver kan påberåbe sig MTN-aftalens bestemmelser. Der tænkes i denne forbindelse ikke på forholdet mellem EF-medlemslandene

indbyrdes.

Dokumentet er Historisk

RÅDETS DIREKTIV

af 21. december 1976

om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb

- (77/62/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE

FÆLLESSKABER HAR under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet (1),

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg (2), og

ud fra følgende betragtninger:

Begrænsninger i de frie varebevægelser i forbindelse med offentlige indkøb er forbudt i henhold til artikel 30 ff i traktaten;

dette forbud bør suppleres med en samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb, hvorved der gennem indførelse af lige vilkår for deltagelse i disse indkøbsaftaler i alle medlemslande sikres en gennemskuelig, der tillader en bedre overvågning af, at dette forbud overholdes;

adgangen til offentlige indkøbsaftaler for levering af varer med oprindelse i andre lande end medlemsstaterne er fastlagt i Rådets resolution af 21. december 1976 (3) og i Kommissionens erklæring af 21. december 1976 (4);

for så vidt angår offentlige bygge- og anlægskontrakter er samordningen sket på grundlag af, visse grundsætninger om forbud mod tekniske specifikationer, der medfører forskelsbehandling, om offentlighed på fællesskabsplan, om udarbejdelse af objektive vilkår for deltagelse samt om indførelse af en fremgangsmåde, som skaber mulighed for i fællesskab at påse, at disse grundsætninger overholdes;

denne metode og disse grundsætninger bør udstrækkes til også at omfatte offentlige indkøbsaftaler, idet der, dog samtidig må ske en tillem্পning for at tage hensyn til de særlige omstændigheder ved disse aftaler;

dette direktiv er ikke til binder for anvendelsen af navnlig artikel 36 og 223 i traktaten;

de organer, som for tiden i medlemsstaterne varetager transportvirksomhed, er dels af offentligretlig, dels af privatretlig karakter; i overensstemmelse med målene for den fælles transportpolitik bør der sikres lige behandling, ikke blot mellem virksomheder, som beskæftiger sig med samme transportgren, men også mellem disse virksomheder og dem, der beskæftiger sig med andre transportgrene;

indtil der er truffet foranstaltninger til samordning af de fremgangsmåder, der skal gælde for transportorganer, og hvorved der tages hensyn til de særlige omstændigheder, som er nævnte ovenfor, bør sådanne af de ovennævnte organer, som ellers ville være omfattet af direktivet på grund af deres retlige status, holdes uden for dets anvendelsesområde;

det bør undgås, at virksomheder, der fremstiller, transporterer og distribuerer vand og energi, såvel som virksomheder, der beskæftiger sig med telekommunikation, med hensyn til deres indkøbsaftaler undergives forskellige regler, alt efter om de henhører under staten, lokale organer eller andre offentligretlige juridiske personer eller har en særlig status som juridisk person; sådanne af de ovennævnte virksomheder, som ellers ville være omfattet af direktivet på grund af deres retlige status, bør derfor holdes uden for dets anvendelsesområde, indtil indvundne erfaringer gør det mulig at vedtage en endelig løsning;

det er vigtigt at fastsætte undtagelsestilfælde, hvor man kan undlade at bringe foranstaltningerne til samordning af fremgangsmåderne i anvendelse; men det er ikke mindre vigtigt udtrykkeligt at begrænse disse tilfælde;

indkøbsaftaler på mindre end 200.000 europæiske regningsenheder kan holdes uden for samordningsforanstaltningernes anvendelsesområde på grund af deres mindre væsentlige betydning for konkurrencen;

Dokumentet er Historisk

ex 90.17: Instrumenter til medicins brug

ex 90.18: Apparater til mekanoterapi

ex 90.19: Ortopædiske artikler

ex 90.20: Røntgenapparater

Kapitel 91: Ure

Kapitel 92: Musikinstrumenter; lydoptagere eller lydgivere; billed- og lydoptagere eller billed- og lydgivere til fjernsyn; dele og tilbehør til de nævnte instrumenter og apparater

Kapitel 94: Møbler; sengebunde, madrasser, dyner, puder og lignende

undtagen:

ex 94.01 A: Flysæder

Kapitel 95: Varer af udskærings- og støbematerialer

Kapitel 96: Koste, børster, pensler, pudderkvaster og sigter

Kapitel 98: Diverse

Cirkulære om EF-rådsdirektiv om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb

I. Indledning.

1. Som led i bestræbelserne på at sikre, at EF-traktatens regler om frie varebevægelser finder anvendelse også i forbindelse med offentlige vareindkøb, og for at sikre effektiv konkurrence mellem leverandører til det offentlige har Rådet for de Europæiske Fællesskaber vedtaget regler om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb.

Disse regler, for hvilke der nærmere er redegjort i dette cirkulære, er indeholdt i Rådets direktiv af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb (77/62/EØF); direktivet, der er optrykt i de Europæiske Fællesskabers Tidende af 15. januar 1977 nr. L 13, er gengivet i bilaget til dette cirkulære.

Direktivet træder i kraft den 21. juni 1978, således at indkøb, der udbydes efter denne dato, skal følge direktivets regler.

2. Direktivets formål er at sikre fri og lige adgang for virksomheder i EF-landene til at deltage i leverancer til offentlige myndigheder i EF-landene, der af disse udbydes i overensstemmelse med reglerne i direktivet. Ved siden af direktivet gælder EØF-traktatens almindelige bestemmelser i artikel 7, der forbyder forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, samt Kommissionens direktiv af 17. december 1969 om ophævelse af handelshindringer i forbindelse med offentlige indkøb jfr. Handelsministeriets cirkulære af 29. marts 1973. Disse bestemmelser gælder også uden for anvendelsesområdet for rådsdirektivet (77/62/EØF) og uanset dettes undtagelsesbestemmelser (f. eks. for indkøb, der

beløber sig til mindre end 200.000 europæiske regningsenheder (artikel 5, stk. 1) og i de tilfælde, der er opregnet i artikel 6).

3. Direktivets regler om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelsen af offentlige indkøbsaftaler er bindende for alle offentlige myndigheder, der er omfattet af direktivet.

II. Direktivets anvendelsesområde.

4. Direktivet vedrører offentlige indkøbsaftaler, hvorved forstås gensidigt bebyrdende aftaler, som indgås skriftligt mellem en leverandør og en ordregivende myndighed, og som angår levering af varer. Levering omfatter også leasing af varer. Leveringen kan som tillæg omfatte monterings- og installationsarbejder. Aftaler, som alene eller fortrinsvis angår sådanne arbejder eller andre serviceydelser, omfattes derimod ikke af direktivet.

5. Ved ordregivende myndigheder forstås:
- a: centraladministrationen med generaldirektorater, direktorater og styrelser,
 - b: amtskommuner,
 - c: kommuner og
 - d: »andre forvaltningssubjekter«.

Denne afgrænsning er den samme, som gælder i henhold til direktiv 71/305-EØF om bygge- og anlægsarbejder, jfr. Boligministeriets cirkulære af 4. oktober 1974. Som eksempler på »andre forvaltningssubjekter« kan nævnes, at Danmarks Nationalbank, Hovedstadsrådet og Københavns Havn er omfattet af direktivets bestemmelser.

Den ordregivende myndighed udpeger blandt disse ansøgere og andre mulige leverandører, som myndigheden anser for kvalificerede, dem, den ønsker at opfordre til at deltage i udbuddet.

11. Den ordregivende myndighed kan i nedennævnte tilfælde undlade offentligt eller begrænset udbud (artikel 6, stk. 1). I disse tilfælde gælder bestemmelserne i direktivets afsnit II-IV ikke. Dog skal bestemmelserne i artikel 7 om angivelse af tekniske specifikationer respekteres også i disse tilfælde (jfr. artikel 4, stk. 3).

Undtagelsen i artikel 6, stk. 1, gælder:

- a) hvor der efter afholdelse af offentligt eller begrænset udbud ikke er modtaget bud, eller hvor de modtagne bud er irregulære (f. eks. hvor der foreligger aftaler mellem tilbudsgiverne eller andre uregelmæssigheder), eller buddene er uantagelige af andre grunde, der dog må være forenelige med bestemmelserne i direktivets afsnit IV; indkøb uden fornyet afholdelse af offentligt eller begrænset udbud forudsætter dog, at der ikke foretages afgørende ændringer i de oprindelige udbudsbetingelser,
- b) ved indkøb af varer, hvis fremstilling eller levering af tekniske eller kunstneriske årsager eller af årsager, der vedrører beskyttelsen af en eneret, kun kan overdrages én bestemt leverandør,
- c) ved indkøb af genstande, der alene er fremstillet med henblik på forskning, forsøg, undersøgelser eller udvikling som f. eks. specialiseret måleudstyr og andet udstyr, der er særligt fremstillet til og anvendes i forbindelse med forskningsopgaver o. l.,
- d) i tilfælde, hvor der på grund af begivenheder, der ikke har kunnet forudses, er tvingende grunde af uopsættelig karakter, der ikke tillader den ordregivende myndighed at overholde de frister, direktivet fastsætter (jfr. dettes afsnit III),
- e) ved supplerende leveringer til fornyelse eller udvidelse som beskrevet i stk. 1, litra e. Det er en betingelse, at et leverandørskifte vil medføre enten teknisk uforenelighed med bestående udstyr, eller uforholdsmæssigt store tekniske

vanskeligheder ved drift og vedligeholdelse.

- f) når det drejer sig om levering af varer, som noteres og købes på børser i EF-landene,
- g) når leveringen erklæres hemmelig eller er underkastet særlige sikkerhedsbestemmelser, eller beskyttelsen af væsentlige danske sikkerhedsinteresser kræver det; med hensyn til våben, ammunition og krigsmateriel henvises til punkt 8, jfr. EØF-traktatens artikel 223,
- h) indkøbsaftaler om databehandlingsudstyr, der indgås inden 1. januar 1981.

12. Der skal af hver enkelt ordregivende myndighed føres statistik over antallet og værdien af de indkøbsaftaler, der på grundlag af punkt 11 litra a-f indgås uden afholdelse af offentligt eller begrænset udbud, jfr. punkt 31.

IV. Fællesregler på det tekniske område.

13. Artikel 7 i direktivet samt dettes bilag II indeholder nærmere regler for anvendelsen af tekniske standarder og specifikationer i udbudsmaterialet, der skal indeholde en udtrykkelig angivelse af prøvnings-, kontrol- og modtagelsesmetoder. Udbudsmaterialet må ikke udformes således, at en bestemt leverandør eller et bestemt oprindelsesland favoriseres, eller bestemte virksomheder eller varer udelukkes.

Der kan udskrives projektkonkurrence eller åbnes adgang til at tilbyde varianter af det udbudte projekt. Artikel 8 indeholder nærmere regler herom.

V. Offentliggørelse af udbud.

14. Offentligt og begrænset udbud skal offentliggøres ved en bekendtgørelse i de Europæiske Fællesskabers Tidende (EFT). Som nævnt i punkt 8 skal offentliggørelse dog kun finde sted, når det indkøbte må antages at have en værdi af 200.000 ERE (for tiden svarende til 1.351.072 kr.) eller derover. Hvis den ordregivende myndighed ønsker det, kan offentliggørelse i EFT dog finde sted, når der udbydes offentlige indkøb til en anslået værdi af mindst 100.000 ERE, jfr. artikel 16.

15. Ved afgørelsen af, om der under hensyn til den i punkt 14 nævnte værdigrænse er pligt til at bekendtgøre et udbud i EFT, må følgende regler iagttages (jfr. direktivets artikel 5, stk. 2-4):

- a) Intet indkøbsprojekt må opdeles med henblik på at bringe de enkelte indkøb ned under værdigrænsen og dermed undgå offentliggørelse i EFT. Dette forhindrer ikke, at indkøb til et bestemt formål kan foretages i flere dele, når dette er sagligt begrundet f. eks. i tekniske eller driftsøkonomiske hensyn.
- b) Er der tale om indkøbsaftaler, der indgås regelmæssigt, eller som skal fornyes i løbet af en given periode, skal indkøbnes samlede værdi i løbet af det år, der følger efter den første levering, eller i løbet af hele aftaleperioden, hvor den overstiger 12 måneder, lægges til grund.
- c) Kan et påtænkt indkøb af ensartede varer, som det vil være naturligt at indkøbe samlet, føre til samtidig indgåelse af en række delaftaler, skal den samlede anslåede værdi af disse delaftaler lægges til grund.

I forbindelse med artikel 5 skal det særligt bemærkes, at indkøbsaftaler, der indgås som rammeaftaler, og på grundlag af hvilke en eller flere ordregivende myndigheder over en periode har forpligtet sig til at rekvirere alle indkøb på de aftalte vilkår, ligesom den eller de leverandører, som aftalen er indgået med, har forpligtet sig til at levere på disse vilkår, betragtes som indkøbsaftaler i direktivets forstand. De skal således udbydes på det tidspunkt, hvor rammeaftalen agtes indgået, såfremt de samlede leverancer under aftalen kan ventes at beløbe sig til 200.000 ERE eller mere. Til gengæld skal de enkelte leverancer, der senere rekvireres under rammeaftalen (uanset deres størrelse), ikke udbydes særskilt. Også rammeaftaler, der indgås centralt af en myndighed, der ikke omfattes af direktivet, f. eks. Generaldirektoratet for Statsbanerne, skal udbydes, såfremt de leverancer, der må ventes rekvireret af andre ordregivende myndigheder, som falder ind under direktivet, anslås tilsammen at ville udgøre 200.000 ERE eller mere.

16. Offentliggørelse på anden måde end ved bekendtgørelse i EFT må ikke foretages forud for datoen for afsendelsen af denne bekendtgørelse, og denne dato skal oplyses i en sådan offentliggørelse, der i øvrigt ikke må indeholde andre oplysninger end dem, der bekendtgøres i EFT, jfr. artikel 9, stk. 1, 2 og 5.

Den ordregivende myndighed skal være i stand til at dokumentere datoen for bekendtgørelsens afsendelse til EFT.

17. Udbudsbekendtgørelsen, der ikke må være længere end én side i de Europæiske Fællesskabers Tidende, d.v.s. ca. 650 ord, affattes i overensstemmelse med de i direktivets bilag III opstillede modeller for henholdsvis offentlige og begrænsede udbud og sendes på dansk til følgende adresse:

Kontoret for de Europæiske Fællesskabers
Officielle Publikationer,
Boite postale 1003
LUXEMBOURG
Telex 506, Publioff. L.

Offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen i EFT vil ske inden for de i direktivets artikel 9 nævnte frister. Omkostningerne ved bekendtgørelsen betales af EF.

18. Direktivet fastsætter i artiklerne 10-12 visse minimumsfrister, dels for modtagelsen af bud (ved offentligt udbud 36 dage, ved begrænset udbud 21 dage) dels for modtagelse af anmodninger om deltagelse i et begrænset udbud (21 dage). Fristerne regnes fra afsendelsesdatoen. Kan et bud kun afgives efter besigtigelse på stedet eller efter gennemsyn af bilagsmateriale på stedet, skal fristen forlænges i passende omfang.

I hastende tilfælde kan fristerne i forbindelse med begrænset udbud i stedet fastsættes til ikke under 12 dage for modtagelse af anmodninger om deltagelse og ikke under 10 dage for modtagelse af bud.

I artikel 10, stk. 2 og 3, artikel 11, stk. 4, og artikel 12, stk. 2, er der desuden fastsat frister (4 eller 6 dage) for tilsendelse af udbudsbetingelser og supplerende materiale eller af yderligere oplysninger fra den ordregivende myndighed til leverandører, der rettidigt anmoder derom.

Det understreges, at de angivne frister er minimumsfrister. Hvor det er muligt, bør længere frister anvendes. Det henstilles, at udbudsbekendtgørelserne i et vist omfang fremsendes med telex, i hvert fald hvor minimumsfristerne anvendes.

Om beregningen af de i direktivet angivne frister gælder i henhold til direktivets artikel 28 reglerne i en forordning af 3. juni 1971 (EØF/EURATOM nr. 1182/71) om tidsfrister, datoer og tidspunkter. Hvor tidsfrister udtrykkes i dage, skal herved forstås kalenderdage. Er den sidste dag af en tidsfrist en lørdag, søndag eller helligdag, udløber fristen ved den følgende arbejdsdags ophør.

19. Ved begrænset udbud kan anmodninger om deltagelse og opfordringer til at afgive bud ske i brev, telegram, telex eller telefonisk. I de tre sidstnævnte tilfælde skal de bekræftes ved brev.

I hastende tilfælde skal disse anmodninger og opfordringer ske med hurtigst mulige meddelelsesmiddel, jfr. artikel 12, stk. 3.

20. Om indholdet af udbudsbekendtgørelser i EFT og af opfordringer til at afgive bud ved begrænset udbud er der fastsat særlige regler, hvorom henvises til direktivets artikler 13-15 samt artikel 25, stk. 2, jfr. også direktivets bilag III.

Udbudsbekendtgørelserne oversættes ved EFT's foranstaltning til de øvrige EF-sprog. Der påhviler ikke den ordregivende myndighed nogen pligt til at lade udbudsbetingelser og supplerende materiale hertil oversætte til de øvrige EF-sprog.

VI. Udvalgelse af leverandører.

21. Direktivet fastsætter en række bestemmelser om den ordregivende myndigheds adgang til at efterprøve interesserede leverandørers kvalifikationer, kapacitet og kompetence m. v. og til eventuelt at udskyde visse leverandører. De krav, der stilles til, og den dokumentation, der ønskes for leverandørernes kvalifikationer m. v., skal angives i udbudsbekendtgørelsen eller i opfordringen til at afgive bud, og de kan ikke gå ud over de begrænsninger, der er fastsat herfor i direktivets afsnit IV. Den fortrolige karakter af

de oplysninger, leverandørerne giver, skal respekteres.

22. Hvis leverandørkonsortier ønsker at afgive bud, kan de ikke udelukkes herfra alene med den begrundelse, at konsortiet ikke har antaget en bestemt retlig form. En sådan form kan derimod gøres til en betingelse for, at konsortiet får tildelt ordren, i det omfang dette er nødvendigt for at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af aftalen (jfr. direktivets artikel 18).

23. De nævnte begrænsninger for krav om leverandørers kvalifikationer m. v. og om dokumentation herfor findes i direktivets artikler 20-24. Det drejer sig om:

- a) adgang til udelukkelse som følge af konkurs, likvidation m. v., begærede forseelser eller ikke opfyldte forpligtelser af forskellig art og groft urigtige erklæringer om visse forhold (jfr. direktivets artikel 20);
- b) krav om dokumentation for, at leverandøren er optaget i det faglige register, som er foreskrevet i leverandørens hjemland; de pågældende registre er udtømmende opregnet i direktivets artikel 21;
- c) krav om bevis for leverandørens finansielle og økonomiske formåen (jfr. direktivets artikel 22);
- d) krav om dokumentation for leverandørens tekniske formåen; disse krav må dog ikke være mere vidtgående, end hensynet til den konkrete indkøbsaftale tilsiger, ligesom hensyn må tages til leverandørens berettigede interesser med hensyn til beskyttelse af hans virksomheds tekniske hemmeligheder (jfr. direktivets artikel 23).

I de enkelte ovennævnte artikler i direktivet er nærmere anført, på hvilken måde de stillede krav kan forlanges dokumenteret. Leverandørerne kan anmodes om at supplere eller uddybe de oplysninger, de har givet med henblik herpå; men sådanne anmodninger må ikke gå ud over de grænser for dokumentationskrav, som direktivet fastlægger i artiklerne 20-24.

Attestation vedrørende de i artikel 20, stk. 1, nævnte forhold udstedes af følgende myndigheder:

Litr
stra
res
det
Litr
bid
kvir
on.
ulyf
def
Litr
påli
skat
af r
for
N
uds
ligg
re c
atte
C
tidli
sted
artil
leve
hed
T
kval
dire
valg
kan
de r
23, s
nisk
havn
24
vend
andr
betin
rand
skal
grun
givet
kend
artik
dem
dreg
med
om.

Litra a-c). Udskrift af straffeattest er tilstrækkelig. Denne kan i København rekvireres i Københavns Byrets Justitskontor og i det øvrige land hos politimestrene.

Litra e). Attestation for indbetaling af ATP-bidrag til Lønmodtagernes Garantifond rekvireres hos Arbejdsmarkedets Tillægspension. Attestation for indbetaling til lovpligtig ulykkesforsikring, arbejdsløsheds- og invalideforsikring gives af Sikringsstyrelsen.

Litra f). Attestation for betaling af skatter, pålignet indkomst og formue gives af Stats-skattedirektoratet. Attestation for indbetaling af merværdiafgift rekvireres hos Direktoratet for Toldvæsenet.

Når de i direktivets artikel 20, stk. 4, forudsete meddelelser fra medlemslandene foreligger, vil der blive udstedt et særligt cirkulære om hvilke myndigheder, der kan udstede attester m. v. i de enkelte lande.

Ordregivende myndigheder bør være deres tidligere leverandører behjælpelige med udstedelse eller påtegning af de i direktivets artikel 23, stk. 1, litra a, nævnte attester om leveringer til offentlige ordregivende myndigheder.

Tvivilsspørgsmål om valg af anerkendte kvalitetskontrolinstitutter eller -anstalter (jfr. direktivets artikel 23, stk. 1, litra e) eller om valg af et kompetent organ her i landet, der kan føre tilsyn på en udenlandsk ordregivende myndigheds vegne (jfr. direktivets artikel 23, stk. 1, litra f) bør forelægges Statens Tekniske Prøvenævn, Bredgade 31, 1260 København K, tlf. 01-14 66 55.

24. Ved begrænset udbud skal den ordregivende myndighed opfordre leverandører i andre EF-lande til at afgive bud på samme betingelser, som gælder over for danske leverandører. De leverandører, der opfordres, skal opfylde de stillede krav og udvælges på grundlag af de oplysninger herom, der er givet i overensstemmelse med de i udbudsbekendtgørelsen anførte krav, jfr. direktivets artikel 14, litra d. Udvælgelsen sker blandt dem, der har de kvalifikationer, som den ordregivende myndighed i overensstemmelse med direktivets artikler 20-24 har stillet krav om.

VII. Tildeling af ordre.

25. Ved valget mellem de indkomne bud skal den ordregivende myndighed lægge følgende kriterier til grund (jfr. direktivets artikel 25):

- a) enten udelukkende den laveste pris
- b) eller, når tildelingen sker på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige bud, forskellige kriterier, som varierer alt efter det pågældende indkøb, f. eks pris, leveringstid, driftsomkostninger, rentabilitet, kvalitet, æstetisk og funktionsmæssig karakter, teknisk værdi, service og teknisk bistand.

I tilfælde b) skal den ordregivende myndighed enten i udbudsbetingelserne eller i udbudsbekendtgørelsen anføre samtlige de kriterier, der indgår i det vurderingsgrundlag, den ønsker at benytte. Hvis det er muligt, skal disse kriterier tillige angives i den prioriteringsorden, den ordregivende myndighed ønsker at benytte. Formålet med denne bestemmelse, der tillader den ordregivende myndighed at lægge vægt på andre kriterier end den laveste pris, er, at det skal være muligt ud fra en bredere faglig og teknisk vurdering at vælge det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Man bør derfor ikke anvende a), hvor »laveste pris« ikke er det eneste kriterium. Hvor prisen indgår som ét blandt flere kriterier, bør den – hvis det er muligt – placeres i prioritetsordenen i overensstemmelse med den vægt, den ordregivende myndighed ønsker at tillægge prisen. Hvor det ikke er muligt at angive nogen prioriteringsorden, bør det for at undgå misforståelser udtrykkeligt understreges, at rækkefølgen ikke angiver nogen prioritering.

26. Direktivets artikel 25 indeholder visse særbestemmelser om vurdering af indkomne bud og tildeling af ordrer. To af disse – stk. 3 og 4 – har ingen betydning for danske ordregivende myndigheder, men kan være af betydning for danske virksomheder, der vil afgive bud til italienske myndigheder (stk. 3) eller til tyske og italienske myndigheder (stk. 4). Det samme gælder også bestemmelsen i artikel 26 for så vidt angår Italien.

Derimod kan de særlige regler i artikel 25, stk. 5-7, om vurdering og behandling af bud, der klart er unormalt lave, få betydning såvel for danske ordregivende myndigheder som

for danske leverandører. Det understreges, at sådanne bud ikke uden videre kan udskydes; der må forinden foretages en nærmere gennemgang af det pågældende bud og gives tilbudsgiveren lejlighed til at fremkomme med en forklaring. Er prisen valgt som det eneste vurderingskriterium, skal der endvidere, hvis budet forkastes på grund af den unormalt lave pris, gives en begrundet forklaring til det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler, der er nedsat af EF (jfr. punkt 30); om sådanne sager bør den ordregivende myndighed træde i forbindelse med Direktoratet for Statens Indkøb, jfr. punkt 32, så vidt muligt inden der træffes endelig afgørelse i sagen.

VIII. Forholdet til eksisterende regler om indkøb og til direktivet om bygge- og anlægsarbejder.

27. De eksisterende regler for offentlige indkøb skal fortsat anvendes, dog tilpasset de i dette cirkulære omtalte regler. Offentlige myndigheder, omfattet af direktivet, der anvender særlige indkøbsprocedurer, skal efter forhandling med Direktoratet for Statens Indkøb tilpasse disse til de i dette cirkulære fastsatte regler.

28. Licitationslovens anvendelsesområde omfattes ikke af direktivet, undtagen hvor materialer til bygge- og anlægsvirksomhed ønskes udbudt selvstændigt. I sådanne tilfælde skal der ved udbud i bunden licitation, som er den udbudsform, der nærmest svarer til det i direktivet omhandlede begrænsede udbud, henvises til de kriterier, den ordregivende myndighed ønsker at lægge til grund, jfr. ovenfor punkt 25 og direktivets art. 25, idet den ordregivende myndighed efter licitationsloven er forpligtet til at antage det billigste bud, medmindre andet udtrykkeligt fastsættes ved opfordringen til at byde, jfr. lovens § 3, stk. 2.

29. For så vidt angår udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder henvises til Boligministeriets cirkulære af 4. oktober 1974 om EF-Rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (Rådets direktiver 71/

304/EØF og 71/305/EØF af 26. juli 1971). Det bemærkes, at disse direktiver alene omfatter bygge- og anlægsarbejder, og ikke leverancer inden for bygge- og anlægsvirksomhed såsom indkøb af materialer, halvfabrikata, byggeelementer og installationsgenstande o. lign. Leverancer inden for offentlig bygge- og anlægsvirksomhed er herefter omfattet af direktivet om offentlige indkøb.

IX. Andre bestemmelser.

30. Til at behandle de problemer, der måtte opstå ved anvendelsen af direktiverne om offentlige indkøbsaftaler og om offentlige bygge- og anlægsarbejder (jfr. Boligministeriets cirkulære af 4. oktober 1974), er der inden for EF nedsat et »Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler«. Udvalget er nedsat ved Rådets afgørelse af 26. juli 1971 (71/306/EØF) som ændret ved Rådets afgørelse af 21. december 1976 (77/63/EØF). Udvalget består af en repræsentant og to suppleanter fra hvert EF-land, samt en repræsentant for Kommissionen som formand. Danmark er i Udvalget repræsenteret ved Direktoratet for Statens Indkøb med suppleanter fra Boligministeriet og Handelsministeriet.

31. Med henblik på en fælles overvågning af, hvorledes direktivet bliver anvendt, indeholder direktivet i artikel 29 og artikel 6, stk. 2, visse forpligtelser til indsendelse af statistiske oplysninger om foretagne indkøb. Nærmere meddelelse herom vil tilgå de ordregivende myndigheder fra Direktoratet for Statens Indkøb, hvortil oplysningerne skal indsendes.

Hvert år inden den 1. marts skal der indsendes en statistisk opgørelse over de indkøbsaftaler, som i det foregående kalenderår er indgået inden for direktivets anvendelsesområde af de ordregivende myndigheder. Første opgørelse omfattende perioden fra 1. juli til 31. december 1978 skal indsendes til Direktoratet for Statens Indkøb inden 1. marts 1979. Denne rapportering skal ikke foretages af de primær- eller amtskommunale ordregivende myndigheder. Derimod kan Kommissionen efter behov indkalde statistiske og andre oplysninger fra samtlige ordregivende myndigheder til brug ved drøftelser i det Rådgivende Udvalg for Offentlige Afta-

ler. Meddelelse herom vil i sådanne tilfælde tilgå de pågældende myndigheder fra Direktoratet for Statens Indkøb.

Desuden gælder for samtlige ordregivende myndigheder, også amts- og primærkommunale myndigheder, at al relevant dokumentation om hver enkelt udbudsprocedure skal registreres og opbevares i mindst to år af hensyn til eventuelle klagesager, herunder samtlige modtagne henvendelser i sagen.

Den særlige bestemmelse i direktivets artikel 6, stk. 2, fastsætter en mere speciel rapporteringspligt om anvendelsen af undtagelsesbestemmelserne i artikel 6, stk. 1. Heller ikke denne forpligtelse gælder for primær- og amtskommunale ordregivende myndigheder. Indholdet af de her krævede statistiske oplysninger er klart fastlagt i selve direktivet. Hvert år indsendes en opstilling over antallet og værdien af de indkøbsaftaler, der i det foregående kalenderår er indgået uden anvendelse af offentligt eller begrænset udbud under påberåbelse af artikel 6, og med angivelse af hver enkelt af de undtagelsesbestemmelser i artikel 6, stk. 1, litra a-f, der har været benyttet. Disse oplysninger indsendes ligeledes til Direktoratet for Statens Indkøb inden den 1. marts hvert år, første gang inden den 1. marts 1979 med oplysninger vedrørende perioden fra 1. juli til 31. december 1978.

Finansministeriet, administrationsdepartementet, den 19. juni 1978.

KNUD HEINESEN

/J. U. Moos

Det er således nødvendigt, at samtlige statslige ordregivende myndigheder (også de ovenfor under punkt 5 d, henhørende statslige organer) snarest tilrettelægger en registrering med henblik på den ovennævnte rapportering.

Endelig henledes opmærksomheden på bestemmelsen i direktivets artikel 31 om, at Kommissionen skal underrettes om de vigtigste administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som udstedes vedrørende forhold, der falder inden for direktivets anvendelsesområde. Når centrale myndigheder eller enkelte ordregivende myndigheder fastsætter nye eller ændrer bestående bestemmelser eller retningslinjer af denne art, skal Direktoratet for Statens Indkøb derfor underrettes herom, således at de fornødne meddelelser til Kommissionen kan udarbejdes.

32. Eventuelle tvivlsspørgsmål om direktivets fortolkning og praktiske anvendelse rettes til Direktoratet for Statens Indkøb, Bredgade 20, 1260 København K., tlf. 01-11 40 41.

Direktoratet for Statens Indkøb vil i øvrigt i det omfang man finder det fornødent, foranledige tvivlsspørgsmål behandlet af EF's Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler.

Dokumentet er Historisk**BEK nr 740 af 27/08/1992 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 08-09-1992

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 297 af 05/05/1993 § 1
- BEK nr 558 af 24/06/1994

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om udbud af bygge- og anlægsarbejder inden for vand-, og energiforsyning samt transport og telekommunikation i De Europæiske Fællesskaber (* 1)

I medfør af §§ 1 og 3 i lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter overholde bestemmelserne i:

- 1) Direktiv nr. 90/531/EØF af 17. september 1990 om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation og
- 2) Direktiv 71/304/EØF af 26. juli 1971 om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer og filialer.

Stk.2. Direktiverne er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk.2 i lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregivende myndighed, der tildeler en kontrakt efter artikel i 27 direktiv nr. 90/531/EØF, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk.3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 3. Såfremt EF-Kommissionen meddeler tilladelse til at ordregivere, der udnytter geografiske områder med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan anvende de i artikel 3 i direktiv 90/531/EØF fastsatte udbudsprocedurer, kan boligministeren efter forhandling med energiministeren fastsætte, at direktiv 90/531/EØF bortset fra artikel 3 ikke finder anvendelse for disse ordregivere.

§ 4. Med bøde eller hæfte straffes den, der

- 1) som ordregiver overtræder bestemmelserne i artikel 3, stk. 2, artikel 4, stk.1 og 2, artikel 5, stk.3 og 4, artikel 6, stk.3, artikel 7, stk. 2, artikel 8, stk.2, artikel 12, stk.6, 8 og 9, artikel 13, artikel 15, artikel 16, stk 1-3, artikel 17, stk. 1 litra b), stk. 2 og stk. 3, artikel 18, stk. 1, artikel 19, stk. 5, artikel 20, artikel 22, artikel 24, stk. 2-9, artikel 25, artikel 27, artikel 29, stk. 3 og artikel 33 i det i § 1 stk. 1, nr. 1, nævnte direktiv eller
- 2) overtræder bestemmelserne i artikel 3 i det i § 1, stk 1, nr. 2, nævnte direktiv.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der efter § 3 i lovbekendtgørelse nr. 600 af 30.juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb mv. pålægges selska-bet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Dokumentet er Historisk

§ 5. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1993 for arbejder, der udbydes efter dette tidspunkt.

Bygge- og Boligstyrelsen den 27. august 1992

H. E. Rasmussen

/ Bjarne Strand

Bilag 1

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS DIREKTIV

af 17. september 1990

om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og

energiforsyning samt transport og telekommunikation

- (90/531/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER har

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske

Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum,

artikel 66, artikel 100 A og artikel 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen(* 1),

i samarbejde med Europa-Parlamentet(* 2),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg(*

- 3), og

ud fra følgende betragtninger:

Det er nødvendigt at vedtage foranstaltninger med henblik på gradvis

oprettelse af det indre marked i løbet af perioden indtil den 31.

december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre

grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser

og kapital;

Det Europæiske Råd har vedtaget konklusioner om nødvendigheden af at

virkeliggøre et indre enhedsmarked;

Dokumentet er Historisk

Dokumentet er Historisk**BEK nr 298 af 05/05/1993 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 18-05-1993

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 557 af 24/06/1994

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i De Europæiske Fællesskaber

(Udbudsbekendtgørelsen for forsyningsvirksomhed)

§ 1. I Industriministeriets bekendtgørelse nr. 741 af 27. august 1992 om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i De Europæiske Fællesskaber foretages følgende ændringer:

I § 2 ændres »ordregivende myndighed« til: »ordregiver«.

§ 2. Bekendtgørelsen træder i kraft den 19. maj 1993.

Industriministeriet, den 5. maj 1993

Jan Trøjborg

/ Kæte W. Andreasen

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

BEK nr 741 af 27/08/1992 Historisk

Offentliggørelsesdato: 08-09-1992

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 298 af 05/05/1993
- BEK nr 557 af 24/06/1994

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om udbud af indkøb inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation i De Europæiske Fællesskaber(* 1)

(Udbudsbekendtgørelsen for forsyningsvirksomhed)

I medfør af § 2, stk. 1, og § 3 i lovbekendtgørelse nr. 600 af 30.

juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge-

og anlægskontrakter og indkøb m.v. fastsættes:

§ 1. Ordregivere skal ved indgåelse af indkøbskontrakter overholde bestemmelserne i direktiv nr. 90/531/EØF af 17. september 1990 om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation.

Stk. 2. Direktivet er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

§ 2. Uanset bestemmelsen i § 3, stk. 2 i lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. (licitationsloven) kan en ordregivende myndighed, der tildeler en kontrakt efter artikel 27 i direktiv nr. 90/531/EØF, ikke vælge frit mellem samtlige indkomne bud, og uanset licitationslovens § 3, stk. 3, kan et bud, der ikke er højere end et andet ved licitationen afgivet bud (laveste bud), ikke nedsættes.

§ 3. Såfremt EF-Kommissionen meddeler tilladelse til, at ordregivere, der udnytter geografiske områder med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan anvende de i artikel 3 i direktiv nr. 90/531/EØF fastsatte udbudsprocedurer, kan industriministeren efter forhandling med energiministeren fastsætte, at direktiv nr. 90/531/EØF bortset fra artikel 3 ikke finder anvendelse for disse ordregivere.

§ 4. Med bøde eller hæfte straffes den, der som ordregiver overtræder bestemmelserne i artikel 3, stk. 2, artikel 4, stk. 1 og 2, artikel 5, stk. 3 og 4, artikel 6, stk. 3, artikel 7, stk. 2, artikel 8, stk. 2, artikel 12, stk. 6, 8 og 9, artikel 13, artikel 15, artikel 16, stk. 1-3, artikel 17, stk. 1, litra a), stk. 2 og stk. 3, artikel 18, stk. 1, artikel 19, stk. 5, artikel 20, artikel 22, artikel 24, stk. 2-9, artikel 25, artikel 27, artikel 29, stk. 3 samt artikel 33 i direktiv nr. 90/531/EØF.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelselskab eller lignende, kan der efter § 3 i lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb mv. pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 5. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1993 og har virkning for indkøb, der udbydes efter dette tidspunkt.

Industriministeriet, den 27. august 1992

Dokumentet er Historisk

Anne Birgitte Lundholt

/ Bjarne Bang Christensen

Bilag 1

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS DIREKTIV

af 17. september 1990

om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation

- (90/531/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER har

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske

Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, sidste punktum,

artikel 66, artikel 100 A og artikel 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen(* 1),

i samarbejde med Europa-Parlamentet(* 2),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg(*

- 3), og

ud fra følgende betragtninger:

Det er nødvendigt at vedtage foranstaltninger med henblik på gradvis

oprettelse af det indre marked i løbet af perioden indtil den 31.

december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre

grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og

kapital;

Det Europæiske Råd har vedtaget konklusioner om nødvendigheden af at

virkeliggøre et indre enhedsmarked;

restriktioner, der hindrer fri udveksling af varer og tjenesteydelser

i forbindelse med indkøbskontrakter inden for vand-, energi-,

Dokumentet er Historisk

LBK nr 336 af 13/05/1997 Gældende
Offentliggørelsesdato: 23-05-1997
Finansministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love (Effektivisering af inddrivelsen af restancer til det offentlige)

Herved bekendtgøres lov nr. 1093 af 21. december 1994 om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love med de ændringer, der følger af § 8 i lov nr. 1048 af 11. december 1996. Finansministeriets lovbekendtgørelse nr. 336 af 13. maj 1997

Offentlige udbudsforretninger

§ 1. En ordregiver, jf. § 2, der udbyder bygge- og anlægsarbejder samt indkøb af varer eller tjenesteydelser, skal i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsmaterialet kræve, at enhver tilbudsgiver samtidig med afgivelsen af sit tilbud afgiver en erklæring på tro og love om, i hvilket omfang tilbudsgiveren har ubetalt, forfalden gæld på over 100.000 kr. til det offentlige, jf. § 2, stk. 2.

Stk. 2. En ordregiver må ikke antage et tilbud fra en tilbudsgiver, der ikke har afgivet den i stk. 1 nævnte gældserklæring, eller som har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, der overstiger 100.000 kr. En ordregiver kan dog antage et tilbud fra en tilbudsgiver, som har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, hvis samtlige tilbudsgivere, der opfylder betingelserne i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsmaterialet, har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, der overstiger 100.000 kr. En ordregiver kan endvidere antage et tilbud fra en tilbudsgiver, som har ubetalt, forfalden gæld på over 100.000 kr. til det offentlige, hvis tilbudsgiveren stiller sikkerhed for betaling af den del af gælden, der overstiger 100.000 kr. Det samme gælder, hvis tilbudsgiver i rimelig tid inden tilbudstidspunktet har indgået aftale med inddrivelsesmyndigheden om en afviklingsordning, og denne ordning er overholdt.

Stk. 3. Uanset gældens størrelse kan en ordregiver udelukke en tilbudsgiver fra at deltage i en udbudsforretning under henvisning til, at denne har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige.

§ 2. Ved ordregivere forstås i denne lov alle dele af den offentlige forvaltning samt modtagere af støtte til almene boliger efter lov om almene boliger m.v. eller den tidligere lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 722 af 1. august 1996, selvejende ungdomsboliger og kollektive bofællesskaber efter den tidligere lov om boligbyggeri samt til ældreboliger efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996.

Stk. 2. Ved gæld til det offentlige forstås i denne lov, at en tilbudsgiver ikke har opfyldt sine forpligtelser til at betale skatter, afgifter samt bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen i Danmark eller det land, hvor tilbudsgiveren er etableret.

§ 3. En tilbudsgiver, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sit gældsforhold til det offentlige, jf. § 1, stk. 1, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 2. En ordregiver, der overtræder § 1, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., straffes med bøde.

Stk. 3. Er overtrædelserne begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelserne begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§§ 4-10. (Udelades)(* 1)

Ikrafttræden

§ 11. §§ 1-3 træder i kraft den 1. januar 1995.

Stk. 2. (Udelades)(2)*

Stk. 3. (Udelades)(3)*

§ 12. (Udelades)(* 4)

Lov nr. 1048, hvis § 8 ændrer § 2, stk. 1, indeholder i § 18 følgende ikrafttrædelsesbestemmelser:

§ 18

Loven træder i kraft den 1. januar 1997.

Finansministeriet, den 13. maj 1997

Mogens Lykketoft

/ Karsten Olsen

Officielle noter

(* 1) Bestemmelserne vedrører ændringer i lov om offentlige myndigheders registre, lov om private registre, lov om DSB, lov om hovedstadsområdetets kollektive persontrafik, lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (kildeskat), lov om arbejdsmarkedsfonde og lov om merværdiafgift.

(* 2) Bestemmelserne vedrører ikrafttrædelsen af §§ 4-7.

(* 3) Bestemmelserne vedrører ikrafttrædelsen af §§ 8-10.

(* 4) Bestemmelserne vedrører ikrafttrædelsen af §§ 4 og 5 på Færøerne og i Grønland.

Dokumentet er Historisk**CIS nr 34 af 25/03/1997 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 25-03-1997

Justitsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- VEJ nr 17 af 19/01/2001

Den fulde tekst

Offentlige myndigheders indberetning af skyldnere til private kreditoplysningsbureauer (* 1)

Registertilsynet udsendte den 25. september 1995 en vejledning om offentlige myndigheders indberetning af skyldnere til private kreditoplysningsbureauer. Vejledningen er optrykt som nr. 155 i Ministerialtidende 1995.

Ved lov nr. 1204 af 27. december 1996 er der gennemført følgende ændringer af lov om offentlige myndigheders registre § 20 b:

1. § 20 b, stk. 1, nr. 2, affattes således:

- "2) den samlede gæld er forfalden og overstiger 7.500 kr., idet der dog ikke heri må indgå gældsposter, der er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling."

2. I § 20 b indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

"Stk. 2. Det er en betingelse, at den samlede gæld, jf. stk. 1, nr. 2, administreres af samme inddrivelsesmyndighed."

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

Lovændringen trådte i kraft den 1. januar 1997.

Udover at sænke beløbsgrænsen fra 25.000 kr. til 7.500 kr. er der med lovændringen givet myndighederne afgang til at kumulere flere forskellige slags krav. Det er den myndighed, der forestår inddrivelsen, der har mulighed for at kumulere fordringer i forbindelse med indberetning af en skyldner, og det er ikke en betingelse, at myndigheden tillige er den oprindelige kreditor for tilgodehavendet.

Med venlig hilsen

Lena Andersen

LOV nr 1048 af 11/12/1996 Gældende

Offentliggørelsesdato: 12-12-1996

Socialministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 231 af 02/04/1997
- LBK nr 336 af 13/05/1997
- LOV nr 381 af 10/06/1997
- LOV nr 380 af 10/06/1997 § 3
- LOV nr 382 af 10/06/1997 § 2 og § 6
- LBK nr 488 af 11/06/1997
- LBK nr 571 af 04/07/1997
- LBK nr 708 af 08/09/1997
- LBK nr 814 af 26/10/1997
- LBK nr 819 af 03/11/1997
- LOV nr 980 af 17/12/1997
- LBK nr 22 af 14/01/1998
- LBK nr 59 af 29/01/1998
- LBK nr 167 af 12/03/1998
- LBK nr 1062 af 14/12/2001
- LBK nr 53 af 30/01/2006

Den fulde tekst

Lov om ændring af lov om byfornyelse og boligforbedring, lov om privat byfornyelse, lov om leje og forskellige andre love (Ændringer som konsekvens af lov om almene boliger m.v.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Boligministeriet

§ 1

I lov om byfornyelse og boligforbedring, jf. lovbekendtgørelse nr. 820 af 15. september 1994, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1064 af 20. december 1995 og § 6 i lov nr. 1082 af 20. december 1995, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 5, 3. pkt., ændres »almennyttig andelsboligforening efter reglerne i lov om boligbyggeri« til: »almen andelsboligorganisation, jf. lov om almene boliger m.v. § 9, stk. 2«.
2. I § 14, stk. 7, 1. pkt., ændres »almennyttig boligforening« til: »almen andelsboligorganisation«.
3. I § 14, stk. 7, 2. pkt., indsættes efter »andelsboligforeningen«: »eller andelsboligorganisationen«.
4. I § 14, stk. 7, 3. pkt., indsættes efter »foreningen«: »eller organisationen«.
5. I § 14, stk. 8, 1. pkt., indsættes efter »Foreningen«: »eller organisationen«.
6. I § 15, stk. 2, 1. pkt., ændres »almennyttig andelsboligforening« til: »almen andelsboligorganisation«.
7. I § 15, stk. 2, 2. pkt., ændres »foreningen« til: »organisationen« og »andelsboligforeningen« til: »andelsboligorganisationen«.

8. I § 15, stk. 4, 1. pkt., ændres »almennyttig andelsboligforening« til: »almen andelsboligorganisation«.

9. I § 18 indsættes efter »andelsboligforeninger«: »og andelsboligorganisationer«.

10. I § 42, stk. 1, ændres »almennyttige boligselskaber, jf. § 2 i lov om boligbyggeri« til: »almene boligorganisationer, jf. § 1 i lov om almene boliger m.v.«

11. § 60, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

»Lejen kan ikke overstige lejen i nyt alment boligbyggeri i området opført med støtte efter lov om almene boliger m.v. eller den tidligere lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 722 af 1. august 1996.«

12. I § 60, stk. 6, 1. pkt., ændres »almennyttigt« til: »alment«.

13. I § 60, stk. 6, *litra a*, ændres »almennyttigt« til: »alment«.

14. § 60, stk. 9, affattes således:

»Stk. 9. Stk. 8 finder ikke anvendelse på lejemål i ejendomme, som ved lejemålets indgåelse ejes eller blev ejet af en almen boligorganisation, jf. § 1 i lov om almene boliger m.v., et almennyttigt boligselskab, jf. § 2 i den tidligere lov om boligbyggeri, eller af institutioner som nævnt i kapitel 11 og 12 i den tidligere lov om boligbyggeri.«

15. I § 62, stk. 1, 2. pkt., ændres »almennyttigt« til: »alment« og »lov om boligbyggeri« til: »lov om almene boliger m.v.«

16. I § 62, stk. 2, 3. pkt., ændres »et almennyttigt boligselskab, jf. § 2 i lov om boligbyggeri« til: »en almen boligorganisation, jf. § 1 i lov om almene boliger m.v.« og »§ 7 i lov om boligbyggeri« til: »§ 45 i lov om almene boliger m.v.«

17. § 71, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Ved behandlingen af sager om ejendomme, der tilhører almene boligorganisationer, jf. lov om almene boliger m.v., erstattes det efter indstilling af grundejerforeninger valgte medlem af boligkommissionen dog af et medlem, der vælges efter indstilling af de pågældende boligorganisationer i kommunen, og det efter indstilling af lejerforeninger valgte medlem af et medlem, der vælges efter indstilling fra afdelingsbestyrelserne i de almene boligorganisationer i kommunen.«

18. I § 90, stk. 7, ændres »almennyttig andelsboligforening efter reglerne i lov om boligbyggeri« til: »almen andelsboligorganisation efter reglerne i lov om almene boliger m.v.«

§ 2

I lov om privat byfornyelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 1. februar 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, nr. 2, ændres »almennyttige boligselskaber godkendt efter lov om boligbyggeri« til: »almene boligorganisationer, jf. lov om almene boliger m.v.«

2. I § 2, stk. 1, nr. 5, ændres »almennyttige boligselskaber« til: »almene boligorganisationer«.

3. Overskriften til *kapitel 2 A* affattes således:

»Almene boligorganisationer«.

4. I § 12 a, stk. 1, ændres »almennyttige boligselskaber« til: »almene boligorganisationer«.

5. I § 12 a, stk. 3, ændres »§ 12, stk. 4, i lov om boligbyggeri« til: »§ 68 i lov om almene boliger m.v.«

6. I § 12 b, 1. pkt., ændres »boligselskabet« til: »boligorganisationen«.

7. I § 12 c, stk. 1, 1. pkt., ændres »boligselskabet« til: »boligorganisationen«.

8. I § 12 d, stk. 3, 2. pkt., ændres »det almennyttige boligselskab« til: »den almene boligorganisation«.

§ 3

I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 837 af 20. september 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 46, stk. 2, 1. pkt., og i § 46 p, stk. 2, ændres »almennyttige boligselskaber« til: »almene boligorganisationer«.
2. I § 74, stk. 1, ændres »et almennyttigt boligselskab« til: »en almen boligorganisation«.
3. I § 75, stk. 5, i § 76, i § 83, stk. 2, og i § 93, stk. 3, ændres »i lov om« til: »i den tidligere lov om«, og efter »personer med handicap« indsættes: », jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.«
4. I § 85, stk. 3, ændres »i medfør af lov om boliger for ældre og personer med handicap« til: »i medfør af den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller til almene ældreboliger efter lov om almene boliger m.v.«, og »efter lov om boliger for ældre og personer med handicap« til: »efter de nævnte love«.
5. I § 85, stk. 4, ændres »lov om boliger for ældre og personer med handicap« til: »de i stk. 3 nævnte love«.
6. § 100, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Reglerne om tilbudspligt finder ikke anvendelse ved overdragelse af almene boligorganisationers ejendomme, hvis ejendommene fortsat ejes af en almen boligorganisation, eller ved overdragelse af ejendomme i forbindelse med, at selvejende ældreboliger, selvejende lette kollektivboliger eller selvejende ungdomsboliginstitutioner sammenlægges eller omdannes til en afdeling af en almen boligorganisation.«

§ 4

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 913 af 17. oktober 1996, foretages følgende ændring:

1. § 4, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Reglerne i kapitel II-VI, VIII og VIII A gælder ikke for lejeforhold i ejendomme, som ved lejemålets indgåelse ejes af

- 1) en almen boligorganisation, jf. § 1 i lov om almene boliger m.v.,
- 2) en selvejende institution, hvor boligerne er opført efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, den tidligere lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 722 af 1. august 1996, eller lov om almene boliger m.v., eller
- 3) en kommune eller en amtskommune, når boligerne er almene ældreboliger.«

§ 5

I lov om ejerlejligheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 647 af 25. juli 1995, foretages følgende ændringer:

1. § 10, stk. 1, nr. 6 og 7, affattes således:

6. Bygninger, hvor en del af bygningen skal indrettes til ældreboliger eller almene ældreboliger, når kommunalbestyrelsen attesterer, at en del af bygningen indrettes til boliger, der får eller har fået tilsagn om støtte efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller lov om almene boliger m.v. Ældreboligerne eller de almene ældreboliger skal efter opdelingen hver for sig udgøre en samlet ejerlejlighed.

7. Bygninger, der er kondemneret i henhold til lov om byfornyelse og boligforbedring eller den tidligere lov om boligtilsyn, når kommunalbestyrelsen attesterer, at mindst halvdelen af bygningernes bruttoetageareal efter bygnings- og boligregisteret indrettes til ungdomsboliger, der har fået tilsagn om statsstøtte til indretning eller opførelse efter den tidligere byggestøtte-, kollegiestøtte- eller boligbyggerilovgivning eller efter § 15, stk. 3, i lov om byfornyelse og boligforbedring eller til almene ungdomsboliger, der får eller har fået tilsagn om støtte efter lov om almene boliger m.v., og den resterende del af bruttoetagearealet indrettes til andet end beboelse. Ungdomsboligerne eller de almene ungdomsboliger skal efter opdelingen udgøre en samlet ejerlejlighed.'

2. I § 10, stk. 2, nr. 2, 1. pkt., ændres »almennyttige boligselskaber, jf. kapitel 2 i lov om boligbyggeri« til: »almene boligorganisationer, jf. § 1 i lov om almene boliger m.v.«

§ 6

I lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 96 af 22. februar 1996, foretages følgende ændringer:

1. § 5, nr. 2, affattes således:

- »2) at ansøgeren benytter en bolig her i landet til helårsbeboelse.«

2. § 9, stk. 1, affattes således:

»Boligstøtte kan kun ydes, når boligen er forsynet med køkken med indlagt vand og forsvarligt afløb for spildevand (lejlighed), jf. dog stk. 2 og 3.«

3. I § 9 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

»Stk. 2. Boligstøtte kan ydes til boliger uden selvstændigt køkken etableret i medfør af § 4 i den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller § 110, stk. 2, i lov om almene boliger m.v. samt til deltagere i kollektive bofællesskaber, jf. kapitel 4 a.

Stk. 3. Støtte til betaling af beboerindskud m.v. kan ydes til boliger uden selvstændigt køkken i de i kapitel 10 og 11 nævnte tilfælde.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

4. I § 10, stk. 4, 2. pkt., ændres »§ 10 a i lov om boligbyggeri« til: »§ 66 i lov om almene boliger m.v.«

5. § 13, stk. 1, nr. 2, affattes således:

- »2) at samlivet ophører ved ægtefællens optagelse i plejeboliger efter § 1, stk. 1, 2. pkt., i den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., ved ægtefællens optagelse på plejehjem, institution til personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap eller psykiatrisk institution eller ved bestemmelse om ægtefællens optagelse i de nævnte plejeboliger eller på plejehjem under dennes indlæggelse på somatisk sygehus,».

6. § 13, stk. 1, nr. 4, affattes således:

- »4) at husstandsfuldskabet ophører ved, at en person, der havde fælles husstand med pensionisten, optages i plejeboliger som nævnt i nr. 2, på plejehjem, institution til personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap eller psykiatrisk institution eller ved bestemmelse om personens optagelse i de nævnte plejeboliger eller på plejehjem under dennes indlæggelse på somatisk sygehus.«

7. § 14, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Den i stk. 1 nævnte grænse finder ikke anvendelse, hvor kommunalbestyrelsen anviser en ældrebolig, jf. den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller en almen bolig, jf. lov om almene boliger m.v., til en person, der er berettiget til boligydelse.«

8. § 23, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte grænse finder ikke anvendelse, hvor kommunalbestyrelsen anviser en ældrebolig, jf. den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller en almen bolig, jf. lov om almene boliger m.v., til en person, der er berettiget til boligydelse.«

9. I § 24 a, stk. 1, nr. 1, ændres »et almennyttigt boligselskab, jf. § 2 i lov om boligbyggeri« til: »en almen boligorganisation, jf. § 1 i lov om almene boliger m.v.«

10. I § 32, stk. 2, ændres »almennyttige boligselskaber, jf. kapitel 2 i lov om boligbyggeri« til: »almene boligorganisationer, jf. § 1 i lov om almene boliger m.v.«

11. I § 39, stk. 2, 2. pkt., og i § 39, stk. 3, nr. 4, ændres »i lov om boliger« til: »i den tidligere lov om boliger«, og efter »med handicap« indsættes: », jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.«

12. § 54, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Efter bestemmelserne i §§ 55 og 56 ydes efter ansøgning lån til betaling af beboerindskud i byggeri omfattet af lov om almene boliger m.v. bortset fra almene ungdomsboliger uden selvstændigt køkken og i ejendomme, der tilhører almennyttige institutioner, såfremt der til disse sidste ejendomme opføres er bevilget statsstøtte i medfør af lov om boligbyggeri kapitel 12 eller tidligere boligbyggerilove, jf. senest lovbekendtgørelse nr. 483 af 16. august 1973 kapitel 6.«

13. I § 54, stk. 2, nr. 1, og i § 59, stk. 2, indsættes efter »i henhold til«: »den tidligere« og efter »handicap«: », jf. lovbekendtgørelse

nr. 316 af 24. april 1996, og på almene ældreboliger omfattet af lov om almene boliger m.v.«

14. I § 54, stk. 3, indsættes efter »ældrebolig«: »eller almen ældrebolig«.

15. I § 56 a, stk. 2, og i § 59, stk. 4, ændres »§ 14, stk. 8, i lov om boligbyggeri« til: »§ 51, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.«

16. I § 57 indsættes efter »§ 68, stk. 1,«: »og lov om almene boliger m.v. § 52, stk. 1,«.

17. I § 59, stk. 1, 1. pkt., ændres »almennyttigt byggeri, jf. kapitel 2 i lov om boligbyggeri« til: »byggeri omfattet af lov om almene boliger m.v. bortset fra almene ungdomsboliger uden selvstændigt køkken«.

18. I § 61, stk. 1 og 3, ændres »boligselskabet« til: »boligorganisationen«.

19. I § 61, stk. 3, ændres »selskabet« til: »organisationen«.

20. I § 61, stk. 5, ændres »boligindskud« til: »beboerindskud«.

21. I § 62 ændres »§ 11, stk. 3, i lov om boligbyggeri« til: »§ 71, stk. 3, i lov om almene boliger m.v.«

22. I § 66, stk. 1, ændres »almennyttigt byggeri, jf. kapitel 2 i lov om boligbyggeri« til: »byggeri omfattet af lov om almene boliger m.v.«

23. I § 73, stk. 2, ændres »§ 17, stk. 7, i lov om boliger for ældre og personer med handicap« til: »§ 63, stk. 2, i lov om almene boliger m.v.«

24. § 75 a affattes således:

» § 75 a. Amtskommunen refunderer kommunens nettoudgifter til boligstøtte til beboere i ældreboliger og almene ældreboliger opført i medfør af § 5 a i den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, henholdsvis § 115, stk. 4, i lov om almene boliger m.v.

Stk. 2. Tilsvarende refunderes beliggenhedskommunens nettoudgifter til boligstøtte til beboere i ældreboliger og almene ældreboliger af den kommune, der har givet tilsagn om ombygning af et plejehjem til de pågældende boliger efter § 5 b i den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap eller § 115, stk. 3, i lov om almene boliger m.v.«

25. I § 76, stk. 1 og 2, ændres »§ 17 i lov om boliger for ældre og personer med handicap« til: »§ 63 i lov om almene boliger m.v.«

26. § 76, stk. 4, 1. pkt., affattes således:

»Ud over de tilfælde, der er nævnt i stk. 1-3, kan det ved aftale mellem kommunalbestyrelserne i henholdsvis opholdskommunen og en tidligere opholdskommune aftales, at opholdskommunen får sin nettoudgift til boligstøtte refunderet af en tidligere opholdskommune, såfremt der i medfør af den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller lov om almene boliger m.v. anvises en ældrebolig henholdsvis en almen ældrebolig til en ældre eller person med handicap.«

Erhvervsministeriet

§ 7

I lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 547 af 20. juni 1996, foretages følgende ændring:

1. I § 1, stk. 4, nr. 3, ændres »almennyttige boligselskaber« til: »almene boligorganisationer«.

Finansministeriet

§ 8

I lov nr. 1093 af 21. december 1994 om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love. (Effektivisering af inddrivelsen af restancer til det offentlige) foretages følgende ændring:

1. § 2, stk. 1, affattes således:

»Ved ordregivere forstås i denne lov alle dele af den offentlige forvaltning samt modtagere af støtte til almene boliger efter lov om almene boliger m.v. eller den tidligere lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 722 af 1. august 1996, selvejende ungdomsboliger og kollektive bofællesskaber efter den tidligere lov om boligbyggeri samt til ældreboliger efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996.«

Socialministeriet

§ 9

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996, som ændret senest ved lov nr. 497 af 12. juni 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 11, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »§ 115, stk. 2 og 3,»: »§ 63 i lov om almene boliger m.v.«, efter »§ 17, stk. 5, i«: »den tidligere« og efter »med handicap«: », jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996«.
2. I § 11, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »en ældrebolig i medfør af«: »den tidligere« og efter »ældre og personer med handicap«: », jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, eller en almen ældrebolig i medfør af lov om almene boliger m.v.«
3. I § 11, stk. 2, 2. pkt., ændres »et almennyttigt boligselskab« til: »en almen boligorganisation«.

§ 10

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 612 af 24. juni 1996, foretages følgende ændring:

1. § 58, stk. 1, nr. 2, affattes således:

- »2) En ældrebolig efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996, en almen ældrebolig efter lov om almene boliger m.v. eller en byfornyset bolig i medfør af lov om byfornyelse og boligforbedring, når optagelse er sket i medfør af § 11, stk. 2, i lov om social bistand, § 17, stk. 5, i den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap eller § 63 i lov om almene boliger m.v.«

Indenrigsministeriet

§ 11

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 615 af 18. juli 1995, foretages følgende ændring:

1. I § 68, stk. 2, ændres »lov om boliger for ældre og personer med handicap« til: »lov om almene boliger m.v.«

§ 12

I lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 616 af 18. juli 1995, som ændret ved lov nr. 222 af 27. marts 1996, foretages følgende ændring:

1. I § 51 a, stk. 2, ændres »lov om boliger for ældre og personer med handicap« til: »lov om almene boliger m.v.«

§ 13

I lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 555 af 30. juni 1995, som ændret ved § 2 i lov nr. 223 af 27. marts 1996, foretages følgende ændringer:

1. § 20, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Til kommunerne i hovedstadsområdet ydes et udligningstilskud svarende til kommunernes nettoudgifter til individuel boligstøtte m.v. i henhold til lov om individuel boligstøtte og en nærmere andel af visse kommunale nettoudgifter i henhold til den tidligere lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 722 af 1. august 1996, lov om almene boliger m.v., lov om byfornyelse og boligforbedring og den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996. Samtlige kommuner i hovedstadsområdet bidrager til det årlige tilskud i forhold til den enkelte kommunes andel af det samlede kommunale beskatningsgrundlag i hovedstadsområdet.«

2. I § 25, stk. 3, ændres »lov om boliger for ældre og personer med handicap« til: »lov om almene boliger m.v.«

§ 14

I lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 759 af 19. august 1994, som ændret senest ved lov nr. 472 af 12. juni 1996, foretages følgende ændringer:

1. § 54, stk. 1, nr. 4, 1. pkt., affattes således:

»Almene ældreboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., og ældreboliger, der er omfattet af den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 24. april 1996.«

2. I § 55, stk. 2, ændres »§ 54, stk. 1, nr. 2-3« til: »§ 54, stk. 1, nr. 2-4«.

Skatteministeriet

§ 15

I lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (selskabsskatteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 769 af 19. september 1995, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 487 af 12. juni 1996, foretages følgende ændring:

1. § 3, stk. 1, nr. 6, affattes således:

- »6) Landsbyggefonden samt boligorganisationer, der er godkendt af kommunalbestyrelsen til at udøve almen boligvirksomhed, for så vidt indtægterne - bortset fra normal forrentning af en eventuel indskudskapital - ifølge vedtægtsmæssig bestemmelse udelukkende kan anvendes til fremme af alment boligbyggeri eller lignende af boligministeren godkendt formål.«

§ 16

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 869 af 15. november 1995, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 488 af 12. juni 1996, foretages følgende ændring:

1. I § 7, *litra o*, ændres »boligbyggeri« til: »almene boliger m.v.« og »almennyttig« til: »almen«.

Økonomiministeriet

§ 17

I realkreditloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 924 af 23. oktober 1996, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til § 30 affattes således:

»Alment boligbyggeri«.

2. I § 30, stk. 1, ændres »stk. 2-6« til: »stk. 2-7«.

3. I § 30, stk. 1 og 4, ændres »almennyttigt« til: »alment«.

4. I § 30, stk. 2, ændres »Til opførelse, herunder af forsøgsbyggeri i henhold til kapitel 8 og § 62 a i lov om boligbyggeri« til: »Til etablering af almene boliger efter § 115, stk. 1-4, i lov om almene boliger m.v., herunder af forsøgsbyggeri i henhold til kapitel 10 i lov om almene boliger m.v.«

5. I § 30 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Til nedsættelse af beboerindskud i tidligere lette kollektivboliger, jf. § 73, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., kan ydes indekslån, type IS, mod garanti fra kommunalbestyrelsen for hele lånet. Den maksimale løbetid er 50 år.«

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 6 og 7.

6. I § 30, stk. 5, der bliver stk. 6, indsættes efter »Til andre formål kan«: »med kommunalbestyrelsens godkendelse«.

7. I § 30, stk. 5, der bliver stk. 6, ophæves *sidste pkt.*

8. I § 30, stk. 6, der bliver stk. 7, ændres »stk. 2, stk. 4 og stk. 5, 4. pkt.« til: »stk. 2, 4 og 5« og »lov om boligbyggeri« til: »lov om almene boliger m.v.«

9. I § 30, stk. 6, 2. pkt., der bliver stk. 7, 2. pkt., ændres »stk. 5, 3. pkt.« til: »stk. 6, 3. pkt.«

10. I § 31, stk. 1, ændres »stk. 2-7« til: »stk. 2-5«.

11. § 31, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4-7 bliver herefter stk. 2-5.

12. I § 31, stk. 6, der bliver stk. 4, indsættes efter »Til andre formål«: »end opførelse, ejerskifte, om- og tilbygning eller de i stk. 3 nævnte«.

13. I § 31, stk. 7, der bliver stk. 5, ændres »stk. 2-3 og stk. 5« til: »stk. 3« og »lov om boligbyggeri« til: »lov om almene boliger m.v.«

14. § 31 a med tilhørende overskrift ophæves.

15. § 32 affattes således:

» § 32. Til andre formål end opførelse, ejerskifte eller om- og tilbygning kan med kommunalbestyrelsens godkendelse ydes nominallån inden for en lånegrænse på 80 pct. Den maksimale løbetid er 30 år.«

16. I § 32 a ændres »kapitel 9 a i lov om boligbyggeri« til: »kapitel 11 i lov om almene boliger m.v.«

17. I § 40, stk. 4, ændres »almennyttigt boligbyggeri« til: »alment boligbyggeri«.

§ 18

Loven træder i kraft den 1. januar 1997.

Givet på Christiansborg Slot, den 11. december 1996

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Ole Løvig Simonsen

Dokumentet er Historisk**CIS nr 155 af 25/09/1995 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 05-10-1995

Justitsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIS nr 34 af 25/03/1997
- VEJ nr 17 af 19/01/2001

Den fulde tekst

Offentlige myndigheders indberetning af skyldnere til private kreditoplysningsbureauer (* 1)

1. Indledning

Ved Finansministerens bekendtgørelse nr. 517 af 23. juni 1995 er §§ 4 - 5 i lov nr. 1093 af 21. december 1994 om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love trådt i kraft den 1. august 1995.

Herved er der i lov om offentlige myndigheders registre indsat en ny § 1, stk. 4, og et nyt kapitel 5 a (§§ 20 a-d), der omhandler offentlige myndigheders videregivelse til private kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. Endvidere er der i lov om private registre kapitel 3, der vedrører kreditoplysningsbureauer, foretaget en tilføjelse til § 12, stk. 3, der omhandler private kreditoplysningsbureauers videregivelse af summariske oplysninger. Ændringen i lov om private registre vedrører oplysninger, modtaget fra offentlige myndigheder.

Lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a m.v. og lov om private registre kapitel 3 vedlægges som henholdsvis bilag 1 og 2.

2. Vejledningens formål

Formålet med denne vejledning er at lette myndighedernes administration af loven. I det følgende belyses spørgsmål om bl.a.:

- betingelserne for at en offentlig myndighed kan videregive oplysninger om skyldnere til private kreditoplysningsbureauer,
- hvilke oplysninger en offentlig myndighed må videregive til private kreditoplysningsbureauer,
- myndighedens pligt til at underrette skyldneren om den påtænkte videregivelse til kreditoplysningsbureauet,
- kreditoplysningsbureauets registrering og videregivelse af oplysninger om gæld, og
- Registertilsynets behandling af klagesager.

3. Generelle bemærkninger

Lovens formål er at tilskynde skyldnere til betaling af gæld til det offentlige, også afdragsvis betaling. Det har været tilsigtet i videst muligt omfang at tilvejebringe en større lighed i behandlingen af gæld til det offentlige i forhold til gæld til private, hvad angår muligheden for at videregive oplysninger om gæld til kreditoplysningsbureauer.

Ved lovændringen har offentlige myndigheder fået adgang til at videregive oplysninger om gæld fra offentlige myndigheders edb-registre til private kreditoplysningsbureauer. Loven

Dokumentet er Historisk

regulerer ikke spørgsmålet om videregivelse af sådanne oplysninger fra manuelle akter.

Offentlige myndigheder har fået adgang til at videregive oplysninger om såvel virksomheder som privatpersoner.

Udtrykket "virksomheder m.v." omfatter alle former for erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende institutioner, foreninger og lignende, uanset om der er tale om en juridisk person eller ej.

Offentlige myndigheder skal være opmærksomme på, at udnyttelse af adgangen til at videregive oplysninger om gæld fra edb-registre skal afspejle sig i de forskrifter, der i henhold til lov om offentlige myndigheders registre måtte være fastsat for de pågældende registre. Videregivelse af oplysninger om gæld kan derfor ikke finde sted, før eventuelle forskrifter for de relevante registre er tilrettet med henblik herpå. Myndigheden kan tillige i forskrifterne for de registre, hvorfra der bliver tale om at videregive oplysningerne, detailregulere videregivelsesadgangen.

Videregivelsen kan ske både skriftligt og via edb. Videregivelsen kan derimod ikke ske mundtligt (telefonisk).

Myndighederne er **ikke forpligtet** til at videregive oplysninger om skyldnere til kreditoplysningsbureauet. Der er med loven alene skabt en mulighed herfor, og den enkelte myndighed kan fastsætte skærpede betingelser for videregivelsen. Dette skyldes ifølge forarbejderne til loven, at det er den enkelte myndighed, der bedst kan vurdere, om en udnyttelse af muligheden for at videregive de pågældende oplysninger vil have den ønskede restanceinddrivelseseffekt.

Den enkelte myndighed har dog pligt til at behandle borgerne lige. En eventuel forskelsbehandling af skyldnere skal derfor kunne begrundes sagligt af myndigheden.

4. Betingelserne for myndighedens videregivelse af oplysninger

Oplysninger om gæld til det offentlige kan i henhold til lovens § 20 b videregives til et kreditoplysningsbureau, hvis

- 1) Det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, eller
- 2) gælden er forfalden og overstiger 25.000 kr., og gælden ikke er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling.

I sidstnævnte situation er det tillige en betingelse for indberetning, at

- 1) gælden kan inddrives ved udpantning, og der er fremsendt 2 rykkere til skyldneren, eller
- 2) der er foretaget eller forsøgt foretaget udlæg for kravet, eller
- 3) kravet er fastslået ved en endelig dom, eller
- 4) det offentlige har erhvervet skyldnerens skriftlige erkendelse af den forfaldne gæld.

Såfremt ovennævnte betingelser er opfyldt, er det yderligere et krav, at myndigheden med mindst 4 ugers varsel orienterer skyldneren om den påtænkte indberetning til kreditoplysningsbureauet, før videregivelse kan finde sted, jf. lovens § 20 c, stk. 1.

Det er en betingelse, at gælden er forfalden, dvs. at det tidspunkt, på hvilket fordringshaveren kan kræve betaling, skal være passeret.

Den gæld, der på videregivelsestidspunktet skal udgøre eller overstige 25.000 kr., består af en hovedfordring samt eventuelle renter og gebyrer m.v. Ved "gæld" forstås en gæld, der udspringer af et konkret retsforhold, der vedrører en bestemt form for ydelse, betaling m.v. Det vil ikke være muligt at kumulere en række mindre, selvstændige krav med henblik på at opfylde beløbsgrænsen på 25.000 kr. Men er der tale om manglende betaling for en løbende ydelse, som f.eks. daginstitutionsbetaling, kan man sammenlægge de enkelte restancer, også selv om de vedrører forskellige børn og forskellige perioder. På tilsvarende måde skal skatte- og afgiftskrav ses under eet, for så vidt der er tale om samme inddrivelsesmyndighed, og uanset om kravene udspringer af forskellige indtægter, dispositioner m.v. og/eller eventuelt er påløbet i forskellige tidsrum.

Med hensyn til den i § 20 b, stk. 2, nr. 1, indeholdte betingelse vedrørende udpantningsret skal myndigheden være opmærksom på, at der udover den omstændighed, at gælden kan inddrives ved udpantning, tillige skal være fremsendt 2 rykkere til skyldneren.

Med hensyn til betingelsen i § 20 b, stk. 2, nr. 2, om, at der skal være foretaget eller forsøgt foretaget udlæg, er det en forudsætning, at skyldneren har været til stede under udlægsforretningen. Det er således ikke tilstrækkeligt, at inddrivelsesmyndigheden har tilsagt skyldneren til en udlægsforretning, hvis skyldneren ikke er mødt op, eller hvis skyldneren ikke er truffet hjemme ved en udgående forretning.

Hvis kravet ikke er tillagt udpantningsret eller udlægget ikke er foretaget eller forsøgt foretaget, vil videregivelse til et privat kreditoplysningsbureau af oplysninger om gælden kun kunne ske, hvis kravet er fastslået ved dom, jf. § 20 b, stk. 2, nr. 3, eller hvis skyldneren, efter at kravet er forfaldent, skriftligt har erkendt den forfaldne gæld, jf. § 20 b, stk. 2, nr. 4.

Dokumentet er Historisk

5. Myndighedens underretning til skyldneren om videregivelsen

Skyldneren skal mindst 4 uger før indberetningen have skriftlig meddelelse om den påtænkte videregivelse af oplysningerne. Skyldneren får herved mulighed for at opklare og rette eventuelle fejl og misforståelser. Endvidere vil varslet give skyldneren mulighed for at undgå indberetning til kreditoplysningsbureauet ved at betale gælden eller indgå en aftale om afdragsvis betaling af gælden.

Meddelelsen, som først kan afgives, når betingelserne for videregivelse i lovens § 20 b er opfyldt, skal indeholde oplysning om:

1. hvilke oplysninger, der vil blive videregivet,
2. til hvilket kreditoplysningsbureau oplysninger vil blive videregivet,
3. hvornår videregivelse vil finde sted, og
4. at videregivelse ikke vil ske, hvis betaling af gælden sker inden videregivelsen, eller hvis der indrømmes henstand eller indgås og overholdes en aftale om afdragsvis betaling.

Når der er forløbet 4 uger fra meddelelsen, og såfremt aftale om betaling af gælden ikke er kommet i stand, og videregivelsesbetingelserne i øvrigt er opfyldt, kan myndigheden videregive oplysningerne til kreditoplysningsbureauet.

Undlades videregivelse, fordi der på dette stadium opnås en aftale, skal der ikke udsendes ny meddelelse, hvis aftalen misligholdes. Men hvis myndigheden i øvrigt undlader at videregive oplysningerne til et kreditoplysningsbureau, og dette ikke er foranlediget af skyldnerens forhold, skal der gives meddelelse på ny, hvis myndigheden senere ønsker at videregive oplysningerne. Myndighedens videregivelse skal derfor i givet fald ske snarest efter 4-ugers periodens udløb.

6. Hvilke oplysninger må myndigheden videregive

- a) **Hvilke oplysningstyper omfatter "oplysninger om gæld"**

Omfattet af udtrykket "oplysninger om gæld" er edb-registrerede oplysninger om skyldnerens identitet (eksempelvis navn, adresse, SE-nummer og telefonnummer samt fødselsdato og år) og gældens størrelse. Disse oplysninger samt oplysninger om kreditors identitet vil kunne videregives.

Der må ikke videregives oplysninger om personnummer. Dette er imidlertid ikke til hinder for, at der benyttes et særligt kontrolnummer - eller for virksomheders vedkommende SE-nummeret - hvis dette kan medvirke til at sikre en entydig identifikation, hvilket bl.a. er vigtigt i forbindelse med sletning.

Ligeledes må der ikke videregives oplysninger om hemmelige telefonnumre, afdøde personer samt beskyttede adresser.

I § 20 a, stk. 2, er det direkte nævnt, at oplysninger som nævnt i lovens § 9, stk. 2, om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om foreningsmæssige, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lignende, ikke må videregives fra den offentlige myndighed. Myndigheden kan der derfor ikke videregive oplysninger om gældens art, f.eks. om gælden udspringer af et krav efter sociallovgivningen.

Af § 20 a, stk. 3, fremgår endvidere, at fortrolige oplysninger videregivet efter reglerne i kapitel 5 a ikke af den grund anses for offentligt tilgængelige i øvrigt. Med en videregivelse efter lovens bestemmelser er der tale om en videregivelse til en lukket kreds bestående af kreditoplysningsbureauet og dets abonnenter, i det omfang disse forespørger på den pågældende person. Abonnenterne vil være kontraktligt forpligtet til at hemmeligholde de modtagne oplysninger. De offentlige myndigheder, som abonnerer på kreditoplysningsbureauet, er således forpligtet til at behandle oplysningerne som fortrolige. For alle oplysninger om skyldneren, herunder oplysninger om at skyldneren er registreret i et kreditoplysningsbureau og oplysninger, som myndigheden indhenter ved forespørgsel til et kreditoplysningsbureau, gælder bestemmelserne i forvaltningsloven, den borgerlige straffelov, lov om offentlige myndigheders registre samt lovgivningen i øvrigt. Det er således med bestemmelsen i § 20 a, stk. 3, angivet, at oplysninger om gæld til det offentlige ikke mister sin karakter af fortrolighed, uanset at oplysningerne er videregivet til et kreditoplysningsbureau.

- b) **Særligt hvor skyldneren bestrider fordringens eksistens eller størrelse**

Efter lov om private registre § 9, stk. 1, må kreditoplysningsbureauer registrere og videregive oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed.

Dokumentet er Historisk

Det fremgår endvidere af lovens § 13, at oplysninger eller bedømmelser, der viser sig urigtige eller vildledende, snarest muligt skal slettes af registeret eller berigtiges.

Endelig fremgår det af lovens § 14, at er en oplysning eller bedømmelse, der viser sig urigtig eller vildledende, forinden blevet videregivet, skal bureauet straks give skriftlig underretning om berigtigelsen til den registrerede og til alle, der har modtaget oplysningen eller bedømmelsen inden for de sidste 6 måneder, før bureauet er blevet bekendt med forholdet. Den registrerede skal tillige have meddelelse om, hvem der har modtaget underretning, og hvorfra oplysningen eller bedømmelsen stammer.

Af de nævnte regler følger bl.a., at det er særdeles vigtigt, at myndigheden ikke indberetter fordringer, som viser sig af den ene eller anden grund ikke at bestå.

Det fremgår i den forbindelse af forarbejderne til loven om offentlige myndigheders indberetning af skyldnere, at den omstændighed, at skyldneren har indgivet klage over kravets eksistens eller størrelse, ikke er til hinder for videregivelsen, i det omfang kravet er eksigibelt, dvs. at kravet umiddelbart kan tvangsfuldbyrdes. **Medmindre klagen er åbenbart grundløs, vil det dog oftest være hensigtsmæssigt at udskyde beslutningen om at videregive oplysningerne, indtil klagesagen er behandlet og afgørelsen meddelt skyldneren.**

- **c) Gældsforhold, som er mere end 5 år gamle og sletningsfristens beregning**

Efter lov om private registre må oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end 5 år gamle, ikke registreres eller videregives.

En registreret skyldner skal derfor som udgangspunkt slettes senest 5 år efter det tidspunkt, hvor videregivelsesbetingelserne i lovens § 20 b, stk. 2, for krav over 25.000 kr. første gang var opfyldt. I de tilfælde, hvor en indberetning udskydes på grund af en klage fra skyldneren over fordringens eksistens eller størrelse, begynder 5 års fristen dog først at løbe fra klagesagens afgørelse.

I bilag 3 er givet en række vejledende eksempler på sletningsfristens beregning.

For så vidt angår beregning af den 5-årige sletningsfrist for gældsforhold, som vedrører **perioden før loven trådte i kraft** den 1. august 1995, må myndigheden i de enkelte tilfælde foretage en vurdering af, hvornår betingelserne i lovens § 20 b, stk. 2, for videregivelse af oplysningerne første gang ville have været opfyldt, såfremt loven havde været gældende. For så vidt angår beløbsstørrelsen på 25.000 kr., er det dog de nuværende forhold, der er afgørende for, om indberetning kan finde sted.

For at sikre, at sletning sker til tiden, skal myndigheden, samtidig med at indberetning foretages, give kreditoplysningsbureauet meddelelse om, hvornår den 5-årige sletningsfrist skal beregnes fra.

Såfremt fuld og endelig betaling af det beløb, skyldneren er registreret for, finder sted, skal myndigheden, der har forestået indberetningen, straks give bureauet meddelelse herom, så bureauet kan markere, at fordringen er betalt samt slette registreringen. Uanset om der sker betaling eller ej kan myndigheden dog til enhver tid anmode bureauet om at slette registreringen straks.

Det fremgår af lovens § 20 b, stk. 1, nr. 2, at gælden på videregivestidspunktet skal overstige 25.000 kr. Heri ligger, at det kun er på selve videregivestidspunktet, at gælden skal overstige 25.000 kr. Såfremt skyldneren - efter at vedkommende er blevet registreret i et privat kreditoplysningsbureau - betaler gælden ned under 25.000 kr., er myndigheden således ikke forpligtet til at trække indberetningen tilbage.

- **d) Særligt hvor der er indgået en afdragsaftale**

I den situation, hvor den skyldner på grund af restance er blevet indberettet til et kreditoplysningsbureau, men derefter indgår og overholder en afdragsordning, er der ingen pligt for myndigheden til at trække indberetningen tilbage. Myndigheden er dog altid berettiget til at trække indberetningen tilbage i sådanne situationer.

Hvis der er bevilliget henstand eller indgået en aftale om afdragsvis betaling, og denne aftale overholdes, kan videregivelse af oplysninger om gælden ikke ske. Denne begrænsning er ifølge forarbejderne til loven i overensstemmelse med lovens formål, nemlig at tilskynde til betaling af gælden, herunder afdragsvis betaling.

Derimod forhindrer den omstændighed, at forhandlinger om en afdragsaftale er indledt inden videregivelsen, ikke, at oplysninger om gælden kan videregives. I sådanne tilfælde, særligt hvor myndigheden skønner, at aftalen vil kunne indgås inden for kort tid, vil det dog ofte være hensigtsmæssigt at udskyde beslutningen om at videregive de pågældende oplysninger.

7. Kreditoplysningsbureauets registrering og videregivelse - lov om private registre kapitel 3

Registrering hos bureauet vil sædvanligvis ske samme dag, som oplysningen modtages, og der sendes herefter en kvittering til

Dokumentet er Historisk

myndigheden. Fra registreringstidspunktet vil oplysningerne være tilgængelige for samtlige bureauets abonnenter - såvel private som offentlige.

Når oplysningerne om gældsforholdet er registreret i kreditoplysningsbureauet, finder bestemmelserne i kapitel 3 i lov om private registre om kreditoplysningsbureauer anvendelse. Bureauet skal således bl.a. tilsende debitor en registreringsmeddelelse (§ 10-meddelelse), iagttage den 5-årige sletningsfrist (§ 9, stk. 3), give registerindsigt efter begæring (§ 11), ligesom der skal ske sletning eller berigtigelse af oplysninger, der viser sig at være urigtige eller vildledende (§§ 13 og 14).

I den i lov om private registre § 10 nævnte registreringsmeddelelse oplyser kreditoplysningsbureauet om adgangen til at klage over registreringen til Registertilsynet, der herefter træffer afgørelse om, hvorvidt der skal foretages slettelse eller berigtigelse, jf. lov om private registre § 15.

I lov om private registre § 12, stk. 3, er foretaget en tilføjelse, således at det direkte fremgår af bestemmelsen, at oplysninger, der er indberettet af en offentlig myndighed efter reglerne i kapitel 5 a i lov om offentlige myndigheders registre, kan videregives af kreditoplysningsbureauet i summarisk form.

8. Registertilsynets behandling af klagesager

Af forarbejderne til loven vedrørende offentlige myndigheders indberetning af skyldnere fremgår, at udgangspunktet i lov om private registre kapitel 3, hvorefter kreditoplysningsbureauet er ansvarlig for de af bureauet registrerede oplysningers rigtighed og derfor som hovedregel skal være i besiddelse af den fornødne dokumentation herfor, har måttet fraviges, når det drejer sig om registrering foretaget på baggrund af en offentlig myndigheds videregivelse af oplysninger om gæld. Dette skyldes, at kreditoplysningsbureauet, såfremt bureauet over for Registertilsynet skulle dokumentere registreringens rigtighed m.v., i givet fald måtte have nærmere adgang til oplysninger om gældsforholdets karakter, herunder oplysninger der tillige kunne afsløre oplysninger om eksempelvis væsentlige sociale problemer m.v.

Derfor forudsættes det, at en klage til Registertilsynet over en offentlig myndigheds videregivelse af oplysninger om gæld til et kreditoplysningsbureau i videst muligt omfang behandles som en sag mellem Registertilsynet og den myndighed, der har videregivet oplysningerne. Det er således myndigheden, der over for Registertilsynet skal kunne dokumentere, at betingelserne for indberetning er opfyldt, og myndigheden skal derfor ikke medsende dokumentation til bureauet for, at videregivelsesbetingelserne er opfyldt.

Klagesagen kan resultere i, at Registertilsynet meddeler bureauet et pålæg om at slette den pågældende oplysning, ligesom tilsynet - i tilfælde af gentagne overtrædelser af reglerne fra myndighedens side - har mulighed for at meddele bureauet pålæg om at ophøre med at anvende den pågældende myndighed som abonnent.

P. R. V.

Henrik Waaben

BILAG 1

Lov nr. 1093 af 21. december 1994 indeholder i §§ 4 og 5 følgende bestemmelser vedrørende ændringer i lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre

Indberetning af skyldnere til private kreditoplysningsbureauer

§ 4. I lov om offentlige myndigheders registre, jf. lovbekendtgørelse nr. 654 af 20. september 1991, som ændret ved lov nr. 337 af 14. maj 1992 og lov nr. 430 af 1. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Kapitel 5 a gælder også for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder oplysninger om virksomheder m.v.«

Stk. 4-8 bliver herefter stk. 5-9.

2. Efter kapitel 5 indsættes:

»Kapitel 5 a

Videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige

Dokumentet er Historisk

§ 20 a. Oplysninger om gæld til det offentlige kan efter bestemmelserne i dette kapitel videregives til kreditoplysningsbureauer, jf. kapitel 3 i lov om private registre.

Stk. 2. Oplysninger som nævnt i § 9, stk. 2, må ikke videregives.

Stk. 3. Fortrolige oplysninger videregivet efter reglerne i dette kapitel anses ikke af den grund for offentligt tilgængelige i øvrigt.

§ 20 b. Oplysninger om gæld til det offentlige kan videregives til et kreditoplysningsbureau, hvis

- 1) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller
- 2) gælden er forfalden og overstiger 25.000 kr. og gælden ikke er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling.

Stk. 2. Det er endvidere en betingelse for videregivelse efter stk. 1, nr. 2, at

- 1) gælden kan inddrives ved udpantning og der er fremsendt 2 rykkere til skyldneren,
- 2) der er foretaget eller forsøgt foretaget udlæg for kravet,
- 3) kravet er fastslået ved endelig dom eller
- 4) det offentlige har erhvervet skyldnerens skriftlige erkendelse af den forfaldne gæld.

§ 20 c. Myndigheden skal give skyldneren skriftlig meddelelse herom, forinden videregivelse finder sted. Videregivelse må tidligst ske 4 uger efter, at denne meddelelse er givet.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte meddelelse skal indeholde oplysninger om,

- 1) hvilke oplysninger der vil blive videregivet,
- 2) til hvilket kreditoplysningsbureau videregivelse vil ske,
- 3) hvornår videregivelse til finde sted, og
- 4) at videregivelse ikke vil ske, hvis betaling af gælden sker inden videregivelsen eller der indrømmes henstand eller indgås og overholdes en aftale om afdragsvis betaling.

§ 20 d. Vedkommende minister kan efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. Det kan i den forbindelse bestemmes, at oplysninger om visse former for gæld til det offentlige ikke må videregives eller kun må videregives, hvis yderligere betingelser end de i § 20 b nævnte er opfyldt.«

3. I § 28, stk. 2, ændres »§ 1, stk. 5« til: »§ 1, stk. 6«.

§ 5. I lov om private registre, jf. lovbekendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987, som ændret ved lov nr. 386 af 20. maj 1992 og lov nr. 430 af 1. juni 1994, indsættes i § 12, stk. 3, efter »Statstidende«, er indberettet af en offentlig myndighed efter reglerne i kapitel 5 i lov offentlige myndigheders registre'.

BILAG 2

Lovbekendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987, som ændret ved lov nr. 386 af 20. maj 1992 og lov nr. 430 af 1. juni 1994

Uddrag af Lov om private registre m.v.

Kapitel 3

Kreditoplysningsbureauer

§ 8. Den, som ønsker at drive virksomhed med registrering af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed med henblik på videregivelse (kreditoplysningsbureau), skal inden virksomheden begynder, foretage anmeldelse til registertilsynet.

§ 9. Kreditoplysningsbureauer må kun registrere og videregive oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed.

Stk. 2. Oplysninger som nævnt i § 3, stk. 2, må ikke registreres eller videregives.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end 5 år gamle, må ikke registreres eller videregives, medmindre det i det enkelte tilfælde er åbenbart, at forholdet er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed.

§ 10. Kreditoplysningsbureauer skal inden 4 uger efter registreringen give meddelelse til den, der første gang optages i registeret med oplysninger om andet end navn, adresse, stilling, erhverv eller oplysninger, der fremgår af Statstidende eller frit kan indhentes fra erhvervsregisteret. Meddelelsen skal indeholde oplysning om den registreredes adgang til at få oplysninger fra registeret efter bestemmelserne i § 11.

Stk. 2. Justitsministeren kan efter indhentet udtalelse fra registertilsynet fastsætte, at andre typer af oplysninger kan registreres, uden at der skal gives meddelelse efter stk. 1.

§ 11. Kreditoplysningsbureauet skal til enhver tid på begæring af den registrerede inden 4 uger meddele denne indholdet af de oplysninger og bedømmelser, bureauet har videregivet om den pågældende inden for de sidste 6 måneder, samt af de øvrige oplysninger, som bureauet på tidspunktet for begæringens fremsættelse har på kartotekskort, hulkort, magnetbånd eller på anden måde i bearbejdet form, herunder af foreliggende bedømmelser af den pågældende.

Stk. 2. Er bureauet i besiddelse af yderligere materiale om den registrerede, skal dette samtidig meddeles den pågældende med oplysning om materialets art samt om, at den registrerede kan få adgang til at gennemgå det ved personlig henvendelse til bureauet.

Stk. 3. Den registrerede kan ikke forlange at blive gjort bekendt med, hvorfra oplysningerne stammer, jf. dog § 14.

Stk. 4. Den registrerede kan forlange, at bureauet giver meddelelse som nævnt i stk. 1 skriftligt. Justitsministeren fastsætter regler om betaling for skriftlige meddelelser.

§ 12. Oplysninger om økonomisk soliditet og kreditværdighed må kun meddeles skriftligt, jf. dog § 11, stk. 1 og 2. Bureauet kan dog til abonnenter meddele summariske oplysninger mundtligt eller på lignende måde, såfremt spørgerens navn og adresse noteres og opbevares i mindst 6 måneder.

Stk. 2. Kreditoplysningsbureauers publikationer må kun indeholde oplysninger i summarisk form og kun udsendes til personer eller virksomheder, der abonnerer på meddelelser fra bureauet. Publikationerne må ikke indeholde oplysninger om de registreredes personnummer.

Stk. 3. Summariske oplysninger om skyldforhold må kun videregives, hvis oplysningerne hidrører fra Statstidende, eller hvis oplysningerne vedrører skyldforhold til samme kreditor på mere end 1.000 kr. og kreditor har erhvervet den registreredes skriftlige erkendelse af en forfalden gæld, eller hvis der er foretaget retslige skridt mod den pågældende. Oplysninger om endeligt godkendt gældssanering må dog ikke videregives.

Stk. 4. Videregivelse af summariske oplysninger om enkeltpersoners skyldforhold må kun ske på en sådan måde, at oplysningerne ikke kan danne grundlag for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre end de pågældende enkeltpersoner,

§ 13. Oplysninger eller bedømmelser, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes af registeret eller berigtiges.

§ 14. Er en oplysning eller bedømmelse, der viser sig urigtig eller vildledende, forinden blevet videregivet, skal bureauet straks give skriftlig underretning om berigtigelsen til den registrerede og til alle, der har modtaget oplysningen eller bedømmelsen inden for de sidste 6 måneder, før bureauet er blevet bekendt med forholdet. Den registrerede skal tillige have meddelelse om, hvem der har modtaget underretning efter 1. pkt., og hvorfra oplysningen eller bedømmelsen stammer.

§ 15. Henvendelser fra en registreret om slettelse eller berigtigelse af oplysninger eller bedømmelser, der angives at være urigtige eller vildledende, eller om slettelse af oplysninger, der ikke må registreres eller videregives, skal snarest og inden 4 uger efter modtagelsen besvares skriftligt af bureauet.

Stk. 2. Nægter bureauet at foretage den begærede slettelse eller berigtigelse, kan den registrerede inden 4 uger efter modtagelsen af bureauets svar eller efter udløbet af den i stk. 1 nævnte svarfrist indbringe spørgsmålet for registertilsynet, der træffer afgørelse om, hvorvidt der skal foretages slettelse eller berigtigelse. Bestemmelsen i § 14 gælder tilsvarende.

Stk. 3. Bureauets svar skal i de i stk. 2 nævnte tilfælde indeholde oplysninger om adgangen til at indbringe spørgsmålet for registertilsynet og om fristen herfor.

§ 16. Overdragelse eller overgivelse i øvrigt af registre må kun ske til anmeldt kreditoplysningsbureau og skal anmeldes til registertilsynet uden ugrundet ophold.

Dokumentet er Historisk

BILAG 3**Vejledende eksempler på Beregning af den 5-årige sletningsfrist**

Den myndighed, der forestår indberetningen af en skyldner til kreditoplysningsbureauet, skal samtidig med indberetningen angive, hvornår den 5-årige sletningsfrist skal beregnes fra. Sletningsfristen beregnes som udgangspunkt fra det tidspunkt, hvor videregivelsesbetingelserne første gang var opfyldt.

Nedenfor er givet en række vejledende eksempler på sletningsfristens beregning. Registertilsynet skal understrege, at tilsynet forbeholder sig ret til i konkrete klagesager at fravige de anførte vejledende retningslinier for sletningsfristens beregning, såfremt klagesagens konkrete omstændigheder tilsiger det.

Eksempel 1

Hvis indberetning sker på baggrund af lovens § 20 b, stk. 2, nr. 1, dvs. i de tilfælde, hvor gælden kan inddrives ved udpantning, og der er fremsendt 2 rykkere til skyldneren, skal sletningsfristen beregnes fra datoen for afsendelsen af 2. rykker. I de tilfælde hvor myndigheden vælger først at indberette skyldneren efter, at udpantningsforretning er afholdt, skal sletningsfristen dog først beregnes fra datoen for afholdelsen af udpantningsforretningen.

Eksempel 2

Hvis indberetning sker på baggrund af lovens § 20 b, stk. 2, nr. 2, dvs. i de tilfælde, hvor udlæg er foretaget eller forsøgt foretaget for kravet, skal sletningsfristen beregnes fra den dato, hvor udlægget er foretaget eller forsøgt foretaget. Det bemærkes i den forbindelse, at hvis et udlæg foretages på baggrund af en forudgående dom, beregnes sletningsfristen fra domstidspunktet, uanset om der senere måtte være foretaget udlæg eller lignende for kravet.

Eksempel 3

Hvis indberetning sker på baggrund af lovens § 20 b, stk. 2, nr. 3, dvs. i de tilfælde, hvor kravet er fastslået ved endelig dom, skal sletningsfristen beregnes fra datoen for afsigelsen af den endelige dom.

Eksempel 4

Hvis indberetning sker på baggrund af lovens § 20 b, stk. 2, nr. 4, dvs. i de tilfælde, hvor myndigheden har erhvervet skyldnerens skriftlige erkendelse af den forfaldne gæld, skal sletningsfristen beregnes fra datoen for skyldnerens skriftlige erkendelse af den forfaldne gæld.

Eksempel 5

I de tilfælde, hvor indberetningen er blevet udskudt på grund af klage over fordringens eksistens eller størrelse, skal sletningsfristen beregnes fra datoen for klagesagens afgørelse.

Eksempel 6

I de tilfælde, hvor skyldneren - efter udsendelse af den i lovens § 20 c omhandlede meddelelse, men forinden videregivelse til kreditoplysningsbureauet har fundet sted - har indgået aftale om betaling af gælden, og denne aftale ikke overholdes, hvorefter skyldneren indberettes til kreditoplysningsbureauet, skal sletningsfristen beregnes fra datoen for betalingsaftalens misligholdelse.

BEK nr 517 af 23/06/1995 Gældende
Offentliggørelsesdato: 29-06-1995
Finansministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ikrafttræden af §§ 4-7 i lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love

(Effektivisering af inddrivelsen af restancer til det offentlige)

I medfør af § 11, stk. 2, i lov nr. 1093 af 21. december 1994 om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love bestemmes, at lovens §§ 4-7 træder i kraft den 1. august 1995.

Finansministeriet, den 23. juni 1995

Mogens Lykketoft

/ Karsten Olsen

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

LOV nr 1093 af 21/12/1994 Historisk

Offentliggørelsesdato: 22-12-1994

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- DSK nr 11316 af 28/09/1994
- DSK nr 11317 af 28/09/1994
- LBK nr 285 af 02/05/1995
- LBK nr 492 af 16/06/1995
- LBK nr 519 af 22/06/1995
- LBK nr 738 af 09/09/1995
- LBK nr 56 af 06/02/1996
- LOV nr 1048 af 11/12/1996 § 8
- LBK nr 336 af 13/05/1997
- LOV nr 429 af 31/05/2000

Den fulde tekst

Lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love (* 1)

(Effektivisering af inddrivelsen af restancer til det offentlige)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Offentlige udbudsforretninger

§ 1. En ordregiver, jf. § 2, der udbyder bygge- og anlægsarbejder samt indkøb af varer eller tjenesteydelser, skal i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsmaterialet kræve, at enhver tilbudsgiver samtidig med afgivelsen af sit tilbud afgiver en erklæring på tro og love om, i hvilket omfang tilbudsgiveren har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, jf. § 2, stk. 2.

Stk. 2. En ordregiver må ikke antage et tilbud fra en tilbudsgiver, der ikke har afgivet den i stk. 1 nævnte gældserklæring, eller som har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, der overstiger 100.000 kr. En ordregiver kan dog antage et tilbud fra en tilbudsgiver, som har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, hvis samtlige tilbudsgivere, der opfylder betingelserne i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsmaterialet, har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige, der overstiger 100.000 kr. En ordregiver kan endvidere antage et tilbud fra en tilbudsgiver, som har ubetalt, forfalden gæld på over 100.000 kr. til det offentlige, hvis tilbudsgiveren stiller sikkerhed for betaling af den del af gælden, der overstiger 100.000 kr. Det samme gælder, hvis tilbudsgiver i rimelig tid inden tilbudstidspunktet har indgået aftale med inddrivelsesmyndigheden om en afviklingsordning og denne ordning er overholdt.

Stk. 3. Uanset gældens størrelse kan en ordregiver udelukke en tilbudsgiver fra at deltage i en udbudsforretning under henvisning til, at denne har ubetalt, forfalden gæld til det offentlige.

§ 2. Ved ordregivere forstås i denne lov alle dele af den offentlige forvaltning samt modtagere af støtte til almennyttigt boligbyggeri, ungdomsboliger og kollektive bofællesskaber efter lov om boligbyggeri samt til ældreboliger efter lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Stk. 2. Ved gæld til det offentlige forstås i denne lov, at en tilbudsgiver ikke har opfyldt sine forpligtelser til at betale skatter, afgifter samt bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til lovgivningen i Danmark eller det land, hvor tilbudsgiveren er etableret.

§ 3. En tilbudsgiver, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger om sit gældsforhold til det offentlige, jf. § 1, stk. 1, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. En ordregiver, der overtræder § 1, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., straffes med bøde.

Stk. 3. Er overtrædelsen begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Indberetning af skyldnere til private kreditoplysningsbureauer

§ 4. I lov om offentlige myndigheders registre, jf. lovbekendtgørelse nr. 654 af 20. september 1991, som ændret ved lov nr. 337 af 14. maj 1992 og lov nr. 430 af 1. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Kapitel 5 a gælder også for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder oplysninger om virksomheder m.v.«

Stk. 4-8 bliver herefter stk. 5-9.

2. Efter kapitel 5 indsættes:

»Kapitel 5 a

Videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige

§ 20 a. Oplysninger om gæld til det offentlige kan efter bestemmelserne i dette kapitel videregives til kreditoplysningsbureauer, jf. kapitel 3 i lov om private registre.

Stk. 2. Oplysninger som nævnt i § 9, stk. 2, må ikke videregives.

Stk. 3. Fortrolige oplysninger videregivet efter reglerne i dette kapitel anses ikke af den grund for offentligt tilgængelige i øvrigt.

§ 20 b. Oplysninger om gæld til det offentlige kan videregives til et kreditoplysningsbureau, hvis

- 1) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller
- 2) gælden er forfalden og overstiger 25.000 kr. og gælden ikke er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling.

Stk. 2. Det er endvidere en betingelse for videregivelse efter stk. 1, nr. 2, at

- 1) gælden kan inddrives ved udpantning og der er fremsendt 2 rykkere til skyldneren,
- 2) der er foretaget eller forsøgt foretaget udlæg for kravet,
- 3) kravet er fastslået ved endelig dom eller
- 4) det offentlige har erhvervet skyldnerens skriftlige erkendelse af den forfaldne gæld.

§ 20 c. Myndigheden skal give skyldneren skriftlig meddelelse herom, forinden videregivelse finder sted. Videregivelse må tidligst ske 4 uger efter, at denne meddelelse er givet.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte meddelelse skal indeholde oplysninger om,

- 1) hvilke oplysninger der vil blive videregivet,
- 2) til hvilket kreditoplysningsbureau videregivelse vil ske,
- 3) hvornår videregivelse vil finde sted, og
- 4) at videregivelse ikke vil ske, hvis betaling af gælden sker inden videregivelsen eller der indrømmes henstand eller indgås og overholdes en aftale om afdragsvis betaling.

§ 20 d. Vedkommende minister kan efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. Det kan i den forbindelse bestemmes, at oplysninger om visse former for gæld til det offentlige ikke må videregives eller kun må videregives, hvis yderligere betingelser end de i § 20 b nævnte er opfyldt.«

Dokumentet er Historisk

3. I § 28, stk. 2, ændres »§ 1, stk. 5« til: »§ 1, stk. 6«.

§ 5. I lov om private registre, jf. lovbekendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987, som ændret ved lov nr. 386 af 20. maj 1992 og lov nr. 430 af 1. juni 1994, indsættes i § 12, stk. 3, efter »Statstidende«: », er indberettet af en offentlig myndighed efter reglerne i kapitel 5 a i lov om offentlige myndigheders registre«.

§ 6. I lov om DSB, jf. lovbekendtgørelse nr. 352 af 29. maj 1990, som ændret ved § 19 i lov nr. 284 af 27. april 1994, foretages følgende ændring:

Efter § 42 a indsættes:

»§ 42 b. DSB kan videregive oplysninger om gæld i form af manglende betaling for befordring af passagerer, indskrevet bagage samt gods og køretøjer m.v. til kreditoplysningsbureauer, når gældsforpligtelsen fremgår af en kendelse eller der er sket en tilførsel til fogedbogen eller lignende om gældsforpligtelsen, eventuelt i forbindelse med afgivelse af insolvenserklæring.«

§ 7. I lov nr. 274 af 3. maj 1989 om hovedstadsområdets kollektive persontrafik, som ændret senest ved lov nr. 505 af 30. juni 1993, foretages følgende ændring:

Efter § 6 a indsættes:

»§ 6 b. DSB kan videregive oplysninger om gæld i form af ubetalt kontrolafgift og ekspeditionsgebyr for rejser med S-tog i hovedstadsområdet efter § 6, stk. 2, til kreditoplysningsbureauer, når gældsforpligtelsen fremgår af en kendelse eller der er sket en tilførsel til fogedbogen eller lignende om gældsforpligtelsen, eventuelt i forbindelse med afgivelse af insolvenserklæring.«

Registrering som indeholdelsespligtig for A-skat m.v.

§ 8. I lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (kildeskat), jf. lovbekendtgørelse nr. 728 af 5. august 1994, foretages følgende ændringer:

1. § 56, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Den indeholdelsespligtige skal, uanset hvad der følger af stk. 1, 1. pkt., anvende en afregningsperiode på 14 dage eller en uge samt angive og indbetale indeholdt A-skat senest den 3. hverdag efter afregningsperiodens udløb, når

- 1) den indeholdelsespligtige 2 gange inden for de seneste 12 måneder ikke rettidigt har indbetalt indeholdt A-skat eller arbejdsmarkedsbidrag eller
- 2) den indeholdelsespligtige er i restance med A-skat eller vedrørende andre registreringsforhold med et samlet beløb, der overstiger 25.000 kr., og
- 3) den indeholdelsespligtige ikke indbetaler restancer efter nr. 1 eller nr. 2 inden 10 hverdage fra modtagelsen af en erindringskrivelse, hvorved virksomheden underrettes om, at den ved fortsat manglende betaling pålægges forkortet afregningsperiode m.v.«

2. I § 56 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Skatteministeren kan fritage en virksomhed for forkortet afregningsperiode m.v. efter stk. 2, hvis der er indgået en betalingsordning, som virksomheden overholder, eller hvis der i øvrigt ikke på baggrund af virksomhedens forhold vurderes at være behov for at pålægge virksomheden forkortet afregningsperiode m.v. Hvor særlige omstændigheder gør det påkrævet, kan skatteministeren endvidere træffe afgørelse om, at der fastsættes en kortere frist end den, der følger af stk. 2, samt pålægge den indeholdelsespligtige ændret betalingssted. Skatteministeren kan herudover pålægge den indeholdelsespligtige at indsende angivelse med specificerede oplysninger for hver enkelt indkomstmotager.

Stk. 4. Skatteministeren kan pålægge indeholdelsespligtige virksomheder, der anmeldes til registrering, at anvende forkortet afregningsperiode m.v. efter reglerne i stk. 2. Krav om forkortet afregningsperiode m.v. kan pålægges, når en ejer af virksomheden eller den person, der reelt driver virksomheden, og som er knyttet til ejeren på samme måde som fastsat i aktieselskabslovens § 115, stk. 1, 2. pkt., eller et medlem af virksomhedens bestyrelse eller direktion inden for de seneste 5 år har været ejer af eller medlem af bestyrelsen eller direktionen i en anden virksomhed, som inden for dette tidsrum ikke rettidigt har indbetalt A-skat eller har været i restance vedrørende andre registreringsforhold. Er den indeholdelsespligtige et selskab m.v., anses som ejer også en person, der besidder sådanne kapitalandele i den indeholdelsespligtige virksomhed, som henregnes til hovedaktionæraktier efter personskattelovens § 19 a, stk. 2-4, eller et selskab m.v., der besidder sådanne kapitalandele i den indeholdelsespligtige virksomhed, som er omhandlet i kursgevinstlovens § 6 B, stk. 3. Stk. 3, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Forkortet afregningsperiode m.v. skal dog kun anvendes, når der efter et konkret skøn vurderes at være behov herfor for at sikre rettidig indbetaling.

Dokumentet er Historisk

Stk. 5. indeholdelsespligtige kan i stedet for at anvende forkortet afregningsperiode m.v. efter stk. 2, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4 vælge at stille sikkerhed for et beløb, der svarer til den indeholdelsespligtiges restancer vedrørende A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms med tillæg af det forventede gennemsnitlige tilsvare heraf for en 3-måneders-periode. Sikkerheden skal stilles for en 12-måneders-periode, i hvilken der ikke må opstå nye restancer vedrørende A-skat og andre registreringsforhold. Hvis der efter sikkerhedsstillelsen opstår en ny restance, pålægges virksomheden forkortet afregningsperiode m.v. efter stk. 2.

Stk. 6. indeholdelsespligtige, der efter stk. 2, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4 er pålagt forkortet afregningsperiode m.v., kan anvende sædvanlig afregningsperiode m.v. efter stk. 1, når den indeholdelsespligtige i en 12-måneders-periode rettidigt har indbetalt A-skat og den indeholdelsespligtige ikke er i restance med A-skat eller vedrørende andre registreringsforhold.

Stk. 7. Skatteministeren kan give særlige regler om indbetalingen, herunder om forkortet afregningsperiode og indbetalingsfrist, når

- a) indeholdelsespligten ophører eller
- b) den indeholdelsespligtige er nægtet registrering i medfør af § 56 A, stk. 2, men nødvendige afviklingsdispositioner gør det påkrævet at indeholde A-skat.

Stk. 8. Der skal betales et gebyr på 65 kr. pr. afregningsperiode for virksomheder, der er overført til forkortet afregningsperiode efter stk. 2, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 9.

3. Efter § 56 indsættes:

»§ 56 A. Skatteministeren kan pålægge en indeholdelsespligtig virksomhed, der ikke overholder et pålæg om forkortet afregningsperiode m.v. efter § 56, stk. 2, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4, at stille sikkerhed. Sikkerhed skal stilles for et beløb, der svarer til virksomhedens restancer med A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms med tillæg af det forventede tilsvare heraf i en 3-måneders-periode. Sikkerhed skal stilles senest 8 dage efter, at virksomheden har modtaget meddelelse herom, jf. stk. 3, idet fristen dog kan forlænges efter anmodning herom. Virksomheder, der stiller den krævede sikkerhed, skal uanset § 56, stk. 2, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4, ikke anvende forkortet afregningsperiode m.v. Sikkerhed skal dog kun stilles, når det efter et konkret skøn vurderes, at en fortsat tilsidesættelse af kravet om forkortet afregningsperiode m.v. indebærer en risiko for tab for staten.

Stk. 2. Skatteministeren kan i stedet for at stille krav om forkortet afregningsperiode m.v. efter § 56, stk. 4, pålægge indeholdelsespligtige virksomheder, der anmeldes til registrering, jf. § 85, stk. 1, at stille sikkerhed. Krav om sikkerhed kan stilles, når en ejer af virksomheden, jf. herved også § 56, stk. 4, 3. pkt., eller den person, der reelt driver virksomheden, og som er knyttet til ejeren på samme måde som fastsat i aktieselskabslovens § 115, stk. 1, 2. pkt., eller et medlem af virksomhedens bestyrelse eller direktion inden for de seneste 5 år har været ejer af eller medlem af bestyrelsen eller direktionen i en anden indeholdelsespligtig virksomhed, der er gået konkurs eller er blevet insolvent, hvorved told- og skattemyndighederne har et ikke fuldt sikret tilgodehavende, eller staten er blevet påført et samlet tab på mere end 50.000 kr. vedrørende A-skat, arbejdsmarkedsbidrag eller moms. Sikkerhed skal dog kun stilles, når der efter et konkret skøn vurderes at være en nærliggende risiko for, at et krav om forkortet afregningsperiode m.v. efter § 56, stk. 4, ikke er tilstrækkeligt til at sikre, at tilsvare af A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms indbetales rettidigt. Sikkerhed skal stilles for et beløb, der efter de statslige told- og skattemyndigheders skøn svarer til det forventede gennemsnitlige tilsvare af A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms i en 3-måneders-periode. Når virksomheden pålægges at stille sikkerhed, kan virksomheden ikke registreres, før dette pålæg er opfyldt. Sikkerhed skal stilles senest 8 dage efter, at virksomheden har modtaget meddelelse herom, jf. stk. 3, idet fristen dog i ganske særlige tilfælde kan forlænges efter anmodning herom.

Stk. 3. Krav om sikkerhedsstillelse efter stk. 1 og 2 meddeles den indeholdelsespligtige ved anbefalet brev. Ved krav om sikkerhedsstillelse efter stk. 2 skal meddelelsen indeholde oplysning om, at undladelse af at stille den krævede sikkerhed indebærer, at virksomheden ikke kan registreres, og at en fortsættelse af virksomheden vil være strafbar efter bestemmelsen i § 74 A. Stilles sikkerhed som krævet i medfør af stk. 2 ikke rettidigt, meddeles det den indeholdelsespligtige ved anbefalet brev, at en fortsættelse af virksomheden vil være strafbar efter bestemmelsen i § 74 A. Krav om sikkerhedsstillelse ophører, når virksomheden i den seneste 12-måneders-periode rettidigt har indbetalt A-skat og virksomheden ikke er i restance med A-skat eller vedrørende andre registreringsforhold.«

4. I § 65 B, stk. 2, indsættes efter »56,»: »56 A,».

5. Efter § 74 indsættes:

»§ 74 A. Med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år straffes den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed driver en virksomhed, som er pligtig at være registreret som indeholdelsespligtig for A-skat, jf. § 85, stk. 1, 1. pkt., uanset at registrering som indeholdelsespligtig for A-skat er nægtet i medfør af § 56 A, stk. 2. Den indeholdelsespligtige kan dog afvikle allerede indgåede ansættelses- og kontraktforhold med kortest muligt varsel, herunder i fornødent omfang foretage indeholdelse og afregning af A-skat, jf. § 56, stk. 7, litra b.«

6. I § 77 indsættes efter »74«: », 74 A«.

Dokumentet er Historisk

7. I § 85, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Hvis der som betingelse for registrering stilles krav om sikkerhed efter § 56 A, stk. 2, skal den indeholdelsespligtige have meddelelse herom senest 14 dage efter anmeldelsen.«

8. I § 85, stk. 2, indsættes efter »stk. 1«: », 1. pkt.«

§ 9. I lov om arbejdsmarkedsfonde, jf. lovbekendtgørelse nr. 837 af 28. september 1994, foretages følgende ændringer:

1. § 13, stk. 9, affattes således:

»Stk. 9. Skatteministeren kan fastsætte regler om indbetalinger af bidrag i tilfælde, hvor indeholdelsespligten ophører.«

2. I § 13 indsættes efter stk. 9 som nyt stykke:

»Stk. 10. For indeholdelsespligtige efter § 11, stk. 1 og 6, der er registreringspligtige efter § 21, stk. 1, finder reglerne i kildeskattelovens § 56, stk. 2-6, § 56, stk. 8, § 56 A og § 85, stk. 1, 2. pkt., om forkortet afregningsperiode for angivelse og indbetaling af A-skat, sikkerhedsstillelse for restancer med A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms samt registreringsnægtelse i medfør af manglende sikkerhedsstillelse af indeholdelsespligtige virksomheder, der anmelder sig til registrering, tilsvarende anvendelse for arbejdsmarkedsbidrag. Skatteministeren kan bemyndige de statslige told- og skattemyndigheder til at træffe afgørelser efter 1. pkt. samt fastsætte regler om indbetalingen af bidrag, herunder om forkortet afregningsperiode og indbetalingsfrist, når den indeholdelsespligtige er nægtet registrering efter 1. pkt., jf. kildeskattelovens § 56 A, stk. 2, men nødvendige afviklingsdispositioner gør det påkrævet at indeholde bidrag.«

Stk. 10 bliver herefter stk. 11.

3. I § 18 indsættes som stk. 5:

»Stk. 5. Stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse for den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed driver en virksomhed, som er pligtig at være registreret som indeholdelsespligtig for bidrag efter § 11, stk. 1 og 6, uanset at registrering som indeholdelsespligtig er nægtet i medfør af § 13, stk. 10, 1. pkt., jf. kildeskattelovens § 56 A, stk. 2. Den indeholdelsespligtige kan dog afvikle allerede indgåede ansættelses- og kontraktforhold med kortest muligt varsel, herunder i fornødent omfang foretage indeholdelse og afregning af bidrag, jf. § 13, stk. 10, 2. pkt.«

§ 10. I lov nr. 375 af 18. maj 1994 om merværdiafgift (momsloven) foretages følgende ændringer:

1. I § 47, stk. 5, indsættes efter »registreringspligtig virksomhed«: », jf. dog § 62, stk. 10«.

2. § 62 affattes således:

»§ 62. Registrerede virksomheder med kvartalet som afgiftsperiode skal uanset § 57 anvende kalendermåneden som afgiftsperiode og indsende angivelse samt indbetale afgiften senest 15 dage derefter, når

- 1) virksomheden 2 gange inden for de seneste 12 måneder ikke rettidigt har indbetalt afgift eller
- 2) virksomheden er i restance med afgift eller vedrørende andre registreringsforhold med et samlet beløb, der overstiger 25.000 kr., og
- 3) virksomheden ikke indbetaler restancer efter nr. 1 eller nr. 2 inden 10 hverdage fra modtagelsen af en erindringsskrivelse fra de statslige told- og skattemyndigheder, hvorved virksomheden underrettes om, at den ved fortsat manglende betaling pålægges forkortet afgiftsperiode m.v.

Stk. 2. Den forkortede afgiftsperiode efter stk. 1 skal anvendes med virkning fra den 1. i den kalendermåned, hvor den i stk. 1, nr. 3, nævnte frist udløber. Afgiften for en tidligere afgiftsperiode, hvor afgiften endnu ikke er angivet og indbetalt, skal angives og indbetales samtidig med afgiften for den første forkortede afgiftsperiode.

Stk. 3. Virksomheder, der er registreret som landbrug og fiskeri m.v., skal uanset § 68 indsende angivelse og indbetale afgift senest den 15. i den tredje kalendermåned efter afgiftsperioden, når betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

Stk. 4. Virksomheder, der indfører varer fra steder uden for EF, skal uanset § 61 betale afgiften kontant ved varens angivelse til fortoldning, når betingelserne efter stk. 1 er opfyldt.

Stk. 5. De statslige told- og skattemyndigheder kan fritage en virksomhed for forkortet afgiftsperiode m.v., hvis der er indgået en

Dokumentet er Historisk

betalingsordning, som virksomheden overholder, eller hvis der i øvrigt ikke på baggrund af virksomhedens forhold vurderes at være behov for at pålægge virksomheden forkortet afgiftsperiode m.v.

Stk. 6. De statslige told- og skattemyndigheder kan pålægge virksomheder, der anmeldes til registrering, at anvende forkortet afgiftsperiode m.v. efter reglerne i stk. 1, 3 og 4. Krav om forkortet afgiftsperiode m.v. pålægges efter reglerne i kildeskattelovens § 56, stk. 4.

Stk. 7. Virksomheder kan i stedet for at anvende forkortet afgiftsperiode m.v. efter stk. 1, 3, 4 og 6 vælge at stille sikkerhed efter reglerne i kildeskattelovens § 56, stk. 5. Hvis der efter sikkerhedsstillelsen opstår en ny restance, pålægges virksomheden forkortet afgiftsperiode m.v. efter stk. 1, 3, 4 og 6.

Stk. 8. Virksomheder, der efter stk. 1, 3, 4 eller 6 er pålagt forkortet afgiftsperiode m.v., kan anvende sædvanlig afgiftsperiode m.v., når virksomheden i en 12-måneders-periode rettidigt har indbetalt afgiften og virksomheden ikke er i restance med afgift eller vedrørende andre registreringsforhold.

Stk. 9. De statslige told- og skattemyndigheder kan pålægge en virksomhed, der ikke overholder kravene om forkortet afgiftsperiode m.v. efter stk. 1, 3 og 6, at stille sikkerhed efter reglerne i kildeskattelovens § 56 A, stk. 1. Virksomheder, der stiller sikkerhed, skal uanset stk. 1, 3 og 6 ikke anvende forkortet afgiftsperiode m.v.

Stk. 10. De statslige told- og skattemyndigheder kan i stedet for at stille krav om forkortet afgiftsperiode m.v. efter stk. 6 pålægge virksomheder, der anmeldes til registrering, at stille sikkerhed efter reglerne i kildeskattelovens § 56 A, stk. 2. Når virksomheden pålægges at stille sikkerhed, kan virksomheden ikke registreres, før dette pålæg er opfyldt. Et pålæg om sikkerhedsstillelse skal meddeles virksomheden senest 14 dage efter, at virksomheden anmeldes til registrering.

Stk. 11. Krav om sikkerhedsstillelse efter stk. 9 og 10 meddeles virksomheden ved anbefalet brev. Ved krav om sikkerhedsstillelse efter stk. 10 skal meddelelsen indeholde oplysning om, at undladelse af at stille den krævede sikkerhed indebærer, at virksomheden ikke kan registreres, hvorefter det vil være strafbart at drive virksomheden efter bestemmelsen i § 81, stk. 3, 2. pkt. Krav om sikkerhedsstillelse ophører, når virksomheden i den seneste 12-måneders-periode har indbetalt afgift rettidigt og virksomheden ikke er i restance med afgift eller vedrørende andre registreringsforhold.

Stk. 12. Der skal betales et gebyr på 65 kr. pr. afgiftsperiode for virksomheder, der er overført til forkortet afgiftsperiode efter stk. 1, 3 og 6.«

3. I § 81, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år straffes ligeledes den, der forsætligt eller groft uagtsomt driver registreringspligtig virksomhed, uanset at virksomheden er nægtet registrering efter § 62, stk. 10.«

Ikrafttræden

§ 11. §§ 1-3 træder i kraft den 1. januar 1995.

Stk. 2. §§ 4-7 træder i kraft ved finansministerens bekendtgørelse herom.

Stk. 3. §§ 8-10 træder i kraft den 1. juli 1995. Krav om sikkerhed over for nye virksomheder efter bestemmelserne kan gøres gældende over for virksomheder, der anmeldes til registrering fra og med den 1. juli 1995. Virksomheder, der er pålagt forkortet afregning efter de tidligere bestemmelser i kildeskatteloven, momsloven og lov om arbejdsmarkedsfonde, anses for overført til forkortet afregning efter bestemmelserne i §§ 8-10 fra og med den 1. juli 1995.

§ 12. Lovens §§ 4 og 5 gælder ikke for registre, der føres for det færøske eller grønlandske hjemmestyres myndigheder eller for rigsmyndighederne på Færøerne eller i Grønland. Lovens § 4 kan ved kgl. anordning sættes i kraft for rigsmyndighedernes registre med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 21. december 1994

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Mogens Lykketoft

Dokumentet er Historisk

Præcise tærskelværdier 2005

Tærskelværdier for perioden 1/1 2005 til 31/12 2005

Tærskelværdierne er eksklusive moms.

I forbindelse med indførelsen af de ny udbudsdirektiver (2004/17/EF og 2004/18/EF), har kommissionen udstedt en forordning (1874/2004), der justerer direktivernes tærskelværdier. Justeringen sker for at sikre, at de gældende tærskelværdier lever op til de aftaler, som EU har med andre WTO-lande om konkurrenceudsættelse af offentlige kontrakter.

Justeringen af tærskelværdierne bevirker, at tærskelværdierne sættes en lille smule ned i forhold til de tærskelværdier for 2004 og 2005, som Kommissionen offentliggjorde den 19. december 2003.

Modværdierne i danske kroner af tærskelbeløbene for offentlige indkøb i henhold til EUs udbudsregler er af Kommissionen fastsat, som anført nedenfor:

Periodisk vejledende bekendtgørelse:

Gælder for alle udbudsdirektiverne	Værdien af det samlede indkøb pr. år, finansår eller regnskabsår.
1. Tjenesteydelser:	5.573.918 kr.
2. Varekøb:	5.573.918 kr.
3. Bygge- og anlægsarbejder:	44.019.088 kr.

Udbud/anskaffelser efter direktiverne:

Tjenesteydelser Direktiv nr. 2004/18/EF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:
1. Bilag II A tjenesteydelser (undtaget de under pkt. 2 nævnte tjenesteydelser):	1.144.511 kr.	1.753.926 kr.
2. Bilag II B tjenesteydelser. Tjenesteydelse under bilag II A, kategori 8 samt tjenesteydelser under bilag II A, kategori 5, hvis CPV-positioner svarer til CPC-nummer 7524, 7525 og 7526	1.753.926 kr.	1.753.926 kr.
3. Deltjenesteydelser:	594.551 kr.	594.551 kr.
Vareindkøb Direktiv nr. 2004/18/EF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:
1. Varekøb:	1.144.511 kr.	1.753.926 kr.
2. Delydelser, varer	594.551 kr.	594.551 kr.
3. Varekøb på forsvars-området omfattet af bilag V:	1.144.511 kr.	
4. Varekøb på forsvars-området ikke	1.753.926 kr.	

omfattet af bilag V:

Bygge- og anlæg Direktiv nr. 2004/18/EF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:
1. Bygge- og anlægsarbejder:	44.019.088 kr.	44.019.088 kr.
2. Koncessioner, jf. art. 56:	44.019.088 kr.	44.019.088 kr.
3. Delarbejder:	7.431.891 kr.	7.431.891kr.
Forsyningsvirksomheder Direktiv nr. 2004/17/EF		
1. Varekøb og tjenesteydelser:		3.515.284 kr.
2. Bygge- og anlægsarbejder:		44.019.088 kr.
3. Delydelser (tjenesteydelser og varer):		594.551 kr.
4. Delarbejder (bygge- og anlæg):		7.431.891 kr.

[Generelle betingelser](#)

Præcise tærskelværdier 2004

Tærskelværdier for perioden 1/1-2004 til 31/12-2004

Tærskelværdierne er excl. moms.

Modværdierne i danske kroner af tærskelbeløbene for offentlige indkøb i henhold til EUs udbudsregler er af Kommissionen fastsat som nedenfor anført for perioden 1. januar 2004 til 31. december 2004.

Periodisk vejledende bekendtgørelse:

Gælder for alle udbudsdirektiverne	Værdien af det samlede indkøb pr. år, finansår eller regnskabsår.
1. Tjenesteydelser:	5.573.918 kr.
2. Varekøb:	5.573.918 kr.
3. Bygge- og anlægsarbejder:	37.159.453 kr.

Udbud/anskaffelser efter de forskellige direktiver:

Tjenesteydelsesdirektivet Direktiv nr. 92/50/EØF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:
1. Bilag I A tjenesteydelser (undtaget de under pkt. 2 nævnte tjenesteydelser):	1.144.617 kr.	1.760.949 kr.
2. Bilag I B tjenesteydelser samt tjenesteydelser under bilag I A, kategori 5 og 8:	1.486.378 kr.	1.486.378 kr.
3. Deltjenesteydelser:	594.551 kr.	594.551 kr.
Vareindkøbsdirektivet Direktiv nr. 93/36/EØF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:
Varekøb:	1.144.617 kr.	1.760.949 kr.
Bygge- og anlægsgdirektivet Direktiv nr. 93/37/EØF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:

1. Bygge- og anlægsarbejder:	44.023.723 kr.	44.023.723 kr.
2. Koncessioner, jf. art. 1d og 3:	37.159.453 kr.	37.159.453kr.
3. Delarbejder:	7.431.891 kr.	7.431.891kr.
Forsyningsvirksomhedsdirektivet Direktiv nr. 93/38/EØF		De forskellige former for ordregivere omfattet af direktivet:
<i>A Drikkevands- og elektricitetsforsyning, tilrådighedsstillelse af terminaler for transport til vands og i luften (fx havne og lufthavne) samt drift af net til bytransport (bybane, bus mv.)</i>		
1. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag XVI A (undtaget de i pkt. 2 nævnte):		3.521.898 kr.
2. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag XVI B samt tjenesteydelser under bilag XVI A, kategori 5 og 8:		2.972.756 kr.
3. Varekøb:		3.521.898 kr.
4. Bygge- og anlægsarbejder:		44.023.723 kr.
5. Delarbejder (bygge- og anlæg):		7.431.891 kr.
<i>B Øvrige former for virksomhed omfattet af direktivet (tilvejebringelse og drift af forsyningsnet til gas og varme, udvinding af olie, gas, kul mv. samt drift af andre net, fx til jernbanetransport):</i>		
1. Tjenesteydelser:		2.972.756 kr.
2. Varekøb:		2.972.756 kr.
3. Bygge- og anlægsarbejder:		37.159.453 kr.
4. Delarbejder (bygge- og anlæg):		7.431.891 kr.

[Generelle betingelser](#)

Tærskelværdier 2002 og 2003

Tærskelværdier for perioden 1/1-2002 til 31/12-2003

Tærskelværdierne er excl. moms.

Modværdierne i danske kroner af tærskelbeløbene for offentlige indkøb i henhold til EUs udbudsregler er af Kommissionen fastsat som nedenfor anført for perioden 1. januar 2002 til 31. december 2003.

Periodisk vejledende bekendtgørelse:

Gælder for alle udbudsdirektiverne	Værdien af det samlede indkøb pr. år, finansår eller regnskabsår.
1. Tjenesteydelser:	5.588.930 kr.
2. Varekøb:	5.588.930 kr.
3. Bygge- og anlægsarbejder:	37.259.536 kr.

Udbud/anskaffelser efter de forskellige direktiver:

Tjenesteydelsesdirektivet Direktiv nr. 92/50/EØF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:
1. Bilag I A tjenesteydelser (undtaget de under pkt. 2 nævnte tjenesteydelser):	1.209.390 kr.	1.860.600 kr.
2. Bilag I B tjenesteydelser samt tjenesteydelser under bilag I A, kategori 5 og 8:	1.490.381 kr.	1.490.381 kr.
3. Deltjenesteydelser:	596.153 kr.	596.153 kr.

Indkøbsdirektivet Direktiv nr. 93/36/EØF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:
Varekøb:	1.209.390 kr.	1.860.600 kr.

Bygge- og anlægsdirektivet Direktiv nr. 93/37/EØF	Statslige kontrakter:	Amtskommunale og kommunale kontrakter:
1. Bygge- og anlægsarbejder:	46.515.012 kr.	46.515.012 kr.
2. Koncessioner, jf. art. 1d og 3:	37.259.536 kr.	37.259.536 kr.
3. Delarbejder:	7.451.907 kr.	7.451.907 kr.

Forsyningsvirksomhedsdirektivet Direktiv nr. 93/38/EØF	De forskellige former for ordregivere omfattet af direktivet:
<i>A Drikkevands- og elektricitetsforsyning, tilrådighedsstillelse af terminaler for transport til vands og i luften (fx havne og lufthavne) samt drift af net til bytransport (bybane, bus mv.)</i>	
1. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag XVI A (undtaget de i pkt. 2 nævnte):	3.721.201 kr.

2. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag XVI B samt tjenesteydelser under bilag XVI A, kategori 5 og 8:	2.980.763 kr.
3. Varekøb:	3.721.201 kr.
4. Bygge- og anlægsarbejder:	46.515.012 kr.
5. Delarbejder (bygge- og anlæg):	7.451.907 kr.
<i>B Øvrige former for virksomhed omfattet af direktivet (tilvejebringelse og drift af forsyningsnet til gas og varme, udvinding af olie, gas, kul mv. samt drift af andre net, fx til jernbanetransport):</i>	
1. Tjenesteydelser:	2.980.763 kr.
2. Varekøb:	2.980.763 kr.
3. Bygge- og anlægsarbejder:	37.259.536 kr.
4. Delarbejder (bygge- og anlæg):	7.451.907 kr.

[Generelle betingelser](#)

CIR nr 6 af 20/01/2000 Gældende

Offentliggørelsesdato: 10-02-2000

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om modværdier i danske kroner af EU-udbudsdirektivernes tærskelværdier for perioden 1. januar 2000 31. december 2001

Hvert andet år offentliggør Europa-Kommissionen modværdierne i medlemslandenes nationale valutaer af tærskelværdierne i direktiverne om offentlige indkøb for de kommende to år. Fastsættelsen af beløbsgrænserne i national valuta sker på grundlag af kursudviklingen de foregående to år.

Kommissionen har nu offentliggjort tærskelværdierne i nationale valutaer for perioden 1. januar 2000 - 31. december 2001. Offentliggørelse i EF-Tidende er sket i C 379 af 31. december 1999 p. 20 ff.

De nye tærskelværdier medfører kun mindre afvigelser i forhold til de tidligere.

Tærskelværdierne tager hensyn til GPA-aftalen om offentlige indkøb, som er indarbejdet i EU's udbudsdirektiver.

På de områder, der er omfattet af GPA-aftalen, fastsættes direktivernes tærskelværdier som modværdien i EURO af en tærskelværdi udtrykt i SDR (Special Drawing Rights), som derefter omregnes til nationale valutaer.

På de områder, der ikke er omfattet af GPA-aftalen, fastsættes direktivernes tærskelværdier i EURO.

Opmærksomheden henledes på, at ordregivere i telekommunikationssektoren ikke længere er undergivet udbudspligt efter Forsyningsvirksomhedsdirektivet, jfr. Kommissionens meddelelse i C 156 af den 3. juni 1999 p. 3 f.

De nye tærskelværdier fremgår af bilaget.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Konkurrencestyrelsen, Nørregade 49, 1165 København K, tlf. 33 17 70 00, eller By- og Boligministeriet, Slotsholmsgade 1, 1216 København K, tlf. 33 92 61 00.

Konkurrencestyrelsen og By- og Boligministeriet, den 20. januar 2000

Bo Nue

/Marianne K. Larsen

Bilag**Direktivernes tærskelværdier**

Modværdierne i danske kroner af tærskelbeløbene for offentlige indkøb i henhold til EU's udbudsregler er af Kommissionen fastsat som nedenfor anført for perioden 1. januar 2000 til 31. december 2001.

Periodisk vejledende bekendtgørelse**Gælder for alle udbudsdirektiver**

	Værdien af det samlede indkøb pr. år, finansår eller regnskabsår

1. Tjenesteydelser	5.610.000 kr.
2. Varekøb	5.610.000 kr.
3. Bygge og anlæg	37.400.000 kr.

Udbud/anskaffelser efter de forskellige direktiver

Tjenesteydelsesdirektivet nr. 92/50/EØF

	Statslige kontrakter	Amtskommunale og kommunale kontrakter
1. Bilag I A tjenesteydelser (undtaget de under pkt. 2 nævnte tjenesteydelser)	1.042.054 kr.	1.603.158 kr.
2. Bilag I B tjenesteydelser samt tjenesteydelser under bilag i A, kategori 5 og 8	1.496.000 kr.	1.496.000 kr.
3. Deltjenesteydelser	598.400 kr.	598.400 kr.

Indkøbsdirektivet nr. 93/36/EØF

	Statslige kontrakter	Amtskommunale og kommunale kontrakter
Varekøb	1.042.054 kr.	1.603.158 kr.

Bygge- og anlægsgdirektivet nr. 93/37/EØF

	Statslige kontrakter	Amtskommunale og kommunale kontrakter
1. Bygge og anlæg	40.078.984 kr.	40.078.984 kr.
2. Koncessioner, jf. art. 1d og 3	37.400.000 kr.	37.400.000 kr.
3. Delarbejder	7.480.000 kr.	7.480.000 kr.

Forsyningsvirksomhedsdirektivet nr. 93/38/EØF

Ordregivere omfattet af direktivet

<i>A Drikkevands- og elektricitetsforsyning, tilrådighedsstillelse af terminaler for transport til vands og i luften (fx havne og lufthavne) samt drift af net til bytransport (bybane, bus mv.)</i>	
1. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag XVI A (undtaget de i pkt. 2 nævnte)	3.206.324 kr.
2. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag XVI B samt tjenesteydelser under bilag XVI A, kategori 5 og 8	2.992.000 kr.
3. Varekøb	3.206.324 kr.
4. Bygge og anlæg	40.078.984 kr.
5. Delarbejder (bygge og anlæg)	7.480.000 kr.
<i>B Øvrige former for virksomhed omfattet af direktivet (tilvejebringelse og drift af forsyningsnet til gas og varme, udvinding af olie, gas, kul mv. samt drift af andre net, fx til jernbanetransport)</i>	
1. Tjenesteydelser	2.992.000 kr.
2. Varekøb	2.992.000 kr.

3. Bygge og anlæg	37.400.000 kr.
4. Delarbejder (bygge og anlæg)	7.480.000 kr.

CIR nr 37 af 09/03/1998 Gældende

Offentliggørelsesdato: 13-03-1998

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om modværdier i danske kroner af EU-udbudsdirektivernes tærskelværdier for perioden 1. januar 1998 - 31. december 1999

Hvert andet år offentliggør Europa-Kommissionen modværdierne i medlemslandenes nationale valutaer af tærskelværdierne i direktiverne om offentlige indkøb for de kommende to år. Fastsættelsen af beløbsgrænserne i national valuta sker på grundlag af kursudviklingen de foregående to år.

Kommissionen har nu offentliggjort tærskelværdierne i nationale valutaer for perioden 1. januar 1998 - 31. december 1999. Offentliggørelse i EF-Tidende er sket i C 22 af 23. januar 1998.

De nye tærskelværdier medfører kun mindre afvigelser i forhold til de tidligere.

Tærskelværdierne tager hensyn til WTO-aftalen om offentlige indkøb, som nu er indarbejdet i EU's udbudsdirektiver.

På de områder, der er omfattet af WTO-aftalen, fastsættes direktivernes tærskelværdier som modværdien i ECU af en tærskelværdi udtrykt i SDR (Special Drawing Rights), som derefter omregnes til nationale valutaer.

På de områder, der ikke er omfattet af WTO-aftalen, fastsættes direktivernes tærskelværdier som hidtil i ECU.

De nye tærskelværdier er:

Tjenesteydelsesdirektivet (92/50/EØF)

a. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag I A med undtagelse af de under pkt. b. nævnte tjenesteydelser:

- Statslige kontrakter:

130.000 SDR - 133.914 ECU - 988.777 kr

- Amtskommunale og kommunale kontrakter:

200.000 SDR - 206.022 ECU - 1.521.195 kr

b. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag I B samt tjenesteydelser henhørende under bilag I A, kategori 5 (teletjenester), omfattet af CPC-referencenumre 7524 (tv- og radiotransmission), 7525 (sammenkobling af adskilte netværk) og 7526 (integrerede telekommunikationstjenester), og tjenesteydelser omfattet af bilag I A, kategori 8 (forsknings- og udviklingstjenesteydelser):

- Statslige, amtskommunale og kommunale kontrakter:

200.000 ECU - 1.476.731 kr

c. Deltjenesteydelser:

80.000 ECU - 590.692 kr (gælder både kontrakter under a. og b.)

Værdien af de enkelte deltjenesteydelser må ikke overstige 20 pct. af den anslåede værdi af hele kontrakten.

Indkøbsdirektivet (93/36/EØF)

- Statslige kontrakter:

130.000 SDR - 133.914 ECU - 988.777 kr

- Amtskommunale og kommunale kontrakter:

200.000 SDR - 206.022 ECU - 1.521.195 kr

Bygge- og anlægsdirektivet (93/37/EØF)

a. Statslige, amtskommunale og kommunale kontrakter:

5.000.000 SDR - 5.150.548 ECU - 38.029.866 kr

- dog fsva. statslige, amtskommunale og kommunale koncessionskontrakter, jfr. direktivets artikel 1, litra d) og artikel 3:

5.000.000 ECU - 36.918.275 kr

b. Delarbejder:

1.000.000 ECU - 7.383.655 kr

Værdien af de enkelte delarbejder må ikke overstige 20 pct. af den anslåede værdi af hele kontrakten.

Forsyningsvirksomhedsdirektivet (93/38/EØF)

a. Virksomhed i form af drikkevands- og elektricitetsforsyning, i form af tilrådighedsstillelse af lufthavne, søhavne, havne ved indre vandveje eller andre transportterminaler for transportvirksomheder, der opererer til vands eller i luften samt i form af drift af et net med henblik på at betjene offentligheden inden for bytransport med bybane, sporvogn, bus eller lignende transportformer:

- Bygge- og anlægskontrakter:

5.000.000 SDR - 5.150.548 ECU - 38.029.866 kr

- Varekøbskontrakter:

400.000 SDR - 412.044 ECU - 3.042.389 kr

- Tjenesteydelseskontrakter omfattet af direktivets bilag XVI A med undtagelse af kontrakter om de i pkt. b. nævnte tjenesteydelser:

400.000 SDR - 412.044 ECU - 3.042.389 kr

- Tjenesteydelseskontrakter omfattet af direktivets bilag XVI B samt kontrakter om tjenesteydelser henhørende under bilag XVI A, kategori 5 (teletjenester), omfattet af CPC-referencenumre 7524 (tv- og radiostransmission), 7525 (sammenkobling af adskilte netværk) og 7526 (integrerede telekommunikationstjenester) og kontrakter om tjenesteydelser omfattet af bilag XVI A, kategori 8 (forsknings- og udviklingstjenesteydelser):

400.000 ECU - 2.953.462 kr

b. Øvrige former for virksomhed omfattet af direktivet (tilvejebringelse eller drift af et net med henblik på at forsyne offentligheden med gas eller varme, udnyttelse af et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, drift af et net til betjening af offentligheden inden for jernbanetransport (undtagen bybaner)) med undtagelse af telekommunikationsområdet:

- Bygge- og anlægskontrakter:

5.000.000 ECU - 36.918.275 kr

- Varekøbskontrakter:

400.000 ECU - 2.953.462 kr

- Tjenesteydelseskontrakter:

400.000 ECU - 2.953.462 kr

c. Telekommunikationsvirksomhed:

- Bygge- og anlægskontrakter:

5.000.000 ECU - 36.918.275 kr

- Varekøbskontrakter:

600.000 ECU - 4.430.193 kr

- Tjenesteydelseskontrakter:

600.000 ECU - 4.430.193

d. Delarbejder (for alle bygge- og anlægskontrakter omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet)

1.000.000 ECU - 7.383.655 kr

Værdien af de enkelte delarbejder må ikke overstige 20 pct. af den anslåede værdi af hele kontrakten.

Periodisk vejledende bekendtgørelser (alle direktiver)

Bygge- og anlægskontrakter:

5.000.000 ECU - 36.918.275 kr

Varekøbs- og tjenesteydelseskontrakter:

750.000 ECU - 5.537.741 kr

Det bemærkes, at det især for påtænkte kontrakter omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet undertiden vil kunne give anledning til tvivl med hensyn til, hvilken tærskelværdi der er gældende for en given type kontrakt. I sådanne tvivlstilfælde anbefaler Boligministeriet og Konkurrencestyrelsen ordregiverne, at disse lader den laveste af de mulige tærskelværdier være afgørende for, om kontraktens anslåede værdi er af en sådan størrelse, at der er pligt til at foretage EU-udbud.

Afslutningsvis skal man anmode statslige myndigheder inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, der i henhold til lovgivningen tildeler særlige eller eksklusive rettigheder til de af forsyningsvirksomhedsdirektivet omfattede ordregivere, om at give disse meddelelse om ovenstående.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Konkurrencestyrelsen, Nørregade 49, 1165 København K, tlf. 33 17 70 00, eller Boligministeriet, Stormgade 10, 1470 København K, tlf. 33 92 61 00.

Konkurrencestyrelsen og Boligministeriet, den 9. marts 1998

Bo Nue og Bjarne Strand

CIR nr 14 af 22/01/1996 Gældende

Offentliggørelsesdato: 01-02-1996

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om modværdier i danske kroner af EU-udbudsdirektivernes tærskelværdier for perioden 1. januar 1996 - 31. december 1997

Hvert andet år offentliggør Europa-Kommissionen omregningskurserne i medlemslandenes nationale valutaer for tærskelværdierne for de kommende to år. Fastsættelsen af de fastfrosne tærskelværdier sker på grundlag af kursudviklingen de foregående to år.

Kommissionen har endnu ikke offentliggjort tærskelværdierne i nationale valutaer for perioden 1. januar 1996 - 31. december 1997. Kommissionen har dog - med henblik på orientering på nationalt plan - sendt medlemsstaternes resortmyndigheder en oversigt over tærskelværdierne i dette tidsrum. Offentliggørelse i EF-Tidende forventes snarest.

De nye tærskelværdier medfører - med en enkelt undtagelse - ikke nævneværdige afvigelser i forhold til de nugældende. Undtagelsen er tærskelværdien for statslige tjenesteydelseskontrakter, der bliver fastsat til 130.000 SDR. Denne beløbsgrænse er identisk med den, der allerede gælder og fortsat vil gælde for statslige kontrakter om indkøb af varer.

I april 1995 stillede Kommissionen således forslag om en tilpasning af EU's udbudsdirektiver til den nye WTO-aftale om offentlige indkøb, som trådte i kraft den 1. januar 1996. Denne tilpasning berører bl.a. beregningsmetoden for tærskelværdierne efter EU-direktiverne.

På de områder, der er omfattet af WTO-aftalen, fastsættes direktivernes tærskelværdier fremover som modværdien i ECU af en tærskelværdi udtrykt i SDR (Special Drawing Rights), som derefter omregnes til nationale valutaer.

På de områder, der ikke er omfattet af WTO-aftalen, vil direktivernes tærskelværdier som hidtil blive fastsat i ECU.

Kommissionens ændringsforslag til direktiverne er endnu ikke vedtaget. Kommissionen anser imidlertid de grænser, som EU har aftalt med de øvrige deltagerlande i WTO-aftalen, for gældende i EU, selv om disse endnu ikke er indarbejdet i direktiverne.

Med det forbehold, at de fastsatte forhandlinger om Kommissionens ændringsforslag vil kunne medføre ændringer eller præciseringer af nedenstående tabel, gælder følgende modværdier i danske kroner af tærskelværdierne i perioden 1. januar 1996 - 31. december 1997:

Tjenesteydelsesdirektivet (92/50/EØF)

a. Tjenesteydelser omfattet af direktivets bilag I A med undtagelse af de under pkt. b. nævnte tjenesteydelser:

- Statslige kontrakter:

130.000 SDR - 137.537 ECU - 1.031.998 kr

- Amtskommunale og kommunale kontrakter:

200.000 SDR - 211.595 ECU - 1.587.689 kr

b. Tjenesteydelser omfattet af direktivets Bilag I B samt tjenesteydelser henhørende under bilag I A, kategori 5 (teletjenester), omfattet af CPC-referencenumre 7524 (tv- og radiotransmission), 7525 (sammenkobling af adskilte netværk) og 7526 (integrerede telekommunikationstjenester), og tjenesteydelser omfattet af bilag I A, kategori 8 (forsknings- og udviklingstjenesteydelser):

- Statslige, amtskommunale og kommunale kontrakter:

200.000 ECU - 1.500.685 kr

c. Deltjenesteydelser:

80.000 ECU - 600.724 kr

Indkøbsdirektiver (93/36/EØF)

- Statslige kontrakter:

130.000 SDR - 137.537 ECU - 1.031.998 kr.

- Amtskommunale og kommunale kontrakter:

200.000 SDR - 211.595 ECU - 1.587.689 kr

Bygge- og anlægsarbejder (93/37/EØF)

a. Statslige, amtskommunale og kommunale kontrakter:

5.000.000 SDR - 5.289.883 ECU - 39.692.229 kr

- dog fsva. statslige, amtskommunale og kommunale koncessionskontrakter, jfr. direktivets artikel 1, litra d) og artikel 3:

5.000.000 ECU - 37.517.115 kr

b. Delarbejder:

1.000.000 ECU - 7.503.423 kr

Forsyningsvirksomhedsdirektivet (93/38/EØF)

a. Virksomhed i form af drikkevands- og elektricitetsforsyning, i form af tilrådighedsstillelse af lufthavne, søhavne, havne ved indre vandveje eller andre transportterminaler for transportvirksomheder, der opererer til vands eller i luften samt i form af drift af et net med henblik på at betjene offentligheden inden for bytransport med bybane, sporvogn, bus eller lignende transportformer.

- Bygge- og anlægskontrakter:

5.000.000 SDR - 5.289.883 ECU - 39.692.229 kr

- Varekøbskontrakter:

400.000 SDR - 423.191 ECU - 3.175.378 kr

- Tjenesteydelseskontrakter omfattet af direktivets bilag XVI A med undtagelse af kontrakter om de i pkt. b. nævnte tjenesteydelser:

400.000 SDR - 423.191 ECU - 3.175.378 kr

b. Øvrige former for virksomhed omfattet af direktivet (tilvejebringelse eller drift af et net med henblik på at forsyne offentligheden med gas eller varme, udnyttelse af et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, drift af et net til betjening af offentligheden inden for jernbanetransport (undtagen bybaner)) med undtagelse af telekommunikationsområdet:

- Bygge- og anlægskontrakter:

5.000.000 ECU - 37.517.115 kr

- Varekøbskontrakter:

400.000 ECU - 3.001.369 kr

- Tjenesteydelseskontrakter omfattet af direktivets bilag XVI B samt kontrakter om tjenesteydelser henhørende under bilag XVI A, kategori 5 (teletjenester), omfattet af CPC-referencenumre 7524 (tv- og radiotransmission), 7525 (sammenkobling af adskilte netværk) og 7526 (integrerede telekommunikationstjenester), og kontrakter om tjenesteydelser omfattet af bilag XVI A, kategori 8 (forsknings- og udviklingstjenesteydelser):

400.000 ECU - 3.001.369 kr

c. Telekommunikationsvirksomhed:

- Bygge- og anlægskontrakter:

5.000.000 ECU - 37.517.115 kr

- Varekøbskontrakter:

600.000 ECU - 4.502.054 kr

- Tjenesteydelseskontrakter:

600.000 ECU - 4.502.054 kr

d. Delarbejder (bygge- og anlægskontrakter):

1.000.000 ECU - 7.503.423 kr

Periodisk vejledende bekendtgørelser (alle direktiver)

750.000 ECU - 5.627.567 kr

Det bemærkes, at det især for påtænkte kontrakter omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet undertiden vil kunne give anledning til tvivl med hensyn til, hvilken tærskelværdi der er gældende for en given type kontrakt. I sådanne tvivlstilfælde anbefaler Bygge- og Boligstyrelsen og KonkurrenceSekretariatet ordregiverne, at disse lader den laveste af de mulige tærskelværdier være afgørende for, om kontaktens anslåede værdi er af en sådan størrelse, at der er pligt til at foretage EU-udbud.

Afslutningsvis skal man anmode statslige myndigheder inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, der i henhold til lovgivningen tildeler særlige eller eksklusive rettigheder til de af forsyningsvirksomhedsdirektivet omfattede ordregivere, om at give disse meddelelse om ovenstående.

P.D.V.

E.B.

Lars Kofoed-Johnsen Bjarne Strand

KonkurrenceSekretariatet Bygge- og Boligstyrelsen

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**CIS nr 50 af 07/03/1994 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 17-03-1994

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 14 af 22/01/1996

Den fulde tekst

Modværdier i danske kroner af EU- udbudsdirektivernes tærskelværdier for perioden 1.1.1994-31.12.1995

Til stat, amter og kommuner

EU's direktiver om udbud af offentlige kontrakter og forsyningsvirksomheders kontrakter foreskriver, at Europa-Kommissionen hvert andet år justerer modværdien i nationale valutaer af direktivernes beløbsgrænser (tærskelværdier).

Til orientering skal man oplyse, at de for perioden 1. januar 1994 - 31. december 1995 gældende modværdier er offentliggjort af Kommissionen i EF-tidende nr. C 341 af 18. december 1993.

Inden for ovennævnte tidsrum vil herefter følgende modværdier være afgørende for, om der skal foretages udbud af planlagte indkøb eller bygge- og anlægsarbejder:

Bygge- og anlægsdirektivet (93/37/EØF):

5.000.000 ECU - 38.701.948 kr

Indkøbsdirektivet (77/62/EØF med senere ændringer, fra den 14. juni 1994 93/36/EØF) samt tjenesteydelsesdirektivet (92/50/EØF):

200.000 ECU - 1.548.078 kr (for statslige indkøb foretaget af de i indkøbsdirektivets bilag I nævnte ordregivende myndigheder dog 128.771 ECU - 996.735 kr)

750.000 ECU - 5.805.292 kr (periodisk vejledende bekendtgørelser)

Forsyningsvirksomhedsdirektivet (90/531/EØF, fra den 1. juli 1994 93/38/EØF):

400.000 ECU - 3.096.156 kr (vand- og energiforsynings- samt transportsektorerne for vareindkøbskontrakter og fra den 1. juli 1994 tillige tjenesteydelseskontrakter)

600.000 ECU - 4.644.234 kr (telekommunikationssektoren for vareindkøbskontrakter og fra den 1. juli 1994 tillige tjenesteydelseskontrakter)

750.000 ECU - 5.805.292 kr (periodisk vejledende bekendtgørelser for vareindkøbskontrakter og fra den 1. juli 1994 tillige tjenesteydelseskontrakter)

5.000.000 ECU - 38.701.948 kr (bygge- og anlægskontrakter for alle af direktivet omfattede sektorer).

Statslige myndigheder inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, der i henhold til lovgivningen tildeler særlige eller eksklusive rettigheder til de af forsyningsvirksomhedsdirektivet omfattede ordregivere, anmodes om at give disse meddelelse om ovenstående.

Dokumentet er Historisk

P.D.V. E.B.

Lars Koefoed-Johnsen Bjarne Strand fuldm.

KonkurrenceSekretariatet Bygge- og Boligstyrelsen

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

CIS nr 6 af 10/01/1990 Historisk
Offentliggørelsesdato: 23-01-1990
Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om fastsættelse af tærskelværdi for offentliggørelse af udbud af bygge- og anlægsarbejder i De Europæiske Fællesskabers Tidende i direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter.

EF-Kommissionen har meddelt, at tærskelværdien for offentliggørelse af udbud i henhold til direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter fra 1. januar 1990 er fastsat til 8.050.000 d.kr.

Herefter skal offentlige bygge- og anlægsarbejder, hvis anslåede værdi uden merværdiafgift udgør 8.050.000 d.kr. (1 mill. ECU) og derover udbydes ved offentliggørelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Mindste værdi uden merværdiafgift af offentlige bygge- og anlægsarbejder, der frivilligt kan udbydes ved offentliggørelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende, andrager 4.025.000 d.kr. (500.000 ECU).

Der henvises i øvrigt til Boligministeriets cirkulære nr. 214 af 4. oktober 1974 om EF-Rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Det kan oplyses, at den 18. juli 1989 blev direktiv 89/440/EØF om ændring af direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter vedtaget. I det ændrede direktiv er det bl.a. bestemt, at tærskelværdien for offentliggørelse af udbud af bygge- og anlægsarbejder i De Europæiske Fællesskabers Tidende forhøjes til 5 mill. ECU. Det bestemmes endvidere, at de ændrede bestemmelser skal finde anvendelse senest 1 år efter direktivets vedtagelse.

Boligministeriet vil senere give de ordregivende myndigheder meddelelse om, hvornår de nye bestemmelser finder anvendelse.

Boligministeriet, den 10. januar 1990

P.M.V.

E.B.

Bjarne Strand

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

Dokumentet er Historisk

CIS nr 100 af 20/01/1988 Historisk

Offentliggørelsesdato: 17-10-1988

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om fastsættelse af tærskelværdi og overholdelse af bestemmelserne i direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Vedr.:

- 1) Fastsættelse af tærskelværdien for offentliggørelse af udbud af bygge- og anlægsarbejder i De Europæiske Fællesskabers Tidende.
- 2) Intensiveret overvågning fra EF-Kommissionens side af overholdelsen af bestemmelserne for indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter i De Europæiske Fællesskaber.

Ad 1.

EF-Kommissionen har meddelt, at tærskelværdien for offentliggørelse af udbud i henhold til direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter fra 1. januar 1988 og indtil 31. december 1989 er fastsat til 7.870.000 d.kr.

Herefter skal offentlige bygge- og anlægsarbejder, hvis anslåede værdi uden merværdiafgift udgør 7.870.000 d.kr. (1 mill. europæiske regningsenheder) og derover udbydes ved offentliggørelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Mindste værdi uden merværdiafgift af offentlige bygge- anlægsarbejder, der frivilligt kan udbydes ved offentliggørelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende, andrager 3.935.000 d.kr. (500.000 europæiske regningsenheder).

Der henvises i øvrigt til boligministeriets cirkulære nr. 214 af 4. oktober 1974 om EF-Rådet direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Ad 2.

EF-Kommissionen har meddelt, at man vil intensivere overvågningen af overholdelsen af Fællesskabets bestemmelser om indgåelse af offentlige bygge- anlægskontrakter.

Med henblik herpå vil man i en første fase særligt se på annoncer om tilbudsafgivelse. En stikprøvevis undersøgelse har vist det nødvendigt med en særlig indsats på dette område på grund af det stigende antal overtrædelser, der er begået af ordregivende myndigheder i de forskellige medlemslande. Sådanne overtrædelser angår dels undladelse af indkaldelse af tilbud ved annoncering i EF-Tidende, og dels tilfælde, hvor det ved offentliggørelse i EF-Tidende må konstateres, at oplysningerne er i strid med bestemmelserne i direktiv 71/305/EØF eller at bekendtgørelsen ikke indeholder alle de oplysninger, der i medfør af direktivet er obligatoriske.

EF-Kommissionen har også peget på en manglende overholdelse af de tidsfrister, som direktivet foreskriver. I denne forbindelse er EF-Kommissionen ofte blevet opmærksom på, at udbudsforretningen på nationalt plan ikke har været suspenderet af de ordregivende myndigheder i den tid der medgår til at foretage de rettelse i udbudsbekendtgørelsen, som publikationskontoret i Luxembourg har

Dokumentet er Historisk

anmodet om.

Ved tilsidesættelse af en anmodning om rettelser fra publikationenskontorets side har EF-Kommissionen til hensigt at indlede den i artikel 169 i EØF-traktaten fastsatte procedure, der i sidste instans kan medføre at overtrædelsen indbringes for EF-domstolen.

Pmv

eb

Bjarne Strand

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

CIS nr 4017 af 18/12/1985 Historisk

Offentliggørelsesdato: 24-09-1997

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om fastsættelse af tærskelværdi for offentliggørelse af udbud af bygge- og anlægsarbejder i De Europæiske Fællesskabers Tidende i direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter

I boligministeriets cirkulæreskrivelse af 26. november 1985 om udbud af bygge- og anlægsarbejder i De Europæiske Fællesskabers Tidende i direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter er det angivet, tærskelværdien er gældende for perioden januar 1985 indtil 31. december 1986. Perioden skulle have været 31. januar 1986 indtil 31. december 1987. Denne cirkulæreskrivelse med nedennævnte tekst erstatter derfor ovennævnte cirkulæreskrivelse:

EF-Kommissionen har meddelt, at tærskelværdien for offentliggørelse af udbud i henhold til direktiv 71/305/EØF om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter fra 1. januar 1986 og indtil 31. december 1987 er fastsat til 8.028.000 d.kr.

Herefter skal offentlige bygge- og anlægsarbejder, hvis anslåede værdi uden merværdiafgift udgør 8.028.000 d.kr. (1 mill. europæiske regningsenheder) og derover udbydes ved offentliggørelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Mindste værdi uden merværdiafgift af offentlige bygge- og anlægsarbejder, der frivilligt kan udbydes ved offentliggørelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende, andrager 4.014.000 d.kr. (500.000 europæiske regningsenheder).

Der henvises i øvrigt til boligministeriets cirkulære nr. 214 af 4. oktober 1974 om EF-Rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter.

Pmv

eb

Bjarne Strand

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

Lov nr. 415 af 31. maj 2000 som ændret ved lov nr. 450 af 7. juni 2001 og lov nr. 306 af 30. april 2003

Lov om Klagenævnet for Udbud¹⁾

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af

- 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og vedrørende tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov eller
- 3) lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Stk. 2. Ved fællesskabsretten forstås traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og retsakter udstedt i medfør heraf.

Stk. 3. Ved ordregivere forstås myndigheder og andre offentligretlige organer og forsyningsvirksomheder omfattet af direktiverne vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og vedrørende tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed.

Klagenævnets organisation og beføjelser

§ 2. Klagenævnet for Udbud består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer.

Stk. 2. Formandskabets og nævnets medlemmer udpeges af erhvervsministeren for en periode af 4 år. Formandskabets medlemmer skal være dommere. Nævnets medlemmer udpeges blandt personer, der har kendskab til bygge- og anlægsvirksomhed, offentlig indkøbsvirksomhed, transport og anden tilknyttet erhvervsvirksomhed.

Stk. 3. Ved afgørelsen af den enkelte sag deltager formanden eller en næstformand. Formandskabet kan dog bestemme, at for-

manden og en næstformand eller to næstformænd deltager ved afgørelsen. Endvidere deltager to eller i særlige tilfælde fire sagkyndige medlemmer, der vælges af formanden efter regler fastsat af erhvervsministeren.

§ 3. Klagenævnet kan behandle klager vedrørende overtrædelse af regler som nævnt i § 1, stk. 1.

Stk. 2. Nævnet kan dog ikke behandle sager mod ordregivere, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel. Indbringes klage i sådanne sager, afviser nævnet denne.

Stk. 3. Nævnet kan i øvrigt behandle sager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 4. Følgende kan indgive klage til nævnet:

- 1) Enhver, der har en retlig interesse heri,
- 2) Konkurrencestyrelsen samt
- 3) de organisationer og offentlige myndigheder, som erhvervsministeren tillægger klageadgang.

Stk. 2. Nævnet kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen har en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til fordel for klageren eller den indklagede ordregiver.

Stk. 3. Senest samtidig med at en klage indbringes for nævnet, skal klageren skriftligt underrette ordregiveren om den påståede overtrædelse og om, at klagen indbringes for nævnet.

§ 5. Sagen forberedes ved udveksling af skriftlige indlæg og forhandles derefter mundtligt, medmindre formanden bestemmer andet.

Stk. 2. Klagenævnet kan kræve alle oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter nævnets forretningsorden og de nærmere regler for nævnets virksomhed, herunder sagsbehandling og gebyr for indgivelse af klage og offentliggørelse af afgørelser.

§ 5 a. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om muligheden for at anvende digital kommunikation inden for lovens område og om de nærmere vilkår herfor, herunder fravige formkrav, der hindrer anvendelsen af digital kommunikation.

§ 6. Klagenævnet kan afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis, herunder annullere ulovlige beslutninger eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen.

Stk. 2. En klage har kun opsættende virkning, i det omfang dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden på nævnets vegne dog tillægge klagen opsættende virkning.

Stk. 3. Nævnet kan i tilfælde, hvor en klager får helt eller delvis medhold i en for nævnet indbragt klage, efter påstand pålægge ordregiveren at yde klageren en erstatning for tab, der er lidt som følge af overtrædelse af regler nævnt i § 1, stk. 1.

§ 7. I tilfælde, hvor en klager får helt eller delvis medhold i en for Klagenævnet indbragt klage, kan nævnet pålægge ordregiveren at godtgøre klageren de sagsomkostninger, denne har afholdt i forbindelse med klagesagen.

§ 8. Klagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klagenævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig. Klagenævnets afgørelse om afvisning af sager som nævnt i § 3, stk. 2, kan dog ikke indbringes for dom-

stolene.

Særlige bestemmelser vedrørende ordregivere efter Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation

§ 9. Uanset §§ 3 og 11 kan enhver, der har eller har haft interesse i at få tildelt en kontrakt, der er omfattet af Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og som mener, at en ordregiver har overtrådt disse regler, anmode om, at forholdet undersøges i den særlige forligsprocedure i overensstemmelse med Rådets direktiv 92/13/EØF.

Stk. 2. Anmodning om undersøgelse fremsættes skriftligt over for Europa-Kommissionen eller Konkurrencestyrelsen.

§ 10. En ordregiver er erstatningsansvarlig over for en virksomhed, såfremt virksomheden kan godtgøre, at ordregiveren har overtrådt regler i Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og at en reel mulighed for virksomheden for at få tildelt ordren er forspildt som følge af overtrædelsen.

§ 11. Sager som nævnt i § 1, stk. 1, mod ordregivere, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, anlægges ved Sø- og Handelsretten og behandles som hastesager. For sådanne sager betales alene 500 kr. i retsafgift.

Stk. 2. I sager mod en ordregiver som nævnt i stk. 1 kan der alene træffes afgørelse om annullering af ulovlige beslutninger, midlertidig afbrydelse af en udbudsprocedure eller om, at ordregiver skal lovliggøre udbudsforretningen, såfremt der er tale om en handling, der er undergivet offentlig påtale, og som kan medføre højere straf end bøde, eller såfremt sagen behandles efter retsplejelovens § 727, stk. 2 og 3. Påstand om en sådan afgørelse kan derimod ikke tages under pådømmelse, når der er tale om en overtrædelse, der alene er underlagt privat påtale.

Straf m.v.

§ 12. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Klagenævnet eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag eller undlader at efterkomme forbud eller påbud fra Klagenævnet efter § 6, stk. 1 eller 2, eller fra domstolene efter § 11, stk. 2.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 13. Undlader nogen til Klagenævnet at give oplysninger i henhold til § 5, stk. 2, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

Ikrafttræden m.v.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. juli 2000.

Stk. 2. Lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber), jf. lovbekendtgørelse nr. 1166 af 20. december 1995, ophæves.

Stk. 3. Regler, der er fastsat i medfør af §§ 4, 8 og 12 i lov om Klagenævnet for Udbud, (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber), jf. lovbekendtgørelse nr. 1166 af 20. december 1995, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

§ 16. I lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, foretages følgende ændring:

1. I § 3 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Sager om straf for overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af §§ 1 og 2 er undergivet privat påtale, når de er begået af en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel. Er der tale om en handling, der tillige indeholder en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og som kan medføre højere straf end bøde, kan påtalemyndigheden dog forfølge begge lovovertrædelser under ét. En sag om privat påtale afvises i så fald af retten, for så vidt angår påstanden om straf.«

Givet på Christiansborg Slot, den 31. maj 2000

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Pia Gjellerup

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 89/665/EØF, EF-Tidende 1989 L 395 s. 33, Rådets direktiv nr. 92/13/EØF, EF-Tidende 1992 L 76 s. 14, samt Rådets direktiv nr. 92/50/EØF, artikel 41, EF-Tidende 1992 L 209 s- 15.

LOV nr 306 af 30/04/2003 Gældende

Offentliggørelsesdato: 01-05-2003

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Lov om ændring af lov om Klagenævnet for Udbud og næringsloven

(Modernisering af formkrav, som unødigt hindrer digital kommunikation)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret ved § 15 i lov nr. 450 af 7. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2) Konkurrencestyrelsen samt«.

2. § 4, stk. 1, nr. 3, ophæves.

Nr. 4 bliver herefter nr. 3.

3. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om muligheden for at anvende digital kommunikation inden for lovens område og om de nærmere vilkår herfor, herunder fravige formkrav, der hindrer anvendelsen af digital kommunikation.«

4. § 9, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Anmodning om undersøgelse fremsættes skriftligt over for Europa-Kommissionen eller Konkurrencestyrelsen.«

§ 2

I næringsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 185 af 25. marts 1988, som senest ændret ved § 3 i lov nr. 414 af 26. juni 1998, foretages følgende ændring:

1. § 6, stk. 1, affattes således:

»Næringsdrivende, der skal have næringsbrev, jf. § 2, stk. 2, eller har fast forretningssted, skal have et opslag med indehaverens navn på et sted, der er iøjnefaldende for kunderne.«

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juli 2003.

Givet på Christiansborg Slot, den 30. april 2003

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Bendt Bendtsen

Dette dokument er af Klagenævnet for Udbud downloadet fra Retsinformation og derefter omformateret til en overskuelig typografi og opstilling.

Lov nr. 415 af 31. maj 2000 som ændret ved lov nr. 450 af 7. juni 2001, lov nr. 306 af 30. april 2003, lov nr. 431 af 6. juni 2005, lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov nr. 572 af 6. juni 2007 og lov nr. 1336 af 19. december 2008

Lov om Klagenævnet for Udbud

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af

- 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og kontrakter inden for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov,
- 3) lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter eller
- 4) andre regler, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til Klagenævnet for Udbud.

Stk. 2. Ved fællesskabsretten forstås traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og retsakter udstedt i medfør heraf.

Stk. 3. Ved ordregivere forstås myndigheder, offentligtretlige organer, forsyningsvirksomheder og andre udbydere omfattet af reglerne nævnt i stk. 1.

Klagenævnets organisation og beføjelser

§ 2. Klagenævnet for Udbud består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer.

Stk. 2. Formandskabets og nævnets medlemmer udpeges af erhvervsministeren for en periode af 4 år. Formandskabets medlemmer skal være dommere. Nævnets medlemmer udpeges blandt personer, der har kendskab til bygge- og anlægsvirksomhed, offentlig indkøbsvirksomhed, transport og anden tilknyttet erhvervsvirksomhed.

Stk. 3. Ved afgørelsen af den enkelte sag deltager formanden eller en næstformand. Formandskabet kan dog bestemme, at formanden og en næstformand eller to næstformænd deltager ved afgørelsen. Endvidere deltager to eller i særlige tilfælde fire sagkyndige medlemmer, der vælges af formanden efter regler fastsat af erhvervsministeren.

§ 3. Klagenævnet kan behandle klager vedrørende overtrædelse af regler som nævnt i § 1, stk. 1.

Stk. 2. Nævnet kan dog ikke behandle sager mod ordregivere, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel. Indbringes klage i sådanne sager, afviser nævnet denne.

Stk. 3. Nævnet kan i øvrigt behandle sager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 4. Følgende kan indgive klage til nævnet:

- 1) Enhver, der har en retlig interesse heri,
- 2) Konkurrencestyrelsen samt
- 3) de organisationer og offentlige myndigheder, som erhvervsministeren tillægger klageadgang.

Stk. 2. Nævnet kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen har en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til fordel for klageren eller den indklagede ordregiver.

Stk. 3. Senest samtidig med at en klage indbringes for nævnet, skal klageren skriftligt underrette ordregiveren om den påståede overtrædelse og om, at klagen indbringes for nævnet.

§ 5. Sagen forberedes ved udveksling af skriftlige indlæg og forhandles derefter mundtligt, medmindre formanden bestemmer andet.

Stk. 2. Klagenævnet kan kræve alle oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter nævnets forretningsorden og de nærmere regler for nævnets virksomhed, herunder sagsbehandling og gebyr for indgivelse af klage og offentliggørelse af afgørelser.

§ 5 a. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om muligheden for at anvende digital kommunikation inden for lovens område og om de nærmere vilkår herfor, herunder fravige formkrav, der hindrer

anvendelsen af digital kommunikation.

§ 6. Klagenævnet kan afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis, herunder annullere ulovlige beslutninger eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen.

Stk. 2. En klage har kun opsættende virkning, i det omfang dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden på nævnets vegne dog tillægge klagen opsættende virkning.

Stk. 3. Nævnet kan i tilfælde, hvor en klager får helt eller delvis medhold i en for nævnet indbragt klage, efter påstand pålægge ordregiveren at yde klageren en erstatning for tab, der er lidt som følge af overtrædelse af regler nævnt i § 1, stk. 1.

§ 6 a. Når en klager begærer opsættende virkning i en sag vedrørende udbud, hvor ordregiver er forpligtet til at undlade at indgå kontrakt i en vis periode (standstill), og klagen indgives inden for denne periode, underretter Klagenævnet ordregiver om, at kontrakten ikke må underskrives, før beslutning i henhold til § 6, stk. 2, er truffet.

Stk. 2. Klagenævnet skal inden udløbet af 10 arbejdsdage underrette ordregiver om sin beslutning i henhold til § 6, stk. 2. Denne frist regnes fra Klagenævnet afsendelse af underretning efter stk. 1.

Stk. 3. Underretning efter stk. 1 og 2 skal ske omgående og ved brug af hurtigst mulige kommunikationsmidler.

§ 7. I tilfælde, hvor en klager får helt eller delvis medhold i en for Klagenævnet indbragt klage, kan nævnet pålægge ordregiveren at godtgøre klageren de sagsomkostninger, denne har afholdt i forbindelse med klagesagen.

§ 8. Klagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klagenævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig. Klagenævnets afgørelse om afvisning af sager som nævnt i § 3, stk. 2, kan dog ikke indbringes for domstolene.

Konkurrencestyrelsens indhentning af oplysninger

§ 8 a. Konkurrencestyrelsen kan kræve alle oplysninger, som skønnes nødvendige til dens vurdering af, om reglerne nævnt i § 1, stk. 1, nr. 1-3, kan være overtrådt.

Stk. 2. Når Konkurrencestyrelsen i medfør af stk. 1 modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til offentlighedsloven og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

Særlige bestemmelser vedrørende ordregivere efter Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation

§ 9. Uanset §§ 3 og 11 kan enhver, der har eller har haft interesse i at få tildelt en kontrakt, der er omfattet af Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og som mener, at en ordregiver har overtrådt disse regler, anmode om, at forholdet undersøges i den særlige forligsprocedure i overensstemmelse med Rådets direktiv 92/13/EØF.

Stk. 2. Anmodning om undersøgelse fremsættes skriftligt over for Europa-Kommissionen eller Konkurrencestyrelsen.

§ 10. En ordregiver er erstatningsansvarlig over for en virksomhed, såfremt virksomheden kan godtgøre, at ordregiveren har overtrådt regler i Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og at en reel mulighed for virksomheden for at få tildelt ordren er forspildt som følge af overtrædelsen.

§ 11. Borgerlige sager som nævnt i § 1, stk. 1, mod ordregivere, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, anlægges ved Sø- og Handelsretten og behandles som hastesager. For sådanne sager betales alene 500 kr. i retsafgift.

Stk. 2. I sager mod en ordregiver som nævnt i stk. 1 kan der alene træffes afgørelse om annullering af ulovlige beslutninger, midlertidig afbrydelse af en udbudsprocedure eller om, at ordregiver skal lovliggøre udbudsforretningen, såfremt der er tale om en handling, der er undergivet offentlig påtale, og som kan medføre højere straf end bøde, eller såfremt sagen behandles efter retsplejelovens § 727, stk. 2 og 3. Påstand om en sådan afgørelse kan derimod ikke tages under pådømmelse, når der er tale om en overtrædelse, der alene er underlagt privat påtale.

Straf m.v.

§ 12. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Klagenævnet eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag eller undlader at efterkomme forbud eller påbud fra Klagenævnet efter § 6, stk. 1 eller 2 eller § 6 a, stk. 1, eller fra domstolene efter § 11, stk. 2.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5.

kapitel.

Ikrafttræden m.v.

§ 12 a. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencestyrelsen eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag i henhold til § 8 a.

(Udelades.)

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 13. Undlader nogen til Klagenævnet at give oplysninger i henhold til § 5, stk. 2, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder.

§ 13 a. Den, der undlader at give Konkurrencestyrelsen oplysninger i henhold til § 8 a, kan af Konkurrencestyrelsen pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder.

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceindrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

Lov nr. 572 af 6. juni 2007 indsatte § 6 a, § 8 a, § 12 a og § 13 a samt nogle redaktionelle ændringer.

2007-loven indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 5

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

LOV nr 415 af 31/05/2000 Gældende

Offentliggørelsesdato: 02-06-2000

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 450 af 07/06/2001
- LOV nr 306 af 30/04/2003
- LOV nr 431 af 06/06/2005 § 80
- LOV nr 538 af 08/06/2006 § 36
- LOV nr 572 af 06/06/2007 § 4

Den fulde tekst

Lov om Klagenævnet for Udbud¹⁾

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af fællesskabsretten vedrørende indgåelse af

- 1) offentlige kontrakter og vedrørende tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed eller
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov.

Stk. 2. Ved fællesskabsretten forstås traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og retsakter udstedt i medfør heraf.

Stk. 3. Ved ordregivere forstås myndigheder og andre offentligretlige organer og forsyningsvirksomheder omfattet af direktiverne vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og vedrørende tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed.

Klagenævnets organisation og beføjelser

§ 2. Klagenævnet for Udbud består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer.

Stk. 2. Formandskabets og nævnets medlemmer udpeges af erhvervsministeren for en periode af 4 år. Formandskabets medlemmer skal være dommere. Nævnets medlemmer udpeges blandt personer, der har kendskab til bygge- og anlægsvirksomhed, offentlig indkøbsvirksomhed, transport og anden tilknyttet erhvervsvirksomhed.

Stk. 3. Ved afgørelsen af den enkelte sag deltager formanden eller en næstformand. Formandskabet kan dog bestemme, at formanden og en næstformand eller to næstformænd deltager ved afgørelsen. Endvidere deltager to eller i særlige tilfælde fire sagkyndige medlemmer, der vælges af formanden efter regler fastsat af erhvervsministeren.

§ 3. Klagenævnet kan behandle klager vedrørende overtrædelse af regler som nævnt i § 1, stk. 1.

Stk. 2. Nævnet kan dog ikke behandle sager mod ordregivere, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel. Indbringes klage i sådanne sager, afviser nævnet denne.

Stk. 3. Nævnet kan i øvrigt behandle sager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 4. Følgende kan indgive klage til nævnet:

- 1) Enhver, der har en retlig interesse heri,

- 2) Konkurrencestyrelsen,
- 3) By- og Boligministeriet samt
- 4) de organisationer og offentlige myndigheder, som erhvervsministeren tillægger klageadgang.

Stk. 2. Nævnet kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen har en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til fordel for klageren eller den indklagede ordregiver.

Stk. 3. Senest samtidig med at en klage indbringes for nævnet, skal klageren skriftligt underrette ordregiveren om den påståede overtrædelse og om, at klagen indbringes for nævnet.

§ 5. Sagen forberedes ved udveksling af skriftlige indlæg og forhandles derefter mundtligt, medmindre formanden bestemmer andet.

Stk. 2. Klagenævnet kan kræve alle oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter nævnets forretningsorden og de nærmere regler for nævnets virksomhed, herunder sagsbehandling og gebyr for indgivelse af klage og offentliggørelse af afgørelser.

§ 6. Klagenævnet kan afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis, herunder annullere ulovlige beslutninger eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen.

Stk. 2. En klage har kun opsættende virkning, i det omfang dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden på nævnets vegne dog tillægge klagen opsættende virkning.

Stk. 3. Nævnet kan i tilfælde, hvor en klager får helt eller delvis medhold i en for nævnet indbragt klage, efter påstand pålægge ordregiveren at yde klageren en erstatning for tab, der er lidt som følge af overtrædelse af regler nævnt i § 1, stk. 1.

§ 7. I tilfælde, hvor en klager får helt eller delvis medhold i en for Klagenævnet indbragt klage, kan nævnet pålægge ordregiveren at godtgøre klageren de sagsomkostninger, denne har afholdt i forbindelse med klagesagen.

§ 8. Klagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klagenævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig. Klagenævnets afgørelse om afvisning af sager som nævnt i § 3, stk. 2, kan dog ikke indbringes for domstolene.

Særlige bestemmelser vedrørende ordregivere efter Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation

§ 9. Uanset §§ 3 og 11 kan enhver, der har eller har haft interesse i at få tildelt en kontrakt, der er omfattet af Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og som mener, at en ordregiver har overtrådt disse regler, anmode om, at forholdet undersøges i den særlige forligsprocedure i overensstemmelse med Rådets direktiv 92/13/EØF.

Stk. 2. Anmodning om undersøgelse fremsættes skriftligt over for Europa-Kommissionen eller Konkurrencestyrelsen, dog for bygge- og anlægskontrakter over for By- og Boligministeriet.

§ 10. En ordregiver er erstatningsansvarlig over for en virksomhed, såfremt virksomheden kan godtgøre, at ordregiveren har overtrådt regler i Rådets direktiv 93/38/EØF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og at en reel mulighed for virksomheden for at få tildelt ordren er forspildt som følge af overtrædelsen.

§ 11. Sager som nævnt i § 1, stk. 1, mod ordregivere, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, anlægges ved Sø- og Handelsretten og behandles som hastesager. For sådanne sager betales alene 500 kr. i retsafgift.

Stk. 2. I sager mod en ordregiver som nævnt i stk. 1 kan der alene træffes afgørelse om annullering af ulovlige beslutninger, midlertidig afbrydelse af en udbudsprocedure eller om, at ordregiver skal lovliggøre udbudsforretningen, såfremt der er tale om en handling, der er undergivet offentlig påtale, og som kan medføre højere straf end bøde, eller såfremt sagen behandles efter retsplejelovens § 727, stk. 2 og 3. Påstand om en sådan afgørelse kan derimod ikke tages under pådømmelse, når der er tale om en overtrædelse, der alene er underlagt privat påtale.

Straf m.v.

§ 12. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Klagenævnet eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag eller undlader at efterkomme forbud eller påbud fra Klagenævnet efter § 6, stk. 1 eller 2, eller fra domstolene efter § 11, stk. 2.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 13. Undlader nogen til Klagenævnet at give oplysninger i henhold til § 5, stk. 2, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

Ikrafttræden m.v.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. juli 2000.

Stk. 2. Lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber), jf. lovbekendtgørelse nr. 1166 af 20. december 1995, ophæves.

Stk. 3. Regler, der er fastsat i medfør af §§ 4, 8 og 12 i lov om Klagenævnet for Udbud, (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber), jf. lovbekendtgørelse nr. 1166 af 20. december 1995, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

§ 16. I lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992, foretages følgende ændring:

1. I § 3 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Sager om straf for overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af §§ 1 og 2 er undergivet privat påtale, når de er begået af en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller indvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel. Er der tale om en handling, der tillige indeholder en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og som kan medføre højere straf end bøde, kan påtalemyndigheden dog forfølge begge lovovertrædelser under ét. En sag om privat påtale afvises i så fald af retten, for så vidt angår påstanden om straf.«

Givet på Christiansborg Slot, den 31. maj 2000

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Pia Gjellerup

Officielle noter

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 89/665/EØF, EF-Tidende 1989 L 395 s. 33, Rådets direktiv nr. 92/13/EØF, EF-Tidende 1992 L 76 s. 14, samt Rådets direktiv nr. 92/50/EØF, artikel 41, EF-Tidende 1992 L 209 s- 15.

LOV nr 431 af 06/06/2005 Gældende

Offentliggørelsesdato: 07-06-2005

Skatteministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 610 af 21/06/2005
- LBK nr 613 af 21/06/2005
- LBK nr 759 af 02/08/2005
- LBK nr 760 af 02/08/2005
- LBK nr 785 af 08/08/2005
- LBK nr 863 af 02/09/2005
- LBK nr 906 af 26/09/2005
- LBK nr 910 af 27/09/2005
- LBK nr 946 af 10/10/2005
- LBK nr 1009 af 24/10/2005
- LBK nr 1043 af 28/10/2005
- LBK nr 1054 af 04/11/2005
- LBK nr 1079 af 14/11/2005
- LBK nr 1086 af 14/11/2005
- LBK nr 1256 af 07/12/2005
- LBK nr 154 af 07/03/2006
- LBK nr 372 af 26/04/2006
- LBK nr 395 af 02/05/2006
- LBK nr 396 af 02/05/2006
- LBK nr 410 af 02/05/2006
- LBK nr 552 af 02/06/2006
- LBK nr 647 af 15/06/2006
- LBK nr 767 af 05/07/2006
- LBK nr 922 af 31/08/2006
- LBK nr 945 af 01/09/2006
- LBK nr 972 af 22/09/2006
- LBK nr 1015 af 09/10/2006
- LBK nr 1063 af 25/10/2006
- LBK nr 1134 af 20/11/2006
- LBK nr 1195 af 30/11/2006
- LBK nr 1755 af 22/12/2006
- LBK nr 1757 af 22/12/2006
- LBK nr 71 af 17/01/2007
- LBK nr 59 af 19/01/2007
- LBK nr 61 af 19/01/2007
- LBK nr 281 af 22/03/2007
- LBK nr 747 af 21/06/2007
- LBK nr 749 af 21/06/2007
- LBK nr 784 af 21/06/2007
- LBK nr 787 af 21/06/2007
- LBK nr 793 af 21/06/2007
- LBK nr 811 af 21/06/2007
- LBK nr 813 af 21/06/2007
- LBK nr 903 af 12/07/2007
- LBK nr 994 af 08/08/2007
- LBK nr 1088 af 29/08/2007
- BEK nr 185 af 07/03/2008
- LBK nr 348 af 09/05/2008
- LBK nr 391 af 22/05/2008
- LBK nr 392 af 22/05/2008
- LBK nr 432 af 22/05/2008
- LBK nr 433 af 22/05/2008
- LBK nr 567 af 09/06/2008
- LOV nr 509 af 17/06/2008
- LBK nr 855 af 04/08/2008
- LBK nr 835 af 13/08/2008
- LBK nr 914 af 20/08/2008
- LBK nr 982 af 01/10/2008
- LBK nr 1115 af 24/11/2008

Den fulde tekst

Lov om ændring af forskellige love

(Forenkling, harmonisering og objektivisering af reglerne for inddrivelse af gæld til det offentlige m.v. samt mulighed for anvendelse af digitale lønsedler)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Beskæftigelsesministeriet

§ 1

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 709 af 13. august 2003, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 327 af 18. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 95 indsættes som *stk. 5* :
»*Stk. 5.* Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.«
2. I § 116 indsættes som *stk. 2* :
»*Stk. 2.* Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 2

I lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 708 af 13. august 2003, som ændret ved § 2 i lov nr. 1042 af 17. december 2002, § 1 i lov nr. 420 af 10. juni 2003, § 1 i lov nr. 191 af 24. marts 2004, § 1 i lov nr. 304 af 2. maj 2005 og § 4 i lov nr. 327 af 18. maj 2005 foretages følgende ændring:

1. Efter § 100 b indsættes:

»Kapitel 16 c

Eftergivelse af skyldige beløb

§ 100 c. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb omfattet af §§ 84, 85 b, 86 og 86 a efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 3

I lov nr. 422 af 10. juni 2003 om arbejdsskadesikring, som ændret ved § 3 i lov nr. 365 af 19. maj 2004 og § 11 i lov nr. 1383 af 20. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 51 indsættes:
»§ 51 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb omfattet af § 51 efter reglerne i opkrævningsloven.«
2. I § 52 indsættes som *stk. 7* :
»*Stk. 7.* Reglerne i § 51 a finder tilsvarende anvendelse for refusionskrav efter stk. 2, jf. stk. 1, og renter heraf efter § 60.«

§ 4

I lov om fleksydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 758 af 26. august 2002, som ændret ved § 4 i lov nr. 417 af 10. juni 2003, § 1 i lov nr. 1413 af 22. december 2004 og § 5 i lov nr. 327 af 18. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. Efter § 28 indsættes:
»§ 28 a. Inddrivelsen efter § 28, stk. 2, kan ske ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.
Stk. 2. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 5

I lov om Lønmodtagernes Garantifond, jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 7. oktober 2004, som ændret ved lov nr. 322 af 18. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. Efter § 12 a indsættes:
»§ 12 b. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 12 a efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 6

I lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 1047 af 28. oktober 2004, som ændret ved lov nr. 1424 af 22. december 2004, lov nr. 1425 af 22. december 2004, § 3 i lov nr. 304 af 2. maj 2005 og § 6 i lov nr. 327 af 18. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 29 indsættes som *stk. 3* :

»*Stk. 3.* Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.«

2. § 31, *stk. 2, 2. pkt.*, affattes således:

»Beløbet kan ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. inddrives efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

3. I § 31 indsættes som *stk. 3* :

»*Stk. 3.* Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.«

4. § 32, *stk. 2, 2. pkt.*, affattes således:

»Beløbet kan ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. inddrives efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

5. I § 32 indsættes som *stk. 3* :

»*Stk. 3.* Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.«

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

§ 7

I lov om apoteksvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 657 af 28. juli 1995, som ændret senest ved lov nr. 214 af 31. marts 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 71 a, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 71 b indsættes i *kapitel 14* :

»§ 71 c. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb omfattet af § 71 a efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 8

I lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 140 af 3. marts 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 58, *stk. 4*, indsættes som *2. pkt.* :

»Bøden kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

2. I § 58 indsættes som *stk. 5* :

»*Stk. 5.* Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 9

I lov nr. 939 af 27. december 1991 om gebyrer og morarenter vedrørende visse ydelser, der opkræves eller inddrives af amtskommuner og kommuner, som ændret ved lov nr. 131 af 28. februar 1994 og lov nr. 1093 af 29. december 1997, foretages følgende ændring:

1. I § 4 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Justitsministeriet

§ 10

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 712 af 2. august 2001, som ændret senest ved § 16 i lov nr. 473 af 9. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. Før overskriften til § 123 indsættes:

»§ 122 d. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter § 122 b efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 11

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 961 af 21. september 2004, som ændret ved § 2 i lov nr. 1436 af 22. december 2004 og § 4 i lov nr. 366, lov nr. 368 og § 2 i lov nr. 369, alle af 24. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. Efter § 147 g indsættes i *kapitel 15 b* :

»§ 147 h. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb omfattet af § 147 c, stk. 1, efter reglerne i opkrævningsloven.«

Kulturministeriet

§ 12

I lov nr. 340 af 17. maj 2000 om biblioteksvirksomhed, som ændret ved § 2 i lov nr. 1049 af 17. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 33, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 33 indsættes:

»§ 33 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive ubetalte gebyrer efter § 21 og § 28, stk. 1, efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 13

I lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, jf. lovbekendtgørelse nr. 911 af 14. oktober 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 33 b, *stk. 1*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 33 b indsættes i *kapitel 9* :

»§ 33 c. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive misligholdte statslån ydet efter denne lov efter reglerne i opkrævningsloven.«

3. I § 34 a indsættes som *2. pkt.* :

»Beløbene kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

4. I § 34 a indsættes som *stk. 2* :

»Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 14

I lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 506 af 10. juni 2004, som ændret ved lov nr. 1437 af 22. december 2004 og § 24 i lov nr. 1439 af 22. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 71, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 71 indsættes i *kapitel 10* :

»§ 71 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive afgifter og gebyrer omfattet af § 71 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Miljøministeriet

§ 15

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 883 af 18. august 2004, foretages følgende ændring:

1. Efter § 63 indsættes:

»§ 63 a. Ubetalte beløb efter §§ 54, 55 og 63, som tilkommer det offentlige, kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter §§ 54, 55 og 63 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 16

I lov nr. 453 af 9. juni 2004 om skove foretages følgende ændringer:

1. I § 40, *stk. 1*, indsættes som *4. pkt.* :

»Beløbet kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

2. I § 54, *stk. 2*, indsættes som *2. pkt.* :

»Beløbet kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i

kildeskatteloven.«

3. I § 58, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

§ 17

I lov om støtte til de små øsamfund (østøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 612 af 5. juli 2002, foretages følgende ændring:

1. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive misligholdte statslån efter § 4 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 18

I lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 1373 af 20. december 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 64 indsættes som stk. 2 og 3 :

»Stk. 2. Krav efter stk. 1 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 19

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 28. januar 1997, som ændret ved § 16 i lov nr. 442 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 57, stk. 2, indsættes som 2. pkt. :

»Der er udpantningsret for tilskrevne renter efter 1. pkt.«

2. I § 57 indsættes som stk. 3 og 4 :

»Stk. 3. Ikke rettidigt betalte krav efter stk. 1 og renter efter stk. 2 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 og renter efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 20

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 18. august 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 45 indsættes som stk. 2 og 3 :

»Stk. 2. Krav efter stk. 1 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 21

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 130 af 26. februar 1999, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 1373 af 20. december 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 54 indsættes som stk. 2 :

»Stk. 2. Krav efter stk. 1 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

§ 22

I lov om godtgørelse i forbindelse med indsamling af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer (lukkede nikkel-cadmium-batterier), jf. lovbekendtgørelse nr. 547 af 30. maj 2000, som ændret ved § 21 i lov nr. 442 af 9. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 2 indsættes som stk. 3 og 4 :

»Stk. 3. Krav efter stk. 2 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 23

I lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 716 af 23. juni 2001, foretages følgende ændring:

1. I § 10 indsættes som *stk. 2* :

»*Stk. 2.* Bidragene efter *stk. 1* kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

§ 24

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 325 af 18. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. Efter § 88 indsættes:

»§ 88 a. Ubetalte krav, som i medfør af § 35 a, *stk. 7*, § 48, *stk. 5*, § 53, *stk. 4*, § 55 a, *stk. 2*, § 70, *stk. 3*, § 88 og § 89 a, *stk. 2*, er tillagt udpantningsret, samt renter heraf, kan tillige inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter *stk. 1* efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 25

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 92, *stk. 2*, indsættes som 2. *pkt.* :

»Der er udpantningsret for tilskrevne renter efter 1. *pkt.*«

2. I § 92 indsættes som *stk. 3* og 4 :

»*Stk. 3.* Ikke rettidigt betalte beløb efter *stk. 1* og 2 kan tillige inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter *stk. 1* og 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 26

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 981 af 3. december 2002, som ændret ved § 21 i lov nr. 436 af 9. juni 2004, § 12 i lov nr. 440 af 9. juni 2004 og § 6 i lov nr. 1373 af 20. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 19 indsættes som 2. *pkt.* :

»Gebyrerne kan inddrives ved udpantning.«

2. Efter § 29 indsættes i *kapitel 4* :

»§ 29 a. Gebyrer efter § 19 og udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter §§ 22 og 23, kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter *stk. 1* efter reglerne i opkrævningsloven.«

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

§ 27

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 18, *stk. 2, nr. 2*, udgår »eller afsoning«.

2. § 18, *stk. 2, nr. 3*, ophæves.

3. § 20 ophæves.

4. § 21 ophæves.

5. I § 24 indsættes som *stk. 4* og 5:

»*Stk. 4.* Tilbagebetalingskrav efter *stk. 2* kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive tilbagebetalingskrav efter *stk. 2* efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 28

I lov om inddrivelse af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 631 af 15. september 1986, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 461 af 7. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 5, *stk. 1*, affattes således:

»Bidraget kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

2. §§ 10-18 ophæves.

3. Efter § 21 indsættes:

»§ 21 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive bidragskrav, der tilkommer det offentlige, og som inddrives efter denne lov, efter reglerne i opkrævningsloven.«

4. I § 23, stk. 1, udgår »eller afsoning«.

5. § 23, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Indeholdelse i løn m.v. kan ikke ske for bidrag, der har været forfaldne i mere end 5 år.«

6. § 24, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

§ 29

I lov nr. 456 af 10. juni 2003 om forbrugerklager (forbrugerklageloven) foretages følgende ændringer:

1. § 17, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. De i stk. 1-3 nævnte beløb kan inddrives ved udpankning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

2. I § 17 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1-3 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

§ 30

I lov nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr foretages følgende ændring:

1. I § 55 indsættes som stk. 4 :

»Stk. 4. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 31

I lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger foretages følgende ændring:

1. I § 37 indsættes som stk. 4 :

»Stk. 4. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

§ 32

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 808 af 14. juli 2004, som ændret ved lov nr. 429 af 9. juni 2004, lov nr. 323 af 18. maj 2005 og § 1 i lov nr. 324 af 18. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 9, stk. 19, 2. pkt., indsættes efter »skatter«: »i kildeskatteloven og efter §§ 15, 15 a og 15 b i opkrævningsloven«.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

§ 33

I lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004, som ændret ved § 3 i lov nr. 366 af 24. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 21 indsættes som stk. 2 :

»Stk. 2. Beløb som nævnt i stk. 1 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

2. Efter § 31 a indsættes:

»§ 31 b. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter §§ 21 og 31 a efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 34

I lov om arbejderboliger på landet, jf. lovbekendtgørelse nr. 344 af 16. maj 1997, foretages følgende ændring:

1. Efter § 68 b indsættes i *kapitel VIII* :

»§ 68 c. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 68 a efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 35

I lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank, jf. lovbekendtgørelse nr. 92 af 8. februar 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 6 a, stk. 1, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 6 a indsættes:

»§ 6 b. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 6 a efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 36

I lov nr. 1081 af 22. december 1993 om ophørsstøtte til erhvervsfiskere foretages følgende ændringer:

1. I § 12, stk. 1, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 12 indsættes:

»§ 12 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav, som inddrives efter § 12, efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 37

I lov om ophørsstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, foretages følgende ændringer:

1. I § 19, stk. 1, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 19 indsættes:

»§ 19 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 19 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 38

I lov nr. 268 af 6. maj 1993 om statsgaranti for gældssaneringslån til jordbrugere, som ændret ved lov nr. 1108 af 22. december 1993, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 1, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 14 indsættes:

»§ 14 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 14 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 39

I lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 3. maj 2001, som ændret ved § 2 i lov nr. 967 af 4. december 2002, foretages følgende ændring:

1. Efter § 17 indsættes i *kapitel 3* :

»§ 17 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav, som inddrives i medfør af § 17, efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 40

I lov om støtte til jordbrugets strukturudvikling og til økologisk produktion inden for jordbrug og fiskeri m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 192 af 26. marts 1999, som ændret ved § 31 i lov nr. 338 af 17. maj 2000, bekendtgørelse nr. 964 af 27. maj 2000, bekendtgørelse nr. 317 af 7. maj 2001 og bekendtgørelse nr. 950 af 31. oktober 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 22, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 22 indsættes i *kapitel 8* :

»§ 22 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav, som inddrives i medfør af § 22, efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 41

I lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1172 af 16. december 1992, som ændret ved § 7 i lov nr. 284 af 27. april 1994 og § 1 i lov nr. 1108 af 21. december 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 20 a, stk. 1, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 20 a indsættes i *kapitel 3* :

»§ 20 b. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav, som inddrives i medfør af § 20 a, efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 42

I lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven), jf. lovbekendtgørelse nr. 728 af 29. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 23, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Før overskriften til § 24 indsættes:

»§ 23 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive gæld til det offentlige efter § 23 efter reglerne i opkrævningsloven.«

3. § 29 affattes således:

»§ 29. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter tidspunktet for ophævelse af lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere, som ændret ved tekstanmærkning nr. 117 ad § 24.24.05 til finanslov for finansåret 2000. Loven gælder dog fortsat for jordbrugere, der har ansøgt om eller fået bevilget lån og tilskud, jf. dog § 32, samt for de lån og tilskud, der er ydet under nævnte lov, jf. dog § 32, og i henhold til lov om statsgaranti og rentetilskud m.m. ved udlån til yngre jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1186 af 23. december 1994, jf. dog § 33, og lov om udlån til yngre jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 96 af 26. februar 1981.

Stk. 2. For lån, hvorpå reglerne i lov om statsgaranti og rentetilskud m.m. ved udlån til yngre jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1186 af 23. december 1994 i medfør af *stk. 1* fortsat finder anvendelse, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri indhente sådanne oplysninger hos told- og skatteforvaltningen, der er nødvendige ved bedømmelsen af, hvorvidt lånevilkårene fortsat opfyldes. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statskassens tilgodehavende efter indfrielse af en i henhold til de regler, der er nævnt i 1. pkt., ydet statsgaranti og foretage indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. For overtrædelser, der begås af selskaber og andre juridiske personer, kan der pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Stk. 3. For lån, hvorpå reglerne i lov om statsgaranti og rentetilskud m.m. ved udlån til yngre jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1186 af 23. december 1994, i medfør af *stk. 1* fortsat finder anvendelse, kan restanceinddrivelsesmyndigheden foretage udpantning.

Stk. 4. For lån, hvorpå reglerne i lov om statsgaranti og rentetilskud m.m. ved udlån til yngre jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1186 af 23. december 1994, i medfør af *stk. 1* fortsat finder anvendelse, kan restanceinddrivelsesmyndigheden eftergive gæld til det offentlige efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 5. For lån, hvorpå reglerne i lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere i medfør af *stk. 1* fortsat finder anvendelse, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri indhente sådanne oplysninger hos told- og skatteforvaltningen, der er nødvendige ved bedømmelsen af, hvorvidt låne- og tilskudsvilkårene fortsat opfyldes. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan efter statskassens indfrielse af en i henhold til de regler, der er nævnt i 1. pkt., ydet statsgaranti inddrive statskassens tilgodehavende med tillæg af renter og omkostninger ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende låntager efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Tilsvarende gælder for tilskud ydet efter de regler, der er nævnt i 1. pkt., og som kræves tilbagebetalt efter de regler, der er nævnt i 1. pkt. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

Stk. 6. For lån, hvorpå reglerne i lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere i medfør af *stk. 1* fortsat finder anvendelse, kan restanceinddrivelsesmyndigheden foretage udpantning.

Stk. 7. For lån, hvorpå reglerne i lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere i medfør af *stk. 1* fortsat finder anvendelse, kan restanceinddrivelsesmyndigheden eftergive gæld til det offentlige efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 8. Regler, der er udstedt i medfør af de i *stk. 1* ophævede lovbestemmelser, forbliver i kraft for lån og tilskud bevilget på grundlag af ansøgninger indgivet inden tidspunktet for lovbestemmelsernes ophævelse, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af denne lov.«

§ 43

I lov nr. 1159 af 19. december 2003 om ændring af lov om støtte til udvikling af landdistrikterne. (Ændring af støtteordningen for yngre jordbrugeres etablering) foretages følgende ændring:

1. § 2 affattes således:

»§ 2. Loven træder i kraft den 1. januar 2004.

Stk. 2. Loven har ikke virkning for jordbrugere, der ved dens ikrafttræden har ansøgt om eller fået bevilget lån i henhold til kapitel 3 i lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven) som affattet ved lov nr. 338 af 17. maj 2000.

Stk. 3. Kapitel 3 i lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven) som affattet ved lov nr. 338 af 17. maj 2000 gælder fortsat for jordbrugere, der har ansøgt om eller fået bevilget lån og tilskud, og for de lån og tilskud, der er ydet under kapitel 3 i nævnte lov.

Stk. 4. Regler, der er udstedt i medfør af kapitel 3 i lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven) som affattet ved lov nr. 338 af 17. maj 2000 forbliver i kraft for lån og tilskud bevilget på grundlag af ansøgninger indgivet inden tidspunktet for ikrafttræden af denne lov, indtil de ophæves.

Stk. 5. For lån, hvorpå reglerne i kapitel 3 i lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven) som affattet ved lov nr. 338 af 17. maj 2000 i medfør af *stk. 3* fortsat finder anvendelse, kan restanceinddrivelsesmyndigheden inddrive statskassens tilgodehavende efter de nævnte regler samt efter indfrielse af en efter de nævnte regler ydet statsgaranti med tillæg af renter og

omkostninger. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

Stk. 6. For lån, hvorpå reglerne i kapitel 3 i lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven) som affattet ved lov nr. 338 af 17. maj 2000 i medfør af stk. 3 fortsat finder anvendelse, kan restanceinddrivelsesmyndigheden foretage udpankning.

Stk. 7. For lån, hvorpå reglerne i kapitel 3 i lov om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven) som affattet ved lov nr. 338 af 17. maj 2000 i medfør af stk. 3 fortsat finder anvendelse, kan restanceinddrivelsesmyndigheden eftergive gæld til det offentlige efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 44

I lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven), som ændret ved § 7 i lov nr. 967 af 4. december 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 18, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »ved«: »udpankning og ved«.

2. Efter § 18 indsættes:

»§ 18 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav som inddrives i medfør af § 18 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 45

I lov om mark- og vejfred, jf. lovbekendtgørelse nr. 818 af 11. december 1987, som ændret ved § 10 i lov nr. 1082 af 20. december 1995 og § 11 i lov nr. 232 af 2. april 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 6 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Beløb vedrørende refusion af udgifter til optagelsesbekendtgørelse efter stk. 2 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 5.

2. I § 7, *stk. 3*, ændres »§ 6, stk. 3« til: »§ 6, stk. 5«.

§ 46

I lov om hegn, jf. lovbekendtgørelse nr. 717 af 6. august 2001, foretages følgende ændring:

1. I § 44 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Skyldig betaling for udgifter efter stk. 2 samt vederlag m.v. efter stk. 3 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

§ 47

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 828 af 31. juli 2004, som ændret ved § 1 i lov nr. 1428 af 22. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 116 indsættes efter »udpantningsret«: »og adgang til lønindeholdelse efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.

2. I § 116 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

§ 48

I lov nr. 419 af 6. juni 2002 om teknologi og innovation foretages følgende ændring:

1. Efter § 12 indsættes:

»§ 12 a. Inddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 12 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Skatteministeriet

§ 49

I lov om en arbejdsmarkedsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 694 af 20. august 2002, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 325 af 18. maj 2005, og som ændres ved § 6 i det af Folketinget den 31. maj 2005 vedtagne forslag til lov om ændring af en række love som

følge af skatteforvaltningsloven. (Konsekvensændringer som følge af kommunalreformen m.v.), foretages følgende ændringer:

1. I § 15, stk. 3, 1. pkt., ændres »Ubetalte bidrag og rentebeløb« til: »Ubetalte bidrag, rentebeløb og gebyrer«.

2. I § 15 indsættes som stk. 5 :

»Stk. 5. Skatteministeren kan bestemme, at der for erindringsskrivelser, tilsigelser til udlægsforretninger og afgørelser om indeholdelse i løn m.v. udstedt af restanceinddrivelsesmyndigheden vedrørende ikke rettidigt betalte bidragsbeløb efter stk. 1 skal betales gebyr til restanceinddrivelsesmyndigheden. Gebyret kan højst udgøre 250 kr.«

3. Efter § 23 indsættes:

»§ 23 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af § 23, stk. 5, efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 50

I lov om en børnefamilieydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 846 af 4. september 2000, som ændret ved § 8 i lov nr. 1029 af 22. november 2000, lov nr. 1162 af 19. december 2003 og § 2 i lov nr. 1166 af 19. december 2003, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 2, indsættes efter »stk. 1«: », og kravet kan tillige inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.

2. I § 7 indsættes som stk. 3 :

»Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive tilbagebetalingskrav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 51

I lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. (opkrævningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 289 af 28. april 2003, som ændret ved § 12 i lov nr. 458 af 9. juni 2004, § 32 i lov nr. 469 af 9. juni 2004, § 2 i lov nr. 1441 af 22. december 2004 og § 7 i lov nr. 325 af 18. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 15 affattes således:

»§ 15. Tilsvær, renter, gebyrer og administrative bøder kan eftergives, såfremt skyldneren godtgør, at skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser og det må antages, at eftergivelsen vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold. Tilsvarende kan beløb eftergives, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af skyldige beløb til det offentlige.

Stk. 2. Eftergivelse kan i almindelighed ikke finde sted, såfremt

- 1) skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede,
- 2) skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, herunder såfremt en ikke uvæsentlig gæld
 - a) er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser,
 - b) er opstået som følge af, at skyldneren har påtaget sig en finansiel risiko, der stod i misforhold til skyldnerens økonomiske situation,
 - c) er stiftet med henblik på forbrug eller
 - d) er gæld til det offentlige, som er oparbejdet systematisk,
- 3) en ikke uvæsentlig gæld er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold,
- 4) skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selv om skyldneren har haft rimelig mulighed herfor,
- 5) skyldneren har indrettet sig med henblik på eftergivelse, eller
- 6) skyldneren stifter ny gæld til det offentlige efter, at eftergivelsessag er indledt.

Stk. 3. Ved afgørelse efter stk. 2 skal der lægges vægt på gældens alder, samt om skyldneren udelukkende eller i overvejende grad har gæld i form af offentlige restancer.

Stk. 4. Uanset stk. 2 kan eftergivelse nægtes, såfremt der foreligger andre omstændigheder, der taler afgørende imod hel eller delvis eftergivelse.

Stk. 5. Kun skyldnere, som er fysiske personer, kan få eftergivelse efter stk. 1, jf. dog stk. 6.

Stk. 6. Eftergivelse kan i øvrigt, når forholdene i ganske særlig grad taler derfor, meddeles personer, selskaber, foreninger, selvejende institutioner, fonde el.lign.«

2. Efter § 15 indsættes i *kapitel 4* :

»§ 15 a. Eftergivelse kan gå ud på bortfald eller nedsættelse af skyldnerens gæld. I forbindelse med nedsættelse kan der træffes bestemmelse om henstand med og afdragsvis betaling af den ikke eftergivne del af gælden. I henstands- og afdragsperioden sker der ingen forrentning af gælden.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om fastsættelsen af afdragene og afdragsperiodens længde efter stk. 1.

Stk. 3. Beløbsgrænser, der fastsættes i medfør af stk. 2, reguleres hvert år pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De regulerede beløb afrundes opad til det nærmeste hele kronebeløb. De årlige reguleringer bekendtgøres af skatteministeren.

§ 15 b. Eftergivelse kan tilbagekaldes, såfremt skyldneren

- 1) i forbindelse med eftergivelsessagen har gjort sig skyldig i svigagtigt forhold eller
- 2) groft tilsidesætter sine forpligtelser i forbindelse med afvikling af den ikke eftergivne del af gælden.«

§ 52

I lov om opkrævning af indkomstskat samt kommunal og amtskommunal ejendomsværdiskat for personer m.v. (kildeskat), jf.

lovbekendtgørelse nr. 678 af 12. august 2002, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 325 af 18. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 70 indsættes:

»§ 70 A. Skatteministeren kan bestemme, at der for erindringskrivelser, tilsigelser til udlægsforretninger og afgørelser om indeholdelse i løn m.v. udstedt af restanceinddrivelsesmyndigheden vedrørende ikke rettidigt betalt foreløbig skat efter § 50 og restskatter efter §§ 61 og 62 A skal betales gebyr til restanceinddrivelsesmyndigheden. Gebyret kan højst udgøre 250 kr.«

2. I § 73, stk. 1, indsættes efter »arbejdsvederlag«: »samt ventepenge, pensioner og lignende understøttelser, der udredes af statskassen, kommunale kasser, andre offentlige kasser eller private kasser«.

3. § 73, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Indeholdelse efter stk. 1 og 2 kan foretages, selv om lønudbetalingen m.v. også er genstand for indeholdelse af skat efter §§ 46 og 49. Indeholdelsen sker med en procentdel (indeholdelsesprocenten) af nettolønnen. Ved pålæg om indeholdelse skal der overlades skyldneren det nødvendige til eget og familiens underhold. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om betalingsevnevurdering, herunder rådighedsbeløb, til fastsættelse af den del af nettolønnen, som maksimalt kan indeholdes.«

4. § 73, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Indeholdelsesprocenten kan gradueres efter nettoindkomstens størrelse. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om sammenhængen mellem nettoindkomsten og indeholdelsesprocenten.«

5. I § 73 indsættes som stk. 11:

»Stk. 11. Beløbsgrænser, der fastsættes i medfør af stk. 3 og 4, reguleres hvert år pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De regulerede beløb afrundes opad til det nærmeste hele kronebeløb. De årlige reguleringer bekendtgøres af skatteministeren.«

6. § 73 B affattes således:

»§ 73 B. Reglerne om eftergivelse i opkrævningslovens §§ 15, 15 a og 15 b finder tilsvarende anvendelse på skattebeløb, som en person efter denne lov har været pligtig at indeholde, og administrativt vedtagne bøder efter § 79.«

7. § 73 C, 2. pkt., og § 73 D, 2. pkt., ophæves.

8. I § 84, stk. 1, indsættes efter »skriftligt«: »eller ved andet læsbart medie«.

§ 53

I lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld, jf. lovbekendtgørelse nr. 952 af 16. december 1998, foretages følgende ændring:

1. I § 16 c indsættes efter »regler«: »eller eftergivelse efter reglerne i opkrævningsloven«.

Socialministeriet

§ 54

I lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 106 af 21. februar 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 328 af 18. maj 2005, § 1 i lov nr. 330 af 18. maj 2005 og § 3 i lov nr. 371 af 21. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 48 indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:

»Stk. 7. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af stk. 4 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Stk. 7 bliver herefter stk. 8.

2. I § 49 ændres »§ 48, stk. 1-5 og 7« til: »§ 48, stk. 1-5, 7 og 8«.

3. I § 176, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

4. Efter § 176 indsættes:

»§ 176 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af § 176 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 55

I lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 663 af 8. august 2002, som ændret ved lov nr. 406 af 28. maj 2003 og § 4 i lov nr. 1219 af 27. december 2003, foretages følgende ændring:

1. I § 8 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af stk. 4 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 56

I lov nr. 1234 af 27. december 2003 om byfornyelse og udvikling af byer, som ændret ved § 6 i lov nr. 330 af 18. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 55 indsættes som *stk. 6* :

»*Stk. 6.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

2. I § 103, *stk. 1*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

3. Før overskriften til § 104 indsættes:

»§ 103 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af § 103 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 57

I lov nr. 1164 af 19. december 2003 om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., som ændret ved § 3 i lov nr. 319 af 5. maj 2004, § 3 i lov nr. 1431 af 22. december 2004, § 3 i lov nr. 1450 af 22. december 2004 og § 2 i lov nr. 327 af 18. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 46, *stk. 2 og 3*, affattes således:

»*Stk. 2.* Tilbagebetalingskrav efter § 42 og § 43, stk. 1, opkræves af kommunen efter regler fastsat af socialministeren i samråd med skatteministeren. Det kan herunder fastsættes, at en betalingsaftale bortfalder, hvis skyldneren trods påkrav udebliver med ydelser.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive misligholdte tilbagebetalingskrav efter stk. 2 ved udpantning.«

2. I § 46 indsættes som *stk. 4 og 5* :

»*Stk. 4.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan endvidere inddrive misligholdte tilbagebetalingskrav efter stk. 2 ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive tilbagebetalingskrav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 58

I lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 75 af 19. januar 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 51 indsættes som *stk. 2* :

»*Stk. 2.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan endvidere eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 59

I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 920 af 10. september 2004, som ændret ved § 1 i lov nr. 371 af 24. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 63 *d* indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»*Stk. 6.* Inddrivelse som nævnt i stk. 5 kan endvidere ske ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.

§ 60

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 922 af 10. september 2004, som ændret ved § 2 i lov nr. 371 af 24. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 22 *a* indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:

»*Stk. 7.* Inddrivelse som nævnt i stk. 6 kan endvidere ske ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

Stk. 7 bliver herefter stk. 8.

§ 61

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 1219 af 7. december 2004, som ændret ved § 2 i lov nr. 1431 af 22. december 2004, lov nr. 1449 af 22. december 2004, § 2 i lov nr. 1450 af 22. december 2004 og § 1 i lov nr. 327 af 18. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 47 indsættes som *stk. 4 og 5* :

»*Stk. 4.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan endvidere inddrive krav efter stk. 3 ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 3 efter reglerne i opkrævningsloven.«

2. I § 72 *a*, *stk. 2*, indsættes som *3. pkt.* :

»Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 62

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 97 af 17. februar 2005, som ændret ved § 3 i lov nr. 327, lov 329, § 3 i lov nr. 330 og lov nr. 331, alle af 18. maj 2005, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til *kapitel 24* affattes således: »*Betaling, tilbagebetaling og eftergivelse m.v.*«

2. Efter § 119 indsættes som ny paragraf:

»§ 119 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter §§ 118 og 120 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 63

I lov om tvungen administration af udlejningsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 76 af 19. januar 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan endvidere inddrive krav efter stk. 2 ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og eftergive krav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Stk. 3-8 bliver herefter stk. 4-9.

2. I § 10, *stk. 1*, ændres »§ 9, stk. 6 og 7« til: »§ 9, stk. 7 og 8«.

Transport- og Energiministeriet

§ 64

I lov om buskørsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 107 af 19. februar 2003, som ændret ved § 1 i lov nr. 474 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. § 5, *stk. 3, 2. pkt.*, ophæves.

2. I § 5 indsættes som *stk. 5-10*:

»Stk. 5. Beløb efter stk. 3 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Skyldige beløb kan endvidere inddrives ved modregning i overskydende skat.

Stk. 6. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 3 efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 7. Fogedretten træffer efter begæring afgørelse om indsigelser, som skyldneren fremsætter over for restanceinndrivelsesmyndigheden om kravets berettigelse, om berettigelsen af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om berettigelsen af en gennemført modregning i overskydende skat. Begæringen fremsættes over for restanceinndrivelsesmyndigheden, som indbringer indsigelsen for fogedretten. Afgørelsen træffes efter reglerne i retsplejelovens §§ 499-503.

Stk. 8. Afgørelse efter stk. 7 træffes af fogedretten i den retskreds, hvor skyldnerens bopæl er beliggende.

Stk. 9. Fristen for begæring om indbringelse af indsigelser efter stk. 7 er 4 uger, fra skyldneren har modtaget meddelelse om lønindeholdelse eller modregning.

Stk. 10. Overskrides den i stk. 9 nævnte frist, afviser fogedretten sagen. Justitsministeren kan dog undtagelsesvis indtil 1 år efter meddelelsen om lønindeholdelse eller modregning tillade, at en indsigelse behandles. Begæring herom skal i så fald indleveres til fogedretten inden 4 uger efter tilladelsens meddelelse. Fogedrettens afgørelse om indsigelser kan kæres til landsretten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 53.«

§ 65

I lov om hovedstadsområdets kollektive persontrafik, jf. lovbekendtgørelse nr. 492 af 16. juni 1995, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 1317 af 20. december 2000, foretages følgende ændringer:

1. I § 6 a, *stk. 1*, indsættes som 4. *pkt.* :

»Ubetalt kontrolafgift og ekspeditionsgebyr efter § 6, stk. 2, for rejser med bus, privatbaner, letbaner og vandbus i hovedstadsområdet kan efter tilsvarende regler inddrives af restanceinndrivelsesmyndigheden.«

2. Efter § 6 b indsættes:

»§ 6 c. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 6 a efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 66

I lov om jernbane, jf. lovbekendtgørelse nr. 1171 af 2. december 2004, foretages følgende ændring:

1. Efter § 23 indsættes i *kapitel 9* :

»§ 23 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 23 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 67

I lov om grundejerbidrag til offentlige veje (vejbidragslov), jf. lovbekendtgørelse nr. 713 af 11. september 1997, foretages følgende ændring:

1. I § 18 indsættes som *stk. 3* :

»*Stk. 3.* Beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

§ 68

I lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 714 af 11. september 1997, som ændret ved § 3 i lov nr. 292 af 28. april 2000, foretages følgende ændring:

1. I § 18 indsættes som *stk. 2* :

»*Stk. 2.* Beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

§ 69

I lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 670 af 19. august 1999, som ændret ved § 2 i lov nr. 292 af 28. april 2000 og § 3 i lov nr. 172 af 19. marts 2001, foretages følgende ændring:

1. I § 65 indsættes som *stk. 3* :

»*Stk. 3.* Beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

§ 70

I lov om offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 671 af 19. august 1999, som ændret senest ved lov nr. 233 af 2. april 2003, foretages følgende ændring:

1. I § 112 indsættes som *stk. 3* :

»*Stk. 3.* Beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

§ 71

I lov nr. 493 af 9. juni 2004 om CO₂-kvoter foretages følgende ændring:

1. I § 31 indsættes som *stk. 9* :

»*Stk. 9.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1, 3 og 4 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Undervisningsministeriet

§ 72

I lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion, jf. lovbekendtgørelse nr. 107 af 18. februar 2004, foretages følgende ændring:

1. Efter § 29 indsættes:

»§ 29 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 29 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 73

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003, som ændret ved lov nr. 360 af 19. maj 2004, lov nr. 477 af 9. juni 2004, lov nr. 1457 af 22. december 2004 og lov nr. 335 af 18. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 50 indsættes som *stk. 11* :

»*Stk. 11.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 og 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

Økonomi- og Erhvervsministeriet

§ 74

I byggeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 452 af 24. juni 1998, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 484 af 9. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 29 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Skyldige gebyrer og beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.«

§ 75

I lov om Dansk Eksportkreditfond m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 913 af 9. december 1999, som ændret ved § 2 i lov nr. 409 af 31. maj 2000, foretages følgende ændring:

1. Før overskriften til § 11 indsættes:

»§ 10 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 10 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 76

I lov om en garantiordning for udlån til nye aktiviteter i mindre virksomheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 23. december 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 8, *stk. 1*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 8 indsættes:

»§ 8 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 8 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 77

I lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 196 af 23. marts 2004, som ændret ved § 2 i lov nr. 364 af 19. maj 2004 og § 4 i lov nr. 491 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 151, *stk. 5*, indsættes efter »udpantning«: »og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.

2. I § 151 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive afgifter efter stk. 3 efter reglerne i opkrævningsloven.«

3. I § 162, *stk. 3*, indsættes efter »udpantning«: »og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.

4. I § 162 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 og 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 78

I lov nr. 209 af 28. april 1993 om Garantifonden for Skibsbygning m.v. (skibsværftsafalen), som ændret senest ved lov nr. 310 af 3. juni 1998, foretages følgende ændringer:

1. I § 8, *stk. 1*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 8 indsættes i *kapitel 5*:

»§ 8 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 8 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 79

I lov om statsgaranti til lån til forsøgsbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 34 af 21. januar 1999, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, *stk. 1*, indsættes efter »ved«: »udpantning og ved«.

2. Efter § 2 indsættes:

»§ 2 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 80

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret ved § 15 i lov nr. 450 af 7. juni 2001 og § 1 i lov nr. 306 af 30. april 2003, foretages følgende ændring:

1. I § 13 indsættes som *stk. 2 og 3*:

»*Stk. 2.* Bøder efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 81

I lov om Danmarks Statistik, jf. lovbekendtgørelse nr. 599 af 22. juni 2000, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, *stk. 4*, indsættes efter »udpantning«: »og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.
2. I § 13 indsættes som *stk. 7* :
»*Stk. 7.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 4 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 82

I konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 539 af 28. juni 2002, som ændret ved § 5 i lov nr. 381 af 28. maj 2003 og lov nr. 1461 af 22. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 22, *stk. 2*, indsættes efter »udpantning«: »og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.
2. I § 22 indsættes som *stk. 3* :
»*Stk. 3.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 83

I lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 627 af 26. juli 2002, som ændret senest ved lov nr. 1465 af 22. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 24, *stk. 5, 2. pkt.*, indsættes efter »udpantning«: »og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.
2. I § 24 indsættes som *stk. 6* :
»*Stk. 6.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1-4 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 84

I lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 90 af 3. februar 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 369, *stk. 2*, indsættes efter »udpantning«: »og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.
2. I § 369 indsættes som *stk. 3* :
»*Stk. 3.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«
3. I § 374, *stk. 3*, indsættes efter »udpantning«: »og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven«.
4. I § 374 indsættes efter *stk. 3* som nyt stykke:
»*Stk. 4.* Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive tvangsbøder efter stk. 1 og 2 efter reglerne i opkrævningsloven.«
Stk. 4-6 bliver herefter *stk. 5-7*.

§ 85

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. november 2005, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. § 52, nr. 8, har virkning for underretninger, som indeholdelsespligtige giver modtageren af A-indkomst den 1. september 2005 og senere.

§ 86

§ 28 gælder ikke for Færøerne. § 28 kan dog ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 6. juni 2005

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Kristian Jensen

Dokumentet er Historisk**LOV nr 538 af 08/06/2006 Historisk**

(Politi- og domstolsreformen)

Offentliggørelsesdato: 09-06-2006

Justitsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 547 af 24/06/2005
- LBK nr 649 af 15/06/2006
- LBK nr 650 af 15/06/2006
- LBK nr 820 af 26/06/2006
- LBK nr 757 af 29/06/2006
- LBK nr 758 af 29/06/2006
- LBK nr 759 af 29/06/2006
- LBK nr 760 af 29/06/2006
- LBK nr 761 af 29/06/2006
- LBK nr 907 af 28/08/2006
- LBK nr 929 af 05/09/2006
- LBK nr 936 af 08/09/2006
- LBK nr 971 af 22/09/2006
- LBK nr 1001 af 05/10/2006
- LBK nr 1012 af 05/10/2006
- LBK nr 1018 af 10/10/2006
- LBK nr 1073 af 02/11/2006
- LBK nr 1083 af 03/11/2006
- LBK nr 1075 af 05/11/2006
- LBK nr 1100 af 08/11/2006
- LBK nr 1120 af 10/11/2006
- LBK nr 1134 af 20/11/2006
- LBK nr 1209 af 28/11/2006
- LBK nr 1757 af 22/12/2006
- LBK nr 56 af 18/01/2007
- LBK nr 59 af 19/01/2007
- LBK nr 61 af 19/01/2007
- LBK nr 187 af 27/02/2007
- LBK nr 188 af 27/02/2007
- LBK nr 282 af 22/03/2007
- LOV nr 394 af 30/04/2007
- LBK nr 640 af 14/06/2007
- LBK nr 731 af 21/06/2007
- LBK nr 749 af 21/06/2007
- LBK nr 784 af 21/06/2007
- LBK nr 813 af 21/06/2007
- LBK nr 1015 af 20/08/2007
- LBK nr 1088 af 29/08/2007
- LBK nr 1259 af 23/10/2007
- LBK nr 1331 af 30/11/2007
- LBK nr 1337 af 03/12/2007
- LBK nr 1343 af 04/12/2007
- LBK nr 95 af 07/02/2008
- LBK nr 259 af 28/03/2008
- LBK nr 273 af 17/04/2008
- LBK nr 432 af 22/05/2008
- LOV nr 468 af 17/06/2008
- LBK nr 855 af 04/08/2008
- LBK nr 931 af 18/09/2008
- LBK nr 978 af 26/09/2008
- LBK nr 1161 af 20/11/2008
- LBK nr 24 af 21/01/2009
- LBK nr 88 af 28/01/2009
- LBK nr 89 af 28/01/2009
- LBK nr 90 af 28/01/2009
- LBK nr 91 af 28/01/2009
- LBK nr 157 af 25/02/2009

Dokumentet er Historisk

Den fulde tekst

Lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love

(Politi- og domstolsreform)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Justitsministeriet

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 910 af 27. september 2005, som ændret ved § 3 i lov nr. 525, § 13 i lov nr. 542, § 1 i lov nr. 552 og § 1, nr. 2-5, 7, 9, 12, 18 og 20-24, i lov nr. 554, alle af 24. juni 2005, lov nr. 1398 og 1399 af 21. december 2005, lov nr. 279 af 5. april 2006 og § 12 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »domsforhandling« til: »hovedforhandling«, »domsforhandlingen« til: »hovedforhandlingen«, »domsforhandlingens« til: »hovedforhandlingens« og »Domsforhandlingen« til: »Hovedforhandlingen«.

2. Overalt i loven ændres »politimester« til: »politidirektør«, »politimesteren« til: »politidirektøren«, »politimesterens« til: »politidirektørens«, »politimestrene« til: »politidirektørerne«, »politimestrenes« til: »politidirektørernes«, »politimestrene (i København politidirektøren)« til: »politidirektørerne«, »Politimesterens« til: »Politidirektørens« og »Politimesteren« til: »Politidirektøren«.

3. Kapitel 1 affattes således:

»Kapitel 1

Retterne

§ 1. De almindelige domstole er Højesteret, landsretterne og byretterne samt Sø- og Handelsretten og Tinglysningsretten.

Stk. 2. Denne lovs regler finder alene anvendelse på rettens pleje ved de almindelige domstole, medmindre andet er bestemt i denne eller anden lov.

Stk. 3. Militære straffesager behandles efter militær retsplejelov.

§ 1 a. Den Særlige Klageret behandler og påkender

- 1) begæringer om genoptagelse af en straffesag, jf. kapitel 86,
- 2) kæremål vedrørende udelukkelse af en forsvarer, jf. § 737,
- 3) klager, der henvises efter § 48,
- 4) sager om suspension, disciplinærfølgning og afsked på grund af sygdom i de i §§ 49, 49 a, 50 og 55 nævnte tilfælde,
- 5) sager efter § 54 a om afsked og ændring af tjenestested og
- 6) sager om afsættelse af medlemmer af Domstolsstyrelsens bestyrelse, jf. § 6, stk. 3, i lov om Domstolsstyrelsen.

Stk. 2. Klageretten består af 5 medlemmer, der efter indstilling af justitsministeren beskikkes af kongen for en periode på 10 år. Rettens medlemmer kan kun afsættes ved dom. Et medlem udtræder, når betingelserne for medlemmets beskikkelse bortfalder. Beskikkelsen ophører senest ved udgangen af den måned, hvori den pågældende fylder 70 år. Genbeskikkelse kan ikke finde sted.

Stk. 3. Klagerettens medlemmer skal være en højesteretsdommer (Klagerettens formand), en landsdommer og en byretsdommer, der beskikkes efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis Højesteret, landsretterne og Den Danske Dommerforening, samt en advokat, der beskikkes efter indstilling til justitsministeren fra Advokatrådet, og en universitetslærer i retsvidenskab eller anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse.

Stk. 4. For hvert af rettens medlemmer beskikker kongen efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en første- og andensuppleant. Suppleanterne tiltræder om nødvendigt retten, således at førstesuppleanten går forud for andensuppleanten.

Stk. 5. Klagerettens sekretariatsopgaver udføres af Højesteret efter aftale mellem Højesterets præsident og Klagerettens formand.

§ 2. Højesteret er øverste domstol for hele riget. Den har sit sæde i København og består af en præsident og 15 andre højesteretsdommere.

Stk. 2. Præsidenten er ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet. Præsidenten skal herunder sørge for en forsvarlig og hensigtsmæssig drift af embedet og skal tage de fornødne initiativer til sikring heraf.

Stk. 3. I præsidentens sted træder i fornødent fald den efter embedsalder ældste af rettens tilstedeværende dommere.

§ 3. I afgørelsen af sager ved Højesteret deltager, medmindre andet er bestemt, mindst 5 dommere. Præsidenten træffer efter forhandling med rettens medlemmer bestemmelse om sagernes fordeling mellem dommerne og om sagernes administrative

Dokumentet er Historisk

behandling. Er i en sag det nødvendige antal højesteretsdommere ikke til rådighed, kan præsidenten tilkalde en eller flere landsdommere til at deltage i sagens behandling.

Stk. 2. Når præsidenten ikke deltager i behandlingen af en sag, beklædes formandspladsen af den dommer, præsidenten efter forhandling med rettens medlemmer udpeger dertil.

Stk. 3. Efter rettens nærmere bestemmelse kan følgende afgørelser træffes af udvalg, der består af mindst 3 dommere, og som sammensættes af præsidenten efter forhandling med rettens medlemmer:

- 1) Beslutninger og kendelser, der ikke træffes under hovedforhandlingen i domssager,
- 2) i borgerlige sager domme, hvorved anke afvises, domme i sager, hvor indstævnte møder uden at rejse indsigelse, og domme, hvorved der alene tages stilling til spørgsmål om sagsomkostninger, og
- 3) domme i kæresager.

Stk. 4. I det omfang retten finder det formålstjenligt, kan et enkelt af medlemmerne handle på udvalgets vegne. I vedtagelsen af domme og kendelser bortset fra kendelser om afvisning af kæremål skal dog alle udvalgets medlemmer deltage.

§ 4. Fuldmægtige ved Højesteret kan optage bevis, i det omfang Højesteret bestemmer det, jf. § 340, stk. 3.

Stk. 2. For at kunne give møde for andre under bevisoptagelse efter stk. 1 skal en advokat have møderet for Højesteret, jf. § 134.

Stk. 3. Klage over afgørelser truffet under bevisoptagelse efter stk. 1 fremsættes over for Højesteret. Fristen for klage er 2 uger efter, at afgørelsen er truffet. Afgørelse af klagen sker ved kendelse.

§ 5. Der skal være to landsretter: Østre Landsret og Vestre Landsret. Under Østre Landsret hører Øerne, og under Vestre Landsret hører Jylland.

Stk. 2. Østre Landsret, der har sit sæde i København, består af en præsident og 60 andre landsdommere. Vestre Landsret, der har sit sæde i Viborg, består af en præsident og 38 andre landsdommere.

Stk. 3. Præsidenten er ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet. Præsidenten skal herunder sørge for en forsvarlig og hensigtsmæssig drift af embedet og skal tage de fornødne initiativer til sikring heraf.

Stk. 4. Præsidenten træffer efter forhandling med rettens øvrige dommere bestemmelse om, hvem af disse der skal fungere som præsident under dennes fravær eller forfald.

§ 6. Landsretternes domsmyndighed omfatter dels behandling og påkendelse i 1. instans af retssager i det omfang, som bestemmes ved reglerne i denne lov, dels prøvelse i 2. instans af byretternes behandlinger og afgørelser overensstemmende med de nævnte regler. Endvidere kan kære rejses for landsretten over byrettens afgørelser vedrørende de i § 11, stk. 2, nr. 2 og 4, omhandlede forhold og over Tinglysningstretts afgørelser.

§ 7. I afgørelsen af sager ved landsretterne deltager, medmindre andet er bestemt, mindst 3 dommere. Uden for hovedforhandlingen kan dog et enkelt dommer handle på rettens vegne. Præsidenten træffer efter forhandling med rettens øvrige dommere bestemmelse om sagernes fordeling mellem dommerne og om sagernes administrative behandling.

Stk. 2. Når rettens præsident ikke deltager i behandlingen af en sag, beklædes formandspladsen af den af rettens dommere, som præsidenten har beskikket dertil. Sådant beskikkelse sker for 1 år ad gangen og kan fornys. I fornødent fald træder den efter embedsalder ældste af de dommere, af hvilke retten dannes, i formandens sted.

Stk. 3. I nævningesager og domsmandssager deltager 3 dommere. I nævningesager 9 nævninger. I domsmandssager tiltrædes landsretten af 3 domsmænd.

Stk. 4. Hvis hovedforhandlingen i en nævninge- eller domsmandssag antages at ville blive af længere varighed, kan rettens præsident efter indstilling fra rettens formand bestemme, at suppleanter for dommerne og nævningerne eller domsmændene skal overvære hovedforhandlingen. Suppleanterne deltager ikke i rettens rådslagninger og afstemninger, men kan efter retsformandens bestemmelse overvære disse. I øvrigt finder reglerne om nævninger og domsmænd tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse. En suppleant tiltræder retten, hvis en af dommerne, nævningerne eller domsmændene bliver forhindret i at medvirke ved sagens behandling og pådommelse.

§ 8. Landsretten har hovedtingsted på det sted, hvor den har sit sæde.

Stk. 2. Hovedforhandling i nævningesager og domsmandssager foregår endvidere på andre af Domstolsstyrelsen dertil fastsatte tingsteder i landsretskredsen. Domstolsstyrelsen bestemmer, hvilke dele af landsretskredsen der skal henlægges til hvert af disse tingsteder.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted, herunder også uden for landsretskredsen, når det findes hensigtsmæssigt af hensyn til sagens oplysning.

Stk. 4. Retten kan endvidere bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted, herunder undtagelsesvis også uden for landsretskredsen, når det findes hensigtsmæssigt af hensyn til sagens behandling inden for rimelig tid eller af andre særlige grunde.

Stk. 5. Inden retten i medfør af stk. 4 træffer afgørelse om, hvorvidt en sag skal behandles uden for landsretskredsen, skal parterne have lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet.

§ 9. Landet inddeles i 24 retskredse. Justitsministeren kan foretage forandringer i retskredsens område, medmindre forandringen indebærer oprettelse eller nedlæggelse af en retskreds.

Stk. 2. Københavns Byret består af en præsident og mindst 38 andre dommere.

Stk. 3. Retten i Glostrup består af en præsident og mindst 14 andre dommere.

Stk. 4. Retten på Frederiksberg består af en præsident og mindst 12 andre dommere.

Stk. 5. Retterne i Århus og Odense består af en præsident og mindst 11 andre dommere.

Stk. 6. Retten i Aalborg består af en præsident og mindst 10 andre dommere.

Stk. 7. Retten i Roskilde består af en præsident og mindst 9 andre dommere.

Dokumentet er Historisk

Stk. 8. Retterne i Kolding og Sønderborg består af en præsident og mindst 8 andre dommere.

Stk. 9. Retterne i Randers, Næstved, Hillerød og Lyngby består af en præsident og mindst 7 andre dommere.

Stk. 10. Retterne i Hjørring, Esbjerg, Nykøbing Falster og Helsingør består af en præsident og mindst 6 andre dommere.

Stk. 11. Retterne i Viborg, Holstebro, Herning, Horsens, Svendborg og Holbæk består af en præsident og mindst 5 andre dommere.

Stk. 12. Retten på Bornholm består af 1 dommer.

Stk. 13. Ud over det antal dommere, der er nævnt i stk. 2-12, udnævnes yderligere 25 dommere ved byretterne. Der kan højst udnævnes yderligere 4 dommere ved Københavns Byret, yderligere 3 dommere ved hver af de retter, der er nævnt i stk. 3 og 4, og yderligere 2 dommere ved hver af de retter, der er nævnt i stk. 5-11. Ved ledighed i en dommerstilling ved en ret, hvor der er udnævnt en eller flere yderligere dommere, bestemmer Domstolsstyrelsen, ved hvilken ret stillingen skal placeres.

§ 10. Byrettens præsident (på Bornholm dommeren) er ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet. Præsidenten (dommeren) skal herunder sørge for en forsvarlig og hensigtsmæssig drift af embedet og skal tage de fornødne initiativer til sikring heraf.

Stk. 2. Præsidenten træffer efter forhandling med rettens øvrige dommere bestemmelse om, hvem af disse der skal fungere som præsident under dennes fravær eller forfald.

§ 11. Byrettens virkekreds omfatter behandling og påkendelse af retssager i 1. instans og foretagelse af retshandlinger i det omfang, som bestemmes ved reglerne i denne lov.

Stk. 2. Til byretternes virkekreds hører uden for den egentlige retspleje, hvortil også regnes skifteforvaltning og foged- og auktionsforretninger,

- 1) opkrævning af retsafgifter og regnskabsaflæggelse herfor,
- 2) udmeldelse af syns- og skøns mænd uden for retsplejen, for så vidt den ikke kan ske administrativt,
- 3) retshjælpsforretninger og
- 4) notarialforretninger.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om notarialforretninger.

§ 12. I afgørelsen af sager ved byretterne deltager, medmindre andet er bestemt, 1 dommer. Præsidenten træffer efter forhandling med rettens øvrige dommere bestemmelse om sagernes fordeling mellem dommerne og om sagernes administrative behandling.

Stk. 2. Hvis flere deltager i afgørelsen af sagen, beklædes formandspladsen af den af rettens dommere, som præsidenten (på Bornholm dommeren) har beskikket dertil. I fornødent fald træder den efter embedsalder ældste af de dommere, af hvilke retten dannes, i formandens sted. Uden for hovedforhandlingen kan en enkelt dommer handle på rettens vegne.

Stk. 3. I borgerlige sager kan retten bestemme, at 3 dommere skal deltage i afgørelsen af sagen, hvis

- 1) sagen er af principiel karakter,
- 2) sagens udfald kan få væsentlig betydning for andre end parterne,
- 3) sagen frembyder særlig omfattende eller vanskelige retlige eller bevismæssige spørgsmål eller
- 4) sagens særlige karakter i øvrigt undtagelsesvis gør kollegial behandling påkrævet.

Stk. 4. Før retten træffer afgørelse efter stk. 3, skal parterne have adgang til at udtale sig om spørgsmålet. Afgørelsen træffes ved kendelse. En kendelse om, at der skal deltage 3 dommere, kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 5. I nævningesager deltager 3 dommere og 6 nævninge.

Stk. 6. I domsmandssager tiltrædes retten af 2 domsmænd, jf. dog stk. 8.

Stk. 7. Hvis hovedforhandlingen i en nævninge- eller domsmandssag antages at ville blive af længere varighed, kan rettens præsident efter indstilling fra rettens formand bestemme, at suppleanter for dommeren eller dommerne og nævningerne eller domsmændene skal overvære hovedforhandlingen. For så vidt angår retten på Bornholm, træffes bestemmelsen af Østre Landsrets præsident efter indstilling fra dommeren. Suppleanterne deltager ikke i rettens rådslagninger og afstemninger, men kan efter retsformandens bestemmelse overvære disse. I øvrigt finder reglerne om nævninger og domsmænd tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse. En suppleant tiltræder retten, hvis en af dommerne, nævningerne eller domsmændene bliver forhindret i at medvirke ved sagens behandling og pådømmelse.

Stk. 8. I domsmandssager om økonomisk kriminalitet, der forventes at have en længere varighed, kan rettens præsident efter indstilling fra rettens formand bestemme, at retten sammensættes af 2 dommere og 3 domsmænd. For så vidt angår retten på Bornholm, træffes bestemmelsen af Østre Landsrets præsident efter indstilling fra dommeren. Stk. 7 finder ikke anvendelse.

§ 13. Domstolsstyrelsen fastsætter efter forhandling med den enkelte byretspræsident (på Bornholm dommeren) tingstederne for byretterne.

Stk. 2. Retten kan bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted, herunder også uden for retskredsen, når det findes hensigtsmæssigt af hensyn til sagens oplysning.

Stk. 3. Retten kan endvidere bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted, herunder undtagelsesvis også uden for retskredsen, når det findes hensigtsmæssigt af hensyn til sagens behandling inden for rimelig tid eller af andre særlige grunde.

Stk. 4. Inden retten i medfør af stk. 3 træffer afgørelse om, hvorvidt en sag skal behandles uden for retskredsen, skal parterne have lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet.

§ 14. Sø- og Handelsretten, der har sit sæde i København, består af en præsident, 2 vicepræsidenter og 2 andre dommere samt et antal sagkyndige medlemmer.

Stk. 2. Præsidenten er ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet. Præsidenten skal herunder sørge for en forsvarlig og hensigtsmæssig drift af embedet og skal tage de fornødne initiativer til sikring heraf.

Stk. 3. Præsidenten træffer efter forhandling med rettens øvrige dommere bestemmelse om, hvem af disse der skal fungere som præsident under dennes fravær eller forfald.

Dokumentet er Historisk

§ 15. Sø- og Handelsrettens domsmyndighed omfatter behandling og påkendelse i 1. instans af retssager i det omfang, som følger af §§ 225 og 227.

Stk. 2. Til Sø- og Handelsrettens virkekræds hører endvidere

- 1) forbudssager om EF-varemærker, jf. varemærkelovens §§ 43 c og 43 d,
- 2) forbudssager om EF-design, jf. designlovens § 43,
- 3) sager om begrænsningsfonde, jf. sølovens kapitel 12, og
- 4) behandling af anmeldelser om betalingsstandsning og begæringer om konkurs, akkordforhandling eller gældssanering i de områder, der er henlagt under Københavns Byret, retten på Frederiksberg og retterne i Glostrup og Lyngby, jf. konkurslovens § 4.

§ 16. I afgørelsen af sager ved Sø- og Handelsretten deltager, medmindre andet er bestemt, 1 dommer. Præsidenten træffer efter forhandling med rettens øvrige dommere bestemmelse om sagernes fordeling mellem dommerne og om sagernes administrative behandling. Reglerne i § 12, stk. 2, 3. pkt., og stk. 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse i sager ved Sø- og Handelsretten.

Stk. 2. Når rettens præsident ikke deltager i behandlingen af en sag, beklædes formandspladsen af den af rettens dommere, som præsidenten har beskikket dertil. I fornødent fald træder den efter embedsalder ældste af de dommere, af hvilke retten dannes, i formandens sted.

Stk. 3. Retten tiltrædes under hovedforhandlingen i borgerlige sager af 2 sagkyndige medlemmer. Retten kan tilkalde de sagkyndige medlemmer til retsmøder uden for hovedforhandlingen, når den finder særlig anledning hertil, herunder navnlig i tilfælde af afhøring af parter eller vidner, afhjemling af syn og skøn eller afsigelse af kendelse om et omtvistet punkt.

Stk. 4. Ved afgørelse af tvister i konkursboer kan retten tilkalde 2 sagkyndige medlemmer.

Stk. 5. Retten kan i alle sager tilkalde 4 sagkyndige medlemmer i stedet for 2, når sagens karakter taler derfor.

Stk. 6. Sager om nedlæggelse af forbud vedrørende EF-varemærker, jf. varemærkelovens §§ 43 c og 43 d, eller EF-design, jf. designlovens § 43, behandles uden tilkaldelse af sagkyndige medlemmer.

§ 17. Sø- og Handelsretten har hovedtingsted på det sted, hvor den har sit sæde.

Stk. 2. Domstolsstyrelsen kan efter forhandling med Sø- og Handelsrettens præsident træffe bestemmelse om et eller flere yderligere tingsteder for Sø- og Handelsretten. Domstolsstyrelsen bestemmer, hvilke dele af landet der skal henlægges til hvert af disse tingsteder.

Stk. 3. En sag behandles ved tingstedet for det område, hvor sagen kunne være anlagt i medfør af kapitel 22, jf. dog stk. 4-6.

Stk. 4. Sø- og Handelsretten kan bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted, herunder også uden for det til tingstedet henlagte område, når det findes hensigtsmæssigt af hensyn til sagens oplysning.

Stk. 5. Sø- og Handelsretten kan endvidere bestemme, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted, herunder undtagelsesvis også uden for det til tingstedet henlagte område, når det findes hensigtsmæssigt af hensyn til sagens behandling inden for rimelig tid eller af andre særlige grunde.

Stk. 6. Inden Sø- og Handelsretten i medfør af stk. 5 træffer afgørelse om, hvorvidt en sag skal behandles uden for det til tingstedet henlagte område, skal parterne have lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet.

§ 18. Tinglysningssretten, der har sit sæde i Hobro, består af en præsident, der har ansvaret for tinglysningen.

Stk. 2. Præsidenten er endvidere ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet. Præsidenten skal herunder sørge for en forsvarlig og hensigtsmæssig drift af embedet og skal tage de fornødne initiativer til sikring heraf.

Stk. 3. Tinglysningssretten varetager tinglysningen for hele landet.

§ 19. Fuldmægtige ved byretterne, Sø- og Handelsretten og Tinglysningssretten kan behandle sager, der hører under vedkommende ret, i det omfang rettens præsident (på Bornholm dommeren) bestemmer det.

Stk. 2. Domstolsstyrelsen fastsætter regler for fuldmægtiges uddannelse ved byretterne, Sø- og Handelsretten og Tinglysningssretten.

Stk. 3. Ved byretterne og Sø- og Handelsretten kan rettens præsident (på Bornholm dommeren) meddele andre personer bemyndigelse til at træffe afgørelser efter § 350, stk. 2, og § 477 d, stk. 2, og at udføre foged-, skifte- og notarialforretninger samt faderskabssager, hvis der ikke skal træffes afgørelse i tvistigheder. Personer, der er bemyndiget til at udføre fogedforretninger, kan dog efter præsidentens (dommerens) nærmere bestemmelse træffe afgørelser efter § 490, § 494, stk. 2 og 3, og § 525.

Stk. 4. Ved Tinglysningssretten kan præsidenten meddele andre personer bemyndigelse til at udføre tinglysningssforretninger.

§ 20. I borgerlige sager i 1. instans, der behandles ved byretten eller landsretten, kan retten bestemme, at retten under hovedforhandlingen skal tiltrædes af 2 sagkyndige medlemmer, hvis fagkundskab skønnes at være af betydning for sagen.

Stk. 2. I ankesager i landsretten, der i 1. instans er behandlet under medvirken af sagkyndige i medfør af stk. 1, kan retten bestemme, at retten under hovedforhandlingen skal tiltrædes af 2 sagkyndige medlemmer.

Stk. 3. Før retten træffer afgørelse efter stk. 1 eller 2, skal parterne have adgang til at udtale sig om spørgsmålet. Afgørelsen træffes ved kendelse. En kendelse om, at retten skal tiltrædes af sagkyndige, kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 4. Når der er truffet bestemmelse om medvirken af sagkyndige efter stk. 1 eller 2, kan retten tilkalde de sagkyndige til retsmøder uden for hovedforhandlingen, når den finder særlig anledning hertil, herunder navnlig i tilfælde af afhøring af parter eller vidner, afhjemling af syn og skøn eller afsigelse af kendelse om et omtvistet punkt.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1-4 gælder ikke for de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a, 43 b og 44 omhandlede sager.

§ 20 a. Under behandling i byretten eller landsretten af tvister i konkursboer kan sagkyndige tilkaldes efter reglerne i § 20.

§ 20 b. I straffesager i byretten, i hvilke fagkundskab til søforhold skønnes at være af betydning, tiltrædes retten under hovedforhandlingen af 2 sagkyndige medlemmer. Retten kan tilkalde de sagkyndige til retsmøder uden for hovedforhandlingen, når

Dokumentet er Historisk

den finder særlig anledning hertil. Tilkaldelse af sagkyndige er dog ikke nødvendig i straffesager, som fremmes til dom uden udfærdigelse af anklageskrift i medfør af § 831, eller i sager, som afgøres ved dom i henhold til § 897, stk. 1, eller § 898, stk. 1, eller sluttes i henhold til § 899 eller § 900. Sagkyndige deltager ikke i nævningesager.

Stk. 2. I ankesager i landsretten, der i byretten er behandlet under medvirken af sagkyndige i medfør af stk. 1, tiltrædes retten under hovedforhandlingen af 2 sagkyndige medlemmer. Det samme gælder ankesager i landsretten, hvor tilkaldelse af sagkyndige i byretten er undladt i medfør af stk. 1, 3. pkt.

Stk. 3. Under afgivelse af søforklaring tiltrædes byretten af 2 sagkyndige medlemmer.«

4. § 28, *stk. 1* og *2*, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 1.

5. I § 31 *b*, *1. pkt.*, ændres »§§ 387 og 927 b og § 928 a, stk. 2 og 3, eller er dokumenter undladt oplæst, jf. § 927 c« til: »§§ 366, 387, 850 og 878, eller er dokumenter undladt oplæst, jf. § 871, stk. 6«.

6. I § 32, *stk. 3*, *1. pkt.*, ændres »eller den dommer, der varetager rettens administration,« til: »(på Bornholm dommeren)«.

7. Efter § 32 *b* indsættes:

»§ 32 *c*. Når retten i medfør af denne lov har tilladt, at en part eller rettergangsfuldmægtig deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation, anses den pågældende som deltager i retsmødet på samme måde som ved fremmøde i retten. Dette gælder dog ikke i de i § 760, stk. 2, og § 764, stk. 2, nævnte tilfælde.

§ 32 *d*. Skal nogen afgive forklaring i et retsmøde, må en part eller rettergangsfuldmægtig, der ikke er advokat, kun deltage i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede, såfremt fremgangsmåden i § 192 følges eller den pågældende er ledsaget af en advokat.«

8. § 33, *stk. 2*, affattes således:

»Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om gennemførelsen af billed- og lydoptagelse, jf. § 186, stk. 3, og om opbevaring og sletning af sådanne optagelser.«

9. I § 34, *stk. 2*, *nr. 2*, indsættes efter »domsmænd,«: »sagkyndige retsmedlemmer,«.

10. I § 39, *stk. 1*, *2. pkt.*, ændres »genpart, der bekræftes af justitssekretæren eller, hvor sådan ikke er ansat, af dommeren« til: »kopi, der bekræftes af retten«.

11. I § 39, *stk. 1*, *3. pkt.*, ændres »genpart« til: »kopi« og »præsidenten eller ved byretterne uden for København på dommeren« til: »retten, dog ved Højesteret på præsidenten«.

12. § 40 ophæves.

13. I § 41 *c*, *stk. 1*, ændres »§§ 387 og 927 b og § 928 a, stk. 2 og 3« til: »§§ 366, 387, 850 og 878«, i *stk. 2* ændres »§ 927 c« til: »§ 871, stk. 6«, og i *stk. 3* ændres », jf. § 356 a« til: »eller sammenfattende processkrifter, jf. § 357, stk. 1 og 2«.

14. I § 41 *f*, *stk. 3*, *1. pkt.*, § 694, *stk. 3*, *1. pkt.*, § 729 *b*, *stk. 2*, *3. pkt.*, § 731, *stk. 2*, *1. pkt.*, og § 741 *c*, *stk. 1*, *5. pkt.*, ændres »§ 922« til: »§ 831«.

15. I overskriften til *kapitel 4* og i § 66, *stk. 1*, *1. pkt.*, udgår »justitssekretærer,«.

16. I § 42, *stk. 2*, udgår » – bortset fra Sø- og Handelsretten i København, jf. § 9 – «.

17. I § 42, *stk. 4*, ændres »eller Sø- og Handelsretten« til: », Sø- og Handelsretten eller Tinglysningsretten«.

18. I § 43 *a*, *stk. 1*, *nr. 4*, udgår », administrerende byretsdommer«.

19. I § 43 *a*, *stk. 1*, indsættes efter *nr. 4* som nyt nummer:

»5) præsident i Tinglysningsretten,«.

Nr. 5 og 6 bliver herefter nr. 6 og 7.

20. I § 44 indsættes som *stk. 5*:

»Stk. 5. Midlertidigt beskikkede dommere kan efter beskikkelsens ophør færdigbehandle sager, i hvilke mundtlig forhandling er påbegyndt inden beskikkelsens ophør. Beføjelsen til i medfør af *1. pkt.* at færdigbehandle påbegyndte sager ophører ved udgangen af den måned, hvori den pågældende fylder 70 år.«

21. I § 44 *a*, *stk. 4*, ændres »(den administrerende dommer) for vedkommende ret eller for retspræsidenters, administrerende dommeres og enkeltdommeres« til: »for vedkommende ret eller for retspræsidenters og dommeren ved retten på Bornholms«.

Dokumentet er Historisk

22. I § 44 c, stk. 1, ændres »§ 4 og §§ 15-17« til: »§§ 5 og 9«.

23. § 45, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Beskikkelse efter stk. 1 kan uden ansøgning kun meddeles dommere eller fuldmægtige i en tilstødende retskreds inden for landsretskredsen. Beskikkelse som yderligere dommer ved retten på Bornholm kan uden ansøgning meddeles dommere og fuldmægtige ved Københavns Byret efter drøftelse med rettens præsident. Beskikkelse kan uden ansøgning kun meddeles for et tidsrum af højst 3 måneder for den enkelte dommer eller fuldmægtig. Beskikkelse af en dommer eller fuldmægtig for et tidsrum ud over 1 måned kan kun ske efter drøftelse med Domstolsstyrelsen. Beskikkelse til tjeneste ved en bestemt byret kan i intet tilfælde meddeles ud over et tidsrum af 2 år.

Stk. 3. Sker beskikkelsen ved retten på Bornholm, træffer Østre Landsrets præsident efter forhandling med dommerne bestemmelse om, hvilke forretninger der skal varetages af den midlertidigt beskikkede dommer.«

24. § 48, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Sager efter stk. 1 behandles af rettens præsident. For så vidt angår dommeren ved retten på Bornholm og præsidenterne for byretterne, landsretterne, Sø- og Handelsretten og Tinglysningssretten, behandles sager efter stk. 1 dog af præsidenten for den nærmeste overordnede ret.«

25. I § 52, stk. 1, og § 54, stk. 1, ændres »Justitssekretærer og fuldmægtige« til: »Fuldmægtige«.

26. I § 53 udgår »en justitssekretær eller«, og »eller dommer (administrerende dommer)« ændres til: »(på Bornholm dommeren)«.

27. I § 54, stk. 2, 2. pkt., udgår »justitssekretær eller«.

28. I § 54 a, stk. 1, 1. pkt., udgår »en justitssekretær eller«.

29. I § 55 ændres »justitssekretærer og fuldmægtige samt« til: »fuldmægtige,«.

30. § 57, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»I hver retskreds samt ved landsretterne og Sø- og Handelsretten beskikkes det fornødne antal stævningmænd af vedkommende præsident (på Bornholm af dommeren)«.

31. I § 58, stk. 2, 1. pkt., ændres »eller byretsdommer« til: »(på Bornholm dommeren)«.

32. Efter § 58 indsættes:

»§ 59. Rigspolitechefen fører en fortegnelse over tolke. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Det kan i reglerne fastsættes, at afgørelser, der træffes efter reglerne, ikke kan påklages.«

33. § 60, stk. 1, nr. 5, ophæves, og i stedet indsættes:

»5) har handlet i sagen i den underordnede instans som dommer eller, hvis det er en straffesag, som nævning eller domsmand eller 6) har deltaget som dommer, domsmand, nævning eller sagkyndig under den tidligere hovedforhandling i en straffesag, der er hjemvist til ny hovedforhandling efter § 929 eller genoptaget efter §§ 976 eller 977.«

34. I § 60, stk. 2, 2. pkt., og stk. 3, 2. pkt., ændres »§ 922 eller § 923« til: »§ 831«.

35. § 68 affattes således:

»§ 68. For hver landsretsnevningekreds vælges for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar et antal personer, der må anses for egnede til at virke som nævninger eller domsmænd. Listerne over disse personer benævnes grundlister. For hver landsretsnevningekreds dannes en nævninge- og domsmandsliste ved lodtrækning blandt de personer, der er opført på grundlisterne. På samme måde dannes en nævninge- og domsmandsliste for hver byret, der ligger i landsretsnevningekredsen.

Stk. 2. Ved landsretsnevningekreds forstås den del af en landsretskreds, som i henhold til § 8, stk. 1 og 2, er henlagt til samme landsretstingsted.

Stk. 3. Nævninger og domsmænd kan efter udløbet af det tidsrum, for hvilket grundlisten gælder, færdigbehandle sager, i hvilke mundtlig forhandling er påbegyndt inden for dette tidsrum. Beføjelsen til i medfør af 1. pkt. at færdigbehandle påbegyndte sager ophører ved udgangen af den måned, hvori den pågældende fylder 70 år.«

36. § 71, nr. 6, affattes således:

»6) sagkyndige, der er beskikket efter § 92 i denne lov eller efter § 172 i lov om social service, og lægdommere ved boligretterne,«.

37. I § 74, stk. 2, indsættes efter »Byrettens«: »nævninge- og«.

38. I § 74, stk. 3, ændres »nævningekreds« til: »landsretsnevningekreds« og »nævningekredsen« til: »landsretsnevningekredsen«.

39. § 78, 1. pkt., affattes således:

»Landsrettens præsident fastsætter antallet af nævninger og domsmænd, der skal udtages efter § 74.«

Dokumentet er Historisk

40. I § 79, stk. 1, ændres »vedkommende retsformand« til: »ved landsretten retsformanden og ved byretterne præsidenten (på Bornholm dommeren)«.

41. I § 79 indsættes som stk. 3 :

»Stk. 3. Træffer landsretten i medfør af § 8, stk. 4, bestemmelse om, at en sag skal behandles uden for landsretsnevningekredsen, kan landsretten bestemme, at nævningerne skal udtages af nævninge- og domsmandslisten for den landsretsnevningekreds, hvor sagen skal behandles. Træffer byretten i medfør af § 13, stk. 3, bestemmelse om, at en sag skal behandles uden for retskredsen, kan byretten bestemme, at nævninger skal udtages af nævninge- og domsmandslisten for den retskreds, hvor sagen skal behandles. Inden der træffes afgørelse i medfør af 1. og 2. pkt., skal parterne have lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet.«

42. § 81, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Når en nævningesag skal behandles ved byretten, har anklagemyndigheden og tiltalte ret til uden angivelse af grund hver at udskyde 1 nævning, i sager angående politiske overtrædelser dog 2 nævninger.

Stk. 2. Når en nævningesag skal behandles ved landsretten, har anklagemyndigheden og tiltalte ret til uden angivelse af grund hver at udskyde 2 nævninger, i sager angående politiske overtrædelser dog 3 nævninger.

Stk. 3. Anklagemyndigheden og tiltalte kan helt eller delvis give afkald på deres udskydningsret efter stk. 1 og 2.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 4 og 5.

43. Efter § 86 indsættes:

»§ 86 a. Nævninger deltager i afgørelsen af skyldsspørgsmålet, jf. § 891 og § 931, stk. 2, og i fastsættelsen af sanktionen, jf. § 894 og § 931, stk. 3, men deltager ikke i andre retshandlinger eller afgørelser under sagen.«

44. § 88, stk. 1 og 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Reglen i § 79 finder tilsvarende anvendelse ved udtagelse af domsmænd for de enkelte sager.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

45. I § 90 ændres »§§ 83-87« til: »§§ 83-86 og 87«.

46. Kapitel 9 b affattes således:

»Kapitel 9 b

§ 92. For hver landsretskreds beskikker landsrettens præsident for et tidsrum af 4 år et antal sagkyndige til at deltage i behandlingen af de i §§ 20-20 b nævnte sager. Præsidenten for Sø- og Handelsretten beskikker på tilsvarende måde et antal sagkyndige til at deltage i behandlingen af de i § 16 nævnte sager.

Stk. 2. Sagkyndige kan efter udløbet af det tidsrum, for hvilket beskikkelsen gælder, færdigbehandle sager, i hvilke mundtlig forhandling er påbegyndt inden for dette tidsrum. Beføjelsen til i medfør af 1. pkt. at færdigbehandle påbegyndte sager ophører ved udgangen af det år, hvori den pågældende fylder 70 år.

§ 93. Beskikkelse af de i § 92 nævnte sagkyndige foretages efter indstilling af de organisationer, som justitsministeren godkender hertil.

Stk. 2. Præsidenten kan i begrænset omfang udpege sagkyndige, der ikke er indstillet af de i stk. 1 nævnte organisationer.

Stk. 3. Antallet af sagkyndige og deres fordeling efter faggrupper fastsættes af præsidenten.

Stk. 4. De, der beskikkes, skal være i besiddelse af indgående og tidssvarende praktisk kendskab til vedkommende sagsområde, have dansk indfødsret, ikke være fyldt 70 år, være uberygtede og ikke være umyndige, under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7, og deres bo må ikke være under konkursbehandling. De skal endvidere have fast bopæl eller forretningssted inden for det område, for hvilket de skal beskikkes. Ophører nogen af de nævnte betingelser med at være opfyldt, tilbagekaldes beskikkelsen. De, der inden for det tidsrum, for hvilket beskikkelsen gælder, fylder 70 år, afgår ved udgangen af det år, i hvilket de fylder 70 år.

Stk. 5. Personer, der er fyldt 65 år eller kan anføre anden rimelig fritagelsesgrund, eller som har været beskikket for mindre end 4 år siden, kan begære sig fritaget for at blive beskikket.

Stk. 6. De sagkyndige skal inden tiltrædelsen af hvervet afgive en erklæring, hvori de på ære og samvittighed lover at udføre hvervet med upartiskhed og omhu.

Stk. 7. Domstolsstyrelsen fastsætter regler om vederlag og rejsegodtgørelse til sagkyndige retsmedlemmer.

§ 94. Retsformanden udtager de sagkyndige for den enkelte sag, således at den særlige sagkundskab, som i det foreliggende tilfælde anses for nødvendig, er repræsenteret. I sager, der opstår af ansættelsesforhold mellem arbejdsgivere og deres ansatte, skal halvdelen af de sagkyndige være beskikket efter indstilling fra arbejdsgiverorganisationer og halvdelen efter indstilling fra lønmodtagerorganisationer. I sager vedrørende lov om markedsføring eller lov om visse betalingsmidler, der behandles ved Sø- og Handelsretten, skal halvdelen af de sagkyndige være beskikket efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer erhvervsdrivende, og halvdelen efter indstilling fra organisationer, der repræsenterer forbrugere.

Stk. 2. I særlige tilfælde kan der udtages sagkyndige, der er beskikket for et af de øvrige områder.

Stk. 3. Retsformanden kan undtagelsesvis udtage sagkyndige, der ikke er beskikket i medfør af § 92, hvis det er påkrævet for at kunne inddrage den særlige sagkundskab, som i det foreliggende tilfælde anses for nødvendig. De pågældende skal opfylde betingelserne i § 93, stk. 4, 1. pkt. § 93, stk. 6 og 7, finder tilsvarende anvendelse. Før retsformanden træffer afgørelse efter 1. pkt., skal parterne have adgang til at udtale sig om spørgsmålet. Afgørelsen, der træffes ved kendelse, kan ikke indbringes for højere ret.«

Dokumentet er Historisk

47. I § 100, stk. 2, udgår »i en enkelt sag«.

48. I § 101, stk. 1, indsættes som 2. pkt. :

»Statsadvokaterne varetager endvidere udførelsen af straffesager, der behandles ved byretten under medvirken af nævninger eller under medvirken af domsmænd som følge af tiltaltes beslutning efter § 687.«

49. § 103, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Rigsadvokaten beskikker de fornødne juridiske medhjælpere for statsadvokaterne ved udførelsen af straffesager for landsretten og af straffesager, der behandles ved byretten under medvirken af nævninger eller under medvirken af domsmænd som følge af tiltaltes beslutning efter § 687.«

50. I § 104, stk. 1, ændres »og Sø- og Handelsretten« til: »jf. dog § 101, stk. 1, og § 103, stk. 2«.

51. I § 104, stk. 2, udgår »eller Sø- og Handelsretten«.

52. § 105 affattes således:

»§ 105. Rigsadvokaten, statsadvokaterne og de personer, der er antaget til bistand for disse eller for en politidirektør ved den retlige behandling af straffesager, skal have bestået juridisk kandidateksamen. Rigsadvokaten og statsadvokaterne skal i reglen opfylde betingelserne for at blive beskikket som advokat med hensyn til forudgående praktisk virksomhed, jf. § 119.

Stk. 2. Medhjælpere for en statsadvokat og de, der bemyndiges til at virke som anklager ved Højesteret, landsretten eller byretten efter reglerne i § 100, stk. 2, § 103, stk. 3, eller § 104, stk. 2, skal opfylde betingelserne i stk. 1.

Stk. 3. Rigsadvokaten kan beskikke Forbrugerombudsmanden og ansatte i Forbrugerstyrelsen til at varetage udførelsen af straffesager for byretten og landsretten i sager vedrørende lov om markedsføring.«

53. § 107, 2. pkt., ophæves.

54. Kapitel 11 affattes således:

»Kapitel 11

§ 108. Justitsministeren er politiets øverste foresatte og udøver sin beføjelse gennem rigspolitichefen og politidirektørerne. Rigspolitichefen drøfter politiets virksomhed med politidirektørerne (»koncernledelsen«).

§ 109. Rigspolitichefen har ansvar for politiets virksomhed i hele landet. Rigspolitichefen fører tilsyn med politidirektørerne.

Stk. 2. Rigspolitichefens afgørelser i klagesager over afgørelser truffet af politidirektørerne kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 3. Rigspolitichefens afgørelser i 1. instans i ansættelses- og personalesager kan ikke påklages til justitsministeren. Det gælder dog ikke afgørelser i disciplinærsager og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afsked, samt i sager om aktindsigt i ansættelses- og personalesager.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at politidirektørernes afgørelser om nærmere angivne spørgsmål ikke kan påklages til rigspolitichefen.

§ 110. Landet inddeles i 12 politikredse. Justitsministeren kan foretage forandringer i politikredsenes område, medmindre forandringen indebærer oprettelse eller nedlæggelse af en politikreds.

Stk. 2. Hver politikreds ledes af en politidirektør, der har ansvar for politiets virksomhed i politikredsen.

Stk. 3. I politidirektørens fravær har vicepolitidirektøren den øverste ledelse af politiet i politikredsen.

§ 111. I hver politikreds oprettes et kredsråd vedrørende politiets virksomhed.

Stk. 2. Kredsrådet består af politidirektøren og borgmestrene i de kommuner, som politikredsen omfatter, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Bornholms Kommune repræsenteres i kredsrådet af borgmesteren og 3 medlemmer valgt af og blandt kommunalbestyrelsens øvrige medlemmer.

Stk. 4. I kommuner med magistratsstyre eller en styreform med delt administrativ ledelse, jf. §§ 64 og 64 a i lov om kommunernes styrelse, kan kommunalbestyrelsen i kommunens styrelsesvedtægt bestemme, at et magistratsmedlem henholdsvis en udvalgsformand er medlem i stedet for borgmesteren.

Stk. 5. Politidirektøren udpeger en stedfortræder for sig selv. Der vælges en stedfortræder for borgmesteren (magistratsmedlemmet eller udvalgsformanden) af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. For hvert af Bornholms Kommunes medlemmer af kredsrådet vælges en stedfortræder af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

Stk. 6. Politidirektøren er formand for kredsrådet. Rådet vælger sin næstformand.

§ 112. Kredsrådet drøfter spørgsmål af almindelig karakter vedrørende politiets virksomhed og organisation i politikredsen samt spørgsmål vedrørende kriminalitetsudviklingen og samarbejdet mellem politiet og lokalsamfundet, herunder en lokal samarbejdsplan, jf. § 113.

Stk. 2. Politidirektøren afgiver hvert år en skriftlig redegørelse til kredsrådet vedrørende politiets virksomhed i politikredsen i det forløbne år, herunder om det kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politi og hver kommune, jf. § 114.

Stk. 3. Ethvert medlem af kredsrådet kan forlange, at spørgsmål af fælles interesse for politiet og kommunerne i politikredsen drøftes i rådet.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Kredsrådet kan afgive udtalelse om spørgsmål vedrørende politikredsens almindelige organisation og tilrettelæggelse af politiets virksomhed. Kredsrådet kan henstille til politidirektøren, at politiet for et begrænset tidsrum særlig skal lægge vægt på løsningen af bestemte opgaver med hensyn til opretholdelsen af sikkerhed, fred og orden i politikredsen.

Stk. 5. Kredsrådet skal virke for, at der gives befolkningen i politikredsen oplysning om politiets virksomhed.

Stk. 6. Kredsrådet holder møde mindst 4 gange årligt. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om kredsrådets virksomhed og om omfanget af politidirektørens oplysningspligt over for rådet.

§ 113. Politidirektøren udarbejder hvert år en plan for samarbejdet mellem politiet og kommunerne, andre offentlige myndigheder, interesseorganisationer, foreninger m.v. i politikredsen. Samarbejdsplanen offentliggøres af politidirektøren efter forudgående drøftelse i kredsrådet.

§ 114. Politidirektøren skal virke for at etablere et kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politiet og hver kommune i politikredsen, herunder med inddragelse af skoler og sociale myndigheder.

§ 115. Politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til det kriminalitetsforebyggende samarbejde.

Stk. 2. I samme omfang som nævnt i stk. 1 kan en myndighed videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet og andre myndigheder, som indgår i det kriminalitetsforebyggende samarbejde. Oplysningerne må i forbindelse med det kriminalitetsforebyggende samarbejde ikke videregives med henblik på efterforskning af straffesager.

Stk. 3. Inddrages selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social- og undervisningsområdet, i det kriminalitetsforebyggende samarbejde, kan der i samme omfang som nævnt i stk. 1 og 2 udveksles oplysninger mellem myndighederne og institutionerne.

Stk. 4. De myndigheder og institutioner, der indgår i et kriminalitetsforebyggende samarbejde, er ikke forpligtet til at videregive oplysninger efter stk. 1-3.

§ 116. Sognefogeder bistår politiet efter de hidtil gældende regler.«

55. I § 121, stk. 4, 1. pkt., § 139, stk. 3, 2. pkt., § 147 d, stk. 1, 1. pkt., § 147 e, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3, 1. pkt., og § 147 f, stk. 2, 1. og 3. pkt., ændres »landsretten« til: »retten«.

56. I § 132, § 133, stk. 1, § 136, stk. 3, og stk. 4, 1. pkt., § 368, stk. 3, og stk. 5, 1. pkt., § 372, stk. 1, 1. pkt., og § 393, stk. 4, 2. pkt., udgår »i København«.

57. § 135, stk. 2, 1. og 2. pkt., affattes således:

»Autorisationen meddeles af præsidenten i den byretskreds, hvor vedkommende advokat har kontor. På Bornholm meddeles autorisationen af dommeren.«

58. I § 139, stk. 1, 3. pkt., udgår »ved landsretten«.

59. I § 147 d, stk. 1, 2. pkt., og § 147 e, stk. 1, 2. pkt., ændres »Landsretten« til: »Retten«.

60. I § 147 d, stk. 3, 2. pkt., ændres »landsret« til: »ret«.

61. I § 149 indsættes som stk. 7 :

»Stk. 7. Tolkning kan ske ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, at tolken møder samme sted som parten, vidnet eller syns- og skønsmanden, og tolkning ved anvendelse af telekommunikation med billede findes forsvarlig. Når der tolkes for en part, et vidne eller en syns- og skønsmand, der deltager ved anvendelse af telekommunikation, skal tolken så vidt muligt befinde sig samme sted som parten, vidnet eller syns- og skønsmanden.«

62. I § 151, stk. 1, 7. pkt., ændres »849« til: »857«.

63. Efter § 152 indsættes:

»§ 152 a. En part kan forlange, at retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist.«

64. I § 174 indsættes som stk. 2 og 3 :

»Stk. 2. Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt. Vidnet indkaldes til at møde et nærmere angivet sted, jf. § 192.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation uden billede, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, at forklaringen afgives i retten eller ved anvendelse af telekommunikation med billede, og afgivelse af forklaring ved anvendelse af telekommunikation uden billede findes forsvarlig. Vidnet pålægges at være til rådighed for rettens etablering af telekommunikationen på en nærmere angiven måde. Reglerne i § 175 finder tilsvarende anvendelse.«

65. I § 181, 1. pkt., ændres »§ 848, stk. 4 og 5« til: »§ 856, stk. 4 og 5«.

Dokumentet er Historisk

66. I § 186, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Hvis der sker billed- eller lydoptagelse af vidneforklaringen efter stk. 3, kan retten dog bestemme, at der ikke skal ske optegnelse i retsbogen.«

67. I § 186 indsættes som stk. 3-6:

»Stk. 3. Retten kan bestemme, at der skal ske billed- eller lydoptagelse af en vidneforklaring. Afgives vidneforklaringen ikke under hovedforhandlingen, skal optagelsen så vidt muligt ske som billedoptagelse.

Stk. 4. En part har adgang til at gennemse billed- og lydoptagelser, som er foretaget i medfør af stk. 3, medmindre parten ikke havde adgang til at overvære vidneforklaringen. Gennemsyn kan ske hos retten eller hos partens advokat eller forsvarer. Billed- og lydoptagelser, som er foretaget i medfør af stk. 3, er i øvrigt ikke genstand for aktindsigt.

Stk. 5. Medmindre højere straf er forskyldt efter lovgivningen i øvrigt, straffes med bøde den, der uberettiget videregiver billed- eller lydoptagelser, som er foretaget i medfør af stk. 3.

Stk. 6. Den, der efter regler i denne lov har ret til aktindsigt i indførelser i retsbogen vedrørende en vidneforklaring, hvor der i medfør af stk. 3 er sket billed- eller lydoptagelse, kan mod betaling af udgifterne herved forlange, at der tilvejebringes en udskrift af vidneforklaringen. Udskriften anses som et bilag til retsbogen. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om opgørelsen af udgifterne ved tilvejebringelsen af udskrifter.«

68. Efter § 191 indsættes:

»§ 192. Reglerne i denne paragraf gælder for telekommunikation med billede.

Stk. 2. Vidnet indkaldes til at møde for

- 1) en ret,
- 2) en offentlig myndighed, der er bemyndiget til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager, jf. stk. 3, eller
- 3) en fysisk eller juridisk person, der har autorisation til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager, jf. stk. 4.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen kan bemyndige en offentlig myndighed til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager. Der kan i bemyndigelsen fastsættes vilkår for gennemførelsen af telekommunikationen. Domstolsstyrelsen kan tilbagekalde en bemyndigelse, hvis vilkårene overtrædes.

Stk. 4. Domstolsstyrelsen kan give en fysisk eller juridisk person autorisation til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for telekommunikation med billede i retssager. Der kan i autorisationen fastsættes vilkår for gennemførelsen af telekommunikationen. Domstolsstyrelsen kan tilbagekalde en autorisation, hvis vilkårene overtrædes.

Stk. 5. Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om meddelelse og tilbagekaldelse af bemyndigelser efter stk. 3 og autorisationer efter stk. 4 og om fastsættelse af vilkår samt regler om betaling for telekommunikation og om betaling af gebyr for behandling af ansøgninger om bemyndigelse efter stk. 3 eller autorisation efter stk. 4.

Stk. 6. Retten kan tillade, at et vidne, der befinder sig i udlandet, afgiver forklaring ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis forklaringen skønnes at kunne afgives under lige så betryggende former som en forklaring, der afgives efter reglerne i stk. 2.«

69. I § 214, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 6, stk. 3, 2. pkt., og § 18, stk. 2, 5. pkt.« til: »§ 7, stk. 4, 2. pkt., og § 12, stk. 7, 3. pkt.«

70. § 214, stk. 3, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 3. I en sags afgørelse kan ingen dommer, domsmand, nævning eller sagkyndig deltage, som ikke har overværet de mundtlige forhandlinger i deres helhed.

Stk. 4. Hvis en dommer, en nævning eller en domsmand i en nævningsag, i en domsmandssag ved landsret eller i en sag, der behandles efter § 12, stk. 8, får forfald eller af andre grunde må fratræde, efter at hovedforhandlingen er begyndt, kan forhandlingen fortsætte, hvis dog højst 1 dommer og 1 nævning eller 1 domsmand mangler.

Stk. 5. Hvis en dommer i en borgerlig sag, der behandles ved byretten eller Sø- og Handelsretten med 3 dommere, får forfald eller af andre grunde må fratræde, efter at hovedforhandlingen er begyndt, kan forhandlingen fortsætte, hvis dog højst 1 dommer mangler. Hvis en sagkyndig i en borgerlig sag, der behandles ved byretten eller Sø- og Handelsretten, får forfald eller af andre grunde må fratræde, efter at hovedforhandlingen er begyndt, kan forhandlingen fortsætte, hvis dog højst 1 sagkyndig mangler. 2. pkt. gælder ikke i de tilfælde, hvor de sagkyndige er udpeget efter § 94, stk. 1, 2. eller 3. pkt.«

71. § 218, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Domme og kendelser skal ledsages af grunde. Andre beslutninger af retten eller rettens formand behøver ikke at begrundes, medmindre sådant særligt er foreskrevet.

Stk. 2. I nævningsager skal dommen indeholde oplysninger om de forskellige meninger under afstemningen om skyldsspørgsmålet vedrørende såvel resultatet som begrundelsen med angivelse af, hvor mange henholdsvis dommere og nævninger der har stemt for hvert enkelt resultat og hver anført begrundelse, men uden angivelse af de pågældende dommers og nævningers navne.

Stk. 3. I borgerlige sager skal domme og kendelser, der ikke er afsagt af en enkelt dommer, indeholde oplysninger om de forskellige meninger under afstemningen vedrørende såvel resultatet som begrundelsen med angivelse af de pågældende retsmedlemmers navne. Det samme gælder domme og kendelser i straffesager ved Højesteret.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

72. I § 218 a, stk. 1, 1. pkt., udgår », jf. dog § 911«.

73. I § 218 a, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »borgerlige sager«: », der ikke har været undergivet kollegial behandling i medfør af § 12,

Dokumentet er Historisk

stk. 3,«.

74. § 219 affattes således:

»§ 219. Rettens afgørelse i en borgerlig sag træffes snarest muligt efter, at den pågældende forhandling er til ende.

Stk. 2. Har der været mundtlig forhandling, meddeler retten ved sagens optagelse til dom eller kendelse parterne, hvornår dommen eller kendelsen vil blive afsagt. Har der ikke været mundtlig forhandling, meddeler retten inden dommens afsigelse parterne, hvornår der vil blive afsagt dom. Dette gælder dog ikke udeblivelsesdomme.

Stk. 3. Domme i sager, der behandles ved byretten af 1 dommer uden medvirken af sagkyndige, og domme i ankesager, der behandles ved landsretten, skal afsiges senest 4 uger efter optagelsen til dom. Domme i andre sager, der behandles ved byretten, landsretten eller Sø- og Handelsretten, skal afsiges senest 2 måneder efter optagelsen til dom. Domme i byretssager, der behandles efter kapitel 39, skal dog afsiges senest 14 dage efter optagelsen til dom.

Stk. 4. Hvis særlige omstændigheder gør det påkrævet, kan retten beslutte at fravige de i stk. 3 nævnte frister. I beslutningen skal anføres de omstændigheder, der bevirker, at fristen ikke kan overholdes. Beslutningen kan ikke kæres.

Stk. 5. Domme og kendelser kan afsiges i et retsmøde eller uden afholdelse af retsmøde. Afsiges dommen eller kendelsen i et retsmøde, oplæses dommens eller kendelsens konklusion.

Stk. 6. Efter afsigelsen af en dom meddeler retten parterne udskrift af dommen. Efter afsigelsen af en kendelse meddeler retten en part udskrift af kendelsen, hvis parten anmoder herom, eller hvis parten ikke var til stede ved afsigelsen af kendelsen.«

75. I § 219 a, stk. 5, 2. og 3 pkt., § 731, stk. 1, litra i, og § 987, stk. 2, 1. pkt., ændres »§ 847« til: »§ 855«.

76. I § 219 a, stk. 6, indsættes som 4. pkt.:

»Det anføres i retsbogen, hvis vejledningen gives i et retsmøde, hvor tiltalte er til stede.«

77. §§ 225-227 affattes således:

»§ 225. Ved Sø- og Handelsretten behandles sager om EF-varemærker, jf. varemærkelovens § 43 a, og sager om EF-design, jf. designlovens § 42.

Stk. 2. Medmindre parterne har aftalt andet, kan endvidere følgende sager anlægges ved Sø- og Handelsretten:

- 1) Internationale sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning,
- 2) sager, hvor Forbrugerombudsmanden er part og anvendelsen af lov om markedsføring eller lov om visse betalingsmidler har væsentlig betydning,
- 3) sager, hvor anvendelsen af varemærkeloven, fællesmærkeloven, designloven, patentloven, lov om brugsmodeller eller lov om beskyttelse af halvlederprodukters udformning (topografi) har væsentlig betydning, og
- 4) sager, hvor anvendelsen af konkurrenceloven har væsentlig betydning.

Stk. 3. Anlægges en sag, der er omfattet af stk. 2, ved byretten, henviser retten efter anmodning fra en part sagen til Sø- og Handelsretten. § 226, stk. 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse.

§ 226. Byretten kan efter anmodning fra en part henvise en sag til behandling ved landsret, hvis sagen er af principiel karakter.

Stk. 2. Byretten kan efter anmodning fra en part henvise en sag til behandling ved landsret, hvis sagen efter indhentet udtalelse fra landsretten findes mest hensigtsmæssigt at kunne behandles i forbindelse med en anden sag, der verserer ved landsretten.

Stk. 3. Hvis parterne har aftalt, at sagen skal behandles ved byretten, kan henvisning efter stk. 1 og 2 kun ske efter anmodning fra begge parter. Henvisning efter stk. 1 og 2 kan ikke ske i de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a, 43 b og 44 omhandlede sager.

Stk. 4. Anmodning om henvisning efter stk. 1 og 2 skal fremsættes senest i det forberedende møde, jf. § 353, eller, hvis et sådant møde ikke afholdes, senest 4 uger efter rettens meddelelse om, at der ikke skal holdes et forberedende møde. Retten kan dog i særlige tilfælde henvise sagen efter en anmodning, der fremsættes senere, men inden forberedelsens slutning.

Stk. 5. Afgørelse af, om sagen skal henvises eller ikke, træffes ved kendelse. En kendelse, hvorved sagen henvises, kan ikke indbringes for højere ret.

§ 227. Byretten kan efter anmodning fra en part henvise en sag, hvor fagkundskab til erhvervsforhold er af væsentlig betydning, herunder vedrørende ansættelsesforhold mellem arbejdsgivere og deres ansatte, til behandling ved Sø- og Handelsretten, hvis sagen er af principiel karakter.

Stk. 2. Byretten kan efter anmodning fra en part henvise en sag, hvor fagkundskab til erhvervsforhold er af væsentlig betydning, herunder vedrørende ansættelsesforhold mellem arbejdsgivere og deres ansatte, til behandling ved Sø- og Handelsretten, hvis sagen efter indhentet udtalelse fra Sø- og Handelsretten findes mest hensigtsmæssigt at kunne behandles i forbindelse med en anden sag, der verserer ved Sø- og Handelsretten.

Stk. 3. Reglerne i § 226, stk. 3-5, finder tilsvarende anvendelse ved henvisning i medfør af stk. 1 og 2.«

78. §§ 228-230 ophæves.

79. § 240, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Sager om prøvelse af afgørelser truffet af en central statslig myndighed anlægges ved sagsøgerens hjemting, hvis sagsøgeren har hjemting i Danmark, jf. dog § 245.«

80. I § 247, stk. 2, ændres »ved Københavns Byret eller Østre Landsret« til: »i København«.

81. I § 248, stk. 1, 2. pkt., og § 321, stk. 1, 2. pkt., ændres », hvis sagen ikke forberedes skriftligt, i det 1. retsmøde under forberedelsen« til: »i det i § 352, stk. 3, omhandlede retsmøde«.

Dokumentet er Historisk

82. Efter § 270 indsættes i *kapitel 28* :

»§ 297. Retten kan tillade, at der indhentes en skriftlig erklæring fra en part eller fra en person, der ville kunne afhøres som vidne under sagen, hvis det findes ubetænkeligt. Før retten træffer afgørelse efter 1. pkt., skal modparten have adgang til at udtale sig om spørgsmålet.«

83. I § 334, stk. 1, 1. pkt., ændres »(den administrerende dommer)« til: »(på Bornholm af dommeren)«, og 2. pkt. ophæves.

84. I § 334, stk. 5, 2. pkt., ændres »3. pkt.« til: »2. pkt.«.

85. § 340, stk. 1, 1. og 2. pkt., affattes således:

»Bevisførelse i sager i 1. instans og i ankesager ved landsretten finder sted under hovedforhandlingen. Når omstændighederne taler derfor, kan retten dog bestemme, at bevisførelsen eller en del af denne skal ske inden hovedforhandlingen.«

86. *Kapitel 33* affattes således:

»Kapitel 33

Sagsforberedelse i 1. instans

§ 348. Sag anlægges ved indlevering af stævning til retten.

Stk. 2. Stævningen skal indeholde

- 1) parternes navn og adresse, herunder angivelse af en postadresse i Danmark, hvortil meddelelser til sagsøgeren vedrørende sagen kan sendes, og hvor forkyndelse kan ske,
- 2) angivelse af den ret, ved hvilken sagen anlægges,
- 3) sagsøgerens påstand,
- 4) en udførlig fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes,
- 5) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som sagsøgeren agter at påberåbe sig, og
- 6) sagsøgerens forslag til sagens behandling, jf. § 12, stk. 3, og §§ 20, 226, 227 og 353.

Stk. 3. Stk. 2, nr. 4 og 6, finder ikke anvendelse i sager, der behandles efter kapitel 39, eller hvor sagsøgeren i stævningen har angivet, at sagsøgte forventes ikke at ville fremsætte indsigelser mod sagsøgerens påstand. Stævningen skal i så fald indeholde en kort fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes.

Stk. 4. Med stævningen skal indleveres kopier af denne og kopier af de dokumenter, som sagsøgeren agter at påberåbe sig, for så vidt de er i sagsøgerens besiddelse. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om kopier.

Stk. 5. Domstolsstyrelsen fastsætter regler om, at stævninger kan udfærdiges på særlige blanketter. Retten vejleder om udfyldning af blanketter og om mulighederne for retshjælp og fri proces, jf. kapitel 31, samt om mulighederne for at søge forsikringsdækning i henhold til en retshjælpsforsikring.

§ 349. Opfylder stævningen ikke kravene i § 348, stk. 2, nr. 1-4, og stk. 3, 2. pkt., og er den herefter uegnet til at danne grundlag for sagens behandling, afvises sagen ved en beslutning, der meddeles sagsøgeren. Det samme gælder, hvis der ikke indleveres kopier som fastsat i § 348, stk. 4. Efter sagsøgerens anmodning træffes afgørelsen om afvisning ved kendelse.

Stk. 2. Retten kan indrømme sagsøgeren en frist til at afhjælpe mangler som nævnt i stk. 1.

§ 350. Retten lader stævningen forkynde for sagsøgte på grundlag af de oplysninger, som stævningen indeholder. Samtidig med forkyndelsen skal der udleveres en vejledning til sagsøgte om, hvad sagsøgte bør foretage sig til varetagelse af sine interesser.

Stk. 2. Retten kan afvise sagen, hvis angivelsen af sagsøgtets navn og adresse, jf. § 348, stk. 2, nr. 1, er unøjagtig, således at forkyndelse ikke kan foretages på grundlag af sagsøgerens oplysninger. § 349, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 351. Retten pålægger sagsøgte at indlevere et svarskrift til retten inden en frist, der i almindelighed skal være på mindst 2 uger. Fristen, der regnes fra pålæggets forkyndelse, kan efter anmodning forlænges.

Stk. 2. Svarskriftet skal indeholde

- 1) sagsøgtets påstand,
- 2) angivelse af eventuelle modkrav,
- 3) en fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden og eventuelle modkrav støttes,
- 4) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som sagsøgte agter at påberåbe sig,
- 5) angivelse af en postadresse i Danmark, hvortil meddelelser til sagsøgte vedrørende sagen kan sendes, og hvor forkyndelse kan ske, for så vidt sådan angivelse ikke allerede er foretaget, og
- 6) sagsøgtets forslag til sagens behandling, jf. § 12, stk. 3, og §§ 20, 226, 227 og 353.

Stk. 3. Reglerne i stk. 2, nr. 3 og 6, finder ikke anvendelse i sager, der behandles efter kapitel 39. Svarskriftet skal i så fald indeholde en kort fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden og eventuelle modkrav støttes.

Stk. 4. Formalitetsindsigelser skal fremsættes i svarskriftet. Søger sagsøgte rettens tilladelse til, at sagens formalitet påkendes særskilt, jf. § 253, kan sagsøgte indskrænke sig til i sit svarskrift at fremsætte sine formalitetsindsigelser.

Stk. 5. Med svarskriftet skal indleveres kopier af de dokumenter, som sagsøgte vil påberåbe sig, for så vidt de er i sagsøgtets besiddelse. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om kopier. Samtidig med indleveringen til retten skal sagsøgte sende en kopi af svarskriftet og dokumenterne til sagsøger.

Stk. 6. Domstolsstyrelsen fastsætter regler om, at svarskrifter kan udfærdiges på særlige blanketter. Retten vejleder om udfyldning af blanketter og om mulighederne for retshjælp og fri proces, jf. kapitel 31, samt om mulighederne for at søge forsikringsdækning i

Dokumentet er Historisk

henhold til en retshjælpsforsikring.

§ 352. Indleverer sagsøgte ikke rettidigt svarskrift til retten, eller opfylder svarskriftet ikke kravene i § 351, stk. 2, nr. 1-3, og stk. 3, 2. pkt., og er det herefter uegnet til at danne grundlag for sagens behandling, afsiger retten dom efter sagsøgerens påstand, for så vidt denne findes begrundet i sagsfremstillingen og det i øvrigt fremkomme. Det samme gælder, hvis der ikke indleveres kopier som fastsat i § 351, stk. 5. Påstande og anbringender, som ikke er angivet i stævningen, kan kun tages i betragtning til skade for sagsøgte, hvis de er forkyndt for denne. Er sagsøgerens påstand uklar, eller må sagsfremstillingen i stævningen antages i væsentlige henseender at være urigtig, afvises sagen ved beslutning eller, hvis sagsøgeren anmoder derom, ved kendelse. Afgørelsen om afvisning meddeles parterne.

Stk. 2. Retten kan indrømme sagsøgte en frist til at afhjælpe mangler som nævnt i stk. 1, 1. og 2. pkt.

Stk. 3. Er sagsøgte ikke repræsenteret af en advokat, kan retten indkalde parterne til et møde med henblik på at give sagsøgte lejlighed til at supplere svarskriftet med en mundtlig udtalelse. § 353, stk. 6, finder tilsvarende anvendelse.

§ 353. Retten indkalder parterne til et forberedende møde, medmindre retten finder det overflødigt. Retten angiver i indkaldelsen, hvilke spørgsmål der særligt skal drøftes på mødet, herunder

- 1) parternes stilling til sagens faktiske og retlige omstændigheder,
- 2) tilrettelæggelse af og tidsrammerne for en eventuel yderligere forberedelse,
- 3) tidspunktet for forberedelsens slutning og
- 4) tidspunktet for hovedforhandlingen samt eventuelt
- 5) formalitetsindsigelse,
- 6) henvisning af sagen til landsretten eller Sø- og Handelsretten, jf. §§ 226 og 227,
- 7) kollegial behandling, jf. § 12, stk. 3,
- 8) medvirken af sagkyndige, jf. § 20,
- 9) udsættelse af sagen, herunder for at afvente en administrativ eller retslig afgørelse, der vil kunne få indflydelse på sagens udfald, jf. § 345,
- 10) forelæggelse af præjudicielle spørgsmål for De Europæiske Fællesskabers Domstol,
- 11) opfordringer til en part om at meddele faktiske oplysninger,
- 12) anmodninger om pålæg om at fremlægge dokumenter eller andre beviser, jf. §§ 298-300,
- 13) anmodninger om syn og skøn, jf. § 196, eller indhentelse af sagkyndige erklæringer eller udtalelser fra organisationer eller myndigheder,
- 14) formulering af spørgsmål til syns- og skøns mænd, jf. § 201, stk. 1, sagkyndige, organisationer eller myndigheder,
- 15) indhentelse af skriftlige parts- eller vidneerklæringer, jf. § 297,
- 16) afhøringer af parter eller vidner før hovedforhandlingen, jf. § 340,
- 17) omkostninger, som sagen vil kunne give anledning til,
- 18) hovedforhandlingens tilrettelæggelse og
- 19) forligsmuligheder.

Stk. 2. Hver af parterne skal så vidt muligt give møde ved en person, der er bemyndiget til at træffe bestemmelse med hensyn til sagen.

Stk. 3. Dokumenter, som agtes påberåbt, skal så vidt muligt en uge før det forberedende møde sendes til retten og modparten i original eller kopi, hvis dette ikke er sket tidligere. Parterne skal tillige oplyse, hvilke beviser der i øvrigt agtes ført.

Stk. 4. Anmodninger om bevisførelse, der forlænger sagsbehandlingstiden væsentligt, skal fremsættes senest i det forberedende møde eller, hvis et sådant møde ikke afholdes, senest 4 uger efter rettens meddelelse om, at der ikke skal holdes et forberedende møde.

Stk. 5. I det forberedende møde bringes parternes stilling til sagens faktiske og retlige omstændigheder på det rene, og det søges derunder klargjort, hvilke omstændigheder der ikke bestrides, og hvilke der skal være genstand for bevisførelse. I det forberedende møde skal retten endvidere efter drøftelse med parterne så vidt muligt fastlægge sagens videre forløb, herunder tidsrammerne for en eventuel yderligere forberedelse. Retten skal endvidere så vidt muligt fastsætte tidspunktet for hovedforhandlingen.

Stk. 6. Retten kan tillade, at en part eller rettergangsfuldmægtig deltager i det forberedende møde ved anvendelse af telekommunikation, medmindre sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.

§ 354. Er tidsrammerne for en yderligere forberedelse eller tidspunktet for hovedforhandlingen ikke blevet fastsat på et forberedende møde efter § 353, skal retten snarest muligt træffe bestemmelse herom.

Stk. 2. Retten kan ændre de tidsrammer for en yderligere forberedelse og det tidspunkt for hovedforhandlingen, der er fastsat på et forberedende møde efter § 353 eller i medfør af stk. 1, hvis det er påkrævet af hensyn til en forsvarlig behandling af sagen.

§ 355. Retten kan indkalde parterne til yderligere forberedende møder. Reglerne i § 353, stk. 1, 2. pkt., stk. 2 og stk. 6, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Retten kan når som helst under forberedelsen bestemme, at en part skal indlevere et processkrift om et nærmere angivet spørgsmål inden en af retten fastsat frist. Fristen kan efter anmodning forlænges. Samtidig med indleveringen til retten skal parten sende en kopi af processkriftet til modparten.

§ 356. Retten bestemmer, hvornår forberedelsen slutes. Har retten ikke truffet anden bestemmelse, anses forberedelsen for sluttet 4 uger før det af retten fastsatte tidspunkt for hovedforhandlingens begyndelse.

Stk. 2. Foretager en part ikke rettidigt processkridt, som det ifølge den af retten fastlagte plan for sagens forberedelse, jf. § 353, stk. 5, og § 354, påhviler den pågældende at foretage, kan retten slutte forberedelsen, medmindre hensynet til modparten taler herimod.

Stk. 3. Finder retten, at yderligere forberedelse er nødvendig, kan den bestemme, at forberedelsen skal genoptages.

Dokumentet er Historisk

§ 357. Retten kan bestemme, at parterne inden en af retten fastsat frist før hovedforhandlingen til retten skal indlevere et endeligt påstandsdokument. Påstandsdokumentet skal indeholde partens påstande og anbringender og en angivelse af de dokumenter, som parten vil påberåbe sig, og de beviser, som agtes ført under hovedforhandlingen. Kopi af påstandsdokumentet skal samtidig tilsendes modparten.

Stk. 2. Retten kan opfordre parterne til inden en af retten fastsat frist før hovedforhandlingen til retten at indlevere et sammenfattende processkrift. Kopi af det sammenfattende processkrift skal samtidig tilsendes modparten.

Stk. 3. I sager, der behandles med flere dommere eller under medvirken af sagkyndige, tilsender parterne senest 1 uge inden hovedforhandlingen retten kopier af de udvekslede processkrifter og af de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen. Afgøres sagen i medfør af § 366 uden mundtlig hovedforhandling, skal kopier som nævnt i 1. pkt. indleveres til retten senest ved afslutningen af parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om kopier.

Stk. 4. Rettens præsident (på Bornholm dommeren) kan bestemme, at de i stk. 3 nævnte kopier skal samles i en ekstrakt. Landsretspræsidenterne og præsidenten for Sø- og Handelsretten kan endvidere efter forhandling med Advokatrådet fastsætte regler om udformning af ekstrakter.

§ 358. Ønsker en part at udvide de påstande, parten har fremsat under sagens forberedelse, eller at fremsætte anbringender, der ikke er anført under forberedelsen, eller at føre beviser, som ikke er angivet under forberedelsen, skal parten give retten og modparten meddelelse herom. Modparten kan inden 1 uge efter at have modtaget meddelelsen give retten og den anden part underretning om sine bemærkninger, hvorefter retten træffer afgørelse, jf. stk. 6 og 7.

Stk. 2. Reglen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis sagsøgte ønsker at fremsætte formalitetsindsigelser, der ikke fremgår af svarskriftet, jf. dog § 248, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Reglen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis en part anmoder om bevisførelse, der forlænger sagsbehandlingstiden væsentligt, efter det forberedende møde, jf. § 353, eller, hvis et sådant møde ikke afholdes, senere end 4 uger efter rettens meddelelse om, at der ikke skal holdes et forberedende møde.

Stk. 4. Reglen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis en part efter udløbet af fristen for indlevering af et processkrift om et nærmere angivet spørgsmål, jf. § 355, stk. 2, ønsker at fremkomme med nye påstande, anbringender eller beviser vedrørende det pågældende spørgsmål.

Stk. 5. Reglen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis en part ønsker at udvide de påstande, der fremgår af et endeligt påstandsdokument eller et sammenfattende processkrift, jf. § 357, eller at fremsætte anbringender eller føre beviser, som ikke er angivet i påstandsdokumentet eller det sammenfattende processkrift.

Stk. 6. Retten kan, uanset at modparten ikke har givet samtykke, give tilladelse til udvidelse af påstande, fremsættelse af nye anbringender eller førelse af nye beviser efter stk. 1-5, når

- 1) det af særlige grunde må anses for undskyldeligt, at anmodningen ikke er fremkommet tidligere,
- 2) modparten har tilstrækkelig mulighed for at varetage sine interesser uden udsættelse af hovedforhandlingen eller
- 3) nægtelse af tilladelse vil kunne medføre et uforholdsmæssigt tab for parten.

Stk. 7. Retten kan, uanset at modparten har givet samtykke, modsætte sig udvidelse af påstande, fremsættelse af nye anbringender eller førelse af nye beviser, hvis en imødekommelse af anmodningen må antages at nødvendiggøre en udsættelse af hovedforhandlingen.

§ 359. Sagsøgeren kan hæve sagen. Har sagsøgte fremsat modkrav i et retsmøde, hvor sagsøgeren var repræsenteret, eller i et processkrift, der er forkyndt for sagsøgeren, fortsætter sagen dog efter sagsøgtens anmodning, for så vidt angår modkravet.

§ 360. Udebliver sagsøgeren fra et møde, som denne er indkaldt til efter § 352, stk. 3, § 353 eller § 355, stk. 1, afviser retten sagen ved en beslutning, der meddeles parterne. Har sagsøgte fremsat modkrav i et retsmøde, hvor sagsøgeren var repræsenteret, eller i et processkrift, der er forkyndt for sagsøgeren, afsiges dog efter sagsøgtens anmodning dom herom.

Stk. 2. Udebliver begge parter fra et møde, som de er indkaldt til efter § 352, stk. 3, § 353 eller § 355, stk. 1, hæver retten sagen.

Stk. 3. Udebliver sagsøgte fra et møde, som denne er indkaldt til efter § 352, stk. 3, § 353 eller § 355, stk. 1, afsiger retten dom efter sagsøgerens påstand, for så vidt denne findes begrundet i sagsfremstillingen og det i øvrigt fremkomne. Har sagsøgeren under sagen ændret sin påstand til ugunst for sagsøgte eller fremsat anbringender, der ikke er angivet i stævningen, tages kun hensyn hertil, hvis ændringen er foretaget i et retsmøde, hvor sagsøgte var repræsenteret, eller i et processkrift, der er forkyndt for sagsøgte. Er sagsøgerens påstand uklar, eller må sagsfremstillingen antages i væsentlige henseender at være urigtig, afvises sagen ved beslutning eller, hvis sagsøgeren anmoder derom, ved kendelse. Afgørelsen om afvisning meddeles parterne.

Stk. 4. Udeblivelse fra retsmøder under genoptagelse af forberedelsen, jf. § 356, stk. 3, og § 364, stk. 1, har den i stk. 1-3 angivne virkning, hvis dette er angivet i indkaldelsen.

Stk. 5. Såfremt et processkrift efter § 355, stk. 2, eller et endeligt påstandsdokument efter § 357, stk. 1, ikke indleveres rettidigt, finder reglerne i stk. 1-3 tilsvarende anvendelse, hvis retten i pålægget efter § 355, stk. 2, eller § 357, stk. 1, har angivet, at manglende efterkommelse af pålægget kan medføre udeblivelsesvirkning.

Stk. 6. Såfremt kopier efter § 357, stk. 3, ikke indleveres rettidigt, kan retten bestemme, at reglerne i stk. 1-3 skal finde tilsvarende anvendelse.

Stk. 7. Retten kan undtagelsesvis undlade at tillægge en parts udeblivelse eller de forhold, som efter stk. 5 og 6 sidestilles med udeblivelse, virkning efter denne paragraf. Der tages herved navnlig hensyn til, om udeblivelsen må antages at skyldes lovligt forfald, om der i øvrigt må antages at foreligge undskyldende omstændigheder, eller om modparten ønsker sagen udsat.

§ 361. Anmoder en forbruger om, at en sag, der kan indbringes for Forbrugerklagenævnet eller et klage- eller ankenævn, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender, må blive behandlet ved det pågældende nævn, hæver retten sagen og sender den til nævnet. Dette gælder dog ikke, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives forbrugeren medhold i klagen, eller hvis sagen ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet.

Stk. 2. Anmodning om nævnshandling efter stk. 1 skal fremsættes senest i det forberedende møde, jf. § 353, eller, hvis et sådant

Dokumentet er Historisk

møde ikke afholdes, senest 4 uger efter rettens meddelelse om, at der ikke skal holdes et forberedende møde. Anmodningen kan fremsættes mundtligt til retsbogen. Retten kan, hvis særlige omstændigheder taler derfor, tage hensyn til en anmodning, der fremsættes senere end angivet i 1. pkt., men inden hovedforhandlingens begyndelse.

Stk. 3. Forbrugeren skal gøres bekendt med muligheden for nævnsbehandling.

Stk. 4. Anlægger en af parterne på ny retssag, efter at nævnet har afsluttet behandlingen af sagen, anses sagen i henseende til beregning af procesrente, afbrydelse af frister for sagsanlæg og afbrydelse af forældelse for anlagt ved det oprindelige sagsanlæg, medmindre den pågældende part ikke har fremmet sagen behørigt.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse i en sag om en advokats vederlag, hvis den anden part anmoder om, at sagen behandles ved kredsbestyrelsen i vedkommende advokatreds, jf. § 146. Sagen kan dog først på ny indbringes for retten, når fristen for indbringelse af kredsbestyrelsens afgørelse er udløbet, uden at afgørelsen er indbragt for Advokatnævnet, eller Advokatnævnet har afsluttet behandlingen af sagen.«

87. *Kapitel 34* affattes således:

»Kapitel 34

Hovedforhandling i 1. instans

§ 362. En parts udeblivelse under hovedforhandlingen, inden parten har nedlagt sin påstand, har samme retsvirkning som udeblivelse fra et retsmøde under sagens forberedelse, jf. § 360. Er hovedforhandlingen i henhold til § 253, stk. 1, opdelt i flere afsnit, gælder reglen i 1. pkt. for hvert enkelt afsnit af hovedforhandlingen.

Stk. 2. Sagsøgeren kan hæve sagen, indtil sagsøgeren har nedlagt sin påstand under hovedforhandlingen. Reglen i § 359, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 363. Retten kan, uanset at modparten ikke har givet samtykke, tillade, at en part udvider de påstande, parten har fremsat inden hovedforhandlingen, fremsætter anbringender, der ikke er anført inden hovedforhandlingen, eller fører beviser, som ikke er angivet inden hovedforhandlingen, når

- 1) det af særlige grunde må anses for undskyldeligt, at anmodningen ikke er fremkommet tidligere,
- 2) modparten har tilstrækkelig mulighed for at varetage sine interesser uden udsættelse af hovedforhandlingen eller
- 3) nægtelse af tilladelse vil kunne medføre et uforholdsmæssigt tab for parten.

Stk. 2. Retten kan, uanset at modparten har givet samtykke, modsætte sig udvidelse af påstande, fremsættelse af nye anbringender eller førelse af nye beviser, hvis en imødekommelse af anmodningen må antages at nødvendiggøre en udsættelse af hovedforhandlingen.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse, når en part ønsker at påberåbe sig dokumenter, som ikke er fremkommet inden forberedelsens slutning.

Stk. 4. Ved afgørelse efter stk. 1-3 skal hensyn tages til, om parten inden hovedforhandlingen kunne have givet meddelelse efter § 358, stk. 1, eller kunne være fremkommet med vedkommende dokument.

§ 364. Finder retten, at yderligere forberedelse undtagelsesvis er nødvendig, kan den bestemme, at forberedelsen skal genoptages.

Stk. 2. Reglerne i § 363 gælder under genoptagelsen.

§ 365. Hovedforhandlingen indledes med, at parterne nedlægger deres påstande. Retten kan bestemme, at påstandene skal være skriftligt affattet, medmindre de fremgår af tidligere afgivne processkrifter.

Stk. 2. Medmindre retten bestemmer andet, giver sagsøgeren herefter en kort fremstilling af sagen, hvorefter bevisførelsen finder sted. Oplæsning af de af parterne påberåbte dokumenter finder kun sted, i det omfang der er anledning dertil. Derefter gør sagsøgeren og sagsøgte rede for deres opfattelse af hele sagen, og sluttelig gives parterne lejlighed til replik og duplik.

Stk. 3. Når forhandlingerne er sluttet, optages sagen til afgørelse. Retten kan dog med parternes samtykke udsætte sagen på parternes stillingtagen til rettens forligsforslag.

Stk. 4. Retten kan tillade, at en part, der er repræsenteret i retten, deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation, medmindre sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.

Stk. 5. Retten kan tillade, at en part, der ikke er repræsenteret i retten, eller en rettergangsfuldmægtig deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation, hvis sådan deltagelse af særlige grunde er hensigtsmæssig.

§ 366. Retten kan med parternes samtykke bestemme, at sagen afgøres uden mundtlig hovedforhandling, når særlige grunde taler derfor. Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.

Stk. 2. Indleverer en part ikke rettidigt sit første procedureindlæg, finder § 362, stk. 1, tilsvarende anvendelse. Indleverer en part ikke rettidigt et senere procedureindlæg, slutter retten den skriftlige procedure og optager sagen til afgørelse.

Stk. 3. Reglerne i § 362, stk. 2, § 363 og § 364 finder tilsvarende anvendelse under den skriftlige procedure.«

88. I § 367, stk. 1, 1. pkt., og § 369, stk. 4, udgår »eller uden at have svaret«.

89. I § 367, stk. 2, 2. pkt., udgår »eller undlader han at afgive svarskrift«.

90. § 370 affattes således:

»§ 370. Parterne kan, når tvisten er opstået, aftale, at en dom vedrørende sagens realitet ikke skal kunne ankes. I sager mellem erhvervsdrivende om forhold, der vedrører parternes erhverv, kan en sådan aftale indgås, før tvisten er opstået. Med erhverv sidestilles offentlig virksomhed.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Angår dommen både krav, hvor parterne har aftalt, at dommen ikke kan ankes, og krav, hvor parterne ikke har indgået en sådan aftale, finder lovens almindelige regler anvendelse på anke af dommen, for så vidt angår sidstnævnte krav.

Stk. 3. Uanset stk. 1 kan en dom altid ankes under påberåbelse af fejl ved sagsbehandlingen.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1 gælder ikke for de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a, 43 b og 44 omhandlede sager.

Stk. 5. En part kan give afkald på anke, når dommen er afsagt. Afkaldet skal være udtrykkeligt.«

91. I § 372, *stk. 1, 2. pkt.*, § 394, *stk. 1*, og § 586, *stk. 1*, udgår », jf. § 219«.

92. I § 378 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Retten kan tillade, at en part eller rettergangsfuldmægtig deltager i et forberedende møde ved anvendelse af telekommunikation, medmindre sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.«

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

93. I § 380, *stk. 1*, indsættes som *2. pkt.*:

»Afgøres sagen i medfør af § 387 uden mundtlig hovedforhandling, skal genparter som nævnt i 1. pkt. sendes til retten og modparten snarest muligt og senest 2 uger før fristen for indlevering af det første procedureindlæg.«

94. § 385, *stk. 1*, affattes således:

»I ankesager, der behandles ved landsretten, tilsender parterne senest 1 uge inden hovedforhandlingen retten kopier af de udvekslede processkrifter og af de dokumenter eller dele af dokumenter, der agtes påberåbt under sagen. Afgøres sagen i medfør af § 387 uden mundtlig hovedforhandling, skal kopier som nævnt i 1. pkt. indleveres til retten senest ved afslutningen af parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg. Rettens præsident fastsætter antallet og kan bestemme, at kopierne skal samles i en ekstrakt. Præsidenten kan endvidere efter forhandling med Advokatrådet fastsætte regler om udformning af ekstrakter.«

95. I § 385, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »til brug for dokumentationen af denne under domsforhandlingen« til: »til brug for hovedforhandlingen eller den skriftlige procedure, der træder i stedet herfor, jf. § 387«.

96. I § 386, *stk. 1, 3. pkt.*, og *stk. 2, 2. pkt.*, udgår », jf. § 365, *stk. 3*«.

97. Efter § 386 indsættes:

»§ 386 a. Retten kan tillade, at en part, der er repræsenteret i retten, deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation, medmindre sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.

Stk. 2. Retten kan tillade, at en part, der ikke er repræsenteret i retten, eller en rettergangsfuldmægtig deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation, hvis sådan deltagelse af særlige grunde er hensigtsmæssig.«

98. I § 387 ændres »domsforhandlingen eller en del af denne skal foregå skriftligt« til: »sagen afgøres uden mundtlig hovedforhandling«.

99. I § 387 indsættes som *stk. 2* og *3* :

»*Stk. 2.* Retten træffer i så fald bestemmelse om parternes udveksling af skriftlige procedureindlæg.

Stk. 3. Indleverer appellant en rettidig sit første procedureindlæg, finder § 386, *stk. 1* og *5*, tilsvarende anvendelse. Indleverer en part i øvrigt ikke rettidigt et procedureindlæg, slutter retten den skriftlige procedure og optager sagen til afgørelse.«

100. I § 390 indsættes som *stk. 2* :

»*Stk. 2.* Reglerne i § 370 finder tilsvarende anvendelse på kendelser, der afsiges efter reglerne i § 253.«

101. I § 398, *stk. 2*, indsættes efter *2. pkt.*:

»Retten kan tillade, at en part eller rettergangsfuldmægtig deltager i den mundtlige forhandling ved anvendelse af telekommunikation, medmindre sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.«

102. Efter kapitel 38 indsættes:

»Kapitel 39

Behandling af sager om mindre krav

§ 400. Reglerne i dette kapitel anvendes på byretssager, herunder boligretssager, om følgende krav:

- 1) Krav, der ikke har økonomisk værdi, eller som har en økonomisk værdi af højst 50.000 kr.
- 2) Krav, hvor parterne, efter at tvisten er opstået, aftaler, at reglerne i dette kapitel skal finde anvendelse. I sager mellem erhvervsdrivende om forhold, der vedrører parternes erhverv, kan sådan aftale dog også indgås, for tvisten er opstået.

Stk. 2. Parterne kan, efter at tvisten er opstået, aftale, at en sag, der er omfattet af *stk. 1*, nr. 1, ikke skal behandles efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 3. Reglerne i dette kapitel gælder ikke for de i kapitel 42, 42 a, 43, 43 a, 43 b, 44 og 88 omhandlede sager.

§ 401. Sagens værdi som nævnt i § 400 bestemmes efter påstanden i stævningen. Omfatter påstanden flere krav mellem de samme to parter, er sagens værdi den samlede værdi af disse krav. Renter og omkostninger medregnes ikke.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Angår påstanden en ydelse, der skal betales et ubestemt antal gange, beregnes værdien ved at gange ydelserne pr. år med 10, jf. dog stk. 3. Angår påstanden en ydelse, der skal betales et bestemt antal gange, beregnes værdien ved at gange ydelsen pr. gang med antallet af gange, ydelsen skal betales. Værdien kan dog ikke overstige ydelserne pr. år ganget med 10, jf. dog stk. 3. Er ydelserne ikke af samme størrelse, lægges ydelserne for det sidste år inden sagens anlæg til grund for beregningen.

Stk. 3. Værdien af sager i henhold til lejeloven eller erhvervslejeloven beregnes, når sagen omfattes af stk. 2, 1. pkt., ved at gange den årlige ydelse, påstanden angår, med 5. Omfattes sagen af stk. 2, 2. pkt., kan værdien ikke overstige ydelserne pr. år ganget med 5. For sager i henhold til lejelovens §§ 87 og 93 eller erhvervslejelovens §§ 65 og 71 fastsættes sagens værdi dog til 1 års leje.

§ 402. Retten kan efter anmodning fra en part eller af egen drift bestemme, at sagens videre behandling ved retten skal ske uden anvendelse af reglerne i dette kapitel, hvis sagen

- 1) angår særlig komplicerede faktiske eller retlige spørgsmål eller
- 2) har særlig betydning for en part ud over påstanden.

Stk. 2. Retten kan endvidere efter anmodning fra en part bestemme, at sagens videre behandling ved retten skal ske uden anvendelse af reglerne i dette kapitel, hvis påstanden udvides ud over beløbsgrænsen i § 400, stk. 1, nr. 1.

§ 403. Bevisførelse kræver rettens tilladelse. Tilladelse gives, når det må anses for sandsynligt, at bevisførelsen er af betydning for sagen.

§ 404. Efter anmodning fra en part kan sagkyndig oplysning af en sag tilvejebringes ved skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af retten til en sagkyndig person eller organisation. Når særlige grunde taler for det, kan retten bestemme, at en sagkyndig person eller en repræsentant for en sagkyndig organisation skal supplere den skriftlige besvarelse ved mundtlig forklaring.

Stk. 2. Parterne skal have mulighed for på forhånd at udtale sig om spørgsmålene og at få oplyst de forventede udgifter ved at tilvejebringe den sagkyndige oplysning.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om den praktiske fremgangsmåde ved sagkyndig oplysning af en sag. Domstolsstyrelsen kan beskikke personer eller organisationer til at afgive sagkyndige vurderinger eller erklæringer.

Stk. 4. Reglerne i § 197, § 199, stk. 1, § 200, § 204, stk. 3, § 209 og § 211 finder tilsvarende anvendelse.

§ 405. Domstolsstyrelsen kan fastsætte regler om afholdelse af retsmøder uden for sædvanlig kontortid.

§ 406. Forberedelsen sker efter reglerne i kapitel 33 med de ændringer, der fremgår af stk. 2-6.

Stk. 2. Retten forbereder sagen. Under forberedelsen bringes parternes stilling til sagens faktiske og retlige omstændigheder på det rene, og det søges derunder klargjort, hvilke omstændigheder der ikke bestrides, og hvilke der skal være genstand for bevisførelse. Det søges endvidere klargjort, hvilken bevisførelse der skal finde sted.

Stk. 3. Retten kan pålægge en part at svare på en henvendelse fra retten inden en nærmere angiven frist. Svarer parten ikke rettidigt på rettens henvendelse, finder reglerne i § 360 tilsvarende anvendelse, hvis retten i pålægget har angivet, at manglende efterkommelse af pålægget kan medføre udeblivelsesvirkning.

Stk. 4. Retten kan undtagelsesvis indkalde parterne til et retsmøde under forberedelsen. Indkaldelsen skal indeholde oplysning om retsvirkningerne af udeblivelse, jf. § 360.

Stk. 5. Retten udarbejder en fortegnelse over parternes påstande, anbringender og beviser og sender fortegnelsen til parterne. Forberedelsen slutes tidligst 14 dage herefter.

Stk. 6. Reglerne i §§ 353-355 og 357 finder ikke anvendelse.

§ 407. Hovedforhandlingen gennemføres efter reglerne i § 365, idet der dog ikke skal gives den i § 365, stk. 2, 1. pkt., 1. led, nævnte fremstilling af sagen.

Stk. 2. Det skal fremgå af dommen, at sagen har været behandlet efter dette kapitel.

§ 408. Sagsomkostningerne fastsættes efter reglerne i kapitel 30, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I sager om krav, der har en økonomisk værdi af højst 5.000 kr., erstattes udgifter til advokatbistand med højst 1.500 kr. ekskl. moms. I sager om krav, der har en økonomisk værdi over 5.000 kr., men ikke over 10.000 kr., erstattes udgifter til advokatbistand med højst 2.500 kr. ekskl. moms.

Stk. 3. Reglerne i stk. 2 kan ikke fraviges ved aftale, før tvisten er opstået.

§ 409. Såfremt parterne aftaler, at en sag ikke skal behandles efter reglerne i dette kapitel, jf. § 400, stk. 2, og der ikke ville have været grundlag for, at retten i medfør af § 402 bestemte, at sagen skulle behandles uden anvendelse af reglerne i dette kapitel, begrænses virkningen af fri proces til de omkostninger ved sagen, der ville have været forbundet med sagens behandling efter dette kapitel.

Stk. 2. Uanset § 334, stk. 5, kan der træffes aftale mellem parten og den beskikkede advokat om, at parten skal betale salær og godtgørelse, der i medfør af stk. 1 ikke dækkes af statskassen.

§ 410. Anke af domme til landsretten sker efter reglerne i kapitel 36 med de afvigelser, der følger af stk. 2-5.

Stk. 2. Anke sker ved indlevering af en ankestævning til byretten. Ankestævningen skal indeholde appellansens påstand og om fornødent en angivelse af de grunde, hvorpå anken støttes. Med ankestævningen skal indleveres en kopi heraf samt af eventuelle bilag. Byretten sender ankestævningen, udskrift af den dom, der ankes, og bilag af betydning for ankesagen til landsretten.

Stk. 3. Ankestævningen forkyndes for indstævnte ved landsrettens foranstaltning, og appellanten underrettes herom. Indstævnte opfordres samtidig til at fremsætte sine bemærkninger til ankestævningen inden en af landsretten fastsat frist. Landsretten kan bestemme, at yderligere processkrifter skal udveksles.

Stk. 4. Anken afgøres på skriftligt grundlag, medmindre landsretten efter sagens beskaffenhed finder, at der er grund til mundtlig

Dokumentet er Historisk

behandling. Fremsætter begge parter anmodning om mundtlig forhandling, skal anmodningen i almindelighed imødekommes.

Stk. 5. Følgende regler om anke finder ikke anvendelse:

- 1) § 372, stk. 2, 1. pkt., om indlevering af ankestævning.
- 2) §§ 373-378 om ankestævning, svarskrift og yderligere forberedelse.
- 3) §§ 380 og 381 om angivelse af beviser.
- 4) § 382 om afskæring af påstande og anbringender, der er fremsat for sent.
- 5) § 385 om kopier til brug for hovedforhandlingen.
- 6) § 386 om udeblivelse.
- 7) § 387 om afgørelse uden mundtlig hovedforhandling.«

103. § 470, stk. 4, 3. pkt., affattes således:

»Retten bestemmer, om den frihedsberøvede skal bringes til stede umiddelbart for den dømmende ret, eller om det må anses for tilstrækkeligt, at der gives den frihedsberøvede lejlighed til at udtale sig over for retten på opholdsstedet eller over for den dømmende ret ved anvendelse af telekommunikation.«

104. I § 475 b, stk. 2, 1. pkt., ændres »statsamtet« til: »statsforvaltningen«.

105. § 476, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

106. § 494, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Foretages forretningen ved Københavns Byret, retten på Frederiksberg, retten i Glostrup eller retten i Lyngby, kan skyldneren tilsiges, såfremt denne har sådan tilknytning til en af disse retskredse.«

107. Efter § 505 indsættes i *kapitel 46*:

»§ **506.** Retten kan tillade, at en part eller rettergangsfuldmægtig deltager ved anvendelse af telekommunikation i et retsmøde, hvor der ikke skal være mundtlig forhandling om et omtvistet spørgsmål, medmindre sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.

Stk. 2. Retten kan tillade, at en part, der er repræsenteret i retten, deltager ved anvendelse af telekommunikation i et retsmøde, hvor der skal være mundtlig forhandling om et omtvistet spørgsmål, medmindre sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.

Stk. 3. Retten kan tillade, at en part, der ikke er repræsenteret i retten, eller en rettergangsfuldmægtig deltager ved anvendelse af telekommunikation i et retsmøde, hvor der skal være mundtlig forhandling om et omtvistet spørgsmål, hvis sådan deltagelse af særlige grunde er hensigtsmæssig.

Stk. 4. I det i § 497 omhandlede tilfælde kan skyldneren uanset stk. 1-3 ikke deltage i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation uden billede, og § 192 finder tilsvarende anvendelse.«

108. I § 597, stk. 3, udgår »nr. 1-5,«.

109. I § 598, stk. 2, 1. pkt., ændres »505« til: »506«.

110. I § 631, stk. 2, indsættes efter »§ 505, stk. 2-4,«: »§ 506,«.

111. I § 646, stk. 2, 1. pkt., ændres »354, stk. 3« til: »352« og »og § 502, stk. 1, nr. 2 og 3,« til: », § 502, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 506«.

112. I § 653 d indsættes efter »§ 502, stk. 1, nr. 2 og 3,«: »§ 506«.

113. §§ 686 og 687 affattes således:

»§ **686.** Straffesager behandles i 1. instans ved byretterne.

Stk. 2. Domsmand medvirker i straffesager, hvor der bliver spørgsmål om højere straf end bøde, eller som i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse, medmindre andet følger af stk. 3 og 4. Domsmand medvirker endvidere, hvis sådan behandling er foreskrevet efter regler i andre love.

Stk. 3. Domsmand medvirker ikke i

- 1) straffesager, som fremmes efter § 831,
- 2) straffesager, som behandles under medvirken af sagkyndige efter § 20 b, stk. 1, og
- 3) de i straffelovens § 60, stk. 1, nr. 3, og § 66, stk. 4, nævnte sager vedrørende betinget dømte.

Stk. 4. Nævninger medvirker i

- 1) straffesager, hvor der bliver spørgsmål om straf af fængsel i 4 år eller derover, for så vidt dette ikke er en følge af, at der bliver spørgsmål om fastsættelse af en fællesstraf efter reglerne i straffelovens § 40, stk. 1, og § 61,
- 2) straffesager, hvor der bliver spørgsmål om dom til anbringelse i institution i medfør af straffelovens § 68 eller dom til forvaring i medfør af straffelovens § 70, og
- 3) straffesager vedrørende politiske lovovertrædelser.

Stk. 5. Nævninger medvirker ikke i

- 1) straffesager vedrørende overtrædelse af straffelovens §§ 172, 173, 191, 286, 289 eller 290, medmindre sagen omfatter andre lovovertrædelser, der efter stk. 4 skal pådømmes under medvirken af nævninger, og
- 2) de i stk. 4, nr. 1, nævnte straffesager, som fremmes efter § 831.

§ **687.** Tiltalte kan beslutte, at en straffesag, der skal behandles under medvirken af nævninger efter § 686, stk. 4, i stedet skal behandles under medvirken af domsmænd, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. Tiltaltes beslutning skal træffes i et retsmøde eller meddeles retten skriftligt. Det skal fremgå af meddelelsen, at tiltalte har

Dokumentet er Historisk

haft lejlighed til at drøfte spørgsmålet med sin forsvarer. Hvis tiltalte ikke selv har valgt en forsvarer, skal retten beskikke en forsvarer for tiltalte, inden tiltalte beslutter, at sagen skal behandles som domsmandssag. Beslutningen skal meddeles senest 14 dage efter, at anklageskriftet er forkyndt for tiltalte. Retten kan forlænge fristen efter anmodning fra anklagemyndigheden eller tiltalte.

Stk. 3. Tiltalte kan ikke tilbagekalde et afkald på nævningebehandling, når afkaldet er meddelt retten. Tiltaltes afkald har også virkning for straffesagens behandling under anke.

Stk. 4. Ved samtidig forfølgning mod flere tiltalte som delagtige i en eller flere forbrydelser, kan en tiltalt ikke for sit vedkommende træffe beslutning om sagens behandling under medvirken af domsmænd i medfør af stk. 1, medmindre enten alle tiltalte træffer beslutning i medfør af stk. 1 eller anklagemyndigheden samtykker i sådan behandling, for så vidt angår vedkommende tiltalte.«

114. § 688 ophæves.

115. §§ 689-691 affattes således:

»§ 689. Ved landsretterne behandles afgørelser i anledning af anke eller kære af byretternes domme, kendelser og beslutninger i straffesager.

Stk. 2. Nævninger medvirker i straffesager, hvor byrettens afgørelse er truffet under medvirken af nævninger, og hvor anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Stk. 3. Domsmænd medvirker i

- 1) straffesager, hvor byrettens afgørelse er truffet under medvirken af nævninger, og hvor anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld,
- 2) straffesager, hvor byrettens afgørelse er truffet under medvirken af domsmænd, og
- 3) straffesager, hvor der for landsretten bliver spørgsmål om højere straf end bøde, eller som i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning for tiltalte eller af særlig offentlig interesse.

Stk. 4. Domsmænd medvirker ikke i

- 1) straffesager, som behandles under medvirken af sagkyndige efter § 20 b, stk. 2, og
- 2) de i straffelovens § 60, stk. 1, nr. 3, og § 66, stk. 4, nævnte sager vedrørende betinget dømte.

§ 690. Under Højesteret hører alle afgørelser i anledning af anke eller kære af landsretternes domme, kendelser og beslutninger i straffesager.

Stk. 2. Nævninger og domsmænd medvirker ikke ved Højesterets behandling af straffesager, jf. § 3.

§ 691. Retten prøver af egen drift, om den har saglig kompetence til at behandle straffesagen, og om domsmænd eller nævninger skal medvirke ved sagens behandling. Er hovedforhandling under medvirken af domsmænd eller nævninger begyndt, selv om sagen burde have været behandlet uden disses medvirken, kan retten bestemme, at domsmænd eller nævninger fortsat skal medvirke.

Stk. 2. Afgørelser, hvorved en anmodning om behandling af en straffesag under medvirken af domsmænd, nævninger eller sagkyndige afslås, kan kæres.«

116. I § 698, stk. 1, nr. 2, og § 731, stk. 1, litra d, ændres »domsmænd« til: »nævninger eller domsmænd«.

117. I § 699 a ændres »hører under Sø- og Handelsretten i København eller under søret« til: »er omfattet af § 20 b, stk. 1«.

118. § 700, 2. pkt., ophæves.

119. I § 702, stk. 1, ændres »nævninge- eller retskredse« til: »landsretsnævningekredse eller byretskredse«.

120. I § 702, stk. 2, 1. pkt., ændres »nævningekredsen« til: »landsretsnævningekredsen« og »af de i § 15 nævnte retter« til: »anden byret«.

121. I § 704, stk. 3, 2. pkt., ændres »kapitel 82-85« til: »kapitel 82, 83 og 85«.

122. § 705 affattes således:

»§ 705. Samtidig forfølgning mod samme sigtede for flere forbrydelser eller mod flere sigtede som delagtige i en eller flere forbrydelser bør ske under én sag, hvis dette kan ske uden væsentlig forhaling eller vanskelighed.

Stk. 2. Forenes en straffesag, der er omfattet af § 20 b, stk. 1, med en nævningesag, behandles sagen i sin helhed som nævningesag. Forenes en straffesag, der er omfattet af § 20 b, stk. 1, i øvrigt med en straffesag, der ikke er omfattet af § 20 b, stk. 1, medvirker der sagkyndige efter § 20 b, stk. 1, hvis den forbrydelse, der nærmest har givet anledning til forfølgningen, er omfattet af § 20 b, stk. 1. Retten kan dog bestemme, at der skal ske særskilt behandling af den del af sagen, der er omfattet af § 20 b, stk. 1, hvis forening ikke findes hensigtsmæssig.«

123. § 707 affattes således:

»§ 707. Retten kan forene flere selvstændige straffesager til én sag med parternes samtykke. Samtykke kræves dog ikke i de tilfælde, der er nævnt i § 705, stk. 1. Reglen i § 705, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Beslutningen tages af den ret, der skal behandle sagerne. Forfølges sagerne ved forskellige byretter i samme landsretskreds, og er der ikke enighed, tages beslutningen af landsretten. Forfølges sagerne ellers ved forskellige retter, og er der ikke enighed, tages beslutningen af Højesteret.«

124. § 719, stk. 2, nr. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

Dokumentet er Historisk

- »1) straffesager, der behandles ved byretten under medvirken af nævninger eller under medvirken af domsmænd som følge af tiltaltes beslutning efter § 687,
2) ankesager ved landsret og«.
Nr. 2 bliver herefter nr. 3.

125. I § 729 a, stk. 2, 2. pkt., og § 729 b, stk. 1, 1. pkt., ændres »848« til: »856«.

126. I § 729 a, stk. 3, 5. pkt., og § 729 b, stk. 2, 5. pkt., ændres »§ 877, stk. 1 og stk. 2, nr. 5« til: »§ 871, stk. 1 og stk. 2, nr. 5«.

127. § 735, stk. 1, 1. pkt., affattes således:
»Forsvareren beskikkes af rettens præsident (på Bornholm af dommeren).«

128. § 735, stk. 2, ophæves.
Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

129. Overskriften til *fjerde bog, andet afsnit*, affattes således:

»Andet afsnit. Efterforskning, tvangsindgreb m.v.«

130. I § 748 indsættes som *stk. 8-10*:

»*Stk. 8.* Retten kan tillade, at sigtede deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. Skal sigtede afgive forklaring, finder § 192 tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. 1. pkt. gælder ikke i de i § 760, stk. 2, og § 764, stk. 2, nævnte tilfælde.

Stk. 9. Retten kan tillade, at forsvareren deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis det er forsvarligt og sigtede ikke deltager i retsmødet.

Stk. 10. Retten kan tillade, at anklageren deltager i et retsmøde ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis

- 1) sigtede ikke deltager i retsmødet,
- 2) anklagerens deltagelse ved anvendelse af telekommunikation med billede er forsvarlig og
- 3) der i øvrigt foreligger særlige grunde.«

131. I § 754, stk. 2, indsættes som *2. pkt.* :
»Endvidere finder § 186, stk. 3-6, tilsvarende anvendelse.«

132. *Fjerde bog, tredje og fjerde afsnit*, ophæves, og i stedet indsættes:

»Tredje afsnit. Tiltale og hovedforhandling i 1. instans

Kapitel 76

Tilståelsessager

§ 831. Afgiver sigtede i et retsmøde efter § 694, stk. 3, en uforbeholden tilståelse i en straffesag, hvor lægdommere ellers skulle have medvirket, kan sagen straks fremmes til dom, uden at der udarbejdes anklageskrift, hvis

- 1) tilståelsens rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger,
- 2) sigtede og anklageren giver samtykke,
- 3) retten ikke finder det betænkeligt at afgøre sagen uden hovedforhandling og
- 4) der ikke bliver spørgsmål om anvendelse af straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 73.

Stk. 2. Inden retten afsiger dom, skal sigtede gøres bekendt med det forhold, tiltalen angår, og have lejlighed til at udtale sig. Er der behov for at skaffe yderligere oplysninger i sagen, sker dette efter reglerne i kapitel 67 og 68, og sigtede skal have lejlighed til at udtale sig om disse oplysninger.

Stk. 3. Er sigtede anholdt eller varetægtsfængslet under retsmødet, skal den forsvarer, der er beskikket efter § 731, stk. 1, litra a, have lejlighed til at gøre sig bekendt med sagen, drøfte den med sigtede og udtale sig over for retten, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Forsvareren skal være til stede i retten, når sigtede giver sit samtykke.

Stk. 4. Er sigtede ikke anholdt eller varetægtsfængslet under retsmødet, skal sigtede tilbydes at få beskikket en forsvarer, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Hvis der efter sigtedes ønske beskikkes en forsvarer, finder stk. 3 tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Afsigelse og forkyndelse af dom sker efter de regler, som gælder for andre domme, der afsiges af byretten i straffesager.

Stk. 6. En sag, der er omfattet af § 684, stk. 1, nr. 2, kan ikke behandles som tilståelsessag.

Stk. 7. Oplysning om det forhold, som den pågældende tiltales for, og om, at sigtede og anklagemyndigheden har samtykket i, at sagen fremmes som tilståelsessag, skal tilføres retsbogen. Hvis sigtede ikke ønsker at få beskikket en forsvarer, jf. stk. 4, skal dette også tilføres retsbogen.

Stk. 8. Retten kan tillade, at sigtede deltager i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, retlighedsfrakendelse, tvangs bøder eller erstatning. Reglen i § 192 finder tilsvarende anvendelse. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.

Dokumentet er Historisk

§ 832. I sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde. Fristen kan efter anmodning forlænges af anklagemyndigheden.

Stk. 2. Reglerne i § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om krav til indholdet af anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 3. Hvis sigtede vedtager bøden, bortfalder videre forfølgning, jf. dog § 724, stk. 2. Vedtagelsen har samme gentagelsesvirkning som en dom.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at bødeforelæg ved nærmere angivne overtrædelser af færdselsloven kan gives af en polititjenestemand i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelsen, hvis lovovertrædelsen kan afgøres efter faste bødesatser med en bøde på ikke over 3.000 kr. Reglerne i stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse. Lovovertrædelsen kan dog betegnes kortfattet i bødeforelægget.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter regler om konfiskation efter tilsvarende regler som i stk. 1 og 2. Reglen i § 724, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 77

Tiltale og forberedelse af hovedforhandling i 1. instans

§ 833. Tiltalerejsning og forberedelse af hovedforhandling i 1. instans sker efter reglerne i dette kapitel, medmindre andet er bestemt i kapitel 79 om nævningsager eller i kapitel 80 om sager, hvor der ikke medvirker lægdommere.

§ 834. Anklagemyndigheden rejser tiltale ved et anklageskrift, som skal indeholde

- 1) navnet på den ret, ved hvilken sagen anlægges,
- 2) tiltaltes navn og adresse samt så vidt muligt personnummer el.lign. og
- 3) oplysninger om det forhold, der rejses tiltale for.

Stk. 2. Oplysninger efter stk. 1, nr. 3, skal omfatte

- 1) den regel, der påstås overtrådt, og forbrydelsens kendetegn, som de fremgår af reglen,
- 2) forbrydelsens navn, hvis loven indeholder angivelse heraf,
- 3) straffehjemmelen,
- 4) en kort beskrivelse af det forhold, der rejses tiltale for, med sådan angivelse af tid, sted, genstand, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som er nødvendig for en tilstrækkelig og tydelig beskrivelse, og
- 5) i givet fald de strafforhøjelses- eller strafnedsættelsesgrunde, der vil blive påberåbt.

Stk. 3. Alternativ, herunder subsidiær, tiltale er tilladt.

Stk. 4. Anklageskriftet må ikke indeholde en fortegnelse over beviser, der agtes ført, eller en redegørelse for sagens retlige spørgsmål.

§ 835. Anklagemyndigheden indleverer anklageskriftet til retten. Ved indleveringen er straffesagen indledt ved retten. Anklagemyndigheden sender uden ophold kopi af anklageskriftet til forsvareren.

Stk. 2. Anklagemyndigheden forkynder en kopi af anklageskriftet for tiltalte, eventuelt i forbindelse med forkyndelse af indkaldelse, jf. § 844, stk. 2. Sker forkyndelse af anklageskriftet for tiltalte ikke straks efter indledning af sagen, skal anklagemyndigheden sende en kopi af anklageskriftet til tiltalte i et anbefalet brev.

§ 836. Inden hovedforhandlingen kan anklagemyndigheden berigtige angivelser i anklageskriftet eller udvide tiltalen til andre strafbare forhold end de forhold, der er nævnt i anklageskriftet. Berigtigelser og udvidelser sker ved indlevering og forkyndelse af yderligere eller nyt anklageskrift.

Stk. 2. Under hovedforhandlingen kan anklagemyndigheden med rettens samtykke udvide tiltalen til andre strafbare forhold end det forhold, der er nævnt i anklageskriftet, hvis tiltalte samtykker, eller hvis det forhold, der er spørgsmål om at inddrage, er begået under selve hovedforhandlingen. Udvidelsen sker efter rettens bestemmelse ved tilføjelse på anklageskriftet eller tilførsel i retsbogen. Det samme gælder om berigtigelser, som anklagemyndigheden under hovedforhandlingen foretager i anklageskriftet.

Stk. 3. Hvis tiltalte ikke samtykker i udvidelser af tiltalen, må anklagemyndigheden rejse ny sag mod tiltalte.

§ 837. Samtidig med indleveringen af anklageskriftet eller snarest muligt derefter skal anklagemyndigheden til retten indlevere

- 1) en udskrift af de retslige undersøgelses- og bevishandlinger, der er foretaget i sagen,
- 2) sagens øvrige dokumenter og andre synlige bevismidler og
- 3) en fortegnelse over de beviser, som anklagemyndigheden ønsker at føre.

Stk. 2. Vidner og syns- og skøns mænd skal angives med navn og adresse. Det skal endvidere i bevisfortegnelsen angives, om de nævnte vidner og syns- og skøns mænd agtes afhørt under hovedforhandlingen, eller om allerede afgivne forklaringer agtes benyttet.

Stk. 3. Polititjenestemænd, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, og polititjenestemænd med en særlig tjenestefunktion, hvor det af hensyn til denne særlige tjenestefunktion er nødvendigt at hemmeligholde identiteten, kan betegnes med et andet navn end deres eget og uden angivelse af bopæl.

Stk. 4. Ønskes syns- og skøns mænd udmeldt, fremsættes anmodning herom til retten.

§ 838. Anklagemyndigheden skal uden ophold sende forsvareren en kopi af bevisfortegnelsen uden angivelse af adresser og en udskrift af de undersøgelses- og bevishandlinger, der er foretaget i sagen. Anklagemyndigheden skal i øvrigt så vidt muligt gøre sagens dokumenter og andre synlige bevismidler tilgængelige på hensigtsmæssig og betryggende måde og underrette forsvareren

Dokumentet er Historisk

herom.

Stk. 2. Anklagemyndigheden kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl til tiltalte, hvis anklagemyndigheden agter at anmode retten om at bestemme, at disse oplysninger ikke må meddeles tiltalte, jf. § 856, stk. 2. Forsvareren kan indbringe pålægget for retten.

§ 839. Inden udløbet af den frist, som anklagemyndigheden har anført på anlageskriftet, skal forsvareren til retten og til anklagemyndigheden indlevere

- 1) dokumenter og andre synlige bevismidler, som forsvareren agter at anvende, og
- 2) en fortegnelse over de beviser, som forsvareren agter at føre.

Stk. 2. Retten kan efter anmodning forlænge fristen.

Stk. 3. Reglerne i § 837, stk. 2-4, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Hvis forsvareren vil anmode om, at bevis, som er opført i anklagemyndighedens bevisfortegnelse, tilvejebringes på anden måde, skal forsvareren skriftligt anmode retten herom inden den frist, der er anført i anlageskriftet. Forsvareren skal sende en kopi af anmodningen til anklagemyndigheden.

Stk. 5. Reglen i stk. 4 finder tilsvarende anvendelse, hvis forsvareren vil anmode om, at sagen flyttes, jf. §§ 702 eller 703.

Stk. 6. Antager forsvareren, at sagen, således som den er anlagt, ikke kan behandles, eller at anklagemyndigheden har overset en omstændighed, som ikke vedrører beviserne i sagen, og som indebærer, at tiltalte ikke kan dømmes, bør forsvareren straks gøre anklagemyndigheden opmærksom herpå.

§ 840. En person kan ikke indkaldes som vidne, hvis oplysninger om personens identitet ikke indgår i sagen i medfør af § 729 a, stk. 3, 1. pkt., eller § 729 b, stk. 2, 1. pkt., eller er undtaget fra forsvarerens og sigtedes adgang til aktindsigt i medfør af § 729 c.

§ 841. Hvis en af parterne vil modsætte sig modpartens bevisførelse eller en anmodning efter § 837, stk. 4, eller § 839, stk. 2-5, skal parten uden ophold forelægge sagen for retten til afgørelse. Inden retten træffer afgørelse, skal parterne så vidt muligt have lejlighed til at udtale sig mundtligt eller skriftligt.

Stk. 2. Retten træffer efter anmodning fra anklagemyndigheden eller forsvareren bestemmelse om, ved hvilken byret enkelte retshandlinger skal foretages, med henblik på at optage bevis til brug under hovedforhandlingen. Retten kan ligeledes efter anmodning bestemme, om tiltalte, hvis denne er fængslet, skal bringes til et retsmøde, der skal finde sted i en anden retskreds end den, hvor tiltalte sidder fængslet, om beskikkelse af forsvarer til at varetage tiltaltes tarv under retsmøde uden for vedkommende ret og lign.

§ 842. Ønsker nogen af parterne at gøre brug af andre beviser end dem, der er anført i vedkommende parts bevisfortegnelse, eller vil parten frafalde at føre nogen af disse, eller ønsker parten et bevis optaget på anden måde end anført i bevisfortegnelsen, skal parten snarest muligt skriftligt meddele dette til retten og til modparten. Reglerne i §§ 837-841 finder tilsvarende anvendelse.

§ 843. Ønskes vidner eller syns- og skøns mænd afhørt inden hovedforhandlingen, skal anklagemyndigheden indgive anmodning herom til retten. Er der fare for, at et bevis ikke vil kunne optages, hvis dette skal afvente, at reglerne i §§ 837-842 iagttages, indgiver anklagemyndigheden uden andre forberedende skridt, end omstændighederne tillader, anmodning til retten og underretter forsvareren.

Stk. 2. Under samme betingelse og med samme forpligtelse som anført i stk. 1 kan forsvareren anmode om bevisbehandlinger umiddelbart over for retten, der afgør, om betingelsen er opfyldt.

Stk. 3. En part kan indgive anmodning efter stk. 1 og 2 til en anden ret end den ret, hvor hovedforhandlingen skal finde sted. Parten skal i så fald snarest muligt underrette den ret, hvor hovedforhandlingen skal finde sted.

Stk. 4. Bevisoptagelse efter stk. 1-3 sker efter reglerne i kapitel 67 og 68. De nødvendige udskrifter af retsbogen om bevisoptagelsen sendes snarest muligt til anklagemyndigheden og forsvareren. Udskrift af retsbogen sendes endvidere til den ret, hvor hovedforhandlingen skal finde sted, hvis bevisoptagelsen er sket ved en anden ret.

§ 844. Retten underretter anklagemyndigheden om tidspunktet for hovedforhandlingen. Retten underretter endvidere anklagemyndigheden og tiltalte om eventuel forsvarerbeskikkelse. Underretningen til tiltalte kan gives gennem anklagemyndigheden i forbindelse med forkyndelse af indkaldelse.

Stk. 2. Anklagemyndigheden sørger for, at en indkaldelse med oplysning om tid og sted for hovedforhandlingen forkyndes for tiltalte med mindst 4 dages varsel. Retten kan dog fastsætte et kortere varsel.

Stk. 3. Er tiltalte fængslet eller anholdt, sørger anklagemyndigheden for, at tiltalte bringes til retten.

Stk. 4. Vidner og syns- og skøns mænd, som skal afhøres under hovedforhandlingen, indkaldes i tide af anklagemyndigheden. Er et vidne fængslet eller hensat i forvaring, sørger anklagemyndigheden for, at den pågældende bringes til retten.

§ 845. Retten kan efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen træffe afgørelse om dørlukning efter § 29, stk. 3, nr. 2 eller 3, referatforbud efter § 30, nr. 2, navneforbud efter § 31, stk. 1, nr. 1, om, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, jf. § 856, stk. 1, 3 eller 6, om, at et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, jf. § 856, stk. 2, eller om, at en polititjenestemand's navn og bopæl ikke skal oplyses, jf. § 856, stk. 5.

Stk. 2. I sager om overtrædelse af straffelovens § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1, skal anklagemyndigheden senest samtidig med indlevering af bevisfortegnelsen underrette forsvareren og retten om, hvorvidt der foreligger sådanne spørgsmål som nævnt i stk. 1. Det samme gælder i sager om overtrædelse af § 224 eller § 225, jf. § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1.

§ 846. Retten kan på et hvilket som helst tidspunkt inden hovedforhandlingen af egen drift eller efter anmodning ved kendelse beslutte at afvise sagen helt eller delvis, hvis et eller flere af sagens forhold

- 1) på grund af fejl må afvises under hovedforhandlingen,

Dokumentet er Historisk

2) ikke er undergivet offentlig påtale eller

3) ikke er strafbart, eller hvis straf er udelukket ved forældelse eller anden lignende grund.

Stk. 2. Inden retten træffer afgørelse efter stk. 1, skal anklagemyndigheden have lejlighed til at udtale sig. Hvis der er tale om en afhjælpelig mangel, skal anklagemyndigheden have lejlighed til at afhjælpe mangelen.

Stk. 3. Finder retten, at sagen ikke skal behandles under medvirken af lægdommere, afsiger retten kendelse herom efter om fornødent at have givet anklagemyndigheden og forsvareren lejlighed til at udtale sig.

§ 847. Retten kan udsætte hovedforhandlingen, inden den er begyndt, hvis dette er nødvendigt af hensyn til retten selv eller på grund af andre omstændigheder, herunder tiltaltes flugt, hindringer for anklagemyndigheden, tiltalte, forsvareren, vidner eller syns- og skøns mænd, ændringer i tiltalen eller anmeldelse af nye beviser.

Stk. 2. En part, der ønsker hovedforhandlingen udsat efter stk. 1, skal snarest muligt anmode retten herom.

§ 848. Retsmøder, som afholdes inden hovedforhandlingen, er ikke offentlige. Reglerne i § 748, stk. 8-10, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Anmodninger til retten, som ikke fremsættes mundtligt i et retsmøde, indleveres skriftligt til retten. Er tiltalte fængslet, kan tiltaltes henvendelse til retten fremsættes over for fængselsbestyreren, som skal gøre notat herom i en dertil indrettet bog. Udskrift sendes uden ophold til retten og i de i §§ 839 og 842 omhandlede tilfælde også til anklagemyndigheden.

§ 849. Retten kan indkalde til et særligt forberedende møde med henblik på at fastlægge parternes stilling til sagens faktiske og retlige omstændigheder, herunder hvilke omstændigheder der ikke bestrides, og hvilke der skal føres bevis for, samt hovedforhandlingens tilrettelæggelse.

§ 850. I særlige tilfælde, hvor retten under hensyn til sagens beskaffenhed finder det hensigtsmæssigt, kan den pålægge anklagemyndigheden at fremsende en skriftlig forelæggelse til retten inden en nærmere fastsat frist. Retten fastsætter endvidere en frist for forsvarernes eventuelle bemærkninger hertil. Er der sket skriftlig forelæggelse, skal parterne give en mundtlig sammenfatning heraf i retten.

Kapitel 78

Hovedforhandling i 1. instans

§ 851. For hovedforhandling i straffesager i 1. instans gælder reglerne i dette kapitel, medmindre andet er bestemt i kapitel 79 om nævningsager eller i kapitel 80 om sager, i hvilke der ikke medvirker lægdommere.

§ 852. Anklageren og den beskikkede forsvarer skal være til stede under hele hovedforhandlingen, indtil sagen er optaget til dom. Det er dog ikke udelukket, at forskellige personer udfører anklagerens eller den beskikkede forsvarers hverv i sagen.

Stk. 2. Udebliver anklageren enten ved hovedforhandlingens begyndelse eller i løbet af denne, udsættes sagen. Det samme gælder, når den beskikkede forsvarer udebliver, eller når den valgte forsvarer ikke møder, medmindre omstændighederne måtte gøre det muligt at beskikke en forsvarer, som straks kan udføre hvervet.

§ 853. Medmindre andet er bestemt i loven, skal tiltalte personligt være til stede i retten under hele hovedforhandlingen, indtil sagen er optaget til dom. Rettens formand kan dog tillade tiltalte at forlade retten, før sagen er optaget til dom, hvis det findes ubetænkeligt, at tiltalte ikke er til stede.

§ 854. Retten kan tillade, at tiltalte deltager i hovedforhandlingen ved anvendelse af telekommunikation med billede, hvis tiltaltes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig og der alene bliver spørgsmål om bøde eller fængsel indtil 1 år, konfiskation, rettighedsfrakendelse, tvangsbøder eller erstatning.

Stk. 2. Skal tiltalte afgive forklaring, finder reglen i § 192 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Har retten givet tilladelse som nævnt i stk. 1, skal forsvareren deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten.

§ 855. Udebliver tiltalte ved begyndelsen eller i løbet af hovedforhandlingen, og kan den pågældende ikke straks bringes til stede, udsættes sagen, medmindre retten beslutter at fremme hovedforhandlingen helt eller delvis efter stk. 2 og 3.

Stk. 2. Er tiltalte udeblevet trods lovlig indkaldelse og uden oplyst lovligt forfald, kan retten bestemme, at der skal ske afhøring af vidner og syns- og skøns mænd, der er mødt, hvis retten finder, at dette er foreneligt med hensynet til tiltalte, og hvis udsættelse af afhøringen vil være til væsentlig ulempe for de mødte eller medføre væsentlig udsættelse af sagen. Afhøring kan dog kun ske, hvis tiltaltes forsvarer er mødt.

Stk. 3. En hovedforhandling kan fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig,

- 1) når tiltalte er undvejet, efter at anlageskriftet er forkyndt for den pågældende,
- 2) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden rettens tilladelse,
- 3) når der under sagen alene er spørgsmål om ubetinget fængselsstraf i 6 måneder eller derunder, konfiskation, rettighedsfrakendelse eller erstatning og tiltalte har givet samtykke til gennemførelse af hovedforhandlingen,
- 4) når tiltalte ikke idømmes højere straf end ubetinget fængsel i 3 måneder eller andre retsfølger end konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning, eller
- 5) når retten skønner, at behandlingen af sagen utvivlsomt vil føre til tiltaltes frifindelse.

Stk. 4. Medmindre tiltalte har samtykket heri, kan hovedforhandlingen kun gennemføres i medfør af stk. 3, nr. 4, hvis tiltalte har været lovligt indkaldt og det af indkaldelsen fremgår, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de

Dokumentet er Historisk

forhold, som tiltalen angår.

§ 856. Rettens formand kan uden for de tilfælde, der er nævnt i stk. 2, nr. 2, beslutte, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås.

Stk. 2. Retten kan, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, på anmodning bestemme, 1) at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler for det, eller 2) at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet.

Stk. 3. Er der truffet bestemmelse efter stk. 2, nr. 2, kan retten yderligere bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens vidnet afhøres, hvis der er grund til at antage, at vidnet eller vidnets nærmeste vil blive udsat for alvorlig fare, hvis tiltalte får kendskab til vidnets identitet.

Stk. 4. En polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, kan afgive forklaring uden at oplyse sit eget navn og bopæl.

Stk. 5. Rettens formand kan bestemme, at navn og bopæl på en polititjenestemand, der afgiver forklaring som vidne, ikke skal oplyses, hvis afgørende hensyn til vidnets særlige tjenestefunktion taler for det og oplysningerne må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Stk. 6. Rettens formand kan bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, når en polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, eller en polititjenestemand med en særlig tjenestefunktion afhøres, hvis dette er påkrævet af hensyn til hemmeligholdelsen af polititjenestemandens identitet og det må antages at være uden væsentlig betydning for tiltaltes forsvar.

Stk. 7. Rettens formand afgør, om tiltalte skal forlade retslokalet under den forudgående forhandling om anmodninger fremsat efter stk. 2, 3, 5 og 6.

Stk. 8. Når tiltalte som følge af en beslutning efter stk. 1, 3 eller 6, ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, skal tiltalte, når denne på ny kommer til stede i retslokalet, have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i tiltaltes fravær, og om indholdet af forklaringen, for så vidt den angår tiltalte. Retten afgør, om gengivelsen af forklaringen skal ske før eller efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring. Oplysning om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl skal dog ikke meddeles tiltalte, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 2, nr. 1 eller 2. Oplysning om en polititjenestemands navn og bopæl skal endvidere ikke meddeles tiltalte, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 5.

Stk. 9. Afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes navn, stilling og bopæl, jf. stk. 2, nr. 2, og stk. 3, eller en polititjenestemands navn og bopæl, jf. stk. 5 og 6, træffes ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for hemmeligholdelse er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres. Rettens afgørelse efter stk. 2, nr. 2, og stk. 3, 5 og 6, kan kæres.

§ 857. Når tiltalte fjernes fra retssalen i henhold til § 151, kan forhandlingen fortsættes, hvis rettens formand ikke finder en udsættelse nødvendig.

Stk. 2. Tiltalte skal, så snart tiltaltes adfærd gør det muligt, på ny føres ind i retslokalet. Rettens formand skal oplyse tiltalte om, hvad der er sket i tiltaltes fravær. Tiltalte skal endvidere, hvis det på dette tidspunkt af sagen endnu er muligt, have adgang til at udtale sig om det, der er kommet frem.

§ 858. Når hovedforhandlingen er begyndt, fortsættes den så vidt muligt uafbrudt, indtil retten har truffet endelig afgørelse i sagen.

Stk. 2. Har hovedforhandlingen været afbrudt, bestemmer rettens formand, om og i hvilket omfang det, der allerede er foretaget, skal gentages, når hovedforhandlingen genoptages.

§ 859. Hvis en udsættelsesgrund indtræder, mens hovedforhandlingen er udsat, skal den, der ønsker udsættelse, snarest muligt underrette rettens formand, for at denne kan bestemme, om sagen skal udsættes yderligere. Hvis sagen udsættes, giver retten meddelelse til alle, der berøres af udsættelsen.

§ 860. Rettens formand indleder hovedforhandlingen med at oplyse, hvilken sag retten skal behandle. Derefter sikrer retten sig tiltaltes identitet.

§ 861. Anklageren oplæser anklageskriftet, hvorefter rettens formand gør tiltalte bekendt med, at tiltalte ikke har pligt til at udtale sig.

Stk. 2. Rettens formand spørger tiltalte, om denne kan erkende sig skyldig i eller nægter de forhold, som tiltalen angår.

Stk. 3. Retten kan pålægge anklageren at forelægge sagen.

§ 862. Hvis der opstår spørgsmål om, hvorvidt der foreligger fejl, som indebærer, at sagen ikke kan behandles, eller om, hvorvidt sagen er undergivet offentlig påtale, kan hovedforhandlingen begrænses til dette punkt, indtil spørgsmålet er afgjort.

Stk. 2. Det samme gælder, hvis der rejses spørgsmål om, hvorvidt et forhold i anklageskriftet overhovedet er strafbart, eller om, hvorvidt straf er udelukket på grund af forældelse eller af anden, lignende grund. Er retten enig, kan den straks afsige frifindelsesdom.

Stk. 3. Retten bør, hvor det kan ske, tillade afhjælpning af fejl, der hindrer, at sagen kan behandles. Retten kan udsætte hovedforhandlingen med henblik på denne afhjælpning. Hvis fejlen kun skal tages i betragtning, når den gøres gældende af tiltalte, må tiltalte gøre indsigelse, så snart der er lejlighed til det.

Stk. 4. Selv om retten inden hovedforhandlingen har nægtet at imødekomme en anmodning om afvisning af sagen efter § 846, kan spørgsmålet rejses på ny under hovedforhandlingen.

§ 863. Bevisførelsen indledes med, at rettens formand spørger, om tiltalte er villig til at afgive forklaring. I bekræftende fald bestemmer formanden, på hvilket tidspunkt under bevisførelsen forklaringen skal afgives.

Stk. 2. Når tiltalte afgiver forklaring, sker det ved, at anklageren stiller tiltalte spørgsmål om sagen. Derefter kan forsvareren stille spørgsmål til tiltalte. Anklageren, forsvareren og enhver af dommerne, nævningerne, domsmændene og de sagkyndige

Dokumentet er Historisk

retsmedlemmer, jf. § 869, kan stille yderligere spørgsmål til tiltalte. Reglerne i § 186, stk. 3-6, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Hvis tiltalte afgiver en fuldstændig tilståelse, afgør retten, om og i hvilken udstrækning yderligere bevisførelse skal finde sted.

§ 864. Retten kan beslutte at afslutte bevisførelsen enten i det hele eller om et enkelt punkt, inden alle beviserne er fremført. Retten kan endvidere beslutte at genoptage en sluttet bevisførelse.

Stk. 2. Hvis sagen omfatter flere lovovertrædelser, kan rettens formand lade hovedforhandlingen og rettens afgørelse af skyldsspørgsmålet foregå særskilt for hver enkelt lovovertrædelse.

§ 865. Bevisførelsen foregår i øvrigt først fra anklagemyndighedens og derefter fra forsvarerens side. Beviser, som retten af egen drift beslutter at føre, fremføres på det tidspunkt, som rettens formand bestemmer. Inden en part fører beviser, kan parten i korthed angive, hvilke beviser parten ønsker at føre, og hvad parten vil godtgøre med beviserne.

§ 866. Anklagemyndighedens vidner afhøres først af anklageren og derefter af forsvareren. Forsvarets vidner afhøres først af forsvareren eller af tiltalte og derefter af anklageren. Rettens formand kan træffe bestemmelse om en anden rækkefølge.

Stk. 2. Efter hvert enkelt vidnes forklaring og efter ethvert andet bevis har tiltalte adgang til at afgive forklaring, hvis beviset giver anledning til dette.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 gælder tilsvarende for afhøring af syns- og skøns mænd.

§ 867. Rettens formand er berettiget og forpligtet til at stille spørgsmål til den, som afhøres, når som helst der i sandhedens interesse er grund til dette.

§ 868. Vidner og syns- og skøns mænd, som afhøres efter rettens beslutning af egen drift i medfør af § 874, stk. 3, afhøres af rettens formand. Denne kan dog overlade afhøringen til parterne.

Stk. 2. Sker afhøringen ved rettens formand, kan parterne anmode om, at der stilles yderligere spørgsmål. Rettens formand kan overlade det til parterne selv at stille sådanne enkelte spørgsmål.

§ 869. En dommer, nævning eller domsmand eller et sagkyndigt retsmedlem er berettiget til at stille spørgsmål til vidner eller syns- og skøns mænd efter at have fået ordet af rettens formand.

§ 870. Af de udsagn, der afgives under afhøringen, optages det væsentligste i retsbogen. Hvis de pågældende tidligere er afhørt for en ret, er en henvisning hertil tilstrækkelig, således at kun væsentlige afvigelser eller præciseringer medtages.

Stk. 2. Hvis retten efter sagens beskaffenhed og bevisets stilling finder det påkrævet, skal der medtages så meget af bevisførelsen, som er nødvendigt for, at den ret, som sagen senere måtte blive indbragt for, kan danne sig en begrundet opfattelse af, på hvilket grundlag afgørelsen er truffet.

§ 871. Dokumenter, der påstås at have været genstand for eller at være frembragt ved forbrydelsen eller at have været brugt eller bestemt til dens udførelse, eller som yder umiddelbar oplysning om gerningen eller tiltaltes forhold til denne, skal oplæses, når bevisførelsen kræver det.

Stk. 2. Følgende dokumenter kan benyttes som bevismidler under hovedforhandlingen og skal da oplæses:

- 1) Tilførsler til retsbøger om ransagninger, beslaglæggelser, besigtigelser og syns- og skønsforretninger, som er foretaget uden for hovedforhandlingen, og erklæringer til retten fra syns- og skøns mænd,
- 2) tilførsler til retsbøger om forklaringer, som tiltalte har afgivet om sigtelsen, når tiltalte enten nu nægter at afgive forklaring eller den nu afgivne forklaring afviger fra den tidligere, eller når tiltalte er udeblevet, jf. § 855,
- 3) tilførsler til retsbøger om forklaringer, som vidner eller syns- og skøns mænd har afgivet, når disse personer enten er døde eller af anden grund ikke kan afhøres på ny eller de i medfør af § 174, jf. § 209, er afhørt ved en anden ret end den, der nu behandler sagen, eller de er afhørt, uden at tiltalte har været til stede, jf. § 855, stk. 1, eller når den nu afgivne forklaring afviger fra den tidligere, eller når et vidne nægter at afgive forklaring og tvangsmidler efter § 178 ikke bør anvendes eller forgæves er anvendt,
- 4) tilførsler til retsbøger af forklaringer såvel som erklæringer, som er afgivet af personer omfattet af Danske Lov 1-2-1 eller af personer, der har eksteritorialitetsret, hvis de pågældende ikke møder i retten under hovedforhandlingen,
- 5) erklæringer og vidnesbyrd, som er udstedt i medfør af et offentligt hverv, herunder udskrifter af tiltaltes tidligere straffedomme, og
- 6) tilførsler til politiets rapporter om forklaringer, som tiltalte har afgivet til politiet om sigtelsen, når forsvareren begærer det, i sager, der fremmes i tiltaltes fravær i medfør af § 855, stk. 3, nr. 4.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at mundtlig afhøring af syns- og skøns mændene helt eller delvis skal træde i stedet for oplæsning af disse forklaringer eller skriftlige erklæringer efter stk. 2, nr. 1.

Stk. 4. Uden for de nævnte tilfælde kan dokumenter, som indeholder erklæringer eller vidnesbyrd, kun benyttes som bevismidler, hvis retten undtagelsesvis tillader dette. Udenretslige erklæringer om tiltaltes tidligere vandel må under ingen omstændigheder benyttes.

Stk. 5. Et vidnes forklaring til politirapport kan herudover efter rettens bestemmelse benyttes som bevismiddel, hvis parterne er enige herom og vidnet ville være forpligtet til at afgive forklaring, hvis den pågældende var blevet indkaldt som vidne i retten.

Stk. 6. Retten kan efter høring af parterne beslutte, at oplæsning af omfattende sagkyndige erklæringer eller andre dokumenter i sagen kan undlades. Retsformanden skal i så fald sikre, at rettens medlemmer gennemlæser disse dokumenter. Det skal fremgå af retsbogen, hvilke af de fremlagte bilag der er behandlet efter denne bestemmelse. Retten kan bestemme, at der helt eller delvis skal gives en mundtlig sammenfatning i retten af dokumenter, hvor oplæsning er undladt.

§ 872. Politiets afhøring af et barn kan, når afhøringen er optaget på video (videoafhøring), benyttes som bevis under hovedforhandlingen.

Dokumentet er Historisk

§ 873. Oplæsning af tilførsler til retsbøger om forklaringer afgivet af tiltalte, vidner eller syns- og skøns mænd, fordi de nu afgivne forklaringer er i uoverensstemmelse med de tidligere afgivne, bør kun finde sted, når den pågældende har haft lejlighed til at udtale sig sammenhængende om det, som afhøringen vedrører, og der er stillet de yderligere spørgsmål, som den pågældende forklaring giver anledning til.

Stk. 2. Når dokumenter, der er nævnt i § 871, stk. 2, nr. 2 og 3, oplæses, skal grunden meddeles af rettens formand og tilføres retsbogen.

§ 874. Bevis, som er til stede, kan ikke nægtes ført med den begrundelse, at beviset ikke er anmeldt i så god tid, at modparten har haft tilstrækkelig tid til at forberede sig. Er dette imidlertid ikke sket, og udsætter retten ikke af den grund bevisførelsen til et senere tidspunkt, kan modparten, efter at beviset er ført, forlange en passende udsættelse. Retten kan dog nægte udsættelse, hvis beviset er uden betydning for sagen eller en udsættelse i øvrigt ikke vil tjene noget berettiget formål.

Stk. 2. Retten kan udsætte sagen med henblik på at føre bevis, som ikke er til stede, når retten finder, at bevisførelsen er ønskelig for sagens oplysning.

Stk. 3. Retten kan, når den anser det for nødvendigt for sagens fuldstændige oplysning, beslutte, at beviser skal føres, som ingen af parterne har ønsket ført, eller som den, der har anmeldt beviset, har erklæret at ville frafalde. Retten kan i den anledning udsætte sagen. De foranstaltninger, som er nødvendige for at gennemføre bevisførelsen, træffes af retten eller efter dens pålæg af anklagemyndigheden.

Stk. 4. Retten kan foretage besigtigelse af personer, genstande og lokaliteter, når det findes nødvendigt eller hensigtsmæssigt for sagens oplysning. Besigtigelser skal overværes af de personer, som ellers skal være til stede under hovedforhandlingen.

§ 875. Rettens afgørelse i anledning af uenighed mellem parterne om bevisførelsen eller indsigelser fra vidner eller syns- og skøns mænd, træffes efter anmodning ved kendelse.

§ 876. Inden retten afsiger dom eller kendelse under hovedforhandlingen, skal parterne have lejlighed til at udtale sig. Tiltalte har altid det sidste ord.

§ 877. Når bevisførelsen er sluttet, får først anklageren og derefter forsvareren og tiltalte ordet for at udtale sig om bevisførelsens resultat og om de retlige spørgsmål i sagen (proceduren). Når proceduren er afsluttet, optages sagen til dom.

§ 878. Parterne kan med rettens tilladelse helt eller delvis indlevere proceduren skriftligt til retten. I så fald skal parterne give en mundtlig sammenfatning af proceduren i retten.

Stk. 2. Retten kan i særlige tilfælde, hvor det under hensyn til sagens beskaffenhed findes hensigtsmæssigt, pålægge anklageren og forsvareren i forbindelse med proceduren at afgive en skriftlig oversigt over procedurens indhold med en angivelse af de hovedsynspunkter, der gøres gældende.

§ 879. Retten kan bestemme, at skyldsspørgsmålet skal behandles og afgøres først.

§ 880. Ved afgørelsen af, om noget er bevist eller ikke, tages alene hensyn til de beviser, som er ført under hovedforhandlingen. Rettens bedømmelse af bevisernes vægt er ikke bundet ved lovregler.

§ 881. Ved afstemninger har hver dommer og hver domsmand 1 stemme. I sager, der behandles efter § 12, stk. 8, har, hvis undtagelsesvis kun 1 dommer medvirker, denne 2 stemmer. På samme måde har hver domsmand 1½ stemme, hvis der undtagelsesvis kun medvirker 2 domsmænd.

Stk. 2. Ved afstemning skal skyldsspørgsmålet sondres fra spørgsmålet om straffen og bringes til afstemning først. Stemmes der særskilt om strafforhøjelses- eller strafnedsættelsesgrunde, bliver stemmerne fra de medlemmer af retten, som har erklæret sig mod tiltaltes skyld, men er forblevet i mindretal, at regne til gunst for tiltalte.

§ 882. Hovedforhandlingen afsluttes ved rettens dom i sagen. Sagen betragtes dog som verserende ved retten, indtil dommens fuldbyrdelse kan begynde, eller i tilfælde af anke indtil anklagemyndigheden har indbragt sagen for landsretten.

§ 883. Dommen skal, for så vidt den ikke går ud på sagens afvisning, enten domfælde eller frifinde.

Stk. 2. Frifindelse skal ske, når

- 1) forholdet ikke er undergivet offentlig påtale,
- 2) forfølgningen opgives,
- 3) forholdet er forældet eller
- 4) tiltalte ikke findes skyldig.

Stk. 3. Retten kan ikke domfælde for noget forhold, der ikke omfattes af tiltalen.

Stk. 4. Derimod er retten ikke udelukket fra at henføre det påtalte forhold under en anden strafbestemmelse end den, anklagemyndigheden har påstået anvendt. Retten kan også fravige tiltalen med hensyn til de med lovovertrædelsen forbundne biomstændigheder (tid og sted m.v.). Dette kan dog kun ske, hvis retten med sikkerhed skønner, at tiltalte, også under forudsætning af sådan afvigelse fra tiltalen, har haft fyldestgørende adgang til forsvar. Finder retten, at dette ikke er tilfældet, eller nærer den tvivl i så henseende, skal den, inden dens afvigende bedømmelse lægges til grund for domfældelsen, give parterne lejlighed til at udtale sig og efter omstændighederne udsætte sagen i det tidsrum, der er nødvendigt for at varetage forsvaret.

§ 884. Domfældes tiltalte, skal retten i begrundelsen for dommen angive

- 1) de omstændigheder, som anses for bevist og lægges til grund for domfældelsen,

Dokumentet er Historisk

- 2) den regel, der er overtrådt, og
- 3) straffehjemmelen.

Stk. 2. Frifindes tiltalte, skal retten i begrundelsen angive

- 1) de omstændigheder, som er en betingelse for straf, og som anses for at mangle eller for ikke være bevist, eller
- 2) de strafudelukkende omstændigheder, som anses for at foreligge, og
- 3) de lovbestemmelser, der er anvendt.

Stk. 3. Dommen skal endvidere indeholde en begrundelse for et eventuelt mindretals opfattelse. Reglerne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på denne begrundelse.

§ 885. Der er tavshedspligt med hensyn til oplysninger om rettens rådslagning og afstemning, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f.

Kapitel 79**Nævningesager**

§ 886. Anklagemyndigheden udarbejder en ekstrakt af sagen, som skal indeholde de dokumenter, der er nævnt i § 837, stk. 1, og § 839, stk. 1. Anklagemyndigheden sender ekstrakten til retten og forsvareren så vidt muligt senest 2 uger før hovedforhandlingen. Domstolsstyrelsen fastsætter antallet af ekstrakter.

§ 887. Nævningerne indtager deres pladser i retslokalet i den rækkefølge, hvori de er udtaget, jf. § 79.

§ 888. Når nævningerne har indtaget deres pladser, udleverer anklageren en ekstrakt til hver af nævningerne. Ekstrakterne må ikke benyttes uden for retslokalet, før voteringen begynder.

§ 889. Rettens formand påmindrer nævningerne om, at de ikke må have samtale eller forbindelse med nogen uden for retslokalet om sagen, indtil dommen er afsagt, og at de i retslokalet ikke må have forbindelse eller samtale med andre end dommerne.

Stk. 2. Rettens formand foreholder nævningerne, at de på ære og samvittighed skal love opmærksomt som nævninger at følge forhandlingen i retten og dømme således, som de hver især finder rigtigt efter loven og beviserne i sagen. Herpå svarer nævningerne hver for sig stående: »Det lover jeg på ære og samvittighed«.

Stk. 3. Indsigelser, der går ud på, at nævningerne ikke på behørig måde har aflagt løfte, skal fremsættes, før anklageren redegør nærmere for tiltalen.

§ 890. Inden bevisførelsen og proceduren om skyldsspørgsmålet redegør anklageren nærmere for tiltalen (forelæggelsen).

Stk. 2. Reglerne i § 854, § 871, stk. 6, og § 878 finder ikke anvendelse i nævningesager.

§ 891. Når proceduren om skyldsspørgsmålet er afsluttet, får tiltalte ordet, hvorefter sagen optages til kendelse om dette spørgsmål. Rådslagning og afstemning foretages af nævningerne og dommerne i fællesskab under ledelse af rettens formand.

Stk. 2. Ved afgørelsen af skyldsspørgsmålet skal der ses bort fra, om tiltalte på gerningstidspunktet befandt sig i en tilstand som nævnt i straffelovens § 16.

Stk. 3. Ved afstemningen om skyldsspørgsmålet har hver dommer og hver nævning 1 stemme. Nævningerne afgiver deres stemme først, idet retsformanden afkræver hver enkelt nævning dennes stemme i den rækkefølge, hvori nævningerne er udtaget. Dernæst stemmer dommerne, således at retsformanden afgiver sin stemme sidst.

Stk. 4. En afgørelse af skyldsspørgsmålet, der er ugunstig for tiltalte, kan kun vedtages med mindst 4 stemmer fra nævningerne og mindst 2 stemmer fra dommerne.

Stk. 5. Det skal fremgå af kendelsen om skyldsspørgsmålet, hvor mange henholdsvis nævninger og dommere der har stemt for henholdsvis frifindelse og domfældelse. Kendelsen skal endvidere indeholde en begrundelse for resultatet og, hvis der ikke er enighed, for eventuelle mindretals synspunkter. Reglen i § 884 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til begrundelse af kendelsen.

Stk. 6. Kendelsen, der skal foreligge i skriftlig form, afsiges i et offentligt retsmøde. Kendelsen skal udleveres til tiltalte, anklager og forsvarer inden eventuel forhandling om fastsættelse af sanktionen.

§ 892. Hvis rettens kendelse efter § 891 går ud på, at tiltalte ikke er skyldig, afsiger retten straks frifindelsesdom.

§ 893. Hvis tiltalte ved rettens kendelse efter § 891 er fundet skyldig, får først anklageren og derefter forsvareren og tiltalte ordet for at udtale sig om sanktionen og andre punkter, der ikke tidligere har været grund til at inddrage i forhandlingen. Parterne skal endvidere have lejlighed til at føre de beviser, som er nødvendige i den forbindelse. Parternes udtalelser må ikke rejse tvivl om spørgsmål, som er afgjort ved rettens kendelse om skyldsspørgsmålet.

§ 894. Når forhandlingen om sanktionen er afsluttet, får tiltalte ordet, hvorefter sagen optages til dom. Nævninger og dommere træder på ny sammen til rådslagning og afstemning om fastsættelse af sanktionen under ledelse af rettens formand.

Stk. 2. Ved afstemningen om sanktionsspørgsmålet har hver nævning 1 stemme, mens dommerne tilsammen har lige så mange stemmer som nævningerne. Dommerne har indbyrdes lige mange stemmer, medmindre der undtagelsesvis kun medvirker 5 nævninger. I så fald har den efter embedsalder yngste dommer 1 stemme mindre end de øvrige, medmindre der undtagelsesvis kun medvirker 2 dommere.

Stk. 3. Ved afgørelsen af sanktionen stemmer skiftevis 2 nævninger og 1 dommer, således at nævningerne stemmer først og retsformanden sidst. I øvrigt finder reglerne i §§ 214 og 216 tilsvarende anvendelse på rettens rådslagning og afstemning. Ved lige

Dokumentet er Historisk

stemmetal gælder med hensyn til strafudmålingen det for tiltalte gunstigste resultat.

Stk. 4. Et eventuelt spørgsmål om, hvorvidt tiltalte på gerningstidspunktet befandt sig i en tilstand som nævnt i straffelovens § 16, afgøres efter reglerne i stk. 1-3 inden afgørelsen af sanktionsspørgsmålet. Er der stemmelighed om, hvorvidt tiltalte er omfattet af straffelovens § 16, er retsformandens stemme afgørende.

Kapitel 80

Straffesager, i hvilke der ikke medvirker lægdommere

§ 895. Hvis sigtede er til stede i retten, kan anklagemyndigheden med rettens tilladelse rejse tiltale mundtligt til retsbogen, og hovedforhandlingen kan foretages med det samme.

Stk. 2. I andre tilfælde rejser anklagemyndigheden tiltale ved et anklageskrift, der skal opfylde kravene i § 834.

§ 896. Anklagemyndigheden indleverer anklageskriftet til retten. Ved indleveringen er straffesagen indledt ved retten. Når anklageskriftet er indleveret, fastsætter retten tid og sted for hovedforhandlingen, medmindre sagen straks afvises efter § 846.

Stk. 2. Retten forkynder en indkaldelse til hovedforhandlingen for tiltalte med mindst 4 dages varsel. Retten kan dog fastsætte et kortere varsel. Ved forkyndelsen skal der udleveres en kopi af anklageskriftet til tiltalte.

Stk. 3. Indkaldelsen skal angive

- 1) tid og sted for hovedforhandlingen, og
- 2) at tiltaltes udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte anholdes, jf. § 757, eller at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, uden mulighed for anke, jf. §§ 855 og 902.

Stk. 4. Forkyndelse kan undlades, når der under sagen ikke er spørgsmål om højere straf end bøde. I så fald sender retten indkaldelsen og en kopi af anklageskriftet til tiltalte senest 2 uger før hovedforhandlingen.

Stk. 5. Retten bestemmer, om vidner straks skal indkaldes, og om der skal træffes andre foranstaltninger med hensyn til bevisførelse. Ved tiltaltes møde i retten skal tiltalte have lejlighed til at angive de beviser, som tiltalte ønsker at føre.

§ 897. Udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald, eller nægter tiltalte at afgive forklaring, kan retten behandle sagen, som om tiltalte har tilstået det forhold, som den pågældende er tiltalt for, når der ikke under sagen er spørgsmål om højere straf end bøde og omstændighederne ikke taler imod det. Dommen kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet.

Stk. 2. Hvis sagen behandles i en anden retskreds end den, som tiltalte bor eller opholder sig i, kan retten efter anmodning fra tiltalte, eller hvis tiltalte udebliver, bestemme, at tiltalte skal afhøres ved retten i den kreds, hvor tiltalte bor eller opholder sig.

Stk. 3. Hvis der i en sag, hvor der ikke er spørgsmål om højere straf end bøde, for tiltalte møder en person, der har skriftlig fuldmagt fra tiltalte og er villig til at meddele de nødvendige oplysninger, kan retten modtage den mødtes forklaringer og erklæringer og lægge dem til grund for afgørelsen, som om de var afgivet af tiltalte selv.

Stk. 4. Skal der afhøres vidner indkaldt af tiltalte i en sag, hvor hverken tiltalte eller en forsvarer er mødt, afhøres vidnerne af retten.

§ 898. Møder tiltalte og erkender sig skyldig i det forhold, der er rejst tiltale for, optages sagen til dom, uden at det i reglen er nødvendigt at tilvejebringe yderligere oplysninger.

Stk. 2. Nægter tiltalte sig skyldig, eller tilstår tiltalte kun delvis det forhold, der er rejst tiltale for, eller finder retten det i øvrigt nødvendigt, føres bevis i sagen. Er tiltalte uden forsvarer, skal retten undersøge, om yderligere oplysninger bør tilvejebringes, og give tiltalte lejlighed til at komme med anmodninger om sagens behandling.

Stk. 3. Bevisførelsen sker for den ret, der behandler sagen, medmindre retten beslutter andet i medfør af §§ 174 og 209. Hvis bevisførelsen ikke kan ske straks, udsætter retten sagen til et senere retsmøde. Retten underretter parterne om tid og sted for nyt retsmøde og vejleder tiltalte om, at denne ikke kan forvente nogen anden indkaldelse til det nye retsmøde.

§ 899. En sag kan afgøres ved, at tiltalte i retten vedtager en nærmere bestemt bøde eller konfiskation af bestemte genstande eller et bestemt beløb, hvis

- 1) lovovertrædelsen efter loven kan straffes med bøde eller medføre konfiskation,
- 2) retten ikke finder grund til at betvivle tiltaltes skyld og
- 3) anklageren giver samtykke.

Stk. 2. Lovens fastsættelse af bødens størrelse er ikke bindende ved bødevedtagelse efter stk. 1.

Stk. 3. Hvis tiltalte vedtager en bøde eller konfiskation efter stk. 1, tilføres retsbogen oplysninger herom. En vedtagelse har samme virkning som en dom med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning.

§ 900. En sag kan afgøres ved, at retten tildeler tiltalte en advarsel, hvis

- 1) retten finder, at tiltalte er skyldig,
- 2) sagen egner sig til afgørelse ved en advarsel på grund af lovovertrædelsens karakter, herunder navnlig fordi der er tale om et førstegangstilfælde af en ringe forseelse, og
- 3) tiltalte ikke protesterer.

Stk. 2. Oplysning om advarslen tilføres retsbogen.«

133. Kapitel 82-84 ophæves, og i stedet indsættes:

»Kapitel 82

Anke til landsretten

Dokumentet er Historisk

§ 901. Byrettens domme i straffesager kan ankes til landsretten af anklagemyndigheden eller af tiltalte i overensstemmelse med reglerne i dette kapitel. Anke sker til den landsret, i hvis kreds byretten ligger. Anken kan ud over dommen omfatte den forudgående behandling af sagen og de afgørelser, der er truffet under sagen.

§ 902. Anklagemyndigheden kan kun anke, når der efter loven kan idømmes andre offentligtretlige følger end bøde eller konfiskation for lovovertrædelsen.

Stk. 2. Tiltalte kan kun anke, når tiltalte har givet møde i byretten og er idømt

- 1) mere end 20 dagbøder,
- 2) en bøde på over 3.000 kr.,
- 3) konfiskation af genstande af tilsvarende værdi eller
- 4) andre offentligtretlige følger.

Stk. 3. Hvis sagen er fremmet i medfør af § 855, stk. 3, nr. 4, kan tiltalte anke, selv om tiltalte ikke har givet møde i byretten, hvis anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld og betingelserne i stk. 2 i øvrigt er opfyldt.

Stk. 4. Afgørelser efter §§ 899 og 900 kan ikke indbringes for højere ret.

§ 903. Procesbevillingsnævnet kan tillade anke af domme, der ikke kan ankes efter § 902, stk. 1-3, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler for det.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til anke skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 14 dage efter dommens afsigelse. Hvis det er tiltalte, der vil anke, beregnes fristen som i § 904, stk. 2 og 3. Procesbevillingsnævnet kan undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter dommens afsigelse. Hvis det er anklagemyndigheden, der ønsker at anke, skal den samtidig med ansøgningen til Procesbevillingsnævnet sende underretning om ansøgningen til tiltalte. Manglende underretning medfører ikke, at sagen kan afvises.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på tilladelse til anke af de afgørelser, der er nævnt i § 902, stk. 4.

Stk. 4. Hvis Procesbevillingsnævnet meddeler tiltalte eller anklagemyndigheden tilladelse til anke efter stk. 1 eller 3, indbringer anklagemyndigheden sagen for landsretten. Sagen skal indbringes inden 14 dage efter, at Procesbevillingsnævnet har underrettet anklagemyndigheden om tilladelsen. Hvis det er anklagemyndigheden, der har fået tilladelse til anke, skal anklagemyndigheden forkynde en meddelelse om anke for tiltalte, jf. § 907, inden udløb af den frist, der er anført i 2. pkt.

§ 904. Ankefristen er 14 dage og regnes fra dommens afsigelse, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis dommen skal forkyndes efter § 219 a, stk. 5, regnes tiltaltes ankefrist fra forkyndelsen.

Stk. 3. Hvis sagen er afgjort efter § 897 og tiltalte ikke var til stede eller gjort bekendt med tidspunktet for dommens afsigelse, regnes tiltaltes ankefrist fra den dag, hvor retten har sendt en udskrift af dommen til tiltalte.

§ 905. Er en dom eller afgørelse anket efter §§ 902 eller 903, kan også modparten anke (kontraanke), når en sådan anke iværksættes inden 14 dage efter, at modparten har fået meddelelse om den anden parts anke.

Stk. 2. Hvis tiltalte har fået tilladelse til anke efter § 903, regnes anklagemyndighedens frist for kontraanke fra det tidspunkt, hvor Procesbevillingsnævnet har sendt anklagemyndigheden underretning om tilladelsen.

§ 906. Anklagemyndigheden kan anke både til fordel og til skade for tiltalte.

Stk. 2. Anke til fordel for tiltalte kan også iværksættes af tiltalte selv eller, hvis tiltalte er under 18 år, af tiltaltes værge.

Stk. 3. Hvis tiltalte er død, men forinden er idømt fængselsstraf, kan tiltaltes ægtefælle, slægtninge i op- eller nedstigende linje og søskende anke på tiltaltes vegne. Anklagemyndigheden kan i dette tilfælde også anke en dom til fordel for tiltalte.

Stk. 4. Tiltaltes forsvarer for byretten har pligt til efter anmodning at bistå tiltalte med råd om, hvorvidt tiltalte bør anke dommen, og til at bistå tiltalte med at iværksætte anke.

§ 907. Vil anklagemyndigheden anke til skade for tiltalte, skal anklagemyndigheden forkynde en meddelelse om anke for tiltalte inden udløb af ankefristen.

Stk. 2. Anklagemyndigheden kan iværksætte anke til fordel for tiltalte, selv om ankefristen er udløbet. Sådan anke hindres heller ikke ved, at tiltalte har givet afkald på anke.

Stk. 3. Ankemeddelelsen skal indeholde oplysning om, at tiltalte eller forsvareren senere vil blive underrettet om tidspunktet for hovedforhandlingen. En kopi af meddelelsen sendes til den byret, hvis afgørelse ankes.

§ 908. Vil tiltalte anke, må tiltalte give meddelelse herom inden udløb af ankefristen.

Stk. 2. Ankemeddelelsen kan ved personlig henvendelse fremsættes mundtligt til den pågældende byrets retsbog eller til den, som foretager forkyndelsen, og som i så fald skal gøre notat om anken i forkyndelsespåtegningen. Ellers indgives en skriftlig ankemeddelelse til anklagemyndigheden eller til byretten. Ankemeddelelsen skal være underskrevet af tiltalte. Er tiltalte fængslet, kan ankemeddelelsen også fremsættes mundtligt til den byrets retsbog, i hvis kreds fængslet ligger, eller over for fængselsbestyreren, som i så fald skal gøre notat om anken i en dertil indrettet bog. Hvis tiltaltes ankemeddelelse er fremsat til sidstnævnte bog eller til en retsbog eller er indgivet til retten, skal henholdsvis udskrift af tilførslen eller den modtagne ankemeddelelse uden ophold sendes til anklagemyndigheden.

Stk. 3. Snarest muligt efter modtagelsen af ankemeddelelsen søger anklagemyndigheden for, at en meddelelse med det i § 907, stk. 3, angivne indhold søges forkyndt for tiltalte på sædvanlig måde, jf. §§ 155-158. Anklagemyndigheden underretter endvidere byretten om anken, medmindre ankemeddelelsen har passeret byretten.

§ 909. Afkald på anke kan finde sted, efter at dommen er afsagt. En anke kan frafalde, så længe landsretten ikke har afsagt dom. Frafaldes anke, efter at hovedforhandling ved landsretten er begyndt, kan landsretten dog alligevel prøve de ankegrunde, som retten

Dokumentet er Historisk

af egen drift skal tage i betragtning efter § 927.

§ 910. Landsretten afviser en anke, som ikke har fundet sted inden udløbet af ankefristen, jf. § 904.

Stk. 2. Landsretten kan dog tillade anken, hvis den part, der anker, sandsynliggør, at den pågældende først efter udløb af ankefristen er blevet bekendt med den omstændighed, som anken støttes på, eller at overskridelse af fristen i øvrigt skyldes grunde, som ikke kan tilregnes den pågældende. Ankemeddelelsen skal iværksættes inden 14 dage efter, at den, der anker, er blevet bekendt med ankegrunden, eller efter, at de omstændigheder, som har medført overskridelsen af fristen, ikke længere er til stede. Ankemeddelelsen skal indeholde oplysning om begrundelsen for overskridelsen af fristen.

§ 911. Hvis anke er sket inden udløbet af ankefristen, kan dommen ikke fuldbyrdes over for den, som anken vedrører.

Stk. 2. Er anke sket efter udløbet af ankefristen, kan landsretten efter anmodning beslutte, at fuldbyrdelse af dommen skal udsættes eller standses. Dette sker i hvert fald, hvis anke tillades efter § 910, stk. 2.

Stk. 3. Når en ansøgning efter § 903 er indgivet til Procesbevillingsnævnet, kan landsrettens præsident bestemme, at fuldbyrdelsen skal udsættes eller standses. Dette sker i hvert fald, hvis anke tillades.

§ 912. Anke kan støttes på,

- 1) at byretten har tilsidesat regler for sagens behandling eller anvendt disse forkert,
 - 2) at straffens størrelse ikke står i passende forhold til lovovertrædelsen,
 - 3) at byretten ved afgørelsen af, om tiltalte skal dømmes, har anvendt loven urigtigt, eller
 - 4) at spørgsmålet om, hvorvidt tiltalte skal dømmes, er urigtigt afgjort som følge af fejlagtig bedømmelse af beviserne i sagen.
- Stk. 2.* Tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling, som retten ikke påser af egen drift, kan kun benyttes som ankegrund efter stk. 1, nr. 1, hvis parten har fremsat indsigelse herom under sagens behandling i byretten.

Stk. 3. En anke anses for at omfatte bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, jf. stk. 1, nr. 4, medmindre andet fremgår af ankemeddelelsen.

§ 913. Den, der anker, skal i ankemeddelelsen anføre, hvad anken støttes på, jf. § 912. Hvor særlige grunde taler for det, kan landsretten give den pågældende adgang til at angive begrundelsen for anken efter ankefristens udløb.

§ 914. Når anke er sket, kan modparten anmode landsretten om straks at afvise ankesagen, hvis

- 1) de frister og fremgangsmåder, der er fastsat i dette kapitel, ikke er overholdt,
- 2) den, der anker, mangler beføjelse til at anke,
- 3) den påberåbte ankegrund utvivlsomt ikke kan føre til ophævelse af dommen eller
- 4) anke er udelukket efter § 902.

Stk. 2. Retten kan endvidere afvise sagen af egen drift af de i stk. 1 nævnte grunde.

Stk. 3. Afvisning efter stk. 1 eller stk. 2 sker ved kendelse i et retsmøde, der ikke er offentligt, efter at der er givet den part, der anker, adgang til at udtale sig mundtligt eller skriftligt.

§ 915. Hvis landsretten ikke straks afviser anken, beskikker landsrettens præsident en forsvarer for tiltalte, hvis denne ikke selv har valgt en forsvarer.

§ 916. Retsmøder, som afholdes inden hovedforhandlingen, er ikke offentlige. Reglerne i § 748, stk. 8-10, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Anmodninger til retten, som ikke fremsættes mundtligt i et retsmøde, indleveres skriftligt til retten. Er tiltalte fængslet, kan tiltaltes henvendelse til retten fremsættes over for fængselsbestyreren, som skal gøre notat herom i en dertil indrettet bog. Udskrift sendes uden ophold til retten.

§ 917. Hvis anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, finder en fuldstændig ny hovedforhandling sted for landsretten. Anken forberedes, behandles og afgøres efter reglerne i kapitel 77-79, medmindre andet er bestemt i dette kapitel. Reglerne i §§ 926-930 finder ikke anvendelse.

Stk. 2. Hvis anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, behandles sagen efter reglerne i kapitel 78, medmindre andet er bestemt i dette kapitel. Reglerne i § 748, stk. 8-10, finder tilsvarende anvendelse under hovedforhandlingen. Reglen i § 854 finder ikke anvendelse.

§ 918. Anklagemyndigheden udarbejder en ekstrakt, der skal indeholde

- 1) udskrift af byrettens dom,
- 2) udskrift af retsbogen vedrørende hovedforhandlingen ved byretten og
- 3) de dokumenter, der er nævnt i § 837, stk. 1, og § 839, stk. 1.

Stk. 2. Ekstrakten indsendes til landsretten og forsvareren så vidt muligt senest 2 uger før hovedforhandlingen. Landsrettens præsident fastsætter antallet af ekstrakter.

§ 919. I sager, hvor anken omfatter beviserne for tiltaltes skyld, udarbejder anklagemyndigheden snarest muligt et anlageskrift. Anlageskriftet skal opfylde kravene i § 834 og skal herudover indeholde en henvisning til byrettens dom.

Stk. 2. Anklagemyndigheden forkynder straks en kopi af anlageskriftet for tiltalte.

Stk. 3. Forkyndes anlageskriftet inden udløbet af ankefristen, jf. § 904, er anden ankemeddelelse fra anklagemyndigheden ikke nødvendig.

§ 920. Hvis en frifindende dom er anket af anklagemyndigheden, kan landsretten afvise anken efter reglen i § 846, hvis retten

Dokumentet er Historisk

finder,

- 1) at sagen ikke er undergivet offentlig påtale,
- 2) at det påtalte forhold ikke er strafbart, eller
- 3) at strafansvar er bortfaldet ved forældelse.

Stk. 2. Udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald i et tilfælde, hvor dommen er anket af tiltalte, og hvor anken omfatter bevisbedømmelsen, kan retten ved kendelse afvise tiltaltes anke, hvis retten finder, at sagen ikke med nytte kan behandles, uden at tiltalte er til stede.

Stk. 3. Retten kan endvidere ved kendelse afvise tiltaltes anke, hvis anklageskrift eller indkaldelse ikke på sædvanlig måde har kunnet forkyndes for tiltalte, fordi denne har skiftet bopæl eller opholdssted uden at give den nødvendige meddelelse herom.

§ 921. Tiltalte har ret til at deltage i retsmøder vedrørende behandling af anken.

Stk. 2. Hvis anken ikke omfatter beviserne for tiltaltes skyld, kan sagen behandles, selv om tiltalte ikke møder. Sagen kan dog kun behandles, hvis tiltaltes forsvarer er mødt.

§ 922. Nye beviser kan føres for landsretten, hvis de vedrører omstændigheder, som retten kan tage stilling til i den pågældende sag.

Stk. 2. Anklagemyndigheden sørger for at fremskaffe sådanne beviser og giver straks meddelelse herom til forsvareren. Er der uenighed om, hvorvidt eller på hvilken måde en oplysning skal fremskaffes, eller vil dens fremskaffelse gøre det nødvendigt at udsætte sagen, træffer retten afgørelse. Beslutter retten af egen drift, at nye oplysninger skal fremskaffes, giver den pålæg herom til anklagemyndigheden.

§ 923. Tilførsler til retsbøger om forklaringer afgivet af vidner og syns- og skønsmænd under byretsbehandlingen kan ud over i de i § 871 nævnte tilfælde anvendes som bevismiddel, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om ny afhøring.

§ 924. Hvis kun tiltalte har anket, kan retten ikke idømme en strengere straf end ved byrettens dom.

§ 925. Tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling skal ikke medføre ophævelse af en anket dom, medmindre det må antages, at overholdelse af den pågældende regel kunne have medført, at sagen fik et andet udfald.

Stk. 2. Tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling, som udelukkende er fastsat af hensyn til tiltalte, kan ikke føre til en ændring af en anket dom til skade for tiltalte.

§ 926. Hvis en part har støttet anken på forhold, der kan føre til, at landsretten afsiger ny realitetsdom, kan modparten, uanset at ankefristen for dennes vedkommende er udløbet, påstå dommen ophævet på grund af fejl, der kan føre til sagens hjemvisning til fornyet behandling. Hvis en part i et sådant tilfælde vil påstå dommen ophævet, må parten give modparten meddelelse herom og om begrundelsen for påstanden i så god tid før hovedforhandlingen, at modparten får den nødvendige tid til at forberede sig.

Stk. 2. Landsretten kan, hvis særlige grunde taler for det, tillade en part at støtte en anke på forhold, som ikke er anført i partens ankemeddelelse, og som ikke er fremsat rettidigt efter § 913 eller efter stk. 1, 2. pkt., og som heller ikke skal tages i betragtning af landsretten af egen drift efter § 927. Retten udsætter sagen, hvis de nye forhold til støtte for anken gør yderligere forberedelse nødvendig for modparten.

§ 927. Landsretten kan i reglen kun afgøre, om dommen skal ændres eller ophæves af den eller de grunde, som er anført til støtte for anken. Herfra gælder dog følgende undtagelser:

- 1) Hvis kun fejl ved sagens behandling er anført til støtte for anken, kan retten, når dommen ikke ophæves af denne grund, afgøre, om loven er urigtigt anvendt til skade for tiltalte, eller om den idømte straf er uforholdsmæssig høj.
- 2) Når retten i et tilfælde, hvor tiltalte er domfældt, finder, at en væsentlig regel for sagens behandling, som har til formål at beskytte tiltalte, er tilsidesat, kan retten ophæve dommen og hjemvise sagen, hvis retten finder, at den begåede fejl gør domfældelsens rigtighed tvivlsom.

Stk. 2. Hvis en dom angår flere tiltalte eller flere lovovertrædelser begået af samme tiltalte, men kun er anket for en eller nogle tiltaltes eller lovovertrædelsers vedkommende, kan landsretten tage et forhold, som er anført til støtte for anken, i betragtning også i forhold til en tiltalt eller en lovovertrædelse, for hvis vedkommende dommen ikke er anket. Det samme gælder de forhold, som landsretten har taget i betragtning af egen drift efter stk. 1.

§ 928. Hvis landsretten kommer til det resultat, at den ankede afgørelse skal ændres, kan retten afsige ny realitetsdom, når det nødvendige grundlag herfor er til stede.

Stk. 2. Skal tiltalte i et tilfælde, hvor landsretten vil afsige ny realitetsdom, dømmes efter en straffebestemmelse, som ikke er anvendt i den dom, der er anket, og har anklagemyndigheden heller ikke for landsretten nedlagt påstand om anvendelse af denne bestemmelse, skal der være givet parterne adgang til at udtale sig herom.

§ 929. Finder retten, at den ankede afgørelse skal ændres, men at betingelserne for, at retten kan afsige realitetsdom, ikke er til stede, ophæver retten dommen. Hvis ophævelsesgrunden også helt eller delvis omfatter den behandling, som ligger til grund for dommen, ophæver retten også helt eller delvis denne behandling. Sagen hjemvises til ny behandling ved byretten, hvis den foreliggende fejl ikke er af en sådan karakter, at byretten burde have afvist sagen. Landsrettens hjemvisningsdom skal om nødvendigt angive, fra hvilket punkt den nye behandling skal begynde.

§ 930. Hvis der er afsagt hjemvisningsdom, skal anklagemyndigheden, hvis den ikke frafalder tiltale, snarest muligt på ny indbringe sagen for byretten.

Stk. 2. Hvis byretten finder det nødvendigt, kan den beslutte at genoptage behandlingen fra et tidligere punkt end angivet i

Dokumentet er Historisk

hjemvisningsdommen. Inden ny dom afsiges, skal parterne have lejlighed til at udtale sig.

Stk. 3. Var sagen kun anket fra tiltaltes side, kan strengere straf ikke idømmes end ved den tidligere dom, medmindre betingelserne for genoptagelse er til stede.

§ 931. Ved afstemningen i ankesager, der behandles under medvirken af domsmænd, jf. § 689, stk. 3, har hver dommer og hver domsmand 1 stemme. Hvis der undtagelsesvis kun medvirker 2 dommere, har hver af disse 1½ stemme. På samme måde har hver domsmand 1½ stemme, hvis der undtagelsesvis kun medvirker 2 domsmænd.

Stk. 2. Ved afstemningen om skyldsspørgsmålet i ankesager, der behandles under medvirken af nævninger, jf. § 689, stk. 2, har hver dommer og hver nævning 1 stemme. Nævningerne afgiver deres stemme først, idet retsformanden afkræver hver enkel nævning dennes stemme i den rækkefølge, hvori nævningerne er udtaget. Dernæst stemmer dommerne, således at retsformanden afgiver sin stemme sidst. En for tiltalte ugunstig afgørelse af skyldsspørgsmålet kan kun vedtages med mindst 6 stemmer fra nævningerne og mindst 2 stemmer fra dommerne.

Stk. 3. Ved afstemningen om sanktionsspørgsmålet i ankesager, der behandles under medvirken af nævninger, jf. § 689, stk. 2, har hver nævning 1 stemme, mens dommerne tilsammen har lige så mange stemmer som nævningerne. Dommerne har indbyrdes lige mange stemmer, medmindre der undtagelsesvis kun medvirker 8 nævninger. I så fald har den efter embedsalder yngste dommer 1 stemme mindre end de øvrige, medmindre der undtagelsesvis kun medvirker 2 dommere. Ved afgørelsen af sanktionen stemmer skiftevis 3 nævninger og 1 dommer, således at nævningerne stemmer først og retsformanden sidst. I øvrigt finder reglerne i §§ 214 og 216 tilsvarende anvendelse på rettens rådslagning og afstemning. Ved lige stemmetal gælder med hensyn til strafudmålingen det for tiltalte gunstigste resultat.

Kapitel 83

Anke til Højesteret

§ 932. Landsrettens domme i straffesager kan kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådan tilladelse kan meddeles, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til anke skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 14 dage efter dommens afsigelse. Hvis det er tiltalte, der vil anke, beregnes fristen efter reglerne i § 904, stk. 2 og 3. Procesbevillingsnævnet kan undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter dommens afsigelse. Hvis det er anklagemyndigheden, der vil anke, skal den samtidig med ansøgningen til Procesbevillingsnævnet underrette tiltalte om ansøgningen. Manglende underretning medfører ikke, at sagen kan afvises.

Stk. 3. Når ansøgning om tilladelse til anke er indgivet, kan Højesteret beslutte, at fuldbyrdelse af dommen skal udsættes eller standses. Dette sker i hvert fald, når anke tillades.

§ 933. Ved iværksættelse af anken til Højesteret finder reglerne i § 903, stk. 4, og §§ 905-907, 910 og 913 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Anke kan ske under henvisning til de grunde, der er nævnt i § 912, stk. 1, nr. 1-3. Reglen i § 912, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Sager om opløsning af politiske foreninger kan altid indbringes for Højesteret.

§ 934. Så snart anklagemyndigheden har forkyndt ankemeddelelsen for tiltalte eller har modtaget dennes ankemeddelelse med tilhørende begrundelse, indsender anklagemyndigheden sagens akter og en udskrift af hovedforhandlingerne for byret og landsret til Højesteret med de bemærkninger eller anmodninger, som anklagemyndigheden finder nødvendige.

§ 935. Højesteret kan straks efter anmodning eller af egen drift ved kendelse afvise anken af de grunde, der er nævnt i § 914, stk. 1, nr. 1-3, eller fordi Procesbevillingsnævnets tilladelse efter § 932 ikke foreligger.

Stk. 2. Afviser Højesteret ikke straks anken, beskikker Højesterets præsident en forsvarer for tiltalte, hvis tiltalte ikke selv har valgt en forsvarer.

§ 936. Ved Højesterets behandling af anken finder reglerne i §§ 909, 916, 921, 922 og 924-930 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Skal vidner eller syns- og skønsmænd afhøres, kan Højesteret, når retten finder det nødvendigt af hensyn til sagens fuldstændige oplysning, bestemme, at de skal afhøres i Højesteret, jf. §§ 174 og 209. Ellers sker afhøring af vidner eller syns- og skønsmænd efter reglerne i kapitel 67 og 68 ved den byret, som Højesteret anmoder herom.

Stk. 3. Højesteret kan ligeledes, hvis det findes nødvendigt til sagens fuldstændige oplysning, bestemme, at vidner eller syns- og skønsmænd, der har været afhørt tidligere, indkaldes til personlig afhøring under hovedforhandlingen i Højesteret.

§ 937. Under hovedforhandlingen har den part, som anker, først ordet. I øvrigt foregår forhandlingen i de former, som Højesteret under iagttagelse af reglerne herom i kapitel 2, 3 og 16 nærmere fastsætter. Reglerne i § 748, stk. 8-10, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Afhøring af vidner for Højesteret foregår i overensstemmelse med reglerne i §§ 866-869.«

134. § 968 ophæves, og i stedet indsættes:

»**§ 968.** Kendelser og andre beslutninger afsagt af byretten, som ikke, eller ikke for tiden, kan ankes i medfør af §§ 901-905, kan kæres til landsretten af enhver, over for hvem kendelsen eller beslutningen indeholder en afgørelse, medmindre andet er bestemt i loven.

Stk. 2. Personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, kan med de i stk. 1 angivne indskrænkninger kære kendelser om dørlukning, referatforbud og navneforbud. Kendelser om dørlukning kan dog kun kæres, hvis den kærende har været til stede eller været repræsenteret ved en person som nævnt i 1. pkt. fra samme massemedie i det retsmøde, hvor retten behandlede spørgsmålet.

Stk. 3. Domme kan kun kæres i de tilfælde, der er nævnt i §§ 1013 og 1016.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Kendelser og andre beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, kan dog, medmindre andet er bestemt i loven, kun kæres, hvis kendelsen eller beslutningen

- 1) angår sagens berømmelse,
- 2) går ud på, at sagen udsættes, afvises eller hæves,
- 3) angår fængsling, beslaglæggelse, ransagning el. lign.,
- 4) angår dørlukning, referat- eller navneforbud, billed- eller lydoptagelse eller tegning,
- 5) pålægger straf eller omkostninger eller
- 6) er rettet mod nogen, som ikke er part i sagen.

§ 968 a. Kendelser og andre beslutninger, der er afsagt af landsretten under behandling af en ankesag, kan kun kæres til Højesteret af sagens parter eller de personer, der er nævnt i § 968, stk. 2, under tilsvarende betingelser som anført i § 968 og med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådant tilladelse kan meddeles, hvis kæremålet angår spørgsmål af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til kære skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 14 dage efter kendelsens eller beslutningens afsigelse. Er det tiltalte, der vil kære, og har tiltalte ikke været til stede ved afsigelsen, regnes ansøgningsfristen fra forkyndelsen af afgørelsen. Procesbevillingsnævnet kan undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter kendelsens eller beslutningens afsigelse. Hvis det er anklagemyndigheden, der vil kære, skal den samtidig med ansøgningen til Procesbevillingsnævnet give underretning om ansøgningen til den, som kendelsen eller beslutningen vedrører. Manglende underretning medfører ikke, at sagen kan afvises.

Stk. 3. Hvis Procesbevillingsnævnet meddeler tiltalte eller anklagemyndigheden tilladelse til kære efter stk. 1, indbringer anklagemyndigheden sagen for Højesteret. Sagen skal indbringes inden 14 dage efter, at Procesbevillingsnævnet har underrettet anklagemyndigheden om tilladelsen.

Stk. 4. Kendelser og andre beslutninger, der er afsagt af landsretten under behandling af en ankesag, og som retter sig mod nogen, der ikke er part i sagen, kan kæres til Højesteret under tilsvarende betingelser som anført i § 968 uden tilladelse efter stk. 1, jf. dog § 1013, stk. 3.«

135. I § 969, stk. 1, ændres »§ 949, stk. 2,« til: »§ 910«.

136. I § 970, stk. 2, 1. pkt., ændres »undersøgelsesrets« til: »byrets« og »(§ 844)« til: », jf. § 848, stk. 2«.

137. I § 970, stk. 2, 2. pkt., ændres »§ 941, stk. 2« til: »§ 906, stk. 4«.

138. § 972, stk. 1, 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Finder den overordnede ret, at der skal indhentes nye oplysninger, giver retten pålæg herom til anklagemyndigheden. Reglen i § 922 finder herved tilsvarende anvendelse. Angår kæremålet en kendelse eller beslutning, der er truffet af en anden byret end den, hvor hovedforhandlingen i øvrigt foregår, kan landsretten give pålæg om tilvejebringelse af nye oplysninger umiddelbart til den ret, hvis kendelse eller beslutning er kæret.«

139. I § 972, stk. 2, indsættes som 2. pkt. :

»Reglerne i § 748, stk. 8-10, finder tilsvarende anvendelse.«

140. § 973 affattes således:

»§ 973. Landsrettens afgørelse i en kæresag kan kun kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådant tilladelse kan meddeles, hvis kæremålet angår spørgsmål af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Reglerne i § 968 a, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.«

141. I § 973 a indsættes efter »§ 968, stk. 1, 2. pkt.,«: »eller § 968 a, stk. 1,«.

142. I § 976, stk. 1, og § 977, stk. 1, udgår »under medvirken af nævninger eller ifølge anke«.

143. I § 977, stk. 2, og § 984, 1. pkt., ændres »§ 941, stk. 1, 2. og 3. pkt.« til: »§ 906, stk. 2 og 3, 1. pkt.«.

144. I § 979, stk. 2, 2. pkt., ændres »§ 844« til: »§ 848« og »undersøgelsesrettens« til: »byrettens«.

145. I § 983, 2. pkt., ændres »§ 687« til: »§ 689«, og 3. pkt. ophæves.

146. I § 987, stk. 1, 1. pkt., ændres »kapitel 83« til: »kapitel 82«.

147. I § 987, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 948, jf. § 949 og § 963« til: »§ 904, jf. § 910«.

148. I § 987, stk. 4, 2. pkt., ændres »§ 965 c, stk. 3, 2. pkt.« til: »§ 920, stk. 3«.

149. I § 988 ændres »§ 877« til: »§ 871«.

150. I § 990, stk. 1, 2. pkt., ændres »kapitel 83, jf. kapitel 82,« til: »kapitel 82«.

Dokumentet er Historisk

151. I § 990, stk. 2, ændres »§ 966« til: »§ 932«.
152. I § 991, stk. 1, 1. pkt., ændres »kapitel 81« til: »kapitel 80«.
153. I § 991, stk. 3, ændres »§ 834 og § 836« til: »§§ 837 og 839«.
154. § 993, 2. pkt., ophæves.
155. I § 999, stk. 4, 1. pkt., ændres »§ 936« til: »§ 899«.
156. I § 999, stk. 4, 2. pkt., ændres »§ 948« til: »§ 904«.
157. I § 1008, stk. 3, 2. pkt., ændres »§ 941, stk. 1, 3. pkt.« til: »§ 906, stk. 3, 1. pkt.«.
158. I § 1012, stk. 4, 1. pkt., ændres »§ 936« til: »§ 899« og »§ 924« til: »§ 832«.
159. I § 1013 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:
»Stk. 3. Landsrettens afgørelser om vederlag til forsvarere kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til, at afgørelsen kæres til Højesteret, hvis kæremålet angår spørgsmål af principiel karakter eller andre særlige grunde i øvrigt taler for det. Reglerne i § 968 a, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.«
Stk. 3 bliver herefter stk. 4.
160. I § 1018 e, stk. 1, 4. pkt., ændres »§ 963, stk. 3, litra a« til: »§ 904, stk. 2 og 3«.
161. I § 1018 f, stk. 1, 3. pkt., udgår »eller er den pådømt af landsret i første instans,«.
162. I § 1020 c, stk. 2, udgår », Sø- og Handelsretten«.

§ 2

I lov om retsafgifter, jf. lovebekendtgørelse nr. 806 af 24. august 2000, som ændret bl.a. ved § 15 i lov nr. 466 af 7. juni 2001 og § 6 i lov nr. 215 af 31. marts 2004 og senest ved § 2 i lov nr. 1429 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 9 affattes således:
»§ 9. Der svares ingen afgift af en sag, der genoptages.
Stk. 2. Hæver retten en sag i medfør af retsplejelovens § 361, kan afgiften forlanges tilbagebetalt.«
2. I § 64, stk. 4, nr. 1, ændres »Dommeren,« til: »Retten«.
3. § 64, stk. 4, nr. 2, ophæves.
Nr. 3 bliver herefter nr. 2.
4. I § 64, stk. 5, 1. pkt., udgår »(præsidenten)«.

§ 3

I konkursloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 118 af 4. februar 1997, som ændret bl.a. ved § 7 i lov nr. 554 af 24. juni 2005 og senest ved § 2 i lov nr. 560 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 4 affattes således:
»§ 4. I de områder, der er henlagt under Københavns Byret, retten på Frederiksberg og retterne i Glostrup og Lyngby, indgives de i § 3 nævnte anmeldelser og begæringer til Sø- og Handelsretten, jf. dog § 3, stk. 3.«
2. I § 5, stk. 2, 1. pkt., udgår »i København«.
3. I § 202 indsættes som stk. 4 :
»Stk. 4. Skifteretten vejleder om betingelserne for og fremgangsmåden ved indgivelse af begæring om gældssanering.«
4. I § 250, stk. 1, udgår », jf. retsplejelovens § 219, stk. 3,«.
5. I § 252, stk. 1 og 2, ændres »Sø- og Handelsrettens skifteafdeling« til: »Sø- og Handelsretten«.

§ 4

Dokumentet er Historisk

I lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 554 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 89, stk. 3, ændres »§§ 226 og 227« til: »§ 226«.

§ 5

I lov nr. 398 af 13. juni 1990 om kreditaftaler, som ændret bl.a. ved lov nr. 284 af 29. april 1992 og lov nr. 226 af 6. april 1994 og senest ved § 3 i lov nr. 434 af 10. juni 2003, foretages følgende ændringer:

1. § 56, stk. 4, affattes således:
»Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«
2. § 57, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 3.
3. I § 57, stk. 4, der bliver stk. 3, affattes 2. pkt. således:
»Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 6

I lov om tinglysning, jf. lovbekendtgørelse nr. 158 af 9. marts 2006, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »dommeren« og »tinglysningsdommeren« til: »retten«, »dommerens« og »tinglysningsdommerens« til: »rettens« og »Dommeren« og »Tinglysningsdommeren« til: »Retten«.
2. I overskriften til *kapitel 2* udgår »myndigheder og«.
3. § 7 affattes således:
»§ 7. Tinglysning sker i tingbogen.
Stk. 2. Der føres endvidere en dagbog.«
4. I § 9, stk. 1, 1. pkt., udgår »for vedkommende dommer«.
5. I § 9, stk. 2, 2. pkt., udgår »til dommeren«.
6. I § 10, stk. 5, 2. pkt., ændres »Dommerens tinglysningspåtegning« til: »Tinglysningspåtegningen« og »dommerens påtegning« til: »tinglysningspåtegningen«.
7. I § 13, stk. 1, 1. pkt., udgår »dommeren«.
8. I § 15, stk. 2, 1. pkt., udgår »eller ikke kan tinglyses i vedkommende retskreds«.
9. I § 17, stk. 1, udgår »i retskredsen«.
10. I § 23, stk. 3, 1. pkt., ændres »af ham« til: »af retten«.
11. § 30, 3. pkt., ophæves.
12. I § 33, 1. pkt., udgår »over for tinglysningsdommeren«.
13. § 34, stk. 1, 3. pkt., ophæves.
14. I § 34, stk. 2, 1. pkt., ændres »dommerens tinglysningspåtegning« til: »tinglysningspåtegningen«.
15. I § 42 e, stk. 1, § 42 k, stk. 1, og § 43 a, stk. 1, udgår », der for hele landet føres ved retten i Århus«.
16. I § 50 c, stk. 7, ændres »Retten i Århus« til: »Tinglysningsretten«.
17. I § 52 a, stk. 2, 3. pkt., ændres »han skønner det« til: »det skønnes« og »af de mest udbredte dagblade i retskredsen« til: »dagbladet«.

§ 7

Dokumentet er Historisk

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005, som ændret ved lov nr. 367 af 24. maj 2005, § 14 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og lov nr. 304 af 19. april 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 120, stk. 3, 3. pkt., ændres »3. pkt.« til: »4. pkt.«.

§ 8

I lov om tillæg til strandingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 625 af 15. september 1986, som ændret ved § 21, nr. 2, i lov nr. 108 af 5. marts 1988 og § 17 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »politimester« til: »politidirektør« og »politimesteren« til: »politidirektøren«.
2. I § 7, stk. 2, 1. pkt., ændres »inden strandingsstedets søret« til: »ved retten på strandingsstedet«.

§ 9

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1079 af 14. november 2005, som ændret ved lov nr. 303 af 19. april 2006 og § 21 i lov nr. 309 af 19. april 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 92 c, stk. 1, ændres »justitsministeren« til: »rigspolitichefen, hvis afgørelse ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed«.
2. I § 92 c, stk. 2, 1. pkt., ændres »justitsministeren,« til: »rigspolitichefen,«.
3. I § 92 c, stk. 2, indsættes som 3. pkt. :
»Rigspolitichefens afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«
4. I § 119, stk. 1, 1. pkt., ændres »kapitel 79-81« til: »kapitel 76-78 og 80«.
5. I § 119, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 934, stk. 1« til: »§ 897, stk. 1«.
6. I § 119, stk. 3, nr. 1, ændres »§ 922« til: »§ 831«.
7. I § 119 a, stk. 2, ændres »§ 831, stk. 1, nr. 2 og 3« til: »§ 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2«.
8. I § 138, stk. 4, 1. pkt., ændres »Politimesteren« til: »Politidirektøren«.
9. I § 138, stk. 4, 3. pkt., ændres »Politimesterens« til: »Politidirektørens«.

§ 10

I lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. lovbekendtgørelse nr. 750 af 19. oktober 1998, foretages følgende ændring:

1. I § 3 ændres »§ 962, stk. 2,« til: »§ 902«.

§ 11

I lov om udlevering af lovovertrædere, jf. lovbekendtgørelse nr. 833 af 25. august 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 16, stk. 3, 3. pkt., ændres »§ 949, stk. 2,« til: »§ 910«.

§ 12

I lov nr. 27 af 3. februar 1960 om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige, som ændret bl.a. ved lov nr. 251 af 12. juni 1975 og § 6 i lov nr. 378 af 6. juni 2002 og senest ved § 2 i lov nr. 433 af 10. juni 2003, foretages følgende ændringer:

1. I § 8, stk. 1, ændres »politimester (i København politidirektøren)« til: »politidirektør«.
2. I § 10, stk. 2, 3. pkt., ændres »§ 949, stk. 2,« til: »§ 910«.

§ 13

Dokumentet er Historisk

I lov nr. 319 af 14. maj 1997 om inkassovirksomhed, som ændret senest ved lov nr. 419 af 9. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 25, stk. 1, 3. pkt., ændres »kapitel 81« til: »kapitel 80«.

§ 14

I lov nr. 471 af 7. juni 2001 om forbud mod besøgende i bestemte lokaler foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, ændres »politimesteren, i København politidirektøren,« til: »politidirektøren«.
2. I § 3, stk. 2, 2. pkt., ændres »kapitel 81« til: »kapitel 80«.

§ 15

I lov nr. 138 af 7. maj 1937 om Underrettsdommeres og Politimestres Ansvar for deres Personale foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »Politimestres« til: »politidirektørers« og »Politimestre« til: »politidirektører«.

§ 16

I lov nr. 157 af 22. december 1876 om Opfiskning af Ankere, Ankertouge og andet Skibsredskab m.m. foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »Politimester« til: »politidirektør«.

§ 17

I lov om hunde, jf. lovbekendtgørelse nr. 259 af 12. april 2005, som ændret ved § 4 i lov nr. 554 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »politimesteren, i København politidirektøren,« til: »politidirektøren« og »Politimesteren, i København politidirektøren,« til: »Politidirektøren«.

§ 18

I lov nr. 449 af 9. juni 2004 om bortvisning og beføjelse til at meddele tilhold m.v., som ændret ved § 8 i lov nr. 554 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, stk. 1, ændres »politimesteren (politidirektøren)« til: »politidirektøren«.
2. I § 6, stk. 2, 1. og 2. pkt., ændres »Politimesteren (politidirektøren)« til: »Politidirektøren«.
3. I § 6, stk. 3, 1. pkt., ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«.

§ 19

I lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »politimesteren (politidirektøren)« til: »politidirektøren«.

§ 20

I strandingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 619 af 15. september 1986, som ændret ved § 13 i lov nr. 433 af 31. maj 2000 og § 16 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«, »Politimesteren« til: »Politidirektøren« og »Politimesterens« til: »Politidirektørens«.

§ 21

I lov om vagtvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 149 af 16. marts 1999, foretages følgende ændring:

Dokumentet er Historisk

1. I § 12 a, stk. 2, ændres »politimesteren (politidirektøren)« til: »politidirektøren«.

§ 22

I dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 344 af 13. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »Politimesteren (politidirektøren)« til: »Politidirektøren«, »politimesteren (politidirektøren)« til: »politidirektøren« og »politimesterens (politidirektørens)« til: »politidirektørens«.

§ 23

I lov om hittegods, jf. lovbekendtgørelse nr. 591 af 1. september 1986, som ændret ved lov nr. 100 af 17. februar 1998, foretages følgende ændring:

1. I § 6, stk. 1, ændres »politimesteren – i København politidirektøren –« til: »politidirektøren«.

§ 24

I lov nr. 498 af 23. december 1970 om udlevering til andet nordisk land i anledning af visse beslutninger om forsorg eller behandling foretages følgende ændring:

1. I § 4 ændres »politimesteren (politidirektøren)« til: »politidirektøren«.

§ 25

I lov nr. 223 af 8. juni 1966 om handel med brugte genstande samt pantelånervirksomhed, som ændret bl.a. ved § 3 i lov nr. 386 af 20. maj 1992 og senest ved § 20 i lov nr. 389 af 14. juni 1995, foretages følgende ændring:

1. I § 2, stk. 2, ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«, og », i København politidirektøren« udgår.

§ 26

I værgemålsloven, lov nr. 388 af 14. juni 1995, som ændret ved § 15 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, § 8 i lov nr. 552 af 24. juni 2005 og § 8 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 16, stk. 1, nr. 6, ændres »politimesteren (politidirektøren)« til: »politidirektøren«.

§ 27

I lov om spillekasinoer, jf. lovbekendtgørelse nr. 861 af 10. oktober 1994, som ændret ved lov nr. 443 af 31. maj 2000, § 5 i lov nr. 366 af 24. maj 2005 og lov nr. 420 af 9. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 20 a, stk. 4, ændres »politimesteren (politidirektøren)« til: »politidirektøren« og »politimesterens (politidirektørens)« til: »politidirektørens«.

§ 28

I lov om udgifterne i strafferetsplejen, jf. lovbekendtgørelse nr. 744 af 11. juni 1986, som ændret ved § 2 i lov nr. 367 af 18. maj 1994, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 4 og 5.

2. I § 6, 1. pkt., ændres »politimestre« til: »politidirektører«.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

§ 29

I lov nr. 302 af 30. april 2003 om statsautoriserede og registrerede revisorer, som ændret ved § 3 i lov nr. 364 af 19. maj 2004 og § 3 i lov nr. 245 af 27. marts 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 22, stk. 1, og § 23, 2. pkt., ændres »landsretten« til: »retten«.

Dokumentet er Historisk

§ 30

I lov om aktieselskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 8. oktober 2004, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 455 af 22. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. § 159 affattes således:

»§ 159. Hvor beføjelser i forbindelse med opløsning af aktieselskaber er henlagt til skifteretten, udøves de af skifteretten på selskabets hjemsted, i det af konkurslovens § 4 omhandlede område af Sø- og Handelsretten.«

§ 31

I lov om anpartsselskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 10 af 9. januar 2002, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 455 af 22. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 76, 2. pkt., ændres »Sø- og Handelsrettens skifteretsafdeling« til: »Sø- og Handelsretten«.

§ 32

I varemærkeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 782 af 30. august 2001, som ændret ved § 4 i lov nr. 451 af 10. juni 2003 og § 2 i lov nr. 1430 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 43, stk. 5, ophæves.

2. I § 43 a, § 43 c, stk. 1, og § 43 d, 1. pkt., udgår »i København«.

§ 33

I patentloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1136 af 16. november 2004, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1430 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 50, 1. pkt., udgår »i København«.

2. § 64, stk. 1, ophæves.
Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

3. § 65 affattes således:

»§ 65. Udskrift af domme i sager, der anlægges efter denne lov, sendes til patentmyndigheden ved rettens foranstaltning.«

§ 34

I lov nr. 1431 af 21. december 2005 om brugsmønstre foretages følgende ændring:

1. § 61, stk. 1 og 3, ophæves.
Stk. 2 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

§ 35

I designloven, lov nr. 1259 af 20. december 2000, som ændret ved § 2 i lov nr. 451 af 10. juni 2003 og § 3 i lov nr. 1430 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 42, stk. 1, ophæves.
Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

2. I § 42, stk. 2, der bliver stk. 1, og § 43, stk. 2 og 3, udgår »i København«.

§ 36

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret senest ved § 80 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 11, stk. 1, 1. pkt., ændres »Sager« til: »Borgerlige sager«.

§ 37

Dokumentet er Historisk

I lov om visse betalingsmidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1501 af 20. december 2004, som ændret senest ved § 40 i lov nr. 117 af 27. februar 2006, foretages følgende ændring:

1. § 19 ophæves.

§ 38

I lov nr. 364 af 18. maj 1994 om produktsikkerhed, som ændret senest ved § 13 i lov nr. 442 af 9. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. *Kapitel 7* ophæves.

§ 39

I søloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 15. juni 2004, som ændret ved lov nr. 1172 af 19. december 2003 og lov nr. 599 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 43, stk. 1, 4. pkt., ændres »de af Justitsministeriet i medfør af retsplejelovens § 6, stk. 4, beskikkede dommere« til: »de i medfør af retsplejelovens § 92 beskikkede sagkyndige«.

2. I § 45, stk. 2, 2. pkt., udgår »anlægges ved Østre Landsret og«.

3. I § 177, stk. 1, § 179, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2 og 3, § 189, stk. 4, § 195, stk. 1, 2. pkt., og stk. 5, § 203, stk. 5, § 204, stk. 4, § 217, stk. 1, 2. pkt., og stk. 5, § 224, stk. 5, § 225, stk. 4, og § 231, stk. 2, udgår »i København«.

4. I § 476, stk. 1, udgår »eller Sø- og Handelsretten i København«.

5. I § 477, stk. 3, ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«.

§ 40

I lov nr. 15 af 13. januar 1997 om skibes besætning, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1462 af 22. december 2004, foretages følgende ændring:

1. § 22, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

§ 41

I lov om tilskud til elproduktion, jf. lovbekendtgørelse nr. 490 af 13. juni 2003, som ændret senest ved § 123 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 7, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 42

I lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 786 af 9. august 2005, som ændret ved § 11 i lov nr. 408 af 8. maj 2006, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«, »Politimesteren« til: »Politidirektøren«, »politimesterens« til: »politidirektørens«, »politimesteren, i København af politidirektøren,« til: »politidirektøren« og »politimesteren, i København af politidirektøren« til: »politidirektøren«.

2. I § 15 d, stk. 5, og § 19, stk. 3, 2. pkt., ændres »kapitel 81« til: »kapitel 80«.

3. I § 34, stk. 1, 1. og 3. pkt., ændres »justitsministeren« til: »rigspolitichefen«.

§ 43

I lov nr. 349 af 17. maj 2000 om stormflod og stormfald, som ændret ved lov nr. 505 af 7. juni 2001 og § 4 i lov nr. 601 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 31, stk. 6, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

Dokumentet er Historisk

§ 44

I lov om statstilskud til dækning af udgifter til kuldioxidafgift i visse virksomheder med et stort energiforbrug, jf. lovbekendtgørelse nr. 846 af 17. november 1997, som ændret senest ved § 8 i lov nr. 1417 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 8, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 45

I næringsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 185 af 25. marts 1988, som ændret senest ved § 13 i lov nr. 606 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«.
2. I § 14, stk. 2, udgår », i København politidirektøren«.

§ 46

I lov om omsætning af fast ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 691 af 2. juli 2003, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 453 af 22. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 29 d, stk. 1, og § 29 e, 2. pkt., ændres »landsretten« til: »retten«.

*Skatteministeriet***§ 47**

I skatteforvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 758 af 2. august 2005, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 405 af 8. maj 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 37, stk. 1, nr. 3 og 4, ophæves, og i stedet indsættes:
»3) Fristen efter § 48, stk. 3, for indbringelse af sagen for en domstol i 1. instans, eller inden dennes behandling af sagen er afsluttet.
4) Fristen for anke eller kære af sagen til en domstol i 2. instans, eller inden denne domstols behandling af sagen er afsluttet.
5) Fristen for ansøgning om tredjeinstansbevilling, eller inden Højesterets behandling af sagen er afsluttet.«
2. § 39, stk. 1, nr. 3 og 4, ophæves, og i stedet indsættes:
»3) Fristen efter § 48, stk. 3, for indbringelse af sagen for en domstol i 1. instans, eller inden dennes behandling af sagen er afsluttet.
4) Fristen for anke eller kære af sagen til en domstol i 2. instans, eller inden denne domstols behandling af sagen er afsluttet.
5) Fristen for ansøgning om tredjeinstansbevilling, eller inden Højesterets behandling af sagen er afsluttet.«
3. § 50 ophæves.
4. I § 52, stk. 2, 1. pkt., ændres »landsretten« til: »domstolene« og »landsretsdom til Højesteret« til: »dom til højere instans«.
5. I § 52, stk. 2, 2. pkt., ændres », landsretten og Højesteret« til: »og den pågældende domstolsinstans«.

§ 48

I lov om stempelafgift, jf. lovbekendtgørelse nr. 321 af 21. maj 2002, som ændret senest ved § 65 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 32, stk. 1, nr. 2, affattes således:
»2. Domstolene.«

§ 49

I lov om beskatning af visse pensionskapitaler m.v. (pensionsafkastbeskatningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 899 af 22. september 2005, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 1428 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 33, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 50

Dokumentet er Historisk

I lov om indskud på etableringskonto, jf. lovbekendtgørelse nr. 951 af 12. oktober 2005, som ændret ved § 4 i lov nr. 1414 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 11 C, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 51

I toldloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 867 af 13. september 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 80, stk. 3, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 52

I lov om visse spil, lotterier og væddemål, jf. lovbekendtgørelse nr. 1077 af 11. december 2003, som ændret senest ved § 60 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 11, stk. 2, ændres »§ 831« til: »§ 834«.

§ 53

I lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 978 af 4. december 2003, som ændret bl.a. ved § 82 i lov nr. 428 af 6. juni 2005 og senest ved § 25 i lov nr. 309 af 19. april 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 23 a, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 54

I lov om Det Danske Klasselotteri A/S, jf. lovbekendtgørelse nr. 901 af 12. november 2003, foretages følgende ændring:

1. I § 4 b, stk. 2, ændres »§ 831« til: »§ 834«.

§ 55

I lov om beskatning af pensionsordninger m.v. (pensionsbeskatningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 824 af 25. august 2005, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 406 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 61, stk. 2, 2. pkt., ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 56

I lov om vurdering af landets faste ejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 740 af 3. september 2002, som ændret bl.a. ved § 81 i lov nr. 428 af 6. juni 2005 og senest ved § 11 i lov nr. 406 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 47 C, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 57

I lov om en arbejdsmarkedsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 863 af 2. september 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 20, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 58

I lov om gevinstgivende spilleautomater, jf. lovbekendtgørelse nr. 631 af 25. juli 2002, som ændret senest ved § 62 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 41, stk. 2, ændres »§ 931« til: »§ 832«.

§ 59

I lov om afgift af spillekasinoer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1145 af 2. december 2005, foretages følgende ændring:

Dokumentet er Historisk

1. I § 13, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 60

I lov om afgift af dødsboer og gaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 22. november 2005, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 406 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 42, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 61

I lov nr. 326 af 18. maj 2005 om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordning om narkotikapräkursorer foretages følgende ændring:

1. I § 5, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

§ 62

I lov om mark- og vejfred, jf. lovbekendtgørelse nr. 818 af 11. december 1987, som ændret bl.a. ved § 10 i lov nr. 1082 af 20. december 1995 og senest ved § 3 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 15, stk. 1, ændres »politimesterens« til: »politidirektørens«.

2. § 19, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

3. § 20 affattes således:

»§ 20. Vurderingsmændenes afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

§ 63

I lov om hegn, jf. lovbekendtgørelse nr. 717 af 6. august 2001, som ændret senest ved § 34 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 43, stk. 1, indsættes som 2. pkt. :

»Parterne kan dog, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten kan indbringes for domstolene, uden at hegnsynet har behandlet sagen.«

§ 64

I lov nr. 450 af 22. maj 2006 om biavl foretages følgende ændringer:

1. § 11 affattes således:

»§ 11. Tvister om erstatning efter § 10 kan indbringes for et voldgiftsnævn.

Stk. 2. Parterne kan, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten kan indbringes for domstolene, uden at voldgiftsnævnet har behandlet sagen.«

2. § 14 affattes således:

»§ 14. Voldgiftsnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

§ 65

I lov nr. 535 af 24. juni 2005 om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven), som ændret ved § 4 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 10 ophæves.

§ 66

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 372 af 9. maj 2006, som ændret ved § 1 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

Dokumentet er Historisk

1. I § 133, stk. 2, ændres »§ 931, stk. 2« til: »§ 832, stk. 2«.

§ 67

I lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 8. juli 2004, som ændret ved § 7 i lov nr. 404 af 1. juni 2005 og lov nr. 435 af 15. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 30, stk. 2, ændres »§ 831, stk. 1, nr. 2 og 3« til: »§ 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2«.

§ 68

I lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004, som ændret senest ved § 33 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 29, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 69

I lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 3. maj 2001, som ændret senest ved lov nr. 278 af 5. april 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 18, stk. 6, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 70

I lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven), som ændret bl.a. ved § 38 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og senest ved lov nr. 381 af 3. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 23, stk. 2, ændres »§ 831, stk. 1, nr. 2 og 3« til: »§ 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2«.

§ 71

I økologiloven, lov nr. 118 af 3. marts 1999, som ændret senest ved § 8 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 4, 3. pkt., ændres »kapitel 81« til: »kapitel 80«.

2. I § 14, stk. 2, ændres »§ 931, stk. 2 og 3« til: »§ 832, stk. 2 og 3«.

§ 72

I lov om planteskadegørere, jf. lovbekendtgørelse nr. 687 af 18. juli 1996, som ændret ved § 2 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 13, stk. 6, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 73

I lov om ophørsstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, som ændret bl.a. ved § 10 i lov nr. 404 af 1. juni 2005 og senest ved § 8 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 20, stk. 8, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 74

I lov nr. 266 af 6. maj 1993 om journal over brug af plantebeskyttelsesmidler og eftersyn af udstyr til udbringning af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget, som ændret ved § 6 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 6, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

§ 75

Dokumentet er Historisk

I lov om patientforsikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 24. marts 1997, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 430 af 10. juni 2003, foretages følgende ændring:

1. I § 16, stk. 1, ændres »landsretten« til: »retten«.

§ 76

I lov nr. 1120 af 20. december 1995 om erstatning for lægemiddelskader, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 430 af 10. juni 2003, foretages følgende ændring:

1. I § 20, stk. 4, 1. pkt., ændres »landsretten« til: »retten«.

§ 77

I lov nr. 547 af 24. juni 2005 om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, som ændret ved § 95 i lov nr. 451 af 22. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 36, stk. 1, og § 57, stk. 4, 1. pkt., ændres »landsretten« til: »retten«.

§ 78

I lov om apoteksvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 657 af 28. juli 1995, som ændret senest ved § 96 i lov nr. 451 af 22. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 28, stk. 3, indsættes som 2. pkt. :

»Parterne kan dog, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten kan indbringes for domstolene uden at have været behandlet ved voldgift.«

§ 79

I lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 140 af 3. marts 2004, som ændret bl.a. ved § 9 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 8 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved lov nr. 1394 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 58, stk. 2, ændres »§ 831, stk. 1, nr. 2 og 3« til: »§ 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2«.

§ 80

I sundhedsloven, lov nr. 546 af 24. juni 2005, som ændret ved § 2 i lov nr. 1395 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 181, stk. 2, ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«.

2. I § 186, stk. 2, 4. pkt., ændres »§ 949, stk. 2« til: »§ 910«.

§ 81

I lov nr. 1180 af 12. december 2005 om lægemidler foretages følgende ændring:

1. I § 93, stk. 4, 1. pkt., ændres »politimester« til: »politidirektør«.

§ 82

I lov nr. 114 af 21. marts 1979 om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme, som ændret bl.a. ved lov nr. 139 af 2. marts 1994 og § 2 i lov nr. 345 af 17. maj 2000 og senest ved § 1 i lov nr. 545 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. Overalt i loven ændres »politimester« til: »politidirektør«, »Politimesteren« til: »Politidirektøren« og »politimesteren« til: »politidirektøren«.

*Socialministeriet***§ 83**

I lov nr. 573 af 24. juni 2005 om social service, som ændret senest ved § 10 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, foretages følgende

Dokumentet er Historisk

ændringer:

1. I § 62, stk. 3, 1. pkt., ændres »landsretten eller Højesteret« til: »domstolene«.
2. I § 135, stk. 1, § 169, stk. 1, og § 170, stk. 3, ændres »landsretten« til: »retten«.
3. § 135, stk. 2, ophæves.
4. § 170, stk. 1, affattes således:
»Byretten tiltrædes under hovedforhandlingen af et retsmedlem, der er sagkyndig i børneforsorg, og et retsmedlem, der er sagkyndig i børne- eller ungdomspsykiatri eller i psykologi.«
5. § 171 ophæves.
6. I § 172, stk. 1, 1. pkt., ændres »dommere« til: »sagkyndige«.
7. I § 172, stk. 2, 2. pkt., ændres »dommer« til: »sagkyndig«.
8. I § 172, stk. 4, 1. pkt., ændres »dommere foretages af præsidenten for vedkommende landsret« til: »sagkyndige foretages af retsformanden«.

§ 84

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 847 af 8. september 2005, som ændret bl.a. ved lov nr. 574 af 24. juni 2005 og senest ved § 11 i lov nr. 434 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 73, stk. 1, ændres »landsretten« til: »retten«.

§ 85

I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 395 af 2. maj 2006, som ændret senest ved § 15 i lov nr. 606 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 107, stk. 1, indsættes som 3. pkt. :
»Parterne kan dog, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten kan indbringes for boligretten, uden at huslejenævnet og i Københavns Kommune ankenævnet har behandlet sagen.«
2. I § 110, stk. 2, 1. pkt., og § 112, stk. 2, ændres »domsforhandlingen« til: »hovedforhandlingen«.

§ 86

I lov om leje af almene boliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 394 af 2. maj 2006, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 575 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 107, stk. 1, indsættes som 3. pkt. :
»Parterne kan dog, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten kan indbringes for boligretten, uden at beboerklagenævnet har behandlet sagen.«

§ 87

I lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1256 af 7. december 2005, som ændret ved § 36 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og § 4 i lov nr. 1421 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 46, stk. 5, § 77, stk. 6, 4. pkt., og § 78, stk. 13, 4. pkt., ophæves.
2. § 92, stk. 5, affattes således:
»Stk. 5. Parterne kan, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten med de begrænsninger, som følger af stk. 1, kan indbringes for boligretten, uden at byfornyelsesnævnet har behandlet sagen. Stk. 3 finder tilsvarende anvendelse. Ligeledes kan klageren indbringe sagen for boligretten med de begrænsninger, som følger af stk. 1, uden at afvente nævnets afgørelse, hvis nævnet ikke har truffet afgørelse inden udløbet af fristen herfor i § 90, stk. 1. Stk. 3 og 4 finder tilsvarende anvendelse.«

Miljøministeriet

§ 88

Dokumentet er Historisk

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 883 af 18. august 2004, som ændret senest ved lov nr. 571 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 62, stk. 5, ophæves.

§ 89

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001, som ændret senest ved § 12 i lov nr. 408 af 8. maj 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 101, stk. 3, ophæves.
2. I § 110 a, stk. 2, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 90

I lov nr. 370 af 2. juni 1999 om forurennet jord, som ændret senest ved lov nr. 568 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 87, stk. 3, ophæves.

§ 91

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 18. august 2004, som ændret senest ved lov nr. 566 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 43, stk. 3, ophæves.

§ 92

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004, som ændret senest ved lov nr. 567 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 88, stk. 3, ophæves.

Beskæftigelsesministeriet

§ 93

I lov nr. 414 af 1. juni 1994 om varsling m.v. i forbindelse med afskedigelser af større omfang, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 523 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 14 ophæves.

Kulturministeriet

§ 94

I lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, jf. lovbekendtgørelse nr. 911 af 14. oktober 2001, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 562 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 12, stk. 5, 2. pkt., ophæves.

Transport- og Energiministeriet

§ 95

I lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 672 af 19. august 1999, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 583 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 26, stk. 1, ophæves.
Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 1 og 2.

§ 96

Dokumentet er Historisk

I lov om offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 671 af 19. august 1999, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 583 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 65, stk. 1, affattes således:

»Søgsmål om ekspropriation efter denne lov skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.«

§ 97

I lov om luftfart, jf. lovbekendtgørelse nr. 1484 af 19. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 149, stk. 15, 1. pkt., ændres »kapitel 80« til: »kapitel 77 og 78«.

2. I § 149, stk. 15, 2. pkt., ændres »kapitel 81« til: »kapitel 80«.

Forsvarsministeriet

§ 98

I militær disciplinarlov, lov nr. 532 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 18, stk. 4, 1. og 2. pkt., ændres »byretten« til: »retten«.

§ 99

I værnepligtsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 225 af 13. marts 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 36, stk. 3, ændres »§ 930, jf. § 926,« til: »§ 895«.

§ 100

I militær retsplejelov, lov nr. 531 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 7, stk. 1, ændres »politimestrene« til: »politidirektørerne«.

§ 101

I beredskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 137 af 1. marts 2004, som ændret ved lov nr. 534 af 24. juni 2005 og § 2 i lov nr. 1060 af 9. november 2005, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »politimesteren« til: »politidirektøren«.

2. I § 17, stk. 1, udgår », jf. retsplejelovens § 108«.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

§ 102

I lov nr. 1389 af 21. december 2005 om markedsføring foretages følgende ændring:

1. § 21 ophæves.

§ 103

I lov nr. 456 af 10. juni 2003 om forbrugerklager (forbrugerklageloven), som ændret ved § 29 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. I § 3, stk. 2, ændres »udsætter retten sagen på ubestemt tid« til: »hæver retten sagen«.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

§ 104

Dokumentet er Historisk

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 826 af 24. august 2005, som ændret bl.a. ved § 31 i lov nr. 542 af 24. juni 2005 og senest ved i lov nr. 429 af 10. maj 2006, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 46 e indsættes:

» § 46 f. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan fastsætte regler om krav til tolke, der anvendes af myndigheder på Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations område.«

2. I § 48, stk. 1, 1. pkt., ændres »politimester eller politidirektøren« til: »politidirektør«.

3. I § 48, stk. 1, 2. pkt., ændres », vedkommende politimester eller politidirektøren« til: »eller politidirektøren«.

Ikrafttræden m.v.

§ 105

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2007, jf. dog stk. 2-22 og § 106.

Stk. 2. Reglerne om retternes saglige og stedlige kompetence og om rettens sammensætning som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, 55, 58-60, 77, 79, 113, 115, 122 og 123, og §§ 4-6, 8, 29, 32-40, 46, 47, 75-77, 83, 84, 87-96, 98 og 102 finder anvendelse i borgerlige sager, der anlægges efter lovens ikrafttræden, eller som henvises til behandling ved byretten i medfør af stk. 8, og i straffesager, hvor der ved lovens ikrafttræden ikke er rejst tiltale i 1. instans, jf. dog stk. 6, 2. pkt.

Stk. 3. Retsplejelovens kapitel 33 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 86, finder anvendelse i sager, der anlægges efter lovens ikrafttræden, eller som henvises til behandling ved byretten i medfør af stk. 8.

Stk. 4. Retsplejelovens §§ 370 og 390 som affattet henholdsvis ændret ved denne lovs § 1, nr. 90 og 100, finder anvendelse på aftaler om at udelukke anke, der er indgået efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. Retsplejelovens kapitel 39 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 102, finder anvendelse i sager, der anlægges efter den 1. januar 2008.

Stk. 6. Retsplejelovens fjerde bog, tredje afsnit, og kapitel 82 og 83 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 132 og 133, finder anvendelse i straffesager, hvor der ved lovens ikrafttræden ikke er rejst tiltale i 1. instans, eller som genoptages efter lovens ikrafttræden. Sager, der i medfør af retsplejelovens § 686, stk. 4 og 5, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 113, behandles under medvirken af nævninger, og hvor tiltale i 1. instans rejses inden den 1. januar 2008, eller som genoptages inden denne dato, behandles dog efter de hidtil gældende regler.

Stk. 7. Genoptages en sag, der er behandlet efter de hidtil gældende regler under medvirken af nævninger, efter den 1. januar 2008, finder en fuldstændig ny hovedforhandling sted for byretten. Det afgøres efter retsplejelovens §§ 686 og 687 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 113, om lægdommere skal medvirke ved byrettens behandling af sagen.

Stk. 8. Borgerlige sager i 1. instans, der ved lovens ikrafttræden verserer ved landsret, kan efter høring af parterne henvises til fortsat behandling ved byret, såfremt sagen

- 1) er anlagt efter den 1. juli 2006,
- 2) er anlagt ved landsretten eller er henvist til landsretten i medfør af den hidtil gældende regel i retsplejelovens § 227, stk. 1,
- 3) ikke er af principiel karakter og
- 4) må antages at kunne afgøres væsentligt hurtigere ved byretten.

Stk. 9. Nævninge- og domsmandslistor for hver landsrets-nævningekreds og hver byretskreds i landsrets-nævningekredsen, jf. retsplejelovens §§ 68 og 74 som affattet henholdsvis ændret ved denne lovs § 1, nr. 35, 37 og 38, dannes første gang for et tidsrum af 1 år regnet fra den 1. januar 2007.

Stk. 10. Advokater, der ved en byret er antaget til at udføre sager for parter, der har fri proces, jf. retsplejelovens § 336, eller til at beskikkes som offentlig forsvarer, jf. retsplejelovens § 733, anses fra lovens ikrafttræden som antaget ved byretten i den retskreds, hvori den hidtidige retskreds indgår. Advokater, der er antaget ved retten i Tårnby, anses dog ikke for antaget ved Københavns Byret. Såfremt den hidtidige retskreds deles mellem flere retskredse, anses advokaten for antaget ved retten i den retskreds, i hvilken advokaten har kontor, eller hvortil advokaten i mangel heraf har sin nærmeste tilknytning. Advokater, der er antaget ved Københavns Byret, anses dog som antaget ved både Københavns Byret og retten på Frederiksberg. I tvivlstilfælde afgør justitsministeren, ved hvilken ret en advokat skal anses for antaget.

Stk. 11. Reglerne i stk. 10, 1. og 3.-5. pkt., finder tilsvarende anvendelse på autoriserede bobestyrere, jf. dødsboskiftelovens § 11, og auktionsledere, jf. § 3 i lov om offentlig auktion ved auktionsledere.

Stk. 12. Sager, der ved lovens ikrafttræden verserer ved en byret, overgår til behandling ved byretten i den retskreds, hvori den hidtidige retskreds indgår. Såfremt den hidtidige retskreds deles mellem flere retskredse, overgår sagen til behandling ved den stedligt kompetente byret.

Stk. 13. Genoptagelse og fornyet behandling efter hjemvisning sker ved byretten i den retskreds, hvortil det hidtidige hovedtingsted for den ret, der har truffet afgørelse i sagen, nu hører.

Stk. 14. Nedsættelsen af antallet af landsdommere ved Østre Landsret, jf. retsplejelovens § 5, stk. 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, sker ved de tre første tilfælde af ledighed i en fast stilling efter lovens ikrafttræden.

Stk. 15. Retsplejelovens regler om fuldmægtige ved domstolene finder tilsvarende anvendelse med hensyn til justitssekretærer, der er udnævnt før lovens ikrafttræden.

Stk. 16. Med virkning fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende og indtil den 1. januar 2007 kan der ske midlertidig beskikkelse efter retsplejelovens § 44 a i tilfælde af ledighed i en stilling som dommer ved en af de retter, der er omfattet af retsplejelovens § 17, stk. 4 (bortset fra retten i Rønne), eller i en stilling som administrerende byretsdommer.

Stk. 17. Præsidenterne for retterne i Hjørring, Randers, Viborg, Holstebro, Herning, Horsens, Kolding, Esbjerg, Sønderborg, Svendborg, Nykøbing Falster, Næstved, Holbæk, Hillerød, Helsingør, Lyngby og Glostrup og retten på Frederiksberg kan udnævnes indtil 6 måneder før lovens ikrafttræden.

Dokumentet er Historisk

Stk. 18. Politidirektørerne for de i § 109 nævnte politikredse kan udnævnes indtil 6 måneder før lovens ikrafttræden.

Stk. 19. En forsikringstager kan ikke opsige en forsikringsaftale på grund af en ændring af forsikringsvilkårene, som alene er begrundet med indførelsen af regler om en småsagsproces, jf. retsplejelovens kapitel 39 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 102, eller med den ændring af størrelsen af sagsomkostningerne, der er en følge af denne lov.

Stk. 20. Lovens § 1, nr. 32, og § 104, nr. 1, træder i kraft den 1. juli 2006.

Stk. 21. Første gang der beskikkes medlemmer til Procesbevillingsnævnet i medfør af retsplejelovens § 23, stk. 2, som affattet ved § 1, nr. 3, i lov nr. 554 af 24. juni 2005, sker beskikkelsen af landsdommeren og dennes suppleant eller suppleanter for en periode på 2 år og 6 måneder. Dette medlem og dets suppleant eller suppleanter har ret til genbeskikkelse for yderligere 2 år.

Stk. 22. Arresthusene uden for København bestyres indtil den 1. januar 2008 af politidirektørerne.

§ 106

Stk. 1. Domstolsstyrelsen fastsætter tidspunkterne for ansættelsen af de yderligere dommere ved byretterne i medfør af retsplejelovens § 9, stk. 13, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3. De yderligere dommere ansættes dog senest den 1. januar 2011. Indtil Tinglysningssretten har overtaget tinglysning i bilbogen, andelsboligbogen og personbogen fra retten i Århus, kan der højst udnævnes yderligere 3 dommere ved retten i Århus i henhold til retsplejelovens § 9, stk. 13, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3.

Stk. 2. Tinglysningssretten overtager tinglysningen fra byretterne efter Domstolsstyrelsens nærmere bestemmelse. Indtil Tinglysningssretten har overtaget tinglysningen fra byretterne, sker tinglysning ved de byretter, som Domstolsstyrelsen bestemmer. Byretternes afgørelser vedrørende tinglysning kan kæres til landsretten, og retsplejelovens § 19, stk. 4, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, finder tilsvarende anvendelse ved byretterne.

Stk. 3. Lovens § 1, nr. 61, 64, 66, 67, 68 og 130, og retsplejelovens § 831, stk. 8, og § 854 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 132, træder i kraft efter justitsministerens nærmere bestemmelse. Retsplejelovens § 353, stk. 6, § 365, stk. 4 og 5, § 378, stk. 3, § 386 a, § 398, stk. 2, 3. pkt., og § 506 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 86, 87, 92, 97, 101 og 107, finder anvendelse på telekommunikation med billede efter justitsministerens nærmere bestemmelse.

§ 107

Lov nr. 219 af 1. maj 1940 om skærpet Straf for visse Overtrædelser af Borgerlig Straffelov og om Ændring af Politilovgivningen ophæves.

§ 108

Landets inddeling i byretskredse fastlægges således:

- 1) *Retten i Hjørring* : Brønderslev-Dronninglund Kommune, Frederikshavn Kommune, Hjørring Kommune, Jammerbugt Kommune og Læsø Kommune.
- 2) *Retten i Aalborg* : Mariagerfjord Kommune, Rebild Kommune, Vesthimmerlands Kommune og Aalborg Kommune.
- 3) *Retten i Randers* : Favrskov Kommune, Norddjurs Kommune, Randers Kommune og Syddjurs Kommune.
- 4) *Retten i Århus* : Odder Kommune, Samsø Kommune og Århus Kommune.
- 5) *Retten i Viborg* : Silkeborg Kommune, Skive Kommune og Viborg Kommune.
- 6) *Retten i Holstebro* : Holstebro Kommune, Lemvig Kommune, Morsø Kommune, Struer Kommune og Thisted Kommune.
- 7) *Retten i Herning* : Herning Kommune, Ikast-Brande Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune.
- 8) *Retten i Horsens* : Hedensted Kommune, Horsens Kommune og Skanderborg Kommune.
- 9) *Retten i Kolding* : Billund Kommune, Fredericia Kommune, Kolding Kommune og Vejle Kommune.
- 10) *Retten i Esbjerg* : Esbjerg Kommune, Fanø Kommune, Varde Kommune og Vejen Kommune.
- 11) *Retten i Sønderborg* : Haderslev Kommune, Sønderborg Kommune, Tønder Kommune og Aabenraa Kommune.
- 12) *Retten i Odense* : Assens Kommune, Bogense Kommune, Kerteminde Kommune, Middelfart Kommune og Odense Kommune.
- 13) *Retten i Svendborg* : Faaborg-Midtfyn Kommune, Langeland Kommune, Nyborg Kommune, Svendborg Kommune og Ærø Kommune.
- 14) *Retten i Nykøbing Falster* : Guldborgsund Kommune, Lolland Kommune og Vordingborg Kommune.
- 15) *Retten i Næstved* : Fakse Kommune, Næstved Kommune, Slagelse Kommune og Sorø Kommune.
- 16) *Retten i Holbæk* : Holbæk Kommune, Kalundborg Kommune og Odsherred Kommune.
- 17) *Retten i Roskilde* : Greve Kommune, Køge Kommune, Lejre Kommune, Ringsted Kommune, Roskilde Kommune, Solrød Kommune og Stevn Kommune.
- 18) *Retten i Hillerød* : Allerød Kommune, Egedal Kommune, Frederikssund Kommune, Frederiksværk-Hundested Kommune og Hillerød Kommune.
- 19) *Retten i Helsingør* : Fredensborg Kommune, Gribskov Kommune, Helsingør Kommune og Hørsholm Kommune.
- 20) *Retten i Lyngby* : Furesø Kommune, Gentofte Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune og Rudersdal Kommune.
- 21) *Retten i Glostrup* : Albertslund Kommune, Ballerup Kommune, Brøndby Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune, Herlev Kommune, Hvidovre Kommune, Høje Taastrup Kommune, Ishøj Kommune, Rødovre Kommune og Vallensbæk Kommune.
- 22) *Retten på Frederiksberg* : Frederiksberg Kommune, Bispebjerg-Brønshøj Provsti, Valby-Vanløse Provsti og Sydhavn Sogn.
- 23) *Københavns Byret* : Dragør Kommune, den del af Københavns Kommune, der ikke henlægges til retten på Frederiksberg, og Tårnby Kommune.
- 24) *Retten på Bornholm* : Bornholms Kommune og Christiansø (Ertholmene).

§ 109

Landets inddeling i politikredse fastlægges således:

Dokumentet er Historisk

- 1) *Nordjyllands Politi* : Brønderslev-Dronninglund Kommune, Frederikshavn Kommune, Hjørring Kommune, Jammerbugt Kommune, Læsø Kommune, Mariagerfjord Kommune, Rebild Kommune, Vesthimmerlands Kommune og Aalborg Kommune.
- 2) *Østjyllands Politi* : Favrskov Kommune, Norddjurs Kommune, Odder Kommune, Randers Kommune, Samsø Kommune, Syddjurs Kommune og Århus Kommune.
- 3) *Midt- og Vestjyllands Politi* : Herning Kommune, Holstebro Kommune, Ikast-Brande Kommune, Lemvig Kommune, Morsø Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Silkeborg Kommune, Skive Kommune, Struer Kommune, Thisted Kommune og Viborg Kommune.
- 4) *Sydøstjyllands Politi* : Billund Kommune, Fredericia Kommune, Hedensted Kommune, Horsens Kommune, Kolding Kommune, Skanderborg Kommune og Vejle Kommune.
- 5) *Syd- og Sønderjyllands Politi* : Esbjerg Kommune, Fanø Kommune, Haderslev Kommune, Sønderborg Kommune, Tønder Kommune, Varde Kommune, Vejen Kommune og Aabenraa Kommune.
- 6) *Fyns Politi* : Assens Kommune, Bogense Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Kerteminde Kommune, Langeland Kommune, Middelfart Kommune, Nyborg Kommune, Odense Kommune, Svendborg Kommune og Ærø Kommune.
- 7) *Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi* : Fakse Kommune, Guldborgsund Kommune, Lolland Kommune, Næstved Kommune, Slagelse Kommune, Sorø Kommune og Vordingborg Kommune.
- 8) *Midt- og Vestsjællands Politi* : Greve Kommune, Holbæk Kommune, Kalundborg Kommune, Køge Kommune, Lejre Kommune, Odsherred Kommune, Ringsted Kommune, Roskilde Kommune, Solrød Kommune og Stevn Kommune.
- 9) *Nordsjællands Politi* : Allerød Kommune, Egedal Kommune, Fredensborg Kommune, Frederikssund Kommune, Frederiksværk-Hundested Kommune, Furesø Kommune, Gentofte Kommune, Gribskov Kommune, Helsingør Kommune, Hillerød Kommune, Hørsholm Kommune, Lyngby-Taarbæk Kommune og Rudersdal Kommune.
- 10) *Københavns Vestegns Politi* : Albertslund Kommune, Ballerup Kommune, Brøndby Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune, Herlev Kommune, Hvidovre Kommune, Høje Taastrup Kommune, Ishøj Kommune, Rødovre Kommune og Vallensbæk Kommune.
- 11) *Københavns Politi* : Dragør Kommune, Frederiksberg Kommune, Københavns Kommune og Tårnby Kommune.
- 12) *Bornholms Politi* : Bornholms Kommune og Christiansø (Ertholmene).

§ 110

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Lovens §§ 7, 77, 82 og 97 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Stk. 3. Lovens §§ 25, 29, 46, 54 og 79 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 4. Lovens §§ 3-5, 10-14, 18, 19, 21, 24, 26, 30-35, 37, 39, 40, 75, 76, 80, 90, 98, 100, 101, 103 og 104 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Fredensborg Slot, den 8. juni 2006

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Lene Espersen

Dokumentet er Historisk**LBK nr 1166 af 20/12/1995 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 30-12-1995

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 415 af 31/05/2000

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber)(* 1)

(Klagenævnsløven)

Herved bekendtgøres lov nr. 344 af 6. juni 1991 om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber), med de ændringer, der følger af lov nr. 1006 af 19. december 1992 (lov om ændring af lov om Klagenævnet for Udbud) og lov nr. 206 af 29. marts 1995 (lov om ændring af lov om Klagenævnet for Udbud).

§ 1. Klagenævnet for Udbud behandler klager over overtrædelser af

- 1) Fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter og tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller
- 3) bekendtgørelser udstedt i medfør af den i nr. 2 nævnte lov.

Stk. 2. Nævnet kan i øvrigt behandle klager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 2. Nævnet kan behandle klager over ordregivere, jf. § 3, som påstås at have tilsidesat de regler, der er nævnt i § 1, især ved at have

- 1) handlet i strid med udbudsreglerne, herunder undladt at udbyde,
- 2) tilsidesat reglerne om offentliggørelse, meddelelser og frister,
- 3) tilsidesat kravene til tekniske specifikationer,
- 4) ulovligt udelukket eller diskrimineret ansøgere eller bydende ved tildeling af kontrakter,
- 5) undladt at pålægge personer eller virksomheder, der har modtaget et offentligt tilskud på mere end 50 pct. til visse bygge- og anlægsarbejder, at følge fremgangsmåderne for offentlige bygge- og anlægskontrakter eller
- 6) undladt at pålægge personer eller virksomheder, der har fået overdraget at udføre en offentlig udbudsopgave, ikke at diskriminere.

Stk. 2. Senest samtidig med at en klage indbringes for nævnet, skal klageren skriftligt underrette den ordregivende myndighed om den påståede overtrædelse og om, at klagen indbringes for nævnet.

§ 3. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder, offentligretlige organer og offentligretlige juridiske personer og sammenslutninger af en eller flere af disse myndigheder eller offentligretlige organer og offentligretlige juridiske personer samt koncessionshavere.

Stk. 2. Ordregivere er i øvrigt:

- 1) Offentlige virksomheder, som driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation som omhandlet i artikel 2 og artikel 6, stk. 2, i Rådets direktiv nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, samt
- 2) virksomheder, som ikke er offentlige virksomheder, og som på grundlag af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed som nævnt i nr. 1.

Dokumentet er Historisk

§ 4. Klage efter § 1, stk. 1, kan indgives af

- 1) enhver, der har en retlig interesse heri, samt
- 2) de organisationer og offentlige myndigheder, som erhvervsministeren tillægger klageadgang.

Stk. 2. Nævnet kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen har en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til støtte for klageren eller den indklagede ordregiver.

§ 5. Klagenævnet kan afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis, herunder annullere ulovlige beslutninger, midlertidigt afbryde en udbudsprocedure eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen. Klagenævnet skal afvise sager mod en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel.

Stk. 2. Krav om erstatning kan ikke behandles ved nævnet.

Stk. 3. Klagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Klagenævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende. Finder indbringelsen ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig. Klagenævnets afgørelse efter stk. 1, 2. pkt., om afvisning af en sag kan ikke indbringes for domstolene.

§ 6. En ordregivers overtrædelse af de i § 1, stk. 1, omhandlede bestemmelser straffes med bøde. Er overtrædelse begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan et bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune, eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Stk. 2. Sager om overtrædelse som nævnt i stk. 1 er undergivet privat påtale, når den er begået af en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel.

Stk. 3. Under en sag som nævnt i stk. 2 eller under en selvstændig sag kan der nedlægges påstand om annullation af ulovlige beslutninger, midlertidig afbrydelse af en udbudsprocedure, eller at ordregiver skal lovliggøre udbudsforretningen. Sådanne påstande kan alene tages under pådømmelse, såfremt der er sket offentlig påtale efter stk. 5 eller efter retsplejelovens § 727, stk. 2 og 3. I modsat fald afvises sagen, for så vidt angår sådanne påstande.

Stk. 4. Sag efter stk. 2 og 3 anlægges ved Sø- og Handelsretten i København og behandles som hastesag. For sådanne sager betales alene 500 kr. i retsafgift.

Stk. 5. Såfremt en handling, der indeholder en lovovertrædelse, som efter stk. 2 er henvist til privat forfølgning, tillige indeholder en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og som kan medføre højere straf end bøde, kan påtalemyndigheden uanset bestemmelsen i stk. 2 forfølge begge lovovertrædelser under et. En sag med privat påtale efter stk. 2 afvises i så fald af Sø- og Handelsretten, for så vidt angår påstanden om straf.

§ 7. Nævnet består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer.

Stk. 2. Formandskabets og nævnets medlemmer udpeges af erhvervsministeren for en periode af 4 år. Formandskabets medlemmer skal opfylde betingelserne for at blive udnævnt til dommer. Nævnets medlemmer udpeges blandt personer, der har kendskab til bygge- og anlægsvirksomhed, offentlig indkøbsvirksomhed, transport og anden tilknyttet erhvervsvirksomhed.

§ 8. Ved afgørelsen af den enkelte sag deltager formanden eller en næstformand. Formandskabet kan dog bestemme, at formanden og en næstformand eller to næstformænd deltager ved afgørelsen. Endvidere deltager 2 eller i særlige tilfælde 4 sagkyndige medlemmer, der udpeges af formanden efter regler fastsat af erhvervsministeren.

§ 9. Sagsbehandlingen ved nævnet er skriftlig. Hvor særlige grunde taler derfor, kan formanden dog bestemme, at mundtlig forhandling skal finde sted.

§ 10. En klage har kun opsættende virkning, i det omfang dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden på dets vegne dog bestemme, at en klage tillægges opsættende virkning.

Stk. 2. I forbindelse med klager over ordregivere nævnt i § 5, stk. 2, kan nævnet ikke træffe bestemmelse om opsættende virkning.

§ 11. Nævnet kan kræve alle oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet

Dokumentet er Historisk

af nævnets kompetence.

§ 12. Erhvervsministeren fastsætter nærmere regler for nævnets virksomhed, herunder regler om sagsbehandling og gebyr for indgivelse af klage og offentliggørelse af afgørelser.

§ 13. Undlader nogen til nævnet at give oplysninger i henhold til § 11, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 13 a. En ordregiver omfattet af § 3 er erstatningsansvarlig over for en virksomhed, såfremt virksomheden kan godtgøre, at ordregiveren har overtrådt regler nævnt i § 1, stk. 1, der vedrører gennemførelsen af Rådets direktiv nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og at en reel mulighed for virksomheden for at få tildelt ordren er forspildt som følge af overtrædelsen. Virksomhedens tab omfatter i denne situation samtlige dokumenterede omkostninger i forbindelse med udarbejdelsen af tilbud og deltagelse i udbudsproceduren.

§ 13 b. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt undlader at efterkomme forbud eller påbud fra Klagenævnet efter § 5, stk. 1, eller fra domstolene efter § 6, stk. 3.

§ 13 c. I tilfælde, hvor en klager får helt eller delvist medhold i en for Klagenævnet indbragt klage, kan nævnet pålægge ordregiveren at godtgøre klageren de sagsomkostninger, denne har afholdt i forbindelse med klagesagen.

§ 13 d. Enhver, der har eller har haft interesse i at få tildelt en kontrakt, der er omfattet af de i § 1, stk. 1, nævnte regler i det omfang, disse vedrører gennemførelsen af Rådets direktiv nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og som mener, at en ordregiver som nævnt i § 3 har overtrådt disse regler, kan anmode om, at forholdet undersøges i en særlig forligsprocedure, der administreres af Europa-Kommissionen. Anmodning herom fremsættes skriftligt over for Europa-Kommissionen eller Konkurrencerådets sekretariat, dog for bygge- og anlægskontrakter over for Bygge- og Boligstyrelsen.

Stk. 2. Hvis ordregiveren giver sit samtykke til iværksættelse af forligsproceduren, foreslår Europa-Kommissionen en forligsmand fra en liste over uvildige personer. Hver part i forligsproceduren erklærer, om den accepterer den foreslåede forligsmand, og udpeger en supplerende forligsmand. Forligsmændene skal søge at opnå en aftale mellem parterne, der er i overensstemmelse med fællesskabsretten. Forligsmændene underretter Kommissionen om deres konklusioner.

Stk. 3. Hvis en anden i forbindelse med den samme udbudsprocedure har indbragt sagen for Klagenævnet eller domstolene, underretter ordregiveren forligsmændene herom. Forligsmændene skal tilbyde den pågældende at indtræde i forligsproceduren. Forligsmændene kan beslutte at bringe forligsproceduren til ophør, hvor forholdene taler herfor.

Stk. 4. I øvrigt gælder om forligsproceduren artikel 9-11 i direktiv 92/13/EØF om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende anvendelse af EF-reglerne for fremgangsmåden ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation samt de nærmere bestemmelser, som Europa-Kommissionen måtte fastsætte i medfør af de nævnte bestemmelser i direktivet.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. januar 1992.

Stk. 2. §§ 7 og 12 træder dog i kraft 1. juli 1991. Lov nr. 1006 af 19. december 1992 om ændring af lov om Klagenævnet for Udbud indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. januar 1993. Lov nr. 206 af 29. marts 1995 om ændring af lov om Klagenævnet for Udbud indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.(* 2)

Erhvervsministeriet, den 20. december 1995

Mimi Jakobsen

/ Skov Madsen

Officielle noter

Dokumentet er Historisk

(* 1) Lovbekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv nr. 89/665/EØF, EF-Tidende 1989 L 395 s. 33, Rådets direktiv nr. 92/13/EØF, EF-Tidende 1992 L 76 s. 14, samt Rådets direktiv nr. 92/50/EØF, artikel 41, EF-Tidende 1992 L 209 s. 15.

(* 2) Loven blev offentliggjort i Lovtidende A den 30. marts 1995.

Dokumentet er Historisk

LOV nr 206 af 29/03/1995 Historisk

Offentliggørelsesdato: 30-03-1995

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 1166 af 20/12/1995

Den fulde tekst

Lov om ændring af lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber) (* 1)

(Klagenævnsløven)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov nr. 344 af 6. juni 1991 om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber), som ændret ved lov nr. 1006 af 19. december 1992, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, nr. 3, affattes således:

- »3) bekendtgørelser udstedt i medfør af den i nr. 2 nævnte lov.«

2. § 3, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ordregivere er i øvrigt:

- 1) Offentlige virksomheder, som driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation som omhandlet i artikel 2 og artikel 6, stk. 2, i Rådets direktiv nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, samt
- 2) virksomheder, som ikke er offentlige virksomheder, og som på grundlag af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed som nævnt i nr. 1.«

3. I §§ 4, 7 og 8 ændres »industriministeren« til: »erhvervsministeren«, og i § 12 ændres »Industriministeren« til: »Erhvervsministeren«.

4. § 5 affattes således:

»§ 5. Klagenævnet kan afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis, herunder annullere ulovlige beslutninger, midlertidigt afbryde en udbudsprocedure eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen. Klagenævnet skal afvise sager mod en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel.

Stk. 2. Krav om erstatning kan ikke behandles ved nævnet.

Stk. 3. Klagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Klagenævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende. Finder indbringelsen ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig. Klagenævnets afgørelse efter stk. 1, 2. pkt., om afvisning af en sag kan ikke indbringes for domstolene.«

5. § 6 affattes således:

»§ 6. En ordregivers overtrædelse af de i § 1, stk. 1, omhandlede bestemmelser straffes med bøde. Er overtrædelse begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan et bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Stk. 2. Sager om overtrædelse som nævnt i stk. 1 er undergivet privat påtale, når den er begået af en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel.

Stk. 3. Under en sag som nævnt i stk. 2 eller under en selvstændig sag kan der nedlægges påstand om annullation af ulovlige beslutninger, midlertidig afbrydelse af en udbudsprocedure, eller at ordregiver skal lovliggøre udbudsforretningen. Sådanne påstande kan alene tages under pådømmelse, såfremt der er sket offentlig påtale efter stk. 5 eller efter retsplejelovens § 727, stk. 2 og 3. I modsat fald afvises sagen, for så vidt angår sådanne påstande.

Stk. 4. Sag efter stk. 2 og 3 anlægges ved Sø- og Handelsretten i København og behandles som hastesag. For sådanne sager betales alene 500 kr. i retsafgift.

Stk. 5. Såfremt en handling, der indeholder en lovovertrædelse, som efter stk. 2 er henvist til privat forfølgning, tillige indeholder en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og som kan medføre højere straf end bøde, kan påtalemyndigheden uanset bestemmelsen i stk. 2 forfølge begge lovovertrædelser under et. En sag med privat påtale efter stk. 2 afvises i så fald af Sø- og Handelsretten, for så vidt angår påstanden om straf.«

6. Efter § 13 indsættes:

»§ 13 a. En ordregiver omfattet af § 3 er erstatningsansvarlig over for en virksomhed, såfremt virksomheden kan godtgøre, at ordregiveren har overtrådt regler nævnt i § 1, stk. 1, der vedrører gennemførelsen af Rådets direktiv nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og at en reel mulighed for virksomheden for at få tildelt ordren er forspildt som følge af overtrædelsen. Virksomhedens tab omfatter i denne situation samtlige dokumenterede omkostninger i forbindelse med udarbejdelsen af tilbud og deltagelse i udbudsproceduren.

§ 13 b. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt undlader at efterkomme forbud eller påbud fra Klagenævnet efter § 5, stk. 1, eller fra domstolene efter § 6, stk. 3.

§ 13 c. I tilfælde, hvor en klager får helt eller delvist medhold i en for Klagenævnet indbragt klage, kan nævnet pålægge ordregiveren at godtgøre klageren de sagsomkostninger, denne har afholdt i forbindelse med klagesagen.

§ 13 d. Enhver, der har eller har haft interesse i at få tildelt en kontrakt, der er omfattet af de i § 1, stk. 1, nævnte regler i det omfang, disse vedrører gennemførelsen af Rådets direktiv nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation, og som mener, at en ordregiver som nævnt i § 3 har overtrådt disse regler, kan anmode om, at forholdet undersøges i en særlig forligsprocedure, der administreres af Europa-Kommissionen. Anmodning herom fremsættes skriftligt over for Europa-Kommissionen eller Konkurrencerådets sekretariat, dog for bygge- og anlægskontrakter over for Bygge- og Boligstyrelsen.

Stk. 2. Hvis ordregiveren giver sit samtykke til iværksættelse af forligsproceduren, foreslår Europa-Kommissionen en forligsmand fra en liste over uvildige personer. Hver part i forligsproceduren erklærer, om den accepterer den foreslåede forligsmand, og udpeger en supplerende forligsmand. Forligsmændene skal søge at opnå en aftale mellem parterne, der er i overensstemmelse med fællesskabsretten. Forligsmændene underretter Kommissionen om deres konklusioner.

Stk. 3. Hvis en anden i forbindelse med den samme udbudsprocedure har indbragt sagen for Klagenævnet eller domstolene, underretter ordregiveren forligsmændene herom. Forligsmændene skal tilbyde den pågældende at indtræde i forligsproceduren. Forligsmændene kan beslutte at bringe forligsproceduren til ophør, hvor forholdene taler herfor.

Stk. 4. I øvrigt gælder om forligsproceduren artikel 9-11 i direktiv 92/13/EØF om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende anvendelse af EF-reglerne for fremgangsmåden ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation samt de nærmere bestemmelser, som Europa-Kommissionen måtte fastsætte i medfør af de nævnte bestemmelser i direktivet.«

Dokumentet er Historisk

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Givet på Christiansborg Slot, den 29. marts 1995

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Mimi Jakobsen

Dokumentet er Historisk**LOV nr 1006 af 19/12/1992 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 21-12-1992

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 1166 af 20/12/1995

Den fulde tekst

Lov om ændring af lov om Klagenævnet for Udbud

(udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb

i De Europæiske Fællesskaber)

(Klagenævnsloven)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov nr. 344 af 6. juni 1991 om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber) foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, affattes således:

»Klagenævnet for Udbud behandler klager over overtrædelser af

- 1) Fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter og tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller
- 3) de i medfør af loven udstedte bekendtgørelser.«

2. § 5, stk. 1, affattes således:

»Ved kendelse kan Klagenævnet afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis. Nævnet kan bortset fra sager omfattet af stk. 2 annullere ulovlige beslutninger, midlertidigt afbryde en udbudsprocedure eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen.«

3. I § 5 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. For så vidt angår klager over ordregivere, der på grundlag af særlige eller eksklusive rettigheder udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan Klagenævnet, såfremt der i de regler, der er nævnt i § 1, stk. 1, er fastsat straf for overtrædelse af bestemmelserne, og såfremt nævnet skønner, at en overtrædelse ikke vil medføre højere straf end bøde, tilkendegive ordregiveren, at sagen kan afgøres uden yderligere retslig forfølgning, hvis ordregiveren erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig villig til inden for en nærmere angiven frist at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet, bortfalder videre forfølgning.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

4. § 6, stk. 2, affattes således:

Dokumentet er Historisk

» *Stk. 2.* Nævnets afgørelse kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, jf. dog § 5, stk. 2. Finder indbringelsen ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig.«

5. § 8 affattes således:

» **§ 8.** Ved afgørelsen af den enkelte sag deltager formanden eller en næstformand. Formandskabet kan dog bestemme, at formanden og en næstformand eller to næstformænd deltager ved afgørelsen. Endvidere deltager 2 eller i særlige tilfælde 4 sagkyndige medlemmer, der udpeges af formanden efter regler fastsat af industriministeren.«

6. I § 10 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* I forbindelse med klager over ordregivere nævnt i § 5, stk. 2, kan nævnet ikke træffe bestemmelse om opsættende virkning.«

7. § 14, *stk. 3*, ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 1993.

Givet på Amalienborg, den 19. december 1992

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Anne Birgitte Lundholt

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**LOV nr 344 af 06/06/1991 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 07-06-1991

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 1006 af 19/12/1992
- LOV nr 206 af 29/03/1995
- LBK nr 1166 af 20/12/1995

Den fulde tekst

Lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Klagenævnet for Udbud behandler klager over overtrædelser af

fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter eller lov om

samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og

anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. samt de i medfør af loven

udstedte bekendtgørelser.

Stk. 2. Nævnet kan i øvrigt behandle klager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 2. Nævnet kan behandle klager over ordregivere, jf. § 3, som påstås at have tilsidesat de regler, der er nævnt i § 1, især ved at have

- 1) handlet i strid med udbudsreglerne, herunder undladt at udbyde,
- 2) tilsidesat reglerne om offentliggørelse, meddelelser og frister,
- 3) tilsidesat kravene til tekniske specifikationer,
- 4) ulovligt udelukket eller diskrimineret ansøgere eller bydende ved tildeling af kontrakter,
- 5) undladt at pålægge personer eller virksomheder, der har modtaget et offentligt tilskud på mere end 50 pct. til visse bygge- og anlægsarbejder, at følge fremgangsmåderne for offentlige bygge- og anlægskontrakter eller
- 6) undladt at pålægge personer eller virksomheder, der har fået overdraget at udføre en offentlig udbudsopgave, ikke at diskriminere.

Stk. 2. Senest samtidig med at en klage indbringes for nævnet, skal klageren skriftligt underrette den ordregivende myndighed om den påståede overtrædelse og om, at klagen indbringes for nævnet.

§ 3. Ordregivere er statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder, offentligretlige organer og offentligretlige juridiske personer og sammenslutninger af en eller flere af disse myndigheder eller offentligretlige organer og offentligretlige juridiske personer samt koncessionshavere.

Stk. 2. Ordregivere er i øvrigt virksomheder, som på grund af særlig offentlig tilladelse driver virksomhed inden for vand- og energiforsyning samt transport og offentlig telekommunikation.

§ 4. Klage efter § 1, stk. 1, kan indgives af

Dokumentet er Historisk

- 1) enhver, der har en retlig interesse heri, samt
- 2) de organisationer og offentlige myndigheder, som industriministeren tillægger klageadgang.

Stk. 2. Nævnet kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen har en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til støtte for klageren eller den indklagede ordregiver.

§ 5. Ved kendelse kan nævnet afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis, herunder annullere ulovlige beslutninger, midlertidigt afbryde en udbudsprocedure eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen.

Stk. 2. Krav om erstatning kan ikke behandles af nævnet.

§ 6. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Nævnets afgørelse kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende. Finder indbringelsen ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig.

§ 7. Nævnet består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer.

Stk. 2. Formandskabets og nævnets medlemmer udpeges af industriministeren for en periode af 4 år. Formandskabets medlemmer skal opfylde betingelserne for at blive udnævnt til dommer. Nævnets medlemmer udpeges blandt personer, der har kendskab til bygge- og anlægsvirksomhed, offentlig indkøbsvirksomhed, transport og anden tilknyttet erhvervsvirksomhed.

§ 8. Ved afgørelsen af den enkelte sag deltager formanden eller en næstformand og 2 eller i særlige tilfælde 4 sagkyndige medlemmer, der udpeges af formanden efter regler fastsat af industriministeren.

§ 9. Sagsbehandlingen ved nævnet er skriftlig. Hvor særlige grunde taler derfor, kan formanden dog bestemme, at mundtlig forhandling skal finde sted.

§ 10. En klage har kun opsættende virkning, i det omfang dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden på dets vegne dog bestemme, at en klage tillægges opsættende virkning.

§ 11. Nævnet kan kræve alle oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

§ 12. Industriministeren fastsætter nærmere regler for nævnets virksomhed, herunder regler om sagsbehandling og gebyr for indgivelse af klage og offentliggørelse af afgørelser.

§ 13. Undlader nogen til nævnet at give oplysninger i henhold til § 11, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. januar 1992.

Stk. 2. §§ 7 og 12 træder dog i kraft 1. juli 1991.

Stk. 3. § 3, stk. 2, træder i kraft ved industriministerens bestemmelse herom.

Givet på Christiansborg Slot, den 6. juni 1991

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Anne Birgitte Lundholt

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

BEK nr 602 af 26/06/2000 Gældende

Offentliggørelsesdato: 04-07-2000

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1	Klagenævnet for Udbuds kompetence og organisation
Kapitel 2	Sagens forberedelse
Kapitel 3	Sagens afgørelse

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud

I medfør af § 2, stk. 3, § 4, stk. 1, og § 5, stk. 3, i lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud fastsættes:

Kapitel 1

Klagenævnet for Udbuds kompetence og organisation

§ 1. Klagenævnet for Udbud behandler klager over overtrædelser af

- 1) fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter og tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed og
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør heraf.

Stk. 2. Nævnet behandler endvidere klager over afgørelser om akkreditering m.v., som træffes af DANAK/Erhvervsfremme Styrelsen i medfør af § 10, stk. 2, jf. § 16, stk. 4, i lov om erhvervsfremme, og som indebærer afslag på eller begrænsning af ansøgt akkreditering, suspendering eller begrænsning af givet akkreditering samt sletning i register over laboratorier, der udfører laboratoriearbejde i henhold til principperne om god laboratoriepraksis (GLP).

Stk. 3. Nævnet kan i øvrigt behandle klager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 2. Nævnet består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer, der udpeges af erhvervsministeren for en periode af 4 år.

Stk. 2. Formandskabets medlemmer skal være dommere.

Stk. 3. Formandskabets og nævnets øvrige medlemmer kan genudpeges. Hvervet ophører med udgangen af den måned, hvor vedkommende fylder 70 år.

§ 3. Formanden tilrettelægger arbejdet i nævnet og dets sekretariat. Formanden drager omsorg for indkaldelse til møder, leder møder og sørger for, at arbejdet udføres hurtigt og hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Formanden kan bemyndige en næstformand til at træde i sit sted.

Stk. 3. Formanden træffer afgørelse om, på hvilken måde nævnets afgørelser skal offentliggøres.

§ 4. Ved behandlingen af en sag deltager formanden eller en næstformand. Formandskabet kan dog bestemme, at formanden og en næstformand eller to næstformænd deltager ved behandlingen.

Stk. 2. Fordelingen af de enkelte sager mellem formanden og næstformænd bestemmes af formanden i samråd med næstformændene.

Stk. 3. I sager, der efter stk. 2 er fordelt til en næstformand, varetager denne de beføjelser, der efter bekendtgørelsen er henlagt til formanden.

§ 5. Ved behandlingen af en sag deltager endvidere 2 sagkyndige medlemmer. I tilfælde, hvor der er truffet afgørelse efter § 4, stk. 1, 2. pkt., deltager dog 4 sagkyndige medlemmer.

Stk. 2. Formanden udpeger under hensyn til den enkelte sags beskaffenhed de sagkyndige, der skal deltage i sagens behandling.

Stk. 3. Forudsætter afgørelsen kendskab til prøvningsvirksomhed, certificering af personer, produkter og systemer eller inspektionsvirksomhed, skal mindst en af de sagkyndige have særligt kendskab til området.

§ 6. Nævnet eller formanden på dets vegne afviser klager, der ikke er omfattet af nævnets kompetence, eller som er indgivet af en, der ikke er klageberettiget.

Stk. 2. Sager mod en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan ikke behandles af nævnet. Nævnet afviser sådanne klager, jf. stk. 1.

§ 7. Klagenævnet kan afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis, herunder annullere ulovlige beslutninger eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen.

Stk. 2. En klage har kun opsættende virkning i det omfang dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden på nævnets vegne dog tillægge klagen opsættende virkning.

Stk. 3. Nævnet kan i tilfælde, hvor en klager får helt eller delvist medhold i en for nævnet indbragt klage, efter påstand pålægge ordregiveren at yde klageren en erstatning for tab, der er lidt som følge af overtrædelse af regler nævnt i § 1, stk. 1.

Stk. 4. Klagenævnet kan i tilfælde, hvor en klager får helt eller delvist medhold i en for nævnet indbragt klage, pålægge ordregiveren at godtgøre klageren de sagsomkostninger, denne har afholdt i forbindelse med klagesagen.

§ 8. Sagen forberedes ved udveksling af skriftlige indlæg og forhandles derefter mundtligt, med mindre formanden bestemmer andet.

§ 9. Nævnets arbejdsprog er dansk. Formanden kan dog tillade dokumenter fremlagt på et andet sprog.

§ 10. Klage indgives skriftligt til Klagenævnet for Udbud, Sekretariatet, Kampmannsgade 1, 1780 København V.

Stk. 2. Med klagen til nævnet skal følge et gebyr på 4.000 kr. Sker dette ikke, og betales gebyret ikke inden en af formanden fastsat frist, afvises klagen.

Stk. 3. Afvises en klage, tilbagebetales gebyret.

§ 11. Nævnet kan kræve alle de oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

Stk. 2. Undlader nogen til nævnet at give oplysninger som nævnt i stk. 1 kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 12. Ved afgivelse af oplysninger om tekniske eller forretningsmæssige hemmeligheder kan den, der skal afgive oplysningerne, over for nævnets formand fremsætte begæring om, at oplysningerne ikke afgives til det samlede nævns medlemmer. Formanden afgør herefter, i hvilket omfang og under hvilken form oplysningerne under hensyn til forholdenes beskaffenhed bør gives.

Kapitel 2

Sagens forberedelse

§ 13. Senest samtidig med, at klage indbringes for nævnet, skal klageren skriftligt underrette ordregiveren om de påståede overtrædelser og om, at klagen indbringes for nævnet.

Stk. 2. Med klagen til nævnet skal følge en kopi af underretningen til ordregiveren. Vedlægges kopi af underretningen ikke,

fastsættes en frist til forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, afvises klagen.

§ 14. Klage efter § 1, stk. 1, kan indgives af

- 1) enhver, der har en retlig interesse heri,
- 2) Konkurrencestyrelsen,
- 3) By- og Boligministeriet samt
- 4) de i bilaget anførte organisationer og myndigheder.

Stk. 2. Klage efter § 1, stk. 2 og 3, kan indgives af den, der har en retlig interesse heri, med mindre der er fastsat særlige regler om klageadgangen.

Stk. 3. Nævnet eller formanden på dets vegne kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen skønnes at have en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til støtte for klageren eller den indklagede.

Stk. 4. Formanden kan bestemme, at en tredjemand eller offentlig myndighed underrettes om en sag, der er indbragt for nævnet, således at der gives den pågældende mulighed for at anmode om tilladelse til at indtræde efter stk. 3.

§ 15. Klagen forelægges den indklagede, der inden en af nævnet fastsat frist skal afgive en redegørelse for sagens faktiske og retlige omstændigheder samt fremsende sagens dokumenter.

Stk. 2. Klagenævnet eller formanden kan anmode klageren, indklagede, eller en tredjemand, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 3, om at tilvejebringe oplysninger, der skønnes at have betydning for sagens bedømmelse. Fremkommer sådanne oplysninger ikke inden en fastsat frist, kan nævnet tillægge dette virkning til skade for den pågældende.

Stk. 3. Nævnet eller formanden kan i øvrigt indhente oplysninger, hvor det skønnes hensigtsmæssigt.

§ 16. Klageren og den, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 3, skal gøres bekendt med den redegørelse, der er nævnt i § 15, stk. 1, og med det materiale, der i øvrigt er fremkommet i sagen, medmindre adgangen til aktindsigt er begrænset i anden lovgivning. De skal have lejlighed til at afgive en udtalelse.

Stk. 2. Formanden kan beslutte, at der skal udveksles yderligere skriftlige indlæg, og træffer bestemmelse om afslutning af den skriftlige forberedelse. Formanden kan bestemme, at den skriftlige forberedelse skal genoptages og formen herfor.

Kapitel 3

Sagens afgørelse

§ 17. Klageren, den indklagede og den, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 3, underrettes om tid og sted for den mundtlige forhandling.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte personkreds er berettigede til at møde sammen med en advokat, revisor eller anden kyndig repræsentant. Formanden kan, hvis sagen efter sit indhold gør det ønskeligt, henstille, at der gives møde ved en repræsentant.

Stk. 3. Formanden bestemmer formen for den mundtlige forhandling, herunder i hvilken rækkefølge de mødende skal have ordet, og hvornår forhandlingerne er afsluttet.

Stk. 4. Offentligheden eller andre end de, der er nævnt i stk. 1 og 2, har ikke adgang til den mundtlige forhandling, medmindre der blandt de mødende er enighed om det.

Stk. 5. Hvor proceduren foregår offentligt, skal der om muligt med mindst 3 dages varsel ske bekendtgørelse ved opslag på Erhvervs- og Selskabsstyrelsens opslagstavle. Samtidig underrettes Konkurrencestyrelsen herom.

§ 18. I sager, der behandles skriftligt, træffer nævnet afgørelse på grundlag af skriftlig votering, eventuelt i et møde. Formanden træffer bestemmelse herom.

§ 19. Klagenævnets afgørelser træffes ved almindeligt stemmeflertal.

Stk. 2. Er afgørelsen ikke truffet i enighed, skal afgørelsen indeholde mindretallets opfattelse.

Stk. 3. Afgørelsen skal begrundes og skriftligt tilstilles klageren, den indklagede og den, der er indtrådt i sagen.

Stk. 4. Gives der klageren helt eller delvist medhold i den indbragte klage, eller ændrer den indklagede sin afgørelse i overensstemmelse med klagerens påstand, tilbagebetales det indbetalte gebyr til klageren.

§ 20. Klagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, jf. dog stk. 3. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig.

Stk. 3. Nævnets afgørelse efter § 6, stk. 2, om afvisning af en sag kan ikke indbringes for domstolene.

§ 21. Bekendtgørelsen træder i kraft den 5. juli 2000.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 26 af 23. januar 1996 om Klagenævnet for Udbud ophæves.

Konkurrencestyrelsen, den 26. juni 2000

Niels Erik Monrad

/Peter Dethlefsen

Bilag

Organisationer og myndigheder, der er tillagt klageadgang efter § 14, stk. 1, nr. 4:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Arbejdsgiverforeningen for Handel, Transport og Service

Asfaltindustrien

Bygge-Anlægs- og Trækartellet

Brancheforeningen for Public Relations Virksomheder

Byggeriets Firkant

Centralforeningen af Taxiforeninger i Danmark

CO-Industri

Danmarks Private Vandværker

Danmarks Rederiforening

Dansk Arbejdsgiverforening

Dansk Handel og Service

Dansk Industri

Dansk Ortopæditeknisk Brancheforening

Dansk Taxi forbund

Dansk Transport og Logistik

Dansk VVS-Installatør Forening

Danske Vandværkers Forening

Danske Energiselskabers Forening

Det Danske Handelskammer

Det Kommunale Kartel

De kommunale tilsynsmyndigheder

Elinstallatøernes Landsforening (ELFO)

Danske Entreprenører

Finansministeriet

Finansrådet

Foreningen for Danske Affalds- og Genbrugsservicevirksomheder

Foreningen af Danske Eksportvognmænd

Foreningen af Registrerede Revisorer

Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

Forsikring og Pension

Forsvarsministeriet

Forsvarets Bygningstjeneste

Grafisk Industri og Medie Kartel

Handels-, transport- og servicekartellet

Håndværksrådet

Ingeniørforeningen i Danmark

Kommunernes Landsforening

Landsforeningen Danmarks Bilruiter

Landsorganisationen i Danmark

Praktiserende Arkitekters Råd

Privatbanernes Fællesrepræsentation

Realkreditrådet

Statsansattes Kartel

Textil- og Beklædningsindustrien

Turistvognmændenes Landsforening

Dokumentet er Historisk**BEK nr 26 af 23/01/1996 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 30-01-1996

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 602 af 26/06/2000

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1	Klagenævnet for Udbuds kompetence og organisation
Kapitel 2	Sagens forberedelse
Kapitel 3	Sagens afgørelse

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud

(Klagenævnsbekendtgørelsen)

I medfør af §§ 4, 8 og 12 i lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber), jf. lovbekendtgørelse nr. 1166 af 20. december 1995, fastsættes:

Kapitel 1

Klagenævnet for Udbuds kompetence og organisation

§ 1. Klagenævnet for Udbud behandler klager over overtrædelser af

- 1) Fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter og tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller
- 3) bekendtgørelser udstedt i medfør af den i nr. 2 nævnte lov.

Stk. 2. Nævnet behandler klager over Erhvervsfremmestyrelsens afgørelser vedrørende akkreditering af laboratorier og andre organisationer m.v. til teknisk prøvning, certificering eller inspektion, jf. § 10, stk. 2, i lov om erhvervsfremme, jf. lovbekendtgørelse nr. 84 af 2. februar 1993 med de ændringer, der følger af lov nr. 1093 af 27. december 1993, lov nr. 284 af 27. april 1994 og lov nr. 364 af 14. juni 1995.

Stk. 3. Nævnet kan i øvrigt behandle klager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 2. Nævnet består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer, der udpeges af erhvervsministeren for en periode af 4 år.

Stk. 2. Formandskabets og nævnets øvrige medlemmer kan genudpeges.

§ 3. Formanden tilrettelægger arbejdet i nævnet og dets sekretariat. Formanden drager omsorg for indkaldelse til møder, leder møder og sørger for, at arbejdet udføres hurtigt og hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Formanden kan bemyndige en næstformand til at træde i sit sted.

Stk. 3. Formanden træffer afgørelse om, på hvilken måde nævnets afgørelser skal offentliggøres.

Dokumentet er Historisk

§ 4. Ved behandlingen af en sag deltager formanden eller en næstformand. Formandskabet kan dog bestemme, at formanden og en næstformand eller to næstformænd deltager ved behandlingen.

Stk. 2. Fordelingen af de enkelte sager mellem formanden og næstformænd bestemmes af formanden i samråd med næstformændene.

Stk. 3. I sager, der efter stk. 2 er fordelt til en næstformand, varetager denne de beføjelser, der efter bekendtgørelsen er henlagt til formanden.

§ 5. Ved behandlingen af en sag deltager endvidere 2 sagkyndige medlemmer. I tilfælde, hvor der er truffet afgørelse efter § 4, stk. 1, 2. pkt., deltager dog 4 sagkyndige medlemmer.

Stk. 2. Formanden udpeger under hensyn til den enkelte sags beskaffenhed de sagkyndige, der skal deltage i sagens behandling.

Stk. 3. Forudsætter afgørelsen kendskab til prøvningsvirksomhed, certificering af personer, produkter og systemer eller inspektionsvirksomhed, skal mindst en af de sagkyndige have særligt kendskab til området.

§ 6. Nævnet eller formanden på dets vegne afviser klager, der ikke er omfattet af nævnets kompetence, eller som er indgivet af en, der ikke er klageberettiget.

Stk. 2. Sager mod en ordregiver, der udnytter et geografisk område med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, kan ikke behandles af nævnet. Nævnet afviser sådanne klager, jf. stk. 1.

§ 7. En klage har kun opsættende virkning i det omfang, dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden dog bestemme, at en klage tillægges opsættende virkning.

§ 8. Sagsbehandlingen ved nævnet er skriftlig. Formanden kan dog bestemme, at mundtlig forhandling skal finde sted.

§ 9. Nævnets arbejdsprog er dansk. Formanden kan dog tillade dokumenter fremlagt på et andet sprog.

§ 10. Klage indgives skriftligt til Klagenævnet for Udbud, Sekretariatet, Kampmannsgade 1, 1780 København V.

Stk. 2. Med klagen til nævnet skal følge et gebyr på 4.000 kr. Sker dette ikke, og betales gebyret ikke inden en af formanden fastsat frist, afvises klagen.

Stk. 3. Afvises en klage, tilbagebetales gebyret.

§ 11. Nævnet kan efter §§ 11 og 13 i lov om Klagenævnet for Udbud kræve alle de oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

Stk. 2. Undlader nogen til nævnet at give oplysninger i henhold til lovens § 11, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 12. Ved afgivelse af oplysninger om tekniske eller forretningsmæssige hemmeligheder kan den, der skal afgive oplysningerne, over for nævnets formand fremsætte begæring om, at oplysningerne ikke afgives til det samlede nævns medlemmer. Formanden afgør herefter, i hvilket omfang og under hvilken form oplysningerne under hensyn til forholdenes beskaffenhed bør gives.

Kapitel 2

Sagens forberedelse

§ 13. Senest samtidig med, at klage efter lovens § 1, stk. 1, indbringes for nævnet, skal klageren skriftligt underrette ordregiveren om de påståede overtrædelser og om, at klagen indbringes for nævnet.

Stk. 2. Med klagen til nævnet skal følge en kopi af underretningen til ordregiveren. Vedlægges kopi af underretningen ikke, fastsættes en frist til forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, afvises klagen.

§ 14. Klage kan indgives af

- 1) enhver, der har en retlig interesse heri, samt

Dokumentet er Historisk

- 2) for så vidt angår klager efter lovens § 1, stk. 1, de i bilaget anførte organisationer og myndigheder.

Stk. 2. Nævnet eller formanden på dets vegne kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen skønnes at have en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til støtte for klageren eller den indklagede.

Stk. 3. Formanden kan bestemme, at en tredjemand eller offentlig myndighed underrettes om en sag, der er indbragt for nævnet, således at der gives den pågældende mulighed for at anmode om tilladelse til at indtræde efter stk. 2.

§ 15. Klagen forelægges den indklagede, der inden en af nævnet fastsat frist skal afgive en redegørelse for sagens faktiske og retlige omstændigheder samt fremsende sagens dokumenter.

Stk. 2. Klagenævnet eller formanden kan anmode klageren, indklagede, eller en tredjemand, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, om at tilvejebringe oplysninger, der skønnes at have betydning for sagens bedømmelse. Fremkommer sådanne oplysninger ikke inden en fastsat frist, kan nævnet tillægge dette virkning til skade for den pågældende.

Stk. 3. Nævnet eller formanden kan i øvrigt indhente oplysninger, hvor det skønnes hensigtsmæssigt.

§ 16. Klageren og den, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, skal gøres bekendt med den redegørelse, der er nævnt i § 15, stk. 1, og med det materiale, der i øvrigt er fremkommet i sagen, medmindre adgangen til aktindsigt er begrænset i anden lovgivning. De skal have lejlighed til at afgive en udtalelse.

Stk. 2. Formanden kan beslutte, at der skal udveksles yderligere skriftlige indlæg, og træffer bestemmelse om afslutning af den skriftlige forberedelse. Formanden kan bestemme, at den skriftlige forberedelse skal genoptages og formen herfor.

Kapitel 3

Sagens afgørelse

§ 17. I sager, der behandles skriftligt, træffer nævnet afgørelse på grundlag af skriftlig votering, eventuelt i et møde. Formanden træffer bestemmelse herom.

§ 18. Er der truffet bestemmelse om mundtlig forhandling, underrettes klageren, den indklagede og den, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, om tid og sted for den mundtlige forhandling.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte personkreds er berettigede til at møde sammen med en advokat, revisor eller anden kyndig repræsentant. Formanden kan, hvis sagen efter sit indhold gør det ønskeligt, henstille, at der gives møde ved en repræsentant.

Stk. 3. Formanden bestemmer formen for den mundtlige forhandling, herunder i hvilken rækkefølge de mødende skal have ordet, og hvornår forhandlingerne er afsluttet.

Stk. 4. Offentligheden eller andre end de, der er nævnt i stk. 1 og 2, har ikke adgang til den mundtlige forhandling, medmindre der blandt de mødende er enighed om det, og formanden efter forhandling med nævnets medlemmer tillader det.

§ 19. Nævnets afgørelser træffes ved almindeligt stemmeflertal.

Stk. 2. Er afgørelsen ikke truffet i enighed, skal afgørelsen indeholde mindretallets opfattelse.

Stk. 3. Afgørelsen skal begrundes og skriftligt tilstilles klageren, den indklagede og den, der er indtrådt i sagen.

Stk. 4. Gives der klageren helt eller delvist medhold i den indbragte klage, eller ændrer den indklagede sin afgørelse i overensstemmelse med klagerens påstand, tilbagebetales det indbetalte gebyr til klageren.

Stk. 5. Ifølge § 13 c i lov om Klagenævnet for Udbud, jf. lovebekendtgørelse nr. 1166 af 20. december 1995, kan Klagenævnet i tilfælde, hvor en klager får helt eller delvist medhold i en for nævnet indbragt klage, pålægge ordregiveren at godtgøre klageren de sagsomkostninger, denne har afholdt i forbindelse med klagesagen.

§ 20. Ifølge § 13 b i lov om Klagenævnet for Udbud, jf. lovebekendtgørelse nr. 1166 af 20. december 1995, straffes, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt undlader at efterkomme forbud eller påbud fra Klagenævnet som omhandlet i nævnte lovs § 5, stk. 1.

Dokumentet er Historisk

§ 21. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, jf. dog stk. 3. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig.

Stk. 3. Nævnets afgørelse efter § 6, stk. 2, om afvisning af en sag kan ikke indbringes for domstolene.

§ 22. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. februar 1996.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 72 af 30. januar 1992 ophæves.

Konkurrencerådet, den 23. januar 1996

Skov Madsen

/ Merete Rasmussen

Bilag

Organisationer og myndigheder, der er tillagt klageadgang efter § 14, stk. 1, nr. 2:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Arbejdsgiverforeningen for Handel, Transport og Service

Asfaltindustrien

Assurandør-Societetet

Bygge-Anlægs- og Trækartellet

Boligministeriet

Brancheforeningen for Public Relations Virksomheder

Byggeriets Firkant

Centralforeningen af Taxiforeninger i Danmark

CO-Industri

Danmarks Private Vandværker

Danmarks Rederiforening

Dansk Arbejdsgiverforening

Dansk Handel og Service

Dansk Industri

Dansk Ortopæditeknisk Brancheforening

Dansk Taxi forbund

Dansk VVS-Installatør Forening

Dokumentet er Historisk

Danske Vandværkers Forening

Danske Vognmænd

Det Danske Handelskammer

Det Kommunale Kartel

De kommunale tilsynsmyndigheder

Elinstallatøernes Landsforening (ELFO)

Entreprenørforeningen

Finansministeriet

Finansrådet

Foreningen for Danske Affalds- og Genbrugsservicevirksomheder

Foreningen af Danske Eksportvognmænd

Foreningen af Registrerede Revisorer

Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

Forsvarsministeriet

Forsvarets Bygningstjeneste

Grafisk Industri og Medie Kartel

Handels-, transport- og servicekartellet

Håndværksrådet

Ingeniørforeningen i Danmark

KOMGAS - Foreningen af Regionale Naturgasselskaber

Kommunernes Landsforening

KonkurrenceSekretariatet

Landsforeningen Danmarks Bilruiter

Landsorganisationen i Danmark

Praktiserende Arkitekters Råd

Privatbanernes Fællesrepræsentation

Statsansattes Kartel

Textil- og Beklædningsindustrien

Dokumentet er Historisk

Turistvognmændenes Landsforening

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**BEK nr 72 af 30/01/1992 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 07-02-1992

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 26 af 23/01/1996

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Klagenævnet for Udbuds kompetence og organisation
- Kapitel 2 Sagens forberedelse
- Kapitel 3 Sagens afgørelse

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud

I medfør af §§ 4, 8 og 12 i lov nr. 344 af 6. juni 1991 om

Klagenævnet for Udbud fastsættes:

Kapitel 1

Klagenævnet for Udbuds kompetence og organisation

§ 1. Klagenævnet for Udbud behandler klager over overtrædelser af fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter eller lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. samt de i medfør af loven udstedte bekendtgørelser.

Stk. 2. Nævnet behandler klager over Industri- og Handelsstyrelsens afgørelser vedrørende akkreditering af laboratorier og andre organisationer m.v. til teknisk prøvning, certificering eller inspektion, jf. § 10, stk. 2, i lov nr. 394 af 13. juni 1990 om erhvervsfremme.

Stk. 3. Nævnet kan i øvrigt behandle klager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 2. Nævnet består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer, der udpeges af industriministeren for en periode af 4 år.

Stk. 2. Formandskabets og nævnets øvrige medlemmer kan genudpeges.

§ 3. Formanden tilrettelægger arbejdet i nævnet og dets sekretariat. Formanden drager omsorg for indkaldelse til møder, leder møder og sørger for, at arbejdet udføres hurtigt og hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Formanden kan bemyndige en næstformand til at træde i sit sted.

Stk. 3. Formanden træffer afgørelse om, på hvilken måde nævnets afgørelser skal offentliggøres.

§ 4. Ved behandlingen og afgørelsen af en sag medvirker formanden eller en næstformand og 2 eller i særlige tilfælde 4 sagkyndige.

Stk. 2. Fordelingen af de enkelte sager mellem formanden og næstformænd bestemmes af formanden i samråd med næstformændene.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. I sager, der efter stk. 2 er fordelt til en næstformand, varetager denne de beføjelser, der efter bekendtgørelsen er henlagt til formanden.

§ 5. Formanden udpeger under henyn til den enkelte sags beskaffenhed de sagkyndige, der skal deltage i sagens behandling og afgørelse, og bestemmer, om 2 eller 4 sagkyndige skal medvirke.

Stk. 2. Forudsætter afgørelsen kendskab til prøvningsvirksomhed, certificering af personer, produkter og systemer eller inspektionsvirksomhed skal mindst en af de sagkyndige udpeges blandt de sagkyndige, der har særligt kendskab til området.

§ 6. Nævnet eller formanden på dets vegne kan afvise klager, der ikke er omfattet af nævnets kompetence eller som er indgivet af een, der ikke er klageberettiget.

§ 7. En klage har kun opsættende virkning, i det omfang dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden dog bestemme, at en klage tillægges opsættende virkning.

§ 8. Sagsbehandlingen ved nævnet er skriftlig. Formanden kan dog bestemme, at mundtlig forhandling skal finde sted.

§ 9. Nævnets arbejdsprog er dansk. Formanden kan dog tillade dokumenter fremlagt på et andet sprog.

§ 10. Klage indgives skriftligt til Klagenævnet for Udbud, Sekretariatet, Tagensvej 137, DK-2200, København N.

Stk. 2. Med klagen til nævnet skal følge et gebyr på 4.000 kr. Sker dette ikke, og betales gebyret ikke inden en af formanden fastsat frist, afvises klagen.

Stk. 3. Afvises en klage, tilbagebetales gebyret.

§ 11. Nævnet kan efter §§ 11 og 13 i lov om Klagenævn for Udbud kræve alle oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

Stk. 2. Undlader nogen til nævnet at give oplysninger i henhold til lovens § 11, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 12. Ved afgivelse af oplysninger om tekniske hemmeligheder kan den, der skal afgive oplysningerne, over for nævnets formand fremsætte begæring om, at oplysningerne ikke afgives til det samlede nævns medlemmer. Formanden afgør herefter, i hvilket omfang og under hvilken form oplysningerne under hensyn til forholdenes beskaffenhed bør gives.

Kapitel 2

Sagens forberedelse

§ 13. Senest samtidig med at klage efter lovens § 1, stk. 1, indbringes for nævnet skal klageren skriftligt underrette den ordregivende myndighed om de påståede overtrædelser og om, at klagen indbringes for nævnet.

Stk. 2. Med klagen til nævnet skal følge en kopi af underretningen til den ordregivende myndighed. Vedlægges kopi af underretningen ikke, fastsættes en frist til forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist afvises klagen.

§ 14. Klage kan indgives af

- 1) enhver, der har en retlig interesse heri, og
- 2) for så vidt angår klager efter lovens § 1, stk. 1, tillige:

Landsorganisationen i Danmark,

Dansk Arbejdsgiverforening,

Entreprenørforeningen,

Håndværksrådet,

Dokumentet er Historisk

Industrirådet

Boligministeriet,

De kommunale tilsynsmyndigheder,

Finansministeriet og

Industriministeriet.

Stk. 2. Nævnet eller formanden på dets vegne kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen skønnes at have en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til støtte for klageren eller den indklagede.

Stk. 3. Formanden kan bestemme, at en tredjemand eller offentlig myndighed underrettes om en sag, der er indbragt for nævnet, således at der gives den pågældende mulighed for at anmode om tilladelse til at indtræde efter stk. 2.

§ 15. Klagen forelægges den indklagede, der inden en af nævnet eller formanden fastsat frist tilbagesender klagen med en redegørelse for sagens faktiske og retlige omstændigheder samt sagens dokumenter.

Stk. 2. Klagenævnet eller formanden kan anmode klageren eller tredjemand, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, om at tilvejebringe oplysninger, der skønnes at have betydning for sagens bedømmelse. Fremkommer sådanne oplysninger ikke inden en fastsat frist, kan nævnet tillægge dette virkning til skade for den pågældende.

Stk. 3. Nævnet eller formanden kan i øvrigt indhente oplysninger, hvor det skønnes hensigtsmæssigt.

§ 16. Klageren eller den, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, skal gøres bekendt med den redegørelse, der er nævnt i § 15, stk. 1, og med det materiale, der i øvrigt er fremkommet i sagen, medmindre adgangen til aktindsigt er begrænset i anden lovgivning. De skal have lejlighed til at afgive en udtalelse.

Stk. 2. Formanden kan beslutte, at der skal udveksles yderligere skriftlige indlæg og træffer bestemmelser om afslutning af den skriftlige forberedelse. Formanden kan bestemme, at den skriftlige forberedelse skal genoptages og formen herfor.

Kapitel 3

Sagens afgørelse

§ 17. I sager, der behandles skriftligt, træffer nævnet afgørelse på grundlag af skriftlig votering, eventuelt i et møde. Formanden træffer bestemmelse herom.

§ 18. Er der truffet bestemmelse om mundtlig forhandling, underrettes klageren, den indklagede og den, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, om tid og sted for den mundtlige forhandling.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte personkreds er berettigede til at møde sammen med en advokat, revisor eller anden kyndig repræsentant, der har fuldmagt til at give møde. Formanden kan, hvis sagen efter sit indhold gør det ønskeligt, henstille, at der gives møde ved en repræsentant.

Stk. 3. Formanden bestemmer formen for den mundtlige forhandling, herunder i hvilken rækkefølge de mødende skal have ordet, og hvornår forhandlingerne er afsluttet.

Stk. 4. Offentligheden eller andre end de, der er nævnt i stk. 1, har ikke adgang til den mundtlige forhandling, medmindre der blandt de mødende er enighed om det, og formanden efter forhandling med nævnets medlemmer tillader det.

§ 19. Nævnets afgørelser træffes ved almindeligt stemmeflertal.

Stk. 2. Er afgørelsen ikke truffet i enighed, skal afgørelsen indeholde mindretallets opfattelse.

Stk. 3. Afgørelsen skal begrundes og skriftligt tilstilles klageren, den indklagede og den, der er indtrådt i sagen.

Stk. 4. Gives der klageren helt eller delvis medhold i den indbragte klage, eller ændrer den indklagede sin afgørelse i

Dokumentet er Historisk

overensstemmelse med klagerens påstand, kan nævnet eller formanden efter anmodning træffe bestemmelse om helt eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr.

§ 20. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig.

§ 21. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. februar 1992.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 912 af 18. december 1991 ophæves.

Industriministeriet, den 30. januar 1992

Anne Birgitte Lundholt

/ Hendrik Boesgaard

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**BEK nr 912 af 18/12/1991 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 31-12-1991

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 72 af 30/01/1992

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Klagenævnet for Udbuds kompetence og organisation
- Kapitel 2 Sagens forberedelse
- Kapitel 3 Sagens afgørelse

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud

I medfør af §§ 4, 8 og 12 i lov nr. 344 af 6. juni 1991 om

Klagenævnet for Udbud fastsættes:

Kapitel 1

Klagenævnet for Udbuds kompetence og organisation

§ 1. Klagenævnet for Udbud behandler klager over overtrædelser af fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter eller lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. samt de i medfør af loven udstedte bekendtgørelser.

Stk. 2. Nævnet behandler klager over Industri- og Handelsstyrelsens afgørelser vedrørende akkreditering af laboratorier og andre organisationer m.v. til teknisk prøvning, certificering eller inspektion, jf. § 10, stk. 2, i lov nr. 394 af 13. juni 1990 om erhvervsfremme.

Stk. 3. Nævnet kan i øvrigt behandle klager, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til nævnet.

§ 2. Nævnet består af en formand, et antal næstformænd og et antal sagkyndige medlemmer, der udpeges af industriministeren for en periode af 4 år.

Stk. 2. Formandskabets og nævnets øvrige medlemmer kan genudpeges.

§ 3. Formanden tilrettelægger arbejdet i nævnet og dets sekretariat. Formanden drager omsorg for indkaldelse til møder, leder møder og sørger for, at arbejdet udføres hurtigt og hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Formanden kan bemyndige en næstformand til at træde i sit sted.

Stk. 3. Formanden træffer afgørelse om, på hvilken måde nævnets afgørelser skal offentliggøres.

§ 4. Ved behandlingen og afgørelsen af en sag medvirker formanden eller en næstformand og 2 eller i særlige tilfælde 4 sagkyndige.

Stk. 2. Fordelingen af de enkelte sager mellem formanden og næstformænd bestemmes af formanden i samråd med næstformændene.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. I sager, der efter stk. 2 er fordelt til en næstformand, varetager denne de beføjelser, der efter bekendtgørelsen er henlagt til formanden.

§ 5. Formanden udpeger under henyn til den enkelte sags beskaffenhed de sagkyndige, der skal deltage i sagens behandling og afgørelse, og bestemmer, om 2 eller 4 sagkyndige skal medvirke.

Stk. 2. Forudsætter afgørelsen kendskab til prøvningsvirksomhed, certificering af personer, produkter og systemer eller inspektionsvirksomhed skal mindst en af de sagkyndige udpeges blandt de sagkyndige, der har særligt kendskab til området.

§ 6. Nævnet eller formanden på dets vegne kan afvise klager, der ikke er omfattet af nævnets kompetence eller som er indgivet af een, der ikke er klageberettiget.

§ 7. En klage har kun opsættende virkning, i det omfang dette er fastsat i lovgivningen. Hvor særlige grunde taler derfor, kan nævnet eller formanden dog bestemme, at en klage tillægges opsættende virkning.

§ 8. Sagsbehandlingen ved nævnet er skriftlig. Formanden kan dog bestemme, at mundtlig forhandling skal finde sted.

§ 9. Nævnets arbejdsprog er dansk. Formanden kan dog tillade dokumenter fremlagt på et andet sprog.

§ 10. Klage indgives skriftligt til Klagenævnet for Udbud, Sekretariatet, Tagensvej 137, DK-2200, København N.

Stk. 2. Med klagen til nævnet skal følge et gebyr på 4.000 kr. Sker dette ikke, og betales gebyret ikke inden en af formanden fastsat frist, afvises klagen.

Stk. 3. Afvises en klage, tilbagebetales gebyret.

§ 11. Nævnet kan efter §§ 11 og 13 i lov om Klagenævn for Udbud kræve alle oplysninger, der findes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af nævnets kompetence.

Stk. 2. Undlader nogen til nævnet at give oplysninger i henhold til lovens § 11, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 12. Ved afgivelse af oplysninger om tekniske hemmeligheder kan den, der skal afgive oplysningerne, over for nævnets formand fremsætte begæring om, at oplysningerne ikke afgives til det samlede nævnets medlemmer. Formanden afgør herefter, i hvilket omfang og under hvilken form oplysningerne under hensyn til forholdenes beskaffenhed bør gives.

§ 15. Klagen forelægges den indklagede, der inden en af nævnet eller formanden fastsat frist tilbagesender klagen med en redegørelse for sagens faktiske og retlige omstændigheder samt sagens dokumenter.

Stk. 2. Klagenævnet eller formanden kan anmode klageren eller tredjemand, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, om at tilvejebringe oplysninger, der skønnes at have betydning for sagens bedømmelse. Fremkommer sådanne oplysninger ikke inden en fastsat frist, kan nævnet tillægge dette virkning til skade for den pågældende.

Stk. 3. Nævnet eller formanden kan i øvrigt indhente oplysninger, hvor det skønnes hensigtsmæssigt.

§ 16. Klageren eller den, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, skal gøres bekendt med den redegørelse, der er nævnt i § 15, stk. 1, og med det materiale, der i øvrigt er fremkommet i sagen, medmindre adgangen til aktindsigt er begrænset i anden lovgivning. De skal have lejlighed til at afgive en udtalelse.

Stk. 2. Formanden kan beslutte, at der skal udveksles yderligere skriftlige indlæg og træffer bestemmelser om afslutning af den skriftlige forberedelse. Formanden kan bestemme, at den skriftlige forberedelse skal genoptages og formen herfor.

Kapitel 2

Sagens forberedelse

§ 13. Senest samtidig med at klage efter lovens § 1, stk. 1, indbringes for nævnet skal klageren skriftligt underrette den ordregivende myndighed om de påståede overtrædelser og om, at klagen indbringes for nævnet.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Med klagen til nævnet skal følge en kopi af underretningen til den ordregivende myndighed. Vedlægges kopi af underretningen ikke, fastsættes en frist til forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist afvises klagen.

§ 14. Klage kan indgives af

- 1) enhver, der har en retlig interesse heri, og
- 2) for så vidt angår klager efter lovens § 1, stk. 1, tillige:

Landsorganisationen i Danmark,

Dansk Arbejdsgiverforening,

Entreprenørforeningen,

Håndværksrådet,

Industrirådet

Boligministeriet,

De kommunale tilsynsmyndigheder,

Finansministeriet og

Industriministeriet.

Stk. 2. Nævnet eller formanden på dets vegne kan tillade en tredjemand eller offentlig myndighed, for hvem sagen skønnes at have en væsentlig betydning, at indtræde i sagen til støtte for klageren eller den indklagede.

Stk. 3. Formanden kan bestemme, at en tredjemand eller offentlig myndighed underrettes om en sag, der er indbragt for nævnet, således at der gives den pågældende mulighed for at anmode om tilladelse til at indtræde efter stk. 2.

Kapitel 3

Sagens afgørelse

§ 17. I sager, der behandles skriftligt, træffer nævnet afgørelse på grundlag af skriftlig votering, eventuelt i et møde. Formanden træffer bestemmelse herom.

§ 18. Er der truffet bestemmelse om mundtlig forhandling, underrettes klageren, den indklagede og den, der er indtrådt i sagen efter § 14, stk. 2, om tid og sted for den mundtlige forhandling.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte personkreds er berettigede til at møde sammen med en advokat, revisor eller anden kyndig repræsentant, der har fuldmagt til at give møde. Formanden kan, hvis sagen efter sit indhold gør det ønskeligt, henstille, at der gives møde ved en repræsentant.

Stk. 3. Formanden bestemmer formen for den mundtlige forhandling, herunder i hvilken rækkefølge de mødende skal have ordet, og hvornår forhandlingerne er afsluttet.

Stk. 4. Offentligheden eller andre end de, der er nævnt i stk. 1, har ikke adgang til den mundtlige forhandling, medmindre der blandt de mødende er enighed om det, og formanden efter forhandling med nævnets medlemmer tillader det.

§ 19. Nævnets afgørelser træffes ved almindeligt stemmeflertal.

Stk. 2. Er afgørelsen ikke truffet i enighed, skal afgørelsen indeholde mindretallets opfattelse.

Stk. 3. Afgørelsen skal begrundes og skriftligt tilstilles klageren, den indklagede og den, der er indtrådt i sagen.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Gives der klageren helt eller delvis medhold i den indbragte klage, eller ændrer den indklagede sin afgørelse i overrensstemmelse med klagerens påstand, kan nævnet eller formanden efter anmodning træffe bestemmelse om helt eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr.

§ 20. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er nævnets afgørelse endelig.

§ 21. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1992.

Industriministeriet, den 18. december 1991

Anne Birgitte Lundholt

/ Hendrik Boesgaard

Officielle noter

Ingen

BEK nr 336 af 27/05/2002 Gældende

Offentliggørelsesdato: 04-06-2002

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ophævelse af bekendtgørelse om undtagelse af dokumenter om kommunale myndigheders indkøbsaftaler fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen

§ 1. Bekendtgørelse nr. 32 af 20. januar 1999 om undtagelse af dokumenter om kommunale myndigheders indkøbsaftaler fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen ophæves.

§ 2. Denne bekendtgørelse træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Lovtidende.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, den 27. maj 2002

Lars Løkke Rasmussen

/Christian Schønau

BEK nr 331 af 24/05/2002 Gældende

Offentliggørelsesdato: 04-06-2002

Finansministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ophævelse af bekendtgørelse om undtagelse af dokumenter om indkøbsaftaler fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen

§ 1. Bekendtgørelse nr. 4 af 4. januar 1993 om undtagelse af dokumenter om indkøbsaftaler fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen ophæves.

§ 2. Bekendtgørelsen træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Finansministeriet, den 24. maj 2002

Thor Pedersen

/Hans Christian Holdt

Dokumentet er Historisk**BEK nr 32 af 20/01/1999 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 29-01-1999

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 336 af 27/05/2002

Oversigt (indholdsfortegnelse)**Den fulde tekst**

Bekendtgørelse om undtagelse af dokumenter om kommunale myndigheders indkøbsaftaler fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen

I medfør af § 3, stk. 1, i lov nr. 572 af 19. december 1985 om offentlighed i forvaltningen som senest ændret ved lov nr. 276 af 13. maj 1998, fastsættes efter forhandling med justitsministeren:

§ 1. I sager, hvor kommunale myndigheder har indgået eller agter at indgå aftaler med enkeltpersoner eller virksomheder om køb af varer eller tjenesteydelser eller en kombination heraf, herunder rammeaftaler m.v., er følgende dokumenter undtaget fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen:

- 1) Brevveksling mellem den kommunale myndighed og enkeltpersoner eller virksomheder, der indgiver eller har indgivet tilbud om levering af varer eller tjenesteydelser, eller som har rettet henvendelse til myndigheden med henblik på eventuel afgivelse af sådant tilbud.
- 2) Indgåede indkøbsaftaler og materiale vedrørende aftalernes indhold og anvendelse så længe aftalerne løber, eller det efter udløbet er nødvendigt af hensyn til parternes forretningsmæssige forhold.
- 3) Brevveksling med sagkyndige i forbindelse med stillingtagen til tilbud og indgåelse af aftaler.

§ 2. Bestemmelsen i § 1 gælder tilsvarende for Hovedstadsområdets Trafikselskab, Hovedstadens Sygehusfællesskab samt selvejende institutioner, med hvilke kommuner og amtskommuner har indgået overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser.

§ 3. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. februar 1999 og finder anvendelse på anmodninger om aktindsigt, som indgives efter dette tidspunkt.

Indenrigsministeriet, den 20. januar 1999

Thorkild Simonsen

/Christian Schønau

Dokumentet er Historisk

Dokumentet er Historisk**BEK nr 4 af 04/01/1993 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 15-01-1993

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 331 af 24/05/2002

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om undtagelse af dokumenter om indkøbsaftaler fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen

I medfør af § 3, stk. 1, i lov nr. 572 af 19. december 1985 om offentlighed i forvaltningen fastsættes efter forhandling med justitsministeren:

§ 1. I sager om indkøbsaftaler er følgende dokumenter undtaget fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen:

- 1) Brevveksling mellem myndigheder og enkeltpersoner eller virksomheder, der indgiver eller har indgivet tilbud om levering af varer eller tjenesteydelser, eller som har rettet henvendelse til myndigheden med henblik på eventuel afgivelse af sådant tilbud.
- 2) Indgåede indkøbsaftaler og materiale vedrørende aftalernes indhold og anvendelse så længe aftalerne løber, eller det efter udløbet er nødvendigt af hensyn til parternes forretningsmæssige forhold.
- 3) Brevveksling med sagkyndige i forbindelse med indkøbsaftalerne.

§ 2. Ved sager om indkøbsaftaler, jf. § 1, forstås sagstyper, hvor statslige myndigheder har indgået eller agter at indgå aftaler om varekøb eller tjenesteydelser eller en kombination heraf, herunder i form af rammeaftaler.

§ 3. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. januar 1993 og finder anvendelse på anmodninger om aktindsigt, som indgives efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 873 af 12. december 1986 om undtagelse af dokumenter vedrørende indkøbsaftaler fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen ophæves.

Finansministeriet, Administrations- og Personaledepartementet, den 4. januar 1993

Henning Dyremose

/ Jens Ulrik Dalgaard

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

CIR nr 133 af 22/07/1993 Gældende
Offentliggørelsesdato: 05-08-1993
Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om forholdet mellem EF og USA med hensyn til adgangen til at deltage i offentlige udbud. Ikrafttrædelse af EF's direktiv om udbud af tjenesteydelseskontrakter

1. Mellem USA og EF er der den 25. maj 1993 indgået en aftale, der i et vist omfang medfører gensidig adgang til at deltage i offentlige udbud.

Aftalen indebærer, at amerikanske leverandører af varer og tjenesteydelser og entreprenører har adgang til at byde på kontrakter, der udbydes af statslige ordregivere i EF, og hvis værdi (excl. moms) er lig med eller overstiger de fastsatte beløbsgrænser (tærskelværdier) i henholdsvis indkøbsdirektivet (77/62/EØF med senere ændringer), tjenesteydelsesdirektivet (92/50/EØF) og bygge- og anlægsdirektivet (71/305/EØF med senere ændringer). Tærskelværdierne, der gælder ifølge disse direktiver, er: 125.876 ECU (991.053 kr) for indkøbskontrakter, 200.000 ECU (1.578.412 kr) for tjenesteydelseskontrakter og 5.000.000 ECU (39.460.300 kr) for bygge- og anlægskontrakter. Dette indebærer, at amerikanske leverandører og entreprenører vil kunne påberåbe sig klageprocedurerne efter EF's kontrol direktiv (89/665/EØF), der i Danmark er gennemført ved lov nr. 344 af 6. juni 1991 om Klagenævnet for Udbud som ændret ved lov nr. 1006 af 19. december 1992.

Endvidere medfører aftalen, at EF med hensyn til kontrakter inden for elkraftsektoren udvider fordelene ved bestemmelserne i forsyningsvirksomhedsdirektivet (90/531/EØF) og rettighederne i henhold til det dertil knyttede direktiv om klageprocedurer (92/13/EØF) til at omfatte amerikanske leverandører og entreprenører. I konsekvens heraf er bestemmelserne om en 3 pct.s fællesskabspræference og adgangen til at afvise bud med et tredjelandsindhold på mere end 50 pct. i art. 29 i direktiv 90/531/EØF sat ud af kraft for elsektoren ved Rådets beslutning nr. 93/324/EØF af 10. maj 1993. Det bemærkes, at direktivet fortsat fuldt ud finder anvendelse på øvrige kontrakter omfattet af direktivet, der således ikke er dækket af aftalen mellem EF og USA.

Aftalen mellem EF og USA indrømmer tilbudsgivere i EF en tilsvarende adgang til at byde på forbundsstatslige kontrakter og kontrakter inden for elkraftsektoren i USA og til at indgive klager over amerikanske ordregivere.

Aftalen, der er godkendt af EF's Ministerråd den 10. maj 1993 i afgørelse 93/323/EØF, er offentliggjort i EF-Tidende nr. L 125 af 20. maj 1993. En dansk oversættelse af aftaleteksten er offentliggjort i EF-Tidende nr. C 173 af 24. juni 1993.

2. Den 8. juni 1993 vedtog EF's Ministerråd forordning (EØF) nr. 1461/93 om adgang til offentlige aftaler for bydende fra Amerikas Forenede Stater.

Denne forordning er gennemført som modtræk over for sanktioner, der er iværksat af USA, og som forhindrer bydende fra EF i at opnå adgang til indkøbsaftaler, der udbydes af amerikanske forbundsstatslige ordregivere, og som ikke er omfattet af den under pkt. 1 nævnte aftale. Forordningen foreskriver, at statslige myndigheder i EF-landene ikke må antage bud fra leverandører af varer og tjenesteydelser samt entreprenører, der er etableret i og driver virksomhed fra USA, ved tildelingen af kontrakter om varekøb, køb af tjenesteydelser og om bygge- og anlægsarbejder, når kontraktens værdi er mindre end tærskelværdien i de respektive direktiver, jfr. ovenfor under pkt. 1.

Der kan dog efter forordningen under visse omstændigheder og efter en konkret begrundet vurdering gives tilladelse til accept af amerikanske tilbud, bl.a. ud fra hensynet til at sikre kontinuitet i leverancer, eller såfremt der er tale om at anskaffe varer eller tjenesteydelser med særlige specifikationer, der ikke kan fremskaffes på anden vis. Giver en medlemsstat en sådan tilladelse, skal dette straks meddeles EF-Kommissionen.

Forordningen er offentliggjort i EF-Tidende nr. L 146 af 17. juni 1993.

Statslige myndigheder inden for det af forsyningsvirksomhedsdirektivet omfattede område, der tildeler særlige eller eksklusive

rettigheder til de af dette direktiv omfattede ordregivere, anmodes om at give disse meddelelse om ovenstående.

3. Endelig henledes opmærksomheden på, at tjenesteydelsesdirektivet (92/50/EØF) er blevet gennemført i Danmark ved Industriministeriets bekendtgørelse nr. 415 af 22. juni 1993 (* 1), der trådte i kraft den 1. juli 1993. Fra denne dato vil der skulle foretages udbud af påtænkte offentlige indkøb af tjenesteydelser, hvis anslåede værdi (excl. moms) er lig med eller overstiger direktivets tærskelværdi på 200.000 ECU (1.578.412 kr). For så vidt angår aftaler om de i direktivets bilag I B nævnte ydelser gælder der dog lempeligere forpligtelser. Der henvises iøvrigt nærmere til direktivet, der er medtaget som bilag til bekendtgørelsen.

Til orientering vedlægges et eksemplar af bekendtgørelsen.

P.D.V.

E.B.

Lars Koefoed-Johnsen

KonkurrenceSekretariatet

Bjarne Strand

Bygge- og Boligstyrelsen

Officielle noter

(* 1) Bekendtgørelse nr. 415 af 22. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om offentlig indkøb af tjenesteydelser i De Europæiske Fællesskaber er udeladt her, da forskriften forefindes i Lovtidende og Retsinformation

LBK nr 1410 af 07/12/2007 Gældende

(Tilbudsloven)

Offentliggørelsesdato: 21-12-2007

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Anvendelsesområde
- Kapitel 2 Generelle principper for tilbudsindhentning
- Kapitel 3 Fremgangsmåden ved en licitation
- Kapitel 4 Underhåndsbud
- Kapitel 5 Rameaftaler
- Kapitel 6 Meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere
- Kapitel 6 a Anvendelsesområde
- Kapitel 7 Klagemuligheder ved bygge- og anlægs-, vare- og tjenesteydelseskontrakter
- Kapitel 8 Ikrafttræden m.v.

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter

Herved bekendtgøres lov nr. 338 af 18. maj 2005 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren med de ændringer, der følger af lov nr. 572 af 6. juni 2007.

Afsnit I**Bygge- og anlægskontrakter**

Kapitel 1

Anvendelsesområde

§ 1. Lovens afsnit I gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder og for tildeling af ordren.

Stk. 2. Lovens afsnit I gælder for følgende udbydere:

- 1) Statslige, regionale og lokale myndigheder og offentligretlige organer,
- 2) andre udbydere, når de udbyder bygge- og anlægsarbejder, som modtager offentlig støtte, herunder garantier, og
- 3) tilbudsgivere, når de indhenter tilbud hos underentreprenører til brug for udførelse af en bygge- og anlægsopgave omfattet af lovens afsnit I for en bygherre omfattet af nr. 1 eller 2.

Stk. 3. Bortset fra § 3, stk. 2, og § 7 gælder lovens afsnit I dog ikke udbud, der er omfattet af

- 1) udbudsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 9, stk. 5 a,
- 2) forsyningsvirksomhedsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 17, stk. 6 a, eller
- 3) lov nr. 378 af 14. juni 1995 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder med senere ændringer eller regler udstedt med hjemmel heri.

Stk. 4. Reglerne i afsnit I om fremgangsmåden ved indhentning af tilbud og ved tildeling af ordren finder endvidere anvendelse, når en udbyder, der ikke er omfattet af stk. 3, klart tilkendegiver, at loven eller nærmere angivne regler heri vil blive anvendt som grundlag for tildeling af en ordre om et bygge- og anlægsarbejde.

Stk. 5. Ved »bygge- og anlægsarbejder« forstås i overensstemmelse med udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet resultatet af et sæt bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion. Ved »udbudsdirektivet« forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter. Ved »forsyningsvirksomhedsdirektivet« forstås Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester. Begrebet »offentligretlige organer« forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Kapitel 2

Generelle principper for tilbudsindhentning

Konkurrence og ligebehandling

§ 2. Tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder omfattet af denne lov indhentes ved offentlig eller begrænset licitation eller ved underhåndsbud.

Stk. 2. Udbyderen skal udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.

Stk. 3. Det påhviler udbyderen ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udbuddet og tildelingen af ordren at sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikke diskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Tilbudsfrister og vedståelsesfrister

§ 3. I udbudsbetingelserne skal angives fristen for modtagelse af tilbud. Fristen skal være lang nok til at give tilbudsgivere rimelig tid til at afgive tilbud.

Stk. 2. Der gælder en vedståelsesfrist på 40 arbejdsdage, medmindre andet er angivet i udbudsmaterialet.

Stk. 3. Ved forhandlinger af licitationsbud efter § 11 gælder, at uanset vedståelsesfristen efter stk. 2 frigøres en tilbudsgiver, der ikke indbydes til forhandlinger eller fravælges i løbet af forhandlingerne, fra sit tilbud, så snart vedkommende beslutning er meddelt tilbudsgiveren.

Kapitel 3

Fremgangsmåden ved en licitation

Definitioner

§ 4. Ved licitation forstås i denne lov, at en opgave udbydes således, at flere opfordres til inden samme bestemte tidspunkt og på samme udbudsgrundlag eller ud fra fælles mindstekrav at give bindende tilbud eller at give tilbud om at indgå i et forpligtende samarbejde om en bygge- og anlægsopgave. Ved opfordringen tilkendes gives, at der er tale om en licitation.

Stk. 2. Ved offentlig licitation rettes opfordring til at byde til en ubestemt kreds ved annonce i pressen eller i elektroniske medier.

Stk. 3. Ved begrænset licitation rettes opfordringen til at byde direkte og alene til dem, fra hvem tilbud ønskes.

Tilbuddets form

§ 5. Tilbud ved en licitation skal være skriftlige. Tilbud kan afgives elektronisk, medmindre udbyderen på forhånd har udelukket dette. Udbyderen kan bestemme, at tilbud skal afgives i elektronisk form.

Tilrettelæggelse af offentlig og begrænset licitation

§ 6. Hvis udbyderen ved en offentlig licitation kræver oplysninger vedrørende teknisk og økonomisk formåen, som tilbudsgiver skal dokumentere at råde over for at kunne få sit bud taget i betragtning, skal karakteren af disse oplysninger og dokumentationen herfor være angivet i annoncen. I annoncen angives tillige, om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud.

Stk. 2. Ved begrænset licitation kan udbyderen gennemføre en prækvalifikationsrunde ved at indkalde mulige tilbudsgivere ved offentliggørelse af en udbudsannonce i pressen eller i elektroniske medier. I udbudsannoncen skal angives

- 1) en frist på mindst 15 arbejdsdage til at anmelde interesse i at deltage,
- 2) karakteren af de oplysninger vedrørende økonomisk og teknisk formåen, som skal dokumenteres for at kunne blive prækvalificeret, og dokumentationen herfor,
- 3) om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud, og
- 4) hvor mange bydende der maksimalt vil blive opfordret til at afgive tilbud.

Stk. 3. Ved indbydelse til en begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation skal udbyderen oplyse, hvor mange bydende der maksimalt vil blive opfordret til at afgive tilbud. Det skal af indbydelsen fremgå, om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud. For udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, gælder, at medmindre kun bestemte virksomheder har praktisk mulighed for at udføre arbejdet, skal mindst en af de indbudte være fra områder uden for lokalområdet, og udbyderen kan ikke ved hvert udbud indbyde den samme kreds af virksomheder. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler, der begrænser adgangen til at anvende begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation.

Adgangen til at være til stede ved åbningen af licitationsbuddene

§ 7. Ved en licitation åbnes tilbuddene på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt. De bydende er berettiget til at være til stede ved åbningen af tilbuddene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold.

Tildelingskriterier

§ 8. Medmindre udbyderen annullerer licitationen, skal ordren tildeles efter følgende kriterier:

- 1) Den laveste pris eller

- 2) det økonomisk mest fordelagtige bud under hensyntagen til forskellige kriterier, som varierer efter den pågældende kontrakt, f.eks. kvalitet, pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi, påvirkning af miljøet, arkitektur og funktion.

Stk. 2. Det skal i udbudsbetingelserne anføres, hvilket tildelingskriterium der skal anvendes. Ved tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud anføres så vidt muligt, hvordan udbyderen relativt vil vægte de kriterier, der er valgt. Denne vægtning kan angives ved fastsættelse af en ramme med et passende maksimalt udsving. Hvis der ikke kan foretages en vægtning, angiver udbyderen kriteriernes prioriterede rækkefølge med det vigtigste først.

Stk. 3. Udbyderen kan forkaste et tilbud, såfremt det findes overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig og forsvarlig måde og i rette tid.

Alternative bud

§ 9. Udbyderen kan tage hensyn til alternative bud fra bydende, såfremt disse alternative bud opfylder de mindstekrav, som fremgår af udbudsbetingelserne.

Stk. 2. Udbyderen kan i udbudsbetingelserne anføre, at alternative bud ikke kan modtages.

Forhandlinger

§ 10. Når kriteriet for tildeling af ordren er laveste pris, kan udbyderen kun forhandle med lavestbydende.

§ 11. Når kriteriet for tildeling af ordren er det økonomisk mest fordelagtige bud, kan udbyderen forhandle med tre tilbudsgivere eller færre, som ved licitationen har afgivet de økonomisk mest fordelagtige tilbud bedømt ud fra de vægtede eller prioriterede underkriterier, medmindre der i udbudsbetingelserne er givet afkald herpå.

Stk. 2. Når udbyderen vælger at forhandle, skal det senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de udvalgte tilbudsgivere, som udbyderen forbeholder sig at forhandle med, tilkendegives, hvilken procedure der vil blive fulgt, hvis dette ikke fremgår af udbudsbetingelserne.

Stk. 3. Under forhandlingerne skal udbyderen sikre, at alle tilbudsgivere behandles ens. Navnlig må udbyderen ikke udøve forskelsbehandling ved at give oplysninger, som kan stille nogle tilbudsgivere bedre end andre. Udbyderen må under forhandlingerne alene give oplysninger til en tilbudsgiver om andre tilbudsgivers løsninger eller priser, i det omfang sådanne oplysninger allerede er gjort offentligt tilgængelige i henhold til § 7.

Stk. 4. Forhandlingerne må ikke føre til, at opgavens karakter ændres væsentligt, eller til, at tildelingskriterierne, herunder den vægtning eller prioritering, der er lagt til grund ved udvælgelsen af forhandlingspartnere efter stk. 1, ændres.

Kapitel 4

Underhåndsbud

§ 12. Tilbud, der ikke indhentes ved en licitation eller på grundlag af en rammeaftale, er underhåndsbud.

Stk. 2. Udbyderen kan på samme arbejde indhente indtil tre underhåndsbud. Dog kan der indhentes et fjerde underhåndsbud, hvis udbyderen i opfordringerne til at afgive bud har forbeholdt sig denne mulighed og det fjerde tilbud indhentes fra en tilbudsgiver uden for det lokale område.

Stk. 3. Udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, kan ikke indhente underhåndsbud på bygge- og anlægsarbejder med en samlet anslået værdi af arbejdet eksklusiv moms på mere end 3 mio. kr., medmindre

- 1) der er tale om delarbejder, hvis anslåede værdi eksklusiv moms er 500.000 kr. eller derunder, og den samlede værdi af disse delarbejder ikke overstiger 20 pct. af de samlede arbejders værdi,
- 2) bygge- og anlægsarbejdets omfang, kvalitet eller tidsforløb kun med stor vanskelighed kan fastlægges i et udbudsgrundlag såsom visse forsøgs-, forsknings- og udviklingsarbejder eller restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder eller arbejdet af tvingende sikkerhedsmæssige grunde ikke kan udsættes,
- 3) der ikke ved licitation er indkommet et egnet eller forskriftsmæssigt bud eller der ikke er modtaget nogen ansøgninger, forudsat at de oprindelige udbudsbetingelser ikke ændres væsentligt,
- 4) kun en bestemt virksomhed kan udføre arbejdet eller
- 5) bygge- og anlægsarbejdet supplerer et arbejde, der har været udbudt i licitation, og arbejdet på grund af uforudsete forhold er blevet nødvendigt for fuldførelse af det udbudte arbejde og ordren tildeles den virksomhed, der udfører det oprindelige arbejde, medmindre udbyderen kan påvise særlige forhold, der begrundes, at udbyderen kan lade andre udføre arbejdet.

Stk. 4. Når den samlede, anslåede værdi eksklusiv moms af et bygge- og anlægsarbejde overstiger 300.000 kr., skal udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, indhente mindst to underhåndsbud. Disse udbydere kan ikke ved hvert udbud indbyde den samme kreds af virksomheder.

Stk. 5. Udbyderen skal ved indhentning af underhåndsbud give meddelelse om, hvorvidt tildeling af ordren vil ske på grundlag af kriteriet laveste pris eller kriteriet det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

Stk. 6. Udbyderen kan forkaste et tilbud, såfremt det findes overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig og forsvarlig måde og i rette tid.

Stk. 7. Økonomi- og erhvervsministeren kan undtage bestemte kategorier af udbydere fra reglerne i stk. 2 og 3.

Kapitel 5

Rammeaftaler

§ 13. Ved rammeaftaler forstås aftaler, der er indgået i overensstemmelse med denne lovs regler, om betingelserne, f.eks. med hensyn til kvalitet, pris og mængde eller omfang, for en mulig udførelse af bygge- og anlægsarbejder af samme karakter i løbet af en

given periode.

Stk. 2. En rammeaftale har kun virkning i forholdet mellem de direkte parter i aftalen. En rammeaftale kan kun indgås mellem én udbyder og én virksomhed. Udbyderen kan om nødvendigt anmode virksomheden om at komplettere sit tilbud til brug for kontraktindgåelsen. Dette må dog ikke medføre væsentlige ændringer i aftalevilkårene.

Stk. 3. En rammeaftale må højst gælde for en periode på 4 år.

Kapitel 6

Meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere

§ 14. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere, der har afgivet et licitationsbud eller et underhåndsbud, om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere en licitation eller indhente underhåndsbud.

Stk. 2. Ved begrænset licitation med prækvalifikation underretter udbyderen hurtigst muligt ansøgere om, hvorvidt de er blevet prækvalificeret. Efter anmodning underretter udbyderen endvidere en forbigået ansøger om begrundelsen for, at ansøgningen er blevet forkastet.

Stk. 3. Udbyderen underretter efter anmodning berørte tilbudsgivere om begrundelsen for at forkaste tilbuddet, jf. § 8, stk. 3, og § 12, stk. 6, såfremt en sådan begrundelse ikke allerede er givet i medfør af § 15, stk. 2.

§ 15. Når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud, gælder endvidere reglerne i stk. 2-4.

Stk. 2. Senest samtidig med, at der indledes forhandlinger efter § 11, underretter udbyderen berørte tilbudsgivere om en beslutning om ikke at indbyde dem til forhandlingerne og en begrundelse herfor.

Stk. 3. Efter afslutningen på forhandlinger efter § 11 underretter udbyderen hurtigst muligt tilbudsgivere, som udbyderen har forbeholdt sig at forhandle med, om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Stk. 4. Hvis der ikke har været forhandlinger efter § 11, eller hvis tilbuddene er indhentet ved underhåndsbud, underretter udbyderen efter anmodning tilbudsgivere, som har overholdt udbudsbetingelserne, om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Afsnit II

Vare- og tjenesteydelseskontrakter

Kapitel 6 a

Anvendelsesområde

§ 15 a. Dette afsnit gælder for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på

- 1) offentlige vareindkøbskontrakter, hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5,
- 2) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II A såsom kontrakter om vedligeholdelse og reparation, landtransport, regnskab, revision og bogholderi, markeds- og opinionsundersøgelser m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5, og
- 3) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II B såsom kontrakter om hotel- og restaurationsvirksomhed, jernbanetransport, sundheds- og socialvæsen, undervisning og erhvervsuddannelse m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr.

Stk. 2. Dette afsnit gælder for statslige, regionale og lokale myndigheder og offentligtretlige organer. Afsnittet gælder dog ikke, når kontrakten indgås til brug for virksomhed omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 3. Dette afsnit gælder ikke for de særlige kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets afsnit II, kapitel II, afdeling 3, eller for delkontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets artikel 9, stk. 5 a og b.

§ 15 b. I dette afsnit forstås ved:

- 1) Udbudsdirektivet: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.
- 2) Forsyningsvirksomhedsdirektivet: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester.
- 3) Offentlige vareindkøbskontrakter: Kontrakter om køb, leasing og leje med eller uden forkøbsret af varer som defineret i udbudsdirektivet.
- 4) Offentlige tjenesteydelseskontrakter: Kontrakter som defineret i udbudsdirektivet og i bilag II hertil.
- 5) Tærskelværdier: De beløbsgrænser, som angiver, hvornår udbudsdirektivet finder anvendelse.
- 6) Offentligtretlige organer: Organer som defineret i udbudsdirektivet og bilag III hertil.

Annonceringspligt

§ 15 c. Forud for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på vare- og tjenesteydelseskontrakter omfattet af § 15 a skal en udbyder offentliggøre en annonce i pressen eller i et elektronisk medie.

Stk. 2. Annonceringspligten gælder ikke de tilfælde, der fremgår af udbudsdirektivets artikel 31.

Stk. 3. Annonceringspligten kan fraviges, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til offentlige interesser, hvor fortrolighed efter kontraktens særlige karakter er påkrævet.

Stk. 4. Annoncen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- 1) Beskrivelse af opgaven.
- 2) Kontaktoplysninger.
- 3) Frist for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 4) Adresse for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 5) Kriterier for tildeling af opgaven.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at annoncering skal ske i et særligt elektronisk medie.

Procedure og underretning

§ 15 d. Ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren skal udbyderen sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikke diskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Stk. 2. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere, der har afgivet et bud, om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere proceduren. Efter anmodning underretter udbyderen tilbudsgiverne om begrundelsen for at forkaste tilbuddet.

Afsnit III

Klage og ikrafttræden m.v.

Kapitel 7

Klagemuligheder ved bygge- og anlægs-, vare- og tjenesteydelseskontrakter

§ 16. Enhver, der har en retlig interesse heri eller i øvrigt er tillagt klageadgang efter lov om Klagenævnet for Udbud, kan indbringe spørgsmål om overtrædelse af bestemmelser i nærværende lov og regler udstedt i medfør heraf for Klagenævnet for Udbud.

Kapitel 8

Ikrafttræden m.v.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. september 2005 og har virkning for opgaver, der udbydes fra dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 450 af 7. juni 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 572 af 6. juni 2007, der blandt andet indsætter Afsnit II, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 5

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 7. december 2007

Bendt Bendtsen

/ Kim Sparlund

LOV nr 1336 af 19/12/2008 Gældende

Offentliggørelsesdato: 20-12-2008

Skatteministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 137 af 17/02/2009
- LBK nr 146 af 24/02/2009
- LBK nr 176 af 11/03/2009
- LBK nr 190 af 12/03/2009
- LBK nr 191 af 12/03/2009
- LBK nr 192 af 12/03/2009
- LBK nr 193 af 12/03/2009
- LBK nr 194 af 12/03/2009
- LBK nr 195 af 12/03/2009
- LBK nr 196 af 12/03/2009
- LBK nr 197 af 12/03/2009
- LBK nr 198 af 12/03/2009
- LBK nr 439 af 14/05/2009
- LBK nr 395 af 25/05/2009
- LBK nr 429 af 27/05/2009
- LBK nr 554 af 08/06/2009
- LBK nr 593 af 24/06/2009
- LBK nr 661 af 29/06/2009
- LBK nr 785 af 10/08/2009
- LBK nr 793 af 20/08/2009
- LBK nr 848 af 07/09/2009
- LBK nr 867 af 07/09/2009
- LBK nr 842 af 08/09/2009
- LBK nr 893 af 09/09/2009
- LBK nr 870 af 11/09/2009
- LBK nr 878 af 14/09/2009
- LBK nr 884 af 17/09/2009
- LBK nr 927 af 24/09/2009
- LBK nr 929 af 24/09/2009
- LBK nr 930 af 24/09/2009
- LBK nr 933 af 24/09/2009
- LBK nr 935 af 24/09/2009
- LBK nr 937 af 24/09/2009
- LBK nr 945 af 24/09/2009
- LBK nr 949 af 24/09/2009
- LBK nr 950 af 24/09/2009
- LBK nr 941 af 01/10/2009
- LBK nr 946 af 01/10/2009
- LBK nr 982 af 02/10/2009
- LBK nr 983 af 02/10/2009
- LBK nr 969 af 08/10/2009
- LBK nr 988 af 21/10/2009
- LBK nr 989 af 21/10/2009
- LBK nr 1006 af 26/10/2009
- LBK nr 1053 af 29/10/2009
- LBK nr 1084 af 13/11/2009
- LBK nr 1486 af 04/12/2009
- LBK nr 1202 af 10/12/2009
- LBK nr 66 af 21/01/2010
- LBK nr 412 af 11/04/2010
- LBK nr 445 af 23/04/2010

Den fulde tekst

Lov om ændring af kildeskatteloven, opkrævningsloven, udpantningsloven og forskellige andre love

(Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Beskæftigelsesministeriet

§ 1

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 1460 af 12. december 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 346 af 18. april 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 27 a udgår »eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v.,«.
2. § 95, stk. 2, 3 og 5, ophæves, og i stk. 4, der bliver stk. 2, udgår »efter reglerne i stk. 1-3«.
3. I overskriften til *kapitel 12* indsættes efter »Tilbagebetaling«: »m.v.«
4. I § 96 indsættes efter »dag- eller klubtilbud efter«: »dagtilbudsloven eller«.
5. § 116 ophæves.

§ 2

I lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 975 af 26. september 2008, som ændret ved § 1 i lov nr. 1540 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 84, stk. 9, 2. pkt., og § 85 b ophæves.
2. I § 86, stk. 4, ændres »stk. 1 og 14« til: »stk. 1 og 12«.
3. § 86, stk. 11, 2. og 3. pkt., og stk. 12 og 13, ophæves. Stk. 14 bliver herefter stk. 12.
4. I § 86, stk. 14, der bliver stk. 12, ændres »stk. 3-13« til: »stk. 3-11«.
5. § 86 a, stk. 4, 2. og 3. pkt., og stk. 5 og 6, ophæves.
6. *Kapitel 16 c* ophæves.

§ 3

I lov nr. 1540 af 20. december 2006 om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, integrationsloven og lov om påligningen af indkomstskat til staten. (Forhøjelse af efterlønsalderen, mere fleksibel efterlønsordning, fortrydelsesordning, styrkede jobmuligheder for personer over 55 år m.v.), foretages følgende ændring:

1. § 1, nr. 29, og § 5, stk. 5, ophæves.

§ 4

I lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 154 af 7. marts 2006, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 517 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 51, stk. 2 og 3, § 51 a og § 52, stk. 6 og 7, ophæves.

§ 5

I lov om fleksydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 871 af 6. juli 2007, som ændret ved § 23 i lov nr. 523 af 6. juni 2007 og § 2 i lov nr. 108 af 28. februar 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 28, stk. 2, ophæves. Stk. 3 bliver herefter stk. 2.
2. § 28 a ophæves.

§ 6

I lov om Lønmodtagernes Garantifond, jf. lovbekendtgørelse nr. 1014 af 15. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 12 a og 12 b ophæves.

§ 7

I lov nr. 566 af 9. juni 2006 om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselloven), foretages følgende ændring:

1. § 49, stk. 4, ophæves.
Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

§ 8

I lov nr. 563 af 9. juni 2006 om sygedagpenge, som ændret senest ved lov nr. 389 af 27. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 45, stk. 6, ophæves.
2. § 55, stk. 5, ophæves.
3. § 71, stk. 4, ophæves.
Stk. 5 bliver herefter stk. 4.
4. § 72, stk. 2, 2. pkt., og stk. 3, ophæves.

Finansministeriet

§ 9

I lov om offentlige betalinger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Med henblik på modregning i gæld til det offentlige kan oplysninger i det register, der er nævnt i § 4, stk. 1, om udbetalinger fra offentlige myndigheder videregives til et inddrivelsessystem administreret af told- og skatteforvaltningen.

Stk. 2. Udbetaling til betalingsmodtagerens Nemkonto eller til en anden konto finder ikke sted, hvis told- og skatteforvaltningen har anmodet om overførsel af udbetalingen med henblik på hel eller delvis modregning i udbetalingsbeløbet.

Stk. 3. Ved overførsel af en udbetaling til told- og skatteforvaltningen efter stk. 2 anses betaling at være foretaget med frigørende virkning for den udbetalende myndighed.

Stk. 4. Ved told- og skatteforvaltningens udbetaling af overskydende beløb efter gennemført modregning anses told- og skatteforvaltningen som udbetalende myndighed.«

Justitsministeriet

§ 10

I lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 698 af 11. august 1992, som ændret senest ved § 10 i lov nr. 552 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 39, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

§ 11

I lov nr. 522 af 6. juni 2007 om forældelse af fordringer (forældelsesloven) foretages følgende ændringer:

1. § 18, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Forældelsen afbrydes ved restanceinddrivelsesmyndighedens underretning til skyldneren om afgørelse om indeholdelse i løn m.v.«

2. § 19, stk. 6, 2. pkt., affattes således:

»Er forældelsen afbrudt ved underretning om afgørelse om lønindeholdelse, jf. § 18, stk. 4, regnes den nye forældelsesfrist fra det tidspunkt, da der træffes afgørelse om, at lønindeholdelsen ophører, eller senest fra det tidspunkt, da lønindeholdelsen har været stillet i bero i 1 år.«

§ 12

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1058 af 4. november 2008, som ændret ved § 21 i lov nr. 309 af 19. april 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 121, stk. 4, 3. pkt., ophæves.
2. Overskriften efter § 122 a affattes således:

»Modregning m.v.«

3. § 122 b affattes således:

»§ 122 b. Ubetalt parkeringsafgift kan med tillæg af omkostninger modregnes i overskydende skat, i krav på tilbagebetaling af vægtafgift, jf. § 6, stk. 5, i lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., og i krav på tilbagebetaling af afgift af bilens brændstofforbrug, jf. § 4, stk. 5, i lov om afgift efter brændstofforbrug for visse personbiler.«

4. §§ 122 c og 122 d ophæves.

§ 13

I lov om inddrivelse af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 946 af 10. oktober 2005, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om opkrævning af underholdsbidrag«

2. Overalt i loven ændres »ministeren for familie- og forbrugeranliggender« til: »justitsministeren« og »Ministeren for familie- og forbrugeranliggender« til: »Justitsministeren«.

3. I § 1, *stk. 1-3*, udgår 3 steder »og inddrivelse«.

4. § 2 affattes således:

»§ 2. Kommunalbestyrelsen opkræver efter anmodning krav på underholdsbidrag. Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver dog krav på underholdsbidrag, der er omfattet af § 1, *stk. 2*, mens statsforvaltningen afgør indsigelser mod eksistensen af sådanne krav.«

5. §§ 3-9 ophæves.

6. I § 19, *stk. 3*, ændres »§§ 2-9 tilsvarende anvendelse ved bidragets inddrivelse hos kautionisterne.« til: »denne lov og i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige tilsvarende anvendelse på opkrævning og inddrivelse af bidraget hos kautionisterne.«

7. § 21 a ophæves.

8. § 22 ophæves.

9. § 23 ophæves.

10. I § 23 b, 2. *pkt.*, ændres »fremgangsmåden i forbindelse med inddrivelse af underholdsbidrag.« til: »restanceinddrivelsesmyndighedens behandling af sager efter § 2, 2. *pkt.*«

§ 14

I konkursloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1259 af 23. oktober 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 216, *stk. 7*, indsættes efter 2. *pkt.*:

»Reguleringen sker på grundlag af de på reguleringstidspunktet gældende beløb før afrunding.«

§ 15

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1069 af 6. november 2008, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 313 af 30. april 2008, foretages følgende ændringer:

1. §§ 147 g og 147 h ophæves.

2. I § 997, *stk. 2*, ændres »§ 91, *stk. 2-5*« til: »§ 91, *stk. 2-4*«.

3. I § 1013, *stk. 4*, ændres »§ 91, *stk. 2-5*« til: »§ 91, *stk. 2-4*«.

§ 16

I lov om udpantning og om udlæg uden grundlag af dom eller forlig, jf. lovbekendtgørelse nr. 774 af 18. november 1986, foretages følgende ændring:

1. § 1 ophæves.

§ 17

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1337 af 3. december 2007, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 500 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 91, *stk. 2*, ophæves.
Stk. 3-5 bliver herefter *stk. 2-4*.

2. I § 92, *stk. 1*, udgår »efter § 91, *stk. 2*«.

3. I § 111, *stk. 1*, ændres »§ 91, *stk. 5*« til: »§ 91, *stk. 4*«.

Klima- og Energiministeriet

§ 18

I lov om CO₂-kvoter, jf. lovbekendtgørelse nr. 348 af 9. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 31, stk. 7-9, ophæves.
2. § 33, stk. 3, ophæves.

*Kulturministeriet***§ 19**

I lov om biblioteksvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 914 af 20. august 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 32-34 ophæves.

§ 20

I lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 29. august 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 33 b og 33 c ophæves.

§ 21

I lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 338 af 11. april 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 71 og 71 a ophæves.

*Miljøministeriet***§ 22**

I lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 281 af 22. marts 2007, foretages følgende ændring:

1. § 10, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, ophæves.

§ 23

I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1073 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. § 58 a, stk. 2, udgår »og udpantningsret«.

§ 24

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. § 57 affattes således:

»§ 57. Betales gebyrer efter § 53 og udgifter, som miljøministeren har krav på at få dækket efter § 48, stk. 2 og 3, ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet.«

§ 25

I lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1755 af 22. december 2006, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 173 af 12. marts 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 37 udgår »og udpantningsret«.
2. § 64 ophæves.

§ 26

I lov om kolonihaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 790 af 21. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 1, 2 pkt., ophæves.

§ 27

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006, som ændret senest ved lov nr. 509 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 b, stk. 1, nr. 6, udgår », der tillægges udpantningsret«.

2. I § 18 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Gebyrer, der opkræves til dækning af omkostninger ved den kommunale rottebekæmpelse, hæfter på vedkommende ejendom med fortrinsret som for kommunale ejendomsskatter.«

3. I § 35 a, stk. 7, udgår », der tillægges udpantningsret«.

4. § 48, stk. 5, 2. pkt., ophæves.

5. § 53, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

6. § 55 a, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

7. § 70, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

8. § 88, stk. 1, 2. pkt., og § 88 a ophæves.

9. I § 89 a, stk. 2, udgår »og udpantningsret«.

§ 28

I lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 49, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

2. § 72, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

3. § 73 ophæves.

4. I § 75, stk. 2, udgår »og udpantningsret«.

§ 29

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 811 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 15 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 19, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

2. § 23, stk. 2, ophæves.

3. § 29 a ophæves.

§ 30

I lov nr. 533 af 6. juni 2007 om nationalparker foretages følgende ændring:

1. § 35, stk. 1, ophæves, og i stk. 2, der bliver stk. 1, ophæves 2. pkt.

§ 31

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1042 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 92, stk. 1, 3 og 4, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

2. § 92, stk. 2, der bliver stk. 1, affattes således:

»Betales gebyrer efter § 72 og udgifter, som myndighederne har krav på at få dækket efter § 53, stk. 3, § 66, stk. 1, § 74, stk. 2-4, § 75, stk. 2 og 3, og § 91, ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet«

§ 32

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1027 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 51 a, stk. 5, 5. pkt., ophæves.

2. § 54, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

3. § 55, 3. pkt., ophæves.

4. § 63, stk. 3, 2. pkt., og § 63 a ophæves.

§ 33

I lov nr. 8 af 3. januar 1992 om privat bortskaffelse af spildevand på Sejerø og andre småøer og i områder med spredt bebyggelse, som ændret ved § 15 i lov nr. 564 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 6, stk. 3, 2 pkt., ophæves.

§ 34

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1025 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. § 45 ophæves.

§ 35

I lov om skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 1044 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 40, stk. 1, 3. og 4. pkt., ophæves.

2. § 54, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

3. § 58 og § 59, nr. 3, ophæves.

§ 36

I lov om støtte til de små øsamfund (østøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 787 af 21. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 3-5, ophæves.

Stk. 6 bliver herefter stk. 3.

2. § 4 a ophæves.

§ 37

I lov nr. 466 af 17. juni 2008 om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven) foretages følgende ændring:

1. § 47 ophæves.

§ 38

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1026 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 54, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, ophæves.

2. § 71 b ophæves.

§ 39

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1043 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 65, stk. 1, 3. pkt., ophæves.

2. I § 65, stk. 1, 5. pkt., ændres »udøver vandløbsmyndigheden fortrins- og udpantningsretten efter at have fyldestgjort långiver« til: »fyldestgør vandløbsmyndigheden långiver«.

3. § 65, stk. 2, 1. pkt., ophæves.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

§ 40

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 808 af 8. juli 2008, som ændret ved lov nr. 431 af 1. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 9, stk. 19, affattes således:

»Stk. 19. Er en opholdstilladelse betinget af, at den herboende person (garanten) har påtaget sig at forsørge ansøgeren, og ydes der senere ansøgeren hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven, skal kommunen kræve betaling for hjælpen hos garanten. 1. pkt. finder ikke anvendelse for offentlige udgifter til hjælp efter lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven, som ydes ansøgeren, efter at den pågældende er meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse eller en ny opholdstilladelse på et andet grundlag.«

2. I § 9, stk. 20, ændres »Stk. 19, 3. pkt.« til: »Stk. 19, 2. pkt.«, og 3. pkt. ophæves.

3. § 40, stk. 6, 2. pkt., ophæves.

4. § 42 a, stk. 4, 5. pkt., ophæves.

5. § 43, stk. 5, ophæves.

Stk. 6 bliver herefter stk. 5.

6. I § 44 a, stk. 5, udgår »19 og«.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

§ 41

I lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004, som ændret bl.a. ved § 27 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 33 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 3 i lov nr. 110 af 26. februar 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 21, 31 a og 31 b ophæves.

§ 42

I lov om arbejderboliger på landet, jf. lovbekendtgørelse nr. 344 af 16. maj 1997, som ændret ved § 28 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 34 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og lov nr. 111 af 26. februar 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 68 a og 68 c ophæves.

§ 43

I lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 759 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 16, stk. 3, ophæves.

§ 44

I lov nr. 434 af 9. juni 2004 om drift af landbrugsjorder, som ændret ved § 7 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 15, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 45

I lov nr. 436 af 9. juni 2004 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder, som ændret ved § 9 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 15, stk. 4, ophæves.

§ 46

I lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger, som ændret bl.a. ved § 31 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 3 i lov nr. 1557 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 37, stk. 2-4, ophæves.

§ 47

I lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 978 af 26. september 2008, foretages følgende ændring:

1. § 116 ophæves.

§ 48

I lov om foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 762 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 4 a, stk. 2, ophæves.

§ 49

I lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 110 af 26. februar 2008, foretages følgende ændring:

1. § 1, stk. 8, ophæves.

§ 50

I lov nr. 526 af 24. juni 2005 om fødevarer, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 538 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 45, stk. 6-8, ophæves.

§ 51

I lov nr. 318 af 31. marts 2007 om gødning og jordforbedringsmidler m.v. foretages følgende ændring:

1. § 9, stk. 3, ophæves.

§ 52

I lov om hegn, jf. lovbekendtgørelse nr. 59 af 19. januar 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 44, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Manglende betaling af udgifterne til arbejdets udførelse efter stk. 1 påhviler den forsømmelige part i hegnssagen. Beløbet har fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter. Grundlaget for udpantning er hegnsynets tvangsfuldbyrdseskendelse, jf. stk. 1, med formandens påtegning om, at denne har besigtiget det udførte arbejde og fundet det forsvarligt udført og den medgåede udgift rimelig.«

2. § 44, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Manglende betaling af hegnsynets vederlag og øvrige udgifter påhviler den part i hegnssagen, som er pålagt betalingen. Beløbet har fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter.«

3. § 44, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

§ 53

I lov nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr, som ændret bl.a. ved § 30 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 1 i lov nr. 105 af 20. februar 2006, foretages følgende ændring:

1. § 55, stk. 2-4, ophæves.

§ 54

I lov nr. 535 af 24. juni 2005 om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven), som ændret bl.a. ved § 4 i lov nr. 536 af 24. juni 2005 og senest ved lov nr. 1553 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 21, stk. 1, affattes således:

»Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive misligholdte statslån ydet efter de indtil den 1. juli 1990 gældende regler.«

2. § 21, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

3. § 21, stk. 3, der bliver stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Reglen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på lån ydet i henhold til

- 1) lov om oprettelse og supplerings af mindre landbrug m.m. (statshusmandsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 117 af 10. april 1967,
- 2) lov nr. 204 af 27. maj 1970 om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m.m.,
- 3) lov nr. 357 af 22. december 1954 om udlån til visse landbrugsejendommers overtagelse til selveje og
- 4) de ældre jordlove.«

§ 55

I lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank, jf. lovbekendtgørelse nr. 92 af 8. februar 2001, som ændret ved § 29 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 35 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og lov nr. 1393 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 6 a og 6 b ophæves.

§ 56

I lov om mark- og vejfred, jf. lovbekendtgørelse nr. 61 af 19. januar 2007, som ændret ved § 5 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, stk. 2, udgår », og kan om fornødent inddrives ved udpantning«.

2. § 6, stk. 3 og 4, ophæves.
Stk. 5 bliver herefter stk. 3.

3. I § 7, stk. 3, 1. pkt., ændres »§ 6, stk. 5« til: »§ 6, stk. 3«.

§ 57

I lov nr. 1081 af 22. december 1993 om ophørsstøtte til erhvervsfiskere, som ændret ved § 11 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, § 30 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 36 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 9 i lov nr. 404 af 8. maj 2006 og § 31 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 12 og 12 a ophæves.

§ 58

I lov om ophørsstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, som ændret bl.a. ved § 31 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 37 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 29 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 19 og 19 a ophæves.

§ 59

I lov om plantenyheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 145 af 1. marts 2001, som ændret ved § 6 i lov nr. 967 af 4. december 2002 og § 7 i lov nr. 1430 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. § 25, stk. 2, ophæves.

§ 60

I lov om planteskadegørere, jf. lovbekendtgørelse nr. 760 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 11, stk. 2, ophæves.
Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

§ 61

I lov nr. 268 af 6. maj 1993 om statsgaranti for gældssaneringslån til jordbrugere, som ændret ved lov nr. 1108 af 22. december 1993, § 32 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 38 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 14 og 14 a ophæves.

§ 62

I lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 3. maj 2001, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 967 af 4. december 2002 og senest ved § 69 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. §§ 17 og 17 a ophæves.

§ 63

I lov om støtte til jordbrugets strukturudvikling og til økologisk produktion inden for jordbrug og fiskeri m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 192 af 26. marts 1999, som ændret bl.a. ved § 34 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 40 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 6 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 22 og 22 a ophæves.

§ 64

I lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1172 af 16. december 1992, som ændret bl.a. ved § 35 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og senest ved § 41 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 20 a og 20 b ophæves.

§ 65

I lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 856 af 25. august 2008, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 22 udgår overskriften

»Inddrivelse af tilgodehavender«

2. §§ 23 og 23 a ophæves.

3. § 29, stk. 2, 2.-4. pkt., og stk. 3-7, ophæves.
Stk. 8 og 9 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 66

I lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven), som ændret bl.a. ved § 38 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 44 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og § 70 i lov nr. 538 af 8. juni 2006 og senest ved lov nr. 488 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 18 og 18 a ophæves.

§ 67

I lov nr. 1552 af 20. december 2006 om udvikling af fiskeri- og akvakultursektoren (fiskeriudviklingsloven), som ændret ved § 32 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 udgår overskriften

»Inddrivelse af tilgodehavender«

2. §§ 8 og 9 ophæves.

§ 68

I lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven), som ændret ved § 33 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 udgår overskriften

»Inddrivelse af tilgodehavender«

2. Efter § 8 udgår overskriften

»Eftergivelse af tilgodehavender«

3. §§ 8 og 9 ophæves.

§ 69

I lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 585 af 6. juli 1995, som ændret senest ved § 22 i lov nr. 450 af 22. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

§ 70

I økologilov, lov nr. 463 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 16, stk. 3-5, ophæves.

Ministeriet for sundhed og forebyggelse

§ 71

I lov om apoteksvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 855 af 4. august 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 71 a og 71 c ophæves.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

§ 72

I lov om teknologi og innovation, jf. lovbekendtgørelse nr. 835 af 13. august 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften efter § 11 udgår.
2. §§ 12 og 12 a ophæves.

*Skatteministeriet***§ 73**

I lov om afgift af affald og råstoffer (affalds- og råstofafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 27. november 2006, som ændret ved lov nr. 529 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 29 ophæves.

§ 74

I lov nr. 416 af 26. juni 1998 om afgift af antibiotika og vækstfremmere anvendt i foderstoffer, som ændret senest ved § 83 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 27 ophæves.

§ 75

I lov om afgift af bekæmpelsesmidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 57 af 30. januar 2008, foretages følgende ændring:

1. § 35 ophæves.

§ 76

I lov om afgift af cfc og visse industrielle drivhusgasser, jf. lovbekendtgørelse nr. 599 af 11. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 16 a ophæves.

§ 77

I lov om afgift af chokolade- og sukkerverer m.m. (chokoladeafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 567 af 3. august 1998, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1583 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 28 b ophæves.

§ 78

I lov om afgift af dødsboer og gaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 1159 af 4. oktober 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 521 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 39 stk. 2, affattes således:
»Stk. 2. Skyldige boafgifter kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives hos arvinger og legatarer efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«
2. § 39, stk. 3, affattes således:
»Stk. 3. Skyldige gaveafgifter kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives hos gavemodtager eller gavegiver efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«
3. § 40, stk. 1, affattes således:
»Afgiftsbeløb, som forsikringselskaber, pengeinstitutter, pensionskasser m.fl. og repræsentanter for udenlandske forsikringselskaber hæfter for efter § 20, stk. 6, kan inddrives efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«

§ 79

I lov om afgift af elektricitet, jf. lovbekendtgørelse nr. 421 af 3. maj 2006, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 17 b ophæves.

§ 80

I lov om afgift af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer (lukkede nikkel-cadmium-batterier), jf. lovbekendtgørelse nr. 1251 af 6. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 28 ophæves.

§ 81

I lov om afgift af konsum-is, jf. lovbekendtgørelse nr. 888 af 17. august 2006, som ændret ved § 3 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 9 b ophæves.

§ 82

I lov nr. 418 af 26. juni 1998 om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1417 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. § 31 ophæves.

§ 83

I lov om afgift af ledningsført vand, jf. lovbekendtgørelse nr. 639 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 74 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 25 ophæves.

§ 84

I lov om afgift af lystfartøjsforsikringer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1082 af 10. november 2005, foretages følgende ændring:

1. § 14 b ophæves.

§ 85

I lov nr. 469 af 9. juni 2004 om afgift af mineralsk fosfor i foderfosfat, som ændret senest ved § 25 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 24 ophæves.

§ 86

I lov om afgift af mineralvand m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 109 af 22. januar 2007, foretages følgende ændring:

1. § 24 b ophæves.

§ 87

I lov om afgift af naturgas og bygas, jf. lovbekendtgørelse nr. 298 af 3. april 2006, som ændret bl.a. ved § 3 i lov nr. 1536 af 19. december 2007 og senest ved § 2 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 25 ophæves.

§ 88

I lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1068 af 30. oktober 2006, som ændret ved § 4 i lov nr. 1536 af 19. december 2007 og § 3 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 25 b ophæves.

§ 89

I lov om afgift af visse klorerede opløsningsmidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 6. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 27 ophæves.

§ 90

I lov om afgift af polyvinylchlorid og ftalater (pvc-afgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 253 af 19. marts 2007, foretages følgende ændring:

1. § 27 ophæves.

§ 91

I lov om afgift af spildevand, jf. lovbekendtgørelse nr. 636 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 524 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 26 ophæves.

§ 92

I lov om afgift af spiritus m.m. (spiritusafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1239 af 22. oktober 2007, foretages følgende ændring:

1. § 33 b ophæves.

§ 93

I lov om afgift af svovl, jf. lovbekendtgørelse nr. 78 af 8. februar 2006, som ændret ved § 6 i lov nr. 1536 af 19. december 2007 og § 5 i lov nr. 524 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 27 ophæves.

§ 94

I lov om afgift af tinglysning og registrering af ejer- og panterrettigheder m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 462 af 14. maj 2007, som ændret ved § 10 i lov nr. 577 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 21, stk. 1, ophæves.
Stk. 2 bliver herefter stk. 1.
2. § 21, stk. 3, ophæves.

§ 95

I lov om afgift af vejbenyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 11 af 8. januar 2006, som ændret senest ved lov nr. 518 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 18 ophæves.

§ 96

I lov om afgift af visse emballager, poser, engangsservice og pvc-folier (emballageafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 13. februar 2001, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 21 a ophæves.

§ 97

I lov om afgift af øl, vin og frugtvin m.m. (øl- og vinafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 890 af 17. august 2006, foretages følgende ændring:

1. § 29 ophæves.

§ 98

I lov om afgift efter brændstofforbrug for visse personbiler, jf. lovbekendtgørelse nr. 217 af 12. marts 2007, som ændret ved § 3 i lov nr. 265 af 23. april 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 12 udgår »og lønindeholdelse, jf. § 13«.
2. §§ 13 og 14 ophæves.

§ 99

I lov om arbejdsmarkedsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 961 af 25. september 2008, som ændret ved § 3 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 13, stk. 7, ophæves.
Stk. 8 og 9 bliver herefter stk. 7 og 8.
2. § 15, stk. 3, ophæves, og i stk. 4, der bliver stk. 3, ophæves 1. pkt.
3. § 15, stk. 5, ophæves.
4. § 23, stk. 5 og 6, og § 23 a ophæves.

§ 100

I lov om beskatning ved dødsfald (dødsboskatteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 908 af 28. august 2006, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændring:

1. § 89, stk. 1, affattes således:

»Skattelovgivningens almindelige regler om forfaldstidspunkt, forrentning og opkrævning af personskatter finder tilsvarende anvendelse på de skatter, der omhandles i denne lov med de undtagelser, der følger af stk. 2-11.«

§ 101

I lov om beskatningen af pensionsordninger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1120 af 10. november 2006, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1534 af 19. december 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 38, stk. 4, 3. pkt., og stk. 5, ophæves.
Stk. 6 bliver herefter stk. 5.

2. I § 49 a, stk. 8, udgår »og 6«.

3. I § 49 b, stk. 8, udgår »og 6«.

§ 102

I lov om en børnefamilieydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 972 af 22. september 2006, som ændret ved lov nr. 318 af 30. april 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 7, stk. 2 og 3, ophæves.

2. I § 11, stk. 2, indsættes efter »service«: »og dagtilbudsloven«.

§ 103

I lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 601 af 19. august 1998, som ændret ved § 41 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 15 i lov nr. 404 af 8. maj 2006 og § 2 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 1 og 2, ophæves.
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

2. § 8, stk. 2, 4. pkt., affattes således:
»§ 4, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.«

§ 104

I lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 3. april 2006, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 34 ophæves.

§ 105

I lov om forskellige forbrugsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 29. januar 2008, som ændret ved § 2 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 19 b ophæves.

§ 106

I lov om fremskyndet tilbagebetaling af visse afgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 675 af 15. september 1998, som ændret senest ved § 8 i lov nr. 513 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 5 b ophæves.

§ 107

I lov om gevinstgivende spilleautomater, jf. lovbekendtgørelse nr. 820 af 26. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 38 udgår overskriften

»Andre bestemmelser«

2. § 39 ophæves.

§ 108

I lov nr. 403 af 8. maj 2006 om et indkomstregister, som ændret ved § 4 i lov nr. 1534 af 19. december 2007 og § 3 i lov nr. 527 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 5, stk. 2, ophæves.
2. I § 14, stk. 1, udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«.
3. § 14, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 109

I kildeskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret bl.a. ved § 2 i lov nr. 346 af 18. april 2007 og senest ved § 3 i lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 25 A, stk. 7, 1. pkt., ændres »§ 73« til: »§ 10 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige«.
2. I § 48, stk. 4, 5. pkt., ændres »§ 73« til: »§ 10 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige«.
3. I § 48, stk. 6, 4. pkt., ændres to steder »§ 73« til: »§ 10 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige«.
4. § 61 A ophæves.
5. § 70 A ophæves.
6. § 72, stk. 2 og 3, ophæves.
7. §§ 73, 73 B og 73 C ophæves.
8. I § 73 D udgår »i øvrigt« og »eftergive eller«.

§ 110

I lov om kuldioxidafgift af visse energiprodukter, jf. lovbekendtgørelse nr. 889 af 17. august 2006, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 22 ophæves.

§ 111

I lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. (opkrævningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 289 af 28. april 2003, som ændret bl.a. ved § 44 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 9 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. §§ 14, 15, 15 a og 15 b ophæves.
2. I § 18, stk. 4, 1. pkt., udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«.
3. § 18, stk. 4, 2. pkt., ophæves.

§ 112

I lov nr. 429 af 6. juni 2005 om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer, som ændret ved § 2 i lov nr. 307 af 19. april 2006, § 13 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, § 1 i lov nr. 516 af 7. juni 2006 og § 1 i lov nr. 346 af 18. april 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 1-4 ophæves.

§ 113

I lov om påligningen af indkomstskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1061 af 24. oktober 2006, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændring:

1. § 7, stk. 1, nr. 23, affattes således:
»23) For meget udbetalt uddannelsesstøtte, der eftergives efter lov om statens uddannelsesstøtte.«

§ 114

I lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v. (registreringsafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 631 af 25. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 7 c, stk. 3, 3. pkt., ophæves.

§ 115

I lov nr. 309 af 19. april 2006 om registrering af køretøjer, som ændret ved § 3 i lov nr. 106 af 7. februar 2007 og § 3 i lov nr. 479 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 8, 2., 3., 4. og 5. pkt., ophæves.
2. I § 19, stk. 4, 1. pkt., udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«.
3. § 19, stk. 4, 2.-4. pkt., ophæves.

§ 116

I skatteforvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 907 af 28. august 2006, som ændret bl.a. ved § 4 i lov nr. 405 af 8. maj 2006 og senest ved § 2 i lov nr. 531 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. I § 52, stk. 4, ændres »lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer« til: »lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«

§ 117

I skattekontrolloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1126 af 24. november 2005, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 530 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 3 D, stk. 4, 1. pkt., udgår 2 steder »og inddrivelse«.
2. § 5, stk. 2, 2. pkt., ophæves.
3. I § 7 F ændres »inddrivelse« til: »opkrævning«.
4. I § 8 P, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:
»Skatteministeren kan fastsætte regler for indberetning af renter efter § 3 b i lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.«
5. I § 23 A, stk. 1, udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«.
6. § 23 A, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 118

I lov om statsgaranterede studielån, jf. lovbekendtgørelse nr. 1240 af 22. oktober 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 2, ophæves.
2. § 6 ophæves.

§ 119

I lov om stempelafgift, jf. lovbekendtgørelse nr. 1209 af 28. november 2006, foretages følgende ændring:

1. § 31, stk. 3, ophæves.

§ 120

I lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld samt om forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper, jf. lovbekendtgørelse nr. 1063 af 25. oktober 2006, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:
»Lov om forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper«
2. § 1, stk. 1, ophæves.
Stk. 2 bliver herefter stk. 1.
3. Kapitel 1-3 ophæves.
4. § 16 f, stk. 1, 1. pkt., affattes således:
»Skyldnere, som kommer i beskæftigelse m.v., jf. stk. 2, fra kontanthjælp, og som i mindst 3 år inden for en periode på 4 år har modtaget hjælp efter § 11 i lov om aktiv socialpolitik, dagpenge efter kapitel 10 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. eller introduktionsydelse efter reglerne i kapitel 5 i integrationsloven, kan efter ansøgning til restancemyndigheden få eftergivet gæld til det offentlige, jf. dog stk. 3.«

5. I § 16 g, stk. 1, 1. pkt., ændres »5 år« til: »4 år«.

6. I § 16 g, stk. 2, 2. pkt., ændres »1/60« til: »1/48«.

7. § 16 j, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

8. I § 16 j, stk. 4, der bliver stk. 3, ændres »3 år efter dette kapitels ikrafttræden« til: »Pr. 1. januar 2010«.

9. § 17 a affattes således:

»§ 17 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger om ansøgeren, som er nødvendige for at behandle ansøgninger efter kapitel 3 a.«

§ 121

I toldloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 867 af 13. september 2005, som ændret senest ved lov nr. 1573 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 37 affattes således:

»§ 37. §§ 6 og 7 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på ubetalte told-, afgifts- og rentebeløb, bidrag efter § 30, stk. 4, afgift efter § 34, stk. 1, bøder, der afgøres administrativt efter § 80, ekspeditionsafgift efter § 81, udgifter til bevaring efter § 83 og udgifter ved tilbageholdelse efter § 84.«

§ 122

I lov om tobaksafgifter (tobaksafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 509 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 36 ophæves.

§ 123

I lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 931 af 18. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 13 udgår »og lønindeholdelse, jf. § 14«.

2. §§ 14 og 22 ophæves.

§ 124

I lov nr. 516 af 7. juni 2006 om ændring af lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer og forskellige andre love. (Ét fælles inddrivelsessystem), foretages følgende ændring:

1. §§ 1-11 ophæves.

§ 125

I lov nr. 346 af 18. april 2007 om ændring af lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer og forskellige andre love. (Automatisk modregning m.v.) foretages følgende ændring:

1. §§ 1 og 3-10 ophæves.

Transportministeriet

§ 126

I lov om buskørsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 107 af 19. februar 2003, som ændret bl.a. ved § 64 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 1 i lov nr. 553 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 18, stk. 2, ophæves.
Stk. 3-5 bliver herefter stk. 2-4.

2. I § 22, stk. 1, nr. 1, ændres »§ 18, stk. 3 og 4« til: »§ 18, stk. 2 og 3«.

§ 127

I lov om godskørsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 108 af 19. februar 2003, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 553 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 10, stk. 2, ophæves.

§ 128

I lov om grundejerbidrag til offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 392 af 22. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften efter § 17 affattes således:

»Pant og fortrinsret«

2. § 18, stk. 1, 2. pkt., og stk. 3, ophæves.

§ 129

I lov om jernbane, jf. lovbekendtgørelse nr. 567 af 9. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 21 u, stk. 3, ophæves.
2. § 23, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, 1. og 2. pkt., ophæves, i 3. pkt. udgår »endvidere«, og stk. 3-7 ophæves. Stk. 8 bliver herefter stk. 3.
3. § 23 a ophæves.

§ 130

I lov om offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 432 af 22. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften efter § 111 a affattes således:

»Fortrinsret«

2. § 112, stk. 1, affattes således:
»Beløb, som en vejbestyrelse eller kommune efter loven har udredt forskudsvis, har vejbestyrelsen eller kommunen pant og fortrinsret for i den pågældende ejendom som for kommunale ejendomsskatter.«
3. § 112, stk. 3, ophæves.

§ 131

I lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften efter § 64 affattes således:

»Fortrinsret«

2. § 65, stk. 1, 2. pkt., og stk. 3, ophæves.
3. § 66, stk. 3, 3. pkt., ophæves.

§ 132

I lov nr. 582 af 24. juni 2005 om trafikskelskaber, som ændret senest ved § 31 i lov nr. 551 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 29, stk. 3, 1. pkt., ophæves, og i 2. pkt. udgår »endvidere«.
2. § 29, stk. 4-8, ophæves.

§ 133

I lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 391 af 22. maj 2008, foretages følgende ændring:

1. § 18, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, ophæves.

Undervisningsministeriet

§ 134

I lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion, jf. lovbekendtgørelse nr. 977 af 20. juli 2007, som ændret ved § 8 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 29 og 29 a ophæves.

§ 135

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1049 af 28. august 2007, som ændret bl.a. ved lov nr. 369 af 26. maj 2008 og senest ved lov nr. 476 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 40, stk. 5, ændres »§ 50, stk. 8, 1. pkt.« til: »§ 50, stk. 7, 1. pkt.«
2. I § 40, stk. 5, ændres »§ 50, stk. 8, 2. pkt.« til: »§ 50, stk. 7, 2. pkt.«
3. I § 40, stk. 5, ændres »§ 50, stk. 9, 2. pkt.« til: »§ 50, stk. 8, 2. pkt.«
4. § 50, stk. 3 og 11, ophæves.
Stk. 4-10 bliver herefter stk. 3-9.

§ 136

I lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 983 af 27. juli 2007, som ændret senest ved lov nr. 374 af 26. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 31, stk. 3, udgår », herunder misligholdt gæld,«.
2. § 31, stk. 4 og 5, ophæves.
3. I § 34, stk. 1, udgår »og 3«.
4. § 36, stk. 3, ophæves.
5. Kapitel 9 ophæves.
6. § 46, stk. 1, nr. 3, ophæves.
7. I § 61, stk. 1, udgår »efter § 37«.

§ 137

I lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU), jf. lovbekendtgørelse nr. 319 af 20. marts 2007, som ændret ved § 17 i lov nr. 1587 af 20. december 2006 og lov nr. 546 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 16, stk. 4 og 5, ophæves.
2. §§ 17 og 18 ophæves.

Velfærdsministeriet

§ 138

I lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1000 af 9. oktober 2008, som ændret ved § 10 i lov nr. 539 af 8. juni 2006 og § 1 i lov nr. 437 af 1. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 48, stk. 4, affattes således:
»Stk. 4. Renten for de fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyr for ikke rettidigt betalt leje, der tilfalder boligorganisationen eller afdelingen, udgør for hver måneds leje m.v. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr.«
2. § 48, stk. 7, ophæves.
Stk. 8 bliver herefter stk. 7.
3. I § 49, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 48, stk. 1-5, 7 og 8« til: »§ 48, stk. 1-5 og 7«.
4. § 82, stk. 3, 4. og 5. pkt., ophæves.
5. I § 82 a ændres »§ 82, stk. 3, 1., 3. og 4. pkt.« til: »§ 82, stk. 3, 1. og 3. pkt.«
6. § 156, stk. 5, ophæves.
7. I § 160 ændres »§ 156, stk. 3 og 5« til: »§ 156, stk. 3«.
8. §§ 176 og 176 a ophæves.

9. I § 177 udgår », samt om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse«.

10. I § 185, stk. 1, nr. 5, ændres »vedligeholdelsesudgifter,« til: »vedligeholdelsesudgifter.«

11. § 185, stk. 1, nr. 6, ophæves.

§ 139

I lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 982 af 1. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. § 8, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Renten for de fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyr for ikke rettidigt betalt leje, der tilfalder selskabet eller afdelingen, udgør for hver måneds leje m.v. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr.«

§ 140

I lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 901 af 9. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 55, stk. 5 og 6, ophæves.

2. Overskriften efter § 97 affattes således:

»Kommunal støtte«

3. § 99 affattes således:

»§ 99. Beløb, som kommunalbestyrelsen har udredt forskudsvis i henhold til § 75 a, stk. 4, nr. 1, om påbudte foranstaltninger, der udføres for ejerens regning, § 76, stk. 10, om ryddeliggørelse af kondemnerede boliger eller opholdsrum og § 77, stk. 8, om påbud om afspærring, nødvendige foranstaltninger til at sikre, at ejendommen ikke tages i besiddelse af uvedkommende, eller nedrivning har samme fortrinsret som kommunale ejendomsskatter.

Stk. 2. Når beløb for afholdte udgifter er tillagt udpantningsret, skal der tinglyses en kort meddelelse herom på ejendommen. Kommunalbestyrelsen skal lade meddelelsen tinglyse, når den har truffet beslutning om at lade arbejderne udføre.«

4. §§ 103 og 103 a ophæves.

§ 141

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1115 af 24. november 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 18, stk. 2 og 3, ophæves.

2. § 24, stk. 3-5, ophæves.

§ 142

I lov nr. 501 af 6. juni 2007 om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven), som ændret ved lov nr. 1148 af 3. december 2008, foretages følgende ændring:

1. § 94 affattes således:

»§ 94. Skyldige beløb efter denne lov inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Det gælder dog ikke skyldige beløb, der tilkommer privatinstitutioner, private fritidshjem og private pasningsordninger, jf. § 19, stk. 4, § 52, stk. 4, og §§ 78 og 80.«

§ 143

I lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 1134 af 20. november 2006, som ændret ved § 4 i lov nr. 89 af 30. januar 2007 og § 6 i lov nr. 500 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 58, stk. 4 og 5, ophæves.

§ 144

I lov nr. 939 af 27. december 1991 om gebyrer og morarenter vedrørende visse ydelser, der opkræves af regioner og kommuner og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, som ændret bl.a. ved § 10 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 9 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og § 81 i lov nr. 537 af 24. juni 2005 og senest ved § 4 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 3 og 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 3.

2. I § 2, stk. 5, der bliver stk. 3, ændres »1-4« til: »1 og 2«.

3. § 4 ophæves.

§ 145

I lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 485 af 29. maj 2007, som ændret ved § 14 i lov nr. 1587 af 20. december 2006, § 2 i lov nr. 445 af 9. juni 2008 og § 2 i lov nr. 446 af 9. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 46, stk. 3-5, ophæves.

§ 146

I lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 981 af 1. oktober 2008, som ændret ved § 10 i lov nr. 346 af 18. april 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 49, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

2. § 51 ophæves.

3. I § 73 ændres »§ 23, stk. 4, § 42, stk. 2, og § 51.« til: »§ 23, stk. 4, og § 42, stk. 2.«

§ 147

I lov om kommunal ejendomsskat, jf. lovbekendtgørelse nr. 724 af 26. juni 2006, som ændret ved lov nr. 1554 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 27, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Enhver af de nævnte skatter og afgifter kan med tillæg af renter, såfremt de ikke er betalt senest den 3. i den efter forfaldsdagen følgende måned, inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.«

§ 148

I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 188 af 27. februar 2007, som ændret bl.a. ved § 5 i lov nr. 516 af 7. juni 2006 og senest ved § 3 i lov nr. 194 af 26. marts 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 63 d, stk. 5, 3. pkt., og stk. 6, ophæves.

Stk. 7 bliver herefter stk. 6.

2. § 63 d, stk. 5, 4. pkt., ophæves.

§ 149

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 189 af 27. februar 2007, som ændret ved § 6 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 22 a, stk. 6, 3. pkt., og stk. 7, ophæves.

Stk. 8 bliver herefter stk. 7.

2. § 22 a, stk. 6, 4. pkt., ophæves.

§ 150

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 484 af 29. maj 2007, som ændret ved § 1 i lov nr. 1586 af 20. december 2006, § 1 i lov nr. 445 af 9. juni 2008 og § 1 i lov nr. 446 af 9. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 47, stk. 3-5, og § 72 a ophæves.

§ 151

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008, som ændret bl.a. ved § 9 i lov nr. 346 af 18. april 2007 og senest ved lov nr. 1118 af 26. november 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til *kapitel 29* affattes således:

»Betaling og tilbagebetaling m.v.«

2. § 158, stk. 2 og 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

3. § 164 a ophæves.

4. § 165, stk. 2 og 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

5. I § 165, stk. 4, der bliver stk. 2, udgår »efter reglerne i stk. 1-3«.

§ 152

I lov om tvungen administration af udlejningsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 922 af 31. august 2006, som ændret ved § 10 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 9, stk. 2, 3. og 4. pkt., og stk. 3, ophæves.
Stk. 4-9 bliver herefter stk. 3-8.

2. I § 10, stk. 1, ændres »§ 9, stk. 7 og 8« til: »§ 9, stk. 6 og 7«.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

§ 153

I lov om brandsikring af ældre beboelsesbygninger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 26. maj 1977, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 2, 3. pkt., ophæves.

2. I § 15, stk. 2, 4. pkt., ændres »Det« til: »Beløbet«.

§ 154

I byggeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 452 af 24. juni 1998, som ændret bl.a. ved § 74 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og § 1 i lov nr. 575 af 6. juni 2007 og senest ved lov nr. 514 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 25 D, stk. 3, ophæves.

2. § 29 affattes således:

»§ 29. Gebyrer som nævnt i § 28, stk. 1 og 3, beløb, som kommunalbestyrelsen i henhold til loven har udredt forskudsvis, og beløb, som kommunalbestyrelsen i henhold til § 18, stk. 2, § 18 A, stk. 2, eller § 14, jf. § 17, stk. 3, har udredt forskudsvis, har samme fortrinsret i ejendommen som kommunale ejendomsskatter. Fortrinsretten for beløb, der er udredt forskudsvis, skal tinglyses på ejendommen. Tinglysningen er dog uden betydning for fortrinsrettens gyldighed.«

§ 155

I lov om Danmarks Statistik, jf. lovbekendtgørelse nr. 599 af 22. juni 2000, som ændret ved § 81 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 4, 2. pkt., og stk. 7, ophæves.

§ 156

I lov om Dansk Eksporthkreditfond m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 913 af 9. december 1999, som ændret ved § 2 i lov nr. 409 af 31. maj 2000, § 64 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 75 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften før § 10 udgår.

2. §§ 10 og 10 a ophæves.

§ 157

I lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme, som ændret ved § 3 i lov nr. 375 af 27. maj 2008, foretages følgende ændring:

1. § 20 ophæves.

§ 158

I lov om en garantiordning for udlån til nye aktiviteter i mindre virksomheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 23. december 1994, som ændret ved § 65 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 76 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 1, udgår »i medfør af § 8, stk. 1«.

2. §§ 8 og 8 a ophæves.

§ 159

I lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 897 af 4. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 369, stk. 2 og 3, ophæves.
2. § 374, stk. 4 og 5, ophæves
Stk. 6-8 bliver herefter stk. 4-6.

§ 160

I lov nr. 456 af 10. juni 2003 om forbrugerklager (forbrugerklageloven), som ændret ved § 29 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og § 103 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 17, stk. 4 og 5, ophæves.
Stk. 6 bliver herefter stk. 4.

§ 161

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret bl.a. ved § 80 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 4 i lov nr. 572 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 1, udgår », der kan inddrives ved udpantning«.
2. § 13, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 162

I konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1027 af 21. august 2007, som ændret ved § 6 i lov nr. 375 af 27. maj 2008, foretages følgende ændring:

1. § 22, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 163

I lov om omsætning af fast ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 1073 af 2. november 2006, som ændret ved § 3 i lov nr. 123 af 13. februar 2007, foretages følgende ændring:

1. § 29 c, stk. 2, og § 29 g, stk. 2, ophæves.

§ 164

I lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 903 af 12. juli 2007, som ændret ved § 2 i lov nr. 511 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 24, stk. 5, 2. pkt., og stk. 6, ophæves.

§ 165

I lov om statsgaranti til lån til forsøgsbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 34 af 21. januar 1999, som ændret ved § 69 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 79 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1 og 2, ophæves.
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.
2. I § 2, stk. 4, der bliver stk. 2, ændres »stk. 3« til: »stk. 1«.
3. § 2 a ophæves.

§ 166

I årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 647 af 15. juni 2006, som ændret senest ved lov nr. 516 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 151, stk. 5, affattes således:
»Stk. 5. Afgifter efter stk. 3 tilfalder statskassen.«
2. § 151, stk. 6, ophæves.

3. § 162, stk. 3, affattes således:
»Stk. 3. Tvangsbøder tilfalder statskassen.«

4. § 162, stk. 4, ophæves.

§ 167

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2009, jf. dog stk. 2. § 11 finder alene anvendelse på afgørelser om lønindeholdelse, der træffes efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 9, § 99, nr. 3, § 103, § 109, nr. 4 og 5, § 117, nr. 4, § 118, nr. 1, § 136, nr. 1, 3 og 4, § 144, nr. 1 og 2, § 148, nr. 2, og § 149, nr. 2.

Givet på Amalienborg, den 19. december 2008

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Kristian Jensen

2008/1 LF 21

Offentliggørelsesdato: 10-10-2008

Skatteministeriet

Den fulde tekst

L 21

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven, opkrævningsloven, udpantningsloven og forskellige andre love.
(Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige).

Af skatteministeren (Kristian Jensen (V)).

Fremsat skr 8/10 08 Tillæg A 464

Lovf som fremsat 8/10 08 Tillæg A 283

1.beh 24/10 08 FF 436

Betænkning 26/11 08 Tillæg B 91

Ændringsforslag uden for betænkning nr. 33-35 stillet den 8/12-08 af skatteministeren 8/12 08 Tillæg B 264 af

2.beh 9/12 08 FF 1947

Lovf optrykt efter 2.beh 9/12 08

3.beh 16/12 08 FF 2229

Lovf som vedt 16/12 08 Tillæg C 61

Lov nr 1336 af 19. december 2008

Beh sammen: L 21 og L 20

Ordførere: (1.beh) Nick Hækkerup (S), Mikkel Dencker (DF), Hanne Agersnap (SF), Niels Helveg Petersen (RV), Line Barfod (EL).

Ministre: (1.beh) skatteministeren.

Efter 1.beh henvist til Skatteudvalget (SAU).

Efter 2.beh direkte overgang til 3.beh.

Forslaget indeholder konsekvensændringer som følge af den foreslåede ny lov om inddrivelse af gæld til det offentlige. Der henvises til omtalen heraf under lovforslag nr. L 20.

Forslagene er et led i regeringens samlede målsætning om en mere effektiv inddrivelse af gæld til det offentlige. Som en del af regeringens aftale med Dansk Folkeparti om en kommunalreform blev al inddrivelse af gæld til det offentlige samlet under Skatteministeriet pr. 1. november 2005. Lovforslagene er det fjerde og foreløbigt sidste i rækken af forenklinger og harmoniseringer af inddrivelsesreglerne.

Afstemning:

Lovforslaget vedtaget med 110 stemmer (V, S, DF, SF, KF, RV, LA og SIU); 2 (EL) stemte hverken for eller imod.

2008/1 LSF 21

Offentliggørelsesdato: 10-10-2008

Skatteministeriet

Den fulde tekst

Fremsat den 8. oktober 2008 af skatteministeren (Kristian Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af forskellige love m.v.

(Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige)»

§ 1

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 1460 af 12. december 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 346 af 18. april 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 27 a udgår »eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v.,«.
2. § 95, stk. 2, 3 og 5, ophæves og i stk. 4 udgår »efter reglerne i stk. 1-3«. Stk. 4 bliver herefter stk. 2.
3. I overskriften til kapitel 12 indsættes efter »Tilbagebetaling«: »m.v.«
4. I § 96 indsættes efter »dag- eller klubtilbud efter«: »dagtilbudsloven eller«
5. § 116 ophæves.

§ 2

I lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 8. august 2007, som ændret senest ved lov nr. 482 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 84, stk. 9, 2. pkt., og § 85 b ophæves.
2. I § 86, stk. 4, ændres »stk. 1 og 14« til: »stk. 1 og 12«.
3. § 86, stk. 11, 2. og 3. pkt., stk. 12 og stk. 13, ophæves. Stk. 14 bliver herefter stk. 12.
4. I § 86, stk. 14, der bliver stk. 12, ændres »stk. 3-13« til: »stk. 3 – 11«.
5. § 86 a, stk. 4, 2. og 3. pkt., stk. 5 og stk. 6, ophæves.
6. Kapitel 16 c ophæves.

§ 3

I lov nr. 1540 af 20. december 2006 om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, integrationsloven og lov om påligningen af indkomstskat til staten, foretages følgende ændring:

1. § 1, nr. 29, og § 5, stk. 5, ophæves.

§ 4

I lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 154 af 7. marts 2006, som ændret senest ved lov nr. 517 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 51, stk. 2 og 3, § 51 a og § 52, stk. 6 og 7, ophæves.

§ 5

I lov om fleksydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 871 af 6. juli 2007, som ændret ved § 2 i lov nr. 108 af 28. februar 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 28, stk. 2, ophæves.
Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

2. § 28 a ophæves.

§ 6

I lov om Lønmodtagernes Garantifond, jf. lovbekendtgørelse nr. 1043 af 28. oktober 2005, som ændret senest ved § 19 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 12 a og 12 b ophæves.

§ 7

I lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 1460 af 12. december 2007, foretages følgende ændring:

1. § 49, stk. 4, ophæves.
Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

§ 8

I lov nr. 563 af 9. juni 2006 om sygedagpenge, som ændret senest ved lov nr. 389 af 27. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 45, stk. 6, ophæves.

2. § 55, stk. 5, ophæves.

3. § 71, stk. 4, ophæves.
Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

4. § 72, stk. 2, 2. pkt., og stk. 3, ophæves.

Finansministeriet

§ 9

I lov om offentlige betalinger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Med henblik på modregning i gæld til det offentlige kan oplysninger i det register, der er nævnt i § 4, stk. 1, om udbetalinger fra offentlige myndigheder videregives til et inddrivelsessystem administreret af told- og skatteforvaltningen.

Stk. 2. Udbetaling til betalingsmodtagerens Nemkonto eller til en anden konto finder ikke sted, hvis told- og skatteforvaltningen har anmodet om overførsel af udbetalingen med henblik på hel eller delvis modregning i udbetalingsbeløbet.

Stk. 3. Ved overførsel af en udbetaling til told- og skatteforvaltningen efter stk. 2 anses betaling at være foretaget med frigørende virkning for den udbetalende myndighed.

Stk. 4. Ved told- og skatteforvaltningens udbetaling af overskydende beløb efter gennemført modregning anses told- og skatteforvaltningen som udbetalende myndighed.«

Justitsministeriet

§ 10

I lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 698 af 11. august 1992, som ændret senest ved § 10 i lov nr. 552 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 39, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

§ 11

I lov nr. 522 af 6. juni 2007 om forældelse af fordringer (forældelsesloven) foretages følgende ændringer:

1. § 18, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Forældelsen afbrydes ved restanceinddrivelsesmyndighedens underretning til skyldneren om afgørelse om indeholdelse i løn m.v.«

2. § 19, stk. 6, 2. pkt., affattes således:

»Er forældelsen afbrudt ved underretning om afgørelse om lønindeholdelse, jf. § 18, stk. 4, regnes den nye forældelsesfrist fra det tidspunkt, da der træffes afgørelse om, at lønindeholdelsen ophører, eller senest fra det tidspunkt, da lønindeholdelsen har været stillet i bero i 1 år.«

§ 12

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1276 af 24. oktober 2007, som ændret ved lov nr. 491 af 17. juni 2008 og § 1 lov nr. 498 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 121, stk. 4, 3. pkt., ophæves.

2. Overskriften efter § 122 a ændres til:

»Modregning m.v.«

3. § 122 b affattes således:

»Ubetalt parkeringsafgift kan med tillæg af omkostninger modregnes i overskydende skat, i krav på tilbagebetaling af vægtafgift, jf. § 6, stk. 5, i lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., og i krav på tilbagebetaling af afgift af bilens brændstofforbrug, jf. § 4, stk. 5, i lov om afgift efter brændstofforbrug for visse personbiler.«

4. 122 c og 122 d ophæves.

§ 13

I lov om inddrivelse af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 946 af 10. oktober 2005, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om opkrævning af underholdsbidrag«

2. Overalt i loven ændres »ministeren for familie- og forbrugeranliggender« til: »justitsministeren« og »Ministeren for familie- og forbrugeranliggender« til: »Justitsministeren«.

3. I § 1, stk. 1-3, udgår 3 steder »og inddrivelse«.

4. § 2 affattes således:

»Kommunalbestyrelsen opkræver efter anmodning krav på underholdsbidrag. Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver dog krav på underholdsbidrag, der er omfattet af § 1, stk. 2, mens statsforvaltningen afgør indsigelser mod eksistensen af sådanne krav.«

5. §§ 3 – 9 ophæves.

6. I § 19, stk. 3, udgår »§§ 2 – 9 tilsvarende anvendelse ved bidragets inddrivelse hos kautionisterne.« og i stedet indsættes »denne lov og i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige tilsvarende anvendelse på opkrævning og inddrivelse af bidraget hos kautionisterne.«

7. § 21 a ophæves.

8. § 22 ophæves.

9. § 23 ophæves.

10. I § 23 b, 2. pkt., udgår » fremgangsmåden i forbindelse med inddrivelse af underholdsbidrag« og i stedet indsættes: »restanceinddrivelsesmyndighedens behandling af sager efter § 2, 2. pkt.«

§ 14

I konkursloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1259 af 23. oktober 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 216, stk. 7, indsættes efter 2. pkt.:

»Reguleringen sker på grundlag af de på reguleringstidspunktet gældende beløb for afrunding.«

§ 15

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 594 af 20. juni 2008, som ændret senest ved lov nr. 500 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 147 g og 147 h ophæves.

2. I § 997, stk. 2, ændres » § 91, stk. 2-5« til: »§ 91, stk. 2-4«

3. I § 1013, stk. 4 ændres »§ 91, stk. 2-5« til: »§ 91, stk. 2-4«

§ 16

I lov om udpantning og om udlæg uden grundlag af dom eller forlig, jf. lovbekendtgørelse nr. 774 af 18. november 1986, foretages følgende ændring:

1. § 1 ophæves.

§ 17

I lov om fuldbyrdelse af straf, jf. lovbekendtgørelse nr. 1337 af 3. december 2007, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 500 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 91, stk. 2 ophæves.

Klima- og energiministeriet

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 2-4

§ 18

I lov om CO₂-kvoter, jf. lovbekendtgørelse nr. 348 af 9. maj 2008, foretages følgende ændring:

1. § 31, stk. 7-9, ophæves.

Kulturministeriet

§ 19

I lov om biblioteksvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 914 af 20. august 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 32-34 ophæves.

§ 20

I lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 29. august 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 33 b og 33 c ophæves.

§ 21

I lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 338 af 11. april 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 71 og 71 a ophæves.

Miljøministeriet

§ 22

I lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 281 af 22. marts 2007, foretages følgende ændring:

1. § 10 stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, ophæves.

§ 23

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 747 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 57 affattes således:

»Betaltes gebyrer efter § 53 og udgifter, som miljøministeren har krav på at få dækket efter § 48, stk. 2 og 3, ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet.«

§ 24

I lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1755 af 22. december 2006, som ændret senest ved lov nr. 173 af 12. marts 2008, foretages følgende ændring:

1. § 64 ophæves.

§ 25

I lov om kolonihaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 790 af 21. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 1, 2 pkt., ophæves.

§ 26

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006, som ændret senest ved lov nr. 509 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 b, stk. 1, nr. 6, udgår », der tillægges udpantningsret«.
2. I § 18 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke.
»Stk. 2. Gebyrer, der opkræves til dækning af omkostninger ved den kommunale rottebekæmpelse, hæfter på vedkommende ejendom med fortrinsret som for kommunale ejendomsskatter.«
3. I § 35 a, stk. 7 udgår », der tillægges udpantningsret«
4. § 48, stk. 5, 2. pkt., ophæves.
5. § 53, stk. 4, ophæves.
Stk. 5 bliver herefter stk. 4
6. § 55 a, stk. 2, 2. pkt. ophæves.
7. § 70, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 3
8. § 88, stk. 1, 2. pkt., og 88 a ophæves.
9. I § 89 a, stk. 2, udgår »og udpantningsret«

§ 27

I lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 49, stk. 3, ophæves
Stk. 4 bliver herefter stk. 3.
2. § 72, stk. 1, 2. pkt., ophæves.
3. § 73 ophæves.

§ 28

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 811 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 15 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 19, stk. 1, 2. pkt., ophæves.
2. § 23, stk. 2, ophæves.
3. § 29 a ophæves.

§ 29

I lov nr. 533 af 6. juni 2007 om nationalparker, foretages følgende ændring:

1. § 35, stk. 1 og stk. 2, 2 pkt., ophæves.

§ 30

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 749 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 92, stk. 1, § 92, stk. 2, 2. pkt., og § 92, stk. 3 og 4, ophæves.

§ 31

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 813 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 6 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 54, stk. 1, 2. pkt., ophæves.
2. § 55, stk. 1, 3. pkt., ophæves.
3. § 63, stk. 3, 2. pkt., og § 63 a ophæves.

§ 32

I lov nr. 8 af 3. januar 1992 om privat bortskaffelse af spildevand på Sejerø og andre småøer og i områder med spredt bebyggelse, foretages følgende ændring:

1. § 6, stk. 3, 2 pkt., ophæves.

§ 33

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 45 ophæves.

§ 34

I lov nr. 793 af 21. juni 2007 om skove, som ændret senest ved § 8 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 40, stk. 1, 3. og 4. pkt., ophæves.
2. § 54, stk. 2, 2. pkt., ophæves.
3. § 58 og § 59, nr. 3, ophæves.

§ 35

I lov om støtte til de små øsamfund (østøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 787 af 21. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 3-5, ophæves.
Stk. 6 bliver herefter stk. 3
2. § 4 a ophæves.

§ 36

I lov nr. 466 af 17. juni 2008 om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven), foretages følgende ændring:

1. § 47 ophæves.

§ 37

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 71 af 17. januar 2007, som ændret senest ved § 13 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 54, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, ophæves.
2. § 71 b ophæves.

§ 38

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 789 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 11 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 65, stk. 1, 3. pkt., ophæves.

2. I § 65, stk. 1, 5. pkt., udgår »udøver vandløbsmyndigheden fortrins- og udpantningsretten efter at have fyldestgjort långiver« og i stedet indsættes »fyldestgør vandløbsmyndigheden långiver«.

3. § 65, stk. 2, 1. pkt., ophæves.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

§ 39

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 808 af 8. juli 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 9, stk. 19, affattes således:

»Stk. 19. Er en opholdstilladelse betinget af, at den herboende person (garanten) har påtaget sig at forsørge ansøgeren, og ydes der senere ansøgeren hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven, skal kommunen kræve betaling for hjælpen hos garanten. 1. pkt. finder ikke anvendelse for offentlige udgifter til hjælp efter lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven, som ydes ansøgeren, efter at den pågældende er meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse eller en ny opholdstilladelse på et andet grundlag.«

2. I § 9, stk. 20, udgår »Stk. 19, 3. pkt.« og i stedet indsættes: »Stk. 19, 2. pkt.« og sidste pkt. ophæves.

3. § 40, stk. 6, 2. pkt., ophæves.

4. § 42 a, stk. 4, 4. pkt., ophæves.

5. § 43, stk. 5, ophæves.
Stk. 6 bliver herefter stk. 5.

6. I § 44 a, stk. 5, udgår » 19 og«.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

§ 40

I lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. (Bemyndigelsesloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004, som ændret bl.a. ved § 27 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 33 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 3 i lov nr. 110 af 26. februar 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 21, stk. 2, ophæves.

2. § 31 a, stk. 1, 1. pkt., ophæves.

3. § 31 b ophæves.

§ 41

I lov om arbejderboliger på landet, jf. lovbekendtgørelse nr. 344 af 16. maj 1997, som ændret ved § 28 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 34 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og ved lov nr. 111 af 26. februar 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 68 a og 68 c ophæves.

§ 42

I lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 759 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 16, stk. 3, ophæves.

§ 43

I lov nr. 434 af 9. juni 2004 om drift af landbrugsjorder, som ændret ved § 7 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 15, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 44

I lov nr. 436 af 9. juni 2004 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder, som ændret ved § 9 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 15, stk. 4, ophæves.

§ 45

I lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 1557 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 37, stk. 2-4, ophæves.

§ 46

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 372 af 26. april 2006, som ændret senest ved § 13 i lov nr. 507 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 116 ophæves.

§ 47

I lov om foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 762 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 4 a, stk. 2, ophæves.

§ 48

I lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 110 af 26. februar 2008, foretages følgende ændring:

1. § 1, stk. 8, ophæves.

§ 49

I lov nr. 526 af 24. juni 2005 om fødevarer, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 538 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 45, stk. 6-8, ophæves.

§ 50

I lov nr. 318 af 31. marts 2007 om gødning og jordforbedringsmidler m.v. foretages følgende ændring:

1. § 9, stk. 3, ophæves.

§ 51

I lov om hegn (Hegnsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 59 af 19. januar 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 44, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Manglende betaling på anfordring af de til arbejdets udførelse medgåede udgifter påhviler den, der har tinglyst adkomst på ejendommen, og beløbene har samme fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter.«

2. § 44, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Hegnsynets vederlag og øvrige udgifter påhviler den, der har tinglyst adkomst på ejendommen, og beløbene har samme fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter.«

3. § 44, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

§ 52

I lov nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 105 af 20. februar 2006, foretages følgende ændring:

1. § 55, stk. 2-4, ophæves.

§ 53

I lov nr. 535 af 24. juni 2005 om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven), som bl.a. ændret ved § 4 i lov nr. 536 af 24. juni 2005 og senest ved lov nr. 1553 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 21, stk. 1, affattes således:

»§ 21. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive misligholdte statslån ydet efter de indtil den 1. juli 1990 gældende regler.«

2. § 21, stk. 2, ophæves.

3. § 21, stk. 3, der bliver stk. 2, affattes således:

- »Stk. 2. Reglen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på lån ydet i henhold til
- 1) lov om oprettelse og supplerung af mindre landbrug m.m. (statshusmandsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 117 af 10. april 1967
 - 2) lov nr. 204 af 27. maj 1970 om udlån til sammenlægning, supplerung samt oprettelse af jordbrug m.m.,
 - 3) lov nr. 357 af 22. december 1954 om udlån til visse landbrugsejendommers overtagelse til selveje og
 - 4) de ældre jordlove.«

§ 54

I lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank, jf. lovbekendtgørelse nr. 92 af 8. februar 2001, som ændret ved § 29 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 35 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og lov nr. 1393 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 6 a og 6 b ophæves.

§ 55

I lov om mark- og vejfred (Mark- og vejfredsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 61 af 19. januar 2007, som ændret ved § 5 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, stk. 2, udgår », og kan om fornødent inddrives ved udpantning«.

2. § 6, stk. 3 og stk. 4 ophæves.
Stk. 5 bliver herefter stk. 3.

3. I § 7, stk. 3, 1. pkt., ændres »§ 6, stk. 5« til: »6, stk. 3«.

§ 56

I lov om ophørsstøtte til erhvervsfiskere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1081 af 22. december 1993, som ændret ved § 11 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, § 30 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 36 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 9 i lov nr. 404 af 8. maj 2006 og § 31 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 12 og 12 a ophæves.

§ 57

I lov om ophørsstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, som ændret bl.a. ved § 31 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 37 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 29 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 19 og 19 a ophæves.

§ 58

I lov om plantenyheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 145 af 1. marts 2001, som ændret ved § 6 i lov nr. 967 af 4. december 2002 og § 7 i lov nr. 1430 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. § 25, stk. 2, ophæves.

§ 59

I lov om planteskadegørere, jf. lovbekendtgørelse nr. 760 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 11, stk. 2, ophæves.
Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

§ 60

I lov om statsgaranti for gældssaneringslån til jordbrugere, jf. lov nr. 268 af 6. maj 1993, som ændret ved lov nr. 1108 af 22. december 1993, § 32 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 38 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 14 og 14 a ophæves.

§ 61

I lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 3. maj 2001, som bl.a. ændret ved § 2 i lov nr. 967 af 4. december 2002 og senest ved § 69 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. §§ 17 og 17 a ophæves.

§ 62

I lov om støtte til jordbrugets strukturudvikling og til økologisk produktion inden for jordbrug og fiskeri m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 192 af 26. marts 1999, som ændret bl.a. ved § 34 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 40 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 6 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 22 og 22 a ophæves.

§ 63

I lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1172 af 16. december 1992, som ændret bl.a. ved § 35 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og senest ved § 41 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 20 a og 20 b ophæves.

§ 64

I lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 856 af 25. august 2008, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 22 udgår overskriften:
»Inddrivelse af tilgodehavender«

2. §§ 23 og 23 a ophæves.

3. § 29, stk. 2, 2.-4. pkt., og stk. 3-7, ophæves.
Stk. 8 og 9 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 65

I lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevare-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven), som ændret bl.a. ved § 38 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 44 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 70 i lov nr. 538 af 8. juni 2006 og senest ved lov nr. 488 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 18 og 18 a ophæves.

§ 66

I lov nr. 1552 af 20. december 2006 om udvikling af fiskeri- og akvakultursektoren (fiskeriudviklingsloven), som ændret ved § 32 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 udgår overskriften:

»Inddrivelse af tilgodehavender«

2. §§ 8 og 9 ophæves.

§ 67

I lov 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven), som ændret ved § 33 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 udgår overskriften:
»Inddrivelse af tilgodehavender«.

2. Efter § 8 udgår overskriften:

»Eftergivelse af tilgodehavender«

3. §§ 8 og 9 ophæves.

§ 68

I lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 585 af 6. juni 1995, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

§ 69

I Økologilov, jf. lovbekendtgørelse nr. 463 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 16, stk. 3-5, ophæves.

Ministeriet for sundhed og forebyggelse

§ 70

I lov om apoteksvirksomhed (Apotekerloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 855 af 4. august 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 71 a og 71 c ophæves.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

§ 71

I lov om teknologi og innovation, jf. lovbekendtgørelse nr. 835 af 13. august 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften efter § 11 ophæves.
2. §§ 12 og 12 a ophæves.

Skatteministeriet

§ 72

I lov om afgift af affald og råstoffer (affalds- og råstofafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 27. november 2006, som ændret ved lov nr. 529 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 29 ophæves.

§ 73

I lov om afgift af antibiotika og vækstfremmere anvendt i foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 416 af 26. juni 1998, som senest ændret ved § 83 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 27 ophæves.

§ 74

I lov om afgift af bekæmpelsesmidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 57 af 30. januar 2008, foretages følgende ændring:

1. § 35 ophæves.

§ 75

I lov om afgift af cfc og visse industrielle drivhusgasser, jf. lovbekendtgørelse nr. 599 af 11. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 16 a ophæves.

§ 76

I lov om afgift af chokolade- og sukkervarer m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 567 af 3. august 1998, som senest ændret ved lov nr. 1583 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 28 b ophæves.

§ 77

I lov om afgift af dødsboer og gaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 1159 af 4. oktober 2007, som ændret ved lov nr. 521 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 39 stk. 2, affattes således:
»Stk. 2. Skyldige boafgifter kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives hos arvinger og legatarer efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«
2. § 39, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Skyldige gaveafgifter kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives hos gavemodtager eller gavegiver efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«

3. § 40, stk. 1, affattes således:

»Afgiftsbeløb, som forsikringsselskaber, pengeinstitutter, pensionskasser m.fl. og repræsentanter for udenlandske forsikringsselskaber hæfter for efter § 20, stk. 6, kan inddrives efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«

§ 78

I lov om afgift af elektricitet, jf. lovbekendtgørelse nr. 421 af 3. maj 2006, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 17 b ophæves.

§ 79

I lov om afgift af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer (lukkede nikkel-cadmium-batterier), jf. lovbekendtgørelse nr. 1251 af 6. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 28 ophæves.

§ 80

I lov om afgift af konsum-is, jf. lovbekendtgørelse nr. 888 af 17. august 2006, som ændret ved § 3 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 9 b ophæves.

§ 81

I lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 418 af 26. juni 1998, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1417 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. § 31 ophæves.

§ 82

I lov om afgift af ledningsført vand, jf. lovbekendtgørelse nr. 639 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 74 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 25 ophæves.

§ 83

I lov om afgift af lystfartøjsforsikringer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1082 af 10. november 2005, foretages følgende ændring:

1. § 14 b ophæves.

§ 84

I lov om afgift af mineralsk fosfor i foderfosfat, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 9. juni 2004, som ændret senest ved § 25 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 24 ophæves.

§ 85

I lov om afgift af mineralvand m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 109 af 22. januar 2007, foretages følgende ændring:

1. § 24 b ophæves.

§ 86

I lov om afgift af naturgas og bygas, jf. lovbekendtgørelse nr. 298 af 3. april 2006, som ændret ved lov nr. 1536 af 19. december 2007, og senest ved § 2 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 25 ophæves.

§ 87

I lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1068 af 30. oktober 2006, som ændret ved lov nr. 1536 af 19. december 2007, og senest ved § 3 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 25 b ophæves.

§ 88

I lov om afgift af visse klorerede opløsningsmidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 6. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 27 ophæves.

§ 89

I lov om afgift af polyvinylklorid og ftalater, jf. lovbekendtgørelse nr. 253 af 19. marts 2007, foretages følgende ændring:

1. § 27 ophæves.

§ 90

I lov om afgift af spildevand, jf. lovbekendtgørelse nr. 636 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 6 i lov nr.524 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 26 ophæves.

§ 91

I lov om afgift af spiritus m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 1239 af 22. oktober 2007, foretages følgende ændring:

1. § 33 b ophæves.

§ 92

I lov om afgift af svovl, jf. lovbekendtgørelse nr.78 af 8. februar 2006, som ændret ved lov nr. 1536 af 19. december 2007, og § 5 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 27 ophæves.

§ 93

I lov om afgift af tinglysning og registrering af ejer- og panterrettigheder mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 462 af 14. maj 2007, som ændret ved § 10 i lov nr. 577 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 21, stk. 1, ophæves.
Stk. 2 bliver herefter stk. 1

2. § 21, stk. 3, ophæves.

§ 94

I lov om afgift af vejbenyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 11 af 8. januar 2006, som ændret senest ved lov nr. 518 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 18 ophæves.

§ 95

I lov om afgift af visse emballager, poser, engangsservice og pvc-folier, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 13. februar 2001, som ændret senest ved lov nr. § 1 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 21 a ophæves.

§ 96

I lov om afgift af øl, vin, frugtvin m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 890 af 17. august 2006, som ændret senest ved lov nr. 509 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 29 ophæves.

§ 97

I lov om afgift efter brændstofforbrug for visse personbiler, jf. lovbekendtgørelse nr. 217 af 12. marts 2007, som ændret ved § 3 i lov nr. 265 af 23. april 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 12 udgår »og lønindeholdelse, jf. § 13«

2. §§ 13 og 14 ophæves.

§ 98

I lov om en arbejdsmarkedsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 1018 af 10. oktober 2006, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 13, stk. 7 ophæves.
Stk. 8-9 bliver herefter stk. 7-8

2. § 15, stk. 3 og stk. 4, 1. pkt., ophæves.

3. § 15, stk. 5, ophæves.

4. § 23 stk. 5 og 6, og § 23 a ophæves.

§ 99

I lov om beskatning ved dødsfald, jf. lovbekendtgørelse nr. 908 af 28. august 2006, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændring:

1. § 89 stk. 1, affattes således:

»Skattelovgivningens almindelige regler om forfaldstidspunkt, forrentning og opkrævning af personskatter finder tilsvarende anvendelse på de skatter, der omhandles i denne lov med de undtagelser, der følger af stk. 2-11.«

§ 100

I lov om beskatning af pensionsordninger mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 1120 af 10. november 2006, som ændret senest ved lov nr. 1534 af 19. december 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 38, stk. 4, 3. pkt., og 38, stk. 5, ophæves.

§ 101

I lov om en børnefamilieydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 972 af 22. september 2006, som ændret ved lov nr. 318 af 30. april 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 7, stk. 2 og 3, ophæves.

2. I § 11, stk. 2, indsættes efter »service«: »og dagtilbudsloven«

§ 102

I lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 601 af 19. august 1998, som ændret ved § 41 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 15 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, og § 2 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 4 stk. 1 og 2, ophæves.
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

2. § 8, stk. 2, 4. pkt., affattes således:
»§ 4, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.«

§ 103

I lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 3. april 2006, som ændret ved § 5 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 34 ophæves.

§ 104

I lov om forskellige forbrugsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 29. januar 2008, som ændret ved § 2 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 19 b ophæves.

§ 105

I lov om fremskyndet tilbagebetaling af visse afgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 675 af 15. september 1998, som ændret senest ved § 8 i lov nr. 513 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 5 b ophæves.

§ 106

I lov om gevinstgivende spilleautomater, jf. lovbekendtgørelse nr. 820 af 26. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 38 udgår overskriften:

»Andre bestemmelser«

2. § 39 ophæves.

§ 107

I lov nr. 403 af 8. maj 2006 om et indkomstregister, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 527 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 5, stk. 2, ophæves.
Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.
2. I § 14, stk. 1, udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«
3. § 14, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 108

I kildeskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 61 A ophæves.
2. § 70 A ophæves.
3. § 72, stk. 2 og 3, ophæves.
4. §§ 73, 73 B og 73 C ophæves.
5. I § 73 D udgår »i øvrigt« og »eftergive eller«.

§ 109

I lov om kuldioxidafgift af visse energiprodukter, jf. lovbekendtgørelse nr. 889 af 17. august 2006, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 22 ophæves.

§ 110

I lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. (opkrævningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 289 af 28. april 2003, som ændret bl.a. ved § 44 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, og senest ved § 9 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. §§ 14, 15, 15 a og 15 b ophæves.
2. I § 18, stk. 4, 1. pkt., udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«
3. § 18, stk. 4, 2 pkt., ophæves.

§ 111

I lov 429 af 6. juni 2005 om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer, som ændret ved § 2 i lov nr. 307 af 19. april 2006, § 13 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, § 1 i lov nr. 516 af 7. juni 2006 og § 1 i lov nr. 346 af 18. april 2007, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om ikrafttrædelses-, overgangs- og delingsbestemmelser vedrørende lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer«

2. §§ 1-4 ophæves.

§ 112

I lov om påligning af indkomstskat til staten, jf. lovbekendtgørelse nr. 1061 af 24. oktober 2006, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændring:

1. § 7, stk. 1, nr. 23) affattes således:

»For meget udbetalt uddannelsesstøtte, der eftergives efter lov om statens uddannelsesstøtte.«

§ 113

I lov om registreringsafgift af motorkøretøjer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 631 af 25. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 7 c stk. 3, 3. pkt., ophæves.

§ 114

I lov om registrering af køretøjer, jf. lovbekendtgørelse nr. 309 af 19. april 2006, som ændret ved § 3 i lov nr. 479 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 8, 2., 3., 4. og 5. pkt. ophæves.

2. I § 19, stk. 4, 1. pkt., udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«

3. § 19, stk. 4, 2.- 4. pkt., ophæves.

§ 115

I skatteforvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 907 af 28. august 2006, som ændret ved § 4 i lov nr. 405 af 8. maj 2006 og senest ved § 2 i lov nr. 531 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. I § 52, stk. 4, udgår »lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer« og i stedet indsættes »lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«

§ 116

I skattekontrolloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1126 af 24. november 2005, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 530 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 3 D, stk. 4, 1. pkt., udgår 2 steder: »og inddrivelse«

2. § 5, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

3. I § 7 F udgår »inddrivelse« og i stedet indsættes »opkrævning«

4. I § 8 P, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Skatteministeren kan fastsætte regler for indberetning af renter efter § 3 b i lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.«

5. I § 23 A, stk. 1, udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«

6. § 23 A, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 117

I lov om statsgaranterede studielån, jf. lovbekendtgørelse nr. 1240 af 22. oktober 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 2, ophæves.

2. § 6 ophæves.

§ 118

I lov om stempelafgift, jf. lovbekendtgørelse nr. 1209 af 28. november 2006, foretages følgende ændring:

1. § 31, stk. 3, ophæves.

§ 119

I lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld samt om forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper, jf. lovbekendtgørelse nr. 1063 af 25. oktober 2006, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper«

2. § 1, stk. 1, ophæves.
Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

3. Kapitel 1- 3 ophæves.

4. § 16 f, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Skyldnere, som kommer i beskæftigelse mv., jf. stk. 2, fra kontanthjælp, og som i mindst 3 år inden for en periode på 4 år har modtaget hjælp efter § 11 i lov om aktiv socialpolitik, dagpenge efter kap. 10 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. eller introduktionsydelse efter reglerne i kapitel 5 i integrationsloven, kan efter ansøgning til restancemyndigheden få eftergivet gæld til det offentlige, jf. dog stk. 3.«

5. I § 16 g, stk. 1, 1. pkt., ændres »5år« til »4 år«.

6. I § 16 g, stk. 2, 2. pkt., ændres »1/60« til »1/48«.

7. § 16 j, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

8. Stk. 3 affattes således:

»1 år efter denne lovs ikrafttræden foretager Skatteministeriet i samarbejde med Velfærdsministeriet en evaluering af forsøgsordningen.«

9. § 17 a affattes således:

»Restanceinddrivelsesmyndigheden kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger om ansøgeren, som er nødvendige for at behandle ansøgninger efter kapitel 3 a.«

§ 120

I toldloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 867 af 13. september 2005, som ændret senest ved lov nr. 1573 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 37 affattes således:

»§§ 6 og 7 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på ubetalte told-, afgifts- og rentebeløb, bidrag efter § 30, stk. 4, afgift efter § 34, stk. 1, bøder, der afgøres administrativt efter § 80, ekspeditionsafgift efter § 81, udgifter til bevaring efter § 83 og udgifter ved tilbageholdelse efter § 84.«

§ 121

I lov om tobaksafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 509 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 36 ophæves.

§ 122

I lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr.931 af 18. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 13 udgår »og lønindeholdelse, jf. § 14«

2. §§ 14 og 22 ophæves.

§ 123

I lov nr. 516 af 7. juni 2006 om ændring af lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer og forskellige andre love foretages følgende ændring:

1. §§ 1- 11 ophæves.

§ 124

I lov nr. 346 af 18. april 2007 om ændring af lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer og forskellige andre love foretages følgende ændring:

1. §§ 1 og 3-10 ophæves.

Transportministeriet

§ 125

I lov om buskørsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 107 af 19. februar 2003, som ændret bl.a. ved § 64 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 1 i lov nr. 553 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 18, stk. 2, ophæves.

§ 126

I lov om godskørsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 108 af 19. februar 2003, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 553 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 10 stk. 2, ophæves.

§ 127

I lov om grundejerbidrag til offentlige veje (Vejbidragslov), jf. lovbekendtgørelse nr. 392 af 22. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften efter § 17 ændres til:

»Pant og fortrinsret«

2. § 18, stk. 1, 2. pkt. og stk. 3, ophæves.

§ 128

I lov om jernbane, jf. lovbekendtgørelse nr. 567 af 9. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 21 u, stk. 3, ophæves.
2. § 23, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2, 1. og 2. pkt. ophæves og i 3. pkt. udgår »endvidere« og stk. 3 – 7 ophæves. Stk. 8 bliver herefter stk. 3
3. § 23 a ophæves.

§ 129

I lov om offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 432 af 22. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften efter § 111 a ændres til:

»Fortrinsret«

2. § 112, stk. 1, affattes således:
»Beløb, som en vejbestyrelse eller kommune efter loven har udredt forskudsvis, har vejbestyrelsen eller kommunen pant og fortrinsret for i den pågældende ejendom som for kommunale ejendomsskatter.«
3. § 112, stk. 3, ophæves.

§ 130

I lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften efter § 64 ændres til:

»Fortrinsret«

2. § 65, stk. 1, 2. pkt., og stk. 3, ophæves.
3. § 66, stk. 3, 3. pkt., ophæves.

§ 131

I lov om trafikskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 582 af 24. juni 2005 som ændret ved § 31 i lov nr. 551 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 29, stk. 3, 1. pkt., ophæves og i 2. pkt. udgår »endvidere«.
2. § 29, stk. 4 - 8, ophæves.

§ 132

I lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 391 af 22. maj 2008, foretages følgende ændring:

1. § 18, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, ophæves.

Undervisningsministeriet

§ 133

I lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion, jf. lovbekendtgørelse nr. 977 af 20. juli 2007, som ændret ved § 8 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 29 og 29 a ophæves.

§ 134

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1049 af 28. august 2007, som ændret senest ved lov nr. 476 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 50, stk. 3 og stk. 11, ophæves.
Stk. 4-10 bliver herefter stk. 3-9.

§ 135

I lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 983 af 27. juli 2007, som ændret senest ved lov nr. 374 af 26. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 31, stk. 3, udgår », herunder misligholdt gæld,«.
2. § 36, stk. 3, ophæves.
3. Kapitel 9 ophæves.

§ 136

I lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU), jf. lovbekendtgørelse nr. 319 af 20. marts 2007, som ændret ved § 14 i lov nr. 1587 af 20. december 2006, og lov nr. 546 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 17 og 18 ophæves.

Velfærdsministeriet

§ 137

I lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1118 af 26. september 2007, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 550 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 48, stk. 4, affattes således:
»Renten for de fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i renteloven, og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyr for ikke rettidigt betalt leje, der tilfalder boligorganisationen eller afdelingen, udgør for hver måneds leje m.v. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr.«
2. § 48, stk. 7, ophæves og i stk. 8, der herefter bliver stk. 7 ændres »2-6« til »2-5«
3. § 156, stk. 5, ophæves.
4. §§ 176 og 176 a ophæves.
5. I § 177 udgår », samt om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse«

§ 138

I lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 663 af 8. august 2002, som ændret bl.a. ved § 50 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 55 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 10 i lov nr. 1584 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 8, stk. 4, affattes således:

»Renten for de fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyret, der tilfalder selskabet eller afdelingen, udgør for hver måneds leje m.v. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr.«

§ 139

I lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 901 af 9. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 55, stk. 5 og 6, ophæves.

2. Overskriften efter § 97 ændres til »Kommunal støtte.«

3. § 99 affattes således:

»§ 99. Beløb, som kommunalbestyrelsen har udredt forskudsvis i henhold til § 75 a, stk. 4, nr. 1, om påbudte foranstaltninger, der udføres for ejerens regning, § 76, stk. 10, om ryddeliggørelse af kondemnerede boliger eller opholdsrum og § 77, stk. 8, om påbud om afspærring, nødvendige foranstaltninger til at sikre, at ejendommen ikke tages i besiddelse af uvedkommende, eller nedrivning har samme fortrinsret som kommunale ejendomsskatter.

Stk. 2. Når beløb for afholdte udgifter er tillagt udpantningsret, skal der tinglyses en kort meddelelse herom på ejendommen. Kommunalbestyrelsen skal lade meddelelsen tinglyse, når den har truffet beslutning om at lade arbejderne udføre.«

4. §§ 103 og 103 a ophæves.

§ 140

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004, som ændret ved § 27 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 8 i lov nr. 346 af 18. april 2007 og § 27 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 18, stk. 2 og 3, ophæves.

2. § 24, stk. 3 - 5, ophæves.

§ 141

I lov nr. 501 af 6. juni 2007 om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge, foretages følgende ændring:

1. § 94 affattes således:

»Skyldige beløb efter denne lov inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Det gælder dog ikke skyldige beløb, der tilkommer privatinstitutioner, private fritidshjem og private pasningsordninger, jf. § 19, stk. 4, § 52, stk. 4, og §§ 78 og 80.«

§ 142

I lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 1134 af 20. november 2006, som ændret ved § 4 i lov nr. 89 af 30. januar 2007 og ved § 6 i lov nr. 500 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 58, stk. 4 og 5, ophæves.

§ 143

I lov nr. 939 af 27. december 1991 om gebyrer og moranter vedrørende visse ydelser, der opkræves af regioner og kommuner og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, som ændret bl.a. ved § 10 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 9 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 samt senest ved § 4 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 3 og 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 3.

2. I § 2, stk. 5, der bliver stk. 3, ændres »1-4« til: »1 og 2«.

3. § 4 ophæves.

§ 144

I lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 485 af 29. maj 2007, som ændret ved § 14 i lov nr. 1587 af 20. december 2006, og ved lov nr. 445 og nr. 446 af 9. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 46, stk. 3-5, ophæves.

§ 145

I lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 199 af 2. marts 2007, som ændret ved § 10 i lov nr. 346 af 18. april 2007 og ved lov nr. 324 af 30. april 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 49, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, ophæves
Stk. 3 bliver herefter stk. 2.
2. § 51 ophæves.

§ 146

I lov om kommunal ejendomsskat, jf. lovbekendtgørelse nr. 724 af 26. juni 2006, som ændret ved lov nr. 1554 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 27, stk. 3, affattes således:
»Enhver af de nævnte skatter og afgifter kan med tillæg af renter, såfremt de ikke er betalt senest den 3. i den efter forfaldsdagen følgende måned, inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.«

§ 147

I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 188 af 27. februar 2007, som ændret ved lov nr. 516 af 7. juni 2006 og senest ved § 3 i lov nr. 194 af 26. marts 2008, foretages følgende ændringer:

1. §§ 63 d, stk. 5, 3. pkt., og 63 d, stk. 6, ophæves.
Stk. 7 bliver herefter stk. 6.
2. § 63 d, stk. 5, 4. pkt., ophæves.

§ 148

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 189 af 27. februar 2007, som ændret ved lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. §§ 22 a, stk. 6, 3. pkt., og 22 a, stk. 7, ophæves.
Stk. 8 bliver herefter stk. 7.
2. § 22 a, stk. 6, 4. pkt., ophæves.

§ 149

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 484 af 29. maj 2007, som ændret ved § 1 i lov nr. 1586 af 20. december 2006, og ved lov nr. 445 og nr. 446 af 9. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 47, stk. 3-5, og § 72 a ophæves.

§ 150

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007, som ændret bl.a. ved § 9 i lov nr. 346 af 18. april 2006 og senest ved § 1 i lov nr. 549 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til kapitel 29 affattes således:

»Betaling og tilbagebetaling m.v.«

2. § 158, stk. 2 og 3, ophæves
Stk. 4 bliver herefter 3
3. § 164 a ophæves.
4. § 165, stk. 2 og 3 ophæves
Stk. 4 bliver herefter stk. 2
5. I § 165, stk. 4, der bliver stk. 2, udgår »efter reglerne i stk. 1-3 «.

§ 151

I lov om tvungen administration af udlejningsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 922 af 31. august 2006, som ændret ved lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 9, stk. 2, 2.-4. pkt., og stk. 3, ophæves.

Stk. 4-9 bliver herefter stk. 3-8.

2. I § 10, stk. 1 ændres »§ 9, stk. 7 og 8« til »§ 9, stk. 6 og 7«.

Økonomi- og Erhvervsministeriet

§ 152

I lov om brandsikring af ældre beboelsesbygninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 26. maj 1977, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 2, 3. pkt., ophæves.

2. I § 15, stk. 2, 4. pkt., udgår »Det« og i stedet indsættes »Beløbet«

§ 153

I byggeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 452 af 24. juni 1998, som ændret bl.a. ved § 74 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved lov nr. 514 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 25 D, stk. 3, ophæves.

2. § 29 affattes således:

»Gebyrer som nævnt i § 28, stk. 1 og 3, beløb, som kommunalbestyrelsen i henhold til loven har udredet forskudsvis og beløb, som kommunalbestyrelsen i henhold til § 18, stk. 2, § 18 A, stk. 2, eller § 14, jf. § 17, stk. 3, har udredet forskudsvis, har samme fortrinsret i ejendommen som kommunale ejendomsskatter. Fortrinsretten for beløb, der er udredet forskudsvis, skal tinglyses på ejendommen. Tinglysningen er dog uden betydning for fortrinsrettens gyldighed.«

§ 154

I lov om Danmarks Statistik, jf. lovbekendtgørelse nr. 599 af 22. juni 2000, som ændret ved § 81 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 13, stk. 4, 2. pkt., og stk. 7, ophæves.

§ 155

I lov om Dansk Eksportkreditfond m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 913 af 9. december 1999, som ændret ved § 2 i lov nr. 409 af 31. maj 2000, § 64 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 75 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* for § 10 udgår.

2. §§ 10 og 10 a ophæves.

§ 156

I lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme, som ændret ved lov nr. 375 af 27. maj 2008, foretages følgende ændring:

1. § 20 ophæves.

§ 157

I lov om en garantiordning for udlån til nye aktiviteter i mindre virksomheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 23. december 1994, som ændret ved § 65 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 76 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 8 og 8 a ophæves.

§ 158

I lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 897 af 4. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 369, stk. 2 og 3, ophæves.

2. § 374, stk. 3 og 4, ophæves
Stk. 5-7 bliver herefter stk. 4-6.

§ 159

I lov nr. 456 af 10. juni 2003 om forbrugerklager (forbrugerklageloven), som ændret ved § 29 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og § 103 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 17, stk. 4 og 5, ophæves.
Stk. 6 bliver herefter stk. 5.

§ 160

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret bl.a. ved § 80 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 4 i lov nr. 572 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 1, udgår », der kan inddrives ved udpantning«
2. § 13, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 161

I konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1027 af 21. august 2007, som ændret senest ved lov nr. 375 af 27. maj 2008, foretages følgende ændring:

1. § 22, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 162

I lov om omsætning af fast ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 1073 af 2. november 2006, som ændret ved lov nr. 123 af 13. februar 2007, foretages følgende ændring:

1. § 29 c, stk. 2, og 29 g, stk. 2, ophæves.

§ 163

I lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 903 af 12. juli 2007, som ændret ved lov nr. 511 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 24, stk. 5, 2. pkt., og stk. 6, ophæves.

§ 164

I lov om statsgaranti til lån til forsøgsbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 34 af 21. januar 1999, som ændret ved § 69 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 79 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1 og 2, ophæves.
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2
2. § 2 a ophæves.

§ 165

I årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 647 af 15. juni 2006, som ændret senest ved lov nr. 516 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 151, stk. 5, affattes således:
»Afgifter efter stk. 3 tilfalder statskassen.«
2. § 151, stk. 6, ophæves.
3. § 162, stk. 3, affattes således:
»Tvangsbøder tilfalder statskassen.«
4. § 162, stk. 4, ophæves.

§ 166

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2009, jf. dog stk. 2. § 11 finder alene anvendelse på afgørelser om lønindeholdelse, der træffes efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af §§ 9, 98, nr. 3, 102, 108, nr. 1 og 2, 116, nr. 4, 117, nr. 1, 135, nr. 1 og 2, 143, nr. 1 og 2, 147, nr. 2, og 148, nr. 2.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget er sammen med det samtidig fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige sidste del af en række regelforenklinger vedrørende inddrivelse.

Lovforslagets formål er sammen med det samtidig fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, at inddrivelsesregler samles i én lov samt en yderligere harmonisering af inddrivelsesreglerne.

I nærværende lovforslag foreslås reglerne om lønindeholdelse i kildeskatteloven, om udpantning i udpantningsloven og i særlove og om eftergivelse i opkrævningsloven ophævet, idet tilsvarende regler i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås samlet i én lov. Tilsvarende foreslås en lang række henvisningsregler i særlove ophævet, idet disse regler bliver overflødige, når reglerne om udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse findes i én lov.

2. Baggrunden for lovforslaget

Ved lovforslag 149, FT 2004/05, jf. lov nr. 431 af 6. juni 2005, blev der i en række love etableret hjemmel til lønindeholdelse, udpantning og eftergivelse for gæld til det offentlige på områder, hvor disse værktøjer ikke fandtes i forvejen. Lovforslaget var en del af første del af en række harmoniseringer og forenklinger på inddrivelsesområdet. Ved dette lovforslag foreslås inddrivelsesregler i særlove ophævet, således at systematikken ændres fra, at regler om inddrivelse vedrørende de enkelte fordringstyper findes i de enkelte love til, at alle inddrivelsesregler findes i én lov. Det indebærer, at henvisningsreglerne i særlovene bliver overflødige, hvorfor de foreslås ophævet.

3. Lønindeholdelse, udpantningsret og eftergivelse

3.1. Gældende ret

Reglerne om lønindeholdelse for gæld til det offentlige findes i dag i kildeskattelovens § 73, der handler om lønindeholdelse for krav vedrørende skattekrav, og en række særlove, der hjemler adgang til lønindeholdelse efter kildeskattelovens regler for de krav, der opstår på grundlag af den pågældende særlov.

Reglerne om udpantning findes i udpantningsloven, der hjemler, at visse nærmere opregnede krav kan inddrives ved udpantning og i en række særlove, der hjemler at nærmere angivne krav efter den pågældende særlov kan inddrives ved udpantning.

Reglerne om eftergivelse af gæld findes i opkrævningsloven § 15 for krav vedrørende tilsvær, renter, gebyrer og administrative bøder og i en række særlove, der hjemler adgang til eftergivelse efter opkrævningslovens regler for krav, der opstår på grundlag af den pågældende lov. For visse krav er der i dag ikke hjemmel til eftergivelse efter opkrævningslovens regler. Det gælder f. eks. krav vedrørende sagsomkostninger i straffesager og afsoningsomkostninger.

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af gældende ret i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

3.2. Lovforslagets udformning

Reglerne om lønindeholdelse i kildeskatteloven og om eftergivelse i opkrævningsloven og om udpantning i udpantningsloven og særlovene foreslås ophævet. Regler i særlove, der hjemler adgang til lønindeholdelse efter kildeskattelovens regler og eftergivelse efter opkrævningslovens regler, foreslås ligeledes ophævet. Reglerne erstattes af tilsvarende regler i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

4. Indregning af skatterestancer

4.1. Gældende ret

Der er to former for indregning i forskudsskatten, nemlig indregning af restskat og indregning af forfaldne skatterestancer fra tidligere år.

Reglerne om indregning af restskatter og forfaldne skatter fra tidligere år findes henholdsvis i kildeskattelovens § 61, stk. 3, og § 61 A.

Reglen i kildeskattelovens § 61, stk. 3, fastsætter, at hvis en skatteydere årsopgørelse, f.eks. for 2006, viser, at skatteyderen skal betale restskat, vil restskat op til et beløb på 16.800 kr. blive indregnet i forskudsskatten for 2008 med et tillæg på 7 pct.

Reglen i kildeskattelovens § 61 A fastsætter, at forfaldne skatterestancer fra tidligere år i visse tilfælde kan indregnes i forskudsskatten inden for samme grænse som indregning af restskat. Almindelig restskat indregnes for forfaldne restancer. Indregnet restskat og indregnede restancer kan tilsammen ikke overstige den omtalte grænse (16.800 kr. for indkomståret 2006).

Muligheden for indregning af restskat og forfaldne skatterestancer fra tidligere år har været gældende i mange år. Kildeskattelovens § 61, stk. 3, trådte således i kraft i 1989 og kildeskattelovens § 61 A i 1996. Kildeskattelovens § 61 A, der angiver, at der kan ske indregning af forfaldne skatterestancer fra tidligere år, er i modsætning til kildeskattelovens § 61, stk. 3, der angiver, at restskat under et vist beløb automatisk overføres til det efterfølgende år, et egentligt restanceinddrivelsesinstrument. Efter kildeskattebekendtgørelsens § 10, stk. 4, tilbageføres en indregnet restance, såfremt skatteydere forskudsregistrering efterfølgende ændres således, at den indregnede restance ikke mere kan indeholdes i skattekortet.

Der foretages kun indregning af restancer, i det omfang, der overlades skyldneren det nødvendige til eget og familiens underhold. Ved vurdering heraf skal der tages udgangspunkt i tabellen i inddrivelsesbekendtgørelsen. Det følger af denne, at der ikke kan ske lønindeholdelse eller fastsættelse af en afdragsordning, hvis skyldners nettoindkomst ligger under en nærmere fastsat

grænse (92.170 kr. for ikke-forsørger og 114.939 kr. for forsørger i 2008). Når skyldner i relation til fastsættelse af afdragsordninger og lønindeholdelse ikke har nogen betalingsevne, fordi skyldners nettoindkomst ligger under de nævnte grænser, vil skyldner heller ikke have nogen betalingsevne i forbindelse med indregning af forfaldne skatterestancer fra tidligere år. Der kan i øvrigt ikke foretages indregning af restance i henhold til kildeskattelovens § 61 A, hvis der hos skyldner allerede er fastsat en afdragsordning efter inddrivelsesbekendtgørelsen eller foretages lønindeholdelse efter inddrivelsesbekendtgørelsen.

4.2. Lovforslagets udformning

Reglen om indregning af restancer foreslås ophævet. Reglen er sekundær i forhold til indregning af restskatter. Der er således ikke tale om en obligatorisk indregning, men alene tale om en adgang for restanceinddrivelsesmyndigheden til at vælge, hvorvidt der skal ske indregning eller ej.

Indregningen kan ikke ske fuldautomatisk. Årsagen hertil er, at nedenstående sager, hvor det ikke er hensigtsmæssigt at gennemføre indregning, vil blive medtaget ved en fuld automatisk kørsel.

Det kan ikke anses for hensigtsmæssigt at indregne restancer i følgende sager:

Sager under afvikling i henhold til frivillig aftale, da fortsættelse af aftalen må formodes at medføre en hurtigere betaling af hele restancen.

Sager, hvor der gennemføres lønindeholdelse. Det beløb, der kan lønindeholdes med vil blive mindre efter indregning som følge af det reducerede fradrag i den personlige indkomst. Der vil derfor skulle foretages en revurdering af eventuelt etableret tabeltræk eller træk baseret på baggrund af en betalingsevneberegning.

Sager, hvor der er givet betalingsmæssig henstand i kortere eller længere tid. Specielt i de sager, hvor henstanden strækker sig ind i næste indkomstår, vil der være konflikt, idet skyldner reelt set fra indkomstårets start må anses for at påbegynde "betaling" af restancen via det reducerede fradrag i den personlige indkomst.

Sager hvor skyldner er kontanthjælpsmodtager, idet de nye regler lægger til grund, at disse skyldnere som udgangspunkt bør friholdes som følge af manglende betalingsevne.

Sager hvor det på baggrund af en betalingsevneberegning allerede er konstateret, at skylder ikke har nogen betalingsevne.

Sager er sikret ved udlæg. Hvis restancen evt. er sikret ved udlæg i fast ejendom, andelsbolig, bil m.v., bør der ske en nedlysning med det indregnede beløb på indregningstidspunktet, uanset at der ikke er sikkerhed for, at indregningen rent faktisk resulterer i en indbetaling de facto.

Indregning af restancer er at betragte som en afgørelse, hvorfor skyldner skal underrettes behørigt med angivelse af klagevejledning. Dette uanset at afgørelsen om indregning ikke har nogen umiddelbar virkning over for skyldner, idet indregningen først får virkning for næste indkomstår. Afgørelsen skal meddeles skyldner, uanset at indregningen tillige fremgår af forskudsopgørelsen, hvor skyldners reaktionsmuligheder er angivet.

Indførelse af reglerne om fastsættelse af afdragsordninger og lønindeholdelse efter skyldnerens indkomst som fastsat i tabellen i inddrivelsesbekendtgørelsens § 5 har medført en lettere adgang til at gennemføre lønindeholdelse og har dermed reelt set gjort indregningsmuligheden illusorisk.

Ophævelse af 20 pct. grænsen for lønindeholdelse samt den lettere administrative adgang til at gennemføre lønindeholdelse kompenserer i høj grad for det eventuelle provenutab en ophævelse af indregningsadgangen som udgangspunkt vil medføre. Anslået provenu for indregning i indkomståret 2005 er ca. 90 mio. kroner.

Indregningsmuligheden gælder kun for skatterestancer og bryder således med princippet om, at der skal gælde samme inddrivelsesmuligheder for alle fordringstyper. Indregning af restancer i forskudsskatten har samme virkning som lønindeholdelse. Med den nye dækningsrækkefølge, hvor bøder og underholdsbidrag skal dækkes forud for andre fordringstyper, vil en opretholdelse af indregningsadgangen for skatterestancer reelt betyde, at skatterestancer i visse situationer vil bryde dækningsrækkefølgen og blive dækket forud for bøder og underholdsbidrag. Dette skyldes, at indregningsadgangen alene gælder for skattebeløb.

Ophævelse af indregningsadgangen må anses for at være i tråd med den linie, der er lagt for inddrivelsesopgaven, hvor der ønskes en minimering af den manuelle sagsbehandling til fordel for en systemunderstøttet sagsbehandling.

5. Afbrydelse af forældelse ved lønindeholdelse

I henhold til den gældende forældelseslovs § 18, stk. 4, afbrydes forældelse ved en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om indeholdelse i løn m.v.

Ved en ændring af kildeskattelovens § 73, som trådte i kraft den 1. juni 2008, blev proceduren for offentlige myndigheders lønindeholdelse ændret, jf. § 14, nr. 11, i lov nr. 404 af 8. maj 2006 om ændring af forskellige love (Konsekvensændringer som følge af lov om et indkomstregister), som sat i kraft ved § 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1396 af 12. december 2007 om ikrafttrædelse af visse bestemmelser i lov om ændring af forskellige love (Konsekvensændringer som følge af lov om et indkomstregister). Lønindeholdelse sker herefter samtidig med indeholdelse af A-skat via det almindelige skattekort.

Ændringen af kildeskattelovens § 73 indebærer, at der ikke længere udstedes pålæg om lønindeholdelse til den enkelte arbejdsgiver. På den baggrund foreslås forældelseslovens § 18, stk. 4, ændret.

Det foreslås, at forældelseslovens § 18, stk. 4, ændres, således at afbrydelsen ikke sker ved en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om lønindeholdelse, men ved restanceinddrivelsesmyndighedens underretning til skyldneren om afgørelse om indeholdelse i løn m.v. Som en konsekvens af den foreslåede ændring af forældelseslovens § 18, stk. 4, foreslås ligeledes en nyaffattelse af § 19, stk. 6, 2. pkt., der omhandler retsvirkningerne af afbrydelse af forældelse ved lønindeholdelse.

Der henvises til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

6. Den årlige regulering af beløb vedrørende gældssanering

Efter konkurslovens § 216, stk. 6, kan justitsministeren fastsætte nærmere regler om fastsættelsen af afdragene og afdragsperiodens længde. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 894 af 22. september 2005 med senere ændringer. Bekendtgørelsen indeholder bl.a. en række beløb, der anvendes af skifteretterne ved fastsættelsen af skyldnerens afdrag af den del

af gælden, der består efter en gældssanering, og fastsættelsen af den procent, hvortil fordringerne nedsættes. Det drejer sig bl.a. om størrelsen af det rådighedsbeløb, der bør beregnes til skyldneren og skyldnerens eventuelle ægtefælle og børn, jf. bekendtgørelsens § 11 og § 6, stk. 3, nr. 4.

Efter konkurslovens § 216, stk. 7, reguleres beløb, der fastsættes i medfør af stk. 6, hvert år pr. 1. januar med 2,0 % tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende år, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De regulerede beløb skal efter bestemmelsen endvidere afrundes opad til nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med 10.

Det fremgår ikke af den gældende konkurslovs § 216, stk. 7, om regulering skal ske før eller efter afrunding af de på reguleringstidspunktet gældende beløb. Efter praksis er reguleringen hidtil sket på grundlag af de på reguleringstidspunktet gældende beløb efter afrunding, jf. satsreguleringslovens § 1, stk. 2.

Ændringen af konkursloven indebærer, at det af konkurslovens § 216, stk. 7, udtrykkeligt kommer til at fremgå, at den årlige regulering af de i konkurslovens § 216, stk. 6, nævnte beløb tager udgangspunkt i de på reguleringstidspunktet gældende beløb før afrunding.

Herved kommer ordningen til at svare til den måde, som den årlige regulering af beløb i henhold til bl.a. retsplejelovens § 326, dødsboskiftelovens § 21, stk. 1, erstatningsansvarslovens § 15, stk. 1, arvelovens § 97 og færdselslovens § 105, stk. 3, sker på, idet regulering efter disse bestemmelser sker på baggrund af den på reguleringstidspunktet gældende beløbsgrænse før afrunding. Dette fremgår udtrykkeligt af de relevante lovbestemmelser.

7. Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Ingen

8. Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Forslaget om ophævelse af adgangen til at indregne restancer i forskudsskatten vil indebære systemtilretninger for ca. 1. mio. kr.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vurderes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

10. Administrative konsekvenser for borgerne

Ingen

11. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

12. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

13. Høring

Et udkast til lovforslag er den 3. juli 2008 med høringsfrist den 25. august 2008 sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ATP, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Iværksætter Forening, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Told & Skatteforbund, Datatilsynet, Den Danske Skatteborgerforening, Finansrådet, Finanstilsynet, Forbrugerrådet, Foreningen af pantefogeder i Danmark, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Danske Revisorer, Foreningen Registrerede Revisorer, Forsikring & Pension, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrugsraadet, Landsorganisationen i Danmark (LO), Nationalbanken, Realkreditrådet og Skatterevisorforeningen.

Forslaget vedrørende eftergivelse for socialt udsatte grupper er desuden den 15. september med høringsfrist den 29. september sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Ankestyrelsen, Dansk Socialrådgiverforening, Socialpædagogernes Landsforbund, FOA – Fag og Arbejde, Landsforeningen Sind, Landsforeningen Bedre Psykiatri, Landsforeningen af tidligere og nuværende Psykiatribrugere LAP, SAND, Rådet for Socialt Udsatte, Landsforeningen af VæreSteder, SBH – sammenslutningen af boformer for hjemløse i Danmark, Centerlederforeningen, Brugerforeningen for aktive misbrugere.

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Forslaget om ophævelse af adgangen til at indregne restancer i forskudsskatten vil indebære systemtilretninger for ca. 1. mio. kr.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

I forbindelse med Velfærdsreformen (L 105 Folketingssamlingen 2006-07 § 4, nr. 7) blev der fejlagtigt indsat en henvisning til lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension i lov om aktiv socialpolitik § 27 a, der omhandler hjælp til personer, der på grund af betingelserne om optjening ikke modtager fuld førtidspension. Det foreslås, at henvisningen udgår igen, da personer, der modtager nedsat førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension efter denne lov har mulighed for at få et personligt tillæg. Adgangen til at få supplerende hjælp efter lov om aktiv socialpolitik § 27 a er alene tiltænkt personer, der på grund af betingelserne om optjening ikke modtager fuld førtidspension efter lov om social pension.

Til nr. 2

Som følge af at reglerne om inddrivelse og eftergivelse af gæld samles i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, foreslås det, at de særlige bestemmelser om inddrivelse og eftergivelse af tilbagebetalingskrav efter lov om aktiv socialpolitik ophæves.

Til nr. 3

Der er tale om en redaktionel ændring, da kapitel 12 indeholder andre bestemmelser end bestemmelser om tilbagebetaling.

Til nr. 4

Der er tale om en teknisk ændring, da en del af reglerne om dag- og klubtilbud i lov om social service, er overført til lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven).

Til nr. 5

Som følge af at reglerne om inddrivelse og eftergivelse af gæld samles i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, foreslås det, at de særlige bestemmelser om inddrivelse og eftergivelse af tilbagebetalingskrav efter lov om aktiv socialpolitik ophæves.

Til § 2

Til nr. 1-6

De gældende regler i lov om arbejdsløshedsforsikring indeholder hjemmel til, at restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige offentligretlige beløb.

Det drejer sig om reglerne om inddrivelse af arbejdsgivernes skyldige beløb for dagpengegodtgørelse for 1., 2. og 3. ledighedsdag, jf. § 86, stk. 11, inddrivelse af ubetalte arbejdsgiverbidrag efter de indtil 1. januar 1988 gældende regler, jf. § 85 b, inddrivelse af dagpenge eller andre ydelser modtaget med urette, jf. § 86, stk. 11-13, inddrivelse af dagpenge under arbejdssøgning i et andet EØS-land (EØS-dagpenge), jf. § 86 a, stk. 4-5.

Herudover indeholder loven i kapitel 16 c (§ 100 c), hjemmel til, at restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter de ovenfor nævnte bestemmelser.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Herudover er der tale om ændringer af bestemmelser, der henviser til de regler, der nu foreslås ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Ved § 1, nr. 29, i ændringslov nr. 1540 af 20. december 2006, er der indsat et 4. pkt. i arbejdsløshedsforsikringslovens § 86, stk. 3, hvorefter "tilbagebetalingsbeløb, der er overdraget til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden, forrentes efter lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer."

Ifølge ændringslovens § 5, stk. 5, fastsætter beskæftigelsesministeren tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 86, stk. 3, 4. pkt., som affattet ved lovens § 1, nr. 29.

Det skyldes, at ændringen er afhængig af ikrafttrædelsen af § 1, nr. 1, ad § 3 b i Skatteministeriets ændringslov nr. 516 af 7. juni 2006 om ændring af bl.a. lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer. Det fremgår af ændringslovens § 13, stk. 1, at skatteministeren fastsætter datoen for denne lovs ikrafttræden. Dette er endnu ikke sket.

Det fremgår af § 109 i nærværende ændringslov, at §§ 1-4 i lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer, ophæves.

Som konsekvens heraf og af ordensmæssige grunde foreslås, at den endnu ikke ikrafttrådte ændring af § 86, stk. 3, 4. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring med tilhørende ikrafttrædelsesbestemmelse, jf. § 1, nr. 29, og § 5, stk. 5, i lov nr. 1540 af 20. december 2006, ophæves.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

De gældende regler i § 51, stk. 2 og 3, § 51a og § 52, stk. 6 og 7, i lov om arbejdsskadesikring indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

De gældende regler i § 28, stk. 2, og § 28 a i lov om fleksydelse indeholder hjemmel til, at restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt fleksydelse, herunder hjemmel til at restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Bestemmelserne indeholder hjemmel til lønindeholdelse og eftergivelse for ubetalte arbejdsgiverbidrag efter de tidligere gældende regler om Lønmodtagernes Garantifond.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

Til nr. 1

Den gældende regel i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel indeholder hjemmel til at restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive tilbagebetalingsbeløb efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8

Til nr. 1-4

De gældende regler i lov om sygedagpenge indeholder hjemmel til at restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

Bestemmelsen overføres uændret fra lov nr. 346 af 18. april 2007.

Med bestemmelsen indføres hjemmel til videregivelse af oplysninger om udbetalinger fra offentlige myndigheder til et af SKAT administreret inddrivelsessystem. De oplysninger, der kan videregives, drejer sig blandt andet om betalingsmodtagers identitet, beløbsstørrelse, udbetalende myndighed samt arten af udbetaling mv.

Hvis modregningsbetingelserne er opfyldt, vil et udbetalingsbeløb ikke blive udbetalt til modtagers Nemkonto eller en evt. specifik konto, som er indberettet til den udbetalende myndighed, men bliver i stedet overført til SKAT.

Overførsel til SKAT sker med frigørende virkning for den udbetalende myndighed. Modregningsmodulet i det fælles inddrivelsessystem i SKAT forestår herefter automatisk fordelingen af beløb til de myndigheder, der har fordringer registreret i Det Centrale Fordringsregister med henblik på modregning. Det er som hidtil opkrævningsmyndigheden, der varetager modregningsopgaven for krav under opkrævning og inddrivelsesmyndigheden, for så vidt angår krav under inddrivelse, herunder underretning til beløbsmodtager om foretagen modregning og udbetaling af eventuelle overskydende beløb.

Ved udbetaling af overskydende beløb anses SKAT som udbetalende myndighed. Udbetaling sker til betalingsmodtagers Nemkonto eller til en til SKAT indberettet specifik konto.

Til § 10

Den gældende regel i lov om fonde og visse foreninger indeholder hjemmel til udpantning.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen om udpantning ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Til nr. 1 (§ 18, stk. 4)

Det foreslås, at forældelseslovens § 18, stk. 4, ændres, således at afbrydelse af forældelse ikke som efter gældende ret sker ved en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om lønindeholdelse, men ved restanceinddrivelsesmyndighedens underretning til skyldneren om afgørelse om indeholdelse i løn m.v.

Inddrivelse af offentlige myndigheders fordringer varetages i dag af restanceinddrivelsesmyndigheden. Det er herunder restanceinddrivelsesmyndigheden, der træffer afgørelse om indeholdelse i løn m.v. for misligholdt gæld til det offentlige, jf. § 8 i bekendtgørelse nr. 420 af 21. maj 2008 om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Restanceinddrivelsesmyndigheden varsler som udgangspunkt skyldneren om, at lønindeholdelse agtes iværksat, og sender i den forbindelse et budgetskema til skyldneren med oplysning om, at skyldneren kan udfylde og indsende skemaet, og at oplysningerne vil indgå i vurderingen af, om lønindeholdelse kan gennemføres og med hvilken lønindeholdelsesprocent, jf. § 8, stk. 4, i bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige. På den baggrund træffer restanceinddrivelsesmyndigheden afgørelse og underretter skyldneren herom. Afgørelsen skal være skriftlig og angive gældens art og størrelse, jf. § 8, stk. 5, i bekendtgørelsen.

Lønindeholdelse kan iværksættes uden forudgående varsel og underretning, hvis skyldner ikke er tilmeldt folkeregisteret og ikke har oplyst en adresse, hvortil breve kan sendes, jf. § 8, stk. 6, i bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Hvis restanceinddrivelsesmyndigheden modtager en restance til inddrivelse, og skyldner i forvejen har en restance, der inddrives ved lønindeholdelse, kan lønindeholdelse iværksættes uden forudgående varsel, jf. § 8, stk. 8, i bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige. Skyldneren vil dog blive underrettet om afgørelsen om lønindeholdelse.

Efter den foreslåede nyaffattelse af forældelseslovens § 18, stk. 4, afbrydes forældelsen ved restanceinddrivelsesmyndighedens underretning til skyldneren om afgørelse om indeholdelse i løn m.v. Afbrydelsen indtræder, når underretningen kommer frem til skyldneren.

Hvis lønindeholdelse sker uden underretning til skyldneren, jf. § 8, stk. 6, i bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige, vil der ikke ske afbrydelse af forældelsen. Forældelseslovens § 14 vil kunne finde anvendelse i sådanne tilfælde. Efter § 14, stk. 1, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til skyldnerens opholdssted, hvis fordringshaveren har været afskåret fra at afbryde forældelse på grund af ukendskab til skyldnerens opholdssted. Bestemmelsen kan højst forlænge andre frister med 10 år, jf. § 14, stk. 2.

Hvis restanceinddrivelsesmyndigheden inddriver flere fordringer over for den samme skyldner, vil der blive afdraget på de enkelte fordringer i henhold til en nærmere fastlagt rækkefølge. Rækkefølgen er på nuværende tidspunkt, jf. § 4 i lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 601 af 19. august 1998 med senere ændringer: Skattekrav efter kildeskatteloven, underholdsbidrag og andre fordringer. Ved §§ 1 og 2 i lov nr. 516 af 7. juni 2006 om ændring af lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer og forskellige andre love (Ét fælles inddrivelsessystem m.v.) ændres rækkefølgen, således at der afdrages i følgende rækkefølge: Bøder, underholdsbidrag og andre fordringer. Ændringen er endnu ikke sat i kraft, og indholdet af bestemmelsen foreslås overført til den nye lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, jf. § 4 i det samtidig fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige. Det afgørende i forhold til afbrydelse af forældelse er, at skyldneren underrettes om afgørelsen om lønindeholdelse. Det er således ikke afgørende, hvornår der ved lønindeholdelsen afdrages på den fordring, som den pågældende afgørelse angår.

Til nr. 2 (§ 19, stk. 6, 2. pkt.)

Forældelseslovens § 19 omhandler retsvirkningerne af afbrydelse af forældelse. § 19, stk. 6, 2. pkt., i den gældende forældelseslov angår tilfælde, hvor forældelsen er afbrudt ved pålæg om lønindeholdelse. Bestemmelsen fastlægger, at den nye forældelsesfrist regnes fra det tidspunkt, da lønindeholdelse i henhold til pålægget ophører.

Som en konsekvens af den foreslåede ændring af forældelseslovens § 18, stk. 4, foreslås ligeledes § 19, stk. 6, 2. pkt., ændret. Det foreslås, at den nye forældelsesfrist regnes fra det tidspunkt, da der træffes afgørelse om, at lønindeholdelsen ophører, eller senest fra det tidspunkt, da lønindeholdelsen har været stillet i bero i 1 år.

Det vil ikke fremgå af en afgørelse om lønindeholdelse, hvornår lønindeholdelsen ophører. Hvis skyldnerens økonomiske forhold ændrer sig, kan restanceinddrivelsesmyndigheden træffe afgørelse om, at lønindeholdelsen skal ophøre, jf. § 8, stk. 9, i bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige. Desuden skal restanceinddrivelsesmyndigheden gennemføre en betalingsvnevurdering, hvis skyldneren som følge af væsentlig ændrede økonomiske forhold anmoder herom, jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 10. Den foreslåede nyaffattelse indebærer, at den nye forældelsesfrist som udgangspunkt skal regnes fra det tidspunkt, da der træffes afgørelse om, at lønindeholdelsen ophører.

Har skyldneren ikke indtægter, der beskattes, eller indtægter, som kan gøres til genstand for lønindeholdelse, jf. § 12 i bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige, vil lønindeholdelsen blive stillet i bero, uden at der nødvendigvis træffes en formel afgørelse om, at lønindeholdelsen ophører. Det foreslås, at der i tilfælde, hvor lønindeholdelsen sættes i bero, uden at der træffes en formel afgørelse om ophør af lønindeholdelsen, løber en ny forældelsesfrist fra det tidspunkt, da lønindeholdelsen har været stillet i bero uafbrudt i 1 år. Perioden på 1 år regnes fra det tidspunkt, hvor den seneste indeholdelse af løn mv. blev foretaget. Hvis lønindeholdelsen har været stillet i bero i en kortere periode end 1 år, f.eks. tre måneder, vil en ny forældelsesfrist ikke løbe. Restanceinddrivelsesmyndigheden vil kunne afbryde den nye forældelsesfrist ved at træffe en ny afgørelse om lønindeholdelse og underrette skyldneren herom, jf. forældelseslovens § 18, stk. 4, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 1.

Hvis der træffes afgørelse om, at lønindeholdelsen ophører, efter der er forløbet mere end 1 år fra det tidspunkt, hvor lønindeholdelsen blev stillet i bero, vil det afgørende tidspunkt være udløbet af perioden på 1 år fra, at lønindeholdelsen blev stillet i bero, og ikke tidspunktet for afgørelsen.

Til § 12

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for ubetalt parkeringsafgift.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 2

Den gældende bestemmelse i færdselsloven indeholder hjemmel til modregning og lønindeholdelse for parkeringsafgift samt regler om fogedrettens behandling af indsigelser, som skyldneren fremsætter over for inddrivelsesmyndigheden om rettigheden af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om rettigheden af en gennemført modregning.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne om lønindeholdelse og fogedrettens behandling af indsigelser ophævet, mens bestemmelsen om modregning opretholdes.

Til nr. 3

De gældende bestemmelser indeholder hjemmel til fastsættelse af straf for overtrædelse af forskrifter om modregning og lønindeholdelse og hjemmel til eftergivelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige og at lønindeholdelse foretages via skattekortet foreslås bestemmelserne ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 13

Til nr. 1

Som følge af at bestemmelser om inddrivelse flyttes til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, således at loven alene vil indeholde regler om opkrævning af underholdsbidrag, foreslås titlen ændret.

Til nr. 2

Ved kongelig resolution af 23. november 2007 blev Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender nedlagt, og sager vedrørende lov om inddrivelse af underholdsbidrag blev overført til Justitsministeriet. Som konsekvens heraf ændres lovens henvisninger til ministeren for familie- og forbrugeranliggender til justitsministeren.

Til nr. 3

Bestemmelsen indeholder regler om lovens anvendelsesområde.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ændret, således at lovens anvendelsesområde alene vil være opkrævning.

Til nr. 4

Efter bestemmelsens 1. pkt. er det kommunalbestyrelsen, der opkræver krav på underholdsbidrag. Dette omfatter både bidrag, der tilkommer det offentlige, især børnebidrag der er udlagt forskudsvis efter børnetilskudsloven, og private bidragskrav. Kommunalbestyrelsen tager endvidere stilling til indsigelser fra bidragsbetaleren mod et krav på bidrag.

Bestemmelsens 2. pkt. vedrører de udenlandske krav på underholdsbidrag, der gennem en konvention el.lign. er omfattet af loven, jf. lovens § 1, stk. 2. Det drejer sig om bidragskrav, der er omfattet af konvention af 23. marts 1962 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag, Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt og Haagerkonventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende underholdspligt over for børn.

Som led i samlingen af inddrivelsen af offentlige krav m.v. i Skatteministeriet pr. 1. november 2005 blev det besluttet, at restanceinddrivelsesmyndigheden skulle varetage både opkrævning og inddrivelse af underholdsbidrag efter udenlandske bidragsafgørelser, der er omfattet af lovens § 1, stk. 2. Det blev samtidig besluttet, at statsforvaltningerne skal tage stilling til indsigelser mod eksistensen af sådanne krav. Dette er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1286 af 8. december 2006 om opkrævning og inddrivelse af børnebidrag og ægtefællebidrag i Danmark (Bidragsinddrivelsesbekendtgørelsen).

Ved den foreslåede ændring af 2. pkt. indskrives denne ordning direkte i loven. Det bemærkes i den forbindelse, at adgangen til at påklage restanceinddrivelsesmyndighedens afgørelser om inddrivelse, jf. § 18 i forslaget til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige ikke berører af statsforvaltningens kompetence til at behandle indsigelser mod udenlandske bidragskrav efter bestemmelsens 2. led.

Om ophævelsen af stk. 2 henvises til bemærkningerne til nr. 5.

Til nr. 5

Bestemmelserne indeholder regler om oplysningspligt, hjemmel til udpantning og lønindeholdelse samt regler om fremgangsmåden ved lønindeholdelse og fordeling af indeholdte beløb mellem flere bidragsberettigede.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til nr. 6

Bestemmelsen indeholder en henvisning til §§ 2-9 i lov om opkrævning og inddrivelse af underholdsbidrag.

Som en konsekvens af at reglerne flyttes til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige ændres formuleringen.

Til nr. 7

Bestemmelsen indeholder hjemmel til eftergivelse af bidragskrav, der tilkommer det offentlige.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til nr. 8

Bestemmelsen indeholder en regel om oplysningspligt.

Som en konsekvens af ophævelsen af § 3 foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 9

Bestemmelsen indeholder en særregel om, at retten til at anvende indeholdelse i løn m.v. bortfalder, hvis begæring om bidragets opkrævning ikke fremsættes inden 1 år efter bidragets forfaldstid, og at indeholdelse i løn m.v. ikke kan ske for bidrag, der har været forfaldne i mere end 5 år.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet. Der vil herved ske en harmonisering af lønindeholdelsesreglerne, således at de almindelige regler om lønindeholdelse vil gælde for underholdsbidrag.

Til nr. 10

Bestemmelsen giver justitsministeren hjemmel til – i samråd med skatteministeren – at fastsætte nærmere regler om restanceinddrivelsesmyndighedens behandling af sager om opkrævning af udenlandske bidragskrav, jf. lovens § 2, 2. pkt.

Til § 14

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at den årlige regulering af de i konkurslovens § 216, stk. 6, nævnte beløb, tager udgangspunkt i de på reguleringstidspunktet gældende beløb før afrunding, hvilket svarer til den måde, som den årlige regulering af beløb i henhold til bl.a. retsplejelovens § 326, dødsboskiftelovens § 21, stk. 1, erstatningsansvarslovens

§ 15, stk. 1, arvelovens § 97 og færdselslovens § 105, stk. 3, sker på.

Til § 15

Til nr. 1

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for bøder pålagt af Advokatnævnet efter retsplejeloven § 147 c, stk. 1.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2-3

Bestemmelserne henviser til straffuldbyrdelseslovens § 91, stk. 2-5.

Ændring er en konsekvens af ændring af straffuldbyrdelsesloven.

Til § 16

Bestemmelsen i § 1 i udpantningsloven indeholder hjemmel til udpantning for en række nærmere opregnede krav.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 17

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for bøder i straffesager.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 18

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for ubetalte afgiftsbeløb.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 19

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for ubetalte gebyrer.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 20

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for misligholdte statslån.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 21

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse samt regler om fogedrettens behandling af indsigelser, som skyldneren fremsætter over for inddrivelsesmyndigheden om berettigelsen af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om berettigelsen af en gennemført modregning. Derudover indeholder bestemmelserne hjemmel til eftergivelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne om lønindeholdelse og fogedrettens behandling af indsigelser ophævet. Desuden foreslås bestemmelsen om eftergivelse ophævet ligeledes på grund af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 22

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for bidrag.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 23

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for gebyrer og udgifter, som miljøministeren har krav på at få dækket.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 24

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for gebyrer, afgifter og afholdte undersøgelsesudgifter.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 25

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning for administration og tilsyn.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 26

Til nr. 1

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning for bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Til nr. 2

Rottebekæmpelsesgebyr opkræves sammen med ejendomsskatten. Ejendomsskatter er tillagt fortrinsret i ejendommen.

Det foreslås, at rottebekæmpelsesgebyr tillægges samme fortrinsret som ejendomsskatter.

Til nr. 3-9

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for bøder, gebyrer og beløb, der skal betales tilbage.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 27

Til 1-3

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket og gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 28

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes udgifter ved behandling af godkendelsessager, undersøgelser, tilsyn og kontrol og udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 29

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for fondens tilgodehavender.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 30

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 31

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn, udlagt beløb og tvangsbøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 32

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for bidrag.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 33

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for gebyrer og udgifter til selvhjælpshandlinger.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 34

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse af udlagte beløb, udgifter til foranstaltninger vedrørende hugst og skovdrift og tilbagebetaling af tilskud samt bemyndigelse til fastsættelse af regler om fremgangsmåden ved lønindeholdelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet. Regler om fremgangsmåden ved lønindeholdelse er fastsat i inddrivelsesbekendtgørelsen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 35

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af misligholdte statslån.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 36

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 37

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for bidrag og beløb som myndigheden har krav på at få dækket.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 38

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning for bidrag.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Til § 39

Bestemmelserne indeholder hjemmel til lønindeholdelse og eftergivelse for betaling for hjælp og hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for erstatning for udgifter.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne affattet således, at disse hjemler udgår eller bestemmelserne ophæves.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 40

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for beløb, som betales i henhold til forordninger, gebyrer, afgifter, rentebeløb og vedtagne bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 41

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af misligholdte statslån.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 42

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for udgifter til foranstaltninger udført for den ansvarliges regning og vedtagne bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 43

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for betalingsforpligtelser og vedtagne bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 44

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for betalingsforpligtelser, foranstaltninger udført for den ansvarliges regning og vedtagne bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 45

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for betalingsforpligtelser og vedtagne bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 46

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for beløb, som betales i henhold til EF-retsakter, afgiftsbetaling ved manglende fritids- og lystfiskertegn, omkostninger ved nævnsbehandling, afgifter, gebyrer, rentebeløb, udgifter til revisorbistand, betaling for optagning af redskaber og pæle, vedtagne bøder og konfiskationsbeløb og betaling for fjernelse af redskaber, pæle m.v.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 47

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for betalingsforpligtelser.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 48

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for gebyrer, tillæg og renter.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 49

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for omkostningerne ved det tilsyn og den kontrol, omkostninger ved frivillig mærkningsordning, omkostninger til foranstaltninger, der gennemføres for virksomhedens regning og bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 50

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for betalingsforpligtelser for hel eller delvis dækning af udgifter til tilsyn, kontrol og administration og omkostninger til foranstaltninger, der udføres for den ansvarliges regning.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 51

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for skyldig betaling for udførelse af manglende arbejde eller afhjælpning af mangler, udført på den forsømmeliges bekostning og vederlag.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser affattet således, at disse hjemler udgår eller ophæves.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 52

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for tilbagebetaling af uberettiget modtaget tilskud, udgifterne ved kontrol og tilsyn, betaling for udførelse af undersøgelser, udgifterne til rensning og desinfektion, regler om betaling for bistand og bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 53

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statslån og jordrente efter de ældre jordlove.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet eller affattet således, at de nævnte hjemler udgår. Da der er tale om krav efter ophævede jordlove opretholdes alene for god ordens skyld en bestemmelse om, at restanceinndrivelsesmyndigheden kan inddrive de misligholdte statslån.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 54

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for skyldige beløb efter lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 55

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse vedrørende bekendtgørelse om optagelse af dyr og optagelsespenge.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 56

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af tilgodehavender efter lov om ophørsstøtte til erhvervsfolkere.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 57

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af tilgodehavender efter lov om ophørsstøtte til jordbrugere.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 58

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af gebyrer og renter fastsat efter lov om plantenyheder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 59

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for gebyrer og renter fastsat efter lov om planteskadegørere.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 60

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende efter indfrielse af en ydet statsgaranti.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 61

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende efter indfrielse af en ydet statsgaranti og tilbagebetaling af støttebeløb.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 62

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende efter indfrielse af en ydet statsgaranti og tilbagebetaling af støttebeløb.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 63

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende efter indfrielse af en ydet statsgaranti.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 64

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende efter indfrielse af en ydet statsgaranti og tilbagebetaling af tilskud.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 65

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende vedrørende tilbagebetaling af tilskud.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 66

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpankning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende vedrørende tilbagebetaling af tilskud.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 67

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpankning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende vedrørende tilbagebetaling af tilskud.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 68

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpankning for udgifter i forbindelse med biavl. § 13, stk. 3 i lov nr. 115 af 31. marts 1982, jf. lovbek. nr. 585 af 6. juni 1995, er opretholdt ved § 22, stk. 2, i lov nr. 450 af 22. maj 2006, jf. lovbek. nr. 759 af 29. juni 2006.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 69

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpankning for betalingsforpligtelser vedrørende hel eller delvis dækning af udgifter ved autorisation, anmeldelse og godkendelse i henhold til Det Europæiske Fællesskabs forskrifter om økologisk produktionsmetode m.v.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 70

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpankning, lønindeholdelse og eftergivelse for en ydet statsgaranti og misligholdte lån af apotekerfonden.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 71

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpankning, lønindeholdelse og eftergivelse for tilgodehavender efter lov om teknologi og innovation.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 72

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 73

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i momslovens § 83 finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

§ 83 i momsloven blev ophævet med virkning fra 1. januar 2001, jf. lov nr. 165 af 15. marts 2000, da reglerne om henstand og eftergivelse var indeholdt i opkrævningslovens § 15.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 74

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 75

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 76

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i momslovens § 83 finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

§ 83 i momsloven blev ophævet med virkning fra 1. januar 2001, jf. lov nr. 165 af 15. marts 2000, da reglerne om henstand og eftergivelse var indeholdt i opkrævningslovens § 15.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 77

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for boafgifter og gaveafgifter samt regler om hvem, der hæfter for afgifterne.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ændret således, at de alene indeholder hæftelsesbestemmelserne.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 78

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 79

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 80

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 81

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i momslovens § 83 finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

§ 83 i momsloven blev ophævet med virkning fra 1. januar 2001, jf. lov nr. 165 af 15. marts 2000, da reglerne om henstand og eftergivelse var indeholdt i opkrævningslovens § 15.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 82

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i momslovens § 83 finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

§ 83 i momsloven blev ophævet med virkning fra 1. januar 2001, jf. lov nr. 165 af 15. marts 2000, da reglerne om henstand og eftergivelse var indeholdt i opkrævningslovens § 15.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 83

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 84

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i momslovens § 83 og opkrævningslovens § 15 finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

§ 83 i momsloven blev ophævet med virkning fra 1. januar 2001, jf. lov nr. 165 af 15. marts 2000, da reglerne om henstand og eftergivelse var indeholdt i opkrævningslovens § 15.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 85

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 86

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 87

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 88

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 89

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 90

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i momslovens § 83 finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

§ 83 i momsloven blev ophævet med virkning fra 1. januar 2001, jf. lov nr. 165 af 15. marts 2000, da reglerne om henstand og eftergivelse var indeholdt i opkrævningslovens § 15.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 91

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 92

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 93

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for ubetalte beløb efter loven.

Bestemmelsen indeholder desuden hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 94

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 95

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 96

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 97

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpanning og lønindeholdelse for afgifter.

Bestemmelsen indeholder desuden hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgifter.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelserne ophævet.

Til § 98

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpanning og lønindeholdelse for ubetalte bidrag efter nuværende og tidligere gældende regler.

Bestemmelsen indeholder desuden hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven § 15 og kildeskattelovens § 73 D finder anvendelse på.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelserne ophævet.

Til § 99

Bestemmelsen fastsætter, at skattelovgivningens almindelige regler om forfaldstidspunkt, forrentning, opkrævning og inddrivelse af personskatter finder anvendelse.

Som følge af, at inddrivelsesreglerne ved det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige flyttes ud af skattelovgivningen, foreslås bestemmelsen affattet således, at inddrivelse udgår.

Til § 100

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpanning for krav mod et forsikringssselskab for afgift, som forsikringssselskabet har undladt at tilbageholde, og for tilbageholdte beløb og hjemmel til, at for lidt erlagte afgiftsbeløb kan inddrives hos den afgiftspligtige efter lovgivningens almindelige regler om inddrivelse af skyldige skatter.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 101

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for tilbagebetalingskrav.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Bestemmelsen i § 11, stk. 2, indeholder hjemmel til modregning for restancer vedrørende betaling for dag- og klubtilbud, jf. §§ 29 og 35 i lov om social service. Reglerne om dag- og klubtilbud findes nu i dagtilbudsloven.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ændret, så henvisningen bliver korrekt.

Til § 102

Det foreslås, at reglerne om dækningsrækkefølge i lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister ophæves.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringerne i § 4 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, der indebærer, at der indsættes regler om dækningsrækkefølge, der finder anvendelse på alle krav under inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden, uanset hvordan beløb, der nedbringer gælden, er inddrevet.

Til § 103

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 104

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 105

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i momslovens § 83 finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

§ 83 i momsloven blev ophævet med virkning fra 1. januar 2001, jf. lov nr. 165 af 15. marts 2000, da reglerne om henstand og eftergivelse var indeholdt i opkrævningslovens § 15.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 106

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for gebyr for spilleautomater.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen om udpantning ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 107

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for tvangsbøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 108

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder regler om indregning af skatterestancer i forskudsskatten for efterfølgende år. Der er tale om en særregel, der alene gælder for fordringer vedrørende skat. Indregning af skatterestancer virker reelt på samme måde som lønindeholdelse, idet lønindeholdelse nu foretages via skattekortet. Inddrivelse af de omhandlede skatterestancer kan derfor ske ved lønindeholdelse. Indregning af skatterestancer vil give skatterestancer en placering i dækningsrækkefølgen, der ikke er i overensstemmelse med den foreslåede dækningsrækkefølge for fordringer, hvor bøder og underholdsbidrag dækkes forud for fordringer vedrørende skat.

Adgangen til indregning af skatterestancer foreslås derfor ophævet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 4.1 og 4.2.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder en bemyndigelse til skatteministeren om fastsættelse af gebyrer for erindringskrivelser, tilsigelser til udlægsforretninger og afgørelser om indeholdelse i løn m.v. udstedt af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Det foreslås, at bemyndigelsen til at fastsætte regler om gebyr til restanceinddrivelsesmyndigheden for erindringskrivelser, tilsigelse til udlægsforretning og afgørelse om indeholdelse i løn mv. i kildeskatteloven vedrørende ikke rettidigt betalt foreløbig skat efter kildeskattelovens § 50 og restskatter efter kildeskattelovens §§ 61 og 62 A ophæves.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringerne i § 6 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, hvorefter der foreslås ens gebyrer for hele restanceinddrivelsesmyndighedens forretningsområde.

Til nr. 3

Bestemmelserne indeholder hjemmel til foretagelse af subsidiært udlæg i ægtefælles og børns ejendele for skattebeløb og hjemmel til modregning i udbetaling til ægtefællen af overskydende skat.

Bestemmelsen overføres uændret til det samtidigt fremsatte forslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet i kildeskatteloven.

Til nr. 4

Kildeskattelovens § 73 indeholder regler om lønindeholdelse.

Reglerne om lønindeholdelse overføres til § 10 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til forslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Kildeskattelovens § 73 B indeholder hjemmel til eftergivelse for skattebeløb, som en person har været pligtig at indeholde, og administrativt vedtagne bøder efter opkrævningslovens eftergivelsesregler. § 73 C fastsætter, at reglerne i § 73 B finder tilsvarende anvendelse for personers indkomstskat til staten og ejendomsværdiskat m.v.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Til nr. 5

§ 73 D indeholder hjemmel til eftergivelse og henstand, når forholdene i ganske særlig grad taler derfor.

I det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås en tilsvarende regel om eftergivelse, der vil omfatte de her omhandlede krav.

Bestemmelsen foreslås derfor affattet således, at den alene vedrører henstand.

Til § 109

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 110

Til nr. 1

§ 14 i kildeskatteloven indeholder hjemmel til inddrivelse af ubetalte beløb ved lønindeholdelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, som indeholder en tilsvarende bestemmelse, foreslås bestemmelsen ophævet.

Bestemmelserne i §§ 15, 15a og 15 b indeholder hjemmel til eftergivelse. Reglerne overføres med visse justeringer til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Som følge heraf foreslås bestemmelserne ophævet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Til nr. 2 og 3

Bestemmelsen fastsætter, at bøder, der fastsættes administrativt inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Bestemmelsen indeholder endvidere hjemmel til lønindeholdelse og udpantning.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen om udpantning ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 111

Til nr. 1

Bestemmelserne om lovens anvendelsesområde, fremgangsmåden ved overdragelse, klage m.v. overføres til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige. Loven vil herefter alene indeholde ikrafttrædelses-, overgangs- og delingsbestemmelser vedrørende samlingen af inddrivelsesopgaven i staten.

Som følge heraf foreslås lovens titel ændret.

Til nr. 2

Bestemmelserne i §§ 1-4 indeholder regler om lovens anvendelsesområde, fremgangsmåden ved overdragelse af fordringer, om restanceinddrivelsesmyndigheden og klage. Bestemmelserne overføres med visse justeringer til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Som følge heraf foreslås bestemmelserne ophævet.

Der henvises til bemærkningerne til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Til § 112

Bestemmelsen fastsætter, at eftergivet studiegæld efter kapitel 3 i lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld ikke medregnes til den skattepligtige indkomst.

Som en konsekvens af, at reglerne om eftergivelse af studiegæld foreslås ophævet, foreslås bestemmelsen ophævet.

Ophævelsen af reglerne om studiegæld forudsættes at træde i kraft 1. januar 2009. Studiegæld, der eftergives efter lovens ikrafttrædelse på grundlag af ansøgninger, der er indgivet inden dette tidspunkt, vil ikke skulle medregnes til den skattepligtige indkomst.

Til § 113

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse vedrørende for meget godtgørelse

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 114

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af betaling for registrering og administrative bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 115

Bestemmelsen fastsætter, at der ikke ydes omkostningsgodtgørelse for klager over afgørelser efter lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.

Som følge af, at reglerne om klage overføres til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ændret i overensstemmelse hermed.

Til § 116

Til nr. 1

Bestemmelsen fastsætter, at opkrævningslovens regler om opkrævning og inddrivelse finder tilsvarende anvendelse.

Som en konsekvens af, at inddrivelsesreglerne overføres til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige ændres formuleringen i overensstemmelse hermed.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for tvangsbøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Bestemmelsen henviser til lov om inddrivelse af underholdsbidrag.

Som en konsekvens af, at lovens titel foreslås ændret til lov om opkrævning af underholdsbidrag, ændres henvisningen i overensstemmelse hermed.

Der henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser § 13.

Til nr. 4

Det foreslås, at skatteministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indberetning af renter, der pålægges krav under inddrivelse i henhold til den foreslåede § 5 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om, at renten for krav under inddrivelse tillægges fradragsret.

Til nr. 5 og 6

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af administrative bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 117

Til nr. 1

Ifølge § 4, stk. 2, fastsætter skatteministeren renten for indfrie statsgaranterede studielån. Renten fastsættes for et halvt år ad gangen som Økonomistyrelsens gennemsnitlige rente for de i § 1 a anførte studielån i det forudgående halvår med et tillæg på 1 procentpoint.

Det foreslås, at bestemmelsen ophæves. Der er tale om en konsekvensændring som følge af at der i § 5 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås indsat bestemmelse om, at alle fordringer, der overdrages til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden, forrentes med en rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5, stk. 1 og 2. Misligholdte statsgaranterede studielån vil herefter være omfattet af den foreslåede rentebestemmelse.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af misligholdt studiegæld ydet efter nuværende og tidligere lovgivning om studielån.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 118

Bestemmelsen indeholder hjemmel til lønindeholdelse for skyldig stempelafgift.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 119

Til nr. 1

Loven indeholder bestemmelser om tilskud til tilbagebetaling af studiegæld, eftergivelse af studiegæld og eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper.

Bestemmelserne vedrørende studiegæld foreslås ophævet. I konsekvens heraf foreslås lovens titel ændret.

Til nr. 2

Bestemmelsen fastsætter lovens anvendelsesområde for studiegæld. Bestemmelserne vedrørende studiegæld foreslås ophævet.

Til nr. 3

Bestemmelserne i kapitel 1-3 omhandler tilskud til tilbagebetaling af studiegæld og eftergivelse af studiegæld.

Reglernes formål var at lette situationen for personer med store statsgaranterede studielån og var begrundet i det høje renteniveau i 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne. I 1998 blev der mulighed for, at lade Økonomistyrelsen overtage lånene på

samme vilkår, som pengeinstitutternes. Renten på disse lån blev herefter fastsat i forhold til Ciborrenten for 6 måneder. Renten er pt. på 5 pct.. De fleste pengeinstitutter har rentemæssigt lagt sig tæt op af Økonomistyrelsens renteniveau. Renten på de lån, der misligholdes, er pt. 5,5 pct.. Muligheden for at optage statsgaranterede studielån ophørte i 1993. Denne type lån har således ikke kunnet optages de seneste 15 år. Dette sammenholdt med, at garantien og den normale afviklingsperiode er 15 år, gør at reglerne nu foreslås ophævet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Til nr. 4

Det foreslås, at reglerne for eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper lempes, således at skyldnere, der kommer i beskæftigelse mv. fra kontanthjælp efter at have modtaget hjælp efter § 11 i lov om aktiv socialpolitik, dagpenge efter lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. eller introduktionsydelse efter reglerne i kapitel 5 i integrationsloven i samlet 3 år over en fireårig periode, kan ansøge restancemyndigheden om eftergivelse af gæld til det offentlige. Det er en lempelse i forhold til nugældende lovgivning, hvor betingelsen for at opnå gældseftergivelse, er en uafbrudt periode på de nævnte overførselsindkomster på 4 år. Derudover udvides målgruppen til også at omfatte skyldnere på dagpenge efter kap. 10 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. Det er fortsat en betingelse for at få bevilget eftergivelse, at skyldneren er kommet i beskæftigelse, i fleksjob, under uddannelse eller revalidering, jf. § 16 f, stk. 2. Skyldnerne, der ansøger om gældseftergivelse, skal dog som hidtil være ophørt med at modtage hjælp efter § 11 i lov om aktiv socialpolitik, jf. § 16 h.

For dagpenge medregnes alle ydelser, der forbruger af dagpengeperioden, jf. § 55 i lov om arbejdsløshedsforsikring mv.

Til nr. 5

Samtidig foreslås, at eftergivelsesperioden nedsættes fra 5 år til 4 år.

Til nr. 6

Som konsekvens af forslaget om nedsættelse af eftergivelsesperioden fra 5 til 4 år vil beløbet, som eftergives pr. måned, være 1/48 af den samlede gæld til det offentlige.

Til nr. 7

Da lov om forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige har været i kraft 1 år, og da Skatteministeriet i samarbejde med Velfærdsministeriet har foretaget en vurdering af afgrænsningen af ordningen, jf. de almindelige bemærkninger, foreslås stk. 3 ophævet.

Til nr. 8

Det foreslås, at forsøgsordningen i sin nu foreslåede form evalueres 1 år efter ikrafttræden for at fastholde, at forsøgsordningen evalueres 3 år efter den oprindelige ikrafttræden.

Til nr. 9

Bestemmelsen indeholder hjemmel til indhentelse af oplysninger til brug for behandling af ansøgninger om tilskud og eftergivelse.

Som konsekvens af forslaget om ophævelse af reglerne vedrørende studiegæld foreslås bestemmelsen affattet således, at den alene vedrører eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper.

Til § 120

Bestemmelsen fastsætter, at reglerne om gebyrer og renter i opkrævningsloven finder tilsvarende anvendelse og hjemmel til lønindeholdelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen affattet således, at den alene indeholder henvisningen til opkrævningsloven om gebyrer og renter.

Til § 121

Bestemmelsen indeholder hjemmel til, at reglerne om henstand og eftergivelse i momslovens § 83 finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

§ 83 i momsloven blev ophævet med virkning fra 1. januar 2001, jf. lov nr. 165 af 15. marts 2000, da reglerne om henstand og eftergivelse var indeholdt i opkrævningslovens § 15.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 122

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder bemyndigelse til skatteministeren til efter forhandling med justitsministeren at fastsætte de nærmere regler for afgiftens opkrævning og lønindeholdelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ændret således, at den alene indeholder bemyndigelse vedrørende opkrævning.

Til nr. 2

§ 14 indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for afgifter og gebyrer.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

§ 22 indeholder hjemmel til at reglerne om henstand og eftergivelse i opkrævningsloven finder anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder.

Reglerne om henstand udgik af opkrævningslovens § 15 ved en ændring af bestemmelsen, der blev gennemført ved § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005.

I det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige fastsættes generelle regler om eftergivelse af gæld til det offentlige, som vil omfatte de her omhandlede krav.

Som følge heraf foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 123

Bestemmelserne i § 1 (§§ 3 a, 3 b og 3 c i lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer) vedrører dækningsrækkefølge og rente og gebyr. Bestemmelserne er ikke trådt i kraft.

Bestemmelserne overføres til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Bestemmelserne i §§ 2-11 indeholder konsekvensændringer vedrørende dækningsrækkefølge, rente og gebyrer. Bestemmelserne er ikke trådt i kraft.

Disse konsekvensændringer er indarbejdet i nærværende lovforslag.

Til § 124

Bestemmelserne i § 1 (§§ 3 d, 3 e og 3 f i lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer) vedrører modregning m.v. Bestemmelserne er ikke trådt i kraft.

Bestemmelserne overføres til det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Bestemmelserne i §§ 3-10 indeholder konsekvensændringer vedrørende dækningsrækkefølge, rente og gebyrer. Bestemmelserne er ikke trådt i kraft.

Disse konsekvensændringer er indarbejdet i nærværende lovforslag.

Til § 125

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for gebyr for behandling af ansøgninger og for meddelelse af tilladelse og godkendelse,

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 126

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for gebyr for behandling af ansøgninger og for udstedelse af tilladelse og godkendelse samt for udlevering af afmærkningsskilt og for udstedelse af bevis for anmeldelse efter lov om godskørsel.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 127

Til nr. 1

Bestemmelsen om udpantning i dette afsnit foreslås ophævet.

Som følge heraf foreslås afsnitoverskriften ændret i overensstemmelse hermed.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for beløb, som en kommune efter loven har betalt forskudsvis, og for beløb der er betalt i henhold til vejbestyrelsens garanti.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 128

Til nr. 1

Bestemmelsen om udpantning i dette afsnit foreslås ophævet.

Til nr. 2-3

Bestemmelserne indeholder hjemmel til modregning, udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for kontrolafgift efter lov om jernbane samt regler om fogedrettens behandling af indsigelser, som skyldneren fremsætter over for inddrivelsesmyndigheden om berettigelsen af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om berettigelsen af en gennemført modregning.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne om lønindeholdelse, udpantning og fogedrettens behandling af indsigelser ophævet, mens bestemmelsen om modregning opretholdes.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 129

Til nr. 1

Bestemmelsen om udpantning i dette afsnit foreslås ophævet.

Som følge heraf foreslås afsnitoverskriften ændret i overensstemmelse hermed.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for beløb, som en vejbestyrelse eller kommune efter lov om offentlige veje har udredt forskudsvis.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 130

Til nr. 1

Bestemmelsen om udpantning i dette afsnit foreslås ophævet.

Som følge heraf foreslås afsnitoverskriften ændret i overensstemmelse hermed.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for beløb, som en kommune efter loven har betalt forskudsvis, og for beløb der er betalt i henhold til kommunegaranti.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til nr. 3

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for udgifter ved taksationsforretninger.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 131

Den gældende bestemmelse i lov om trafikskabskaber indeholder hjemmel til modregning, udpantning og lønindeholdelse for kontrolafgift samt regler om fogedrettens behandling af indsigelser, som skyldneren fremsætter over for inddrivelsesmyndigheden om berettigelsen af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om berettigelsen af en gennemført modregning.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne om lønindeholdelse, udpantning og fogedrettens behandling af indsigelser ophævet, mens bestemmelsen om modregning opretholdes.

Til § 132

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for udgifter, som det offentlige afholder i anledning af udførelse af renholdelse, foranstaltninger mod glat føre, snerydning m.v. på den forpligtedes vegne.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 133

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for ubetalte arbejdsgiverbidrag efter de hidtil gældende regler om Arbejdsgivernes Elevrefusion.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 134

Bestemmelsen fastsætter, at betaling for undervisning i fritiden m.v. kan inddrives efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter.

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavende vedrørende tilbagebetaling af tilskud.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 135

Til nr. 1

Ifølge § 31, stk. 3, forrentes uddannelsesstøtte, der skal tilbagebetales, herunder misligholdt gæld, med en årlig rente, der svarer til den, der følger af lov om renter ved forsinket betaling. Renten tilskrives månedligt.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, således at misligholdt gæld ikke omfattes af bestemmelsen. Der er tale om en konsekvensændring som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, hvorefter der i § 5 foreslås indsat bestemmelse om, at alle fordringer, der overdrages til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden, forrentes med en rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5, stk. 1 og 2. Misligholdt gæld vil herefter være omfattet af den foreslåede rentebestemmelse.

Til nr. 2

Ifølge § 36, stk. 3, fastsætter skatteministeren renten for misligholdte studielån, slutlån og statslån.

Det foreslås, at bestemmelsen ophæves. Der er tale om en konsekvensændring som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, hvorefter der i § 5 foreslås indsat bestemmelse om, at alle fordringer, der overdrages til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden, forrentes med en rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5, stk. 1 og 2. Misligholdte studielån, slutlån og statslån vil herefter være omfattet af den foreslåede rentebestemmelse.

Til nr. 3

Kapitel 9 indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for misligholdt gæld ydet efter nuværende og tidligere lovgivning om statens uddannelsesstøtte.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 136

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for misligholdt gæld.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 137

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder hjemmel til inddrivelse af fordringer, som staten har overtaget mod de enkelte boligtagere efter reglerne i kildeskatteloven og lov om inddrivelse af skatter og afgifter (lønindeholdelse og udpantning).

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen affattet således at disse bestemmelser udgår.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til eftergivelse af beløb, som staten har overtaget.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen affattet således at disse bestemmelser udgår.

Til nr. 3

Bestemmelsen indeholder hjemmel til, at restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive bidrag og gebyrer til Byggeskadefonden ved lønindeholdelse og udpantning.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 4

Bestemmelserne indeholder hjemmel til at restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive misligholdte statslån ydet i henhold til den tidligere byggestøtte- og kollegiestøttelovgivning og den tidligere lovgivning om boligbyggeri ved udpantning og lønindeholdelse samt eftergive beløb.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til nr. 5

Bestemmelsen indeholder bemyndigelse til at fastsætte regler om fremgangsmåden ved lønindeholdelse.

Bestemmelser om fremgangsmåden ved lønindeholdelse er fastsat i bekendtgørelse nr. 420 af 21. maj 2008.

Bestemmelsen foreslås ophævet, idet fremgangsmåden ved lønindeholdelse for alle fordringstyper skal følge reglerne i inddrivelsesbekendtgørelsen.

Til § 138

Bestemmelsen indeholder hjemmel til inddrivelse af fordringer, som staten har overtaget mod de enkelte boligtagere, efter reglerne i kildeskatteloven og lov om inddrivelse af skatter og afgifter (lønindeholdelse og udpantning).

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen affattet således at disse bestemmelser udgår.

Til § 139

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder hjemmel til, at restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive bidrag og gebyrer til Byggeskadebønden ved lønindeholdelse og udpantning.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 2

Bestemmelsen om udpantning i dette afsnit foreslås ophævet.

Som følge heraf foreslås afsnitoverskriften ændret i overensstemmelse hermed.

Til nr. 3

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for beløb, som kommunalbestyrelsen har udredt forskudsvis vedrørende kondemnerede boliger.

Bestemmelsen foreslås som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige affattet således, at bestemmelsen om udpantningsret udgår.

Til nr. 4

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statskassens tilgodehavender på for meget udbetalt tilskud og regreskravet efter indfrielse af en ydet statsgaranti.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 140

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder regler om, at bidrag, der har været forfaldet i mere end 5 år, kan inddrives ved lønindeholdelse, og at retten til at anvende lønindeholdelse bortfalder, hvis forskudsvis udbetaling ikke er sket inden 1 år efter bidragets forfaldsdag. Derudover indeholder bestemmelserne indtrædelsesret for et beløb, der svarer til det skyldige bidrag, i den bidragsforpligtedes ret til udbetaling af overskydende skat m.v.

Begrænsningerne i retten til at anvende lønindeholdelse foreslås ophævet. Herved sker der en harmonisering til de regler, der gælder for lønindeholdelse for andre fordringer.

Bestemmelsen om indtrædelsesret foreslås ophævet, idet den erstattes af en bestemmelse i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, der hjemler indtrædelse for alle kommunale og regionale krav i tilgodehavender fra staten, jf. forslagens § 8.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for uberettiget modtaget ydelser.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 141

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for skyldige beløb efter dagtilbudsloven. Derudover indeholder bestemmelsen indtrædelsesret for skyldige beløb i udbetaling af overskydende skat m.v.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen affattet således, at hjemlen til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse ophæves, idet tilsvarende bestemmelser fremgår af forslaget til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Bestemmelsen om indtrædelsesret foreslås ophævet, idet den erstattes af en bestemmelse i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, der hjemler indtrædelse for alle kommunale og regionale krav i tilgodehavender fra staten, jf. forslagens § 8.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 142

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpanning, lønindeholdelse og eftergivelse for bøder efter lov om Det Centrale Personregister.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 143

Til nr. 1 - 2

Det foreslås, at bemyndigelsen til skatteministeren til at fastsætte regler om gebyr til restanceinddrivelsesmyndigheden for erindringsskrivelser, tilsigelse til udlægsforretning og begæring om indeholdelse i løn mv. i lov om gebyrer og moranter vedrørende visse ydelser, der opkræves af regioner og kommuner og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, ophæves.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringerne i § 6 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, hvor der foreslås tilsvarende gebyrer for hele restanceinddrivelsesmyndighedens forretningsområde.

Til nr. 3

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpanning, lønindeholdelse, eftergivelse og indtrædelse for gebyrer.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, der indeholder tilsvarende bestemmelser, foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 144

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpanning, lønindeholdelse og eftergivelse for misligholdte tilbagebetalingskrav.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, der indeholder tilsvarende bestemmelser, foreslås bestemmelsen ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 145

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder hjemmel til modregning af social pension i boligstøtte og overskydende skat. Derudover indeholder bestemmelserne hjemmel til inddrivelse efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter (udpanning og lønindeholdelse).

Bestemmelsen om udpanning og lønindeholdelse foreslås ophævet som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige. Bestemmelsen om modregning i overskydende skat foreslås ligeledes ophævet, idet den erstattes af en bestemmelse i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, der hjemler indtrædelse for alle kommunale og regionale krav i tilgodehavender fra staten, jf. forslagens § 8. Særreglen om modregning i boligstøtte opretholdes.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til afskrivning af tilbagebetalingskrav, når det skønnes, at der inden for en rimelig årrække efter kravets fremsættelse ikke er økonomisk mulighed for at gennemføre kravet, og hjemmel til eftergivelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, der indeholder en generel afskrivningsregel og regler om eftergivelse, foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 146

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpanning og lønindeholdelse for kommunale ejendomsskatter. Bestemmelsen indeholder endvidere regler om tidspunktet for, hvornår inddrivelse kan foretages.

Bestemmelsen foreslås affattet således, at reglen om tidspunktet for, hvornår inddrivelse kan foretages, opretholdes, mens reglerne om udpanning og lønindeholdelse ophæves, som følge af at det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige indeholder tilsvarende regler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 147

Bestemmelsen indeholder hjemmel til, at pligtig indbetaling vedrørende beløb til forbedring kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpanning og lønindeholdelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen om udpanning og lønindeholdelse ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Ifølge § 63 d, stk. 5, 4. pkt., inddrives beløb til forbedring, jf. § 63 a, stk. 1, i lov om leje, med tillæg af et gebyr, der tilfalder restanceinddrivelsesmyndigheden, og hvis størrelse fastsættes af socialministeren i samråd med skatteministeren. Det foreslås, at bestemmelsen ophæves.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringerne i § 6 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, hvor der foreslås tilsvarende gebyrer for hele restanceinddrivelsesmyndighedens forretningsområde.

Til § 148

Bestemmelsen indeholder hjemmel til, at pligtig indbetaling vedrørende beløb til forbedring kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning og lønindeholdelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen om udpantning og lønindeholdelse ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Inddrivelse af beløb som udlejer er pligtig til at indbetale i henhold til § 18 b i lov om midlertidig regulering af boligforholdene, sker med tillæg af et gebyr, der tilfalder restanceinddrivelsesmyndigheden, og hvis størrelse fastsættes af socialministeren i samråd med skatteministeren. Det foreslås, at bestemmelsen ophæves.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringerne i § 6 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, hvor der foreslås tilsvarende gebyrer for hele restanceinddrivelsesmyndighedens forretningsområde.

Til § 149

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for tilbagebetalingskrav vedrørende pension og arbejdsgiverbidrag efter tidligere gældende regler.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 150

Til nr. 1

Bestemmelserne om eftergivelse i afsnittet foreslås ændret.

Som en konsekvens heraf foreslås afsnitoverskriften ændret i overensstemmelse hermed.

Til nr. 2-5

Bestemmelserne indeholder hjemmel til inddrivelse efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter (udpantning og lønindeholdelse) samt hjemmel til indtrædelse i krav på overskydende skat og arbejdsmarkedsbidrag m.v.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne om inddrivelse ved udpantning og lønindeholdelse ophævet.

Bestemmelsen om indtrædelsesret foreslås ophævet, idet den erstattes af en bestemmelse i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, der hjemler indtrædelse for alle kommunale og regionale krav i tilgodehavender fra staten, jf. forslagens § 8.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 151

Bestemmelserne indeholder hjemmel til, at beløb, der kan kræves betalt til administrator kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning og lønindeholdelse.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne om udpantning og lønindeholdelse ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Ifølge § 9, stk. 2, 4. pkt., i lov om tvungen administration af udlejningsejendomme kan beløb, der kan kræves betalt til administrator, jf. lovens § 9, stk. 2, 1. pkt., inddrives med tillæg af et gebyr, der tilfalder restanceinddrivelsesmyndigheden. Det foreslås, at bestemmelsen ophæves.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringerne i § 6 i det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige, hvor der foreslås tilsvarende gebyrer for hele restanceinddrivelsesmyndighedens forretningsområde.

Til § 152

Den gældende regel i lov om brandsikring af ældre beboelsesbygninger indeholder hjemmel til udpantning.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen om udpantning ophævet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 153

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for bøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning for gebyrer og forskudsvis udlagte beløb.

Som følge af det samtidigt fremsatte lovforslag om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen affattet således, at den alene omhandler fortrinsretten, mens reglen om udpantningsret ophæves.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 154

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af ekspeditionsafgift.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 155

Til nr. 1

Bestemmelserne i dette afsnit foreslås ophævet.

Som følge heraf foreslås det, at afsnitsoverskriften udgår.

Til nr. 2

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse af tilgodehavender, som Eksport Kredit Fonden i forbindelse med indfrielse, erstatningsudbetalinger eller lignende måtte få hos personer her i landet

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til § 156

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for staten tilgodehavender i forbindelse med finansiering af aktiviteter efter nuværende og tidligere lovgivning om erhvervsfremme og om egnsudvikling og den tidligere egnsudviklingslovgivning samt lån til håndværk og mindre industri.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 157

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for statens tilgodehavender efter indfrielse af en kaution.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til § 158

Til nr. 1

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for afgifter.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for tvangsbøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 159

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for udgifter og gebyrer fra Forbrugerklagenævnet.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 160

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for tvangsbøder fra Klagenævnet for Udbud.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 161

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for tvangsbøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 162

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning for bøder pålagt af disciplinærnævnet og gebyrer.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til § 163

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for syn af fiskeskibe m.v.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til § 164

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for statskassens tilgodehavender efter indfrielse af en garanti.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til § 165

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for afgifter og tvangsbøder.

Som følge af det samtidigt fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Til § 166

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. januar 2009, dog at tidspunktet for lovens ikrafttræden for følgende bestemmelser §§ 9, 98, nr. 3, 102, 108, nr.1 og 2, 116, nr. 4, 117, nr. 1, 135, nr. 1 og 2, 143, nr. 1 og 2, 147, nr. 2, 148, nr. 2, fastsættes af skatteministeren. Herved sikres, at disse regler kan sættes i kraft samtidig med, at de regler, der erstatter disse regler, kan systemunderstøttes.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

Forslag til

Lov om ændring af forskellige love m.v.

(Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige)

Beskæftigelsesministeriet

§ 1

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 1460 af 12. december 2007, foretages følgende ændringer:

§ 27 a. Hjælpen til personer, der ikke modtager fuld førtidspension efter lov om social pension eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v. på grund af betingelserne om optjening, kan pr. måned højst udgøre det beløb, der ville kunne udbetales, hvis ansøgeren havde været berettiget til fuld førtidspension. For personer, der ikke opfylder betingelserne i § 11, stk. 3-6, for at få kontanthjælp, kan hjælpen pr. måned højst udgøre et beløb, der svarer til starthjælpen.

§ 95.

Stk. 2. Misligholdt gæld kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Når der er ydet hjælp med tilbagebetalingspligt, indtræder kommunen for et beløb, der svarer til den tilbagebetalingspligtige hjælp, i retten til udbetaling af overskydende skat og arbejdsmarkedsbidrag med godtgørelse og renter samt tilbagebetaling efter kildeskattelovens § 55. Dette gælder, selv om der er fastsat en tilbagebetalingsordning efter stk. 1.

1. I § 27 a udgår ”eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v.”.

2. § 95, stk. 2, 3 og 5 ophæves og i stk. 4 udgår ”efter reglerne i stk. 1-3”.

Stk. 4 bliver herefter stk. 2.

Stk. 4. Tilbagebetalingskravet bortfalder, når der er gået 3 år efter hjælpens ophør, uden at der efter reglerne i stk. 1-3 har været økonomisk mulighed for at gennemføre kravet.

Stk. 5. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.

Kap. 12. Tilbagebetaling

§ 96. Har en person, der modtager hjælp efter kapitel 4 og 6, ikke betalt for dag- eller klubtilbud efter lov om social service, kan kommunen fradrage den fremtidige månedlige betaling i den fremtidige hjælp efter kapitel 4 og 6.

§ 116. Inddrivelse af forfaldne, ikke betalte afdrag på lån ydet efter de hidtidige regler i § 43, stk. 9, 1. pkt., og stk. 10, i lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 110 af 26. februar 1996 med senere ændringer, samt efter regler i § 42, stk. 4, 7 og 8, i lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 171 af 25. marts 1987 med senere ændringer, sker efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 2. ---

§ 84. ---

Stk. 2-8. ---

Stk. 9. Krav mod arbejdsgiveren om betaling af dagpengegodtgørelse, jf. stk. 7, kan med tillæg af omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, hvis kravet ikke betales inden for den fastsatte frist. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive det skyldige beløb ved udpantning, når kravet er fastslået af Arbejdsmarkedets Ankenævn.

Stk. 10. ---

§ 85 b. Ubetalte arbejdsgiverbidrag efter de indtil 1. januar 1988 gældende regler kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Beskæftigelsesministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

Stk. 3. For overtrædelser efter stk. 2 kan der pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 86. ---

Stk. 2.-3.

Stk. 4. Hvis dagpenge eller andre ydelser, jf. stk. 1 og 14, er udbetalt med urette, har kassen ikke krav på refusion fra statskassen og skal betale udbetalt refusionsbeløb for den fejludbetalte ydelse tilbage fuldt ud, medmindre den fejlagtige udbetaling skyldes medlemmets svigagtige

3. I overskriften til kapitel 12 indsættes efter »Tilbagebetaling«: »m.v.«

4. I § 96 indsættes efter ”dag- eller klubtilbud efter”: ”dagtilbudsloven eller”.

5. § 116 ophæves.

§ 2

I lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 994 af 8. august 2007, som ændret senest ved lov nr. 482 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 84, stk. 9, 2. pkt., og § 85 b ophæves.

2. I § 86, stk. 4, ændres ”stk. 1 og 14” til: ”stk. 1 og 12”.

forhold. Tilbagebetaling skal ske, uanset om staten har lidt økonomisk tab. Direktøren for Arbejdsdirektoratet kan dog i ganske særlige tilfælde give tilladelse til, at kassen helt eller delvis får ret til refusion, hvis staten ikke har lidt et økonomisk tab af samme størrelse som det fejludbetalte beløb. Direktørens afgørelse herom kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 5.-10. ---

Stk. 11. Beløb, som skal tilbagebetales efter stk. 1 og 2, kan med tillæg af påløbne renter og omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, hvis kassen har ret til refusion fra statskassen. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven, når kravet er fastslået i en afgørelse truffet af en kasse, Arbejdsdirektoratet eller Arbejdsmarkedets Ankenævn eller er sikret ved dom eller et eksigibelt forlig. Ved restanceinddrivelsesmyndighedens inddrivelse af krav i udlandet kan en del af det inddrevne beløb anvendes til betaling af inkassoprovision.

Stk. 12. Direktøren for Arbejdsdirektoratet kan i samråd med skatteministeren efter forhandling med Beskæftigelsesrådet fastsætte nærmere regler om anvendelsen af stk. 11, herunder regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse og om straf af bøde for overtrædelse af reglerne om lønindeholdelse.

Stk. 13. For overtrædelser efter stk. 12 kan der pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 14. Modtageren af en skattefri præmie efter § 74 m, skal betale præmiebeløbet tilbage, hvis beløbet er modtaget med urette og udbetalingen skyldes medlemmets eller modtagerens urigtige oplysninger eller fortielser, eller hvis modtageren i øvrigt indså eller burde have indset, at modtagelse af beløbet var uberettiget. Tilsvarende gælder, hvis tilbagebetaling af efterlønsbidrag, jf. § 77 a, er sket med urette. Stk. 3-13 finder tilsvarende anvendelse på tilbagebetaling efter denne bestemmelse.

§ 86 a. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Krav mod et medlem på tilbagebetaling af dagpenge, jf. stk. 1 og 2, kan med tillæg af omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven, når kravet er fastslået i en afgørelse truffet af en kasse, Arbejdsdirektoratet eller Arbejdsmarkedets Ankenævn eller er sikret ved dom eller et eksigibelt forlig. Ved restanceinddrivelsesmyndighedens inddrivelse af krav i udlandet kan en del af det inddrevne beløb anvendes til betaling af inkassoprovision.

Stk. 5.-6. ---

Kap. 16 c. Eftergivelse af skyldige beløb

§ 100b. Direktøren for Arbejdsdirektoratet kan efter forhandling med beskæftigelsesrådet fastsætte regler om muligheden for digital kommunikation mellem medlemmet, arbejdsløsheds-kassen, Arbejdsdirektoratet og Arbejdsmarkedets Ankenævn.

3. § 86, stk. 11, 2. og 3. pkt., stk. 12 og stk. 13, ophæves. Stk. 14 bliver herefter stk. 12.

4. I § 86, stk. 14, der bliver *stk. 12*, ændres ”stk. 3-13” til: ”stk. 3 – 11”.

5. § 86 a, stk. 4, 2. og 3. pkt., stk. 5 og stk. 6, ophæves.

6. Kapitel 16 c ophæves.

§ 3

I lov nr. 1540 af 20. december 2006 om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, integrationsloven og lov om påligningen af indkomstskat til staten, foretages følgende ændring:

1.§ 1, nr. 29, og § 5, stk. 5, ophæves.

§ 4

I lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 154 af 7. marts 2006, som ændret senest ved lov nr. 517 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 51. ---

Stk. 2. Beløb svarende til ubetalte præmier, jf. stk. 1, kan med tillæg af omkostninger inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Beskæftigelsesministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf i form af bøde for overtrædelse af reglerne. Bestemmelsen i § 82, stk. 4, anvendes tilsvarende.

§ 51 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb omfattet af § 51 efter reglerne i opkrævningsloven.

1.§ 51, stk. 2 og 3, § 51 a og § 52, stk. 6 og 7 ophæves.

§ 52. ---

Stk. 2.-5. ---

Stk. 6. Reglerne i § 51, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse for refusionskrav efter stk. 2 og renter heraf efter § 60.

Stk. 7. Reglerne i § 51 a finder tilsvarende anvendelse for refusionskrav efter stk. 2, jf. stk. 1, og renter heraf efter § 60.

§ 5

I lov om fleksydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 871 af 6. juli 2007, som ændret ved § 2 i lov nr. 108 af 28. februar 2008, foretages følgende ændringer:

§ 28. ---

Stk. 2. Krav på tilbagebetaling af fleksydelse kan med tillæg af omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Stk. 3. ---

§ 28 a. Inddrivelsen efter § 28, stk. 2, kan ske ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven

1.§ 28, stk. 2 ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

2.§ 28 a ophæves.

§ 6

I lov om Lønmodtagernes Garantifond, jf. lovbekendtgørelse nr. 1043 af 28. oktober 2005, som ændret

senest ved § 19 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

§ 12 a. Ubetalte arbejdsgiverbidrag efter de indtil 1. januar 1988 gældende regler kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Arbejdsministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

§ 12 b. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 12 a efter reglerne i opkrævningloven.

1. §§ 12 a og 12 b ophæves.

§ 7

I lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 1460 af 12. december 2007, foretages følgende ændring:

§ 49. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Inddrivelsen sker efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 5. Krav på tilbagebetaling af for meget udbetalte ydelser efter denne lov kan modregnes i ydelser efter loven.

1. § 49, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

§ 8

I lov nr. 563 af 9. juni 2006 om sygedagpenge, som ændret senest ved lov nr. 389 af 27. maj 2008, foretages følgende ændringer:

§ 45. ---

Stk. 2.-5. ---

Stk. 6. Præmiebidragene samt påløbne renter kan inddrives efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 45, stk. 6, ophæves.

§ 55. ---

Stk. 2.-4. ---

Stk. 5. Præmiebidragene samt påløbne renter kan inddrives efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.

2. § 55, stk. 5, ophæves.

§ 71. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Inddrivelsen sker efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 5. Krav på tilbagebetaling af for meget udbetalte ydelser efter denne lov kan modregnes i ydelser efter loven, i delpension og i førtidspension.

3. § 71, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

§ 72. ---

Stk. 2. Når kommunen har udbetalt forskud efter stk. 1, skal arbejdsgiveren refundere forskuddet inden 4 uger efter, at underretning herom er modtaget. Beløbet kan ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. inddrives efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Tilsvarende gælder, når beskæftigelsesankenævnet eller Ankestyrelsen træffer afgørelse om, at arbejdsgiveren har pligt til at udbetale sygedagpenge, når kommunen har udbetalt forskud efter stk. 1.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.

4. § 72, stk. 2, 2. pkt., og stk. 3, ophæves.

*Finansministeriet***§ 9**

I om offentlige betalinger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007, foretages følgende ændring:

§ 4. ---

1. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Med henblik på modregning i gæld til det offentlige kan oplysninger i det register, der er nævnt i § 4, stk. 1, om udbetalinger fra offentlige myndigheder videregives til et inddrivelsessystem administreret af told- og skatteforvaltningen.

Stk. 2. Udbetaling til betalingsmodtagerens Nemkonto eller til en anden konto finder ikke sted, hvis told- og skatteforvaltningen har anmodet om overførsel af udbetalingen med henblik på hel eller delvis modregning i udbetalingsbeløbet.

Stk. 3. Ved overførsel af en udbetaling til told- og skatteforvaltningen efter stk. 2 anses betaling at være foretaget med frigørende virkning for den udbetalende myndighed.

Stk. 4. Ved told- og skatteforvaltningens udbetaling af overskydende beløb efter gennemført modregning anses told- og skatteforvaltningen som udbetalende myndighed.«

*Justitsministeriet***§ 10**

I lov om fonde og visse foreninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 698 af 11. august 1992, som ændret senest ved § 10 i lov nr. 552 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 39. Til dækning af udgifterne ved administrationen af denne lov kan der opkræves betaling fra de enkelte fonde, jf. § 45, stk. 1, nr. 3. Der er udpantningsret for beløbet.

1. § 39, stk. 1, 2. pkt. ophæves.

§ 11

I lov nr. 522 af 6. juni 2007 om forældelse af fordringer (forældelsesloven) foretages følgende ændringer:

§ 18. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Forældelsen afbrydes ved en offentlig myndigheds pålæg til skyldnerens arbejdsgiver om indeholdelse i løn m.v.

1. § 18, stk. 4, affattes således:

”*Stk. 4.* Forældelsen afbrydes ved restanceinddrivelsesmyndighedens underretning til skyldneren om afgørelse om indeholdelse i løn m.v.”

§ 19. ---*Stk. 2-5. ---*

Stk. 6. Sker afbrydelsen ved indgivelse af anmodning om udlæg m.v., jf. § 18, stk. 1-3, regnes den nye forældelsesfrist fra fogedretningens eller auktionens afslutning eller, når arrest er forfulgt ved anlæggelse af justifikations sag, i overensstemmelse med reglen i stk. 3. Er forældelsen afbrudt ved pålæg om lønindeholdelse, jf. § 18, stk. 4, regnes den nye forældelsesfrist fra det tidspunkt, da lønindeholdelsen i henhold til pålægget ophører.

2. § 19, stk. 6, 2. pkt., affattes således:

”Er forældelsen afbrudt ved underretning om afgørelse om lønindeholdelse, jf. § 18, stk. 4, regnes den nye forældelsesfrist fra det tidspunkt, da der træffes afgørelse om, at lønindeholdelsen ophører, eller senest fra det tidspunkt, da lønindeholdelsen har været stillet i bero i 1 år.”

§ 12

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1276 af 24. oktober 2007, som ændret ved lov nr. 491 af 17. juni 2008 og ved § 1 lov nr. 498 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 121. ---

1)-9). ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Afgiften påhviler den, der har foretaget den uretmæssige standsning eller parkering. Betales afgiften ikke inden den fastsatte frist, hæfter tillige ejeren (brugeren) for betalingen, medmindre det godtgøres, at føreren uberettiget var i besiddelse af køretøjet. Afgiften kan inddrives ved udpantning.

Stk. 5. ----

1. § 121, stk. 4, 3. pkt. ophæves.

§ 122 a. Justitsministeren kan bestemme, at kontrollen med overholdelse af de bestemmelser, der nævnes i § 121, stk. 1, helt eller delvis overlades til kommunalbestyrelsen.

Stk. 2.-4. ---

2. Overskriften efter § 122 a ændres til: »Modregning m.v. «

§ 122 b. Ubetalt parkeringsafgift kan med tillæg af omkostninger inddrives af inddrivelsesmyndigheden, jf. stk. 2, ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven samt ved modregning i overskydende skat, i krav på tilbagebetaling af vægtafgift, jf. § 6, stk. 5, i lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., og i krav på tilbagebetaling af afgift af bilens brændstofforbrug, jf. § 4, stk. 5, i lov om afgift efter brændstofforbrug for visse personbiler.

Stk. 2. Inddrivelsen efter stk. 1 foretages af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Stk. 3. Justitsministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse og modregning.

Stk. 4. Fogedretten træffer efter begæring afgørelse om indsigelser, som skyldneren fremsætter over for inddrivelsesmyndigheden om berettigelsen af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om berettigelsen af en gennemført modregning. Begæringen fremsættes over for inddrivelsesmyndigheden, som indbringer indsigelsen for fogedretten. Afgørelsen træffes efter reglerne i retsplejelovens §§ 499-503.

Stk. 5. Afgørelse efter stk. 4 træffes af fogedretten i den retskreds, hvor skyldnerens bopæl er beliggende.

Stk. 6. Fristen for begæring om indbringelse af indsigelser efter stk. 4 er 4 uger, fra skyldneren har modtaget meddelelse om lønindeholdelse eller modregning.

Stk. 7. Overskrides den i stk. 6 nævnte frist, afviser fogedretten sagen. Fogedretten kan dog undtagelsesvis

3. § 122 b affattes således:

”Ubetalt parkeringsafgift kan med tillæg af omkostninger modregnes i overskydende skat, i krav på tilbagebetaling af vægtafgift, jf. § 6, stk. 5, i lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., og i krav på tilbagebetaling af afgift af bilens brændstofforbrug, jf. § 4, stk. 5, i lov om afgift efter brændstofforbrug for visse personbiler.”

indtil 1 år efter meddelelsen om lønindeholdelse eller modregning tillade, at en indsigelse behandles. Fogedrettens afgørelse om indsigelser kan kæres til landsretten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 53.

§ 122 c. I forskrifter om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse og modregning for ubetalt parkeringsafgift m.v. udstedt i medfør af § 122 b, stk. 3, kan der fastsættes straf i form af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 122 d. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter § 122 b efter reglerne i opkrævningsloven.

4.122 c og 122 d ophæves.

§ 13

I lov om inddrivelse af underholdsbidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 946 af 10. oktober 2005, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

”Lov om opkrævning af underholdsbidrag”

2. Overalt i loven ændres ”ministeren for familie- og forbrugeranliggender” til: ”justitsministeren” og ”Ministeren for familie- og forbrugeranliggender” til: ”Justitsministeren”.

3. I § 1, *stk. 1-3* udgår 3 steder »og inddrivelse«

4. § 2 affattes således:

”Kommunalbestyrelsen opkræver efter anmodning krav på underholdsbidrag. Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver dog krav på underholdsbidrag, der er omfattet af § 1, stk. 2, mens statsforvaltningen afgør indsigelser mod eksistensen af sådanne krav.”

5. §§ 3 – 9 ophæves.

§ 1. Reglerne i denne lov finder anvendelse på opkrævning og inddrivelse af underholdsbidrag til barn, ægtefælle eller en uden for ægteskab besvangret kvinde, såfremt bidraget tjener til fyldestgørelse af en i dansk lov hjemlet underholdsforpligtelse.

Stk. 2. Endvidere finder lovens regler anvendelse på opkrævning og inddrivelse af bidrag til fyldestgørelse af en underholdsforpligtelse i henhold til udenlandsk lov i det omfang, det fastsættes ved overenskomst med fremmed stat eller bestemmes af ministeren for familie- og forbrugeranliggender.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på opkrævning og inddrivelse af renter af underholdsbidrag.

§ 2. Kommunalbestyrelsen foretager efter anmodning opkrævning af underholdsbidrag. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan dog bestemme, at indsigelser mod eksistensen af en fordring omfattet af 1. pkt. skal afgøres af statsforvaltningen.

Stk. 2. Underholdsbidrag kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden efter reglerne i §§ 3-9.

§ 3. Skyldneren skal give myndighederne de for inddrivelsen af bidraget fornødne oplysninger om sine økonomiske og personlige forhold. Såfremt det forlanges, skal oplysningerne gives under personligt fremmøde for den myndighed, der foretager inddrivelsen. Møder

skyldneren ikke efter tilsigelse, kan han bringes til stede ved politiets hjælp.

Stk. 2. Skyldnerens arbejdsgiver skal på forlangende give myndighederne oplysninger om skyldnerens arbejds- og lønningsforhold.

§ 4. Bidraget kan inddrives ved udpantning.

Stk. 2. Når skyldneren forgæves er eftersøgt eller har forladt landet for længere eller ubestemt tid uden at have iagttaget reglerne i § 19, kan der efter statsforvaltningens nærmere bestemmelse uden forudgående forkyndelse af kendelse herom foretages udpantning for det samlede bidrag i skyldnerens her i landet værende formue. Med det således inddrevne beløb forholdes der i overensstemmelse med § 21.

§ 5. Bidraget kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Pålæg om indeholdelse kan gives, selv om ydelsen til skyldneren ikke er forfalden, og tilbageholdelse kan ske, selv om ydelsen helt eller delvis er unddraget fra kreditorforfølgning

§ 6. Det beløb, der skal indeholdes ved hver udbetaling til skyldneren, fastsættes som en procentdel af nettolønnen. Procentdelen fastsættes således, at der overlades skyldneren det nødvendige til eget og familiens underhold.

Stk. 2. Bestemmelserne i lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister finder anvendelse på afgørelser om indeholdelse i løn mv., der træffes i medfør af denne lov.

§ 7. Den arbejdsgiver, som har modtaget pålæg om indeholdelse i løn mv., skal, hvis skyldneren ophører at være beskæftiget hos ham, straks give Det Fælles Lønindeholdelsesregister skriftlig eller elektronisk underretning herom. Er det ham bekendt, hvor skyldneren herefter har beskæftigelse, skal han samtidig oplyse dette.

§ 8. Den, der har modtaget pålæg om indeholdelse i løn mv., er erstatningspligtig, såfremt pålægget ikke efterkommes. Erstatningsbeløbet kan inddrives ved udpantning.

§ 9. Skal der indeholdes bidrag til flere bidragsberettigede, fordeles det indeholdte beløb mellem de berettigede efter den inddrivende myndigheds nærmere bestemmelse.

§ 19. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Består en af skyldneren stillet sikkerhed i kaution, finder reglerne i §§ 2-9 tilsvarende anvendelse ved bidragets inddrivelse hos kautionisterne.

Stk. 4. ---

6. I § 19 *stk. 3* *udgår* ”§§ 2 – 9 tilsvarende anvendelse ved bidragets inddrivelse hos kautionisterne.” og i stedet indsættes ”denne lov og i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige tilsvarende anvendelse på opkrævning og inddrivelse af bidraget hos kautionisterne.”

§ 21 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive bidragskrav, der tilkommer det offentlige, og som inddrives efter denne lov, efter reglerne i opkrævningsloven.

7. § 21 a ophæves.

§ 22. Overtrædelse af § 3, stk. 2, og § 7 straffes med bøde medmindre strengere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning.

8. § 22 ophæves.

§ 23. Retten til at anvende indeholdelse i løn mv. bortfalder, hvis begæring om bidragets opkrævning ikke fremsættes inden 1 år efter bidragets forfaldstid.

Stk. 2. Indeholdelse i løn m.v. kan ikke ske for bidrag, der har været forfaldne i mere end 5 år.

Stk. 3. Ved inddrivelse af børnebidrag, der er udbetalt forskudsvis af det offentlige, gælder § 18 i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

§ 23 b. Ministeren for familie- og forbrugeranliggender kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsernes og statsforvaltningernes behandling af sager efter denne lov, herunder om den administrative behandling af sager om henstand med eller afdragsvis betaling af underholdsbidrag, samt om behandling af klager over afgørelser truffet af disse myndigheder. Ministeren kan ligeledes i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med inddrivelse af underholdsbidrag.

§ 216. ---

Stk. 2.-6. ---

Stk. 7. Beløb, der fastsættes i medfør af stk. 6, reguleres hvert år pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De regulerede beløb afrundes opad til nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med 10. Justitsministeren bekendtgør hvert år, hvilke reguleringer der skal finde sted.

§ 147 g. Bøder pålagt af Advokatnævnet i medfør af § 147 c, stk. 1, kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i den pågældendes indtægter efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og reglerne i lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter i samråd med skatteministeren regler om indeholdelse af indtægter efter stk. 1, herunder om indberetning til Det Fælles Lønindeholdelsesregister, om skyldnerens pligt til at give inddrivelsesmyndigheden oplysninger til brug ved indeholdelsen, om pligter og erstatningsansvar for den indeholdelsespligtige og om udpantningsret for beløb, som den indeholdelsespligtige hæfter for.

§ 147 h. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb omfattet af § 147 c, stk. 1, efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 997. ---

Stk. 2. Erstatning, der under straffesagen er tilkendt nogen, samt andre ydelser, der ved dommen er pålagt den skyldige, inddrives efter de i bogen om den borgerlige retspleje foreskrevne regler. For konfiskation gælder

9. § 23 ophæves.

10. I § 23 b, 2. pkt. udgår ” fremgangsmåden i forbindelse med inddrivelse af underholdsbidrag” og i stedet indsættes:

11. ”restanceinddrivelsesmyndighedens behandling af sager efter § 2, 2. pkt.”

§ 14

I konkursloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1259 af 23. oktober 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 216, stk. 7, indsættes efter 2. pkt.:
”Reguleringen sker på grundlag af de på reguleringstidspunktet gældende beløb før afrunding.”

§ 15

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 594 af 20. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 147 g og 147 h ophæves.

2. I § 997, stk. 2 udgår ” § 91, stk. 2-5” og i stedet indsættes: ”§ 91, stk. 2-4”

endvidere reglerne i § 90, stk. 2-4, § 91, stk. 2-5, og § 92 i lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

Stk. 3. ---

§ 1013. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Pålagte omkostninger kan af restanceinddrivelsesmyndigheden inddrives efter reglerne i § 90, stk. 2-4, § 91, stk. 2-5, og § 92 i lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

3. I § 1013, *stk. 4* udgår ”§ 91, stk. 2-5” og i stedet indsættes: ”§ 91, stk. 2-4”

§ 16

I lov om udpantning og om udlæg uden grundlag af dom eller forlig, jf. lovbekendtgørelse nr. 774 af 18. november 1986, foretages følgende ændring:

§ 1. Udpantning kan finde sted for efternævnte fordringer:

- 1) stats- og kommuneskatter, samt afgifter og ydelser, som ifølge lovgivningens umiddelbare bud eller en i henhold til samme foretagen ligning eller ansættelse tilkommer stat, kommune, kirker, anerkendte trossamfund, offentlige stiftelser eller embeder og bestillinger;
- 2) enhver på en fast ejendom hvilende, stadig tilbagevendende eller af en bestemt begivenhed afhængig penge- eller naturalafgift, som uden særlig vedtagelse går over fra ejer til ejer, for så vidt den tilkommer en af de under nr. 1 ommeldte berettigede, herunder indbefattet renterne af de i enkelte ejendomme fra det forrige ryttergodsens salg indestående, statskassen tilhørende halve købesummer, fremdeles bankhæftelsesrenter, tiendevederlag og ethvert ved de anordnede kommissioners mellemkomst fastsat vederlag for afløsningen af naturalydelser, pligtarbejde eller byrder på faste ejendomme, alt for så vidt de i dette nummer omhandlede afgifter eller vederlag er bestemte til en uforanderlig eller dog efter faste regler vekslende størrelse;
- 3) den betaling, som efter et af kongen eller vedkommende ministerium stadfæstet eller af vedkommende kommunalbestyrelse eller anden offentlig myndighed indenfor grænserne af den samme tilkommende beføjelse vedtaget eller stadfæstet betalingsreglement bliver at erlægge for benyttelsen af sådanne et almennyttigt formål tjenende indretninger, hvortil adgangen under visse almindelige betingelser står åben for enhver;
- 4) gebyrer for kongelige eller ministerielle ekspeditioner, rets- og magistratsgebyrer og de med retshandlinger forbundne afgifter samt det vederlag, derunder indbefattet dagpenge og befordringsgodtgørelse, som tilkommer nogen for udførelsen af forretninger eller møder i medfør af loven, af offentlig bestilling eller af en af vedkommende myndighed særlig sket udmeldelse eller givet pålæg, for så vidt vederlagets størrelse eller reglen for dets beregning er fastsat i lov eller i en af kongen eller vedkommende ministerium i henhold til de gældende regler stadfæstet takst, så og erstatning for de af den pågældende til forretningens udførelse lovlig gjorte udlæg;
- 5) erstatning hos private for det udlæg som stat, kirke eller kommune har haft ved på den forsømmeliges vegne at besørge befalede anskaffelser, istandsættelser, arbejder eller naturalydelser;
- 6) underholdsbidrag, som det ifølge øvrighedens i medfør af den gældende lovgivning afgivne bestemmelse eller sammes stadfæstelse på separations- eller skilsmissevilkår påhviler nogen at udrede til ægte eller

1. § 1 ophæves.

- uægte børn, stedbørn, forældre, forladte, fraseparerede eller fraskilte hustruer, så og de erstatningskrav, som kunne påhvile husbond eller andre, fra hvem personer, der er pligtige at svare underholdsbidrag, har indtægt, når der af øvrigheden i henhold til de gældende regler er gjort forbud imod udbetalingen;
- 7) de brandhjælpspenge, der tilkommer Københavns brandforsikring, den almindelige brandforsikring for landbygninger og den almindelige brandforsikring for købstadsbygninger, sålænge disse er undergivet regeringens tilsyn;
- 8) afløsningsvederlag for ægt og arbejde til kirker, når vederlaget er fastsat ved den anordnede kommissions mellemkomst eller, hvis afløsning ikke har fundet sted, tiendeejerens krav på erstatning for den ved den privates forsømmelse med at udføre sådant ægt og arbejde pådragne udgift;
- 9) ejeres krav på erstatning hos fæstere og lejere for udlagte skatter og afgifter af ejendommen og på vederlag for afløsning af hoveri, pligtarbejde eller jagtdage i henhold til afløsningslovene af 4. juli 1850 samt, når sådant særligt er vedtaget, ejerens krav på vederlag for afløsning af hoveri og jagtdage, der er fastsat uden afløsningsmændenes mellemkomst, og på fæsteafgift af huse på landet;
- 10) a. fordringer hos en og samme skyldner på betaling for løsøre, der er købt ved offentlig auktion, når auktionsprotokollen tydeligt udviser køberens navn og købesummernes størrelse;
- b) de beløb, som det ifølge den i forordningen af 13. november 1829 §§ 3 og 5 ommeldte fordeling påligger kirkeværgen at indkræve
- c) den enker efter fæstere i henhold til lov af 19de febr 1861 om forandringer i fæstelovgivningen § 7 tilkommende fordring på den ved fæstefratrædelse betingede aftægt af fæstet
- d) det bidrag, som medlemmer af foreninger mellem svende, fabrikarbejdere, søfarende o l har at erlægge til foreningens syge- og begravelseskasse, når det i foreningens af Indenrigsministeriet stadfæstede vedtægt, er bestemt at bidraget skal inddrives ved udpantning
- e) fordringer efter bankhæftelsesobligationer, som, efter at være cederede skyldneren, af ham er borttransporterede
- f) bøder og erstatninger, som af de i henhold til lov om hærens distriktsheste af 26. maj 1868 § 3 anordnede militære mønstringskommissioner pålægges private foderværter i overensstemmelse med de af krigsbestyrelsen fastsatte og af vedkommende foderværter ved hestenes overtagelse indgåede betingelser for udstationeringen af hærens heste
- 11) Bøder pålagt i henhold til retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 4, eller § 536,
- 12) Det beløb, som det i henhold til retsplejelovens § 320, stk. 2, er pålagt en part at betale til statskassen.
- Stk. 2.* Udenfor de ovennævnte tilfælde kan udpantning ikke finde sted.
- Stk. 3.* Ligesom det altid står i rekvirentens magt at indtale sin fordring ved sædvanlig rettergang, således skal det også være ham tilladt, når fogden finder, at omstændighederne taler derfor, at benytte udpantning for en del af den ham tilkommende fordring og indtale resten ved sædvanlig rettergang.
- Stk. 4.* Tilbyder skyldneren delvis betaling, bør denne modtages.

§ 17

I lov om fuldbyrdelse af straf, jf. lovbekendtgørelse nr. 1337 af 3. december 2007, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 500 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 91. ---

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive bøder i straffesager, der forfølges af det offentlige, ved udpantning og ved indeholdelse i den pågældendes indtægter efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og reglerne i lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister. Pålæg om indeholdelse gives af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Stk. 3.-5. ---

1. § 91, stk. 2 ophæves.

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 2-4

Klima- og energiministeriet

§ 18

I lov om CO₂-kvoter, jf. lovbekendtgørelse nr. 348 af 9. maj 2008, foretages følgende ændring:

§ 31. ---

Stk. 2.-6. ---

Stk. 7. Ubetalte afgiftsbeløb efter stk. 1, renter efter stk. 3 og gebyrer efter stk. 4 kan inddrives ved udpantning og ved lønindeholdelse i henhold til reglerne for personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 8. Restanceinddrivelsesmyndigheden inddriver ubetalte afgiftsbeløb, renter og gebyrer. Inddrivelsen sker efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v.

Stk. 9. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1, 3 og 4 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 31, stk. 7-9 ophæves.

Kulturministeriet

§ 19

I lov om biblioteksvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 914 af 20. august 2008, foretages følgende ændring:

§ 32. Der er udpantningsret for gebyrer, som er fastsat efter §§ 21 og 28, såfremt det skyldige beløb udgør 200 kr. eller derover.

§ 33. Ubetalte gebyrer efter § 21 og § 28, stk. 1, kan af inddrivelsesmyndigheden med tillæg af omkostninger inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Kulturministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

§ 34. I forskrifter om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse for ubetalte gebyrer efter § 33, stk. 2, kan der fastsættes straf i form af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

1. §§ 32, 33 og 34 ophæves.

§ 20

I lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 29. august 2007, foretages følgende ændring:

§ 33 b. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive misligholdte statslån, ydet efter denne lov ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Kulturministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

§ 33 c. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive misligholdte statslån ydet efter denne lov efter reglerne i opkrævningsloven.

1. §§ 33 b og 33 c ophæves.

§ 21

I lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 338 af 11. april 2007, foretages følgende ændring:

§ 71. Ubetalte afgifter og gebyrer efter § 69, 69 a og § 70, stk. 2, kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Kulturministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

Stk. 3. Fogedretten træffer efter begæring afgørelse om indsigelser vedrørende kontrolafgift, jf. § 70, stk. 2, som skyldneren fremsætter over for restanceinddrivelsesmyndigheden om dels kravets berettigelse, dels berettigelsen af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om en gennemført modregning. Begæringen fremsættes over for restanceinddrivelsesmyndigheden, som indbringer indsigelsen for fogedretten. Afgørelse træffes efter reglerne i retsplejelovens §§ 499-503.

Stk. 4. Afgørelse efter stk. 3 træffes af fogedretten i den retskreds, hvor skyldnerens bopæl er beliggende.

Stk. 5. Fristen for begæring om indbringelse af indsigelser efter stk. 3 er 4 uger, fra skyldneren har modtaget meddelelse om lønindeholdelse eller modregning.

Stk. 6. Overskrides den i stk. 5 nævnte frist, afviser fogedretten sagen. Fogedretten kan dog undtagelsesvis indtil 1 år efter meddelelsen om lønindeholdelse eller modregning tillade, at en indsigelse behandles. Begæring herom skal i så fald indleveres til fogedretten inden 4 uger efter tilladelsens meddelelse. Fogedrettens afgørelse om indsigelser kan kæres til landsretten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 53.

§ 71 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive afgifter og gebyrer omfattet af § 71 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. §§ 71 og 71 a ophæves.

Miljøministeriet

§ 22

I lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 281 af 22. marts 2007, foretages følgende ændring:

§ 10. Bidrag, som påhviler en fast ejendom efter denne lov, har samme pante- og fortrinsret som de kommunale skatter, der hviler på faste ejendomme. Bidragene tillægges udpantningsret.

Stk. 2. Bidragene efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i lov om opkrævning af indkomstskat samt kommunal og amtskommunal ejendomsværdiskat for personer m.v. (kildeskat).

1. § 10 stk. 1, 2. pkt. og stk. 2 ophæves.

§ 23

I lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 747 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 57. Der er udpantningsret for gebyrer efter § 53 og for udgifter, som miljøministeren har krav på at få dækket efter § 48, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Betales de gebyrer og udgifter, der er nævnt i stk. 1, ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet. Der er udpantningsret for tilskrevne renter efter 1. pkt.

Stk. 3. Ikke rettidigt betalte krav efter stk. 1 og renter efter stk. 2 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 og renter efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 57 affattes således:

»Betales gebyrer efter § 53 og udgifter, som miljøministeren har krav på at få dækket efter § 48, stk. 2 og 3, ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet.«

§ 24

I lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1755 af 22. december 2006, som ændret senest ved lov nr. 173 af 12. marts 2008, foretages følgende ændring:

§ 64. Staten har udpantningsret for gebyrer og afgifter efter § 12, stk. 6, § 25, stk. 4, § 32 b, § 36, § 37, § 40, stk. 2, § 43, stk. 1, og 47 a, stk. 2, og for afholdte undersøgelsesudgifter efter § 40, stk. 2.

Stk. 2. Krav efter stk. 1 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 64 ophæves.

§ 25

I lov om kolonihaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 790 af 21. juni 2007, foretages følgende ændring:

§ 13. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter loven. Der er udpantningsret for gebyrer.

1. § 13, stk. 1, 2 pkt. ophæves.

§ 26

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006, som ændret senest ved lov nr. 509 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 9 b. ---

1)-5). ---

6) at efterleve miljøministerens afgørelser i klagesager, jf. § 9 f, kan miljøministeren, efter at forholdet er indskærpet over for selskabet m.v., og en af ministeren fastsat frist er udløbet, som tvangsmiddel pålægge den eller de ansvarlige herfor ugentlige eller månedlige bøder, der tillægges udpantningsret.

1. I § 9 b, stk. 1 nr. 6 udgår », der tillægges udpantningsret«

§ 18. ---

2. I § 18 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke.

»Stk. 2. Gebyrer, der opkræves til dækning af omkostninger ved den kommunale rottebekæmpelse, hæfter på vedkommende ejendom med fortrinsret som for kommunale ejendomsskatter.«

§ 35 a. ---

Stk. 2.-6. ---

Stk. 7. Undlader bestyrelsen, direktionen eller tilsvarende ledelsesorgan i rette tid at indsende grønt regnskab til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som tvangsmiddel pålægge den eller de ansvarlige herfor ugentlige eller månedlige tvangsbøder, der tillægges udpantningsret.

3. I § 35 a, stk. 7 udgår », der tillægges udpantningsret«

§ 48. ---

Stk. 2.-4. ---

Stk. 5. Gebyrer efter stk. 1 og 2 påhviler den, der har tinglyst adkomst på ejendommen, og beløbene har samme fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter. For beløbene er der udpantningsret.

4. § 48, stk. 5, 2. pkt. ophæves.

§ 53. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Statslige myndigheder har udpantningsret for gebyrer efter stk. 1.

5. § 53, stk. 4 ophæves.
stk. 5 bliver herefter stk. 4

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om gebyrets opkrævning og anvendelse, herunder regler som tager højde for, at der kan være en væsentlig forskydning imellem tidspunktet for gebyrets opkrævning og tidspunktet for afholdelse af de modsvarende udgifter.

§ 55 a. ---

Stk. 2. For beløb, der skal betales tilbage efter § 56, stk. 3, hæfter den, der som ejer, forpagter eller lignende driver virksomheden for egen regning. Der er udpantningsret for beløbene.

6. § 55 a, stk. 2, 2. pkt. ophæves.

§ 70. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Der er udpantningsret for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter stk. 1 og 2, § 69, stk. 1, nr. 4, § 70 a, § 70 b og § 111 a. Der er dog ikke udpantningsret for udgifter, der vedrører undersøgelse og oprydning af forurenede jord, jf. § 83 c.

Stk. 4. Tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 og 2 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 88. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven. Gebyrerne tillægges udpantningsret.

Stk. 2.- 3. ---

§ 89 a. ---

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyrer, herunder om forrentning og udpantningsret.

Stk. 3.- 4. ---

§ 49. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Der er udpantningsret for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter stk. 1 og 2, og § 48, stk. 1, nr. 3, § 50 og § 51.

Stk. 4. Tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 og 2 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 72. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven. Gebyrerne tillægges udpantningsret.

Stk. 2. ---

§ 73. Ubetalte krav, som i medfør af § 49, stk. 3, § 72 og § 75, stk. 2, er tillagt udpantningsret, og renter heraf, kan tillige inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

7. § 70, stk. 3, ophæves.

stk. 4 bliver herefter stk. 3

8. § 88, stk. 1, 2. pkt. og 88 a ophæves.

9. I § 89 a, stk. 2, udgår »og udpantningsret«

§ 27

I lov 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som ændret senest ved § 9 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 49, stk. 3 ophæves.

stk. 4 bliver herefter stk. 3.

2. § 72, stk. 1, 2. pkt. ophæves.

3. § 73 ophæves.

§ 28

I lov om miljø og genteknologi, jf. lovbekendtgørelse nr. 811 af 21. juni 2007, som ændret senest ved lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 19, stk. 1, 2. pkt. ophæves.

§ 19. Miljøministeren kan fastsætte gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes udgifter ved behandling af godkendelsessager, undersøgelser, tilsyn og kontrol. Gebyrerne kan inddrives ved udpantning.

§ 23. ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter § 22, nr. 3, og § 23, stk. 1.

2. § 23, stk. 2 ophæves.

§ 29 a. Gebyrer efter § 19 og udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter §§ 22 og 23, kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

3. § 29 a, ophæves.

§ 29

I lov nr. 533 af 6. juni 2007 om nationalparker, foretages følgende ændring:

§ 35. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive fondens tilgodehavender efter § 34 med tillæg af renter og omkostninger, jf. stk. 2. Skyldige beløb kan inddrives ved udpantning og ved at fratække beløbet i tilskudsmodtagerens løn m.v. Inddrivelse sker efter kildeskattelovens regler om inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 2. Betales de i § 34 nævnte beløb ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet. Der er udpantningsret for tilskrevne renter efter 1. pkt.

1. § 35, stk. 1 og stk. 2, 2 pkt. ophæves.

§ 30

I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 749 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 92. Der er udpantningsret for gebyrer efter § 72 og for udgifter, som myndighederne har krav på at få dækket efter § 53, stk. 3, § 66, stk. 1, § 74, stk. 2-4, § 75, stk. 2 og 3, samt § 91.

Stk. 2. Betales de i stk. 1 nævnte gebyrer og udgifter ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet. Der er udpantningsret for tilskrevne renter efter 1. pkt.

Stk. 3. Ikke rettidigt betalte beløb efter stk. 1 og 2 kan tillige inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 og 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 92, stk. 1, § 92, stk. 2, 2. pkt. og § 92, stk. 3 og 4 ophæves.

§ 31

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 813 af 21. juni 2007, som ændret ved § 6 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 54. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn efter loven. Der er udpantningsret for gebyrer.

1. § 54, stk. 1, 2. pkt. ophæves.

§ 55. Betingelser, der er knyttet til en tilladelse eller en dispensation efter denne lov og bestemmelser efter § 37, stk. 2, er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet. Kommunalbestyrelsen lader betingelser af

2. § 55, stk. 1 3. pkt. ophæves.

varig interesse tinglyse på ejendommen på ejerens bekostning. Der er udpantningsret for det udlagte beløb.

§ 63. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Når et ved dom meddelt påbud om at berigtige et ulovligt forhold ikke efterkommes inden den i dommen fastsatte frist og inddrivelse af tvangsbøder ikke kan antages at føre til, at påbudet efterkommes, kan vedkommende myndighed foretage det nødvendige til forholdets berigtigelse på ejerens bekostning. Der er udpantningsret for beløbet.

3. § 63, stk. 3, 2. pkt. og § 63 a ophæves.

§ 63 a. Ubetalte beløb efter §§ 54, 55 og 63, som tilkommer det offentlige, kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter §§ 54, 55 og 63 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 32

I lov nr. 8 af 3. januar 1992 om privat bortskaffelse af spildevand på Sejerø og andre småøer og i områder med spredt bebyggelse, foretages følgende ændring:

§ 6. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Bidrag, som påhviler en fast ejendom, har samme pante- og fortrinsret som de kommunale skatter, der hviler på faste ejendomme. Bidragene tillægges udpantningsret.

1. § 6, stk. 3, 2 pkt. ophæves.

§ 33

I lov om råstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 45. Der er udpantningsret for gebyrer efter § 40 og for udgifter til selvhjælpshandlinger efter § 33, stk. 3, som tilsynsmyndighederne har krav på at få dækket.

Stk. 2. Krav efter stk. 1 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 45 ophæves.

§ 34

I lov nr. 793 af 21. juni 2007 om skove, som ændret senest ved § 8 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 40. Vilkår efter § 39, stk. 1, er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår disse rettigheder er stiftet. Miljøministeren kan lade vilkår af varig karakter tinglyse på ejendommen for ejerens regning. Der er udpantningsret for det udlagte beløb. Beløbet kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

1. § 40, stk. 1, 3. og 4. pkt. ophæves.

Stk. 2.-3. ---

§ 54. ---

Stk. 2. Til dækning af udgifterne til de foranstaltninger, der er nævnt i stk. 1, nr. 2, er der pante- og fortrinsret i ejendommen som for ejendomsskatter. Beløbet kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

2. § 54, stk. 2, 2. pkt. ophæves.

§ 58. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive statskassens tilgodehavende efter § 57 med tillæg af renter og omkostninger, jf. § 59, nr. 2. Skyldige beløb kan inddrives ved udpantning og ved at fratække beløbet i tilskudsmodtagerens løn m.v. Inddrivelse sker efter kildeskattelovens regler om inddrivelse af personlige skatter.

3. § 58 og § 59, nr. 3 ophæves.

§ 59. Miljøministeren kan fastsætte regler om

1) -2). ---

3) fremgangsmåden, når der fratækkes beløb i løn efter § 58, stk. 1.

§ 35

I lov om støtte til de små øsamfund (østøtteoven), jf. lovbekendtgørelse nr. 787 af 21. juni 2007, foretages følgende ændringer:

§ 4. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Misligholdte statslån kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives ved udpantning.

1. § 4, stk. 3-5 ophæves.
stk. 6 bliver herefter stk. 3

Stk. 4. Misligholdte statslån kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Miljøministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. For overtrædelser, der begås af et aktieselskab, anpartsselskab, andelselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 6. De beløb, som miljøministeren kan yde til forsøgsordninger, projekter m.v. og til driften af sekretariatet for »Sammenslutningen af Danske Småøer«, fastsættes på de årlige bevillingslove. Uforbrugte midler til forsøgsordninger, projekter m.v. kan overføres til følgende finansår.

§ 4 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive misligholdte statslån efter § 4 efter reglerne i opkrævningsloven.

2. § 4 a ophæves.

§ 36

I lov nr. 466 af 17. juni 2008 om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven), foretages følgende ændring:

§ 47. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan inddrive krav efter § 46 ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v.

1. § 47 ophæves.

§ 37

I lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 71 af 17. januar 2007, som ændret senest ved § 13 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 54. Bidrag efter § 53, stk. 1-3, til offentlige almene vandforsyningsanlæg og forskudsvis afholdte udgifter vedrørende en ejendoms vandindlæg påhviler den, der har tinglyst adkomst på vedkommende ejendom, jf. dog § 55, stk. 7, og beløbene har samme fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter. For beløbene er der udpantningsret.

Stk. 2. Krav efter stk. 1 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i lov om opkrævning af indkomstskat samt kommunal og amtskommunal ejendomsværdiskat for personer m.v. (kildeskat).

1. § 54, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2 ophæves.

§ 71 b. Der er udpantningsret for udgifter, som myndigheden har krav på at få dækket efter § 65, stk. 4 og 5, og § 67, stk. 2.

2. § 71 b ophæves.

§ 38

I lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 789 af 21. juni 2007, som ændret senest ved § 11 i lov nr. 508 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 65. Bidrag, som påhviler en fast ejendom til dækning af udgifter, som vandløbsmyndigheden har afholdt forskudsvis i henhold til denne lov, har samme fortrinsret som de på faste ejendomme hvilende kommunale skatter. Det samme gælder, hvis udgiften er afholdt i henhold til vandløbsmyndighedens garanti. Vandløbsmyndigheden har udpantningsret for bidragene i den bidragspligtige ejendom. Hvis vandløbsmyndigheden til gennemførelse af anlæg efter denne lov optager bank- eller sparekasselån eller yder garanti for lån, som afdrages gennem bidrag fra de interesserede ejendomme, kan vandløbsmyndigheden lade långiveren foretage bidragsopkrævningen og føre regnskab herfor. I tilfælde af manglende betaling af bidrag, der er omfattet af 2. pkt., udøver vandløbsmyndigheden fortrins- og udpantningsretten efter at have fyldestgjort långiveren.

Stk. 2. Bidrag, som i øvrigt i henhold til denne lov påhviler ejendomme, kan inddrives ved udpantning. Taksationsmyndighederne efter §§ 57 og 58 i lov om offentlige veje kan bestemme, at der for anlægsbidrag gives pant i den afgiftspligtige ejendom forud for andre hæftelser af privatretlig oprindelse på vilkår, der fastsættes af taksationsmyndighederne.

Stk. 3. ---

1. § 65, stk. 1, 3. pkt. ophæves.

2. I § 65, stk. 1, 5. pkt. udgår »udøver vandløbsmyndigheden fortrins- og udpantningsretten efter at have fyldestgjort långiver« og i stedet indsættes »fyldestgør vandløbsmyndigheden långiver«

3. § 65, stk. 2, 1. pkt. ophæves.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

§ 39

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 808 af 8. juli 2008, foretages følgende ændringer:

§ 19. ---

Stk. 2.-18. ---

Stk. 19. Er en opholdstilladelse betinget af, at den herboende person (garanten) har påtaget sig at forsørge ansøgeren, og ydes der senere ansøgeren hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven, skal restanceinddrivelsesmyndigheden pålægge garanten at yde betaling for hjælpen. Betalingen skal af restanceinddrivelsesmyndigheden inddrives hos garanten efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og efter §§ 15, 15 a og 15 b i opkrævningsloven. 1. og 2. pkt. finder ikke anvendelse for offentlige udgifter til hjælp efter lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven, som ydes ansøgeren, efter at den pågældende er meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse eller en ny opholdstilladelse på et andet grundlag.

Stk. 20. Er en opholdstilladelse betinget af, at den herboende person har skullet stille økonomisk sikkerhed, jf. stk. 4, og ydes der senere ansøgeren hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven, skal restanceinddrivelsesmyndigheden tvangsinddrive det beløb, der er stillet til sikkerhed, som betaling for hjælpen. Stk. 19, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration fastsætter i samråd med skatteministeren nærmere regler om, hvordan tvangsinddrivelse efter 1. pkt. skal ske.

Stk. 21.-25. ---

§ 40. ---

Stk. 2.-5. ---

Stk. 6. Den, der ved at afgive en urigtig erklæring eller på anden måde medvirker eller søger at medvirke til, at en udlænding opnår en opholdstilladelse ved svig, skal erstatte de udgifter, der påføres staten ved udlændingens indrejse, ophold og udrejse og ved udlændingesagens behandling. Kravet tillægges udpantningsret.

Stk. 7.-10. ---

§ 42 a. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Udlændingesservice kan bestemme, at en udlænding omfattet af stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, der har tilstrækkelige midler hertil, ikke skal have dækket sine eller sin families udgifter til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser. Udlændingesservice kan endvidere pålægge en udlænding at betale udgifterne til udlændingens eller dennes families underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser, såfremt udlændingen har tilstrækkelige midler hertil.

Udlændingesservice kan fastsætte nærmere regler om, i hvilke tilfælde en udlænding som nævnt i 1. pkt. ikke skal have dækket sine eller sin families udgifter til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser, og om, i hvilke tilfælde en udlænding som nævnt i 2. pkt. kan pålægges at betale udgifterne hertil. Udlændingesservice kan fastsætte nærmere retningslinjer for beregningen af udgifterne til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser, herunder fastsætte gennemsnitstakster for en given ydelse

1. § 9, stk. 19, affattes således:

»Stk. 19. Er en opholdstilladelse betinget af, at den herboende person (garanten) har påtaget sig at forsørge ansøgeren, og ydes der senere ansøgeren hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven, skal kommunen kræve betaling for hjælpen hos garanten. 1. pkt. finder ikke anvendelse for offentlige udgifter til hjælp efter lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven, som ydes ansøgeren, efter at den pågældende er meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse eller en ny opholdstilladelse på et andet grundlag.«

2. I § 9, stk. 20 udgår ”Stk. 19, 3. pkt.” og i stedet indsættes: ”Stk. 19, 2. pkt.”, og sidste pkt. ophæves.

3. § 40, stk. 6, 2. pkt. ophæves.

4. § 42 a, stk. 4, 4. pkt. ophæves.

over en given periode. Udlændingesservices pålæg til en udlænding om at betale udgifterne til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser tillægges udpantningsret.

Stk. 5.-12. ---

§ 43. ---

Stk. 2.-4. ---

Stk. 5. Krav efter stk. 2-4 tillægges udpantningsret.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 3 og 4 finder ikke anvendelse ved indrejse fra et Schengenland.

§ 44 a. ---

Stk. 2.-4. ---

Stk. 5. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Udlændingesservice, kommunalbestyrelsen, statsforvaltningen, restanceinddrivelsesmyndigheden, jf. § 9, stk. 19 og 20, og politiet kan uden samtykke indhente de oplysninger i indkomstregisteret, som er nødvendige for udførelsen af myndighedens virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe efter udlændingeloven.

Stk. 6.-9. ---

5. § 43, stk. 5 ophæves.

stk. 6 bliver herefter stk. 5.

6. I § 44 a, stk. 5 udgår ” 19 og”.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

§ 40

I lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. (Bemyndigelsesloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004, som ændret bl.a. ved § 27 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 33 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 3 i lov nr. 110 af 26. februar 2008, foretages følgende ændringer:

§ 21. ---

Stk. 2. Beløb som nævnt i stk. 1 kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

1. § 21, stk. 2 ophæves.

§ 31 a. Forfaldne beløb, der skal betales i henhold til de i § 1 nævnte forordninger, samt misligholdte statslån ydet efter § 19 i lov nr. 596 af 22. december 1972 om administration af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for frugt og gartneriprodukter m.v., jf. § 19 i lov nr. 596 af 22. december 1972 med senere ændringer, kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives af Told- og Skattestyrelsen. Told- og Skattestyrelsen kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2.-4. ---

2. § 31 a, stk. 1, 1. pkt. ophæves.

§ 31 b. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter §§ 21 og 31 a efter reglerne i opkrævningsloven.

3. § 31 b ophæves.

§ 41

I lov om arbejderboliger på landet, jf. lovbekendtgørelse nr. 344 af 16. maj 1997, som ændret ved § 28 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 34 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og ved lov nr. 111 af 26. februar 2008, foretages følgende ændring:

1.§§ 68 a og 68 c ophæves.

§ 68 a. Hypotekbanken kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive misligholdte statslån ydet efter denne lov samt tidligere lovgivning om arbejderboliger på landet ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. For overtrædelser, der begås af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 3. Hypotekbanken kan indhente de oplysninger hos skattemyndigheder og andre offentlige myndigheder om den pågældende, som er nødvendige for at varetage inddrivelsen af de i stk. 1 nævnte beløb, herunder oplysninger om indkomst- og formueforhold.

Stk. 4. Hypotekbankens afgørelser efter stk. 1-3 kan indbringes for finansministeren.

§ 68 c. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 68 a efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 42

I lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 759 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

1.§ 16, stk. 3, ophæves.

§ 16. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. For foranstaltninger udført i medfør af stk. 2 og for vedtagne bøder, jf. § 21, stk. 1, er der udpantningsret og adgang til lønindeholdelse efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 43

I lov nr. 434 af 9. juni 2004 om drift af landbrugsjorder, som ændret ved § 7 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1.§ 15, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 15. ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for de i stk. 1, § 10, stk. 3, og § 11 nævnte beløb samt for de efter § 19 vedtagne bøder.

Stk. 3. Der kan ske inddrivelse af de i stk. 1, § 10, stk. 3, og § 11 nævnte beløb samt af de efter § 19 vedtagne bøder ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 44

I lov nr. 436 af 9. juni 2004 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder, som ændret ved § 9 i lov nr. 4040 af 1. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 15. ---*Stk. 2.- 3. ---*

Stk. 4. Der er udpantningsret for betalingsforpligtelser, der følger af regler fastsat i henhold til stk. 1 og 2, for renter tillagt efter stk. 3, for betalingsforpligtelser i henhold til § 12, for foranstaltninger udført i medfør af § 13, stk. 2, samt for vedtagne bøder, jf. § 20, stk. 1.

1.§ 15, stk. 4, ophæves.

§ 45

I lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 1557 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

§ 37. ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for de i stk. 1 nævnte beløb samt for vedtagne bøder, jf. § 39.

Stk. 3. Der kan ske inddrivelse ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven for skyldige beløb som omhandlet i stk. 2.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

1.§ 37, stk. 2-4, ophæves.

§ 46

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 372 af 26. april 2006, som ændret senest ved § 13 i lov nr. 507 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 116. Der er udpantningsret og adgang til lønindeholdelse efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven for

- 1) beløb, som betales i henhold til de i § 10 nævnte EF-retsakter,
- 2) afgiftsbetaling ved manglende fritids- og lystfiskertegn, jf. § 60,
- 3) omkostninger ved nævnsbehandling, jf. § 80, stk. 4, og § 84, stk. 5,
- 4) afgifter, jf. § 102,
- 5) gebyrer, jf. §§ 113 og 114,
- 6) rentebeløb, jf. § 115,
- 7) udgifter til revisorbistand, jf. § 120, stk. 2,
- 8) betaling for optagning af redskaber og pæle, jf. § 123, stk. 2,
- 9) vedtagne bøder og konfiskationsbeløb, jf. § 133 og
- 10) betaling for fjernelse af redskaber, pæle m.v., som er placeret i strid med regler udstedt i medfør af § 82, stk. 1.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

1.§ 116 ophæves.

§ 47

I lov om foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 762 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 4a. ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for betalingsforpligtelser fastsat efter § 1, stk. 3, nr. 11, og for renter og gebyrer fastsat efter stk. 1 samt for de efter § 7 vedtagne bøder.

1.§ 4 a, stk. 2, ophæves.

§ 48

I lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 110 af 26. februar 2008, foretages følgende ændring:

§ 1. ---

Stk. 2.-7. ---

Stk. 8. Der er udpantningsret for gebyrer fastsat efter stk. 3, nr. 9, for tillæg fastsat efter stk. 5 og 6 og for renter tillagt efter stk. 7.

1. § 1, stk. 8, ophæves.

§ 49

I lov nr. 526 af 24. juni 2005 om fødevarer, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 538 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 45. ---

Stk. 2.-5. ---

Stk. 6. Der er udpantningsret for de i stk. 1-5, § 24, § 52, stk. 2, og § 61 nævnte beløb.

Stk. 7. Der kan endvidere ske inddrivelse af de i stk. 6 omhandlede beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 8. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 6 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 45, stk. 6-8, ophæves.

§ 50

I lov nr. 318 af 31. marts 2007 om gødning og jordforbedringsmidler m.v. foretages følgende ændring:

§ 9. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Der er udpantningsret for betalingsforpligtelser, der følger

1. § 9, stk. 3, ophæves.

§ 51

I lov om hegn (Hegnsløven), jf. lovbekendtgørelse nr. 59 af 19. januar 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 44. ---

Stk. 2. I mangel af betaling på anfordring af de til arbejdets udførelse medgåede udgifter kan beløbet på formandens begæring inddrives ved udpantning med fortrinsret som for kommunale skatter af fast ejendom. Som grundlag for udpantningen tjener en udskrift af den om arbejdets udførelse på den forsømmeliges bekostning afsagte kendelse samt en erklæring fra formanden om, at han har besigtiget det udførte arbejde og fundet det forsvarligt udført og den medgåede udgift rimelig.

Stk. 3. Hegnsynets vederlag og øvrige udgifter kan inddrives ved udpantning med fortrinsret som for kommunale skatter.

1. § 44, stk. 2 affattes således:

»*Stk. 2.* Manglende betaling på anfordring af de til arbejdets udførelse medgåede udgifter påhviler den, der har tinglyst adkomst på ejendommen, og beløbene har samme fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter.«

2. § 44, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Hegnsynets vederlag og øvrige udgifter påhviler den, der har tinglyst adkomst på ejendommen, og beløbene

Stk. 4. Skyldig betaling for udgifter efter stk. 2 samt vederlag m.v. efter stk. 3 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Hegnsynets kendelser fuldbyrdes i øvrigt efter de for domme fastsatte bestemmelser i overensstemmelse med retsplejelovens tvangsregler. Fuldbyrdelesfristen er 15 dage, medmindre andet fremgår af kendelsens indhold.

§ 55. ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for de i stk. 1, § 24, stk. 4, § 53, stk. 2 og 3, § 54, § 56, stk. 5, og §§ 57 og 71 nævnte beløb.

Stk. 3. Der kan ske inddrivelse af de i stk. 2 nævnte beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 21. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive misligholdte statslån ydet efter de indtil den 1. juli 1990 gældende regler ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på lån ydet i henhold til

- 1) lov om oprettelse og supplerings af mindre landbrug m.m. (statshusmandsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 117 af 10. april 1967,
- 2) lov nr. 204 af 27. maj 1970 om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m.m.,
- 3) lov nr. 357 af 22. december 1954 om udlån til visse landbrugsejendommers overtagelse til selveje og
- 4) de ældre jordlove.

har samme fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter.«

3. § 44, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

§ 52

I lov nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 105 af 20. februar 2006, foretages følgende ændring:

1. § 55, stk. 2-4, ophæves.

§ 53

I lov nr. 535 af 24. juni 2005 om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven), som bl.a. ændret ved § 4 i lov nr. 536 af 24. juni 2005 og senest ved lov nr. 1553 af 20. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 21, stk. 1, affattes således:

” **§ 21.** Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive misligholdte statslån ydet efter de indtil den 1. juli 1990 gældende regler.”

2. § 21, stk. 2, ophæves.

3. § 21, stk. 3, der bliver stk. 2, affattes således:

” *Stk. 2.* Reglen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på lån ydet i henhold til

- 1) lov om oprettelse og supplerings af mindre landbrug m.m. (statshusmandsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 117 af 10. april 1967
- 2) lov nr. 204 af 27. maj 1970 om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m.m.,
- 3) lov nr. 357 af 22. december 1954 om udlån til visse landbrugsejendommers overtagelse til selveje og
- 4) de ældre jordlove.”

§ 54

I lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank, jf. lovbekendtgørelse nr. 92 af 8. februar 2001, som ændret ved § 29 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 35 i lov nr. 431 af

6. juni 2005 og lov nr. 1393 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

§ 6 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive skyldige beløb ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 6 b. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 6 a efter reglerne i opkrævningsloven.

1. §§ 6 a og 6 b ophæves.

§ 55

I lov om mark- og vejfred (Mark- og vejfredsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 61 af 19. januar 2007, som ændret ved § 5 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 6. ---

Stk. 2. Ved optageren ikke, hvem dyret tilhører, skal anmeldelse om optagelsen inden samme frist ske til sognefogeden, hvis en sådan findes, og ellers til politiet, der snarest muligt foranlediger optagelsen bekendtgjort, jf. dog § 9, stk. 3. Udgifterne herved vil være at refundere af den, hvem dyret tilhører, og kan om fornødent inddrives ved udpantning.

Stk. 3. Beløb vedrørende refusion af udgifter til optagelsesbekendtgørelse efter stk. 2 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 5. Undlader optageren at foretage anmeldelse i overensstemmelse med reglerne i stk. 1 og 2, fortabes retten til godtgørelse for foder og pasning, og optageren er pligtig at erstatte det ved afsavnet af dyret forvoldte tab.

1. I § 6, *stk. 2*, udgår », og kan om fornødent inddrives ved udpantning«.

2. § 6, *stk. 3* og *stk. 4* ophæves.
Stk. 5 bliver herefter *stk. 3*.

§ 7. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Optageren er bortset fra det i § 6, *stk. 5*, og § 18, *stk. 3*, *pkt. 1*, omhandlede tilfælde berettiget til at gøre optagne dyrs udlevering afhængig af, at der betales ham optagelsespenge og godtgørelse for foder og pasning samt erstatning for forvoldt skade eller sikkerhedsstillelse herfor. Sikkerhedsstillelse kan ske hos vurderingsmændenes formand, der fastsætter dennes art og størrelse, såfremt enighed herom ikke kan opnås mellem parterne.

Stk. 4. Den, som lægger hindringer i vejen for udøvelsen af den i *stk. 3* omhandlede ret til at tilbageholde et optaget dyr, straffes efter straffelovens § 293, *stk. 2*.

3. I § 7, *stk. 3*, *1. pkt.* ændres ” § 6, *stk. 5*” til: ”6, *stk. 3*”.

§ 56

I lov om ophørsstøtte til erhvervsfiskere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1081 af 22. december 1993, som ændret ved § 11 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, § 30 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 36 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 9 i lov nr. 404 af 8. maj 2006 og § 31 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

§ 12. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statskassens til godehavende efter denne lov ved udpantning og ved indeholdelse af løn mv. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Fiskeriministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

§ 12 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav, som inddrives efter § 12, efter reglerne i opkrævningsloven.

1. §§ 12 og 12 a ophæves.

§ 57

I lov om ophørsstøtte til jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 9. august 1995, som ændret bl.a. ved § 31 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 37 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 29 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. §§ 19 og 19 a ophæves.

§ 19. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statskassens til godehavende efter denne lov ved udpantning og ved indeholdelse af løn mv. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Landbrugs- og fiskeriministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

§ 19 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 19 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 58

I lov om plantenyheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 145 af 1. marts 2001, som ændret ved § 6 i lov nr. 967 af 4. december 2002 og § 7 i lov nr. 1430 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

1. § 25, stk. 2, ophæves.

§ 25. ---

1)-3) ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for gebyrer og renter fastsat efter stk. 1.

§ 59

I lov om planteskadegørere, jf. lovbekendtgørelse nr. 760 af 29. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 11, stk. 2, ophæves.
Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

§ 11. ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for gebyrer fastsat efter stk. 1.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om renter ved for sen indbetaling af gebyrer og om opkrævning af gebyrer for erindringskrivelser.

§ 60

I lov om statsgaranti for gældssaneringslån til jordbrugere, jf. lov nr. 268 af 6. maj 1993, som ændret ved lov nr. 1108 af 22. december 1993, § 32 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 38 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 14. Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statskassens tilgodehavende efter indfrielse af en ifølge § 1 ydet statsgaranti ved indeholdelse af løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

Stk. 3. Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning kan indhente de oplysninger hos skattemyndigheder og andre offentlige myndigheder om den pågældende, som er nødvendige for at varetage inddrivelsen af de i stk. 1 nævnte beløb, herunder oplysninger om indkomst- og formueforhold.

Stk. 4. Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltnings afgørelser efter stk. 1-3 kan indbringes for finansministeren.

§ 14 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 14 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. §§ 14 og 14 a ophæves.

§ 61

I lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren, jf. lovbekendtgørelse nr. 316 af 3. maj 2001, som bl.a. ændret ved § 2 i lov nr. 967 af 4. december 2002 og senest ved § 69 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 17. Statskassens tilgodehavende efter indfrielse af en i henhold til § 6, stk. 1, ydet statsgaranti og statskassens tilgodehavender efter § 16, stk. 2, kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn mv. efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og ved udpantning.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

§ 17 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav, som inddrives i medfør af § 17, efter reglerne i opkrævningsloven.

1. §§ 17 og 17 a ophæves.

§ 62

I lov om støtte til jordbrugets strukturudvikling og til økologisk produktion inden for jordbrug og fiskeri m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 192 af 26. marts 1999, som ændret bl.a. ved § 34 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 40 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 6 i lov nr. 536 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 22. Finansstyrelsen kan inddrive statskassens tilgodehavende efter § 20, stk. 2, og efter indfrielse af en i medfør af § 2 ydet statsgaranti, med tillæg af renter og

1. §§ 22 og 22 a ophæves.

omkostninger. Finansstyrelsen kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Finansstyrelsen kan indhente de oplysninger hos skatte- og afgiftsmyndigheder og andre offentlige myndigheder om den pågældende, som er nødvendige for at varetage inddrivelsen af de i stk. 1 nævnte beløb, herunder oplysninger om indkomst- og formueforhold.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

Stk. 4. Afgørelser truffet af Finansstyrelsen i henhold til stk. 1 kan indbringes for finansministeren. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om klageadgangen, herunder om klagefrist.

§ 22 a.

§ 20 a. Hypotekbanken kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statskassens tilgodehavende hidrørende fra en ifølge § 10, stk. 1, ydet statsgaranti ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. For overtrædelser, der begås af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Stk. 3. Hypotekbanken kan indhente de oplysninger hos skattemyndigheder og andre offentlige myndigheder om den pågældende, som er nødvendige for at varetage inddrivelsen af de i stk. 1 nævnte beløb, herunder oplysninger om indkomst- og formueforhold.

§ 20 b.

§ 22. ---

Stk. 2. ---

Inddrivelse af tilgodehavender

§ 23. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive statskassens tilgodehavende efter § 3, jf. § 22, samt efter indfrielse af en i medfør af kapitel 3 ydet statsgaranti med tillæg af renter og omkostninger. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 63

I lov om støtte til miljøforbedrende investeringer i mindre landbrug m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1172 af 16. december 1992, som ændret bl.a. ved § 35 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og senest ved § 41 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. §§ 20 a og 20 b ophæves.

§ 64

I lov om statsgaranti for lån til yngre jordbrugere m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 856 af 25. august 2008, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 22 udgår afsnitoverskriften: »*Inddrivelse af tilgodehavender*«

2. §§ 23 og 23 a ophæves.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

§ 23 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive gæld til det offentlige efter § 23 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 29. ---

Stk. 2. For lån, hvorpå reglerne i lov om statsgaranti og rentetilskud m.m. ved udlån til yngre jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1186 af 23. december 1994 i medfør af stk. 1 fortsat finder anvendelse, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri indhente sådanne oplysninger hos told- og skatteforvaltningen, der er nødvendige ved bedømmelsen af, hvorvidt lånevilkårene fortsat opfyldes. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statskassens til godehavende efter indfrielse af en i henhold til de regler, der er nævnt i 1. pkt., ydet statsgaranti og foretage indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. For overtrædelser, der begås af selskaber og andre juridiske personer, kan der pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Stk. 3. For lån, hvorpå reglerne i lov om statsgaranti og rentetilskud m.m. ved udlån til yngre jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1186 af 23. december 1994, i medfør af stk. 1 fortsat finder anvendelse, kan restanceinndrivelsesmyndigheden foretage udpantning.

Stk. 4. For lån, hvorpå reglerne i lov om statsgaranti og rentetilskud m.m. ved udlån til yngre jordbrugere, jf. lovbekendtgørelse nr. 1186 af 23. december 1994, i medfør af stk. 1 fortsat finder anvendelse, kan restanceinndrivelsesmyndigheden eftergive gæld til det offentlige efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 5. For lån, hvorpå reglerne i lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere i medfør af stk. 1 fortsat finder anvendelse, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri indhente sådanne oplysninger hos told- og skatteforvaltningen, der er nødvendige ved bedømmelsen af, hvorvidt låne- og tilskudsvilkårene fortsat opfyldes. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan efter statskassens indfrielse af en i henhold til de regler, der er nævnt i 1. pkt., ydet statsgaranti inddrive statskassens til godehavende med tillæg af renter og omkostninger ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende låntager efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Tilsvarende gælder for tilskud ydet efter de regler, der er nævnt i 1. pkt., og som kræves tilbagebetalt efter de regler, der er nævnt i 1. pkt. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

Stk. 6. For lån, hvorpå reglerne i lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere i medfør af stk. 1 fortsat finder anvendelse, kan restanceinndrivelsesmyndigheden foretage udpantning.

Stk. 7. For lån, hvorpå reglerne i lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere i medfør af stk. 1 fortsat finder anvendelse, kan restanceinndrivelsesmyndigheden eftergive gæld til det offentlige efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 8. For lån, hvorpå reglerne i lov nr. 397 af 14. juni 1995 om statsgaranti og ydelsestilskud ved lån til yngre jordbrugere i medfør af stk. 1 fortsat finder anvendelse, skal

2. § 29, stk. 2, 2.-4. pkt. og stk. 3-7 ophæves.

Stk. 8 og 9 bliver herefter stk. 3 og 4.

ansøgning om supplerende lån være indgivet til Økonomistyrelsen senest den 31. december 2009.

Stk. 9. Regler, der er udstedt i medfør af de i stk. 1 ophævede lovbestemmelser, forbliver i kraft for lån og tilskud bevilget på grundlag af ansøgninger indgivet inden tidspunktet for lovbestemmelsernes ophævelse, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af denne lov.

§ 65

I lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven), som ændret bl.a. ved § 38 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 44 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 70 i lov nr. 538 af 8. juni 2006 og senest ved lov nr. 488 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. §§ 18 og 18 a ophæves.

§ 18. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan inddrive statskassens tilgodehavende efter § 17, stk. 2, med tillæg af renter og omkostninger. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

§ 18 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav som inddrives i medfør af § 18 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 66

I lov om udvikling af fiskeri- og akvakultursektoren (fiskeriudviklingsloven), jf. lov nr. 1552 af 20. december 2006, som ændret ved § 32 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 udgår afsnitoverskriften: "*Inddrivelse af tilgodehavender*"

2. §§ 8 og 9 ophæves.

§ 7. ---

Inddrivelse af tilgodehavender

§ 8. Restanceinndrivelsesmyndigheden inddriver statskassens tilgodehavende efter § 7, stk. 2, med tillæg af renter og omkostninger. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og ved udpantning.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive gæld til det offentlige efter § 8 i denne lov efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 67

I lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven), som ændret ved § 33 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

§ 7. ---*Inddrivelse af tilgodehavender*

1. Efter § 7 udgår overskriften: "*Inddrivelse af tilgodehavender*".

§ 8. ---*Eftergivelse af tilgodehavender*

2. Efter § 8 udgår overskriften: "*Eftergivelse af tilgodehavender*".

§ 8. Restanceinddrivelsesmyndigheden inddriver statskassens tilgodehavende efter § 7, stk. 2, med tillæg af renter og omkostninger. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og ved udpantning.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

§ 9. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive gæld til det offentlige efter denne lov efter reglerne i opkrævningsloven.

3. §§ 8 og 9 ophæves.

§ 68

I lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 585 af 6. juni 1995, foretages følgende ændring:

§ 13. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Udgifterne ved gennemførelse af kontrol med levende bier m.m., der føres ind i eller ud af landet, påhviler den, der fører dem ind i eller ud af landet, med mindre landbrugs- og fiskeriministeren bestemmer andet. Udgifterne er tillagt udpantningsret.

1. § 13, stk. 3, 2. pkt. ophæves.

§ 69

I Økologilov, jf. lovbekendtgørelse nr. 463 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 16. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden inddriver statskassens tilgodehavende efter stk. 1 med tillæg af renter og omkostninger. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og ved udpantning.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan i samråd med skatteministeren fastsætte regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

Stk. 5. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1-3 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 16, stk. 3-5, ophæves.

Ministeriet for sundhed og forebyggelse

§ 70

I lov om apoteksvirksomhed (Apotekerloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 855 af 4. august 2008, foretages følgende ændring:

§ 71. Staten kan yde garanti for lån til apotekere til overtagelse og etablering samt til flytning og ombygning af apotek, apoteksfilial og apoteksudsalg. Staten kan endvidere yde garanti for lån til apotekere i særlige tilfælde, hvor det må anses for påkrævet til opretholdelse af den løbende drift af apoteket.

Stk. 2. Uanset stk. 1 kan staten ikke yde garanti for lån til apotekere til aktiviteter, der kan henføres til apotekeres forhandling af lægemidler til produktionsdyr, jf. § 12 a, stk. 1.

Stk. 3. Ministeren for sundhed og forebyggelse fastsætter regler om vilkår for statsgarantier for lån til apotekere. Tilsagn om garanti meddeles af Lægemiddelstyrelsen inden for visse beløbsrammer, der fastsættes ved de årlige finanslove.

Stk. 4. Til sikkerhed for meddelte garantier skal der gives staten pant i apotekets inventar og varelager og disses brandforsikringssummer eller i andre aktiver efter Lægemiddelstyrelsens bestemmelse. Pant i inventar og varelager kan stiftes uanset reglerne i § 47 b, stk. 1, i lov om tinglysning.

§ 71 c. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb omfattet af § 71 a efter reglerne i opkrævningsloven.

1. §§ 71 a og 71 c ophæves.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

§ 71

I lov om teknologi og innovation, jf. lovbekendtgørelse nr. 835 af 13. august 2008, foretages følgende ændringer:

§ 11. ---

Adgang til at inddrive fordringer ved lønindeholdelse

§ 12. Misligholdte tilgodehavender, som staten måtte få i forbindelse med finansiering af de i § 1, stk. 3, nævnte aktiviteter, kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives ved udpantning og indeholdelse i løn efter reglerne i kildeskatteloven.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse efter stk. 1.

§ 12 a. Inddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 12 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. Afsnitoverskriften efter § 11 ophæves.

2. §§ 12 og 12 a ophæves.

Skatteministeriet

§ 72

I lov om afgift af affald og råstoffer (affalds- og råstofafgiftsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 27. november 2006, som ændret ved lov nr. 529 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 29. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 29 ophæves.

§ 73

I lov om afgift af antibiotika og vækstfremmere anvendt i foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 416 af 26. juni 1998, som ændret senest ved § 83 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 27. Reglerne om eftergivelse og henstand i merværdiafgiftslovens § 83 finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Reglerne finder ligeledes anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgift.

1. § 27 ophæves.

§ 74

I lov om afgift af bekæmpelsesmidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 57 af 30. januar 2008, foretages følgende ændring:

§ 35. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 35 ophæves.

§ 75

I lov om afgift af cfc og visse industrielle drivhusgasser, jf. lovbekendtgørelse nr. 599 af 11. juni 2007, foretages følgende ændring:

§ 16 a. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 16 a ophæves.

§ 76

I lov om afgift af chokolade- og sukkerverer m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 567 af 3. august 1998, som ændret senest ved lov nr. 1583 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

§ 28 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i merværdiafgiftslovens § 83 finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Reglerne finder ligeledes anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgiften.

1. § 28 b ophæves.

§ 77

I lov om afgift af dødsboer og gaver, jf. lovbekendtgørelse nr. 1159 af 4. oktober 2007, som ændret ved lov nr. 521 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 39. ---

1. § 39 stk. 2 affattes således:

Stk. 2. Skyldige boafgifter kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos arvinger og legatarer efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Skyldige gaveafgifter kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos gavemodtager eller gavegiver efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 40. Afgiftsbeløb, som forsikringselskaber, pengeinstitutter, pensionskasser m.fl. og repræsentanter for udenlandske forsikringselskaber hæfter for efter § 20, stk. 6, kan inddrives ved udpantning efter lovgivningens almindelige regler om udpantning for skyldige skatter.

Stk. 2. Når aktiver omfattet af § 9, stk. 2, afhændes af en udlænding, inden boafgifterne eller gaveafgiften er betalt, kan det offentlige uanset tinglysningslovens bestemmelser søge fyldestgørelse for afgifterne i de pågældende aktiver.

§ 17 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

§ 28. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

§ 9 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

”Stk. 2. Skyldige boafgifter kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives hos arvinger og legatarer efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.”

2. § 39, stk. 3 affattes således:

”Stk. 3. Skyldige gaveafgifter kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives hos gavemodtager eller gavegiver efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.”

3. § 40, stk. 1 affattes således:

”Afgiftsbeløb, som forsikringselskaber, pengeinstitutter, pensionskasser m.fl. og repræsentanter for udenlandske forsikringselskaber hæfter for efter § 20, stk. 6, kan inddrives efter reglerne i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.”

§ 78

I lov om afgift af elektricitet, jf. lovbekendtgørelse nr. 421 af 3. maj 2006, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 17 b ophæves.

§ 79

I lov om afgift af hermetisk forseglede nikkel-cadmium-akkumulatorer (lukkede nikkel-cadmium-batterier), jf. lovbekendtgørelse nr. 1251 af 6. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 28 ophæves.

§ 80

I lov om afgift af konsum-is, jf. lovbekendtgørelse nr. 888 af 17. august 2006, som ændret ved § 3 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. § 9 b ophæves.

§ 81

I lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 418 af 26. juni 1998, som ændret

senest ved § 1 i lov nr. 1417 af 21. december 2005, foretages følgende ændring:

§ 31. Reglerne om eftergivelse og henstand i merværdiafgiftslovens § 83 finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Reglerne finder ligeledes anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgift.

1. § 31 ophæves.

§ 82

I lov om afgift af ledningsført vand, jf. lovbekendtgørelse nr. 639 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 74 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 25. Reglerne om eftergivelse og henstand i merværdiafgiftslovens § 83 finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Reglerne finder ligeledes anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgiften.

1. § 25 ophæves.

§ 83

I lov om afgift af lystfartøjsforsikringer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1082 af 10. november 2005, foretages følgende ændring:

§ 14 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i opkrævningslovens § 15 finder, for så vidt angår afgifter, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov, alene anvendelse for de i § 3, stk. 3, omhandlede personer.

1. § 14 b ophæves.

§ 84

I lov om afgift af mineralsk fosfor i foderfosfat, jf. lovbekendtgørelse nr. 469 af 9. juni 2004, som ændret senest ved § 25 i lov nr. 428 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 24. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Merværdiafgiftslovens § 83 finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. De i 1. og 2. pkt. nævnte bestemmelser finder endvidere anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgift.

1. § 24 ophæves.

§ 85

I lov om afgift af mineralvand m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 109 af 22. januar 2007, foretages følgende ændring:

§ 24 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 24 b ophæves.

§ 86

I lov om afgift af naturgas og bygas, jf. lovbekendtgørelse nr. 298 af 3. april 2006, som ændret ved lov nr. 1536 af 19. december 2007 og senest ved § 2 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 25. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1.§ 25 ophæves.

§ 87

I lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v., jf. lovbekendtgørelse nr.1068 af 30. oktober 2006, som ændret ved lov nr. 1536 af 19. december 2007 og senest ved § 3 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 25 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1.§ 25 b ophæves.

§ 88

I lov om afgift af visse klorerede opløsningsmidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 6. december 2006, foretages følgende ændring:

§ 27. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1.§ 27 ophæves.

§ 89

I lov om afgift af polyvinylklorid og ftalater, jf. lovbekendtgørelse nr. 253 af 19. marts 2007, foretages følgende ændring:

§ 27. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1.§ 27 ophæves.

§ 90

I lov om afgift af spildevand, jf. lovbekendtgørelse nr. 636 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 6 i lov nr.524 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 26. Reglerne om eftergivelse og henstand i merværdiafgiftslovens § 83 finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Reglerne finder ligeledes anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgiften.

1.§ 26 ophæves.

§ 91

I lov om afgift af spiritus m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 1239 af 22. oktober 2007, foretages følgende ændring:

§ 33 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 33 b ophæves.

§ 92

I lov om afgift af svovl, jf. lovbekendtgørelse nr. 78 af 8. februar 2006, som ændret ved lov nr. 1536 af 19. december 2007 og § 5 i lov nr. 524 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 27. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 27 ophæves.

§ 93

I lov om afgift af tinglysning og registrering af ejer- og panterrettigheder mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 462 af 14. maj 2007, som ændret ved § 10 i lov nr. 577 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

§ 21. Ubetalte beløb, der skal betales efter denne lov, kan inddrives ved udpantning efter reglerne i lov om inddrivelse af skatter og afgifter mv. og ved lønindeholdelse efter reglerne i § 14 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv.

1. § 21, stk. 1 ophæves.

Stk. 2. Der betales et gebyr på 65 kr. for hver erindringsskrivelse om betaling af afgiften mv.

stk. 2 bliver herefter stk. 1.

Stk. 3. Eftergivelse og henstand for ubetalte beløb, der skal betales efter denne lov, herunder ikke betalte beløb pr. 1. januar 2001, kan meddeles den afgiftspligtige efter reglerne i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv.

2. § 21, stk. 3 ophæves.

§ 94

I lov om afgift af vejbenyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 11 af 8. januar 2006, som ændret senest ved lov nr. 518 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 18. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 18 ophæves.

§ 95

I lov om afgift af visse emballager, poser, engangsservice og pvc-folier, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 13. februar 2001, som ændret senest ved § 1 lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 21 a. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 21 a ophæves.

§ 96

I lov om afgift af øl, vin, frugtvin m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 890 af 17. august 2006, som ændret senest ved lov nr. 509 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 29. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 29 ophæves.

§ 97

I lov om afgift efter brændstofforbrug for visse personbiler, jf. lovbekendtgørelse nr. 217 af 12. marts 2007, som ændret ved § 3 i lov nr. 265 af 23. april 2008, foretages følgende ændringer:

§ 12. Skatteministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren de nærmere regler for afgiftens opkrævning og lønindeholdelse, jf. § 13.

1. I § 12 udgår »og lønindeholdelse, jf. § 13«

§ 13. Afgiften med påløbne renter og omkostninger samt gebyr i henhold til § 11, stk. 3, kan inddrives ved udpantning samt ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

2. §§ 13 og 14 ophæves.

§ 14. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Reglerne finder ligeledes anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgiften.

§ 98

I lov om en arbejdsmarkedsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 1018 af 10. oktober 2006, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 527 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 13. ---

Stk. 2.-6. ---

Stk. 7. Reglerne om eftergivelse og henstand i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. § 15 og kildeskattelovens § 73 D finder tilsvarende anvendelse på bidrag, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 13, stk. 7 ophæves.

Stk. 8. Afgår en person omfattet af § 7, stk. 1 eller 2, ved døden, anses betalingen af indeholdte bidrag efter § 11, stk. 1 og 7, og betalingen af foreløbige bidrag efter § 12, som forfaldt før dødsfaldet, for endelige for afdøde for det indkomstår, hvori dødsfaldet har fundet sted. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse for det indkomstår, der ligger forud for det indkomstår, hvori dødsfaldet har fundet sted, såfremt boet efter afdøde er sluttet ved boudlæg i medfør af § 18 i lov om skifte af dødsboer. Er der ikke sket betaling

stk. 8-9 bliver herefter stk. 7-8

af foreløbige bidrag efter 1. pkt., finder reglerne om hæftelse mv. i dødsboskattelovens § 88, stk. 1-3 og 5, tilsvarende anvendelse. For krav vedrørende skyldige bidrag for indkomstår, der ligger forud for det indkomstår, jf. dog 2. pkt., hvori dødsfaldet har fundet sted, finder reglerne om efterbetaling og hæftelse mv. i dødsboskattelovens § 87, stk. 1-3 og 5, og § 88, stk. 1-3 og 5, tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Skatteministeren kan fastsætte regler om fremrykket afregning af indeholdt bidrag for nedennævnte indeholdelsespligtige efter § 11, stk. 1, 6 og 7:

- 1) Ministerier og institutioner, hvis driftsbudgetter er optaget på statens bevillingslove.
- 2) Institutioner, foreninger og fonde, hvor vedkommende minister i henhold til § 2, stk. 2, i lov om statens regnskabsvæsen mv. har bestemt, at lovens regler om regnskabsvæsen skal finde anvendelse.
- 3) Ikke statslige institutioner, hvor staten yder tilskud til dækning af institutionens driftsudgifter på halvdelen eller mere.
- 4) Regionerne og kommunerne.
- 5) Kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, hvori der alene deltager kommuner, og hvis regnskab optages i en kommunes regnskab.
- 6) Selvejende institutioner med driftsoverenskomst med en region eller kommune.

§ 15. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Ubetalte bidrag, rentebeløb og gebyrer kan inddrives ved indeholdelse i løn mv. hos bidragspligtige eller indeholdelsespligtige efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

2. § 15, stk. 3 og stk. 4, 1. pkt. ophæves.

Stk. 4. Bidragsbeløb, som ikke betales rettidigt, inddrives tillige med renter og gebyrer efter reglerne i lov om inddrivelse af skatter og afgifter mv. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om opkrævningen.

Stk. 5. Skatteministeren kan bestemme, at der for erindringsskrivelser, tilsigelser til udlægsforretninger og afgørelser om indeholdelse i løn m.v. udstedt af restanceinddrivelsesmyndigheden vedrørende ikke rettidigt betalte bidragsbeløb efter stk. 1 skal betales gebyr til restanceinddrivelsesmyndigheden. Gebyret kan højst udgøre 250 kr.

3. § 15, stk. 5, ophæves.

§ 23. ---

Stk. 5. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af påløbne renter og omkostninger inddrive skyldige beløb efter stk. 3 samt ubetalte arbejdsgiver- og lønmodtagerbidrag efter de indtil 1. januar 1988 gældende regler ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

4. § 23 stk. 5 og 6 og § 23 a ophæves.

Stk. 6. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

§ 23 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af § 23, stk. 5, efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 99

I lov om beskatning ved dødsfald, jf. lovbekendtgørelse nr. 908 af 28. august 2006, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændring:

§ 89. Skattelovgivningens almindelige regler om forfaldstidspunkt, forrentning, opkrævning og inddrivelse af personskatter finder tilsvarende anvendelse på de skatter, der omhandles i denne lov med de undtagelser, der følger af stk. 2-11.

Stk. 2-11. ---

1. § 89 stk. 1 affattes således:

»Skattelovgivningens almindelige regler om forfaldstidspunkt, forrentning og opkrævning af personskatter finder tilsvarende anvendelse på de skatter, der omhandles i denne lov med de undtagelser, der følger af stk. 2-11.«

§ 100

I lov om beskatning af pensionsordninger mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 1120 af 10. november 2006, som ændret senest ved lov nr. 1534 af 19. december 2007, foretages følgende ændring:

§ 38. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Det forsikringssselskab mv., som undlader at opfylde sin pligt til at tilbageholde afgiften, eller som tilbageholder denne med for lavt beløb, er umiddelbart ansvarligt over for statskassen for betaling af manglende beløb, medmindre forsikringssselskabet mv. godtgør, at det ikke har udvist forsømmelighed ved iagttagelse af bestemmelserne i denne lov. Forsikringssselskabet mv. hæfter over for statskassen for betaling af tilbageholdte beløb. Beløbene kan inddrives ved udpantning efter lovgivningens almindelige regler om udpantning for skyldige skatter.

Stk. 5. For lidt erlagte afgiftsbeløb kan inddrives hos den afgiftspligtige efter lovgivningens almindelige regler om inddrivelse af skyldige skatter.

Stk. 6. ---

1. §§ 38, stk. 4, 3. pkt. og 38, stk. 5 ophæves.

§ 101

I lov om en børnefamilieydelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 972 af 22. september 2006, som ændret ved lov nr. 318 af 30. april 2008, foretages følgende ændringer:

§ 7. ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for tilbagebetalingskrav efter stk. 1, og kravet kan tillige inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive tilbagebetalingskrav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 7, stk. 2 og 3 ophæves.

§ 11. ---

Stk. 2. I op til halvdelen af ydelsen kan modregnes eventuelle restancer vedrørende betaling for dag- og klubtilbud, jf. §§ 29 og 35 i lov om social service, samt skolefritidsordning, jf. § 50, stk. 2, i lov om folkeskolen. Ydelsen kan i øvrigt ikke anvendes til modregning af eventuelle offentlige krav.

2. I § 11, stk. 2 indsættes efter ”service”: ”og dagtilbudsloven”

§ 102

I lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 601 af 19. august 1998, som ændret ved § 41 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 15 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, og § 2 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

§ 4. Lønindeholdelse for skattekrav efter kildeskatteloven sker forud for lønindeholdelse for alle andre krav, hvis samtidig indeholdelse ikke er mulig. Lønindeholdelse for krav på betaling af bidrag efter lov om inddrivelse af underholdsbidrag sker efter lønindeholdelse for skattekrav, men forud for andre krav, hvis samtidig indeholdelse ikke er mulig.

Stk. 2. I tilfælde af flere afgørelser om lønindeholdelse for andre krav end skattekrav og underholdsbidrag sker dækningen i den rækkefølge, i hvilken Det Fælles Lønindeholdelsesregister har modtaget indberetning om afgørelserne, hvis samtidig indeholdelse ikke er mulig.

Stk. 3.-4. ---

§ 8. ---

Stk. 2. I tiden fra den 1. januar 1998 til lovens ikrafttræden kan myndighederne kun træffe afgørelse om lønindeholdelse for krav, der overstiger en beløbsgrænse, som fastsættes af finansministeren. I samme tidsrum kan den indeholdelsespligtige i forbindelse med hvert løntræk tilbageholde en administrationsgodtgørelse hos skyldneren. Godtgørelsens størrelse fastsættes af finansministeren. § 4, stk. 3, og § 4 a finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. ---

1. § 4 stk. 1 og 2 ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

2. § 8, stk. 2, 4. pkt. affattes således:

»§ 4, stk. 1 finder tilsvarende anvendelse.«

§ 103

I lov om energiafgift af mineralolieprodukter m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 3. april 2006, som ændret ved § 5 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 34. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 34 ophæves.

§ 104

I lov om forskellige forbrugsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 29. januar 2008, som ændret ved § 2 i lov nr. 523 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 19 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 19 b ophæves.

§ 105

I lov om fremskyndet tilbagebetaling af visse afgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 675 af 15. september 1998, som ændret senest ved § 8 i lov nr. 513 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 5 b. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. finder tilsvarende anvendelse på afgifter, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Reglerne finder ligeledes anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgifterne.

1. § 5 b ophæves.

§ 106

I lov om gevinstgivende spilleautomater, jf. lovbekendtgørelse nr. 820 af 26. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 38. ---

Andre bestemmelser

1. Efter § 38 udgår afsnitoverskriften: »*Andre bestemmelser*«

§ 39. Gebyrer efter § 3, stk. 3, kan inddrives ved udpantning.

2. § 39 ophæves.

§ 107

I lov nr. 403 af 8. maj 2006 om et indkomstregister, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 527 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 5. ---

Stk. 2. Der er udpantningsret for tvangsbøder pålagt efter stk. 1.

1. § 5, *stk. 2* ophæves.
stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 14. Bøder i sager, der afgøres administrativt efter § 12, opkræves af told- og skatteforvaltningen og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Stk. 2. Bøderne kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne herom i kildeskatteloven. Der er udpantningsret for bøderne.

Stk. 3. Reglerne i kildeskattelovens § 73 B om eftergivelse og henstand finder tilsvarende anvendelse.

2. I § 14, *stk. 1* udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«

3. § 14, *stk. 2* og *3* ophæves.

§ 108

I kildeskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret senest ved § 3 lov nr. 906 af 12. september 2008, foretages følgende ændringer:

§ 61 A. I det omfang grundbeløbet på 10.000 kr. i henhold til § 61, stk. 3, ikke er udnyttet fuldt ud til dækning af restskat, kan der i den resterende del af beløbet efter skatteministerens nærmere bestemmelse ske overførsel af forfaldne skatterestancer fra tidligere indkomstår til opkrævning efter reglerne i § 61, stk. 3. Skatteministeren kan i den forbindelse træffe bestemmelse om, at forrentning af de efter 1. pkt. opkrævede beløb kan ske efter andre regler end de i § 63 fastsatte.

1. § 61 A ophæves.

§ 70 A. Skatteministeren kan bestemme, at der for erindringsskrivelser, tilsigelser til udlægsforretninger og

2. § 70 A ophæves.

afgørelser om indeholdelse i løn m.v. udstedt af restanceinddrivelsesmyndigheden vedrørende ikke rettidigt betalt foreløbig skat efter § 50 og restskatter efter §§ 61 og 62 A skal betales gebyr til restanceinddrivelsesmyndigheden. Gebyret kan højst udgøre 250 kr.

§ 72. ---

Stk. 2. Er udlæg forgæves forsøgt hos den skattepligtige selv, kan udlæg ske i ejendele, der tilhører den med ham samlevende ægtefælle, eller om nødvendigt i ejendele, der tilhører børn, og som er medregnet ved hans skatteansættelse. Dette gælder ikke ved udlæg hos en indeholdelsespligtig for skattebeløb, som denne har været pligtig at indeholde.

Stk. 3. Skattebeløb, for hvilke der efter stk. 2 kan foretages udlæg i ægtefællens ejendele, kan modregnes i udbetaling til ægtefællen af overskydende skat med godtgørelse og renter samt tilbagebetaling efter § 55.

3. § 72, stk. 2 og 3 ophæves.

§ 73. Har en skatteyder ikke inden det tidspunkt, da udlæg kan begæres, betalt den indkomstskat til staten, kommunal indkomstskat, ejendomsværdiskat eller kirkeskat, der påhviler den pågældende, kan restanceinddrivelsesmyndigheden træffe afgørelse om, at der skal ske indeholdelse i skatteyderens beregnede eller godskrevne A-indkomst af, hvad der er fornødent til betaling af ydelserne med påløbne renter, tillæg og gebyrer (lønindeholdelse). Der kan dog ikke ske indeholdelse i indkomst, som er valgt beskattet efter kildeskattelovens §§ 48 E og 48 F. Restanceinddrivelsesmyndighedens afgørelse om lønindeholdelse indberettes til Det Fælles Lønindeholdelsesregister, jf. § 3 i lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister.

Stk. 2. Er skattebeløb, som nogen efter §§ 46 og 49 eller efter denne paragraf har været pligtig til at indeholde eller opkræve, ikke indbetalt til det offentlige inden det tidspunkt, da udlæg kan begæres, kan der træffes afgørelse om indeholdelse efter stk. 1 med hensyn til det skyldige beløb samt påløbne renter, tillæg og gebyrer.

Stk. 3. Indeholdelse efter stk. 1 og 2 kan foretages, selv om udbetalingen eller godskrivningen af A-indkomst også er genstand for indeholdelse af skat efter §§ 46 og 49. Indeholdelsen sker med en procentdel (indeholdelsesprocenten) af den beregnede eller godskrevne A-indkomst. Indeholdelsesprocenten meddeles til told- og skatteforvaltningen og indgår i indeholdelsesprocenten efter § 48, stk. 4. Ved pålæg om indeholdelse skal der overlades skyldneren det nødvendige til eget og familiens underhold. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om betalingsevnevurdering, herunder rådighedsbeløb, til fastsættelse af den del af A-indkomsten, som maksimalt kan indeholdes. Skatteministeren kan endvidere fastsætte regler om, at der ikke kan ske indeholdelse i A-indkomst bestående af visse ydelser. Ved fastsættelsen af indeholdelsesprocenten kan den samlede indeholdelsesprocent efter § 48, stk. 4, ikke overstige 100.

Stk. 4. Indeholdelsesprocenten kan gradueres efter nettoindkomstens størrelse. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om sammenhængen mellem nettoindkomsten og indeholdelsesprocenten.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1-4 finder uanset afvigende bestemmelser i den øvrige lovgivning også anvendelse på statslige, regionale og kommunale tjenestemænds lønninger m.v.

Stk. 6. Reglerne i §§ 43-46, 48, 48 A, 49, 51, 56, 57, 68-70, 72, 73 A, 73 B og 73 D, i afsnit VIII, i §§ 83-86 og i opkrævningsloven om indeholdelse, opkrævning, betaling, rente, gebyrer, kontrol, inddrivelse og straf m.v. vedrørende indeholdelse af A-skat finder tilsvarende anvendelse for

4. §§ 73, 73 B og 73 C ophæves.

beløb, der er indeholdt eller opkrævet i henhold til bestemmelserne i denne paragraf.

Stk. 7. Told- og skatteforvaltningen opgør de indeholdte beløb efter denne bestemmelse og sender dem til Det Fælles Lønindeholdelsesregister. Er der indeholdt mere efter denne bestemmelse, end hvad der er fornødent til dækning af de i stk. 1 og 2 nævnte beløb, kan det overskydende beløb anvendes til dækning af andre restancer, for hvilke der kunne være truffet afgørelse om lønindeholdelse efter stk. 1. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om opgørelser efter 1. pkt.

Stk. 8. Beløbsgrænser, der fastsættes i medfør af stk. 3 og 4, reguleres hvert år pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De regulerede beløb afrundes opad til det nærmeste hele kronebeløb. De årlige reguleringer bekendtgøres af skatteministeren.

§ 73 B. Reglerne om eftergivelse i opkrævningslovens §§ 15, 15 a og 15 b finder tilsvarende anvendelse på skattebeløb, som en person efter denne lov har været pligtig at indeholde, og administrativt vedtagne bøder efter § 79.

§ 73 C. Reglerne i § 73 B finder tilsvarende anvendelse på personers indkomstskat til staten, kommunal indkomstskat, ejendomsværdiskat samt kirkeskat.

§ 73 D. Told- og skatteforvaltningen kan i øvrigt, når forholdene i ganske særlig grad taler derfor, eftergive eller meddele henstand med skatter, som personer, selskaber, foreninger mv. er pålignet eller har skullet indeholde.

5. I § 73 D udgår ”i øvrigt” og ”eftergive eller”.

§ 109

I lov om kuldioxidafgift af visse energiprodukter, jf. lovbekendtgørelse nr. 889 af 17. august 2006, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 22. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

1. § 22 ophæves.

§ 110

I lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. (opkrævningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 289 af 28. april 2003, som ændret bl.a. ved § 44 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 51 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, og senest ved § 9 i lov nr. 528 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 14. Ubetalte beløb kan inddrives ved lønindeholdelse i henhold til reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

1. §§ 14, 15, 15 a og 15 b ophæves.

§ 15. Tilsvarende kan beløb af renter, gebyrer og administrative bøder kan eftergives, såfremt skyldneren godtgør, at skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser og det må antages, at eftergivelsen vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold. Tilsvarende kan beløb

eftergives, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af skyldige beløb til det offentlige.

Stk. 2. Eftergivelse kan i almindelighed ikke finde sted, såfremt

- 1) skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede,
- 2) skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, herunder såfremt en ikke uvæsentlig gæld
 - a) er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser,
 - b) er opstået som følge af, at skyldneren har påtaget sig en finansiel risiko, der stod i misforhold til skyldnerens økonomiske situation
 - c) er stiftet med henblik på forbrug eller
 - d) er gæld til det offentlige, som er oparbejdet systematisk,
- 3) en ikke uvæsentlig gæld er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold,
- 4) skyldneren har undladt at afdrage på sin gæld, selv om skyldneren har haft rimelig mulighed herfor,
- 5) skyldneren har indrettet sig med henblik på eftergivelse, eller
- 6) skyldneren stifter ny gæld til det offentlige efter, at eftergivelsessag er indledt.

Stk. 3. Ved afgørelse efter stk. 2 skal der lægges vægt på gældens alder, samt om skyldneren udelukkende eller i overvejende grad har gæld i form af offentlige restancer.

Stk. 4. Uanset stk. 2 kan eftergivelse nægtes, såfremt der foreligger andre omstændigheder, der taler afgørende imod hel eller delvis eftergivelse.

Stk. 5. Kun skyldnere, som er fysiske personer, kan få eftergivelse efter stk. 1, jf. dog stk. 6.

Stk. 6. Eftergivelse kan i øvrigt, når forholdene i ganske særlig grad taler derfor, meddeles personer, selskaber, foreninger, selvejende institutioner, fonde el.lign.

§ 15 b. Eftergivelse kan tilbagekaldes, såfremt skyldneren

- 1) i forbindelse med eftergivelsessagen har gjort sig skyldig i svigagtigt forhold eller
- 2) groft tilsidesætter sine forpligtelser i forbindelse med afvikling af den ikke eftergivne del af gælden.

§ 18. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Bøder i sager, der afgøres administrativt, opkræves af told- og skatteforvaltningen og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Inddrivelse kan ske ved lønindeholdelse, jf. § 14, og ved udpantning.

2. I § 18, stk. 4, 1. pkt. udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«

3. § 18, stk. 4, 2. pkt. ophæves.

§ 111

I lov 429 af 6. juni 2005 om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer, som ændret ved § 2 i lov nr. 307 af 19. april 2006, § 13 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, § 1 i lov nr. 516 af 7. juni 2006 og § 1 i lov nr. 346 af 18. april 2007, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

Lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer

”Lov om ikrafttrædelses-, overgangs- og delingsbestemmelser vedrørende lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer”

§ 1. Loven gælder for opkrævning og inddrivelse af fordringer med tillæg af renter, gebyrer og andre

2. §§ 1-4 ophæves.

omkostninger, der opkræves eller inddrives af det offentlige.

Stk. 2. Loven gælder desuden for opkrævning og inddrivelse af udenlandske, færøske eller grønlandske skattekrav i skattesager, som ikke er straffesager, samt for inddrivelse af andre krav fra det offentlige, som efter anmodning fra den kompetente myndighed i den pågældende stat, på Færøerne eller i Grønland opkræves eller inddrives her i landet i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser efter en dobbeltbeskatningsoverenskomst, en anden international overenskomst eller konvention eller en administrativt indgået aftale om administrativ bistand i skattesager.

Stk. 3. Reglerne i anden lovgivning om opkrævning og inddrivelse af fordringer som nævnt i stk. 1, herunder om udpantningsret, lønindeholdelse, modregning, indtrædelsesret, dækningsrækkefølge, renter, gebyrer og afgifter, eftergivelse og henstand m.v., finder anvendelse. Regler som nævnt i 1. pkt. finder desuden anvendelse på fordringer som nævnt i stk. 2, medmindre andet følger af det pågældende retlige hjemmelsgrundlag.

§ 4. Klager over restanceinddrivelsesmyndighedens afgørelser om inddrivelse af fordringer m.v. kan indbringes for Landskatteretten, medmindre andet er bestemt i lovgivningen. Klagen skal indgives skriftligt til restanceinddrivelsesmyndigheden og skal være modtaget senest 3 måneder efter modtagelsen af den afgørelse, der klages over. Der kan dog ses bort fra en fristoverskridelse, hvis særlige omstændigheder taler derfor. Hvis restanceinddrivelsesmyndigheden på grundlag af klagen finder anledning dertil, kan restanceinddrivelsesmyndigheden genoptage sagen. Kan restanceinddrivelsesmyndigheden ikke give fuldt medhold i klagen, og klagen fastholdes, videresender restanceinddrivelsesmyndigheden klagen til Landskatteretten sammen med en udtalelse om sagen.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler for klageadgangen efter stk. 1.

Stk. 3. Indsigelser mod udlæg foretaget af restanceinddrivelsesmyndigheden behandles af fogedretten efter lovgivningens regler herom.

§ 112

I lov om påligning af indkomstskat til staten, jf. lovbekendtgørelse nr. 1061 af 24. oktober 2006, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 906 af 12. september 2008, fortages følgende ændring:

§ 7. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke: 1)-22). ---
23) Eftergivet studiegæld efter kapitel 3 i lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld samt for meget udbetalt uddannelsesstøtte, der eftergives efter lov om statens uddannelsesstøtte.

1. § 7, stk. 1 nr. 23) affattes således: ”For meget udbetalt uddannelsesstøtte, der eftergives efter lov om statens uddannelsesstøtte.”

§ 113

I lov om registreringsafgift af motorkøretøjer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 631 af 25. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 7 c. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Hvis det konstateres, at en person eller virksomhed har fået for meget i godtgørelse, afkræves den

1. § 7 c stk. 3, 3. pkt. ophæves.

påældende det skyldige beløb til betaling senest 14 dage efter påkrav. Bestemmelserne i §§ 6-8 i lov om opkrævning af skatter og afgifter finder tilsvarende anvendelse. Ubetalte beløb kan inddrives ved udpantning eller lønindeholdelse efter § 14 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v.

Stk. 3.-6. ---

§ 15. ---

Stk. 2.-7. ---

Stk. 8. Betaling som nævnt i § 11 og § 12 for registrering foretaget af en autoriseret virksomhed skal af den pågældende autoriserede virksomhed afregnes over for told- og skatteforvaltningen efter regler, der fastsættes af skatteministeren efter stk. 5 eller § 14, stk. 3. Betaler den autoriserede virksomhed ikke beløbet rettidigt, inddriver restanceinddrivelsesmyndigheden beløbet. Der er udpantningsret for beløbet. Inddrivelsen kan ske ved lønindeholdelse efter reglerne herom i kildeskatteloven. Reglerne om eftergivelse og henstand i opkrævningslovens §§ 15, 15 a og 15 b finder tilsvarende anvendelse.

§ 19. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Bøde i sager, der afgøres administrativt efter stk. 1 eller 2, opkræves af told- og skatteforvaltningen og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Der er udpantningsret for bøderne. Inddrivelsen kan ske ved lønindeholdelse efter reglerne herom i kildeskatteloven. Reglerne om eftergivelse og henstand i opkrævningslovens §§ 15, 15 a og 15 b finder tilsvarende anvendelse.

§ 52. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Der ydes ikke omkostningsgodtgørelse efter dette kapitel for klager over afgørelser efter lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.

Stk. 5. ---

§ 3 D. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Opkrævningslovens almindelige regler om opkrævning og inddrivelse af skatter og afgifter finder tilsvarende anvendelse ved opkrævning og inddrivelse af told- og skatteforvaltningens udlæg til revisor hos den

§ 114

I lov om registrering af køretøjer, jf. lovbekendtgørelse nr. 309 af 19. april 2006, som ændret ved § 3 i lov nr. 479 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 8, 2., 3., 4. og 5. pkt. ophæves.

2. I § 19, stk. 4, 1. pkt. udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«

3. § 19, stk. 4, 2.- 4. pkt. ophæves.

§ 115

I skatteforvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 907 af 28. august 2006, som ændret ved § 4 i lov nr. 405 af 8. maj 2006 og senest ved § 2 i lov nr. 531 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

1. I § 52, stk. 4 udgår »lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer« og i stedet indsættes »lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.«

§ 116

I skattekontrolloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1126 af 24. november 2005, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 530 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 3 D, stk. 4, 1. pkt. udgår 2 steder: »og inddrivelse«

selvangivelsespligtige. Der kan foretages modregning med eventuelle statslige og kommunale tilgodehavender.

§ 5. ---

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., kan told- og skatteforvaltningen fremtvinge en selvangivelse ved pålæg af daglige bøder. Der er udpantningsret for bøden, og bøden kan inddrives ved indeholdelse i løn mv. efter reglerne herom i kildeskatteloven. Bøden tilfalder staten.

Stk. 3. ---

§ 7 F. Kommuner, der på vegne af bidragsberettigede opkræver underholdsbidrag efter lov om inddrivelse af underholdsbidrag, skal årligt foretage indberetning herom til told- og skatteforvaltningen.

Stk. 2. ---

§ 8 P. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Skatteministeren kan fastsætte særlige regler for indberetningen af renter på studielån, herunder særligt de renter, der er påløbet, indtil afdragsordningen påbegyndes.

Stk. 4.-5. ---

§ 23 A. Bøder i sager, der afgøres administrativt efter § 20, opkræves af told- og skatteforvaltningen og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Stk. 2. Bøderne kan inddrives ved indeholdelse i løn mv. efter reglerne herom i kildeskatteloven. Der er udpantningsret for bøderne.

Stk. 3. Reglerne i kildeskattelovens § 73 B om eftergivelse og henstand finder tilsvarende anvendelse.

§ 4. ---

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter renten for indfrie statsgaranterede studielån. Renten fastsættes for et halvt år ad gangen som Økonomistyrelsens gennemsnitlige rente for de i § 1 a anførte studielån i det forudgående halvår med et tillæg på 1 procentpoint.

§ 6. Misligholdt gæld efter § 4 samt efter bestemmelserne om statsgaranterede studielån i den tidligere lovgivning om statens uddannelsesstøtte kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives ved udpantning. Inddrivelse kan endvidere ske ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse efter stk. 1.

2. § 5, stk. 2, 2. pkt. ophæves.

3. I § 7 F udgår »inddrivelse« og i stedet indsættes »opkrævning«

4. I § 8 P, stk. 3, indsættes som *2. pkt.:*

»Skatteministeren kan fastsætte regler for indberetning af renter efter § 3 b i lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.«

5. I § 23 A, stk. 1 udgår »og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden«

6. § 23 A, stk. 2 og 3 ophæves.

§ 117

I lov om statsgaranterede studielån, jf. lovbekendtgørelse nr. 1240 af 22. oktober 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 2, ophæves.

2. § 6 ophæves.

§ 118

I lov om stempelafgift, jf. lovbekendtgørelse nr. 1209 af 28. november 2006, foretages følgende ændring:

§ 31. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Skyldig stempelafgift kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

1. § 31, stk. 3 ophæves.

§ 119

I lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld samt om forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper, jf. lovbekendtgørelse nr. 1063 af 25. oktober 2006, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

Lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld samt om forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper

”Lov om forsøg med eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper”

§ 1. Efter ansøgning kan restanceinddrivelsesmyndigheden på statskassens vegne yde tilskud til tilbagebetaling af statsgaranterede studielån, tidligere statsgaranterede studielån, der er overført til Økonomistyrelsen efter lov om statsgaranterede studielån, og til indfrieede statsgaranterede studielån. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan endvidere helt eller delvis eftergive skyldig studiegæld, herunder renter og omkostninger.

2. § 1, stk. 1 ophæves.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan efter ansøgning eftergive offentlig gæld efter reglerne i kapitel 3 a.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

Kap. 1. Tilskud til statsgaranterede studielån

3. Kapitel 1- 3 ophæves.

§ 2. Tilskud ydes for ét år ad gangen til den del af låntagers studiegæld, der overstiger halvdelen af den beregnede årsindkomst, jf. stk. 2 og § 4. Tilskudsåret går fra 1. april til 31. marts.

Stk. 2. Den beregnede årsindkomst er indkomstgrundlaget, jf. § 2 a, opgjort på grundlag af indkomsten for det andet kalenderår forud for det kalenderår, hvori tilskudsåret begynder. Ved beregningen af årsindkomsten ses der bort fra tilskud ydet i henhold til denne eller tidligere lov i det indkomstår, der ligger til grund for beregningen af indkomstgrundlaget, og der tillægges 75 pct. af den del af formuen, der ved indkomstårets udgang overstiger 52.600 kr.

Stk. 3. Hvis den efter stk. 2 beregnede årsindkomst med fradrag af det i stk. 2, 2. pkt., nævnte formuetillæg er mindre end en årsindkomst opgjort på grundlag af det dagpengebeløb, der for samme indkomstår er fastsat i medfør af § 51, stk. 2, jf. § 54 i lov om arbejdsløshedsforsikring mv., anvendes dagpengeindkomsten, dog med tillæg af 75 pct. af den del af låntagers formue, der ved indkomstårets udgang overstiger 52.600 kr.

Stk. 4. Låntagers formue efter stk. 2 og 3 består af

- 1) indestående i pengeinstitutter mv. og kursværdien af obligationer og pantebreve i depot,
- 2) ejendomsværdi af danske ejendomme,
- 3) kursværdien af børsnoterede aktier og investeringsforeningsbeviser,
- 4) anden formue,

- 5) gæld til realkreditinstitutter, reallånefonde, pengeinstitutter, pensionskasser, forsikrings- og finansieringsselskaber, kontokortordninger, pantebreve i depot og studiegæld og
- 6) anden gæld.

Stk. 5. De i stk. 2-4 nævnte formuebeløb reguleres én gang årligt for tilskudsåret med satsreguleringsprocenten for det finansår, hvor tilskudsåret begynder, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De efter reguleringen fremkomne beløb afrundes til nærmeste 100-kronebeløb. Det er de aktuelle afrundede beløb, i det foregående tilskudsår, der reguleres med satsreguleringsprocenten.

§ 2a. Indkomstgrundlaget, jf. § 2, stk. 2, består af personlig indkomst med tillæg af positiv kapitalindkomst, der anvendes til beregning af indkomstskat efter personskattelovens § 7, dog før de deri nævnte bundfradrag og fradrag for grundbeløb, samt med tillæg af aktieindkomst, der beskattes efter personskattelovens § 8 a, stk. 2.

Stk. 2. Opgørelsen af indkomstgrundlaget, jf. stk. 1, foretages af told- og skatteforvaltningen på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår.

Stk. 3. Skatteforvaltningslovens regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indkomstgrundlaget.

§ 3. Studiegælden opgøres pr. 31. december året forud for det kalenderår, hvori tilskudsåret begynder. Har låntager flere statsgaranterede studielån, foretages en samlet opgørelse. Opgørelsen omfatter studiegæld, som låntager efter aftale skal begynde at afvikle senest ved tilskudsårets begyndelse, medmindre låntager har fået udsættelse med afviklingen på grund af arbejdsløshed, sygdom eller andre særlige grunde.

Stk. 2. Ved beregning af tilskud for det enkelte tilskudsår tages der ikke hensyn til ydelser, der betales i tidsrummet fra opgørelsen efter stk. 1 og til tilskudsårets udløb.

§ 4. Tilskud beregnes for ét tilskudsår ad gangen som en procent (tilskudsprocenten), jf. stk 2, af den del af låntagers tilskudsberettigende studiegæld, der overstiger halvdelen af den beregnede årsindkomst, jf. § 2.

Stk. 2. Tilskudsprocenten er den til enhver tid fastsatte officielle diskonto pr. 1. januar forud for det pågældende tilskudsårs begyndelse med tillæg af højst 9,25 points afhængig af den beregnede årsindkomst efter følgende skala:

Beregnet årsindkomst i kr.	Tillægs-point
lig dagpengeårsindkomst (§ 2, stk. 3)	9,25
o. dagpengeårsindkomst - 149.099	7,50
149.100 - 198.399	5,00
198.400 - 248.799	4,00
248.800 - 298.199	3,00
298.200 og derover	0

Stk. 3. Den i stk. 2 fastsatte indkomstskala, bortset fra dagpengeårsindkomsten efter § 2, stk. 3, reguleres én gang årligt for tilskudsåret med satsreguleringsprocenten for det finansår, hvor tilskudsåret begynder, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De efter procentreguleringen fremkomne beløb afrundes til nærmeste 100-kronebeløb. Det er de aktuelle afrundede beløb i det foregående tilskudsår, der reguleres med satsreguleringsprocenten.

§ 5. Tilsagn om tilskud kan kun gives, hvis låntager ved ansøgningsfristens udløb har afsluttet eller afbrudt sin senest påbegyndte uddannelse, eller hvis tilbagebetalingspligten er indtrådt efter reglerne i lov om statsgaranterede studielån.

§ 6. Administrationen af tilskud til statsgaranterede studielån varetages af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Stk. 2. Anvisningen sker kvartalsvis forud til låntagers studielånskonto hos långiver. Har låntager flere statsgaranterede studielån, fordeles tilskuddet forholdsmæssigt.

§ 7. Hvis Økonomistyrelsen på statens vegne indfrier studielånet som misligholdt mv., bortfalder udbetalingen af tilskud fra indfrielsestidspunktet.

§ 8. Pengeinstitutterne skal give Økonomistyrelsen oplysning om den statsgaranterede studiegyld for alle låntagere, opgjort pr. 31. december i det nærmest forudgående kalenderår, herunder oplysning om låntagers personnummer, pengeinstituttets registreringsnummer, låntagers kontonummer, samt om låntager har indgået en afviklingsaftale. Skatteministeren kan fastsætte regler herom, herunder regler om, under hvilken form oplysninger skal gives.

§ 9. Skatteministeren kan fastsætte regler om

- 1) ansøgningsfrist,
- 2) ansøgningens indhold,
- 3) grundlaget for beregning af tilskud, herunder om indtægts- og formuegrundlaget for låntagere bosat i udlandet og dokumentation herfor,
- 4) udbetaling af tilskud, og
- 5) tilskuddets ophør.

§ 10. Klager over afgørelser om tilskud til statsgaranterede studielån truffet af restanceinddrivelsesmyndigheden kan indbringes for Ankenævnet for Tilskud til Statsgaranterede Studielån. Ankenavnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klager skal indbringes inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt klageren.

Stk. 3. Ankenævnet kan indtil 6 måneder efter afgørelsen se bort fra overskridelse af fristen, når overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig.

Stk. 4. Ankenævnet består af en formand, der skal opfylde de almindelige betingelser for at kunne blive dommer, og 2 andre medlemmer. Medlemmerne beskikkes af skatteministeren for et tidsrum af 4 år.

Stk. 5. Skatteministeren fastsætter forretningsorden for ankenævnet.

§ 11. For låntagere, der er indkomstskattepligtige på Færøerne eller i Grønland, bedømmes indkomst- og formueforhold på grundlag af den henholdsvis på Færøerne og i Grønland senest opgjorte skattepligtige indkomst og den opgjorte formue ved udløbet af det dertil svarende indkomstår. Årsindkomsten opgøres i øvrigt efter reglerne i § 2.

Stk. 2. Låntagers indkomst- og formueoplysninger skal dokumenteres af told- og skatteforvaltningen.

Kap. 2. Tilskud til indfrie statsgaranterede studielån

§ 12. For tilskud til tilbagebetaling af indfrie statsgaranterede studielån gælder reglerne i kapitel 1. Skatteministeren kan fastsætte regler om bortfald af tilskud, hvis tilbagebetalingsaftalen ikke overholdes samt om administrationen i de tilfælde, hvor låntager samtidig har studielån i et pengeinstitut, herunder i Økonomistyrelsen.

Kap. 3. Eftergivelse af studiegæld

§ 13. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan efter ansøgning eftergive studiegæld, som låntager ikke kan tilbagebetale med passende ydelser i løbet af en 15-årig tilbagebetalingsperiode.

Stk. 2. Reglerne i dette kapitel omfatter statslån, studielån og statsgaranterede studielån ydet efter uddannelsesstøttelovgivningen.

§ 14. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan tidligst behandle en ansøgning om eftergivelse 9 år efter, at

- 1) låntager har afsluttet eller afbrudt sin uddannelse,
- 2) låntager har påbegyndt tilbagebetalingen af gælden eller
- 3) tilbagebetalingspligten er indtrådt efter lov om statens uddannelsesstøtte eller lov om statsgaranterede studielån.

Stk. 2. Hvis tilbagebetalingen har været udsat på grund af fortsat uddannelse, forlænges den i stk. 1 fastsatte periode tilsvarende.

Stk. 3. Hvis låntager modtager førtidspension eller invaliditetsydelse efter lov om social pension, finder stk. 1 ikke anvendelse. Hvis låntagers erhvervsevne er nedsat i tilsvarende omfang, kan restanceinndrivelsesmyndigheden se bort fra 9-års-kravet i stk. 1.

§ 15. (Ophævet).

§ 16. Restanceinndrivelsesmyndigheden træffer afgørelse om, hvorvidt og i hvilket omfang studiegælden kan eftergives, efter en samlet vurdering af, om

- 1) låntagers hidtidige tilbagebetaling har stået i rimeligt forhold til gældens størrelse og alder eller til låntagers bruttoindkomst, og
- 2) låntager med sin forventede bruttoindkomst kan betale mere af gælden inden udløbet af den 15-årige tilbagebetalingsperiode, jf. § 13, stk. 1.

Stk. 2. Er den 15-årige tilbagebetalingsperiode udløbet, træffer restanceinndrivelsesmyndigheden afgørelse på grundlag af en vurdering efter stk. 1, nr. 1, for perioden frem til ansøgningstidspunktet.

Stk. 3. Ved vurderingen efter stk. 1 kan restanceinndrivelsesmyndigheden tage hensyn til sociale forhold mv., som i særlig grad påvirker låntagers mulighed for at tilbagebetale studiegælden.

Stk. 4. Statsgaranterede studielån samt stats- og studieån, som eftergives helt eller delvis, overtages af restanceinndrivelsesmyndigheden.

Stk. 5. Skatteministeren kan fastsætte regler om tilbagebetaling af studiegæld, der ikke eftergives, herunder om forlængelse af tilbagebetalingsperioden ud over 15 år. Skatteministeren kan endvidere fastsætte regler om, hvilke oplysninger pengeinstitutterne, og låntager skal fremskaffe til brug for bedømmelsen af en ansøgning om eftergivelse af studiegæld.

§ 16a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan omgøre en afgørelse om hel eller delvis eftergivelse af studiegæld, hvis

- 1) låntager har afgivet urigtige oplysninger i forbindelse med ansøgningen om eftergivelse eller
- 2) låntager ikke overholder vilkårene for en delvis eftergivelse af gælden.

§ 16b. Efter fornyet ansøgning kan restanceinndrivelsesmyndigheden genoptage en afgørelse om eftergivelse, hvis låntagers indkomstforhold forringes væsentligt.

§ 16c. Hvis låntager har anden betydelig gæld end studiegæld, kan restanceinndrivelsesmyndigheden henvisse

låntager til at søge om gældssanering efter konkurslovens regler eller eftergivelse efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 2. Studiegæld, der er nedskrevet efter en kendelse om gældssanering, kan ikke eftergives efter reglerne i denne lov.

§ 16d. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om adgangen til at klage over restanceinddrivelsesmyndighedens afgørelser efter denne lov, herunder at afgørelser, der træffes af klageinstansen, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 16e. Låntagere, som før den 1. januar 1998 har fået bedømt en ansøgning om eftergivelse af studiegæld efter de da gældende regler, kan få bedømt deres ansøgning på ny efter reglerne i §§ 13-16 e og 17 a.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan fravige betingelsen i stk. 1 om, at ansøgningen skal være bedømt før den 1. januar 1998, hvis låntagers sociale forhold m.v. i særlig grad påvirker låntagers mulighed for at tilbagebetale studiegælden.

Stk. 3. En fornyet bedømmelse af en ansøgning efter stk. 1 kan ikke resultere i tilbagebetaling af ydelser, som låntager allerede har betalt på studiegælden.

§ 16f. Skyldnere, som i 4 år eller mere uafbrudt har modtaget hjælp efter § 11 i lov om aktiv socialpolitik eller introduktionsydelse efter reglerne i kapitel 5 i integrationsloven, kan efter ansøgning til restanceinddrivelsesmyndigheden få eftergivet gæld til det offentlige, jf. dog stk. 3. Det drejer sig om gæld, der inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden og anden forfalden gæld, der opkræves af offentlige fordringshavere.

Stk. 2. Det er en betingelse for at få bevilget eftergivelse efter stk. 1, at skyldneren er kommet i beskæftigelse, i fleksjob, under uddannelse eller under revalidering, jf. § 16 h, stk. 1.

Stk. 3. Eftergivelse kan ikke ske for gæld, som er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold, eller som følge af, at skyldneren har afgivet urigtige oplysninger over for en offentlig myndighed med den virkning, at skyldneren uretmæssigt har modtaget ydelser fra det offentlige.

§ 16g. Eftergivelsen sker med et fast beløb pr. måned i 5 år. Beløbet, som eftergives pr. måned, udgør 1/60 af den samlede offentlige gæld, som er omfattet af eftergivelsen, jf. § 16 f.

Stk. 2. Når der er truffet afgørelse om eftergivelse, overdrager de offentlige fordringshavere den gæld, der er omfattet af eftergivelsen, til restanceinddrivelsesmyndigheden, hvis gælden ikke allerede er overgivet til restanceinddrivelsesmyndigheden. Der sker ikke forrentning af den eftergivne gæld.

§ 16j. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. 1 år efter dette kapitels ikrafttræden foretager Skatteministeriet i samarbejde med Socialministeriet en vurdering af afgrænsningen af ordningen.

Stk. 4. 3 år efter dette kapitels ikrafttræden foretager Skatteministeriet i samarbejde med Socialministeriet en evaluering af forsøgsordningen.

4. § 16 f, stk. 1, 1. pkt. affattes således:

”Skyldnere, som kommer i beskæftigelse mv. jf. stk. 2 fra kontanthjælp, og som i mindst 3 år inden for en periode på 4 år har modtaget hjælp efter § 11 i lov om aktiv socialpolitik, dagpenge efter kap. 10 i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. eller introduktionsydelse efter reglerne i kapitel 5 i integrationsloven, kan efter ansøgning til restanceinddrivelsesmyndigheden få eftergivet gæld til det offentlige, jf. dog stk. 3.

5. I § 16 g, stk. 1, 1. pkt. ændres ”5år” til ”4 år”.

6. I § 16 g, stk. 2, 2. pkt. ændres ”1/60” til ”1/48”.

7. § 16 j, stk. 3 ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

8. Stk. 3 affattes således:

”1 år efter denne lovs ikrafttræden foretager Skatteministeriet i samarbejde med Velfærdsministeriet en evaluering af forsøgsordningen.”

§ 17 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan hos offentlige myndigheder indhente de oplysninger om låntager, som er nødvendige for at behandle ansøgninger om tilskud efter kapitel 1 og 2 og om eftergivelse efter kapitel 3, herunder de i § 8 nævnte oplysninger. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger om ansøgeren, som er nødvendige for at behandle ansøgninger efter kapitel 3 a.

9. § 17 a affattes således: ” Restanceinddrivelsesmyndigheden kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger om ansøgeren, som er nødvendige for at behandle ansøgninger efter kapitel 3 a.”

§ 120

I toldloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 867 af 13. september 2005, som ændret senest ved lov nr. 1573 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 37 affattes således:

§ 37. Ubetalte told-, afgifts- og rentebeløb, bidrag efter § 30, stk. 4, afgift efter § 34, stk. 1, bøder, der afgøres administrativt efter § 80, ekspeditionsafgift efter § 81, udgifter til bevaring efter § 83 og udgifter ved tilbageholdelse efter § 84 kan inddrives ved udpantning. §§ 6, 7 og 14 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på ovenstående beløb.

”§§ 6 og 7 i lov om opkrævning af skatter og afgifter m.v. finder tilsvarende anvendelse på ubetalte told-, afgifts- og rentebeløb, bidrag efter § 30, stk. 4, afgift efter § 34, stk. 1, bøder, der afgøres administrativt efter § 80, ekspeditionsafgift efter § 81, udgifter til bevaring efter § 83 og udgifter ved tilbageholdelse efter § 84.”

§ 121

I lov om tobaksafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 635 af 21. august 1998, som ændret senest ved § 7 i lov nr. 509 af 7. juni 2006, foretages følgende ændring:

1. § 36 ophæves.

§ 36. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov.

§ 122

I lov om vægtafgift af motorkøretøjer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 931 af 18. september 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 13 udgår ”og lønindeholdelse, jf. § 14”

§ 13. Skatteministeren fastsætter efter forhandling med justitsministeren de nærmere regler for afgiftens opkrævning og lønindeholdelse, jf. § 14.

2. §§ 14 og 22 ophæves.

§ 14. Afgiften med påløbne renter og omkostninger samt gebyr i henhold til § 12, stk. 3, kan inddrives ved udpantning samt ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 22. Reglerne om eftergivelse og henstand i § 15 i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. finder tilsvarende anvendelse på afgift, renter, gebyrer og administrative bøder efter denne lov. Reglerne finder ligeledes anvendelse på beløb, som personer er pligtige at betale som erstatning for selskabers manglende betaling af afgiften.

§ 123

I lov nr. 516 af 7. juni 2006 om ændring af lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer og forskellige andre love foretages følgende ændring:

§ 1

1.§§ 1- 11 ophæves.

I lov nr. 429 af 6. juni 2005 om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer, som ændret senest ved § 13 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 3 og inden afsnitsoverskriften »Klage« indsættes:

»Dækningsrækkefølge for krav under inddrivelse

§ 3 a. Dækker beløb, der inddrives fra skyldner, kun delvis fordringer under inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden vedrørende skyldneren, dækkes fordringerne i denne rækkefølge:

- 1) Bøder.
- 2) Underholdsbidrag omfattet af lov om inddrivelse af underholdsbidrag.
- 3) Andre fordringer.

Stk. 2. Dækker beløb, der inddrives fra skyldner, kun delvis fordringer inden for samme kategori, jf. stk. 1, dækkes fordringerne i den rækkefølge, de modtages hos restanceinddrivelsesmyndigheden, således at den fordring, der først modtages, dækkes først. Krav på rente dækkes dog forud for hovedkravet.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan uanset stk. 1 og 2 efter anmodning fra skyldner tillade, at beløb, der inddrives fra skyldner, går til dækning af bestemte fordringer.

Stk. 4. Skatteministeren kan fastsætte regler om gennemførelse af reglerne i stk. 1 og 2.

Rente og gebyr

§ 3 b. Fordringer, der overdrages til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden, jf. § 1, stk. 1, med undtagelse af bøder, forrentes med en årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5, stk. 1 og 2. Renten tilskrives fra den 1. i måneden efter modtagelsen hos restanceinddrivelsesmyndigheden.

Stk. 2. Renter omfattet af stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive renter omfattet af stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 3 c. Der skal for udsendelse af rykkerskrivelse vedrørende fordringer, der inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, jf. § 1, stk. 1, betales et rykkergebyr på 140 kr. til restanceinddrivelsesmyndigheden. Skatteministeren fastsætter gebyrer til restanceinddrivelsesmyndigheden for oprettelse af ny fordring, iværksættelse af lønindeholdelse m.v. og tilsigelse til udlægsforretning vedrørende fordringer, der inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, jf. § 1, stk. 1.

Stk. 2. Gebyrer omfattet af stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive gebyrer omfattet af stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 2

I lov om Det Fælles Lønindeholdelsesregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 601 af 19. august 1998, som ændret ved § 41 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 15 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. § 4, stk. 1 og 2, ophæves.
Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

§ 3

I lov om en arbejdsmarkedsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 863 af 2. september 2005, foretages følgende ændring:

1. § 15, stk. 5, ophæves.

§ 4

I lov nr. 939 af 27. december 1991 om gebyrer og morarenter vedrørende ydelser, der opkræves af amtskommuner og kommuner og inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden, som ændret senest ved § 81 i lov nr. 537 af 24. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 3 og 4, ophæves.
Stk. 5 bliver herefter stk. 3.
2. I § 2, stk. 5, der bliver stk. 3, ændres »1-4« til: »1 og 2«.

§ 5

I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 395 af 2. maj 2006, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 453 af 22. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. § 63 d, stk. 5, 4. pkt., ophæves.

§ 6

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 396 af 2. maj 2006, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 575 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 22 a, stk. 6, 4. pkt., ophæves.

§ 7

I lov om opkrævning af indkomstskat samt kommunal og amtskommunal ejendomsværdiskat for personer m.v. (kildeskat), jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret ved § 6 i lov nr. 406 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1.§ 70 A ophæves.

§ 8

I lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 628 af 23. juni 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 312 af 19. april 2006 og § 21 i lov nr. 404 af 8. maj 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 31, stk. 3, udgår », herunder misligholdt gæld,«.

2. § 36, stk. 3, ophæves.

§ 9

I lov om statsgaranterede studielån, jf. lovbekendtgørelse nr. 951 af 16. december 1998, som ændret ved § 45 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1.§ 4, stk. 2, ophæves.

§ 10

I lov om tvungen administration af udlejningsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 76 af 19. januar 2005, som ændret ved § 57 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 63 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1.§ 9, stk. 2, 4. pkt., ophæves.

§ 11

I skattekontrolloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1126 af 24. november 2005, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 408 af 8. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 8 P, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Skatteministeren kan fastsætte regler for indberetning af renter efter § 3 b i lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.«

§ 124

I lov nr. 346 af 18. april 2007 om ændring af lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer og forskellige andre love foretages følgende ændring:

§ 1

1.§§ 1 og 3-10 ophæves.

I lov nr. 429 af 6. juni 2005 om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer, som ændret ved § 2 i lov nr. 307 af 19. april 2006, § 13 i lov nr. 404 af 8. maj 2006 og § 1 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 5, 2. pkt., indsættes efter »opkrævningen«: », jf. dog stk. 6«.

2. I § 2 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Fordringshaveren eller den, der på vegne af fordringshaveren opkræver fordringen, kan helt eller delvis kalde en fordring tilbage, der er oversendt til inddrivelse, med henblik på at foretage modregning for kravet.«

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.

3. § 2, stk. 6, der bliver stk. 7, affattes således:

»Stk. 7. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om de forhold, der er nævnt i stk. 1-6, herunder om fremgangsmåden ved overdragelse af fordringer til restanceinddrivelsesmyndigheden, tilbagekaldelse af fordringer til opkrævningsmyndigheden, størrelsen af fordringer m.v., som der kan tillades afdragsvis betaling eller henstand med, og om tidsfrister for afdragsvis betaling og henstand. Skatteministeren kan endvidere fastsætte regler om, at overdragelse af fordringer kan ske elektronisk.«

4. I § 3, stk. 5, indsættes efter »hvorefter fordringshavere«: »og andre offentlige myndigheder«.

5. Efter § 3 c indsættes:

»Modregning m.v.

§ 3 d. Dækker en udbetaling fra det offentlige, der anvendes til modregning, kun delvis skyldners gæld til det offentlige, dækkes fordringerne i denne rækkefølge:

1) Fordringer under opkrævning, for hvilke den udbetalende myndighed er fordringshaver, i det omfang den udbetalende myndighed træffer afgørelse om modregning.

2) Fordringer modtaget hos restanceinddrivelsesmyndigheden til inddrivelse.

3) Andre fordringer under opkrævning.

Stk. 2. Dækker en udbetaling kun delvis fordringer omfattet af stk. 1, nr. 2, dækkes fordringerne efter dækningsrækkefølgen i § 3 a. Dækker en udbetaling kun delvis fordringer omfattet af stk. 1, nr. 3, dækkes fordringerne i den rækkefølge, de er registreret i Det Centrale Fordringsregister, således at den fordring, der først registreres, dækkes først.

Stk. 3. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om de forhold, der er nævnt i stk. 1 og 2, herunder om indberetning fra fordringshaverne til Det Centrale Fordringsregister.

§ 3 e. Er en fordring omfattet af denne lov, for hvilken en kommune eller region er fordringshaver, ikke betalt rettidigt, indtræder kommunen henholdsvis regionen i retten til udbetalinger fra staten for et beløb, der svarer til den skyldige betaling.

Stk. 2. Er et privat krav på underholdsbidrag med tillæg af renter, gebyrer og andre omkostninger omfattet af denne lov ikke betalt rettidigt, indtræder det offentlige på vegne af den bidragsberettigede i retten til udbetalinger fra det offentlige for et beløb, der svarer til den skyldige betaling.

§ 3 f. Tilladelse til afdragsvis betaling eller henstand med betalingen afskærer ikke det offentliges adgang til at foretage modregning i udbetalinger fra det offentlige.

Stk. 2. En betalingsaftale fastsat af kommunen afskærer ikke kommunen fra at indtræde i retten til udbetalinger fra staten, jf. § 3 e.«

§ 2

I kildeskatteloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005, som ændret senest ved lov nr. 105 af 7. februar 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 72 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Skattebeløb, for hvilke der efter *stk. 2* kan foretages udlæg i ægtefællens ejendele, kan modregnes i udbetaling til ægtefællen af overskydende skat med godtgørelse og renter samt tilbagebetaling efter § 55.«

§ 3

I skatteforvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 907 af 28. august 2006, som ændret ved § 4 i lov nr. 405 af 8. maj 2006 og § 1 i lov nr. 1581 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 51, *stk. 5*, ophæves.

Stk. 6 bliver herefter *stk. 5*.

Beskæftigelsesministeriet

§ 4

I lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 1009 af 24. oktober 2005, som ændret senest ved § 4 i lov nr. 176 af 27. februar 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 95, *stk. 3*, ophæves.

Stk. 4 og 5 bliver herefter *stk. 3* og 4.

2. I § 95, *stk. 4*, der bliver *stk. 3*, ændres »*stk. 1-3*« til: »*stk. 1* og 2«.

Finansministeriet

§ 5

I lov nr. 1203 af 27. december 2003 om offentlige betalinger m.v., som ændret ved § 1 i lov nr. 527 af 24. juni 2005 og § 1 i lov nr. 449 af 22. maj 2006, foretages følgende ændring:

1. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Med henblik på modregning i gæld til det offentlige kan oplysninger i det register, der er nævnt i § 4, *stk. 1*, om udbetalinger fra offentlige myndigheder videregives til et inddrivelsessystem administreret af told- og skatteforvaltningen.

Stk. 2. Udbetaling til betalingsmodtagerens Nemkonto eller til en anden konto finder ikke sted, hvis told- og skatteforvaltningen har anmodet om overførsel af

udbetalingen med henblik på hel eller delvis modregning i udbetalingsbeløbet.

Stk. 3. Ved overførsel af en udbetaling til told- og skatteforvaltningen efter stk. 2 anses betaling at være foretaget med frigørende virkning for den udbetalende myndighed.

Stk. 4. Ved told- og skatteforvaltningens udbetaling af overskydende beløb efter gennemført modregning anses told- og skatteforvaltningen som udbetalende myndighed.«

Justitsministeriet

§ 6

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 8. november 2006, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 106 af 7. februar 2007, foretages følgende ændring:

1. § 122 b, stk. 1, affattes således:

»Ubetalt parkeringsafgift med tillæg af omkostninger kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven samt ved modregning.«

Kulturministeriet

§ 7

I lov nr. 340 af 17. maj 2000 om biblioteksvirksomhed, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 563 af 24. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 33, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender

§ 8

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004, som ændret ved § 27 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

1. § 18, stk. 3, ophæves.

Socialministeriet

§ 9

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007, som ændret senest ved § 101 i lov nr. 90 af 31. januar 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 158, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

2. § 165, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

3. I § 165, stk. 4, der bliver stk. 3, ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1 eller 2«.

§ 10

I lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 199 af 2. marts 2007, foretages følgende ændring:

1. § 49, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

Transportministeriet

§ 125

I lov om buskørsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 107 af 19. februar 2003, som ændret bl.a. ved § 64 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 1 i lov nr. 553 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

§ 18. ---

1)-9). ---

Stk. 2. Gebyrer efter stk. 1, nr. 5 og 6, kan med tillæg af renter efter lov om renter ved forsinket betaling m.v. inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den betalingspligtige efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 3.- 5. ---

1. § 18, stk. 2 ophæves.

§ 126

I lov om godskørsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 108 af 19. februar 2003, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 553 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

§ 10. ---

Stk. 2. Gebyrer efter stk. 1 kan med tillæg af renter efter lov om renter ved forsinket betaling m.v. inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den betalingspligtige efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 10 stk. 2 ophæves.

§ 127

I lov om grundejerbidrag til offentlige veje (Vejbidragslov), jf. lovbekendtgørelse nr. 392 af 22. maj 2008, foretages følgende ændring:

§ 17. ---

Udpantning

§ 18. For beløb, som en kommune efter loven har betalt forskudsvis, og for beløb, der er betalt i henhold til vejbestyrelsens garanti, har kommunen pant og fortrinsret som for kommunale ejendomsskatter. Beløbene kan inddrives ved udpantning i den bidragspligtige ejendom.

1. Afsnitoverskriften efter § 17 ændres til: »Pant og fortrinsret «

Stk. 2. ---

Stk. 3. Beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

2. § 18, stk. 1, 2. pkt. og stk. 3 ophæves.

§ 128

I lov om jernbane, jf. lovbekendtgørelse nr. 567 af 9. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 21 u. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Beløbene med påløbne renter kan inddrives ved udpantning.

1. § 21 u, stk. 3 ophæves.

§ 23. Transportministeren fastsætter regler om jernbanevirksomhedernes adgang til at opkræve kontrolafgift og ekspeditionsgebyr for passagerer, der ikke foreviser gyldig rejschjemmel (billetter og kort). Beløbene tillægges udpantningsret.

Stk. 2. Ubetalt kontrolafgift og ekspeditionsgebyr efter stk. 1 kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan endvidere inddrive skyldige beløb ved modregning i overskydende skat.

Stk. 3. Transportministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

Stk. 4. Fogedretten træffer efter begæring afgørelse om indsigelser, som skyldneren fremsætter over for restanceinddrivelsesmyndigheden om kravets berettigelse, berettigelsen af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om berettigelsen af en gennemført modregning i overskydende skat. Begæringen fremsættes over for restanceinddrivelsesmyndigheden, som indbringer indsigelsen for fogedretten. Afgørelsen træffes efter reglerne i retsplejelovens §§ 499-503.

Stk. 5. Afgørelse efter stk. 4 træffes af fogedretten i den retskreds, hvor skyldnerens bopæl er beliggende.

Stk. 6. Fristen for begæring om indbringelse af indsigelser efter stk. 4 er 4 uger, fra skyldneren har modtaget meddelelse om lønindeholdelse eller modregning.

Stk. 7. Overskrides den i stk. 6 nævnte frist, afviser fogedretten sagen. Fogedretten kan dog undtagelsesvis indtil 1 år efter meddelelsen om lønindeholdelse eller modregning tillade, at en indsigelse behandles. Begæring herom skal i så fald indleveres til fogedretten inden 4 uger efter tilladelsens meddelelse. Fogedrettens afgørelse om indsigelser kan kæres til landsretten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 53.

Stk. 8. Jernbanevirksomheden kan fastsætte regler om pligt for passagerer, der ikke er i besiddelse af gyldig rejschjemmel (billetter og kort), til på forlangende at forevise legitimation med henblik på at fastslå passagerens identitet.

§ 23 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 23 efter reglerne i opkrævningsloven.

2. § 23, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2, 1. og 2. pkt. ophæves og i 3. pkt. udgår "endvidere" og stk. 3 – 7 ophæves. stk. 8 bliver herefter stk. 3.

3. § 23 a ophæves.

§ 129

I lov om offentlige veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 432 af 22. maj 2008, foretages følgende ændringer:

§ 111 a. ---**Udpantning**

§ 112. Beløb, som en vejbestyrelse eller kommune efter loven har udredt forskudsvis, kan inddrives ved udpantning i den pågældende ejendom med fortrinsret som for kommunale ejendomsskatter.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

1. Afsnitoverskriften efter § 111 a ændres til:
»Fortrinsret«

2. § 112, stk. 1 affattes således:

»Beløb, som en vejbestyrelse eller kommune efter loven har udredt forskudsvis, har vejbestyrelsen eller kommunen pant og fortrinsret for i den pågældende ejendom som for kommunale ejendomsskatter.«

3. § 112, stk. 3 ophæves.

§ 130

I lov om private fællesveje, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. maj 2008, foretages følgende ændringer:

1. Afsnitoverskriften efter § 64 ændres til: »Fortrinsret«

2. § 65, stk. 1, 2. pkt. og stk. 3 ophæves.

3. § 66, stk. 3, 3. pkt. ophæves.

§ 65. For beløb, som en kommune efter loven har betalt forskudsvis, og for beløb, der er betalt i henhold til kommunegaranti, jf. § 20, stk. 1, og § 62, stk. 4, har kommunen pant og fortrinsret som for kommunale ejendomsskatter. Beløbene kan inddrives ved udpantning i den bidragspligtige ejendom.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 131

I lov om trafikkselskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 582 af 24. juni 2005 som ændret ved § 31 i lov nr. 551 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. § 29, stk. 3, 1. pkt. ophæves og i 2. pkt. udgår ”endvidere”

2. § 29 stk. 4 - 8 ophæves.

§ 29. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Beløb efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Skyldige beløb kan endvidere inddrives ved modregning i overskydende skat.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive beløb efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 5. Fogedretten træffer efter begæring afgørelse om indsigelser, som skyldneren fremsætter over for restanceinddrivelsesmyndigheden om kravets berettigelse, om berettigelsen af et meddelt pålæg om lønindeholdelse og om berettigelsen af en gennemført modregning i overskydende skat. Begæringen fremsættes over for restanceinddrivelsesmyndigheden, som indbringer indsigelsen for fogedretten. Afgørelsen træffes efter reglerne i retsplejelovens §§ 499-503.

Stk. 6. Afgørelse efter stk. 5 træffes af fogedretten i den retskreds, hvor skyldnerens bopæl er beliggende.

Stk. 7. Fristen for begæring om indbringelse af indsigelser efter stk. 5 er 4 uger, fra skyldneren har modtaget meddelelse om lønindeholdelse eller modregning.

Stk. 8. Overskrides den i stk. 7 nævnte frist, afviser fogedretten sagen. Justitsministeren kan dog undtagelsesvis indtil 1 år efter meddelelsen om lønindeholdelse eller modregning tillade, at en indsigelse behandles. Begæring herom skal i så fald indleveres til fogedretten inden 4 uger efter tilladelsens meddelelse. Fogedrettens afgørelse om

indsigelser kan kæres til landsretten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 53.

§ 132

I lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje, jf. lovbekendtgørelse nr. 391 af 22. maj 2008, foretages følgende ændring:

§ 18. For udgifter, som det offentlige afholder i anledning af udførelse af renholdelse, foranstaltninger mod glat føre, snerydning mv. på den forpligtedes vegne, haves pant i den pågældendes ejendom. De pågældende beløb kan inddrives ved udpantning.

Stk. 2. Beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

1. § 18, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2 ophæves.

Undervisningsministeriet

§ 133

I lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion, jf. lovbekendtgørelse nr. 977 af 20. juli 2007, som ændret ved § 8 i lov nr. 484 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 29. Ubetalte arbejdsgiverbidrag efter de indtil 1. januar 1988 gældende regler kan med tillæg af omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne.

§ 29 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 29 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 29 og 29 a ophæves.

§ 134

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1049 af 28. august 2007, som ændret senest ved lov nr. 476 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 50. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Betaling efter stk. 1 og stk. 2 kan inddrives efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 4.-10. ---

Stk. 11. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 og 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 50, stk. 3 og stk. 11 ophæves.
stk. 4-10 bliver herefter stk. 3-9.

§ 135

I lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 983 af 27. juli 2007, som ændret senest ved lov nr. 374 af 26. maj 2008, foretages følgende ændringer:

§ 31. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. De til enhver tid skyldige beløb, herunder misligholdt gæld, forrentes med en årlig rente, der svarer til den, der følger af lov om renter ved forsinket betaling. Renten tilskrives månedligt.

Stk. 4. ---

1. I § 31, *stk. 3*, udgår », herunder misligholdt gæld.«

§ 36. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter renten for misligholdte studielån, slutlån og statslån.

2. § 36, *stk. 3*, ophæves.

Kap. 9. Inddrivelse

3. Kapitel 9 ophæves.

§ 37. Misligholdt gæld efter §§ 31 og 36 samt efter den tidligere lovgivning om uddannelsesstøtte, herunder påløbne renter og omkostninger, kan inddrives ved udpantning. Inddrivelse kan endvidere ske ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse efter *stk. 1*.

§ 136

I lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU), jf. lovbekendtgørelse nr. 319 af 20. marts 2007, som ændret ved § 14 i lov nr. 1587 af 20. december 2006 og lov nr. 546 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 17. Misligholdt gæld efter § 16, herunder påløbne renter, kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Gælden inddrives ved udpantning. Inddrivelse kan endvidere ske ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse efter *stk. 1*.

1. §§ 17 og 18 ophæves.

§ 18. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om straf af bøde for overtrædelse af regler fastsat efter § 17, *stk. 2*.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et selskab mv. (juridiske personer), kan der pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

*Velfærdsministeriet***§ 137**

I lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1118 af 26. september 2007, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 550 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 48. ---*Stk. 2.-3. ---*

Stk. 4. De fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, kan med tillæg af renter og gebyr for ikke rettidigt betalt leje inddrives efter reglerne i kildeskattelovens §§ 72 og 73. Renten udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i renteloven, og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyret, der tilfalder boligorganisationen eller afdelingen, udgør for hver måneds leje mv. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr. Inddrivelsen, herunder pålæg om indeholdelse i løn mv., skal foretages af restanceinddrivelsesmyndigheden, når socialministeren anmoder herom.

Stk. 5.-6. ---

Stk. 7. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af stk. 4 efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 8. Reglerne i stk. 2-6 finder også anvendelse på personer, der som led i en fælles optræden benytter boliger uden lejeaftale og ikke efter påkrav fra den almene boligorganisation betaler for benyttelsen med et beløb, som svarer til den gældende leje og andre ydelser.

§ 156. ---

Stk. 2.-4. ---

Stk. 5. Inddrivelse af bidrag og renter foretages af restanceinddrivelsesmyndigheden. For inddrivelsen betaler bygningssejeren et gebyr til kommunen. Der tillægges bidragene, renterne og gebyrerne udpantningsret.

§ 176. Misligholdte statslån ydet i henhold til den tidligere byggestøtte- og kollegiestøtte Lovgivning og den tidligere lovgivning om boligbyggeri kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Socialministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen.

§ 176 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af § 176 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 177. Socialministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til § 173, herunder at afgørelserne ikke skal kunne indbringes for ministeren, samt om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

Stk. 2. Socialministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte nærmere regler for Finansstyrelsens administration af sager efter § 17

§ 8. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. De fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, kan med tillæg af renter og gebyr for ikke rettidigt betalt leje inddrives efter reglerne i kildeskattelovens §§ 72 og 73. Renten udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i

1. § 48, stk. 4 affattes således:

»Renten for de fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i renteloven, og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyr for ikke rettidigt betalt leje, der tilfalder boligorganisationen eller afdelingen, udgør for hver måneds leje m.v. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr.«

2. § 48, stk. 7 ophæves og i *stk. 8*, der herefter bliver *stk. 7* ændres »2-6« til »2-5«

3. § 156, stk. 5 ophæves.

4. §§ 176 og 176 a ophæves.

5. I § 177 udgår», samt om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse«

§ 138

I lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 663 af 8. august 2002, som ændret bl.a. ved § 50 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, § 55 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 10 i lov nr. 1584 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. § 8, stk. 4 affattes således:

»Renten for de fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i

lov om renter ved forsinket betaling og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyret, der tilfalder selskabet eller afdelingen, udgør for hver måneds leje mv. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr. Inddrivelsen, herunder pålæg om indeholdelse i løn mv., skal foretages af restanceinddrivelsesmyndigheden, når økonomi- og erhvervsministeren anmoder herom.

Stk. 5.- 6. ---

§ 55. ---

Stk. 2.-4. ---

Stk. 5. Inddrivelse af bidrag efter stk. 3 og renter som følge af forsinket betaling af dette bidrag efter stk. 4 foretages af restanceinddrivelsesmyndigheden. Bidrag og renter tillægges udpantningsret.

Stk. 6. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 97. ---

Kommunal støtte og udpantningsret

§ 99. Kommunalbestyrelsen tillægges udpantningsret i den pågældende ejendom for beløb, som kommunalbestyrelsen har udredt forskudsvis i henhold til § 76, stk. 10, om ryddeliggørelse af kondemnerede boliger eller opholdsrum og § 77, stk. 8, om påbud om afspærring, nødvendige foranstaltninger til at sikre, at ejendommen ikke tages i besiddelse af uvedkommende, eller nedrivning. Beløbene har samme fortrinsret som kommunale ejendomsskatter.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsen i henhold til stk. 1 har udpantningsret for afholdte udgifter, skal der tinglyses en kort meddelelse herom på ejendommen. Kommunalbestyrelsen skal lade meddelelsen tinglyse, når den har truffet beslutning om at lade arbejderne udføre.

§ 103. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive såvel statskassens tilgodehavender på for meget udbetalt tilskud som regreskravet efter indfrielse af en ifølge denne lov eller saneringslovgivningen ydet statsgaranti ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 103 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav omfattet af § 103 efter reglerne i opkrævningsloven.

lov om renter ved forsinket betaling og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyret, der tilfalder selskabet eller afdelingen, udgør for hver måneds leje m.v. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr.«

§ 139

I lov om byfornyelse og udvikling af byer, jf. lovbekendtgørelse nr. 901 af 9. september, foretages følgende ændringer:

1. § 55, stk. 5 og 6 ophæves.

2. Afsnitoverskriften efter § 97 ændres til ” Kommunal støtte.”

3. § 99 affattes således:

”§ 99. Beløb, som kommunalbestyrelsen har udredt forskudsvis i henhold til § 75 a, stk. 4, nr. 1, om påbudte foranstaltninger, der udføres for ejerens regning, § 76, stk. 10, om ryddeliggørelse af kondemnerede boliger eller opholdsrum og § 77, stk. 8, om påbud om afspærring, nødvendige foranstaltninger til at sikre, at ejendommen ikke tages i besiddelse af uvedkommende, eller nedrivning har samme fortrinsret som kommunale ejendomsskatter.

Stk. 2. Når beløb for afholdte udgifter er tillagt udpantningsret, skal der tinglyses en kort meddelelse herom på ejendommen. Kommunalbestyrelsen skal lade meddelelsen tinglyse, når den har truffet beslutning om at lade arbejderne udføre.”

4. §§ 103 og 103 a ophæves.

§ 140

I lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af Børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september

2004, som ændret ved § 27 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, § 8 i lov nr. 346 af 18. april 2007 og § 27 i lov nr. 523 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

§ 18. Når et bidrag udbetales forskudsvis, indtræder det offentlige i retten til at indkræve bidraget. Retten hertil er i forhold til det offentlige undergivet den almindelige 20-årige forældelse.

Stk. 2. Inddrivelse sker efter reglerne i lov om inddrivelse af underholdsbidrag med disse ændringer:

- 1) Bidrag, der har været forfaldet i mere end 5 år, kan inddrives ved tilbageholdelse i løn m.v., dog ikke ud over 20 år fra forfaldsdagen og kun, når inddrivelse er iværksat og fremmet uden ophold.
- 2) Retten til at anvende tilbageholdelse i løn m.v. eller afsoning bortfalder, hvis forskudsvis udbetaling ikke er sket inden 1 år efter bidragets forfaldsdag.
- 3) Der kan ikke træffes bestemmelse om afsoning af bidrag, der vedrører en periode, som ligger mere end 1 år forud for det tidspunkt, hvor den forskudsvis udbetaling er sket.

Stk. 3. Når bidrag er udbetalt forskudsvis, indtræder kommunalbestyrelsen for et beløb, der svarer til det skyldige bidrag, i den bidragsforpligtedes ret til udbetaling af overskydende skat med godtgørelse og renter samt tilbagebetaling efter kildeskattelovens § 55.

§ 24. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Der er udpantningsret for tilbagebetalingskrav efter stk. 2.

Stk. 4. Tilbagebetalingskrav efter stk. 2 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive tilbagebetalingskrav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 18, stk. 2 og 3 ophæves.

2. § 24, stk. 3 - 5 ophæves.

§ 141

I lov nr. 501 af 6. juni 2007 om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge, foretages følgende ændring.

1. § 94, affattes således:

”Skyldige beløb efter denne lov inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden. Det gælder dog ikke skyldige beløb, der tilkommer privatinstitutioner, private fritidshjem og private pasningsordninger, jf. § 19, stk. 4, § 52, stk. 4, og §§ 78 og 80.”

§ 94. Skyldige beløb efter denne lov inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning eller ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen indtræder for skyldige beløb efter denne lov i retten til udbetaling af overskydende skat og arbejdsbidrag med godtgørelse og renter, jf. kildeskattelovens § 62, samt retten til tilbagebetaling, jf. kildeskattelovens § 55. Dette gælder, selv om der er indgået en aftale om betaling af det skyldige beløb.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter denne lov efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 4. Stk. 1-3 gælder ikke for skyldige beløb, der tilkommer privatinstitutioner, private fritidshjem og private pasningsordninger, jf. § 19, stk. 4, § 52, stk. 4, og §§ 78 og 80.

§ 142

I lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 1134 af 20. november 2006, som

ændret ved § 4 i lov nr. 89 af 30. januar 2007 og ved § 6 i lov nr. 500 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

§ 58. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan inddrive bøden ved udpantning. Bøden kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 58, *stk. 4* og *5* ophæves.

§ 143

I lov nr. 939 af 27. december 1991 om gebyrer og moranter vedrørende visse ydelser, der opkræves af regioner og kommuner og inddrives af restanceinndrivelsesmyndigheden, , som ændret bl.a. ved § 10 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 9 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 samt senest ved § 4 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

§ 2. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at der skal betales gebyr til kommunen for tilsigelser til udlægsforretninger og begæringer om indeholdelse eller tilbageholdelse i løn m.v.

Stk. 4. De i *stk. 1-3* nævnte gebyrer kan højst udgøre 200 kr.

Stk. 5. De i *stk. 1-4* nævnte gebyrer kan højst udgøre 250 kr.

1. § 2, *stk. 3* og *4*, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter *stk. 3*.

2. I § 2, *stk. 5*, der bliver *stk. 3*, ændres »1-4« til: »1 og 2«.

§ 4. De af denne lov omfattede gebyrer og renter tillægges udpantningsret.

Stk. 2. De af denne lov omfattede gebyrer og renter kan tillige inddrives ved indeholdelse eller tilbageholdelse i løn mv., såfremt de vedrører ikke rettidigt betalte ydelser, som kan inddrives ved indeholdelse eller tilbageholdelse i løn mv.

Stk. 3. Indeholdelse eller tilbageholdelse i løn mv. i anledning af krav på gebyrer og renter, der er omfattet af denne lov, kan ske i samme ydelser og i samme omfang, som indeholdelse eller tilbageholdelse kan ske i anledning af den ikke rettidigt betalte ydelse, gebyrerne og renterne vedrører. De regler om skyldnerens pligt til at afgive fornødne oplysninger eventuelt ved personligt fremmøde, om fremstilling af skyldneren ved politiets hjælp, om pligt for skyldnerens arbejdsgiver til at afgive oplysninger om skyldnerens arbejds- og lønforhold, om erstatningsansvar for den indeholdelses- eller tilbageholdelsespligtige, om udpantningsret for erstatningsbeløb samt om administrativ rekurs eller domstolsprøvelse, som måtte gælde for den pågældende ikke rettidigt betalte ydelse, finder tilsvarende anvendelse for gebyrerne og renterne.

Stk. 4. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter *stk. 1* efter reglerne i opkrævningsloven.

3. § 4 ophæves.

§ 144

I lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 485 af 29. maj 2007, som ændret ved § 14 i lov nr. 1587 af 20. december 2006, og ved lov nr. 446 af 9. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 46. ---*Stk. 2. ---*

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan inddrive misligholdte tilbagebetalingskrav efter stk. 2 ved udpantning.

Stk. 4. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan endvidere inddrive misligholdte tilbagebetalingskrav efter stk. 2 ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive tilbagebetalingskrav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

1.§ 46, stk. 3-5 ophæves.

§ 145

I lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 199 af 2. marts 2007, som ændret ved § 10 i lov nr. 346 af 18. april 2007 og ved lov nr. 324 af 30. april 2008, foretages følgende ændringer:

§ 49. Krav på tilbagebetaling af boligstøtte kan modregnes i fremtidig boligsikring eller boligydelse. Der kan ligeledes ske modregning i retten til udbetaling af overskydende skat med godtgørelse og renter, samt i tilbagebetaling efter kildeskattelovens § 55.

Stk. 2. Krav på tilbagebetaling af boligstøtte kan inddrives efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 3. Krav på boligstøtte kan ikke gøres til genstand for arrest, eksekution eller anden retsforfølgning. Aftaler om sådanne krav er ugyldige.

1.§ 49, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2 ophæves.
stk. 3 bliver herefter stk. 2.

§ 51. Inddrivelsesmyndigheden kan afskrive tilbagebetalingskravet, når det skønnes, at der inden for en rimelig årrække efter kravets fremsættelse ikke er økonomisk mulighed for et gennemføre kravet. Afgørelsen efter 1. pkt. kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan endvidere eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

2.§ 51 ophæves.

§ 146

I lov om kommunal ejendomsskat, jf. lovbekendtgørelse nr. 724 af 26. juni 2006, som ændret ved lov nr. 1554 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

§ 27.*Stk. 2.*

Stk. 3. Enhver af de nævnte skatter og afgifter kan med tillæg af renter, såfremt de ikke er betalt senest den 3. i den efter forfaldsdagen følgende måned, inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. hos den betalingspligtige, jf. § 29, stk. 1, efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Indenrigs

1.§ 27, stk. 3 affattes således:

”Enhver af de nævnte skatter og afgifter kan med tillæg af renter, såfremt de ikke er betalt senest den 3. i den efter forfaldsdagen følgende måned, inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden.”

§ 147

I lov om leje, jf. lovbekendtgørelse nr. 188 af 27. februar 2007, som ændret ved lov nr. 516 af 7. juni 2006 og senest ved § 3 i lov nr. 194 af 26. marts 2008, foretages følgende ændringer:

§ 63 d. ---

Stk. 2.-4. ---

Stk. 5. Grundejernes Investeringsfond påser, at pligtig indbetaling finder sted rettidigt. For forfaldne beløb har fonden pant og fortrinsret i den pågældende ejendom efter ejendomsskatter. Beløb, der ikke indbetales rettidigt, kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning efter reglerne for udpantning af skatter og afgifter m.v., jf. lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. Inddrivelse sker med tillæg af et gebyr, der tilfalder restanceinddrivelsesmyndigheden, og hvis størrelse fastsættes af socialministeren i samråd med skatteministeren.

Stk. 6. Inddrivelse som nævnt i stk. 5 kan endvidere ske ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 7. Socialministeren fastsætter regler for, hvorledes Grundejernes Investeringsfond skal kontrollere indbetalinger, jf. § 63 a, og udbetalinger, jf. §§ 63 e og 63 f. Socialministeren fører tilsyn med, at bestemmelserne overholdes.

1. §§ 63 d, stk. 5, 3 og 63 d, stk. 6 ophæves. stk. 7 bliver herefter stk. 6.

2. § 63 d, stk. 5, 4. pkt. ophæves.

§ 148

I lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. lovbekendtgørelse nr. 189 af 27. februar 2007, som ændret ved lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

§ 22 a. ---

Stk. 2.-5. ---

Stk. 6. Grundejernes Investeringsfond påser, at pligtig indbetaling finder sted rettidigt. For forfaldne beløb har fonden pant og fortrinsret i den pågældende ejendom efter ejendomsskatter. Beløb, der ikke indbetales rettidigt, kan inddrives af restanceinddrivelsesmyndigheden ved udpantning efter reglerne for udpantning af skatter og afgifter m.v., jf. lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. Inddrivelse sker med tillæg af et gebyr, der tilfalder restanceinddrivelsesmyndigheden, og hvis størrelse fastsættes af socialministeren i samråd med skatteministeren.

Stk. 7. Inddrivelse som nævnt i stk. 6 kan endvidere ske ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 8. Socialministeren fastsætter regler for, hvorledes Grundejernes Investeringsfond skal kontrollere indbetalinger, jf. § 18 b, og udbetalinger, jf. §§ 22 b og 22 e. Socialministeren fører tilsyn med, at bestemmelserne overholdes.

1. §§ 22 a, stk. 6, 3. og 22 a, stk. 7 ophæves. stk. 8 bliver herefter stk. 7.

2. § 22 a, stk. 6, 4. pkt. ophæves.

§ 149

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 484 af 29. maj 2007, som ændret ved § 1 i lov nr. 1586 af 20. december 2006, og ved lov nr. 445 og nr. 446 af 9. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 47. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan inddrive misligholdte tilbagebetalingskrav ved udpantning.

Stk. 4. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan endvidere inddrive krav efter stk. 3 ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 3 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 72 a. Ubetalte arbejdsgiverbidrag efter de indtil 1. januar 1988 gældende regler, jf. §§ 54-56, kan inddrives ved udpantning.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte bidrag kan med tillæg af renter og omkostninger inddrives af restanceinndrivelsesmyndigheden.

Restanceinndrivelsesmyndigheden kan inddrive skyldige beløb ved indeholdelse i løn m.v. hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 3. Socialministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. For overtrædelser, der begås af et aktieselskab, anpartsselskab, andelselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

1. § 47, stk. 3-5 og § 72 a ophæves.

§ 150

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007, som ændret bl.a. ved § 9 i lov nr. 346 af 18. april 2006 og senest ved § 1 i lov nr. 549 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til kapitel 29 affattes således: »*Betaling og tilbagebetaling m.v.*«

Kapitel 29

Betaling, tilbagebetaling og eftergivelse m.v.

§ 158. ---

Stk. 2. Er der ikke betalt rettidigt, inddrives betalingen efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter.

Stk. 3. Er der ikke betalt rettidigt, indtræder kommunen for et beløb, der svarer til den skyldige betaling, i retten til udbetaling af overskydende skat og arbejdsmarkedsbidrag med godtgørelse og renter samt tilbagebetaling efter kildeskattelovens § 55.

Stk. 4. Socialministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte regler om opkrævning af et gebyr ved ikke rettidig betaling for ydelser efter denne lov.

2. § 158, stk. 2 og 3 ophæves. stk. 4 bliver herefter 3.

§ 164 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter §§ 158 og 165 efter reglerne i opkrævningsloven.

3. § 164 a ophæves.

§ 165. ---

Stk. 2. Misligholdt gæld kan inddrives af restanceinndrivelsesmyndigheden efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Kommunen indtræder for et beløb, der svarer til den tilbagebetalingspligtige hjælp, i retten til udbetaling af overskydende skat og arbejdsmarkedsbidrag med

4. § 165, stk. 2 og 3 ophæves. stk. 4 bliver herefter stk. 2.

godtgørelse og renter samt tilbagebetaling efter kildeskattelovens § 55. Dette gælder, selv om der er en tilbagebetalingsordning efter stk. 1.

Stk. 4. Tilbagebetalingskravet bortfalder, når der er gået 5 år efter hjælpens ophør, uden at der efter reglerne i stk. 1-3 har været økonomisk mulighed for at gennemføre kravet.

5. I § 165, stk. 4, der bliver stk. 2, udgår »efter reglerne i stk. 1-3 «.

§ 151

I lov om tvungen administration af udlejningsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 922 af 31. august 2006, som ændret ved lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

§ 9. ---

Stk. 2. Har ejendommen en positiv almindelig ved ligeholdelseskonto, jf. § 18 i lov om midlertidig regulering af boligforholdene, kan administrator kræve, at udlejeren betaler et hertil svarende beløb til administrator inden 3 uger efter, at påkrav herom er kommet frem til udlejeren. Administrator skal sørge for, at beløb, der ikke betales rettidigt, snarest overdrages til inddrivelse i restanceinddrivelsesmyndigheden. Inddrivelse kan ske ved udpantning efter reglerne for udpantning af skatter og afgifter m.v., jf. lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. Inddrivelse sker med tillæg af et gebyr, der tilfalder restanceinddrivelsesmyndigheden, og hvis størrelse fastsættes af by- og boligministeren i samråd med skatteministeren. Ved udpantningen skal det af udlejeren til lejerne senest udsendte vedligeholdelsesregnskab, jf. § 20 i lov om midlertidig regulering af boligforholdene, lægges til grund. Såfremt der senere er aflagt regnskab over for Grundejernes Investeringsfond, jf. § 22 a i lov om midlertidig regulering af boligforholdene, lægges dette regnskab til grund.

1. § 9, stk. 2, 2.-4. pkt. og stk. 3 ophæves. stk. 4-9 bliver herefter stk. 3-8.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan endvidere inddrive krav efter stk. 2 ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven og eftergive krav efter stk. 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

Stk. 4. Administrator skal anvende de oppebårne beløb til dækning af udgifterne i nævnte rækkefølge: varme, vand, el og gas, administration, renholdelse, ved ligeholdelse, opretning, brandsikring, forsikringer, ejendomsskatter, der forfalder i tvangsadministrationsperioden, og, i det omfang lejeindtægten giver mulighed herfor, tillige udgifter til ydelser på prioriteter.

Stk. 5. Administrator bestemmer, i hvilken rækkefølge de påbudte arbejder vedrørende vedligeholdelse, opretning og brandsikring skal udføres.

Stk. 6. Administrator indtræder i det hele i ejerens sted i forhold til lejerne, herunder med hensyn til retten til ifølge lovgivningen at kræve lejeforhøjelser samt til at foretage genudlejning af ledige lejligheder og øvrige lokaler. Administrator kan endvidere kræve udbetaling fra Grundejernes Investeringsfond i henhold til § 22 b i lov om midlertidig regulering af boligforholdene.

Stk. 7. Foranstaltninger, som er påbudt i henhold til lov, kan udføres af administrator.

Stk. 8. Arbejder, som påbydes af huslejenævnet efter beslutningen om tvangsadministration, jf. § 2, kan udføres af administrator.

Stk. 9. By- og boligministeren fastsætter nærmere regler om administrators virke og pligt til at aflægge regnskab.

§ 10. Såfremt hverken lejeindtægten eller opfyldelse i henhold til § 9, stk. 2, er tilstrækkelig til at dække udgifterne ved påbudte arbejder til ejendommens ved

2. I § 10, stk. 1 ændres ”§ 9, stk. 7 og 8” til ”§ 9, stk. 6 og 7”.

ligeholdelse og opretning eller udgifterne til foranstaltninger som nævnt i § 9, stk. 7 og 8, kan administrator på ejerens vegne optage lån hertil og som sikkerhed for lånet lade tinglyse pant i ejendommen med fortrinsret efter ejendomsskatter, men uden personlig hæftelse.

Stk. 2. ---

Økonomi- og Erhvervsministeriet

§ 152

I lov om brandsikring af ældre beboelsesbygninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 26. maj 1977, foretages følgende ændringer:

§ 15. ---

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan, når et i medfør af stk. 1 meddelt påbud ikke efterkommes, gennemføre brandsikring på ejerens bekostning. Har ejeren ikke overholdt pligten til indberetning efter § 7, stk. 1, træffer boligtilsynet beslutning efter § 7, stk. 2 eller 3, kommunalbestyrelsen foretager derefter det fornødne på ejerens bekostning. Beløbet kan inddrives ved udpantning i ejendommen. Det har samme fortrinsret som kommunale ejendomsskatter. Bestemmelserne i kapitel III om finansiering af udgifterne til brandsikring finder tilsvarende anvendelse.

1. § 15, stk. 2, 3. pkt. ophæves.

2. I § 15, stk. 2, 4. pkt. udgår ”Det” og i stedet indsættes ”Beløbet”

§ 153

I byggeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 452 af 24. juni 1998, som ændret bl.a. ved § 74 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved lov nr. 514 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 25 D. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Der er udpantningsret for bøder, der er pålagt efter stk. 1, og de kan inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne i kildeskatteloven.

1. § 25 D, stk. 3 ophæves.

§ 29. Gebyrer som nævnt i § 28, stk. 1 og 3, og beløb, som kommunalbestyrelsen i henhold til loven har udredet forskudsvis, kan inddrives ved udpantning i den pågældende ejendom. Gebyrerne og beløb, som kommunalbestyrelsen i henhold til § 18, stk. 2, § 18 A, stk. 2 eller § 14, jf. § 17, stk. 3, har udredet forskudsvis, har samme fortrinsret i ejendommen som kommunale ejendomsskatter. Fortrinsretten for beløb, der er udredet forskudsvis, skal tinglyses på ejendommen. Tinglysningen er dog uden betydning for fortrinsrettens gyldighed.

Stk. 2. Gebyrer, der er fastsat i medfør af § 28, stk. 3, jf. § 15, kan efter kommunalbestyrelsens beslutning opkræves sammen med de kommunale ejendomsskatter.

Stk. 3. Skyldige gebyrer og beløb efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

2. § 29 affattes således:

”Gebyrer som nævnt i § 28, stk. 1 og 3, beløb, som kommunalbestyrelsen i henhold til loven har udredet forskudsvis og beløb, som kommunalbestyrelsen i henhold til § 18, stk. 2, § 18 A, stk. 2 eller § 14, jf. § 17, stk. 3, har udredet forskudsvis, har samme fortrinsret i ejendommen som kommunale ejendomsskatter. Fortrinsretten for beløb, der er udredet forskudsvis, skal tinglyses på ejendommen. Tinglysningen er dog uden betydning for fortrinsrettens gyldighed.”

§ 154

I lov om Danmarks Statistik, jf. lovbekendtgørelse nr. 599 af 22. juni 2000, som ændret ved § 81 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 13. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. Overskridelse af frister for indsendelse af oplysninger, der kræves efter forordninger vedtaget af De Europæiske Fællesskaber om statistikker over udveksling af goder mellem medlemsstaterne, straffes ikke, medmindre der foreligger forsæt eller grov uagtsomhed, men der pålægges den oplysningspligtige en ekspeditionsafgift på 550 kr. Ekspeditionsafgift med tillæg af omkostninger kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5.- 6.

Stk. 7. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 4 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 13, stk. 4, 2. pkt. og stk. 7 ophæves.

§ 155

I lov om Dansk Eksportkreditfond m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 913 af 9. december 1999, som ændret ved § 2 i lov nr. 409 af 31. maj 2000, § 64 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 75 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændringer:

Restanceinddrivelsesmyndighedens adgang til at inddrive fordringer ved lønindeholdelse

§ 10. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive tilgodehavender, som Eksport Kredit Fonden i forbindelse med indfrielse, erstatningsudbetalinger eller lignende måtte få hos individuelle personer her i landet, efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Erhvervsministeren kan i samråd med skatteministeren fastsætte nærmere regler for fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelsen, herunder om straf af bøde for overtrædelse af reglerne. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 10 a. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 10 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. *Overskriften* for § 10 udgår.

2. §§ 10 og 10 a ophæves.

§ 156

I lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme, som ændret ved lov nr. 375 af 27. maj 2008, foretages følgende ændring:

§ 20. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven inddrive tilgodehavender, herunder ved udpantning og lønindeholdelse, som staten i forbindelse med finansiering af de i § 2 nævnte aktiviteter måtte få hos individuelle personer her i landet.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse for inddrivelse af statskassens tilgodehavender, der hidrører fra

1. § 20 ophæves.

indfrie statsgarantier samt misligholdte statslån og tilskud i henhold til denne lov, i henhold til den tidligere lov om erhvervsfremme, jf. lovbekendtgørelse nr. 992 af 8. december 2003 med senere ændringer, i henhold til lov nr. 221 af 13. april 1988 om egnsudvikling og den tidligere egnsudviklingslovgivning samt i henhold til lov nr. 211 af 28. maj 1975 om lån til håndværk og mindre industri med senere ændringer.

§ 157

I lov om en garantiordning for udlån til nye aktiviteter i mindre virksomheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 23. december 1994, som ændret ved § 65 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 76 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændring:

§ 8. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statens tilgodehavende efter indfrielse af en kaution ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. hos låntager efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

1. §§ 8 og 8 a ophæves.

§ 8 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 8 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 158

I lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 897 af 4. september 2008, foretages følgende ændringer:

§ 369. ---

Stk. 2. Afgifterne kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 369, stk. 2 og 3 ophæves.

§ 374. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Undlader en finansiel virksomhed at efterkomme et påbud meddelt i medfør af § 351, stk. 1 og stk. 3, 1. pkt., kan virksomheden pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder.

Stk. 4. Tvangsbøder kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5.-8. ---

2. § 374, stk. 3 og 4 ophæves
stk. 5-7 bliver herefter stk. 4-6.

§ 159

I lov nr. 456 af 10. juni 2003 om forbrugerklager (forbrugerklageloven), som ændret ved § 29 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og § 103 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændring:

§ 17. ---

Stk. 2.-3. ---

Stk. 4. De i stk. 1-3 nævnte beløb kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 5. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1-3 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. I § 17, stk. 4 og 5 ophæves.
stk. 6 bliver herefter stk. 5.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte regler om, at Forbrugerstyrelsen kan kræve betaling fra de godkendte, private klage- eller ankenævn for udgifter, som Forbrugerstyrelsen har haft i forbindelse med udpantning for disse.

§ 160

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret bl.a. ved § 80 i lov nr. 431 af 6. juni 2005 og senest ved § 4 i lov nr. 572 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

§ 13. Undlader nogen til Klagenævnet at give oplysninger i henhold til § 5, stk. 2, kan nævnet som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

Stk. 2. Bøder efter stk. 1 kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. I § 13, *stk. 1* udgår », der kan inddrives ved udpantning«

2. § 13, *stk. 2* og *3* ophæves

§ 161

I konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1027 af 21. august 2007, som ændret senest ved lov nr. 375 af 27. maj 2008, foretages følgende ændring:

§ 22. ---

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. § 22, *stk. 2* og *3* ophæves.

§ 162

I lov om omsætning af fast ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 1073 af 2. november 2006, som ændret ved lov nr. 123 af 13. februar 2007, foretages følgende ændring:

§ 29 c. ---

Stk. 2. Bøder pålagt i medfør af § 29 b, stk. 1 og 4, tillægges udpantningsret.

§ 29 g. ---

Stk. 2. De i stk. 1 omhandlede gebyrer tillægges udpantningsret.

1. § 29 c, *stk. 2* og 29 g, *stk. 2* ophæves.

§ 163

I lov om sikkerhed til søs, jf. lovbekendtgørelse nr. 903 af 12. juli 2007, som ændret ved lov nr. 511 af 17. juni 2008, foretages følgende ændring:

§ 24. ---

Stk. 2.-4. ---

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om forrentning af beløb efter stk. 1-4, der ikke betales til forfaldstid. Skyldige beløb efter denne

1. § 24, *stk. 5*, 2. pkt. og *stk. 6* ophæves.

bestemmelse kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 6. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1-4 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 164

I lov om statsgaranti til lån til forsøgsbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 34 af 21. januar 1999, som ændret ved § 69 i lov nr. 430 af 6. juni 2005 og § 79 i lov nr. 431 af 6. juni 2005, foretages følgende ændringer:

§ 2. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan med tillæg af renter og omkostninger inddrive statskassens til godehavende efter indfrielse af en efter § 1 a ydet garanti ved udpantning og ved indeholdelse i løn mv. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. By- og boligministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden i forbindelse med lønindeholdelse.

Stk. 3. By- og boligministeren kan til Finansstyrelsen helt eller delvis henlægge de beføjelser, som er tillagt ministeren i henhold til denne lov.

Stk. 4. By- og boligministeren fastsætter regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 3, herunder at afgørelserne ikke skal kunne indbringes for ministeren.

1. § 2, *stk. 1* og 2 ophæves.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 1 og 2.

§ 2 a. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter § 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

2. § 2 a ophæves.

§ 165

I årsregnskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 647 af 15. juni 2006, som ændret senest ved lov nr. 516 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 151. ---

Stk. 2.-4.

Stk. 5. Afgifter efter stk. 3 tilfalder statskassen og kan inddrives af restanceinndrivelsesmyndigheden ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 6. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive afgifter efter stk. 3 efter reglerne i opkrævningsloven.

1. I § 151, *stk. 5*, affattes således:

»Afgifter efter stk. 3 tilfalder statskassen.«

2. § 151, *stk. 6* ophæves.

§ 162. ---

Stk. 2. Virksomhedens revisor kan ligeledes pålægges tvangsbøder, hvis han eller hun undlader at give oplysning i henhold til § 160.

Stk. 3. Tvangsbøderne, der tilfalder statskassen, kan inddrives af restanceinndrivelsesmyndigheden ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 4. Restanceinndrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 og 2 efter reglerne i opkrævningsloven.

3. § 162, *stk. 3*, affattes således:

»Tvangsbøder tilfalder statskassen.«

4. § 162, *stk. 4* ophæves.

§ 166

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2009, jf. dog stk. 2. § 11 finder alene anvendelse på afgørelser om lønindeholdelse, der træffes efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af §§ 9, 98, nr. 3, 102, 108, nr. 1 og 2, 116, nr.

4, 117, nr. 1, 135, nr. 1 og 2, 143, nr. 1 og 2, 147, nr. 2, 148,
nr. 2.

Officielle noter

Beskæftigelsesministeriet

2008/1 SF.L L 20 og L 21

Offentliggørelsesdato: 09-10-2008

Skatteministeriet

Den fulde tekst

Skriftlig fremsættelse (8. oktober 2008)

Skatteministeren (Kristian Jensen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.

(Lovforslag nr. L 20).

Forslag til lov om ændring af visse love m.v. (Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige).

(Lovforslag nr. L 21).

Lovforslaget er et led i regeringens samlede målsætning om en mere effektiv inddrivelse af gæld til det offentlige. Forslaget skal ses i sammenhæng med de allerede gennemførte ændringer af organiseringen og regelgrundlaget på inddrivelsesområdet.

Som en del af regeringens aftale med Dansk Folkeparti om en kommunalreform blev al inddrivelse af gæld til det offentlige samlet under Skatteministeriet pr. 1. november 2005. Samtidig blev der gennemført en række forenklinger og harmoniseringer af reglerne for inddrivelse af gæld til det offentlige.

Lovforslaget om inddrivelse og lovforslaget om konsekvensændringer er det fjerde i rækken af forenklinger og harmoniseringer af inddrivelsesreglerne. Tidligere er gennemført fastlæggelse af snitfladen mellem opkrævning og inddrivelse, klageadgang, regler om dækningsrækkefølge, harmonisering af rente og gebyr og automatisk modregning.

Lovforslagene ligger i forlængelse af de forenklinger, der allerede er gennemført og er sidste del af målsætningen om ét fælles regelgrundlag.

Forslaget er i betydelig grad af teknisk karakter, der samler inddrivelsesregler i én lov.

1. Det foreslås således, at reglerne fra lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer (reglerne fra Inddrivelse I-III) flyttes til en ny lov: Lov om inddrivelse af gæld til det offentlige. I samme lov samles reglerne om lønindeholdelse, udpantning, eftergivelse og om indbringelse af indsigelser vedrørende kontrolafgifter for fogedretten.

Det foreslås desuden, at ændre og justere visse inddrivelsesregler:

2. Beregningsgrundlaget for lønindeholdelse foreslås ændret med henblik på brug af e-indkomstregisteret. Formålet er, at det bliver muligt at anvende aktuelle oplysninger fra e-indkomstregisteret som grundlag for lønindeholdelse. I dag anvendes seneste årsopgørelse. Det betyder, at størrelsen af indeholdelsesprocenten fastsættes på grundlag af "gamle" oplysninger om indkomsten, mens lønindeholdelsen foretages i den aktuelle indkomst. For at kunne anvende aktuelle oplysninger fra e-indkomstregistret foreslås det, at grundlaget for beregningen ændres.

3. Det foreslås, at udvide anvendelsesområdet for eftergivelse til de fordringstyper, hvor der ikke er hjemmel til eftergivelse f.eks. sagsomkostninger i straffesager og afsoningsomkostninger.

Det foreslås desuden at ændre eftergivelsesreglerne, så der bliver mulighed for at eftergive gæld til det offentlige, selvom skyldner også har gæld til private, men sådan at restanceinddrivelsesmyndigheden kan henvise skyldner til i stedet at søge gældssanering ved skifteretten.

Derudover foreslås det at udvide muligheden for at eftergive gæld, når særlige forhold taler derfor. I dag anvendes reglen kun ved myndighedsfejl og force majeure. Med ændringen foreslås reglens anvendelsesområde udvidet til situationer uden for økonomisk trang, hvor særlige sociale eller andre forhold gør, at det ville forekomme urimeligt at give afslag på eftergivelse af gælden.

Som et led i harmoniseringen foreslås særregler om studiegæld ophævet. Det foreslås således, at reglerne om tilskud til tilbagebetaling og om eftergivelse af studiegæld ophæves. Reglerne var særligt målrettet de statsgaranterede studielån, der ikke har kunnet optages siden 1993, og ordningerne må anses for at have udspillet sit formål, at lempe vilkårene for låntagere på grund af det høje renteniveau i 1970erne og begyndelsen af 1980erne. Studiegæld vil fortsat kunne eftergives, men alene efter de generelle eftergivelsesregler.

Forsøgsordningen om eftergivelse for socialt udsatte grupper foreslås udvidet. I 2007 trådte en forsøgsordning om eftergivelse af gæld for socialt udsatte grupper i kraft. Efter loven skal der 1 år efter ikrafttrædelsen foretages en vurdering af afgrænsningen af ordningen. Vurderingen har vist, at ordningen kun er blevet brugt i begrænset omfang. Det foreslås derfor at udvide ordningens anvendelsesområde. Det foreslås, at personkredsen udvides til også at omfatte personer, der har modtaget dagpenge. Langt de fleste ansøgere er blevet afvist pga. kravet om, at de skal have været uafbrudt arbejdsløse i 4 år eller mere. Derfor foreslås perioden, hvor skyldneren skal have været arbejdsløs forkortet til 3 års samlet arbejdsløshed inden for 4 år. Eftergivelsesperioden foreslås forkortet fra 5 år til 4 år.

4. Det foreslås, som et led i harmoniseringen af reglerne om afskrivning, at der fastsættes afskrivningsregler i forslaget til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige. Det foreslås, at give mulighed for at afskrive fordringer, når inddrivelse må anses for åbenbart formålsløs eller forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter.

5. Det foreslås, at etablere mulighed for at restanceinddrivelsesmyndigheden kan tillægge indsigelser om kravets eksistens eller størrelse opsættende virkning, når der er en begrundet formodning om, at kravet ikke er opgjort korrekt eller ikke eksisterer. Derudover foreslås det, at give restanceinddrivelsesmyndigheden mulighed for at tilbagesende kravet til fordringshaveren, hvis fordringshaveren ikke søger skyldnerens indsigelser afklaret inden rimelig tid.

6. Det foreslås, at etablere mulighed for at fordringshaver kan undlade at underrette skyldner om kravets overdragelse til inddrivelse, hvis det må antages, at muligheden for at opnå dækning ellers vil blive væsentligt forringet.

7. Det foreslås at bemyndige ministeren til at fastsætte en bagatelgrænse for overdragelse af fordringer. Det forudsættes, at mindstegrænsen for beløb, der kan overdrages til inddrivelse i udgangspunktet fastsættes til 100 kr.

8. Det foreslås præciseret, at Landsskatteretten kan behandle indsigelser om kravets eksistens eller størrelse, når indsigelserne vedrører restanceinddrivelsesmyndighedens administration.

9. Det foreslås at ændre reglerne om, hvornår lønindeholdelse afbryder forældelse. Som en konsekvens af at lønindeholdelse foretages via e-skattekortet, og at der derfor ikke gives pålæg til arbejdsgiveren, foreslås reglerne ændret, således at forældelse afbrydes ved underretning til skyldneren om afgørelsen om lønindeholdelse.

10. Det foreslås, at reglerne om indregning af skatterestancer for tidligere år i forskudsopgørelsen ophæves. De restancer, der indregnes i forskudsskatten, kan i stedet inddrives ved lønindeholdelse. Indregning af almindelig restskat berøres ikke heraf.

Forslaget om ophævelse af adgangen til indregning af restancer i forskudsskatten anslås at ville medføre udgifter til systemtilretninger på 1 mio. kr. Da lovforslagene i øvrigt er af overvejende teknisk karakter, der samler eksisterende regler, vil der ikke derudover være økonomiske, administrative, erhvervsmæssige, miljømæssige eller EU-retlige konsekvenser.

Idet jeg henviser til lovforslagene og bemærkningerne hertil, skal jeg anbefale lovforslagene til Folketingets velvillige behandling.

Folketinget, Christiansborg
1240 København K.
Tlf.: +45 3337 5500
Mail: folketinget@ft.dk

L 20 Forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Af skatteministeren

[Kristian Jensen \(V\)](#)

Samling: 2008-09

Status: Stadfæstet

Om lovforslaget

Sagsgang

Fremsat 08-10-2008

1. behandlet / henvist til udvalg 24-10-2008

Betænkning afgivet 26-11-2008

Ændringsforslag uden for betænkning afgivet 08-12-2008

2. behandlet/direkte til 3. behandling 09-12-2008

3. behandlet, vedtaget 16-12-2008

[Se hele tidsplanen](#)

[Lov nr.1333 af 19. december 2008](#)

Ministerområde

Skatteministeriet

Resumé

Forslaget er et led i regeringens samlede målsætning om en mere effektiv inddrivelse af gæld til det offentlige. Som en del af regeringens aftale med Dansk Folkeparti om en kommunalreform blev al inddrivelse af gæld til det offentlige samlet under Skatteministeriet pr. 1. november 2005. Lovforslagene er det fjerde og foreløbigt sidste i rækken af forenklinger og harmoniseringer af inddrivelsesreglerne.

Forslaget samler de eksisterende inddrivelsesregler i én lov og foretager visse ændringer og justeringer af inddrivelsesreglerne. Lovforslaget skal ses i sammenhæng med L 21, som indeholder konsekvensændringer som følge af den foreslåede ny lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Lovforslaget træder i kraft 1. januar 2009. Dog vil reglerne om dækningsrækkefølge, rente, gebyrer og automatisk modregning først blive sat i kraft, når et Fælles Inddrivelsessystem (EFI) sættes i drift. Ophævelse af reglerne om indregning af restancer i forskudsskatten forudsættes sat i kraft for indkomståret 2010.

Lovforslaget vedtaget med 109 stemmer (V, S, DF, SF, KF, RV, LA og SIU); 2 (EL) stemte hverken for eller imod.

2008/1 BTL 20 og L 21

Offentliggørelsesdato: 19-12-2008

Folketinget

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1

Bilag 2

Den fulde tekst

Betænkning afgivet af Skatteudvalget den 26. november 2008

Betænkning

over

I. Forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige

[af skatteministeren (Kristian Jensen)]

II. Forslag til lov om ændring af forskellige love m.v.

(Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige)

[af skatteministeren (Kristian Jensen)]

1. Ændringsforslag

Skatteministeren har stillet 6 ændringsforslag til lovforslag nr. L 20 og 32 ændringsforslag til lovforslag nr. L 21.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslagene blev fremsat den 8. oktober 2008 og var til 1. behandling den 24. oktober 2008. Lovforslagene blev efter 1. behandling henvist til behandling i Skatteudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslagene i 4 møder.

Høring

Udkast til lovforslagene har inden fremsættelsen været sendt i høring, og skatteministeren sendte den 6. august 2008 disse udkast til udvalget, jf. SAU alm. del – bilag 225 og 226, 2007-08, 2. samling. Den 9. oktober 2008 sendte skatteministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget. De elementer i lovforslagene, som omhandler studiegyld, sendte skatteministeren under udvalgsbehandlingen i en særskilt høring. De indkomne høringssvar og et notat herom sendte skatteministeren til udvalget den 14. november 2008.

Teknisk gennemgang

Skatteministeren og embedsmænd fra Skatteministeriet har den 6. november 2008 over for udvalget foretaget en teknisk gennemgang, for så vidt angår de dele af lovforslagene, som omhandler studiegyld.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget en skriftlig henvendelse fra Bendt Berg, Birkerød, vedrørende lovforslag nr. L 21, som skatteministeren har kommenteret over for udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 30 spørgsmål til lovforslag nr. L 20 og 2 spørgsmål til lovforslag nr. L 21 til skatteministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Nogle af udvalgets spørgsmål til lovforslag nr. L 20 og skatteministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkningerEt *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslagene til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.Et *mindretal* i udvalget (EL) vil stemme hverken for eller imod lovforslagene og de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget udtaler, at det er positivt, at der nu bliver en samlet inddrivelseslovgivning. Der er derfor tale om en forbedring og klargørelse af inddrivelsesreglerne. Partierne bemærker dog, at hvis forslagene skal nå målet om at sikre en mere effektiv inddrivelse af gælden til det offentlige, så afhænger succesen af

den virkelighed, loven skal fungere i. Med de meget omfattende besparelser, regeringen har gennemført og agter at gennemføre i SKAT, er der meget stor risiko for, at den fairness, der er et centralt mål i skatte- og afgiftsinddrivelsen, lider skade. Det er derfor betydende for en effektiv inddrivelse og retfærdig eftergivelse, at regeringen undlader at skære i ressourcerne hos SKAT.

Socialistisk Folkeparti og Enhedslistens medlemmer af udvalget synes, at det er et godt forslag, at skattevæsenet kan gå ind og afskrive gæld hos folk med store sociale problemer, der ikke er i stand til at tage imod tilbuddet om eftergivelse, når skattevæsenet sender et brev til dem, ligesom det er godt at ophøre med at indregne gammel gæld i forskudsskatten. 18.000 kr. mindre om året er rigtig mange penge, hvis man er på kontanthjælp. Det vil være godt, hvis SKAT kan begynde at bruge tid på de store skyldnere og koncentrere sig om dem, frem for at man bruger masser af ressourcer på hjemløse, narkomaner og andre, der alligevel kun har nogle småpenge, man kan inddrive, og som man efter reglerne slet ikke må inddrive, og som ikke er i stand til at gennemskue alle rudekuverterne. Når man ser de besparelser på antallet af ansatte i SKAT, der er lagt op til, og hører nødråbet fra SKATs direktør, kan man dog blive i tvivl om, hvorvidt der kommer flere ressourcer til at gå efter de store. Det ændrer dog ikke ved, at det er både fornuftigt og humant at lade være med at blive ved at trække den sidste femøre ud af dem, der alligevel aldrig kommer til at kunne betale deres gæld.

Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten ser frem til, at ministeren gør alvor af sine svar på spørgsmål 13 og 14 til lovforslag nr. L 20 og sørger for information til de mange myndigheder, der er i berøring med de mennesker, der skal have gavn af de nye regler.

Udvidelsen af muligheden for eftergivelse ud fra et mere frit skøn og en konkret vurdering i den nye inddrivelseslov § 13, stk. 6, er også en klar forbedring, efter at det med lovændringen i 2005 var blevet snævret ind, så man næsten kun kunne få eftergivelse, hvis man opfyldte kravene til at få gældssanering. Der er en række situationer, hvor det vil være en stor hjælp til at komme videre i livet, hvis man kan få eftergivet sin offentlige gæld. Også selv om man ikke lige har et fuldtidsarbejde og opfylder de øvrige betingelser for at få gældssanering.

Der vil dog stadig være et stort problem for de mange, der også har gæld til private kreditorer. Her er der behov for, at der snart kommer en ordentlig offentlig gældsrådgivning, som man har i de øvrige nordiske lande, ligesom der er behov for en ændring af reglerne om gældssanering, så man kan få hjælp, når man står midt i kaos, og ikke først, når man flere år efter har fået styr på det hele.

Forslaget indeholder også en afskaffelse af de helt særlige ordninger for studiegæld, der har eksisteret i mange år. Det er problematisk, at ministeren ikke har drøftet sagen med SU-forligskredsen forud for udarbejdelsen af lovforslaget og ikke selv har sendt lovforslaget i høring hos organisationerne på uddannelsesområdet.

Ministeren har i flere svar, bl.a. på spørgsmål 16 og 30 til lovforslag nr. L 20 oplyst, at det er meningen, at muligheden for eftergivelse skal udvides, og at også flere med studiegæld skal kunne få eftergivelse. Det vil Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten holde øje med så faktisk sker.

Enhedslistens medlem af udvalget udtaler herudover, at der i dag er retskrav på eftergivelse af studiegæld, når nogle bestemte betingelser er opfyldt. Fremover vil det være op til SKAT at afgøre efter en individuel vurdering, om en person kan få eftergivelse. Da ministeren har svaret, at meningen er, at flere skal kunne få eftergivelse, vil Enhedslisten ikke stemme imod lovforslagene, men da det afskaffer et retskrav for en række personer, vil Enhedslisten heller ikke stemme for lovforslagene.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

til

I. Forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige

Til bilag 1

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

1) I nr. 1 indsættes efter »opkræve«: », samt parafiskale afgifter«.

[Konsekvensændring som følge af ophævelse af bestemmelser om udpantningsret og lønindeholdelse i lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. og lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven)]

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

2) I nr. 6 indsættes efter »vedrørende«: »retsafgift«,

[Redaktionel rettelse]

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

3) Nr. 11 affattes således:

»11) Tilbagebetalingskrav vedrørende tilskud, støtteordninger, uberettiget modtagne ydelser, ydelser, som er for meget udbetalt, og som tilkommer det offentlige, samt administrative sanktioner, der vedrører disse krav.«

[Redaktionel rettelse]

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

4) Nr. 30 affattes således:

»30) Udgifter til en sags behandling ved et privat ankenævn, der er etableret ved lov, og ved nævn, der nedsættes af en minister, samt gebyr til finansiering af disciplinærnævnet, som opkræves hos registrerede ejendomsmæglere.«

[Konsekvensændring som følge af ophævelse af bestemmelser om udpantningsret i lov om forbrugerklager]

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

5) Nr. 31 affattes således:

»31) Afgifter, gebyrer, drifts- og etableringsudgifter, administrationsomkostninger og omkostninger til tilsyn og kontrol, som en myndighed har krav på at få dækket.«

[Redaktionel rettelse]

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

6) Nr. 32 udgår.

[Redaktionel rettelse]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at nr. 1 endvidere omfatter parafiskale afgifter som f.eks. de produktionsafgifter, der opkræves af landbrugets og fiskeriets produktionsafgiftsfonde med hjemmel i lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger og lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven).

Til nr. 2

Retsafgift flyttes fra nr. 32 til nr. 6. Ændringen er af redaktionel karakter.

Til nr. 3

Yderligere eksempler på ydelser, der er omfattet, er ydelser vedrørende tilbagebetaling af erhvervsstøtte og EU-støtte. Endvidere omfattes administrative sanktioner i forbindelse med tilbagebetaling af uretmæssigt modtaget tilskud.

Til nr. 4

Ændringen fastsætter, at det ikke er statens udgifter til en sags behandling ved et privat ankenævn, men nævnets udgifter.

Til nr. 5

Ændringen præciserer, at alle former for administrationsomkostninger kan inddrives ved lønindeholdelse og udpankning. Optagelsespenge er ikke omfattet af punktet.

Til nr. 6

Ændringen er af redaktionel karakter.

Æ n d r i n g s f o r s l a g

til

II. Forslag til lov om ændring af forskellige love m.v.

(Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige)

Til titlen

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

1) Titlen affattes således:

»Forslag

til

Lov om ændring af kildeskatteloven, opkrævningsloven, udpantningsloven og forskellige andre love

(Konsekvensændringer som følge af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige)«

[Ændring af lovens titel]

Til § 17

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

2) Efter nr. 1 indsættes som nye numre:

»01. I § 92, *stk. 1*, udgår »efter § 91, *stk. 2*«.

02. I § 111, *stk. 1*, ændres »§ 91, *stk. 5*« til: »§ 91, *stk. 4*«.

[Konsekvensrettelse som følge af ophævelse af § 91, *stk. 2*]

Til § 18

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

3) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. § 33, *stk. 3*, ophæves.«

[Konsekvensrettelse som følge af L 20. Bestemmelsen henviser til regler om, at krav kan inddrives ved udpantning og lønindeholdelse]

Ny paragraf

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

4) Efter § 22 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

»I lov om beskyttelse af havmiljøet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1073 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. I § 58 a, *stk. 2*, udgår og udpantningsret«

[Konsekvensrettelse som følge af L 20. Bestemmelsen indeholder bemyndigelse til fastsættelse af regler om udpantningsret]

Til § 24

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

5) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 37 udgår »og udpantningsret«.

[Konsekvensrettelse som følge af L 20. Bestemmelsen indeholder bemyndigelse til fastsættelse af regler om udpantningsret]

Til § 27

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

6) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 75, *stk. 2*, udgår »og udpantningsret«.

[Konsekvensrettelse som følge af L 20. Bestemmelsen indeholder bemyndigelse til fastsættelse af regler om udpantningsret]

Til § 30

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

7) Paragraffen affattes således:

»§ 30

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

»I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1042 af 20. oktober 2008, foretages følgende ændringer:

1. § 92, *stk. 1*, 3 og 4, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter *stk. 1*.

2. § 92, *stk. 2*, der bliver *stk. 1*, affattes således:

»Betales gebyrer efter § 72 og udgifter, som myndighederne har krav på at få dækket efter § 53, *stk. 3*, § 66, *stk. 1*, § 74, *stk. 2-4*, § 75, *stk. 2* og 3, og § 91, ikke rettidigt, kan der opkræves morarenter på 1,3 pct. i månedlig rente for hver påbegyndt måned fra forfaldstidspunktet.«

Til § 31

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

8) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. § 51 a, stk. 5, 5. pkt., ophæves.«

[Konsekvensrettelse som følge af L 20. Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantningsret]

Til § 40

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

9) Nr. 1 affattes således:

»1. §§ 21, 31 a og 31 b ophæves.«

[Konsekvensændringer som følge af L 20]

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

10) Nr. 2 og 3 udgår.

[Konsekvensændringer som følge af L 20]

Til § 51

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

11) Nr. 1 affattes således:

»1. § 44, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Manglende betaling af udgifterne til arbejdets udførelse efter stk. 1 påhviler den forsømmelige part i hegnsagen. Beløbet har fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter. Grundlaget for udpantning er hegnsynets tvangsfuldbyrdseskendelse, jf. stk. 1, med formandens påtegning om, at denne har besigtiget det udførte arbejde og fundet det forsvarligt udført og den medgåede udgift rimelig.«

[Konsekvensændring som følge af L 20]

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

12) Nr. 2 affattes således:

»2. § 44, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Manglende betaling af hegnsynets vederlag og øvrige udgifter påhviler den part i hegnsagen, som er pålagt betalingen. Beløbet har fortrinsret i ejendommen som offentlige skatter og afgifter.«

[Konsekvensændring som følge af L 20]

Til § 100

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

13) Efter nr. 1 indsættes som nye numre:

»01. I § 49 a, stk. 8, udgår »og 6«

02. I § 49 b, stk. 8, udgår »og 6«.

[Konsekvensrettelse som følge af ophævelse af § 38, stk. 5]

Til § 108

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

14) Før nr. 1 indsættes som nye numre:

»01. I § 25 A, stk. 7, 1. pkt., ændres »§ 73« til: »§ 10 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige«.

02. I § 48, stk. 4, 5. pkt., ændres »§ 73« til: »§ 10 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige«.

03. I § 48, stk. 6, 4. pkt., ændres to steder »§ 73« til: »§ 10 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige«.

[Konsekvensrettelse som følge af ophævelse af § 73]

Til § 111

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

15) Nr. 1 udgår.

[Lovens titel ændres ikke]

Til § 119

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

16) Nr. 8 affattes således:

»8. I § 16 j, stk. 4, der bliver stk. 3, ændres 3 år efter dette kapitels ikrafttræden til: Pr. 1. januar 2010«
[Teknisk ændring – rettelse af ord]

Til § 125

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

17) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 22, stk. 1, nr. 1, ændres »§ 18, stk. 3 og 4« til: »§ 18, stk. 2 og 3«.

[Konsekvensrettelse som følge af ophævelse af § 18, stk. 2.]

Til § 134

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

18) Før nr. 1 indsættes som nye numre:

»01. I § 40, stk. 5, ændres »§ 50, stk. 8, 1. pkt.« til: »§ 50, stk. 7, 1. pkt.«

02. I § 40, stk. 5, ændres »§ 50, stk. 8, 2. pkt.« til: »§ 50, stk. 7, 2. pkt.«

03. I § 40, stk. 5, ændres »§ 50, stk. 9, 2. pkt.« til: »§ 50, stk. 8, 2. pkt.«

[Konsekvensrettelser som følge af ophævelse af § 50, stk. 3]

Til § 135

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

19) Efter nr. 1 indsættes som nye numre:

»01.

§ 31, stk. 4 og 5

», ophæves.

02. I § 34, stk. 1, udgår og 3«

[Nr. 01 er konsekvensændring af L 20, og nr. 02 er konsekvensrettelse som følge af ophævelse af § 36, stk. 3]

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

20) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»03. I § 61, stk. 1, udgår »efter § 37«.

[Konsekvensændring som følge af ophævelse af kapitel 9 (§ 37)]

Til § 136

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

21) I indledningen ændres »§ 14« til: »§ 17«.

[Teknisk korrektion]

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

22) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01.

§ 16, stk. 4 og 5

», ophæves.«

[Konsekvensændring af L 20]

Til § 137

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

23) Nr. 2 affattes således:

»2. § 48, stk. 7, ophæves.

Stk. 8 bliver herefter stk. 7.«

[Redaktionel rettelse]

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

24) Efter nr. 2 indsættes som nye numre:

»01. I § 49, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 48, stk. 1-5, 7 og 8« til: »§ 48, stk. 1-5 og 7«.

02. § 82, stk. 3, 4. og 5. pkt., ophæves.

03. I § 82 a ændres »§ 82, stk. 3, 1., 3. og 4. pkt.« til: »§ 82, stk. 3, 1. og 3. pkt.«

[Nr. 01 er konsekvens af, at § 48, stk. 7, er foreslået ophævet, nr. 02 er en konsekvens af L 20, og nr. 03 er en konsekvens af det i ændringsforslaget foreslåede nr. 02]

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

25) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»04. I § 160 ændres »§ 156, stk. 3 og 5« til: »§ 156, stk. 3«.

[Konsekvens af, at § 156, stk. 5, er foreslået ophævet]

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

26) Efter nr. 5 indsættes som nye numre:

»05. I § 185, stk. 1, nr. 5, ændres »vedligeholdelsesudgifter,« til: »vedligeholdelsesudgifter.«

06. § 185, stk. 1, nr. 6, ophæves.

[Konsekvens af, at § 176 er foreslået ophævet]

Til § 138

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

27) Nr. 1 affattes således:

»1. § 8, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Renten for de fordringer, staten har overtaget efter stk. 3, udgør den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., og beregnes fra det tidspunkt, da staten overtager fordringerne. Gebyr for ikke rettidigt betalt leje, der tilfalder selskabet eller afdelingen, udgør for hver måneds leje m.v. 50 kr. med tillæg af 2 pct. af det skyldige beløb ud over 1.000 kr.«

[Redaktionel rettelse]

Til § 145

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

28) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 73 ændres »§ 23, stk. 4, § 42, stk. 2, og § 51.« til: »§ 23, stk. 4, og § 42, stk. 2.«

[Konsekvensrettelse som følge af ophævelse af § 51]

Til § 151

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

29) I nr. 1 ændres »2.-4. pkt.« til: »3. og 4. pkt.«

[2. pkt. er ved en fejl foreslået ophævet]

Til § 157

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

30) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 7, stk. 1, udgår »i medfør af § 8, stk. 1.«

[Konsekvensrettelse som følge af ophævelse af § 8, stk. 1]

Til § 158

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

31) Nr. 2 affattes således:

»2. § 374, stk. 4 og 5, ophæves.

Stk. 6-8 bliver herefter stk. 4-6.«

[Det er i L 21 angivet, at stk. 3 og 4 ophæves. Det er retteligt stk. 4 og 5, der skal foreslås ophævet]

Til § 164

Af skatteministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af EL):

32) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 2, stk. 4, der bliver stk. 2, ændres »stk. 3« til: »stk. 1«.

[Konsekvensrettelse som følge af ophævelse af § 2, stk. 1]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Titlen ændres, så nogle af de love, der ændres, fremgår af titlen.

Til nr. 2

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 3

Bestemmelsen hjemler ved henvisning til § 31, stk. 7 og 8, der er foreslået ophævet, at krav efter bestemmelsen kan inddrives ved udpantning og lønindeholdelse.

Som følge af L 20 om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 4

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning.

Som følge af L 20 om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 5

Bestemmelsen indeholder bemyndigelse til fastsættelse af regler om udpantningsret.

Som følge af L 20 om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 6

Bestemmelsen indeholder bemyndigelse til fastsættelse af regler om udpantningsret.

Som følge af L 20 om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 7

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 8

Bestemmelsen indeholder hjemmel til udpantning.

Som følge af L 20 om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 9 og 10

Bestemmelserne indeholder hjemmel til udpantning, lønindeholdelse og eftergivelse for beløb, som betales i henhold til forordninger, gebyrer, produktionsafgifter, rentebeløb og vedtagne bøder.

Som følge af L 20 om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 11 og 12

Hegnslovens § 44 indeholder hjemmel til udpantning og lønindeholdelse for manglende betaling af udgifter til arbejdets udførelse og manglende betaling af hegnsynets vederlag og øvrige udgifter.

Det præciseres, at manglende betaling af udgifterne til arbejdets udførelse efter hegnslovens § 44, stk. 1, påhviler den forsømmelige part i hegnsagen, og manglende betaling af hegnsynets vederlag og øvrige udgifter påhviler den part i hegnsagen, som er pålagt betalingen. Dette gælder også i de tilfælde, hvor en grundejer på tidspunktet for hegnsagen ikke har tinglyst adkomst på ejendommen, eller hvor den part, som er pålagt betalingen, ikke er grundejer.

Som følge af L 20 om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås de nævnte bestemmelser affattet således, at hjemlerne til udpantning og lønindeholdelse ophæves.

Til nr. 13

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 14

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 15

Titlen på lov nr. 429 af 6. juni 2005 forbliver lov om opkrævning og inddrivelse af visse fordringer.

Til nr. 16

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 17

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 18

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 19

De gældende bestemmelser i § 31, stk. 4 og 5, i lov om statens uddannelsesstøtte fastsætter, at der kan ske eftergivelse af krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt uddannelsesstøtte, hvis den pågældende tilkendes visse ydelser efter sociallovgivningen.

Hensigten med det for Folketinget den 8. oktober 2008 fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige (L 20) er at samle reglerne om udpankning, lønindeholdelse og eftergivelse i én lov.

Bestemmelserne i § 31, stk. 4 og 5, foreslås ophævet som led i samlingen af reglerne om inddrivelse af gæld til det offentlige, herunder om eftergivelse af gæld, i én lov.

Til nr. 20

Der er tale om en teknisk konsekvensændring.

Til nr. 21

Der er tale om teknisk korrektion af indledningen til § 136.

Til nr. 22

De gældende bestemmelser i § 16, stk. 4 og 5, i lov om statens voksenuddannelsesstøtte fastsætter, at der kan ske eftergivelse af krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt uddannelsesstøtte, hvis den pågældende tilkendes visse ydelser efter sociallovgivningen.

Hensigten med det for Folketinget den 8. oktober 2008 fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige (L 20) er at samle reglerne om udpankning, lønindeholdelse og eftergivelse i én lov.

Bestemmelserne i § 16, stk. 4 og 5, foreslås ophævet som led i samlingen af reglerne om inddrivelse af gæld til det offentlige, herunder om eftergivelse af gæld, i én lov.

Til nr. 23

Ændringsforslaget er af redaktionel karakter.

Til nr. 24

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

Ad nr. 01

Forslaget er en konsekvens af, at § 48, stk. 7, er foreslået ophævet.

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

Ad nr. 02

Efter de gældende regler i § 82, stk. 3, 4. og 5. pkt., foretager kommunalbestyrelsen i den kommune, hvori ejendommen er beliggende, inddrivelse af forfaldne bidrag og renter til Landsbyggefonden. Inddrivelsen sker efter de regler, der gælder for opkrævning af den kommunale indkomstskat. Inddrivelsen sker med tillæg af et gebyr, der tilfalder kommunen, og hvis størrelse fastsættes af velfærdsministeren. Som følge af det fremsatte forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige foreslås bestemmelserne ophævet.

Af *skatteministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

Ad nr. 03

Forslaget er en konsekvens af nr. 02.

Til nr. 25

Forslaget er en konsekvens af, at § 156, stk. 5, er foreslået ophævet.

Til nr. 26

Forslagene er konsekvenser af, at § 176 er foreslået ophævet.

Til nr. 27

Ændringsforslaget er af redaktionel karakter.

Til nr. 28

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 29

Tvangsadministrationslovens § 9, stk. 2, 2. pkt., indeholder en instruktion om, at administrator af en tvangsadministreret privat udlejningsejendom skal sørge for, at et beløb, der svarer til et positivt indestående på ejendommens vedligeholdelseskonto efter § 18 lov om midlertidig regulering af boligforholdene, bliver inddrevet ved overgivelse til restanceinddrivelsesmyndigheden.

Det foreslås, at denne bestemmelse opretholdes.

Til nr. 30

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Til nr. 31

Det er i L 21 foreslået, at § 374, stk. 3 og 4, ophæves. Det er rettelig § 374, stk. 4 og 5, der skal foreslås ophævet.

Til nr. 32

Det er en teknisk ændring, der ikke ændrer i materielle forhold.

Torsten Schack Pedersen V Karsten Lauritzen V Peter Christensen V Jacob Jensen V Mikkel Dencker DF Pia Adelsteen DF

Mike Legarth KF Charlotte Dyremose KF Anders Samuelson LA nfm. Nick Hækkerup S John Dyrby Paulsen S Klaus Hækkerup

S René Skau Björnsson S Anne-Marie Meldgaard S Hanne Agersnap SF Niels Helveg Petersen RV fmd. Frank Aaen EL

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning			
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 20

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsskema og høringssvar, fra skatteministeren
2	Kopi af SAU alm. del – spm. 4 om at redegøre for betydningen af lovforslag nr. L 20 for inddrivelse af afsoningsomkostninger og sagsomkostninger i straffesager
3	Meddelelse vedrørende teknisk gennemgang den 6. november 2008
4	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Fastsat tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Kopi af alm. del – svar på spm. 4 vedrørende betydningen af lovforslag nr. L 20 for inddrivelse af afsoningsomkostninger og sagsomkostninger i straffesager
7	Power Point-præsentation anvendt af Skatteministeriet under teknisk gennemgang af lovforslaget den 6. november 2008
8	Høringssvar og høringsskema, fra skatteministeren
9	Ændringsforslag, fra skatteministeren
10	1. udkast til betænkning
11	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 20

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om at sende lovforslaget i høring hos Undervisningsministeriet, SU-styrelsen, SU-rådet, studievejledningen, de uddannelsessøgendes organisationer og de faglige organisationer, der organiserer de færdiguddannede, både hovedorganisationerne LO, FTF og AC og flere af de store forbund, bl.a. DM, DJØF, IDA og GL, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvor mange der har fået hel eller delvis eftergivelse af studiegæld, der alene var statslån, i de sidste 5 år, opgjort år for år og med angivelse af størrelsen af de eftergivne beløb, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om at redegøre for de 131 personer, der stadig modtager et tilskud til tilbagebetalingen på i gennemsnit 15.000 kr. årligt, i forhold til muligheden for eftergivelse af denne gæld, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvor store omkostningerne ved at opretholde ordningen er, til skatteministeren, og ministerens svar herpå

- 5 Spm., om man juridisk vil kunne kræve, at de sidste 131 statsgaranterede banklån, der stadig administreres i et pengeinstitut og modtager tilskud, overgår til Økonomistyrelsen, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om at komme med en opgørelse over de ca. 10.500 personer, der ifølge lovforslagets bemærkninger stadig har statsgaranterede banklån, opgjort efter, hvor store lånene er og hvor mange der opfylder den tidsmæssige betingelse for at søge eftergivelse af studiegælden m.v., til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om, hvor stor en del af det beløb, der stadig skyldes på de statsgaranterede banklån, ministeren skønner vil kunne inddrives, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om en redegørelse for udviklingen i statslån over de sidste 10 år, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm. om at bekræfte, at myndighederne, efter at de nye regler om inddrivelse trådte i kraft den 1. november 2005, gik ind og ændrede de frivillige aftaler omkring tilbagebetaling af misligholdt studiegæld, så mange ikke længere kunne nøjes med at betale 15 pct. af deres indkomst over dagpengemaximum, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm., om ministeren har inddraget SU-forligskredsen i drøftelser om afskaffelse af de særlige regler for eftergivelse af studiegæld, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om at redegøre for konsekvenserne af forslaget om at gå over til at anvende den aktuelle bruttoindkomst i stedet for nettoindkomsten ved fastsættelsen af indeholdelsesprocenten, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om at bekræfte, at ændringen fra nettoindkomst til bruttoindkomst ikke ændrer på, at hovedreglen fortsat vil være, at der ikke kan foretages lønindeholdelse hos kontanthjælpsmodtagere, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om, hvilke initiativer ministeren vil tage for at sikre, at sagsbehandlere såvel i det kommunale system som i sundhedsvæsenet, særlig psykiatrien, og i staten, f.eks. i Kriminalforsorgen og ved fogedretterne, bliver bekendt med de regler, der trådte i kraft i 2005, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvilke initiativer ministeren vil tage for at udbrede kendskabet til Inddrivelsesvejledningen, så den bliver lige så kendt som Ligningsvejledningen, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvorfor der efter forslaget i almindelighed ikke kan ske eftergivelse, hvis en ikke uvæsentlig gæld er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om lovforslagets konsekvenser for personer med studiegæld, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om at redegøre for udviklingen i antal årsværk i SKAT, der beskæftiger sig med inddrivelse af restancer, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om at redegøre for udviklingen i restancerne for de seneste år fordelt på restancearter, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om at redegøre for, i hvilket omfang husstandens indkomst vil have betydning for muligheden for eftergivelse efter henholdsvis de generelle regler for eftergivelse og efter den særlige regel i § 13, stk. 6, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om at redegøre for, i hvilket omfang den særlige regel i § 13, stk. 6 forventes at blive anvendt, herunder i hvilket omfang den kan anvendes i situationer, hvor folk over en længere periode går ind og ud af arbejdsmarkedet, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm., om den foreslåede § 13, stk. 6, vil kunne anvendes i situationer, hvor skyldneren selv opfylder betingelserne for at få eftergivelse, men hvor ægtefælle/samlever nægter at udlevere oplysninger til brug for sagen, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm., om den foreslåede § 13, stk. 6, vil blive brugt lempeligt i forhold til studiegældssager, så et væsentligt moment ved afgørelsen vil være, at skyldneren ville have kunnet få eftergivelse efter reglerne for eftergivelse af studiegæld, hvis de stadig var gældende, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm., om det foreslåede § 13, stk. 6, vil kunne anvendes, hvis en skyldner har formue i form af friværdis i boligen og af den grund er udelukket fra gældssanering og eftergivelse efter de almindelige regler, men ellers opfylder betingelserne for eftergivelse m.v., til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm., om det foreslåede § 13, stk. 6, vil kunne anvendes i situationer, hvor skyldneren og/eller dennes ægtefælle/samlever ikke opfylder betingelserne for almindelig eftergivelse om at være i fast arbejde eller være pensioneret m.v., til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om at oplyse, hvilke uddannelsesmæssige kompetencer der kræves af de medarbejdere, der skal foretage vurderingen efter den foreslåede § 13, stk. 6, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om at oplyse, om det vil indgå som et særligt moment i vurderingen af eftergivelse efter § 13, stk. 6, at skyldneren opfylder de øvrige betingelser for at få eftergivelse efter de almindelige regler m.v., jf. besvarelsen af L 20 – spm. 20 og 24, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om at oplyse, om det vil indgå som et særligt moment i vurderingen af eftergivelse efter § 13, stk. 6, at skyldneren opfylder betingelserne for at få eftergivelse efter de almindelige regler, men ikke kan få dette, fordi hans ægtefælle/samlever nægter at udlevere oplysninger til brug for sagen, jf. besvarelsen af L 20 – spm. 21, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om at oplyse, om det vil indgå som et særligt moment i vurderingen af eftergivelse efter § 13, stk. 6, at der er tale om studiegæld og der er gået mere end 15 år siden ansøgeren afsluttede sit studie m.v., jf. de nye høringsvar, til skatteministeren, og ministerens svar herpå

- 29 Spm. om at bekræfte, at ministerens svar på L 20 – spm. 15 skal forstås således, at gæld pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold vil kunne eftergives efter § 13 stk. 6, samt redegøre for, hvilke situationer der i givet fald kan være tale om, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm., om ministeren vurderer, at antallet af studerende, der får eftergivet studiegæld, vil blive større eller mindre ved indførelsen af de nye regler, til skatteministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over bilag vedrørende L 21

Bilagsnr.	Titel
1	Meddelelse vedrørende høringssvar og høringsskema
2	Henvendelse af 13/10-08 fra Bendt Berg, Birkerød
3	Meddelelse vedrørende teknisk gennemgang den 6. november 2008
4	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Kopi af SAU alm. del, bilag 183 (2007-08, 2. samling) om vurdering af forsøgsordningen om eftergivelse af gæld til det offentlige for socialt udsatte grupper
6	Fastsat tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
7	Ændringsforslag, fra skatteministeren
8	Skatteministerens kommentar til henvendelse af 13/10-08 fra Bendt Berg, Birkerød
9	1. udkast til betænkning
10	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 21

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om at se på muligheden for at indføre rådgivning i forbindelse med lempelsen af reglerne omkring forsøgsordningen med eftergivelse af offentlig gæld for socialt udsatte grupper, til skatteministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om at overveje at ændre forsøgsordningen med eftergivelse af offentlig gæld for socialt udsatte grupper, til skatteministeren, og ministerens svar herpå

Bilag 2

Nogle af udvalgets spørgsmål til skatteministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 12-14, 16, 22, 26, 29 og 30 vedrørende L 20 og skatteministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 12:

Ministeren bedes bekræfte, at ændringen fra nettoindkomst til bruttoindkomst ikke ændrer på, at hovedreglen fortsat vil være, at der ikke kan foretages lønindeholdelse hos kontanthjælpsmodtagere.

Svar:

Beregningsgrundlaget for lønindeholdelse ændres ikke fra nettoindkomst til bruttoindkomst, jf. svar på spørgsmål 11. Hovedreglen vil fortsat være, at der ikke foretages lønindeholdelse hos kontanthjælpsmodtagere. Der er således ingen planer om at ændre inddrivelsesbekendtgørelsens § 12, der oplister de A-indkomster, der ikke kan foretages lønindeholdelse i.

Spørgsmål 13:

Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre, at sagsbehandlere såvel i det kommunale system som i sundhedsvæsenet, særlig psykiatrien, og i staten, f.eks. i Kriminalforsorgen og ved fogedretterne, bliver bekendt med de regler, der trådte i kraft i 2005, og de ændringer, der følger af dette lovforslag, særligt om at der normalt ikke kan foretages lønindeholdelse i kontanthjælp og mulighederne for eftergivelse?

Svar:

Jeg lægger til grund, at de omhandlede myndigheder er bekendt med de regler, der trådte i kraft i 2005. Det bemærkes, at det i bekendtgørelse nr. 420 af 21. maj 2008 § 12, er fastsat hvilke A-indkomster, herunder kontanthjælp, der ikke kan foretages lønindeholdelse i. Denne ændring af bekendtgørelsen skete i forbindelse med, at lønindeholdelse fra 1. juni 2008 sker via skattekortet. Jeg vil bede SKAT om at undersøge, om der er behov for yderligere information af de i spørgsmålet nævnte myndigheder.

Spørgsmål 14:

Hvilke initiativer vil ministeren tage for at udbrede kendskabet til Inddrivelsesvejledningen, så den bliver lige så kendt som Ligningsvejledningen?

Svar:

Inddrivelsesvejledningen findes på SKATs hjemmeside og er tilgængelig for alle.

Jeg vil imidlertid godt sammen med SKAT og Velfærdsministeriet se på, om der er behov for yderligere information om inddrivelsesreglerne, herunder særligt mulighederne for at få eftergivelse.

Spørgsmål 16:

Ministeren bedes redegøre for konsekvenserne af lovforslaget for personer med studiegæld, dels personer med statsgaranterede banklån, dels personer med statslån, herunder om det vil blive vanskeligere at få eftergivet studiegælden.

Svar:

Konsekvenserne af lovforslaget for personer med statsgaranterede banklån er, at de ikke længere vil kunne få tilskud til tilbagebetalingen af deres studiegæld eller eftergivelse efter særlige eftergivelsesregler. For personer med statslån vil det betyde,

at de ikke vil kunne få statslånene eftergivet efter særlige regler for studiegæld. Både personer med statsgaranterede studielån og personer med statslån vil imidlertid kunne søge eftergivelse efter de generelle regler om eftergivelse, ligesom der er mulighed for, at studiegæld kan afskrives efter forslagens regler herom.

Med forslaget sker der en udvidelse af de nuværende generelle regler om eftergivelse. Der bliver således mulighed for eftergivelse, når særlige forhold taler for det. Desuden bliver der mulighed for, at SKAT af egen drift kan afskrive gæld, der ikke kan inddrives.

Det er selvfølgelig ikke meningen, at der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en vurdering af, om der ville kunne have været bevilget eftergivelse efter de tidligere regler, for så ville der ikke være nogen forenkling. De særlige regler om eftergivelse af studiegæld er i visse tilfælde utilstrækkelige til at dække et reelt eftergivelsesbehov. Det råder vi bod på med udvidelsen af eftergivelsesreglerne i forslagens § 13, stk. 6. Samlet set er det vurderingen, at de harmoniserede regler er en forbedring af mulighederne for at få gæld eftergivet eller afskrevet.

Spørgsmål 22:

Vil den foreslåede § 13, stk. 6, blive brugt lempeligt i forhold til studiegældssager, så et væsentligt moment ved afgørelsen vil være, at skyldneren ville have kunnet få eftergivelse efter reglerne for eftergivelse af studiegæld, hvis de stadig var gældende?

Svar:

Formålet med harmoniseringen af eftergivelsesreglerne er, at der som udgangspunkt skal gælde samme regler for alle typer af gæld.

Det vil derfor ikke indgå i en vurdering om eftergivelse efter § 13, stk. 6, om skyldner ville kunne have fået bevilget eftergivelse efter reglerne om eftergivelse af studiegæld, hvis reglerne fortsat havde været gældende. Så ville der jo ikke være noget formål med at opheve reglerne.

Forhold som gældens beskaffenhed og omstændighederne ved dens tilblivelse sammenholdt med skyldnerens situation vil imidlertid indgå i vurderingen efter § 13, stk. 6.

Statsgaranterede studielån har ikke kunnet optages siden 1993. Dvs., at de statsgaranterede studielån, der fortsat ikke er tilbagebetalt, er stiftet for 15 eller flere år siden. Skyldnere kan søge om eftergivelse af studiegælden 9 år efter uddannelsens afslutning – hvis skyldner modtager førtidspension eller har nedsat erhvervsevne, kan der søges om eftergivelse, selvom 9-års kravet ikke er opfyldt.

På trods heraf er der fortsat mere end 9.000 personer, der fortsat har gæld i form af statsgaranterede studielån.

Reglerne om eftergivelse af studiegæld, der blev indført i 1987, var målrettet situationen på det tidspunkt og har tilgodeset et behov for støtte som følge af det høje renteniveau, der var i 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne.

I 2007 var der 777 personer, der fik studiegæld eftergivet, heraf var der 366 personer, der havde statsgaranterede studielån.

Tallene indikerer, at der for denne persongruppe er et større eftergivelsesbehov end de nuværende eftergivelsesregler rækker til. For 2 år siden lempede vi reglerne om eftergivelse af studiegæld ved at nedsætte 12-års fristen for indgivelse af ansøgning om eftergivelse til 9 år, og begrænsningerne i adgangen til genoptagelse af tidligere afgørelser om eftergivelse blev fjernet.

Imidlertid har disse lempelser ikke resulteret i, at antallet af eftergivelser er steget.

Det er vurderingen, at den nye regel i forslagens § 13, stk. 6, i højere grad end de nuværende regler, vil kunne imødekomme det eftergivelsesbehov, der antages fortsat at være for det – set i forhold til det samlede antal studielåntagere – relativt begrænsede antal skyldnere, der har statsgaranterede studielån.

Reglerne om eftergivelse af studiegæld omfatter også SU-lån (statslån). Imidlertid var ordningen ikke målrettet denne type lån. SU-lån gives på lempelige vilkår, og langt de fleste låntagere er da også i stand til at tilbagebetale disse lån. Der er derfor ikke behov for at opretholde særlige regler for denne låntype, der i øvrigt også vil kunne eftergives efter forslagens § 13, stk. 6, i det omfang sociale eller andre forhold i særlig grad taler for eftergivelse.

Spørgsmål 26:

I forlængelse af ministerens besvarelser af 14. november 2008 af L 20 - spørgsmål 20 og 24 bedes ministeren oplyse, om det vil indgå som et særligt moment i vurderingen af eftergivelse efter § 13, stk. 6, at skyldneren opfylder de øvrige betingelser for at få eftergivelse efter de almindelige regler, men ikke kan få dette, fordi han selv og/eller hans ægtefælle/samlever ikke har fast fuldtidsarbejde eller er pensioneret og derfor ikke er i en stabil situation, men f.eks. er håndværker, der har sæsonarbejde, er forsker der kun har tidsbegrænsede projektansættelser, er kunstner der kun har engagementer ind imellem, eller hvor skyldner selv er i fast arbejde eller pensioneret, men hvor en ægtefælle/samlever, der intet har med gældens opståen at gøre, er studerende.

Svar:

Afgørelser efter § 13, stk. 6, vil altid bero på en konkret vurdering af forholdene i sagen. Det vil normalt ikke i sig selv være et socialt forhold eller andet forhold, der i særlig grad taler for eftergivelse, at skyldner og/eller dennes ægtefælle/samlever ikke har fast fuldtidsarbejde eller ikke er pensioneret, er sæsonarbejdere, forskere eller kunstnere og ikke er i en stabil situation. Omvendt vil det ikke være en hindring for eftergivelse, at skyldners og/eller dennes ægtefælles/samlevers forhold er uafklarede, hvis der i øvrigt er forhold, der i særlig grad taler for eftergivelse.

Ved eftergivelse efter de generelle regler i forslagens § 13, stk. 1-5, er udgangspunktet, at det er husstandens indkomstforhold, der lægges vægt på ved afgørelse af en ansøgning om eftergivelse. Dette princip kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om gæld, der i al væsentlighed er pådraget for samlivet er påbegyndt. Hvis ægtefællen/samleveren intet har med gældens opståen at gøre, vil der normalt heller ikke ved afgørelser efter § 13, stk. 6 blive lagt vægt på ægtefællens/samleverens indtægtsforhold.

Spørgsmål 29:

Ministeren bedes bekræfte, at ministerens besvarelse af 7. november 2008 af L 20 - spørgsmål 15 skal forstås således, at gæld pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold vil kunne eftergives efter § 13, stk. 6, samt redegøre for, hvilke situationer der i givet fald kan være tale om.

Svar:

Den foreslåede § 13, stk. 6, giver mulighed for efter en konkret vurdering at eftergive gæld pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold, uanset om den fylder en væsentlig del af den samlede gæld.

Afgørelser efter § 13, stk. 6, vil altid bero på en konkret vurdering af forholdene i sagen. Bestemmelsen, der er en videreførelse af den restriktive regel i opkrævningslovens § 15, stk. 6, skal anvendes i et videre omfang end før, dog med et hensyn til retsfølelsen således at der ved vurderingen lægges vægt på forholdets grovhed, og den tid, der er forløbet, siden det strafbare forhold blev begået, samt hensynet til skyldneren.

I bemærkninger til nærværende lovforslag (almindelige bemærkninger 3.6.2.1) nævnes eksempler på, hvad et særligt forhold som begrundelse for eftergivelse kan være, f.eks.;

- situationer, hvor det, selvom der ikke foreligger økonomisk trang på grund af sociale forhold eller andre særlige forhold, vil være urimeligt at give afslag på en ansøgning om eftergivelse og dermed opretholde skyldforholdet,
- at gældens beskaffenhed eller omstændighederne ved dens tilblivelse sammenholdt med skyldnerens situation medfører, at skyldneren vil kunne opnå en væsentlig varig forbedring af sin situation,
- situationer, hvor det vurderes, at gælden til det offentlige er en betydelig barriere for at opnå varig tilknytning til arbejdsmarkedet og
- at skyldneren ikke inden for de nærmeste år er i stand til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser, men ved tilvejebringelse af midler fra 3. mand bliver i stand til at betale en betydelig del af gælden, hvorved han kan opnå en varig forbedring af sine økonomiske forhold.

Spørgsmål 30:

Vurderer ministeren, at antallet af studerende, der får eftergivet studiegæld, vil blive større eller mindre ved indførelsen af de nye regler?

Svar:

Jeg går ud fra, at der menes tidligere studerende. Som det fremgår af mit svar på spørgsmål 22, indikerer antallet af personer, der fortsat har statsgaranterede studielån sammenholdt med hvor mange, der får eftergivelse, at der for denne persongruppe er et større eftergivelsesbehov, end de nuværende eftergivelsesregler rækker til.

Det er vurderingen, at den nye regel i forslaget § 13, stk. 6, i højere grad end de nuværende regler, vil kunne imødekomme det eftergivelsesbehov, der antages fortsat at være for det – set i forhold til det samlede antal studielåntagere – relativt begrænsede antal skyldnere, der har statsgaranterede studielån.

Ved ophævelse af reglerne om eftergivelse af studiegæld fjernes kravet om, at ansøgning om eftergivelse først kan behandles 9 år efter, at uddannelsen er afsluttet, og kravet om en 15-årig tilbagebetalingsperiode. Det vil indebære, at det bliver muligt på et tidligere tidspunkt end det er tilfældet med de gældende regler, at finde en eftergivelsesløsning for de personer, der opfylder betingelserne for eftergivelse.

Det er derfor vurderingen, at der vil være flere, der får eftergivet studiegæld efter den nye regel i forslaget § 13, stk. 6, end efter de særlige regler om eftergivelse af studiegæld, der foreslås ophævet.

2008/1 ÆF2 20

Offentliggørelsesdato: 13-12-2008

Folketinget

Den fulde tekst

Ændringsforslag stillet den 8. december 2008 uden for betænkningen

Ændringsforslag

til 2. behandling af

Forslag til lov om inddrivelse af gæld til det offentlige

[af skatteministeren (Kristian Jensen)]

Til § 12

Af skatteministeren:

7) I stk. 1 ændres »hans« til: »den skattepligtiges«.

[Ændring af en kønsspecifik betegnelse til en neutral betegnelse]

Bemærkninger

Til nr. 7

Bestemmelsen i § 12, stk. 1, der uændret er overført fra kildeskattelovens § 72, stk. 2, indeholder en kønsspecifik angivelse, der foreslås ændret til en neutral angivelse.

LOV nr 572 af 06/06/2007 Gældende

Offentliggørelsesdato: 07-06-2007

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 1027 af 21/08/2007
- LBK nr 1261 af 23/10/2007
- LBK nr 1410 af 07/12/2007

Den fulde tekst

Lov om ændring af konkurrenceloven, retsplejeloven, lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren og lov om Klagenævnet for Udbud

(Styrket indsats mod karteller, forbedrede kontrol- og efterforskningsinstrumenter og mere konkurrence om offentlige ydelser)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 8. august 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 11 a indsættes som stk. 7:

»Stk. 7. Konkurrencerådet kan undlade at behandle en sag efter stk. 1-6, hvis den pågældende støtteordning kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.«

2. Efter § 11 a indsættes i kapitel 3 a:

»§ 11 b. Konkurrencerådet kan undersøge, hvorvidt en offentlig myndighed tilbyder private leverandører af ydelser omfattet af frit valg en afregningspris, der er fastsat i overensstemmelse med regler fastsat i anden lovgivning om frit valg, jf. stk. 5.

Stk. 2. Hvis den i stk. 1 nævnte afregningspris er lavere eller skønnes lavere end den pris, som den offentlige myndighed skulle have anvendt efter de pågældende regler for frit valg, kan Konkurrencerådet udstede påbud til den offentlige myndighed om, at den offentlige myndighed skal

- 1) ophøre med at beregne og fastsætte afregningspriser, der er i strid med reglerne for frit valg,
- 2) anvende bestemte beregningsgrundlag, beregningsmetoder eller afregningspriser over for private leverandører af ydelser omfattet af frit valg og
- 3) efterbetale et beløb til private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, der svarer til forskellen mellem den afregningspris, som myndigheden har anvendt, og den afregningspris, som myndigheden burde have anvendt, jf. nr. 1.

Stk. 3. Medmindre andet fremgår af reglerne for den pågældende frit valg-ordning, kan påbud om efterbetaling ikke angå betalinger, som ligger mere end 1 år forud for den dag, hvor Konkurrencestyrelsen påbegyndte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan undlade at behandle en sag efter stk. 1-3, hvis den pågældende ordning kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter efter forhandling med vedkommende minister regler om, hvilke ordninger om frit valg der er omfattet af Konkurrencerådets kompetence.«

3. I § 13, stk. 1, ændres »§ 18, stk. 7, 2. pkt.« til: »§ 18, stk. 8, 2. pkt.«**4. § 15 affattes således:**

»§ 15. Konkurrencerådet består af en formand og 17 medlemmer. Formanden og medlemmerne udnævnes af økonomi- og erhvervsministeren for en periode på op til 4 år. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold. Formanden og otte af rådets medlemmer skal være uafhængige af erhvervs- og forbrugerinteresser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed. Efter økonomi- og erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævnes syv medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, et medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og et medlem med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening). Rådets medlemmer udnævnes på baggrund af deres personlige og faglige kvalifikationer, og de skal fungere uafhængigt i deres virke.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren udpeger faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

Stk. 3. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om indstilling og udnævnelse af Konkurrencerådets medlemmer og om indstilling og udpegning af faste stedfortrædere for disse.«

5. I § 16 og § 16 a, stk. 1, ændres »§ 23 a, stk. 1« til: »§ 24, stk. 1«.

6. § 18, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»I forbindelse med en kontrolundersøgelse kan Konkurrencestyrelsen forlange mundtlige forklaringer og forlange, at personer, der er omfattet af kontrolundersøgelsen, viser indholdet af deres lommer, tasker og lign., med henblik på, at Konkurrencestyrelsen kan gøre sig bekendt med og eventuelt tage kopi af dette.«

7. § 18, stk. 4-8, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Konkurrencestyrelsen kan tage identiske elektroniske kopier (spejlinger) af dataindholdet af elektroniske medier, der er omfattet af kontrolundersøgelsen, og kan medtage det kopierede materiale med henblik på efterfølgende at gennemgå dette. Det spejlede materiale skal forsegles, når styrelsen forlader virksomhedens eller sammenslutningens lokaliteter. Den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, kan kræve, at denne selv eller en af denne udpeget repræsentant skal være til stede, når forseglingen brydes, og ved styrelsens gennemgang af det spejlede materiale. Konkurrencestyrelsen har pligt til senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen at give et sæt kopier af de oplysninger, som styrelsen måtte have taget fra det spejlede materiale, til den, der er genstand for kontrolundersøgelsen. Når gennemgangen af det spejlede materiale er gennemført, skal det spejlede materiale opbevares i forseglede stand. Det spejlede materiale skal slettes, hvis styrelsen vurderer, at materialet ikke indeholder beviser for en overtrædelse af konkurrencereglerne. Beslutter styrelsen at gå videre med sagen, skal det spejlede materiale slettes, når sagen er endeligt afgjort.

Stk. 5. Hvis virksomhedens eller sammenslutningens forhold gør, at det ikke er muligt for Konkurrencestyrelsen samme dag, som kontrolundersøgelsen foretages, at få adgang til eller tage kopi af oplysningerne, jf. stk. 1, 2 og 4, kan styrelsen forsegle de relevante forretningslokaler og oplysninger i op til tre hverdage herefter.

Stk. 6. Under samme betingelser som i stk. 5 kan Konkurrencestyrelsen medtage de oplysninger eller det medium, hvorpå oplysningerne befinder sig, med henblik på kopiering. Det materiale, som Konkurrencestyrelsen har taget med, skal sammen med et sæt kopier af de oplysninger, som styrelsen har taget til brug for en nærmere gennemgang, tilbageleveres til virksomheden eller sammenslutningen senest tre hverdage efter kontrolundersøgelsen.

Stk. 7. Fristerne i stk. 4, 5 og 6 kan i særlige tilfælde forlænges.

Stk. 8. Politiet yder bistand ved udøvelsen af beføjelserne efter stk. 1, 2 og 4-6. Økonomi- og erhvervsministeren kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 9. Konkurrencestyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser for at yde bistand til Europa-Kommissionen og andre konkurrencemyndigheder i Den Europæiske Union i forbindelse med disse myndigheders anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82. Reglerne i stk. 1-8 finder tilsvarende anvendelse.«

8. § 19, stk. 1, affattes således:

»Afgørelser truffet efter § 2, stk. 1, § 3, 1. pkt., § 5, stk. 1, § 6, stk. 1, § 7, stk. 1-3, § 8, stk. 2, 1. pkt., stk. 3, 2. pkt., og stk. 4 og 6, § 9, stk. 1, § 10, stk. 2, § 10 a, stk. 1 og 6, § 11, stk. 1, 2 og 5, § 11 a, stk. 1 og stk. 6, 1. pkt., § 11 b, stk. 2, § 12 a, stk. 5, § 12 b, stk. 1, § 12 c, stk. 1-3 og 6, § 12 d, stk. 3, 1. pkt., § 12 e, stk. 1 og 3, § 12 f, § 12 g, § 13, stk. 4, § 16, § 16 a, stk. 2 og 3, § 24, stk. 2, jf. stk. 1, og § 27, stk. 4, 2. pkt., kan påklages til Konkurrenceankenævnet.«

9. Kapitel 8 og 9 affattes således:

»Kapitel 8

Bestemmelser om straf og straflempe

§ 22. Økonomi- og erhvervsministeren eller den, som ministeren bemyndiger hertil, kan pålægge daglige eller ugentlige tvangsbøder til den, der undlader at

- 1) give de oplysninger, som Konkurrencerådet kan kræve efter denne lov,
- 2) efterkomme et vilkår eller et påbud meddelt efter denne lov eller
- 3) efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende, jf. § 16 a, stk. 1.

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 23. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt,

- 1) overtræder § 6, stk. 1,
- 2) overtræder eller undlader at efterkomme et vilkår meddelt i henhold til § 8, stk. 3, 2. pkt., eller stk. 4, 2. pkt.,
- 3) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 10 a, stk. 1 eller stk. 6,
- 4) overtræder § 11, stk. 1,
- 5) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 11 a, stk. 1, eller § 11 b, stk. 2,
- 6) undlader at anmelde en fusion i henhold til § 12 b, stk. 1,
- 7) gennemfører en fusion på trods af et forbud herimod i henhold til § 12 c, stk. 2, overtræder forbuddet mod gennemførelse af en fusion inden godkendelse heraf i henhold til § 12 c, stk. 5, 1. pkt., overtræder eller undlader at efterkomme et vilkår eller påbud efter § 12 c, stk. 6, eller § 12 e, stk. 1 eller stk. 3, eller overtræder eller undlader at efterkomme et påbud meddelt i henhold til § 12 g,
- 8) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 16,
- 9) overtræder eller undlader at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende efter § 16 a, stk. 1,
- 10) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 16 a, stk. 2,
- 11) undlader at efterkomme krav efter § 17,
- 12) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencestyrelsen, Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet eller fortier forhold af betydning for den sag, hvortil oplysningerne indhentes, eller
- 13) overtræder EF-traktatens artikel 81, stk. 1, eller artikel 82, jf. § 24, stk. 1.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse fra det tidspunkt, hvor en aftale m.v. er anmeldt til Konkurrencerådet efter § 8, stk. 2 eller stk. 4, og indtil rådet har meddelt sin afgørelse efter § 8, stk. 2, stk. 4 eller stk. 5.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5. Ved udmåling af straf efter stk. 1 og 2 skal der ved fastsættelse af bødens størrelse ud over de almindelige regler i straffelovens kapitel 10 tages hensyn til den juridiske persons omsætning det seneste år forud for domsafsigelsen eller udstedelsen af et bødeforelæg.

Stk. 4. Forældelsesfrist for strafansvar er 5 år.

§ 23 a. Den, der handler i strid med § 6 eller EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved at indgå en kartelaftale, opnår efter ansøgning tiltalefrafald for den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet, hvis ansøgeren som den første henvender sig til myndighederne og fremlægger oplysninger om et kartel, som myndighederne ikke var i besiddelse af på ansøgningstidspunktet, og som,

- 1) inden myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende det pågældende forhold, giver myndighederne konkret anledning til at iværksætte en kontrolundersøgelse eller en ransagning eller indgive politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold eller,
- 2) efter at myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende det pågældende forhold, sætter myndighederne i stand til at konstatere en overtrædelse i form af et kartel.

Stk. 2. Tiltalefrafald kan kun opnås, såfremt ansøgeren

- 1) samarbejder med myndighederne under hele behandlingen af sagen,
- 2) senest ved indgivelse af ansøgningen bringer sin deltagelse i kartellet til ophør og
- 3) ikke har tvunget andre til at deltage i kartellet.

Stk. 3. Opfylder en ansøgning om tiltalefrafald ikke de i stk. 1, nr. 1 eller nr. 2, nævnte betingelser, betragtes ansøgningen som en ansøgning om strafnedsættelse, jf. stk. 4.

Stk. 4. Den, der handler i strid med § 6 eller EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved at indgå en kartelaftale, opnår nedsættelse af den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet, hvis ansøgeren

- 1) fremlægger oplysninger vedrørende kartellet, som repræsenterer en betydelig merværdi i forhold til de oplysninger, som myndighederne er i besiddelse af, og
- 2) opfylder de i stk. 2 angivne betingelser.

Stk. 5. Strafnedsættelsen for den første ansøger, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør 50 pct. af den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet. For den anden ansøger, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør strafnedsættelsen 30 pct. For efterfølgende ansøgere, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør strafnedsættelsen op til 20 pct.

Stk. 6. Ansøgninger om tiltalefrafald eller strafnedsættelse indgives til Konkurrencestyrelsen. I sager, hvor personer eller virksomheder er sigtede, eller hvor Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet har indledt en strafferetlig efterforskning af en formodet overtrædelse i form af et kartel, kan ansøgning om straflempe tillige indgives til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Stk. 7. En ansøgning efter stk. 6 behandles efter følgende procedure:

- 1) Den myndighed, der modtager ansøgningen, jf. stk. 6, kvitterer for modtagelsen heraf.
- 2) Den kompetente myndighed, jf. stk. 8, afgiver et foreløbigt tilsagn, der indeholder oplysninger om, hvorvidt betingelserne i stk. 1 eller stk. 4 er opfyldt, og om, hvorvidt der på dette tidspunkt er grundlag for at meddele afslag på ansøgningen, fordi betingelserne i stk. 2 ikke skønnes at være opfyldt.
- 3) Når sagens oplysning og vurdering er endeligt gennemført, meddeler den kompetente myndighed, jf. stk. 9, om ansøgeren opfylder betingelserne i stk. 2, og meddeler i bekræftende fald tiltalefrafald eller strafnedsættelse i overensstemmelse med det foreløbige tilsagn, som ansøgeren har fået efter nr. 2.

Stk. 8. Et foreløbigt tilsagn afgives af den myndighed, som har modtaget ansøgningen i overensstemmelse med stk. 6. Forinden myndigheden afgiver et foreløbigt tilsagn efter stk. 7, nr. 2, skal tilsagnet være drøftet mellem Konkurrencestyrelsen og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet. Et foreløbigt tilsagn om tiltalefrafald kan kun gives, hvis myndighederne er enige herom.

Stk. 9. Meddelelse om tiltalefrafald efter stk. 7, nr. 3, afgives af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet efter høring af Konkurrencestyrelsen. Meddelelse om strafnedsættelse efter stk. 7, nr. 3, afgives af den myndighed, der i den konkrete sag udsteder et administrativt bødeforelæg eller indbringer sagen for domstolene. Forinden en meddelelse om strafnedsættelse kan gives, skal den anden myndighed høres.

Stk. 10. Forskellige virksomheder kan ikke indgive fælles ansøgning om straflempe, medmindre ansøgerne er koncernforbundne og ansøgningen særskilt angiver, hvilke selskaber ansøgningen skal omfatte.

Stk. 11. En ansøgning fra en virksomhed eller en sammenslutning omfatter automatisk nuværende og tidligere bestyrelsesmedlemmer, ledende medarbejdere eller andre ansatte, forudsat at personerne individuelt opfylder betingelserne i stk. 2. Når sagens oplysning og vurdering er endeligt gennemført, meddeler den kompetente myndighed, jf. stk. 9, om personerne opfylder betingelserne i stk. 2, og meddeler i bekræftende fald tiltalefrafald eller strafnedsættelse i overensstemmelse med det foreløbige tilsagn, som virksomheden eller sammenslutningen har fået efter stk. 7, nr. 2.

§ 23 b. Konkurrencestyrelsen kan efter samtykke fra Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet i sager om overtrædelse af denne lov, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Stk. 2. Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 3. Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning.

Kapitel 9

EU-konkurrencereglerne

§ 24. Sager efter EF-traktatens artikel 81 og 82, herunder sager, hvor der sker parallel anvendelse af denne lovs §§ 6 og 11, kan behandles af de nationale konkurrencemyndigheder, når sagen har tilknytning til Danmark. Tilknytning til Danmark foreligger, når

aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning, samordnet praksis mellem virksomheder eller en virksomheds adfærd har skadelige virkninger på konkurrencen på det danske marked, eller når en virksomhed, der er beliggende i Danmark, er involveret i en aftale m.v., der har skadelige virkninger på konkurrencen inden for Den Europæiske Union.

Stk. 2. Bestemmelserne i denne lovs kapitel 5-8 finder i øvrigt anvendelse på udøvelse af Konkurrencerådets kompetence, jf. stk. 1, i det omfang forordninger og direktiver udstedt i medfør af EF-traktatens artikel 83 ikke er til hinder herfor.

Stk. 3. Den bistand, som ydes Europa-Kommissionen og andre medlemsstater i henhold til forordninger og direktiver udstedt i medfør af traktatens artikel 83, ydes af Konkurrencestyrelsen.«

§ 2

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 5. oktober 2006, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 395 af 30. april 2007, foretages følgende ændring:

1. I § 105 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Rigsadvokaten kan beskikke ansatte i Konkurrencestyrelsen til at varetage udførelsen af straffesager for byretterne i sager vedrørende konkurrenceloven.«

§ 3

I lov nr. 338 af 18. maj 2005 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter**«.

2. Overskriften til lovens *kapitel 1* ophæves, og i stedet indsættes:

»Afsnit I

Bygge- og anlægskontrakter

Kapitel 1

Anvendelsesområde«.

3. I § 1, *stk. 1* og 2, ændres »Loven« til: »Lovens afsnit I«.

4. I § 1, *stk. 2, nr. 1*, ændres »kommunale« til: »lokale«.

5. I § 1, *stk. 2, nr. 3*, og *stk. 3*, ændres »loven« til: »lovens afsnit I«.

6. I § 1, *stk. 4*, ændres »Lovens regler« til: »Reglerne i afsnit I«.

7. Efter § 15 indsættes som nyt afsnit:

»Afsnit II

Vare- og tjenesteydelseskontrakter

Kapitel 6 a

Anvendelsesområde

§ 15 a. Dette afsnit gælder for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på

- 1) offentlige vareindkøbskontrakter, hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5,
- 2) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II A såsom kontrakter om vedligeholdelse og reparation, landtransport, regnskab, revision og bogholderi, markeds- og opinionsundersøgelser m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5, og
- 3) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II B såsom kontrakter om hotel- og restaurationsvirksomhed, jernbanetransport, sundheds- og socialvæsen, undervisning og erhvervsuddannelse m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr.

Stk. 2. Dette afsnit gælder for statslige, regionale og lokale myndigheder og offentligretlige organer. Afsnittet gælder dog ikke, når kontrakten indgås til brug for virksomhed omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 3. Dette afsnit gælder ikke for de særlige kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets afsnit II, kapitel II, afdeling 3, eller for delkontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets artikel 9, stk. 5 a og b.

§ 15 b. I dette afsnit forstås ved:

- 1) Udbudsdirektivet:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.

2) Forsyningsvirksomhedsdirektivet:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester.

3) Offentlige vareindkøbskontrakter:

Kontrakter om køb, leasing og leje med eller uden forkøbsret af varer som defineret i udbudsdirektivet.

4) Offentlige tjenesteydelseskontrakter:

Kontrakter som defineret i udbudsdirektivet og i bilag II hertil.

5) Tærskelværdier:

De beløbsgrænser, som angiver, hvornår udbudsdirektivet finder anvendelse.

6) Offentligretlige organer:

Organer som defineret i udbudsdirektivet og bilag III hertil.

Annonceringspligt

§ 15 c. Forud for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på vare- og tjenesteydelseskontrakter omfattet af § 15 a skal en udbyder offentliggøre en annonce i pressen eller i et elektronisk medie.

Stk. 2. Annonceringspligten gælder ikke de tilfælde, der fremgår af udbudsdirektivets artikel 31.

Stk. 3. Annonceringspligten kan fraviges, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til offentlige interesser, hvor fortrolighed efter kontraktens særlige karakter er påkrævet.

Stk. 4. Annoncen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- 1) Beskrivelse af opgaven.
- 2) Kontaktoplysninger.
- 3) Frist for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 4) Adresse for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 5) Kriterier for tildeling af opgaven.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at annoncering skal ske i et særligt elektronisk medie.

Procedure og underretning

§ 15 d. Ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren skal udbyderen sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikkediskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Stk. 2. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere, der har afgivet et bud, om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere proceduren. Efter anmodning underretter udbyderen tilbudsgiverne om begrundelsen for at forkaste tilbuddet.«

8. Overskriften til lovens *kapitel 7* ophæves, og i stedet indsættes:

»Afsnit III

Klage og ikrafttræden m.v.

Kapitel 7

Klagemuligheder ved bygge- og anlægs- og vare- og tjenesteydelseskontrakter«.

§ 4

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret bl.a. ved § 15 i lov nr. 450 af 7. juni 2001 og senest ved § 36 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 1, *stk. 1*, affattes således:

»Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af

- 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og kontrakter inden for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov,
- 3) lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter eller
- 4) andre regler, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til Klagenævnet for Udbud.«

2. § 1, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Ved ordregivere forstås myndigheder, offentligretlige organer, forsyningsvirksomheder og andre udbydere omfattet af reglerne nævnt i *stk. 1*.«

3. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. Når en klager begærer opsættende virkning i en sag vedrørende udbud, hvor ordregiver er forpligtet til at undlade at indgå kontrakt i en vis periode (standstill), og klagen indgives inden for denne periode, underretter Klagenævnet ordregiver om, at kontrakten ikke må underskrives, før beslutning i henhold til § 6, *stk. 2*, er truffet.

Stk. 2. Klagenævnet skal inden udløbet af 10 arbejdsdage underrette ordregiver om sin beslutning i henhold til § 6, *stk. 2*. Denne frist regnes fra Klagenavnets afsendelse af underretning efter *stk. 1*.

Stk. 3. Underretning efter stk. 1 og 2 skal ske omgående og ved brug af hurtigst mulige kommunikationsmiddel.«

4. Efter § 8 indsættes:

»Konkurrencestyrelsens indhentning af oplysninger

§ 8 a. Konkurrencestyrelsen kan kræve alle oplysninger, som skønnes nødvendige til dens vurdering af, om reglerne nævnt i § 1, stk. 1, nr. 1-3, kan være overtrådt.

Stk. 2. Når Konkurrencestyrelsen i medfør af stk. 1 modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til offentlighedsloven og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.«

5. I § 12, *stk. 1*, indsættes efter »§ 6, stk. 1 eller 2,«: »eller § 6 a, stk. 1,«.

6. Efter § 12 indsættes:

»§ 12 a. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencestyrelsen eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag i henhold til § 8 a.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

7. Efter § 13 indsættes før overskriften »Ikrafttræden m.v.«:

»§ 13 a. Den, der undlader at give Konkurrencestyrelsen oplysninger i henhold til § 8 a, kan af Konkurrencestyrelsen pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder.

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 5

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

§ 6

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Christiansborg Slot, den 6. juni 2007

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Bendt Bendtsen

Den fulde tekst

L 152

Forslag til lov om ændring af konkurrenceloven, retsplejeloven, lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren og lov om Klagenævnet for Udbud. (Styrket indsats mod karteller, forbedrede kontrol- og efterforskningsinstrumenter og mere konkurrence om offentlige ydelser).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen (KF)).

Fremsat skr 7/2 07 Tillæg A 5017

Lovf som fremsat 7/2 07 Tillæg A 4960

1.beh 1/3 07 FF 4430

Betænkning 19/4 07 Tillæg B 837

2.beh 8/5 07 FF 6568

Lovf optrykt efter 2.beh 8/5 07

3.beh 10/5 07 FF 6723

Lovf som vedt 10/5 07 Tillæg C 617

Lov nr 572 af 6. juni 2007

Ordførere: (1.beh) Jacob Jensen (V), Jens Christian Lund (S), Colette L. Brix (DF), Per Ørum Jørgensen (KF), Poul Erik Christensen (RV), Poul Henrik Hedeboe (SF), Frank Aaen (EL).

Ministre: (1.beh) økonomi- og erhvervsministeren.

Efter 1.beh henvist til Erhvervsudvalget (ERU).

Efter 2.beh direkte overgang til 3.beh.

Lovforslaget indeholder et straffempelsesprogram. Ideen hermed er, at karteldeltagere kan undgå tiltale eller få deres straf sat ned ved at henvende sig til myndighederne med oplysninger, der kan bidrage til opklaring af kartellet. Herudover indføres nye efterforskningsinstrumenter for myndighederne. Konkurrencestyrelsen får således bl.a. adgang til at besigtige indholdet af lommer, tasker og lign., når styrelsen går på kontrolundersøgelse

Endvidere giver forslaget Konkurrencestyrelsen kompetence til at afslutte en sag ved udstedelse af et administrativt bødeforelæg, og ansatte i Konkurrencestyrelsen kan beskikkes af Rigsadvokaten til i byretterne at rejse og udføre tiltale i visse tilståelsessager om overtrædelse af konkurrenceloven.

Lovforslaget betyder også, at Konkurrencerådsmedlemmernes uafhængighed bliver præciseret.

En række elementer i forslaget sigter desuden mod at styrke konkurrencen om offentlige opgaver. Forslaget tillægger bl.a.

Konkurrencestyrelsen en klar kompetence til at indhente oplysninger om offentlige indkøb.

Afstemning:

Lovforslaget vedtaget med 107 stemmer (V, S, DF, KF, RV og Louise Frevert (UFG)) mod 14 (SF og EL)

2006/1 LF 152

Offentliggørelsesdato: 07-02-2007
Økonomi- og Erhvervsministeriet

[Vis mere...](#)

Sagsforløb 2006/1 LF 152

- Skriftlig fremsættelse af lovforslag
- Lovforslag som fremsat
- Udvalgsarbejde
- Betænkning over lovforslag
- Lovforslag som vedtaget
- Ændringslov

2006/1 LSF 152

Offentliggørelsesdato: 07-02-2007

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Fremsat den 7. februar 2007 af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen)

Forslag

til

Lov om ændring af konkurrenceloven, retsplejeloven, lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren og lov om Klagenævnet for Udbud

(Styrket indsats mod karteller, forbedrede kontrol- og efterforskningsinstrumenter og mere konkurrence om offentlige ydelser)

§ 1

I konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 8. august 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 11 a indsættes som stk. 7 :

»Stk. 7. Konkurrencerådet kan undlade at behandle en sag efter stk. 1-6, hvis den pågældende støtteordning kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.«

2. Efter § 11 a indsættes i kapitel 3 a :

» **§ 11 b.** Konkurrencerådet kan undersøge, hvorvidt en offentlig myndighed tilbyder private leverandører af ydelser omfattet af frit valg en afregningspris, der er fastsat i overensstemmelse med regler fastsat i anden lovgivning om frit valg, jf. stk. 5.

Stk. 2. Hvis den i stk. 1 nævnte afregningspris er lavere eller skønnes lavere end den pris, som den offentlige myndighed skulle have anvendt efter de pågældende regler for frit valg, kan Konkurrencerådet udstede påbud til den offentlige myndighed om, at den offentlige myndighed skal

- 1) ophøre med at beregne og fastsætte afregningspriser, der er i strid med reglerne for frit valg,
- 2) anvende bestemte beregningsgrundlag, beregningsmetoder eller afregningspriser over for private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, og
- 3) efterbetale et beløb til private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, der svarer til forskellen mellem den afregningspris, som myndigheden har anvendt, og den afregningspris, som myndigheden burde have anvendt, jf. nr. 1.

Stk. 3. Medmindre andet fremgår af reglerne for den pågældende fritvalgsordning, kan påbud om efterbetaling ikke angå betalinger, som ligger mere end et år forud for den dag, hvor Konkurrencestyrelsen påbegyndte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan undlade at behandle en sag efter stk. 1-3, hvis den pågældende ordning kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter efter forhandling med vedkommende minister regler om, hvilke ordninger om frit valg der er omfattet af Konkurrencerådets kompetence.«

3. § 15 affattes således:

» **§ 15.** Konkurrencerådet består af en formand og 17 medlemmer. Formanden og medlemmerne udnævnes af økonomi- og erhvervsministeren for en periode på op til fire år. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold. Formanden og otte af rådets medlemmer skal være uafhængige af erhvervs- og forbrugerinteresser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed. Efter økonomi- og erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævnes syv medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, et medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og et medlem med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening). Rådets medlemmer udnævnes på baggrund af deres personlige og faglige kvalifikationer, og de skal fungere uafhængigt i deres virke.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren udpeger faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

Stk. 3. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om indstilling og udnævnelse af Konkurrencerådets medlemmer og om indstilling og udpegning af faste stedfortrædere for disse.«

4. I § 16 og § 16 a, stk. 1, ændres »§ 23 a, stk. 1« til: »§ 24, stk. 1«.**5. § 18, stk. 1, 2. pkt., affattes således:**

»I forbindelse med en kontrolundersøgelse kan Konkurrencestyrelsen forlange mundtlige forklaringer samt forlange, at personer, der er omfattet af kontrolundersøgelsen, viser indholdet af deres lommer, tasker o.lign. med henblik på, at Konkurrencestyrelsen kan gøre sig bekendt med og eventuelt tage kopi af dette.«

6. § 18, stk. 4-8, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Konkurrencestyrelsen kan tage identiske elektroniske kopier (spejlinger) af dataindholdet af elektroniske medier, der er omfattet af kontrolundersøgelsen, og kan medtage det kopierede materiale med henblik på efterfølgende at gennemgå dette. Det spejlede materiale skal forsegles, når styrelsen forlader virksomhedens lokaliteter. Den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, kan kræve, at denne selv eller en af denne udpeget repræsentant skal være til stede, når forseglingen brydes og ved styrelsens gennemgang af det spejlede materiale. Konkurrencestyrelsen har pligt til senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen at give et sæt kopier af de oplysninger, som styrelsen måtte have taget fra det spejlede materiale, til den, der er genstand for kontrolundersøgelsen. Når gennemgangen af det spejlede materiale er gennemført, skal det spejlede materiale opbevares i forsegllet stand. Det spejlede materiale skal slettes, hvis styrelsen vurderer, at materialet ikke indeholder beviser for en overtrædelse af konkurrencereglerne. Beslutter styrelsen at gå videre med sagen, skal det spejlede materiale slettes, når sagen er endeligt afgjort.

Stk. 5. Hvis virksomhedens eller sammenslutningens forhold gør, at det ikke er muligt for Konkurrencestyrelsen samme dag, som kontrolundersøgelsen foretages, at få adgang til eller tage kopi af oplysningerne, jf. stk. 1, 2 og 4, kan styrelsen forsegle de relevante forretningslokaler og oplysninger i op til tre hverdage herefter.

Stk. 6. Under samme betingelser som i stk. 5 kan Konkurrencestyrelsen medtage de oplysninger eller det medium, hvorpå oplysningerne befinder sig, med henblik på kopiering. Det materiale, som Konkurrencestyrelsen har taget med, skal sammen med et sæt kopier af de oplysninger, som styrelsen har taget til brug for en nærmere gennemgang, tilbageleveres til virksomheden eller sammenslutningen senest tre hverdage efter kontrolundersøgelsen.

Stk. 7. Fristerne i stk. 4, 5 og 6 kan i særlige tilfælde forlænges.

Stk. 8. Politiet yder bistand ved udøvelsen af beføjelserne efter stk. 1, 2 og 4-6. Økonomi- og erhvervsministeren kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 9. Konkurrencestyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser for at yde bistand til Europa-Kommissionen og andre konkurrencemyndigheder i Den Europæiske Union i forbindelse med disse myndigheders anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82. Reglerne i stk. 1-8 finder tilsvarende anvendelse.«

7. § 19, stk. 1, affattes således:

»Afgørelser truffet efter § 2, stk. 1, § 3, 1. pkt., § 5, stk. 1, § 6, stk. 1, § 7, stk. 1-3, § 8, stk. 2, 1. pkt., stk. 3, 2. pkt., stk. 4 og 6, § 9, stk. 1, § 10, stk. 2, § 10 a, stk. 1 og 6, § 11, stk. 1, 2 og 5, § 11 a, stk. 1 og 6, 1. pkt., § 11 b, stk. 2, § 12 a, stk. 5, § 12 b, stk. 1, § 12 c, stk. 1-3 og 6, § 12 d, stk. 3, 1. pkt., § 12 e, stk. 1 og 3, § 12 f, § 12 g, § 13, stk. 4, § 16, § 16 a, stk. 2 og 3, § 24, stk. 2, jf. stk. 1, og § 27, stk. 4, 2. pkt., kan påklages til Konkurrenceankenævnet.«

8. Kapitel 8 og 9 affattes således:

»Kapitel 8

Bestemmelser om straf og straflempelse

§ 22. Økonomi- og erhvervsministeren eller den, som ministeren bemyndiger hertil, kan pålægge daglige eller ugentlige tvangsbøder til den, der undlader

- 1) at give de oplysninger, som Konkurrencerådet kan kræve efter denne lov,
- 2) at efterkomme et vilkår eller et påbud meddelt efter denne lov eller
- 3) at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende, jf. § 16 a, stk. 1.

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 23. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt,

- 1) overtræder § 6, stk. 1,
- 2) overtræder eller undlader at efterkomme et vilkår meddelt i henhold til § 8, stk. 3, 2. pkt., eller stk. 4, 2. pkt.,
- 3) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 10 a, stk. 1 eller stk. 6,
- 4) overtræder § 11, stk. 1,
- 5) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 11 a, stk. 1, eller § 11 b, stk. 2,
- 6) undlader at anmelde en fusion i henhold til § 12 b, stk. 1,
- 7) gennemfører en fusion på trods af et forbud herimod i henhold til § 12 c, stk. 2, overtræder forbuddet mod gennemførelse af en fusion inden godkendelse heraf i henhold til § 12 c, stk. 5, 1. pkt., overtræder eller undlader at efterkomme et vilkår eller påbud efter § 12 c, stk. 6, eller § 12 e, stk. 1 eller stk. 3, eller overtræder eller undlader at efterkomme et påbud meddelt i henhold til § 12 g,
- 8) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 16,
- 9) overtræder eller undlader at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende efter § 16 a, stk. 1,
- 10) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 16 a, stk. 2,
- 11) undlader at efterkomme krav efter § 17,
- 12) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencestyrelsen, Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet eller fortier forhold af betydning for den sag, hvortil oplysningerne indhentes, eller
- 13) overtræder EF-traktatens artikel 81, stk. 1, eller artikel 82, jf. § 24, stk. 1.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse fra det tidspunkt, hvor en aftale m.v. er anmeldt til Konkurrencerådet efter § 8, stk. 2 eller stk. 4, og indtil rådet har meddelt sin afgørelse efter § 8, stk. 2, stk. 4 eller stk. 5.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5. Ved udmåling af straf efter stk. 1 og 2 skal der ved fastsættelse af bødens størrelse ud over de almindelige regler i straffelovens kapitel 10 tages hensyn til den juridiske persons omsætning det seneste år forud for domsafsigelsen eller udstedelsen af et bødeforelæg.

Stk. 4. Forældelsesfrist for strafansvar er 5 år.

§ 23 a. Den, der handler i strid med § 6 eller EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved at indgå en kartelaftale, opnår tiltalefrafald for den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet, hvis ansøgeren som den første henvender sig til myndighederne og fremlægger oplysninger om et kartel, som myndighederne ikke var i besiddelse af på ansøgningstidspunktet, og som

- 1) inden myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende det pågældende forhold, giver myndighederne konkret anledning til at iværksætte en kontrolundersøgelse, en ransagning eller indgive politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold, eller
- 2) efter myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende det pågældende forhold, sætter myndighederne i stand til at konstatere en overtrædelse i form af et kartel.

Stk. 2. Tiltalefrafald kan kun opnås, såfremt ansøgeren

- 1) samarbejder med myndighederne under hele behandlingen af sagen,
- 2) senest ved indgivelse af ansøgningen bringer sin deltagelse i kartellet til ophør og
- 3) ikke har tvunget andre til at deltage i kartellet.

Stk. 3. Opfylder en ansøgning om tiltalefrafald ikke de i stk. 1, nr. 1 eller nr. 2, nævnte betingelser, betragtes ansøgningen som en ansøgning om strafnedsættelse, jf. stk. 4.

Stk. 4. Den, der handler i strid med § 6 eller EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved at indgå en kartelaftale, opnår nedsættelse af den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet, hvis ansøgeren

- 1) fremlægger oplysninger vedrørende kartellet, som repræsenterer en betydelig merværdi i forhold til de oplysninger, som myndighederne er i besiddelse af, og
- 2) opfylder de i stk. 2 angivne betingelser.

Stk. 5. Strafnedsættelsen for den første ansøger, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør 50 pct. af den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet. For den anden ansøger, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør strafnedsættelsen 30 pct. For efterfølgende ansøgere, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør strafnedsættelsen op til 20 pct.

Stk. 6. Ansøgninger om tiltalefrafald eller strafnedsættelse indgives til Konkurrencestyrelsen. I sager, hvor personer eller virksomheder er sigtede, eller hvor Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet har indledt en strafferetlig efterforskning af en formodet overtrædelse i form af et kartel, kan ansøgning om straflempelse tillige indgives til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Stk. 7. En ansøgning efter stk. 6 behandles efter følgende procedure:

- 1) Den myndighed, der modtager ansøgningen, jf. stk. 6, kvitterer for modtagelsen heraf.
- 2) Den kompetente myndighed, jf. stk. 8, afgiver et foreløbigt tilsagn, der indeholder oplysninger om, hvorvidt betingelserne i stk. 1 eller stk. 4 er opfyldt, og om hvorvidt der på dette tidspunkt er grundlag for at meddele afslag på ansøgningen, fordi betingelserne i stk. 2 ikke skønnes at være opfyldt.
- 3) Når sagens oplysning og vurdering er endeligt gennemført, meddeler den kompetente myndighed, jf. stk. 9, om ansøgeren opfylder betingelserne i stk. 2 og meddeler i bekræftende fald tiltalefrafald eller strafnedsættelse i overensstemmelse med det foreløbige tilsagn, som ansøgeren har fået efter nr. 2.

Stk. 8. Et foreløbigt tilsagn afgives af den myndighed, som har modtaget ansøgningen i overensstemmelse med stk. 6. Forinden myndigheden afgiver et foreløbigt tilsagn efter stk. 7, nr. 2, skal tilsagnet være drøftet mellem Konkurrencestyrelsen og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet. Et foreløbigt tilsagn om tiltalefrafald kan kun gives, hvis myndighederne er enige herom.

Stk. 9. Meddelelse om tiltalefrafald efter stk. 7, nr. 3, afgives af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet efter høring af Konkurrencestyrelsen. Meddelelse om strafnedsættelse efter stk. 7, nr. 3, afgives af den myndighed, der i den konkrete sag udsteder et administrativt bødeforelæg eller indbringer sagen for domstolene. Forinden en meddelelse om strafnedsættelse kan gives, skal den anden myndighed høres.

Stk. 10. Forskellige virksomheder kan ikke indgive fælles ansøgning om straflempelse, medmindre ansøgerne er koncernforbundne, og ansøgningen særskilt angiver, hvilke selskaber ansøgningen skal omfatte.

Stk. 11. En ansøgning fra en virksomhed eller en sammenslutning omfatter automatisk nuværende og tidligere bestyrelsesmedlemmer, ledende medarbejdere eller andre ansatte, forudsat at personerne individuelt opfylder betingelserne i stk. 2. Når sagens oplysning og vurdering er endeligt gennemført, meddeler den kompetente myndighed, jf. stk. 9, om personerne opfylder betingelserne i stk. 2, og meddeler i bekræftende fald tiltalefrafald eller strafnedsættelse i overensstemmelse med det foreløbige tilsagn, som virksomheden eller sammenslutningen har fået efter stk. 7, nr. 2.

§ 23 b. Konkurrencestyrelsen kan efter samtykke fra Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet i sager om overtrædelse af denne lov, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Stk. 2. Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 3. Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning.

Kapitel 9

EU-Konkurrencereglerne

§ 24. Sager efter EF-traktatens artikel 81 og 82, herunder sager, hvor der sker parallel anvendelse af denne lovs §§ 6 og 11, kan behandles af de nationale konkurrencemyndigheder, når sagen har tilknytning til Danmark. Tilknytning til Danmark foreligger, når aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning, samordnet praksis mellem virksomheder eller en virksomheds adfærd har skadelige virkninger på konkurrencen på det danske marked, eller når en virksomhed, der er beliggende i Danmark, er involveret i en aftale m.v., der har skadelige virkninger på konkurrencen inden for Den Europæiske Union.

Stk. 2. Bestemmelserne i denne lovs kapitel 5-8 finder i øvrigt anvendelse på udøvelse af Konkurrencerådets kompetence, jf. stk. 1, i det omfang forordninger og direktiver udstedt i medfør af EF-traktatens artikel 83 ikke er til hinder herfor.

Stk. 3. Den bistand, som ydes Europa-Kommissionen og andre medlemsstater i henhold til forordninger og direktiver udstedt i medfør af traktatens artikel 83, ydes af Konkurrencestyrelsen.«

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 5. oktober 2006, som senest ændret ved lov nr. 1564 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

1. I § 105 indsættes som *stk. 4* :

»*Stk. 4.* Rigsadvokaten kan beskikke ansatte i Konkurrencestyrelsen til at varetage udførelsen af straffesager for byretterne i sager vedrørende konkurrenceloven.«

§ 3

I lov nr. 338 af 18. maj 2005 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter**«.

2. *Overskriften* til lovens kapitel 1 ophæves og i stedet indsættes:

»Afsnit I

Bygge- og anlægskontrakter

Kapitel 1

Anvendelsesområde«.

3. I § 1, *stk. 1* og 2, ændres »Loven« til: »Lovens afsnit I«.

4. I § 1, *stk. 2, nr. 1*, ændres »kommunale« til: »lokale«.

5. I § 1, *stk. 2, nr. 3*, og *stk. 3*, ændres »loven« til: »lovens afsnit I«.

6. I § 1, *stk. 4*, ændres »Lovens regler« til: »Reglerne i afsnit I«.

7. Efter § 15 indsættes som nyt afsnit:

»Afsnit II

Vare- og tjenesteydelseskontrakter

Kapitel 6 a

Anvendelsesområde

§ 15 a. Dette afsnit gælder for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på

- 1) offentlige vareindkøbskontrakter, hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5,
- 2) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II A, såsom kontrakter om vedligeholdelse og reparation, landtransport, regnskab, revision og bogholderi, markeds- og opinionsundersøgelser m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5, og
- 3) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II B, såsom kontrakter om hotel- og restaurationsvirksomhed, jernbanetransport, sundheds- og socialvæsen, undervisning og erhvervsuddannelse m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr.

Stk. 2. Dette afsnit gælder for statslige, regionale og lokale myndigheder og offentligretlige organer. Afsnittet gælder dog ikke, når kontrakten indgås til brug for virksomhed omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Stk. 3. Dette afsnit gælder ikke for de særlige kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets afsnit II, kapitel II, afdeling 3, eller for delkontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets artikel 9, stk. 5 a og b.

§ 15 b. I dette afsnit forstås ved:

1) Udbudsdirektivet:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.

2) Forsyningsvirksomhedsdirektivet:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester.

- 3) Offentlige vareindkøbskontrakter:
Kontrakter om køb, leasing og leje med eller uden forkøbsret af varer som defineret i udbudsdirektivet.
- 4) Offentlige tjenesteydelseskontrakter:
Kontrakter som defineret i udbudsdirektivet og i bilag II hertil.
- 5) Tærskelværdier:
De beløbsgrænser, som angiver, hvornår udbudsdirektivet finder anvendelse.
- 6) Offentligretlige organer:
Organer som defineret i udbudsdirektivet og bilag III hertil.

Annonceringspligt

§ 15 c. Forud for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på vare- og tjenesteydelseskontrakter omfattet af § 15 a skal en udbyder offentliggøre en annonce i pressen eller i et elektronisk medie.

Stk. 2. Annonceringspligten gælder ikke de tilfælde, der fremgår af udbudsdirektivets artikel 31.

Stk. 3. Annonceringspligten kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til offentlige interesser, hvor fortrolighed efter kontraktens særlige karakter er påkrævet.

Stk. 4. Annoncen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- 1) Beskrivelse af opgaven.
- 2) Kontaktoplysninger.
- 3) Frist for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 4) Adresse for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse.
- 5) Kriterier for tildeling af opgaven.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at annoncering skal ske i et særligt elektronisk medie.

Procedure og underretning

§ 15 d. Ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren skal udbyderen sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikke-diskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Stk. 2. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere, der har afgivet et bud om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere proceduren. Efter anmodning underretter udbyderen tilbudsgiverne om begrundelsen for at forkaste tilbudet.«

8. Overskriften til lovens kapitel 7 ophæves og i stedet indsættes:

»Afsnit III

Klage og ikrafttræden m.v.

Kapitel 7

Klagemuligheder ved bygge- og anlægs-, vare- og tjenesteydelseskontrakter«.

§ 4

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret ved § 15 i lov nr. 450 af 7. juni 2001 og senest ved § 36 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, affattes således:

»Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af

- 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og kontrakter inden for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov,
- 3) lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter eller
- 4) andre regler, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til Klagenævnet for Udbud.«

2. § 1, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Ved ordregivere forstås myndigheder, offentligretlige organer, forsyningsvirksomheder og andre udbydere omfattet af reglerne nævnt i stk. 1.«

3. Efter § 6 indsættes:

» **§ 6 a.** Når en klager begærer opsættende virkning i en sag vedrørende udbud, der er omfattet af standstill-ordningen, og klagen indgives inden for standstill-perioden, underretter Klagenævnet ordregiver om, at kontrakten ikke må underskrives, før beslutning i henhold til § 6, stk. 2, er truffet.

Stk. 2. Klagenævnet skal inden udløbet af 10 arbejdsdage underrette ordregiver om sin beslutning i henhold til § 6, stk. 2. Denne frist regnes fra Klagenævnets afsendelse af underretning efter stk. 1.

Stk. 3. Underretning efter stk. 1 og 2 skal ske omgående og ved brug af hurtigst mulige kommunikationsmiddel.«

4. Efter § 8 indsættes:

»*Konkurrencestyrelsens indhentning af oplysninger*

§ 8 a. Konkurrencestyrelsen kan kræve alle oplysninger, som skønnes nødvendige til dens vurdering af, om reglerne nævnt i § 1, stk. 1, nr. 1-3, kan være overtrådt.

Stk. 2. Når Konkurrencestyrelsen i medfør af stk. 1 modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til offentlighedsloven og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.«

5. I § 12, stk. 1, indsættes efter »§ 6, stk. 1 eller 2,«: »eller § 6 a, stk. 1,«.

6. Efter § 12 indsættes:

» § 12 a. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencestyrelsen eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag i henhold til § 8 a.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

7. Efter § 13 indsættes før overskriften »Ikrafttræden m.v.«:

» § 13 a. Den, der undlader at give Konkurrencestyrelsen oplysninger i henhold til § 8 a, kan af Konkurrencestyrelsen pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder.

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 5

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

§ 6

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. <i>Indledning ;</i>	8
2. <i>Lovforslagets indhold ;</i>	10
2.1. Mulighed for straflempe (leniency)	10
2.2. Adgang til at besigtige indholdet af ansattes lommer, tasker o.lign.	11
2.3. Spejling af elektroniske medier	11
2.4. Administrative bødeforelæg	12
2.5. Beskikkelse af Konkurrencestyrelsens ansatte til at rejse og udføre tiltale ved byretterne ;.....	12
2.6. Annonceringspligt for ordrer over 500.000 kr	13
2.7. Behandling af begæring om opsættende virkning	13
2.8. Bedre mulighed for at indhente oplysninger om offentlige indkøb	14
2.9. Bedre mulighed for at undersøge og gribe ind over for forkerte afregningspriser i fritvalgsordninger ;.....	14
2.10. Præcisering af Konkurrencerådets uafhængighed m.v.	15
2.11. Konkurrencerådets muligheder for at behandle sager om konkurrenceforvridende støtte, når der kan være samhandelspåvirkning	15
3. <i>Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige</i>	15
4. <i>Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet</i>	15
5. <i>Administrative konsekvenser for borgerne</i>	16
6. <i>Miljømæssige konsekvenser ;</i>	16
7. <i>Forholdet til EU-retten ;</i>	16
8. <i>Høring ;</i>	16
9. <i>Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser</i>	17

1. Indledning

En af de væsentligste drivkræfter for innovation i hele samfundet er en effektiv konkurrence. Det gælder både i den private og i den offentlige sektor. Regeringen har som led i sin globaliseringsstrategi en målsætning om, at konkurrencen i Danmark skal være på højde med de bedste OECD-lande. De internationale undersøgelser placerer Danmark blandt de mest konkurrencedygtige lande, men der er svagheder på vigtige områder, som der skal rettes op på. Det Økonomiske Råd har i sin rapport fra efteråret 2005 beregnet, at der vil være en gevinst på op til 2 pct. af BNP ved at forbedre konkurrencen på produktmarkederne i Danmark. Globaliseringsstrategien peger på en række tiltag både i den private og i den offentlige sektor, som ville gavne konkurrencen og derved samfundsøkonomien generelt. Lovforslaget indeholder således tiltag til forbedring af konkurrencen i begge sektorer og udmønter anbefalingerne fra globaliseringsstrategien.

For at nå de mål, som globaliseringsstrategien fastsætter, skal der bl.a. ske en styrkelse af den danske konkurrencelovgivning, herunder især en forbedring af mulighederne for at opklare karteller og en mere effektiv og hurtig håndhævelse af konkurrencereglerne. Med henblik herpå blev der i foråret 2006 nedsat et sagkyndigt udvalg (udvalget om styrkelse af konkurrencelovgivningen) med deltagelse af Justitsministeriet, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Dommerforeningen, Politimesterforeningen, Finansministeriet, Konkurrencestyrelsen og Økonomi- og Erhvervsministeriet. Udvalget skulle bl.a. se på, hvordan et dansk straflempeprogram ville kunne udformes. Udvalget skulle også se på behovet for yderligere tiltag, såsom øgede kontrolbeføjelser for konkurrencemyndighederne. Lovforslagets del vedrørende styrkelse af konkurrenceloven bygger på udvalgets indstillinger, som blev offentliggjort i november 2006 i Rapport fra udvalget om styrkelse af konkurrencelovgivningen («udvalgsrapporten»).

Med forslaget indføres der et egentligt straflempeprogram i kartelsager. Programmet skal gøre det muligt for en person eller en virksomhed at opnå straflempe (tiltalefrafald eller strafnedsættelse) mod til gengæld at medvirke til opklaringen af et kartel. Et sådant program forventes for det første at forbedre myndighedernes mulighed for at afsløre eksisterende karteller. For det andet vil det mindske incitamenterne for virksomhederne til i fremtiden at indgå kartelaftaler.

Forslaget indebærer også styrkede håndhævelsesbeføjelser til Konkurrencestyrelsen. Forslaget indebærer endvidere, at der indføres særlige procedurer, hvorefter Konkurrencestyrelsen i nærmere angivne situationer kan udstede administrative bødeforelæg.

Med de foreslåede ændringer i konkurrenceloven får konkurrencemyndighederne en række indgrebs- og kontrolbeføjelser, som svarer til, hvad Kommissionen har i dag. Lovforslaget bringer således konkurrenceloven bedre i overensstemmelse med de regler, der gælder for Kommissionen i medfør af Rådets forordning nr. 1/2003 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EF-Tidende, 04.01.2003, L 1/1).

I forlængelse af ændringerne i konkurrenceloven foreslås retsplejeloven ændret, så Rigsadvokaten kan beskikke ansatte i Konkurrencestyrelsen til at rejse og udføre tiltale for byretterne i visse straffesager om overtrædelse af konkurrenceloven. Forslaget har til hensigt at indføre mulighed for en hurtig og enkel afslutning af strafsanktionerede konkurrencesager, hvor sigtede erkender forholdene.

Et andet væsentligt formål med lovforslaget er øget konkurrence om offentlige ydelser. Danmark har tidligere været i front, når det gjaldt omfanget af udbud i den offentlige sektor. Men denne udvikling er gået i stå. I dag udbydes offentlige opgaver i Danmark i mindre grad end i mange sammenlignelige lande. Det offentlige skal blive bedre til at bruge markedet, når det leverer service til borgerne. Konkurrence og offentligt-privat samarbejde om at udføre offentlige opgaver er et centralt middel til at øge effektiviteten og innovationen i både den offentlige og den private sektor. Indsatsen på området skal derfor styrkes. Dette skal ske ved ændringer i hhv. lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (»tilbudsloven«), lov om Klagenævnet for Udbud (»klagenævnsloven«) og konkurrencelovens bestemmelser om frit valg.

Danmark har ikke generelle nationale regler for udbud af kontrakter om varer og tjenesteydelser, når disse kontrakter ikke eller kun delvist er omfattet af EU's udbudsregler. Det kan enten dreje sig om kontrakter, der ligger under udbudsdirektivets tærskelværdi, eller kontrakter om ydelser, der ikke er omfattet af krav om EU-udbud. Opgørelser tyder imidlertid på, at den største volumen i de offentlige anskaffelser netop udmøntes gennem kontrakter, der falder uden for reglerne om EU-udbud. Der er således et potentiale for at forbedre rammerne for konkurrencen om en betydelig del af det offentliges indkøb.

Forslaget indfører enkle og ubureaukratiske regler om konkurrenceudsættelse af disse offentlige indkøb, således at en bredere kreds af virksomheder kan opnå nye forretningsmuligheder. Forslaget om annonceringspligt bidrager samtidig til at udmønte EF-traktatens regler om fri bevægelighed samt principperne om gennemsigtighed, ligebehandling, proportionalitet og gensidig anerkendelse. Der er sammenfald mellem en række begreber i loven og udbudsdirektivet.

Udbudsreglernes effektivitet og nytteværdi afhænger i høj grad af en effektiv håndhævelse. Det er således vigtigt både at sikre, at ordregivende myndigheder konkurrenceudsætter deres kontrakter med eksterne parter, og at dette sker på den rette måde. Klagenævnsloven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiver 89/665/EØF og 92/13/EØF, kaldet kontroldirektiverne. Forslaget ændrer klagenævnsloven på en række punkter med det formål at styrke håndhævelsen af udbudsreglerne. Der indføres en midlertidig opsættende virkning ved klage over visse udbud. Dette sikrer den effektive virkning af den standstill-ordning, som er indført i Danmark som følge af EF-Domstolens dom af 28. oktober 1999 i sag C-81/98 (Alcatel), og som giver virksomhederne bedre muligheder for at klage. Forslaget giver endvidere Konkurrencestyrelsen en klar kompetence til at indhente oplysninger om indkøb, så styrelsen får bedre mulighed for f.eks. at afdække manglende udbud eller overtrædelser i konkrete udbud. Forslaget kan derved styrke håndhævelsen af udbudsreglerne, og det forventes også at have en præventiv effekt.

Borgere i Danmark har frit valg mellem offentlige og private leverandører af visse offentlige ydelser. Erfaringerne viser imidlertid, at konkurrenceloven ikke indeholder de nødvendige reaktionsmuligheder over for de problemer, som kan opstå mellem offentlige og private leverandører på områder med frit valg. Forslaget tilsigter at give Konkurrencerådet bedre muligheder for at gribe ind over for ulige konkurrence i fritvalgsordningerne.

Desuden foreslås det, at det præciseres i lovteksten og i bemærkningerne, at medlemmerne af Konkurrencerådet skal fungere uafhængigt i deres virke i rådet. Herudover skærpes kvalifikationskravene til rådets medlemmer.

Endelig præciseres Konkurrencerådets muligheder for at behandle sager om konkurrenceforvridende støtte, når der kan være samhandlingspåvirkning.

Det er i forbindelse med lovændringen blevet drøftet, om der skulle ændres i den nugældende § 22 i konkurrenceloven med henblik på at øge effektiviteten af tvangsbøder i konkurrencesager. Dette spørgsmål bør imidlertid indgå i Retsplejerådets igangværende overvejelser om reglerne om tvangsfuldbyrdelse, hvorfor det er blevet besluttet ikke at ændre i det materielle indhold i § 22 ved nærværende lovændring, men i stedet afvente udfaldet af Retsplejerådets overvejelser. Dog nyaffattes bestemmelsen af lovtekniske grunde.

2. Lovforslagets indhold

For at styrke konkurrenceloven og for at forbedre konkurrencen om offentlige ydelser foreslås følgende tiltag:

- 1) Mulighed for straflempe (leniency)
- 2) Adgang til at besigtige indholdet af ansattes lommer, tasker o.lign.
- 3) Spejling af elektroniske medier
- 4) Administrative bødeforelæg
- 5) Beskikkelse af Konkurrencestyrelsens ansatte til at rejse og udføre tiltale ved byretterne
- 6) Annonceringspligt for ordrer over 500.000 kr.
- 7) Behandling af begæring om opsættende virkning
- 8) Bedre mulighed for at indhente oplysninger om offentlige indkøb
- 9) Bedre mulighed for at undersøge og gribe ind over for forkerte afregningspriser i fritvalgsordninger
- 10) Præcisering af Konkurrencerådets uafhængighed m.v.
- 11) Konkurrencerådets muligheder for at behandle sager om konkurrenceforvridende støtte, når der kan være samhandelspåvirkning

Idet der henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser nedenfor, er hovedindholdet i lovforslaget følgende:

2.1. Mulighed for straflempe (leniency)

Karteller er vanskelige at afsløre og efterforske, da de, der deltager i kartelaktivitet, ofte er bevidste om, at de handler i strid med konkurrencereglerne og derfor søger at holde deres aftaler eller samordnet praksis skjult for omverdenen. Virksomheder og personer er meget opmærksomme på at sikre sig, at der ikke i virksomheden efterlades beviser på deres deltagelse i den ulovlige aktivitet. Der er derfor risiko for, at myndighederne med deres nuværende beføjelser kun i begrænset omfang kan finde beviser for kartellers eksistens, hvilket gør det vanskeligt for myndighederne at afsløre karteller.

OECD har undersøgt de skadelige virkninger af karteller og har konstateret, at det er vanskeligt at opgøre det samfundsøkonomiske tab som følge af kartelaktivitet. En gennemsnitlig merpris på 20-30 % på en vare eller tjenesteydelse som følge af et ulovligt kartel er dog ikke usædvanlig. Denne alvorlige samfundsøkonomiske konsekvens af kartelaktivitet fordrer derfor en effektiv indsats mod kartelvirksomhed.

Erfaringerne fra Europa-Kommissionen og andre EU-lande viser, at straflempeprogrammer er en af de mest effektive måder at bekæmpe karteller på.

Forslaget om straflempe baserer sig på betragtningerne i kapitel 5 i udvalgsrapporten. Med lovforslaget gives der mulighed for, at virksomheder og personer, der samarbejder med myndighederne om opklaringen af et kartel, kan opnå straflempe. Dette kan være i form af enten tiltalefrafald eller strafnedsættelse. Forslaget om straflempe har et generelt præventivt sigte. Dette skyldes, at risikoen for, at et kartel bliver opdaget, øges betragteligt, når det bliver muligt at opnå straflempe, hvis man indleverer oplysninger, der kan bidrage til opklaringen af kartellet. Forslaget vil medvirke til at destabilisere karteller og dermed gøre det mindre attraktivt at oprette eller deltage i kartelaktivitet, når karteldeltagere ikke kan vide, om en eller flere af de andre deltagere går til myndighederne. Formålet med et straflempeprogram på konkurrenceområdet er således at mindske tilblivelsen og lette afsløringen af karteller.

Fra dansk ret kendes straflempe fra straffelovens § 82, nr. 9 og 10, hvorefter det kan indgå som en formildende omstændighed ved strafudmålingen, hvis gerningsmanden f.eks. har angivet sig selv eller har givet oplysninger, som er afgørende for opklaringen af strafbare handlinger begået af andre. En væsentlig forskel mellem straffelovens § 82 og et egentligt straflempeprogram er, at de involverede virksomheder under et straflempeprogram i et videre omfang på forhånd kender mulighederne og betingelserne for at opnå enten tiltalefrafald eller strafnedsættelse, hvis de opfylder de betingelser, der stilles.

For at skabe de rette incitamenter for karteldeltagere til at henvende sig til myndighederne, er det vigtigt, at der opstilles klare procedurer og betingelser for opnåelse af straflempe, dvs. at der er en høj grad af gennemsigtighed og forudsigelighed for virksomhederne om, hvad de kan forvente, når de henvender sig til myndighederne.

Det foreslåede straflempeprogram svarer i vidt omfang til Kommissionens og til det modelprogram, som er blevet udarbejdet af Kommissionen og EU-landenes nationale konkurrencemyndigheder i fællesskab («ECN-modellen»). Dog er der i den foreslåede model taget højde for den danske myndighedsstruktur på konkurrenceområdet og for de retssikkerhedsmæssige garantier, som det eksisterende strafferetlige og straffeprocessretlige system indeholder.

Derudover er forslaget udformet på en sådan måde, at der skabes en positiv incitamentsstruktur for karteldeltagere til hurtigst muligt at rette henvendelse til myndighederne. Forslaget er endvidere søgt udformet sådan, at det er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt for de involverede virksomheder. Det er gjort

ved, at myndighedsskønnet begrænses mest muligt, ligesom der er mulighed for domstolsprøvelse. Endelig er der med forslaget udformning søgt taget hensyn til den almindelige retsfølelse.

Med lovforslaget indføres mulighed for, at en virksomhed eller en person, der som den første fremlægger bestemte oplysninger om et kartel for myndighederne, opnår tiltalefrafald. Ansøges der om tiltalefrafald, inden der er foretaget en kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende det pågældende forhold, skal ansøgeren levere oplysninger, som efter myndighedernes vurdering giver dem konkret anledning til at iværksætte en kontrolundersøgelse, en ransagning eller indgive politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold. Ansøges der om tiltalefrafald, efter at myndighederne har indledt en kontrolundersøgelse eller en ransagning, skal oplysningerne gøre myndighederne i stand til at fastslå, at der foreligger en overtrædelse i form af et kartel. Der skal i begge tilfælde være tale om oplysninger, som myndighederne ikke allerede er i besiddelse af.

Virksomheder og personer, der efterfølgende henvender sig til myndighederne med oplysninger af betydelig merværdi i forhold til det materiale, som myndighederne allerede er i besiddelse af, opnår strafnedsættelse på henholdsvis 50 pct. (til ansøger nummer to), 30 pct. (til ansøger nummer tre) og op til 20 pct. (til ansøger nummer fire og derefter).

For at opnå tiltalefrafald eller strafnedsættelse skal ansøgere desuden opfylde en række supplerende betingelser. Det kræves således, at virksomheder og personer (1) fuldt ud og effektivt samarbejder loyalt med myndighederne om opklaringen af kartellet, (2) senest ved indgivelse af ansøgningen bringer sin deltagelse i kartellet til ophør og (3) ikke har tvunget andre til deltagelse i kartelaktiviteten.

Straflempelsesprogrammet tillader ikke fælles ansøgninger fra flere karteldeltagere. Det er dog muligt at ansøge som koncern, dvs. at indgive en fælles ansøgning fra flere koncernforbundne selskaber. En ansøgning fra en virksomhed vil automatisk omfatte den pågældende virksomheds nuværende og tidligere ansatte.

Programmet foreslås administreret af Konkurrencestyrelsen og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet i fællesskab.

2.2. Adgang til at besigtige indholdet af ansattes lommer, tasker o.lign.

Forslaget om besigtigelse af indholdet af ansattes lommer, tasker o.lign. baserer sig på betragtningerne i kapitel 6.6. i udvalgsrapporten. Mobiltelefoner, usb-nøgler og lignende er små elektroniske medier, der kan indeholde store mængder af information. Under en kontrolundersøgelse kan der opstå situationer, hvor det vil være relevant at undersøge, om en person, der er omfattet af kontrolundersøgelsen, f.eks. opbevarer en usb-nøgle i en lomme, taske eller lignende.

Forslaget giver konkurrencemyndighederne mulighed for at bede de ansatte om at vise indholdet af private lommer, tasker o.lign. Der vil ikke være tale om en legemsundersøgelse, men om en besigtigelse af personens tøj og genstande. I praksis forventes det, at den ansatte tømmer sine lommer, tasker o.lign., når myndigheden anmoder herom. Såfremt den person, der af Konkurrencestyrelsen bliver bedt herom, nægter, vil Konkurrencestyrelsen ikke selvstændigt tømme vedkommendes lommer, tasker o.lign., men anmode politiet om bistand til at foretage besigtigelsen.

Særmyndigheders eftersyn af personer kendes allerede fra toldloven, hvor der dog er tale om en mere vidtgående beføjelse tillagt særmyndighederne alene. Told- og skatteforvaltningen kan med henblik på kontrol standse og foretage eftersyn af personer og bagage m.v., der rejser mellem tredjelande og Danmark, jf. toldlovens § 25.

2.3. Spejling af elektroniske medier

Konkurrencestyrelsen kan i dag foretage en såkaldt spejling, men kan kun medtage denne fra virksomheden, hvis virksomheden samtykker. En spejling er en identisk elektronisk kopi af harddiske m.v., som gengiver en nøjagtig kopi (kloning) af den pågældende harddisk m.v. på det tidspunkt, hvor kopien blev taget. En spejling af f.eks. en computers harddisk indebærer også en kopiering af slettede filer, skjulte spor m.v. Konkurrencestyrelsen har i tidligere sager, med den pågældende virksomheds samtykke, foretaget spejling af udvalgte computere på virksomheden. Det betyder i praksis, at computerens harddisk kopieres over på en af myndigheden medbragt computer. Spejlingen medtages herefter til gennemgang hos myndigheden.

Forslaget om spejling af elektroniske medier baserer sig på betragtningerne i kapitel 6.5. i udvalgsrapporten. En hindring for, at Konkurrencestyrelsen kan opspore elektroniske filer med bevismateriale under en kontrolundersøgelse, er bl.a., at disse filer kan være blevet slettet. Den tekniske udvikling har – i et vist omfang – gjort det muligt at gendanne sådanne slettede filer. Det er dog en tidskrævende proces. Gøres dette i virksomheden under et kontrolbesøg, vil det belaste både virksomhedens og myndighedernes ressourcer, idet det kan betyde, at myndighederne skal være i virksomheden i længere tid

end den ene dag, en kontrolundersøgelse normalt varer.

Lovforslaget giver Konkurrencestyrelsen mulighed for under en kontrolundersøgelse at lave en spejling, som herefter gennemgås i styrelsen. Derved kan kontrolundersøgelsens varighed begrænses til normalt en dag. Samtidig giver dette bedre tid til at foretage søgninger i det kopierede materiale, herunder i slettede filer m.v., og bedre tid til at analysere resultaterne af disse søgninger. Kommissionen og konkurrencemyndighederne i f.eks. Norge, Sverige og Holland kan foretage spejling, når de gennemfører kontrolundersøgelser.

Den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, har krav på at overvære den efterfølgende gennemgang af materialet. Det kan enten være ved vedkommende selv eller ved en repræsentant, som denne udpeger. Derved tilgodeses retssikkerhedsmæssige hensyn. Det spejlede materiale skal slettes senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen, hvis styrelsen - efter at have gennemgået spejlingen - beslutter sig for ikke at gå videre med sagen. Beslutter styrelsen sig derimod for at gå videre med sagen, herunder at oversende sagen til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, vil det spejlede materiale blive forseglet og opbevaret, indtil sagen er endeligt afsluttet. Udgangspunktet er, at Konkurrencestyrelsen opbevarer det spejlede materiale, indtil sagen er endeligt afsluttet. Er sagen overgået til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, opbevarer denne det spejlede materiale, indtil sagen er endeligt afsluttet. Konkurrencestyrelsen har pligt til senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen at give et sæt kopier af de oplysninger, som styrelsen måtte have taget fra det spejlede materiale, til den, der er genstand for kontrolundersøgelsen. Fristen kan i særlige tilfælde forlænges.

2.4. Administrative bødeforelæg

Forslaget om administrative bødeforelæg baserer sig på betragtningerne i kapitel 7 i udvalgsrapporten. I dag har Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet mulighed for at afslutte sager med udenretlige bødeforelæg.

Forslaget har til hensigt at indføre mulighed for en hurtig og enkel afslutning af en strafsanktioneret konkurrencesag. Forslaget giver således Konkurrencestyrelsen kompetence til at afslutte en sag ved udstedelse af et administrativt bødeforelæg. Forslaget retter sig kun mod sager, hvor virksomheden tilstår det strafbare forhold. Yderligere vil bestemmelsen kun finde anvendelse i sager, hvor der er fast retspraksis for strafudmåling i den konkrete sag. Endelig skal Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet både samtykke i, at sagen afgøres administrativt og i bødestørrelsen.

2.5. Beskikkelse af Konkurrencestyrelsens ansatte til at rejse og udføre tiltale ved byretterne

Forslaget om b eskikkelse af Konkurrencestyrelsens ansatte til at rejse og udføre tiltale ved byretterne baserer sig på betragtningerne i kapitel 7 i udvalgsrapporten. I mange sager om overtrædelse af konkurrenceloven vil Konkurrencestyrelsen have foretaget grundige undersøgelser vedrørende overtrædelsen. Hvis en part i en sådan sag tilstår at have overtrådt konkurrenceloven, vil efterforskningsarbejdet i forbindelse med strafforfølgingen af vedkommende være begrænset. Derfor foreslås det, at Rigsadvokaten via en ændring af retsplejeloven får mulighed for at beskikke Konkurrencestyrelsens ansatte til på vegne af anklagemyndigheden at rejse og udføre tiltale i visse konkurrencesager ved byretterne. Dette indebærer, at det er styrelsens ansatte, der udfærdiger de relevante processkrifter og møder for retten. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet skal godkende, at sagen kan fremmes efter den foreslåede procedure, dvs. at ansatte i Konkurrencestyrelsen kan rejse og udføre tiltale ved byretten på anklagemyndighedens vegne.

En beskikkelse til for byretten at varetage udførelsen af straffesager indebærer også, at vedkommende med Rigsadvokatens godkendelse i landsretten kan behandle eventuelle kæremål, der måtte opstå som led i byrettens behandling af sagen.

Formålet med forslaget er at begrænse ressourceforbruget for såvel myndighederne som for de virksomheder, der tilstår en overtrædelse og ønsker sagen afsluttet hurtigt. Virksomhedernes retssikkerhed tilgodeses ved, at sagen forelægges for en dommer, og at Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet forinden skal have godkendt, at sagen fremmes efter denne procedure samt have godkendt anklageskriftet.

2.6. Annonceringspligt for ordrer over 500.000 kr.

Det foreslås at indføre regler for indgåelse af kontrakter om varer og tjenesteydelser, der ligger under tærskelværdierne for EU-udbud samt for kontrakter om tjenesteydelser, der ikke fuldt ud er omfattet af udbudsdirektiverne, de såkaldte bilag II B-ydelser.

Formålet med forslaget er at styrke konkurrencen om offentlige opgaver og at hindre, at kontrakter af en vis størrelsesorden tildeles direkte til en leverandør, uden at andre virksomheder har haft mulighed for at

komme i betragtning. Det er ikke hensigten at indføre detaljerede og ressourcekrævende procedureregler, men alene et sæt enkle og fleksible bestemmelser.

Erfaringer fra andre lande viser, at offentliggørelse af potentielle forretningsmuligheder er afgørende for, at der kan skabes konkurrence og for, at en bred kreds af virksomheder har mulighed for at komme i betragtning.

Forslaget fokuserer derfor på at indføre en pligt til at offentliggøre en annonce om opgaven forud for indgåelse af kontrakt. Formålet med denne annonceringspligt er at sikre åbenhed og dermed mulighed for potentielle tilbudsgivere for at tilkendegive deres interesse i at byde på offentlige opgaver.

Forslaget omfatter vare- og tjenesteydelseskontrakter. Det drejer sig både om tjenesteydelser, der hører under udbudsdirektivets bilag II A, dvs. den type af ydelser, der i dag er underlagt udbudsdirektivernes detaljerede procedureregler, og de ydelser, der hører under direktivets bilag II B, dvs. de ydelser, der ikke skal følge udbudsprocedurerne. Som eksempler på bilag II A-ydelser kan nævnes vedligeholdelse og reparation, landtransport, regnskab, revision og bogholderi, markeds- og opinionsundersøgelser m.v. Bilag II B omfatter bl.a. hotel- og restaurationsvirksomhed, jernbanetransport, sundheds- og socialvæsen, undervisning og erhvervsuddannelse.

Forslaget gælder for alle typer af udbydere, som hører ind under den traditionelle offentlige sektor, dvs. udbydere, som i dag er omfattet af direktiv 2004/18/EF (udbudsdirektivet). Det drejer sig om statslige, kommunale og regionale myndigheder, lokale kirkelige myndigheder samt de institutioner, der falder ind under kategorien offentligretlige organer.

Derimod omfatter nærværende forslag ikke udbydere, som alene er omfattet af direktiv 2004/17/EF (forsyningsvirksomhedsdirektivet), eller ordregivende myndigheder, som køber ind til brug for udøvelse af forsyningsvirksomhed.

De statslige myndigheder er allerede i dag omfattet af beslægtede regler i Finansministeriets udbudscirkulære. Cirkulæret indeholder imidlertid regler, der ligger ud over den foreslåede annonceringspligt, og vil fortsat finde anvendelse som supplement hertil.

For så vidt angår varer og bilag II A-tjenesteydelser omfatter forslaget kun kontrakter, hvis værdi ikke overstiger de aktuelle tærskelværdier for EU-udbud, men er større end 500.000 kr. Det skyldes, at der i udbudsdirektivet er fastlagt detaljerede retningslinjer for indgåelse af denne type af kontrakter, når de er over tærskelværdien. Kontrakter om bilag II B-tjenesteydelser er derimod omfattet, hvis værdien af kontrakten overstiger 500.000 kr. Det skyldes, at udbudsdirektivet ikke indeholder retningslinjer for indgåelsen af disse kontrakter, herunder regler om forudgående annoncering.

Indkøb under 500.000 kr. er således ikke omfattet af dette forslag. I disse tilfælde afhænger det af en konkret vurdering, om kontrakten har en sådan karakter og relevans for det indre marked, at der skal foretages en annoncering for at imødekomme de EU-retlige krav.

2.7. Behandling af begæring om opsættende virkning

Forslaget skal sikre en effektiv virkning af den standstill-ordning ved udbud af offentlige kontrakter, der blev indført med Økonomi- og Erhvervsministeriets bekendtgørelse nr. 588 af 12. juni 2006.

Denne bekendtgørelse indfører en obligatorisk pause – også kaldet en standstill-periode – i den sidste del af udbudsprocessen. Der er således et krav om, at kontrakten ikke underskrives i en periode på 10 dage fra det tidspunkt, hvor ordregiver meddeler de forskellige tilbudsgivere, hvem man agter at indgå kontrakt med, til det tidspunkt, hvor kontrakten underskrives. Det er i visse udbudssituationer muligt at anvende en hasteprocedure. Hvis der anvendes en sådan hasteprocedure, er standstill-perioden reduceret til 7 dage.

Grundtanken bag standstill-ordningen er at sikre, at klage kan indbringes for Klagenævnet for Udbud, inden kontrakten skrives under. Herved er det muligt at rette op på eventuelle fejl i udbudsprocessen på et tidligt tidspunkt. Dette er med til at sikre, at udbuddet får det korrekte udfald. Er kontrakten først skrevet under, er det derimod ikke muligt at afhjælpe ulovlige beslutninger, og virksomhederne står i sådanne tilfælde alene tilbage med muligheden for at søge erstatning.

Som et supplement til standstill-ordningen indfører lovforslaget en midlertidig opsættende virkning, når der klages til Klagenævnet for Udbud inden for standstill-perioden. Hvis klager i et sådant tilfælde begærer opsættende virkning, skal Klagenævnet hurtigst muligt og senest inden for 10 arbejdsdage afgøre, om klagen fortsat skal have opsættende virkning, eller om kontrakten kan skrives under.

Formålet hermed er at sikre, dels at Klagenævnet får passende tid til at vurdere, om en begæring om opsættende virkning skal imødekommes, dels at kontrakten ikke underskrives, mens en begæring behandles. Samtidig sikres det, at både ordregiver og klager får en hurtig afklaring af spørgsmålet om opsættende virkning.

Ordregiver kan ifalde straf, hvis kontrakten underskrives, mens klagen er tillagt midlertidig opsættende virkning.

2.8. Bedre mulighed for at indhente oplysninger om offentlige indkøb

Lovforslaget giver Konkurrencestyrelsen en udtrykkelig kompetence til at indhente oplysninger om ordregivende myndigheders indkøb. Forslaget skal styrke Konkurrencestyrelsens håndhævelse af udbudsreglerne.

Med forslaget bliver det lettere at identificere de tilfælde, hvor en ordregiver helt undlader at udbyde en opgave. Med en udtrykkelig adgang til at indhente oplysninger får Konkurrencestyrelsen fremover et bedre grundlag for at vurdere, om der er anledning til at indbringe en sag for Klagenævnet for Udbud, navnlig i tilfælde hvor der ikke er de fornødne incitamenter for virksomhederne til selv at indbringe en sag.

Sigtet med oplysningsforpligtelsen er også at opnå en præventiv effekt. De ordregivende myndigheder bør i højere grad af egen drift vælge at gennemføre udbud forud for indgåelsen af kontrakter. Det nye redskab skal bidrage til at få myndighederne til at fokusere mere på brugen af udbudsreglerne.

Hensigten med forslaget er at give Konkurrencestyrelsen mulighed for at foretage undersøgelser foranlediget af f.eks. en klage eller henvendelse om problemer på et givent område, konstaterede gentagne overtrædelser, offentliggjorte tal, udbudsstatistikker, privat leverandør indikatoren, kommunale regnskaber eller lignende datakilder. Det er således ikke tanken, at Konkurrencestyrelsen skal udøve en intensiv kontrol eller fungere som tilsynsmyndighed.

Ved samkøring af de offentligt tilgængelige oplysninger vil det f.eks. blive muligt at identificere bestemte produktområder og geografiske områder, der skiller sig ud i forhold til gennemsnitlige udbudsmønstre. Der vil f.eks. kunne være tale om en kommune, der udviser en unormal udbudsadfærd i forhold til kommunens størrelse og den gennemsnitlige udliciteringsgrad.

2.9. Bedre mulighed for at undersøge og gribe ind over for forkerte afregningspriser i fritvalgsordninger

Den gældende konkurrencelovs § 11 a giver Konkurrencerådet mulighed for at gribe ind over for ulovlig, konkurrenceforvridende offentlig støtte. Konkurrencelovens § 11 a tager sigte på den situation, hvor en offentlig myndighed yder ulovlig konkurrenceforvridende støtte til bestemte former for erhvervsvirksomhed. Erfaringen ved brugen af § 11 a i forbindelse med fritvalgsordninger har vist, at Konkurrencerådets indgrebsbeføjelser efter denne bestemmelse ikke er velegnede. Har en offentlig myndighed ikke dokumenteret og beregnet afregningspriserne i overensstemmelse med reglerne for den pågældende fritvalgsordning, har Konkurrencerådet efter de gældende regler i konkurrencelovens §§ 17 og 18 vanskeligt ved at tilvejebringe det nødvendige beslutningsgrundlag og dermed træffe afgørelse.

Lovforslaget giver derfor Konkurrencerådet mulighed for at træffe afgørelse på baggrund af et skøn, hvis den offentlige myndighed ikke inden for en rimelig tidsfrist kan dokumentere sit beregningsgrundlag, beregningsmetoder og/eller afregningspriser i overensstemmelse med reglerne om frit valg eller i øvrigt ikke på fyldestgørende måde kan redegøre for sin prisfastsættelse.

Lovforslaget giver endvidere Konkurrencerådet kompetence til at påbyde en offentlig myndighed, hvilke beregningsgrundlag, beregningsmetoder eller afregningspriser der skal anvendes, hvis den offentlige myndighed har eller skønnes at have beregnet og fastsat afregningsprisen for lavt efter de pågældende regler om frit valg. Endelig får Konkurrencerådet kompetence til at påbyde den offentlige myndighed at efterbetale et beløb til private leverandører i tilfælde, hvor det viser sig, at myndigheden har anvendt en for lav afregningspris.

Det er hensigten, at Konkurrencerådet på dette område, som på andre områder, kan prioritere sine ressourcer og vælge alene at behandle de sager, som forventes at føre til indgreb, og som kan afsluttes med et rimeligt tidsforbrug. En sådan indsats forventes at have en præventiv effekt på områder med fritvalgsordninger. Det er derimod ikke meningen, at Konkurrencerådet skal udøve en egentlig priskontrol på områder med frit valg.

2.10. Præcisering af Konkurrencerådets uafhængighed m.v.

Det er afgørende for Konkurrencerådets integritet, at der ikke kan sås tvivl om medlemmernes uafhængighed. Det foreslås derfor, at det i den nugældende § 15 præciseres, at Konkurrencerådets medlemmer skal fungere uafhængigt i deres virke i Konkurrencerådet.

For at der ikke skal kunne opstå tvivl om, at Konkurrencerådets medlemmer fungerer uafhængigt i deres virke i rådet, foreslås det endvidere, at kvalifikationskravene til rådets medlemmer, herunder også de medlemmer som organisationerne kan indstille, skærpes, så de skal opfylde de samme krav, som der stilles

til de sagkyndige retsmedlemmer i Sø- og Handelsretten. Medlemmerne skal således indstilles og udnævnes på baggrund af deres personlige og faglige kvalifikationer.

Herudover foreslås, at økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om indstilling og udnævnelse af Konkurrencerådets medlemmer og af indstilling og udpegning af stedfortrædere.

2.11. Konkurrencerådets muligheder for at behandle sager om konkurrenceforvridende støtte, når der kan være samhandlingspåvirkning

Forslaget indebærer en præcisering af, at Konkurrencerådet i en række tilfælde er kompetent til at behandle sager om konkurrenceforvridende støtte, også selv om sagen kan have samhandlingspåvirkning. Hidtil har der hersket tvivl om, hvorvidt sager med samhandlingspåvirkning udelukkende kunne behandles af Kommissionen efter EF-traktatens artikel 87. Med den foreslåede regel bliver det endvidere klart, at Konkurrencerådet kan afvise at behandle en sag om konkurrenceforvridende støtte, hvis den pågældende støtteordning kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det følger af Finansloven 2007, at Konkurrencestyrelsens bevilling forhøjes med 5,0 mio. kr., heraf 3,8 mio. kr. lønsom, årligt fra 2007 til forøget administration af konkurrenceloven (LBK nr. 785 af 8/8 2005 om konkurrence). Forøgelsen sker som led i initiativet i »Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen« om at styrke konkurrencelovgivningen. Merudgifterne afholdes inden for Økonomi- og Erhvervsministeriets egen ramme.

De foreslåede ændringer i tilbudsloven skønnes ikke at medføre væsentlige negative økonomiske eller administrative konsekvenser for staten, kommunerne eller regionerne, idet der allerede i medfør af EF-traktatens principper påhviler ordregivende myndigheder en pligt til i en vis grad at konkurrenceudsætte offentlige opgaver også under EU's tærskelværdier. Et krav om konkurrenceudsættelse af statslige kontrakter over 500.000 kr. gælder allerede i dag i medfør af Finansministeriets udbudscirkulære. Omvendt må annonceringspligten forventes at medføre positive økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner, idet en øget konkurrence om offentlige opgaver kan medvirke til at sikre bedre og billigere kontrakter.

Forslaget i klagenævnsløven om behandling af begæring om opsættende virkning skønnes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for Klagenævnet for Udbud, idet nævnet efter den nuværende klagenævnslov allerede behandler begæring om opsættende virkning. Der er således ikke tale om nye opgaver for nævnet, og de 10 arbejdsdage svarer til den nuværende gennemsnitlige sagsbehandlingstid for begæring om opsættende virkning.

For ordregivere har forslaget den positive konsekvens, at der tilvejebringes en hurtig afklaring af spørgsmålet om, hvorvidt en klage skal tillægges opsættende virkning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering med henblik på at vurdere, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. Styrelsen har vurderet, at forslaget ikke indeholder administrative konsekvenser, hvorfor forslaget således ikke skal forelægges et virksomhedspanel.

Ændringerne i konkurrenceloven giver Konkurrencestyrelsen bedre muligheder for at afsløre karteller og bidrager dermed til en forbedret konkurrence i Danmark. Et straflempeprogram vil samtidig have en præventiv effekt, idet det må forventes, at der fremover vil blive indgået færre kartelaftaler, når risikoen for afsløring forøges. For de virksomheder, der deltager i karteller, vil risikoen for at blive afsløret og pålagt bøder, blive større. Modsat vil de virksomheder, der økonomisk lider under karteldannelse, få bedre konkurrenceforhold. Administrativt vil lovforslaget på dette punkt ikke medføre konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget vedrørende fritvalgsområdet giver Konkurrencerådet mulighed for at sikre, at bl.a. private leverandører af ydelser omfattet af frit valg ikke får en lavere afregningspris, end de har krav på, og derved bliver stillet ulige i konkurrencen. Dette vil forbedre vilkårene for de private virksomheder, som vil etablere sig og udbyde ydelser på områderne med frit valg. Lovforslaget vil derfor have en positiv erhvervsøkonomisk effekt. Denne del af lovforslaget skønnes ikke at give anledning til administrative konsekvenser for erhvervslivet, idet det alene retter sig imod offentlige myndigheders prisfastsættelse.

Forslaget om annonceringspligt forventes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet det vil bidrage til øget konkurrence om offentlige opgaver. Forslaget skønnes ikke at give anledning til administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Ændringerne i klagenævnsloven skønnes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget om behandling af begæring om opsættende virkning sikrer, at tilbudsgivere får fuld fordel af standstill-ordningen, således at kontrakt ikke indgås, inden Klagenævnet for Udbud har truffet beslutning om, hvorvidt der skal gives opsættende virkning.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Høring

Lovforslaget har forud for fremsættelsen været sendt i høring hos Advokatsamfundet, Affald Danmark, Amagerforbrænding I/S, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Asfaltindustrien, Beskæftigelsesministeriet, Boligselskabernes Landsforening, Bryggeriforeningen, Byggefagenes Kooperativ Landssammenslutning, Byggeriets Arbejdsgivere, Bygherreforeningen, Børmæglerforeningen, CO-Industri, COOP Danmark A/S, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Eksportråd, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Landbrugsrådgivning – Landscentret, Dansk Skovforening, Dansk Taxi Råd, Dansk Transport & Logistik, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Busvognmænd, Danske Dagblades Forening, Danske Entreprenører, Dansk Fjernvarme, Danske Malermestre, Danske Regioner, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Forlæggerforening, Det Kommunale Kartel, Dommerforeningen, Familie- og Forbrugerministeriet, Finansministeriet, Finansrådet, Forbrugerrådet, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Forsikring & Pension, Forsvarsministeriet, Frederiksberg Kommune, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, HTS-A - Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, HTS-I Erhvervsorganisationen, Håndværksrådet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Ingeniørforeningen i Danmark, Justitsministeriet, Klagenævnet for Udbud, KL (Kommunernes Landsforening), Kulturministeriet, Københavns Kommune, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes Hovedorganisation, Liberale Erhvervs Råd, Lokale Pengeinstitutter, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Oliebranchens Fællesrepræsentation, OSI, Realkreditrådet, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Tekniq, Transport- og Energiministeriet, Udenrigsministeriet og Undervisningsministeriet.

9. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Forslaget om annonceringspligt skaber øget konkurrence om offentlige opgaver. Dermed sikres bedre og billigere kontrakter.	Det følger af Finansloven 2007, at Konkurrencestyrelsens bevilling forhøjes med 5,0 mio. kr., heraf 3,8 mio. kr. lønsum, årligt fra 2007 til forøget administration af konkurrenceloven (LBK nr. 785 af 8/8 2005 om konkurrence). Forøgelsen sker som led i initiativet i »Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen« om at styrke konkurrencelovgivningen.

		Merudgifterne afholdes inden for Økonomi- og Erhvervsministeriets egen ramme.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Forslaget om behandling af begæring om opsættende virkning har den positive konsekvens for ordregivere, at der tilvejebringes en hurtig afklaring af spørgsmålet om, hvorvidt en klage skal tillægges opsættende virkning.	Ingen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	- For virksomheder, der udsættes for konkurrencebegrænsninger som følge af karteldannelser, vil lovforslaget indebære større beskyttelse. - Positive konsekvenser i form af forbedrede konkurrencevilkår for private leverandører af ydelser omfattet af frit valg. - Øget konkurrence om offentlige opgaver.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Forslaget om behandling af begæring om opsættende virkning sikrer, at virksomhederne får fuld fordel af standstill-ordningen, således at kontrakter ikke indgås, inden Klagenævnet for Udbud har truffet beslutning om, hvorvidt der skal gives opsættende virkning.	Ingen.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Formålet med bestemmelsen er at gøre det klart, at Konkurrencerådet er kompetent til at behandle visse sager om overtrædelse af § 11 a, uanset om der kan være samhandelspåvirkning. Hidtil har der hersket tvivl om, hvorvidt sager med samhandelspåvirkning udelukkende kunne behandles af Kommissionen. Den gældende lovtekst efterlader ikke umiddelbart tvivl om, at Konkurrencerådet også er kompetent til at behandle sager om konkurrenceforvridende støtte efter § 11 a, når den pågældende sag påvirker samhandelen. Forarbejderne til konkurrenceloven kan derimod give det indtryk, at rådet ikke har denne kompetence.

Den foreslåede bestemmelse indeholder samtidig hjemmel for Konkurrencerådet til at undlade at behandle en støtteordning, der kan påvirke samhandelen. Denne hjemmel tænkes især relevant, hvis sagen allerede er behandlet af Kommissionen under anvendelse af EF-traktatens artikel 87-89, eller hvis Kommissionen under Konkurrencestyrelsens eller Konkurrencerådets sagsbehandling meddeler, at man vil rejse en sag om den

pågældende støtte.

Konkurrencestyrelsen har i en konkret sag mulighed for at undersøge, om Kommissionen er i gang med at behandle sagen. Dette kan gøres dels ved forespørgsel hos parterne, dels ved en gennemgang af EU-Tidende, hvori Kommissionens beslutninger om at optage en sag til behandling skal offentliggøres, jf. artikel 26 i Rådets forordning nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93.

Adgangen til at undlade at behandle en sag er ligeledes relevant, hvis der sker anmeldelse af en støtteordning efter § 11 a, stk. 6. Da Kommissionen har enekompetence til at godkende statsstøtte, der har samhandelspåvirkning, vil Konkurrencerådet ikke afgive en ikke-indgrebserklæring efter § 11 a, stk. 6, hvis en støtteordning skønnes at have samhandelspåvirkning. En anmodning om en sådan erklæring afvises med henvisning til den foreslåede bestemmelse.

I de sager, hvor Konkurrencerådet vurderer, at sagens omfang ikke står mål med den estimerede ressourceanvendelse, vil Konkurrencerådet, i lighed med i dag, kunne afvise at behandle sagen under henvisning til konkurrencelovens § 14, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse fratager således ikke Konkurrencerådet muligheden for til stadighed at prioritere sit arbejde.

Til nr. 2

Anvendelse af en lavere afregningspris over for private leverandører indebærer, at den offentlige leverandør bliver stillet bedre i konkurrencen. Dette vil udgøre en indirekte offentlig støtte til den offentlige leverandør. Med hjemmel i § 11 a har Konkurrencerådet mulighed for at gribe ind, når offentlige myndigheder på områder med frit valg har fastsat for lave afregningspriser til leverandører. Den gældende § 11 a giver imidlertid alene Konkurrencerådet mulighed for at give påbud om, at den offentlige støtte skal ophøre og eventuelt tilbagebetales. Der er i dag ikke hjemmel til, at Konkurrencerådet kan fastsætte afregningspriser eller stille krav om efterbetaling til de leverandører, der har lidt et tab som følge af, at den offentlige myndighed har fastsat en for lav afregningspris.

§ 11 b, stk. 1

Bestemmelsen giver Konkurrencerådet kompetence til at undersøge, om den afregningspris, som en offentlig myndighed tilbyder private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, er fastsat i overensstemmelse med de pågældende regler for frit valg. Reglerne for frit valg indebærer ofte, at afregningen skal fastsættes til de omkostninger, som den offentlige myndighed har ved selv at stille den pågældende ydelse til rådighed for borgerne. Eventuel fortolkningstvivel om indholdet og anvendelsen af disse regler vil Konkurrencestyrelsen afklare via henvendelse til de relevante ressortmyndigheder.

Private leverandører er både private virksomheder, selvejende institutioner, helt eller delvist offentligt ejede selskaber og andre offentlige leverandører, som ikke hører under den pågældende offentlige myndighed, som foretager fastsættelsen af afregningsprisen.

Regler for frit valg og beregningsmetoder af afregningspriser er primært reguleret i særlove og bekendtgørelser, der hører under det relevante ressortministerium. Reglen i § 11 b skal således forstås på den måde, at når Konkurrencerådet træffer afgørelse efter § 11 b, så skal rådet i den forbindelse benytte eventuelle særregler, der måtte gælde på et givent fritvalgsområde. Herudover vil Konkurrencerådet også kunne anvende de regler og principper, som følger af vejledninger udstedt til brug for den pågældende fritvalgsordning.

Lovforslagets begreb »afregningspris« dækker over den offentlige myndigheds beregnede pris til leverandører. Det gælder, selv om denne pris i de enkelte fritvalgsordninger kan være benævnt anderledes, såsom f.eks. »priskrav« eller »driftstilskud«.

Konkurrencerådets kompetence efter § 11 b kan omfatte både eksisterende og fremtidige fritvalgsordninger, jf. bemærkningerne nedenfor til den foreslåede § 11 b, stk. 5.

Bestemmelsen finder anvendelse, når en offentlig myndighed skal beregne og fastsætte en afregningspris til private leverandører, som svarer til den offentlige myndigheds egne omkostninger ved at levere ydelsen. Dette gælder, uanset om afregningsprisen er fastsat på grundlag af den offentlige myndigheds egne beregninger eller på grundlag af et bud fra den del af forvaltningen, der leverer den pågældende ydelse. Det er også hensigten, at bestemmelsen skal finde anvendelse, når afregningsprisen blot udgør en andel af den offentlige myndigheds egne omkostninger, og leverandøren eventuelt herudover kan kræve en egenbetaling fra borgerne.

Bestemmelsen finder derimod ikke anvendelse, når konkurrencen udelukkende udspiller sig mellem to offentlige leverandører. I sådanne situationer vil der ikke foreligge en konkurrenceforvridning mellem en

offentlig og privat leverandør. For eksempel vil ordningen med frit valg af folkeskole over kommunegrænser, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 672 af 29. juni 2005, ikke kunne omfattes af lovforslaget. Folkeskoler udbydes netop kun af offentlige leverandører.

Bestemmelsen omfatter ikke den situation, hvor fastsættelsen af afregningsprisen foretages af en anden myndighed end den, som er forpligtet til at stille den konkurrerende ydelse til rådighed, og som afholder omkostningerne herved. F.eks. vil fritvalgsordningen for frie grundskoler, jf. bekendtgørelse nr. 1299 af 10. december 2006 om tilskud m.v. til friskoler og private grundskoler m.v., ikke være omfattet af § 11 b. Det er Undervisningsministeriet, der foretager beregningen af tilskuddet til de frie grundskoler.

Bestemmelsen omfatter desuden kun de situationer, hvor det er den ansvarlige offentlige myndighed, som egenhændigt fastsætter afregningsprisen. Bestemmelsen i § 11 b finder således ikke anvendelse, hvis afregningsprisen fastsættes individuelt efter forhandling mellem parterne. Dette er eksempelvis tilfældet på sygehusområdet. Her indgår regionerne aftaler med private hospitaler om sygehusbehandling m.v. Regionernes betaling til de private sygehuse fastlægges ved forhandling mellem parterne.

§ 11 b finder ikke anvendelse, hvis den offentlige myndighed fastsætter afregningsprisen via et udbud, hvor de enkelte tilbudsgivere afregnes på baggrund af deres eget bud. Opstår der hos den offentlige leverandør et underskud som følge af, at afregningsprisen ikke dækker den offentlige leverandørs faktiske omkostninger, kan der foreligge en konkurrenceforvridende støtte omfattet af konkurrencelovens § 11 a, hvis den offentlige myndighed giver en efterbevilling til dækning heraf.

Konkurrencerådets kompetence efter § 11 b indebærer, at Konkurrencerådet kan undersøge den offentlige myndigheds beregningsgrundlag, beregningsmetoder og fastsættelse af afregningspriser, jf. bemærkningerne nedenfor til den foreslåede § 11 b, stk. 2.

Konkurrencerådet kan undersøge, om den offentlige myndighed har fastsat afregningsprisen korrekt. Konkurrencerådet kan dermed påse, om den offentlige myndighed ved fastsættelsen har fulgt reglerne om frit valg og foretaget beregningen og fastsættelsen i overensstemmelse hermed, således at afregningsprisen er baseret på et retvisende billede af den offentlige myndigheds omkostninger.

Det forventes, at de sager, som Konkurrencerådet behandler under § 11 a og den foreslåede § 11 b, vil have en præventiv effekt. Konkurrencerådet har ikke pligt til at behandle sager efter § 11 b. Det følger af konkurrencelovens § 14, stk. 1, 3. pkt., hvorefter Konkurrencerådet af ressourcemæssige årsager kan afvise at behandle en sag. Konkurrencerådet vil i stedet prioritere sine ressourcer således, at de anvendes på de sager, som vurderes at kunne have en væsentlig effekt set i forhold til de ressourcer, som styrelsen må anvende for at behandle disse.

§ 11 b, stk. 2

Bestemmelsen giver Konkurrencerådet kompetence til at udstede påbud og forbedrer derved Konkurrencerådets muligheder for at gribe ind over for offentlige myndigheders forkerte beregninger og fastsættelser af afregningspriser til leverandører. Konkurrencerådets kompetence til at udstede påbud forudsætter, at den offentlige myndighed har eller skønnes at have fastsat afregningsprisen lavere, end den burde efter reglerne om frit valg. Dette gælder, hvor afregningsprisen fastsættes umiddelbart på baggrund af den offentlige myndigheds egne omkostninger eller på anden måde. Dette kunne f.eks. være ved, at den offentlige forvaltning afgiver et bud, som danner grundlag for en fast afregningspris.

Ved vurderingen af, om afregningsprisen er fastsat korrekt, kan Konkurrencerådet se på, om den offentlige myndighed har foretaget efterbevillinger eller lignende til dækning af et underskud, som måtte være opstået som følge af, at den fastsatte afregningspris ikke dækker den offentlige leverandørs faktiske omkostninger.

Hvis en offentlig myndighed ikke efter anmodning kan dokumentere beregningsgrundlag, beregningsmetoder og afregningspriser i overensstemmelse med reglerne for frit valg, eller en offentlig myndighed i øvrigt ikke på fyldestgørende måde kan redegøre for sin prisfastsættelse, kan Konkurrencerådet udstede de nævnte påbud, hvis en skønsmæssig vurdering viser, at afregningsprisen er lavere end den pris, som den offentlige myndighed skulle have anvendt efter de pågældende regler for frit valg.

I praksis har det i en række sager vist sig, at den konkrete manglende overholdelse af de pågældende fritvalgsregler har medført, at der i samme sag både er forhold, som trækker i retning af, at afregningsprisen skulle have været fastsat lavere, og forhold som taler for, at afregningsprisen kunne være fastsat højere. Sådanne situationer vil også falde ind under den foreslåede bestemmelses anvendelsesområde, idet sådanne situationer opfylder lovens krav om, at afregningsprisen »skønnes lavere end den pris, som den offentlige myndighed skulle have anvendt«. Konkurrencerådets indgreb vil i sådanne sager blive tilpasset, så de er proportionale i forhold til de konkrete forhold. Det kunne f.eks. tænkes, at man i sådanne tilfælde vil påbyde den offentlige myndighed at foretage en ny beregning efter nærmere bestemte beregningsgrundlag eller beregningsmetoder, jf. den foreslåede bestemmelse i § 11 b, stk. 2, nr. 2.

Bestemmelsen giver Konkurrencerådet hjemmel til at fastsætte afregningspriser, beregningsgrundlag m.v. og efterbetaling på baggrund af et skøn. I praksis har det vist sig vanskeligt at skaffe den fornødne dokumentation for de offentlige myndigheders beregning og fastsættelse af afregningspriser for ydelser omfattet af frit valg. Har en offentlig myndighed ikke dokumenteret og beregnet afregningspriserne i overensstemmelse med reglerne for den pågældende fritvalgsordning, har Konkurrencerådet efter de gældende regler vanskeligt ved at tilvejebringe det nødvendige beslutningsgrundlag og dermed træffe afgørelse om, hvorvidt en konkret afregningspris er beregnet korrekt eller ej. Samtidig er oplysning af en sådan sag meget ressourcekrævende, da det ofte kun vil være den pågældende offentlige myndighed, som kan tilvejebringe oplysningerne. Konsekvensen er derfor, at en offentlig myndighed, som ikke har fulgt reglerne for frit valg, kan vanskeliggøre og forhale Konkurrencerådets muligheder for at træffe afgørelse. Det samme problem kan opstå, hvis den offentlige myndighed i øvrigt ikke kan redegøre for sin prisfastsættelse på en fyldestgørende måde.

Konkurrencerådet kan med hjemmel i den gældende § 17 indhente oplysninger fra en offentlig myndighed om beregning og fastsættelse af afregningspriser for ydelser omfattet af frit valg. Konkurrencerådet kan endvidere – om nødvendigt – foretage kontrolbesøg i medfør af den gældende § 18. Disse bestemmelser vil fortsat finde anvendelse.

Konkurrencerådet kan anvende muligheden for at fastsætte afregningspriser, hvis en offentlig myndighed ikke efter anmodning fra Konkurrencestyrelsen kan dokumentere sit beregningsgrundlag, sine beregningsmetoder og/eller afregningspriser i overensstemmelse med reglerne for frit valg. Konkurrencerådet kan også fastsætte afregningspriser, hvis den offentlige myndighed i øvrigt ikke kan redegøre for sin prisfastsættelse på fyldestgørende måde. Lovforslaget indebærer, at Konkurrencerådet i disse særlige tilfælde får mulighed for at træffe afgørelse på et skønsmæssigt grundlag og på baggrund af de faktiske oplysninger, som er frembragt.

Konkurrencerådet kan træffe skønsmæssige afgørelser, hvis den offentlige myndighed ikke har fulgt de gældende regler for beregning og prisfastsættelse for den pågældende fritvalgsordning eller i øvrigt ikke er i stand til, eller villig til, at give passende forklaringer på de forudsætninger, som ligger til grund for beregningerne af afregningsprisen.

En sådan situation kan eksempelvis opstå, hvis den offentlige myndighed for eksempel ikke har medtaget alle relevante omkostninger i sin beregning, eller at disse ikke er medregnet korrekt efter en relevant fordelingsnøgle. Det kunne også være tilfældet, hvis en offentlig myndighed har gennemført en stikprøveundersøgelse, som ikke kan betragtes som repræsentativ for en opgaves udførelse.

Bestemmelsen vil således kunne anvendes i de situationer, hvor en offentlig myndighed afgiver ufyldstgørende oplysninger – eller slet ikke afgiver nogen oplysninger. Dette kan eksempelvis ske, hvis myndigheden ikke er i stand til at give en rimelig forklaring på de forudsætninger og beregninger m.v., som ligger til grund for myndighedens fastsættelse af afregningsprisen.

Konkurrencerådet skal kunne begrunde sit skøn og skal træffe denne skønsmæssige afgørelse på baggrund af de foreliggende oplysninger. Konkurrencerådet vil eksempelvis kunne bruge tilgængelige oplysninger om andre offentlige myndigheders fastsættelse af afregningspriser for tilsvarende ydelser omfattet af samme fritvalgsordning som sammenligningsgrundlag. Konkurrencerådet vil også kunne bruge andre offentlige myndigheders beregningsgrundlag og beregningsmetoder som sammenligningsgrundlag, f.eks. resultatet af stikprøveundersøgelser. Ved vurderingen af om andre offentlige myndigheders beregninger og fastsættelse af afregningspriser er relevante for skønnet, kan der f.eks. lægges vægt på, om de demografiske og organisatoriske forhold er sammenlignelige.

I praksis forudsættes det, at rådet først træffer en skønsmæssig afgørelse efter, at den offentlige myndighed har fået en rimelig frist til at dokumentere sine afregningspriser og redegøre for de principper og faktiske forhold, som ligger bag beregningerne.

Hvis reglerne for frit valg indebærer, at en offentlig myndighed på baggrund af et skøn kan foretage værdiansættelser til brug for beregningen af afregningsprisen, vil Konkurrencerådet naturligvis tage hensyn til de skønsmæssige ændringer, som den offentlige myndighed er tillagt. Såfremt den offentlige myndigheds skøn ligger inden for, hvad der må betragtes som normalt, vil Konkurrencerådet acceptere dette. Såfremt udøvelsen af skønnet afviger fra, hvad der må betragtes som normalt, så vil rådet kunne gribe ind over for denne skønsmæssige udøvelse med hjemmel i den foreslåede bestemmelse.

Konkurrencelovens § 15 a foreskriver, at der skal foretages en særlig partshøring, forinden Konkurrencerådet træffer afgørelse. Hvis den offentlige myndighed ikke er enig i Konkurrencerådets skøn, giver partshøringen myndigheden endnu en mulighed for at fremlægge dokumentation for, hvordan myndighedens afregningspriser er beregnet - eller redegøre for, hvilke oplysninger den offentlige myndighed mener, at Konkurrencerådet bør lægge til grund for sin skønsmæssige afgørelse.

Hvis den myndighed, der har fået et påbud efter stk. 2, efterfølgende tilvejebringer nye og fyldestgørende oplysninger, kan Konkurrencerådet med virkning for fremtiden ændre eller ophæve en afgørelse, der er truffet ud fra en skønmæssig vurdering.

§ 11 b, stk. 2, nr. 1

For det første får Konkurrencerådet efter lovforslagets stk. 2, nr. 1, mulighed for at give påbud om, at myndigheden skal ophøre med at beregne og fastsætte afregningspriser, der er i strid med reglerne om frit valg.

Beregning omfatter alle trin i udregningen af en afregningspris, det vil sige både beregningsgrundlag og beregningsmetoder. Beregningsgrundlaget er de data, der indgår i beregningen af afregningsprisen. Beregningsmetoder er de metoder, der anvendes, dels når beregningsgrundlaget skal opgøres, og dels når afregningsprisen skal udregnes på baggrund af beregningsgrundlaget.

§ 11 b, stk. 2, nr. 2

For det andet får Konkurrencerådet mulighed for at påbyde, hvilke beregningsgrundlag og beregningsmetoder en offentlig myndighed skal fremskaffe og anvende, når der skal ske prisfastsættelse af ydelser i en fritvalgsordning.

Konkurrencerådet får samtidig mulighed for at udstede påbud til en offentlig myndighed om, hvilken afregningspris myndigheden konkret skal fastsætte for en given ydelse.

Betydningen af bestemmelsen i § 11 b, stk. 2, nr. 2, sammenholdt med bestemmelsen i stk. 2, nr. 1, er, at Konkurrencerådet kan kræve, at der bliver foretaget enhver korrektion, som er nødvendig for, at der bliver fastsat en korrekt afregningspris. Eksempelvis kan stk. 2, nr. 2 også betyde, at rådet kan påbyde den offentlige myndighed at følge principper udstukket i f.eks. en vejledning for den pågældende fritvalgsordning, og således påbyde den offentlige myndighed at foretage en ny beregning på baggrund af disse principper.

§ 11 b, stk. 2, nr. 3

For det tredje får Konkurrencerådet hjemmel til at udstede påbud til en offentlig myndighed om at foretage efterbetaling til en leverandør. Hvis en offentlig myndighed har afregnet en leverandør med en afregningspris, der er lavere eller skønnes lavere end den, myndigheden burde have anvendt efter bestemmelserne i stk. 2, nr. 1-2, kan Konkurrencerådet dermed påbyde en efterbetaling til leverandøren. Påbudet om efterbetaling kan dække alle leverandører, som har modtaget en for lav afregningspris. Det vil sige både private, selvejende institutioner, helt eller delvist offentligt ejede selskaber og andre offentlige leverandører, som ikke måtte høre under den pågældende offentlige myndighed.

Påbud efter nr. 3 kan udstedes samtidig med påbud efter nr. 1-2.

Efterbetalingen udgør det antal timer eller beregningsenheder, som en leverandør har leveret, ganget med differencen mellem den anvendte afregningspris og den afregningspris, der følger af Konkurrencerådets påbud efter § 11 b, stk. 2, nr. 1-2.

Muligheden for at påbyde efterbetaling efter § 11 b, stk. 2, nr. 3, kan anvendes, uanset om der er en tilsvarende hjemmel til efterbetaling i anden lovgivning, jf. f.eks. § 91, stk. 9, i lovebekendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007 om social service. Dette forudsætter dog, at Konkurrencerådet har fået tillagt kompetence, jf. den foreslåede § 11 b, stk. 5, til at vurdere prisfastsættelsen i den konkrete fritvalgsordning. Har en offentlig myndighed allerede foretaget fuld efterbetaling efter anden lovgivning, vil konkurrencelovens bestemmelse om efterbetaling ikke finde anvendelse.

Efterbetaling kan kun vedrøre en begrænset periode, jf. den foreslåede § 11 b, stk. 3.

§ 11 b, stk. 3

Bestemmelsen begrænser den periode, som et påbud om efterbetaling kan vedrøre. Et påbud om efterbetaling kan ikke vedrøre en periode, der ligger mere end et år forud for den dag, hvor Konkurrencestyrelsen indledte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.

Under hensyntagen til dette påbuds karakter er det fundet rimeligt som udgangspunkt at begrænse den periode, som et påbud om efterbetaling kan vedrøre. Ved fastsættelse af den foreslåede begrænsning til et år er der således lagt vægt på, at der skal være tale om en afgrænset tidshorisont, som finder anvendelse i de tilfælde, hvor der ikke er fastsat regler herom i særlovgivningen for det pågældende fritvalgsområde.

Et års-reglen gælder dermed ikke, hvis der i lovgivningen for det pågældende fritvalgsområde er fastsat særlige regler om efterbetaling, som er længere end den periode, der er fastsat i den foreslåede § 11 b, stk. 3.

I de tilfælde, hvor særlovgivningen giver mulighed for efterbetaling for en længere periode, gælder reglerne om efterbetaling i den omhandlede særlovgivning.

Perioden er fastsat bl.a. af hensyn til, at den offentlige myndighed skal have en rimelig mulighed for at kunne dokumentere/fremskaffe dokumentation for beregning og fastsættelse af afregningspriser. Endvidere styrkes incitamentet for en evt. leverandør til hurtigt at reagere, hvis leverandøren er utilfreds med afregningsprisen.

Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor Konkurrencestyrelsen indleder undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed. Derved forstås, at Konkurrencestyrelsen har rettet henvendelse til den offentlige myndighed og meddelt, at der indledes en undersøgelse af den offentlige myndigheds beregning og fastsættelse af afregningspriser.

§ 11 b, stk. 4

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 1. I forhold til fritvalgsordninger kan samme problemstilling opstå som i relation til sager efter § 11 a. Derfor indføres en parallel bestemmelse i lovforslagets § 11 b, hvorefter Konkurrencerådet kan behandle visse sager om frit valg, uanset om sagen har samhandelspåvirkning. Der henvises til bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

§ 11 b, stk. 5

Bestemmelsen vedrører den nærmere fastlæggelse af, hvilke fritvalgsordninger Konkurrencerådet skal være kompetent til at undersøge efter § 11 b. Det foreslås, at fastlæggelse af, om en nuværende eller fremtidig fritvalgsordning skal høre under Konkurrencerådets kompetence efter § 11 b, skal ske efter forhandling med det ministerium, som er ansvarlig for den pågældende fritvalgsordning.

Bestemmelsen indebærer, at der på områder med fritvalgsordninger vil være en delt kompetence. Ressortministeriet vil regulere bestemmelser om prisfastsættelse og de konkrete regler for fritvalgsordningens udformning. Konkurrencerådet vil, enten i medfør af lovgivningen eller efter forhandling med vedkommende minister, være kompetent til at vurdere eventuelle klager angående prisfastsættelsen m.v. En sådan delt kompetence for en myndighed til at påse overholdelsen af regler, som hører under et andet ressortministerium end myndigheden selv, kendes også på andre områder. For eksempel er Forbrugerombudsmanden (som hører under Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender) tillagt kompetence til at påse overholdelsen af en række regler i lovebkendtgørelse nr. 1501 af 20. december 2004 om visse betalingsmidler (som hører under Økonomi- og Erhvervsministeriet).

Når der er enighed om, at Konkurrencerådet skal være kompetent i forhold til en fritvalgsordning, er økonomi- og erhvervsministeren bemyndiget til at udstede en bekendtgørelse, der angiver, hvilke fritvalgsordninger Konkurrencerådet kan gribe ind over for i medfør af § 11 b. Dette vil skabe et klart overblik over, hvilke klager over fritvalgsordninger Konkurrencerådet er kompetent til at behandle.

Det bemærkes, at Konkurrencerådets kompetence til at gribe ind i medfør af § 11 b naturligvis også kan følge direkte af reglerne om frit valg. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved fremtidige fritvalgsordninger.

Det er hensigten, at Konkurrencerådet allerede ved lovens ikrafttræden skal være kompetent til at anvende sine beføjelser efter § 11 b i forhold til følgende fritvalgsordninger: fritvalgsordningen på daginstitutionsområdet, jf. lovebkendtgørelse nr. 58 af 18. januar 2007 om social service, kapitel 7, og fritvalgsordningen om personlig og praktisk hjemmehjælp, jf. kapitel 16 i samme lovebkendtgørelse.

Til nr. 3

§ 15, stk. 1

Det foreslås, at medlemmerne af Konkurrencerådet indstilles og udnævnes på baggrund af deres personlige og faglige kvalifikationer inden for offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold.

Der vil skulle foretages en konkret vurdering ved hver enkelt udnævnelse. I den forbindelse vil der blive taget udgangspunkt i de kriterier, som efter retsplejelovens § 93 anvendes ved beskikkelse af sagkyndige retsmedlemmer i Sø- og Handelsretten. De sagkyndige retsmedlemmer i Sø- og Handelsretten skal besidde et indgående og tidssvarende praktisk kendskab til vedkommende sagsområde. De skal samtidig udføre hvervet med upartiskhed og omhu.

Kriterierne efter retsplejelovens § 93 vil også udgøre udgangspunktet for indstilling og udpegning af stedfortrædere, jf. bemærkningerne nedenfor til § 15, stk. 2.

Organisationerne skal ved indstilling af medlemmer til Konkurrencerådet på baggrund af ovenstående

kriterier begrundede, hvorfor de pågældende personer indstilles.

Udvælgelseskriterierne finder anvendelse på indstilling af medlemmer og suppleanter til rådet, som sker efter lovens ikrafttræden. De medlemmer og suppleanter, der allerede er udpeget til rådet, vil fortsætte i perioden ud. Præciseringen af, at medlemmerne skal fungere uafhængigt i deres virke i rådet, gør sig ligeledes gældende fra lovens ikrafttræden og omfatter derfor også de på tidspunktet for ikrafttrædelsen værende medlemmer og suppleanter.

Efter de nugældende regler udnævnes formanden for Konkurrencerådet af kongen. Som en modernisering af bestemmelsen tillægges økonomi- og erhvervsministeren kompetence til også at udnævne formanden.

§ 15, stk. 2

Der foretages ikke nogen ændring af ordlyden af den nugældende § 15, stk. 2, men som det gør sig gældende for indstilling og udnævnelse af medlemmer til rådet, vil kriterierne i retsplejelovens § 93 også danne udgangspunktet ved indstilling og udpegning af stedfortrædere.

§ 15, stk. 3

Med den foreslåede nye bestemmelse indføres der hjemmel for økonomi- og erhvervsministeren til at indføre nærmere regler om indstilling og udnævnelse af Konkurrencerådets medlemmer og for indstilling og udpegning af stedfortrædere.

Baggrunden for ændringen er, at det kan præciseres, hvilke organisationer, der har indstillingsret. Økonomi- og erhvervsministeren vil benytte denne hjemmel til at udstede en bekendtgørelse, hvori det præciseres, at følgende erhvervsorganisationer vil have indstillingsret:

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd indstiller et medlem
- Dansk Industri indstiller et medlem
- Forsikring & Pension, Finansrådet og Realkreditrådet indstiller i fællesskab et medlem
- Dansk Byggeri og Tekniq indstiller i fællesskab et medlem
- Håndværksrådet og Liberale Erhvervs Råd indstiller i fællesskab et medlem
- Dansk Erhverv indstiller et medlem
- Landbrugsrådet indstiller et medlem

Endvidere vil KL (Kommunernes Landsforening) og Forbrugerrådet hver have indstillingsret til et medlem.

Herudover skabes der mulighed for, at økonomi- og erhvervsministeren i bekendtgørelsen kan foretage ændringer i indstillingsforholdene, hvis der opstår behov herfor. Et eksempel herpå kunne være, hvor to indstillingsberettigede organisationer fusionerer i en ny organisation. Som følge heraf vil der være brug for at ændre indstillingsforholdene sådan, at den nye organisation får indstillingsret. Der vil i denne situation også være behov for, at der findes en ny indstillingsberettiget til den ledige plads i rådet, eftersom den nye organisation ikke vil have indstillingsret til to medlemmer.

Der vil med den foreslåede regel ikke blive indført en mulighed for økonomi- og erhvervsministeren til at kunne ændre på selve strukturen af rådet, det vil sige f.eks. på fordelingen af antallet af medlemmer, som udnævnes uden forudgående indstilling fra erhvervs- og forbrugerorganisationer og antallet af medlemmer, som udnævnes efter indstilling fra erhvervs- og forbrugerorganisationer. Økonomi- og erhvervsministeren vil heller ikke med hjemmel i den foreslåede § 15, stk. 3, kunne ændre i fordelingen mellem f.eks. medlemmer indstillet af erhvervsorganisationer og medlemmer indstillet af andre organisationer.

Til nr. 4

Forslaget er en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 8, hvorefter den nugældende § 23 a bliver til § 24.

Til nr. 5

Med forslaget indføres der en adgang til, at Konkurrencestyrelsen i forbindelse med en kontrolundersøgelse får mulighed for at forlange, at en virksomheds bestyrelsesmedlemmer, direktionsmedlemmer og andre ansatte viser indholdet af deres lommer, tasker o.lign. Såfremt personen nægter, vil Konkurrencestyrelsen ikke selvstændigt tømme vedkommendes lommer, tasker o.lign., men styrelsen vil anmode om politiets bistand hertil.

En lignende beføjelse kendes også fra toldlovens § 25, hvorefter told- og skatteforvaltningen med henblik på kontrol kan standse og foretage eftersyn af personer og bagage m.v., der rejser mellem tredjelande og Danmark. I forhold til adgangen i toldloven begrænses Konkurrencestyrelsens adgang til alene at omfatte

personlige genstande, herunder især visitation af tøj, lommer, tasker o.lign. Det er ikke hensigtsmæssigt at foretage en positiv oprensning af, hvilke genstande der kan undersøges. Dog skal det understreges, at Konkurrencestyrelsen ikke vil have adgang til at foretage en nærmere undersøgelse af legemet, herunder af dets hulrum o.lign.

I takt med den teknologiske udvikling er der i dag mange muligheder for at opbevare oplysninger elektronisk. Oplysninger kan f.eks. lagres på usb-nøgler, mobiltelefoner og i elektroniske kalendere. Medierne, som man kan gemme oplysningerne på, bliver desuden fysisk mindre og mindre. Forud for og under en kontrolundersøgelse kan der opstå den situation, at en person forsøger at unddrage myndighederne bevismateriale ved f.eks. at gemme og opbevare en usb-nøgle eller lignende i lommer eller tasker o.lign. Det foreslås derfor, at Konkurrencestyrelsen får adgang til at kræve, at en virksomheds ansatte skal vise indholdet af deres lommer, tasker o.lign. Konkurrencestyrelsen kan gennemgå et eventuelt indhold heraf med henblik på at kopiere dette, herunder tage en identisk elektronisk kopi (spejling), samt medtage materiale, der er omfattet af kontrolundersøgelsens genstand.

Anvendelsen af bestemmelsen er ikke begrænset til de tilfælde, hvor det konkret kan konstateres, at en ansat har fjernet oplysninger og lagt dem i sin lomme, taske o.lign. Bestemmelsen vil også kunne finde anvendelse i andre tilfælde, hvor det skønnes at være nødvendigt for at opnå formålet med kontrolundersøgelsen. Konkurrencestyrelsens adgang til at kræve, at en virksomheds ansatte skal vise indholdet af deres lommer, tasker o.lign., skal ske under iagttagelse af det almindelige proportionalitetsprincip. I praksis kan det først under selve tilstedeværelsen i virksomheden afklares, hvilke ansatte i virksomheden der har en sådan tilknytning til undersøgelsens genstand, at de bør inddrages i denne. Der vil dog som regel kun være tale om, at et mindre antal centralt placerede ansatte bliver genstand for kontrolundersøgelsen, og som dermed vil kunne blive anmodet om at vise indholdet af deres lommer, tasker o.lign.

I praksis vil proceduren være den, at Konkurrencestyrelsens ansatte eller repræsentanter beder den ansatte om at tømme lommer, tasker o.lign. Ansatte, der frivilligt indvilliger heri, vil få tilbudt, at dette kan foregå adskilt fra virksomhedens øvrige medarbejdere. Såfremt den person, der af Konkurrencestyrelsen bliver bedt om at tømme sine lommer, tasker o.lign., nægter, vil Konkurrencestyrelsen som ovenfor nævnt anmode politiet om bistand til at foretage besigtigelsen. Politiet anmoder herefter endnu en gang den ansatte om at tømme lommer, tasker o.lign. Såfremt den ansatte fortsat nægter, gennemfører politiet en undersøgelse af den ansattes lommer, tasker o.lign. Dette skal så vidt muligt foregå adskilt fra virksomhedens øvrige medarbejdere.

Når politiet som led i en kontrolundersøgelse bistår Konkurrencestyrelsen med at tømme lommer, tasker o.lign., sker det i medfør af Konkurrencestyrelsens beføjelser i konkurrenceloven. Princippet om »legal privilege« vil således også gælde for dokumenter m.v., der er fundet i ansattes lommer, tasker o.lign., på samme måde som det gælder for andre dokumenter m.v. fundet under Konkurrencestyrelsens kontrolundersøgelser.

Til nr. 6

Med forslaget indføres der en adgang for Konkurrencestyrelsen til under en kontrolundersøgelse at lave en identisk elektronisk kopi (en såkaldt spejling) af dataindholdet af elektroniske medier, såsom f.eks. en computers harddisk. De øvrige ændringer i lovforslagets § 1, nr. 6 er primært konsekvensændringer som følge af den foreslåede indsættelse af det nye stk. 4 i § 18. Dog ændres fristangivelsen for forsegling i den nugældende § 18, stk. 4, der i forslaget bliver stk. 5, fra 72 timer til 3 hverdage. Dette skyldes et ønske om at have ensartede fristangivelser i loven. Med udtrykket »hverdage« menes mandag til fredag bortset fra helligdage, juleaftensdag og nytårsaftensdag.

§ 18, stk. 4

Medmindre virksomheden samtykker heri, har Konkurrencestyrelsen i dag kun mulighed for at medtage oplysninger eller medier, såfremt virksomhedens forhold gør, at det ikke er muligt for styrelsen at få adgang til oplysningerne under selve kontrolundersøgelsen, jf. den nugældende § 18, stk. 5.

Konkurrencestyrelsen kan i dag foretage særlige, avancerede søgninger under kontrolundersøgelser ved hjælp af specielle søgeværktøjer. Selve søgningen og især den efterfølgende analyse af de data, der er fremkommet ved søgningen, er meget tidskrævende. Da kontrolundersøgelser af hensyn til de berørte virksomheder sjældent udstrækkes til mere end én dag, kan det derfor i praksis være umuligt at nå at gennemføre de fornødne søgninger i bl.a. slettet materiale.

Forslaget muliggør, at Konkurrencestyrelsen kan lave en spejling af alle de data, som ligger på relevante computere og lignende, herunder også af slettede filer, skjult materiale m.v., med henblik på at gennemgå

indholdet efter kontrolundersøgelsen. Herved sikres, at styrelsen får tid til at lave en mere tilbundsående undersøgelse af de medtagne data, uden at dette behøver at ske på virksomhedens lokaliteter til gene for virksomheden. I praksis vil brugen af spejling være begrænset til udvalgte computere m.v. af interesse for kontrolundersøgelsen. Det bemærkes, at f.eks. Kommissionen og konkurrencemyndighederne i Norge, Sverige og Holland kan foretage spejlinger, når de gennemfører en kontrolundersøgelse.

Konkurrencestyrelsen kan allerede i dag foretage elektronisk kopiering af computere m.v. med henblik på at gennemgå indholdet af kopien i virksomhedens lokaler, men styrelsen kan ikke medtage kopien. Styrelsen får ved forslaget derfor ikke adgang til at foretage sig andet ved sin gennemgang af det kopierede materiale, end hvad den har mulighed for i dag ude på virksomhederne. Det nye i forslaget er, at Konkurrencestyrelsen kan medtage kopien med henblik på at gennemgå indholdet af denne i styrelsens lokaliteter, hvilket ikke er muligt i dag uden virksomhedens samtykke. Det spejlede materiale bliver forseglet, når styrelsen forlader virksomhedens lokaliteter. Forseglingen brydes først, når materialet skal gennemgås i forlængelse af kontrolundersøgelsen.

Den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, har krav på, at denne selv eller en af denne udpeget repræsentant kan være til stede og overvære gennemgangen af det spejlede materiale. Det vil sige, at den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, vil være stillet, som hvis gennemgangen af computeren foregik under selve kontrolundersøgelsen.

Den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, har efter forslaget krav på, at det spejlede materiale slettes senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen, såfremt Konkurrencestyrelsen vurderer, at materialet ikke indeholder beviser for en overtrædelse af konkurrencereglerne. Er der grundlag for at gå videre med sagen, herunder at oversende sagen til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, skal det spejlede materiale opbevares forseglet, indtil sagen er endeligt afsluttet. Dette sker af hensyn til bevissikringen i sagen. F.eks. kan der tænkes at forekomme tilfælde, hvor det af en part i en sag vil blive betvivlet, om en given oplysning stammer fra det spejlede materiale. I sådanne tilfælde vil forseglingen kunne brydes, og det vil være muligt at efterprøve indsigelsen. Det spejlede materiale opbevares af den myndighed, der behandler sagen, og først når sagen er endeligt afsluttet, vil det forseglede spejlede materiale blive slettet.

Konkurrencestyrelsen har pligt til senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen at give kopier af det materiale, som Konkurrencestyrelsen har taget kopi af fra spejlingen til brug for den efterfølgende sag, til den, der er genstand for kontrolundersøgelsen. Den pågældende kan anmode om, at kopierne skal være i papirform eller i elektronisk form.

Fristerne i stk. 4 kan i særlige tilfælde forlænges, jf. bemærkningerne nedenfor til stk. 7.

Forslaget ændrer ikke på, at retsplejelovens bestemmelser om kildebeskyttelse og vidnefritagelse fortsat finder anvendelse, såfremt der under en gennemgang af materialet fremkommer oplysninger omfattet heraf.

Der vil blive udarbejdet en vejledning, som nærmere vil beskrive konkurrencemyndighedernes muligheder for at foretage spejling, og som vil angive omfanget af virksomhedernes rettigheder og pligter i forbindelse hermed.

§ 18, stk. 5

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende lovs § 18, stk. 4, og er en konsekvensændring som følge af den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 4. Der er dog indsat en henvisning til det nye stk. 4. Herudover er tidsbegrænsningen for forsegling af forretningslokaler og oplysninger blevet ændret fra 72 timer til 3 hverdage.

§ 18, stk. 6

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende lovs § 18, stk. 5, og den er en konsekvensændring som følge af den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 4.

§ 18, stk. 7

Den foreslåede ændring svarer i sit indhold til den gældende lovs § 18, stk. 6, dog med den ændring, at der er indsat en henvisning til det foreslåede nye stk. 4. Ændringen er en konsekvensændring som følge af den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 4.

Forlængelse af fristerne i stk. 4 kan f.eks. tænkes at blive relevant i tilfælde, hvor tekniske forhold gør det vanskeligt at færdiggøre gennemgangen af det spejlede materiale inden for fristen på de 25 hverdage, eller hvor mængden af data indsamlet under en kontrolundersøgelse er meget stor.

§ 18, stk. 8

Den foreslåede ændring svarer i sit indhold til den gældende lovs § 18, stk. 7, dog med den ændring, at der er indsat en henvisning til det foreslåede nye stk. 4. Ændringen er en konsekvensændring som følge af den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 4.

§ 18, stk. 9

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende lovs § 18, stk. 8, og den er en konsekvensændring som følge af den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 4. Dog er henvisningen til stk. 1-7 blevet ændret til stk. 1-8, så den tager højde for den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 4.

Til nr. 7

Konkurrencerådets afgørelser efter den foreslåede bestemmelse i § 11 b, stk. 2, kan indbringes for Konkurrenceankenævnet. Forslaget er desuden en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 8, hvorefter den nugældende § 23 a bliver til § 24.

Til nr. 8

Den foreslåede overskrift til kapitel 8 er en konsekvensændring som følge af, at der i kapitel 8 i loven foreslås indsat en ny § 23 a vedrørende straflempelse.

§ 22

Bestemmelsens indhold er uændret, men stk. 1 er af lovtekniske grunde nyaffattet.

§ 23

I § 23 foreslås stk. 1, nr. 5, ændret som følge af, at der med lovforslaget foreslås indsat en § 11 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 2. Hvis et påbud efter § 11 b, stk. 2, overtrædes eller ikke efterkommes, kan det medføre bødestraf i medfør af konkurrencelovens § 23, stk. 1.

Desuden foreslås en ændring af § 23, stk. 1, nr. 13, som er en konsekvensændring som følge af, at den nugældende § 23 a med lovforslaget bliver til § 24.

§ 23 a

Med lovforslagets § 23 a foreslås indført et såkaldt straflempelsesprogram, hvorefter karteldeltagere opnår tiltalefrafald eller strafnedsættelse (samlet kaldet straflempelse), hvis de opfylder en række betingelser. De materielle regler for at få straflempelse findes i § 23 a, stk. 1-5 og 10-11, mens de processuelle regler findes i § 23 a, stk. 6-9.

Formålet med et straflempelsesprogram er for det første at afdække ulovlig kartelaktivitet og for det andet at gøre det nemmere at skaffe det nødvendige bevismateriale til en efterfølgende straffesag. Endelig har bestemmelsen et præventivt formål, da risikoen for, at en af karteldeltagerne afslører kartellet, i højere grad kan afskrække virksomheder fra overhovedet at indgå kartelaftaler. Erfaringer fra især Kommissionen og USA viser, at straflempelsesprogrammer er et effektivt værktøj til at bekæmpe karteller. Et egentligt straflempelsesprogram, hvor en myndighed har mulighed for at give straffritagelse og/eller strafnedsættelse er på nuværende tidspunkt indført af Kommissionen, i USA og i en lang række EU-lande (f.eks. Storbritannien, Tyskland, Frankrig, Belgien, Finland, Irland, Holland, Portugal og Sverige).

Det foreslåede straflempelsesprogram svarer i vidt omfang til Kommissionens og til det modelprogram, som er blevet udarbejdet af Kommissionen og EU-landenes nationale konkurrencemyndigheder i fællesskab (»ECN-modellen«). Dog er der i den foreslåede model taget højde for den danske myndighedsstruktur på konkurrenceområdet og for det eksisterende strafferetlige og straffeprocessretlige system.

Det er ifølge straffelovens § 82, nr. 9 og 10, muligt for domstolene - eller anklagemyndigheden ved bødeforelæg - at nedsætte straffen i konkurrencesager, hvilket også fremgår af forarbejderne til konkurrenceloven (FT 2001-02, tillæg A, s. 4454-55). Denne mulighed blev anvendt i visse af sagerne i el-kartellet, hvor bøderne blev nedsat med op til 20 pct.

Den eksisterende mulighed for straflempelse i straffelovens § 82 er dog ikke så eksplicit, som de egentlige straflempelsesprogrammer på konkurrenceområdet i andre lande. For det første er det ikke klart for virksomhederne, hvor stor en straflempelse der kan gives, og betingelserne herfor er ikke klart definerede. For det andet er der kun meget lille sandsynlighed for tiltalefrafald. For det tredje skønnes det at være afgørende for virksomhederne, at de kan få en hurtig tilkendegivelse af muligheden for at få straflempelse i den konkrete sag. Det har de ikke mulighed for i dag, hvor dette først afgøres i forbindelse med straffesagens

endelige afslutning.

Muligheden for straflempe gælder for fysiske og juridiske personer, der har deltaget i et kartel. Det betyder, at virksomheder, der har deltaget i et kartel, samt nuværende og tidligere bestyrelsesmedlemmer, medlemmer af ledelsen og ansatte i virksomheder, der har deltaget i et kartel, har mulighed for at ansøge om at opnå straflempe. En særskilt ansøgning om straflempe fra en nuværende ansat, der ikke normalt tegner virksomheden, eller en tidligere ansat omfatter ikke den juridiske person. En ansøgning om straflempe fra en fysisk person, der normalt tegner virksomheden, omfatter kun den juridiske person, som den pågældende er ansat i, hvis dette fremgår eksplicit af ansøgningen.

Hvis en ansøger ikke opfylder alle de krav, der stilles for at kunne opnå straflempe, mister vedkommende helt muligheden herfor. Selv om dette i princippet måtte betyde, at der bliver en »plads ledig« til den næste ansøger i rækken, indebærer det dog ikke, at efterfølgende ansøgere vil »rykke op« i rækkefølgen. Ansøgere om straflempe kan alene få den position, som karakteren af deres oplysninger har berettiget dem til på ansøgningstidspunktet.

Det foreslås, at programmet finder anvendelse på fremtidige karteller, karteller der eksisterer på det tidspunkt, hvor programmet træder i kraft, samt på karteller, der eksisterede, inden programmet trådte i kraft, men som er ophørt på ikrafttrædelsestidspunktet, og hvor kartelaktiviteten endnu ikke er forældet, jf. § 23, stk. 4. Baggrunden er, at det herved bliver skabt størst muligt incitament for henvendelse til myndighederne.

§ 23 a, stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at en fysisk eller juridisk person, der har deltaget i et kartel, opnår tiltalefrafald, hvis en række betingelser er opfyldt.

Ved kartelsager forstås aftaler eller samordnet praksis mellem to eller flere konkurrenter, som er beregnet til at koordinere deres konkurrencemæssige adfærd på markedet og/eller påvirke de konkurrencemæssige parametre på markedet, f.eks. gennem fastsættelse af købs- og salgspriser eller andre forretningsbetingelser, tildeling af produktions- eller salgskvoter, import- eller eksportbegrænsninger og markedsopdeling, herunder samordning af tilbudsgivning.

Stk. 1 angiver sammen med stk. 2 de betingelser, der skal være opfyldt for at få tiltalefrafald. For det første gælder et generelt krav om, at ansøgeren skal være den første, der fremkommer med oplysninger af den fornødne karakter om det pågældende forhold til myndighederne. Der skal være tale om oplysninger, som myndighederne ikke allerede var i besiddelse af på ansøgningstidspunktet. Det er tidspunktet for aflevering af oplysningerne til myndighederne, der er afgørende for, om ansøgeren anses for at være den første. En ansøgning anses for afleveret, når den er kommet den relevante myndighed i hænde. Dette tidspunkt vil fremgå af myndighedernes kvittering for modtagelsen af ansøgningen, jf. bemærkningerne til forslaget § 23 a, stk. 7.

Herudover stilles der et krav til oplysningernes kvalitet afhængigt af, om ansøgningen indgives før eller efter, at myndighederne har foretaget kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende de forhold, som ansøgningen vedrører.

Ved kontrolundersøgelse forstås i forslaget Konkurrencestyrelsens kontrolundersøgelser efter konkurrenceloven og Rådets forordning nr. 1/2003.

Hvis ansøgeren søger om tiltalefrafald, inden myndighederne påbegynder en kontrolundersøgelse eller en ransagning, skal ansøgeren fremlægge oplysninger, som giver myndighederne konkret anledning til at iværksætte en kontrolundersøgelse, en ransagning eller indgive politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold, som oplysningerne vedrører.

Myndighederne har en skønsmæssig beføjelse til at vurdere, om de fremlagte oplysninger er tilstrækkelige til, at myndighederne finder det hensigtsmæssigt at iværksætte en kontrolundersøgelse, en ransagning eller indgive en politianmeldelse. For at opfylde betingelsen i stk. 1, nr. 1, vil en ansøger typisk skulle fremlægge oplysninger om navn og adresse på ansøgeren, identiteten af de andre deltagere i kartellet, en detaljeret beskrivelse af kartellet (berørte produkter, berørte markeder, varigheden og naturen af kartellet).

Hvor myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse, en ransagning eller har indgivet politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold, kan der ikke længere opnås tiltalefrafald efter § 23 a, stk. 1, nr. 1. I sådanne tilfælde opnår en ansøger derimod tiltalefrafald, hvis vedkommende fremlægger oplysninger, der sætter myndighederne i stand til at fastslå, at der foreligger en overtrædelse af konkurrenceloven i form af et kartel, jf. den foreslåede bestemmelse i § 23 a, stk. 1, nr. 2. Dette strengere krav til kvaliteten af oplysningerne skyldes, at myndighederne i disse situationer allerede vil være opmærksomme på det pågældende kartel. Der er derfor ikke behov for, at lovgivningen på samme måde indrettes således, at virksomhederne belønnes for at henvende sig med oplysninger, som det er tilfældet i

situationer, hvor myndighederne intet kendskab har til kartellet. I modsat fald kunne der være en risiko for, at virksomhederne generelt først ville henvende sig, efter myndighederne havde været på kontrolundersøgelse eller ransagning.

Baggrunden for, at muligheden for at opnå tiltalefrafald ikke helt udelukkes, efter at myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse m.v., er, at der bør være et incitament til, at en virksomhed, der har betydelige oplysninger om et kartel, henvender sig til myndighederne.

Er virksomhedens oplysninger ikke af en sådan karakter, at betingelsen i stk. 1, nr. 2 (sætte myndighederne i stand til at konstatere en overtrædelse i form af et kartel) er opfyldt, vil virksomhedens ansøgning blive behandlet efter stk. 4 som en ansøgning om strafnedsættelse.

Ansøges der om straflempelse, mens en kontrolundersøgelse eller en ransagning finder sted, skal de oplysninger, som ansøgeren fremlægger, vurderes i forhold til de oplysninger, som myndighederne har i sin besiddelse på tidspunktet for afslutningen af kontrolundersøgelsen eller ransagningen. Baggrunden herfor er, at virksomhederne ikke skal have incitament til at vente med at indgive en ansøgning, indtil myndighederne går på kontrolundersøgelse eller ransagning.

Der findes ikke et fælles europæisk straflempelsesprogram. Det betyder, at virksomheder, der har deltaget i et grænseoverskridende kartel, vil skulle søge om straflempelse i flere lande. For at lette proceduren herfor kan Konkurrencestyrelsen acceptere såkaldte »summary applications«, dvs. at den egentlige ansøgning indgives til Kommissionen eller til en kompetent myndighed i en anden EU-medlemsstat, mens summariske ansøgninger indgives til de øvrige relevante landes myndigheder. Dette gælder såvel ansøgninger efter stk. 1 som efter stk. 4.

§ 23 a, stk. 2

Bestemmelsen angiver tre yderligere betingelser, som en ansøger skal opfylde for at opnå tiltalefrafald. Betingelserne er kumulative og supplerer betingelserne i stk. 1 vedrørende tiltalefrafald. Betingelserne gælder også for ansøgere om strafnedsættelse efter stk. 4. Der henvises til bemærkningerne nedenfor vedrørende stk. 4.

Den første betingelse er, at ansøgeren skal samarbejde med myndighederne under hele behandlingen af sagen. Ved samarbejde forstås, at vedkommende loyalt, fuldt ud og effektivt skal samarbejde med myndighederne under hele behandlingen af sagen. Dette indebærer blandt andet, at ansøgeren skal fremlægge alle oplysninger og alt bevismateriale vedrørende kartellet, som vedkommende har adgang til, kommer i besiddelse af og med rimelige midler kan fremskaffe. Ansøgeren må heller ikke på nogen måde afgive urigtige eller vildledende oplysninger, fortie faktiske forhold eller fordreje eller forvanske de oplysninger, som fremlægges. Ansøgeren må ej heller (f.eks. ved henvendelse eller gennem offentliggørelse af en pressemeddelelse) gøre de øvrige karteldeltagere opmærksomme på, at den pågældende har indgivet en ansøgning om straflempelse. Det samme gælder oplysninger om den verserende efterforskning eller kartellets eksistens i øvrigt. Dette vil være at betragte som et brud på samarbejdsforpligtelsen, men dog kun indtil kartellets øvrige deltagere af myndighederne bliver gjort bekendt med myndighedernes undersøgelser, f.eks. ved en kontrolundersøgelse. Indgivelse af ansøgninger om straflempelse m.v. til andre myndigheder betragtes ikke som et brud på samarbejdsforpligtelsen. Den loyale samarbejdsforpligtelse indebærer også, at ansøgeren på ethvert tidspunkt skal stå til rådighed med en hurtig besvarelse af myndighedernes spørgsmål. Tidligere ansattes eventuelle manglende opfyldelse af samarbejdsforpligtelsen har dog ikke betydning for virksomhedens mulighed for straflempelse, da disse ikke længere er underlagt virksomhedernes instruktionsbeføjelse.

Den anden betingelse er, at ansøgeren senest ved indgivelse af ansøgningen skal bringe sin karteldeltagelse til ophør.

I forbindelse med sager om straflempelse kan der i en periode, hvor myndighederne gør sig klar til at foretage en indsats mod de virksomheder, der formodes at deltage i et kartel, opstå spørgsmål om en ansøgers fortsatte deltagelse i kartelmøder m.v., indtil myndighedernes operation kan gennemføres. Fordelen ved at tillade fortsat deltagelse i kartellet er, at de øvrige karteldeltagere derved ikke vil fatte mistanke, hvis ansøgeren f.eks. pludselig udebliver fra kartelmøder. I ECN-modellen anbefales det, at en juridisk person skal ophøre med deltagelsen i den påståede kartelaktivitet umiddelbart efter at have indgivet ansøgningen om straflempelse, medmindre en fortsættelse vil være nødvendig for, at kontrolundersøgelsen kan bevare sin integritet.

Det var udvalget om styrkelse af konkurrencelovgivningens opfattelse, at der ikke bør ske strafforfølgning af en ansøgers fortsatte, passive deltagelse i et kartel i en vis, kortere periode efter henvendelsen til myndighederne, og indtil kartellets øvrige deltagere gøres bekendt med myndighedens undersøgelser. Dette indebærer, at virksomheder eller personer eksempelvis ikke vil være nødsaget til at meddele de øvrige

formodede karteldeltagere, at virksomheden udtræder af kartellet, men blot kan forholde sig passiv i den periode, hvor myndighederne koordinerer indsatsen mod de formodede karteldeltagere. Det var på den anden side også udvalgets opfattelse, at det ikke må være en betingelse, at ansøgeren efter myndighedernes begæring herom fortsætter sin deltagelse i kartellet i en vis periode efter vedkommendes henvendelse til myndigheden. Det bør således ikke kunne pålægges en ansøger at medvirke til en strafbar lovovertrædelse.

Det følger af forslaget, at en ansøger skal bringe sin deltagelse i kartellet til ophør senest ved indgivelse af ansøgningen om straflempe. En ansøger kan dog fortsætte med passiv deltagelse i kartellet i den kortere periode, hvor myndighederne koordinerer indsatsen mod de formodede karteldeltagere, og indtil kartellets øvrige deltagere af myndighederne gøres bekendt med myndighedens undersøgelse. Ansøgerens fortsatte passive deltagelse i kartellet er i så fald ikke til hinder for, at ansøgeren opnår straflempe. Myndigheden vil dog ikke kunne pålægge en juridisk/fysisk person at fortsætte aktiviteten.

Dette forudsætter i praksis, at der reageres hurtigt fra myndighedernes side, når de modtager en straflempeansøgning fra en karteldeltager.

Den tredje betingelse er, at ansøgeren ikke på nogen måde har tvunget andre fysiske eller juridiske personer til at deltage i kartellet, jf. den foreslåede stk. 2, nr. 3. En fysisk eller juridisk person, der har tvunget andre til deltagelse i det ulovlige kartel, kan ikke opnå straflempe. Tvang afgrænses begrebsmæssigt som i straffelovens § 260.

§ 23 a, stk. 3

Opfylder en ansøger ikke betingelserne for tiltalefrafald, betragtes dennes ansøgning som en ansøgning om strafnedsættelse efter stk. 4. Det oprindelige ansøgningstidspunkt bliver ved med at gælde, uanset hvornår det konstateres, at ansøgeren ikke opfylder betingelserne for tiltalefrafald.

§ 23 a, stk. 4

En fysisk eller juridisk person, der har deltaget i et kartel, opnår strafnedsættelse, hvis den pågældende fremlægger oplysninger vedrørende det pågældende kartel, som repræsenterer en betydelig merværdi i forhold til det bevismateriale, som myndighederne er i besiddelse af på ansøgningstidspunktet. Derudover skal ansøgeren opfylde de tre betingelser i den foreslåede § 23 a, stk. 2. Der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Begrebet betydelig merværdi er kendt fra bl.a. Kommissionens straflempeprogram, hvor det defineres på følgende måde: »Begrebet »merværdi« betegner, i hvor høj grad det fremlagte bevismateriale i sig selv og/eller på grund af sin detailrigdom styrker Kommissionens muligheder for at bevise det påståede kartels eksistens«.

Begrebet betydelig merværdi skal fortolkes i overensstemmelse med denne definition. Oplysningerne skal derfor styrke myndighedernes muligheder for at bevise eksistensen af det pågældende kartel. Hvorvidt oplysningerne opfylder betingelsen om betydelig merværdi, vil bero på en konkret vurdering i hver enkelt sag.

§ 23 a, stk. 5

Bestemmelsen angiver, hvor stor en procentmæssig bødenedsættelse en ansøger skal tildeles, såfremt ansøgeren opfylder betingelserne i stk. 4. Nedsættelsens størrelse afhænger i hver enkelt sag af, hvornår den konkrete ansøgning er modtaget hos myndighederne. Den første ansøger, som opfylder betingelserne i stk. 4, er berettiget til 50 pct. nedsættelse af den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet. Den anden ansøger, som opfylder betingelserne i stk. 4, får 30 pct. nedsættelse. De faste procentsatser på henholdsvis 50 pct. og 30 pct. er valgt af retssikkerhedsmæssige hensyn og for at gøre straflempeprogrammet så gennemsigtigt og forudsigeligt som muligt.

Efterfølgende ansøgere, der opfylder betingelserne i stk. 4, kan opnå op til 20 pct. nedsættelse. Den præcise procentsats afhænger af myndighedernes skøn af, hvor meget ansøgeren har bidraget med i forhold til efterforskningen.

Der er ingen grænse for, hvor mange ansøgere, der kan opnå strafnedsættelse, så længe hver enkelt ansøger fremlægger oplysninger af betydelig merværdi.

En ansøger, der blot erkender sin skyld, er ikke omfattet af de foreslåede straflempeprogramregler, men kan eventuelt efter domstolens skøn få sin straf nedsat efter straffelovens § 82.

§ 23 a, stk. 6

Bestemmelsen er en procedureregulering, som angiver, hvortil ansøgninger om straflempe skal indgives. Som

hovedregel skal ansøgninger indgives til Konkurrencestyrelsen. I sager, hvor personer eller virksomheder er sigtede, eller hvor Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet allerede har indledt en strafferetlig efterforskning af det pågældende kartel, kan ansøgning om straflempelse tillige indgives til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

§ 23 a, stk. 7

Bestemmelsen i stk. 7 fastlægger proceduren for myndighedsbehandlingen af ansøgninger om straflempelse.

Forslaget indeholder en tretrins procedure. Proceduren er i vidt omfang inspireret af Kommissionens behandling af straflempessager. Der er dog taget højde for, at der i Danmark er en todelt kompetencefordeling i behandlingen af straffesager på konkurrenceområdet, og at sådanne sager som udgangspunkt skal behandles af domstolene.

Første trin i proceduren er selve ansøgningsfasen, hvor den myndighed, der modtager en ansøgning om straflempelse, skal kvittere herfor. Kvitteringen skal indeholde oplysninger om ansøgerens identitet, det indleverede materiale, afgivne oplysninger i øvrigt samt dato og klokkeslæt for indleveringen. Denne angivelse er afgørende for, hvor i rækkefølgen ansøgeren placeres. Selve kvitteringen vil dog ikke indeholde oplysninger om ansøgerens placering i rækken af ansøgere. Dette ville kunne lede til spekulation i, hvilket materiale det vil være tilstrækkeligt at indlevere for at opfylde betingelserne i stk. 1, 2 og 4. I værste fald kan det føre til koordination af de informationer, der indleveres.

Andet trin i proceduren er, at ansøgeren modtager et foreløbigt tilsagn. Et foreløbigt tilsagn er et bindende, men betinget løfte fra myndighederne om, at den pågældende ansøger vil opnå straflempelse ved sagens afslutning under forudsætning af, at ansøgeren lever op til betingelserne, som er nævnt i stk. 2.

Først når sagsbehandlingen er afsluttet, vil myndighederne kunne vurdere, om betingelserne for straflempelse i stk. 2 er opfyldt. Det foreløbige tilsagn har derfor til formål på et tidligt tidspunkt i forløbet at gøre det klart for ansøgere, hvilken grad af straflempelse, de kan forvente, hvis lovens krav i øvrigt overholdes.

Et foreløbigt tilsagn afgives hurtigst muligt efter, at den kompetente myndighed, jf. stk. 8, har foretaget en vurdering af, om ansøgeren opfylder betingelserne for tiltalefrafald i stk. 1, nr. 1 eller 2, eller betingelserne for strafnedsættelse i stk. 4, nr. 1. Herudover meddeler den kompetente myndighed, om der allerede på dette tidspunkt i proceduren er grundlag for at give afslag på ansøgningen, fordi betingelserne i stk. 2 ikke er opfyldt. Det foreløbige tilsagn angiver også, hvor i rækkefølgen ansøgeren er placeret, og om de fremlagte oplysninger er tilstrækkelige til at opnå den relevante straflempelse.

Hvor den kompetente myndighed er tillagt et skøn over bødenedsættelsens størrelse, jf. stk. 5, vil dette skøn først kunne foretages endeligt, når sagen kan afsluttes. Først her kan ansøgerens bidrag til sagens opklaring endeligt vurderes. Derfor vil der i disse sager ikke af det foreløbige tilsagn fremgå noget om størrelsen af en eventuel bødenedsættelse.

Tredje trin i proceduren er, at ansøgeren får meddelt tiltalefrafald eller strafnedsættelse, når myndigheden afslutter sagen, enten ved et bødeforelæg, ved forelæggelse for domstolene eller ved, at der gives en meddelelse om tiltalefrafald. Dette forudsætter, at ansøgeren under hele sagens behandling har opfyldt betingelserne i stk. 2.

En meddelelse om tiltalefrafald afgives af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, jf. stk. 9. En meddelelse om strafnedsættelse gives af den myndighed, der forelægger sagen for domstolene eller udsteder et administrativt bødeforelæg, jf. stk. 9. I praksis vil strafnedsættelsen fremstå som en integreret del af anklageskriftet eller udkastet til bøvedtagelse, som Konkurrencestyrelsen eller Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet udarbejder. Heraf vil fremgå, hvad bøden ville være uden bødereduktionen, hvor stor bødenedsættelse ansøgeren får, og hvad den endelige bødepåstand dermed er blevet. Bøden vil således blive reduceret i overensstemmelse med det foreløbige tilsagn.

Afslag på tiltalefrafald eller strafnedsættelse, som følge af at ansøgeren har misligholdt sine forpligtelser efter stk. 2, meddeles ligeledes ved sagens afslutning. Da et sådant afslag vil indebære, at der rejses tiltale, vil domstolene kunne efterprøve, om myndighedernes afslag er berettiget.

§ 23 a, stk. 8 og stk. 9

Stk. 8 og stk. 9 er kompetenceregler. Bestemmelsen i stk. 8 angiver, hvilken myndighed, der afgiver foreløbigt tilsagn om tiltalefrafald eller strafnedsættelse. Det er Konkurrencestyrelsen, der afgiver foreløbige tilsagn, medmindre ansøgningen er indgivet til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Det følger af bestemmelsen, at såvel Konkurrencestyrelsen som Statsadvokaten for Særlig Økonomisk

Kriminalitet skal inddrages i beslutningstagningen vedrørende afgivelse af et foreløbigt tilsagn. Den myndighed, der i den konkrete sag meddeler det foreløbige tilsagn, skal høre den anden myndighed, inden det foreløbige tilsagn meddeles. Den myndighed, der bliver hørt, skal afgive sit høringssvar hurtigst muligt. Dette vil som regel kunne ske inden for 10 hverdage.

Et foreløbigt tilsagn om tiltalefrafald kan kun meddeles, hvis begge myndigheder er enige herom.

I henhold til det foreslåede stk. 9 er det Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, som afgiver meddelelse om tiltalefrafald. Denne kompetencefordeling er uafhængig af, hvor sagen i øvrigt behandles på tidspunktet for sagens afslutning. Tiltalefrafald indebærer, at ansøgeren – i overensstemmelse med sin tilståelse – anses for at være skyldig i en overtrædelse af konkurrenceloven, men at der ikke ikendes nogen straf for overtrædelsen. Beslutningen træffes efter inddragelse af Konkurrencestyrelsen, som skal afgive sit høringssvar hurtigst muligt. Dette vil som regel kunne ske inden for 10 hverdage.

I overensstemmelse med de almindelige processuelle regler for tiltalefrafald kan en eventuel klage til Rigsadvokaten alene indgives af ansøgeren selv eller dennes repræsentant.

Meddelelse om strafnedsættelse gives af den myndighed, der i den konkrete sag har kompetencen til enten at udstede et bødeforelæg eller til at forelægge sagen for domstolene. Der henvises til bemærkningerne til hhv. den foreslåede § 23 b og lovforslagets § 2, nr. 1. Den kompetente myndighed skal høre den anden myndighed, inden strafnedsættelsen meddeles. Den myndighed, der bliver hørt, skal afgive sit høringssvar hurtigst muligt. Dette vil som regel kunne ske inden for 10 hverdage.

§ 23 a, stk. 10

Bestemmelsen i stk. 10 præciserer, hvornår én ansøgning kan omfatte flere ansøgere. Flere virksomheder kan ikke søge om fælles straflempe, medmindre ansøgerne er koncernforbundne.

Bestemmelsen har til hensigt at forhindre, at reglerne omgås ved, at deltagerne i et kartel indgiver en fælles ansøgning og dermed opnår, at alle medlemmerne skal have tiltalefrafald.

Bestemmelsen fortolkes ud fra det konkurrenceretlige koncernbegreb, jf. FT 1996/97, tillæg A, s. 3655, h. sp. og bekendtgørelse nr. 1029 af 17. december 1997 om aftaler m.v. inden for samme virksomhed eller koncern. Fortolkningen af denne bestemmelse vil ligeledes ske på baggrund af EU-konkurrenceretten.

Hvor en ansøgning skal omfatte flere end én ansøger, skal ansøgningen særskilt angive, hvem der skal være omfattet. En ansøgning på en virksomheds vegne kan kun ske i overensstemmelse med gældende tegnings- og fuldmagtsregler.

Koncernselskaber, der indgiver fælles ansøgning om straflempe, har en fælles forpligtelse til at opfylde alle betingelserne for tiltalefrafald henholdsvis strafnedsættelse. Opfylder et af koncernselskaberne i den pågældende ansøgning ikke alle betingelserne, vil dette have konsekvenser for alle selskaber omfattet af ansøgningen, idet afslaget på straflempe vil gælde samtlige disse selskaber.

§ 23 a, stk. 11

Det vil kunne hindre den effektive virkning af reglerne om straflempe, hvis virksomheders ansatte eller tidligere ansatte ikke har mulighed for tiltalefrafald eller nedsættelse af den personlige bøde, de eventuelt måtte blive pålagt.

Bestemmelsen i stk. 11 indebærer derfor, at nuværende og tidligere ansatte i en virksomhed, der har deltaget i et kartel, får samme retsstilling som virksomheden, for så vidt angår tildeling af straflempe. Dette sker ved, at personerne opnår straflempe i samme omfang som virksomheden, såfremt der indledes individuel retsforfølgning mod de pågældende personer. F.eks. vil en strafnedsættelse på 50 pct. til virksomheden betyde, at den pågældende person ligeledes vil opnå en strafnedsættelse på 50 pct. En særskilt ansøgning om straflempe fra en nuværende ansat, der ikke normalt tegner virksomheden, eller en tidligere ansat omfatter ikke den juridiske person.

§ 23 b

Bestemmelsen indeholder særlige bødeprocedureregler for visse typer af tilståelsessager.

Konkurrencestyrelsen får i visse tilståelsessager kompetence til at udstede administrative bødeforelæg. Kompetencen er begrænset til de tilfælde, hvor sagen er egnet hertil, dvs. hvor der findes fast retspraksis for bødeudmålingen, og hvor Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet har givet samtykke til, at sagen afsluttes på denne måde.

§ 23 b, stk. 1

Bestemmelsen fastlægger, at Konkurrencestyrelsen skal indhente samtykke fra Statsadvokaten for Særlig

Økonomisk Kriminalitet, før en sag kan afsluttes med et administrativt bødeforelæg. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet hører om, hvorvidt sagen egner sig til at blive afsluttet med et administrativt bødeforelæg og om udkastet til bødestørrelse. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet skal svare hurtigst muligt. Dette vil som regel kunne ske inden for 10 hverdage.

Fast retspraksis kan bl.a. skabes under behandlingen af et større sagskompleks med mange ensartede sagsforhold. Når der foreligger et antal afgørelser vedrørende enkeltsager i sagskomplekset, kan der være dannet grundlag for en fast retspraksis. Denne praksis kan lægges til grund i de resterende sager i sagskomplekset. Hvis der i de resterende sager foreligger en tilståelse, kan Konkurrencestyrelsen udstede administrative bødeforelæg i disse sager under henvisning til, at der findes tilstrækkelig praksis på området.

En sådan situation opstod bl.a. i forbindelse med el-kartelsagerne. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet udarbejdede i dette sagskompleks sammen med Konkurrencestyrelsen en egentlig formel for bødeberegningen. På baggrund af denne formel forelagdes fire enkeltsager i sagskomplekset for domstolene med henblik på en indenretlig bødevedtagelse efter retsplejelovens § 936. Herefter brugte Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet de fire indenretlige bødevedtagelser som grundlag for at udstede administrative bødeforelæg i de resterende sager.

Udviklingen af praksis kan også ske ved, at der med tiden har været forelagt et vist antal sager inden for samme sagsområde for domstolene.

En betingelse for, at sagen kan afsluttes ved, at Konkurrencestyrelsen udsteder et administrativt bødeforelæg er, at den pågældende fysiske eller juridiske person dels erklærer sig skyldig, dels vedtager sagens udenretlige afgørelse. Såfremt den pågældende fysiske eller juridiske person ikke ønsker at acceptere et administrativt bødeforelæg, enten fordi vedkommende ikke ønsker at erkende sig skyldig eller ikke kan erklære sig indforstået med, at sagen afgøres af Konkurrencestyrelsen, overgår sagen til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet med henblik på en sædvanlig strafferetlig forfølgelse.

I henhold til den nugældende konkurrencelovs § 13, stk. 2, skal der i sager, hvor der idømmes eller vedtages en bøde, ske offentliggørelse af dommen, bødevedtagelsen eller et resumé heraf. Efter hidtidig praksis offentliggøres et resumé af bødevedtagelser. Dette vil også gælde i de tilfælde, hvor Konkurrencestyrelsen udsteder et bødeforelæg.

§ 23 b, stk. 2

Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg efter denne bestemmelse.

§ 23 b, stk. 3

Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning. Det følger af straffuldbyrdsloven § 91, at vedtagne bøder tillægges udpantningsret.

§ 24

Bestemmelsen svarer til den gældende § 23 a og foreslås ændret til § 24 som en konsekvens af de foreslåede §§ 23 a og 23 b.

Til § 2

Til nr. 1

§ 105, stk. 4

Bestemmelsen åbner mulighed for, at Rigsadvokaten kan beskikke ansatte i Konkurrencestyrelsen til at rejse og udføre tiltale for domstolene på anklagemyndighedens vegne. Det er alene hensigten, at Konkurrencestyrelsens ansatte beskikkes til at rejse og udføre tiltale i sager, der kan afgøres med en bødevedtagelse efter retsplejelovens § 936. I sager, hvor der ikke foreligger en tilståelse, vil sagen som hidtil skulle føres af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitets anklagere.

Som reglerne er i dag, rejser og udfører Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet tiltale i sager om overtrædelse af konkurrenceloven. Konkurrencestyrelsen har typisk allerede haft disse sager til behandling forud for tiltalerejsningen. Af hensyn til den samlede sagsbehandlingstid er det derfor hensigtsmæssigt, at ansatte i Konkurrencestyrelsen i tilståelsessager, der kan afgøres med en bødevedtagelse efter retsplejelovens § 936, får mulighed for at blive beskikket til at rejse og udføre tiltale på anklagemyndighedens vegne. Dermed gives virksomhederne mulighed for en sagsbehandling, hvor sagen

ikke først skal behandles i Konkurrencestyrelsen for derefter at blive overdraget til nye sagsbehandlere hos Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet. Er sagen allerede under efterforskning hos Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, vil det af samme årsag være mest hensigtsmæssigt, at også tilståelsessager, der kan afgøres med en bødevedtagelse efter retsplejelovens § 936, færdigbehandles af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Med forslaget lægges der op til, at Konkurrencestyrelsen i den konkrete sag udarbejder et udkast til et anklageskrift, som oversendes til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet. Med anklageskriftet følger en indstilling om, at Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet giver samtykke til, at en ansat i Konkurrencestyrelsen, som i forvejen er beskikket af Rigsadvokaten, rejser og udfører tiltale i den konkrete sag.

Det er forudsat, at sagerne skal behandles efter reglen i retsplejelovens § 936, når tiltale rejses og udføres med hjemmel i den foreslåede bestemmelse. Betingelserne for, at en dommer kan anvende § 936 til afslutning af en sag, er 1) at straffen for den begåede lovovertrædelse er bødestraf eller konfiskation, 2) at dommeren ikke betvivler den tiltaltes skyld, 3) at tiltalte ønsker at vedtage bøden, og 4) at anklageren samtykker heri.

Vedtages bøden, føres det til retsbogen, og afgørelsen får samme retsvirkning som en dom med hensyn til fuldbyrdelse og gentagelsesvirkning.

Trækkes en tilståelsessag tilbage i retten, eller ønsker den pågældende ikke at vedtage bøden, vil sagen herefter skulle viderebehandles af de faste anklagere hos Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

I praksis vil Rigsadvokaten skulle beskikke en række navngivne ansatte i Konkurrencestyrelsen, der skal kunne møde på anklagemyndighedens vegne. Rigsadvokaten vil efter lovforslagets vedtagelse i givet fald drøfte med Konkurrencestyrelsen, hvilke betingelser der skal være opfyldt for at opnå beskikkelse. Det forudsættes i den forbindelse, at der alene kan beskikkes juridiske medhjælpere for anklagemyndigheden til at føre sager om overtrædelse af konkurrenceloven.

En beskikkelse til for byretterne at varetage udførelsen af straffesager, der kan afgøres med en bødevedtagelse efter retsplejelovens § 936, indebærer også, at vedkommende i landsretten med Rigsadvokatens godkendelse kan behandle eventuelle kæremål, der måtte opstå som led i byrettens behandling af sagen.

Til § 3

Til nr. 1-3

Der er tale om konsekvensændringer som følge af dette forslags nr. 7.

Til nr. 4

§ 1, stk. 2, nr. 1, ændres for at bringe terminologien i overensstemmelse med den terminologi, der bruges i fællesskabsretten.

Til nr. 5-6

Der er tale om en konsekvensændring som følge af dette forslags nr. 7.

Til nr. 7

Dette afsnit indeholder regler om konkurrenceudsættelse af vare- og tjenesteydelseskontrakter under tærskelværdierne for EU-udbud samt kontrakter om bilag II B-ydelser. De fleste andre EU-lande har indført lignende nationale regler for kontrakter, der ikke er omfattet af krav om EU-udbud. Den konkrete udformning og detaljeringsgrad af disse regler varierer fra land til land.

Det bærende element i forslaget er indførelse af en annonceringspligt. Ud over denne pligt er der ikke detaljerede procedureregler for indgåelse af kontrakter. Udbyderne bevarer således en stor frihedsgrad med hensyn til tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren.

Udbyderen er dermed ikke bundet til de procedureregler, der følger af udbudsdirektivet eller af tilbudslovens regler for bygge- og anlægskontrakter.

Det er således f.eks. ikke meningen at underkaste rammeaftaler de begrænsninger i varigheden på op til 4 år, der følger af de ovennævnte regelsæt. Det vil være op til udbyderen at fastsætte en passende varighed på baggrund af en vurdering af kontraktens genstand, kompleksitet m.v. Aftaler om sammensatte og komplekse

tjenesteydelser på transportområdet, om juridiske ydelser til staten (kammeradvokatordningen), om ydelser på sundhedsområdet samt om offentlig-private partnerskaber vil f.eks. kunne begrunde en anden regulering af aftalens varighed.

Det er ligeledes op til udbyder at fastlægge indholdet og omfanget af den ønskede aftale, herunder hvilke ydelser aftalen skal omfatte.

§ 15 a

§ 15 a har til formål at afgrænse reglernes anvendelsesområde.

§ 15 a, stk. 1

Ifølge stk. 1, nr. 1, gælder dette afsnit for vareindkøbskontrakter, hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end tærskelværdierne for EU-udbud.

Stk. 1, nr. 2 og 3, omhandler tjenesteydelseskontrakter. Bestemmelserne tager højde for det delte regime, der gælder for tjenesteydelser efter udbudsdirektivet. Direktivet opererer med to kategorier af tjenesteydelser – de såkaldte bilag II A- og bilag II B-ydelser. Kun bilag II A-ydelserne er udbudspligtige efter direktivets detaljerede procedureregler. Det drejer sig f.eks. om vedligeholdelse og reparation, land- og lufttransport, teletjenester, finansielle tjenesteydelser, regnskabs- og revisionsydelser, IT-ydelser, konsulent-, arkitekt- og ingeniørydelser, reklamevirksomhed, trykkerivirksomhed, affaldsbortskaffelse m.v.

Bilag II B-ydelserne er derimod ikke i dag underlagt direktivets procedureregler, herunder regler om annoncering. Disse typer af ydelser er alene omfattet af nogle få af direktivets regler samt underlagt EF-traktatens almindelige principper om gennemsigtighed, ikke-diskrimination, ligebehandling og proportionalitet. I gruppen af bilag II B-ydelser figurerer bl.a. jernbane- og søtransport, hotel- og restaurationsydelser, social- og sundhedsydelser, juridiske ydelser, undervisning, kultur m.v.

Efter stk. 1, nr. 2, er tjenesteydelser, der er omfattet af udbudsdirektivets bilag II A, underlagt reglerne i dette afsnit, såfremt værdien af kontrakten overstiger 500.000 kr., men er mindre end tærskelværdierne for EU-udbud.

For varer og bilag II A-tjenesteydelser sikres det således, at der ikke stilles krav om annoncering efter denne lov, når en kontrakt allerede er underlagt udbudspligt efter udbudsdirektivet.

Stk. 1, nr. 3, fastsætter, at dette afsnit ligeledes gælder for tjenesteydelser, omfattet af bilag II B, hvis kontraktens værdi overstiger 500.000 kr. For denne type af tjenesteydelser findes ikke et krav om annoncering efter udbudsdirektivet, og annonceringspligten foreslås derfor at gælde, uanset at tærskelværdien er overskredet.

Beregningen af kontraktens værdi foretages efter samme principper, som gælder i medfør af udbudsdirektivet.

Formålet med at indføre en minimumsgrænse er at sikre, at omkostningerne ved konkurrenceudsættelse af mindre kontrakter står mål med kontraktens værdi. Grænsen på 500.000 kr. gælder allerede i dag for statslige myndigheder, som er forpligtede til at følge Finansministeriets udbudscirkulære.

Annonceringspligten bidrager til at udmønte EF-traktatens krav om gennemsigtighed. Valget af en minimumsgrænse på 500.000 kr. indebærer dog, at der ikke er tale om en fuld implementering af gennemsigtighedsprincippet. Ved indkøb under 500.000 kr. skal ordregiver fra sag til sag vurdere, hvorvidt kontrakten har en sådan karakter og relevans for det indre marked, at der skal gennemføres en annoncering for at imødekomme de EU-retlige krav. Når denne vurdering foretages, kan der bl.a. lægges vægt på forhold som kontraktens genstand, markedets størrelse og struktur, handelspraksis samt leveringssted.

§ 15 a, stk. 2

I stk. 2 er angivet hvilke udbydere, der er forpligtede efter dette afsnit. Reglerne gælder kun for udbydere, som er omfattet af udbudsdirektivet for den offentlige sektor. Det drejer sig om statslige, regionale og lokale myndigheder samt institutioner, der hører under betegnelsen offentligretlige organer, dvs. som opfylder betingelserne i udbudsdirektivets artikel 1, stk. 9. Dette er f.eks. tilfældet for almene boligorganisationer og universiteterne.

Reglerne om annonceringspligt udstrækkes ikke til udbydere, som er forpligtede af forsyningsvirksomhedsdirektivet, dvs. operatører inden for forsyningssektorerne såsom vand, energi, transport og post, eller til udbydere som definatorisk hører ind under den offentlige sektor, men som i det konkrete tilfælde køber ind til brug for udøvelse af forsyningsvirksomhed.

Disse udbydere skal dog være opmærksomme på, at kontrakter til brug for forsyningsvirksomhed, som ikke er omfattet af udbudspligten i forsyningsvirksomhedsdirektivet, er omfattet af EF-traktatens principper,

herunder gennemsigtighedsprincippet. Udbyderne skal således også ved indgåelse af sådanne kontrakter fra sag til sag vurdere, om kontraktens størrelse og karakter taler for, at der skal gennemføres en annoncering for at opfylde de EU-retlige krav til gennemsigtighed. Denne vurdering af kontraktens interesse for det indre marked kan ud over forhold som kontraktens genstand og den anslåede værdi også inddrage f.eks. markedets størrelse og struktur, handelspraksis samt leveringssted.

§ 15 a, stk. 3

Bestemmelsen i § 15 a, stk. 3, medfører, at loven ikke gælder for de særlige kontrakter og delkontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet.

I direktivets afsnit II, kapitel II, afdeling 3, er angivet en række kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet, og hvor der således ikke påhviler udbyder en annonceringsforpligtelse. Det drejer sig f.eks. om kontrakter efter artikel 14 og kontrakter om erhvervelse eller leje af jord eller fast ejendom, visse finansielle tjenesteydelser, arbejdsaftaler m.v. efter artikel 16. Fællesskabslovgiver har ikke fundet, at sådanne kontrakter er udbudsegnede.

Udbudsdirektivets artikel 9, stk. 5 a og b, giver udbydere mulighed for i visse situationer at undlade at anvende udbudsdirektivets regler på delkontrakter, selvom den samlede værdi af samtlige delkontrakter overstiger EU-tærskelværdien. Dette forudsætter, at delkontrakten ikke overstiger EU-tærskelværdien for delkontrakter, og at den samlede værdi af undtagne delkontrakter ikke overstiger 20 % af den samlede kontraktværdi.

Det er ikke hensigten at fastsætte mere restriktive bestemmelser for, hvornår udbud kan undlades, end hvad der gælder efter udbudsdirektivet. For de kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet, og i de situationer, hvor der efter udbudsdirektivet ikke er pligt til at udbyde en delkontrakt, vil der således heller ikke være en annonceringspligt efter tilbudsloven.

En rammeaftale om varer og/eller tjenesteydelser, der har en værdi på 500.000 kr. eller derover, vil enten være omfattet af annonceringspligten eller af udbudskravet i udbudsdirektivet. Det følger imidlertid af en rammeaftales natur, at udbyder afløfter sin forpligtelse til at konkurrenceudsætte ved udbuddet af selve rammeaftalen. Kontrakter, der efterfølgende indgås i henhold til vilkårene i rammeaftalen, er således ikke omfattet af annonceringspligten.

§ 15 b

§ 15 b, indeholder en række definitioner, herunder fuldstændige henvisninger til udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Det er endvidere tydeliggjort, at begreberne »offentlige vareindkøbskontrakter«, »offentlige tjenesteydelseskontrakter«, »tærskelværdier« og »offentligretlige organer« skal afgrænses i overensstemmelse med udbudsdirektivets definitioner.

§ 15 c

§ 15 c, stk. 1

§ 15 c, stk. 1, indfører en pligt for udbyderne til at offentliggøre en annonce om kontrakten. Formålet med annonceringspligten er at orientere potentielle tilbudsgivere om den kommende kontrakt og derved give en bred kreds af virksomheder mulighed for at komme i betragtning.

Annonceringen skal ske forud for indgåelsen af kontrakten. Offentliggørelsen kan ske i pressen og/eller i et elektronisk medie og bør være bredt dækkende for at give annoncen den tilsigtede effekt. Det er ikke hensigten at indføre en udtømmende eller obligatorisk liste over medier. Udbyderne kan således selv vælge annonceringsplatform. Annoncen kan f.eks. offentliggøres i dagblade, på udbyderens hjemmeside eller i specialiserede udbudsmedier som den elektroniske »Udbudsavisen« m.v. Adgangen til det medie, hvori der annonceres, skal være alment tilgængelig og må ikke være begrænset af en urimelig betaling.

§ 15 c, stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2 medfører, at annonceringspligten ikke gælder i de tilfælde, som er nævnt i udbudsdirektivets artikel 31. Direktivets artikel 31 angiver hvilke situationer, der berettiger brug af direktivets procedure »udbud efter forhandling uden forudgående annonce«. Herved forstås direkte indgåelse af kontrakt uden et forudgående udbud. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor kontrakten på grund af enerettigheder kun kan tildeles én virksomhed, eller hvor udbyderen får behov for at rekvirere supplerende ydelser til en allerede indgået kontrakt.

Det er ikke hensigten at fastsætte mere restriktive grænser for brug af direkte forhandling, end hvad der

gælder efter udbudsdirektivet. Bestemmelsen giver derfor udbyderne udtrykkelig adgang hertil i samme situationer, som nævnes i udbudsdirektivets artikel 31.

§ 15 c, stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3 medfører, at annonceringspligten undtagelsesvist kan fraviges, hvor fortrolighed efter kontraktens særlige karakter er påkrævet, og hvor en offentliggørelse således vil modarbejde hensynet til kontrakten.

Der er ikke tale om en absolut undtagelsesbestemmelse, men derimod om en adgang til at fravige annonceringspligten i tilfælde, hvor det efter en konkret vurdering findes nødvendigt af hensyn til offentlige interesser. Bestemmelsen forudsættes kun anvendt i begrænset omfang, hvor der er et klart behov derfor.

Som eksempel på tilfælde, hvor der kan være et behov for fuld fortrolighed omkring processen, kan nævnes indgåelse af kontrakt om en rådgivningsopgave i forbindelse med forberedelse af overdragelse af aktier i statslige selskaber. I en sådan situation vil annoncering af rådgiveropgaven kunne være i strid med statens interesser.

§ 15 c, stk. 4

Stk. 4 fastsætter hvilke oplysninger, annoncen som minimum bør indeholde. Bestemmelsen skal sikre, at annoncen giver tilstrækkelige informationer om kontrakten, således at de potentielle tilbudsgivere får en mulighed for at vurdere, om de er interesserede i at byde på opgaven.

Annoncen skal som minimum indeholde en beskrivelse af opgaven, frist og adresse for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse, kriterier for tildelingen af opgaven samt kontaktoplysninger om, hvorfra f.eks. evt. yderligere materiale kan rekvireres, eller hvortil der kan stilles supplerende spørgsmål.

Listen af oplysninger er ikke udtømmende. Udbydere kan således vælge at angive flere og mere detaljerede oplysninger om opgaven, kravene til virksomhederne, processen vedr. tildeling m.v.

§ 15 c, stk. 5

Bestemmelsen i stk. 5 giver økonomi- og erhvervsministeren en bemyndigelse til at fastsætte regler om, at annoncering skal ske i et særligt elektronisk medie.

I en række andre EU-lande er der i dag etableret en særlig elektronisk annonceringsplatform, hvor samtlige annoncer vedrørende udbud af kontrakter uden for udbudsdirektiverne offentliggøres. Erfaringerne viser, at annoncering på en sådan centraliseret platform gør det lettere for tilbudsgiverne at orientere sig om mulige forretningsmuligheder og fremmer konkurrencen om de udbudte opgaver.

Et centraliseret annonceringsmedie er endnu ikke oprettet i Danmark. Formålet med bestemmelsen er at tage højde for fremtidig anvendelse af et sådant landsdækkende annonceringsmedie.

§ 15 d

§ 15 d, stk. 1

Bestemmelsen fastsætter generelle principper for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren. Formålet er således at sikre, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikke-diskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne. Det er ikke hensigten at indføre detaljerede procedureregler.

Udbyderne er således frit stillet med hensyn til tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren. Det indebærer bl.a., at udbyderne frit kan vælge udbudsform og tidsfrister m.v. ud fra den enkelte sag. Ved tilrettelæggelsen af proceduren, især med hensyn til tidsfrister, er det dog vigtigt, at annonceringen ikke gøres illusorisk. Fristerne for afgivelse af tilbud bør derfor have en længde, der giver interesserede virksomheder reelle muligheder for at udarbejde deres tilbud.

Ved gennemførelsen af proceduren skal udbyderne sørge for, at de interesserede virksomheder får en fair og lige behandling. Dette indebærer bl.a., at virksomhederne skal have adgang til de samme oplysninger om det påtænkte indkøb og skal bedømmes på grundlag af de samme kriterier.

§ 15 d, stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at udbyderne har pligt til at underrette alle tilbudsgivere, der har afgivet et bud om hvilken beslutning, der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere udbuddet.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at udbyderne gennemfører proceduren på en måde, der stemmer

overens med god forvaltningsskik. Samtidig skaber underretningsspligten større åbenhed omkring udbyderens beslutninger. Derved får de involverede virksomheder bedre muligheder for at vurdere, om der f.eks. er grundlag for at klage over de truffe beslutninger.

Bestemmelsen fastsætter endvidere, at tilbudsgiverne ved henvendelse til udbyderen har mulighed for at få en mere detaljeret begrundelse for, hvorfor deres tilbud er forkastet. Bestemmelsen svarer fuldt ud til den regel, der gælder for kontrakter, som udbydes efter udbudsdirektiverne.

Adgangen til at annullere er ikke reguleret i udbudsdirektivet eller i bestemmelserne om annonceringspligt, men beror på, om annullationen er i overensstemmelse med EF-traktatens principper om gennemsigtighed, ligebehandling og proportionalitet, og om der i øvrigt foreligger en saglig grund til at undlade at indgå kontrakt. Vurderingen heraf foretages fra sag til sag. Spørgsmål om annullation kan behandles af Klagenævnet for Udbud, som har kompetence til at tilsidesætte en udbyders ulovlige beslutning om at annullere et udbud.

Til nr. 8

Bestemmelsen vedrører adgangen til at klage til Klagenævnet for Udbud over overtrædelser af denne lov. Ændringen af overskriften har til formål at tydeliggøre, at klageadgangen også gælder ved overtrædelser af reglerne om varer og tjenesteydelser i afsnit II.

Klageadgangen er ikke en nyskabelse, idet Klagenævnet allerede i dag har kompetence til at behandle spørgsmål om overholdelse af principperne i EF-traktaten i forbindelse med sager om kontrakter under tærskelværdierne eller kontrakter, der kun delvist er omfattet af udbudsdirektiverne.

Forslaget ændrer ikke ved de sanktionsmuligheder, Klagenævnet er tillagt ved overtrædelse af tilbudsloven.

Til § 4

Til nr. 1

§ 1, stk. 1, nr. 1, ændres for at bringe terminologien i overensstemmelse med den terminologi, der bruges i fællesskabsretten.

§ 1, stk. 1, nr. 2, ændres som en konsekvens af, at der tilføjes en ny § 1, stk. 4.

§ 1, stk. 1, nr. 3, ændres som en konsekvens af, at tilbudslovens titel ændres, jf. dette lovforslags § 3, nr. 1.

Det foreslås herudover at indføre en § 1 stk. 1, nr. 4, for at præcisere, at loven også gælder for andre regler, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelser om klageadgang til Klagenævnet for Udbud.

På nuværende tidspunkt er Klagenævnet for Udbud tillagt kompetence i medfør af lov om færgefart (lov nr. 398 af 12. juni 1999 som ændret ved lov nr. 1075 af 17. december 2002), lov om støttede private ungdomsboliger (lov nr. 1089 af 17. december 2002) og lov om erhvervsfremme (lov nr. 602 af 24. juni 2005).

Til nr. 2

Den foreslåede § 1, stk. 3, definerer, hvad der forstås ved ordregivere.

Bestemmelsen er ændret således, at loven gælder for klager over alle ordregivere omfattet af reglerne nævnt i stk. 1. Tidligere var der alene henvist til definitionen i EU's udbudsdirektiver, hvilket indebærer, at nogle typer af udbydere, omfattet af tilbudsloven, ikke var omfattet af ordregiverbegrebet i klagenævnsløven.

Med denne ændring vil også klager over private udbydere, der får offentlig støtte til deres byggeri, jf. tilbudslovens § 1, stk. 2, nr. 2, og entreprenører, der udbyder visse underentrepriser, jf. tilbudslovens § 1, stk. 2, nr. 3, være omfattet.

Til nr. 3

§ 6 a regulerer behandlingen af en begæring om opsættende virkning ved klager over udbud, der er omfattet af standstill-ordningen. Formålet er at sikre standstill-periodens effektive virkning.

Standstill-ordningen er indført med bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, som ændret ved bekendtgørelse nr. 588 af 12. juni 2006.

Ændringsbekendtgørelsen fastslår, at kontrakter, der indgås i henhold til udbudsdirektivet (Europa-

Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF) tidligst må underskrives 10 dage efter afsendelse af underretning om tildelingen af kontrakt. Ved anvendelse af hasteproceduren i udbudsdirektivets art. 38, stk. 8, er standstill-perioden kun 7 dage.

Standstill-ordningen gælder som udgangspunkt ved brug af følgende udbudsformer: Offentligt udbud, begrænset udbud, konkurrencepræget dialog, udbud efter forhandling med forudgående bekendtgørelse, oprettelse af et dynamisk indkøbssystem og indgåelse af en rammeaftale.

Nogle typer af procedurer er derimod undtaget fra ordningen. Det drejer sig om tilfælde, hvor kontrakten tildeles efter forhandling uden forudgående bekendtgørelse, i henhold til en rammeaftale med eller uden genåbning af konkurrencen, på baggrund af et etableret dynamisk indkøbssystem eller ved anvendelse af en elektronisk auktion. Det betyder, at den foreslåede § 6 a ikke finder anvendelse ved klage over udbud, hvor disse procedurer er anvendt.

Kontrakter, der indgås efter forsyningsvirksomhedsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/17/EF), eller kontrakter, der i øvrigt ikke er omfattet af udbudsdirektivet, herunder kontrakter under tærskelværdien, er således ikke omfattet af nærværende forslag. Det betyder, at bestemmelsen ikke finder anvendelse ved klager over kontrakter, der er omfattet af tilbudsloven.

Stk. 1 medfører, at Klagenævnet, når der begæres opsættende virkning i sager omfattet af standstill-ordningen, skal underrette ordregiver om, at kontrakten ikke må underskrives, før nævnet har truffet beslutning i henhold til § 6, stk. 2.

Bestemmelsen gælder, når der begæres opsættende virkning inden for standstill-perioden. Derimod tillægges en sådan midlertidig opsættende virkning ikke, når der klages før standstill-periodens begyndelse eller efter dens udløb.

Når klage indgives før standstill-periodens begyndelse, vil Klagenævnet have tilstrækkelig tid til at vurdere, om klagen skal gives opsættende virkning. Således skønnes det ikke nødvendigt at anmode ordregiver om ikke at underskrive kontrakten, mens nævnet behandler begæringen.

Når klage indgives efter standstill-periodens udløb, vil kontrakten ofte være underskrevet. Det er i sådanne tilfælde ikke relevant at tillægge klagen opsættende virkning. Der kan forekomme tilfælde, hvor kontrakt endnu ikke er indgået. I sådanne tilfælde, hvor der først klages efter udløbet af standstill-perioden, vejer hensynet til, at ordregiver kan indgå kontrakt uden yderligere forsinkelser, tungest.

Beslutningen om, hvorvidt klagen skal tillægges opsættende virkning, træffes i overensstemmelse med § 6, stk. 2. Beslutningen træffes således af nævnet eller formanden på nævnets vegne. Den midlertidige opsættende virkning ændrer ikke ved Klagenævnets vurdering af, om de materielle betingelser for at give opsættende virkning efter § 6, stk. 2, er til stede. Såfremt Klagenævnet træffer beslutning om, at en klage skal have opsættende virkning, forudsættes det, at Klagenævnets videre behandling af sagen af hensyn til parternes interesser fremskyndes mest muligt.

Stk. 2 fastsætter en frist på 10 arbejdsdage for Klagenævnet til at træffe beslutning om, hvorvidt klagen skal tillægges opsættende virkning og underrette ordregiver herom. Denne frist skal regnes fra tidspunktet, hvor nævnet afsender underretningen efter stk. 1, dvs. underretningen om, at der er begæret opsættende virkning.

Fristen på 10 arbejdsdage er udtryk for den maksimale sagsbehandlingstid, som nævnet har til at træffe beslutning om opsættende virkning. Nævnet bør naturligvis behandle begæringen hurtigst muligt. Når nævnet inden udløbet af standstill-perioden træffer beslutning om, at klagen ikke skal tillægges opsættende virkning, påvirkes standstill-forpligtelsen ikke. Dvs. at ordregiver fortsat skal respektere standstill-perioden og under alle omstændigheder skal afvente dens udløb, inden kontrakten kan underskrives.

Den omstændighed, at Klagenævnet én gang inden udløbet af standstill-perioden har taget stilling til spørgsmålet om opsættende virkning, afskærer ikke andre tilbudsgivere fra at klage og begære opsættende virkning i samme sag. Klagenævnet skal for hver begæring følge proceduren i den foreslåede § 6 a.

For at Klagenævnet kan træffe beslutning om, hvorvidt klagen skal tillægges opsættende virkning efter § 6, stk. 2, har nævnet behov for sagens dokumenter og en udtalelse fra ordregiver om spørgsmålet om opsættende virkning. Nævnet har i § 15 i bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud hjemmel til at indhente sådanne relevante oplysninger. Efter denne bestemmelse kan Klagenævnet fastsætte en frist for ordregiver til at tilvejebringe oplysningerne. Denne frist må afpasses med den samlede frist for afgørelse af spørgsmålet om opsættende virkning på 10 arbejdsdage. Overholder ordregiver ikke den frist, som Klagenævnet fastsætter, kan nævnet i medfør af bekendtgørelsens § 15, stk. 2, tillægge dette virkning til skade for ordregiver. Dette indebærer, at nævnet kan tillægge klagen opsættende virkning alene på baggrund af en vurdering af klagers oplysninger.

Stk. 3 fastsætter, hvordan underretning efter stk. 1 og stk. 2 skal gives.

Bestemmelsen vedrører for det første Klagenævnets underretning af ordregiver om, at der er begæret opsættende virkning. Underretningen har betydning for fra hvilket tidspunkt, den midlertidige opsættende virkning løber.

For at sikre at bestemmelsen virker effektivt i praksis, og at ordregiver ikke når at indgå kontrakt, er det vigtigt, at ordregiver modtager denne underretning hurtigt. Derfor indføres der et krav om, at underretningen sker omgående og ved brug af det kommunikationsmiddel, som konkret vurderes at være hurtigst.

Bestemmelsen vedrører for det andet underretning om Klagenævnets beslutning om, hvorvidt klagen skal tillægges opsættende virkning. Også denne underretning skal ske omgående og ved brug af det hurtigste kommunikationsmiddel. Begrundelsen herfor er, at det er vigtigt for ordregiver hurtigst muligt at få besked om, hvorvidt kontrakten kan underskrives, således at der ikke opstår yderligere forsinkelser.

Det er ikke hensigten med bestemmelsen at foreskrive eller begrænse brugen af bestemte former for kommunikation. Der kan i praksis være forskelle mellem de kommunikationsmidler, som de enkelte ordregivere råder over. Derfor er det overladt til Klagenævnet konkret at bestemme, hvilket middel der anses for at være det hurtigste. I de fleste tilfælde bør det dog være muligt at anvende e-mail eller fax.

Til nr. 4

§ 8 a, stk. 1, giver Konkurrencestyrelsen adgang til at indhente oplysninger om ordregiveres indkøb, som skønnes nødvendige til dens vurdering af, om udbudsreglerne er overtrådt. Indhentning af oplysninger sker med henblik på styrelsens vurdering af, om sag skal indbringes for Klagenævnet for Udbud efter lovens § 4, stk. 1, nr. 2.

Ved udbudsreglerne forstås den lovgivning, der er nævnt i lovens § 1, stk. 1, nr. 1-3.

Det er primært tilsigtet, at Konkurrencestyrelsen skal indhente oplysninger fra ordregivere. Her tænkes både på ordregivere, som er omfattet af udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet, og på ordregivere, der er omfattet af tilbudsloven.

Bestemmelsen omfatter dog også Konkurrencestyrelsens indhentning af oplysninger fra virksomheder med henblik på at supplere den indsamlede dokumentation fra ordregivere. Det vil typisk dreje sig om virksomheder, som har afgivet tilbud eller udført arbejde for en ordregiver.

Såfremt en leverandørs forhold giver anledning til konkurrenceretlige overvejelser, er det konkurrencelovens § 17, der finder anvendelse.

Indhentning af oplysningerne efter den foreslåede bestemmelse kan bl.a. ske, hvor der foreligger en klage, eller hvor der i øvrigt er formodning om, at udbudsreglerne er overtrådt.

Det vil primært være aktuelt at indhente oplysninger om offentlige kontrakter, der udbydes eller burde have været udbudt i overensstemmelse med udbudsdirektivets detaljerede procedureregler. Oplysninger kan indhentes uanset, om der er indgået en kontrakt, om der er tale om et igangværende udbud, eller om et udbud slet ikke har fundet sted.

De typer af oplysninger og dokumenter, der kan tænkes indhentet, kan f.eks. vedrøre oplysninger om indgåede kontrakter, anvendte procedurer og fremgangsmåder vedrørende tildeling af kontrakter, udbudsmateriale, interne mødereferater, indstillinger m.v.

Indhentning af interne arbejdsdokumenter fra ordregivere vil i mange tilfælde være af stor betydning. Det vil f.eks. være tilfældet i forbindelse med Konkurrencestyrelsens vurdering af, om tildeling af en kontrakt er sket i overensstemmelse med udbudsreglerne og de fastsatte tildelingskriterier. I sådanne situationer vil ordregiveres notater om evaluering af indkomne tilbud, vurderingsskemaer m.v. være relevante.

Stk. 2 medfører, at interne arbejdsdokumenter kan oversendes til Konkurrencestyrelsen, uden at de mister deres interne karakter. De pågældende dokumenter vil således ikke blive underlagt retten til aktindsigt.

Klagenævnet for Udbud har ved kendelse af 28. februar 2006 (S-Card A/S mod Rigspolitiet) fastslået, at interne dokumenter ikke mister deres interne karakter ved fremsendelse til Klagenævnet. Med § 8 a, stk. 2, bliver retstilstanden for dokumenter sendt til Konkurrencestyrelsen identisk med den, der gælder i forhold til dokumenter, der fremsendes til Klagenævnet efter § 5, stk. 2.

For så vidt angår oplysninger, som indhentes fra virksomheder, vil de almindelige regler i offentlighedsloven finde anvendelse.

Til nr. 5

Bestemmelsen er ændret således, at det også er strafbart at undlade at efterkomme forbud fra Klagenævnet efter § 6 a, stk. 1. Dermed kan ordregiver ikke blot ifalde straf, når kontrakten underskrives på trods af, at der

er givet opsættende virkning efter § 6, stk. 2, men også når kontrakten underskrives under den midlertidige opsættende virkning.

Til nr. 6

Bestemmelsen giver mulighed for at straffe ordregivere, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag, når Konkurrencestyrelsen indhenter oplysninger efter den foreslåede § 8 a.

Bestemmelsen svarer til den bestemmelse, der gælder for Klagenævnet for Udbud, jf. lovens § 12.

Til nr. 7

§ 13 a skal sikre, at de krævede oplysninger afgives. Bøderne pålægges således for at motivere til opfyldelsen af pligten efter § 8 a.

Bestemmelsen vil i særdeleshed få betydning i de tilfælde, hvor Konkurrencestyrelsens mulighed for at få oplyst en sag hovedsagligt beror på de oplysninger, som styrelsen får fra ordregiver. Kompetencen til at pålægge tvangsbøder foreslås tillagt Konkurrencestyrelsen.

Bestemmelsen svarer til lovens § 13, hvorefter Klagenævnet kan pålægge tvangsbøder, når nogen undlader at efterkomme § 5, stk. 2.

Stk. 2 svarer til de almindeligt gældende regler for inddrivelse af gæld til det offentlige.

Stk. 3 svarer til de almindeligt gældende regler for eftergivelse af gæld til det offentlige.

Til § 5

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Kartelaktivitet, der eksisterer på tidspunktet for lovens ikrafttræden, samt kartelaktivitet, som er ophørt, men som ikke er forældet på tidspunktet for lovens ikrafttræden, vil være omfattet af lovens bestemmelser.

Til § 6

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Bilag 1**Lovforslaget sammenholdt med gældende lov***Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 11 a.---
Stk. 2-6. ---

§ 1

I konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 8. august 2005, foretages følgende ændringer:

1. I § 11 a indsættes som stk. 7 :

» *Stk. 7.* Konkurrencerådet kan unklade at behandle en sag efter stk. 1-6, hvis den pågældende støtteordning kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.«

2. Efter § 11 a indsættes i kapitel 3 a :

» **§ 11 b.** Konkurrencerådet kan undersøge, hvorvidt en offentlig myndighed tilbyder private leverandører af ydelser omfattet af frit valg en afregningspris, der er fastsat i overensstemmelse med regler fastsat i anden lovgivning om frit valg, jf. stk. 5.

Stk. 2. Hvis den i stk. 1 nævnte afregningspris er lavere eller skønnes lavere end den pris, som den offentlige myndighed skulle have anvendt efter de pågældende regler for frit valg, kan Konkurrencerådet udstede påbud til den offentlige myndighed om, at den offentlige myndighed skal

- 1) ophøre med at beregne og fastsætte afregningspriser, der er i strid med reglerne for frit valg,
- 2) anvende bestemte beregningsgrundlag, beregningsmetoder eller afregningspriser over for private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, og
- 3) efterbetale et beløb til private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, der svarer til forskellen mellem den afregningspris, som myndigheden har anvendt, og den afregningspris, som myndigheden burde have anvendt, jf. nr. 1.

Stk. 3. Medmindre andet fremgår af reglerne for den pågældende fritvalsordning, kan påbud om efterbetaling ikke angå betalinger, som ligger mere end et år forud for den dag, hvor Konkurrencestyrelsen påbegyndte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan unklade at behandle en sag efter stk. 1-3, hvis den pågældende ordning kan påvirke samhandlen mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter efter forhandling med vedkommende minister regler om, hvilke ordninger om frit valg der er omfattet af Konkurrencerådets kompetence.«

3. § 15 affattes således:

§ 15. Konkurrencerådet består af en formand og 17 medlemmer. Formanden udnævnes af kongen for en periode af op til 4 år. De øvrige medlemmer

» **§ 15.** Konkurrencerådet består af en formand og 17 medlemmer. Formanden og medlemmerne udnævnes af økonomi- og erhvervsministeren for en

udnævnes af økonomi- og erhvervsministeren for en periode på op til 4 år. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold. Formanden og 8 af rådets medlemmer skal være uafhængige af erhvervs- og forbrugerinteresser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed. Efter økonomi- og erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævnes 7 medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, 1 medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og 1 medlem med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening).

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren udpeger faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

§ 16. De påbud, som Konkurrencerådet kan udstede efter § 6, stk. 4, 1. pkt. eller § 11, stk. 4, 1. pkt., eller med henvisning til EF-traktatens artikel 81 eller 82, jf. § 23 a, stk. 1, med henblik på at bringe de skadelige virkninger af konkurrencebegrænsninger til ophør, kan bl.a. omfatte:

- 1) Hel eller delvis ophævelse af aftaler, vedtagelser, forretningsbetingelser m.v.
- 2) At angivne priser eller avancer ikke må overskrides, eller at der ved beregningen af priser eller avancer skal anvendes bestemte kalkulationsregler.
- 3) Pligt for en eller flere af de pågældende virksomheder til at sælge til nærmere angivne købere på virksomhedens sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende salg. Virksomheden kan dog altid kræve kontant betaling eller betryggende sikkerhed.
- 4) At give adgang til en infrastrukturfacilitet, der er nødvendig for at kunne udbyde en vare eller tjenesteydelse.

§ 16 a. Tilsagn, der afgives af virksomheder, og som imødekommer de betænkeligheder, som Konkurrencerådet har i relation til § 6, stk. 1, § 11, stk. 1, eller EF-traktatens artikel 81 eller 82, jf. § 23 a, stk. 1, kan af rådet gøres bindende for virksomhederne. Et tilsagn kan være tidsbegrænset.

Stk. 2-3 . ---

periode på op til fire år. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold. Formanden og otte af rådets medlemmer skal være uafhængige af erhvervs- og forbrugerinteresser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed. Efter økonomi- og erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævnes syv medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, et medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og et medlem med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening). Rådets medlemmer udnævnes på baggrund af deres personlige og faglige kvalifikationer, og de skal fungere uafhængigt i deres virke.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren udpeger faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

Stk. 3. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om indstilling og udnævnelse af Konkurrencerådets medlemmer og om indstilling og udpegning af faste stedfortrædere for disse.«

4. I § 16 og § 16 a, stk. 1, ændres »§ 23 a, stk. 1« til: »§ 24, stk. 1«.

5. § 18, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

§ 18. Konkurrencestyrelsen kan til brug for Konkurrencerådets virksomhed foretage kontrolundersøgelser, der indebærer, at styrelsen får adgang til en virksomheds eller sammenslutnings lokaler og transportmidler med henblik på dér at gøre sig bekendt med og tage kopi af enhver oplysning, herunder regnskaber, regnskabsmaterialer, bøger og andre forretningspapirer, uanset informationsmedium. I forbindelse med

»I forbindelse med en kontrolundersøgelse kan

kontrolundersøgelsen kan Konkurrencestyrelsen kræve mundtlige forklaringer.

Stk. 2-3 . ---

Stk. 4. Hvis virksomhedens eller sammenslutningens forhold gør, at det ikke er muligt for Konkurrencestyrelsen samme dag, som kontrolundersøgelsen foretages, at få adgang til eller tage kopi af oplysningerne, jf. stk. 1 og 2, kan styrelsen forsegle de relevante forretningslokaler og oplysninger i op til 72 timer.

Stk. 5. Under samme betingelser som i stk. 4 kan Konkurrencestyrelsen medtage de oplysninger eller det medium, hvorpå oplysningerne befinder sig, med henblik på kopiering. Det af Konkurrencestyrelsen medtagne materiale skal sammen et sæt kopier af de oplysninger, som styrelsen har taget til brug for en nærmere gennemgang, tilbageleveres til virksomheden eller sammenslutningen senest 3 hverdage efter kontrolundersøgelsen.

Stk. 6. Fristerne i stk. 4 og 5 kan i særlige tilfælde forlænges.

Stk. 7. Politiet yder bistand ved udøvelsen af beføjelserne efter stk. 1 og 2 og stk. 4 og 5. Økonomi- og erhvervsministeren kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 8. Konkurrencestyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser for at yde bistand til Europa-Kommissionen og andre konkurrencemyndigheder i Den Europæiske Union i forbindelse med disse myndigheders anvendelse af artikel 81 og 82. Reglerne i stk. 1-7 finder tilsvarende anvendelse.

Konkurrencestyrelsen forlange mundtlige forklaringer samt forlange, at personer, der er omfattet af kontrolundersøgelsen, viser indholdet af deres lommer, tasker o.lign. med henblik på, at Konkurrencestyrelsen kan gøre sig bekendt med og eventuelt tage kopi af dette.«

6. § 18, stk. 4-8, ophæves og i stedet indsættes:

»*Stk. 4.* Konkurrencestyrelsen kan tage identiske elektroniske kopier (spejlinger) af dataindholdet af elektroniske medier, der er omfattet af kontrolundersøgelsen, og kan medtage det kopierede materiale med henblik på efterfølgende at gennemgå dette. Det spejlede materiale skal forsegles, når styrelsen forlader virksomhedens lokaliteter. Den, der er genstand for kontrolundersøgelsen, kan kræve, at denne selv eller en af denne udpeget repræsentant skal være til stede, når forseglingen brydes og ved styrelsens gennemgang af det spejlede materiale. Konkurrencestyrelsen har pligt til senest 25 hverdage efter kontrolundersøgelsen at give et sæt kopier af de oplysninger, som styrelsen måtte have taget fra det spejlede materiale, til den, der er genstand for kontrolundersøgelsen. Når gennemgangen af det spejlede materiale er gennemført, skal det spejlede materiale opbevares i forsejlet stand. Det spejlede materiale skal slettes, hvis styrelsen vurderer, at materialet ikke indeholder beviser for en overtrædelse af konkurrencereglerne. Beslutter styrelsen at gå videre med sagen, skal det spejlede materiale slettes, når sagen er endeligt afgjort.

Stk. 5. Hvis virksomhedens eller sammenslutningens forhold gør, at det ikke er muligt for Konkurrencestyrelsen samme dag, som kontrolundersøgelsen foretages, at få adgang til eller tage kopi af oplysningerne, jf. stk. 1, 2 og 4, kan styrelsen forsegle de relevante forretningslokaler og oplysninger i op til tre hverdage herefter.

Stk. 6. Under samme betingelser som i stk. 5 kan Konkurrencestyrelsen medtage de oplysninger eller det medium, hvorpå oplysningerne befinder sig, med henblik på kopiering. Det materiale, som Konkurrencestyrelsen har taget med, skal sammen med et sæt kopier af de oplysninger, som styrelsen har taget til brug for en nærmere gennemgang, tilbageleveres til virksomheden eller sammenslutningen senest tre hverdage efter kontrolundersøgelsen.

Stk. 7. Fristerne i stk. 4, 5 og 6 kan i særlige tilfælde forlænges.

Stk. 8. Politiet yder bistand ved udøvelsen af beføjelserne efter stk. 1, 2 og 4-6. Økonomi- og erhvervsministeren kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 9. Konkurrencestyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser for at yde bistand til Europa-Kommissionen og andre konkurrencemyndigheder i Den Europæiske Union i forbindelse med disse myndigheders anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82. Reglerne i stk. 1-8 finder tilsvarende anvendelse.«

7. § 19, stk. 1, affattes således:

§ 19. Afgørelser truffet efter § 2, stk. 1, § 3, 1. pkt., § 5, stk. 1, § 6, stk. 1, § 7, stk. 1-3, § 8, stk. 2, 1. pkt., stk. 3, 2. pkt., stk. 4 og 6, § 9, stk. 1, § 10, stk. 2, § 10 a, stk. 1 og 6, § 11, stk. 1, 2 og 5, § 11 a, stk. 1 og stk. 6, 1. pkt. § 12 a, stk. 5, 12 b, stk. 1, § 12 c, stk. 1-3 og 6, § 12 d, stk. 3, 1. pkt., § 12 e, stk. 1 og 3, § 12 f, § 12 g, § 13, stk. 4, § 16, § 16 a, stk. 2 og 3, § 23 a, stk. 2, jf. stk. 1, og § 27, stk. 4, 2. pkt., kan påklages til Konkurrenceankenævnet.

Stk. 2-5 . ---

»Afgørelser truffet efter § 2, stk. 1, § 3, 1. pkt., § 5, stk. 1, § 6, stk. 1, § 7, stk. 1-3, § 8, stk. 2, 1. pkt., stk. 3, 2. pkt., stk. 4 og 6, § 9, stk. 1, § 10, stk. 2, § 10 a, stk. 1 og 6, § 11, stk. 1, 2 og 5, § 11 a, stk. 1 og 6, 1. pkt., § 11 b, stk. 2, § 12 a, stk. 5, § 12 b, stk. 1, § 12 c, stk. 1-3 og 6, § 12 d, stk. 3, 1. pkt., § 12 e, stk. 1 og 3, § 12 f, § 12 g, § 13, stk. 4, § 16, § 16 a, stk. 2 og 3, § 24, stk. 2, jf. stk. 1, og § 27, stk. 4, 2. pkt., kan påklages til Konkurrenceankenævnet.«

8. Kapitel 8 og 9 affattes således:

Kapitel 8

Bestemmelser om straf

§ 22. Den, der undlader

- 1) at give de oplysninger, som Konkurrencerådet kan kræve efter denne lov,
- 2) at efterkomme et vilkår eller et påbud meddelt efter denne lov eller
- 3) at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende, jf. § 16 a, stk. 1,

kan af økonomi- og erhvervsministeren eller den, som ministeren bemyndiger hertil, pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 23. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt,

- 1) overtræder § 6, stk. 1,
- 2) overtræder eller undlader at efterkomme et vilkår meddelt i henhold til § 8, stk. 3, 2. pkt., eller stk. 4, 2. pkt.,
- 3) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 10 a, stk. 1 eller stk. 6,
- 4) overtræder § 11, stk. 1,
- 5) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 11 a, stk. 1,
- 6) undlader at anmelde en fusion i henhold til § 12 b, stk. 1,
- 7) gennemfører en fusion på trods af et forbud herimod i henhold til § 12 c, stk. 2, overtræder forbuddet mod gennemførelse af en fusion inden godkendelse heraf i henhold til § 12 c, stk. 5, 1. pkt., overtræder eller undlader at efterkomme et vilkår eller påbud efter § 12 c, stk. 6, eller § 12 e, stk. 1 eller stk. 3, eller overtræder eller undlader at efterkomme et påbud meddelt i henhold til § 12 g,
- 8) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 16,
- 9) overtræder eller undlader at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende efter § 16 a, stk. 1,
- 10) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 16 a, stk. 2,
- 11) undlader at efterkomme krav efter § 17,

»Kapitel 8

Bestemmelser om straf og straftempelse

§ 22. Økonomi- og erhvervsministeren eller den, som ministeren bemyndiger hertil, kan pålægge daglige eller ugentlige tvangsbøder til den, der undlader

- 1) at give de oplysninger, som Konkurrencerådet kan kræve efter denne lov,
- 2) at efterkomme et vilkår eller et påbud meddelt efter denne lov eller
- 3) at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende, jf. § 16 a, stk. 1.

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

§ 23. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt,

- 1) overtræder § 6, stk. 1,
- 2) overtræder eller undlader at efterkomme et vilkår meddelt i henhold til § 8, stk. 3, 2. pkt., eller stk. 4, 2. pkt.,
- 3) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 10 a, stk. 1 eller stk. 6,
- 4) overtræder § 11, stk. 1,
- 5) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 11 a, stk. 1, eller § 11 b, stk. 2,
- 6) undlader at anmelde en fusion i henhold til § 12 b, stk. 1,
- 7) gennemfører en fusion på trods af et forbud herimod i henhold til § 12 c, stk. 2, overtræder forbuddet mod gennemførelse af en fusion inden godkendelse heraf i henhold til § 12 c, stk. 5, 1. pkt., overtræder eller undlader at efterkomme et vilkår eller påbud efter § 12 c, stk. 6, eller § 12 e, stk. 1 eller stk. 3, eller overtræder eller undlader at efterkomme et påbud meddelt i henhold til § 12 g,
- 8) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 16,
- 9) overtræder eller undlader at efterkomme et tilsagn, som er gjort bindende efter § 16 a, stk. 1,
- 10) overtræder eller undlader at efterkomme et påbud efter § 16 a, stk. 2,
- 11) undlader at efterkomme krav efter § 17,

12) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencestyrelsen, Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet eller fortier forhold af betydning for den sag, hvortil oplysningerne indhentes, eller

13) overtræder EF-traktatens artikel 81, stk. 1 eller artikel 82, jf. § 23 a, stk. 1.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse fra det tidspunkt, hvor en aftale m.v. er anmeldt til Konkurrencerådet efter § 8, stk. 2 eller stk. 4, og indtil rådet har meddelt sin afgørelse efter § 8, stk. 2, stk. 4 eller stk. 5.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5. Ved udmåling af straf efter stk. 1 og 2 skal der ved fastsættelse af bødens størrelse ud over de almindelige regler i straffelovens kapitel 10 tages hensyn til den juridiske persons omsætning det seneste år forud for domsafsigelsen eller udstedelsen af et bødeforelæg.

Stk. 4. Forældelsesfrist for strafansvar er 5 år.

12) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencestyrelsen, Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet eller fortier forhold af betydning for den sag, hvortil oplysningerne indhentes, eller

13) overtræder EF-traktatens artikel 81, stk. 1, eller artikel 82, jf. § 24, stk. 1.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse fra det tidspunkt, hvor en aftale m.v. er anmeldt til Konkurrencerådet efter § 8, stk. 2 eller stk. 4, og indtil rådet har meddelt sin afgørelse efter § 8, stk. 2, stk. 4 eller stk. 5.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5. Ved udmåling af straf efter stk. 1 og 2 skal der ved fastsættelse af bødens størrelse ud over de almindelige regler i straffelovens kapitel 10 tages hensyn til den juridiske persons omsætning det seneste år forud for domsafsigelsen eller udstedelsen af et bødeforelæg.

Stk. 4. Forældelsesfrist for strafansvar er 5 år.

§ 23 a. Den, der handler i strid med § 6 eller EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved at indgå en kartelaftale, opnår tiltalefrafald for den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet, hvis ansøgeren som den første henvender sig til myndighederne og fremlægger oplysninger om et kartel, som myndighederne ikke var i besiddelse af på ansøgningstidspunktet, og som

- 1) inden myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende det pågældende forhold, giver myndighederne konkret anledning til at iværksætte en kontrolundersøgelse, en ransagning eller indgive politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold, eller
- 2) efter myndighederne har foretaget en kontrolundersøgelse eller ransagning vedrørende det pågældende forhold, sætter myndighederne i stand til at konstatere en overtrædelse i form af et kartel.

Stk. 2. Tiltalefrafald kan kun opnås, såfremt ansøgeren

- 1) samarbejder med myndighederne under hele behandlingen af sagen,
- 2) senest ved indgivelse af ansøgningen bringer sin deltagelse i kartellet til ophør og
- 3) ikke har tvunget andre til at deltage i kartellet.

Stk. 3. Opfylder en ansøgning om tiltalefrafald ikke de i stk. 1, nr. 1 eller nr. 2, nævnte betingelser, betragtes ansøgningen som en ansøgning om strafnedsættelse, jf. stk. 4.

Stk. 4. Den, der handler i strid med § 6 eller EF-traktatens artikel 81, stk. 1, ved at indgå en kartelaftale, opnår nedsættelse af den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet, hvis ansøgeren

- 1) fremlægger oplysninger vedrørende kartellet, som repræsenterer en betydelig merværdi i forhold til de oplysninger, som myndighederne er i besiddelse af, og
- 2) opfylder de i stk. 2 angivne betingelser.

Stk. 5. Strafnedsættelsen for den første ansøger, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør 50 pct. af den bøde, vedkommende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet. For den anden ansøger, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør strafnedsættelsen 30 pct. For efterfølgende ansøgere, der opfylder betingelserne i stk. 4, udgør strafnedsættelsen op til 20 pct.

Stk. 6. Ansøgninger om tiltalefrafald eller strafnedsættelse indgives til Konkurrencestyrelsen. I sager, hvor personer eller virksomheder er sigtede, eller hvor Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet har indledt en strafferetlig efterforskning af en formodet overtrædelse i form af et kartel, kan ansøgning om straflempelse tillige indgives til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Stk. 7. En ansøgning efter stk. 6 behandles efter følgende procedure:

- 1) Den myndighed, der modtager ansøgningen, jf. stk. 6, kvitterer for modtagelsen heraf.
- 2) Den kompetente myndighed, jf. stk. 8, afgiver et foreløbigt tilsagn, der indeholder oplysninger om, hvorvidt betingelserne i stk. 1 eller stk. 4 er opfyldt, og om hvorvidt der på dette tidspunkt er grundlag for at meddele afslag på ansøgningen, fordi betingelserne i stk. 2 ikke skønnes at være opfyldt.
- 3) Når sagens oplysning og vurdering er endeligt gennemført, meddeler den kompetente myndighed, jf. stk. 9, om ansøgeren opfylder betingelserne i stk. 2 og meddeler i bekræftende fald tiltalefrafald eller strafnedsættelse i overensstemmelse med det foreløbige tilsagn, som ansøgeren har fået efter nr. 2.

Stk. 8. Et foreløbigt tilsagn afgives af den myndighed, som har modtaget ansøgningen i overensstemmelse med stk. 6. Forinden myndigheden afgiver et foreløbigt tilsagn efter stk. 7, nr. 2, skal tilsagnet være drøftet mellem Konkurrencestyrelsen og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet. Et foreløbigt tilsagn om tiltalefrafald kan kun gives, hvis myndighederne er enige herom.

Stk. 9. Meddelelse om tiltalefrafald efter stk. 7, nr. 3, afgives af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet efter høring af Konkurrencestyrelsen. Meddelelse om strafnedsættelse efter stk. 7, nr. 3, afgives af den myndighed, der i den konkrete sag udsteder et administrativt bødeforelæg eller indbringer sagen for domstolene. Forinden en meddelelse om strafnedsættelse kan gives, skal den anden myndighed høres.

Stk. 10. Forskellige virksomheder kan ikke indgive fælles ansøgning om straflempelse, medmindre ansøgerne er koncernforbundne, og ansøgningen særskilt angiver, hvilke selskaber ansøgningen skal omfatte.

Stk. 11. En ansøgning fra en virksomhed eller en sammenslutning omfatter automatisk nuværende og tidligere bestyrelsesmedlemmer, ledende medarbejdere eller andre ansatte, forudsat at personerne individuelt opfylder betingelserne i stk. 2. Når sagens oplysning og vurdering er endeligt gennemført, meddeler den kompetente myndighed, jf. stk. 9, om personerne opfylder betingelserne i stk. 2, og meddeler i bekræftende fald tiltalefrafald eller strafnedsættelse i overensstemmelse med det foreløbige tilsagn, som virksomheden eller sammenslutningen har fået efter stk. 7, nr. 2.

§ 23 b. Konkurrencestyrelsen kan efter samtykke fra Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet i sager om overtrædelse af denne lov, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven

frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Stk. 2. Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 3. Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning.

Kapitel 9

EU-Konkurrencereglerne

§ 23 a. Sager efter EF-traktatens artikel 81 og 82, herunder sager, hvor der sker parallel anvendelse af denne lovs §§ 6 og 11, kan behandles af de nationale konkurrencemyndigheder, når sagen har tilknytning til Danmark. Tilknytning til Danmark foreligger, når aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning, samordnet praksis mellem virksomheder eller en virksomheds adfærd har skadelige virkninger på konkurrencen på det danske marked, eller når en virksomhed, der er beliggende i Danmark, er involveret i en aftale m.v., der har skadelige virkninger på konkurrencen inden for Den Europæiske Union.

Stk. 2. Bestemmelserne i denne lovs kapitel 5-8 finder i øvrigt anvendelse på udøvelse af Konkurrencerådets kompetence, jf. stk. 1, i det omfang forordninger og direktiver udstedt i medfør af EF-traktatens artikel 83 ikke er til hinder herfor.

Stk. 3. Den bistand, som ydes Europa-Kommissionen og andre medlemsstater i henhold til forordninger og direktiver udstedt i medfør af traktatens artikel 83, ydes af Konkurrencestyrelsen.

Kapitel 9

EU-Konkurrencereglerne

§ 24. Sager efter EF-traktatens artikel 81 og 82, herunder sager, hvor der sker parallel anvendelse af denne lovs §§ 6 og 11, kan behandles af de nationale konkurrencemyndigheder, når sagen har tilknytning til Danmark. Tilknytning til Danmark foreligger, når aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning, samordnet praksis mellem virksomheder eller en virksomheds adfærd har skadelige virkninger på konkurrencen på det danske marked, eller når en virksomhed, der er beliggende i Danmark, er involveret i en aftale m.v., der har skadelige virkninger på konkurrencen inden for Den Europæiske Union.

Stk. 2. Bestemmelserne i denne lovs kapitel 5-8 finder i øvrigt anvendelse på udøvelse af Konkurrencerådets kompetence, jf. stk. 1, i det omfang forordninger og direktiver udstedt i medfør af EF-traktatens artikel 83 ikke er til hinder herfor.

Stk. 3. Den bistand, som ydes Europa-Kommissionen og andre medlemsstater i henhold til forordninger og direktiver udstedt i medfør af traktatens artikel 83, ydes af Konkurrencestyrelsen.«

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 5. oktober 2006, som senest ændret ved lov nr. 1564 af 20. december 2006, foretages følgende ændring:

§ 105. ---

Stk. 2-3. ---

1. I § 105 indsættes som *stk. 4* :

» *Stk. 4.* Rigsadvokaten kan beskikke ansatte i Konkurrencestyrelsen til at varetage udførelsen af straffesager for byretterne i sager vedrørende konkurrenceloven.«

§ 3

I lov nr. 338 af 18. maj 2005 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren

»**Lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter**«.

2. Overskriften til lovens kapitel 1 ophæves og i stedet indsættes:

Kapitel 1

»Afsnit I

Bygge- og anlægskontrakter

Kapitel 1

Anvendelsesområde

Anvendelsesområde«.

§ 1. Loven gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder og for tildeling af ordren.

Stk. 2. Loven gælder for følgende udbydere:

- 1) Statslige, regionale og kommunale myndigheder og offentligtretlige organer,
- 2) andre udbydere, når de udbyder bygge- og anlægsarbejder, som modtager offentlig støtte, herunder garantier, og
- 3) tilbudsgivere, når de indhenter tilbud hos underentreprenører til brug for udførelse af en bygge- og anlægsopgave omfattet af loven for en byggherre omfattet af nr. 1 eller 2.

Stk. 3. Bortset fra § 3, stk. 2, og § 7 gælder loven dog ikke udbud, der er omfattet af

- 1) udbudsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 9, stk. 5 a,
- 2) forsyningsvirksomhedsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 17, stk. 6 a, eller
- 3) lov nr. 378 af 14. juni 1995 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder med senere ændringer eller regler udstedt med hjemmel heri.

Stk. 4. Lovens regler om fremgangsmåden ved indhentning af tilbud og ved tildeling af ordren finder endvidere anvendelse, når en udbyder, der ikke er omfattet af stk. 3, klart tilkendegiver, at loven eller nærmere angivne regler heri vil blive anvendt som grundlag for tildeling af en ordre om et bygge- og anlægsarbejde.

3. I § 1, stk. 1 og 2, ændres »Loven« til: »Lovens afsnit I«.

4. I § 1, stk. 2, nr. 1, ændres »kommunale« til: »lokale«.

5. I § 1, stk. 2., nr. 3, og stk. 3, ændres »loven« til: »lovens afsnit I«.

6. I § 1, stk. 4, ændres »Lovens regler« til: »Reglerne i afsnit I«.

7. Efter § 15 indsættes som nyt afsnit:

»Afsnit II

Vare- og tjenesteydelseskontrakter

Kapitel 6 a

Anvendelsesområde

§ 15 a. Dette afsnit gælder for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på

- 1) offentlige vareindkøbskontrakter, hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5,

- 2) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II A, såsom kontrakter om vedligeholdelse og reparation, landtransport, regnskab, revision og bogholderi, markeds- og opinionsundersøgelser m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr., men er mindre end de aktuelle tærskelværdier i udbudsdirektivet, jf. § 15 b, nr. 5, og
- 3) offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II B, såsom kontrakter om hotel- og restaurationsvirksomhed, jernbanetransport, sundheds- og socialvæsen, undervisning og erhvervsuddannelse m.v., hvis værdi overstiger 500.000 kr.
- Stk. 2.* Dette afsnit gælder for statslige, regionale og lokale myndigheder og offentligretlige organer. Afsnittet gælder dog ikke, når kontrakten indgås til brug for virksomhed omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet.
- Stk. 3.* Dette afsnit gælder ikke for de særlige kontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets afsnit II, kapitel II, afdeling 3, eller for delkontrakter, som er undtaget fra udbudsdirektivet i medfør af direktivets artikel 9, stk. 5 a og b.

§ 15 b. I dette afsnit forstås ved:

- 1) Udbudsdirektivet:
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.
- 2) Forsyningsvirksomhedsdirektivet:
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester.
- 3) Offentlige vareindkøbskontrakter:
Kontrakter om køb, leasing og leje med eller uden forkøbsret af varer som defineret i udbudsdirektivet.
- 4) Offentlige tjenesteydelseskontrakter:
Kontrakter som defineret i udbudsdirektivet og i bilag II hertil.
- 5) Tærskelværdier:
De beløbsgrænser, som angiver, hvornår udbudsdirektivet finder anvendelse.
- 6) Offentligretlige organer:
Organer som defineret i udbudsdirektivet og bilag III hertil.

Annonceringspligt

§ 15 c. Forud for indhentning af tilbud og tildeling af ordrer på vare- og tjenesteydelseskontrakter omfattet af § 15 a skal en udbyder offentliggøre en annonce i pressen eller i et elektronisk medie.

Stk. 2. Annonceringspligten gælder ikke de tilfælde, der fremgår af udbudsdirektivets artikel 31.

Stk. 3. Annonceringspligten kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til offentlige interesser, hvor fortrolighed efter kontraktens særlige karakter er påkrævet.

Stk. 4. Annoncen skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- 1) Beskrivelse af opgaven
- 2) Kontaktoplysninger

- 3) Frist for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse
- 4) Adresse for modtagelse af tilbud eller anmodninger om deltagelse
- 5) Kriterier for tildeling af opgaven.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om, at annoncering skal ske i et særligt elektronisk medie.

Procedurer og underretning

§ 15 d. Ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af proceduren skal udbyderen sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikke-diskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Stk. 2. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere, der har afgivet et bud om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere proceduren. Efter anmodning underretter udbyderen tilbudsgiverne om begrundelsen for at forkaste tilbuddet.«

8. *Overskriften* til lovens kapitel 7 ophæves og i stedet indsættes:

»Afsnit III

Klage og ikrafttræden m.v.

Kapitel 7

Klage over licitation m.v.

Kapitel 7

Klagemuligheder ved bygge og anlægs-, vare- og tjenesteydelseskontrakter«.

§ 4

I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud, som ændret ved § 15 i lov nr. 450 af 7. juni 2001 og senest ved § 36 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. *§ 1, stk. 1*, affattes således:

§ 1. Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af

- 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og vedrørende tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov eller
- 3) lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Stk. 2. ---

»Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af

- 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og kontrakter inden for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov,
- 3) lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter eller
- 4) andre regler, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat bestemmelse om klageadgang til Klagenævnet for Udbud.«

Stk. 3. Ved ordregivere forstås myndigheder og andre offentligretlige organer og forsyningsvirksomheder omfattet af direktiverne vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og vedrørende tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed.

2. § 1, stk. 3, affattes således:

» *Stk. 3.* Ved ordregivere forstås myndigheder, offentligretlige organer, forsyningsvirksomheder og andre udbydere omfattet af reglerne nævnt i stk. 1.«

3. Efter § 6 indsættes:

» **§ 6 a.** Når en klager begærer opsættende virkning i en sag vedrørende udbud, der er omfattet af standstill-ordningen, og klagen indgives inden for standstill-perioden, underretter Klagenævnet ordregiver om, at kontrakten ikke må underskrives, før beslutning i henhold til § 6, stk. 2, er truffet.

Stk. 2. Klagenævnet skal inden udløbet af 10 arbejdsdage underrette ordregiver om sin beslutning i henhold til § 6, stk. 2. Denne frist regnes fra Klagenævnets afsendelse af underretning efter stk. 1.

Stk. 3. Underretning efter stk. 1 og 2 skal ske omgående og ved brug af hurtigst mulige kommunikationsmiddel.«

4. Efter § 8 indsættes:

»*Konkurrencestyrelsens indhentning af oplysninger*

§ 8 a. Konkurrencestyrelsen kan kræve alle oplysninger, som skønnes nødvendige til dens vurdering af, om reglerne nævnt i § 1, stk. 1, nr. 1-3, kan være overtrådt.

Stk. 2. Når Konkurrencestyrelsen i medfør af stk. 1 modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til offentlighedsloven og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.«

§ 12. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Klagenævnet eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag eller undlader at efterkomme forbud eller påbud fra Klagenævnet efter § 6, stk. 1 eller 2, eller fra domstolene efter § 11, stk. 2.

Stk. 2. ---

5. I § 12, stk. 1, indsættes efter »§ 6, stk. 1 eller 2,«: »eller § 6 a, stk. 1,«.

6. Efter § 12 indsættes:

» **§ 12 a.** Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencestyrelsen eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag i henhold til § 8 a.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

7. Efter § 13 indsættes før overskriften »Ikrafttræden m.v.«:

» **§ 13 a.** Den, der undlader at give

Konkurrencestyrelsen oplysninger i henhold til § 8 a, kan af Konkurrencestyrelsen pålægges daglige eller ugentlige tvangsbøder.

Stk. 2. Tvangsbøder pålagt efter stk. 1 kan inddrives ved udpantning og ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 3. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive krav efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.«

§ 5

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

§ 6

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

2006/1 SF. L 152

Offentliggørelsesdato: 07-02-2007

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Skriftlig fremsættelse (7. februar 2007)

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af konkurrenceloven, retsplejeloven, lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren og lov om Klagenævnet for Udbud (Styrket indsats mod karteller, forbedrede kontrol- og efterforskningsinstrumenter og mere konkurrence om offentlige ydelser).

(Lovforslag nr. L 152).

Effektiv konkurrence er en af de væsentligste drivkræfter for at skabe fornyelse og innovation. Men i en række brancher i Danmark er konkurrencen i dag utilstrækkelig, ligesom der er for lidt konkurrence om offentlige opgaver, og det danske prisniveau er højere end i sammenlignelige lande. Derfor skal lovgivningen på konkurrenceområdet styrkes.

Forslaget indeholder et straffempelsesprogram. Ideen hermed er, at karteldeltagere kan undgå tiltale eller få deres straf sat ned ved at henvende sig til myndighederne med oplysninger, der kan bidrage til opklaring af kartellet. Herudover indføres nye efterforskningsinstrumenter for myndighederne. Konkurrencestyrelsen får således adgang til at besigtige indholdet af lommer, tasker o.lign., når styrelsen går på kontrolundersøgelse. Det foreslås også, at Konkurrencestyrelsen som led i dens kontrolundersøgelser får adgang til at modtage såkaldte ”spejlinger” (identiske elektroniske kopier af computere og andre elektroniske medier).

Endvidere giver forslaget Konkurrencestyrelsen kompetence til at afslutte en sag ved udstedelse af et administrativt bødeforelæg, og ansatte i Konkurrencestyrelsen kan beskikkes af Rigsadvokaten til i byretterne at rejse og udføre tiltale i visse tilståelsessager om overtrædelse af konkurrenceloven.

Lovforslaget betyder også, at Konkurrencerådsmedlemmernes uafhængighed bliver præciseret.

En række elementer i forslaget sigter mod at styrke konkurrencen om offentlige opgaver.

Konkurrencestyrelsen får med forslaget bedre muligheder for at undersøge og gribe ind over for forkerte afregningspriser i fritvalgsordninger. Det foreslås også, at der indføres en annonceringspligt for indgåelse af offentlige kontrakter om varer og tjenesteydelser, som ikke er omfattet af krav om EU-udbud. Forslaget tillægger Konkurrencestyrelsen en klar kompetence til at indhente oplysninger om offentlige indkøb. Endvidere foreslås det, som et supplement til den nyligt indførte standstill-ordning, at klager tillægges en kort opsættende virkning.

Idet jeg henviser til de udførlige bemærkninger til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.

L 152

Forslag til lov om ændring af konkurrenceloven, retsplejeloven, lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren og lov om Klagenævnet for Udbud. (Styrket indsats mod karteller, forbedrede kontrol- og efterforskningsinstrumenter og mere konkurrence om offentlige ydelser).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen (KF)).

Vedrørende: Økonomi- og Erhvervsministeriet.

- ▶ [Fremsat skr 7/2 07 Tillæg A 5017](#)
- ▶ [Lovf som fremsat 7/2 07 Tillæg A 4960](#)
- ▶ [1.beh 1/3 07 FF 4430](#)
- ▶ [Betænkning 19/4 07 Tillæg B 837](#)
- ▶ [2.beh 8/5 07 FF 6568](#)
- ▶ [Lovf optrykt efter 2.beh 8/5 07](#)
- ▶ [3.beh 10/5 07 FF 6723](#)
- ▶ [Lovf som vedt 10/5 07 Tillæg C 617](#)
- ▶ [Dokumenter](#)
- ▶ [Afstemningsresultater](#)

[Lov nr 572 af 6. juni 2007](#)

Ordførere: (1.beh) Jacob Jensen (V), Jens Christian Lund (S), Colette L. Brix (DF), Per Ørum Jørgensen (KF), Poul Erik Christensen (RV), Poul Henrik Hedeboe (SF), Frank Aaen (EL).

Ministre: (1.beh) økonomi- og erhvervsministeren.

Efter 1.beh henvist til Erhvervsudvalget (ERU)

Efter 2.beh direkte overgang til 3.beh.

Resume:

Lovforslaget indeholder et straflempelsesprogram. Ideen hermed er, at karteldeltagere kan undgå tiltale eller få deres straf sat ned ved at henvende sig til myndighederne med oplysninger, der kan bidrage til opklaring af kartellet. Herudover indføres nye efterforskningsinstrumenter for myndighederne. Konkurrencestyrelsen får således bl.a. adgang til at besigtige indholdet af lommer, tasker og lign., når styrelsen går på kontrolundersøgelse. Endvidere giver forslaget Konkurrencestyrelsen kompetence til at afslutte en sag ved udstedelse af et administrativt bødeforelæg, og ansatte i Konkurrencestyrelsen kan beskikkes af Rigsadvokaten til i byretterne at rejse og udføre tiltale i visse tilståelsessager om overtrædelse af konkurrenceloven. Lovforslaget betyder også, at Konkurrencerådsmedlemmernes uafhængighed bliver præciseret. En række elementer i forslaget sigter desuden mod at styrke konkurrencen om offentlige opgaver. Forslaget tillægger bl.a. Konkurrencestyrelsen en klar kompetence til at indhente oplysninger om offentlige indkøb.

Afstemning:

Lovforslaget vedtaget med 107 stemmer (V, S, DF, KF, RV og Louise Frevert (UFG)) mod 14 (SF og EL)

2006/1 BTL 152

Offentliggørelsesdato: 27-04-2007

Folketinget

Den fulde tekst

Betænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 19. april 2007

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af konkurrenceloven, retsplejeloven, lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren og lov om Klagenævnet for Udbud

(Styrket indsats mod karteller, forbedrede kontrol- og efterforskningsinstrumenter og mere konkurrence om offentlige ydelser)

[af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen)]

1. Ændringsforslag

Økonomi- og erhvervsministeren har stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 7. februar 2007 og var til 1. behandling den 1. marts 2007. Lovfor-slaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Erhvervsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og økonomi- og erhvervsministeren sendte den 8. november 2006 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 37. Den 7. februar 2007 sendte økonomi- og erhvervsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Danske Arkitektvirksomheder,
Dialogforum for Selvejende Sociale Institutioner,
Foreningen af Rådgivende Ingeniører og
Udbudsvagten – Dansk Specialinformation ApS.

Økonomi- og erhvervsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har følgende mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget:

Danske Arkitektvirksomheder,
Dialogforum for Selvejende Sociale Institutioner og
Foreningen af Rådgivende Ingeniører.*Spørgsmål*

Udvalget har stillet 6 spørgsmål til økonomi- og erhvervsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Et af udvalgets spørgsmål til økonomi- og erhvervsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. IndstillingerEt *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af SF og EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.Et *mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de under nr. 1-3 stillede ændringsforslag, men imod det under nr. 4 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod de stillede ændringsforslag.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *økonomi- og erhvervsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

Til § 1

1) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 13, stk. 1, ændres »§ 18, stk. 7, 2. pkt.« til: »§ 18, stk. 8, 2. pkt.«

[Konsekvensrettelse]

2) I den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 18, stk. 4, 2. pkt., indsættes efter »virksomhedens« ordene: »eller sammenslutningens«.

[Tilpasning af sprogbrugen i bestemmelsen]

3) I den under nr. 8 foreslåede affattelse af § 23 a, stk. 1, indsættes efter »opnår«: »efter ansøgning«.

[Tydeliggørelse]

Af *økonomi- og erhvervsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af SF og EL):

Til § 4

4) I den under nr. 3 foreslåede § 6 a affattes stk. 1 således:

»Når en klager begærer opsættende virkning i en sag vedrørende udbud, hvor ordregiver er forpligtet til at undlade at indgå kontrakt i en vis periode (standstill), og klagen indgives inden for denne periode, underretter Klagenævnet ordregiver om, at kontrakten ikke må underskrives, før beslutning i henhold til § 6, stk. 2, er truffet.«

[Præcisering af standstill-ordningen]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensrettelse, således at der i den gældende § 13 henvises til det korrekte stykke.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring er en konsekvensrettelse, således at sprogbrugen i den foreslåede § 18, stk. 4, bringes i overensstemmelse med sprogbrugen i den gældende § 18. Spejlet materiale vil således skulle forsegles, når Konkurrencestyrelsen forlader enten virksomhedens eller sammenslutningens lokaliteter.

Til nr. 3

Med forslaget lettes læsningen af den foreslåede § 23 a, stk. 1. Der er ikke tale om nogen materiel ændring.

Til nr. 4

Med ændringen præciseres det, at bestemmelsen vedrører de tilfælde, hvor en ordregiver efter udbudsreglerne er forpligtet til at udskyde indgåelsen af kontrakt i en vis periode, således at forbigående tilbudsgivere har mulighed for at indgive klage til Klagenævnet for Udbud. Ordregiverens forpligtelse følger af den såkaldte standstill-ordning, der er indført med bekendtgørelse nr. 588 af 12. juni 2006 om ændring af bekendtgørelse om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter (samtidig underretning af samtlige ansøgere og tilbudsgivere m.v.).

Kim Andersen (V) fmd. Jacob Jensen (V) Kurt Kirkegaard (V) Jens Hald Madsen (V) Marion Pedersen (V) Colette L. Brix (DF)
nfmnd. Kim Christiansen (DF) Per Ørum Jørgensen (KF) Jakob Axel Nielsen (KF) Kim Mortensen (S) Jens Christian Lund (S)

*Niels Sindal (S) Simon Pihl Sørensen (S) Poul Erik Christensen (RV) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Poul Henrik Hedeboe (SF)
Frank Aaen (EL)*

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 152**

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra økonomi- og erhvervsministeren
2	Henvendelse af 16/2-07 fra Udbudsvagten – Dansk Specialinfor-ma-tion ApS
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Supplerende høringssvar, fra økonomi- og erhvervsministeren
6	Henvendelse af 13/3-07 fra Dialogforum for Selvejende Sociale Institutioner
7	Henvendelse af 14/3-07 fra Danske Arkitektvirksomheder og Foreningen af Rådgivende Ingeniører
8	Henvendelse af 22/3-07 fra Dialogforum for Selvejende Sociale Institutioner
9	Ændringsforslag fra økonomi- og erhvervsministeren
10	Materiale modtaget i forbindelse med Danske Arkitektvirksomheders og Foreningen af Rådgivende Ingeniørers foretræde for udvalget 29/3-07
11	1. udkast til betænkning
12	Henvendelse af 12/4-07 fra Udbudsvagten – Dansk Specialinfor-ma-tion ApS

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 152

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/2-07 fra Udbudsvagten – Dansk Specialinformation ApS, til økonomi- og erhvervsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelsen af 13/3-07 fra Dialogforum for Selvejende Sociale Institutioner, til økonomi- og erhvervsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om kommentar til henvendelsen af 14/3-07 fra Danske Arkitektvirksomheder og Foreningen af Rådgivende Ingeniører, til økonomi- og erhvervsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om kommentar til henvendelsen af 22/3-07 fra Dialogforum for Selvejende Sociale Institutioner, til økonomi- og erhvervsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om kommentar til materiale modtaget i forbindelse med Danske Arkitektvirksomheders og Foreningen af Rådgivende Ingeniørers foretræde for udvalget 29/3-07, til økonomi- og erhvervsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om kommentar til henvendelsen af 12/4-07 fra Udbudsvagten – Dansk Specialinformation ApS, til økonomi- og erhvervsministeren, og ministerens svar herpå

Bilag 2

Et af udvalgets spørgsmål til økonomi- og erhvervsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og svaret er optrykt efter ønske fra V, S, DF, KF og RV.

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes kommentere materialet modtaget i forbindelse med Danske Arkitektvirksomheders og Foreningen af Rådgivende Ingeniørers foretræde for udvalget den 29. marts 2007, jf. L 152 – bilag 10.

Svar:

Danske Arkitektvirksomheder og Foreningen af Rådgivende Ingeniører har ved foretræde for Erhvervsudvalget og i bilag 10 fremført en række synspunkter om, at den foreslåede annonceringspligt ikke vil føre til gevinster i form af øget konkurrence, og at den vil pålægge både de ordregivende myndigheder og tilbudsgiverne ekstra byrder. Foreningerne opfordrer til, at lovudkastet bortfalder, eller at der fastlægges klare og meget begrænsede krav til annonceringspligten.

Indledningsvis skal jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål 3.

Som det fremgår heraf, er formålet med forslaget om annonceringspligt at styrke konkurrencen om offentlige opgaver og at hindre, at kontrakter af en vis størrelse gives direkte til én leverandør, uden at andre virksomheder har haft mulighed for at komme i betragtning. Dette sker bl.a. for at undgå, at en opgave forbeholdes f.eks. en lokal virksomhed, der tidligere har udført opgaver for en kommune, fordi manglende offentlighed har betydet, at andre virksomheder ikke har fået mulighed for at afgive tilbud.

Forslaget om annonceringspligt indebærer, at opgaver på arkitekt- og ingeniørområdet, der beløbsmæssigt ligger over 500.000 kr., men under tærskelværdien for EU-udbud, skal annonceres, før der indledes en proces omkring indgåelse af kontrakt.

Det er vigtigt at understrege, at der alene er tale om en pligt til at offentliggøre en annonce, der indeholder visse grundlæggende oplysninger om den ønskede opgave. Formålet hermed er at give interesserede virksomheder mulighed for at kontakte den ordregivende myndighed med henblik på at komme i betragtning til opgaven. En mulighed er, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at den ordregivende myndighed lægger annoncen på sin hjemmeside. Det er blot en betingelse, at adgangen til det valgte medie er alment tilgængelig, og at der ikke opkræves en urimelig betaling.

Annonceringspligten medfører ikke en forpligtelse til at følge de udbudsprocedurer, der kendes fra udbudsdirektivet eller den allerede gældende tilbudslov. Den ordregivende myndighed er dermed heller ikke bundet af de begrænsninger, der måtte følge af disse regler, f.eks. omkring bestemte tidsfrister, udformningen af rammeaftaler m.v. Der vil f.eks. være adgang til at gennemføre processen som en forhandling med de enkelte interesserede virksomheder, ligesom der vil være adgang til at begrænse antallet af virksomheder, der forhandles med.

Det vil således være op til den ordregivende myndighed at tilrettelægge en proces, der passer til den konkrete situation. Denne proces skal dog naturligvis gennemføres under respekt af ligebehandlingsprincippet og almindelig god forvaltningsskik.

Vedr. de synspunkter omkring udarbejdelse af beskrivende materiale og et grundlag for opgavens udførelse, som foreningerne giver udtryk for, er det min opfattelse, at en ansvarlig myndighed i alle situationer må gøre sig nærmere overvejelser om indholdet af en opgave, før der indgås kontrakt herom med en ekstern leverandør.

På området for teknisk rådgivning om bygge- og anlægsopgaver forekommer det både naturligt og nødvendigt, at myndigheden har gjort sig overvejelser om bl.a. opgavens karakter, dens omfang, hvilket behov der skal dækkes, den ønskede funktion og kvalitet, den forventede økonomi samt vilkårene og tidsplanen for opgavens løsning, inden der indgås kontrakt med en rådgivende ingeniør eller arkitekt. Der er derfor efter min opfattelse ingen forskel på de overvejelser og det forarbejde, myndigheden skal udføre i den situation, hvor der annonceres, og i den situation hvor der indgås kontrakt direkte uden en forudgående annoncering.

Helt tilsvarende må en rådgivende ingeniør eller arkitekt også kende disse forhold, før der er basis for at indgå i et kontraktforhold. Efter min opfattelse må denne grundlæggende forudsætning være til stede både i situationer, hvor den ordregivende myndighed har annonceret, og i situationer, hvor der indgås kontrakt direkte.

Virkingen af forslaget om annonceringspligt er derfor, at en bredere kreds af virksomheder får mulighed for at gøre sig gældende til de mindre arkitekt- og ingeniøropgaver til gavn for erhvervet, herunder ikke mindst de små og mellemstore virksomheder. Dette kan efter min opfattelse opnås, uden at de ordregivende myndigheder eller virksomhederne pålægges byrder vedrørende fastlæggelse af opgaverne, der ligger ud over, hvad man må forvente skal være afklaret ved direkte kontraktindgåelse.

Afslutningsvis skal jeg bemærke, at jeg er enig i foreningernes betragtninger om, at EF-traktatens principper om gennemsigtighed og ligebehandling gælder, uanset om en kontrakt er over eller under tærskelværdien for EU-udbud.

Disse principper medfører efter min opfattelse, at der er en forpligtelse for den ordregivende myndighed til at sørge for en vis offentlighed om kontrakten og til at respektere ligebehandlingsprincippet, når en kontrakt under tærskelværdien kan have en grænseoverskridende interesse. Det er væsentligt at mærke sig, at forpligtelsen også vedrører selve det forhold, at en myndighed ønsker at indgå en kontrakt. Der kan derfor ikke ses bort fra forpligtelsen selvom der ikke eksisterer en dansk annonceringspligt, således som foreningerne synes at antage.

Betydningen af forslaget om annonceringspligt er i denne sammenhæng, at en ordregivende myndighed pr. automatik vil have opfyldt gennemsigtighedskravet ved kontrakter over 500.000 kr.

Jeg finder derfor fortsat ikke anledning til at lade bestemmelsen om annonceringspligt udgå af lovforslaget eller at undtage arkitekt- og ingeniørrådgivning. Jeg finder det ej heller hensigtsmæssigt at fastlægge yderligere procedurekrav i lovgivningen, idet metodefriheden efter min opfattelse giver det bedste grundlag for, at processen kan tilpasses den konkrete sag. Jeg kan oplyse, at det er tanken, at Konkurrencestyrelsen vil udarbejde en vejledning om annonceringspligten og fremkomme med praktiske eksempler på fremgangsmåder, der kan følges.

Dokumentet er Historisk**LOV nr 338 af 18/05/2005 Historisk**

(Tilbudsloven)

Offentliggørelsesdato: 19-05-2005

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 572 af 06/06/2007 § 3
- LBK nr 1410 af 07/12/2007

Den fulde tekst

Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1*Anvendelsesområde*

§ 1. Loven gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder og for tildeling af ordren.

Stk. 2. Loven gælder for følgende udbydere:

- 1) Statslige, regionale og kommunale myndigheder og offentligretlige organer,
- 2) andre udbydere, når de udbyder bygge- og anlægsarbejder, som modtager offentlig støtte, herunder garantier, og
- 3) tilbudsgivere, når de indhenter tilbud hos underentreprenører til brug for udførelse af en bygge- og anlægsopgave omfattet af loven for en bygherre omfattet af nr. 1 eller 2.

Stk. 3. Bortset fra § 3, stk. 2, og § 7 gælder loven dog ikke udbud, der er omfattet af

- 1) udbudsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 9, stk. 5 a,
- 2) forsyningsvirksomhedsdirektivet, herunder reglerne for delarbejder omfattet af direktivets artikel 17, stk. 6 a, eller
- 3) lov nr. 378 af 14. juni 1995 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder med senere ændringer eller regler udstedt med hjemmel heri.

Stk. 4. Lovens regler om fremgangsmåden ved indhentning af tilbud og ved tildeling af ordren finder endvidere anvendelse, når en udbyder, der ikke er omfattet af stk. 3, klart tilkendegiver, at loven eller nærmere angivne regler heri vil blive anvendt som grundlag for tildeling af en ordre om et bygge- og anlægsarbejde.

Stk. 5. Ved »bygge- og anlægsarbejder« forstår i overensstemmelse med udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet resultatet af et sæt bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion. Ved »udbudsdirektivet« forstår Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter. Ved »forsyningsvirksomhedsdirektivet« forstår Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester. Begrebet »offentligretlige organer« forstår i overensstemmelse med definitionen heraf i udbudsdirektivet og forsyningsvirksomhedsdirektivet.

Kapitel 2*Generelle principper for tilbudsindhentning**Konkurrence og ligebehandling*

§ 2. Tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder omfattet af denne lov indhentes ved offentlig eller begrænset licitation eller ved underhåndsbud.

Stk. 2. Udbyderen skal udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.

Stk. 3. Det påhviler udbyderen ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udbuddet og tildelingen af ordren at sørge for, at udvælgelsen af tilbudsgivere sker på grundlag af objektive, saglige og ikkediskriminerende kriterier, og at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Tilbudsfrister og vedståelsesfrister

§ 3. I udbudsbetingelserne skal angives fristen for modtagelse af tilbud. Fristen skal være lang nok til at give tilbudsgivere rimelig tid til at afgive tilbud.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Der gælder en vedståelsesfrist på 40 arbejdsdage, medmindre andet er angivet i udbudsmaterialet.

Stk. 3. Ved forhandlinger af licitationsbud efter § 11 gælder, at uanset vedståelsesfristen efter stk. 2 frigøres en tilbudsgiver, der ikke indbydes til forhandlinger eller fravælges i løbet af forhandlingerne, fra sit tilbud, så snart vedkommende beslutning er meddelt tilbudsgiveren.

Kapitel 3

Fremgangsmåden ved en licitation

Definitioner

§ 4. Ved licitation forstås i denne lov, at en opgave udbydes således, at flere opfordres til inden samme bestemte tidspunkt og på samme udbudsgrundlag eller ud fra fælles mindstekrav at give bindende tilbud eller at give tilbud om at indgå i et forpligtende samarbejde om en bygge- og anlægsopgave. Ved opfordringen tilkendes, at der er tale om en licitation.

Stk. 2. Ved offentlig licitation rettes opfordring til at byde til en ubestemt kreds ved annonce i pressen eller i elektroniske medier.

Stk. 3. Ved begrænset licitation rettes opfordringen til at byde direkte og alene til dem, fra hvem tilbud ønskes.

Tilbuddets form

§ 5. Tilbud ved en licitation skal være skriftlige. Tilbud kan afgives elektronisk, medmindre udbyderen på forhånd har udelukket dette. Udbyderen kan bestemme, at tilbud skal afgives i elektronisk form.

Tilrettelæggelse af offentlig og begrænset licitation

§ 6. Hvis udbyderen ved en offentlig licitation kræver oplysninger vedrørende teknisk og økonomisk formåen, som tilbudsgiver skal dokumentere at råde over for at kunne få sit bud taget i betragtning, skal karakteren af disse oplysninger og dokumentationen herfor være angivet i annoncen. I annoncen angives tillige, om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud.

Stk. 2. Ved begrænset licitation kan udbyderen gennemføre en prækvalifikationsrunde ved at indkalde mulige tilbudsgivere ved offentliggørelse af en udbudsannonce i pressen eller i elektroniske medier. I udbudsannoncen skal angives

- 1) en frist på mindst 15 arbejdsdage til at anmelde interesse i at deltage,
- 2) karakteren af de oplysninger vedrørende økonomisk og teknisk formåen, som skal dokumenteres for at kunne blive prækvalificeret, og dokumentationen herfor,
- 3) om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud, og
- 4) hvor mange bydende der maksimalt vil blive opfordret til at afgive tilbud.

Stk. 3. Ved indbydelse til en begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation skal udbyderen oplyse, hvor mange bydende der maksimalt vil blive opfordret til at afgive tilbud. Det skal af indbydelsen fremgå, om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud. For udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, gælder, at medmindre kun bestemte virksomheder har praktisk mulighed for at udføre arbejdet, skal mindst en af de indbudte være fra områder uden for lokalområdet, og udbyderen kan ikke ved hvert udbud indbyde den samme kreds af virksomheder. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler, der begrænser adgangen til at anvende begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation.

Adgangen til at være til stede ved åbningen af licitationsbuddene

§ 7. Ved en licitation åbnes tilbuddene på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt. De bydende er berettiget til at være til stede ved åbningen af tilbuddene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold.

Tildelingskriterier

§ 8. Medmindre udbyderen annullerer licitationen, skal ordren tildeles efter følgende kriterier:

- 1) Den laveste pris eller
- 2) det økonomisk mest fordelagtige bud under hensyntagen til forskellige kriterier, som varierer efter den pågældende kontrakt, f.eks. kvalitet, pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi, påvirkning af miljøet, arkitektur og funktion.

Stk. 2. Det skal i udbudsbetingelserne anføres, hvilket tildelingskriterium der skal anvendes. Ved tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud anføres så vidt muligt, hvordan udbyderen relativt vil vægte de kriterier, der er valgt. Denne vægning kan angives ved fastsættelse af en ramme med et passende maksimalt udsving. Hvis der ikke kan foretages en vægning, angiver udbyderen kriteriernes prioriterede rækkefølge med det vigtigste først.

Stk. 3. Udbyderen kan forkaste et tilbud, såfremt det findes overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig og forsvarlig måde og i rette tid.

Alternative bud

§ 9. Udbyderen kan tage hensyn til alternative bud fra bydende, såfremt disse alternative bud opfylder de mindstekrav, som fremgår af udbudsbetingelserne.

Stk. 2. Udbyderen kan i udbudsbetingelserne anføre, at alternative bud ikke kan modtages.

Dokumentet er Historisk

Forhandlinger

§ 10. Når kriteriet for tildeling af ordren er laveste pris, kan udbyderen kun forhandle med lavestbydende.

§ 11. Når kriteriet for tildeling af ordren er det økonomisk mest fordelagtige bud, kan udbyderen forhandle med tre tilbudsgivere eller færre, som ved licitationen har afgivet de økonomisk mest fordelagtige tilbud bedømt ud fra de vægtede eller prioriterede underkriterier, medmindre der i udbudsbetingelserne er givet afkald herpå.

Stk. 2. Når udbyderen vælger at forhandle, skal det senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de udvalgte tilbudsgivere, som udbyderen forbeholder sig at forhandle med, tilkendes gives, hvilken procedure der vil blive fulgt, hvis dette ikke fremgår af udbudsbetingelserne.

Stk. 3. Under forhandlingerne skal udbyderen sikre, at alle tilbudsgivere behandles ens. Navnlig må udbyderen ikke udøve forskelsbehandling ved at give oplysninger, som kan stille nogle tilbudsgivere bedre end andre. Udbyderen må under forhandlingerne alene give oplysninger til en tilbudsgiver om andre tilbudsgivers løsninger eller priser, i det omfang sådanne oplysninger allerede er gjort offentligt tilgængelige i henhold til § 7.

Stk. 4. Forhandlingerne må ikke føre til, at opgavens karakter ændres væsentligt, eller til, at tildelingskriterierne, herunder den vægning eller prioritering, der er lagt til grund ved udvælgelsen af forhandlingspartnere efter stk. 1, ændres.

Kapitel 4

Underhåndsbud

§ 12. Tilbud, der ikke indhentes ved en licitation eller på grundlag af en rammeaftale, er underhåndsbud.

Stk. 2. Udbyderen kan på samme arbejde indhente indtil tre underhåndsbud. Dog kan der indhentes et fjerde underhåndsbud, hvis udbyderen i opfordringerne til at afgive bud har forbeholdt sig denne mulighed og det fjerde tilbud indhentes fra en tilbudsgiver uden for det lokale område.

Stk. 3. Udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, kan ikke indhente underhåndsbud på bygge- og anlægsarbejder med en samlet anslået værdi af arbejdet eksklusiv moms på mere end 3 mio. kr., medmindre

- 1) der er tale om delarbejder, hvis anslåede værdi eksklusiv moms er 500.000 kr. eller derunder, og den samlede værdi af disse delarbejder ikke overstiger 20 pct. af de samlede arbejders værdi,
- 2) bygge- og anlægsarbejdets omfang, kvalitet eller tidsforløb kun med stor vanskelighed kan fastlægges i et udbudsgrundlag såsom visse forsøgs-, forsknings- og udviklingsarbejder eller restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder eller arbejdet af tvingende sikkerhedsmæssige grunde ikke kan udsættes,
- 3) der ikke ved licitation er indkommet et egnet eller forskriftsmæssigt bud eller der ikke er modtaget nogen ansøgninger, forudsat at de oprindelige udbudsbetingelser ikke ændres væsentligt,
- 4) kun en bestemt virksomhed kan udføre arbejdet eller
- 5) bygge- og anlægsarbejdet supplerer et arbejde, der har været udbudt i licitation, og arbejdet på grund af uforudsete forhold er blevet nødvendigt for fuldførelse af det udbudte arbejde og ordren tildeles den virksomhed, der udfører det oprindelige arbejde, medmindre udbyderen kan påvise særlige forhold, der begrundes, at udbyderen kan lade andre udføre arbejdet.

Stk. 4. Når den samlede, anslåede værdi eksklusiv moms af et bygge- og anlægsarbejde overstiger 300.000 kr., skal udbydere omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, indhente mindst to underhåndsbud. Disse udbydere kan ikke ved hvert udbud indbyde den samme kreds af virksomheder.

Stk. 5. Udbyderen skal ved indhentning af underhåndsbud give meddelelse om, hvorvidt tildeling af ordren vil ske på grundlag af kriteriet laveste pris eller kriteriet det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

Stk. 6. Udbyderen kan forkaste et tilbud, såfremt det findes overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig og forsvarlig måde og i rette tid.

Stk. 7. Økonomi- og erhvervsministeren kan undtage bestemte kategorier af udbydere fra reglerne i stk. 2 og 3.

Kapitel 5

Rammeaftaler

§ 13. Ved rammeaftaler forstås aftaler, der er indgået i overensstemmelse med denne lovs regler, om betingelserne, f.eks. med hensyn til kvalitet, pris og mængde eller omfang, for en mulig udførelse af bygge- og anlægsarbejder af samme karakter i løbet af en given periode.

Stk. 2. En rammeaftale har kun virkning i forholdet mellem de direkte parter i aftalen. En rammeaftale kan kun indgås mellem én udbyder og én virksomhed. Udbyderen kan om nødvendigt anmode virksomheden om at komplettere sit tilbud til brug for kontraktindgåelsen. Dette må dog ikke medføre væsentlige ændringer i aftalevilkårene.

Stk. 3. En rammeaftale må højst gælde for en periode på 4 år.

Kapitel 6

Meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere

§ 14. Udbyderen underretter hurtigst muligt alle tilbudsgivere, der har afgivet et licitationsbud eller et underhåndsbud, om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder i givet fald begrundelsen for at annullere en licitation eller indhente

Dokumentet er Historisk

underhåndsbud.

Stk. 2. Ved begrænset licitation med prækvalifikation underretter udbyderen hurtigst muligt ansøgere om, hvorvidt de er blevet prækvalificeret. Efter anmodning underretter udbyderen endvidere en forbigået ansøger om begrundelsen for, at ansøgningen er blevet forkastet.

Stk. 3. Udbyderen underretter efter anmodning berørte tilbudsgivere om begrundelsen for at forkaste tilbuddet, jf. § 8, stk. 3, og § 12, stk. 6, såfremt en sådan begrundelse ikke allerede er givet i medfør af § 15, stk. 2.

§ 15. Når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud, gælder endvidere reglerne i stk. 2-4.

Stk. 2. Senest samtidig med, at der indledes forhandlinger efter § 11, underretter udbyderen berørte tilbudsgivere om en beslutning om ikke at indbyde dem til forhandlingerne og en begrundelse herfor.

Stk. 3. Efter afslutningen på forhandlinger efter § 11 underretter udbyderen hurtigst muligt tilbudsgivere, som udbyderen har forbeholdt sig at forhandle med, om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Stk. 4. Hvis der ikke har været forhandlinger efter § 11, eller hvis tilbuddene er indhentet ved underhåndsbud, underretter udbyderen efter anmodning tilbudsgivere, som har overholdt udbudsbetingelserne, om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Kapitel 7

Klage over licitation m.v.

§ 16. Enhver, der har en retlig interesse heri eller i øvrigt er tillagt klageadgang efter lov om Klagenævnet for Udbud, kan indbringe spørgsmål om overtrædelse af bestemmelser i nærværende lov og regler udstedt i medfør heraf for Klagenævnet for Udbud.

Kapitel 8

Ikrafttræden m.v.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. september 2005 og har virkning for opgaver, der udbydes fra dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 450 af 7. juni 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Christiansborg Slot, den 18. maj 2005

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Bendt Bendtsen

Dokumentet er Historisk**LOV nr 450 af 07/06/2001 Historisk**

(Tilbudsloven)

Offentliggørelsesdato: 08-06-2001

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 338 af 18/05/2005

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1	Anvendelsesområde
Kapitel 2	Indhentning af tilbud
Kapitel 3	Fremgangsmåden ved en licitation
Kapitel 4	Klage over licitation m.v.
Kapitel 5	Ikrafttrædelse m.v.

Den fulde tekst

Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Anvendelsesområde

§ 1. Loven gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af offentlige bygge- og anlægsopgaver og for tildeling af ordren. Bortset fra § 5, stk. 3, og § 7 gælder loven dog ikke udbud, der er omfattet af

1) Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter med senere ændringer,

2) Rådets direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation med senere ændringer eller

3) lov nr. 378 af 14. juni 1995 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre myndigheder med senere ændringer eller regler udfærdiget i medfør heraf.

Stk. 2. Ved offentlige bygge- og anlægsopgaver forstås opgaver, der udbydes af ordregivere omfattet af artikel 1, litra b, i Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 med senere ændringer, og opgaver, der modtager offentlig støtte.

Stk. 3. Loven gælder endvidere tilbudsgiveres indhentning af tilbud hos underentreprenører til brug for afgivelse af tilbud på en offentlig bygge- og anlægsopgave og tildeling af ordren.

Stk. 4. Lovens regler om fremgangsmåden ved indhentning af tilbud og ved tildeling af ordren finder endvidere anvendelse, når en udbyder, der ikke er omfattet af stk. 2 eller 3, tilkendegiver, at loven eller nærmere angivne regler heri vil blive anvendt som grundlag for tildeling af en ordre om et bygge- og anlægsarbejde.

§ 2. Erhvervsministeren fastsætter særlige regler for klage efter § 13 samt om, at der kan opkræves et gebyr for udgifterne i

Dokumentet er Historisk

forbindelse med behandlingen af sagen.

§ 3. By- og boligministeren fastsætter regler om anvendelse af licitation, jf. § 4, stk. 1, om fremgangsmåden ved begrænset licitation, jf. § 4, stk. 3, om adgangen til at indhente underhåndsbud, jf. § 4, stk. 5, om udvælgelse af tilbudsgivere, jf. § 6, stk. 2, om valg af tildelingskriterier, jf. § 8, og om adgangen til at forhandle, jf. § 11.

Stk. 2. En tilkendegivelse fra en udbyder efter § 1, stk. 4, omfatter alene regler efter stk. 1, såfremt dette er særskilt tilkendegivet.

Kapitel 2

Indhentning af tilbud

§ 4. Ved licitation forstås i denne lov, at en opgave udbydes, således at flere opfordres til inden samme bestemte tidspunkt og på samme udbudsgrundlag eller ud fra fælles mindstekrav at give bindende tilbud eller at give tilbud om at indgå i et forpligtende samarbejde om en bygge- og anlægsopgave. Ved opfordringen tilkendegives, at der er tale om en licitation.

Stk. 2. Ved offentlig licitation rettes opfordring til at byde til en ubestemt kreds ved annonce i pressen eller i elektroniske medier.

Stk. 3. Ved begrænset licitation rettes opfordringen til at byde direkte og alene til dem, fra hvem tilbud ønskes.

Stk. 4. Tilbud ved en licitation skal være skriftlige. Tilbud kan dog afgives elektronisk, medmindre udbyderen på forhånd har udelukket dette. Udbyderen kan bestemme, at tilbud skal afgives i elektronisk form.

Stk. 5. Tilbud, der indhentes på anden måde end ved en licitation, er underhåndsbud.

§ 5. Udbyderen skal udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.

Stk. 2. I udbudsbetingelserne skal angives fristen for modtagelse af tilbud. Fristen skal være lang nok til at give tilbudsgivere rimelig tid til at afgive tilbud.

Stk. 3. Der gælder en vedståelsesfrist på 40 arbejdsdage, medmindre andet er angivet i udbudsmaterialet.

§ 6. Det påhviler udbyderen ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udbudet og tildelingen af ordren at sørge for, at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Stk. 2. Udvælgelsen af tilbudsgivere skal ske på grundlag af objektive, saglige og ikkediskriminerende kriterier.

Kapitel 3

Fremgangsmåden ved en licitation

§ 7. Ved en licitation åbnes tilbudene på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt. De bydende er berettiget til at være til stede ved åbningen af tilbudene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold.

§ 8. Medmindre udbyderen annullerer licitationen, skal ordren i overensstemmelse med licitationsbetingelserne tildeles

1) det laveste bud eller

2) det økonomisk mest fordelagtige bud under hensyntagen til forskellige kriterier, som varierer efter den pågældende ordre, f.eks. pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi og påvirkning af miljøet.

Stk. 2. Det skal i licitationsbetingelserne anføres, hvilket tildelingskriterium der skal anvendes. Ved tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud skal underkriterierne være anført, så vidt muligt i prioriteret rækkefølge.

Stk. 3. Udbyderen kan forkaste et tilbud, såfremt det findes overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig måde og i rette tid. Udbyderens begrundelse for at forkaste tilbudet skal efter anmodning meddeles skriftligt.

Dokumentet er Historisk

§ 9. Udbyderen kan tage hensyn til alternative bud fra bydende, såfremt disse alternative bud opfylder de mindstekrav, som fremgår af licitationsbetingelserne.

Stk. 2. Udbyderen kan i licitationsmaterialet anføre, at alternative bud ikke kan modtages.

§ 10. Når kriteriet for tildeling af ordren er laveste bud, må udbyderen ikke forhandle tilbud, der er højere end et andet ved licitationen afgivet tilbud.

§ 11. Når kriteriet for tildeling af ordren er det økonomisk mest fordelagtige bud, kan udbyderen forhandle om de modtagne tilbud, medmindre der i licitationsbetingelserne er givet afkald herpå.

Stk. 2. Når udbyderen vælger at forhandle, skal det senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de berørte tilbudsgivere tilkendegives, hvilken procedure der vil blive fulgt.

Stk. 3. Forhandlingerne må ikke føre til, at opgavens karakter ændres væsentligt, eller til, at tildelingskriterierne ændres.

§ 12. Udbyderen underretter hurtigst muligt tilbudsgivere, der har overholdt licitationsbetingelserne, om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder bl.a. begrundelsen for en eventuel annullering af licitationen.

Stk. 2. Når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud, underretter udbyderen endvidere efter anmodning tilbudsgivere, der har overholdt licitationsbetingelserne, om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Kapitel 4

Klage over licitation m.v.

§ 13. Enhver, der har en retlig interesse heri eller i medfør af § 2 er særligt godkendt hertil, kan indbringe spørgsmål om overtrædelse af bestemmelser i nærværende lov og regler udstedt i medfør heraf for Klagenævnet for Udbud.

Kapitel 5

Ikrafttrædelse m.v.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. september 2001 og har virkning for opgaver, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation.

§ 15. I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud foretages følgende ændring:

1. § 1, *stk. 1*, affattes således:

»Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af

1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og vedrørende tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed,

2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov eller

3) lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.«

§ 16. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 7. juni 2001

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Dokumentet er Historisk

Margrethe R.

/Ole Stavad

Dette dokument er af Klagenævnet for Udbud downloadet fra Retsinformation og derefter omformateret til en overskuelig typografi og opstilling.

NB! Tekstens placering på de enkelte sider og i spalterne svarer ikke til placeringen i den officielle trykte udgave af lovforslaget.

Lovforslag nr. **L 140**

Folketinget 2000-2001

Fremsat den 10. januar 2001 af erhvervsministeren (Ole Stavad)

Forslag

til

Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren

Kapitel 1

Anvendelsesområde

§ 1. Loven gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af offentlige bygge- og anlægsopgaver og for tildeling af ordren. Bortset fra § 5, stk. 3, og § 7 gælder loven dog ikke udbud, der er omfattet af Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter med senere ændringer eller lov nr. 378 af 14. juni 1995 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre myndigheder eller regler udfærdiget i medfør heraf.

Stk. 2. Ved offentlige bygge- og anlægsopgaver forstås opgaver, der udbydes af ordregivere omfattet af artikel 1, litra b, i Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 med senere ændringer, og opgaver, der modtager offentlig støtte.

Stk. 3. Loven gælder endvidere tilbudsgiveres indhentning af tilbud hos underentreprenører til brug for afgivelse af tilbud på en offentlig bygge- og anlægsopgave og tildeling af ordren.

Stk. 4. Lovens regler om fremgangsmåden ved indhentning af tilbud og ved tildeling af ordren finder endvidere anvendelse, når en udbyder, der ikke er omfattet af stk. 2 eller 3, tilkender giver, at

loven eller nærmere angivne regler heri vil blive anvendt som grundlag for tildeling af en ordre om et bygge- og anlægsarbejde.

§ 2. Erhvervsministeren fastsætter særlige regler for klage efter § 13 samt om, at der kan opkræves et gebyr for udgifterne i forbindelse med behandlingen af sagen.

§ 3. By- og boligministeren fastsætter regler om anvendelse af licitation, jf. § 4, stk. 1, om fremgangsmåden ved begrænset licitation, jf. § 4, stk. 3, om adgangen til at indhente underhåndsbud, jf. § 4, stk. 5, om udvælgelse af tilbudsgivere, jf. § 6, stk. 2, om valg af tildelingskriterier, jf. § 8, og om adgangen til at forhandle, jf. § 11.

Stk. 2. En tilkendelse fra en udbyder efter § 1, stk. 4, omfatter alene regler efter stk. 1, såfremt dette er særskilt tilkendegivet.

Kapitel 2

Indhentning af tilbud

§ 4. Ved licitation forstås i denne lov, at en opgave udbydes, således at flere opfordres til inden samme bestemte tidspunkt og på samme udbudsgrundlag eller ud fra fælles mindstekrav at give bindende tilbud eller at give tilbud om at

indgå i et forpligtende samarbejde om en bygge- og anlægsopgave. Ved opfordringen tilkendegives, at der er tale om en licitation.

Stk. 2. Ved offentlig licitation rettes opfordring til at byde til en ubestemt kreds ved annonce i pressen eller i elektroniske medier.

Stk. 3. Ved begrænset licitation rettes opfordringen til at byde direkte og alene til dem, fra hvem tilbud ønskes.

Stk. 4. Tilbud ved en licitation skal være skriftlige. Tilbud kan dog afgives elektronisk, medmindre udbyderen på forhånd har udelukket dette. Udbyderen kan bestemme, at tilbud skal afgives i elektronisk form.

Stk. 5. Tilbud, der indhentes på anden måde end ved en licitation, er underhåndsbud.

§ 5. Udbyderen skal udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.

Stk. 2. I udbudsbetingelserne skal angives fristen for modtagelse af tilbud. Fristen skal være lang nok til at give tilbudsgivere rimelig tid til at afgive tilbud.

Stk. 3. Der gælder en vedståelsesfrist på 40 arbejdsdage, med mindre andet er angivet i udbudsmaterialet.

§ 6. Det påhviler udbyderen ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udbudet og tildelingen af ordren at sørge for, at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgiverne.

Stk. 2. Udvalgelsen af tilbudsgivere skal ske på grundlag af objektive, saglige og ikke-diskriminerende kriterier.

Kapitel 3

Fremgangsmåden ved en licitation

§ 7. Ved en licitation åbnes tilbudene på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt. De bydende er berettiget til at være tilstede ved åbningen af tilbudene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold.

§ 8. Medmindre udbyderen annullerer licitationen, skal ordren i overensstemmelse med licitationsbetingelserne tildeles

- 1) det laveste bud, eller
- 2) det økonomisk mest fordelagtige bud under hensyntagen til forskellige kriterier, som varierer efter den pågældende ordre, f.eks. pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi og påvirkning af miljøet.

Stk. 2. Det skal i licitationsbetingelserne anføres, hvilket tildelingskriterium der skal anvendes. Ved tildelingskriteriet det økonomisk mest fordel-

agtige bud skal underkriterierne være anført, så vidt muligt i prioriteret rækkefølge.

Stk. 3. Udbyderen kan forkaste et tilbud, såfremt det findes overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig måde og i rette tid. Udbyderens begrundelse for at forkaste tilbudet skal efter anmodning meddeles skriftligt.

§ 9. Udbyderen kan tage hensyn til alternative bud fra bydende, såfremt disse alternative bud opfylder de mindstekrav, som fremgår af licitationsbetingelserne.

Stk. 2. Udbyderen kan i licitationsmaterialet anføre, at alternative bud ikke kan modtages.

§ 10. Når kriteriet for tildeling af ordren er laveste bud, må udbyderen ikke forhandle tilbud, der er højere end et andet ved licitationen afgivet tilbud.

§ 11. Når kriteriet for tildeling af ordren er det økonomisk mest fordelagtige bud, kan udbyderen forhandle om de modtagne tilbud, medmindre der i licitationsbetingelserne er givet afkald herpå.

Stk. 2. Når udbyderen vælger at forhandle, skal det senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de berørte tilbudsgivere tilkendegives, hvilken procedure der vil blive fulgt.

Stk. 3. Forhandlingerne må ikke føre til, at opgavens karakter ændres væsentligt, eller til, at tildelingskriterierne ændres.

§ 12. Udbyderen underretter hurtigst muligt tilbudsgivere, der har overholdt licitationsbetingelserne, om hvilken afgørelse, der er truffet med hensyn til ordretildelingen, herunder bl.a. begrundelsen for en eventuel annullation af licitationen.

Stk. 2. Når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud, underretter udbyderen endvidere efter anmodning tilbudsgivere, der har overholdt licitationsbetingelserne, om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Kapitel 4

Klage over licitation

§ 13. Enhver, der har en retlig interesse heri eller i medfør af § 2 er særligt godkendt hertil, kan indbringe spørgsmål om overtrædelse af bestemmelser i nærværende lov og regler udstedt i medfør heraf for Klagenævnet for Udbud.

Kapitel 5

Ikrafttrædelse m.v.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. september 2001 og har virkning for opgaver, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation som ændret ved lov nr. 818 af 19. december 1989.

§ 15. I lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud foretages følgende ændring:

1. § 1, *stk. 1*, affattes således:

»§ 1. Loven gælder for klager over ordregivere for overtrædelse af

- 1) fællesskabsretten vedrørende indgåelse af offentlige kontrakter og vedrørende tilbudsgivning for forsyningsvirksomhed,
- 2) lov om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v. eller regler udstedt i medfør af denne lov, eller
- 3) lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.«

§ 16. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Tilbudsgivningen på bygge- og anlægsområdet reguleres af licitationsloven fra 1967, lov nr. 216 af 8. juni 1966 med de ændringer, der følger af lov nr. 818 af 19. december 1989. Loven, der har været gældende stort set uændret siden 1. januar 1967, afløste byggeriets organisations licitationsregler. Baggrunden for særlig lovgivning på dette afgrænsede erhvervsområde var, at der i tiden forud havde udviklet sig praksis for konkurrencebegrænsende forhold, som vanskeligt kunne imødegås af den generelt gældende monopollov fra 1955. Formålet med loven var at skabe et regelsæt, hvor licitationer på bygge- og anlægsområdet i højere grad blev præget af konkurrence bl.a. ved forbud mod samordning af bud. Til gengæld lagde loven snævre rammer for bygherrens kontakter til entreprenørerne. Hensynet til de små håndværksvirksomheder førte således til, at man i loven indføjede en række konkurrencebegrænsende bestemmelser. I lovens forarbejder blev det anført, at det »ud fra almene hensyn kunne være rimeligt at mildne konkurrencen inden for bygge- og anlægsvirksomhed«.

Licitationslovens konkurrencebegrænsninger er således historisk betingede og går imod den nye konkurrencelovs intentioner om at fremme en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence.

Konkurrencestyrelsen har i konkurrenceredegørelserne for 1999 og 2000 peget på mangelfuld konkurrence inden for den danske bygge- og anlægssektor, og at priserne i Danmark for sammenlignelige ydelser ligger 15-20% over niveauet i de lande vi normalt sammenligner os med (Sverige, Finland, Tyskland, Holland, Belgien, UK, Frankrig og Italien).

Rapporten fra det tværministerielle embedsmandsudvalg om Konkurrencen i bygge- og anlægssektoren viser, at produktivitetsvæksten indenfor bygge- og anlægsvirksomhed de sidste 30 år nærmest har været uændret, mens de øvrige erhverv har haft en stigende produktivitet.

Den foreslåede lov skal udstikke de fremtidige rammer for indhentning af tilbud på bygge- og anlægsområdet.

Formålet med disse regler er at styrke konkurrencen i sektoren for at fremme udviklingen hen imod et bedre og billigere byggeri, at fremme mulighederne for at drage nytte af de fordele, nye samarbejdsformer/partnering kan indebære, og at sikre virksomhederne fair og lige muligheder for at deltage i offentlige byggeopgaver.

Loven angiver de vigtigste principper, som en bygherre skal iagttage ved indhentning af tilbud på offentlige byggeopgaver. Mere detaljerede regler for tildeling af offentlige byggekontrakter vil blive udarbejdet i en bekendtgørelse fra by- og boligministeren.

Reglerne skal være obligatoriske for offentlige udbydere.

For at sikre en ensartet behandling af alle faser i et offentligt byggeri foreslås det endvidere, at reglerne skal gælde obligatorisk, når en tilbudsgiver indhenter tilbud hos en underentreprenør til brug for afgivelse af tilbud på en offentlig bygge- og anlægsopgave. I denne situation vil bekendtgørelsen dog indeholde en særlig bagatelgrænse for pligten til at gennemføre en egentlig licitation, jf. nedenfor.

Private udbydere vil i øvrigt ikke være forpligtet til at følge loven. Dette er en ændring i forhold til gældende retstilstand, idet den gældende licitationslovs regler er bindende for både offentlige og private bygherrer uanset størrelsen af den ordre, der udbydes. Der er dog i forslaget taget højde for, at private udbydere skal kunne vælge at følge det foreslåede regelsæt. Dette imødekommer eventuelle ønsker om fortsat at have et fælles sæt spilleregler for indhentning af tilbud på bygge- og anlægsområdet og for indgåelse af kontrakter.

Behovet for et bindende regelsæt ved offentlige bygge- og anlægsopgaver skal ses på baggrund af, at medens private bygherrer normalt vil lade sig styre af rent kommercielle overvejelser ved valg af kontraktpartner, så er der ved byggeri finansieret af det offentlige ikke nødvendigvis det samme fokuspunkt, fordi offentlige myndigheder typisk har til opgave at varetage en bred vifte af samfundsmæssige hensyn.

Som led i opbygningen af et effektivt fungerende marked har EU fastsat bindende procedurer for offentlige myndigheders valg af entreprenør ved ordrer over en vis størrelse.

På bygge- og anlægsområdet opererer EU-reglerne med en meget høj tærskelværdi (ca. 40 mio. kr.). Under dette beløb kan der derfor være behov for at sikre konkurrencen om offentlige kontrakter med et sæt nationale regler, således som det f.eks. kendes i Sverige, Finland og Tyskland.

De hermed foreslåede regler har derfor overtaget en række begreber fra EU-retten, f.eks. ved beskrivelsen af kriterierne for tildeling af ordren. De foreslåede regler er dog mindre detaljerede end EU-reglerne og giver udbyderen et større råderum ved tilrettelæggelsen af udbudet. Således vil udbyderen efter forslaget bl.a. ikke være underlagt de lange frister for prækvalifikation og tilbuds-

givning, som kendes fra EU-udbudsreglerne, der først og fremmest har til formål at fremme tilbud på tværs af grænserne.

Udover EU-udbudsreglerne bygger forslaget på By- og Boligministeriets Udbudscirkulære for statslige og statsstøttede bygherrer (Byggestyrelsens cirkulære nr. 50 af 14. april 1989 om udbud af bygge- og anlægsarbejder) og - i et vist omfang - licitationsloven.

Der er derfor taget hensyn til, at reglerne i videst mulig omfang reflekterer den praksis, som offentlige bygherrer allerede i dag følger. Der er altså ikke tale om, at disse bygherrer med det foreslåede regelsæt grundlæggende vil skulle omlægge deres procedurer for indgåelse af bygge- og anlægskontrakter. Reglerne vil imidlertid danne de ydre rammer, der kan sikre, at der altid skabes tilstrækkelig konkurrence ved valget af entreprenør til offentligt byggeri.

Udover statslige og kommunale myndigheder skal loven gælde obligatorisk for organer, der er underlagt offentlig kontrol (i EU-retlig terminologi: offentligtretlige organer, som defineret i artikel 1, litra b, i Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 med senere ændringer). Sådanne organer kan f.eks. være almene boligorganisationer, som også er omfattet af EU-udbudsreglerne. Også andre offentligt støttede bygherrer er omfattet.

De udbudsformer, der er anvendt i lovforslaget, bygger på kendte mekanismer. Der henvises dog til bemærkningerne nedenfor om forhandlingsadgangen og om partnering. Forslagets definition af begrænset udbud har ikke som EU-udbudsreglerne et krav om offentliggørelse af en udbudsannonce. Et sådant krav kan dog evt. fastsættes i en bekendtgørelse efter lovforslagets § 3.

Loven skal også gælde for totalentreprise, der er karakteriseret ved både at omfatte projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejde. Totalentreprise er omfattet af By- og Boligministeriets Udbudscirkulære.

Der skal i udgangspunktet udbydes i offentlig eller begrænset licitation ved indhentning af tilbud på bygge- og anlægskontrakter. De i EU-udbudsreglerne fastsatte udtrykkelige tilbudsfrister vil ikke gælde efter lovforslag, der alene fastsætter, at tilbudsgivere skal have »rimelig tid«.

Kriterierne for tildeling af ordren vil i overensstemmelse med EU-udbudsreglerne være enten »laveste bud« eller »det økonomisk mest fordelagtige bud«. Dette er en udvidelse i forhold til licitationslovens bestemmelser. Med forslaget tages der højde for, at udbyderen ønsker at skabe konkurrence om eksempelvis kvalitative eller æstetiske forhold og ikke blot prisen.

Gældende licitationslovs forbud mod at forhandle med andre end lavestbydende skal fremover kun gælde, såfremt tildelingskriteriet er »laveste bud«. Derimod åbnes der for mulighed for at forhandle med tilbudsgiverne, hvis tildelingskriteriet er »økonomisk mest fordelagtige bud«. Kritikken mod licitationsloven er bl.a. gået på, at begrænsningerne i adgangen til at forhandle dels har hindret en udviklende dialog mellem udbydere og entreprenører, dels har skabt et fundament, som entreprenørsiden kan bruge til at udelukke konkurrencen. Det vil derfor give udbydere en mulighed for at fremme konkurrencen, herunder modvirke karteldannelse, såfremt de kan forhandle med flere tilbudsgivere.

Forhandlingsadgangen giver udbyderen mulighed for at sikre sig det bedste tilbud i markedet. Efter de i

dag gældende regler vil en udbyder kun have begrænsede muligheder for at bevare det planlagte kvalitetsniveau, såfremt udbyderen f.eks. på grund af pludseligt opståede sparekrav bliver nødsaget til at forhandle pris med den lavestbydende.

Erfaringerne i andre erhvervssektorer, hvor der ikke gælder et forhandlingsforbud, eller fra arbejder i totalentreprise tyder da heller ikke på, at forhandlingsadgangen skulle gøre det vanskeligt at opnå realistiske og troværdige tilbud.

Udbyderen skal dog være afskåret fra at forhandle med andre end lavestbydende, såfremt tildelingskriteriet er »laveste bud«. Bygherren kan ved »økonomisk mest fordelagtige bud« på forhånd fraskrive sig forhandlingsretten, hvis det i det konkrete tilfælde bedømmes at føre til et bedre resultat.

Selv om gennemsigtighed generelt giver tilbudsgivere mulighed for at positionere sig ved fremtidige udbud, er der dog ved offentlige byggekontrakter et ønske om at give offentligheden bedst muligt indblik i forretningstransaktionerne og sikre, at der ikke varetages uvedkommende hensyn. Det foreslås derfor, at de gældende regler i licitationsloven videreføres, således at tilbudsgiverne er berettiget til at være tilstede ved åbningen af budene og til at blive bekendt med budsummer og eventuelle forbehold. Private bygherrer, der ønsker at videreføre gældende praksis, kan også vælge at følge denne fremgangsmåde.

Forslaget indeholder endvidere en bestemmelse om, at udbyderen ved valget af udbudsform og tilrettelæggelsen af udbudet skal have pligt til at udnytte de muligheder, der måtte være for at sikre tilstrækkelig konkurrence. I overensstemmelse hermed er licitationslovens forbud mod at indhente mere end to underhåndsbud (§ 5, stk. 1) ikke videreført i forslaget. En nærmere regulering af adgangen til at indhente underhåndsbud i forbindelse med offentligt eller offentligt støttet byggeri vil ske i en bekendtgørelse i henhold til forslaget bemyndigelsesbestemmelse.

Det er endvidere foreslået, at udvælgelsen af tilbudsgivere skal ske på grundlag af objektive og ikke-diskriminerende kriterier, der vedrører deres økonomiske og tekniske kvalifikationer. Også dette forhold kan tænkes uddybet i en bekendtgørelse.

For at sikre, at ressourcerne anvendes effektivt ud fra en samfundsmæssig bedømmelse, og undgå, at tilbudsgivere nødsages til at afsætte ressourcer til opgaven i en overdreven lang tid uden sikkerhed for at få ordren, foreslås der en regel mod unødigt lange vedståelsesfrister. En sådan udbudsbetingelse kan tiltrække mere attraktive tilbud.

Det foreslås, at tilbudsgivere skal kunne klage til Klagenævnet for Udbud, hvis reglerne er overtrådt. Klagenævnets kompetence er reguleret af lov nr. 415 af 13. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud. Nævnet har opnået en betydelig ekspertise i denne type sager gennem behandlingen af sager om offentlige kontrakter i EU-udbud. Nævnet vil således få mulighed for midlertidigt at afbryde en procedure og for at annullere en ulovlig beslutning. Endvidere har Klagenævnet kompetence til at tilkende erstatning i sager om overtrædelse af EU-udbudsreglerne.

Det må anses for en fordel for alle byggeriets parter, at der skabes klare spilleregler for parterne. Derfor fore-

slås det, at også udbydere ved privat byggeri skal kunne give tilsagn om helt eller delvis at følge lovens bestemmelser. Tilkendegivelse herom kan f.eks. ske i en udbudsannonce eller direkte til de tilbudsgivere, der opfordres til at afgive bud. Inden for rammerne af tilsagnet vil Klagenævnet for Udbud da være kompetent til at påkende tvistigheder mellem parterne om overtrædelse af de regler, der er omfattet af tilkendegivelsen.

Den foreslåede lov vil ikke kræve nogen lang indkørsperiode. Udbydere, der ønsker at anvende de i dag kendte licitationsformer, vil kunne gøre dette. Omvendt er lovens definition af licitation så fleksibel, at der bliver mulighed for at indgå i nye samarbejdsformer som f.eks. partnering.

Ved partnering tilstræbes det, at der efter en konkurrence i en tidlig fase kan ske en udvælgelse af et team af rådgivere og entreprenører med henblik på indgåelse af en bindende samarbejdsaftale om det videre forløb af den konkrete bygge- eller anlægsopgave. Det er kendetegnende for partnering, at der ikke ved tildeling af opgaven er sket en sådan detaljering af opgaven, at der i traditionel forstand kan afgives en bindende pris. Partnering vil derfor kun være relevant i situationer, hvor kriteriet for tildeling af ordren er det »økonomisk mest fordelagtige bud«, og hvor et priskriterium kan indgå i de valgte delkriterier på anden måde end med en samlet bindende pris for opgaven, eksempelvis i form af en »målpris« (target price), maksimumspris (ved en bindende budgetramme), enhedspriser, timepriser eller lignende.

Efter lovforslaget vil kommunerne skulle følge samme procedurer som statslige og statsligt støttede bygherrer.

Kommunerne er allerede efter gældende licitationslov forpligtet til at følge visse procedurer ved indhentning af tilbud. En række af licitationslovens forskrifter opblødes med nærværende lov.

Der vil således fremover være bedre muligheder for at skabe konkurrence også om små bygge- og anlægskontrakter, hvortil der alene indhentes underhåndsbud.

Omvendt er det hensigten i regler udfærdiget af by- og boligministeren at foreskrive, at offentlige byggeopgaver over en vis størrelse som udgangspunkt skal udbydes i licitation. Dette er en ny regel i forhold til kommunerne. Det fremgår imidlertid af en undersøgelse fra Konkurrencerådet september 1996, at kommunale institutioner allerede i dag benytter licitationsformen ved byggeopgaver over 300.000-500.000 kr. Det vil derfor ikke nødvendigvis medføre en væsentlig ændring af praksis på det kommunale område at ligestille kommunalt og statsligt byggeri ved udarbejdelsen af udfyldende regler om grænserne mellem underhåndsbud og de øvrige udbudsformer.

Licitationsloven foreslås ophævet. Licitationslovens forbud (§ 4) mod samordning af tilbud er ved lov nr. 414 af 31. maj 2000 overført til konkurrenceloven i form af et generelt forbud mod tilbudskarteller, dvs. et forbud gældende for alle brancher og ikke blot for bygge- og anlægsbranchen og uden at lovens bagatelgrænser finder anvendelse. Der er derfor ikke længere behov for et særligt forbud mod tilbudskoordinering i bygge- og anlægssektoren.

Høring

Lovforslaget har været forelagt følgende til udtalelse:

Advokatsamfundet, Amtsrådsforeningen, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Arbejderbevægelses Erhvervsråd, Arbejdsministeriet, Arkitekt-Ingeniør-Rådet, Asfaltindustrien, Boligselskabernes Landsforening, Byfornyelsesrådet, Bygherreforeningen i Danmark, Bygge-, Anlægs- og Trækartellet, Byggedirektoratet, Byggefagenes Kooperative Landssammenlutning, By- og Boligministeriet, Byggeriets Arbejdsgivere, CO-Industri, Danmarks Nationalbank, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Dataforening, Dansk Familielandbrug, Dansk Fødevareråd, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Skovforening, Dansk VVS, Danske Andelskøbsforeninger, Danske Dagblades Forening, Danske Energiselskabers Forening, Danske Entreprenører, Danske Fjernvarmeverkers Forening, Danske Malermestre, De Danske Husmoderforeninger, De Danske Landboforeninger, Det Danske Handelskammer, Dommerforeningen, DONG Dansk Olie og Naturgas A/S, ELFO, Finansministeriet, Finansrådet, Forbrugerrådet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Forsikring og Pension, Forskningsministeriet, Forsvarsministeriet, Frederiksberg Kommune, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Fødevarerministeriet, Hovedstadsregionens Naturgasselskab I/S, Håndværksrådet, Indenrigsministeriet, Ingeniørforeningen i Danmark, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, Klagenævnet for Udbud, Kommunernes Landsforening, Kulturministeriet, Københavns Kommune, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Miljø- og Energiministeriet, Naturgas Fyn I/S, Naturgas Midt/Nord I/S, Naturgas Sjælland I/S, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Praktiserende Arkitekters Råd, Post Danmark, Realkreditrådet, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Udliciteringsrådet, Undervisningsministeriet, Økonomiministeriet.

Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Ophævelsen af licitationslovens forbud mod at forhandle med flere tilbudsgivere (§3, stk. 3) og lovens maksimum for antallet af underhåndsbud (§ 5, stk. 1) vil skærpe konkurrencen om statslige bygge- og anlægskontrakter - med mulige besparelser til følge.

Forslaget om at regulere kommunale bygge- og anlægskontrakter efter samme regler som for staten kan få en gavnlig indflydelse på konkurrencen, fordi kommunernes muligheder for at indhente underhåndsbud ved større ordrer formelt begrænses. På det støttede område følger kommunerne dog allerede i dag de statslige regler og på andre områder følges som hovedregel fremgangsmåder svarende til de statslige regler. Hertil kommer, at de foreslåede regler er mere fleksible end de regler, som kommunerne i dag skal følge efter licitationsloven, bl.a. vedrørende adgangen til at forhandle med flere tilbudsgivere.

Forslaget om at give Klagenævnet kompetence inden for lovens område medfører, at presset på de almindelige domstole nedsættes. Spørgsmålet om eventuelle

ressourcemæssige konsekvenser for Klagenævnet bør afvente en nøjere vurdering af, hvor mange sager nævnet får efter lovændringen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

For erhvervslivet indebærer de foreslåede regler sikkerhed for, at konkurrencen om offentlige bygge- og anlægskontrakter sker på lige vilkår til gavn for en hensigtsmæssig samfundsmæssig ressourceanvendelse.

Ved at fjerne tyngdepunktet fra et rent priskriterium for tildelingen af ordren og indføre det mere fleksible tildelingskriterium »det økonomisk mest fordelagtige bud« skabes der grundlag for en effektivitets- og kvalitetsbaseret udvikling af bygge- og anlægssektoren. Sammen med ophævelsen af begrænsningerne i antallet af underhåndsbud vil dette føre til øget konkurrence og vil kunne medvirke til en mindskelse af prisspændet i forhold til andre sammenlignelige lande. Årsagen til dette prisspænd - på 15-20% - skyldes især forskellig konkurrenceintensitet i de udførende erhverv og forskelle i materialepriser.

Forslaget om bortfald af loftet på to underhåndsbud vil give øget konkurrence og lavere priser. Hertil kommer den samfundsøkonomiske gevinst ved ophævelsen af forbudet mod, at bygherren ved en licitation forhandler med andre end lavestbydende.

Den effektivisering af byggeriet, som forøgelsen af konkurrencen ventes at medføre, vil kunne reducere byggepriserne med en andel af prisspændet på 15-20%. Denne reduktion skønnes at være klart større end den forøgelse af de bydendes omkostninger, som kan blive en følge af flere underhåndsbud, når grænsen på to underhåndsbud fjernes.

Lovforslaget vil imødekomme ønsket om et sæt fælles spilleregler, der kan få en så stor udbredelse, at det i sig selv kan virke konfliktminimerende.

Endelig vil det reducere den administrative belastning af bygherrerne dvs. andre virksomheder og forbrugere at de som udgangspunkt ikke vil være omfattet af tilbudsreglerne.

Miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have negative miljømæssige konsekvenser. Med det mere fleksible tildelingskriterium »det økonomisk mest fordelagtige bud« åbnes der op for andet end rene priskonkurrencer, og bygherren kan i den forbindelse efterspørge tilbud med de bedste forslag til beskyttelse af miljøet i byggeprocessen eller i bygningens levetid.

Administrative konsekvenser for borgerne

Med ophævelse af licitationsloven vil borgerne ikke længere være begrænset til kun at indhente to underhåndsbud på bygge- og anlægsarbejder.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget regulerer offentlige bygge- og anlægskontrakter under tærskelværdien for bygge- og anlægsdirektivet, Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni

1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter med senere ændringer.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag (udelades her)

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter stk. 1 skal loven gælde for indhentning af tilbud på offentlige bygge- og anlægsopgaver og for tildeling af ordren. Loven skal dog ikke gælde kontrakter, der er omfattet af bygge- og anlægsgdirektivet bortset fra bestemmelsen vedrørende vedståelsesfristen og om, at tilbudsgiverne skal have adgang til at overvære åbningen af tilbudene.

Loven skal heller ikke gælde for udbud, der er omfattet af loven om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre myndigheder eller regler udfærdiget i medfør heraf.

Loven vil heller ikke gælde indhentning af overslag, fordi der her ikke er tale om et tilbud.

Det følger af formuleringen af stk. 1, at loven også gælder for totalentreprise, forstået som arbejde, der også helt eller delvis omfatter projektering. Der foreligger ikke her et detaljeret og veldefineret fælles udbudsgrundlag, som entreprenørerne kan afgive tilbud på grundlag af, men derimod et udbudsgrundlag, som i højere grad bygger på funktionskrav og skitser til det byggeprojekt, bygherren påtænker at gennemføre. På grund af det manglende fælles konkurrencegrundlag er totalentreprise ikke omfattet af licitationsloven. Det er imidlertid fundet naturligt at inddrage denne entrepriseform i nærværende lovforslag, som har til formål generelt at fremme konkurrencen i bygge- og anlægssektoren. Hertil kommer, at indførelsen af tildelingskriteriet »det økonomisk mest fordelagtige bud« under alle omstændigheder kan forventes at bløde op for den nuværende praksis med altid at udbyde på grundlag af fastlåste kravspecifikationer.

Totalentreprise vil med forslaget følge de samme regler som de øvrige entrepriseformer, jf. f.eks. om begeben licitation i forslagens § 4.

Loven omfatter også udbud i partnering omfattende f.eks. både entreprenører, arkitekter og ingeniører. Hvis der imidlertid ikke er en kontraktlig sammenhæng mellem teamets medlemmer, således at f.eks. arkitekten over for bygherren afgiver et separat tilbud på sine ydelser uden udadtil at stå inde for gennemførelsen af det samlede projekt, vil dette separate tilbud ikke være omfattet af loven.

Hovedentreprenørens indhentelse af tilbud på underentrepriser er ligeledes omfattet. En totalentreprenørs indhentelse af tilbud på arkitekt- eller ingeniørydelser vil derimod ikke være omfattet.

Loven omfatter ikke separate indkøb af standard-byggematerialer. Dette gælder også håndværkerens indkøb af materiale til en offentlig eller privat byggeopgave. Derimod er materialer, der leveres sammen med selve håndværkerydelserne, omfattet.

I stk. 2 er »offentlige bygge- og anlægsopgaver« defineret som opgaver, der udbydes af ordregivere omfattet af bygge- og anlægsdirektivet.

Loven skal således omfatte statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder samt offentligretlige organer og sammenslutninger af sådanne myndigheder og/eller offentligretlige organer.

Offentligretlige organer er efter direktivet organer, der er oprettet specielt med henblik på at imødekomme almenhedens behov, som er en juridisk person, og som er underlagt kontrol af det offentlige.

Almene boligorganisationer er omfattet af denne definition og skal derfor følge reglerne.

Offentlige institutioner, som drives på et rent forretningsmæssigt grundlag, kan tænkes undtaget fra den mere detaljerede regulering i by- og boligministerens bekendtgørelse, såfremt de måtte være omfattet af definitionen og dermed af selve loven. Eksempelvis er DSB og PostDanmark undtaget fra statsbyggeloven (Lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirkksomhed m.v.), men omfattet af licitationsloven.

Bygherrer, der modtager offentlig støtte, skal ligeledes følge reglerne, uanset om de er omfattet af direktivets ordregiverbegreb. I overensstemmelse med Boligministeriets cirkulære af 14. april 1989 om udbud af bygge- og anlægsarbejder gælder det dog kun, når det arbejde, der skal indhentes tilbud på, er støttet. I lighed med cirkulæret gælder det uanset støtteintensiteten.

Bygge- og anlægsarbejder skal forstås i overensstemmelse med hidtidig praksis. Afgørende vil derfor være forståelsen efter licitationsloven og fortolkningen af begrebet i Bygge- og anlægsdirektivet.

Efter stk. 3 vil reglerne også være obligatoriske, når en tilbudsgiver ved et offentligt byggeri indhenter tilbud fra underentreprenører. Dette vil skabe ensartede regler i alle faser af et offentligt byggeri, idet der dog for kontrakter med underentreprenører vil komme til at gælde en særlig bagatelgrænse for pligten til at afholde offentlig eller begrænset licitation.

Efter stk. 4 kan en privat bygherre forpligte sig til at følge lovens regelsæt helt eller delvis. En sådan forpligtelse kan f.eks. fremgå af en udbudsannonce eller af den skriftlige opfordring til at afgive bud ved en begrænset licitation. Klagenævnet for Udbud skal i så fald kunne behandle klager over den private bygherres behandling af tilbudene på samme måde, som nævnet foreslås at være klageinstans for sager vedrørende offentlige bygherrer.

Har udbyderen i udbudsmaterialet tilkendegivet at ville følge nogle eller alle lovens materielle bestemmelser, bliver Klagenævnet i medfør af § 13 kompetent i det angivne omfang. Det er således ikke muligt for denne udbyder at fravælge Klagenævnet.

Til § 2

Bestemmelsen indeholder en hjemmel for erhvervsministeren til at fastsætte regler for indgivelse af en klage og behandlingen af klagen, herunder opkrævning af et gebyr for udgifterne i forbindelse med behandlingen af sagen. Der henvises til gældende bekendtgørelse om Klagenævnet for Udbud nr. 602 af 26. juni 2000.

Efter bestemmelsen kan by- og boligministeren fastsætte nærmere regler om indhentning af tilbud på kontrakter om offentlige eller offentligt støttede bygge- og anlægsarbejder og tildeling af ordren. Det er tanken, at der bl.a. vil blive givet regler for anvendelsen af licitation, herunder forpligtende samarbejder/partnering, for fremgangsmåden ved anvendelse af begrænset licitation, for indhentning af underhåndsbud, for prækvalifikation eller direkte valg af tilbudsgivere, for valg af tildelingskriterier og for forvaltning af forhandlingsadgangen, jf. bemærkningerne til §§ 4, 6, 8 og 11.

Valget mellem offentlig og begrænset licitation er frit, men for at fremme brugen af de mest konkurrenceprægede udbudsformer og skabe gennemsigtighed om større offentlige kontrakter anses det for hensigtsmæssigt, at offentlige og offentligt støttede bygherres adgang til at anvende underhåndsbud begrænses til nærmere definerede tilfælde, hvor valget af underhåndsbud kan være særligt begrundet. Der tænkes i den forbindelse i bekendtgørelsen fastsat regler for anvendelsen af underhåndsbud og regningsarbejde.

Reglerne vil tage udgangspunkt i de erfaringer, der er draget med By- og Boligministeriets Udbudscirkulære. Uden at udgøre en udtømmende liste kan der peges på brug af underhåndsbud i følgende situationer: bygge- og anlægsarbejder under en fastlagt beløbsgrænse, visse gentagelses- og fortsættelsesarbejder, supplerende arbejder indenfor en fastsat økonomisk ramme, arbejder der er led i indgåelsen af statslige udviklingskontrakter (dvs. forsøgsbyggerier). Det følger af disse eksempler, at der i særligt normerede tilfælde kan blive tale om at indgå kontrakt efter indhentning af blot et underhåndsbud.

Det vil endvidere være muligt at indgå rammeaftaler inden for reglerne i det foreslåede lovforslag, når man på forhånd kender karakteren af det arbejde, der skal udføres, f.eks. løbende vedligeholdelsesarbejde i en større bebyggelse. Der kan være behov for at definere offentlige bygherres adgang til brug af rammeaftaler i den tilknyttede bekendtgørelse. For at bevare gennemsigtigheden og størst mulig markedsadgang bør rammeaftaler alene kunne benyttes, når det oprindelige udbud er gennemført i licitation, og der bør være en tidsmæssig begrænsning på sådanne aftaler.

Herudover kan by- og boligministeren i bekendtgørelsen fastsætte rammer for, hvordan indgåelse af offentlige kontrakter kan indpasses i en partneringmodel eller på anden måde tilgodes nye samarbejdsformer i byggeriet.

Lovforslagets definition af begrænset udbud har ikke som EU-udbudsreglerne et krav om offentliggørelse af en udbudsannonce. Et sådant krav kan dog evt. fastsættes i en bekendtgørelse efter lovforslagets § 3. Dette skal ses i sammenhæng med fastsættelsen af rammer for en evt. gennemførelse af prækvalifikation af de bydende. Det tænkes fortsat at være valgfrit, om udbyder ønsker at gennemføre en prækvalifikation eller udvælger de bydende ved en begrænset licitation direkte, men under iagttagelse af objektive, saglige og ikke-diskriminerende principper.

Det kan overvejes, om der i by- og boligministerens bekendtgørelse om offentlige kontrakter skal indbygges en egentlig pligt til at prioritere delkriterierne ved øko-

nomisk mest fordelagtige bud, således som det er foreslået af Kommissionen i forhold til udbudsdirektiverne. Klagenævnet for Udbud har tilkendegivet, at efter de gældende direktiver kan en prioritering kun undlades, såfremt der i det enkelte tilfælde er en dokumenterbar grund.

I § 11 er det fastsat, at såfremt udbyderen vælger at forhandle tilbudene, skal det senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de berørte tilbudsgivere tilkendes, hvilken procedure, der vil blive fulgt. For de offentlige opgaver tænkes nærmere regler herom fastsat i by- og boligministerens bekendtgørelse.

Til bekendtgørelsens anvendelsesområde bemærkes, at offentlige institutioner, som drives på et rent forretningsmæssigt grundlag, kan tænkes undtaget fra den mere detaljerede regulering i by- og boligministerens bekendtgørelse, selvom de måtte være omfattet af selve loven. Eksempelvis er DSB og PostDanmark undtaget fra statsbyggeloven (men omfattet af licitationsloven).

Klagenævnet vil også kunne behandle klager over overtrædelse af et regelsæt udstedt i medfør af § 3. Dette gælder dog ikke i forhold til private bygherrer, der alene har tilkendegivet at ville følge loven, jf. bemærkningerne til § 1, stk. 4 og § 3, stk. 2.

En privat bygherre kan, jf. § 1, stk. 4, forpligte sig til at følge lovens regelsæt helt eller delvis. I stk. 2 understreges det, at for at de regler, by- og boligministeren udsteder, finder anvendelse for en privat bygherre, skal dette være udtrykkeligt tilkendegivet overfor de byden-

Til § 4

I § 4 defineres de forskellige udbudsformer, der anvendes i loven.

Definitionen i stk. 1 af licitation er i forhold til gældende § 2 i licitationsloven udvidet til også at omfatte licitationer, hvor udbyderen ikke udstikker et klart og ensartet konkurrencegrundlag, men alene opstiller et sæt mindstekrav, enten i form af en teknisk beskrivelse af det ønskede produkt eller som et funktionskrav.

Den foreslåede bestemmelse må ses i sammenhæng med, at totalentreprise er omfattet af loven og der i § 8 foreslås et nyt tildelingskriterium, »det økonomisk mest fordelagtige bud«, der kan være grundlag for, at udbyderen lader tilbudsgiverne konkurrere på kvalitetsløsninger.

Bestemmelsen i stk. 1 skal imidlertid også åbne op for, at udbyderen indretter konkurrencen efter de nye samarbejdsformer så som »partnering«. Det kan f.eks. foregå sådan, at valget af operatør efter en konkurrence rykkes frem, således at den valgte tilbudsgiver kan indgå i et forpligtende samarbejde og deltage i den detaljerede tilrettelæggelse af den arbejdsproces, der skal føre frem til det efterspurgte produkt. Tilbudsgiveren kan f.eks. i første omgang blive valgt på grundlag af virksomhedens tekniske og økonomiske forhold og et overslag over, hvorledes opgaven skal løses, og de involverede omkostninger herved. Bygherren kan evt. vælge sin samarbejdspartner efter en forhandling med alle ansøgerne om deres respektive skitser.

Endvidere foreslås, at bygherren for klarhedens skyld udtrykkeligt skal angive, at der er tale om en licitation. Efter de gældende regler er det tilstrækkeligt at

angive, at også andre er opfordret til at byde. Om det i dag gældende skriftlighedskrav henvises til bemærkningerne til stk. 4.

I stk. 2 og 3 er anført definitionerne af hhv. offentlig og begrænset licitation. Sondringen mellem de to udbudsformer har ingen direkte betydning for anvendelsen af lovens regler, men definitionerne er medtaget dels for at illustrere kontinuiteten i forhold til de i dag anvendte udbudsformer, dels for at skabe grundlag for en nærmere regulering af en eller begge udbudsformer i by- og boligministerens bekendtgørelse efter § 3.

I stk. 2 er det fastsat, at ved offentlig licitation rettes opfordringen til at byde til en ubestemt kreds, jf. licitationslovens § 2, stk. 2. For at sikre bedst mulig konkurrence foreslås det, at opfordringen skal have form af en annonce i pressen. Der stilles ikke krav om, at det skal være en landsdækkende avis, men meningen er, at sigtet skal være bredt.

Alternativt kan annoncen bringes i et elektronisk medie, f.eks. i den af Statens Information administrerede Udbudsavis.

I stk. 3 defineres begrænset licitation svarende til licitationslovens definition af bunden (ikke-offentlig) licitation (§ 3, stk. 2). I modsætning til EU-reglerne kræves det ikke, at udbudet finder sted i to faser med en egentlig konkurrence om at blive prækvalificeret. Den foreslåede bestemmelse tillader dog også denne teknik anvendt. I tilknytning til stk. 1 og 3 tænkes i by- og boligministerens bekendtgørelse fastsat rammer for, hvordan indgåelse af offentlige kontrakter kan indpasses i en partneringmodel eller på anden måde tilgodes nye samarbejdsformer i byggeriet. Når en partneringkontrakt udbydes i begrænset licitation uden en egentlig prækvalifikationsfase, kan bygherren rette en »direkte opfordring« enten til hver af de enkelte medlemmer af de respektive teams, der skal konkurrere om ordren, eller til forskellige enkeltvirksomheder, der så selv må sammensætte et team.

Både offentlig og begrænset licitation adskiller sig efter forslagens § 11 fra de tilsvarende begreber i EU-reglerne og licitationsloven ved, at der under visse omstændigheder er mulighed for at forhandle med andre end lavestbydende.

I stk. 4 er det fastsat, at bud ved en licitation skal være skriftlig. Skriftlighed indgår også i licitationslovens definition af licitation (§ 2, stk.1). Bud skal dog kunne afgives elektronisk, medmindre udbyderen på forhånd har udelukket det.

Som noget nyt foreslås det endvidere, at udbyderen kan bestemme, at bud skal afgives i elektronisk form.

Det er en forudsætning, at også elektroniske licitationsbud kan holdes »lukket« indtil det tidspunkt, der er fastsat for åbningen af budene, jf. forslagens § 7.

I stk. 5 er det fastsat, at tilbud, der indhentes på anden måde end nævnt i stk. 1 - 4, er underhåndsbud. Sådanne bud er ikke omfattet af forslagens § 7 om et forud fastlagt tidspunkt for åbning af tilbudene eller af reglerne for forhandling af tilbudene i §§ 10 og 11. Underhåndsbud vil imidlertid være omfattet af pligten for udbyderen til at skabe konkurrence, jf. forslagens § 5, stk. 1, og af kravet om ligebehandling, jf. forslagens § 6, således at valget mellem tilbudene sker på et objektive grundlag. Der er dog ikke krav om, at udbyderen som ved licitation skal fastlægge formelle tildelingskriterier

efter forslaget § 8 eller begrunde sit valg efter forslaget § 12.

Den større bevægelsesfrihed, som udbyderen således har ved underhåndsbud, må vejes op imod, at licitationsformen garanterer fair og lige konkurrence mellem tilbudsgiverne, og derfor er det bedste grundlag for at tiltrække attraktive tilbud, i hvert fald ved større ordrer.

Til § 5

Efter stk. 1 skal udbyderen udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence. Bestemmelsen gælder både ved valg af udbudsform og ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udbudet. Begrænsningerne i adgangen til at udbyde et arbejde efter regning, jf. fast pris og tid-cirkulæret (Bygge- og Boligstyrelsens cirkulære nr. 174 af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v.), vil blive videreført.

Dette gælder, uanset om der i det konkrete tilfælde er anvendt underhåndsbud eller licitation.

En opfordring til en større kreds om at byde på en opgave (licitation) er det mest optimale. Men det er nødvendigt, at der er mulighed for at indhente underhåndsbud, da der er en række opgaver, som har en sådan karakter eller er så begrænsede i omfang, at omkostninger og besværet med at udfærdige et udbudsgrundlag overstiger »gevinsten« ved at holde en licitation. Det må antages, at udbyderen normalt vil vælge bedst egnede udbudsform.

Licitationsloven fastsætter en grænse på to underhåndsbud. Imidlertid giver begrænsningen på to underhåndsbud et meget snævert råderum for udbyderen. Hvis der opstår »kommunikationsproblemer« mellem bygherren og den ene tilbudsgiver, har bygherren reelt kun et tilbud og skal som følge af lovens beskyttelsesregler vente i minimum 3 måneder før, der kan indhentes nye tilbud.

Hensigten med den gældende regel er at beskytte de mindre tilbudsgivere og at tilskynde til at anvende licitationsformen. Det må dog i dag vurderes, at beskyttelsen er udformet på en måde, der skyder over målet, og at den tilsigtede beskyttelse unødigt har begrænset konkurrencen.

Forslaget indeholder ikke loft over antallet af underhåndsbud. Det forventes at medføre, at ordregiveren ofte vil bede om flere underhåndsbud. Dette vil fremme konkurrencen og kan dermed give besparelser for bygherren. Det vil dog også betyde, at der vil være flere tilbud at udregne. Forholdet må dog antages at regulere sig selv, fordi indhentning af tilbud ikke er uden besvær og omkostninger for bygherren.

Det foreslås derfor, at det overlades til udbyderen at vurdere, hvorledes der i hvert enkelt tilfælde skabes bedst mulig konkurrence. Det må dog være en undtagelse, at der ikke indhentes mindst 3 tilbud. Den foreslåede formulering tager højde for, at det trods aktive bestræbelser ikke er muligt for udbyderen at skabe konkurrence. Udbyderens afgørelse vil kunne indbringes for Klagenævnet.

For at fremme brugen af de mest konkurrenceprægede udbudsformer og skabe gennemsigtighed om større offentlige kontrakter anses det dog for hensigtsmæssigt, at offentlige og offentligt støttede bygherrens adgang til

at anvende underhåndsbud begrænses til nærmere definerede tilfælde, hvor valget af underhåndsbud kan være særligt begrundet.

Der tænkes i den forbindelse i bekendtgørelsen fastsat regler for anvendelsen af underhåndsbud, jf. bemærkningerne til § 3.

Det må tages i betragtning, at det kan være nødvendigt at beskytte virksomhederne mod urimelige vedståelsesfrister, som, f.eks. ved underhåndsbud der ikke har sammenfaldende tilbudsfrist, kan blive strakt i det uendelige, jf. det foreslåede stk. 3.

En sådan regel vil også gælde for entreprenører, der udbyder opgaver i underentreprise ved et offentligt eller offentligt støttet byggeri, jf. forslaget § 1, stk. 3.

Efter stk. 2 skal bygherren i opfordringen til at afgive bud angive en frist for modtagelse af bud. Denne frist kan variere afhængig af omfanget af et givet arbejde. Fristen vil i første række afhænge af udbyderens skøn - udbyderen vil jo selv være interesseret i at få gennemarbejdede tilbud - men Klagenævnet kan evt. pålægge udbyderen at ændre fristen, hvis det er åbenbart, at der er fastsat en kort frist for at begunstige bestemte tilbudsgivere.

Ved licitation skal der gælde samme frist for alle tilbudsgiverne. Det følger af underhåndsbudets uformelle karakter, at der ikke nødvendigvis skal gælde samme frist for afgivelse af tilbudene. Her viser behovet for yderligere konkurrence sig måske først efter modtagelsen af det eller de første bud.

I stk. 3 foreslås, at der gælder en vedståelsesfrist på 40 arbejdsdage, med mindre andet er anført i udbudsmaterialet.

Dette forhold er i dag ikke bindende reguleret.

Udgangspunktet på 40 dage findes i Almindelige Betingelser for Totalentreprise (ABT) og regnes ved en licitation fra licitationstidspunktet og ellers fra tilbudets datering. En offentlig udbyder kan være underkastet en særligt langvarig politisk beslutningsproces, der kan gøre det nødvendigt at kræve en længere vedståelsesfrist. Udbyderen bør dog undlade at give sig selv en overdreven lang sikkerhedsmargin, f.eks. ved rutinemæssigt at anvende en frist, der er tre gange så lang som vedståelsesfristen i AB 92.

Til § 6

Efter § 6 påhviler det udbyderen ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udbudet og indhentelse af tilbud at sørge for, at der ikke finder forskelsbehandling sted mellem tilbudsgivere. Bestemmelsen må i udgangspunktet fortolkes i overensstemmelse med de tilsvarende bestemmelser i EU-udbudsreglerne. Der må her tages hensyn til den måde f.eks. fortolkningen af rådgiverhabilitet har udviklet sig dels i Klagenævnets praksis dels i tilkendegivelser fra Kommissionen.

Det må f.eks. være muligt at forberede en begrænset licitation i en dialog med udvalgte virksomheder, således som det nu foreslås af Kommissionen i forbindelse med en revision af de gældende udbudsdirektiver. Som ligebehandlingsprincippet i dag fortolkes i EU-udbudsreglerne må den efterspurgte leverance ikke skræddersyes til bestemte entreprenører. Der kan på baggrund af Kommissionens forslag forventes en udvikling i EU, der åbner op for, at den enkelte entreprenør som led i den tek-

niske dialog med udbyderen får mulighed for at sætte sit præg på projekteringen - uden af den grund at blive diskvalificeret.

EU-reglerne skal tage højde for risikoen for, at en ordregiver gør det vanskeligt for en udenlandsk tilbudsgiver at deltage i udbudet. Dette hensyn gør sig ikke med samme vægt gældende i den foreslåede lov. Forslaget giver derfor i § 11 udbyderen adgang til at forhandle om tilbudene.

Denne forhandlingsadgang vil supplere den tekniske dialog og samlet sikre, at udbyderen får »det bedste bud«.

Også Udbudscirkulæret indeholder regler om rollefordelingen i byggeriet i forbindelse med afgivelse af tilbud og udførelse af entreprenøropgaver. Denne fordeling tænkes grundlæggende opretholdt, dog med de modifikationer som introduktionen af nye samarbejdsformer og forhandlingsmuligheder i udbudsprocessen måtte indebære.

I stk. 2 er anført de principper, som en udbyder skal følge ved udarbejdelsen af de krav, som en tilbudsgiver skal leve op til for at få sit tilbud bedømt. Disse krav betegnes ofte som udvælgelseskriterier. Ligesom stk. 1 gælder bestemmelsen uanset udbudsform.

Udvælgelsen af tilbudsgivere skal ske på grundlag af objektive, saglige og ikke-diskriminerende kriterier. Bestemmelsen skal sikre, at potentielle tilbudsgivere ikke afvises på et usagligt grundlag dvs. under hensyntagen til andet end de økonomiske og tekniske kvalifikationer.

I bekendtgørelsesform vil der blive fastsat bestemmelser om eventuel gennemførelse af prækvalifikation, nærmere betegnet kriterier til anvendelse ved udvælgelse af de bydende i forhold til disses tekniske og økonomiske formåen. Herudover tænkes det nuværende udbudscirkulæres udtrykkelige forbud mod favorisering af bestemte virksomheder eller bydende fra bestemte lokalområder opretholdt.

En yderligere styrkelse af gennemsigtigheden kan tænkes udmøntet ved, at der i bekendtgørelsen eventuelt fastsættes tidsfrister for gennemførelsen af en prækvalifikation og indhentning af selve tilbudet. Sådanne frister findes i dag tildels i By- og Boligministeriets cirkulære om pris og tid, men kan overvejes videreført til en kommende bekendtgørelse. En bestemmelse om tidsfrister skulle have til formål at sikre, at der i alle faser af tilbudsindhentningen gives de bydende rimelig tid, uden at der dog i denne sammenhæng tænkes på en så langvarig eller formaliseret procedure, som gør sig gældende i EU-sammenhæng.

Herudover vil der også i de udfyldende regler skulle tages stilling til bygherrens mulighed for at »byde på eget arbejde«/afgive et kontrolbud. By- og Boligministeriets udbudscirkulære opererer i dag med et forbud mod bud på eget arbejde, når bygherren falder ind under kategorien af statsstøttede bygherrer, mens reglen er til frivillig brug i den statslige sektor. Dette forbud hænger i høj grad sammen med de almene boligorganisationers virksomhedsområde. En sådan differentiering mellem forskellige typer af bygherrer kan overvejes fortsat.

Til § 7

Efter bestemmelsen har de bydende adgang til at være tilstede ved åbningen af budene. Bestemmelsen svarer

til licitationslovens § 3, stk. 1. Det er blevet anført imod den gældende regel, der også gælder for private bygherrer, at reglerne om åbenhed vedrørende indkomne licitationsbud dels har gjort det muligt for tilbudsgivere at kontrollere overholdelsen af en (ulovlig) tilbudskoordinering, dels gør det muligt for tilbudsgivere at positionere sig ved fremtidige tilbud, uden at behøve at gå »for langt ned« i pris. Forslaget skal imidlertid ses på baggrund af, at det styrker gennemsigtigheden ved offentlige kontrakter at opretholde en sådan bestemmelse i forhold til offentlige bygherrer.

Ved totalentreprise har der hidtil ikke været nogen lovfæstet adgang til at være tilstede ved åbningen af budene. I praksis har tilbudsgiverne dog ofte haft adgang hertil.

Det vil dog ikke ved tildelingskriteriet »det økonomisk mest fordelagtige bud« og ved totalentreprise kunne afgøres ved oplæsningen, hvilken tilbudsgiver der har givet det mest fordelagtige tilbud.

Bestemmelsen om åbning af tilbudene vil også gælde for udbud, der er omfattet af bygge- og anlægsdirektivet, jf. § 1, stk. 1.

Til § 8

I § 8, stk. 1, er anført de kriterier for tildeling af ordren, som udbyderen skal anvende.

For at markere, at en udbyder ikke bliver pålagt kontraheringspligt ved at indhente licitationsbud, er det præciseret, at der er mulighed for at annullere licitationen. I forslaget § 12, stk. 1, er det foreskrevet, at bygherren skal kunne begrunde en eventuel annulation. Det er herved forudsat, at der kun sker annulation, når der er en saglig grund hertil, således som EU-reglerne fortolkes. Dette er dog ikke reguleret udtrykkeligt i forslaget, fordi forslaget potentielt vil omfatte udbydere af meget forskellig type, private som offentlige, hvor begrebet saglig grund vil få et meget varierende indhold, der kan afhænge af internt organisatoriske forhold og forhold i beslutningsprocessen hos en bygherre. Men annulation må ikke bruges som et middel til at påvirke feltet af tilbudsgivere, til at undgå en politisk uønsket tilbudsgiver, eller til at afholde udbud på skrømt.

En saglig grund må utvivlsomt foreligge, såfremt der er sket en udvikling, der gør, at byggeriet ikke skal gennemføres. Eller de tilbudte priser kan være for høje i forhold til budgettet, fordi bygherren har undervurderet opgaven, eller fordi der ikke har været den fornødne konkurrence.

Udbyderen skal i udbudsbetingelserne tilkendegive, om der skal anvendes tildelingskriteriet laveste bud, eller om ordren vil blive tildelt det bud, der ud fra en række forskellige hensyn er det økonomisk mest fordelagtige.

Kriterierne eller delkriterierne må ikke ændres under en eventuel forhandling af tilbudene, jf. § 11, stk. 3.

Kriterierne i § 8 skal anvendes ved offentlig og begrænset licitation. Det er ikke tanken at regulere bygherrens valg ved bedømmelsen af underhåndsbud, men det må antages, at kriterierne i § 8 i vid udstrækning vil blive lagt til grund, og at bygherren for at give tilbudsgiverne lige muligheder fra starten bør melde ud, om der f.eks. udelukkende vil blive lagt vægt på prisen.

»Laveste bud« omfatter f.eks. også anvendelse af »målpriser«, hvor budet angiver en tilstræbt pris, plus/minus en procentsats.

Delkriterierne ved »økonomisk mest fordelagtigt bud« svarer til de tildelingskriterier, som nævnes som eksempler i bygge- og anlægsdirektivets artikel 30, idet dog også påvirkningen af miljøet udtrykkeligt er nævnt som et kriterium.

Ved mere komplekse opgaver, hvor det helt eller delvis er overladt til tilbudsgiverne at beskrive opgaven eller processen, vil man ikke kunne bruge kriteriet »laveste pris«, fordi også andre elementer end prisen vil indgå i udbyderens bedømmelse. Det gælder f.eks. totalentreprise og partneringskontrakter.

»Økonomisk mest fordelagtigt bud« skal også bruges ved en omvendt licitation, hvor det fra starten er meldt ud, hvad en opgave må koste, således at der alene konkurreres på det kvalitative indhold.

Efter stk. 2 skal det anføres i licitationsbetingelserne, hvilke tildelingskriterier der skal anvendes, således at tilbudsgiverne på forhånd kender grundlaget for vurderingen af deres tilbud. Det bør så vidt muligt på forhånd tilkendegives, hvorledes de forskellige hensyn prioriteres indbyrdes. Det kan overvejes, om der i by- og boligministerens bekendtgørelse om offentlige kontrakter skal indbygges en egentlig pligt til at foretage en sådan prioritering, således som det er foreslået af Kommissionen i forhold til EU-udbudsreglerne. Klagenævnet for Udbud har tilkendegivet, at efter de gældende direktiver kan en prioritering kun undlades, såfremt der i det enkelte tilfælde er en dokumenterbar grund.

Efter stk. 3 kan udbyderen forkaste et bud, såfremt det findes overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig måde og i rette tid. Efter By- og Boligministeriets udbudscirkulære kan en bygherre i dag ved offentlig licitation forkaste et bud med tilsvarende begrundelse.

Begrundelsen for at forkaste et bud må findes i forhold ved selve tilbudet. Drejer det sig derimod om tilbudsgiverens generelle forhold, må hjemlen til at afvise tilbudsgiveren findes i forslagens § 8.

Bygherrens begrundelse for at forkaste tilbudet skal efter anmodning fremsendes skriftligt.

Til § 9

Det følger af ligebehandlingsprincippet efter forslagens § 6, stk. 1, at udbyderen ikke må antage bud, der ikke er i overensstemmelse med udbudsbetingelserne, herunder mindstekrav fastsat i udbudsmaterialet.

I overensstemmelse hermed er det i § 9 fastsat, at udbyderen kan tage hensyn til alternative bud, når disse opfylder eventuelle mindstekrav, der fremgår af udbudsmaterialet. Der foreligger mindstekrav, når det enten udtrykkeligt eller forudsætningsvis fremgår af udbudsbetingelserne, at en bestemt kravspecifikation eller kontraktvilkår e.l. ikke kan fraviges. Klagenævnet har allerede skabt en praksis for, hvornår der foreligger et sådant mindstekrav ved et EU-udbud, f.eks. i sagen om Handelskammeret mod Danmarks Statistik af 27. april 1998 (offentliggjort på Konkurrencestyrelsens hjemmeside www.ks.dk).

Bestemmelsen er udformet som en ret for udbyderen til at antage et alternativt bud. Udbyderen vil derfor ikke ved tildelingskriteriet »laveste pris« have pligt til at vælge en alternativ løsning i et tilbud med den laveste pris eller til at vælge et tilbud, der er baseret på en anden entreprisform end forudsat af udbyderen. Det er ikke hensigten at indsnævre den gældende praksis på dette område. Omvendt kan det tænkes, at en udbyder, der anvender »økonomisk mest fordelagtigt bud«, er forpligtet til at tage et alternativt bud, der opfylder mindstekravene, såfremt dette følger af de opstillede (del)kriterier.

Det kan forventes, at formuleringen af mindstekrav primært vil ske i forbindelse med kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud, fordi dette kriterium netop gør tilbudsgiverens udformning af selvstændige løsningsforslag til et muligt konkurrenceparameter.

Et alternativt bud kan vedrøre såvel den tekniske løsning som de kommercielle betingelser. I sidstnævnte tilfælde må udbyderen dog gøre det særligt klart, hvornår der er tale om mindstebetingelser, der kan fraviges.

I stk. 2 er for fuldstændighedens skyld anført, at udbyderen i udbudsbetingelserne kan udelukke alternative bud. Det følger heraf, at udbyderen i stedet kan anføre de betingelser, der gælder for alternative bud, f.eks. at afvigelser fra udbudsmaterialet udtrykkeligt skal angives, eller at et alternativt bud skal ledsages af et tilbud, der fuldt ud lever op til specifikationerne i udbudsmaterialet.

Til § 10

Efter § 10 kan udbyderen ikke forhandle et bud, der er højere end et andet ved licitationen afgivet bud, når kriteriet er laveste bud. Den foreslåede bestemmelse tager således udgangspunkt i licitationslovens § 3, stk. 3, der også indskrænker forhandlingsadgangen.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger udgør den gældende bestemmelse en konkurrencebegrænsning. Det er imidlertid blevet anført, at det kan bidrage til, at tilbudsgiver giver den »rigtige« pris fra starten, når tilbudsgiveren ved, at der ikke er mulighed for at justere tilbudet efterfølgende.

Den foreslåede bestemmelse vil imødekomme dette synspunkt.

Til § 11

I stk. 1 foreslås, at udbyderen skal kunne forhandle om de modtagne bud, når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud. Udbyderen kan dog i udbudsbetingelserne give afkald på denne forhandlingsret.

Det forventes, at en bygherre fortrinsvis vælger kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud, når der er tale om et arbejde af en vis kompleksitet, eller når bygherren ikke ønsker at være låst fast i en bestemt løsningsmodel. Indenfor visse rammer bør det derfor være muligt for bygherren løbende at justere konkurrencegrundlaget som led i en dialog med tilbudsgiverne også efter udløbet af tilbudsfristen.

Udbyderen har ganske vist efter den gældende lov mulighed for at invitere kredsen af tilbudsgivere til at afgive teknisk alternative bud, men i dag kan der i praksis kun vanskeligt forhandles om tilpasning af sådanne bud, selv om de nominelt måtte være lavest, fordi det

alternative bud ikke kan sammenlignes med de øvrige bud og derved udpeges som det laveste. Selv om lovens sigte har været at skabe konkurrence omkring »samme arbejde«, så låser de begrænsede muligheder for at modtage alternative tilbud ofte konkurrencen og bremser en udvikling baseret på mere effektive eller bedre løsninger af byggeopgaverne. Udbyderen må derfor eventuelt annullere licitationen og afholde en ny licitation på det ændrede grundlag.

Disse forhold ligger bag forslaget om, at udbyderen, der vælger tildelingskriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud, skal have fri adgang til at forhandle om de indkomne tilbud.

Udbyderen skal også kunne inddrage prisspørgsmål i forhandlingerne, når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud. Begrænsningerne i adgangen til at forhandle kan skabe et fundament, som entreprenørsiden kan bruge til at udelukke konkurrencen. De kartelsager, som Konkurrencestyrelsen har afdækket omkring årsskiftet 1998/99 er et eksempel herpå. Det vil give udbydere en modvægt mod sådanne mulige konkurrencebegrænsninger, såfremt de kan forhandle med flere tilbudsgivere, således som det er normalt i erhvervslivet i øvrigt. Det afgørende må også i denne branche være, at bygherren får »value for money« efter en procedure, der fremmer konkurrencen.

Udgangspunktet for forhandlingerne må være, at der forhandles om hvert bud på budets egne præmisser, således at den udvidede forhandlingsadgang ikke bruges til først at ensrette tilbudene indholdsmæssigt og derefter til at indlede en ren prisforhandling med alle tilbudsgiverne.

Afhængig af de nærmere omstændigheder kan det anses for en omgæelse af »forhandlingsforbudet« i forslaget § 10, såfremt det kan dokumenteres, at udbyderen fra starten af var indstillet på alene at have en pris-konkurrence, men alligevel har udmeldt kriteriet »det økonomisk mest fordelagtige bud«.

Omvendt kan det tænkes, at prisforhandlingen under processen bliver det centrale for en bygherre, f.eks. hvis en sparerunde har gjort det umuligt at acceptere et tilbud, der var kvalitativt tilfredsstillende. Såfremt der alene kan forhandles med én tilbudsgiver, vil vedkommende næppe give prismæssige indrømmelser uden samtidig at sænke kvaliteten.

Det er derfor ikke fundet hensigtsmæssigt at indarbejde stramme retningslinier for forhandlingsadgangen i den foreslåede lov.

Spørgsmålet om, hvorvidt en tilbudsgiver er bundet af sit oprindelige tilbud, når forhandlingerne starter, må afgøres efter aftalelovens regler og de branchesædvaner, der har udviklet sig bl.a. omkring den gældende licitationslovs mere begrænsede forhandlingsadgang.

I stk. 2 er det fastsat, at såfremt udbyderen vælger at forhandle tilbudene, skal det senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de berørte tilbudsgivere tilkendes, hvilken procedure, der vil blive fulgt. For de offentlige opgaver tænkes nærmere regler herom fastsat i bekendtgørelsen.

Det vil naturligvis være tilbudsgiverne frit for at meddele, at de ikke ønsker at deltage i forhandlingerne, og at de derfor alene er bundet af deres tilbud inden for vedståelsesfristen. En kollektiv beslutning vil imidlertid være i strid med konkurrenceloven.

Det må antages, at udbyderen vælger udbudsformen begrænset licitation, såfremt udbyderen ønsker at forhandle tilbudene. Det følger af ligebehandlingsprincippet i forslaget § 6, at i den indledende fase af forhandling skal udbyderen tilbyde at forhandle med alle tilbudsgivere, der har overholdt udbudsmaterialets mindstekrav.

I stk. 3 er der sat den grænse for forhandlingsadgangen, at forhandlingerne ikke må resultere i, at opgaven i væsentlig grad skifter karakter. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med ligebehandlingsprincippet i § 6.

I en licitation vedrørende partnerning vil opgaven ikke i udgangspunktet have en fast karakter. For sådanne licitationer må der derfor være vide rammer for, i hvilket omfang man kan ændre de forudsætninger, der fremgår af udbyderens opfordring til en dialog.

Ved totalentrepriser må tilbudene kunne ændres væsentligt, uden at opgavens karakter ændres, såfremt ændringerne respekterer de forudsætninger, der er indbygget i opfordringen til at afgive tilbud.

Ved en begrænset licitation uden en forudgående prækvalifikationsfase vil det ligeledes kræve meget afgørende ændringer i udbyderens forudsætninger, før det kan være nødvendigt at kræve et nyt udbud, eftersom der her ikke vil være potentielle tilbudsgivere, der kunne have reageret på andre forudsætninger.

Bestemmelsen knytter sig endvidere til forslaget § 9, stk. 1, 2. sætning, om eventuelle mindstekrav, der ikke kan fraviges. Udgangspunktet vil således være, at disse mindstekrav også respekteres under forhandlingerne. Også i andre situationer kan der være anledning for udbyderen til at gå tilbage til hele kredsen af tilbudsgivere, hvis forhandlingerne har ændret det grundlag, på hvilket nogle af tilbudsgiverne er blevet frasorteret.

Et tilsvarende problem kunne opstå i forhold til potentielle tilbudsgivere, der helt har afholdt sig fra at melde ind på projektet i dets oprindelige udformning. Af praktiske grunde er hensynet til udbyderens muligheder for at reagere hurtigt på nye impulser under forhandlingerne dog sat over hensynet til gruppen af potentielle tilbudsgivere.

Forhandlingerne må heller ikke resultere i, at de udmeldte tildelingskriterier ændres.

Til § 12

For at skabe størst mulig gennemsigtighed omkring tildelingen af offentlige kontrakter foreslås det, at udbyderen hurtigst muligt skal underrette tilbudsgivere, der har overholdt licitationsbetingelserne, om hvilken afgørelse, der er truffet med hensyn til kontrakttildelingen, herunder bl.a. begrundelsen for en eventuel annullation af licitationen.

Efter stk. 2 skal udbyderen endvidere underrette tilbudsgiverne, der har overholdt licitationsbetingelserne, om det antagne buds egenskaber og relative fordele, når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud.

Til § 13

Efter bestemmelsen skal enhver, der har en retlig interesse eller er særligt godkendt hertil, kunne indbringe spørgsmål om overtrædelse af regler i den foreslåede lov for Klagenævnet for Udbud. Nævnet er oprettet med

henblik på at behandle tvister om offentlige kontrakter omfattet af EU-udbudsreglerne og har opbygget en særlig ekspertise på dette område. Den foreslåede lov har overtaget en række begreber fra EU-retten. Det vil således i vid udstrækning være den samme afvejning, der skal lægges til grund f.eks. ved løsning af en konflikt om de anvendte tildelingskriterier eller om anvendelse af ligebehandlingsprincippet. Nævnet vil derfor være et velegnet forum for behandling af sager om overtrædelse af de foreslåede regler.

Klagenævnets beføjelser og den procedure, der skal følges ved behandlingen af sager efter den foreslåede lov, vil være de samme, som gælder for behandlingen af klager over EU-udbudsreglerne.

Nævnet vil således kunne afvise en sag eller afgøre den i realiteten helt eller delvis, herunder annullere ulovlige beslutninger, midlertidigt afbryde en udbudsprocedure eller pålægge ordregiveren at lovliggøre udbudsforretningen.

Nævnet vil ligeledes kunne anvende den nye beføjelse til at tilkende erstatning i sager efter loven.

En forbigået tilbudsgiver har imidlertid også mulighed for at gå direkte til domstolene, således som det også er muligt ved overtrædelse af EU-udbudsreglerne.

Som nævnt i bemærkningerne til § 1 foreslås det, at Klagenævnet også skal kunne behandle klager over en privat bygherre, der tilkendegiver at ville følge lovens regler helt eller delvis. Klagenævnets kompetence omfatter i så fald de bestemmelser, som udtrykkeligt er angivet i tilkendegivelsen. En klager kan ikke bringe en sag ind under nævnets kompetence bare ved at påpege, at den af bygherren fulgte procedure i praksis er identisk med lovens regelsæt.

Til § 14

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. september 2001 og har virkning for opgaver, der udbydes efter dette tidspunkt.

Det foreslås endvidere, jf. stk. 2, at licitationsloven ophæves. Licitationsloven er i sit reale indhold ikke ændret, siden den trådte i kraft 1. januar 1967.

Baggrunden for særlig lovgivning på dette afgrænsede erhvervsområde skyldtes, at der i tiden forud for licitationslovens ikrafttræden havde udviklet sig konkurrencebegrænsende aftaler og praksis i de udførende byggefags- og entreprenørvirksomheders regi, som vanskeligt kunne imødegås af den generelle konkurrencelovgivning, som var gældende på daværende tidspunkt (mopolloven fra 1955).

Licitationsloven gælder for al tilbudsgivning ved arbejder og leverancer inden for bygge- og anlægsvirksomhed. Loven gælder for såvel store bygge- og anlægsarbejder som for mindre istandsættelses- og reparationsopgaver, og uanset om det er en offentlig bygherre (stat, amt, kommune etc.) eller en privat bygherre.

Licitationslovens forbud mod at forhandle med andre end lavestbydende (§ 3, stk. 3) hindrer en udviklende dialog mellem udbyderen og entreprenørsiden i de situationer, hvor udbyderen ikke ønsker at arrangere en ren priskonkurrence.

Bestemmelsen om, at der maksimalt kan indhentes to underhåndstilbud på et arbejde, blev indsat for at beskytte de mindre tilbudsgivere og at tilskynde til at anvende licitationsformen. Det må i dag vurderes, at den tilsigtede beskyttelse unødigt har begrænset konkurrencen.

Danmark er det eneste EU-land, der har fastsat ufravigelige procedure- og formkrav, der også gælder for private bygherres indhentning af tilbud.

Selv om loven ved sin tilblivelse skabte mere ordnede og lige vilkår på byggeområdet, så har samfundet i dag udviklet sig hen imod friere og mere aktiv konkurrence, hvor hovedformålet er blevet en større effektiv udnyttelse af samfundets ressourcer.

En ophævelse vil have som konsekvens, at retstilstanden i bygge- og anlægssektoren i Danmark tilpasses de øvrige EU-lande.

Til § 15

Det foreslås, at der i § 1, stk. 1, i lov om Klagenævnet for Udbud indsættes en udtrykkelig reference til nærværende lov, således at Klagenævnets kompetence efter klagenævnetsloven fuldt ud gælder for overtrædelse af lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Til § 16

Loven skal ikke gælde for Færøerne og Grønland, men kan ved en kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Dette dokument er af Klagenævnet for Udbud downloadet fra Retsinformation og omformateret i mindre omfang.

Ændringsforslag 2000/1 ÆF3 140 til 3. behandling af Forslag til lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, stillet den 28. maj 2001 af erhvervsministereren

Ændringsforslag til 3. behandling af

Forslag til lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren

Til § 1

1) *Stk. 1* affattes således:

»Loven gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse af offentlige bygge- og anlægsopgaver og for tildeling af ordren. Bortset fra § 5, stk. 3, og § 7 gælder loven dog ikke udbud, der er omfattet af

- 1) Rådets direktiv 93/37/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter med senere ændringer,
- 2) Rådets direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbuds-givning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation med senere ændringer eller
- 3) lov nr. 378 af 14. juni 1995 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre myndigheder med senere ændringer eller regler udfærdiget i medfør heraf.«

[Præcisering af, at en byggeopgave ikke er omfattet af flere regelsæt]

Til kapitel 4

2) Overskriften affattes således:

»Klage over licitation m.v.«

[Overskriften gøres mere dækkende for klagenævnets kompetence]

Bemærkninger

Til nr. 1

Med ændringsforslaget præciseres det, at loven i udgangspunktet heller ikke skal omfatte indhentning af tilbud på bygge- og anlægsopgaver, der er omfattet af EU's forsyningsvirksomhedsdirektiv, direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation med senere ændringer. Herved undgås overlappning mellem to regelsæt, således som det allerede følger af lovforslagets undtagelser, for så vidt angår direktiv 93/37 EØF og lov nr. 378 fra 1995.

Der er i øvrigt ikke tilsigtet ændringer i forhold til lovforslaget.

Til nr. 2

Med tilføjelsen m.v. i overskriften til kapitel 4 gøres overskriften mere dækkende for klagenævnets kompetence.

Dokumentet er Historisk**LOV nr 216 af 08/06/1966 Historisk**

(Licitationsloven)

Offentliggørelsesdato: 14-06-1966

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 818 af 19/12/1989 § 1
- LOV nr 450 af 07/06/2001

Den fulde tekst

Lov om licitation m.v.

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Denne lov finder anvendelse på tilbudsgivning ved arbejder og leverancer inden for bygge- og anlægsvirksomhed.

§ 2. Ved licitation forstås i denne lov, at et arbejde eller en leverance udbydes, således at flere opfordres til inden samme bestemte tidspunkt og på samme udbudsgrundlag at give skriftlig og bindende bud, idet det ved opfordringen tilkendes gives, at også andre er opfordret til at byde.

Stk. 2. Ved offentlig licitation rettes opfordringen til at byde ved bekendtgørelse i dagspressen eller på lignende måde til en ubestemt kreds. Ved bunden (ikke-offentlig) licitation rettes opfordringen til at byde direkte og alene til dem, fra hvem bud ønskes.

§ 3. Ved enhver licitation indgives buddene i lukket kuvert, der åbnes på licitationsstedet på et forud fastsat tidspunkt. De bydende er berettiget til at være til stede ved åbningen af buddene og til at blive bekendt med budsummerne og eventuelle forbehold.

Stk. 2. Udbyderen er

VED offentlig licitation berettiget til at vælge mellem samtlige indkomne bud og til at forkaste dem alle,

VED bunden licitation forpligtet til, medmindre andet udtrykkeligt fastsættes ved opfordringen til at byde, at antage det billigste bud eller forkaste dem alle ved meddelelse til de bydende.

Stk. 3. Ved en licitation må et bud, som er højere end et andet ved licitationen afgivet bud, ikke nedsættes.

§ 4. Ved tilbudsgivning er det forbudt

- 1) at gennemføre forudgående regulering af bud,
- 2) at fastsætte betingelser for åbning af bud og
- 3) at foretage udskydning af bud.

Stk. 2. Aftaler og vedtagelser om pligt til forudgående anmeldelse af licitationsbud til de bydendes organisationer eller om pligt for bydende til at forhandle eller på anden måde samarbejde inden tilbudsgivningen er forbudt.

Stk. 3. Forud for licitationen må bydende kun afholde møder vedrørende licitationen til drøftelse af udbudsgrundlaget, herunder spørgsmål om teknisk begrundede forbehold, og kun såfremt udbyderen opfordres til at komme til stede og såvel organiserede som uorganiserede bydende på lige vilkår har adgang til mødet.

§ 5. Det er ikke tilladt at modtage underhåndsbud, såfremt der tidligere på samme arbejde eller leverance er modtaget licitationsbud eller mere end eet underhåndsbud og der ikke er forløbet enten mindst 6 måneder fra licitationsdagen, henholdsvis efter modtagelsen af det seneste underhåndsbud, eller 3 måneder efter annulleringen af licitationen eller underhåndsbuddene.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Licitation over et arbejde eller en leverance, over hvilke der tidligere er afholdt licitation eller modtaget underhåndsbud, må først afholdes, når den tidligere licitation eller de modtagne underhåndsbud er annulleret.

Stk. 3. Annullering af en licitation skal ske ved skriftlig tilkendegivelse fra udbyderen til hver af de bydende.

§ 6. Bestemmelserne i loven om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger finder i øvrigt fortsat anvendelse på de af nærværende lov omfattede forhold.

§ 7. Overtrædelse af § 3, stk. 1, 1. punktum, og stk. 2 og 3, § 4 og § 5, stk. 1 og 2, straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder hæfte, medmindre højere straf er forkyndt efter borgerlig straffelov. Forinden tiltale rejses, skal sagen forelægges monopoltilsynet til udtalelse.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, et andelsselskab, en organisation eller anden kollektiv enhed, kan bødeansvar pålægges den kollektive enhed som sådan.

§ 8. Denne lov træder i kraft den 1. januar 1967.

§ 9. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg Slot, den 8. juni 1966.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

FREDERIK R.

Lars P. Jensen

Dokumentet er Historisk**LOV nr 818 af 19/12/1989 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 20-12-1989

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 118 af 21/02/1990
- LBK nr 119 af 21/02/1990
- LOV nr 382 af 13/06/1990
- LBK nr 452 af 10/06/1992
- LBK nr 464 af 15/06/1992
- LBK nr 657 af 28/07/1995
- LBK nr 632 af 01/07/1996
- LOV nr 450 af 07/06/2001

Den fulde tekst

Lov om ændring af visse love som følge af konkurrenceloven

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. foretages følgende ændringer:

1. I § 6 ændres »loven om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger« til: »konkurrenceloven«, og ordet »fortsat« udgår.
2. I § 7, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »monopoltilsynet« til: »Konkurrencerådet«.

§ 2

I lov nr. 505 af 29. november 1972 om kontrol med overholdelsen af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger, som ændret ved lov nr. 160 af 15. marts 1989, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, § 2, *stk. 1*, og § 3 ændres »monopoltilsynets direktorat« til: »Konkurrencerådets sekretariat«.
2. I § 2, *stk. 1* og *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »direktoratet« til: »sekretariatet«.

§ 3

I lov nr. 564 af 21. december 1972 om kontrol med overholdelsen af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordning nr. 11/60 om afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til transportpriser og transportvilkår foretages følgende ændringer:

1. I § 1, *stk. 1* og 2, § 2, *stk. 1* og 2, og § 3 ændres »monopoltilsynets direktorat« til: »Konkurrencerådets sekretariat«.
2. I § 2, *stk. 1* og 2, ændres »direktoratets« til: »sekretariatets«.
3. I § 2, *stk. 3, 1. pkt.*, og *stk. 4*, ændres »direktoratet« til: »sekretariatet«.

§ 4

Dokumentet er Historisk

I lov nr. 284 af 6. juni 1984 om betalingskort m.v., som ændret ved lov nr. 162 af 23. marts 1988, ændres i § 11, stk. 2, »monopoltilsynet« til: »Konkurrencerådet«, og »eller tilsynet med banker og sparekasser« udgår.

§ 5

I lov nr. 279 af 6. juni 1984 om apoteksvirksomhed, som senest ændret ved lov nr. 143 af 25. marts 1987, ændres i § 66, 2. pkt., »monopoltilsynet« til: »Konkurrencerådet« og »Grosserer-Societetet« til: »Det Danske Handelskammer«.

§ 6

I lov om lægemidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 451 af 6. august 1982, som ændret ved lov nr. 157 af 11. april 1984 og § 40 i lov nr. 814 af 21. december 1988, foretages følgende ændringer:

1. I § 23 ændres »Monopoltilsynet« til: »Konkurrencerådet« og »tilsynets« til: »rådets«.

2. I § 38, stk. 1, 2. pkt., § 41, stk. 2, 3. pkt., og § 42, stk. 2, 3. pkt., ændres »Grosserer-Societetet« til: »Det Danske Handelskammer«.

§ 7

I lov om varmforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 330 af 29. juni 1983, som senest ændret ved lov nr. 192 af 29. marts 1989, foretages følgende ændringer:

1. I § 29, stk. 2, ændres »monopoltilsynets direktorat« til: »Konkurrencerådets sekretariat«.

2. § 30, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Med hensyn til udvalgets beføjelser til at kræve oplysning m.v. og til klage over udvalgets afgørelser finder reglerne i § 6 og kapitel 5 i konkurrenceloven anvendelse med de fornødne afvigelser.«

3. Efter § 37 indsættes:

»§ 37 a. Undlader nogen rettidigt til Gas- og Varmeprisudvalget at anmelde eller give oplysninger i henhold til § 28, stk. 1, og § 30, stk. 2, og at efterkomme pålæg i henhold til § 28, stk. 4 og 5, kan energiministeren som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder. Der er udpantningsret for disse.«

§ 8

I lov nr. 54 af 25. februar 1976 om elforsyning foretages følgende ændringer:

1. I § 11, stk. 3, ændres »monopoltilsynets direktorat« til »Konkurrencerådets sekretariat«.

2. § 12, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Med hensyn til udvalgets beføjelser til at kræve oplysning m.v. og til klage over udvalgets afgørelser finder reglerne i § 6 og kapitel 5 i konkurrenceloven anvendelse med de fornødne afvigelser.«

3. I § 15, stk. 1, nr. 4, ændres »monopolankenævnet« til: »Konkurrenceankenævnet«.

4. Efter § 15 indsættes:

»§ 15 a. Undlader nogen rettidigt til Elprisudvalget at anmelde eller give oplysninger i henhold til § 10, stk. 1, og § 12, stk. 2, og at efterkomme pålæg i henhold til § 10, stk. 4 og 5, kan energiministeren som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder. Der er udpantningsret for disse.«

§ 9

Loven træder i kraft den 1. januar 1990.

Givet på Amalienborg, den 19. december 1989

Dokumentet er Historisk

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Anne Birgitte Lundholt

Officielle noter

Ingen

BEK nr 817 af 23/08/2005 Gældende

Offentliggørelsesdato: 30-08-2005

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)**Den fulde tekst**

Bekendtgørelse om visse udbyderes anvendelse af underhåndsbud efter lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren

I medfør af § 12, stk. 7 i lov nr. 338 af 18. maj 2005 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, fastsættes:

*Offentligretlige organer,
jf. lovens § 1, stk. 2, nr. 1*

§ 1. Lovens § 12, stk. 2 (loft på antal underhåndsbud), og stk. 3 (økonomisk tærskel for indhentning af underhåndsbud), gælder ikke for offentligretlige organer. For bygge- og anlægsarbejder, der modtager offentlig støtte gælder dog § 2.

Private bygherrers og offentligretlige organers støttede bygge- og anlægsarbejder

§ 2. Lovens § 12, stk. 2 og 3, gælder ikke for bygge- og anlægsarbejder, der får tilsagn om offentlig støtte, herunder garantier eller udgiftsrefusion, med mindre andet er bestemt af den myndighed, der har ydet støtten, eller arbejdet får støtte efter lov om almene boliger mv. eller efter lovgivningen om byfornyelse.

Ikrafttræden

§ 3. Bekendtgørelsen træder i kraft 1. september 2005 og har virkning for opgaver, der udbydes fra dette tidspunkt.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 23. august 2005

Bendt Bendtsen

/Niels Erik Monrad

Den fulde tekst

BEK nr 595 af 09/07/2002
 Historisk
 Offentliggørelsesdato: 23-07-2002
 Økonomi- og Erhvervsministeriet

[Vis mere...](#)

Bekendtgørelse om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren

I medfør af § 3 i lov nr. 450 af 7. juni 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, fastsættes:

Bekendtgørelsens dækningsområde

§ 1. Bekendtgørelsen gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse (totalentreprise) af offentlige bygge- og anlægsopgaver, som er omfattet af lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren § 1, stk. 1 og 2, og for tildeling af ordren.

Stk. 2. Bekendtgørelsens § 2, § 3, §§ 5 - 7, § 8, stk. 3, §§ 10 - 11, § 12, stk. 1, § 13, stk. 2, § 14 og § 18 gælder tilbudsgiveres (entreprenørers) indhentning af tilbud hos underentreprenører til brug for afgivelse af tilbud på en offentlig bygge- og anlægsopgave og tildeling af ordren.

Stk. 3. Bekendtgørelsen gælder dog ikke for opgaver, der udbydes af en offentlig virksomhed, der drives på et forretningsmæssigt grundlag, og som ikke er omfattet af lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed m.v.

Indhentning af tilbud

§ 2. Ved offentlige bygge- og anlægsarbejder indhentes tilbud ved offentlig eller begrænset licitation eller ved underhåndsbud.

Stk. 2. Udbyder skal udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.

Stk. 3. Arbejde i regning kan anvendes, når særlige grunde foreligger.

§ 3. Udbyder kan indhente tilbud til brug for indgåelse af en rammeaftale.

Stk. 2. Ved rammeaftale forstås i denne bekendtgørelse en aftale mellem en udbyder og en virksomhed om mulig udførelse af bygge- og anlægsarbejder af samme karakter i løbet af en given periode. Ved rammeaftalen fastsættes de betingelser, som skal gælde for konkrete kontrakter, som indgås i løbet af perioden, f.eks. med hensyn til kvalitet, pris og mængde/omfang.

Stk. 3. En rammeaftale kan alene indgås efter indhentning af tilbud herpå i en offentlig eller begrænset licitation.

Stk. 4. Kontrakter baseret på en rammeaftale kan alene indgås mellem den udbyder og den virksomhed, som er parter i aftalen, og skal følge de vilkår, der er fastsat i aftalen. Om nødvendigt kan udbyder anmode virksomheden om at supplere sit tilbud til brug for kontraktindgåelsen. Dette må dog ikke medføre væsentlige ændringer i aftalevilkårene.

Stk. 5. En rammeaftale må højst gælde for en periode på 4 år.

§ 4. Udbyderen må ikke byde på eget arbejde, jf. dog stk. 2. Som udbyder anses også virksomheder med indbyrdes forbindelse som nævnt i § 6.

Stk. 2. Stk. 1 er dog ikke til hinder for, at en statslig, amtskommunal eller kommunal udbyder kan afgive kontrolbud på bygge- og anlægsopgaver, der udbydes af henholdsvis staten, amtet eller kommunen.

Stk. 3. Såfremt udbyderen har til hensigt at afgive kontrolbud, skal dette meddeles de bydende. Kontrolbud skal afgives senest samtidig med fristen for modtagelse af tilbud.

§ 5. Udbyder må ikke indhente tilbud på udførelse eller projektering og udførelse (totalentreprise) fra virksomheder, som på samme arbejde varetager eller har varetaget funktioner som rådgiver, forretningsfører eller byggeadministrator for udbyder, hvis dette må antages at give den pågældende virksomhed en konkurrencefordel.

§ 6. Ved anvendelsen af tilbudsloven og nærværende bekendtgørelse anses to virksomheder som én virksomhed:

- 1) hvis den ene virksomhed ejer mere end 20 pct. af den anden virksomhed, eller
- 2) hvis virksomhederne har fælles forbindelse i form af bestemmende indflydelse fra eller til en fond, et holding-selskab eller et andet selskab.

Stk. 2. Udbyderen kan forpligte de bydende og sine aftaleparter til at gøre opmærksom på forhold, der kan falde ind under bestemmelserne i stk. 1 og § 5.

Begrænset licitation med prækvalifikation

§ 7. Ved begrænset licitation kan udbyderen gennemføre en prækvalifikationsrunde ved at indkalde mulige tilbudsgivere ved offentliggørelse af en udbudsannonce i pressen eller i elektroniske medier. I udbudsannoncen skal angives en frist på mindst 15 arbejdsdage til at anmelde interesse i at deltage i licitationen.

Stk. 2. Udbyderen skal i udbudsannoncen tillige angive:

- 1) om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste bud eller efter kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud, jf. § 10, stk. 1 og
- 2) hvor mange bydende, der vil blive opfordret til at afgive tilbud.

Senere ændringer til forskriften

Loggivning forskriften vedrører

LOV nr 450 af 07/06/2001

Yderligere dokumenter:

- Alle cirkulærer, vejledninger m.v. til denne bekendtgørelse
- Afgørelser truffet i henhold til denne retsforskrift
- Beretninger fra ombudsmanden, der anvender denne retsforskrift

Stk. 3. Udbyder udvælger de bydende på grundlag af oplysninger om disses økonomiske og tekniske formåen. Til brug herfor kan udbyderen kræve dokumentation for, at de bydende økonomisk og teknisk er i stand til at udføre opgaven. Udbyderen skal i udbudsannoncen nærmere anføre, hvilken dokumentation der i givet fald skal fremlægges.

Stk. 4. Ved udvælgelsen af de bydende må kun én virksomhed indbydes fra en kreds af virksomheder med indbyrdes forbindelse som nævnt i § 6.

Stk. 5. Udbyder underretter hurtigst muligt de bydende om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til bydende, der vil blive opfordret til at afgive tilbud. Udbyder giver endvidere efter anmodning den enkelte bydende en begrundelse for, hvorfor den bydende er fravalgt.

Begrænset licitation uden prækvalifikation

§ 8. Ved indbydelse til en begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation gælder at:

- 1) fra en kreds af virksomheder med indbyrdes forbindelse som nævnt i § 6 må kun én virksomhed indbydes,
- 2) mindst 1 af de indbudte skal være fra områder uden for det lokale område, og
- 3) udbydere med vedvarende bygge- og anlægsvirksomhed ikke må indbyde den samme kreds af virksomheder ved hvert udbud.

Stk. 2. Når kun bestemte virksomheder har praktisk mulighed for at udføre arbejdet, kan bestemmelserne i stk. 1 fraviges.

Stk. 3. Det skal af indbydelsen fremgå, om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste pris eller efter kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud, jf. § 10, stk. 1.

Udelukkelsesgrunde

§ 9. Udbyderen kan udelukke bydende i følgende tilfælde:

- 1) hvis den bydende ikke er myndig, er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller samværgemål efter værgemålslovens § 7,
- 2) hvis den bydende er i betalingsstandsning eller under konkursbehandling,
- 3) hvis den bydende er dømt for strafbart forhold, der begrundet en nærliggende fare for, at vedkommende ikke kan udføre opgaven på forsvarlig måde, eller
- 4) hvis den bydende har gjort sig skyldig i grov eller gentagen forsømmelse i udøvelsen af sin virksomhed og de udviste forhold medfører risiko for, at vedkommende ikke fremtidig vil udøve sådan virksomhed på forsvarlig måde.

Tildelingskriterier

§ 10. Når tilbud er indhentet ved offentlig eller begrænset licitation, tildeles bygge- og anlægsopgaven, medmindre licitationen annulleres, efter følgende kriterier:

- 1) den laveste pris, eller
- 2) det økonomisk mest fordelagtige bud under hensyntagen til forskellige kriterier, som varierer efter den pågældende kontrakt, f.eks. kvalitet, pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi, påvirkning af miljøet, arkitektur og funktion.

Stk. 2. Ved tildeling af opgaven efter kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud skal udbyderen senest i udbudsbetingelserne angive de underkriterier, der vil blive anvendt. Disse kriterier skal angives i prioriteret rækkefølge, medmindre dette ikke er muligt.

Forhandling med de bydende ved licitation

§ 11. Når udbyder ved tildeling af opgaven anvender kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud, kan udbyder forhandle om de modtagne bud, medmindre udbyder i udbudsbetingelserne har givet afkald herpå. Udbyder skal ved eventuelle forhandlinger overholde principperne i stk. 2-7.

Stk. 2. Udbyder skal senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de berørte tilbudsgivere, jf. stk. 3, skriftligt tilkendegive, hvilken procedure der vil blive fulgt, herunder om forhandlingerne vil forløbe i flere faser.

Stk. 3. Udbyder skal i den indledende fase af forhandlingerne tilbyde at forhandle med alle tilbudsgivere, der har overholdt udbudsbetingelsernes mindstekrav.

Stk. 4. Under forhandlingerne skal udbyder sikre, at alle tilbudsgivere behandles ens. Navnlig må udbyder ikke udøve forskelsbehandling ved at give oplysninger, som kan stille nogle tilbudsgivere bedre end andre.

Stk. 5. Udbyder skal føre forhandlingen om det enkelte bud inden for buddets egne rammer. Udbyder må under forhandlingerne alene give oplysninger til en tilbudsgiver om andre tilbudsgivers løsninger eller priser, i det omfang sådanne oplysninger allerede er gjort offentligt tilgængelige i henhold til § 7 i lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Stk. 6. Dialogen mellem udbyder og tilbudsgiver kan have karakter af såvel teknisk afklaring vedrørende de afgivne tilbud som forhandling af elementer i tilbuddet, herunder priser.

Stk. 7. Forhandlingerne må ikke føre til, at opgavens karakter ændres væsentligt, eller til at de valgte tildelingskriterier, deres prioritering eller vægtning, jf. § 10, stk. 2, ændres.

Stk. 8. Ved tildeling af opgaven efter kriteriet den laveste pris kan udbyder kun forhandle med lavestbydende.

Underhåndsbud

§ 12. Udbyder skal ved indhentning af underhåndsbud give meddelelse om, hvorvidt tildeling af ordren vil ske på grundlag af kriteriet laveste pris eller kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud.

Stk. 2. Udbyder skal ved indhentning af underhåndsbud overholde bestemmelserne i § 8, stk. 1, nr. 1 og 3.

§ 13. Ved følgende arbejder skal indhentning af underhåndsbud ske i overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 2-4:

- 1) bygge- og anlægsarbejder, der udbydes af statslige, amtskommunale, kommunale og kirkelige myndigheder,
- 2) arbejder, der får tilsagn om offentlig støtte efter lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.,
- 3) arbejder, der får tilsagn om offentlig støtte efter lov om byfornyelse eller lov om byfornyelse og boligforbedring, og
- 4) andre bygge- og anlægsarbejder, hvortil der ydes statsstøtte eller statslig udgiftsrefusion, eller hvor arbejdet i øvrigt helt eller delvist finansieres over de årlige bevillingslove, i det omfang vedkommende styrelse sætter bestemmelsen i kraft.

Stk. 2. Udbyder kan på samme arbejde indhente 4 underhåndsbud eller derunder.

Stk. 3. Underhåndsbud kan indhentes på bygge- og anlægsarbejder med en anslået samlet værdi ekskl. moms på 2 mio. kr. eller derunder.

Stk. 4. For arbejder med en anslået samlet værdi ekskl. moms på mere end 2 mio.kr. kan underhåndsbud kun indhentes i følgende tilfælde:

- 1) på delarbejder, hvis anslåede værdi ekskl. moms er 500.000 kr. eller derunder, forudsat den samlede værdi af disse delarbejder ikke overstiger 20 pct. af de samlede arbejders værdi,
- 2) på bygge- og anlægsarbejder, der udføres med henblik på forsøg, forskning eller udvikling, jf. dog § 15, stk. 2 og 3,
- 3) på bygge- og anlægsarbejder, hvis omfang, kvalitet eller tidsforløb kun med stor vanskelighed kan fastlægges i et udbudsgrundlag, såsom visse restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder,
- 4) hvor der ikke ved licitation er indkommet et egnet bud, forudsat de oprindelige udbudsbetingelser ikke ændres væsentligt,
- 5) på bygge- og anlægsarbejder, der udføres som supplerende arbejder til et arbejde, der har været udbudt i licitation, når suppleringsarbejderne ikke var omfattet af det oprindelige udbud, men på grund af uforudsete forhold er blevet nødvendige for fuldførelse af arbejdet. Det er en forudsætning, at ordren tildeles den virksomhed, der udfører det oprindelige arbejde, medmindre udbyderen påviser særlige forhold, der begrundes, at udbyderen lader andre udføre arbejdet,
- 6) på bygge- og anlægsarbejder, der udføres som en gentagelse af et arbejde, der har været udbudt i licitation, såfremt gentagelsesarbejdet falder inden for en tidsmæssig afgrænset periode på 3 år, og det fremgik af det oprindelige udbudsmateriale, at gentagelsesarbejdet kan udføres uden afholdelse af ny licitation, forudsat at ordren tildeles den virksomhed, der udførte det oprindelige arbejde,
- 7) hvor kun en bestemt virksomhed kan udføre arbejdet,
- 8) i større byggesager, der udføres med offentlig støtte efter §§ 100, 115, 140, 146 a og 160 b, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., hvor entreprenøren påtager sig ganske særlige opgaver i forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af byggeriet, jf. dog § 15, stk. 2,
- 9) hvor bygge- og anlægsarbejder fortsættes på en tilgrænsende byggeplads, uden at den oprindelige byggeplads har været forladt af den oprindelige entreprenør. Det er en forudsætning, at det oprindelige arbejde har været udbudt i licitation, og at videreførelse ved fortsættelsesarbejder kan ske i den ønskede kvalitet og indebærer besparelser i forhold til nyetablering af byggepladsen, og
- 10) ved udførelsen af nødvendige arbejder, der af sikkerhedsmæssige grunde ikke kan udsættes.

Underretning

§ 14. Udbyder underretter hurtigst muligt tilbudsgiverne om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildelingen. Når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige bud, underretter udbyderen endvidere efter anmodning tilbudsgivere om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Supplerende regler for byggearbejder efter lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.

§ 15. Ved byggearbejder, der udføres med offentlig støtte efter §§ 100, 115, 140, 146 a og 160 b, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., skal anvendelsen af underhåndsbud godkendes af kommunalbestyrelsen eller amtsrådet. De arbejder, der ikke er omfattet af underhåndsbudet, skal udbydes i licitation.

Stk. 2. Ved byggearbejder, som nævnt i stk. 1, skal dog 60 pct. af arbejderne udbydes i licitation:

- 1) når arbejderne udføres med henblik på forsøg, forskning eller udvikling, jf. § 13, stk. 4, nr. 2, eller
- 2) når entreprenøren påtager sig ganske særlige opgaver i forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af byggeriet, jf. § 13, stk. 4, nr. 8.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2, nr. 1, kan fraviges, hvis udbyderen har opnået Erhvervs- og Boligstyrelsens godkendelse af byggearbejderne som et forsøgs-, forsknings- eller udviklingsprojekt.

§ 16. Ved opførelse af støttede private andelsboliger kan kommunalbestyrelsen godkende, at indtil 60 pct. af byggearbejderne udføres af bygherrens egne ansatte. Sådanne arbejder skal ikke udbydes i konkurrence. Arbejder, som ikke udføres af bygherrens egne ansatte, skal udbydes.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med godkendelse af den endelige anskaffelsessum påse, at der foreligger dokumentation for bygherrens forbrug af timer til udførelse af de pågældende arbejder. Dokumentationen kan fremlægges i form af regnskabsbilag svarende til dem, som ville være blevet udfærdiget, hvis arbejdet ikke var udført af bygherrens egne ansatte.

Supplerende regler ved byfornyelsesarbejder

§ 17. Ved arbejder, der udføres med offentlig støtte efter lov om byfornyelse, kan kommunalbestyrelsen godkende, at arbejdet udføres af bygherren selv eller af bygherrens egne ansatte (arbejde i eget regi).

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, at såvel prisen som kvaliteten af det arbejde, som bygherren udfører i eget regi er rimelig, samt at der foreligger den fornødne dokumentation for bygherrens forbrug af timer til udførelse af arbejdet.

Stk. 3. En kommune kan ikke udføre arbejde i eget regi. Kommunen kan dog udføre kommunale anlægsarbejder, som får offentlig støtte efter § 7 i lov om byfornyelse, i eget regi. De arbejder, som ikke udføres i kommunens eget regi, skal udbydes i konkurrence.

Stk. 4. Ved arbejder, der udføres med offentlig støtte efter lov om byfornyelse, skal anvendelsen af underhåndsbud og arbejde i regning godkendes af kommunalbestyrelsen. De arbejder, der ikke er omfattet af underhåndsbudet eller ikke udføres i regning, skal udbydes i licitation.

Klageadgang

§ 18. Spørgsmål om overtrædelse af bestemmelser i denne bekendtgørelse kan indbringes for Klagenævnet for Udbud, jf. lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren § 13.

Ikrafttræden

§ 19. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2002 og har virkning for opgaver, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 758 af 24. august 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren ophæves.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 9. juli 2002

Bendt Bendtsen

/Merete Rasmussen

Den fulde tekst

BEK nr 758 af 24/08/2001
Historisk
Offentliggørelsesdato: 30-08-2001
Økonomi- og Erhvervsministeriet

[Vis mere...](#)

Bekendtgørelse om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 595 af 09/07/2002

Lovgivning forskriften vedrører

LOV nr 450 af 07/06/2001 § 3

Yderligere dokumenter:

- Alle cirkulærer, vejledninger m.v. til denne bekendtgørelse
- Afgørelser truffet i henhold til denne retsforskrift
- Beretninger fra ombudsmanden, der anvender denne retsforskrift

I medfør af § 3 i lov nr. 450 af 7. juni 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren fastsættes:

Bekendtgørelsens dækningsområde

§ 1. Bekendtgørelsen gælder for indhentning af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse (totalentreprise) af offentlige bygge- og anlægsopgaver, som er omfattet af lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren § 1, stk. 1 og 2, og for tildeling af ordren.

Stk. 2. Bekendtgørelsens §§ 17-24 gælder tilbudsgiveres (entreprenørers) indhentning af tilbud hos underentreprenører til brug for afgivelse af tilbud på en offentlig bygge- og anlægsopgave og tildeling af ordren.

Stk. 3. Bekendtgørelsen gælder dog ikke for opgaver, der udbydes af en offentlig virksomhed, der drives på et forretningsmæssigt grundlag, og hvor lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed m.v. ikke finder anvendelse.

Indhentning af tilbud

§ 2. Ved offentlige bygge- og anlægsarbejder indhentes tilbud ved offentlig eller begrænset licitation eller ved underhåndsbud. Udbyder kan frit vælge mellem disse former for indhentning af tilbud, jf. dog §§ 3 og 13.

Stk. 2. Udbyder skal udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.

Stk. 3. Arbejde i regning kan anvendes, når særlige grunde foreligger.

§ 3. Udbyder kan indhente tilbud til brug for indgåelse af en rammeaftale.

Stk. 2. Ved rammeaftale forstås i denne bekendtgørelse en aftale mellem en udbyder og en virksomhed om mulig udførelse af bygge- og anlægsarbejder af samme karakter i løbet af en given periode. Ved rammeaftalen fastsættes de betingelser, som skal gælde for konkrete kontrakter, som indgås i løbet af perioden, f.eks. med hensyn til kvalitet, pris og mængde/omfang.

Stk. 3. En rammeaftale kan alene indgås efter indhentning af tilbud herpå i en offentlig eller begrænset licitation.

Stk. 4. En rammeaftale må ikke benyttes til at hindre konkurrencen.

Stk. 5. Kontrakter baseret på en rammeaftale kan alene indgås mellem den udbyder og den virksomhed, som er parter i aftalen, og skal følge de vilkår, der er fastsat i aftalen. Om nødvendigt kan udbyder anmode virksomheden om at supplere sit tilbud til brug for kontraktindgåelsen. Dette må dog ikke medføre væsentlige ændringer i aftalevilkårene.

Stk. 6. En rammeaftale må højst gælde for en periode på 4 år.

§ 4. Udbyderen må ikke byde på eget arbejde, jf. dog stk. 2. Som udbyder anses også virksomheder med indbyrdes forbindelse som nævnt i § 5, stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 er dog ikke til hinder for, at en statslig, amtskommunal eller kommunal udbyder kan afgive kontrolbud på bygge- og anlægsopgaver, der udbydes af henholdsvis staten, amtet eller kommunen.

§ 5. Udbyder må ikke indhente tilbud på udførelse eller projektering og udførelse (totalentreprise) fra virksomheder, som på samme arbejde varetager eller har varetaget funktioner som rådgiver, forretningsfører eller byggeadministrator for udbyder.

Stk. 2. To virksomheder anses som én virksomhed

1) hvis den ene virksomhed ejer mere end 20 pct. af den anden virksomhed, eller

2) hvis virksomhederne har fælles forbindelse i form af bestemmende indflydelse fra eller til en fond, et holding-selskab eller et andet selskab.

Stk. 3. Udbyderen kan forpligte de bydende og sine aftaleparter til at gøre opmærksom på forhold, der kan falde ind under bestemmelserne i stk. 1 og 2.

Generelt om begrænset licitation

§ 6. Ved begrænset licitation skal normalt indbydes mellem 5 og 7 bydende. Udbyder kan dog indbyde ned til 3 bydende, såfremt udbyder vurderer, at der herved skabes tilstrækkelig konkurrence, jf. § 2, stk. 2.

Begrænset licitation med prækvalifikation

§ 7. Ved begrænset licitation kan udbyderen gennemføre en prækvalifikationsrunde ved at indkalde mulige tilbudsgivere ved offentliggørelse af en udbudsannonce i pressen eller i elektroniske medier. I udbudsannoncen skal angives en frist på mindst 15 arbejdsdage til at anmelde interesse i at deltage i licitationen.

Stk. 2. Udbyderen skal i udbudsannoncen tillige angive,

- 1) om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste bud eller efter kriteriet det økonomisk mest fordelagtige bud, jf. § 10, stk. 1 og
- 2) hvor mange bydende, der vil blive opfordret til at afgive tilbud, jf. § 6.

Stk. 3. Udbyder udvælger de bydende på grundlag af oplysninger om disses økonomiske og tekniske formåen. Til brug herfor kan udbyderen kræve dokumentation for, at disse økonomisk og teknisk er i stand til at udføre opgaven, jf. stk. 4 og 5. Udbyderen skal i udbudsannoncen nærmere anføre, hvilken dokumentation, der i givet fald skal fremlægges. Udbyderen kan til enhver tid udelukke bydende i de tilfælde, der er nævnt i § 9.

Stk. 4. Virksomhedens økonomiske formåen kan godtgøres ved fremlæggelse af årsregnskaber for de sidste 3 år, ved fremlæggelse af et perioderegnskab for virksomheden for tiden fra det seneste årsregnskab, ved fremlæggelse af bankoplysning for virksomheden eller på anden måde, som udbyderen finder egnet.

Stk. 5. Virksomhedens tekniske formåen kan godtgøres ved

- 1) fremlæggelse af en liste over de betydeligste arbejder, virksomheden har udført de seneste 5 år, eventuelt med kopi af afleveringsrapporter,
- 2) redegørelse for virksomhedens erfaringer med lignende opgaver, som den, der udbydes,
- 3) oplysning om, hvordan virksomheden normalt sikrer, at der sker kvalitetssikring af de arbejder, virksomheden udfører, herunder om virksomheden er certificeret,
- 4) oplysning om, hvordan virksomheden i forbindelse med de senest udførte arbejder har sikret, at arbejdet kunne udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt,
- 5) oplysning om virksomhedens håndtering af miljøforhold,
- 6) redegørelse for virksomhedens antal beskæftigede og hvor mange heraf, der vil deltage i udførelsen af opgaven, samt oplysning om disses uddannelse og ansættelsesforhold, eller på anden måde, som udbyderen finder egnet.

Stk. 6. Ved udvælgelsen af de bydende må kun én virksomhed indbydes fra en kreds af virksomheder med indbyrdes forbindelse som nævnt i §5, stk. 2.

Begrænset licitation uden prækvalifikation

§ 8. Ved indbydelse til en begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation, jf. § 6, gælder at:

- 1) fra en kreds af virksomheder med indbyrdes forbindelse som nævnt i § 5, stk. 2 må kun én virksomhed indbydes,
- 2) mindst 2 af de indbudte skal være fra områder uden for det lokale område, dog mindst 1, hvis der kun indbydes 3 bydende, jf. § 6, og
- 3) udbydere med vedvarende bygge- og anlægsvirksomhed ikke må indbyde den samme kreds af virksomheder ved hvert udbud.

Stk. 2. Når kun bestemte virksomheder har praktisk mulighed for at udføre arbejdet, kan bestemmelserne i stk. 1, fraviges.

Stk. 3. Det skal af indbydelsen fremgå, om opgaven vil blive tildelt efter kriteriet laveste bud eller efter kriteriet økonomisk mest

fordelagtige bud, jf. § 10, stk. 1.

Udelukkelsesgrunde

§ 9. Udbyderen kan udelukke bydende i følgende tilfælde:

- 1) hvis den bydende ikke er myndig, er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller samværgemål efter værgemålslovens § 7,
- 2) hvis den bydende er i betalingsstandsning eller under konkursbehandling,
- 3) hvis den bydende er dømt for strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for, at vedkommende ikke kan udføre opgaven på forsvarlig måde, eller
- 4) hvis den bydende har gjort sig skyldig i grov eller gentagen forsømmelse i udøvelsen af sin virksomhed og de udviste forhold medfører risiko for, at vedkommende ikke fremtidig vil udøve sådan virksomhed på forsvarlig måde.

Tildelingskriterier

§ 10. Når tilbud er indhentet ved offentlig eller begrænset licitation, tildeles bygge- og anlægsopgaven, medmindre licitationen annulleres, efter følgende kriterier

- 1) det laveste bud, eller
- 2) det økonomisk mest fordelagtige bud under hensyntagen til forskellige kriterier, som varierer efter den pågældende kontrakt, f.eks. kvalitet, pris, byggetid, driftsomkostninger, rentabilitet, teknisk værdi, påvirkning af miljøet, arkitektur og funktion.

Stk. 2. Ved tildeling af opgaven efter kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud skal udbyderen senest i licitationsbetingelserne angive de underkriterier, der vil blive anvendt. Disse kriterier skal angives i prioriteret rækkefølge, med mindre dette ikke er muligt. Det skal i alle tilfælde særligt angives, med hvilken vægt prisen vil indgå i tilbudsvurderingen.

Forhandling med de bydende ved licitation

§ 11. Når udbyder ved tildeling af opgaven efter kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud ikke i licitationsbetingelserne har givet afkald på forhandling om de modtagne tilbud, skal udbyder ved eventuelle forhandlinger overholde principperne i stk. 2-7.

Stk. 2. Udbyder skal senest ved forhandlingernes påbegyndelse over for de berørte tilbudsgivere, jf. stk. 3, skriftligt tilkendegive, hvilken procedure, der vil blive fulgt, herunder om forhandlingerne vil forløbe i flere faser.

Stk. 3. Udbyder skal i den indledende fase af forhandlingerne tilbyde at forhandle med alle tilbudsgivere, der har overholdt licitationsbetingelsernes mindstekrav.

Stk. 4. Under forhandlingerne skal udbyder sikre, at alle tilbudsgivere behandles ens. Navnlig må udbyder ikke udøve forskelsbehandling ved at give oplysninger, som kan stille nogle tilbudsgivere bedre end andre.

Stk. 5. Udbyder skal føre forhandlingen om det enkelte bud inden for buddets egne rammer. Udbyder må ikke under forhandlingerne give oplysninger til en tilbudsgiver om andre tilbudsgivers løsninger eller priser, med mindre sådanne oplysninger allerede er offentligt tilgængelige.

Stk. 6. Dialogen mellem udbyder og tilbudsgiver kan have karakter af såvel teknisk afklaring vedrørende de afgivne tilbud som forhandling af elementer i tilbuddet, herunder priser.

Stk. 7. Forhandlingerne må ikke føre til, at opgavens karakter ændres væsentligt, eller til, at de valgte tildelingskriterier, deres prioritering eller vægtning, jf. § 10, stk. 2, ændres.

Stk. 8. Ved tildeling af opgaven efter kriteriet det laveste bud kan udbyder kun forhandle med lavestbydende.

Underhåndsbud

§ 12. Udbyder kan ved indhentning af underhåndsbud anvende de tildelingskriterier, som er angivet i § 10, stk. 1.

Stk. 2. Hvis der ved tildelingen af opgaven alene vil blive lagt vægt på prisen, skal udbyder meddele dette ved opfordringen til at byde.

Stk. 3. Udbyder skal ved indhentning af underhåndsbud overholde bestemmelserne i § 8, stk. 1, nr. 1 og 3.

§ 13. Ved følgende arbejder kan udbyder alene indhente underhåndsbud i de i stk. 2 og 3 nævnte tilfælde:

- 1) bygge- og anlægsopgaver, der udbydes af statslige, amtskommunale, kommunale og kirkelige myndigheder,
- 2) arbejder, der får tilsagn om offentlig støtte efter lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.,
- 3) arbejder, der får tilsagn om offentlig støtte efter lov om byfornyelse eller lov om byfornyelse og boligforbedring,
- 4) andre bygge- og anlægsarbejder, når vedkommende styrelse sætter bekendtgørelsen i kraft for arbejder, hvortil der ydes statsstøtte eller statslig udgiftsrefusion, eller hvor arbejdet i øvrigt helt eller delvist finansieres over de årlige bevillingslove.

Stk. 2. Underhåndsbud kan indhentes på bygge- og anlægsarbejder med en anslået samlet værdi ekskl. moms på 1 mio. kr. eller derunder.

Stk. 3. Underhåndsbud kan herudover indhentes

- 1) på delarbejder, hvis anslåede værdi ekskl. moms er 500.000 kr. eller derunder, forudsat den samlede værdi af disse delarbejder ikke overstiger 20 pct. af de samlede arbejders værdi,
- 2) på bygge- og anlægsarbejder, der udføres med henblik på forsøg, forskning eller udvikling, f.eks. som led i indgåelsen af en udviklingskontrakt med en statslig styrelse, jf. dog § 14, stk. 2,
- 3) på bygge- og anlægsarbejder, hvis omfang, kvalitet eller tidsforløb kun med stor vanskelighed kan fastlægges i et udbudsgrundlag, såsom visse restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder,
- 4) hvor der ikke ved licitation er indkommet et acceptabelt bud, forudsat de oprindelige udbudsbetingelser ikke ændres væsentligt,
- 5) på bygge- og anlægsarbejder, der udføres som supplerende arbejder til et arbejde, der har været udbudt i licitation, når suppleringsarbejderne ikke var omfattet af det oprindelige udbud, men på grund af uforudsete forhold er blevet nødvendige for fuldførelse af arbejdet, forudsat, at ordren tildeles den virksomhed, der udfører det oprindelige arbejde,
- 6) på bygge- og anlægsarbejder, der udføres som en gentagelse af et arbejde, der har været udbudt i licitation, såfremt gentagelsesarbejdet falder inden for en tidsmæssig afgrænset periode på 3 år, og det fremgik af det oprindelige udbudsmateriale, at gentagelsesarbejdet kan udføres uden afholdelse af ny licitation, forudsat, at ordren tildeles den virksomhed, der udførte det oprindelige arbejde,
- 7) hvor kun en bestemt virksomhed kan udføre arbejdet,
- 8) i større byggesager, der udføres med offentlig støtte efter §§ 100, 115, 140 og 160 b, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., hvor entreprenøren påtager sig ganske særlige opgaver i forbindelse med planlægningen og gennemførelsen af byggeriet,
- 9) hvor bygge- og anlægsarbejder fortsættes på en tilgrænsende byggeplads, uden at den oprindelige byggeplads har været forladt af den oprindelige entreprenør. Det er en forudsætning, at det oprindelige arbejde har været udbudt i licitation, og at videreførelse ved fortsættelsesarbejder kan ske i den ønskede kvalitet og indebærer besparelser i forhold til nyetablering af byggepladsen,
- 10) ved udførelsen af nødvendige arbejder, der af sikkerhedsmæssige grunde ikke kan udsættes.

Supplerende regler for byggearbejder efter lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.

§ 14. Ved byggearbejder, der udføres med offentlig støtte efter §§ 100, 115, 140 og 160 b, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., skal anvendelsen af underhåndsbud godkendes af kommunalbestyrelsen eller amtsrådet. De arbejder, der ikke er omfattet af underhåndsbudet, skal udbydes i licitation.

Stk. 2. Ved byggearbejder, som nævnt i stk. 1, skal dog 60 pct. af arbejderne udbydes i licitation, når arbejderne udføres med henblik på forsøg, forskning eller udvikling. Bestemmelsen kan fraviges, hvis udbyderen har indhentet en erklæring fra By- og Boligministeriet om, at betingelserne for ydelse af tilskud er opfyldt.

§ 15. Ved opførelse af støttede private andelsboliger kan kommunalbestyrelsen godkende, at indtil 60 pct. af byggearbejderne udføres af bygherrens egne ansatte. Sådanne arbejder skal ikke udbydes i konkurrence. Arbejder, som ikke udføres af bygherrens egne ansatte, skal udbydes.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med godkendelse af den endelige anskaffelsessum påse, at der foreligger dokumentation for bygherrens forbrug af timer til udførelse af de pågældende arbejder. Dokumentationen kan fremlægges i form af regnskabsbilag svarende til dem, som ville være blevet udfærdiget, hvis arbejdet ikke var udført af bygherrens egne ansatte.

Supplerende regler ved byfornyelsesarbejder

§ 16. Ved arbejder, der udføres med offentlig støtte efter lov om byfornyelse, kan kommunalbestyrelsen godkende, at arbejdet udføres af bygherren selv eller af bygherrens egne ansatte (arbejde i eget regi).

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, at såvel prisen som kvaliteten af det arbejde, som bygherren udfører i eget regi, er rimelig, samt at der foreligger den fornødne dokumentation for bygherrens forbrug af timer til udførelse af arbejdet.

Stk. 3. En kommune kan ikke udføre arbejde i eget regi. Kommunen kan dog udføre kommunale anlægsarbejder, som får offentlig støtte efter § 7 i lov om byfornyelse, i eget regi. De arbejder, som ikke udføres i kommunens eget regi, skal udbydes i konkurrence.

Stk. 4. Ved arbejder, der udføres med offentlig støtte efter lov om byfornyelse, skal anvendelsen af underhåndsbud og arbejde i regning godkendes af kommunalbestyrelsen. De arbejder, der ikke er omfattet af underhåndsbudet eller ikke udføres i regning, skal udbydes i licitation.

Regler for tilbudsgiveres (entreprenørs) indhentning af tilbud hos underentreprenører ved offentlige bygge- og anlægsopgaver

§ 17. Når en entreprenør er indbudt til at afgive underhåndsbud på et offentligt bygge- og anlægsarbejde, kan entreprenøren også selv indhente tilbud ved underhåndsbud hos mulige underentreprenører.

Stk. 2. Entreprenøren kan herudover indhente tilbud ved underhåndsbud hos mulige underentreprenører, når den enkelte underentreprise har en anslået værdi eksklusive moms på 500.000 kr. eller derunder.

Stk. 3. I øvrige tilfælde skal entreprenøren indhente tilbud ved offentlig eller begrænset licitation.

Stk. 4. Entreprenøren skal ved tilbudsindhentning til brug for offentlige bygge- og anlægsopgaver udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.

Stk. 5. Arbejde i regning kan anvendes, når særlige grunde foreligger.

§ 18. Entreprenøren kan ved indhentning af underhåndsbud anvende de tildelingskriterier, som er angivet i § 10, stk. 1.

Stk. 2. Hvis der ved tildelingen af opgaven alene vil blive lagt vægt på prisen, skal entreprenøren meddele dette ved opfordringen til at byde.

§ 19. Entreprenøren kan benytte proceduren for gennemførelse af prækvalifikation som fastsat i § 7.

§ 20. Entreprenøren skal ved afholdelse af offentlig eller begrænset licitation anvende tildelingskriterierne som angivet i § 10.

§ 21. Når en entreprenør til brug for tildeling af opgaven som underentreprenør afholder licitation med tildelingskriteriet økonomisk mest fordelagtige bud og i forbindelse hermed vælger at gennemføre forhandlinger med de bydende, skal entreprenøren overholde principperne i § 11, stk. 2 7.

§ 22. Entreprenøren kan anvende proceduren for indgåelse af rammeaftaler som fastsat i § 3.

Stk. 2. En rammeaftale, der indgås mellem en entreprenør og en underentreprenør, må dog højst gælde for en periode på 2 år.

§ 23. Entreprenøren må ikke til brug for afgivelse af tilbud på udførelse eller projektering og udførelse (totalentreprise) indhente tilbud fra virksomheder, som på samme arbejde varetager eller har varetaget funktioner som rådgiver, forretningsfører eller byggeadministrator for udbyder (bygherren).

Stk. 2. For dette forhold gælder endvidere, at to virksomheder anses som én virksomhed

1) hvis den ene virksomhed ejer mere end 20 pct. af den anden virksomhed, eller

2) hvis virksomhederne har fælles forbindelse i form af bestemmende indflydelse fra eller til en fond, et holding-selskab eller et andet selskab.

Stk. 3. Entreprenøren kan forpligte de bydende og sine aftaleparter til at gøre opmærksom på forhold, der kan falde ind under

bestemmelserne i stk. 1 og 2.

Klageadgang

§ 24. Spørgsmål om overtrædelse af bestemmelser i denne bekendtgørelse kan indbringes for Klagenævnet for Udbud, jf. lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren § 13.

Ikrafttræden

§ 25. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2001 og har virkning for opgaver, der udbydes efter dette tidspunkt.

Stk. 2. Cirkulære nr. 50 af 14. april 1989 om udbud af bygge- og anlægsarbejder ophæves.

Stk. 3. Bekendtgørelse nr. 311 af 19. maj 1999 om udbud m.v. af bygge- og anlægsarbejder efter lov om byfornyelse ophæves.

By- og Boligministeriet, den 24. august 2001

P.M.V.

E.B.

Jan Spohr

/Marianne Kolbjørn Larsen

Dokumentet er Historisk**CIR nr 50 af 14/04/1989 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 25-04-1989

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 758 af 24/08/2001

Den fulde tekst

Cirkulære om udbud af bygge- og anlægsarbejder

Område

§ 1. Dette cirkulæres §§ 2-9 og §§ 16-17 gælder for statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder.

Stk. 2. For byggeri med tilsagn om offentlig støtte efter lov om boligbyggeri, efter lov om sanering, efter lov om byfornyelse og boligforbedring og efter lov om boliger for ældre og personer med handicap udsendes cirkulæret i medfør af § 8, jf. § 2, i lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed m.v. og lov nr. 378 af 10. juni 1987 om boliger for ældre og personer med handicap med senere ændringer. For dette byggeri gælder tillige cirkulærets §§ 10-15. Vedkommende styrelse kan sætte disse bestemmelser i kraft for andre statsstøttede bygge- og anlægsarbejder.

Stk. 3. Cirkulæret gælder også for bygherreleverancer. I leveranceforhold er entreprenøren at forstå som sælgeren og arbejdet at forstå som leverancen.

Udbud

§ 2. Arbejdet skal udbydes offentligt eller begrænset. Der kan frit vælges mellem de to udbudsformer. Underhåndsbud kan alene indhentes som nævnt i § 4.

Stk. 2. Arbejde i regning er ikke omfattet af stk. 1. Arbejde i regning kan anvendes, når særlige grunde foreligger, jf. § 2, stk. 1, i Byggestyrelsens cirkulære af 11. november 1981 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder.

§ 3. Offentligt udbud omfatter offentlig licitation og offentligt udbud i totalentreprise. Begrænset udbud omfatter bunden licitation og begrænset udbud i totalentreprise.

§ 4. Underhåndsbud kan indhentes

- 1) på arbejder, hvis omfang, kvalitet eller tidsforløb kun med stor vanskelighed kan fastlægges i et udbudsgrundlag, såsom visse restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder,
- 2) på arbejder med en anslået samlet byggeudgift på 400.000 kr. eller derunder,
- 3) når kun een virksomhed har praktisk mulighed for at udføre arbejdet, eller
- 4) når andre særlige grunde taler for at vælge en bestemt virksomhed, herunder indgåelse af udviklingskontrakter med en statslig styrelse.

§ 5. Ved offentligt udbud må arbejdet ikke forbeholdes bydende fra et bestemt lokalt område eller bydende fra bestemte grupper af erhvervsdrivende, såsom medlemmer af bestemte erhvervsorganisationer.

§ 6. Ved begrænset udbud gælder:

- 1) Der skal indbydes mindst 3 og normalt højst 5 bydende,
- 2) der skal indkomme mindst 2 tilbud,
- 3) fra en kreds af virksomheder med indbyrdes forbindelse som nævnt i § 12, stk. 2, må kun een virksomhed indbydes,
- 4) mindst 2 af de indbudte skal være fra områder udenfor det lokale område, og

Dokumentet er Historisk

- 5) bygherrer med vedvarende bygge- og anlægsvirksomhed må ikke indbyde den samme kreds af virksomheder ved hvert udbud.

Stk. 2. Når kun bestemte virksomheder har praktisk mulighed for at udføre arbejdet, kan bestemmelserne i stk. 1, nr. 3, 4 og 5 fraviges.

Antagelse af tilbud

§ 7. Ved bunden licitation må ikke bestemmes, at andet end laveste tilbud kan antages.

§ 8. Ved offentlig licitation skal laveste tilbud antages, medmindre bygherren finder det overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig måde og i rette tid. Bygherrens begrundelse for at forkaste tilbuddet skal foreligge skriftligt.

§ 9. Ved udbud i totalentreprise skal det tilbud antages, der alle forhold taget i betragtning må anses for det fordelagtigste.

Særlige regler for statsstøttede arbejder

§ 10. Bygherren må ikke byde på eget arbejde. Som bygherre anses også virksomheder med indbyrdes forbindelse som nævnt i § 12, stk. 2.

§ 11. Udbudsgrundlaget må ikke udformes således, at kun eet projekt og dermed kun een bydende reelt kan komme i betragtning. Ved begrænset udbud skal alle indbudte være i stand til at deltage i konkurrencen om arbejdet.

§ 12. Den, der yder teknisk og administrativ bistand vedrørende følgende bygherreopgaver, må ikke være entreprenør eller leverandør på arbejdet eller bistå nogen af disse med

- 1) udformning af udbudsgrundlag,
- 2) udbud,
- 3) antagelse af tilbud,
- 4) udformning af entrepriseaftale, eller
- 5) bygherrens funktions-, materiale- og kvalitetskontrol med byggeriet under opførelsen og i forbindelse med afleveringen.

Stk. 2. To virksomheder anses som een virksomhed i forhold til bestemmelsen i stk. 1,

- 1) hvis den ene virksomhed ejer mere end 20 pct. af den anden virksomhed, eller
- 2) hvis virksomhederne har fælles forbindelse i form af bestemmende indflydelse fra eller til en fond, et holding-selskab eller andet selskab.

Stk. 3. Bygherren kan forpligte de bydende og sine aftaleparter til at gøre opmærksom på forhold, der kan falde ind under bestemmelserne i stk. 1 og stk. 2.

§ 13. Der må ikke udbydes med given pris.

§ 14. Der skal udbydes i konkurrence efter dette cirkulære også i tilfælde, hvor en totalentreprenør ikke selv udfører nogen del af arbejdet, men alene hæfter overfor bygherren for prisen og arbejdet.

§ 15. Ved vurderingen af, hvilket totalreprisetilbud, der er fordelagtigst, er det ikke alene af betydning, at der er et rimeligt forhold mellem tilbudt ydelse og tilbudt pris, men også at prisen i sig selv er så lav som mulig.

Gennemførelse og ikrafttræden

§ 16. Det påhviler den byggende eller støtteydende styrelse at påse, at arbejdets udbud og overdragelse sker i overensstemmelse med cirkulæret.

Stk. 2. Styrelsen kan udfærdige nærmere gennemførelsesbestemmelser, herunder om begrundelse og dokumentation i tilfælde af, at der ved offentlig licitation ønskes antaget et andet tilbud end det laveste.

Stk. 3. Styrelsen kan stille særlige betingelser for at anerkende underhåndsbud.

Dokumentet er Historisk

§ 17. Cirkulæret træder i kraft den 30. juni 1989 og har virkning for de entrepriser, der udbydes efter denne dato.

Stk. 2. Samtidig bortfalder Byggestyrelsens cirkulære af 6. januar 1983 om udbud af bygge- og anlægsarbejder og cirkulære af 10. maj 1985 om totalentreprise i byggeri med offentlig støtte.

Byggestyrelsen, den 14. april 1989

MARIUS KJELDSEN

/Flemming Lethan

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**CIR nr 7 af 06/01/1983 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 16-05-1983

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om udbud af bygge- og anlægsarbejder

(Udbudscirkulæret)

§ 1. Dette cirkulære gælder for statslige bygge- og anlægsarbejder og dertil knyttede leverancer. I leveranceforhold er entreprenøren at forstå som sælgeren og entreprisen at forstå som leverancen.

Stk. 2. I det omfang det er foreneligt med den pågældende lovgivning, gælder cirkulæret også for andre bygge- og anlægsarbejder, når der til arbejdet ydes statsstøtte eller statslig udgiftsrefusion, når arbejdet i øvrigt helt eller delvis finansieres over de årlige bevillingslove, eller når vedkommende styrelse træffer bestemmelse herom.

§ 2. Arbejdet skal udbydes offentligt eller begrænset. Der kan frit vælges mellem de to udbudsformer. Underhåndsbud kan alene indhentes som nævnt i § 4.

Stk. 2. Arbejde i regning er ikke omfattet af stk. 1. Udførelse i regning kan anvendes, når særlige grunde foreligger, jfr. § 2, stk. 1 i byggestyrelsens cirkulære af 11. november 1981 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder.

§ 3. Offentligt udbud omfatter offentlig licitation som angivet i licitationsloven og offentligt udbud i totalentreprise. Begrænset udbud omfatter bunden licitation som angivet i licitationsloven og begrænset udbud i totalentreprise.

Stk. 2. Totalentreprise foreligger, når entreprenøren står for såvel arbejdets udførelse som projekteringen eller den væsentligste del af denne.

§ 4. Underhåndsbud kan indhentes

- a) på arbejder, hvis omfang, kvalitet eller tidsforløb kun med stor vanskelighed kan fastlægges i et udbudsgrundlag, såsom visse restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder,
- b) på arbejder med en anslået samlet byggeudgift på 300.000 kr. eller derunder,
- c) når kun een virksomhed har praktisk mulighed for at udføre arbejdet eller
- d) når andre særlige grunde taler for at vælge en bestemt virksomhed.

§ 5. Ved offentligt udbud må arbejdet ikke forbeholdes bydende fra et bestemt lokalt område eller bydende fra bestemte grupper af erhvervsdrivende, såsom medlemmer fra bestemte erhvervsorganisationer.

§ 6. Ved begrænset udbud gælder:

- a) Der skal normalt indbydes mindst 3 og højst 5 bydende,
- b) de bydende må ikke alle være fra en kreds af virksomheder med indbyrdes forbindelse, f.eks. datterselskaber,
- c) de bydende må ikke alle være fra samme lokale område og
- d) bygherrer med vedvarende bygge- og anlægsvirksomhed må ikke indbyde den samme kreds af virksomheder ved hvert udbud.

Stk. 2. Når kun bestemte virksomheder har praktisk mulighed for at udføre arbejdet, kan bestemmelserne i stk. 1 b), c) og d) fraviges.

§ 7. Ved bunden licitation må det ikke bestemmes, at andet end laveste tilbud kan antages.

§ 8. Ved offentlig licitation skal laveste tilbud antages, medmindre bygherren finder det overvejende sandsynligt, at den bydende er ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig måde og i rette tid. Bygherrens begrundelse for

Dokumentet er Historisk

at forkaste tilbuddet skal foreligge skriftligt.

§ 9. Ved udbud i totalentreprise skal det tilbud antages, der alle forhold taget i betragtning må anses for det fordelagtigste.

§ 10. Det påhviler den byggende eller støtteydende styrelse at påse, at arbejdets udbud og overdragelse sker i overensstemmelse med cirkulæret. Styrelsen kan udfærdige nærmere gennemførelsesbestemmelser, herunder om begrundelse og dokumentation i tilfælde af, at der ønskes antaget et andet tilbud end det laveste.

Stk. 2. Når arbejdet udbydes i totalentreprise, kan styrelsen bestemme, at totalentreprenøren skal udbyde underentrepriser efter cirkulærets bestemmelser.

§ 11. Dette cirkulære erstatter boligministeriets cirkulære af 1. juli 1970 om udbydelse af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder og dertil knyttede leverancer uden begrænsning af de bydendes kreds.

Stk. 2. Cirkulæret finder anvendelse på entrepriser, der udbydes efter 31. marts 1983.

Byggestyrelsen, den 6. januar 1983

MARIUS KJELDSEN

/Flemming Lethan

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

CIS nr 4002 af 04/03/1983 Historisk

Offentliggørelsesdato: 24-09-1997

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om overgangsbestemmelser m.v. vedrørende indhentning af underhåndsbud i henhold til byggestyrelsens cirkulære af 6. januar 1983 om udbud af bygge- og anlægsarbejder (Udbudscirkulæret).

Til samtlige kommunalbestyrelser

og almennyttige boligselskaber

Cirkulæreskrivelse om overgangsbestemmelser m.v.

vedrørende indhentning af underhåndsbud i henhold

til byggestyrelsens cirkulære af 6. januar 1983

om udbud af bygge- og anlægsarbejder

- (Udbudscirkulæret).

Der har ikke hidtil været stillet krav om anvendelse af en bestemt udbudsform ved udbud af almennyttigt byggeri. Dette forhold ændres med virkning fra den 1. april 1983, idet det af udbudscirkulæret fremgår, at udbydelse af entrepriser i almennyttet byggeri efter den 31. marts 1983 skal ske enten ved offentligt eller begrænset udbud, medens indhentning af underhåndsbud kun kan finde sted i de undtagelsestilfælde, der er omfattet af bestemmelsen i udbudscirkulærets § 4.

Da der mellem almennyttige boligselskaber og større byggefirmaer imidlertid kan være indgået aftaler om fremtidige byggeopgaver i tillid til de hidtil gældende regler, og da undladelse af at opfylde sådanne aftaler eventuelt kan medføre tab, fastsætter boligstyrelsen følgende overgangsbestemmelser, der indebærer, at den hidtidige frie adgang til at indhente underhåndsbud ved udbud af almennyttigt boligbyggeri besvares, når tilsagn om statsstøtte til byggeriets gennemførelse gives inden udgangen af 1985, og følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Det byggeri, der agtes opført med statsstøtte, skal være omfattet af en aftale mellem det pågældende boligselskab og en entreprenør om, at denne gennemfører byggeriet i total- eller hovedentreprise, forudsat at tilsagn om statsstøtte opnås.
- 2) Aftalen skal være indgået inden 6. januar 1983.
- 3) Entreprenøren skal ifølge aftalen have påtaget sig en økonomisk risiko i forbindelse med det påtænkte byggeri. Risikoen kan eksempelvis omfatte kautionforpligtelser vedrørende grundkøb, udgifter ved at have byggegrunden liggende eller projekteringsomkostninger.
- 4) Aftalen skal af boligselskabet eller entreprenøren være anmeldt til boligstyrelsen inden 1. april 1983, og boligselskabet skal orientere den pågældende kommune om den foretagne anmeldelse. Med anmeldelsen til boligstyrelsen skal følge dokumentation vedrørende aftalen samt nærmere oplysninger om den påtagne økonomiske risiko. På grundlag heraf vurderer boligstyrelsen om betingelserne for at fravige udbudscirkulæret er opfyldt, og underretter kommunen og boligselskabet om sin stilling.

Dokumentet er Historisk

Det understreges, at en godkendt aftale ikke medfører fortinsret til støttetilsagn men alene indebærer, at tilsagnet ikke vil blive betinget af, at udbudscirkulæret følges. Det er herved forudsat, at arbejder, som entreprenøren ikke selv forestår, skal udbydes som underentrepriser efter udbudscirkulærets regler om offentligt eller begrænset udbud.

Boligstyrelsen vil snarest udsende cirkulære, der udover de foran anførte overgangsbestemmelser vil indeholde nærmere retningslinier med relation til bestemmelsen i udbudscirkulærets § 4 d.

Boligstyrelsen den 4. marts 1983.

H. E. Rasmussen

/Birthe Lehmann

Officielle noter

Ingen

SKR nr 11400 af 25/06/1982 Gældende
Offentliggørelsesdato: 25-09-1997
Justitsministeriet

Den fulde tekst

Skrivelse om bygge- og anlægsarbejder

I tilslutning til skrivelse herfra af 4. februar 1982 om indsendelse af bilag til løn- og regnskabskontoret bestemmer direktoratet på foranledning af rigsrevisionen, at der tillige skal indsendes kopi af de kontroltilbud, der indhentes i bygge- og anlægssager.

Det tilføjes, at direktoratet fremtidig - ligeledes på foranledning af rigsrevisionen - vil pålægge anstalterne at indhente sikkerhedsstillelse i bygge- og anlægssager, hvor de enkelte entrepriser overstiger 60.000 kr.

E.B.

A. Ougaard.

Kriminalforsorgens anstalter.

LBK (genpart)

Dir.ets 1. afdeling (genfpart).

Officielle noter

Ingen

CIS nr 159 af 17/12/2002 Gældende
(Udbudscirkulæret)
Offentliggørelsesdato: 20-12-2002
Finansministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om udbud og udfordring af statslige drifts- og anlægsopgaver

Kapitel 1

Udbudspligt

§ 1. Opgaver, som en statsinstitution udfører, og som vil kunne udføres af eksterne leverandører, skal med passende mellemrum sendes i udbud. Udbudte opgaver skal udliciteres, hvis det gennem udbud godtgøres, at det alle forhold taget i betragtning er det mest fordelagtige for staten, jf. dog §§ 3-4.

§ 2. Udbudspligten gælder statslige opgaver, som er udbudsegne, jf. stk. 2 og 3. Opgaver, som er omfattet af § 5, er dog undtaget fra pligten.

Stk. 2. En institutions opgaveportefølje skal med passende mellemrum gennemgås med henblik på at identificere opgaver, der er udbudsegne.

Stk. 3. En statsinstitution skal udbyde en ny opgave, der ikke allerede er gennemgået i medfør af stk. 2, såfremt det vurderes, at opgaven er udbudseget.

Stk. 4. En statsinstitution har ligeledes pligt til gennem regelmæssige udbudsrunder at undersøge, om institutionernes eksterne leverandører er bedst og billigst.

§ 3. Udbudspligten gælder ikke i det omfang udbud af opgaven vil stride mod bestemmelser i lovgivningen, herunder gældende EU-retsregler.

§ 4. Opgaver med en forventet kontraktsum under 500.000 kr. er ikke omfattet af udbudspligten.

§ 5. Udbudspligten gælder ikke, hvis institutionen godtgør, at det ikke er muligt at udbyde opgaven eller nogen del heraf i konkurrence, eller hvis den godtgør, at udbuddet af opgaven medfører uforholdsmæssigt store omkostninger eller administration.

Effektiviseringsstrategier

§ 6. Ministerierne skal udarbejde effektiviseringsstrategier gældende for hele ministerområdet.

Stk. 2. Effektiviseringsstrategierne skal indeholde udbudspolitikker, hvori udbudsegne opgaver inden for ministerområdet identificeres, jf. § 2, stk. 2 og 3.

Stk. 3. Effektiviseringsstrategierne skal indeholde tidsfrister for udbud af udbudsegne opgaver.

Kapitel 2

Gennemførelse af udbud

§ 7. Udbud skal gennemføres efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 2. Den udbydende institution skal tilrettelægge udbudsprocessen og vælge den udbudsform, som under hensyn til opgavens karakter og markedsforholdene giver den for staten bedste og billigste løsning.

Stk. 3. Udbud af bygge- og anlægsopgaver skal følge reglerne i lov nr. 450 af 7. juni 2001 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, medmindre kontraktindgåelse om opgaven er omfattet af udbudskrav efter EU's udbudsdirektiver.

Stk. 4. Kontraktindgåelse af en opgave, som er omfattet af udbudskravet efter EU's udbudsdirektiver, skal udbydes efter disse regler.

Stk. 5. Kontraktindgåelse, der ikke er omfattet af udbudskravet efter EU's udbudsdirektiver, kan tilrettelægges frit, men med respekt for EU's ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincip.

Personalemæssige forhold m.v.

§ 8. Ledelsen for den udbydende institution skal sikre, at der i forbindelse med overvejelser og beslutning om udbud, der kan medføre personaleoverdragelser, sker en tidlig inddragelse af personalet i overensstemmelse med de relevante gældende love, regler og overenskomster mv.

Stk. 2. I forbindelse med orientering af personalet skal ledelsen tilkendegive, om institutionen agter at udarbejde kontrolbud.

Stk. 3. Sociale forpligtelser i institutionens personalepolitik kan stilles tilsvarende til en ekstern leverandør i form af sociale klausuler.

Stk. 4. I det omfang, der er knyttet miljø- eller arbejdsmiljømæssige krav til arbejdets udførelse, kan disse krav indgå i kontrakten med leverandøren.

Stk. 5. Hvor hensynet til handicappede medarbejdere gør det ønskeligt, skal der stilles særlige krav til arbejdets udførelse og/eller de faciliteter, der anvendes ved arbejdets gennemførelse.

Stk. 6. Hvor hensynet til borgernes adgang til virksomheden, der udfører opgaven på vegne af statsinstitutionen, gør det ønskeligt, skal der stilles særlige krav til handicapvenlige adgangsforhold og faciliteter i øvrigt.

Stk. 7. Krav som nævnt i stk. 3-6 skal udformes med respekt for EU's ligebehandlingsprincip.

Offentliggørelse af udbudsforretningen

§ 9. Ved gennemførelse af udbud, der omfatter offentliggørelse, skal den udbydende institution:

- 1) bekendtgøre afholdelsen af udbudsforretningen og vilkårene for deltagelse,
- 2) angive efter hvilke kriterier der vil ske udvælgelse af tilbudsgivere (udvælgelseskriterier),
- 3) angive efter hvilke kriterier der vil ske tildeling af ordren (tildelingskriterier),
- 4) oplyse om institutionen agter at afgive kontrolbud, jf. § 10,
- 5) oplyse om hvilke dokumenter der kræves for et konditionsmæssigt korrekt bud,
- 6) oplyse om sidste frist for modtagelse af tilbud og eventuelle anmodninger om prækvalifikation,
- 7) oplyse hvor udbudsmaterialet kan rekvireres og
- 8) oplyse om adressen for modtagelse af tilbud og anmodninger om prækvalifikation.

Stk. 2. Offentliggørelse skal ske i den af Finansministeriet udpegede elektroniske udbudsavis. Hvis opgavens omfang og karakter tilsiger det, kan offentliggørelsen suppleres med landsdækkende eller regionalt dækkende dagblade og faglige tidsskrifter.

Kontrolbud

§ 10. En statsinstitution, der gennemfører et udbud, kan udarbejde kontrolbud i forhold til den udbudte opgave. Agter den udbydende institution at udforme et kontrolbud skal dette fremgå af udbudsannoncen og udbudsmaterialet.

Stk. 2. Et eventuelt kontrolbud skal afgives senest samtidigt med fristen for aflevering af eksterne tilbud.

Stk. 3. Afgiver en institution et kontrolbud, skal kvalitetskravene svare til kravene i udbudsmaterialet, mens kontrolbuddet skal

udarbejdes i henhold til Finansministeriets Økonomi-Administrative Vejledning, Prisfastsættelse, www.oav.dk.

Stk. 4. Institutionen skal tilrettelægge udbudsforretningen således, at den ikke indebærer en konkurrenceforvridende fortrinsstilling for et eventuelt kontrolbud. Det bør sikres, at eksterne tilbudsgivere har adgang til de samme informationer som de medarbejdere, der udarbejder et kontrolbud.

Stk. 5. Institutionen kan til de eksterne bud lægge eventuelle midlertidige følgeomkostninger, der måtte opstå ved at antage et af disse tilbud.

Stk. 6. Vurderingen af de indkomne eksterne tilbud og institutionens kontrolbud skal foretages således, at der ikke deltager nogen, der har medvirket ved udarbejdelsen af kontrolbuddet.

Stk. 7. Viser sammenligningen mellem kontrolbuddet og de eksterne tilbud, at det vil være billigere eller økonomisk mere fordelagtigt at løse opgaven i eget regi, kan udbudsforretningen annulleres.

Stk. 8. Annulleres udbudsforretningen i medfør af stk. 7, skal opgaven udføres i henhold til kontrolbuddet. Opgaven skal udføres efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed.

Ordretildeling

§ 11. Den udbydende institution underretter hurtigst muligt tilbudsgiverne om, hvilken beslutning der er truffet med hensyn til ordretildelingen. Når kriteriet er det økonomisk mest fordelagtige tilbud, underretter udbyderen endvidere efter anmodning tilbudsgiverne om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Kapitel 3

Udfordringsret

§ 12. En privat kan uopfordret afgive et konkret tilbud på udførelse af en opgave, som udføres af en statsinstitution i eget regi.

Stk. 2. Den udfordrede institution skal herefter træffe beslutning om, hvorvidt en udfordret opgave fortsat skal udføres i eget regi.

Stk. 3. En statsinstitution kan ikke indgå kontrakt om en udfordret opgave, der er omfattet af EU's udbudsdirektiver, uden udbud af opgaven i overensstemmelse med udbudskravet efter EU's udbudsdirektiver.

§ 13. En udfordret statsinstitutions beslutning om fortsat at udføre opgaven i eget regi skal tiltrædes af en overordnet myndighed, jf. dog § 14, stk. 1.

Stk. 2. Forelæggelse af sagen for en overordnet myndighed skal ledsages af et overslag over omkostningerne ved at løse opgaven i eget regi sammenholdt med omkostningerne ved at antage det udfordrende tilbud, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 finder ikke anvendelse, hvis institutionens beslutning om fortsat at udføre beslutningen i eget regi er begrundet i, at tilbuddet afviger fra en afgrænsning, der er tiltrådt af en overordnet myndighed.

§ 14. Institutionen kan uden at foretage den i § 13 foreskrevne forelæggelse for en overordnet myndighed selv beslutte fortsat at udføre opgaven i eget regi, hvis:

- 1) tilbuddet ikke overstiger 500.000 kr. for enkeltstående ydelser og 500.000 kr. pr. år for løbende ydelser,
- 2) tilbudsgiver ikke lovligt vil kunne udføre den opgave, som tilbuddet omfatter,
- 3) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne tekniske formåen,
- 4) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne finansielle og økonomiske formåen,
- 5) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at forhold af mere personlig karakter ikke gør denne uegnet til at udføre opgaven,
- 6) tilbuddet forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen,
- 7) tilbuddet svarer til et tilbud, som institutionen har behandlet efter § 12, stk. 1, inden for de seneste 2 år, eller

8) tilbuddet omfatter en opgave, som institutionen før tilbuddets modtagelse har sendt i udbud.

§ 15. Institutionen skal også i det omfang, beslutningen ikke er omfattet af forvaltningsloven, underrette den private tilbudsgiver om beslutningen og ledsage denne af en begrundelse, hvis institutionen ikke antager tilbudet. Underretningen skal ske inden for rimelig tid.

Kapitel 4

Ikrafttræden

§ 16. Cirkulæret træder i kraft den 1. januar 2003. Samtidig ophæves cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994 om udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver.

Finansministeriet, den 17. december 2002

Thor Pedersen

/Mogens Pedersen

Dokumentet er Historisk**CIR nr 42 af 01/03/1994 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 10-03-1994

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 44 af 10/04/1997
- CIS nr 159 af 17/12/2002

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Kapitel 1 Udbud af statslige drifts- og anlægsopgaver
- Kapitel 2 Særlige regler for fremgangsmåden, når udbudsforretningen ikke er
- Kapitel 3 Fælles bestemmelser

Den fulde tekst

Cirkulære om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver

Kapitel 1

Udbud af statslige drifts- og anlægsopgaver

Almindelig bevillingsregel om udbud

§ 1. Som almindelig regel for disponering over statslige bevillinger gælder, at opgaver, som vil kunne udføres af eksterne leverandører, med passende mellemrum skal underkastes en udbudsrunde, jf. dog §§ 2-3. Udbudte opgaver skal udliciteres, dersom det gennem udbuddet godtgøres, at det alle forhold taget i betragtning er det mest fordelagtige for staten.

Stk. 2. Statslige institutioner har ligeledes pligt til gennem regelmæssige udbudsrunder at undersøge, om institutionernes eksterne leverandører er bedst og billigst.

§ 2. Reglen i § 1 gælder ikke for myndighedsafgørelser eller anden myndighedsudøvelse, med mindre der er særlig hjemmel hertil. § 1 gælder endvidere ikke i det omfang et udbud af den eller de pågældende opgaver vil stride mod andre bestemmelser i lovgivningen, herunder gældende EF-retsregler.

§ 3. En statsinstitution skal ikke udbyde en opgave efter § 1, hvis den godtgør, at det ikke er muligt at udbyde opgaven eller nogen del heraf i konkurrence, eller hvis den godtgør, at udbuddet af opgaven medfører uforholdsmæssig store omkostninger eller administration.

Kontrolbud

§ 4. Den udbydende institution må uanset udbudsformen selv afgive tilbud på den udbudte opgave, når den i offentliggørelsen af udbudsforretningen har meddelt sin hensigt herom. Sådanne tilbud benævnes kontrolbud. Det skal af offentliggørelsen af udbudsforretningen fremgå, at institutionen forbeholder sig ret til at udforme et kontrolbud. Institutionen skal endvidere tage forbehold for annullation af udbudsforretningen, dersom kontrolbuddet er billigere eller økonomisk mere fordelagtigt.

Tilrettelæggelse af udbudsforretningen

§ 5. Institutionen skal tilrettelægge udbudsforretningen således, at den ikke indebærer en konkurrenceforvridende fortrinsstilling for et eventuelt kontrolbud.

Dokumentet er Historisk

Kalkulationsregler

§ 6. I de tilfælde, hvor den udbydende institution agter at udforme et kontrolbud, skal institutionen senest samtidigt med fristen for aflevering af tilbud have foretaget en kalkulation af de samlede omkostninger ved selv at udføre opgaven. Kalkulationen foretages efter retningslinierne i bilaget til cirkulæret.

§ 7. Inden institutionen træffer afgørelse om, med hvilken tilbudsgiver den udbydende institution vil indgå en kontrakt, skal den i de tilfælde, hvor den afgiver et kontrolbud, sammenholde kalkulationen efter § 6 med en kalkulation af omkostningerne ved at få opgaven udført af den eksterne tilbudsgiver, der har afgivet det laveste eller det økonomisk mest fordelagtige bud.

Stk. 2. Kalkulationen efter stk. 1 foretages ligeledes efter retningslinierne i bilaget til cirkulæret.

Stk. 3. Vurderingen af de indkomne eksterne tilbud og institutionens kontrolbud skal foretages således, at der ikke deltager nogen, der har medvirket ved udarbejdelsen af kontrolbuddet.

Stk. 4. Viser kalkulationen, at det indenfor en i forhold til opgavens karakter og art rimelig tid vil være henholdsvis billigere eller økonomisk mere fordelagtigt for institutionen at få opgaven udført af den eksterne tilbudsgiver frem for at udføre den selv, skal institutionen vælge tilbuddet fra den eksterne tilbudsgiver. Viser kalkulationen derimod, at det vil være henholdsvis billigere eller økonomisk mere fordelagtigt for institutionen at udføre opgaven selv, udarbejder institutionen en intern samarbejdsaftale om udførelse af opgaven i eget regi i overensstemmelse med institutionens tilbud.

Personalemæssige forhold

§ 8. Ledelsen for den udbydende institution skal sikre, at der i forbindelse med overvejelser og beslutninger om udbud, sker en inddragelse af personalet i form af en drøftelse, orientering eller lignende, i overensstemmelse med de relevante gældende regler og overenskomster herom, jf. de aftaler, som er indgået mellem Finansministeriet og de statslige arbejdstagerorganisationer.

Stk. 2. Ledelsen skal i øvrigt sikre, at lovgivning og andre forhold af betydning for personalets rettigheder og velfærd bliver overholdt.

Kapitel 2

Særlige regler for fremgangsmåden, når udbudsforretningen ikke er

omfattet af EF-regler

Udbudsformer og -procedurer

§ 9. Udbud efter § 1 skal ske efter reglerne i dette cirkulære enten som offentligt udbud, begrænset udbud eller som udbud efter forhandling.

Stk. 2. Ved offentligt udbud kan alle interesserede afgive bud.

Stk. 3. Ved begrænset udbud kan tilbud, når offentliggørelse af udbudsforretningen er sket efter § 12, kun afgives af dem, der er opfordret eller indbudt hertil af den statsinstitution, der udbyder opgaven.

Stk. 4. Ved udbud efter forhandling henvender statsinstitutionen sig efter offentliggørelsen i medfør af § 12, jf. dog § 12, stk. 3, direkte til leverandører efter eget valg og forhandler kontraktvilkårene med en eller flere af disse.

§ 10. Ved valg af udbudsform skal den udbydende institution lægge vægt på hensynet til størst mulig og gennemsigtig konkurrence om den eller de udbudte opgaver.

§ 11. Udbudsforretninger skal tilrettelægges således, at det i betragtning af omfanget og karakteren af den eller de udbudte opgaver ikke medfører uforholdsmæssig store omkostninger eller administration.

Offentliggørelse af udbudsforretningen

§ 12. Den udbydende statsinstitution offentliggør afholdelsen af udbudsforretningen og vilkårene for deltagelse, jf. bl.a. § 9, herunder om institutionen afgiver kontrolbud, samt efter hvilket af de to kriterier, der er nævnt i § 14, stk. 1, udvælgelsen blandt tilbuddene vil ske. Det skal tillige fremgå af offentliggørelsen, hvor nærmere udbudsmateriale kan rekvireres.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Offentliggørelse efter stk. 1 skal ske ved samtidig annoncering i et efter opgaven og af hensyn til konkurrencen afpasset udsnit af landsdækkende og lokale aviser og fagblade. Offentliggørelsen skal ske i rimelig tid inden fristen for afgivelse af tilbud indtræder.

Stk. 3. Offentliggørelse efter stk. 1 kan dog undlades ved udbud efter forhandling i følgende tilfælde:

1. Hvis »størst mulig og gennemsigtig konkurrence« kan opnås uden offentliggørelse af udbudsforretningen, eller hvis offentliggørelse af udbudsforretningen medfører uforholdsmæssig store omkostninger eller administration.
2. Tvingende grunde affødt af begivenheder, som den udbydende institution ikke har kunnet forudse, og som ikke kan tilskrives den udbydende institution, gør det tidsmæssigt ikke muligt at afholde et udbud med offentliggørelse efter stk. 1.
3. Overdragelse til en leverandør af en supplerende opgave til en opgave, leverandøren i forvejen udfører for institutionen, når den supplerende opgave på grund af uforudsete omstændigheder er blevet nødvendig for udførelsen af den oprindeligt udbudte opgave.
4. Udbud af opgaver, hvis udførelse af tekniske eller kunstneriske årsager eller af hensyn til beskyttelse af enerettigheder kun kan overdrages til en ganske bestemt leverandør.
5. Der er ved et umiddelbart forudgående offentligt eller begrænset udbud om den samme opgave ikke afgivet egnede tilbud.

Specifikation af den udbudte opgave

§ 13. Ved enhver form for udbud skal det udbudsmateriale, som den udbydende institution udleverer, indeholde en specifikation af den eller de udbudte opgaver, således at udbudsforretningen kan gennemføres under størst mulig og gennemsigtig konkurrence, og således at tilbudsgivere har en realistisk mulighed for at afgive tilbud. Specifikationen skal derfor udformes således, at tilbudsgivere får mulighed for at afgive sammenlignelige tilbud.

Stk. 2. Specifikationen efter stk. 1 skal i videst muligt omfang indeholde oplysninger om omfanget og afgrænsningen af den eller de udbudte opgaver. Specifikationen skal endvidere så vidt muligt indeholde oplysninger om tekniske, kontraktmæssige, kvalitets- og kvantitetsmæssige krav, arbejdsmiljøforhold, samt tidsfrister og kontraktperiodens længde. Der skal i den forbindelse så vidt muligt anvendes standardiserede krav, normer og specifikationer.

Stk. 3. I det omfang institutionen stiller krav til dokumentation fra leverandørens side, herunder om dennes soliditet eller om eventuel garantistillelse, skal dette oplyses i specifikationen.

Stk. 4. Specifikationen efter stk. 1 skal, i det omfang det måtte være relevant, tillige indeholde oplysninger om arbejdsretlige krav eller forhold, jf. bl.a. lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, lov om ligebehandling af kvinder og mænd, ILO-konvention nr. 94 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter.

Udvælgelseskriterium

§ 14. Ved afgørelsen af, med hvilken tilbudsgiver den udbydende institution vil indgå en kontrakt om den udbudte opgave, skal institutionen anvende det af nedenstående to udvælgelseskriterier, som er anført i offentliggørelsen af udbudsforretningen:

1. Institutionen indgår kontrakt med den tilbudsgiver, hvis tilbud indeholder den laveste pris eller
2. Institutionen indgår kontrakt med den tilbudsgiver, der har afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, jf. stk. 2.

Stk. 2. Den udbydende institution skal i sin afgørelse efter stk. 1, nr. 2, af hvilket tilbud, der er det økonomisk mest fordelagtige, vælge det bedste og billigste tilbud, idet institutionen herved kan lægge vægt på prisen og forskellige andre kriterier, der varierer efter kontrakten, for eksempel kvalitet, teknisk værdi, æstetisk og funktionsmæssig værdi, arbejdsmiljøforhold, teknisk bistand og service, leveringsdato og leveringsfrist eller færdiggørelsestid. Der må dog ikke lægges vægt på kriterier, der ikke er oplyst i forbindelse med offentliggørelsen af udbudsforretningen efter § 12.

Kapitel 3

Fælles bestemmelser

Undtagelse fra offentlighedsloven

§ 15. Tjenesteydelser, defineret indenfor rammerne af Finansministeriets bekendtgørelse nr. 4 af 4. januar 1993 om undtagelse af

Dokumentet er Historisk

dokumenter om indkøbsaftaler fra aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen, er undtaget fra bestemmelserne om aktindsigt i offentlighedsloven, forsåvidt angår følgende dokumenter:

- 1) Brevveksling mellem myndigheder og enkeltpersoner eller virksomheder, der indgiver eller har indgivet tilbud om levering af varer eller tjenesteydelser, eller som har rettet henvendelse til myndigheden med henblik på eventuel afgivelse af sådant tilbud.
- 2) Indgåede indkøbsaftaler og materiale vedrørende aftalernes indhold og anvendelse så længe aftalerne løber, eller det efter udløbet er nødvendigt af hensyn til parternes forretningsmæssige forhold.
- 3) Brevveksling med sagkyndige i forbindelse med indkøbsaftalerne.

Stk. 2. Alle andre opgaver og dokumenter er omfattet af de almindelige regler om aktindsigt og om undtagelse herfra, jf. offentlighedsloven.

Udliciteringsråd

§ 16. Finansministeren nedsætter et udliciteringsråd, som

1. rådgiver om forhold vedrørende udlicitering af offentlige drifts- og anlægsopgaver, herunder hvilke opgaver, der er egnede til udbud,
2. vejleder om kalkulationsregler, udbudsformer mv, og
3. udtaler sig om klager over overtrædelser af bestemmelserne i dette cirkulære.

Stk. 2. Uanset stk. 1, nr. 3 kan rådet ikke udtale sig om klager, som i medfør af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov skal afgøres af et særligt klageorgan, jf. især lov nr. 344 af 6. juni 1991, som ændret ved lov nr. 1006 af 19. december 1992, om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb af varer og tjenesteydelser i De Europæiske Fællesskaber).

Stk. 3. Ministerierne og institutionerne skal i videst mulige omfang være rådet behjælpelig i dets virksomhed. De skal særligt drage omsorg for, at rådet, når det anmoder herom, får de oplysninger og dokumenter, som er af betydning for rådets virksomhed, medmindre lovgivningen forbyder videregivelse til rådet af pågældende oplysning eller dokument, jf. især forvaltningslovens §§ 28 og 31.

§ 17. Rådet består af en formand, en næstformand og 5 sagkyndige medlemmer. Formanden, næstformanden og medlemmerne udpeges af finansministeren for 3 år ad gangen. Rådets medlemmer udpeges blandt personer, der har stort kendskab til offentlige drifts- og anlægsopgaver og til erhvervsvirksomhed.

Stk. 2. Finansministeriet yder sekretariatsmæssig bistand for rådet. Finansministeren fastsætter efter rådets indstilling nærmere regler for rådets virksomhed, herunder regler om vederlag til formanden, næstformanden og rådets medlemmer, samt hvorvidt og i hvilke tilfælde rådet kan eller skal offentliggøre sine udtalelser efter § 16, stk. 1.

Ministeriers rapportering om udlicitering

§ 18. Hvert ministerium skal hvert år i ministeriets totalrammedegørelser oplyse om omfanget af udbud og udlicitering inden for ministeriets område. Finansministeriet fastsætter de nærmere retningslinier herom, herunder hvilke konkrete oplysninger, der skal gives, samt formen herfor.

§ 19. Finansministeriet offentliggør een gang årligt en samlet status for udbudsomfanget, herunder omfanget af udliciterede opgaver.

Ikrafttrædelse

§ 20. Cirkulæret træder i kraft den 11. marts 1994. Samtidigt ophæves cirkulære af 21. januar 1992 om udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver.

Finansministeriet, den 1. marts 1994

Mogens Lykketoft

/ Kurt Bligaard Pedersen

Bilag

Dokumentet er Historisk

Retningslinier for kalkulation af kontrolbud

1. Indledning

I vurdering af om en udbudt opgave løses bedst og billigst i eget eller i eksternt regi, er det afgørende, at institutionens omkostninger ved udførelse af opgaven i eget regi kan sammenlignes med institutionens omkostninger ved at få opgaven løst af en ekstern leverandør.

Gennemførelse af en kalkulation kan bidrage til, at dette mål opnås. Denne kalkulation kan opdeles i to.

1. Inden de eksterne tilbud modtages, opgør institutionen omkostningerne ved selv at udføre en given opgave. Kalkulationen skal omfatte samtlige omkostninger både vedrørende drifts- og anlægsaktiviteter (full-cost omkostningskalkulation) jf. afsnit 3.

Denne beregning er dog ikke fyldstgørende til vurdering af, hvorvidt det vil være billigere/mere økonomisk fordelagtigt at udlicitere opgaven.

2. Efter de eksterne tilbud er modtaget, inddrages omkostninger for den statslige institution, såfremt opgaven udføres i eksternt regi (følgeomkostninger) jf. afsnit 4. Disse omkostninger skal tillægges den eksterne leverandørs tilbud, før en sammenligning kan foretages (afsnit 5).

I afsnit 6 er vist et eksempel på, hvordan en omkostningskalkule kan gennemføres.

De begreber og opgørelsesmetoder, der omtales i nærværende bilag vedrørende omkostningskalkulation, fremgår af »Budgetvejledning 1992, bilag 1« og af SØS-publikation nr. 15 om »Priskalkulation«, hvortil der henvises.

2. Kalkulens tidshorisont

Den tidshorisont, der lægges til grund for kalkulationen må afhænge af, om der er tale om en enkeltstående opgave (f.eks. en anlægsopgave) eller en permanent opgave.

For en permanent opgave er det væsentligt, at kalkulationen er så langsigtet, at nødvendige reinvesteringer og evt. nyinvesteringer inddrages i kalkulen.

Desuden vil der ved en langsigtet betragtning kunne tages hensyn til, at nogle omkostninger, som ikke umiddelbart vil falde bort ved en udlicitering, i givet fald vil kunne falde bort på længere sigt.

Ved udbudsforretningen vil det skulle fastlægges, hvilken periode tilbuddet og en evt. kontrakt skal dække.

For lange tilbudsperioder taler, at der derved er en vis sikring mod, at tilbudsgivere ikke medtager alle omkostninger.

For at sikre konkurrence på markedet bør tilbudsperiode og kontraktperiode dog heller ikke være for lange.

Kalkulationsperioden bør som minimum have samme længde, som den tilbudsperiode der ønskes.

3. Omkostningskalkulation

Dette afsnit om omkostningskalkulation er en vejledning i, hvordan en institution kan foretage de beregninger, der er nødvendige for at gennemføre en kalkule som omfatter samtlige omkostninger (full-cost), der er forbundet med en given opgave.

3.1 For- og efterkalkulation

En omkostningskalkulation gennemføres i forbindelse med et udbud som en forkalkulation.

En efterkalkulation bør udarbejdes af kontrolhensyn (f.eks. for at kunne rapportere til ledelsen om rentabiliteten af den foretagne disposition) og som erfaringsgrundlag for fremtidige beslutninger herunder fremtidige forkalkulationer.

Af hensyn til den økonomiske styring vil det ofte være formålstjenligt at arbejde med egentlige opgaveregnskaber/sagsregnskaber/projektregnskaber/ aktivitetsregnskaber, således at regnskaberne til enhver tid kan levere oplysninger (tal) til brug for overvejelser/kalkuler i forbindelse med udbrud.

Dokumentet er Historisk

3.2 Udgifter og omkostninger

Omkostningskalkulationen bygger på begrebet » *de gennemsnitlige langsigtede omkostninger* » og ikke på udgifterne.

Bevillingslovene og dermed også statsregnskabet (jf. Grundloven) omfatter de i en periode (finansår) afholdte udgifter og indtægter.

De udgifter, der i det enkelte år optræder på budgettet/regnskabet, afspejler køb af varer og tjenester i det enkelte år (eller anden pådragen økonomisk forpligtelse). Udgifterne kan dække over køb af varer, der bruges fuldt ud i det enkelte år, f.eks. køb af materialer. Udgifterne kan imidlertid også dække over køb af varer, der kan bruges i institutionen i flere år, f.eks. køb af bygninger og maskiner. Udgifterne vil således svinge fra år til år, og de vil ikke nødvendigvis afspejle den brug, der i de enkelte år gøres af produktionsfaktorerne, dvs. arbejdskraften, maskinerne, bygningerne m.v.

Omkostningerne afspejler værdien af det forbrug af produktionsfaktorer, der i det enkelte år indgår i udførelsen af den enkelte opgave.

Kalkulationen og udliciteringsovervejelser foretages på basis af de omkostninger, der er i forbindelse med udførelse af den enkelte opgave.

Ved omkostningskalkulationen skal man være opmærksom på to forhold:

For det første er der forskel på omkostningerne og udgifterne i det enkelte år. Der kan derfor ikke direkte udarbejdes en kalkule for en opgave ud fra de tal, der figurerer i regnskabet/budgettet.

For det andet er omkostningerne en beregnet og ikke en konstaterbar størrelse. Omkostningsberegningen bygger på, at man i det enkelte år opgør værdien af forbruget af de produktionsfaktorer, der indgår i opgaveudførelsen.

3.3 Direkte og indirekte omkostninger

De omkostninger, der er forbundet med en given opgave, kan klassificeres i forskellige typer:

* direkte omkostninger

* indirekte omkostninger

De omkostninger, der kan relateres direkte til opgaven, kaldes direkte omkostninger.

Eksempler på direkte omkostninger:

* løn

* overarbejde

* køb af varer

* tjenesteydelser

* tjenesterejser og befordring

* reparations- og vedligeholdelsesudgifter

* omkostningsdækkende ydelser

De indirekte omkostninger eller fællesomkostninger er omkostninger, der ikke direkte kan henføres til den enkelte opgave.

Eksempler på indirekte omkostninger:

* kontorudgifter

Dokumentet er Historisk

- * edb-udgifter
- * udviklingsomkostninger
- * ledelse, administration
- * beregnede skadesomkostninger (selvforsikring)
- * beregnede produktionsomkostninger ved produktionsfaktorer, som stilles gratis til rådighed
- * beregnede omkostninger til tjenestemandspension
- * forrentning af driftskapital
- * forrentning af anlægskapital
- * afskrivning på anlægsaktiver

Ovenstående eksempler på indirekte omkostninger kan i nogle tilfælde være direkte omkostninger, idet omkostningerne vil kunne relateres direkte til opgaven, som kalkulen beregnes for. Dette vil typisk være tilfældet, hvis der er tale om et helt opgaveområde.

Fællesomkostninger kan forekomme, hvor udgifterne er fælles for f.eks. en afdeling, for en bygning (som rummer flere aktiviteter), for flere opgaver, for hele institutionen, eller hvor udgifter afholdes i fællesskab med andre institutioner - det kan f.eks. dreje sig om husleje og indkøb (såvel indkøb af materiale som selve indkøbsfunktionen).

Når institutionens indirekte omkostninger skal fordeles på de enkelte opgaver, må det pga. omkostningernes udelelige karakter ske ved brug af en eller flere fordelingsnøgle(r).

For at kunne beregne omkostningerne i forbindelse med den enkelte opgave, kan det f.eks. være nødvendigt at fordele en udgift, som er fælles for hele institutionen, først på afdelinger og herefter at fordele den videre ud på den enkelte opgave.

3.4 Periodeopdeling

Den tidsmæssige placering af udgifter set i forhold til forbruget af produktionsfaktorerne delt på direkte og indirekte omkostninger kan opdeles på følgende måde:

- * udgifter, som afholdes i eet år, og hvor forbruget sker i samme år f.eks. løn og ydelser
- * udgifter, som afholdes i eet år, men hvor forbruget sker i et tidligere eller i et senere år f.eks. materialer indkøbt til lager, som først forbruges i et senere år, afskrivninger og tjenestemandspension

Som det kan ses af ovenstående, vil der i nogle tilfælde være forskel på den tidsmæssige placering af omkostninger og udgifter. Det skyldes som tidligere nævnt, at hele forbruget af produktionsfaktorerne ikke finder sted i samme år, som udgiften afholdes.

3.5 Hvor afholdes udgiften?

Ikke alle udgifter, som skal medregnes som en omkostning i kalkulen, afholdes nødvendigvis af selve institutionen. Det kan forekomme, at en institution har omkostninger, hvor udgiften afholdes af en anden institution eller over en fællesparagraf.

3.6 Opgørelsesenhed

Omkostningskalkulen kan enten foretages totalt ved at opgøre alle omkostninger for en opgave for en periode eller ved at opgøre alle omkostningerne for den enkelte enhed (f.eks. pr. stk. eller pr. time) for opgaven for en periode.

3.7 Moms

I den kalkule, hvori omkostningerne for den berørte opgave beregnes, skal ses bort fra såvel den ikke-fradragsberettigede købsmoms, der refunderes i medfør af Finansministeriets refusionsordning for ikke-fradragsberettiget købsmoms, som den købsmoms, der modregnes som fradragsberettiget (indgående) moms i et momsregnskab i relation til Told- og Skattestyrelsen.

Dokumentet er Historisk**3.8 De enkelte omkostningselementer**

De omkostningsbegreber, der skal indgå i en omkostningskalkulation er:

Den samlede omkostningskalkule

Direkte omkostninger, som er en udgift i institutionens budget i samme år

+ Direkte omkostninger, som er en udgift i institutionens budget i et andet år

+ Indirekte omkostninger, som er en udgift i institutionens budget i samme år

+ Indirekte omkostninger, som er en udgift i institutionens budget i et andet år

+ Indirekte omkostninger, som ikke på noget tidspunkt er en udgift i institutionens budget

= Omkostninger i alt

Med hensyn til hvordan de enkelte omkostningselementer kan beregnes henvises til Statens Regnskabsdirektorats SØS-publikation nr. 15 om priskalkulation.

I denne publikation er der givet nogle praktiske anvisninger på, hvordan man kan beregne, forstå og fortolke de forskellige omkostningselementer.

4. Følgeomkostninger**4.1 Midlertidige følgeomkostninger**

Såfremt en opgave udføres af en ekstern leverandør kan der for institutionen være tale om, at den stadig vil have nogle omkostninger, som ikke falder bort, selv om opgaven ikke længere udføres i eget regi.

Som eksempler herpå kan nævnes:

- * lejekontrakt på lokaler som først kan opsiges/fraflyttes efter en vis periode
- * leje af maskiner, som først ophører efter en vis periode
- * omskoling af personale
- * afskedigelse af en tjenestemand, hvor institutionen må betale rådighedsløn i 3 år.

Endvidere vil der være situationer, hvor institutionen har haft en indtægt ved selv at udføre opgaven, således at udliciteringen vil

Dokumentet er Historisk

medføre et tab af indtægt for institutionen.

I andre tilfælde vil institutionen kunne opnå en merindtægt ved f.eks. udlejning eller salg af anlæg (kapitalgenstande), som den ikke længere vil kunne anvende.

4.2 Permanente følgeomkostninger

Der vil desuden være situationer, hvor der vil opstå nye omkostninger i institutionen, hvis den ikke længere udfører opgaven selv, men får den udført i eksternt regi.

Som eksempler herpå kan nævnes:

- * kontrol med den eksterne leverandør
- * tilsyn med den eksterne leverandør
- * forsikring

Endelig bør medtages i institutionens overvejelser, hvordan omkostninger i forbindelse med et eventuelt leverandørsvigt kan dækkes.

5. Udliciteringsovervejelser

Med udgangspunkt i de omkostningselementer, der er beskrevet i afsnit 3 om omkostningskalkulation og i afsnit 4 om følgeomkostninger, har institutionen nu et grundlag for at sammenligne institutionens omkostninger ved udførelse af opgaven i eget regi med institutionens omkostninger ved at få opgaven løst hos en ekstern leverandør.

Sammenligningen foretages for hver periode (f.eks. finansår) indenfor den ønskede tidshorisont.

Dette kan illustreres i nedenstående tabel 1:

Tabel 1. Sammenligning af omkostninger ved opgaveudførelse i eget regi med omkostninger ved udlicitering

Omkostninger ved udførelse af opgaven i eget regi:	Omkostninger ved udlicitering af opgaven:
Direkte omkostninger	Tilbud fra ekstern leverandør
+ Indirekte omkostninger, som kan beregnes på grundlag af udgifter, som fremgår af institutionens budget i samme år	+ Følgeomkostninger for institutionen ved udførelse af opgaven hos en ekstern leverandør
+ Indirekte omkostninger, som kan beregnes på grundlag af udgifter, der enten fremgår af institutionens budget i et andet år, eller som fremgår et andet sted på statsbudgettet	

Dokumentet er Historisk

I alt omkostninger ved udførelse af opgaven i eget regi (full-cost)	I alt omkostninger ved udførelse af opgaven hos ekstern leverandør
--	--

Den udbudte opgave skal udliciteres, hvis sammenligningen viser, at institutionen indenfor en rimelig tid - i forhold til den udbudte opgaves karakter og art - kan opnå en besparelse herved. Det gælder i øvrigt, at tidspunktet for eksisterende anlægs nedslidning, nyinvesteringer og reinvesteringer, samt kortsigtede følgeomkostninger og indtægtsændringer må inddrages i vurderingen af, hvornår en udlicitering vil medføre den største økonomiske fordel for institutionen.

6. Kalkulationseksempel

Som eksempel på områder, inden for hvilke det kan være relevant at udbyde, kan nævnes:

anlægsopgaver

befordring

byggeadministration

databehandling

dataanalyser og -udvikling

design

edb-programmering

ejendomsadministration

entreprenøropgaver

forskning

fremstillingsvirksomhed

håndværkerydelser

informationsopgaver

ingeniøropgaver

kantinedrift

konsulenttjeneste

kontorforhold

kørsel

montage

Dokumentet er Historisk

nybyggeri
 planlægning
 rengøring og vask
 reparation
 sagsbehandling
 servicering
 skovdrift
 til- og ombygninger
 tilsyn
 tjenesteydelser
 trykkeriopgaver
 vagttjeneste
 vedligeholdelse

 I det følgende er vist et konkret eksempel på, hvordan en kalkule kan gennemføres.

Eksemplet er en overskuelig kalkule af generel karakter, som har til formål at beskrive de forskellige problemstillinger, som indgår i en omkostningskalkule og i udliciteringsovervejelser. Eksemplet vedrører en hjælpefunktion.

6.1 Kalkulens forudsætninger

En institution har en hjælpefunktion, som har til huse i lejede lokaler i tilknytning til institutionen. Hjælpefunktionen beskæftiger 3 personer. Funktionen har 2 maskiner (maskingrupper).

Institutionen overvejer at udlicitere denne opgave, men vil også selv afgive tilbud på opgaveudførelsen. Tidshorisonten er 3 år. Tilbud indhentes på, hvad det på årsbasis vil koste at få udført opgaven. Eksemplet beregnes på årsbasis.

6.2 Omkostningskalkulen:

Omkostningskalkulen beregnes for 3 år, og beregningen foretages i faste priser, idet det formodes, at prisstigningerne vil være de samme for institutionen som for en ekstern leverandør. Beregningen foretages uden indregning af udgifter til købsmoms jf. afsnit 3.7).

Tabel 2. Omkostningskalkule

	År 1	År 2	År 3
Direkte omkostninger:			
	-----	-----	-----
		Kr.	

Dokumentet er Historisk

Løn til 3 personer a 200.000 kr.

(i gennemsnit og alt inkl.)	600.000	600.000	600.000
-----------------------------------	---------	---------	---------

Materialer	200.000	200.000	200.000
------------------	---------	---------	---------

Lokaler (lejede)	70.000	70.000	70.000
------------------------	--------	--------	--------

Indirekte omkostninger svarende til
udgifter, som fremgår af institutionens
budget i samme år:

Ledelse og administration (en andel af institutionens samlede udgifter)	10.000	10.000	10.000
--	--------	--------	--------

Indirekte omkostninger svarende til
udgifter, som ikke fremgår af
institutionens budget i samme år:

Maskine 1:

Restværdi 1.000.000 kr.

Afskrivninger 10 pct.	100.000	90.000	81.000
----------------------------	---------	--------	--------

Forrentning 7 pct.	70.000	63.000	56.700
-------------------------	--------	--------	--------

Maskine 2 (gammel):

Restværdi 22.220 kr.

Afskrivninger 20 pct.	4.444		
----------------------------	-------	--	--

Forrentning 7 pct.	1.556		
-------------------------	-------	--	--

Maskine 2 udskiftes herefter

Maskine 2 (ny):

Nyværdi 400.000 kr.

Afskrivninger 20 pct.	80.000	64.000	
----------------------------	--------	--------	--

Forrentning 7 pct.	28.000	22.400	
-------------------------	--------	--------	--

Omkostninger i alt ved udførelse i

eget regi	1.056.000	1.141.000	1.104.100
-----------------	-----------	-----------	-----------

6.3 Følgeomkostninger

Såfremt institutionen ikke selv udfører opgaven, vil der være nogle følgeomkostninger i forbindelse med overgangen til eksternt leverandør.

Det antages, at det pågældende personale enten beskæftiges med andet arbejde i institutionen eller, jf. virksomhedsoverdragelsesloven, ansættes hos den eksterne leverandør. For lokalerne er der 6 måneders opsigelsesfrist. Institutionen

Dokumentet er Historisk

står tilbage med de 2 maskiner. Maskine 2 er så gammel og nedslidt, at den må kasseres. Maskine 1 derimod forventer institutionen at kunne leje ud.

Institutionen vil få behov for at transportere materialer og personer (kørselsudgifter og tidsforbrug) mellem institutionen og den eksterne leverandør.

Tabel 3. Følgeomkostninger

	År 1	År 2	År 3
	----- Kr. -----		
Midlertidige følgeomkostninger:			
Lokaleleje i opsigelsesperioden	35.000		
Udlejning af maskine 1	-100.000	-100.000	-100.000
Permanente følgeomkostninger:			
Kørsel og transport	20.000	20.000	20.000
Følgeomkostninger i alt	-45.000	-80.000	-80.000

6.4 Eksterne tilbud

Institutionen modtager en række eksterne tilbud, hvoraf det billigste er på 1.050.000 kr. årligt. Tilbuddet gælder for indtil 3 år og er excl. moms.

6.5 Sammenligning af omkostninger ved opgaveudførelse i eget regi med omkostninger ved udlicitering

Det vil, jf. tabel 4, være en fordel for institutionen at få opgaven løst ved brug af en ekstern leverandør i alle årene.

Såfremt kalkulen giver et forskelligt resultat (skiftevis positivt og negativt) for de år, som den omfatter, kan der med fordel gennemføres en egentlig investeringskalkule, således at der dermed fås et samlet tal til brug for vurdering af hele projektet. En investeringskalkule vil også kunne være en fordel for kalkuler, som strækker sig over en længere årrække, fordi man herigennem får tilbageført fremtidige indtægter og omkostninger til et fælles tidspunkt.

Tabel 4. Sammenligning af omkostninger

	År 1	År 2	År 3
	----- Kr. -----		
Ekstern leverandør	1.050.000	1.050.000	1.050.000
Følgeomkostninger	-45.000	-80.000	-80.000

Dokumentet er Historisk

I alt omkostninger ved udførelse hos

ekstern leverandør	1.005.000	970.000	970.000
--------------------------	-----------	---------	---------

I alt omkostninger ved udførelse i

eget regi	1.056.000	1.141.000	1.104.100
-----------------	-----------	-----------	-----------

Besparelse for institutionen

	51.000	171.000	134.100
--	--------	---------	---------

2000/1 BF 178

Offentliggørelsesdato: 06-04-2001

Finansministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

B 178

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af Finansministeriets
cirkulære om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver.

Af Frank Aaen (EL) og Søren Kolstrup (EL).

Vedrørende Finansministeriet.

Fremsat skr 6/4 01 Till.A 6919

Forsl som fremsat Till.A 6917

1.beh 4/5 01 FF 7536

Ordførere: (1.beh) Klaus Hækkerup (S), Kristian Jensen (V), Gitte Seeberg
(KF), Ole Sohn (SF), Egil Møller (DF), Niels Helveg Petersen (RV), Søren
Kolstrup (EL) og Flemming Kofod-Svendsen (KRF).

Efter 1.beh henvist til Finansudvalget (FIU).

Resumé:

Beslutningsforslaget pålagde finansministeren at ophæve
cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994 om udbud og udlicitering
af statslige drifts- og anlægsopgaver.

Baggrund:

Det fremgik af bemærkningerne til beslutningsforslaget,
at det havde vist sig at være uhensigtsmæssigt at fokusere
på udbud og udlicitering som den rigtige måde til at opnå
kvalitetsforbedringer i den offentlige sektor, da
hovedopgaven i den offentlige sektor var

- at udvide det daglige demokrati,
- at sikre sig, at de ansattes erfaringer anvendtes i
dagligdagen, og
- at brugerne løbende fik mulighed for at tilkendegive
deres holdning over for politikere og ansatte.

2000/1 BSF 178

Offentliggørelsesdato: 06-04-2001

Folketinget

Den fulde tekst

Fremsat den 6. april 2001 af Frank Aaen (EL) og Søren Kolstrup (EL)

Forslag til folketingsbeslutning**om ophævelse af Finansministeriets cirkulære om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver**

Folketinget pålægger finansministeren at ophæve cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994 om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver. I cirkulæret fastsættes bl.a., at opgaver, som vil kunne udføres af eksterne leverandører, skal sendes ud i en udbudsrunde.

Som konsekvens af ophævelsen af cirkulæret nedlægges Statens Udliciteringsråd. I stedet oprettes et Udviklings- og Demokratiseringsråd.

Rådet bistår offentlige myndigheder og institutioner på statsligt, kommunalt og amtsligt niveau med erfaringsopsamling og rådgivning med henblik på at udvikle den offentlige sektor med aktiv inddragelse af medarbejderne på en måde, som styrker demokratiet og arbejdsmiljøet.

Rådet får især til opgave at videreformidle

erfaringer med jobrotation og et sundt, alsidigt arbejdsmiljø i den offentlige sektor,

erfaringer med efteruddannelse i den offentlige sektor,

erfaringer med efteruddannelse, jobrotation og inddragelse af ledige og

erfaringer med nye styringsformer, hvor de ansatte og brugerne får større indflydelse på henholdsvis egen dagligdag og den offentlige ydelse.

Rådet kan endvidere rekvireres til at rådgive en kommune, amt eller staten, hvis de ønsker at inddrage nye opgaver under selvforvaltning og direkte demokrati. Rådet kan endelig, hvis der er kommuner og amter, der på trods af Rådets vejledning alligevel ønsker at udlicitere, hjælpe disse med at fremme kvalitative udbudsregler.

Bemærkninger til forslaget

Cirkulæret lægger op til, at udbud og efterfølgende udlicitering er den rigtige måde at opnå kvalitetsforbedringer og besparelser i den offentlige sektor på. Formanden for Statens Udliciteringsråd, Johannes Due, har over for flere danske dagblade i forlængelse af dette påpeget, at det vigtigste ved udlicitering er synliggørelsen af det politiske ansvar for serviceniveauet, hvorimod den økonomiske besparelse er det mindst vigtige (jf. f.eks. artikel i Politiken den 4. januar 2001).

Hvis ønsket er en synliggørelse af det politiske ansvar og en effektiv offentlig sektor, hvor ydelserne er præget af høj kvalitet og såvel ansatte som brugere får løbende indflydelse på tilrettelægningsen og udførelsen af arbejdet, virker det uhensigtsmæssigt at fokusere på udlicitering.

Ved udlicitering forpligter kontrakten. Ændringer kan ikke gennemføres efter politisk beslutning, før der er gennemført forhandlinger med det firma, opgaven er udliciteret til, og tvister afgøres retligt. Ved udliciteringer opstår et demokratitab. F.eks. gælder loven om offentlighed i forvaltningen og hermed borgernes ret til aktindsigt ikke. Hertil kommer, at det offentlige fritages for ansvaret for personalepolitikken ved udliciteringer, og at der findes mange eksempler på, hvordan arbejdsmiljøet er blevet ødelagt af opskruning af tempo m.v.

I stedet er hovedopgaven i den offentlige sektor

at udvide det daglige demokrati,

at sikre sig, at de ansattes erfaringer anvendes i dagligdagen, og

at brugerne løbende får mulighed for at tilkendegive deres holdning over for politikere og ansatte.

Dette system indebærer, at serviceydelsens niveau ikke blot drøftes ved tilbagevendende udbudsrunder, men gøres til genstand for en løbende diskussion og bedømmelse i kraft af MERE RÅDERUM til de ANSATTE, og at brugerne får RET til at ytre sig og MULIGHED for indflydelse på, hvordan opgaverne løses.

Det vil kunne sætte en dynamik i gang, som for alvor vil kunne skabe fornyelse i den offentlige sektor.

Erfaringer med demokrati og fornyelse af den offentlige sektor

Centralt i det nye råds arbejde står erfaringsopsamlingerne med fornyelse af den offentlige sektor. Nedenfor skal anføres nogle enkelte eksempler.

Fra 1993, og indtil de blev udliciteret, organiserede buschaufførerne på HT s linje 166 selv den daglige drift til alles tilfredshed. Chaufførerne fik drifts- og ledelsesmæssigt ansvar for denne linje. Politikerne fastholdt det overordnede ansvar.

Det krævede forberedelse. Et fremtidsseminar og 3 ugers uddannelse var nogle af elementerne. En del af chaufførerne blev såkaldte driftschauffører, som brugte 25 pct. af deres tid på at varetage vagt- og driftsplanlægning, dvs. de overtog en traditionel mellemliderfunktion. Samtidig fik de ansatte indflydelse på en række af hverdagens små og store problemer, hvilket indebar mulighed for at bestemme over chaufførerne, mulighed for bedre til- og frakørsel ved busstoppesteder, vedligeholdelse af bussen, herunder retten til at foretage enkelte småreparationer. Det selvorganiserede øgede ansvar forbedrede arbejdsmiljøet og reducerede nedslidningen.

Forsøget blev afskaffet i forbindelse med udliciteringsbølgen.

I 1984 valgte Skævinge Kommune, at forebyggelse og behovsstyring skulle være udgangspunktet for kommunens hjemmehjælp. Hjemmehjælperne fik mulighed for i samarbejde med borgerne at tilrettelægge arbejdet. Kommunens folk fik et bredt opdrag: At styrke egenomsorgen ved at sætte sig ind i den ældres familiemæssige og personlige baggrund med henblik på optræning og ophjælpning til at klare hverdagen, herunder den sociale kontakt med familien, venner og omgivelser. Behovsstyring blev sat i fokus. Hjemmehjælperen rakte hele tiden hånden til den ældres aktuelle behov, og samtidig blev arbejdet organiseret i selvstyrende hjemmehjælpsgrupper på 10 personer. Resultatet var påfaldende. Efter 10 års forløb kunne man ved en evaluering konstatere, at de ældres selvhjulpethed var styrket, sundhedsudgifterne dalende, hospitalsforbruget markant faldende blandt de over 75-årige og behovet for plejehjemspladser reduceret. Det ekstra

ressourceforbrug i begyndelsen blev tjent ind på lang sigt.

Som modsvar til Frederiksborg Amts krav om udlicitering af sygehusopgaver igangsatte man forsøg med efteruddannelse, jobrotation og en ny servicemedarbejderfunktion på Hillerød Sygehus i første halvdel af 1990'erne. Rengøringsassistenters og portørers opgaver blev smeltet sammen i et nyt job, der varetog begge funktioner. Patienterne mødte færre ansigter, hvilket gav mulighed for mere varige kontakter mellem de nye servicemedarbejdere og patienterne. Samtidig fik servicemedarbejderne større indflydelse på egen hverdag. Det solidariske princip blev fastholdt ved at sikre inddragelse af arbejdsløse, når rengøringsassistenter og portører skulle på efteruddannelse. Konsekvensen af dette forsøg blev, at servicen og arbejdsmiljøet blev forbedret, samtidig med at der blev sparet penge.

Skriftlig fremsættelse

Frank Aaen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af Finansministeriets cirkulære om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver.

(Beslutningsforslag nr. B 178).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

B 178

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af Finansministeriets cirkulære om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver.

Af Frank Aaen (EL) og Søren Kolstrup (EL).

Vedrørende Finansministeriet.

- ▶ Fremsat skr 6/4 01 Till.A 6919
- ▶ [Forsl som fremsat Till.A 6917](#)
- ▶ [1.beh 4/5 01 FF 7536](#)

Ordførere: (1.beh) Klaus Hækkerup (S), Kristian Jensen (V), Gitte Seeberg (KF), Ole Sohn (SF), Egil Møller (DF), Niels Helveg Petersen (RV), Søren Kolstrup (EL) og Flemming Kofod-Svendsen (KRF).

Efter 1.beh henvist til Finansudvalget (FIU).

Resume:

Beslutningsforslaget pålagde finansministeren at ophæve cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994 om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver. Baggrund: Det fremgik af bemærkningerne til beslutningsforslaget, at det havde vist sig at være uhensigtsmæssigt at fokusere på udbud og udlicitering som den rigtige måde til at opnå kvalitetsforbedringer i den offentlige sektor, da hovedopgaven i den offentlige sektor var - at udvide det daglige demokrati, - at sikre sig, at de ansattes erfaringer anvendtes i dagligdagen, og - at brugerne løbende fik mulighed for at tilkendegive deres holdning over for politikere og ansatte.

</HTML

2000/1 BF 49

Offentliggørelsesdato: 21-11-2000

Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

B 49

Forslag til folketingsbeslutning om øget konkurrence i den offentlige sektor gennem udbud via privat udfordringsret.

Af Svend Erik Hovmand (V), Peter Brixtofte (V), Erik Larsen (V), Pia Larsen (V), Lars Løkke Rasmussen (V) og Pernille Sams (KF).

Vedrørende Erhvervsministeriet.

Fremsat skr 21/11 2000 Till.A 2674

Forsl som fremsat Till.A 2673

1.beh 29/11 2000 FF 1950

Ordførere: (1.beh) Jytte Wittrock (S), Svend Erik Hovmand (V), Pernille Sams (KF), Ole Sohn (SF), Egil Møller (DF), Ole M. Nielsen (KRF) og Kirsten Jacobsen (FRI).

Efter 1.beh henvist til Erhvervsudvalget (ERU).

Resumé:

Beslutningsforslaget opfordrede regeringen til at fremsætte et lovforslag om udbud via privat udfordringsret. Statens Udliciteringsråd skulle således på baggrund af en klage fra en privat virksomhed kunne udstede en henstilling om udbud til en offentlig myndighed, hvis virksomheden kunne sandsynliggøre, at en given opgave kunne løses bedre og billigere gennem udbud.

På det statslige område skulle henstillingen være bindende. Kommuner og amter skulle ikke have pligt til at følge henstillingen, men i tilfælde af, at en henstilling ikke blev fulgt, skulle de have pligt til at begrunde, hvorfor de ikke ønskede at gennemføre et udbud.

Baggrund:

Af bemærkningerne til beslutningsforslaget fremgik det, at forslagsstillerne ikke mente, at intentionen bag de eksisterende udbudsregler blev overholdt, idet muligheden

for udbud ikke i tilstrækkeligt omfang blev udnyttet.

Hensigten med en udfordringsret for private virksomheder var at øge incitamentet til at gennemføre udbud og derved sikre, at opgaverne blev løst bedst og billigst.

Den fulde tekst

2000/1 BSF 49
Offentliggørelsesdato: 21-11-2000
Folketinget[Vis mere...](#)

Fremsat den 21. november 2000 af Svend Erik Hovmand (V), Peter Brixtofte (V), Erik Larsen (V), Pia Larsen (V), Lars Løkke Rasmussen (V) og Pernille Sams (KF)

Sagsforløb 2000/1 BF 49

- Beslutningsforslag som fremsat*
- Udvalgsarbejde
- Bortfaldet

Forslag til folketingsbeslutning

om øget konkurrence i den offentlige sektor gennem udbud via privat udfordringsret

For at skabe mere konkurrence, bedre kvalitet og store besparelser i den offentlige sektor opfordrer Folketinget regeringen til at fremsætte et lovforslag om udbud via privat udfordringsret.

Udbud via privat udfordringsret indebærer, at private virksomheder skal have mulighed for at sende en klage til Statens Udliciteringsråd med et krav om udbud på et område i den offentlige sektor, hvis den private virksomhed kan sandsynliggøre, at den kan gennemføre en given offentlig opgave bedre og billigere, end den offentlige sektor i dag gør det selv.

Statens Udliciteringsråd skal på baggrund af klagen komme med en henstilling om udbud, hvis det vurderes, at en offentlig opgave kan løses bedre og billigere gennem udbud. Henstillingen skal offentliggøres. En statslig institution har pligt til at følge henstillingen. Kommuner og amter har ikke pligt til at følge henstillingen, men hvis de ikke følger henstillingen, har de pligt til at forklare årsagerne til, at de ikke ønsker at gennemføre udbud. Denne forklaring skal offentliggøres.

Lovforslaget bør indeholde en bagatelgrænse, der svarer til de til enhver tid gældende regler for EU-udbudsdirektivernes tærskelværdier. Endvidere bør myndighedsopgaver være undtaget reglerne om privat udfordringsret.

Det foreslås endvidere, at de gældende regler for redegørelser om kommunale udbud, jf. kommunalstyrelseslovens § 62, stk. 2, ændres, således at kommunalbestyrelsen fremover hvert år skal redegøre for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv. I de tilfælde, hvor kommunen ikke har fulgt Statens Udliciteringsråds henstilling om at sende en given opgave i udbud, skal redegørelsen desuden indeholde kommunalbestyrelsens forklaring af årsagerne til, at den har valgt ikke at følge henstillingen fra Statens Udliciteringsråd.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med udbud er gennem øget konkurrence at opnå større effektivitet i den offentlige sektor og dermed sikre den bedst mulige anvendelse af offentlige midler og ressourcer.

De eksisterende udbudsregler stiller krav om, at der skal ske udbud i de tilfælde, hvor en ekstern leverandør udfører en opgave på vegne af den offentlige sektor. Med forslaget om offentligt udbud efter privat udfordringsret åbnes der op for, at private virksomheder også skal have mulighed for at kræve udbud i de tilfælde, hvor den offentlige sektor selv har valgt at løse en given opgave.

Statens Udliciteringsråd dokumenterede i undersøgelsen »Ministeriernes anvendelse af udbud og udlicitering« fra januar 2000, hvordan de enkelte ministeriers udbudspraksis var. Som følge af Finansministeriets udbudscirkulære pålægges alle statslige institutioner og ministerier at vurdere, om opgaveløsningen kan effektiviseres gennem udbud og udliciteringer, og om eksterne leverandører er bedst og billigst. Men som det fremgår af

Statens Udliciteringsråds undersøgelse, har væksten i udliciteringer stået stille siden 1995. Med andre ord bliver intentionerne i det statslige udbudscirkulære ikke overholdt.

Det samlede offentlige forbrug er på knap 300 mia. kr. (1999). Heraf udgør statens forbrug 85 mia. kr. og kommuners samt amters forbrug 211 mia. kr. Ud af de knap 300 mia. kr. er der kun udliciteret for 48 mia. kr. i hele den offentlige sektor. Det svarer til en udliciteringsgrad på 16 pct.

Udliciteringsrådets tidligere formand, Allan Andersen, har således til Ugebrevet Mandag Morgen den 17. maj 1999 udtalt, at der vil kunne spares 30-40 mia. kr. årligt ved at gennemføre udbud på alle områder af den offentlige sektor.

Venstre og Det Konservative Folkeparti er på denne baggrund bekymret for, at den offentlige sektor ikke har et tilstrækkeligt incitament til at presse på for at gennemføre udbud på flere områder. Forslagsstillerne ønsker, at enhver opgave i den offentlige sektor løses bedst muligt til den billigst mulige pris. Udbud skaber netop konkurrence om at levere en ydelse bedst og billigst. Til gavn for borgerne og til gavn for de offentlige finanser.

Hvis den offentlige sektor allerede i dag løser en opgave med høj kvalitet og lave omkostninger, vil forslaget ikke have nogen effekt. Det offentlige vil bevare opgaven, fordi opgaven ikke aktuelt kan løses bedre andetsteds. Udfordringsretten indebærer alene, at der kommer offentlige udbud på områder, hvor en privat virksomhed kan løse opgaven bedre eller billigere.

Skriftlig fremsættelse

Svend Erik Hovmand (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om øget konkurrence i den offentlige sektor gennem udbud via privat udfordringsret.

(Beslutningsforslag nr. B 49).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

B 49

Forslag til folketingsbeslutning om øget konkurrence i den offentlige sektor gennem udbud via privat udfordringsret.

Af Svend Erik Hovmand (V), Peter Brixtofte (V), Erik Larsen (V), Pia Larsen (V), Lars Løkke Rasmussen (V) og Pernille Sams (KF).

Vedrørende Erhvervsministeriet.

- ▶ Fremsat skr 21/11 2000 Till.A 2674
- ▶ [Forsl som fremsat Till.A 2673](#)
- ▶ [1.beh 29/11 2000 FF 1950](#)
- ▶ [Dokumenter](#)

Ordførere: (1.beh) Jytte Wittrock (S), Svend Erik Hovmand (V), Pernille Sams (KF), Ole Sohn (SF), Egil Møller (DF), Ole M. Nielsen (KRF) og Kirsten Jacobsen (FRI).

Efter 1.beh henvist til Erhvervsudvalget (ERU).

Resume:

Beslutningsforslaget opfordrede regeringen til at fremsætte et lovforslag om udbud via privat udfordringsret. Statens Udliciteringsråd skulle således på baggrund af en klage fra en privat virksomhed kunne udstede en henstilling om udbud til en offentlig myndighed, hvis virksomheden kunne sandsynliggøre, at en given opgave kunne løses bedre og billigere gennem udbud. På det statslige område skulle henstillingen være bindende. Kommuner og amter skulle ikke have pligt til at følge henstillingen, men i tilfælde af, at en henstilling ikke blev fulgt, skulle de have pligt til at begrunde, hvorfor de ikke ønskede at gennemføre et udbud. Baggrund: Af bemærkningerne til beslutningsforslaget fremgik det, at forslagsstillerne ikke mente, at intentionen bag de eksisterende udbudsregler blev overholdt, idet muligheden for udbud ikke i tilstrækkeligt omfang blev udnyttet. Hensigten med en udfordringsret for private virksomheder var at øge incitamentet til at gennemføre udbud og derved sikre, at opgaverne blev løst bedst og billigst.

</HTML

Dokumentet er Historisk

CIR nr 14 af 10/01/1990 Historisk
Offentliggørelsesdato: 23-02-1990
Finansministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om lønsumsbegrænsning og udbud af driftsopgaver i 1990

Lønsumsbegrænsning

§ 1. Der gennemføres en begrænsning i dispositionsadgangen på 0,5 pct. af finanslovens udgifter til løn (st.kt. 01-04). Besparelsen udvises på forslag til lov om tillægsbevilling for 1990.

Dispositionsbegrænsningen vedrører alle ministerier, dog for Forsvarsministeriets vedkommende således, at lønudgifter til opretholdelse af de i forsvarsforliget forudsatte styrkemål ikke er omfattet. Også statsvirksomheder, indtægtsdækkede virksomheder og selvejende institutioner, hvor staten finansierer over halvdelen af driftsudgifterne, er omfattet.

Sparepligtigt som følge af dispositionsbegrænsningen er for de enkelte ministerier vist i bilag 1.

§ 2. Dispositionsbegrænsningen opføres som mindreforbrug på tillægsbevillingslovforslaget for 1990. Dispositionsbegrænsningen skal i TB-oversigterne kategoriseres under »Andre bevillingsforslag« med følgende tekst: »Dispositionsbegrænsning på lønområdet«. For statsvirksomheder og indtægtsdækkede virksomheder skal dispositionsbegrænsningen udvises som resultatforbedring på tillægsbevillingslovforslaget.

Udbud af statslige driftsopgaver

§ 3. I forbindelse med det politiske forlig omkring finansloven for 1990 skal der i 1990 yderligere udbydes statslige opgaver på mindst 500 mill. kr. Der er forudsat en besparelse på 20 pct. heraf.

For det enkelte ministerium svarer udbudsforpligtelsen til 1 pct. af de samlede bruttodriftsudgifter. I bilag 2 er for de enkelte ministerier anført såvel udbudsforpligtelsens omfang som den forudsatte besparelse.

Alle ministerier, indtægtsdækkede virksomheder og statsvirksomheder er omfattet af udbudspligten. For Forsvarsministeriets vedkommende kan den forudsatte besparelse genanvendes inden for forsvarsforligsaftalen.

§ 4. Besparelser ved udbudspligten opføres som mindreforbrug på tillægsbevillingslovforslaget for 1990. Besparelsen skal i TB-oversigterne kategoriseres under »Andre bevillingsforslag« med følgende tekst: »Besparelse, udbud af driftsopgaver«. For statsvirksomheder og indtægtsdækkede virksomheder skal dispositionsbegrænsningen udvises som resultatforbedring på tillægsbevillingslovforslaget.

Finansministeriet, den 10. januar 1990

Henning Dyremose

/ H. Reinholdt Pedersen

Bilag 1

PARAGRAF - OVERSIGT OVER LØNNINGER

Dokumentet er Historisk

	F	Regulering
	1990	0,5% af F

Total	42.043.121.700	210.215.609
§ 2 Post- og Telegrafvæsenet	5.978.900.000	29.894.500
§ 8 Statsministeriet	42.598.000	212.900
§ 10 Udenrigsministeriet	451.338.600	2.256.693
§ 11 Landbrugsministeriet	732.407.400	3.662.037
§ 12 Fiskeriministeriet	143.937.000	719.685
§ 13 Indenrigsministeriet	408.180.200	2.040.901
§ 14 Boligministeriet	478.065.400	2.390.327
§ 15 Socialministeriet	423.281.900	2.116.410
§ 16 Trafikministeriet	5.129.960.200	25.649.801
§ 17 Industriministeriet	474.686.700	2.373.434
§ 18 Justitsministeriet	4.603.090.000	23.015.450
§ 19 Kirkeministeriet	19.445.200	97.226
§ 20 Undervisnings- og Forskningsministeriet	8.039.928.900	40.199.645
§ 21 Kulturministeriet	868.942.300	4.344.712
§ 22 Forsvarministeriet	7.985.763.800	39.928.819
§ 23 Finansministeriet	251.100.000	1.255.500
§ 24 Skatteministeriet	1.478.542.000	7.392.710
§ 25 Økonomiministeriet	211.282.000	1.056.410
§ 27 Miljøministeriet	641.620.000	3.208.100
§ 28 Arbejdsministeriet	1.236.618.200	6.183.091
§ 29 Energiministeriet	337.610.000	1.688.050
§ 30 Sundhedsministeriet	2.105.823.900	10.529.120

Bilag 2

PLIGTTAL UDLICITERING

Udlicitering

Besparelse

---- Mill kr. ----

Dokumentet er Historisk

§ 2.02 P&T	94,4	18,9
§ 8 Statsministeriet	0,6	0,1
§ 10 Udenrigsministeriet	11,1	2,2
§ 11 Landbrugsministeriet	10,9	2,2
§ 12 Fiskeriministeriet	2,5	0,5
§ 13 Indenrigsministeriet	7,3	1,5
§ 14 Boligministeriet	12,4	2,5
§ 15 Socialministeriet	2,4	0,5
§ 16 Trafikministeriet	92,4	18,5
§ 17 Industriministeriet	7,7	1,5
§ 18 Justitsministeriet	65,4	13,1
§ 19 Kirkeministeriet	0,3	0,1
§ 20 Undervisn.- og forskn. min	95,5	19,1
§ 21 Kulturministeriet	13,2	2,6
§ 22 Forsvarsministeriet	136,1	27,2
§ 23 Finansministeriet	3,9	0,8
§ 24 Skatteministeriet	21,2	4,2
§ 25 Økonomiministeriet	2,7	0,5
§ 27 Miljøministeriet	12,0	2,4
§ 28 Arbejdsministeriet	6,2	1,2
§ 29 Energiministeriet	4,3	0,9
§ 30 Sundhedsministeiret	33,9	6,8

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

CIR nr 6820 af 25/10/1991 Historisk
Offentliggørelsesdato: 25-09-1997
Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 188 af 18/03/2001

Den fulde tekst

Cirkulære vedrørende statslig betalingsformidling, herunder vejledning om gennemførelse af udbud af visse statslige ind- og udbetalinger

A. Retningslinier vedr. statslig betalingsformidling

1. Indledning

Statsvirksomheden Postgiro er fra den 1. juni 1991 omdannet til GiroBank A/S. Som led i omdannelsen er Postgiro's lovmæssige fortrinsstilling til formidling af statslige betalinger ændret.

De hidtidige aftaler om statslig betalingsformidling ændres ikke umiddelbart som følge af omdannelsen af Postgiro til GiroBank A/S. Men det er ved lovgivningen forudsat, at formidlingen af statslige betalinger fremover skal ske på markedsvilkår.

Betegnelsen pengeinstitut omfatter i det følgende således også GiroBank A/S.

For udbetalinger omfatter begrebet betalingsformidling forløbet fra det tidspunkt, hvor der afgives ordre om at hæve beløbet på Statens Regnskabsdirektorats/statsinstitutionens konto i Danmarks Nationalbank til det tidspunkt, hvor modtageren har beløbet til disposition.

For indbetalinger gælder tilsvarende, at begrebet betalingsformidling omfatter forløbet fra betalingsafsenderens afgivelse af betalingsordre, indtil beløbet er indsat på Statens Regnskabsdirektorats konto/statsinstitutionens konto i Danmarks Nationalbank og registreret af den modtagende statsinstitution.

Forvaltningen af betalingsformidling vedrører endvidere en række regnskabs-, kontrol- og afstemningsmæssige forhold både før og efter disse tidspunkter.

I det følgende beskrives de generelle retningslinier, som ministerier, styrelser, institutioner mv. skal følge i forbindelse med forvaltningen af deres betalingsforretninger.

2. Generelle retningslinier

Formålet med udarbejdelsen af generelle retningslinier er at sikre, at *statslige betalingsforretninger bliver gennemført så billigt som muligt*. Set ud fra den statslige institutions side skal der endvidere opnås en tilfredsstillende service i forbindelse med afviklingen af betalinger såvel i relation til institutionen selv som til beløbsmodtageren/beløbsindbetaleren.

Opfyldelsen af ovennævnte formål søges tilgodeset på følgende måde:

- udbetalinger fra statslige institutioner til omverdenen (regningsudbetalinger og masseudbetalinger) sker ved, at udbetalinger overføres via et af institutionen valgt pengeinstitut (afgivende pengeinstitut) til beløbsmodtagerens konto i et pengeinstitut

Dokumentet er Historisk

- indbetalinger til statslige institutioner fra omverdenen (regningsindbetalinger og masseindbetalinger) kan ske i ethvert pengeinstitut, herunder posthus (debitorpengeinstitut) efter indbetalerens eget valg. Disse indbetalinger videregives og samles hos et af institutionen valgt pengeinstitut (modtagende pengeinstitut).

Følgende forhold skal dog iagttages:

Indbetalinger til pengeinstitutter (debitorpengeinstitutter), som er tilsluttet aftaler om modtagelse og afregning af giroindbetalingskort/fælles indbetalingskort, har frigørende virkning for debitor, såfremt indbetalingen er foretaget fyldestgørende senest på dagen for sidste rettidige betaling.

Indbetalinger til pengeinstitutter, som ikke er tilsluttet ovennævnte aftaler, anses for rettidige, såfremt indbetalingen er kreditor (institutionen) eller et af de pengeinstitutter, som er tilsluttet ovennævnte aftaler, i hænde senest på dagen for sidste rettidige betaling

- ved valg af modtagende/afgivende pengeinstitut skal der skabes fornøden sikkerhed for de betalingsmidler, det modtagende/afgivende pengeinstitut forvalter i forbindelse med den statslige betalingsafvikling.

Til de midler, som forvaltes af det modtagende pengeinstitut, medregnes i denne forbindelse indbetalinger foretaget i pengeinstitutter, der er tilknyttet ovennævnte aftaler, hvor disse pengeinstitutter har afgivet kvittering for rettidig betaling med frigørende virkning for debitor.

Statsinstitutioner er fortsat forpligtet til i videst muligt omfang at placere deres likviditet i Danmarks Nationalbank. Det gælder også styrelser med eget likviditetsansvar.

Dette indebærer, at institutionernes kassebeholdning samt indskud i pengeinstitutter skal begrænses til det absolut nødvendige under hensyn til afviklingen af betalinger direkte via institutionerne.

Danmarks Nationalbank varetager som »Statens Bank« opfyldningen af institutionernes pengeinstitutkonti (pengeforsyningen) og formidler afviklingen af få store betalinger mellem statslige institutioner, mellem statslige institutioner og kommunerne samt mellem statslige institutioner og private virksomheder (engrosbetalinger).

Der skal anføres nogle forhold, som skal iagttages ved formidling af statslige ind- og udbetalinger.

Udbetalinger:

- der tilstræbes udbetalinger i form af overførsler til beløbsmodtagernes konti i pengeinstitutterne
- kontantbetalinger, checkbetalinger og andre udbetalingsformer, der ikke er kontooverførsler, søges begrænset mest muligt
- udbetalingsformer, der er baseret på behandling af oplysninger modtaget på edb-medie, søges fremmet
- overførsler fra den udbetalende statsinstitutions nationalbankkonto til det valgte betalingsafgivende pengeinstitut knyttes via automatik til overførsler til de endelige beløbsmodtagere samt
- udbetalinger afvikles på det senest mulige tidspunkt, der sikrer, at beløbsmodtagernes krav om seneste rettidige betaling kan overholdes (betalingsstyring).

Indbetalinger:

- det tilstræbes, at betalingsafsenderen i videst muligt omfang selv kan vælge indbetalingssted
- indbetalingsformer, der er baseret på edb-behandling af oplysninger på edb-medie, søges fremmet
- der sker en automatisk overførsel til den pågældende statsinstitutions nationalbankkonto i umiddelbar forlængelse af indbetaling i det betalingsformidlende pengeinstitut
- såfremt indbetaling sker ved direkte fremsendelse af betalingsmiddel (check mv.) til statsinstitutionen (kreditor), skal beløbet være kreditor i hænde senest på sidste rettidige indbetalingsdato.

B. Vejledning om gennemførelse af udbud for visse statslige betalinger

Dokumentet er Historisk

1. Indledning

I henhold til ovennævnte generelle retningslinier vedrørende statslig betalingsformidling skal ministerier, styrelser og institutioner mv. analysere, om betalingsforretningernes gennemførelse er tilrettelagt i overensstemmelse hermed.

Statslige udbetalinger, bortset fra helt ubetydelige, skal bringes i *udbud* snarest muligt. Tilsvarende skal statslige indbetalinger bringes i *udbud* inden udgangen af 1992.

Formålet med afholdelse af udbudsforretninger er at give den statslige institution mulighed for at vælge det pengeinstitut, som billigst muligt kan varetage de betalingsforretninger, udbuddet omfatter, jf. afsnit C3 om vurdering af tilbud.

I forbindelse med udbud skal *bemærkningerne* til lov om GiroBank A/S iagttages.

Af disse bemærkninger fremgår følgende, for så vidt angår statslige betalinger:

»Postgiro's lovmæssige fortrinsstilling til formidling af statslige betalinger ændres samtidig med overførslen af statsvirksomheden Postgiro til aktieselskabet GiroBank A/S. Uanset dette løber Postgiro's nuværende aftaler med de statslige styrelser mv. uændret videre. Det skal dog ske på markedsvilkår. Dette søges sikret ved, at de statslige institutioner og styrelser får mulighed for at effektuere andre tilbud, hvis de kan påvise, at de andetsteds fra har fået tilbudt en tilsvarende eller bedre service, som GiroBank A/S ikke kan levere til en konkurrencedygtig pris.

Vilkårene for, at GiroBank A/S fremover kan opnå opgaver for de statslige institutioner og styrelser, vil således være ens for selskabet og dets konkurrenter, og de fastsættes i samarbejde med Finansministeriet under overholdelse af de til enhver tid gældende EF-regler og forvaltningsretlige grundsætninger.«

Den del af den statslige betalingsformidling, der skal udbydes, vedrører primært *selve betalingsafviklingen*, dvs. overførslen af betalingsmidler fra betalingsafsender til betalingsmodtager.

Det datagrundlag, som danner basis for selve betalingsafviklingen, udfærdiges af institutionen selv - normalt på edb-medie via forsystemer, f.eks. via indbetalingssystemer ved indbetaling af skatter og afgifter, SCR-debitor- og kreditorsystemet og tilsvarende andre edb-systemer. Denne del af den statslige formidling af betalinger omfattes ikke af udbudsforretningen.

2. Statslige udbetalinger

De statslige udbetalinger, som skal bringes i udbud, vedrører dels *regningsudbetalinger*, dvs. mange ensartede og standardiserede betalinger fra statslige institutioner til omverdenen baseret på regning (faktura) fremsendt af den beløbsmodtager (leverandør), som institutionen har handlet med, og dels *masseudbetalinger*, dvs. betalinger af ensartet karakter og med en given frekvens fra de statslige myndigheder til omverdenen, f.eks. anvisning af overførselsindkomster til borgere/virksomheder, lønanvisning til statsansatte, pensionsanvisning til pensionerede statstjenestemænd samt lignende udbetalinger.

De statslige udbetalinger er karakteriseret ved at omfatte mange forskellige statslige myndigheder og betalinger af højst forskellig karakter, hvorfor der ved udbud skal tages hensyn til de individuelle krav, som stilles til udbetalingsafviklingen fra de forskellige myndigheders side.

På grund af sådanne individuelle forhold, som skal løses specifikt i forhold til den enkelte statslige myndighed, skal de statslige myndigheder snarest muligt efter gennemførelsen af ovennævnte analyse iværksætte udbudsforretninger for statslige udbetalinger.

3. Statslige indbetalinger

De statslige indbetalinger, som skal bringes i udbud inden udgangen af 1992, vedrører dels *regningsindbetalinger* og dels *masseindbetalinger* karakteriseret på tilsvarende måde som regnings- og masseudbetalinger.

Men modsat de statslige udbetalinger er de statslige indbetalinger, som primært omfatter indbetaling af skatter og afgifter, koncentreret om få statslige myndigheder.

Udbudsforretningernes størrelse og omfang på indbetalingssiden tilsiger en omhyggelig vurdering af, hvilke eventuelle storkundefordele en indbetalingsaftale giver den statslige myndighed.

C. Udbudsfasen

1. Udbudsformer

Dokumentet er Historisk

I forbindelse med gennemførelsen af en udbudsforretning må statsinstitutionen gøre sig klart, hvilken af nedenstående tre former for udbud der ønskes anvendt:

- direkte forespørgsel
- begrænset udbud
- offentligt udbud

Ved *direkte forespørgsel* rettes anmodning om tilbud til et passende antal virksomheder, som må formodes at være konkurrencedygtige. Antallet af forespørgsler kan begrænses til en snæver kreds, såfremt indhentning af flere tilbud ikke skønnes at medføre fordele med hensyn til pris mv.

Ved *begrænset udbud* indkaldes interesserede virksomheder via annoncering til at tilkendegive, at de er interesseret i at afgive tilbud. Der kan herefter udvælges et antal, som skønnes at kunne udføre opgaven tilfredsstillende, hvorefter disse virksomheder anmodes om at afgive tilbud.

Ved *offentligt udbud* indkaldes gennem annoncering tilbud fra alle, der ønsker at afgive tilbud.

I forbindelse med gennemførelsen af udbudsforretninger for statslige betalinger skal *bestemmelserne* i den politiske aftale af 14. marts 1991 om Postgiro's fremtidige status iagttages.

Af aftalens punkt VI. Øvrige forhold fremgår følgende, for så vidt angår udbud:

»Såfremt en given statslig institution eller styrelse, der hidtil har fået sine betalinger formidlet af GiroBank A/S, ønsker at indhente et alternativt tilbud på formidling af sine betalinger, eller såfremt den pågældende kunde modtager tilbud fra anden side, som man ønsker at gøre brug af, skal GiroBank A/S derfor have adgang til at fremsætte et fornyet tilbud. Dette skal ske på vilkår, som er ens for selskabet og dets konkurrenter.« . . .

Uanset valg af udbudsform skal GiroBank A/S således have lejlighed til at afgive tilbud på betalingsformidlingsopgaver, som GiroBank A/S hidtil har udført. Ved direkte forespørgsel og begrænset udbud vedrørende disse opgaver kan institutionen derfor ikke undlade at anmode GiroBank A/S om at afgive tilbud. GiroBank A/S' tilbud skal vurderes på lige fod med tilbud, der modtages fra andre pengeinstitutter.

2. Udformning af udbudsmaterialet

Uanset hvilken form for tilbud, der ønskes indhentet, gælder, at beskrivelsen af den opgave, der ønskes løst, må være så dækkende, at tilbudsgiverne har en realistisk mulighed for at afgive et tilbud.

Udbudsmaterialet skal indeholde en beskrivelse af den opgave, der ønskes løst. Denne beskrivelse skal være så præcis som muligt, og der skal blandt andet indgå:

- betalingernes art
- betalingernes størrelse, antal og frekvens
- krav om betalingsoplysninger til såvel debitor som kreditor
- de særlige betingelser, der vil indgå i en eventuel aftale (kontrakt).

Udbudsmaterialet skal endvidere indeholde fuldstændige oplysninger om de vilkår, der gælder for udbuddet. Udbudsmaterialet bør således bl.a. indeholde oplysninger om:

- de krav, der stilles til tilbuddets udformning, indlevering og gyldighed
- de særlige krav, der stilles til tilbudsgiverne af teknisk, økonomisk og organisatorisk art
- de forretningsgange, der vil blive fulgt ved tilbuddenes behandling
- de kriterier, der vil blive lagt til grund ved vurdering af tilbuddene

Dokumentet er Historisk

- hvorvidt der kan afgives alternative tilbud.

3. Vurdering af tilbuddene

Efter sædvanlig behandling af tilbuddene bør den statslige institution *vælge* det tilbud, som alle forhold taget i betragtning er det mest fordelagtige.

Hermed menes, at den statslige institution skal vælge det tilbud, som er billigst, samtidig med at institutionen opnår en tilfredsstillende service set ud fra institutionens side i forbindelse med betalingsafviklingen hos institutionen selv og over for beløbsmodtagerne.

Institutionen skal ved valg af tilbud også tage hensyn til den fornødne sikkerhed vedrørende betalingsafviklingen, som er omtalt i afsnit A2.

Ved vurdering af et tilbuds *økonomiske konsekvenser* skal institutionen tage hensyn til følgende omkostninger:

- administrative omkostninger, herunder en vurdering af tilbuddets administrative lettelser og besparelser
- rentekomkostninger
- gebyrer mv.

I *bilaget* er der nærmere redegjort for, hvorledes de *økonomiske konsekvenser* af tilbuddene kan opgøres med henblik på at få etableret en økonomisk sammenlignelighed mellem tilbuddene.

4. Oplysning til ikke-valgte tilbudsgivere

Når udbudsforretningen er afsluttet, og det er besluttet, hvem der skal udføre opgaven, gives der de øvrige tilbudsgivere meddelelse om, at deres tilbud ikke er antaget. Meddelelsen bør indeholde en kortfattet begrundelse for, hvorfor den bydende ikke kom i betragtning.

Oplysninger om den indgåede kontrakt, de aftalte priser og andre forhold i forbindelse hermed må ikke videregives til de ikke-valgte tilbudsgivere, medmindre dette fremgår af udbudsvilkårene.

5. Hyppighed af udbud

Aftaler om betalingsformidling vil med mellemrum skulle tages op til fornyet overvejelse, idet den tekniske udvikling på betalingsformidlingsområdet er stærk. Dette betyder, at omkostningerne, regnet i faste priser, bør kunne reduceres over en periode på nogle år. Det må sikres, at aftaler om betalingsformidling tages op til genforhandling eller fornyet udbud mindst hvert 3.-5. år.

D. Registrering og godkendelse af aftaler om betalingsformidling

Aftaler om betalingsformidling indgås normalt mellem den enkelte statsinstitution og et betalingsformidlende institut (eventuelt flere institutter samlet).

Nye aftaler om betalingsformidling, der vedrører mere end 1 mia. kr. årligt, skal forelægges for Finansministeriet, Statens Regnskabsdirektorat til godkendelse.

Nye aftaler, der vedrører betalinger, som totalt set er mindre end 1 mia.kr. årligt, skal alene indsendes til orientering for Statens Regnskabsdirektorat.

Nye aftaler, der indebærer særlige problemer, kan forelægges for Statens Regnskabsdirektorat, såfremt det skønnes hensigtsmæssigt.

Allerede eksisterende aftaler, der vedrører betalinger, som totalt set overstiger 1 mia. kr. årligt, bedes indsendt til orientering for Statens Regnskabsdirektorat.

E. Ikrafttræden

Dette cirkulære træder i kraft den 1. november 1991.

Dokumentet er Historisk

Samtidig ophæves Finansministeriets cirkulæreskrivelse af den 29. april 1991 vedrørende Postgiro's omdannelse til GiroBank A/S og statslige betalingsformidlingsaftaler.

Finansministeriet, den 25. oktober 1991

Henning Dyremose

/ Jørn Jensen

Bilag

Vurdering af et tilbuds økonomiske konsekvenser

Et tilbuds *økonomiske konsekvenser* må vurderes ud fra en opgørelse af tilbuddets omkostninger, som består af følgende elementer:

- administrative omkostninger, herunder en vurdering af tilbuddets administrative lettelser og besparelser
- renteomkostninger
- gebyrer mv.

De *administrative omkostninger* er de beløb, som i institutionen er forbundet med at håndtere og afvikle statslige ind- og udbetalinger.

Renteomkostningerne, som i denne forbindelse er den vigtigste omkostningsart, er de rentetab, som enten institutionen eller staten som helhed lider, mens betalingerne er »undervejs« fra debitor til kreditor.

Gebyrer mv. er de omkostninger, som institutionen skal betale pr. betalingstransaktion til et pengeinstitut for at få betalingen afviklet.

Institutionen må ved vurdering af et tilbuds økonomiske konsekvenser anlægge en *helhedsvurdering*, idet grænsen er flydende mellem, hvad institutionen selv varetager af opgaver ved statslig betalingsformidling og via tilbuddet får pengeinstitutterne til at varetage.

De *administrative omkostninger* er ud over håndteringsomkostninger de omkostninger, som er forbundet med at etablere datagrundlaget for selve betalingsafviklingen, dvs. typisk omkostninger ved inddatering af betalingsoplysninger, sammenstilling af disse samt dannelse af edb-medie, som udgør betalingsgrundlaget til pengeinstitutterne til betalingsafvikling via et automatisk betalingsformidlingssystem. Hertil skal lægges de omkostninger, som er forbundet med kontrollen af, at betalingsafviklingen har fundet korrekt sted, og i tilfælde af fejl afhjælpe disse med henblik på at få afviklet betalingerne korrekt.

Såfremt der i tilbuddene er *ens grænseflade* mellem edb-systemerne, hvor datagrundlaget for selve betalingsafviklingen dannes, og betalingsafviklingssystemerne i pengeinstitutsektoren, kan institutionen ved sammenligning af tilbuddene se bort fra de ovenfor nævnte administrative omkostninger, og alene vurdere de økonomiske konsekvenser ud fra en opgørelse over de afgivne tilbuds renteomkostninger og gebyrer.

Men nok så væsentligt for valg af tilbud er de *renteomkostninger*, der knytter sig til tilbuddene i form af det rentetab, der kan beregnes for den periode, betalingen er »undervejs« fra debitor til kreditor.

Statens betalinger skal betragtes i forhold til det tidspunkt, hvor beløb haves/indsættes på institutionens/Statens Regnskabsdirektorats konto i Danmarks Nationalbank. Dette indebærer, at i tilfælde, hvor der betales via en konto i et pengeinstitut, skal rentetabet ved at have penge stående på en pengeinstitutkonto samt omkostningerne ved opfyldning/tømning af kontoen også indgå i vurderingen.

Rentetabet beregnes ved at opgøre antallet af rentedage, dvs. antallet af bankdage, pengene er »undervejs«. Der skal tages hensyn til, at der også beregnes rente for lørdage, søndage og helligdage. Dette kan gøres ved at gange det opgjorte antal rentedage med 1,4 (7/5).

Ved betalinger via konti i pengeinstitutter må der skelnes mellem dispositionsdag og valørdag. *Dispositionsdagen* er den dag, hvor betalingsmodtageren har ejendomsret til beløbet. *Valørdagen* er den dag, hvorfra der beregnes rente. Valørdagen er oftest sammenfaldende med dispositionsdagen.

For *masseudbetalinger*, f.eks. lønninger, pensioner, overførsler mv. vil der normalt være fastsat en dato for, hvornår beløbet skal være til disposition for betalingsmodtageren eller for denne på en af modtageren anvist konto i et pengeinstitut (dispositionsdagen).

Dokumentet er Historisk

For *regningsudbetalinger* vil leverandøren angive en dato for seneste rettidige betaling (rettidig betalingsdag).

Det rentetab målt i antal dage, som den udbetalende institution får, mens betalingen er »undervejs« fra debitor til kreditor, vil normalt kunne beregnes ved en opgørelse over den tid, der går fra beløbet hæves på institutionens/Statens Regnskabsdirektorats nationalbankkonto, til det er til disposition/ rettidig betalt til kreditor.

Det er institutionen uvedkommende, om det udbetalte beløb først valideres på et efter dispositionsdagen/rettidige betalingsdag liggende tidspunkt.

For *masseindbetalinger*, f.eks. skatter og afgifter har den betalingsmodtagende institution normalt oplyst debitor om en forfaldsdato, som må anses for seneste rettidige betalingsdato for debitor.

Samme forhold gælder *regningsindbetalinger*, hvor den leverende institution har angivet en dato for seneste rettidige betaling.

Rentetabet målt i antal dage, som den betalingsmodtagende institution får, mens pengene er »undervejs« fra debitor til kreditor, vil normalt kunne beregnes som den tid, der går fra indbetalingsdagen, til beløbet indsættes til forrentning på en af institutionen anvist konto i Danmarks Nationalbank.

Pengemarkedsrenten (dag-til-dag renten) bør benyttes ved beregning af rentetabet.

Nedenfor er givet et *eksempel* på beregning af rentetabet i forbindelse med en udbetalingsforretning:

Forudsætninger:

- den statslige myndigheds udbetalinger pr. måned udgør 200 mill.kr. svarende til 2400 mill.kr. årligt
- antal tabte rentedage sættes til 2 dage, som korrigeret for lørdage/søndage svarer til 2,8 tabte rentedage
- pengemarkedsrenten udgør 9,3 pct. p.a.

$$2400 \times 9,3 \times 2,8$$

$$\text{Beregnet rentetab pr. år} = \text{-----} = 1.712.200 \text{ kr.}$$

$$100 \times 365$$

Det beregnede rentetab er en omkostning, der normalt ikke indgår i institutionens driftsregnskab, men påvirker statsregnskabet § 37. Renter.

For statsvirksomheder og andre, der er tilsluttet ordningen med selvstændig likviditet, påvirkes institutionens/virksomhedens driftsregnskab direkte af det beregnede rentetab.

Uanset om rentetabet optages på institutionens eget regnskab, eller om det optages på statsregnskabet § 37. Renter, skal vurderingen af aftaler om betalingsformidling baseres på en beregning af rentetabet.

I de afgivne tilbud kan der forekomme *gebyrer pr. betalingstransaktion*.

Dels kan betalingsafviklingens pris være en kombination af et rentetab af ovennævnte karakter og et af betalingsafsenderen/betalingsmodtageren betalt gebyr pr. transaktion, og dels kan visse ydelser i forbindelse med selve betalingsafviklingen være gebyrbelagte, f.eks. advisering af kreditor, alt afhængigt af, hvilken arbejdsdeling der er forudsat at være mellem institutionen og det betalingsafviklende pengeinstitut.

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

Dokumentet er Historisk**BEK nr 188 af 18/03/2001 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 30-03-2001

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 1486 af 13/12/2004

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1	Regnskabsvæsenets formål
Kapitel 2	Regnskabsvæsenets anvendelsesområde
Kapitel 3	Regnskabsvæsenets organisation
Kapitel 4	Systemanvendelse
Kapitel 5	Ministerie-, virksomheds- og regnskabsinstrukser
Kapitel 6	Regnskabsmæssig registrering
Kapitel 7	Betalingsforretninger
Kapitel 8	Aflæggelse af regnskab
Kapitel 9	Opbevaring af regnskabsmateriale
Kapitel 10	Forvaltningsopgaver
Kapitel 11	Dispensation fra bekendtgørelsens regler
Kapitel 12	Ikrafttræden mv.

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen mv.

I medfør af § 3 i lov nr. 131 af 28. marts 1984 om statens regnskabsvæsen mv. fastsættes:

Kapitel 1

Regnskabsvæsenets formål

§ 1. Regnskabsvæsenet skal bidrage til en effektiv økonomiforvaltning på alle niveauer i statsforvaltningen.

Stk. 2. Gennem regnskabsvæsenet skal tilvejebringes de fornødne oplysninger til brug for den løbende interne regnskabsopfølgning, den periodiske regnskabsaflæggelse samt den årlige udfærdigelse af statsregnskabet. Endvidere skal regnskabsvæsenet bidrage til udarbejdelsen af virksomhedsregnskaberne.

Stk. 3. Regnskabsvæsenet skal bidrage med oplysninger til revisionen af regnskaberne i henhold til gældende lovgivning herom.

Kapitel 2

Regnskabsvæsenets anvendelsesområde

§ 2. Bestemmelserne om statens regnskabsvæsen omfatter alle statsinstitutioner, dvs. departementer, underliggende institutioner, særlige fonde mv., samt selvejende institutioner, der er optaget på bevillingslovene på lige fod med de egentlige statsinstitutioner.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Bestemmelserne finder endvidere anvendelse for selvejende institutioner, foreninger, fonde mv., hvis regnskaber omfattes af statsregnskabslovens § 2, stk. 2. Departementerne skal meddele Økonomistyrelsen, hvilke institutioner der er omfattet af statsregnskabslovens § 2 stk. 2.

Kapitel 3

Regnskabsvæsenets organisation

Definitioner

§ 3. En virksomhed er betegnelsen for en forvaltningsenhed indenfor et ministerområde, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssig ansvarlig for en eller flere hovedkonti på bevillingslovene indenfor ministerområdet og eventuelle fællesparagraffer.

§ 4. En regnskabsførende institution er en organisation under en virksomhed med et selvstændigt ansvar for udførelsen af hele eller dele af virksomhedens opgaver.

Stk. 2. Som regnskabsførende institutioner betragtes endvidere selvejende institutioner m.v. som er omfattet af § 2 stk. 2.

Stk. 3. En regnskabsførende institution administrerer en eller flere bogføringskredse/regnskaber.

§ 5. En bogføringskreds udgør en regnskabsmæssigt balancerende enhed/aktivitet såvel løbende som i regnskabsafslutningsmæssig henseende.

Finansministeriet

§ 6. Finansministeriet fastsætter regler om statens regnskabsvæsen.

Stk. 2. Økonomistyrelsen forestår udmøntningen af reglerne om statens regnskabsvæsen, jf. stk. 1. Alle udkast til love, bekendtgørelser og cirkulærer, der indeholder bestemmelser om statens regnskabsvæsen, skal forelægges Økonomistyrelsen til godkendelse.

Stk. 3. Økonomistyrelsen forestår opstilling af statsregnskabet efter Finansministeriets retningslinier.

Stk. 4. Økonomistyrelsen stiller likviditet til rådighed for de i § 4 stk. 1 anførte regnskabsførende institutioner.

Stk. 5. Økonomistyrelsen varetager udvikling, drift og vedligeholdelse af de i § 11 stk. 1 og stk. 2 nævnte centrale systemer samt de hermed forbundne hjælpesystemer. Økonomistyrelsen varetager endvidere udviklings- og vedligeholdelsesopgaver i relation til de i § 11 stk. 2 nævnte lokale økonomisystemer.

Stk. 6. Økonomistyrelsen har endvidere det overordnede ansvar for planlægning og gennemførelsen af omlægninger vedr. ministerområdernes anvendelse af de i § 11 stk. 1 og stk. 2 nævnte systemer.

Stk. 7. Til Finansstyrelsen er i henhold til lovgivning m.m. henlagt en række tværgående forvaltnings- og regnskabsopgaver, som styrelsen varetager på virksomhedernes vegne bl.a. værdipapirforvaltning, garantiforvaltning, udlånsforretninger og inddrivelse af restancer mv.

Ministeriernes departementer

§ 7. Ministeriernes departementer fastsætter i samarbejde med Økonomistyrelsen opdelingen på virksomheder inden for ministerområdet.

Stk. 2. Departementerne tilrettelægger regnskabsvæsenet inden for deres områder, herunder omlægninger vedrørende ministerområdets anvendelse af de i § 11 stk. 2 nævnte systemer, og fører kontrol med overholdelsen af reglerne for regnskabsvæsenet samt sikrer tilvejebringelsen af de oplysninger, der er nævnt i § 1.

Stk. 3. Ved tilrettelæggelsen af regnskabsvæsenet skal departementerne sikre, at virksomhederne og de regnskabsførende institutioner har en sådan størrelse, at de kan gennemføre en forsvarlig tilrettelæggelse af regnskabsvæsenet.

Stk. 4. Hvis dette ikke er muligt skal departementerne på anden måde sikre, at der kan gennemføres en forsvarlig

Dokumentet er Historisk

tilrettelæggelse af regnskabsvæsenet eventuelt ved at regnskabsfunktionerne samles i fælles regnskabsmæssige driftscentre eller varetages af eksterne driftscentre.

Stk. 5. Departementerne skal udarbejde en ministerieinstruks, jf. §§ 13-15.

Virksomhederne

§ 8. Virksomhederne optages i det af Økonomistyrelsen administrerede koncernsystem.

Stk. 2. Virksomhederne tilrettelægger regnskabsvæsenet indenfor deres område herunder områdets opdeling på regnskabsførende institutioner.

Stk. 3. Virksomhederne skal udarbejde en virksomhedsinstruks, jf. §§ 16-19.

Regnskabsførende institutioner

§ 9. Regnskabsførende institutioner med tilhørende bogføringskredse optages i det af Økonomistyrelsen administrerede koncernsystem.

Stk. 2. De regnskabsførende institutioner tilrettelægger regnskabsvæsenet inden for deres eget område herunder tilrettelæggelse af indrapporteringen til de anvendte systemer og kontrol med det fra systemerne modtagne materiale.

Stk. 3. De regnskabsførende institutioner skal udarbejde en regnskabsinstruks, jf. §§ 20-23.

Det Centrale Virksomhedsregister(CVR)

§ 10. Virksomheder i henhold til § 3 optages som hovedregel som virksomheder i det Centrale Virksomhedsregister (CVR).

Stk. 2. Undtagelsesvis kan regnskabsførende institutioner i henhold til § 4 optages som virksomheder i det Centrale Virksomhedsregister, når virksomhedsledelsen for den virksomhed i henhold til § 3, hvorunder institutionerne henhører, udøves af ministeriets departement.

Stk. 3. Optagelsen i det Centrale Virksomhedsregister foretages af Danmarks Statistik i samråd med Økonomistyrelsen og vedkommende ministeriums departement.

Kapitel 4*Systemanvendelse*

§ 11. Alle institutioner, der er omfattet af § 2, stk. 1, er forpligtet til at anvende det af Økonomistyrelsen administrerede koncernsystem, jf. Kap. 8.

Stk. 2. Alle institutioner, der er omfattet af § 2 stk. 1, er endvidere forpligtet til at anvende et centralt økonomisystem administreret af Økonomistyrelsen eller et lokalt økonomisystem leveret af Økonomistyrelsen. Forpligtelsen omfatter endvidere anvendelsen af centrale betalings- og lønsystemer administreret af Økonomistyrelsen.

Stk. 3. Tilslutning til de i § 11 stk. 1 og stk. 2 nævnte systemer sker efter nærmere aftale med Økonomistyrelsen.

Stk. 4. Anvendelse af andre systemer i stedet for de i stk. 2 nævnte, forudsætter Finansministeriets godkendelse. En godkendelse forudsætter, at de pågældende områder betjener sig af et system, der tilgodeser de informations-, sikkerheds- og kontrolmæssige samt tidsmæssige krav, der til enhver tid gælder for de i stk. 2 nævnte systemer. En tilladelse forudsætter endvidere, at data kan udveksles elektronisk eller på anden måde med Økonomistyrelsens systemer. Finansministeriet orienterer Rigsrevisionen om eventuelle godkendelser.

Stk. 5. Økonomistyrelsen skal godkende idriftsættelsen af de i § 11 stk. 2 nævnte lokale økonomisystemer og fastsætter de nærmere betingelser herfor.

§ 12. Systemanvendelse for institutioner, der omfattes af § 2, stk. 2, aftales mellem vedkommende ministerium og Økonomistyrelsen. Rigsrevisionen orienteres om sådanne aftaler.

Dokumentet er Historisk

Kapitel 5

*Ministerie-, virksomheds- og regnskabsinstrukser**Ministerieinstrukser*

§ 13. For hvert ministerområde skal udarbejdes og ajourføres en ministerieinstruks, der beskriver ministerområdets forretningsområde og opdeling på virksomheder, herunder hvilke hovedkonti incl. bevillingslovenes fællesparagraffer, der henhører under de enkelte virksomheder.

§ 14. Ministerieinstruksen skal herudover indeholde:

1) En beskrivelse af tilrettelæggelsen af ministerområdets overordnede regnskabsforvaltning.

2) En beskrivelse af hvornår der i årets løb skal godkendes perioderegnskaber samt en beskrivelse af procedurerne omkring regnskabsgodkendelsen, jf. § 38, herunder en angivelse af eventuelle formaliserede procedurer for udførelsen af departementets tilsyns- og kontrolfunktioner.

§ 15. Den af departementets ledelse godkendte ministerieinstruks sendes til Rigsrevisionen og de under ministerområdet hørende virksomheder.

Virksomhedsinstrukser

§ 16. Hver virksomhed skal udarbejde og ajourføre en virksomhedsinstruks, der beskriver virksomhedens forretningsområde og opdeling på regnskabsførende institutioner, herunder hvilke hovedkonti på bevillingslovene virksomheden har ansvaret for.

§ 17. I de tilfælde, hvor virksomheden består af flere regnskabsførende institutioner, skal virksomhedsinstruksen herudover indeholde:

1) En beskrivelse af hvorledes virksomhedens regnskabsansvar er fordelt på de enkelte regnskabsførende institutioner under virksomheden.

2) En beskrivelse af proceduren for virksomhedens bevillingsudmelding og bevillingsafregning i forhold til de regnskabsførende institutioner.

3) En beskrivelse af hvornår der i årets løb skal godkendes perioderegnskaber samt proceduren for de regnskabsførende institutioners godkendelse af perioderegnskaber overfor virksomheden.

4) En beskrivelse af øvrige relevante regnskabsprocedurer mellem virksomheden og de regnskabsførende institutioner.

§ 18. Virksomhedsinstruksen kan endvidere indeholde virksomhedsspecifikke retningslinier til de regnskabsførende institutioner om udarbejdelsen af regnskabsinstruksen.

§ 19. Virksomhedsinstruksen skal godkendes af departementet.

Stk. 2. Den af departementet godkendte virksomhedsinstruks skal sendes til Rigsrevisionen og de under virksomheden hørende regnskabsførende institutioner.

Regnskabsinstrukser

§ 20. Hver regnskabsførende institution skal udarbejde og ajourføre en regnskabsinstruks.

§ 21. Regnskabsinstruksen skal som minimum indeholde:

1) En beskrivelse af institutionens opgaver og regnskabsmæssige organisation, herunder hvilke bogføringskredse institutionen administrerer.

2) En beskrivelse af institutionens regnskabsopgaver herunder institutionens konkrete tilrettelæggelse og udmøntning af

Dokumentet er Historisk

kompetencefordeling i relation til udgifts- og indtægtsforvaltningen, betalingsforvaltningen, den regnskabsmæssige registrering, regnskabsaflæggelsen, opbevaring af regnskabsmateriale og forvaltningen af aktiver og passiver m.v.

3) En beskrivelse af institutionens edb-anvendelse i forbindelse med regnskabsføringen omfattende en beskrivelse af registreringen af transaktioner herunder hvorledes materialets nøjagtighed er sikret, hvorledes en fuldstændig og nøjagtig registrering er sikret, samt hvorledes automatisk genererede registreringer foretages og en beskrivelse af opbevaringen af regnskabsmaterialet, herunder de metoder, der benyttes til opbevaring, og hvordan regnskabsmaterialet fremfindes. Endvidere beskrives de generelle kontroller vedr. EDB-anvendelsen.

Stk. 2. Medarbejdere beskæftiget med systemudvikling, programmering, driftsafvikling og kontrol hermed må ikke varetage funktioner i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering og betalingsforretninger.

§ 22. Det skal af et bilag til regnskabsinstruksen fremgå hvilke medarbejdere, der har ansvaret for hvilke regnskabsmæssige opgaver i institutionen.

Stk. 2. Bilaget opbevares lokalt i institutionen og er ikke omfattet af fremsendelsespligten i henhold til § 23.

§ 23. Den af institutionens ledelse godkendte regnskabsinstruks sendes til virksomheden og til orientering for Rigsrevisionen.

Kapitel 6

Regnskabsmæssig registrering

Organisering

§ 24. Den regnskabsførende institutions regnskabsmæssige registrering skal varetages som et selvstændigt funktionsområde set i forhold til betalingsfunktionen.

Registreringens omfang

§ 25. Registreringerne skal omfatte indtrufne økonomiske hændelser, der er af betydning for eller en konsekvens af institutionens aktivitet.

Stk. 2. Registreringerne skal som minimum omfatte:

- 1) Betalingstransaktioner.
- 2) Indtægts-/udgiftstransaktioner.
- 3) Aktiver og passiver.
- 4) Aktiver og passiver, som ikke er statsmidler, men for hvis forvaltning og tilstedeværelse staten er ansvarlig.
- 5) Afgivne tilsagn, der har udgifts- eller indtægtsvirkning i et kommende finansår.
- 6) Ændringer af værdien af de regnskabsmæssige aktiver og passiver i henhold til Økonomistyrelsens retningslinier.

Stk. 3. Ændring af regnskabspraksis og overførsel af aktiver og passiver mellem regnskabsførende institutioner registreres som direkte statusposter uden udgifts- eller indtægtsvirkning og efter nærmere retningslinier fra Økonomistyrelsen.

Stk. 4. Registreringer skal endvidere efter behov omfatte dispositioner og omkostninger m.v., jf. §§ 42-43.

§ 26. Udgifter og indtægter hidrørende fra levering af varer og ydelser til eller fra staten, skal registreres, når levering har fundet sted.

Stk. 2. I tilfælde hvor udgifter og indtægter ikke hidrer fra levering af varer og ydelser, skal registrering ske, så snart beløbet kan opgøres, og senest på betalingstidspunktet. Et beløb kan opgøres, når et retsligt krav på et veldefineret beløb kan gøres gældende. Såfremt størrelsen af et betydeligt krav mod staten, opstår i et finansår, ikke kan opgøres endeligt inden regnskabsårets udløb, skal registreringen ske på en udgiftskonto i regnskabet for det pågældende finansår på grundlag af et skøn, og således at korrektionen af

Dokumentet er Historisk

beløbet foretages i det finansår, hvor kravet kan opgøres endeligt.

Stk. 3. Udgifter ved tilskudsordninger registreres på tidspunktet for afgivelse af bindende tilsagn.

Stk. 4. Projektindtægter m.v., hvis retmæssige oppebørsel forudsætter gennemførelse af en nærmere specificeret aktivitet, indtægtsføres i takt med udgiftsafholdelsen til denne aktivitet.

Tilrettelæggelse og dokumentation

§ 27. Den regnskabsmæssige registrering skal tilrettelægges således, at alle registreringer kan følges til regnskaber, regnskabsmæssige opgørelser eller opstillinger, der skal udarbejdes til eksternt brug. Tallene heri skal kunne opløses i de registreringer, hvoraf disse er sammensat (transaktionssporet).

Stk. 2. Enhver registrering skal dokumenteres ved bilag. Ved bilag forstås enhver nødvendig dokumentation for transaktioner, der registreres i bogføringen, uanset dokumentationen er på elektronisk medie, mikrofilm, papir eller andet medie. Ved eksterne bilag forstås dokumentation, der hidrører fra andre end den regnskabsførende institution. Øvrige bilag anses som interne. Er der udstedt eksternt bilag, skal dette benyttes. Bilag skal oplyse, hvad der er nødvendigt for at identificere kontrolsporet (dvs. dokumentere registreringernes rigtighed), herunder tydeligt angive transaktionsdato og beløb.

Stk. 3. Registreres på baggrund af elektronisk overførte data, skal den regnskabsførende institution desuden dokumentere den enkelte overførsel og dennes tidsmæssige placering.

Stk. 4. Registreringen skal tilrettelægges og udføres således, at regnskabsmaterialet ikke ødelægges, bortskaffes eller forvanskes, ligesom det skal sikres mod fejl og misbrug.

Stk. 5. Registrering skal ske i overensstemmelse med bevillingslovene og foretages i henhold til Statens Kontoplan (koncernkontoplanen), samt øvrigt vejledningsmateriale, der udsendes af Økonomistyrelsen.

Stk. 6. Registrering kan alternativt ske i henhold til en kontoplan (institutionskontoplan), som entydigt refererer til - og som lokalt kan omsættes til - Statens Kontoplan.

Registreringer

§ 28. Alle transaktioner skal registreres nøjagtigt. Herunder skal transaktionerne registreres snarest muligt efter, at de forhold foreligger, der er grund til registreringerne.

Stk. 2. Registreringerne skal så vidt muligt foretages i den rækkefølge, som transaktionerne er foretaget i. Registreringerne skal henvise til de tilhørende bilag og indeholde oplysninger, der gør det muligt at bestemme den enkelte registrerings tidsmæssige placering i bogføringen.

Stk. 3. Bilag skal som grundlag for registreringen være godkendt af hertil bemyndigede personer.

Stk. 4. Rettens regnskabsmaterialet, skal såvel det oprindelige indhold som indholdet af ændringen tydeligt fremgå af materialet.

Kapitel 7*Betalingsforretninger**Generelt om betalingsforretninger*

§ 29. Betalingsforretninger skal varetages som et selvstændigt funktionsområde i institutionen. Betalingsfunktionen skal fungere som et selvstændigt funktionsområde i forhold til funktionsområdet for den regnskabsmæssige registrering.

Stk. 2. Betalingsfunktionen foretager under hensyntagen til betalingernes størrelse og frekvens fornødne kontroller af såvel grundlaget for ind- og udbetalinger som den faktiske effektivering heraf, herunder vedrørende betalingernes adressering.

§ 30. Udbetalingsforretninger skal tilrettelægges således, at der etableres en personmæssig adskillelse mellem den regnskabsmæssige registrering og betalingen. Såfremt dette ikke er muligt, skal der optages særskilte bestemmelser herom i regnskabsinstruksen med henblik på at sikre kontrollen med betalingerne på anden måde.

Dokumentet er Historisk*Betalinger via pengeoverførsler*

§ 31. Det bør tilstræbes at betalinger foretages via overførsler mellem pengeinstitutkonti og i form af elektroniske overførsler.

Betaling med betalingskort

§ 32. Betaling med anvendelse af betalingskort kan foretages i forbindelse med tjenesterejser i overensstemmelse med de af Finansministeriet fastsatte retningslinier.

Stk. 2. Anden anvendelse af betalingskort kan kun ske under iagttagelse af de af Finansministeriet fastsatte retningslinier, og skal beskrives i institutionens regnskabsinstruks.

Kontante betalinger

§ 33. Til varetagelse af kontante betalinger kan der i hver regnskabsførende institution etableres en institutionskasse til varetagelse af betalinger, som det ikke er hensigtsmæssigt at afvikle via overførsler mellem pengeinstitutkonti. Institutionskassen kan bestå af likvide beholdninger samt indestående i private pengeinstitutter.

Stk. 2. Institutionskassen skal begrænses til beløb, der er absolut nødvendige under hensyn til institutionens daglige og uforstyrrede drift. Institutionskassens maksimumbeløb skal fremgå af den regnskabsførende institutions regnskabsinstruks.

Stk. 3. Det påhviler chefen for en regnskabsførende institution ved uanmeldte kasseeftersyn at sikre sig, at midlerne er til stede, og at kasseforretningerne udføres forsvarligt.

Stk. 4. Der kan afkræves sikkerhedsstillelse af personer eller virksomheder mv., som modtager indbetalinger eller foretager udbetalinger på statens vegne, eller som i deres varetægt har penge eller andre værdier, som staten ejer eller har ansvaret for.

Værdipost

§ 34. Institutioner, der regelmæssigt modtager værdipost, skal etablere en kontrol med og registrering af denne post som led i poståbningen.

Kapitel 8

*Aflæggelse af regnskab**Generelle krav til regnskabsaflæggelsen*

§ 35. Ministerier, virksomheder og regnskabsførende institutioner skal aflægge regnskab i henhold til de regler, der til enhver tid er fastsat af Finansministeriet.

Stk. 2. Regnskabsåret følger finansåret.

Regnskaber for regnskabsførende institutioner, virksomheder og ministerområderne

§ 36. Regnskabsmæssige registreringer i henhold til § 25 stk. 2 og stk. 3 samt eventuelle bevillingsbeløb indgår pr. bogføringskreds i det af Økonomistyrelsen administrerede koncernsystem.

Stk. 2. De regnskabsførende institutioner, hvorunder bogføringskredsen henhører, skal månedligt bekræfte, at registreringerne i koncernsystemet er i overensstemmelse med registreringerne i det lokale økonomisystem.

§ 37. Registreringerne pr. bogføringskreds samles månedligt i koncernsystemet til et regnskab for hver regnskabsførende institution, et regnskab for hver virksomhed og et regnskab for hvert ministerområde.

§ 38. De regnskabsførende institutioner skal godkende deres årlige regnskab overfor virksomhederne. Virksomhederne fastsætter i virksomhedsinstruksen de nærmere retningslinier for godkendelsen af perioderegnskaber i årets løb samt det nærmere indhold af denne godkendelse, jf. § 17.

Stk. 2. Virksomhederne godkender deres årlige regnskab overfor departementerne og Rigsrevisionen. Departementerne

Dokumentet er Historisk

fastsætter i ministerieinstruksen de nærmere retningslinier for godkendelsen af perioderegnskaber i årets løb samt det nærmere indhold af denne godkendelse, jf. § 14.

Stk. 3. Departementerne godkender ministerområdets årlige regnskab overfor Økonomistyrelsen og Rigsrevisionen. Økonomistyrelsen fastsætter de nærmere retningslinier for godkendelsen af perioderegnskaber i årets løb samt det nærmere indhold af denne godkendelse.

§ 39. Som led i regnskabsgodkendelsen skal føres kontrol med, om forbruget af givne bevillinger samt aktiver og passiver er opgjort korrekt. Herunder vurderes, om forbruget af bevillingerne forekommer rimeligt under hensyntagen til aktiviteterne i den forløbne periode, og om aktiver og passiver har en rimelig størrelse.

§ 40. Selvejende institutioner m.v. omfattet af § 4 stk. 2 er ikke omfattet af §§ 36-39.

Stk. 2. Selvejende institutioner m.v. omfattet af § 4 stk. 2 skal som minimum over for tilskudsydende statsinstitution udarbejde et årsregnskab bestående af en balance, en resultatopgørelse, en redegørelse for anvendt regnskabspraksis, en opgørelse over bevægelserne i egenkapitalen samt noter.

Virksomhedsregnskaber

§ 41. Der skal for virksomheder omfattet af Finansministeriets retningslinier, jf. stk. 2, udarbejdes et årligt virksomhedsregnskab. Virksomhedsregnskabet skal give et samlet, dækkende og pålideligt billede af den enkelte virksomheds økonomi og faglige resultater.

Stk. 2. Virksomhedsregnskabet skal udarbejdes efter de af Finansministeriet udsendte retningslinjer. Ressortdepartementet forestår fremsendelse af virksomhedsregnskabet til Finansudvalget, Rigsrevisionen og Økonomistyrelsen. Økonomistyrelsen fastsætter den nærmere afleveringsdato.

Dispositionsregnskaber og interne regnskaber

§ 42. Regnskabsførende institutioner skal efter behov udarbejde dispositionsregnskaber omfattende indgåede aftaler og påtagne forpligtelser, der senere medfører indtægter eller udgifter i løbende eller kommende finansår.

§ 43. Regnskabsførende institutioner skal ligeledes efter behov udarbejde interne regnskaber med oplysninger om, hvorledes institutionens indtægter, udgifter og omkostninger m.v. er fordelt på f.eks. formål, sted, produkt og aktivitet mv.

Stk. 2. De interne regnskaber skal kunne danne grundlag for belysning af, hvad de enkelte aktiviteter og ydelser koster eller forventes at koste, samt hvilke faktorer der er bestemmende for forbruget af ressourcer til produktion. Ligeledes skal det interne regnskab kunne danne grundlag for udarbejdelsen af det årlige virksomhedsregnskab.

Statsregnskabet

§ 44. Regnskabsoplysninger i henhold til godkendte årsregnskaber indgår i Økonomistyrelsens opstilling af statsregnskabet.

Stk. 2. Ministerier og institutioner skal, i det omfang Økonomistyrelsen fremsætter ønsker herom, tilvejebringe supplerende regnskabsmateriale til brug ved aflæggelsen af statsregnskabet, herunder sådanne noter og oversigter over den statslige aktivitet, som er nødvendige for regnskabets rette forståelse.

Kapitel 9

Opbevaring af regnskabsmateriale

§ 45. Som regnskabsmateriale anses:

- 1) Registreringer, herunder transaktionssporet.
- 2) Bilag og anden dokumentation samt oplysninger i øvrigt, som er nødvendige for kontrolsporet.
- 3) Regnskaber, regnskabsmæssige opgørelser eller opstillinger.
- 4) Instruks, herunder beskrivelser af bogføringen, aftaler om elektronisk dataudveksling, og beskrivelser af systemer til

Dokumentet er Historisk

at opbevare og fremfinde opbevaret regnskabsmateriale.

5) Revisionsbemærkninger og -beretninger.

§ 46. Institutionen skal opbevare regnskabsmaterialet på betryggende vis i 5 år fra udgangen af det regnskabsår, materialet vedrører, med mindre en længere frist fremgår af andre bestemmelser. Opbevaringen skal ske på en måde, som i hele opbevaringsperioden muliggør en selvstændig og entydig fremfinding af det pågældende regnskabsmateriale.

Stk. 2. Opbevares regnskabsmaterialet på elektronisk medie, mikrofilm eller anden lignende måde, skal det uden bearbejdning, beregninger eller tilpasninger kunne udskrives i klarskrift.

§ 47. Regnskabsmaterialet skal opbevares her i landet, jf. dog stk. 2-3.

Stk. 2. Regnskabsmaterialet for institutionens aktivitet her i landet - kan for indeværende og forrige måned opbevares i udlandet.

Stk. 3. Interne og eksterne bilag for institutionens aktiviteter i udlandet kan opbevares i det pågældende udland i hele opbevaringsperioden. Øvrigt regnskabsmateriale for institutionens aktiviteter i udlandet kan opbevares i det pågældende udland for indeværende og de foregående tre måneder.

Kapitel 10

Forvaltningsopgaver

Forvaltning af udgifter og indtægter

§ 48. De regnskabsførende institutioner skal foretage en forsvarlig forvaltning af udgifter og indtægter. Forretningsgange og interne kontroller i forbindelse hermed skal fastlægges i regnskabsinstruksen under hensyntagen til væsentlighed og risiko.

Stk. 2. Forvaltningen af udgifter og indtægter omfatter disponering og godkendelse af udgifts-/indtægtsbilag. Endvidere omfatter forvaltningen af indtægter regningsudskrivning/opkrævning for så vidt angår skatter og afgifter mv. og debitorforvaltning.

Stk. 3. Disponering omfatter indgåelse af aftaler mv., der medfører eller kan medføre udgifter eller indtægter for den regnskabsførende institution. Disponeringen skal ske i overensstemmelse med de materielle og beløbsmæssige forudsætninger, hvorunder bevillingerne er givet, og under hensyntagen til Finansministeriets retningslinier. Finansministeriet kan kræve indberettet omfanget af foretagne dispositioner af en nærmere bestemt art.

Stk. 4. Godkendelse af udgifts-/indtægtsbilag omfatter bilagets materielle og økonomiske indhold, i hvilken forbindelse der skal føres kontrol med, at de i bilaget nævnte varer, ydelser mv. er leveret, og at bilaget er korrekt. Hvor der ikke foreligger en direkte modydelse, skal der ved godkendelsen føres kontrol med, at grundlaget for udgiften/indtægten er korrekt, og at de fastlagte arbejdsgange og procedurer er fulgt, samt at bilaget er korrekt.

Forvaltning af værdier og forpligtelser

§ 49. De regnskabsførende institutioner skal foretage en forsvarlig forvaltning af de regnskabsmæssige aktiver og passiver samt andre værdier og forpligtelser, som institutionen råder over. Institutionens forvaltning skal foretages under iagttagelse af Finansstyrelsens tværgående kompetencer og retningslinjer.

Stk. 2. De regnskabsførende institutioner skal løbende afstemme de regnskabsmæssige registreringer af aktiver og passiver herunder kasse- og likvidbeholdninger.

Stk. 3. De regnskabsførende institutioner skal føre særskilte fortegnelser over væsentlige regnskabsmæssige aktiver og passiver samt øvrige væsentlige værdier og forpligtelser, hvor sådanne specifikationer ikke fremgår af den regnskabsmæssige registrering.

Stk. 4. De regnskabsførende institutioner skal periodisk føre kontrol med, at regnskabsmæssige aktiver og andre værdier er til stede, og at der sker en rimelig udnyttelse af disse.

Legatforvaltning

§ 50. Formuer tilhørende legater, der bestyres af statsinstitutioner i henhold til fundats, skal forvaltes uafhængigt af statens aktiver

Dokumentet er Historisk

og uden omkostninger for staten.

Forvaltning af andre ikke-statslige aktiver eller passiver

§ 51. Statsinstitutioner må ikke foretage forvaltning af ikke-statslige aktiver eller passiver, medmindre der er hjemmel hertil i lov eller ydet dispensation hertil fra Finansministeriet.

Stk. 2. Likvide midler skal indsættes i et pengeinstitut. Disse midler indgår ikke i opgørelsen af institutionskassen. Værdipapirer anbringes i et åbent depot i et pengeinstitut eller på anden betryggende måde.

Kapitel 11

Dispensation fra bekendtgørelsens regler

§ 52. Fravigelser fra bekendtgørelsens regler kan alene ske efter anvisning eller tilladelse fra Finansministeriet.

Kapitel 12

Ikrafttræden mv.

§ 53. Bekendtgørelsen træder i kraft pr. 1. juli 2001.

§ 54. Samtidig ophæves følgende bekendtgørelser og cirkulærer:

- 1) Finansministeriets bekendtgørelse nr. 1163 af 20. december 1994 om statens regnskabsvæsen mv.
- 2) Finansministeriets cirkulære nr. 232 af 20. december 1994 om udarbejdelse af institutionsinstrukser vedrørende regnskabsvæsenets tilrettelæggelse.
- 3) Finansministeriets cirkulære af 25. oktober 1991 vedrørende statslig betalingsformidling, herunder vejledning om gennemførelse af udbud af visse statslige ind- og udbetalinger.

Finansministeriet, den 18. marts 2001

Pia Gjellerup

/Jørgen Ørnstrup

Dokumentet er Historisk**CIR nr 148 af 27/09/1999 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 14-10-1999

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 9606 af 29/05/2002

Den fulde tekst

Cirkulære om aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner

(Til samtlige ministerier mv.)

Finansministeriet og Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation, Lærernes Centralorganisation og Overenskomstansattes Centralorganisation har den 27. september 1999 indgået vedlagte aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens institutioner.

Aftalen er en sammenskrivning af den tidligere samarbejdsaftale og de fire tillægsaftaler. Enkelte sproglige ændringer er ligeledes foretaget. Der er desuden tilføjet en henvisning til den indgåede aftale om udvidet medarbejderindflydelse i statens institutioner, jf. Finansministeriets cirkulære nr. 87 af 10. juni 1999 om rammeaftale om udvidet medarbejderindflydelse i statens institutioner og rammeaftale om organisering af sikkerheds- og sundhedsarbejdet i statens institutioner (Fmst. nr. 26/99).

Der er enighed mellem parterne om i fællesskab at udarbejde en vejledning til samarbejdsaftalen. Vejledningen vil blive udsendt, så snart den foreligger.

Aftalen har virkning fra indgåelsen.

Samtidig ophæves

- 1) Finansministeriets cirkulære nr. 229 af 29. november 1990 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner (APD nr. 132/1990).
- 2) Finansministeriets cirkulære nr. 116 af 21. juni 1993 om aftale om ligebehandling - tillægsaftale til Samarbejdsaftalen (APD nr. 36/93).
- 3) Finansministeriets cirkulære nr. 33 af 28. februar 1996 om aftale om job på særlige vilkår samt visse social- og arbejdsmarkedspolitiske ordninger - tillægsaftale til Samarbejdsaftalen (Fmst. nr. 16/96).
- 4) Finansministeriets cirkulære nr. 102 af 30. juni 1997 om aftale om personalets inddragelse og medvirken i konkrete sager om udbud og udlicitering og aftale om forbud mod forskelsbehandling på de statslige arbejdspladser - tillægsaftaler til Samarbejdsaftalen (Fmst. nr. 32/97).

Økonomistyrelsen, den 27. september 1999

Peter Friis

Bilag 1**AFTALE OM SAMARBEJDE OG SAMARBEJDSUDVALG I STATENS VIRKSOMHEDER OG INSTITUTIONER****Indledning**

Dokumentet er Historisk

1. Den offentlige sektor befinder sig i en løbende omstillingsproces, der skal sikre, at den til stadighed er effektiv, fleksibel og brugerorienteret.

Et vigtigt led i omstillingsprocessen er mål- og kontraktstyring, der giver institutionerne større økonomisk og fagligt råderum.

Institutionerne og disses ledelser får derved i langt højere grad end hidtil et direkte ansvar for, at de ønskede resultater opnås.

Omstillingsprocessen forudsætter engagerede, effektive og kvalitetsbevidste medarbejdere. Det er derfor af afgørende betydning, at de enkelte medarbejdere kan se sig selv som en del af en sådan proces.

Ledelse og medarbejdere skal i samarbejde føre institutionernes mål ud i livet.

For at øge medarbejdernes forståelse for institutionens drift og økonomi og herigennem at skabe fælles accepterede rammer om institutionens målsætning skal samarbejdet inddrage så mange som muligt.

Samarbejdet skal desuden sikre medarbejderne udviklingsmuligheder samt medbestemmelse ved arbejdets tilrettelæggelse og udformningen af deres egen arbejdssituation.

Samarbejdet har som en væsentlig forudsætning, at der anvendes tidssvarende og motiverende ledelsesformer.

Rammerne for samarbejdet mellem ledelse og medarbejderne fastlægges i samarbejdsudvalg.

Det er samarbejdsudvalgets opgave at udvikle samarbejdet overalt i institutionen til gavn for både institutionen og den enkelte medarbejder

SAMARBEJDSUDVALGETS OPGAVER

Information og drøftelse

2. Information og drøftelse mellem ledelse og medarbejdere er af afgørende betydning for et godt samarbejde på arbejdspladsen. Det er særlig vigtigt, at samarbejdsudvalget er velinformeret om institutionens forhold og udvikling.

For at samarbejdsudvalget kan løse sine opgaver, skal ledelsen informere samarbejdsudvalget om udviklingen med hensyn til institutionens

arbejds- og personaleforhold, herunder ligestillings- og efteruddannelsesspørgsmål

rationaliserings- og omstillingsprojekter

indførelse af ny eller ændring af bestående teknologi

økonomiske situation

Informationen skal gives på et så tidligt tidspunkt, at der bliver gode muligheder for en grundig drøftelse, således at medarbejdernes synspunkter og forslag kan indgå i grundlaget for ledelsens beslutninger.

Det påhviler medarbejderrepræsentanterne at informere om synspunkter og forhold hos medarbejderne, som er af betydning for samarbejdet.

Informationen skal så vidt muligt gives såvel skriftligt som mundtligt.

Alle forhold, der er omfattet af informationspligten, skal drøftes i samarbejdsudvalget, hvis en af parterne ønsker det.

Medbestemmelse

3. Med henblik på at sikre medarbejdernes medvirken til den mest hensigtsmæssige tilrettelæggelse af det daglige arbejde og deres behov for udvikling og tryghed i arbejdssituationen kan samarbejdsudvalget fastlægge retningslinier for arbejds- og personaleforhold.

Der kan fastsættes retningslinier for de emner/områder, der vedrører institutionens arbejds- og personaleforhold.

Dokumentet er Historisk

Fastlæggelse af retningslinier er begrænset til det ansvars- og kompetenceområde, som ledelsen har, og ledelsen skal derfor redegøre for, hvilke grænser der gælder for ledelseskompetencen.

Fastlæggelse af retningslinier i samarbejdsudvalget forudsætter enighed mellem parterne. Kan der ikke opnås enighed, fastsætter ledelsen de nødvendige regler, men det betragtes som et brud på samarbejdsaftalen, hvis der ikke udvises positiv forhandlingsvilje.

Fastlagte retningslinier udformes skriftligt. De er bindende for begge parter, som er forpligtet til at forsvare og anvende dem i konkrete tilfælde.

Hver af parterne kan opsige fastlagte retningslinier med 3 måneders varsel. Inden opsigelsen finder sted, skal der søges gennemført ændringer af de hidtidige retningslinier på en for parterne tilfredsstillende måde.

Delegering af ansvar og beføjelser til de enkelte medarbejdere eller grupper af medarbejdere skal tilstræbes.

Større rationaliserings- og omstillingsprojekter samt projekter som medfører udbud og udlicitering

4. Samarbejdsudvalget skal drøfte konsekvenserne af større rationaliserings- og omstillingsprojekter samt projekter vedrørende bl.a. ny og ændret teknologi

I drøftelsen skal indgå forhold vedrørende teknik, økonomi, arbejdets tilrettelæggelse, personalebehov, uddannelse og arbejdsmiljø.

Samarbejdsudvalget skal desuden drøfte projekter, der indebærer udbud og udlicitering af opgaver, samt nedsættelse af projektgrupper i forbindelse hermed.

Samarbejdsudvalget skal i nødvendigt omfang aftale retningslinier for medarbejderrepræsentanternes deltagelse i projektgrupper mv., der nedsættes i forbindelse med konkrete teknologiprojekter og projekter, som indebærer udbud og udlicitering af opgaver, samt retningslinier for medarbejdernes adgang til foreliggende dokumentation vedrørende (teknologi)projekterne.

Budget- og finanslovsbidrag

5. Der skal fastlægges retningslinier for samarbejdsudvalgets drøftelser af institutionens budget- og finanslovsbidrag og for drøftelsen af principperne for bevillingernes anvendelse.

Samarbejdsudvalget skal især vurdere konsekvenserne for arbejds- og personaleforholdene ved væsentlige ændringer i de resultatkrav, der stilles til institutionens drift, og i de økonomiske rammer, der gælder for driften.

Kompetenceudvikling

6. Samarbejdsudvalget skal drøfte og fastsætte principper og retningslinier for den samlede kompetenceudviklingsindsats i institutionen. Samarbejdsudvalget skal herunder drøfte principperne for tilrettelæggelse af en systematisk uddannelsesplanlægning og drøfte behovet for iværksættelse af efteruddannelsesaktiviteter for alle medarbejdergrupper.

I forbindelse med større omstillinger og rationaliseringer, herunder i forbindelse med indførelse af ny teknologi, skal behovet for omskoling, efteruddannelse og omplacering klarlægges, og der skal aftales retningslinier for gennemførelsen heraf.

Ligebehandling

7. De statslige arbejdspladser har en særlig forpligtelse, når det gælder om at fremme lige vilkår for kvinder og mænd. Det gælder i forhold til ligestillingslovene og Folketingets opfordring til at opstille handleplaner til fremme af ligebehandlingen på statens arbejdspladser.

Formålet er at styrke arbejdet for aktivt at fremme ligebehandlingen mellem kvinder og mænd på statens arbejdspladser, således at alle medarbejdere - uanset køn - får samme mulighed for ansættelse, uddannelse, forfremmelse og arbejdsvilkår i øvrigt.

Samarbejdsudvalget skal sikre, at der i den enkelte institution tilstræbes en mere ligelig fordeling mellem kvinder og mænd i de jobtyper og ansættelsesfunktioner, hvor erhvervsvalg og rekruttering har vist sig at være kønsbestemt.

Samarbejdsudvalget skal derfor fastlægge retningslinier for dette arbejde, herunder udvikling af eventuelle handlingsplaner for ligebehandling af kvinder og mænd samt vurdering af, om arbejdsforholdene er tilpasset begge køn.

Dokumentet er Historisk

I de tilfælde, hvor der nedsættes ligestillingsudvalg, jf. punkt 19, kan ligestillingsudvalg tage alle ligebehandlingsspørgsmål op i relation til de emner, som i øvrigt behandles i samarbejdsudvalget.

Samarbejdsudvalget skal i forbindelse med drøftelse af institutionens arbejds- og personaleforhold drøfte ligestillingsspørgsmål med henblik på at gøre ligestilling til en integreret del af institutionens personalepolitik

Samarbejdsudvalget bør endvidere gennem personalepolitikken søge at sikre et arbejdsklima uden

uønsket adfærd af seksuel karakter eller anden kønsbestemt adfærd, der krænker kvinders og mænds værdighed på arbejdspladsen

diskrimination af en medarbejder, der klager, eller en medarbejder, der ønsker at vidne eller vidner i tilfælde af en klage.

Det anbefales herunder, at der ved tilrettelæggelse af principper for institutionens personalepolitik tages passende hensyn til, at arbejdslivet kan forenes med forælderrollen/familielivet.

Forbud mod forskelsbehandling

8. Det er en fælles opgave for ledelse og ansatte aktivt at arbejde for at fremme lige vilkår for alle nuværende og fremtidige ansatte på statens arbejdspladser.

Formålet er at fremme en udvikling, så alle medarbejdere - uanset race, hudfarve, religion, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse - også reelt får samme mulighed for ansættelse, uddannelse, forfremmelse samt arbejdsvilkår i øvrigt.

Det er derfor en opgave for samarbejdsudvalget at sikre, at der ikke forekommer forskelsbehandling på den enkelte institution jf. lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet.

Samarbejdsudvalget skal arbejde for

at direkte og indirekte forskelsbehandling forebygges gennem personalepolitikken

at sikre en åben dialog på institutionen/virksomheden

at informere om gældende regler mv.

Samarbejdsudvalget skal fastlægge retningslinier for dette arbejde for eksempel i form af en handleplan om mål, informationsindsats og forslag til evaluering og opfølgning

Job på særlige vilkår mv. (Socialt kapitel)

9. I forbindelse med samarbejdsudvalgets drøftelser af institutionens/virksomhedens arbejds- og personaleforhold skal udvalget

løbende undersøge mulighederne for at integrere grupper, der har vanskeligt ved at få en placering på arbejdsmarkedet, bl.a. via brug af de social- og arbejdsmarkedspolitiske ordninger

løbende undersøge mulighederne for at etablere job på særlige vilkår, jf. aftalen om job på særlige vilkår

løbende drøfte retningslinier for beskæftigelse af ledige i puljejob, jobtræning og individuel jobtræning. Heri kan f.eks. indgå følgende elementer:

antal af ledige, der er ansat/aktiverede og disses fordeling på områder

merbeskæftigelsesforudsætninger

det generelle indhold i jobbet

overgang til ordinær beskæftigelse

Dokumentet er Historisk

løbende drøfte, hvilke særlige behov ansatte i puljejob, jobtræning og individuel jobtræning har i forhold til ordinære ansatte med hensyn til f.eks. oplæring, medarbejdersamtaler og efteruddannelse

fastlægge generelle retningslinier for udformning af job på særlige vilkår (arbejdsindhold, antal stillinger der kan besættes på særlige vilkår mv.), hvis det besluttes at etablere sådanne på baggrund af samarbejdsudvalgets løbende drøftelser.

SAMARBEJDSUDVALGSSTRUKTUREN**Oprettelse af samarbejdsudvalg**

10. I institutioner med mindst 25 beskæftigede skal der oprettes samarbejdsudvalg.

Er der inden for institutionen flere arbejdssteder med en selvstændig ledelsesfunktion, hvor antallet af beskæftigede er mindst 25, skal der oprettes et samarbejdsudvalg for hvert af disse arbejdssteder.

Oprettes der inden for en institution flere samarbejdsudvalg, skal der også oprettes et hovedsamarbejdsudvalg, der er fælles for hele institutionen.

Forpligtelsen til at oprette samarbejdsudvalg gælder også institutioner, der modtager statstilskud.

I institutioner, hvor der på grund af det begrænsede antal medarbejdere ikke skal oprettes samarbejdsudvalg, skal der samarbejdes efter samme principper, som er indeholdt i denne aftale.

Er der i den enkelte institution enighed mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede organisationers repræsentanter, kan der i stedet aftales udvidede samarbejdsformer, jf. Finansministeriets cirkulære nr. 87 af 10. juni 1999 om Rammeaftale om udvidet medarbejderindflydelse i statens institutioner og rammeaftale om organisering af sikkerheds- og sundhedsarbejdet i statens institutioner.

Virksomheds- og ministeriesamarbejdsudvalg

11. Det er af afgørende betydning for samarbejdet, at samarbejdsudvalgsstrukturen afspejler organisationsstrukturen.

Hvis der er enighed om det, vil der derfor ud over lokale samarbejdsudvalg og hovedsamarbejdsudvalg kunne oprettes samarbejdsudvalg

for større økonomisk selvstændige enheder (virksomhedssamarbejdsudvalg el. lign.) og

for et ministerområde (ministeriesamarbejdsudvalg).

Sammensætning af samarbejdsudvalg

12. Antallet af pladser i samarbejdsudvalget fastsættes ved aftale mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede personaleorganisationers repræsentanter. Det skal tilstræbes, at samarbejdsudvalgets sammensætning bliver så repræsentativ som mulig.

Er der flere forhandlingsberettigede organisationer repræsenteret i institutionen, fastsættes fordelingen mellem organisationerne ved aftale mellem disse.

Antallet af pladser i samarbejdsudvalget kan normalt ikke overstige 7 fra hver side, og der må ikke være flere ledelsesrepræsentanter end medarbejderrepræsentanter.

Den ansvarlige leder af institutionen eller af den pågældende del af institutionen er formand for samarbejdsudvalget og udpeger de øvrige ledelsesrepræsentanter samt suppleanter for disse.

Medarbejderrepræsentanterne og suppleanterne for disse udpeges af de forhandlingsberettigede personaleorganisationer blandt de i institutionen anmeldte tillidsrepræsentanter.

Skal der udpeges flere medarbejderrepræsentanter, end der er tillidsrepræsentanter, foretages udpegningen blandt institutionens øvrige medarbejdere. De pågældende anmeldes over for institutionens ledelse. Suppleanterne anmeldes på tilsvarende måde.

Dokumentet er Historisk

Samarbejdsudvalgets næstformand vælges af medarbejderrepræsentanterne.

Medlemmer og suppleanter udpeges for 2 år ad gangen. En udpegnings bortfalder, når grundlaget for den ikke længere er til stede.

Oprettelse af kontaktudvalg

13. Der kan oprettes et kontaktudvalg bestående af samarbejdsudvalgets medarbejderrepræsentanter og en repræsentant for hver af de personaleorganisationer, der ikke er repræsenteret i samarbejdsudvalget.

Kontaktudvalgets opgaver er at virke vejledende og rådgivende for personalerepræsentanterne i samarbejdsudvalget. Udvalget indkaldes forud for møder i samarbejdsudvalget.

SAMARBEJDSUDVALGETS PLIGTER OG RETTIGHEDER

Tilrettelæggelse af møder

14. Formanden leder møderne. I hans forfald ledes de af næstformanden.

Formand og næstformand udarbejder i fællesskab dagsorden for møderne.

I samarbejdet skal såvel ledelsen som medarbejderne respektere gældende love og administrative bestemmelser, aftaler i henhold til tjenestemandsløvgivningen og kollektive overenskomster.

Samarbejdsudvalgets medlemmer har den tavshedspligt, der følger af Forvaltningsloven.

Samarbejdsudvalget fastsætter i øvrigt selv sin forretningsorden.

Samarbejdsudvalgets informationspligt

15. Det påhviler samarbejdsudvalget at sikre, at samtlige medarbejdere løbende holdes skriftligt og mundtligt orienteret om samarbejdsudvalgets arbejde.

Møder uden for normal arbejdstid

16. Møderne afholdes fortrinsvis i arbejdstiden, og medlemmerne skal have den fornødne tid til rådighed til samarbejdsudvalgsarbejdet. De oppebærer herunder den sædvanlige løn. Der oppebæres time- og dagpenge og befordringsgodtgørelse efter de mellem Finansministeriet og centralorganisationerne aftalte regler.

Ved deltagelse i møder uden for de pågældendes normale arbejdstid ydes kompensation i form af afspadsring time for time.

Tilsvarende kompensation ydes for egentlig rejsetid, der ligger uden for de pågældendes normale arbejdstid, og som er nødvendiggjort af de pågældendes deltagelse i møder, der er placeret uden for tjenestestedet.

Tillidsrepræsentantbeskyttelse

17. Samarbejdsudvalgets medarbejderrepræsentanter nyder samme beskyttelse som tillidsrepræsentanter på området. Suppleanter nyder samme beskyttelse som stedfortrædere for tillidsrepræsentanter på området.

Kursus

18. Et samarbejdsudvalgsmedlem skal så vidt mulig inden for de første 6 måneder efter sin udpegnings have tilbudt et kursus for samarbejdsudvalgsmedlemmer.

Underudvalg

19. Samarbejdsudvalget kan, når der er enighed herom, nedsætte permanente og midlertidige underudvalg til behandling af bestemte opgaver. Hvis en af parterne ønsker det, skal der nedsættes et særligt teknologiudvalg, jf. punkt 4, et særligt efteruddannelsesudvalg, jf. punkt 6, et ligestillingsudvalg, jf. punkt 7.

Dokumentet er Historisk

Underudvalg sammensættes med en rimelig kønsfordeling, som afspejler kønssammensætningen i institutionen.

Underudvalgs kompetence i forhold til samarbejdsudvalget skal være klart beskrevet i underudvalgets kommissorium.

Sagkyndige

20. Ved behandlingen af specielle spørgsmål i samarbejdsudvalg og underudvalg kan hver af parterne tilkalde særlig sagkyndige på det pågældende område fra institutionen. Tilkald af andre sagkyndige herunder eksperter udefra forudsætter, at der er enighed herom.

Tilkald af sagkyndige fra hovedsamarbejdsudvalg, centralråd og faglige organisationer

21. Samarbejdsudvalget kan indhente bistand og vejledning fra vedkommende hovedsamarbejdsudvalg, fra Centralrådet og de berørte faglige organisationer, når en af parterne i samarbejdsudvalget fremsætter ønske herom.

Uoverensstemmelse

22. Uoverensstemmelser om fortolkningen af og påstande om brud på denne aftales bestemmelser kan af hver af parterne kræves behandlet i vedkommende hovedsamarbejdsudvalg. Opnås der ikke enighed i hovedsamarbejdsudvalget, forelægger dette uoverensstemmelsen til afgørelse i Centralrådet.

CENTRALRÅDET FOR STATENS SAMARBEJDSUDVALG

Centralrådets opgaver

23. Centralrådet for statens samarbejdsudvalg skal

1. arbejde for at fremme samarbejdsudvalgenes arbejde, f.eks. ved informationsvirksomhed i bred forstand,
2. være vejledende for samarbejdsudvalgene,
3. fortolke denne aftales bestemmelser samt godkende eventuelle forsøgsordninger, som indebærer fravigelse af denne aftales bestemmelser, og som der er enighed om i vedkommende samarbejdsudvalg,
4. behandle og afgøre uoverensstemmelser vedrørende bestemmelserne,
5. i tilfælde af uenighed træffe afgørelse om størrelse af samarbejdsudvalg og fordelingen af pladser,
6. være ansvarlig for og forestå uddannelse af medlemmer af samarbejdsudvalgene.
7. behandle og afgøre uoverensstemmelser om størrelsen af præmier i henhold til cirkulære om præmiering af rationaliseringsforslag fremsat af medarbejdere i statsinstitutioner.

Sammensætning

24. Centralrådet består af 18 medlemmer, hvoraf Finansministeriet udpeger halvdelen. Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation, Lærernes Centralorganisation og Overenskomstansattes Centralorganisation udpeger den anden halvdel og fordeler antallet af medlemmer imellem sig efter aftale.

Der udpeges et tilsvarende antal suppleanter.

Formanden udpeges af finansministeren blandt rådets medlemmer. Næstformanden udpeges af centralorganisationerne blandt deres medlemmer af rådet.

Forretningsorden

25. Centralrådet fastsætter selv en forretningsorden.

Sekretariat og sekretariatsudvalg

Dokumentet er Historisk

26. Centralrådets sekretariat varetager under ansvar over for rådet de daglige opgaver og tilrettelægger rådets arbejde.

Til støtte for sekretariatet nedsættes et sekretariatsudvalg, hvortil centralorganisationerne hver udpeger en repræsentant. Finansministeriet kan udpege et tilsvarende antal repræsentanter.

De med Centralrådet og sekretariatet forbundne udgifter afholdes af staten.

Udvalg

27. Centralrådet kan herudover nedsætte midlertidige og permanente udvalg til behandling af bestemte opgaver.

Udvalgenes kompetence i forhold til Centralrådet fastsættes i kommissoriet, der vedtages af Centralrådet.

Sekretariatsbetjening mv. af udvalg nedsat af Centralrådet aftales med Finansministeriet.

Voldgift

28. Kan der ved behandlingen af de i punkt 23, nr. 3 og 4, nævnte områder ikke opnås enighed i Centralrådet, indbringes spørgsmålet for en voldgiftsret bestående af fire medlemmer, hvoraf to udpeges af Finansministeriet og to af centralorganisationerne.

Voldgiftsretten udpeger en opmand. Hvis der ikke kan opnås enighed om udpegningen af opmand, anmodes Arbejdsretten om at udpege denne.

Voldgiftsretten afsiger en motiveret kendelse, som er bindende for såvel ledelsen som medarbejderne.

Aftalens bestemmelser om behandlingen af fortolkningsspørgsmål og spørgsmål om brud på aftalen er udtømmende. De kan således ikke indbringes for Tjenestemand retten, ligesom det arbejdsretlige system ikke finder anvendelse.

ØVRIGE BESTEMMELSER

Værnepligtige

29. Aftalen omfatter ikke personel til pligtig tjeneste. I det omfang forholdene i det militære forsvar og i civilforsvaret gør det påkrævet, kan der efter forhandling med berørte personaleorganisationer foretages afvigelser fra aftalens bestemmelser.

Ikrafttræden

30. Denne aftale træder i kraft, når den er underskrevet af parterne. Samtidig ophæves

Aftale af 6. november 1990 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner

Aftale af 21. juni 1993 om ligebehandling - tillægsaftale til Samarbejdsaftalen

Aftale af 26. februar 1996 om job på særlige vilkår samt visse social- og arbejdsmarkedspolitiske ordninger - tillægsaftale til Samarbejdsaftalen

Aftale af 30. juni 1997 om personalets medvirken i konkrete sager om udbud og udlicitering - tillægsaftale til samarbejdsaftalen

Aftale af 30. juni 1997 om forbud mod forskelsbehandling - tillægsaftale til Samarbejdsaftalen.

Opsigelse

31. Denne aftale kan af hver af parterne opsiges med 3 måneders varsel til den første i en måned. Efter opsigelse løber aftalen videre, indtil den erstattes af en ny aftale dog længst i indtil 12 måneder efter opsigelsen.

Dokumentet er Historisk

København den 27.september 1999

Statsansattes KartelFinansministeriet

Niels Juul

Mogens Lykketoft

Statstjenestemændenes

Centralorganisation II

Tommy Agerskov Thomsen

Akademikernes Centralorganisation

Svend M. Christensen

Lærernes Centralorganisation

Anni Herfort Andersen

Overenskomstansattes Centralorganisation

Finn Busse Jensen

Dokumentet er Historisk

CIR nr 102 af 30/06/1997 Historisk

Offentliggørelsesdato: 17-07-1997

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 148 af 27/09/1999

Den fulde tekst

Cirkulære om aftale om personalets inddragelse og medvirken i konkrete sager om udbud og udlicitering og aftale om forskelsbehandling på de statslige arbejdspladser - Tillægsaftaler til samarbejdsaftalen (* 1) (* 2)

(Til samtlige ministerier)

1. Finansministeriet og Centralorganisationernes Fællesudvalg har den 30. juni 1997 indgået en aftale om personalets inddragelse og medvirken i konkrete sager om udbud og udlicitering.

Aftalen er en uddybning og fortolkning af Samarbejdsaftalens punkt 4 om samarbejdsudvalgets drøftelser af større rationaliserings- og omstillingsprojekter samt projekter vedrørende bl.a. ny og ændret teknologi. Aftalen har til formål at styrke samarbejdsudvalgenes arbejde i forbindelse med effektivisering og rationalisering af institutionernes opgaver, herunder opgaver som skal i udbud eller udlicitering.

Aftalen er optrykt som bilag 1 til dette cirkulære.

2. Finansministeriet og Centralorganisationernes Fællesudvalg har endvidere den 30. juni 1997 indgået en aftale om forbud mod forskelsbehandling på de statslige arbejdspladser. Aftalen har til formål at styrke samarbejdsudvalgenes arbejde for at sikre lige vilkår for alle ansatte på statslige arbejdspladser.

Baggrunden for indgåelsen af aftalen er Folketingets vedtagelse af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet (Lov nr. 459 af 12. juni 1996), som trådte i kraft den 1. juli 1996.

Statens arbejdspladser har en særlig forpligtelse til at sørge for, at der ikke sker forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse. Det fremgår af den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning, at der i forbindelse med forvaltningens udøvelse hverken må ske direkte eller indirekte forskelsbehandling i forbindelse med ansættelse, under ansættelse og ved afsked.

Det er parternes hensigt, at aftalen skal medvirke til at sikre en effektiv efterlevelse af disse regler.

Samarbejdsudvalget har i denne sammenhæng et medansvar for at sikre, at alle nuværende og fremtidige ansatte har lige muligheder med hensyn til valg af job, uddannelse, forfremmelse og øvrige arbejdsvilkår samt for vurdering af, om arbejdsforholdene er tilpasset en sådan ligebehandling.

Aftalen er optrykt som bilag 2 til dette cirkulære.

Dokumentet er Historisk

3. Begge aftaler vil blive udsendt i en kommenteret udgave af Centralrådet for statens samarbejdsudvalg.

Finansministeriet

Økonomistyrelsen

Den 30. juni 1997

P.M.V.

E.B.

Jan Olsen

Bilag 1

AFTALE OM PERSONALET'S INDDRAGELSE OG MEDVIRKEN I KONKRETE SAGER OM UDBUD OG UDLICITERING

- TILLÆGSAFTALE TIL SAMARBEJDSAFTALEN)

§ 1. Indledning

Denne aftale er en tillægsaftale til Samarbejdsaftalen af 6. november 1990 (*) mellem Finansministeriet og Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation og Tjenestemænds og Overenskomstansattes Kartel.

(Red. note: Jf. FCIR nr 229 af 29/11/1990 i Retsinformation)

§ 2. Samarbejdsudvalgets drøftelser

Ud over de i samarbejdsaftalens punkt 4 nævnte større rationaliserings- og omstillingsprojekter mv. skal samarbejdsudvalget drøfte sådanne projekter, der indebærer udbud og udlicitering af opgaver samt nedsættelse af projektgrupper i forbindelse hermed.

§ 3. Uoverensstemmelser

Uoverensstemmelser om denne aftale behandles efter bestemmelserne i Samarbejdsaftalens pkt. 20, 21 og 26.

§ 4. Ikrafttræden og opsigelse

Denne aftale træder i kraft, når den er underskrevet af parterne. Aftalen kan af hver af parterne opsiges med 3 måneders varsel til den første i en måned. Efter opsigelsen løber aftalen videre, indtil den erstattes af en ny aftale, dog længst indtil 12 måneder efter opsigelsen.

København, den 30. juni 1997

Statsansattes Kartel

Finansministeriet

Ove Hygum

Mogens Lykketoft

Statstjenestemændenes

Centralorganisation II

Tommy Agerskov Thomsen

Akademikernes

Dokumentet er Historisk

Centralorganisation

Søren Vang Rasmussen

Lærernes

Centralorganisation

Anni Herfort Andersen

Overenskomstansattes

Centralorganisation

Finn Busse Jensen

Bilag 2

AFTALE

OM FORBUD MOD FORSKELSBEHANDLING PÅ DE STATSLIGE ARBEJDSPLADSER

- TILLÆGSAFTALE TIL SAMARBEJDSAFTALEN

§ 1. Indledning

Denne aftale er en tillægsaftale til Samarbejdsaftalen af 6. november 1990(*) indgået mellem Finansministeriet og Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation, Tjenestemænds og Overenskomstansattes Kartel.

(Red. note: Jf. FCIR nr 229 af 29/11/1990 i Retsinformation)

§ 2. Formål

Parterne er enige om at arbejde aktivt for at fremme lige vilkår for alle nuværende og fremtidige ansatte på de statslige arbejdspladser.

Formålet er at fremme en udvikling, så alle medarbejdere - uanset race, hudfarve, religion, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse - også reelt får samme mulighed for ansættelse, uddannelse, forfremmelse samt arbejdsvilkår i øvrigt.

§ 3. Information og dialog

Parterne er enige om, at det er en fælles opgave for institutionernes ledelser og de ansatte at sikre, at der ikke forekommer forskelsbehandling på den enkelte institution i henhold til lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet.

Den enkelte institutions ledelse skal derfor samarbejde med de ansatte om fastlæggelse af retningslinier for dette arbejde.

Samarbejdsudvalget skal arbejde for

at direkte og indirekte forskelsbehandling forebygges gennem

personalepolitikken

at sikre en åben dialog på institutionen/virksomheden.

at informere og rådgive om gældende regler mv.

Samarbejdsudvalget kan udarbejde en handlingsplan om mål, informationsindsats og forslag til evaluering og opfølgning.

Dokumentet er Historisk

§ 4. Uoverensstemmelser

Uoverensstemmelser om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling behandles efter bestemmelserne i Samarbejdsaftalens pkt. 20, 21 og 26.

§ 5. Ikrafttræden og opsigelse

Denne aftale træder i kraft, når den er underskrevet af parterne. Aftalen kan af hver af parterne opsiges med 3 måneders varsel til den første i en måned. Efter opsigelse løber aftalen videre, indtil den erstattes af en ny aftale, dog længst indtil 12 måneder efter opsigelsen.

København den 30. juni 1997

Statsansattes Kartel

Finansministeriet

Ove Hygum

Mogens Lykketoft

Statstjenestemændenes

Centralorganisation II

Tommy Agerskov Thomsen

Akademikernes Centralorganisation

Søren Vang Rasmussen

Lærernes Centralorganisation

Anni Herfort Andersen

Overenskomstansattes Centralorganisation

Finn Busse Jensen

CIR nr 44 af 10/04/1997 Gældende
Offentliggørelsesdato: 09-05-1997
Finansministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om leverandørers uddannelses- og oplæringsindsats over for unge

§ 1. Som led i aftalen om finansloven for 1997 opfordres statens institutioner til, at leverandørers uddannelses- og oplæringsindsats for unge indgår som kontraktvilkår i forbindelse med indkøb og udbud. Anvendelsesområdet for opfordringen er statens udbud og udlicitering af varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver, jf. dog § 4, stk. 3.

§ 2. Opfordringen omfatter alle institutioner, som er optaget på finansloven samt selvejende institutioner, som får dækket 50 pct. og derover af driftsudgifterne ved tilskud fra staten.

§ 3. Gruppen af unge defineres som ansatte under 25 år.

§ 4. Ved kontraktvilkår forstås et krav, der af institutionen i udbudsmaterialet stilles til leverandørerne og som indgår i specifikationen af den udbudte opgave, jf. f.eks. Finansministeriets cirkulære af 1. marts 1994, § 13, med tilhørende vejledning. Kontraktvilkår er omtalt i Europa-Kommissionens Meddelelse om offentlige kontrakter af 22. september 1989 (KOM(89) 400). Denne meddelelse er optrykt i Europæisk Fællesskabers Tidende, Nr. C 311/7 af 12.12.1989.

Stk. 2. Når uddannelses- og oplæringsindsats for unge indgår som kontraktvilkår, specificerer institutionen som del af udbudsmaterialet passende krav til leverandørernes nuværende eller planlagte uddannelses- og oplæringsindsats for unge. Som eksempler herpå kan angives, at andelen af beskæftigede unge under 25 år eller antallet af skriftlige aftaler om unges uddannelse og oplæring som led i ansættelsen skal være på et nærmere angivet niveau, der må anses for rimeligt ud fra leverandørernes forudsætninger, herunder gældende regler og kollektive aftaler.

Stk. 3. Kontraktvilkåret skal konkret udformes således, at det sidestiller nationale og udenlandske leverandører. Institutionen bør derfor være særlig opmærksom på udformningen af kontraktvilkåret i forbindelse med vareindkøb, jf. i øvrigt den i stk. 1 nævnte Meddelelse.

§ 5. Inddragelse af oplærings- og uddannelsesindsatsen som kontraktvilkår skal ske under hensyn til de til enhver tid gældende regler om udbud, udlicitering og offentlige indkøb. De nuværende EU-regler er angivet i Rådskonklusion nr. 93/36/EØF af 14. juni 1993 (Indkøbsdirektivet), Rådskonklusion nr. 93/37/EØF af 14. juni 1993 (bygge- og anlægsdirektivet), Rådskonklusion nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993 (Forsyningsvirksomhedsdirektivet), og Rådskonklusion nr. 92/50/EØF af 18. juni 1992 (Tjenesteydelsesdirektivet).

§ 6. Som led i den almindelige vejledning i statsinstitutioners anvendelse af reglerne om udbud og udlicitering, vil Økonomistyrelsen ligeledes vejlede i anvendelsen af dette cirkulære, jf. i øvrigt § 4, stk. 1.

§ 7. Cirkulæret træder i kraft den 15. maj 1997.

Finansministeriet, den 10. april 1997

Mogens Lykketoft

/ Henrik Hjortdal

Dokumentet er Historisk

CIR nr 108 af 15/08/1984 Historisk

Offentliggørelsesdato: 22-11-1984

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om vejledning i udbud af kommunale og amtskommunale driftsopgaver

(Til samtlige amtsråd og kommunalbestyrelser)

1. INDLEDNING

1.1. Det henstilles, at kommuner og amtskommuner overvejer, hvilke opgaver af servicemæssig karakter, der inden for deres område kan være egnede til udførelse af private virksomheder.

Formålet hermed er at opnå den mest økonomiske udførelse af opgaverne og at sikre, at opgaverne løses efter de til enhver tid bedst udviklede arbejdsmetoder. Endvidere kan udbud af driftsopgaver indebære bedre muligheder for at prioritere opgaver og udgifter og for at få en mere præcis viden om, hvad løsningen af bestemte opgaver koster.

Sådanne overvejelser bør finde sted i forbindelse med iværksættelse af nye opgaver, udvidelser af bestående aktiviteter eller beslutning om større investeringer vedrørende driftsopgaver, der nu udføres i (amts)kommunalt regie.

Også herudover kan det være hensigtsmæssigt, at der med mellemrum foretages undersøgelser af, om driftsopgaver kan udbydes.

Gennemgangen og behandlingen af opgaverne kan ske i overensstemmelse med nedenstående vejledende retningslinier.

1.2. Vejledningen tager sigte på serviceprægede kommunale og amtskommunale driftsopgaver. Opgaver af denne art kan være

- serviceopgaver som eksempelvis vask, rengøring og vagttjeneste.

- service kombineret med materielle leverancer, eksempelvis catering, samt i visse tilfælde fremstillingsvirksomhed alene, eksempelvis af publikationer.

- delfunktioner inden for andre opgaver, eksempelvis analyser, projektering, tilsyn og kontrol.

- vedligeholdelses- og reparationsarbejder.

Der er i bilag 1 anført en række eksempler på opgaver, der kan være egnede til udførelse af private virksomheder.

2. UNDERSØGELSESFASEN

2.1. I undersøgelsesfasen klarlægges, om det vil være hensigtsmæssigt at udbyde opgaven, hvornår et sådant udbud bør foretages ud fra økonomiske overvejelser, og hvilke omkostninger der eventuelt vil være forbundet med en overdragelse af opgaven til privat udførelse.

I forbindelse med undersøgelsen udfærdiges en arbejdsbeskrivelse, en beregning af omkostningerne ved (amts)kommunens egen udførelse og en beskrivelse af de konsekvenser, der kan forudses som følge af opgavens eventuelle overdragelse fra offentligt til privat regie.

2.2.1. ARBEJDSBESKRIVELSE kan i denne fase være en kortfattet beskrivelse af (amts)kommunens behov samt en analyse af arbejdsomfanget og ressourceindsatsen m.v.

Dokumentet er Historisk

2.2.2. OMKOSTNINGSBEREGNINGEN ved opgavens udførelse i (amts)kommunens eget regie bør udarbejdes efter de retningslinier, der er omtalt i afsnit 5.

2.2.3. (Amts)kommunen kan lade et privat rådgivende firma forberede beslutningsgrundlaget og eventuelt arbejde videre med gennemførelsen af udbudsforretningen. I så fald må (amts)kommunen sørge for, at bestemmelserne i denne vejledning følges, ligesom det påhviler den at gøre opmærksom på gældende lovgivning og andre bestemmelser, der skal overholdes.

I tilfælde, hvor myndigheden har brug for at supplere sit kendskab til aktuelle markedspriser, kan der indhentes overslag hos et privat firma.

3. UDBUDSFASEN

Såfremt (amts)kommunen på basis af det under afsnit 2 omtalte materiale m.v. beslutter at indhente tilbud fra private virksomheder, bør den tage stilling til, om den vil forbeholde sig muligheden af at udføre opgaven selv, eller om opgaven under alle omstændigheder vil blive overdraget til en privat virksomhed. Beslutningen herom bør klart fremgå af udbudsmaterialet.

3.2. Der kan være tale om følgende former for udbud:

3.2.1. DIREKTE FORESPØRGSEL

Ved direkte forespørgsel rettes anmodning om tilbud til et passende antal virksomheder, som må formodes at være konkurrencedygtige. Antallet må vurderes efter opgavens art og størrelse samt efter tidligere erfaringer m.v. Antallet af forespørgsler kan begrænses til en enkelt eller til en snæver kreds af virksomheder, såfremt indhentning af flere tilbud ikke kan forventes at medføre fordele med hensyn til pris m.v., eller hvor der er tale om arbejde, hvor der kræves særlig teknisk viden eller kunstneriske evner.

3.2.2. BEGRÆNSET OG OFFENTLIGT UDBUD

I stedet for at rette direkte henvendelse til de private virksomheder kan (amts)kommunen overveje, om den ønsker at indkalde interesserede virksomheder gennem annoncering i dagspressen og fagpressen m.v. I sådanne situationer taler man om begrænset eller offentligt udbud. I den her omtalte situation er udbudsforretningen ikke underkastet særlige formregler.

Ved BEGRÆNSET UDBUD indkalder (amts)kommunen ved annoncering i dags- og fagpressen m.v. tilkendegivelser fra mulige leverandører om, at de er interesseret i at afgive tilbud. (Amts)kommunen kan frit vælge blandt de interesserede forhandlere og eventuelle andre, hvem den derefter ønsker at sende forespørgsel til.

Ved OFFENTLIGT UDBUD indkaldes der gennem annoncering tilbud fra alle, der ønsker at afgive tilbud.

3.2.3. ENHEDSPRIS-KONKURRENCE

I situationer, hvor arbejdsprocessen er kendt, men derimod ikke omfanget af arbejdet, kan der skabes konkurrence på timepriser eller enhedspriser. Praksis herfor eksisterer inden for bygge- og anlægsarbejder (kabelgravning, tillægsarbejder). Endelig kan der skabes konkurrence mellem tilbudsgivere på salærberegninger.

3.2.4. UDBUD VED GIVEN PRIS

Metoden indebærer, at (amts)kommunen i udbudsmaterialet angiver prisen for ydelsen, men i øvrigt åbner for tilbudsgiverens egne løsningsforslag eller - hvis opgavebeskrivelse medfølger hvilke krav, der ikke kan opfyldes. Under visse forudsætninger - eksempelvis på nye områder og for små opgavers vedkommende - kan metoden være velegnet til at fastslå, hvilken service, der kan fås for et bestemt, afgrænset beløb.

4. ARBEJDSBESKRIVELSE

4.1. Arbejdsbeskrivelsen må være så gennemarbejdet, at den kan danne basis for tilbudsgivningen og være grundlag for pris- og kvalitetssammenligninger samt de senere beslutninger i sagen.

4.2. Arbejdsbeskrivelsen kan ske efter den funktionelle (løsningsorienterede) eller den arbejdsbeskrivende metode.

Den FUNKTIONELLE (løsningsorienterede) metode beskriver det resultat, der ønskes opnået. Metoden indeholder som regel kun få anvisninger på, hvorledes resultatet opnås.

Dokumentet er Historisk

Ved den ARBEJDSBESKRIVENDE metode gives der detaljerede anvisninger på, hvordan resultatet nås.

Den funktionelle metode åbner for nye løsninger af den pågældende opgave og overlader samtidig en del forudsætninger til tilbudsgiverne selv. Denne metode bør benyttes i alle tilfælde, hvor det resultat, der ønskes opnået, kan beskrives objektivt, dvs. med angivelse af det ønskede kvalitetsniveau. Når det ønskede resultat ikke kan beskrives objektivt, kan den arbejdsbeskrivende metode anvendes, idet den i sådanne tilfælde giver mindre risiko for misforståelser.

5. OMKOSTNINGSKALKULER

5.1. OMKOSTNINGSTYPER

Omkostningsberegninger ved udførelse af opgaver i eget regie skal muliggøre en sammenligning med omkostningerne ved udførelse i privat regie.

Beregningerne bør foreligge senest ved tilbudsfristens udløb, og resultatet heraf bør gøres offentligt tilgængeligt i de tilfælde, hvor (amts)kommunen offentliggør tilbudspriserne.

Opgørelsen af omkostningerne ved udførelse i eget regie bør afspejle værdien af det ressourceforbrug, som en given produktion direkte og indirekte skønnes at medføre på lidt længere sigt - målt i faste priser.

Omkostningerne ved en ny produktion skal således beregnes i forhold til det produktionsomfang, der mere permanent stiles mod, ikke i forhold til en eventuelt mindre produktion i en indkørfase.

Tilsvarende bør omkostningerne til en igangværende produktion beregnes i forhold til de forventede ressourcekrav ved en videreførelse på længere sigt, og ikke i forhold til de kortsigtede forhold, som man ved en egentlig forretningsmæssig drift ville tage i betragtning - f.eks. kapitalapparatets alder eller eksistensen af uudnyttet kapacitet.

Disse forhold kan derimod få betydning for valget af det tidspunkt, hvor en eventuel privatisering mest fordelagtigt kan ske.

Omkostningerne kan opdeles i følgende typer:

- variable direkte omkostninger
- variable fællesomkostninger
- anlægsomkostninger.

Ved VARIABLE DIREKTE OMKOSTNINGER forstås omkostninger til løn og materialer m.v., der direkte medgår til produktion af den pågældende ydelse.

Ved VARIABLE FÆLLESOMKOSTNINGER forstås omkostninger, som er fælles for produktionen af flere ydelser, f.eks. ledelse og tilsyn, bogholderi og administration i øvrigt.

Ved ANLÆGSOMKOSTNINGER forstås omkostningerne ved benyttelse af maskiner, bygninger og andre faste anlæg i form af afskrivning og forrentning.

Afskrivningen udtrykker i princippet den forringelse af anlæggets værdi, der sker i løbet af dets levetid på grund af slid og forældelse, medens forrentningen udtrykker omkostningerne ved at have kapital bundet i pågældende anlæg. Beregningen af anlægsomkostningerne forudsætter derfor, at der opstilles skøn over ANLÆGGETS VÆRDI, dets LEVETID og RENTEFODEN.

5.2. VURDERING AF OMKOSTNINGERNE

Der knytter sig som regel ikke større vanskeligheder til en opgørelse af de VARIABLE DIREKTE OMKOSTNINGER. Det drejer sig som nævnt om de udgifter til løn og materiale m.v., der direkte medgår til produktionen af de pågældende ydelser, og som ville falde bort, såfremt opgaven blev privatiseret. Det er imidlertid væsentligt, at alle variable omkostninger medregnes f.eks. også ATP-bidrag, feriepenge, forventet spildtid, svind og driftsforstyrrelser.

Ved en sammenligning med private tilbud på udførelse af eksisterende opgaver må man endvidere tage hensyn til eventuelle udgifter, som kan blive aktuelle i tilfælde af en privatisering, f.eks. til tilsyn med den privatiserede produktion eller eventuelt udgifter til ventepenge og pension eller lignende til de offentligt ansatte, der ikke overføres til anden beskæftigelse.

Dokumentet er Historisk

De VARIABLE FÆLLESOMKOSTNINGER skal afspejle værdien af den udnyttelse af fælles faciliteter, som en given produktion giver anledning til, når den er (kommet) i gang.

Ved igangsætning eller udvidelse af en offentlig aktivitet må man derfor være opmærksom på, at sådanne omkostninger kan opstå senere. Mindre udvidelser på vidt forskellige områder kan efterhånden medføre krav om udvidelser i bogholderi og økonomiforvaltning og på længere sigt skabe behov for nye lokaler osv.

Ved udbud af eksisterende opgaver vil de variable fællesomkostninger omvendt først falde bort på lidt længere sigt i forbindelse med omplaceringer og naturlig afgang.

Disse forhold bør imidlertid ikke indgå i omkostningsberegningen, men bør tages i betragtning ved valget af tidspunkt for en eventuel privatisering.

Da formålet med omkostningsberegningen i udbudssammenhæng er at give et rimeligt dækkende indtryk af udgifterne ved igangsætning eller videreførelse af en produktion i eget regie på lidt længere sigt, bør ANLÆGSOMKOSTNINGERNE (afskrivning og forrentning) beregnes på grundlag af ANSKAFFELSESPRISEN FOR ET NYT ANLÆG, som er den kapital, der mere permanent skal bindes i produktionen for at gøre den mulig.

Værdien af eksisterende anlæg påvirker således ikke omkostningsberegningen, men deres værdi som udlejnings- eller salgsobjekt kan have væsentlig betydning for det tidspunkt, hvor en privatisering mest fordelagtigt kan gennemføres.

Til brug for omkostningsberegningen må man dernæst skønne over anlæggets levetid og renten.

LEVETIDEN bør være den periode, hvor anlægget under hensyn til dets karakter og udgifter til reparation og vedligeholdelse skønnes at ville blive anvendt i produktionen. Denne »økonomiske« levetid vil normalt være en del kortere end anlæggets fysiske levetid.

RENTEFODEN bør være realrenten og ikke den nominelle rente, eftersom omkostningsberegningen foretages i faste priser. Den bør ikke være lavere end den af finansministeriet anvendte samfundsøkonomiske kalkulationsrentefod - for tiden 7 procent p.a.

De samlede anlægsomkostninger kan opgøres på to - principielt forskellige - måder.

Efter den første beregnes afskrivningerne og derefter forrentningen på grundlag af de nedskrevne anlægsværdier. Anlægsomkostningerne vil derfor falde over anlæggets levetid. Denne fremgangsmåde anbefales for institutioner, der i øvrigt opgør afskrivning og forrentning hver for sig.

Institutioner, som kun opgør anlægsomkostningerne til brug for de kalkyler, der er omtalt i denne vejledning, kan mere hensigtsmæssigt bruge en anden fremgangsmåde. Efter denne opgøres anlægsomkostningerne som den årlige ydelse af et annuitetslån af samme størrelse som anlæggets værdi og med samme levetid som anlægget.

I bilag 2 er anført de årlige anlægsomkostninger ved et anlæg til en værdi af 1.000 kr. ved forskellige levetider og rentesatser, og i bilag 3 er vist et eksempel på en omkostningskalkule.

6. UDFORMNING AF UDBUDSMATERIALET

6.1. Ud over en beskrivelse af opgaven bør udbudsmaterialet indeholde fuldstændige oplysninger om de vilkår, der gælder for udbudskonkurrencen. Udbudsmaterialet bør således bl.a. indeholde oplysninger om

- de krav, der stilles til tilbudets udformning, indlevering og gyldighed,
- de særlige krav, der stilles til tilbudsgiverne af teknisk, økonomisk og organisatorisk art,
- de forretningsgange, der vil blive fulgt ved tilbudenes behandling,
- de kriterier, der vil blive lagt til grund ved vurdering af tilbudene,
- de særlige betingelser, der vil indgå i en eventuel kontrakt,
- den del af (amts)kommunens forvaltning, som en privat tilbudsgiver eventuelt skal samarbejde med,

Dokumentet er Historisk

- hvorvidt der kan afgives alternative tilbud,
- hvorvidt tilbudsgiveren forventes at ansætte tidligere offentlige medarbejdere,
- hvorvidt tilbudsgiveren forventes at overtage eller benytte offentlige bygninger, anlæg eller materiel.

6.2. Udbudsmaterialet bør udformes på en sådan måde, at det ikke favoriserer bestemte typer af løsninger - herunder den fortsatte udførelse i (amts)kommunens eget regie - eller at bestemte virksomheder eller typer af virksomheder på urimelig måde udelukkes fra at afgive tilbud.

I de tilfælde, hvor (amts)kommunen forbeholder sig selv at udføre opgaven, bør det af udbudsmaterialet fremgå, hvilke retningslinier der vil blive fulgt ved valget mellem (amts)kommunens udførelse i eget regie og overdragelse af opgaven til private.

7. VALG AF LEVERANDØR

Efter sædvanlig behandling af tilbudene bør (amts)kommunen vælge den løsning, som alle forhold taget i betragtning er den mest fordelagtige.

Sammenligningen bør vise, hvad løsningen af opgaven koster, og hvilken værdi der er tillagt de kriterier, som i øvrigt indgår i vurderingen. Blandt disse kriterier kan være virksomhedens eventuelle ansættelse af medarbejdere, der tidligere har udført opgaven.

8. OPLYSNING TIL IKKE-VALGTE TILBUDSGIVERE

Når udbudsforretningen er afsluttet, og det er besluttet, hvem der skal udføre opgaven, gives der de øvrige tilbudsgivere meddelelse om, at deres tilbud ikke er accepteret. Meddelelsen bør indeholde en kortfattet begrundelse for, hvorfor den bydende ikke kom i betragtning.

Oplysninger om den indgåede kontrakt, de aftalte priser og andre forhold i forbindelse hermed bør normalt ikke gives.

9. HYPPIGHED AF UDBUD

Hvor en opgave, der vedrører løbende leverancer, er overdraget til privat udførelse, bør nyt udbud ske hvert 3.-5. år. Ved fastsættelse af kontraktperiodens længde bør der tages hensyn til opgavens karakter og investeringernes omfang. Ved særligt investeringskrævende opgaver kan det overvejes at stille eventuelt disponible maskiner og udstyr til rådighed for det private firma.

(Amts)kommunerne kan i udbudsmaterialet anmode om tilbud på alternativt kortere og længere gyldighedsperioder.

Udbud bør ske, når der skal udskiftes anlæg, eller når man står overfor beslutninger vedrørende fællesomkostninger.

INDENRIGSMINISTERIET, DEN 15. AUGUST 1984

BRITTA SCHALL HOLBERG

/Marius Ibsen

Bilag 1

Eksempler på opgaver, der kan udføres i privat regie

Brandslukning

Bygningsovervågning

Databehandling

Drift og vedligeholdelse af faste anlæg

Drift og vedligeholdelse af ledningsnet

Dokumentet er Historisk

Drift og vedligeholdelse af grønne områder m.v.

Ejendomsadministration

Fremstilling af beklædning

Grafiske arbejder

Indkøbsvirksomhed

Kantinedrift

Kioskdrift

Konservatorarbejde

Køkkentjeneste og catering

Opgaver ved kystsikring, klitvæsen, sandflugt m.v.

Personaleuddannelse

Projektering og udbud

Rengøring

Renovation

Reparation og vedligeholdelse af vogn- og maskinpark

Rådgivningsvirksomhed

Snerydning og grusning

Transportvirksomhed, herunder patienttransport

Vagttjeneste

Vask

Værkstedsarbejde

Bilag 2

Årlige anlægsomkostninger pr. 1.000 kr. anlægsværdi ved forskellige levetider og rentesatser*)

Rente

levetid	5 pct.	7 pct.	9 pct.	11 pct.

1 år...	1.050,00	1.070,00	1.090,00	1.110,00

Dokumentet er Historisk

2 år...	537,81	553,09	568,47	583,93
3 år...	367,21	381,05	395,06	409,21
4 år...	282,01	295,23	308,67	322,33
5 år...	230,98	243,89	257,09	270,57
6 år...	197,02	209,80	222,92	236,38
7 år...	172,82	185,55	198,69	212,22
8 år...	154,72	167,47	180,67	194,32
9 år...	140,69	153,49	166,78	180,60
10 år...	129,51	142,38	155,82	169,80
11 år...	120,39	133,36	146,95	161,12
12 år...	112,83	125,90	139,65	154,03
13 år...	106,46	119,65	133,57	148,15
14 år...	101,02	114,35	128,43	143,23
15 år...	96,34	109,80	124,06	139,07
20 år...	80,24	94,39	109,55	125,58
25 år...	70,95	85,81	101,81	118,74
30 år...	65,05	80,59	97,34	115,03
40 år...	58,28	75,01	92,96	111,72
50 år...	54,78	72,46	91,23	110,60
75 år...	51,32	70,44	90,14	110,04
100 år...	50,38	70,08	90,02	110,00

- *) Beregnet som annuitetslån med årlig rentetilskrivning efter følgende formel:

$$a = K \times r \times \frac{(1 + r)^n}{(1 + r)^n - 1}$$

hvor a = annuiteten, K = investeringen

r = renten og n = levetiden

Bilag 3

Eksempel på en omkostningskalkule

Nedenfor er vist et eksempel på en omkostningskalkule vedrørende en kommunal gartnerafdelings vedligeholdelse af et stadionanlæg.

Dokumentet er Historisk

Af overskuelighedshensyn medtages alene gartnerarbejde, d.v.s. vedligeholdelse af græsarealer, grusbaner og beplantninger. Det egentlige stadionanlæg (klubhus, tilskuerpladser, løbebaner m.v.) vil som regel være underlagt en stadioninspektør og er derfor ikke medregnet.

Ydelsen er ikke momsbelagt.

Kalkule

Variable direkte omkostninger	Omkostninger i alt	Stadions andel

Lønninger : 2.298 timer a 85,00 kr.		195.330 kr.
Maskinleje (til kørselsafdeling):		
Gruppe 1 : Lastvogn, 3 timer a 314,00 kr.		942 kr.
Gruppe 2 : Varevogn, 86,5 timer a 37,75 kr.		3.265 kr.
Traktor, 285,5 timer a 45,75 kr.		16.062 kr.
Græsklipper, 202 timer a 34,20 kr.		6.908 kr.
(I gruppe 1 sker vognafregning inkl. chauffør og anlægsomkostninger)		
Specialmaskine nr. 80, 200,0 timer a 40,75 kr.		8.150 kr.
Diverse omkostninger, bl.a. græsfrø, gødning, kalk m.v.		60.000 kr.

Variable direkte omkostninger i alt		290.657 kr.

Variable fællesomkostninger	Omkostninger i alt	Stadions andel

GARTNERAFDELINGEN		
Timeforbrug: 77.382 timer		
(2.298 timer svarer til 2,9 pct.)		
Øvrige personaleomkostninger.....	362.000 kr.	10.751 kr.
bl.a. tjenestekørsel		
beklædning		
telefon		
rådighedsvagt		
Forsikringsudgifter, personale.....	25.000 kr.	743 kr.
Lokaleomkostninger.....	124.000 kr.	3.683 kr.

Dokumentet er Historisk

bl.a. vedligeholdelse

rengøring

varme, el

Fællesudgifter, materiel..... 527.000 kr. 15.652 kr.

bl.a. anskaffelser

vedligeholdelse

Officielle noter

Ingen

CIR nr 158 af 13/12/2002 Gældende

Offentliggørelsesdato: 20-12-2002

Finansministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om salg af statens faste ejendomme

Offentligt udbud

§ 1. Salg af fast ejendom fra staten kan som hovedregel først ske, efter at der har været foretaget offentligt udbud efter reglerne i dette cirkulære, og skal i øvrigt ske i overensstemmelse med bestemmelserne i budgetvejledningen om ejendomssalg.

Stk. 2. Salg af statslig fast ejendom er omfattet af bestemmelserne i lov om omsætning af fast ejendom og bestemmelser, der er fastsat i medfør af loven, i det omfang salg sker til forbrugere, jf. lovens § 1, stk. 5. Ifølge bekendtgørelse om undtagelse af salg af statens faste ejendomme fra visse bestemmelser i lov om omsætning af fast ejendom, finder § 1, stk. 4, 2. pkt., i loven ikke anvendelse på salg af statens faste ejendomme, når salget foregår uden medvirken af en ejendomsformidler.

Stk. 3. Landbrugsloven indeholder særlige regler for erhvervelse af og omlægning af jorder mellem landbrugsejendomme. Ved salg af landbrugsjorder, herunder arealer, der kan anvendes til græsning m.v., der er beliggende i landzone, jf. lov om planlægning, og som ikke i forvejen er undergivet landbrugspligt, skal arealerne afhændes efter reglerne i lov om landbrugsejendomme m.v. Dette gælder ikke, hvis jordbrugskommissionen i det pågældende amt finder, at særlige forhold taler for det. Hvor der ikke på det pågældende ministerområde er erfaring inden for køb og salg af landbrugsejendomme, søges rådgivning hos Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Direktoratet for FødevarerErhverv.

Stk. 4. Visse ikke fredede bygninger m.v. i offentligt eje må ikke afhændes til private, uden at Kulturarvsstyrelsen forinden har haft mulighed for at tage stilling til, om de bør fredes, jf. bekendtgørelse om orientering af Skov- og Naturstyrelsen forinden nedrivning eller salg til private af visse ikke fredede bygninger m.v. i offentligt eje.

Stk. 5. Det skal sikres, at salget ikke indebærer statsstøtte, jf. Europa-Kommissionens vejledning af 20. november 1996 om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger.

Tilbudsblanket og annoncering

§ 2. For ejendomme, der agtes afhændet, udfærdiger institutionen en tilbudsblanket med oplysninger om ejendommen og handelsvilkårene. Hvis salg af ejendommen i medfør af budgetvejledningens regler om salg af statens faste ejendomme skal forelægges bevillingsmyndighederne, inden tilbud kan accepteres, skal dette udtrykkeligt angives i tilbudsblanketten. En vejledende tilbudsblanket er optaget som bilag til cirkulæret.

§ 3. Ejendommen annonceres som hovedregel til salg både i lokal og landsdækkende dagspresse eller i øvrigt i det omfang, hvori det efter institutionens skøn findes hensigtsmæssigt.

Stk. 1. I annoncerne anføres, at tilbud normalt bør afgives på særlige tilbudsblanketter, der kan rekvireres hos institutionen. Fristen for indgivelse af tilbud samt tid og sted for åbningen af tilbud angives i annoncerne. Endvidere angives ejendommens skønnede kontantpris baseret på en konkret vurdering, der er indhentet fra en eller to ejendomsformidlere, medmindre institutionen skønner, at denne oplysning kan være til hinder for, at der opnås den højest mulige købesum. Endvidere angives oplysninger om ejendommens beliggenhed og størrelse, herunder grundareal og boligareal. Der kan endvidere bl.a. angives eksempler på brutto- og nettoudgift samt finansiering.

Stk. 3. Institutionen kan bestemme, at salg og annoncering forestås af en ejendomsmægler eller en anden, der efter lov om omsætning af fast ejendom er berettiget til at udøve ejendomsformidlingsvirksomhed.

§ 4. Ved fremsendelsen af tilbudsblanketter skal institutionen vedlægge et eksemplar af dette cirkulære.

§ 5. Ved salg af en ejendom, der er omfattet af cirkulærets § 1, stk. 3, skal det fremgå af salgsbetingelserne, at arealerne skal afhændes efter reglerne i landbrugsloven og noteres i matriklen som en selvstændig landbrugsejendom eller en del af en landbrugsejendom.

Afgivelse af tilbud

§ 6. Tilbud indsendes til institutionen i lukket kuvert mærket »Tilbud på matr.nr. . . . «.

Stk. 2. De bydende har adgang til at overvære åbningen af tilbuddene og få oplysning om størrelsen af tilbuddene.

Vurdering af tilbuddene

§ 7. Senest 4 uger efter åbningen af tilbuddene meddeler institutionen hver tilbudsgiver, om institutionen agter at videreføre salgsforhandlingerne på grundlag af de indkomne tilbud, eller om institutionen forkaster alle de indkomne tilbud. I sidstnævnte tilfælde vælger institutionen herefter, om man vil annoncere på ny eller stille afhændelsen i bero.

Stk. 2. Vælger institutionen at videreføre salgsforhandlingerne med nogle af tilbudsgiverne, meddeles der samtidig de øvrige tilbudsgivere afslag på deres tilbud.

Overbud

§ 8. Vælger institutionen at videreføre salgsforhandlingerne, kan institutionen give de fem højestbydende meddelelse om

- 1) størrelsen af de fem højeste bud,
- 2) et tidspunkt, da de fem højestbydende senest skal indgive supplerende tilbud, og
- 3) et tidspunkt, da de supplerende tilbud åbnes.

Stk. 2. Inden tidspunktet for indgivelse af supplerende tilbud kan institutionen optage forhandling med de fem højestbydende med henblik på at sikre højest mulige bud.

Stk. 3. For de fem højestbydende er der adgang til at afgive ét supplerende tilbud. For afgivelsen af supplerende tilbud gælder reglerne i §§ 6 og 7.

Sikkerhed m.v.

§ 9. Tilbudsgiverne er bundet af deres bud, indtil der er stillet sikkerhed, jf. stk. 3. Dette gælder ikke, hvis tilbuddet er forkastet eller afslået i medfør af § 7, stk. 1 eller 2, eller hvis reglerne i lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v. om tilbagekaldelsesret finder anvendelse, jf. § 16.

Stk. 2. Den tilbudsgiver, hvis bud indstilles til accept, er bundet af sit bud, indtil accept foreligger.

Stk. 3. Den tilbudsgiver, hvis bud indstilles til accept skal inden en uge efter, at institutionen har meddelt, at man vil acceptere eller indstille budet til accept, stille sikkerhed for 10 pct. af købesummen. Sikkerheden kan bestå i kontant deponering, deponering af værdipapirer, bank- eller sparekassebog, eller anfordringsgaranti stillet af anerkendt bank, sparekasse eller forsikringssselskab.

Stk. 4. Hvis tilbuddet ikke accepteres, refunderer institutionen tilbudsgiveren eventuelt afholdte udgifter til etablering af sikkerheden.

Accept af tilbud

§ 10. Salg skal som udgangspunkt ske til højestbydende, eventuelt efter gennemført overbudsrunde.

Stk. 2. Institutionen kan acceptere det højeste tilbud uden forelæggelse for bevillingsmyndighederne, hvis salgssummen omregnet til kontantsum ikke overstiger 5 mill. kr. og forudsat, at handelsvilkårene er godkendt af Told- og Skattestyrelsen, jf. stk. 3. For statslige ejendomsvirksomheder er beløbsgrænsen 50 mill.kr.

Stk. 3. Kan det højeste bud ikke godkendes af Told- og Skattestyrelsen, skal institutionen søge at opnå et fordelagtigere tilbud gennem anvendelse af ejendomsmægler eller anden person, der efter § 8 i lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom er berettiget til at udøve ejendomsformidlingsvirksomhed, eller der kan ske salg efter forudgående tilslutning fra bevillingsmyndighederne, jf. § 14.

§ 11. Hvor omstændighederne taler for, at afhændelse ikke sker til den højestbydende, kan vedkommende minister søge bevillingsmyndighedernes accept af et af de øvrige afgivne tilbud. § 14 finder tilsvarende anvendelse.

Krav mod staten

§ 12. Ingen tilbudsgiver kan rejse noget krav mod staten, hvis institutionen opgiver at videreføre salgsforhandlingerne, eller hvis institutionens indstilling om ejendomssalg ikke tiltrædes, jf. dog § 9, stk. 4.

Undtagelser

§ 13. Cirkulæret gælder ikke for overdragelse af ejendomme fra en statsinstitution til en anden statsinstitution. Herom er der fastsat særlige regler i budgetvejledningen.

Stk. 2. Cirkulæret gælder heller ikke ved indskud af ejendomme i Statens Ejendomsselskab A/S.

§ 14. Hvor vægtige grunde i øvrigt taler for, at offentligt udbud ikke finder sted, fremsættes anmodning herom af vedkommende ministerium over for Finansministeriet. Dette kan ske samtidig med, at Finansministeriet anmodes om tilslutning til forelæggelse af aktstykke for Finansudvalget. Finansministeriet tager herefter stilling til, om sagen kan forelægges Finansudvalget. Hvor dette findes tilstrækkeligt velbegrunderet, skal det udtrykkeligt anføres i aktstykkets punkt b, at der ikke har været foretaget offentligt udbud.

§ 15. I særlige tilfælde vil cirkulærets procedurebestemmelser kunne fraviges. Ændringerne skal da tydeligt fremgå af udbudsmaterialet.

Forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v.

§ 16. Opmærksomheden henledes på reglerne i lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v. om tilbagekaldelsesadgang og fortrydelsesret, når en ejendom hovedsagelig er bestemt for beboelse for køberen.

§ 17. Reglerne i lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v. om tilstandsrapport og tilbud om ejerskifteforsikring kan anvendes af institutionen.

Ikrafttræden m.v.

§ 18. Cirkulæret træder i kraft den 1. januar 2003 og har virkning for ejendomssalg, der iværksættes fra og med denne dato.

Stk. 2. Samtidig ophæves cirkulære nr. 6005 af 6. januar 1995 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme.

Finansministeriet, den 13. december 2002

Thor Pedersen

/Mogens Pedersen

Bilag 1

Tilbud

om køb af den af staten ejede faste ejendom matr.nr. _____

beliggende _____

Ejendommens grundareal udgør _____

Ejendommens areal udgør _____

Ejendomsværdien ved _____ vurdering/årsomvurdering pr. _____

er sat til _____ hvoraf grundværdien udgør _____

Skønnet kontantpris er: _____

Ejendommens gæld til vand, vej kloak, rensningsanlæg m.v. er

af _____ kommune oplyst at udgøre _____ pr. _____

Almindelig beskrivelse af ejendommen herunder installationer,
varmeforsyning, antal værelser, tilbehør o.l.: _____

Ejendommen udbydes af _____

Tilbud:

Ejendommen sælges kontant. Sælger har ikke pligt til at antage højeste bud.

I øvrigt henvises til salgsbetingelserne nedenfor.

Ubetingset købstilbud mærket »Tilbud på matr. nr.« må være ovenstående institution i hænde senest den _____ kl. _____
Rettidigt indkomne tilbud vil blive åbnet på institutionens adresse ved fristens udløb.

Almindelige salgsbetingelser:

Salget sker efter reglerne i Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme (vedlagt) og i øvrigt på følgende vilkår:

- 1) Ejendommen overdrages ubehæftet, men med de ovenfor nævnte byrder og servitutter.
- 2) Køber overtager uden for købesummen eventuel gæld til vand, vej, kloak, rensningsanlæg m.v.
- 3) Købesummen erlægges kontant på overtagelsesdagen, medmindre der med sælger aftales sikkerhedsstillelse for beløbet.
- 4) Køber sørger for tinglysning af skøde m.v. Samtlige omkostninger ved handelens berigtigelse, herunder udgifterne ved optagelse af lån, stempel, tinglysning og eventuelt advokatsalær, afholdes af køber.
- 5) Ejendommen overtages, som den er og forefindes.
- 6) Ejendommen overtages den 1. i den måned, der følger efter sælgerens accept, med mindre andet aftales.
- 7) Med overtagelsesdagen som skæringsdag udfærdiges sædvanlig refusionsopgørelse, hvis saldo berigtiges kontant.
- 8) [Ved salg af landbrugsjorder, herunder arealer, der kan anvendes til græsning m.v., der er beliggende i landzone, og som ikke i forvejen er undergivet landbrugspligt, skal køber afgive erklæring om:
 - a) at erhvervelse af jorderne sker i overensstemmelse med reglerne i lov om landbrugsejendomme, og
 - b) at jorderne noteres i matriklen som en del af købers landbrugsejendom eller som en selvstændig landbrugsejendom.]

Undertegnede

Navn: _____

Stilling: _____

Bopæl: _____

tilbyder herved at købe ovennævnte ejendom på de forannævnte vilkår og for

en kontantpris af _____ kr.

skriver kroner _____

Jeg er bekendt med, at salget af ejendommen sker efter reglerne i Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme, og at sælger eventuelt først kan acceptere tilbuddet, når det har været forelagt de bevilgende myndigheder.

Jeg er bekendt med, at ejendommen er uforsikret, da staten er selvforsikrer. Ansvar for, at ejendommen kan forsikres efter overtagelsen, er køberens.

Jeg er endvidere bekendt med, at jeg er forpligtet til at stille sikkerhed for 10 pct. af købesummen inden 1 uge efter, at sælger har meddelt mig, at man vil indstille mit tilbud accepteret.

Jeg vedlægger dokumentation for, at jeg kan stille den fornødne sikkerhed.

[Jeg er bekendt med, at den under pkt. 8 nævnte erklæring sendes til Jordbrugskommissionen og vedkommende vurderingsmyndighed, idet jorder, der ved vurderingen af ejendomsværdi og grundværdi vurderes sammen med købers landbrugsejendom, omfattes af landbrugspligten, jf. landbrugslovens § 2, og notering som en selvstændig landbrugsejendom efter reglerne i landbrugslovens § 3 sker på foranledning af Jordbrugskommissionen.]

Jeg har haft mulighed for at gennemgå ejendommen nøje forinden afgivelse af tilbud, evt. med bistand af en særlig sagkyndig.

Jeg har nøje gennemlæst udbudsmaterialet med tilhørende bilag (sider i alt).

_____, den _____ / _____ 20

Underskrift: _____

Beretning om statens køb og salg af fast ejendom

Beretning fra rigsrevisor fremsendt til Folketinget i henhold til § 18, stk. 1, i lov om revision af statens regnskaber m.m.

KØBENHAVN 1998

ISSN 0108-3902

ISBN 87-7434-098-0

Denne beretning til Folketinget henhører under lov om revisionen af statens regnskaber § 18, stk. 1, der pålægger statsrevisorerne pligt til med deres eventuelle bemærkninger at fremsende de af rigsrevisor i henhold til samme lov § 17 udarbejdede beretninger til Folketinget og vedkommende minister.

Statsrevisoratet, den 25. november 1998

Peder Larsen Hans Peter Baadsgaard Hans Engell
Helge Mortensen Thor Pedersen Henrik Thorup

Indholdsfortegnelse

[I. Resumé](#)

[II. Indledning, formål, afgrænsning og metode](#)

- A. Indledning
- B. Formål
- C. Afgrænsning
- D. Metode

[III. Regler for omsætning af statslig fast ejendom](#)

- A. Lov om omsætning af fast ejendom
- B. Finansministeriets cirkulærer om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme
- C. Budgetvejledningens regler
- D. EU-Konkurrencereglerne vedrørende statsstøtte

[IV. Statens status og kontering af erhvervelse og afhændelse af fast ejendom](#)

- A. Introduktion
- B. Statens status
- C. Erhvervelse af fast ejendom
- D. Afhændelse af fast ejendom
- E. Værdiansættelse og afskrivning af fast ejendom
- F. Rigsrevisionens gennemgang

[V. Omsætning af fast ejendom i perioden 1991-1997](#)

- A. Køb af jord og bygninger
- B. Salg af jord og bygninger
- C. Reelle salgssummer

[VI. Sagsgennemgang i 10 ministerier](#)

- A. Udenrigsministeriet
- B. Skatteministeriet
- C. Justitsministeriet
- D. Forsvarsministeriet
- E. Indenrigsministeriet
- F. By- og Boligministeriet
- G. Undervisningsministeriet
- H. Miljø- og Energiministeriet
- I. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fødevareministeriet)
- J. Trafikministeriet
- K. Sammenfattende vurdering

[VII. Vurdering af eksisterende regelsæt](#)

- A. Indledning

B. Finansministeriets cirkulære

C. Budgetvejledningen

VIII. Statens Ejendomssalg A/S (Freja)

A. Oprettelse af Statens Ejendomssalg A/S

B. Vedtægter mv.

C. Virksomheden i den første tid

IX. Registret over ubenyttede ejendomme

A. Rigsrevisionens notat af 21. maj 1997

B. Baggrunden for oprettelsen af registret

C. Rigsrevisionens gennemgang af registret

D. Statens Ejendomsinformationssystem

Statsrevisorernes bemærkninger

Bilag:

1. Statens køb og salg af fast ejendom i perioden 1991 til 1997 fordelt på ministerier

Beretning om statens køb og salg af fast ejendom

I. Resumé

1. Undersøgelsens hovedformål har været på baggrund af gennemgang af et antal konkrete sager at belyse og vurdere det eksisterende regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom med særlig henblik på at vurdere, om regelsættet er hensigtsmæssigt og tilstrækkeligt.

Herudover har undersøgelsen haft følgende delformål:

- at redegøre for, om den eksisterende regnskabspraksis vedrørende værdiansættelse af statens ejendomme er hensigtsmæssig, og om statsregnskabet giver et rigtigt billede af status for statens ejendomme og anlæg,
- at redegøre for, om statens konteringspraksis vedrørende køb og salg af fast ejendom er hensigtsmæssig, og om konteringsreglerne følges,
- at redegøre for Told- og Skattestyrelsens rolle i forbindelse med styrelsens godkendelse af handelsvilkår ved statens ejendomshandler,
- at beskrive status for de hidtidige aktiviteter i det nyoprettede Statens Ejendomssalg A/S (Freja), samt
- at redegøre for, om Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme i By- og Boligministeriet er anvendeligt.

2. Undersøgelsen omfatter statslig omsætning af fast ejendom i perioden 1991-1997, dvs. både køb, salg, mageskifte og anden erhvervelse/afhændelse. Beretningen vedrører samtlige ministerområder, idet dog Erhvervsministeriet, Statsministeriet, Økonomiministeriet og Kirkeministeriet ikke har forestået handel med fast ejendom i perioden. Undersøgelsen omfatter kun i mindre grad ekspropriationsforretninger, herunder ekspropriationer foretaget af DSB, af Vejdirektoratet, der erhverver og afhænder ejendomme i forbindelse med vejanlæg, og af Banestyrelsen, der erhverver

ejendom til brug for linjeførsler.

Omsætning af fast ejendom i selskaber, virksomheder mv. samt apportindskud i aktieselskaber er endvidere ikke behandlet i beretningen.

3. Undersøgelsen har omfattet en gennemgang af lovgrundlaget for omsætning af statslig fast ejendom, der som udgangspunkt er omfattet af lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom med senere ændringer. Rigsrevisionen har endvidere gennemgået regelsættet for statens køb og salg af fast ejendom, herunder Finansministeriets cirkulærer af 28. august 1984 og af 6. januar 1995 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme samt de bestemmelser i Budgetvejledningen for 1992, 1995 og 1996, der vedrører ejendomshandler.

Rigsrevisionen har herudover gennemgået EU-reglerne for offentlige myndigheders salg af jord og bygninger. Endelig har Rigsrevisionen gennemgået det lov- og regelgrundlag, der giver visse ministerier særlig hjemmel til at gennemføre ejendomshandler.

4. På baggrund af materiale indhentet fra ministerierne udvalgte Rigsrevisionen et antal sager om køb og salg af ejendomme, idet kriterierne for udvælgelsen af sagerne var:

- om Finansudvalget i forbindelse med behandling af aktstykker om at gennemføre handler havde stillet spørgsmål til de pågældende ministre,
- om ministeriernes oplysninger til Rigsrevisionen kunne skabe tvivl om den hjemmel, hvorefter en handel var blevet effektueret,
- om der – såfremt de pågældende ejendomme var omfattet af det offentlige vurderingssystem – var en markant uoverensstemmelse mellem handelssummerne og den offentlige vurdering,
- om omkostningsniveauet såvel i absolutte tal som i procent af handelssummerne overskred på forhånd fastsatte grænseværdier,
- om der var tale om sager af økonomisk væsentlighed, samt
- om der af ministeriernes oplysninger til Rigsrevisionen var tegn på en utraditionel sagsbehandling.

5. På baggrund af de fastsatte kriterier udvalgte Rigsrevisionen i alt 200 handler om køb og salg til en nærmere gennemgang, svarende til ca. 8,4 % af det samlede antal handler i perioden. Det fremgår af [tabel 1](#), hvordan de udvalgte sager fordeler sig på de enkelte ministerier.

De ministerier, der havde gennemført flest handler i perioden, var lettere underrepræsenteret i forhold til gennemsnittet på 8,4 %. Inden for Miljø- og Energiministeriet, Fødevarerministeriet og Trafikministeriet gennemgik Rigsrevisionen således henholdsvis 7,1 %, 6,6 % og 8,1 % af ministeriernes gennemførte handler.

Undersøgelsen er blevet begrænset til at omfatte de 10 ministerier, der havde forestået flest handler i perioden.

Rigsrevisionen gennemgik de 200 sager ved besøg i ministerierne. Besøgene omfattede en gennemgang af akterne i sagerne, eventuelt suppleret med opklarende spørgsmål eller interviews på stedet.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at de gennemgåede sager giver et tilstrækkeligt grundlag til at bedømme ministeriernes sagsbehandling.

6. Gennemgangen af sagerne i ministerierne foregik som en dataindsamling, hvortil Rigsrevisionen på forhånd havde udarbejdet et skema til brug for registrering af en række nøgleoplysninger. De registrerede oplysninger omfattede bl.a., om bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme var overholdt, om bestemmelserne i Budgetvejledningen var overholdt, om betingelserne for forelæggelse af aktstykker for Finansudvalget var overholdt, om Told- og Skattestyrelsens rolle i sagen, om der var benyttet ejendomsformidler, om sagens omkostninger, samt eventuelle bemærkninger til det øvrige sagsforløb ved handelens gennemførelse mv.

7. Rigsrevisionen bad i marts 1998 de styrelser, der havde varetaget størstedelen af handlerne i

perioden om en generel vurdering af regelsættet, en vurdering af samarbejdet med andre myndigheder, herunder Told- og Skattestyrelsen og Finansministeriet, en vurdering af, om kravet om, at der skal afholdes offentligt udbud ved afhændelser, er hensigtsmæssigt, og endelig en vurdering af administrationen af andet hjemmelsgrundlag i form af særlig lovgivning eller aktstykker, i det omfang styrelserne administrerede sådanne.

Besvarelserne er indarbejdet i kap. VII, hvori Rigsrevisionen har vurderet det bestående regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom.

8. Der blev endelig afholdt møder og gennemført interviews i By- og Boligministeriet i forbindelse med undersøgelsens delformål om dels at beskrive status for de hidtidige aktiviteter i Statens Ejendomssalg A/S (Freja), dels at vurdere, om Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme i By- og Boligministeriet er anvendeligt.

9. En foreløbig redegørelse over Rigsrevisionens undersøgelse har været forelagt for de berørte ministerier samt Statens Ejendomssalg A/S, hvis oplysninger og bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

10. Det fremgår af undersøgelsen, at reglerne for omsætning af statslig fast ejendom for så vidt angår salg som udgangspunkt er omfattet af lov om omsætning af fast ejendom, hvis salget sker ved medvirken af en ejendomsformidler. Er der ikke ejendomsformidler involveret i salget er der ved bekendtgørelse nr. 1067 af 15. december 1994 undtaget en række bestemmelser i loven.

11. Finansministeriet fastsatte i et cirkulære af 28. august 1984 almindelige regler for salg af statens faste ejendomme. Den afgørende regel i cirkulæret var, at der som hovedregel først kunne ske salg, efter at ejendomme havde været i offentligt udbud.

Er der ikke foretaget offentligt udbud, skal sagen forelægges for Finansudvalget, medmindre der er tale om beløbsmæssigt mindre væsentlige dispositioner uden principiell betydning. Sager om manglende offentligt udbud falder i 4 kategorier. Manglende offentligt udbud accepteres, hvor anden offentlig myndighed ønsker at købe, hvor der er tale om såkaldte restejendomme, ved tilbagekøb af tidligere eksproprieret ejendom og ved salg fra en statsinstitution til en anden.

1984-cirkulæret blev ophævet ved Finansministeriets cirkulære af 6. januar 1995 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme. Det nye cirkulære indeholdt ikke væsentlige ændringer, men var tilpasset efter den senere tilkomne lovgivning om omsætning af fast ejendom.

12. Budgetvejledningen (BV) indeholder bevillingsregler for såvel ejendomssalg som for ejendomserhvervelser.

Såfremt den af Told- og Skattestyrelsen godkendte kontante salgssum ikke overstiger 3 mill. kr., og forudsat, at ejendommen har været i offentligt udbud, kan salget optages direkte på tillægsbevillingsloven. Andre salgssager skal som hovedregel forelægges Finansudvalget. Sagen skal ved forelæggelsen for Finansudvalget indeholde alle relevante oplysninger til bedømmelse af sagen.

Det fremgår af Budgetvejledningen, at en rådighedspulje til køb af fast ejendom kan anvendes i overensstemmelse med forudsætningerne i anmærkningerne til finanslovsforslaget om formål, art og geografisk område for erhvervelserne. For så vidt angår konkrete bevillinger til køb af fast ejendom kan bevillingen anvendes i overensstemmelse med de vilkår, der er oplyst over for bevillingsmyndighederne – som hovedregel ved forelæggelse for Finansudvalget.

13. I sager om køb og salg af fast ejendom skal der indhentes en udtalelse fra Told- og Skattestyrelsen om købs- eller salgssummens størrelse og vilkårene for handlen. Der skal endvidere ved køb og salg rettes henvendelse til Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme.

14. Undtagelser fra bevillingsreglerne vedrørende køb og salg af fast ejendom forekommer enten i form af lovgivning, herunder tekstanmærkning på finansloven, eller ved at der konkret søges dispensation på aktstykke.

15. Europa-Kommissionen har offentliggjort en meddelelse om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger og har udarbejdet en generel vejledning for medlemsstaterne. Kun salg af offentlig ejet jord og bygninger er omfattet af vejledningen, der endvidere alene vedrører de tilfælde, hvor det offentlige afhænder fast ejendom til virksomheder eller ikke private købere.

Et af vejledningens principper er salg ved betingelsesløst udbud. Salg af jord og bygninger efter et tilstrækkeligt publiceret offentligt og betingelsesløst udbud, der kan sammenlignes med en auktion, hvor det højeste eller eneste tilbud accepteres, er pr. definition et salg til markedsværdien og indeholder derfor ikke statsstøtte.

Et andet princip er salg uden betingelsesløst udbud. Hvis en offentlig myndighed ikke ønsker at benytte salg ved betingelsesløst udbud, skal der gennemføres en uafhængig vurdering af en eller flere vurderingssagkyndige, før der indledes forhandlinger om salg, for at fastlægge en markedsværdi på grundlag af accepterede markedsindikatorer og vurderingsstandarder. Den herefter fastlagte markedspris er den laveste købspris, der kan aftales, uden at der foreligger statsstøtte.

For at Kommissionen kan konstatere, om der er tale om statsstøtte og i bekræftende fald vurdere statsstøttens forenelighed med fællesmarkedet, foreskriver vejledningen, at medlemsstaterne bør anmelde ethvert salg, som ikke blev afviklet på grundlag af et offentligt og betingelsesløst udbud, hvor det højeste bud blev accepteret. Endvidere bør anmeldes ethvert salg uden offentligt og betingelsesløst udbud, hvor salgsprisen var mindre end markedsværdien, således som denne var fastlagt af uafhængige vurderingssagkyndige.

Det er Finansministeriets opfattelse, at salg til eneste eller højeste bud efter offentligt udbud i overensstemmelse med bestemmelserne i cirkulære om salg af statens faste ejendomme ikke vil kunne betragtes som statsstøtte.

Det er Rigsrevisionens principielle opfattelse, at salg ved offentligt udbud sikrer, at staten opnår den bedst mulige pris.

16. Statens aktiver, herunder jord og bygninger, registreres ved anskaffelsen til anskaffelsesværdien. Almindeligvis skete der før 1997 ikke efterfølgende en regulering af anskaffelsesværdien. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at statens bogføringspraksis på dette område har været uhensigtsmæssig, da de reelle værdier af ejendommene ikke har været opført i statens status.

17. Der er endvidere ikke før 1997 foretaget specificerede afskrivninger på de enkelte ejendomme i statens status, ligesom der heller ikke er foretaget værdireguleringer i takt med de årlige offentlige vurderinger af fast ejendom. Undtaget herfra har dog været statsvirksomheder, som i regnskabet har foretaget afskrivninger på ejendomme og anlæg.

Finansministeriet har imidlertid fra 1955/56 til 1964/65 foretaget en samlet uspecificeret afskrivning af værdien af statens ejendomme og anlæg under ministerierne. I 1955/56, hvor der første gang blev foretaget afskrivning, udgjorde beløbet 15 mill. kr. Herefter er der i perioden frem til 1964/65 årligt foretaget en afskrivning med 15 mill. kr.

De akkumulerede afskrivninger udgjorde indtil 1996 150 mill. kr. Afskrivningerne har i det årlige statsregnskab været særskilt specificeret som en særlig fradragspost til den totale anlægsværdi for de under ministerierne tilhørende ejendomme og anlæg. Da det er Finansministeriet, som er ansvarlig for aflæggelsen af det samlede statsregnskab, er denne særlige afskrivningspost optaget som en særskilt (korrigerende) statuspost i Finansministeriets eget regnskab.

Finansministeriet har henvist til "Beretning fra udvalget vedrørende statens budget og regnskab" fra 1955, hvoraf principperne for denne postering af afskrivning på værdien af ejendomme og anlæg fremgår.

18. I statsregnskabet for 1997 er det akkumulerede afskrivningsbeløb nulstillet. Nulstillingen er sket som følge af, at der med introduktionen af værdireguleringsordningen fra 1997 blev ændret princip for værdiansættelsen af bl.a. ejendomme og anlæg.

Til brug for en forbedret opgørelse af omkostningsforhold indførtes fra 1997 en ny model for værdiregulering, hvorefter reguleringen ikke indgik på bevillingslovene, men ville fremgå af regnskabsaflæggelsen, herunder oversigten over statens aktiver i statsregnskabet. Fra og med 1997 kunne alle statsinstitutioner således foretage reguleringer af aktiver i statens status. Statsvirksomheder er obligatorisk omfattet af ordningen vedrørende afskrivning på statusposten ejendomme og anlæg. For øvrige statsinstitutioner er ordningen kun obligatorisk for institutioner, der i et virksomhedsregnskab skal aflægges et omkostningsbaseret regnskab for de markedsstyrede og omkostningsdækkede områder.

Samtidig bortfaldt den særlige ordning for statsvirksomheders afskrivning på anlægsaktiver, idet disse obligatorisk overgik til den her beskrevne ordning.

For øvrige institutioner kunne det fra 1997 vælges at foretage afskrivninger på statusposten ejendomme og anlæg. Det er institutionen, der i samråd med og med tilslutning fra det pågældende departement, beslutter dette.

19. Staten har en række aktiver af ældre dato, hvis værdi ikke siden anskaffelsen er opskrevet. Afskrivninger på baggrund af anskaffelsesværdien giver derfor ikke et reelt billede af værdiforringelsen.

Ved overgang til afskrivning på ejendomme og anlæg skal værdien af hvert aktiv derfor vurderes med henblik på eventuel regulering af den bogførte værdi pr. primo regnskabsåret. Denne regulering foretages ved en primokorrektion, som imidlertid alene kan foretages i det år, hvor man indgår i afskrivningsordningen. I statsregnskabet for 1997 er værdien af statens ejendomme og anlæg forøget med ca. 1,1 mia. kr. via primokorrekationer. Heraf udgør værdireguleringsordningen netto ca. +1,6 mia. kr., mens ÷0,5 mia. kr. netto skyldes øvrige korrekationer. Af disse beløb vedrører kun en begrænset del ejendomme og anlæg.

20. I forbindelse med undersøgelsen udsendte Rigsrevisionen en opgørelse med totalbeløb for perioden 1991-1997 vedrørende køb og salg af henholdsvis jord og bygninger til ministerierne med en anmodning om en specifikation af beløbene på de i perioden gennemførte handler. Flere af ministerierne kunne imidlertid ikke identificere de i statsregnskabet bogførte værdier.

Der blev følgelig konstateret store afvigelser mellem statsregnskabets tal og de oplysninger, som ministerierne opgav over for Rigsrevisionen.

I flere tilfælde kunne ministerierne ikke opgøre de med handlerne forbundne omkostninger, bl.a. fordi omkostninger var bogført på anlægskonti. Rigsrevisionen har derfor ikke haft mulighed for at udarbejde en samlet opgørelse over omkostningsniveauet ved statens køb henholdsvis salg af fast ejendom.

21. Rigsrevisionen finder det uheldigt, at ministerierne ikke i forbindelse med undersøgelsen på en rimelig måde har kunnet sikre en sammenhæng og fuldstændighed i specifikationen af de i statsregnskabet bogførte beløb.

22. Rigsrevisionen har i sin undersøgelse taget udgangspunkt i statsregnskabets tal i analysen af omsætningen af fast ejendom.

Rigsrevisionen har herudover på baggrund af det modtagne materiale fra de enkelte ministerier udarbejdet specifikationer af salgssummerne i de respektive år. Dette er sket for at vise omsætningens reelle størrelse, idet konteringsprincipperne i statens kontoplan har medført, at statsregnskabet indtil 1997 ikke har givet et rigtigt billede af statens afhændelser.

23. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at der blev anvendt en forskellig konteringspraksis i ministerierne. I flere tilfælde blev statens konteringsvejledning ikke fulgt. Det blev bl.a. konstateret, at ministerierne i flere tilfælde bogførte de med handlerne forbundne omkostninger på regnskabskontiene, der vedrører køb og salg af ejendomme, ligesom der kun i sjældne tilfælde skete en korrekt opdeling af købsværdien af bygninger og jord. Typisk blev hele købsværdien bogført under bygninger.

Rigsrevisionen kunne dog samtidig konstatere, at konteringseksemplet i statens kontoplan, afsnit 5.3,

om fast ejendom og anlæg, er misvisende. I konteringseksemplet er der ikke foretaget en opdeling af anskaffelsesværdien på henholdsvis jord og bygninger. Samme forhold gør sig i øvrigt gældende vedrørende konteringseksemplet for afhændelse af fast ejendom.

24. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at statens hidtidige regnskabspraksis ikke giver et rigtigt statsregnskab vedrørende statens ejendomme og anlæg, da det kun er den oprindelige anskaffelsesværdi, der er opført i status. Der er således eksempler på ejendomme, der i statens status er bogført med en værdi af henholdsvis 1 kr. og 0 kr.

Rigsrevisionen er opmærksom på de nye principper for værdiansættelse og afskrivning på statusposten ejendomme og anlæg, der er iværksat fra 1997. Rigsrevisionen finder, at det er vigtigt, at alle statslige institutioner anvender værdireguleringsordningen.

Rigsrevisionen finder, at ejendomsværdien ifølge den seneste offentlige vurdering bør anføres i note til virksomhedsregnskabet, samt at der af hensyn til informationsværdien af statsregnskabet årligt bør kunne foretages værdireguleringer.

Rigsrevisionen finder, at ministerierne bør sikre en sammenhæng og fuldstændighed i specifikationen af de i statsregnskabet bogførte beløb, og at de grundlæggende regler for kontering bliver fulgt, ligesom eksemplerne for kontering ved køb og salg af fast ejendom i statens kontoplan bør gøres rigtige.

Finansministeriet har oplyst, at man vil tage initiativ til en præcisering af konteringseksemplerne.

Finansministeriet har i oktober 1998 nedsat et udvalg vedrørende de fremtidige principper for opstilling af statens status med deltagelse af bl.a. Rigsrevisionen. Ifølge kommissoriet skal udvalgsarbejdet afsluttes inden udgangen af marts 1999.

25. Det fremgår, at Trafikministeriet og Miljø- og Energiministeriet tilsammen tegnede sig for 74 % af omsætningen inden for køb af jord. Vedrørende køb af bygninger tegnede By- og Boligministeriet, Undervisningsministeriet og Trafikministeriet sig for tilsammen 55 %.

Trafikministeriets andel af omsætningen vedrørende salg af jord udgjorde i perioden 84 %. For så vidt angår salg af bygninger tegnede Trafikministeriet, det tidligere Post- og Telegrafvæsen og Sundhedsministeriet sig for 90 % af den samlede omsætning. Af det totale salg kan en væsentlig del henføres til overførsel af aktiver til Post Danmark og overdragelse af Rigshospitalet til Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Rigsrevisionens opgørelse af reelle salgssummer har vist, at Trafikministeriet, herunder det tidligere Ministerium for Kommunikation og Turisme og det tidligere Post- og Telegrafvæsen, Forsvarsministeriet og By- og Boligministeriet tegnede sig for 69 % af omsætningen i perioden. Denne opgørelse af de reelle salgssummer giver ifølge Rigsrevisionens opfattelse et mere rigtigt billede af det faktiske salg i undersøgelsesperioden, da tallene bl.a. er korrigeret for diverse overdragelser i forbindelse med stiftelse af selskaber og overdragelse af ejendomme til Freja.

26. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at ministerierne generelt har overholdt bestemmelserne i såvel Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme som Budgetvejledningens bestemmelser vedrørende køb og salg af fast ejendom.

27. For så vidt angår Udenrigsministeriet bemærkede Rigsrevisionen i et enkelt tilfælde, at Finansudvalget i et aktstykke ikke blev orienteret om betydelige udgifter til mægler.

Udenrigsministeriet havde desuden i et tilfælde anvendt et orienterende aktstykke, selv om forudsætningerne i det oprindelige aktstykke var ændret i så væsentlig grad, at de efterfølgende aktstykker burde have været forelagt som egentlige bevillingsansøgninger.

Endelig viste sagsgennemgangen, at der i sagerne ofte manglede relevante oplysninger.

Udenrigsministeriet har erklæret sig enig i Rigsrevisionens bemærkninger.

28. Sags gennemgangen i Skatteministeriet viste, at der syntes at have været en vis tilfældighed forbundet med, hvornår ministeriet anmodede Finansministeriet om dispensation fra bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære vedrørende afholdelsen af offentligt udbud.

Gennemgangen viste endvidere, at lokalplanbestemmelser kan indskrænke den mulige køberkreds ved statens salg af fast ejendom.

Rigsrevisionen bemærkede en sag om salg af en ejendom, hvor det af et aktstykke til Finansudvalget fremgik, at køberen af ejendommen afholdt samtlige udgifter ved handelens gennemførelse, men hvor staten som sælger alligevel havde afholdt en del af handelsomkostningerne. Rigsrevisionen finder, at der bør fastsættes regler på Skatteministeriets område, så Told- og Skattestyrelsen bringes ud af den uheldige dobbeltrolle, hvorefter styrelsen inden for Skatteministeriets område både skal forestå handler og godkende handelsvilkår.

Rigsrevisionen finder endvidere, at der i de situationer, hvor en ejendomsformidler engageres til bistand ved gennemførelsen af udbudsforretninger, bør udarbejdes en skriftlig aftale med formidleren, der præciserer omfanget og karakteren af arbejdet såvel som honoreringen heraf, så der ikke efterfølgende kan opstå tvivl om aftalegrundlaget.

Skatteministeriet er enig heri.

29. Ved sags gennemgangen i Justitsministeriet blev det i én sag konstateret, at et salg manglede klar hjemmel.

Sags gennemgangen gav et eksempel på, at lokalplanbestemmelser kan indskrænke den mulige køberkreds ved statens salg af fast ejendom.

30. Sags gennemgangen i Forsvarsministeriet har ikke givet anledning til bemærkninger.

31. Rigsrevisionen bemærkede i en enkelt sag på Indenrigsministeriets område, at oplysningerne i et aktstykke vedrørende køb af en ejendom ikke var fyldestgørende, idet begrundelsen ikke alene, som anført i aktstykket, var at skaffe indkvarteringskapacitet i ejede ejendomme.

Indenrigsministeriet har taget til efterretning, at det burde have været oplyst, at købet af ejendommen om ikke direkte så indirekte indgik i forhandlingerne om kommunens økonomi.

32. På By- og Boligministeriets område finder Rigsrevisionen det mindre hensigtsmæssigt, at Slots- og Ejendomsstyrelsen ved overtagelsen af en ejendom fra Socialministeriet lod et kreditforeningslån indestå i ejendommen i stedet for at afvikle overtagelsen på kontant basis, som det er normal praksis inden for staten.

Rigsrevisionen finder endvidere, at de formidlingsaftaler med ejendomsmæglere, som ministeriet havde indgået, burde have været skriftlige.

Sags gennemgangen viste, at der i et antal sager manglede relevante oplysninger.

33. Sags gennemgangen i Undervisningsministeriet viste, at sagsforløbet i tre af de gennemgåede seks sager gav anledning til bemærkninger.

I en sag om salget af et tidligere børnehaveseminarium i Holte finder Rigsrevisionen, at planbestemmelserne for ejendommen burde have været afklaret med kommunen, inden salget gik i gang. Endvidere finder Rigsrevisionen det uheldigt, at Byggedirektoratet ikke i tilstrækkeligt omfang havde vedligeholdt ejendommen, og at direktoratet ikke havde tilegnet sig tilstrækkelig information om ejendommens vedligeholdelsestilstand, hvilket medførte en efterfølgende retssag og omkostninger hertil. Det bemærkes dog, at Byggedirektoratet var indstillet på at indgå forlig på et rimeligt niveau.

I sagen om Undervisningsministeriets køb af Fødselsanstaltens grund var der ikke var rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen om en udtalelse om handelssummen, og der var uoverensstemmelser mellem aktstykkets oplysninger om købet og det faktiske hændelsesforløb.

I sagen om Undervisningsministeriets køb af Ortopædisk Hospital blev der ved godkendelsen af handelssummen anvendt en udtalelse fra Told- og Skattestyrelsen, der på handelstidspunktet var ca. 3 år gammel.

34. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Miljø- og Energiministeriets sagsbehandling i forbindelse med køb og salg af fast ejendom i henhold til naturbeskyttelsesloven generelt har været tilfredsstillende.

Rigsrevisionen finder det imidlertid meget uheldigt, at Finansudvalget ikke er blevet orienteret om det særlige fradrag til kommunen i sagen om salget af Vangegården. For så vidt angår oplysningerne om sikring af såvel statens som kommunens interesser ved salget, er det Rigsrevisionens opfattelse, at kommunens interesser uden tvivl blev sikret, hvorimod statens fordel ved handlen forekommer tvivlsom.

Rigsrevisionen bemærkede, at selv om Skov- og Naturstyrelsens standardlejekontrakt indeholder bestemmelse om, at lejerens ved lejemalets ophør skal fjerne de lejeren tilhørende bygninger, havde bestemmelsen i flere tilfælde givet anledning til spørgsmål om eventuel erstatning til lejerens ved et efterfølgende salg af ministeriets ejendom (grundareal).

Det er ministeriets vurdering, at formålet med bestemmelserne i kontrakterne er at sikre Skov- og Naturstyrelsen mod økonomiske krav fra lejerens, såfremt lejemalet måtte ophøre som følge af, at lejerens frivilligt vælger at fraflytte ejendommen. Efter Rigsrevisionens opfattelse fremgår denne forståelse af bestemmelsen ikke umiddelbart af kontrakterne.

Rigsrevisionen finder, at der i de situationer, hvor lejer med ministeriets tilladelse forbedrer det lejede, i hvert enkelt tilfælde bør fastsættes en værdi af og principper for afskrivning af forbedringen.

Sagsgennemgangen viste, at der i et stort antal sager manglede relevante sagsoplysninger.

35. På Fødevarerministeriets område efterlod to sager om det daværende Forskningssekretariats køb af to landbrugsejendomme til brug for Danmarks JordbrugsForskning i Foulum efter Rigsrevisionens opfattelse det indtryk, at Told- og Skattestyrelsen i forbindelse med handlerne havde påtaget sig rollen som rådgiver ved prisfastsættelsen frem for som kontrollant.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at det forhold, at et salgspvenu normalt overføres til finanslovens generelle reserver, mens vedligeholdelsesudgifter mv. påhviler der enkelte ministerium, kan påvirke beslutningen om at sælge. Problemet må dog anses for løst for de ejendomme, der i 1998 og senere overføres til Freja.

Rigsrevisionen finder, at der i de situationer, hvor ejendomsmæglere engageres til bistand ved ejendomshandler, bør udarbejdes en skriftlig aftale med mæglerens, der præciserer omfanget af såvel arbejdets karakter som honoreringen heraf.

36. Inden for Trafikministeriets område administrerer en række statsvirksomheder, styrelser, udvalg mv. køb og salg af fast ejendom.

DSB's sagsbehandling i forbindelse med bestræbelserne på at sælge ejendomme i henhold til de politiske rammeaftaler har efter Rigsrevisionens opfattelse bortset fra en række konkrete forhold været forsvarlig.

DSB fik ved Akt 243 24/4 1996 Finansudvalgets tilslutning til i perioden indtil den 1. januar 1999 at fortsætte en praksis, man tidligere havde fulgt, hvorefter ejendomme med en forventet kontant nettosalgsindtægt på under 3 mill. kr. eller en forventet bruttosalgindtægt på under 6 mill. kr. kunne sælges uden offentligt udbud og uden forelæggelse for Finansudvalget. Den omtalte praksis gik ud på, at DSB i perioden 1978-1984 uden anden hjemmel end en telefonsamtale med en kontorchef i Finansministeriet havde videreført en praksis om at sælge ejendomme uden offentligt udbud, og at DSB i perioden 1985-1996 havde fortsat denne praksis, idet man i sidstnævnte periode endvidere ikke havde søgt om særskilt godkendelse til at opretholde praksis.

På trods af, at DSB derved fik en administrativ lettelse på området for køb og salg af fast ejendom, kunne Rigsrevisionen ved sagsgennemgangen konstatere, at DSB ikke respekterede andre bestemmelser i det gældende regelsæt. Dette gjaldt især kravet om at indhente udtalelser fra Told- og Skattestyrelsen om handelssummer og handelsvilkår i øvrigt, hvilket Rigsrevisionen finder særdeles uheldigt.

Rigsrevisionen finder det tillige uheldigt, at to salg manglede hjemmel. Det drejede sig dels om salget af et areal på 5.567 m² beliggende Peter Bangsvej, Frederiksberg, dels om salget af et areal på ca. 12.600 m² i Haderslev.

Omstændighederne omkring det daværende Post- og Telegrafvæsens salg af det tidligere Greve Postkontor forekommer særligt uheldige. I den gennemgåede sag om salget var der indikationer på, at handelsprisen var fremkommet på en måde, så det kunne undgås, at salget skulle forelægges for Finansudvalget ved et aktstykke. Trafikministeriet har hertil oplyst, at køberen var interesseret i en hurtig handel og overtagelse af ejendommen, og at der er grund til at antage, at tilbuddets størrelse var fastsat ud fra købers eget kendskab til 3 mill. kr.-reglen og ønsket om en hurtig afgørelse.

37. Rigsrevisionens sagsgennemgang har generelt vist, at regelsættet i Finansministeriets cirkulære og Budgetvejledningen bliver respekteret.

Rigsrevisionens gennemgang viste dog, at der var sager om salg, der manglede hjemmel, at lokalplanbestemmelser kan indskrænke den mulige køberkreds ved statens salg af fast ejendom. Undersøgelsen har dokumenteret, at det er mindre hensigtsmæssigt at afholde offentligt udbud på ejendomme, hvis fremtidige anvendelsesmuligheder er uafklarede, idet en manglende afklaring af lokalplanbestemmelser ofte medfører, at tilbudsgivere må afgive tilbud, der ikke er konditionsmæssige, og som følgelig må afvises. Rigsrevisionen finder, at planbestemmelser bør afklares inden afholdelsen af offentligt udbud.

Sagsgennemgangen har videre vist, at der ikke konsekvent blev rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen med henblik på at få en udtalelse om handelssummers størrelse, at Told- og Skattestyrelsen i visse sager optrådte som rådgiver og kontrollant på de samme handler, samt at der i mange tilfælde manglede relevante oplysninger i sagerne.

Rigsrevisionen konstaterede, at ministeriernes sagsfremstillinger i de aktstykker, der hjemlede gennemførelsen af ejendomssalg, ofte manglede oplysninger om ejendommenes bogførte værdi. I aktstykker vedrørende både køb og salg manglede der i hovedparten af tilfældene oplysninger om, hvorvidt der var rettet henvendelse til Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme forud for gennemførelsen af handelen.

Undersøgelsen har tillige vist, at informationsniveauet i enkelte aktstykker ikke har været tilstrækkeligt højt.

Det er endvidere efter Rigsrevisionens opfattelse uheldigt, at formidlingsaftaler og andre aftaler med ejendomsformidlere ikke konsekvent har foreligget i skriftlig form.

Rigsrevisionen skal bemærke, at det forhold, at salgsprovenu som nævnt normalt tilgår finanslovens generelle reserver, mens vedligeholdelsesudgifter mv. påhviler det pågældende ministerium, kan påvirke beslutningen om at sælge. Problemet må dog anses for løst for de ejendomme, der i 1998 og senere overføres til Freja.

Det er på baggrund af sagsgennemgangen Rigsrevisionens vurdering, at Told- og Skattestyrelsens sagsbehandling i langt de fleste handler har været tilfredsstillende.

38. Det er Rigsrevisionens principielle opfattelse, at salg ved offentligt udbud både sikrer, at staten opnår den bedst mulige pris, og at der ikke efterfølgende bør kunne rejses spørgsmål om habilitet i forbindelse med salget. Samtidig skal det dog bemærkes, at der kan være mere specielle ejendomme og arealer, hvor det – alle forhold taget i betragtning – næppe ud fra en økonomisk betragtning er hensigtsmæssigt at sælge ved offentligt udbud. I disse enkeltstående tilfælde kan staten eventuelt opnå et større provenu ved direkte forhandlinger med interesserede købere, eventuelt med bistand fra ejendomsformidler.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Told- og Skattestyrelsen fortsat bør opretholde sin kontrolopgave, hvorefter købs- og salgssummer skal forelægges styrelsen til udtalelse. Denne udtalelse bør efter Rigsrevisionens opfattelse fremstå som en egentlig godkendelse af købs- og salgsbeløb. Rigsrevisionen finder videre, at Told- og Skattestyrelsen til brug for kontrolopgaven med at godkende handelspriser bør tage initiativ til at forbedre værdifastsættelsen af især mere specielle ejendomme, hvor vurderinger efter Rigsrevisionens opfattelse ikke bør eller kan foretages på baggrund af salgsstatistisk materiale.

Det er på baggrund af sagsgennemgangen Rigsrevisionens vurdering, at Told- og Skattestyrelsens sagsbehandling i langt de fleste handler har været tilfredsstillende.

39. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at det eksisterende regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom i al væsentlighed er hensigtsmæssigt og tilstrækkeligt.

Rigsrevisionen skal på baggrund af undersøgelsen dog anbefale, at Finansministeriet overvejer at ændre cirkulæret, så en ejendoms skønnede kontantpris ved offentligt udbud fastsættes på baggrund af en vurdering foretaget af en uafhængig ejendomsformidler.

Endvidere bør Finansministeriet tage initiativ til en drøftelse med Finansudvalget, om bestemmelserne vedrørende Finansudvalgsforelæggelse i sager om statens køb og salg af fast ejendom, herunder beløbsgrænserne, fortsat er hensigtsmæssige. bl.a. henset til den prisudvikling, der har fundet sted.

40. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at der ved etableringen af Statens Ejendomssalg A/S (Freja) pr. 1. januar 1998 er taget initiativ til yderligere at effektivisere og professionalisere salget af statslige ejendomme. Det er imidlertid for tidligt at sige noget endeligt om Frejas succes, idet selskabet kun har været i drift i kort tid.

By- og Boligministeriet bør dog efter Rigsrevisionens opfattelse overveje en mere smidig ordning med løbende overførsel af ejendomme til Freja.

I den første tid har bestyrelse og direktion opbygget Frejas organisation og tilrettelagt salgsarbejdet og den økonomiske styring, samtidig med at selskabet i perioden 1. januar 1998 – 1. juli 1998 i alt har overtaget 85 statslige ejendomme til en markedsværdi på i alt ca. 550 mill. kr. med henblik på videresalg til tredjemand med størst muligt provenu.

41. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at et påtænkt informationssystem, der skal administreres af By- og Boligministeriet, over statens ejendomme er en væsentlig forbedring i forhold til det tidligere informationssystem EJDINFO. Systemet er internet-baseret, hvilket indebærer, at der er en hurtig og let adgang til at trække oplysninger og til at foretage registreringer/ændringer i systemet. En afgørende forudsætning for det nye informationssystems succes er imidlertid, at der blandt de decentrale ejendomsforvaltninger er den fornødne opbakning til systemet. Formentlig vil den planlagte kontinuerlige centrale overvågning af systemet kunne befordre en positiv holdningsændring decentralt.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at administrators manglende sanktionsmuligheder over for ejendomsforvaltninger, der ikke indrapporterer som forudsat, bør medføre, at administrator ved den årlige kontrol af systemets oplysninger orienterer det pågældende departement, såfremt der under ressortministeriet ikke indrapporteres til systemet som forudsat.

By- og Boligministeriet vil overveje at indarbejde regler for en sådan rapportering i de administrative forskrifter for systemet.

Rigsrevisionens undersøgelse har vist:

- at det eksisterende regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom er hensigtsmæssigt og tilstrækkeligt, men at det på enkelte punkter bør præciseres og ajourføres,
- at regelsættet om køb og salg af fast ejendom generelt bliver respekteret,
- at der var sager om salg, der manglede hjemmel,
- at informationsniveauet i nogle aktstykker ikke har været tilstrækkeligt højt,

- at formidlingsaftaler og andre aftaler med ejendomsformidlere bør foreligge i skriftlig form,
- at der i en række tilfælde manglede relevante oplysninger i ministeriernes sager,
- at ministerierne ikke har kunnet opgøre de med ejendomshandlerne forbundne omkostninger,
- at statsregnskabet på baggrund af den hidtidige regnskabspraksis ikke har givet et rigtigt billede af status for statens ejendomme og anlæg, men at Finansministeriet i oktober 1998 har nedsat et udvalg vedrørende de fremtidige principper for opstilling af statens status,
- at ministerierne ikke kunne specificere statsregnskabets bogførte beløb vedrørende køb og salg af jord og bygninger,
- at der ikke konsekvent blev rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen med henblik på at få en udtalelse om handelssummers størrelse,
- at Told- og Skattestyrelsen i visse sager optrådte som rådgiver og kontrollant på de samme handler,
- at der ved etableringen af Statens Ejendomssalg A/S (Freja) pr. 1. januar 1998 er taget initiativ til yderligere at effektivisere og professionalisere salget af statslige ejendomme, og
- at et påtænkt informationssystem over statens ejendomme, der skal administreres af By- og Boligministeriet, forventes at blive en væsentlig forbedring i forhold til det tidligere centrale register over statens ubenyttede ejendomme,

II. Indledning, formål, afgrænsning og metode

A. Indledning

42. Efterfølgende beretning afgives til statsrevisorerne i henhold til § 8, stk. 1 og § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven (lovbekendtgørelse nr. 3 af 7. januar 1997). Beretningen omhandler principielt forhold inden for samtlige ministerområder, og vedrører statens køb og salg af fast ejendom. Undersøgelsen sigter særlig på at vurdere, om reglerne for statens køb og salg af fast ejendom er hensigtsmæssige. Vurderingen bygger bl.a. på en gennemgang af et betydeligt antal konkrete sager om erhvervelse og afhændelse af fast ejendom.

43. Beretningen er en opfølgning på rigsrevisors notat af 2. december 1996 til statsrevisorerne om statslige regler for handel med offentlig fast ejendom, idet statsrevisorerne på deres møde den 11. december 1996 bad rigsrevisor om at udarbejde en beretning, som byggede på konkrete undersøgelser af statens hushandler for at vurdere det principielle i reglerne, og om de var tilstrækkelige.

I rigsrevisors notat af 9. maj 1997 til statsrevisorerne om det planlagte indhold af to igangværende undersøgelser om statens boliger og om statens køb og salg af fast ejendom blev statsrevisorerne orienteret om den foreløbige arbejdsdisposition for bl.a. nærværende beretning.

B. Formål

44. Undersøgelsens hovedformål har været at belyse og vurdere regelsættet for statens omsætning af fast ejendom, bl.a. på baggrund af en gennemgang af et antal konkrete sager om køb og salg af fast ejendom, og endvidere at vurdere, om det gældende regelsæt på området er hensigtsmæssigt og tilstrækkeligt.

45. Herudover har undersøgelsen haft følgende delformål:

- at redegøre for, om den eksisterende regnskabspraksis vedrørende værdiansættelse af statens ejendomme er hensigtsmæssig, og om statsregnskabet giver et rigtigt billede vedrørende status for statens ejendomme og anlæg,
- at redegøre for, om statens konteringspraksis vedrørende køb og salg af fast ejendom er hensigtsmæssig og om konteringsreglerne følges,
- at redegøre for Told- og Skattestyrelsens rolle i forbindelse med styrelsens godkendelse af handelsvilkår ved statens ejendomshandler,
- at beskrive status for de hidtidige aktiviteter i det nyoprettede Statens Ejendomssalg A/S, i det følgende benævnt Freja, samt

- at redegøre for, om Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme i By- og Boligministeriet er anvendeligt.

C. Afgrænsning

46. Undersøgelsen omfatter statslig omsætning af fast ejendom i perioden 1991-1997, dvs. både køb, salg, mageskifte og anden erhvervelse/afhændelse og vedrører samtlige ministerier på nær Erhvervsministeriet, Statsministeriet, Økonomiministeriet og Kirkeministeriet, der ikke har haft omsætning af fast ejendom i undersøgelsesperioden. Undersøgelsen omfatter dog kun i mindre grad ekspropriationsforretninger, herunder ekspropriationer foretaget af DSB, af Vejdirektoratet, der erhverver og afhænder ejendomme i forbindelse med vejanlæg, og af Banestyrelsen, der erhverver ejendom til brug for linjeførsler.

Omsætning af fast ejendom i selskaber, virksomheder mv. samt apportindskud i aktieselskaber er ikke behandlet i denne undersøgelse.

47. I forbindelse med gennemgangen af et antal sager om køb og salg af fast ejendom i ministerierne var det primære sigte at undersøge, om det gældende regelsæt for ejendomshandler blev respekteret. Derudover blev forløbet og behandlingen af den enkelte sag tillige undersøgt nærmere med henblik på at vurdere, om de af ministerierne foretagne dispositioner var hensigtsmæssige.

Rigsrevisionen har derimod kun i mindre målestok undersøgt de enkelte ministeriers administration og generelle forretningsgange på området.

D. Metode

48. Rigsrevisionen har gennemgået lovgrundlaget for omsætning af statslig fast ejendom, der som udgangspunkt er omfattet af lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom med senere ændringer. Rigsrevisionen har endvidere gennemgået regelsættet for statens køb og salg af fast ejendom, herunder Finansministeriets cirkulærer af 28. august 1984 og af 6. januar 1995 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme, samt de bestemmelser i BV for 1992, 1995 og 1996, der vedrører ejendomshandler.

Rigsrevisionen har herudover gennemgået EU-reglerne for offentlige myndigheders salg af jord og bygninger. Endelig har Rigsrevisionen gennemgået det lov- og regelgrundlag, der giver visse ministerier særlig hjemmel til at gennemføre ejendomshandler.

49. Til brug for undersøgelsen udbad Rigsrevisionen sig indledningsvist ved en skriftlig henvendelse til samtlige ministerier et antal oplysninger om de gennemførte ejendomshandler i undersøgelsesperioden. På baggrund af det indkomne materiale udvalgte Rigsrevisionen efterfølgende et antal sager om køb og salg af ejendomme, idet kriterierne for udvælgelsen af sagerne var:

- om Finansudvalget i forbindelse med behandling af aktstykker om at gennemføre handler havde stillet spørgsmål til de pågældende ministre,
- om ministeriernes oplysninger til Rigsrevisionen kunne skabe tvivl om den hjemmel, hvorefter en handel var blevet effektueret,
- om der – såfremt de pågældende ejendomme var omfattet af det offentlige vurderingssystem – var en markant uoverensstemmelse mellem handelssummerne og den offentlige vurdering,
- om omkostningsniveauet såvel i absolutte tal som i procent af handelssummerne overskred på forhånd fastsatte grænseværdier,
- om der var tale om sager af økonomisk væsentlighed, samt
- om der af ministeriernes oplysninger til Rigsrevisionen var tegn på en utraditionel sagsbehandling.

50. På baggrund af de fastsatte kriterier udvalgte Rigsrevisionen i alt 200 handler om køb og salg til en nærmere gennemgang svarende til 8,4 % af det samlede antal handler i perioden. Det fremgår af tabel 1, hvordan de udvalgte sager fordelte sig på de enkelte ministerier.

Tabel 1. Sagsudvælgelse og sagsgennemgang

	Gennemførte handler 1991-1997	Heraf udvalgte	
	----- Antal -----	----- Antal -----	-----% -----
§ 6.Udenrigsministeriet	22	5	22,7
§ 7.Finansministeriet	2	1	50,0
§ 9.Skatteministeriet	15	4	26,7
§ 11.Justitsministeriet	71	7	9,9
§ 12.Forsvarsministeriet	171	14	8,2
§ 13.Indenrigsministeriet	29	5	17,2
§ 14.By- og Boligministeriet	24	9	37,5
§ 15.Socialministeriet	1	1	100,0
§ 16.Sundhedsministeriet	7	2	28,6
§ 17.Arbejdsministeriet	1	0	0,0
§ 19.Forskningsministeriet	4	1	25,0
§ 20.Undervisningsministeriet	27	6	22,2
§ 21.Kulturministeriet	14	1	7,1
§ 23.Miljø- og Energiministeriet	879	62	7,1
§ 24.Fødevarerministeriet	468	31	6,6
§ 28.Trafikministeriet	633	51	8,1
I alt	2.368	200	8,4

Af tabellen fremgår det, at Rigsrevisionen ud af en samlet population på 2.368 sager om handler med fast ejendom udvalgte 200 til en nærmere gennemgang, svarende til 8,4 %.

De ministerier, der har gennemført flest handler i perioden, er lettere underrepræsenteret i forhold til gennemsnittet på 8,4 %. Inden for Miljø- og Energiministeriet, Fødevarerministeriet og Trafikministeriet gennemgik Rigsrevisionen således henholdsvis 7,1 %, 6,6 % og 8,1 % af ministeriernes gennemførte handler. Rigsrevisionen vurderede imidlertid, at de gennemgåede sager ville give et tilstrækkeligt grundlag til at bedømme ministeriernes sagsbehandling.

Det skal bemærkes, at udover de 24 gennemførte handler, som i tabellen er registreret under § 14. By- og Boligministeriet, er der foruden 65 sager, der ved Akt 96 13/12 1997 blev overført til Freja.

51. Dataindsamlingen, der bl.a. skulle danne grundlag for den senere vurdering af regelsættet for statens køb og salg af fast ejendom, blev gennemført ved stedlige besøg i samtlige de ministerier, der har haft omsætning af fast ejendom i undersøgelsesperioden, dog undtaget Arbejdsministeriet, hvis ene handel vedrørte et magelæg af mindre økonomisk væsentlighed. Besøgene omfattede en gennemgang af akterne i de sager, der på forhånd var blevet udvalgt.

Til brug for dataindsamlingen havde Rigsrevisionen udarbejdet et skema, hvori der kunne anføres de oplysninger fra sagerne, som Rigsrevisionen anså for relevante. Samtidig blev det sikret, at der blev registreret oplysninger fra de enkelte sager inden for på forhånd afgrænsede, ensartede kategorier. Disse oplysninger omfattede bl.a., om bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme var overholdt, om bestemmelserne i BV var overholdt, om betingelserne for forelæggelse af aktstykker for Finansudvalget var overholdt, om Told- og Skattestyrelsens rolle i sagen, om der var benyttet ejendomsformidler, om sagens omkostninger, samt eventuelle bemærkninger til det øvrige sagsforløb ved handelens gennemførelse mv.

Gennemgangen af sagerne blev suppleret med interviews i det omfang, det skønnedes nødvendigt for at belyse sagernes akter yderligere.

52. På baggrund af dataindsamlingen blev det besluttet, at afrapporteringen i beretningen om de enkelte ministeriers sagsbehandling alene skulle omfatte de 10 ministerier, der havde forestået flest

handler i undersøgelsesperioden. For de øvrige ministerier var det ikke muligt at udtale sig i generelle vendinger om sagsbehandlingen, idet der for disse ministeriers vedkommende alene var udvalgt én eller to sager til gennemgang. Disse sager gav i øvrigt ikke anledning til væsentlige bemærkninger.

På Arbejdsministeriets område blev der ikke udvalgt sager.

53. Rigsrevisionen bad i marts 1998 DSB Bygning, Forsvarets Bygningstjeneste, Undervisningsministeriets Byggedirektorat, By- og Boligministeriet, Skov- og Naturstyrelsen samt Strukturdirektoratet om en generel vurdering af regelsættet, en vurdering af samarbejdet med andre myndigheder, herunder Told- og Skattestyrelsen og Finansministeriet, en vurdering af, om kravet om, at der skal afholdes offentligt udbud ved afhændelser, er hensigtsmæssigt, og endelig en vurdering af administrationen af andet hjemmelsgrundlag i form af særlig lovgivning eller aktstykker. Der blev endvidere rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen med henblik på at indhente styrelsens vurdering af bl.a. regelsættet og samarbejdet med ministerierne.

Besvarelsene er indarbejdet i kap. VII, hvori Rigsrevisionen har vurderet det bestående regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom.

54. I forbindelse med undersøgelsens delformål om at beskrive status for de hidtidige aktiviteter i Freja, samt at vurdere, om Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme i By- og Boligministeriet er anvendeligt, blev der afholdt møder og gennemført interviews i By- og Boligministeriet.

55. Beretningen er i form af en redegørelse fremsendt til de berørte ministerier og Freja, hvis høringsvar i videst muligt omfang efterfølgende er indarbejdet i beretningen.

III. Regler for omsætning af statslig fast ejendom

56. Regelsættet vedrørende omsætning af statslig fast ejendom omfatter lov om omsætning af fast ejendom, Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme samt BV's regler om såvel ejendomssalg som ejendomserhvervelser. Endvidere omtales i forbindelse med EF-traktatens regler vedrørende statsstøtte den af Europa-Kommissionen offentliggjorte meddelelse om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger.

A. Lov om omsætning af fast ejendom

57. Salg af statslig fast ejendom er som udgangspunkt omfattet af lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom som ændret ved lov nr. 1098 af 21. december 1994, lov nr. 377 og 386 af 22. maj 1996. Til loven knytter sig bl.a. bekendtgørelse nr. 1055 af 17. december 1993 om ejendomsformidling som ændret ved bekendtgørelse nr. 1091 af 12. december 1996.

Loven gælder for erhvervsmæssigt udbud og salg af fast ejendom, erhvervsmæssig formidling af køb og salg af fast ejendom og anden erhvervsmæssig rådgivning og bistand vedrørende omsætning af fast ejendom. Bortset fra en bestemmelse om retten til at bruge betegnelsen ejendomsmægler, gælder loven kun, når den erhvervsmæssige aktivitet er rettet mod eller udføres for forbrugere.

Lovens § 1, stk. 5, definerer en forbruger som en person, der handler med henblik på at erhverve eller sælge en ejendom, når ejendommen hovedsageligt er bestemt eller har været anvendt til ikke-erhvervsmæssigt formål for vedkommende.

Efter § 1, stk. 7, kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for særlige typer af fast ejendom fastsætte regler, som præciserer eller fraviger reglerne i loven under hensyn til særlige forhold vedrørende vedkommende type af fast ejendom. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1067 af 15. december 1994 om undtagelse af salg af statens faste ejendomme fra visse bestemmelser i loven om omsætning af fast ejendom. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 1995. Herefter finder lovens § 1, stk. 4, 2. pkt., ikke anvendelse på salg af statens faste ejendomme, når salget foregår uden

medvirken af en ejendomsformidler. Det drejer sig om reglerne i lovens § 17, stk. 2, nr. 4 og 5, om salgsopstilling og om købsaftale, i § 18 om finansieringstilbud og i § 19 om brutto og nettoudgift, der også gælder for aktiviteter, der er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1 (erhvervsmæssig udbud og salg af fast ejendom).

Bestemmelsen i § 17, stk. 2, nr. 4, pålægger formidleren at udarbejde en salgsopstilling indeholdende de for en købsbeslutning nødvendige oplysninger med ejendommens nøgletal, ligesom formidleren efter § 17, stk. 2, nr. 5, skal udarbejde udkast til købsaftale. Efter § 18 skal ejendommen udbydes med oplysning om indestående lån, der kan overtages, og med forslag til finansiering. Bestemmelsens stk. 2 fastslår, at selv om en købsaftale indeholder vilkår om overtagelse af indestående lån eller finansiering i øvrigt, er køber i forhold til sælger og formidler berettiget til at finansiere købet på anden måde, såfremt det kan ske uden tab eller væsentlig ulempe for sælger. Dette gælder, uanset om formidleren har en selvstændig interesse i, at finansieringen tilrettelægges som aftalt.

§ 19 om ejerudgift og anvendelsesudgift foreskriver, at ejendommen skal udbydes med oplysning om den årlige brutto- og nettoudgift, der er forbundet med at eje og anvende ejendommen. Bestemmelsen indeholder tillige forskellige beregningsmetoder til fastlæggelse af begreberne.

Disse regler finder altså ikke anvendelse på statens salg af faste ejendomme, når salget foregår uden medvirken af en ejendomsformidler.

B. Finansministeriets cirkulærer om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme

58. Finansministeriet har i cirkulærer af henholdsvis 28. august 1984 og 6. januar 1995 fastsat almindelige regler for salg af statens faste ejendomme.

1984-cirkulæret fastsætter som hovedregel, at salg af fast ejendom fra staten først kan ske, efter at der har været foretaget offentligt udbud, medmindre der er tale om salg fra en statsstyrelse til en anden.

Styrelsen, der ønsker at sælge en ejendom, udfærdiger en tilbudsblanket med oplysning om ejendommen og handelsvilkår. Det skal udtrykkeligt angives, at tilbud først vil kunne accepteres efter forelæggelse for bevillingsmyndighederne. Cirkulæret fastsætter tillige regler om omfanget og indholdet af annoncering. Den minimale kontante udbetaling skal fremgå, ligesom fristen for indgivelse af tilbud og tid og sted for åbningen af tilbud.

Styrelsen kan bestemme, at salg og annoncering forestås af en ejendomsmægler eller ejendomshandler.

Senest 4 uger efter åbning af tilbuddene, som de bydende har adgang til at overvære, meddeler styrelsen hver tilbudsgiver, om styrelsen agter at videreføre salgsforhandlingerne på grundlag af de indkomne tilbud, eller om styrelsen forkaster alle de indkomne tilbud. I sidstnævnte tilfælde vælger styrelsen herefter, om man vil annoncere på ny eller stille afhændelsen i bero.

Hvis salgsforhandlingerne videreføres, kan styrelsen give de 5 højstbydende meddelelse om a) størrelsen af de fem højeste bud og de deri tilbudte kontante udbetalinger, b) et tidspunkt, da de 5 højstbydende senest skal indgive supplerende tilbud og c) et tidspunkt, da de supplerende tilbud åbnes. For de 5 højstbydende er der adgang til at afgive ét supplerende tilbud.

Den højstbydende ved første åbning af tilbud er bundet af sit tilbud, indtil supplerende tilbud er fremkommet, og i øvrigt i tiden derefter, såfremt de supplerende tilbud ikke indeholder overbud.

Højstbydende efter afgivelsen af supplerende tilbud er bundet af sit tilbud, indtil bevillingsmyndighedernes afgørelse i sagen foreligger. Den pågældende skal inden en uge efter, at styrelsen har meddelt, at man vil indstille tilbuddet til accept, stille sikkerhed for hele den kontante udbetaling.

Sikkerheden kan bestå i kontant deponering, deponering af værdipapirer, bank- eller sparekassebog,

eller anfordringsgaranti stillet af anerkendt bank, sparekasse eller forsikringssselskab. Hvis tilbuddet ikke accepteres af bevillingsmyndighederne, skal styrelsen refundere tilbudsgiveren eventuelt afholdte udgifter til etablering af sikkerheden.

Styrelsen afgiver herefter eventuelt indstilling til Finansministeriet med henblik på forelæggelse for Finansudvalget om accept af det højeste tilbud under hensyntagen til reglerne i BV, jf. pkt. 61.

Hvor omstændighederne taler for, at afhændelse ikke sker til den højestbydende, kan styrelsen søge bevillingsmyndighedernes accept af et af de øvrige afgivne tilbud.

Er der afholdt offentligt udbud, og er det højeste tilbud mindre fordelagtigt for staten end en fra (det daværende) Statsskattedirektorat indhentet vurdering af ejendommen, skal styrelsen gennem anvendelse af ejendomsmægler eller ejendomshandler søge at opnå et fordelagtigere tilbud.

Ingen tilbudsgiver kan rejse krav mod staten, hvis styrelsen opgiver at videreføre salgsforhandlingerne, eller hvis bevillingsmyndighederne ikke tiltræder styrelsens indstilling om ejendomssalg.

I særlige tilfælde kan bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære fraviges, men ændringerne skal da tydeligt fremgå af udbudsmaterialet.

Hvor vægtige grunde taler for, at offentligt udbud ikke finder sted, fremsættes anmodning herom af styrelsen over for Finansministeriet i forbindelse med behandlingen af bevillingsansøgningen til Finansudvalget. Finansministeriet tager herefter stilling til, om sagen kan forelægges Finansudvalget. Hvor dette findes tilstrækkeligt velbegrunderet, må det af det til Finansudvalget fremsendte aktstykke udtrykkeligt fremgå, at der ikke har været offentligt udbud.

Finansministeriets praksis i forbindelse med accept af manglende offentligt udbud omtales nærmere i pkt. 60.

De "almindelige regler" finder ikke anvendelse ved ejendomsoverdragelser fra en statsinstitution til en anden statsinstitution. Sådanne overdragelser sker i overensstemmelse med bestemmelserne i BV til den af (det daværende) Statsskattedirektorat skønnede handelspris.

I sådanne tilfælde skal man tillige følge reglerne i Finansministeriets cirkulære om Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme, jf. pkt. 64.

59. 1984-cirkulæret blev ophævet ved Finansministeriets cirkulære af 6. januar 1995. 1995-cirkulæret indeholder ikke væsentlige ændringer, men er tilpasset den efter 1984 senere tilkomne lovgivning om omsætning af fast ejendom, jf. pkt. 57, og ajourført, så det er kontantværdien af den faste ejendom, der lægges til grund. Det fremgår således af cirkulæret, at der ved annonceringen af ejendommen også skal oplyses om ejendommens skønnede kontantpris baseret på en fra Told- og Skattestyrelsen eller ejendomsformidler indhentet konkret vurdering heraf. Overgangen til kontantsalg medfører tillige ændringer i reglerne om sikkerhedsstillelse, idet den højestbydende efter 1995-cirkulæret inden en uge efter, at styrelsen har meddelt, at man vil indstille hans bud til accept, skal stille sikkerhed for 10 % af købesummen. Formen for sikkerheden er den samme som i 1984-cirkulæret.

60. Visse af cirkulærets undtagelsesbestemmelser har i 1996 været drøftet med Finansministeriet. Som nævnt i pkt. 58 kan cirkulærets bestemmelser fraviges i særlige tilfælde, men ændringerne skal da fremgå af udbudsmaterialet. Disse bestemmelser administreres ikke af Finansministeriet, men af de udbydende styrelser.

For så vidt angår praksis ved accept af manglende offentligt udbud, har Finansministeriet oplyst, at man sagen i disse situationer skal forelægges for Finansudvalget, medmindre sagen vedrører beløbsmæssigt mindre væsentlige dispositioner uden principiel betydning, jf. BV, pkt. 31.31. Ifølge Finansministeriet falder sager om manglende offentligt udbud erfaringsmæssigt i 4 kategorier. I sager, hvor en anden offentlig myndighed (kommune/amtskommune) ønsker at købe, accepteres manglende offentligt udbud, hvis ejendommen skal bruges til offentlige formål, og der ikke på ansøgningstidspunktet foreligger oplysninger, der kan give anledning til mistanke om spekulation fra købers side. Der kan i teorien, hvis køber som offentlig myndighed har planlægningskompetencen,

foreligge risiko for, at ejendommen efterfølgende får en anden og mere værdifuld status, hvis der sker ændringer i planlægningen for det område, hvori ejendommen er beliggende.

Hvis en kommune ønsker at købe en statslig ejendom og vil anvende den til offentlig brug, vil Finansministeriet af præventive grunde ikke acceptere, at der ikke afholdes offentligt udbud, hvis ejendommen på grund af kommunens planlægning er blevet behæftet med servitutter af et sådant omfang og indhold, at det reelt kun er kommunen, der kan købe ejendommen.

En anden kategori, hvor manglende offentligt udbud accepteres, er såkaldte restejendomme, der typisk er mindre områder af landbrugsjord. I disse tilfælde er det oftest ejendommens geografiske beliggenhed der bevirker, at der reelt kun er én køber, nemlig naboen.

En tredje kategori er tilbagesalg af eksproprieret ejendom. I disse tilfælde kan offentligt udbud undlades, fordi de oprindelige ejere ud fra en rimelighedsbetragtning bør tilbydes at købe ejendommene tilbage. Er de oprindelige ejere ikke interesserede i tilbagekøb, udbydes ejendommene efter den almindelige procedure.

En fjerde kategori er salg fra en statsinstitution til en anden, jf. pkt. 58.

C. Budgetvejledningens regler

61. Budgetvejledningen (BV) indeholder bevillingsregler for såvel ejendomssalg som for ejendomserhvervelser samt fælles regler for både køb og salg.

Efter BV 1996, pkt. 31.26., kan salg af fast ejendom optages direkte på tillægsbevillingsloven, såfremt salgssummen omregnet til kontantsum ikke overstiger 3 mill. kr. og forudsat, at handelsvilkårene er godkendt af Told- og Skattestyrelsen, samt at reglen om offentligt udbud i Finansministeriets cirkulære af 6. juni 1995 (almindelige regler) er respekteret.

Andre sager om salg af fast ejendom skal som altovervejende hovedregel forelægges for Finansudvalget, jf. dog kap. VI.

BV 1996, pkt. 32.27., fastslår, at sager om salg, der skal forelægges Finansudvalget, skal indeholde alle relevante oplysninger til bedømmelse af sagen, herunder om ejendommens bogførte værdi, den omtrentlige størrelse af salgsomkostninger, som skal bæres af staten, samt formen for udbydelse, der som hovedregel skal være offentlig.

De tidligere budgetvejledninger, BV 1992 og BV 1995, indeholdt mere præcise krav til fremstillingen i aktstykker, men formuleringen i BV 1996 indebærer ingen realitetsændring i forhold til tidligere.

62. Med hensyn til køb af fast ejendom fremgår det af BV 1996, pkt. 21.31.6., at en rådighedspulje kan anvendes i overensstemmelse med forudsætningerne i anmærkningerne til finanslovsforslaget om formål, art og geografisk område for erhvervelserne. Sker den enkelte erhvervelse ved ekspropriation, fastsættes erstatningsbeløbet af ekspropriationsmyndigheden. Sker erhvervelsen ved køb eller mageskifte, fastsættes købsprisen i samråd med Told- og Skattestyrelsen.

Den i anmærkningerne angivne størrelse af rådighedspuljen kan ikke overskrides uden forudgående godkendelse fra Finansudvalget.

For så vidt angår konkrete bevillinger til køb af fast ejendom, fremgår det af BV 1996, pkt. 21.31.7., at den disponerende administrative ledelse for en bevilling til konkret angivne ejendomserhvervelser kan anvende bevillingen i overensstemmelse med de vilkår, der er oplyst over for bevillingsmyndighederne – som hovedregel ved forelæggelse for Finansudvalget.

Finder konkret erhvervelse sted ved ekspropriation, kan det erstatningsbeløb, der fastsættes af ekspropriationsmyndigheden afholdes, uanset om det bevilgede beløb herved overskrides. Merudgiften optages på forslag til lov om tillægsbevilling.

I andre tilfælde kan det bevilgede beløb kun overskrides i det omfang, at der ved bevillingen er

forudsat, at dele af købsprisen er anslået (omkostninger ved købet e.l.).

Det fremgår videre af BV 1996, pkt. 32.26., at der i sager om ejendomserhvervelse, der forelægges Finansudvalget, i aktstykkets sagsfremstilling skal gives alle til brug for sagens bedømmelse relevante oplysninger om ejendommen, herunder om seneste ejendomsværdi samt den omtrentlige størrelse af omkostningerne ved erhvervelsen. Sådanne udgifter indregnes i købesummen, medmindre ejendomserhvervelser er et fast led i en institutions virksomhed. Endvidere skal der oplyses om størrelsen af istandsættelsesomkostninger, såfremt disse er betydelige.

63. Fælles regler for køb og salg af fast ejendom fremgår af BV 1996, pkt. 32.29., om forelæggelse for Finansudvalget. Herefter skal der i sager om køb og salg af fast ejendom indhentes en udtalelse fra Told- og Skattestyrelsen om købs- eller salgssummens størrelse og vilkårene for handlen. Told- og Skattestyrelsens vurdering af ejendommens handelsværdi skal anføres.

Da staten normalt køber kontant, skal det påses, at der opnås den prisreduktion, der på det givne tidspunkt betinges heraf.

Hvor overdragelse af fast ejendom fra en statsinstitution til en anden ikke sker som led i en ressortomlægning, skal købesummen fastsættes til det beløb, som Told- og Skattestyrelsen skønner, at ejendommen på det pågældende tidspunkt vil kunne indbringe ved kontant salg til en ikke-statslig køber.

64. Ved køb og salg skal der endvidere rettes henvendelse til Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme.

Der har været rejst spørgsmål, om reglen om henvendelse til Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme er et formelt krav, så det udtrykkeligt skal fremgå af aktstykket, at denne henvendelse har fundet sted. Finansministeriet har i 1996 udtrykt tvivl om reglens rækkevidde og har oplyst, at man i praksis ikke foretager en kontrol af, om aktstykket indeholder oplysning om henvendelse til registret.

Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme omtales i kap. IX.

65. Undtagelser fra bevillingsreglerne vedrørende køb og salg af fast ejendom forekommer enten i form af lovgivning, herunder tekstanmærkning på finansloven, eller ved at der konkret søges dispensation på aktstykke.

Som eksempel på aktstykkedispensation kan nævnes Akt 243 24/4 1996, hvor Trafikministeriet, DSB, fik tilladelse til at foretage salg af forskellige typer ejendomme og arealer med en nettosalgsindtægt på under 3 mill. kr. og en bruttosalgindtægt på under 6 mill. kr. uden offentligt udbud under forudsætning af, at salgssummens størrelse og handelsvilkårene i øvrigt kunne tiltrædes af Told- og Skattestyrelsen uden bemærkninger.

Endvidere kan nævnes Akt 278 22/5 1996, hvor Indenrigsministeriet bl.a. fik tilladelse til at sælge flygtningelandsbyer eller dele heraf med en salgsværdi på over 3 mill. kr. efter forhandling på grundlag af konkrete vurderinger fra Told- og Skattestyrelsen og uden forudgående forelæggelse for Finansudvalget.

I kap. VI omtales nærmere den materielle lovgivning, der for en række ministeriers vedkommende gælder for køb og salg af fast ejendom.

D. EU-Konkurrencereglerne vedrørende statsstøtte

66. EF-traktatens centrale regler vedrørende statsstøtte er artikel 92-94. Artikel 92, stk. 1, forbyder statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller produktioner, i det omfang den påvirker samhandlen mellem medlemsstaterne. Der er dog i artikel 92, stk. 2 og 3, angivet tilfælde, hvor statsstøtte kan gives til bestemte formål.

Europa-Kommissionen er ansvarlig for håndhævelsen af artikel 92 vedrørende statsstøttens forenelighed med fællesmarkedet. Den praktiske procedure i forbindelse med administrationen af traktatens regler er opstået lidt efter lidt ved Kommissionens beslutninger og ved EF-domstolens praksis samt ved retsakter og meddelelser (vejledninger) fra Kommissionen. I den forbindelse er der også fastlagt en nedre værdigrænse - benævnt de minimis-reglen – for, hvornår en given støtteforanstaltning er i strid med statsstøttere reglerne.

67. Kommissionen har den 10. juli 1997 i EF-Tidende (97/C 209/03) offentliggjort en meddelelse om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger.

Det fremgår, at Kommissionen i de senere år flere gange har undersøgt det offentliges salg af jord og bygninger for at konstatere, om der var tale om et statsstøtteelement til fordel for køberne. Køberkredsen er i denne sammenhæng virksomheder og ikke private købere. Kommissionen har udarbejdet en generel vejledning for medlemsstaterne for at klargøre sin principielle holdning til spørgsmålet om statsstøtte i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og for at reducere det antal sager, den skal undersøge.

Vejledningen tager hensyn til, at der i de fleste medlemsstater findes budgetmæssige bestemmelser, som skal sikre, at offentligt ejet jord i princippet ikke sælges under værdien. Vejledningen omfatter kun salg af offentlig ejet jord og bygninger, og omfatter ikke det offentliges erhvervelse af jord og bygninger eller sådanne myndigheders udlejning af disse aktiver. Sådanne transaktioner kan imidlertid også indeholde statsstøtteelementer.

Vejledningen angiver følgende principper:

a. Salg ved betingelsesløst udbud

68. Salg af jord og bygninger efter et tilstrækkeligt publiceret, offentligt og betingelsesløst udbud, der kan sammenlignes med en auktion, hvor det højeste eller eneste tilbud accepteres, er pr. definition et salg til markedsværdien og indeholder derfor ikke statsstøtte.

Et udbud er tilstrækkeligt publiceret, hvis det gentagne gange har været annonceret over en forholdsvis lang periode (to måneder eller længere) i den nationale presse, mæglerpublikationer eller andre relevante publikationer samt udbudt af mæglere med kontakt til et bredt udsnit af potentielle købere.

Hvis der er tale om et salg, som i kraft af dets store værdi eller andre egenskaber kunne tiltrække investorer på et europæisk eller internationalt plan, bør der enten annonceres i jævnlige udkommende internationale publikationer eller benyttes mæglere, som henvender sig til dette klientel.

Udbuddet er betingelsesløst, hvis det står enhver køber frit for at erhverve det udbudte og anvende det til eget formål. Der kan pålægges restriktioner for at forhindre offentlige gener, af miljømæssige årsager eller for at forhindre rent spekulative bud.

Hvis det er en betingelse for salget, at den fremtidige ejer ud over ovennævnte restriktioner påtager sig særlige forpligtelser til fordel for offentlige myndigheder eller i offentlighedens interesse, kan udbuddet kun anses for betingelsesløst, hvis enhver potentiel køber skal og kan påtage sig forpligtelsen.

b. Salg uden betingelsesløst udbud

69. Hvis en offentlig myndighed ikke ønsker at benytte salg ved betingelsesløst udbud, skal der udføres en uafhængig vurdering af en eller flere vurderingssagkyndige, før der indledes forhandlinger om salg, for at fastlægge en markedsværdi på grundlag af almindeligt accepterede markedsindikatorer og vurderingsstandarder. Den herefter fastlagte markedspris er den laveste købspris, der kan aftales, uden at der foreligger statsstøtte.

Vejledningen opstiller nogle krav til den vurderingssagkyndige og fastslår, at denne bør være frit stillet med hensyn til udførelsen af sine opgaver, dvs. at offentlige myndigheder ikke bør have ret til at øve

indflydelse på vurderingens resultat.

Statslige vurderingskontorer, embedsmænd og offentligt ansatte anses for uafhængige, hvis uretmæssig påvirkning af deres resultater er fuldstændig udelukket.

Vejledningen definerer markedsværdien som den pris, hvortil jord og bygninger på værdiansættelsestidspunktet kan sælges ved privat aftale mellem en salgsinteresseret ejer og en uafhængig køber, idet det forudsættes, at ejendommen er udbudt til offentligt salg, at handlen kan finde sted under normale markedsvilkår, og at der under hensyn til ejendommens karakter er normal tid til salgsforhandlingerne.

Der fastsættes endvidere visse regler for prismargin. Hvis det efter en rimelig indsats for at sælge til ovennævnte markedspris står klart, at den af den sagkyndige fastsatte pris ikke kan opnås, kan en afvigelse på op til 5 % fra denne værdi anses for at være i overensstemmelse med markedsvilkårene

Hvis det efter en rimelig yderligere periode står klart, at der ikke kan sælges til denne reducerede pris, kan der foretages en ny vurdering, som tager hensyn til de indhøstede erfaringer og de indkomne tilbud.

Særlige forpligtelser, som er i offentlighedens interesse, og som er knyttet til aktivet og ikke til køberen eller dennes økonomiske aktiviteter, kan pålægges ved salget, forudsat at enhver potentiel køber skal og principielt er i stand til at opfylde dem.

Den økonomiske ulempe som følge af sådanne forpligtelser bør vurderes særskilt af uafhængige vurderingssagkyndige og kan eventuelt modregnes i købsprisen. Forpligtelser, som det i det mindste delvis vil være i købers egen interesse at opfylde, bør vurderes under hensyntagen til dette forhold.

De økonomiske byrder vedrørende forpligtelser, som påhviler alle grundejere i henhold til almindelige retsfor skrifter, må ikke fratrækkes købsprisen.

Det offentliges primæromkostninger ved erhvervelse af jord og bygninger er en indikator for markedsværdien, medmindre salget sker længe efter erhvervelsen. Markedsværdien bør derfor ikke ansættes lavere end primæromkostningerne i en periode på mindst tre år efter erhvervelsen, medmindre den uafhængige vurderingssagkyndige påviser en generel nedgang i markedsværdien på det relevante marked.

c. Anmeldelse til Kommissionen

70. Vejledningen foreskriver, at medlemsstaterne følgelig bør, jf. dog de minimis-reglen, anmelde følgende transaktioner til Kommissionen, så den kan konstatere, om der er tale om statsstøtte, samt i bekræftende fald vurdere statsstøttens forenelighed med fællesmarkedet:

- ethvert salg, som ikke blev afviklet på grundlag af et offentligt og betingelsesløst udbud, hvor det højeste bud blev accepteret, og
- ethvert salg uden offentligt og betingelsesløst udbud, hvor salgsprisen var mindre end markedsværdien, således som denne var fastlagt af uafhængige vurderingssagkyndige.

Når Kommissionen modtager en klage eller andre bemærkninger fra tredjemand med påstand om, at der foreligger en statsstøtte i forbindelse med en aftale om offentlige myndigheders salg af jord og bygninger, vil Kommissionen antage, at der ikke foreligger statsstøtte, hvis de oplysninger, der gives af den pågældende medlemsstat, viser, at vejledningen er overholdt.

Medlemsstater, såvel den medlemsstat, som beslutningen er rettet til, som andre medlemsstater har ret til at indbringe Kommissionens beslutning for Retten i Første Instans med appelmulighed til Domstolen, jf. traktatens artikel 173.

71. Finansministeriet har i forbindelse med fremsendelsen af vejledningen til samtlige ministerier oplyst, at salg til eneste eller højeste bud efter offentligt udbud i overensstemmelse med bestemmelserne i cirkulæret om salg af statens faste ejendomme efter Finansministeriets opfattelse

ikke vil kunne betragtes som statsstøtte.

Det er Rigsrevisionens principielle opfattelse, at salg ved offentligt udbud både sikrer, at staten opnår den bedst mulige pris, og at der ikke efterfølgende bør kunne rejses spørgsmål om habilitet i forbindelse med salget.

IV. Statens status og kontering af erhvervelse og afhændelse af fast ejendom

A. Introduktion

72. I dette kap. beskrives statens regnskabspraksis vedrørende køb og salg af fast ejendom (jord og bygninger), herunder en beskrivelse af en række regnskabskonti der skal benyttes til registrering af henholdsvis køb og salg. Endvidere foretages en kort gennemgang af praksis vedrørende værdiansættelse af statens ejendomme og en belysning af forhold, Rigsrevisionen har konstateret ved gennemgangen af området.

B. Statens status

73. I statens status er posten Ejendomme og Anlæg opført under Langfristede aktiver.

I statsregnskabet for 1997 er der i alt ultimo året registreret 84.537 mill. kr. på Ejendomme og Anlæg. Saldoen fordeler sig således:

	----- Mill. kr. -----
Jord	15.439
Rettigheder og koncessioner	÷8 ¹⁾
Bygninger	36.446
Veje, broer, baner, havne o.l.	19.997
Transportmateriel	10.619
Maskiner, inventar og andet materiel	2.044
1) Saldoen vedrører hovedsageligt § 14. By- og Boligministeriet. Det beror på en fejlkontering, at konto for rettigheder og koncessioner er anvendt. Beløbet dækker den bogførte værdi for 2 solgte ejendomme i 1997. By- og Boligministeriet har taget bemærkningen til efterretning.	

Der kan normalt ikke bogføres direkte på disse statuskonti. Den regnskabsmæssige registrering sker ved, at de respektive institutioner foretager registrering på særlige konti for køb, egen bygge- og anlægsproduktion, afskrivning og afhændelse eller via kapitaladviser og primokorrekationer (korrekationer der skyldes ompostering mellem statsregnskabets statuskonti eller korrekationer med balancekontoeffekt). Ved årsafslutningen nulstilles alle bevægelseskonti, og der foretages en ajourføring af den tilhørende statuskonto. Herefter videreføres saldoen på beholdningskontoen til næste regnskabsår.

Bogføring af kapitaladviser og primokorrekationer kan kun foretages af Økonomistyrelsen. Ved eksempelvis ressortomlægninger vil Økonomistyrelsen således på de respektive departementers status på basis af et kapitaladvisskema foretage overførsel af værdien af de overførte ejendomme og anlæg. Statuskontoen Ejendomme og Anlæg er endvidere sammensat af anlægsudgifter inkl. lønudgifter i forbindelse med byggeri og anlægsproduktion, eksempelvis udgifter i forbindelse med inddæmning og opfyldning, opførelse af bygninger, anlæggelse af veje, broer, baner og havne. Vejledende for, om en udgift til vedligeholdelses- og ombygningsarbejder bør henføres til drifts- eller anlægsudgifter, er bl.a. om arbejdet indebærer væsentlige ændringer i bestående bygninger eller anlæg samt om formålet eller brugen af bygningen mv. ændres væsentligt. Er dette ikke tilfældet konteres udgiften som en driftsudgift og påvirker ikke værdien i statens status af ejendomme og anlæg.

C. Erhvervelse af fast ejendom

74. Ved erhvervelse af fast ejendom ved køb registreres ejendommens anskaffelsesværdi på regnskabskontiene 32.10-32.60. Såfremt en bygning erhverves inkl. jordareal, skal udgiften hertil registreres på særskilt anlægskonto. Hvis beløbet ikke kendes, skal det beregnes efter arealets forholdsmæssige andel ud fra den offentlige vurdering og opdeles på henholdsvis grundværdi og forskelsbeløb (bygningens værdi). Såfremt bygningen ikke er offentlig vurderet, bør fordelingen ske skønsmæssigt ud fra prisen på arealer i det pågældende område.

Eventuelt overtagne prioriteter ved købet konteres på regnskabskonto 88.10. "Prioritetsgæld".

Tab/gevinst bogføres på konto 32.90. "Tab/gevinst ved erhvervelse af anlæg mv." Dette kan bl.a. forekomme i de tilfælde, hvor staten modtager ejendomme, arealer mv. hel eller delvis som gave. Kontoen anvendes tillige, hvis staten modtager anlæg eller maskiner som hel eller delvis gave.

Alle omkostninger i forbindelse med erhvervelsen, eksempelvis udmatrikulering, rekvirering af tingbogsattester/akter, kommuneoplysninger, ejendomsmægler- og advokatsalær registreres på de relevante driftskonti på institutionens driftsbevilling.

D. Afhændelse af fast ejendom

75. Ved afhændelse af en ejendom skal den bogførte værdi, der sammensætter sig af anskaffelsesværdien og eventuelt efterfølgende aktiveret værdi af forbedringer, nulstilles i status. Dette sker ved, at den i status bogførte værdi af ejendommen registreres på de relevante regnskabskonti 42.10-42.60. Forskellen mellem de bogførte værdier og salgssummen registreres som et tab eller en gevinst, der bogføres på regnskabskonto 42.90. "Tab/gevinst ved afhændelse af anlæg mv."

Eventuel prioritetsgæld som overdrages køberen konteres på regnskabskonto 84.10. "Prioritetsgæld".

Alle omkostninger ved salg af ejendommen registreres på de respektive driftskonti på institutionens driftsbevilling, jf. pkt. 74.

E. Værdiansættelse og afskrivning af fast ejendom

76. Statens aktiver, herunder jord og bygninger, registreres ved anskaffelsen til anskaffelsesværdi, jf. pkt. 74. Almindeligvis skete der ikke før 1997 efterfølgende en regulering af anskaffelsesværdien. Rigsrevisionen skal fra undersøgelsen bl.a. fremdrage følgende generelle eksempler herpå vedrørende statens konteringspraksis:

- Det daværende Boligministerium solgte i 1992 ejendommen Borberggade 111 til en pris på 15.100.000 kr. I statsregnskabet var ejendommen opført til 1 kr. Statens konteringspraksis medførte, at på konto 42.30. "Bygninger" konteredes 1 kr. og den resterende salgssum på 15.099.999 kr. konteredes på konto 42.90. "Tab/gevinst".
- Forsvarsministeriet har i 1993 solgt ejendommen Statens Konfektions ejendom i Hørsholm til en pris på 1.205.000 kr. I statsregnskabet var ejendommen opført til 0 kr. Dette bevirkede, at hele salgsprisen konteredes på konto 42.90. "Tab/gevinst ved afhændelse af anlæg mv."
- Forsvarsministeriet har endvidere i 1993 solgt et umatrikuleret areal med tilhørende bygninger på Holmen til en pris på 70.000.000 kr. I statsregnskabet var arealet opført til 13.551.840 kr. Dette bevirkede, at der på konto 42.10. "Jord" konteredes 13.551.840 kr. og 56.448.160 kr. konteredes på konto 42.90. "Tab/gevinst ved afhændelse af anlæg mv."
- Justitsministeriet har i 1996 solgt en ejendom beliggende i Helsingør til en pris på 1.807.000 kr. I statsregnskabet var den opført til 26.053 kr. Statens konteringspraksis medførte, at der på konto 42.30. "Bygninger" konteredes 26.053 kr., og den resterende salgssum på 1.769.405 kr. konteredes på konto 42.90. "Tab/gevinst ved afhændelse af anlæg mv."

Det er Rigsrevisionens opfattelse at statens konteringspraksis på dette område har været uhensigtsmæssig, da den reelle værdi af ejendommene ikke har været opført i statens status.

Der er endvidere ikke før 1997 foretaget specificerede afskrivninger på de enkelte ejendomme i statens status, ligesom der heller ikke er foretaget værdireguleringer i takt med de årlige offentlige vurderinger af fast ejendom. Undtaget herfra har dog været statsvirksomheder, som i regnskabet har foretaget afskrivninger på ejendomme og anlæg.

77. Finansministeriet har imidlertid fra 1955/56 til 1964/65 foretaget en samlet uspecificeret afskrivning af værdien af statens ejendomme og anlæg under ministerierne. I 1955/56, hvor der første gang blev foretaget afskrivning, udgjorde beløbet 15 mill. kr. Herefter er der i perioden frem til 1964/65 årligt foretaget en afskrivning med 15 mill. kr.

De akkumulerede afskrivninger udgjorde indtil 1996 150 mill. kr. Afskrivningerne har i det årlige statsregnskab været særskilt specificeret som særlig fradragspost til den totale anlægsværdi for de under ministerierne tilhørende ejendomme og anlæg. Da det er Finansministeriet, som er ansvarlig for aflæggelsen af det samlede statsregnskab, er denne særlige afskrivningspost optaget som en særskilt (korrigerende) statuspost i Finansministeriets eget regnskab.

Finansministeriet har henvist til "Beretning fra udvalget vedrørende statens budget og regnskab" fra 1955, hvoraf principperne for denne postering af afskrivning på værdien af ejendomme og anlæg fremgår.

78. I statsregnskabet for 1997 er det akkumulerede afskrivningsbeløb nulstillet. Nulstillingen er sket som følge af, at der med introduktionen af værdireguleringsordningen fra 1997 ændredes princip for værdiansættelsen af bl.a. ejendomme og anlæg.

Til brug for en forbedret opgørelse af omkostningsforhold indførtes fra 1997 en ny model for værdiregulering, hvor reguleringen ikke indgår på bevillingslovene – svarende til at der ikke afholdes nogen udgift – men vil fremgå af regnskabsaflæggelsen, herunder oversigten over statens aktiver i statsregnskabet. Fra og med 1997 kan institutioner således foretage reguleringer af aktiver i statens status. Statsvirksomheder er obligatorisk omfattet af ordningen, medens øvrige institutioner alene er omfattet af ordningen i forbindelse med indtægtsdækket virksomhed og/eller gebyrfinansieret område, når der i et virksomhedsregnskab skal aflægges et omkostningsbaseret regnskab for de markedsstyrede og omkostningsdækkede områder. Samtidig bortfalder den særlige ordning for statsvirksomheders afskrivning på anlægsaktiver, idet disse obligatorisk overgår til den her beskrevne ordning.

For øvrige institutioner kan det fra 1997 vælges at foretage afskrivninger på statusposten ejendomme og anlæg. Det er institutionen, der i samråd med og med tilslutning fra det pågældende departement beslutter dette.

Det er endvidere muligt at aktivere visse anskaffelser foretaget over driftskonti.

Statslige aktiver står i dag normalt bogført til anskaffelsesværdi, der typisk vil afvige betydeligt fra den driftsøkonomiske værdi, idet staten har en række aktiver af ældre dato, som ikke efterfølgende er opskrevet til den driftsøkonomiske værdi. Afskrivninger på baggrund af anskaffelsesværdien vil derfor ikke give et reelt billede af værdiforringelsen.

Ved overgang til afskrivning på ejendomme og anlæg skal værdien af hvert aktiv derfor vurderes med henblik på eventuel regulering af den bogførte værdi pr. primo regnskabsåret i forhold til den driftsøkonomiske værdi. Denne regulering foretages ved en primokorrektion, som kun kan foretages i det år, hvor man indgår i afskrivningsordningen. I statsregnskabet for 1997 er værdien af statens ejendomme og anlæg forøget med ca. 1,1 mia. kr. via primokorrekationer. Heraf udgør værdireguleringsordningen netto ca. +1,6 mia. kr. mens ÷0,5 mia. kr. netto skyldes øvrige korrekationer. Af disse beløb vedrører kun en begrænset del ejendomme og anlæg.

Rigsrevisionen finder, at det er vigtigt, at alle statslige institutioner anvender værdireguleringsordningen. Rigsrevisionen vil endvidere anbefale, at ejendomsværdien ifølge den seneste offentlige vurdering anføres i note til virksomhedsregnskabet. Det er endelig Rigsrevisionens opfattelse, at der af hensyn til informationsværdien af statsregnskabet årligt bør kunne foretages værdireguleringer.

Finansministeriet har i oktober 1998 nedsat et udvalg vedrørende de fremtidige principper for opstilling af statens status med deltagelse af bl.a. Rigsrevisionen. Ifølge kommissoriet skal udvalgsarbejdet afsluttes inden udgangen af marts 1999.

F. Rigsrevisionens gennemgang

79. I forbindelse med undersøgelsen har Rigsrevisionen til ministerierne udsendt en opgørelse med totalbeløb for perioden 1991-1997 vedrørende køb og salg af henholdsvis jord og bygninger (regnskabskontiene 32.10, 32.30, 42.10, 42.30) med en anmodning om en specifikation af de i perioden gennemførte handler. Flere af ministerierne har imidlertid ikke kunnet identificere de i statsregnskabet bogførte værdier. I flere tilfælde har ministerierne ikke kunnet opgøre de med handlerne forbundne omkostninger. Rigsrevisionen har derfor ikke haft mulighed for at udarbejde en samlet opgørelse herfor.

Den manglende specifikation af de i statsregnskabet bogførte værdier kan til dels tilskrives det forhold, at ministerierne og de herunder hørende institutioner alene er forpligtet til at opbevare regnskabsmateriale i 5 år fra udgangen af vedkommende regnskabsår, jf. § 18, stk. 2, i Finansministeriets bekendtgørelse nr. 1163 af 20. december 1994 om statens regnskabsvæsen mv. med senere ændring

80. På grund af den manglende identifikation af de i statsregnskabet bogførte værdier har Rigsrevisionen konstateret store afvigelser mellem statsregnskabet tal og ministeriernes oplysninger. Som eksempel, hvor der ikke kan foretages en afstemning, kan bl.a. nævnes Forsvarsministeriet, jf. [tabel 2](#).

Tabel 2. Forsvarsministeriets omsætning ifølge statsregnskabet og ministeriets egne oplysninger

1991-1997	Statsregnskabet	Ministeriets oplysninger	Difference
	---- Kr. ----		
Køb (bogført værdi)	137.688.407	95.513.187	42.175.220
Salg (bogført værdi)	147.395.545	73.941.039 ¹⁾	73.454.506
¹⁾ Ministeriet har i alt redegjort for et salg på 111.829.093 kr. inkl. afhændelse til Statens Ejendomssalg A/S i 1997 på 37.888.054 kr. Når der ses bort fra sidstnævnte afhændelse, udgør den bogførte værdi af de solgte ejendomme 73.941.039 kr.			

Tabel 2 viser, at differencen mellem statsregnskabet og de af ministeriet oplyste handler udgør ca. 42 mill. kr. vedrørende køb og ca. 73 mill. kr. vedrørende salg.

Rigsrevisionen finder det uheldigt, at ministerierne ikke på en rimelig måde har sikret en sammenhæng og fuldstændighed i specifikationen af de i statsregnskabet bogførte beløb.

81. Da ministerierne ikke i fuldt omfang har kunnet specificere de i statsregnskabet bogførte køb og salg, har det ikke været muligt for Rigsrevisionen at foretage en afstemning fra ministeriernes oplysninger til statsregnskabet. Afstemningsproblemerne har medført, at Rigsrevisionen i første omgang har valgt at tage udgangspunkt i statsregnskabet tal i analysen af talmaterialet.

Rigsrevisionen har herudover på baggrund af det modtagne materiale fra de enkelte ministerier udarbejdet specifikationer af salgssummerne i de respektive år. Dette er sket for at vise omsætningens reelle størrelse, idet konteringsprincipperne i statens kontoplan efter Rigsrevisionens opfattelse har medført, at statsregnskabet indtil 1997 ikke har givet et rigtigt billede af statens afhændelser. Der henvises til kap. V, [figur 3](#), hvor de reelle oplyste salgssummer fremgår.

82. En gennemgang af materialet viste, at der blev anvendt forskellig konteringspraksis i ministerierne. I flere tilfælde er statens konteringsvejledning ikke fulgt. Det er bl.a. konstateret, at ministerierne i flere tilfælde har bogført de med handlerne forbundne omkostninger på regnskabskontiene for køb og salg af ejendomme, ligesom der kun i sjældne tilfælde er sket en

korrekt opdeling af købsværdien af bygninger (konto 32.30) og jord (konto 32.10). Typisk er hele købsværdien bogført på 32.30. "Bygninger". Dette kunne skyldes, at konteringseksemplet i statens kontoplan, afsnit 5.3, om fast ejendom og anlæg, er misvisende. I konteringseksemplet er der ikke foretaget en opdeling af anskaffelsværdien på henholdsvis jord og bygninger. Samme forhold gør sig i øvrigt gældende vedrørende konteringseksemplet for afhændelse af fast ejendom.

Rigsrevisionen finder det uheldigt, at de grundlæggende regler for kontering ikke altid er blevet fulgt, ligesom det er uheldigt, at eksemplerne for kontering ved køb og salg af fast ejendom i statens kontoplan er misvisende.

Flere ministerier har oplyst, at de generelt har henledt de underliggende styrelser/institutioners opmærksomhed på reglerne for kontering i henhold til statens kontoplan.

Miljø- og Energiministeriet har oplyst, at Skov- og Naturstyrelsen i videst muligt omfang søger at overholde de gældende regler for kontering. For Skov- og Naturstyrelsen er ca. 90 % af de samlede arealer vurderet under skovdistrikternes hovedejendomme. En væsentlig del af disse ejendomme har været i statens eje i meget lang tid (fx overtaget fra Kongehuset i sin tid), hvorfor en anskaffelsværdi ikke har nogen mening ved værdiansættelsen og den bogførte værdi for den enkelte ejendom ikke er kendt. Hertil kommer, at det kun uhyre sjældent forekommer, at man sælger lige netop den ejendom, som man i sin tid erhvervede. Det, der sælges, vil normalt være dele af tidligere erhvervede ejendomme. Med det nuværende system har Skov- og Naturstyrelsen ingen muligheder for at holde styr på, med hvilke beløb de enkelte bygninger eller arealer er optaget i statsregnskabet på erhvervelses tidspunktet. Skov- og Naturstyrelsen har derfor valgt at bogføre det fulde salgsprovenu af de fleste ejendomme på konto 42.90.

Finansministeriet har oplyst, at ministeriet vil tage initiativ til en præcisering af konteringseksemplerne.

Rigsrevisionens bemærkninger

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at statens hidtidige regnskabspraksis ikke har givet et rigtigt statsregnskab vedrørende statens ejendomme og anlæg, da det kun er den oprindelige anskaffelsværdi, der er opført i status. Der er således eksempler på ejendomme, der i statens status er bogført med en værdi af henholdsvis 1 kr. og 0 kr.

Rigsrevisionen er opmærksom på de nye principper for værdiansættelse og afskrivning på statusposten ejendomme og anlæg, der er iværksat fra 1997. Rigsrevisionen finder, at det er vigtigt, at alle statslige institutioner anvender værdireguleringsordningen.

Rigsrevisionen finder, at ejendomsværdien ifølge den seneste offentlige vurdering bør anføres i note til virksomhedsregnskabet, samt at der af hensyn til informationsværdien af statsregnskabet årligt bør kunne foretages værdireguleringer.

Rigsrevisionen finder, at ministerierne bør sikre en sammenhæng og fuldstændighed i specifikationen af de i statsregnskabet bogførte beløb, og at de grundlæggende regler for kontering bliver fulgt, ligesom eksemplerne for kontering ved køb og salg af fast ejendom i statens kontoplan bør gøres rigtige.

Finansministeriet har oplyst, at man vil tage initiativ til en præcisering af konteringseksemplerne.

Finansministeriet har i oktober 1998 nedsat et udvalg vedrørende de fremtidige principper for opstilling af statens status med deltagelse af bl.a. Rigsrevisionen. Ifølge kommissoriet skal udvalgsarbejdet afsluttes inden udgangen af marts 1999.

V. Omsætning af fast ejendom i perioden 1991-1997

83. Rigsrevisionen har på baggrund af statsregnskabets tal for køb og salg af jord og bygninger

foretaget en opgørelse og analyse af udviklingen i omsætningen i perioden 1991 til 1997. De præcise tal for hvert ministerium for hvert år fremgår af bilag 1. Rigsrevisionen har endvidere foretaget en opgørelse af de reelle salgsværdier på baggrund af ministeriernes oplysninger.

A. Køb af jord og bygninger

84. Figur 1 viser udviklingen i statens køb af jord og bygninger.

Figur 1. Køb af jord og bygninger i perioden 1991 til 1997 (anskaffelsespris de enkelte år)

[Klik her for at se figur 1](#)

a. Køb af jord

85. Udviklingen i statens køb af jord var faldende i perioden 1991 til 1993. Af denne periodes køb udgjorde Miljø- og Energiministeriets og Trafikministeriets andel hovedparten af omsætningen. Af Miljø- og Energiministeriets andel udgjorde den væsentligste del Skov- og Naturstyrelsens køb af jord til naturforvaltningsprojekter, herunder bl.a. et større naturgenopretningsprojekt i Skjern Å-dalen. Af Trafikministeriets andel udgjorde Vejdirektoratets køb af jord til anlæg af motorveje ca. 113 mill. kr.

I 1994 steg statens køb af jord til i alt 319 mill. kr., hvoraf Finansministeriet alene købte jord for 146 mill. kr. Finansministeriets store andel skyldes den politiske aftale med Københavns og Frederiksberg Kommuner, jf. Akt 364 24/6 1994, hvor staten betalte Københavns Kommune 146 mill. kr. for, at kommunen overdrog en række grunde til Ørestadsselskabet I/S.

For så vidt angår 1995 blev der købt jord for 230 mill. kr., hvoraf Miljø- og Energiministeriets andel udgjorde 127 mill. kr. Af købet kan 75 mill. kr. henføres til Skov- og Naturstyrelsens køb af Bidstrup Skovdistrikt fra Københavns Kommune. Den resterende del kan hovedsageligt henføres til diverse naturforvaltningsprojekter under Skov- og Naturstyrelsen.

I 1996 faldt statens køb af jord til 176 mill. kr., hvoraf Trafikministeriets andel udgjorde 112 mill. kr. Hovedparten af købet kan henføres til køb af jord i forbindelse med Vejdirektoratets anlæg af motorvej mellem Ringsted og Skovse (78 mill. kr.).

Vedrørende 1997 udgjorde købet 207 mill. kr., hvoraf det igen var Trafikministeriet, der tegnede sig for den største andel. Af Trafikministeriets køb kan hovedparten henføres til Vejdirektoratets anlæg af ovennævnte motorvej (96 mill. kr.)

86. Af periodens samlede omsætning på 1.284 mill. kr. har det primært været Miljø- og Energiministeriet og Trafikministeriet, der har tegnet sig for den største del af omsætningen, nemlig henholdsvis 32 % og 42 %.

b. Køb af bygninger

87. Statens køb af bygninger i 1991 skilte sig markant ud i undersøgelsesperioden, da købet kun udgjorde 42 mill. kr.

I 1992 steg statens køb til 238 mill. kr., hvoraf det daværende Boligministeriums andel udgjorde 119 mill. kr., som vedrørte køb af ejendommen Holmens Kanal 24 m.fl. (Hafnia ejendommen).

Statens køb af bygninger faldt i 1993 til 209 mill. kr., hvoraf Kulturministeriets andel udgjorde 71,9 mill. kr. Kulturministeriets køb vedrørte primært overtagelse af bygninger mv. på Holmen fra Forsvarsministeriet.

Vedrørende 1994 skete et yderligere fald til 93 mill. kr., hvoraf det daværende Boligministeriums andel udgjorde 40 mill. kr. Ministeriet købte, som led i den politiske aftale med Frederiksberg Kommune den del af Vestvolden, der ejedes af Frederiksberg Kommune til 40 mill. kr. Rigsrevisionen

har bemærket, at det drejer sig om køb af et areal, vurderet til 39,7 mill. kr., heraf grundværdi 39,7 mill. kr. Rigsrevisionen finder det uheldigt, at købet er konteret på konto for køb af bygninger, når der reelt er tale om køb af jord. By- og Boligministeriet har beklaget den fejlagtige kontering.

I 1995 skete en markant stigning til 221 mill. kr., hvoraf Undervisningsministeriets andel udgjorde ca. 95 mill. kr., hvilket primært skyldes overtagelse af Esbjerg Teknikum som led i sammenlægningen med Aalborg Universitetscenter.

For så vidt angår 1996 kan stigningen til 307 mill. kr. hovedsagelig forklares ved, at By- og Boligministeriet har købt ejendomme for 102 mill. kr. Købet kan henføres til den politiske aftale, hvor By- og Boligministeriet købte en række ejendomme mv. fra Københavns Kommune, jf. Akt 198 29/2 1996. Aktstykket var en udløber af Akt 364 24/6 1994, hvoraf det fremgik, at Finansudvalget havde givet tilslutning til, at staten kunne give tilsagn om køb af en række ejendomme af Københavns Kommune til en pris svarende til ejendomsvurderingen, i det omfang det i fjerde kvartal 1995 ikke var lykkedes for kommunen efter udbud af sælge ejendomme mv. for ca. 370 mill. kr. De eventuelle konkrete køb ville blive forelagt Finansudvalget særskilt.

Endelig udgjorde statens samlede køb af bygninger i 1997 172 mill. kr., hvoraf Undervisningsministeriet tegnede sig for 119 mill. kr. Undervisningsministeriet købte bl.a. i 1997 en grund for 88 mill. kr. til brug for Det Humanistiske Fakultet ved Københavns Universitet på Amager. Rigsrevisionen finder det uheldigt, at ovennævnte køb er konteret på konto for køb af bygninger, hvor der rettelig burde være konteret på konto for køb af jord.

88. Af periodens samlede omsætning på 1.283 mill. kr. har By- og Boligministeriet, Undervisningsministeriet og Trafikministeriets andel tilsammen udgjort 55 %.

B. Salg af jord og bygninger

89. Figur 2 viser udviklingen i statens salg af jord og bygninger.

Figur 2. Salg af jord og bygninger i perioden 1991 til 1997 (bogført værdi ved anskaffelse)

[Klik her for at se figur 2](#)

a. Salg af jord

90. Statens salg af jord udgjorde i 1991 86 mill. kr., hvoraf Trafikministeriets andel udgjorde 74 mill. kr. Af Trafikministeriets salg udgjorde DSB's andel 54 mill. kr.

Indtil 1994 var der en faldende tendens, hvorefter der i 1995 skete en stigning til 146 mill. kr. Af omsætningen i 1995 udgjorde Trafikministeriets andel 145 mill. kr. som hovedsageligt skyldtes oprettelsen af Post Danmark som en selvstændig offentlig virksomhed, jf. Akt 147 14/12 1994 og lov nr. 88 af 8. februar 1995 med senere ændring.

I de to efterfølgende år var der igen en faldende tendens. I 1996 udgjorde salget 56 mill. kr. og i 1997 19 mill. kr. Samlet var det stadig Trafikministeriet, der tegnede sig for den væsentligste del.

91. Over hele perioden var der solgt jord for 347 mill. kr., hvoraf de 293 mill. kr. kan henføres til Trafikministeriet, svarende til en andel på 84 % af det samlede salg. Det skal dog bemærkes, at en væsentlig del af Trafikministeriets omsætning ikke er et egentligt salg, men overdragelse af aktiver til Post Danmark.

b. Salg af bygninger

92. Statens salg af bygninger i 1991 skilte sig markant ud i undersøgelsesperioden. Af salget på i alt 2.283 mill. kr. udgjorde Post- og Telegrafvæsenets andel 2.017 mill. kr. Af salget kan ca. 1.500 mill. kr. henføres til overdragelse af ejendomme fra Statens Teletjeneste til Statens Teletjeneste A/S som

led i en ændret telestruktur, jf. Akt 7 7/11 1990, der var en udmøntning af en politisk aftale af 22. juni 1990 vedrørende telestrukturen. De resterende 500 mill. kr. kan henføres til stiftelse af GiroBank A/S, jf. Akt 159 22/5 1991, der var en udmøntning af en politisk aftale af 14. marts 1991 om modernisering af den af statsvirksomheden Postgiro hidtil udførte virksomhed.

Fra 1991 til 1992 skete et markant fald i statens salg til 27 mill. kr., mens salget i 1993 steg til 79 mill. kr. Af salget i 1993 udgjorde Miljø- og Energiministeriets andel 30 mill. kr. og Forsvarsministeriets andel 24 mill. kr. Forsvarsministeriet solgte i perioden bl.a. et areal på Holmen til Kulturministeriet og Flyvestation Kongelunden. Miljø- og Energiministeriet overdrog vederlagsfrit (bogført værdi på 30 mill. kr.) Blok H beliggende Mørkhøj Bygade 26, København, til Sundhedsministeriet.

Det laveste niveau over perioden findes i 1994 med kun 13 mill. kr., hvorefter der i 1995 skete en markant stigning til 3.493 mill. kr. Stigningen skyldtes dispositioner vedrørende Trafikministeriet og Sundhedsministeriet. Trafikministeriet afhændede ejendomme for 2.265 mill. kr., som følge af oprettelsen af Post Danmark. Sundhedsministeriet afhændede ejendomme for 1.186 mill. kr. som følge af overdragelsen af Rigshospitalet til Hovedstadens Sygehusfællesskab (HS under etablering), jf. Akt 13 9/11 1994 og lov nr. 1132 af 21. december 1994 med senere ændring.

I 1996 blev statens salg opgjort til 120 mill. kr., hvoraf Trafikministeriet igen tegnede sig for størsteparten, nemlig 97 mill. kr. Af Trafikministeriets salg udgjorde DSB's andel 82 mill. kr.

For så vidt angår 1997 skete en stigning til 345 mill. kr. Heraf udgjorde By- og Boligministeriets andel 216 mill. kr. som følge af overdragelse af ejendomme til Freja.

93. Af periodens samlede omsætning på 6.359 mill. kr. tegnede Sundhedsministeriet, det tidligere Post- og Telegrafvæsen og Trafikministeriet sig tilsammen for 90 % af den samlede omsætning. Det skal dog igen bemærkes, at den væsentligste del af denne omsætning ikke er et egentligt salg, men overdragelse af aktiver til bl.a. Hovedstadens Sygehusfællesskab.

C. Reelle salgssummer

94. Figur 3 viser de reelle salgssummer opgjort af ministerierne.

[Figur 3. Reelle salgssummer opgjort af ministerierne for perioden 1991 til 1997 \(løbende priser\)](#)

[Klik her for at se figur 3](#)

a. Reelle salgssummer

95. Figur 3 viser de faktiske omsætningstal (salgsværdier) for jord og bygninger under ét som oplyst af ministerierne, modsat figur 2, hvor det er de bogførte værdier (anskaffelsesværdier), der er vist. I figur 3 er ikke medtaget diverse overdragelser i forbindelse med stiftelse af selskaber mv., fx GiroBank A/S (1991), Post Danmark (1995) og Hovedstadens Sygehusfællesskab (1995). Endvidere er der for Trafikministeriets vedkommende i hele perioden ikke medtaget handler som led i ekspropriationer. For By- og Boligministeriets vedkommende er der i 1997 ikke medtaget overdragelse af 65 ejendomme til en bogført værdi på ca. 217 mill. kr. til Freja. Bl.a. på grund af disse justeringer kan der ikke foretages en sammenholdelse af salgstal med figur 2.

Rigsrevisionen finder, at figur 3 giver et mere rigtigt billede af statens reelle salg i undersøgelsesperioden 1991-1997.

Det fremgår af figuren, at statens salg har varieret fra 125 mill. kr. i 1996 til 474 mill. kr. i 1992. I perioden 1991 til 1996 har der været en faldende omsætning i statens salg. Hovedparten af omsætningen målt i kr. er sket inden for Trafik-, Forsvars- og By- og Boligministeriet, som tilsammen tegner sig for ca. 69 % af omsætningen i perioden.

De reelle salgsværdier for de 10 ministerier, der har forestået flest handler i perioden er kommenteret

i kap. VI.

VI. Sagsgennemgang i 10 ministerier

96. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at ministerierne generelt har overholdt bestemmelserne i såvel Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme som BV's bestemmelser vedrørende køb og salg af fast ejendom.

I det følgende redegøres der nærmere for sagsgennemgangen i de enkelte ministerier, herunder for en række sager, som Rigsrevisionen har fundet anledning til at fremdrage.

A. Udenrigsministeriet

97. På Udenrigsministeriets område er der enkelte afvigelser i forhold til de generelt gældende bestemmelser for statens køb og salg af fast ejendom.

Det fremgår af § 11 i lov nr. 150 af 13. april 1983 om Udenrigstjenesten, som ændret ved lov nr. 331 af 14. maj 1997, at der under Udenrigsministeriet nedsættes et ejendomsnævn, hvis formand udpeges af boligministeren. Finansministeren udpeger 1 medlem, og udenrigsministeren udpeger 2 medlemmer. Til bistand for nævnets sekretariat udpeger boligministeren en bygnings sagkyndig rådgiver. Det påhviler nævnet at undersøge og fremsætte forslag om løsning af spørgsmålet om tilvejebringelse af kontorer og boliger til repræsentationerne i udlandet. Indebærer gennemførelsen af et forslag, at der skal afholdes større investeringer eller engangsudgifter, afgiver udvalget indstilling til udenrigsministeren om de bevillinger, der kræves til forslaget gennemførelse.

Udenrigsministeriets ejendomsnævn varetager for ministeriets køb og salg af fast ejendom i udlandet den rolle, som Told- og Skattestyrelsen i forbindelse med andre ministeriers køb og salg af fast ejendom ellers er tillagt. Det fremgår ikke eksplicit af det gældende regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom, at nævnet har denne kompetence, men ordningen, der i øvrigt forekommer velbegrunder af hensyn til særlige forhold i udlandet, bygger på en mangeårig praksis.

Udenrigsministeriet har fastsat interne regler for repræsentationernes køb og salg af fast ejendom. Alle sager vedrørende repræsentationernes køb og salg af fast ejendom i udlandet skal – uanset købe- eller salgssummens størrelse – forelægges Udenrigsministeriets ejendomsnævn. I tilfælde af, at købe- eller salgssummen overstiger 3 mill. kr., skal sagen endvidere forelægges for Finansudvalget. Til brug for Udenrigsministeriets forelæggelse af sagen for ejendomsnævnet og (eventuelt) Finansudvalget skal repræsentationerne indsende en begrundet indstilling om handlens gennemførelse.

98. I perioden 1991-1997 gennemførte Udenrigsministeriet i alt 22 handler, hvoraf 20 var hjemlet ved aktstykke og 2 i henhold til BV.

99. Tabel 3 viser Udenrigsministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden fordelt med beløb på henholdsvis køb og salg.

Tabel 3. Udenrigsministeriets køb og salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	----- Kr. -----							
Køb	0	3.157.003	5.320.000	0	83.941.295	2.038.055	5.314.917	99.771.270
Salg	0	0	3.507.510	8.053.102	2.621.890	0	7.116.254	21.298.756

Ministeriets oplysninger om omsætningstal for 1997 var angivet i forskellige valutaer. Rigsrevisionen har derfor omregnet de oplyste omsætningsbeløb til 1997-gennemsnitskurs for den enkelte valuta fra Danmarks Nationalbank.

Det fremgår af ministeriets oplyste omsætningstal, at der i hele undersøgelsesperioden er erhvervet fast ejendom for ca. 100 mill. kr., mens afhændelserne har udgjort godt 21 mill. kr. For så vidt angår køb har omsætningen varieret fra 2 mill. kr. i 1996 til ca. 84 mill. kr. i 1995. I 1991 og 1994 er der ikke erhvervet fast ejendom. Af større køb kan nævnes, at ministeriet i 1995 købte en tidligere lejet ejendom i Bruxelles til brug for den danske EU-repræsentation til en pris af ca. 54 mill. kr., jf. fortroligt aktstykke af den 29. november 1994, tiltrådt den 7. december 1994, og orienterende aktstykke nr. 86 af 27. november 1995. Herudover har ministeriet i 1995 erhvervet en grund i Berlin til ca. 30 mill. kr. med henblik på opførelse af et fællesnordisk ambassadeprojekt, jf. fortroligt aktstykke af 22. maj 1995. Ministeriet har efterfølgende oplyst, at købesummen nu er opgjort til ca. 35 mill. kr.

Salget i perioden har ifølge ministeriets oplysninger varieret fra ca. 3,5 mill. kr. i 1993 til godt 8 mill. kr. i 1994. Der er ikke afhændet fast ejendom i 1991, 1992 og 1996. Salget i 1994 vedrørte 3 ejendomme i London, jf. Akt 319 16/6 1993 og Akt 249 19/4 1995. I 1997 omfattede salget ligeledes 3 ejendomme i London, jf. fortroligt aktstykke af 13. august 1997.

100. Blandt de 22 handler udvalgte Rigsrevisionen 5 handler til gennemgang. Gennemgangen foregik i Udenrigsministeriet.

101. Ved et fortroligt stemplet aktstykke af 29. november 1994, tiltrådt af Finansudvalget den 7. december 1994, fik Udenrigsministeriet bemyndigelse til inden for en ramme på 55 mill. kr. at indlede forhandlinger om køb af en bygning i Bruxelles til brug for den danske EU-repræsentation. EU-repræsentationen havde siden 1980 lejet bygningen.

Det fremgik af aktstykket, at ejeren af bygningen havde givet den danske stat en købsoption på 305 mill. BFR, svarende til ca. 58,7 mill. kr. Hertil kom salgsomkostninger til notar mv. Der blev således ikke som foreskrevet i BV, pkt. 32.26., oplyst om den omtrentlige størrelse af omkostningerne ved erhvervelsen.

Gennemgangen af sagen viste, at spørgsmålet om, hvem der skulle betale mæglerhonorar havde været rejst. Af en telefax fra EU-repræsentationen til Udenrigsministeriets rådgiver i sagen fremgik det, at det ifølge de belgiske brancheregler for honorering af professionel bistand ved omsætning mv. af fast ejendom var sælger, der ved salg af fast ejendom skulle betale mæglerhonoraret, medmindre andet udtrykkeligt var aftalt. Sagen indeholdt ikke oplysninger om en sådan aftale. Det fremgik imidlertid, at Udenrigsministeriet i forbindelse med handlen havde afholdt godt 830.000 kr. i udgifter til mægler.

I Akt 86 13/12 1995 orienterede Udenrigsministeriet Finansudvalget om, at der i juni måned 1995 var underskrevet slutseddel om køb af ejendommen med henblik på underskrivelse af endeligt skøde og overtagelse af ejendommen senest den 1. december 1995. Den endelige købssum udgjorde 54,9 mill. kr. Orienteringsaktstykket indeholdt ikke oplysninger om afholdte mægleromkostninger.

Rigsrevisionen finder det uheldigt, at Finansudvalget ikke senest ved aktstykket i november 1995 blev orienteret om de afholdte omkostninger til mægler.

Udenrigsministeriet har erklæret sig enig i, at omkostningerne burde have været oplyst.

102. Ved Akt 323 19/9 1990 fik Udenrigsministeriet Finansudvalgets tilslutning til at sælge chefboligen for den danske ambassadør i Stockholm. Det fremgik af aktstykket, at der med forbehold for Finansudvalgets godkendelse var indgået en salgsaftale, hvorefter chefboligen kunne sælges til en pris på 10 mill. svenske kroner med overtagelse den 1. oktober 1991. Det fremgik videre, at ejendommen var undtaget fra de svenske bestemmelser om ejendomsskatter, hvorfor der ikke forelå en offentlig vurdering af ejendomsværdien. En vurdering foretaget af et privat ejendomsvurderingsfirma satte denne til 7,5 mill. svenske kr.

Den 23. oktober 1991 orienterede Udenrigsministeriet Finansudvalget om problemer med ejendomssalget. Køber havde misligholdt købekontrakten, og ministeriet så sig derfor nødsaget til at hæve aftalen og søge ejendommen solgt til anden side. Den af køber erlagte kontante udbetaling på 1 mill. svenske kr. blev tilbageholdt af ministeriet til hel eller delvis dækning af ministeriets eventuelle tab ved at hæve handlen. Udenrigsministeriet meddelte Finansudvalget, at man ville fremsende et nyt aktstykke, såfremt det ved det fornyede salg skulle vise sig, at den forudsætning som oprindeligt blev

meddelt Finansudvalget om en indtægt på 10 mill. svenske kr. ændredes væsentligt.

Den 12. oktober 1992 orienterede ministeriet atter Finansudvalget om problemer med gennemførelsen af handlen. Det fremgik bl.a., at ambassadens bestræbelser på at sælge ejendommen gennem ambassadens advokat trods gentagne annonceringer og henvendelser til potentielt interesserede ikke havde givet resultat. Forsøg på udlejning var heller ikke lykkedes. Ministeriet anførte videre, at det svenske boligmarked på det pågældende tidspunkt var gået næsten i stå, at priserne i Stockholmsområdet var faldet med ca. 25 %, og at der forventedes yderligere prisfald. Spørgsmålet om udlejning havde været overvejet, idet dog et langtidslejemål ville vanskeliggøre et salg. Det oplystes, at ambassadens advokat havde fundet, at den bedste løsning kunne vise sig at være udlejning for en kortere årrække i håb om at situationen på ejendomsmarkedet blev bedre. Udenrigsministeriets ejendomsnævn havde besluttet, at salgsbestræbelserne skulle fortsætte, men at ambassaden i afventen heraf skulle søge boligen udlejet på bedst mulige vilkår. Det fremgik endelig af ministeriets orientering, at Finansudvalget ville blive underrettet, når der forelå afgørende nyt i sagen.

I Akt 43 10/11 1993 orienterede Udenrigsministeriet Finansudvalget om, at ejendommen var blevet afhændet til 4,3 mill. kr. svenske kr. Beløbet blev erlagt kontant i forbindelse med købers overtagelse af ejendommen den 30. september 1993. Det fremgik af aktstykket, at med det stærkt vigende og meget træge marked og på baggrund af de erfaringer, der var indhøstet i forbindelse med omfattende salgsbestræbelser, havde ambassadens rådgivere vurderet, at salgsprisen var det maksimale beløb, ejendommen ville kunne indbringe.

103. Ved gennemgangen af sagen konstaterede Rigsrevisionen, at der i forbindelse med den første købers tilbud på 10 mill. svenske kr. ikke af ambassadens rådgivere blev foretaget en nærmere kreditvurdering af denne køber. Af sagens akter fremgik det, at spørgsmålet blev rejst i forbindelse med Udenrigsministeriets ejendomsnævns besøg i Stockholm den 18. maj 1992 om salget af ejendommen. Nævnets formand havde spurgt, hvorfor der ikke var indhentet en bankgaranti på salgstidspunktet i 1990. Det fremgik, at ambassadens ejendomsmægler havde præsenteret den pågældende køber som en meget formuende person over for ambassaden. Denne vurdering var ikke blevet anfægtet af ambassaden, og der bestod derfor ifølge sagens akter en art psykologisk barriere for ambassadens advokat for at få en sådan bankgaranti indhentet. Det var advokatens opfattelse, at ejendomsmægleren havde vildledt ambassaden om køberens muligheder for at honorere sine forpligtelser efter købstilbuddet.

Det er på denne baggrund Rigsrevisionens vurdering, at ambassaden burde have undersøgt mulighederne for eventuelt at gøre et erstatningsansvar gældende mod den pågældende ejendomsmægler, eller i det mindste have søgt ejendomsmæglerhonoraret på 400.000 svenske kroner tilbage.

Det er endvidere Rigsrevisionens opfattelse, at forudsætningerne i Akt 323 12/9 1990 om et provenu på 10 mill. svenske kr., blev ændret i så væsentlig grad, at Akt 43 10/11 1993 burde have været forelagt som en egentlig bevillingsansøgning, så salget til 4,3 mill. kr. alene kunne gennemføres med Finansudvalgets tilslutning.

Ministeriet har oplyst, at man er enig med Rigsrevisionen i, at en medkontrahents soliditet bør søges konstateret, især hvis der ikke stilles bankgaranti. Endvidere har ministeriet erklæret sig enig i, at væsentlige ændringer i forudsætningerne for en aktstykkebevilling tilsiger ny bevillingsansøgning, hvis dispositionen ønskes gennemført.

104. Gennemgangen af de øvrige sager på Udenrigsministeriets område viste, at der i sagerne manglede en række oplysninger, fx repræsentationens indstilling om køb af ejendom, endeligt skøde, refusionsopgørelse og fuld dokumentation for afholdelse af advokatudgifter i udlandet.

Udenrigsministeriet er enig i, at det bør sikres, at ministeriets akter indeholder dokumentation for de foretagne dispositioner.

Rigsrevisionens bemærkninger

Rigsrevisionen konstaterede i et enkelt tilfælde, at Finansudvalget i et aktstykke ikke blev orienteret

om betydelige udgifter til mægler.

Udenrigsministeriet havde desuden i et tilfælde anvendt et orienterende aktstykke, selv om forudsætningerne i det oprindelige aktstykke var ændret i så væsentlig grad, at de efterfølgende orienteringsaktstykker burde have været forelagt som egentlige bevillingsansøgninger.

Endelig viste sagsgennemgangen, at der i sagerne ofte manglede relevante oplysninger.

Udenrigsministeriet har erklæret sig enig i Rigsrevisionens bemærkninger.

B. Skatteministeriet

105. På Skatteministeriets område varetages sagsbehandlingen i forbindelse med køb og salg af fast ejendom af Told- og Skattestyrelsen.

106. Skatteministeriet gennemførte i undersøgelsesperioden i alt 15 handler med fast ejendom, der alle var salg. Blandt handlerne var 6 hjemlet ved aktstykke, og 9 var salg under 3 mill. kr. i henhold til BV.

107. Tabel 4 viser Skatteministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden med beløb for salg. Skatteministeriet har ikke i perioden købt fast ejendom.

Tabel 4. Skatteministeriets salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	---- Kr. ----							
Salg	4.623.000	2.885.176	5.770.375	4.013.000	2.250.000	0	0	19.541.551

Af ministeriets oplysninger om omsætningstal for perioden fremgår det, at der i hele undersøgelsesperioden er solgt ejendomme for ca. 20 mill. kr. Omsætningen har varieret fra ca. 2 mill. kr. til ca. 6 mill. kr. om året, idet der dog ikke var omsætning i 1996 og 1997. Omsætningen i perioden 1991 til 1995 kan hovedsageligt henføres til salg af tidligere toldkamre, der som led i en omstrukturering inden for ministeriets ressortområde var blevet overflødiggjorte.

108. Blandt de 15 handler udvalgte Rigsrevisionen 4 handler til sagsgennemgang. Sagsgennemgangen foregik i Told- og Skattestyrelsen. I 2 af sagerne havde der ikke været afholdt offentligt udbud.

109. Rigsrevisionen blev ved sagsgennemgangen opmærksom på en sag, hvor Told- og Skattestyrelsen havde afhændet en ejendom i forbindelse med en omstrukturering af Skatteministeriets driftsområde.

En kommune rettede i juni 1992 henvendelse til Told- og Skattestyrelsen, idet kommunen ønskede at medvirke til, at en selvejende institution kunne købe ejendommen og indrette den til vandrerhjem. På den baggrund blev der i juli 1992 afholdt et møde mellem kommunen og styrelsen, hvoraf det af referatet fra mødet fremgik, at styrelsen lovede at tage sagen op over for Finansministeriet med henblik på at opnå dispensation fra reglerne om at afholde offentligt udbud. Af referatet fra mødet fremgik endvidere, at kommunen kunne udarbejde en lokalplan, der udelukkede anden anvendelse af ejendommen end den af kommunen ønskede.

Styrelsen meddelte senere kommunen i september 1992, at man ikke fandt, at der var vægtige grunde til at undlade at sælge ejendommen uden offentligt udbud, samt at ejendommen ville blive udbudt til salg primo 1993.

Borgmesteren rettede efterfølgende skriftlig henvendelse til skatteministeren, og udtrykte heri forundring over Told- og Skattestyrelsens brev, der syntes at afspejle Skatteministeriets fremfor Finansministeriets opfattelse af, om der var eller ikke var vægtige grunde til at undlade at sælge ejendommen uden offentligt udbud. Dette mente borgmesteren var i strid med det på mødet i juli 1992 aftalte.

Skatteministeren var af den opfattelse, at der ikke var vægtige grunde til at undlade offentligt udbud. Ministeren ville følgelig ikke rejse sagen over for finansministeren.

I februar 1993 rettede byrådet en fornyet skriftlig henvendelse til skatteministeren. I brevet gjorde kommunen opmærksom på, at man ikke fandt det hensigtsmæssigt med et offentligt udbud af ejendommen, idet det blev oplyst, at man ud fra kommunens infrastruktur havde et ønske om, at lokalplanområdet blev benyttet til delvis offentlig servicevirksomhed. Dette skulle ses i lyset af, at kommunen havde vedtaget en principgodkendelse af, at ejendommen af kommunen blev erhvervet til etablering af et vandrerhjem.

I april 1993 rettede skatteministeren henvendelse til finansministeren, og anmodede om, at der kunne dispenseres fra bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære om at afholde offentligt udbud, så ejendommen kunne sælges til kommunen til vurderingsprisen. Finansministeren svarede, at der kunne dispenseres fra reglerne om offentligt udbud i henhold til Finansministeriets cirkulære.

Finansudvalget tiltrådte ved Akt 24 27/10 1993, at ejendommen kunne sælges til kommunen uden offentligt udbud. I aktstykket var det oplyst, at Told- og Skattestyrelsen ingen bemærkninger havde til handelsvilkårene.

110. Rigsrevisionen konstaterede ved sagsgennemgangen en tilsvarende sag, som havde adskillige lighedspunkter med den netop refererede. Sagen omhandlede Skatteministeriets salg af et tidligere toldkammer, der var blevet ledigt som følge af en omstrukturering inden for ministeriets ressortområde.

I dette tilfælde anmodede kommunens borgmester i oktober 1992 skatteministeren om, at kommunen kunne købe ejendommen uden offentligt udbud til brug for indretning af et informationscenter. En afdelingschef i Told- og Skattestyrelsen svarede borgmesteren skriftligt på ministerens vegne, og oplyste, at der ikke forelå særlige forhold i sagen, som kunne begrunde en fravigelse af reglerne om, at ejendommen skulle udbydes til salg på det fri marked.

I april 1993 rettede kommunen en ny skriftlig henvendelse til skatteministeren og anmodede om, at der blev indledt forhandlinger mellem Told- og Skattestyrelsen og kommunen om kommunens køb af ejendommen.

Af sagen fremgik det videre af et notat fra Told- og Skattestyrelsen fra juni 1993, at ejendommens anvendelsesmuligheder ifølge en tinglyst lokalplan var relativt begrænsede, og at kommunen ikke ønskede at dispensere herfor. Kommunens lokalplan ville ifølge notatet antagelig føre til, at der ikke ville være bydende på ejendommen ved afholdelse af en udbudsrunde.

Sagen endte med, at skatteministeren i december 1993 anmodede finansministeren om, at der kunne dispenseres fra Finansministeriets cirkulære, og at ejendommen kunne sælges til kommunen uden offentligt udbud. Finansministeren dispensererede samme måned fra reglerne om at afholde offentligt udbud i henhold til cirkulæret.

Ved Akt 311 27/5 1994 gav Finansudvalget tilslutning til, at ejendommen blev solgt til kommunen uden udbud. Det fremgik af aktstykket, at køber afholdt samtlige omkostninger ved salget.

Af sagen fremgik det imidlertid, at Told- og Skattestyrelsen havde engageret en ejendomsmægler til at forestå salget, og at denne efterfølgende krævede $\frac{1}{2}$ salær svarende til ca. 63.500 kr. Dette beløb blev udbetalt til mægleren af Told- og Skattestyrelsen.

111. Sagerne vidner efter Rigsrevisionens opfattelse om, at der synes at være en vis tilfældighed forbundet med, hvornår Skatteministeriet anmoder Finansministeriet om dispensation fra bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære om at afholde offentligt udbud ved salg af ministeriets ejendomme.

Sagerne viser, at lokalplanbestemmelser kan indskrænke den mulige køberkreds ved staten salg af fast ejendom.

Rigsrevisionen finder det uheldigt, at det af et aktstykke til Finansudvalget fremgår, at køberen af en ejendom afholder samtlige udgifter ved handelens gennemførelse, når staten som sælger samtidig afholder en del af handelsomkostningerne.

112. I forbindelse med Skatteministeriets køb og salg af fast ejendom er ministeriet i henhold til pkt. 21.31.6. og pkt. 32.29. i BV i den situation, at Told- og Skattestyrelsen skal udtale sig om handelsvilkårene. Told- og Skattestyrelsen er altså i disse tilfælde i den situation, at styrelsen både skal forestå handlen og udtale sig om handelsvilkårene. Om denne mulige dobbeltrolle stillede Finansudvalget i maj 1994 et spørgsmål til skatteministeren i forbindelse med ministerens fremsendelse af et aktstykke om afhændelse af en ejendom. Spørgsmålet lød: "Finder ministeren ikke, at det er en mangel i sagsbehandlingen af ejendomssalget, når Told & Skat er blevet bedt om at udtale sig om en salgssag fra Told & Skat?".

Hertil svarede ministeren, at Told- og Skattestyrelsen ifølge BV skal godkende handelsvilkårene ved salg af statens faste ejendomme, og at godkendelsen i styrelsen af handelsvilkårene foretages af en anden afdeling end den, der forestår salget af styrelsens ejendomme.

Skatteministeriet har i september 1998 oplyst, at de nuværende regler ikke giver anledning til problemer. Det er dog samtidig ministeriets opfattelse, at såfremt Rigsrevisionen finder, at det vil være mere hensigtsmæssigt, at der på Skatteministeriets område fastsættes specielle bestemmelser, har ministeriet ikke bemærkninger hertil.

Rigsrevisionen skal anbefale, at der fastsættes specielle regler på Skatteministeriets område, så Told- og Skattestyrelsen bringes ud af den uheldige dobbeltrolle, hvorefter styrelsen både skal forestå handler og godkende handelsvilkår.

113. I de 2 øvrige sager havde der været afholdt offentligt udbud.

Rigsrevisionen konstaterede ved sagsgennemgangen i forbindelse med salget af en ejendom, der blev forsøgt solgt ved offentligt udbud, at den praktiske gennemførelse af udbudsrunderen var blevet overdraget til en ejendomsmægler. Ved udbuddet indkom der ikke acceptable bud, og salgsbestræbelserne blev følgelig sat i bero.

Ejendomsmægleren krævede efterfølgende et salær på 122.500 kr. for arbejdet i forbindelse med udbudsrunderen. Told- og Skattestyrelsen tilbød at betale ejendomsmægleren 87.500 kr., idet styrelsen henholdt sig til § 13, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 673 af 3. oktober 1990 om ejendomsmægleres og ejendomshandlendes virksomhed, hvorefter arbejdsvederlag kun under særlige omstændigheder kan overstige $\frac{1}{4}$ af det aftalte salær, hvis mæglerens hverv er tidsbegrænset, og hvervet opsiges, uden at opsigelsen kan lægges mægleren til last. Styrelsens tilbud blev dog ikke accepteret af ejendomsmægleren, og sagen endte med, at styrelsen udbetalte mægleren det fulde honorar.

114. Rigsrevisionen skal anbefale, at der i de situationer, hvor ejendomsmæglere engageres til bistand ved gennemførelsen af udbudsforretninger, udarbejdes en skriftlig aftale med mægleren, der præciserer omfanget af såvel arbejdets karakter som honoreringen heraf, så der ikke efterfølgende kan opstå tvivl om aftalegrundlaget.

Rigsrevisionens bemærkninger

Sagsgennemgangen viste, at der syntes at være en vis tilfældighed forbundet med, hvornår Skatteministeriet anmodede Finansministeriet om dispensation fra cirkulærets bestemmelser om at afholde offentligt udbud.

Gennemgangen viste endvidere, at lokalplanbestemmelser kan indskrænke den mulige køberkreds ved staten salg af fast ejendom.

Rigsrevisionen konstaterede videre en sag om salg af en ejendom, hvoraf det af et aktstykke til Finansudvalget fremgik, at køberen af ejendommen afholdt samtlige udgifter ved handelens gennemførelse, men hvor staten som sælger alligevel afholdt en del af handelsomkostningerne.

Rigsrevisionen finder, at der bør fastsættes regler på Skatteministeriets område, så Told- og Skattestyrelsen bringes ud af den uheldige dobbeltrolle, hvorefter styrelsen inden for Skatteministeriets område både skal forestå handler og godkende handelsvilkår.

Rigsrevisionen finder endvidere, at der i de situationer, hvor en ejendomsformidler engageres til bistand ved gennemførelsen af udbudsforretninger, bør udarbejdes en skriftlig aftale med formidleren, der præciserer omfanget og karakteren af arbejdet såvel som honoreringen heraf, så der ikke efterfølgende kan opstå tvivl om aftalegrundlaget.

Skatteministeriet har oplyst, at man er enig heri.

C. Justitsministeriet

115. Inden for Justitsministeriets ressortområde varetages køb og salg af fast ejendom af Rigspolitichefens Bygningsafdeling, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Domstolsafdelingen.

116. Justitsministeriet gennemførte i undersøgelsesperioden i alt 71 handler med fast ejendom, hvoraf 32 var hjemlet ved aktstykke, 21 var salg under 3 mill. kr. i henhold til BV, 10 var ekspropriationer, og for 8 handlers vedkommende var hjemlen en skrivelse eller en tilslutning fra Finansministeriet.

117. Tabel 5 viser Justitsministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden fordelt med beløb for henholdsvis køb og salg.

Tabel 5. Justitsministeriets køb og salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	----- Kr. -----							
Køb	2.591.274	1.665.811	5.335.700	11.265.700	1.516.500	20.207.500	10.300.000	52.882.485
Salg	4.287.300	1.101.300	1.463.990	1.139.184	1.051.259	3.184.000	14.232.876	26.459.909

Af de af ministeriet oplyste omsætningstal fremgår det, at der i hele undersøgelsesperioden er erhvervet fast ejendom for ca. 53 mill. kr., mens afhændelserne har udgjort ca. 26 mill. kr. For så vidt angår køb har omsætningen varieret fra ca. 2 mill. kr. i 1995 til ca. 20 mill. kr. i 1996. Blandt de beløbsmæssigt væsentlige køb kan nævnes, at ministeriet i 1994, i henhold til en politisk aftale om bl.a. køb af en række ejendomme af Københavns Kommune, overtog et domhus beliggende Howitzvej 32, Frederiksberg, for ca. 8,2 mill. kr. I 1996 købte ministeriet ejendommen beliggende Mitchellsgade 21-23/Stoltenbergsgade 9, København, for en købesum på 19 mill. kr. I 1997 kan omsætningsbeløbet hovedsageligt henføres til, at ministeriet købte en ejendom beliggende i Roskilde for en købesum på 6,3 mill. kr.

Salget i perioden har ifølge ministeriets oplysninger varieret fra ca. 1 mill. kr. til ca. 14 mill. kr. om året. Hovedparten af omsætningen kan henføres til 1997, hvor ministeriet solgte en ejendom beliggende N. Ebbesensgade 26/Jyllandsgade 21, Aalborg, for en salgssum på 10,1 mill. kr., samt en ejendom beliggende Tinghusgade 3, Nørresundby, for en salgssum på ca. 3,4 mill. kr.

118. Blandt de 71 handler udvalgte Rigsrevisionen 7 handler til sagsgennemgang. Sagsgennemgangen foregik i Rigspolitichefens Bygningsafdeling, i Direktoratet for Kriminalforsorgen og i Domstolsafdelingen.

119. Sagsgennemgangen har ikke vist eksempler på, at Justitsministeriet har anmodet Finansministeriet om at undlade at afholde offentlige udbud i henhold til Finansministeriets cirkulære ved afhændelsen af ejendomme.

120. For så vidt angår Justitsministeriets afholdelse af offentlige udbud i henhold til Finansministeriets cirkulære har sagsgennemgangen ikke givet anledning til bemærkninger.

121. Direktoratet for Kriminalforsorgen solgte i 1996 en ejendom beliggende ved Anstalten i Herstedvester til en kommune, idet selve sagsbehandlingen ved salget dog skete decentralt fra

anstalten.

Ejendommen var oprindeligt søgt afhændet ved offentligt udbud. I den forbindelse havde anstalten engageret en ejendomsmægler til at forestå udbudsforretningen. Ved udbudsrunderen indkom der et tilbud fra en privat køber, der kunne accepteres af anstalten. Told- og Skatteregion 2 accepterede ligeledes tilbuddet.

Af salgsopstillingen, der blev udarbejdet som en del af det samlede udbudsmateriale, fremgik det, at ejendommen kunne anvendes til helårsbeboelse. Dette var imidlertid ikke korrekt under de eksisterende omstændigheder, idet lokalplanen forudsatte en erhvervsmæssig udnyttelse af ejendommen. Det viste sig efterfølgende umuligt at ændre planbestemmelserne, og salget til den private køber måtte på den baggrund annulleres.

Kommunen tilbød efterfølgende at købe ejendommen til den samme pris, som oprindeligt var blevet accepteret af anstalten og Told- og Skattestyrelsen. Købstilbuddet blev accepteret af anstalten, og salget blev gennemført.

Rigsrevisionen er ikke bekendt med, under hvilke omstændigheder kommunen i henhold til lokalplanen havde planlagt en erhvervsmæssigt udnyttelse af ejendommen. Ejendommen blev efterfølgende revet ned.

122. Det forhold, at ejendommen blev solgt til en pris, der matchede det tilbud fra udbudsrunderen, som var blevet accepteret af såvel anstalten som Told- og Skatteregion 2, giver ikke grundlag for bemærkninger. Selve salget synes dog på baggrund af sagsforløbet at mangle et eksplicit hjemmelsgrundlag. Ejendommen blev i realiteten ikke solgt ved det offentlige udbud, der blev gennemført. Salget blev heller ikke forelagt Finansudvalget i form af et aktstykke, ligesom Finansministeriet heller ikke blev anmodet om, at salg kunne ske uden offentligt udbud.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har hertil bemærket, at kriminalforsorgen under de lidt vanskelige forhold, der opstod i forbindelse med handelen, bestræbte sig på at få afhændet ejendommen på den for staten mest hensigtsmæssige og økonomisk forsvarlige måde. Da ejendommen havde været i offentligt udbud, var man ikke opmærksom på, at der formentlig i henhold til reglerne i cirkulæret skulle have været foretaget fornyet udbud eller forelæggelse for Finansministeriet.

123. I forbindelse med sagsgennemgangen bemærkede Rigsrevisionen en sag om afhændelse af en ejendom ved offentligt udbud, hvor en udtalelse fra Told- og Skatteregion 2 medførte, at ministeriet opnåede et merprovenu på 95.000 kr. i forhold til et tilbud, som direktoratet oprindeligt var indstillet på at acceptere.

Rigsrevisionens bemærkninger

I én sag om et salg af en ejendom manglede der klar hjemmel.

Sagsgennemgangen gav et eksempel på, at lokalplanbestemmelser kan indskrænke den mulige køberkreds ved statens salg af fast ejendom.

D. Forsvarsministeriet

124. På Forsvarsministeriets område varetages køb og salg af fast ejendom for langt størstedelens vedkommende af Forsvarets Bygningstjeneste, der i henhold til statsbyggeloven (lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed) er en af statens særlige byggeadministrationer. Forsvarets Bygningstjeneste er bemyndiget til selvstændigt at afhænde Forsvarsministeriets ejendomme, i det omfang dette kan ske uden forelæggelse for Finansudvalget. Afhændelser, der forudsætter godkendelse af Finansudvalget, gennemføres ligeledes af Bygningstjenesten, der i disse tilfælde udarbejder en indstilling til Forsvarsministeriet med udkast til aktstykke. Bygningstjenesten er således på vegne af Forsvarsministeriet ejer af forsvarets faste ejendomme.

Ved afhændelse af fast ejendom forestår Forsvarets Bygningstjeneste – udover deltagelse i eventuelt forberedende planlægningsarbejde – alle faser i afhændelsen, dvs. identifikation af ejendommen og

de rettigheder og forpligtigelser, som påhviler ejendommen, samarbejde med øvrige statslige og kommunale myndigheder, udarbejdelse af udbudsmateriale, gennemførelse af udbud og berigtigelse af ejendomshandlen. Bygningstjenesten udformer udbudsmaterialet på en sådan måde, at der kan udarbejdes skøde umiddelbart på grundlag heraf. Ved køb forhandles tilsvarende om alle vilkår for købet.

Afhændelse af fast ejendom sker som hovedregel ved gennemførelse af et offentligt udbud i henhold til Finansministeriets cirkulære af 6. januar 1995. Det er Bygningstjenestens vurdering, at der generelt er en god interesse for at erhverve en ejendom ved et offentligt udbud. Dog er det i enkelte tilfælde – eksempelvis specifikke forsvarsmæssige byggerier (bunkersanlæg eller lign.) ikke muligt at opnå et tilbud. I sådanne sager gennemfører Bygningstjenesten salget via en ejendomsmægler.

Afhændelser af forsvarrets ejendomme gennemføres bl.a. på grund af strukturtilpasninger inden for forsvaret samt efter direkte henvendelser fra kommuner eller privatpersoner, eksempelvis en kommunes ønske om at inddrage et mindre areal til offentlig brug eller en privatpersons ønske om bedre udnyttelse af en eksisterende ejendom. Disse afhændelser er ofte af minimal økonomisk betydning, og gennemføres ofte alene af hensyn til forsvarrets ønske om at medvirke som en positiv samarbejdspartner i lokalsamfundet. Herudover gennemføres afhændelser ved magelæg, hvor forsvaret anvender eksisterende ejendomme som et bytteobjekt til at erhverve ejendomme, der er bedre i overensstemmelse med forsvarrets behov. Endelig kan en afhændelsessag gennemføres som en del af en jordfordelings sag efter aftale med Strukturdirektoratet.

Bygningstjenesten yder som en af statens særlige byggeadministrationer også konsultativ bistand til Beredskabsstyrelsen i forbindelse med køb og salg af fast ejendom.

125. I perioden 1991-1997 gennemførte Forsvarsministeriet i alt 171 handler. Blandt handlerne var 92 hjemlet ved aktstykke, 75 var handler under 3 mill. kr. og 4 var andre typer af ejendomshandler, herunder erstatninger, ekspropriationer mv.

126. **Tabel 6** viser Forsvarsministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden fordelt med beløb på henholdsvis køb og salg.

Tabel 6. Forsvarsministeriets køb og salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	----- Kr. -----							
Køb	13.645.750	16.489.210	13.516.600	0	26.938.320	13.966.807	10.956.500	95.513.187
Salg	1.189.418	249.730.561	153.572.295	15.941.400	21.542.593	6.476.308	13.836.500	462.289.075

Af ministeriets taloplysninger fremgår det, at der i hele undersøgelsesperioden er købt fast ejendom for ca. 96 mill. kr. og afhændet fast ejendom for ca. 462 mill. kr. For så vidt angår køb har omsætningen varieret fra ca. 11 mill. kr. i 1997 til ca. 27 mill. kr. i 1995. I 1994 erhvervede Forsvarsministeriet dog ikke ejendomme.

I perioden blev der bl.a. gennemført tre beløbsmæssigt store handler. De 3 handler udgør ca. 58 mill. kr. af ministeriets samlede køb på ca. 96 mill. kr. I 1991/1992 købte ministeriet ejendommen Nordvangen 23 i Korsør for 27,5 mill. kr. til brug for den del af søværnet, der skulle udflyttes fra Holmen til Flådestation Korsør. I 1995 købte ministeriet tidligere lejede lagerhaller i Skive for 18,1 mill. kr. til brug for opbevaring af mobiliseringsbeholdninger. Den sidste handel vedrørte købet af en ejendom til en pris af ca. 12,6 mill. kr. til brug for samplacering af Søværnets Havarikursus med Nordjysk Brand- og Rednings skole i Hvims som led i udflytning fra Holmen.

Afhændelserne har ifølge ministeriets oplysninger varieret mellem ca. 1 mill. kr. i 1991 og ca. 250 mill. kr. i 1992. I perioden er der bl.a. foretaget tre salg af beløbsmæssig væsentlig betydning, idet de udgør ca. 295 mill. kr. af ministeriets samlede salg på ca. 462 mill. kr. Salget i 1992 af ejendommen Lyngbyvej 100, København, for 60 mill.kr. er sket som led i forsvarsforliget af 14. marts 1989 samt tillæg hertil af 3. april 1991, hvor Forsvarsministeriet har udarbejdet en plan for en forbedret udnyttelse af forsvarrets etableringer. I 1992 er Østerbrogades Kaserne solgt for 165 mill. kr. også som led i ovennævnte forsvarsforlig. Den sidste af de tre beløbsmæssige væsentlige handler

vedrører salget i 1993 af dele af Holmen til Kulturministeriet. Også sidstnævnte salg skete som led i forsvarsforliget.

127. Blandt de 171 handler udvalgte Rigsrevisionen 14 handler til sagsgennemgang. Gennemgangen omfattede bl.a. afhændelse af flere større ejendomme, hvor der var foretaget offentligt udbud. Sagsgennemgangen foregik i Forsvarets Bygningstjeneste.

128. Blandt de 14 sager, som Rigsrevisionen havde udvalgt til gennemgang, blev det kun i en enkelt afhændelsessag konstateret, at Forsvarsministeriet havde anmodet Finansministeriet om dispensation fra bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære om offentligt udbud. Den pågældende sag vedrørte salget af Holmen. Finansudvalget gav ved Akt 334 29/5 1996 tilslutning til, at der kunne undlades offentlig udbud i henhold til cirkulæret. Baggrunden herfor var dels de konkrete erfaringer ved det første større udbud på Holmen, dels de særlige forhold, som gør sig gældende for Holmen, herunder at der er tale om et bebygget område ejet af en og samme ejer, samt at der er tale om et umatrikuleret område, som derfor skulle udstykkes efter de individuelle køberes behov og under hensynet til at opnå det højest mulige provenu.

129. Endvidere viste gennemgangen, at Forsvarets Bygningstjeneste fulgte bestemmelsen i BV, pkt. 32.29., om ved køb og salg af fast ejendomme at rette henvendelse til Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme. Denne oplysning blev endvidere noteret i aktstykkerne. Henvendelsen havde imidlertid ikke på noget tidspunkt givet resultat.

Rigsrevisionens bemærkninger

Sagsgennemgangen i Forsvarsministeriet har ikke givet anledning til bemærkninger.

E. Indenrigsministeriet

130. I perioden 1991-1997 gennemførte Indenrigsministeriet i alt 29 handler, hvoraf 18 var hjemlet ved aktstykke, 10 ved bestemmelser i BV og 1 ved særlig lov (ekspropriation).

131. Tabel 7 viser Indenrigsministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden fordelt med beløb på henholdsvis køb og salg.

Tabel 7. Indenrigsministeriets køb og salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	---- Kr. ----							
Køb	0	46.000.000	52.300.000 ¹⁾	13.080.600	0	0	0	111.380.600
Salg	12.565.000	3.122.000	1.103.000	43.080	6.029	0	10.362.872	27.201.981

¹⁾ Af beløbet udgør 0,5 mill. kr. omkostninger til udmatrikulering.

Det fremgår af ministeriets oplyste omsætningstal, at der i hele undersøgelsesperioden er erhvervet fast ejendom for ca. 111 mill. kr., mens afhændelserne har udgjort ca. 27 mill. kr. For så vidt angår køb har omsætningen varieret fra ca. 13 mill. kr. i 1994 til ca. 52 mill. kr. i 1993. I 1991 og i perioden 1995-1997 har der ikke været købt fast ejendom. Af væsentlige køb kan nævnes købet i 1992 af Avnstrup Plejehospital til en pris af 42 mill. kr. Købet af hospitalet skete, mens område henhørte under Justitsministeriet. I 1993 købte Indenrigsministeriet 4 af Forsvarsministeriets ejendomme til en samlet købspris på 51,8 mill. kr.

Salget i perioden har ifølge ministeriets oplysninger varieret fra ca. 6.000 kr. i 1995 til ca. 12 mill. kr. i 1991. Hovedparten af omsætningen kan henføres til 1991 og 1997. I 1991 solgte ministeriet statens andel af Frederiksborg Amtsgård til Frederiksborg Amtskommune for 12 mill. kr., og i 1997 påbegyndte man at frasælge hele eller dele af flygtningelandsbyer.

132. Blandt de 29 handler udvalgte Rigsrevisionen 5 handler til gennemgang. Gennemgangen foregik i Indenrigsministeriet.

133. Ved Akt 134 7/12 1994 fik Indenrigsministeriet Finansudvalgets tilslutning til at købe ejendommen Center Fasanvej, Frederiksberg, til fortsat brug for indkvartering af asylansøgere eller personer fra det tidligere jugoslaviske område med midlertidig opholdstilladelse. Det fremgik af aktstykket, at købet af ejendommen skulle ses i lyset af, at Direktoratet for Udlændinge erfaringsmæssigt havde haft vanskeligt ved at tilvejebringe det fornødne antal indkvarteringspladser i Københavnsområdet gennem lejemål og lign., hvorfor etablering af en permanent kapacitet i ejede ejendomme skønnedes hensigtsmæssigt. Kommunen havde tilbudt Indenrigsministeriet at købe ejendommen for 5,1 mill. kr.

Ifølge aktstykkets oplysninger havde Direktoratet for Udlændinge i januar 1993 indgået lejekontrakt med kommunen vedrørende centret, der havde en kapacitet på 96 pladser. Udover den hidtil lejede bygning ville købet omfatte et mindre haveareal.

I forbindelse med salget ønskede sælgeren lyst en deklaration om, at ejendommen ikke uden kommunens godkendelse kunne benyttes til andet end flygtningecenter, idet dog sygehusformål og/eller ministeriel administrativ benyttelse ikke krævede samtykke.

Det havde oprindeligt været forudsat, at købet tillige skulle omfatte en mindre ejendom, så kapaciteten kunne udvides fra 96 til 120 pladser. Købet af den mindre ejendom kunne imidlertid ikke gennemføres, så den planlagte kapacitetsudvidelse kunne ikke realiseres.

134. Ved gennemgangen af sagen vedrørende den pågældende handel bemærkede Rigsrevisionen et notat, hvoraf det fremgik, at købet var et led i aftalen med kommunen om dennes økonomi i 1995. Da denne oplysning ikke fremgik af aktstykket, anmodede Rigsrevisionen om at få denne aftale fremsendt til gennemsyn. Indenrigsministeriet oplyste, at købet af Center Fasanvej ikke var med i aftalen med kommunen om dennes økonomi i 1995, men at købet blev afklaret i forbindelse med indgåelsen af aftalen.

Den mellem kommunen og Direktoratet for Udlændinge indgåede lejekontrakt var gældende fra 27. januar 1993 og var uopsigelig for begge parter indtil 31. januar 1994, hvorefter kontrakten kunne opsiges af begge parter med 3 måneders varsel til den 1. i en måned. På Rigsrevisionens forespørgsel oplyste Indenrigsministeriet, at kommunen ikke forinden tilbuddet om køb af ejendommen havde varslet opsigelse af lejekontrakten.

135. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Finansudvalget burde have været orienteret om, at købet af ejendommen om ikke direkte så indirekte indgik i forhandlingerne om kommunens økonomi, så begrundelsen ikke alene som anført i aktstykket var hensigtsmæssigheden i at tilvejebringe kapacitet i ejede ejendomme. Dette synspunkt har Indenrigsministeriet taget til efterretning.

De vanskeligheder, som Indenrigsministeriet anførte i bevillingsansøgningen med hensyn til at skaffe det fornødne antal indkvarteringspladser i lejemål, synes ikke umiddelbart at gøre sig gældende i den konkrete handel, da ministeriet rådede over kapacitet i et uopsagt lejemål.

Ministeriet har anført, at man i bevillingsansøgningen oplyste, at ministeriet forud for købet af Center Fasanvej havde en lejeaftale med kommunen om benyttelse af centret, men at man ikke oplyste, at der var tale om et uopsagt lejemål. Det er imidlertid ministeriets vurdering, uanset om lejemålet var uopsagt, og at der dermed ikke var konkrete kapacitetsproblemer i forhold til det konkrete lejemål, at det generelle argument om behovet for etablering af permanent kapacitet i Københavnsområdet var korrekt. Ministeriets muligheder for at indkvartere asylansøgere i Københavnsområdet er således ifølge ministeriet alt andet lige større, jo flere asylcentre ministeriet ejer i området.

Det er endvidere Rigsrevisionens opfattelse, at der over for Finansudvalget tydeligere burde være redegjort for konsekvenserne af den deklaration, som kommunen ønskede lyst på ejendommen. Hvis Indenrigsministeriet i forbindelse med et faldende kapacitetsbehov ønsker at sælge eller udleje ejendommen, er mulighederne for en sådan afhændelse eller udlejning begrænset, idet ejendommen kun kan benyttes til flygtningecenter, sygehusformål eller ministeriel administration. Anden form for benyttelse skal godkendes af kommunen. Med disse rådighedsindskrænkninger er kredsen af mulige købere eller lejere stærkt begrænset.

Sagen gav Rigsrevisionen anledning til at foretage en gennemgang af Told- og Skattestyrelsens

behandling af sagen. Denne gennemgang viste, at Indenrigsministeriet ved forelæggelsen for Told- og Skattestyrelsen havde gjort opmærksom på, at sælger ønskede den nævnte deklaration lyst på ejendommen, men ifølge sagens akter har styrelsen ikke taget højde for deklarationen ved vurderingen af ejendommens handelspris.

136. Gennemgangen af de øvrige sager på Indenrigsministeriets område gav ikke anledning til væsentlige bemærkninger. Dog kunne der ikke fremskaffes dokumentation for Told- og Skattestyrelsens og Forsvarets Bygningstjenestes vurderinger i 2 sager, ligesom der i en enkelt af de gennemgåede sager ikke var udarbejdet refusionsopgørelse.

Samtlige gennemgåede sager har vedrørt køb og salg med hjemmel i aktstykke, hvor det blev konstateret, at ingen af aktstykkerne indeholdt oplysning om henvendelse til registret over ubenyttede ejendomme.

Enkelte sager manglede hel eller delvis dokumentation for afholdte omkostninger.

Rigsrevisionens bemærkninger

Rigsrevisionen bemærkede, at oplysningerne i et aktstykke vedrørende køb af en ejendom ikke var fyldestgørende, idet begrundelsen ikke alene, som anført i aktstykket, var at skaffe indkvarteringskapacitet i ejede ejendomme.

Indenrigsministeriet har taget til efterretning, at det burde have været oplyst, at købet af ejendommen om ikke direkte så indirekte indgik i forhandlingerne om kommunens økonomi.

F. By- og Boligministeriet

137. På By- og Boligministeriets område varetages køb og salg af fast ejendom af Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Slots- og Ejendomsstyrelsen yder ligeledes administrativ bistand til andre ministerier i forbindelse med gennemførelsen af køb og salg af fast ejendom, om end denne bistand ikke synes at være funderet i et formelt aftalegrundlag.

By- og Boligministeriet har oplyst, at Slots- og Ejendomsstyrelsens bistand i forbindelse med køb og salg af fast ejendom er sket efter anmodning fra ministerier, der ikke har selvstændig byggeadministration. De pågældende ministerier har fundet det hensigtsmæssigt og betryggende, at salget blev varetaget af en styrelse, der har indsigt i og erfaring med salg af fast ejendom, frem for at de pågældende styrelser selv påtager sig en opgave, som de ellers ikke beskæftiger sig med og derfor skal bruge uforholdsmæssigt mange ressourcer på.

Ministeriet har videre oplyst, at Slots- og Ejendomsstyrelsen har anset det for sin rolle at yde denne bistand, når den blev efterspurgt af statsinstitutionerne, idet det er én af styrelsens opgaver at fungere som statens centrale rådgiver på kontorejendomsområdet. Dette fremgår af § 2, stk. 2, i Boligministeriets cirkulære nr. 228 af 13. december 1996 om Slots- og Ejendomsstyrelsens virksomhed. Bistanden er ydet mod betaling – beregnet i forhold til timeforbrug – hvilket er i overensstemmelse med styrelsens status som statsvirksomhed.

By- og Boligministeriet oplyser, at man i højere grad end tidligere vil formalisere rammerne for bistanden, og bemærker, at man kunne formalisere rådgivningen om ejendomsadministration, herunder køb og salg af ejendomme, til institutioner uden egen byggeadministration til at finde sted i ministeriet efter samme princip som det fremgår af statsbyggeloven.

138. Ministeriet gennemførte i perioden 1991-1997 i alt 89 handler med fast ejendom. Heraf var 23 handler hjemlet ved aktstykke, mens 65 handler fra 1997 var overførsler til Freja, jf. bilag 2 til Akt 96 13/12 1997. Den sidste handel var et salg til under 3 mill. kr. i henhold til BV.

139. Udelades de 65 overførsler til Freja, jf. kap. VIII, resterer 24 handler, som By- og Boligministeriet gennemførte i undersøgelsesperioden. Blandt disse var 7 handler et resultat af den politiske aftale

mellem Finansministeriet og henholdsvis Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune, jf. Akt 364 24/6 1994 og Akt 198 29/2 1996. Det var oprindeligt planlagt, at staten skulle søge at videresælge de på denne måde købte ejendomme hurtigst muligt. Det skal dog bemærkes, at visse af handlerne i april 1998 endnu ikke var afsluttet ved endeligt skøde, idet der var opstået tvivl om, hvorvidt handelssummerne på ejendommene skulle fastsættes i henhold til den 19. almindelige vurdering, som det oprindeligt var aftalt, eller om der skulle anvendes andre principper for prisfastsættelsen. Den 19. almindelige vurdering pr. 1. januar 1992 var en egentlig vurdering af de pågældende ejendommers værdi foretaget på grundlag af det foreliggende salgsstatistiske materiale sammenholdt med ejendommens beskaffenhed, art og størrelse mv. De pågældende ejendomme er alle hver for sig meget specielle ejendomstyper, hvor i alle tilfælde skønsusikkerheden er betydelig.

Efter Rigsrevisionens opfattelse bør prisfastsættelsen i disse tilfælde ikke ske ud fra en statistisk betinget regulering af de pågældende ejendomsværdier, men ud fra en individuel vurdering af den enkelte ejendom. Ministeriet har oplyst, at beslutningen om prisfastsættelsen af de omhandlede ejendomme var et element i forhandlingsresultatet af 10. juni 1994 mellem staten og Københavns Kommune om en flerårig genopretning af kommunens økonomi. Det naturlige udgangspunkt ved denne aftale mellem to offentlige myndigheder var at anvende den offentlige vurdering.

De ejendomme, hvor handlen ikke var endelig afsluttet, var blandt de 65 ejendomme, der i 1997 blev overgivet til det nyoprettede Freja. Dette forhold betyder, at fem ejendomme er registreret som både køb og salg i den samlede opgørelse over ministeriets handler i undersøgelsesperioden, idet disse ejendomme først blev erhvervet fra Københavns Kommune for siden at blive overdraget til Freja.

140. **Tabel 8** viser By- og Boligministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden fordelt med beløb på henholdsvis køb og salg.

Tabel 8. By- og Boligministeriets køb og salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	----- Kr. -----							
Køb	0	0	118.650.000	59.000.000	0	126.158.100	15.650.000	319.458.100
Salg	119.791.000	37.605.000	0	9.350.000	600.000	7.056.000	7.000.000	181.402.000

Af de af ministeriets oplyste tal for omsætningen i perioden fremgår det, at der i alt er erhvervet ejendomme for ca. 319 mill. kr. og afhændet fast ejendom for ca. 181 mill. kr. i perioden.

For så vidt angår køb har den årlige omsætning varieret fra ca. 16 mill. kr. i 1997 til ca. 126 mill. kr. i 1996, idet der dog ikke var omsætning i 1991, 1992 og 1995. Ministeriet har oplyst, at man i 1993 købte ejendommen Holmens Kanal 24 til brug for omlægning af flere ministeriers lokaler. Handlerne i 1994 skyldes den politiske aftale med Københavns Kommune, hvor staten købte en række ejendomme fra Københavns Kommune.

Salget har ifølge ministeriets oplysninger varieret mellem ca. 1 mill. kr. i 1995 og ca. 120 mill. kr. i 1991. I 1993 var der ingen omsætning. Ministeriet har vedrørende salg i perioden oplyst, at ministeriet i 1991 bl.a. solgte ejendommen beliggende Frederiksgade 21, København, for ca. 35,6 mill. kr. Ejendommen var indtil 1. februar 1990 udlejet til Veterinærdirektoratet. I 1991 solgte ministeriet endvidere ejendommen beliggende på Rosenvængets Alle 16-18, København.

Som nævnt i pkt. 139 overførte By- og Boligministeriet 65 ejendomme i 1997 til Freja. Den bogførte værdi af ejendommene udgjorde 217 mill. kr. Ejendommene blev i statsregnskabet for 1997 overført til By- og Boligministeriet fra de hidtidige ejerministerier med den bogførte værdi som en primosaldopostering i statens status. Ejendommene blev indskudt apport i selskabet mod overtagelse af aktierne i selskabet og stiftertilgodehavende. Overdragelsen er derfor ikke medtaget i ministeriets tal, da det ikke er en almindelig handel.

141. Blandt de 24 handler i undersøgelsesperioden, der ikke vedrørte overførslen til Freja, udvalgte Rigsrevisionen 9 handler til sagsgennemgang. Sagsgennemgangen foregik i Slots- og Ejendomsstyrelsen.

142. Rigsrevisionens sags gennemgang viste, at Finansministeriets cirkulære generelt blev respekteret ved Slots- og Ejendomsstyrelsens gennemførelse af salg ved offentligt udbud. Fem af de ni sager, som Rigsrevisionen udvalgte til sags gennemgang, var salgssager af denne type. Det blev konstateret, at Slots- og Ejendomsstyrelsen generelt anvendte ejendomsmægler til at forestå den praktiske gennemførelse af salgene.

143. Det blev i flere sager konstateret, at Slots- og Ejendomsstyrelsen anmodede Finansministeriet om, at bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære kunne fraviges ved gennemførelsen af et forestående salg. Eksempelvis anmodede Slots- og Ejendomsstyrelsen i april 1991 om, at et salg kunne gennemføres uden offentligt udbud, idet styrelsen begrundede sin anmodning med, at det var styrelsens erfaring, at den bedste pris kunne opnås ved salg i fri handel. Hertil svarede Finansministeriet, at "Finansministeriets cirkulære om salg af statens faste ejendomme har to formål, nemlig dels at sikre den for staten bedste pris, dels at den åbenhed, der bør udvises om salg af salgsaktiver, er tilgodeset". Med den begrundelse kunne Finansministeriet ikke fravige kravet om offentligt udbud i den konkrete sag, men henviste dog til, at cirkulæret giver mulighed for, at en ejendomsmægler medvirker ved gennemførelsen af salget.

144. I en anden sag anmodede Slots- og Ejendomsstyrelsen Finansministeriet om, at der umiddelbart efter afholdelsen af en første budrunde ved et offentligt udbud blev indledt salgsforhandlinger med de bydende, dvs. uden at disse blev inviteret til at fremsætte bud i en supplerende budrunde. Anmodningen skete med den begrundelse, at der var særlige forhold omkring ejendommen, herunder en speciel indretning og en ringe vedligeholdelsestilstand. Finansministeriet bemærkede, at en overbudsrunde ifølge cirkulæret ikke er obligatorisk, men at man ved en direkte forhandling med de bydende fra første udbudsrunde skal respektere den højstbydendes rettigheder.

145. For så vidt angår Told- og Skattestyrelsens udtalelser vedrørende handelsvilkårene i de gennemførte handel under By- og Boligministeriets område, konstaterede Rigsrevisionen en sag med et specielt hændelsesforløb.

I den pågældende sag anmodede Slots- og Ejendomsstyrelsen i oktober 1992 om Told- og Skattestyrelsens udtalelse vedrørende købet af en ejendom, som det daværende Boligministerium var blevet tilbudt at købe til en pris på 140 mill. kr. Samme dag, som styrelsen modtog skrivelsen fra Slots- og Ejendomsstyrelsen, svarede Told- og Skattestyrelsen, "at man er af den opfattelse, at ejendommens realistiske salgspris ligger mellem 80- og 100 mill. kr." At Told- og Skattestyrelsen så sig i stand til at svare så hurtigt skal ses i lyset af, at Told- og Skattestyrelsen byggede sin udtalelse på en tidligere besigtigelse foretaget i forsommeren 1992.

I november 1992 oplyste Slots- og Ejendomsstyrelsen, at der var truffet en principiel aftale om, at ejendommen med forbehold for Finansudvalgets godkendelse kunne købes for 129 mill. kr. kontant. Slots- og Ejendomsstyrelsen gav nu tillige visse andre oplysninger til Told- og Skattestyrelsen, herunder bl.a. at ejendommen af et arkitektfirma var blevet vurderet til at have en god vedligeholdelsestilstand, samt at det ville være muligt at foretage ombygninger af ejendommen til ministerielle formål, så der blev opnået et rimeligt forhold mellem ejendommens netto- og bruttoarealer. På den baggrund svarede Told- og Skattestyrelsen samme dag, som styrelsen havde modtaget skrivelsen fra Slots- og Ejendomsstyrelsen, at man på baggrund af de nu foreliggende oplysninger bedømte, at "ejendommens handelsværdi næppe overstiger 110 mill. kr. Man vil dog ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne afvise, at ejendommen, som følge af sin unikke beliggenhed, ville kunne afhændes til en kapitalstærk dansk eller udenlandsk Liebhaber for et beløb, der nærmer sig det, der er opnået principiel enighed om mellem Boligministeriet og ejendommens nuværende ejer."

I fortsættelsen af korrespondancen udtaler Told- og Skattestyrelsen endelig i november 1992, at styrelsens "skøn over ejendommens handelsværdi er behæftet med betydelig usikkerhed, idet der ikke foreligger et egentligt salgsstatistisk materiale."

Ejendommen blev endeligt købt for ca. 118 mill. kr.

146. Sagen viser efter Rigsrevisionens opfattelse, at Told- og Skattestyrelsens vurdering i det konkrete tilfælde var behæftet med en vis usikkerhed. Dette kan tilskrives det forhold, at Told- og Skattestyrelsen ikke havde et salgsstatistisk materiale at bygge vurderingen på. Ejendommen blev handlet til et beløb, der lå godt 8 mill. kr. over Told- og Skattestyrelsens endelige vurdering af

handelsværdien, der ifølge vurderingen var behæftet med en betydelig usikkerhed. Efter Rigsrevisionens opfattelse virker det overraskende, at Told- og Skattestyrelsen i det konkrete tilfælde ikke så sig i stand til at værdifastsætte ejendommen med en større grad af sikkerhed. I den sammenhæng kan Told- og Skattestyrelsens vurdering i det konkrete tilfælde anses som værende af mindre betydning. Told- og Skattestyrelsens udtalelse får ikke status af en positiv godkendelse af den handelspris, som Told- og Skattestyrelsen er sat til at vurdere, men fungerer snarere som en udtalelse, hvor Told- og Skattestyrelsen alene undlader at afvise prisen.

Hertil har By- og Boligministeriet oplyst, at Slots- og Ejendomsstyrelsen under det beskrevne sagsforløb gav Told- og Skattestyrelsen supplerende og uddybende oplysninger vedrørende ejendommen, for om muligt at medvirke til at sikre, at Told- og Skattestyrelsen ved deres vurdering af ejendommen også tog højde for konkrete oplysninger om ejendommens stand og anvendelsesmuligheder og herunder de muligheder specielt ejendommens beliggenhed gav med hensyn til anvendelsen.

147. Rigsrevisionen konstaterede et tilfælde vedrørende et salg af en ejendom, hvor Slots- og Ejendomsstyrelsen først ca. et halvt år efter at det endelige skøde var tinglyst rettede henvendelse til køber for at få betalingen effektueret. I det pågældende tilfælde fik styrelsen dog salgssummen forrentet i perioden indtil betalingen skete. Ministeriet har hertil oplyst, at Slots- og Ejendomsstyrelsen flere gange telefonisk rettede henvendelse til køberen for at få betalingen effektueret.

I en anden sag om salg af en ejendom kunne Rigsrevisionen konstatere, at der ved ministeriets køb af ejendommen var sket overtagelse af et kreditforeningslån i ejendommen, som først blev indfriet da ejendommen atter blev solgt. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at staten som udgangspunkt bør erhverve ejendomme kontant. Kontantprincippet kan begrundes i, at staten ved en central lånoptagelse dels bedre kan styre statens samlede gæld og dels opnå en kontantrabat. Ministeriet har hertil oplyst, at den sag Rigsrevisionen fremhæver vedrører ejendommen Rosenvængets Allé 16-18, København, der blev erhvervet af Socialministeriet pr. 1. januar 1961. Slots- og Ejendomsstyrelsen fik overført ejendommen fra Socialministeriet i 1973. Med hensyn til nærmere redegørelse for, hvorfor der ved købet i 1961 blev overtaget et kreditforeningslån og ikke blev købt kontant, som normal praksis inden for staten tilskriver, har ministeriet henvist til Socialministeriet.

Socialministeriet har hertil oplyst, at det på grundlag af det foreliggende materiale ikke har været muligt at redegøre for baggrunden for overtagelsen af det ovennævnte kreditforeningslån, bl.a. fordi købet af ejendommen skete for ca. 37 år siden, og at man henset til undersøgelsens færdiggørelse ikke har haft tilstrækkelig tid til at fremskaffe oplysningerne fra Rigsarkivet.

148. Rigsrevisionens sagsgennemgang har været besværliggjort af, at der i sagerne manglede dokumenter, og at sagerne fremstod ufuldstændige til belysning af sagsforløbet i de pågældende handler. Rigsrevisionen kan konstatere, at sagerne bl.a. manglede dokumenter som formidlingsaftaler med ejendomsmægler, udbudsmateriale, endelige tilbud, garantistillelser, refusionsopgørelser samt dokumentation for udgifter til bl.a. berigtigelse og ejendomsmægler.

By- og Boligministeriet har oplyst, at man for de ejendomshandler, der blev gennemført i undersøgelsesperioden, alene indgik mundtlige formidlingsaftaler med ejendomsmæglere, men at man ved kommende salgssager vil indgå skriftlige aftaler. Ministeriet vil endvidere på givne foranledning generelt være mere opmærksom på at dokumentere sagsforløb mv. i sager om køb og salg af fast ejendom.

Rigsrevisionens bemærkninger

Rigsrevisionen finder det mindre hensigtsmæssigt, at Slots- og Ejendomsstyrelsen ved overtagelsen af en ejendom fra Socialministeriet lod et kreditforeningslån indestå i ejendommen i stedet for at afvikle overtagelsen på kontantbasis, som det er normal praksis inden for staten.

Rigsrevisionen finder endvidere, at de formidlingsaftaler med ejendomsmæglere, som ministeriet havde indgået burde have været skriftlige.

Sagsgennemgangen viste, at der i et antal sager manglede relevante oplysninger.

G. Undervisningsministeriet

149. Inden for Undervisningsministeriets ressort blev området for køb og salg af fast ejendom i undersøgelsesperioden varetaget af det daværende Undervisningsministeriums Byggedirektorat, nu Forskningsministeriets Byggedirektorat, i det følgende omtalt som Byggedirektoratet.

Foruden at forestå ministeriets ejendomshandler udøver Byggedirektoratet tillige bistand for andre ministerier i sager om køb og salg af fast ejendom, om end muligheden for at yde denne bistand ikke formelt er beskrevet i BV eller andetsteds.

150. Byggedirektoratet har oplyst, at selvejende erhvervsskoler siden den 1. januar 1995 har haft særlige frihedsgrader med hensyn til at følge BV's regler, herunder fritagelse for at forelægge Finansudvalget visse sager vedrørende køb og salg af fast ejendom. Finansudvalget tiltrådte ved Akt 22 12/10 1994, at erhvervsskolerne kunne fravige BV's regler vedrørende bl.a. mageskifte og køb og salg af fast ejendom, så skolerne i de tilfælde, hvor totaludgiften ikke oversteg 5 mill. kr., kunne disponere uden forelæggelse for Finansudvalget.

I sager om erhvervsskolars salg af fast ejendom til kommuner har Byggedirektoratet oplyst, at Byggedirektoratet har indgået en aftale med Told- og Skattestyrelsen om, at skolerne kan få købstilbuddene vurderet af Byggedirektoratet med henblik på at sikre, at salgsprisen er i orden.

151. Undervisningsministeriet gennemførte i perioden 1991-1997 i alt 27 køb og salg af fast ejendom. Blandt disse var 26 hjemlet ved aktstykke, mens én handel var et salg under 3 mill. kr. i henhold til BV.

152. Tabel 9 viser Undervisningsministeriets oplyste tal for de gennemførte handler i perioden fordelt med beløb for køb og salg.

Tabel 9. Undervisningsministeriets køb og salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	---- Kr. ----							
Køb	0	4.600.000	0	0	26.597.900	41.815.900	123.905.199	196.918.999
Salg	9.067.500	5.200.000	2.066.000	0	0	270.642	2.802.074	19.406.216

Af ministeriets taloplysninger fremgår det, at der i hele undersøgelsesperioden er købt fast ejendom for ca. 197 mill. kr., mens salget har udgjort ca. 19 mill. kr. For så vidt angår køb har omsætningen varieret fra ca. 5 mill. kr. til ca. 124 mill. kr. om året. I 1991, 1993 og 1994 har ministeriet ikke oplyst omsætningstal vedrørende erhvervelser. Af beløbsmæssigt væsentlige erhvervelser kan nævnes, at ministeriet har købt Ortopædisk Hospital i Århus for 60 mill. kr., hvoraf 30 mill. kr. blev betalt i 1996 og de resterende 30 mill. kr. i 1997. Endvidere har ministeriet i 1997 erhvervet en grund til 88 mill. kr. på Amager til brug for Det Humanistiske Fakultet ved Københavns Universitet.

Salget har ifølge ministeriets oplysninger varieret fra ca. 0,3 mill. kr. til ca. 9 mill. kr. om året. I 1994 og 1995 har ministeriet ikke oplyst omsætningstal for afhændelser. Ministeriet har bl.a. oplyst, at man i 1991 for ca. 9 mill. kr. solgte arealer ved Bjørnemosevej/Landbrugsvej i Dalum, og i 1992 solgte ejendommen "Frederikslund" beliggende Frederikslundsvej 17-21, Holte, til en salgssum på 5,2 mill. kr. Sidstnævnte handel omtales nærmere i pkt. 154-156.

Til flere af handlerne havde ministeriet oplyst, at man var opmærksom på, at konteringen ikke havde været korrekt. Endvidere har ministeriet oplyst, at enkelte ejendomme er overtaget på vilkår, der medførte, at staten overtog realkreditlån i de købte ejendomme.

153. Blandt de 27 handler udvalgte Rigsrevisionen 6 handler til sagsgennemgang. Sagsgennemgangen foregik i det daværende Undervisningsministeriets Byggedirektorat.

154. Blandt de 6 sager havde der været afholdt offentligt udbud i 2 af sagerne.

Den ene sag vedrørte Byggedirektoratets salg af et tidligere børnehaveseminarium i Holte, der stod

tomt efter en sammenlægning.

Ejendommen blev oprindeligt forsøgt solgt ved 2 offentlige udbud, hvorved der imidlertid ikke indkom acceptable bud.

Der indkom efterfølgende et købstilbud direkte til en af Byggedirektoratet engageret ejendomsmægler, som havde forestået udbudsrunderne, hvor en køber tilbød at købe ejendommen for 5,2 mill. kr. til brug for privatbolig. Told- og Skatteregion 2 (Nord) accepterede dette tilbud, der var godt 150.000 kr. højere end den offentlige vurdering, og salget blev gennemført med overtagelsesdag den 1. juli 1991.

I forbindelse med gennemgangen af sagen blev det konstateret, at Akt 160 24/4 1991, der endeligt hjemlede salget, ikke indeholdt oplysninger om ejendommens bogførte værdi. Til dette aktstykke skal i øvrigt bemærkes, at der i forbindelse med fremlæggelsen af aktstykket for Finansudvalget blev stillet et spørgsmål til ministeren. Spørgsmålet omhandlede med hvilken begrundelse man havde undladt at udbyde ejendommen til salg under de betingelser, som den senere blev solgt under, idet det i den forbindelse skal bemærkes, at ejendommen ved de to offentlige udbudsrunder ikke var blevet udbudt til salg som privatbolig. I ministerens svar blev det tilkendegivet, at ejendommen tidligere havde været udlagt til offentlige formål i forbindelse med anvendelse som seminarium, og at køber selv måtte søge anvendelsesbestemmelserne ændret i nødvendigt omfang. Kommunen havde tidligere tilkendegivet, at man ved en konkret ansøgning ville tillade anvendelsesbestemmelserne ændret til visse boligfunktioner, herunder bl.a. støttede ældreboliger og boligfunktioner svarende til omkringliggende områder.

I Akt 84 13/12 1989, hvori Undervisnings- og Forskningsministeriet oprindeligt fik Finansudvalgets tilslutning til at sælge ejendommen, var det anført, at der efter den første udbudsrunde ville blive indledt forhandlinger med lokalplanmyndigheden for at afklare en række forhold, inden ejendommen på ny blev udbudt. Rigsrevisionen antager i den forbindelse, at de forhold, der skulle søges afklaret, vedrørte de fremtidige anvendelsesbestemmelser for ejendommen. Rigsrevisionen må dog konstatere, at ejendommens fremtidige anvendelsesbestemmelser, på trods af intentionerne anført i Akt 84 13/12 1989, ikke var blevet afklaret inden gennemførelsen af den anden udbudsrunde.

Rigsrevisionen skal hertil bemærke, at de to udbudsrunder muligvis kunne have været gennemført mere hensigtsmæssigt, hvis der forinden i samarbejde med kommunen havde været udarbejdet en plan for de fremtidige anvendelsesbestemmelser for ejendommen. Hertil har Undervisningsministeriet oplyst, at kommunen imidlertid ikke ønskede at indgå i et sådant samarbejde, før en fremtidig køber ansøgte om ændring af planbestemmelserne.

155. Rigsrevisionen bemærkede endvidere ved gennemgangen af sagen, at køber efter handelen havde konstateret betydelige skader på ejendommen som følge af svampeangreb. På den baggrund anlagde vedkommende erstatningssag mod Undervisnings- og Forskningsministeriet. Køber gjorde gældende, at ministeriet som sælger måtte have været vidende om svampeangrebet. Dette skete på trods af, at skødet indeholdt en ansvarsfraskrivelsesklausul, hvori Byggedirektoratet som sælger fraskrev sig ansvaret vedrørende ejendommens stand bortset fra vanhjemmel.

I et notat om sagen fra november 1991 skrev Byggedirektoratet, at der var blevet holdt møde med sagsøgerens advokat, og at Byggedirektoratet ved den lejlighed havde udtalt, "at man ikke var klar over, at ejendommen var svampeangrebet, idet man i så fald ville have oplyst dette over for køber inden underskrivelsen af slutseddel". Byggedirektoratet var indstillet på et rimeligt forlig, men idet Byggedirektoratet ikke kunne tiltræde købers krav om fuld kompensation svarende til hele købesummen, måtte erstatningens størrelse afgøres ved en retssag. Kammeradvokaten blev efterfølgende inddraget i sagen.

Sagen blev domsforhandlet ved Østre Landsret i april 1996, og blev afgjort på et af retten fremsat forligsforslag. Køber fik udbetalt 2 mill. kr. i erstatning med procesrenter fra sagens anlæg. Hver part skulle bære egne sagsomkostninger. Landsretten fandt det ifølge Kammeradvokatens efterfølgende indstilling til ministeriet ikke bevist, at Byggedirektoratet havde været vidende om, at ejendommen var angrebet af svamp, da den blev udbudt til salg. Omvendt burde det have stået klart for Byggedirektoratet, "at den usædvanligt dårlige vedligeholdelse indebar umiddelbar risiko for svampeangreb, hvilket køber burde have været orienteret om".

Af indstillingen fremgik det videre, at det af retssagen var fremgået, at der "havde været en fatal mangel på vedligeholdelse" på ejendommen fra 1980 og frem til salget i 1991. Maler- og blikkenslagerarbejde udført i 1982 blev omtalt som nærmest at have karakter af kosmetisk istandsættelse. Som følge heraf fandt landsretten ikke, at ansvarsfraskrivelsesklausulen kunne tillægges betydning.

Som følge af, som det blev udtrykt, købers "betydelige uagtsomhed" ved ikke at have foretaget grundige undersøgelser af ejendommen inden købet, reducerede landsretten Byggedirektoratets erstatningsansvar.

Kammeradvokaten indstillede, at landsrettens forligstilbud blev antaget. Byggedirektoratet tilsluttede sig dette.

Erstatningen, samt de øvrige omkostninger ved retssagen, beløb sig i alt til ca. 2,7 mill. kr. Herudover afholdt Byggedirektoratet ved salget udgift til salær til den mægler, der forestod handelen. Byggedirektoratet har på mundtlig forespørgsel fra Rigsrevisionen ikke kunnet fremskaffe oplysninger om mæglerens salær.

156. Rigsrevisionen finder det uheldigt, at Byggedirektoratet ikke i tilstrækkeligt omfang havde vedligeholdt ejendommen. Endvidere finder Rigsrevisionen det uheldigt, at Byggedirektoratet på tidspunktet for salget ikke i tilstrækkeligt omfang havde tilegnet sig informationer om ejendommens vedligeholdelsesgrad, så oplysninger derom kunne have været fremlagt i forbindelse med udbudsforretningen og det endelige salg. Derved kunne retssagen have været undgået, og udgifterne hertil kunne have været sparet.

Hertil har Undervisningsministeriet bemærket, at man ikke var vidende om, at ejendommen var angrebet af svamp, samt at det ikke var kutyme ved villasalgs – før dommen – at fremlægge vedligeholdelsesregnskaber og fra sælgers side angive risici i udbudsmaterialet pga. dårlig vedligeholdelse. Når dommen fremhævede dette krav til sælgers oplysningspligt, skyldes det anvendelsen af den ansvarsfraskrivelsesklausul, som sædvanligvis anvendes ved statslige salg. Retssagens hovedproblem var ifølge ministeriet, hvorvidt den generelt formulerede ansvarsfraskrivelsesklausul kunne tillægges betydning, hvilket afvistes, når der ikke var fastlagt de ovennævnte meget specielle oplysninger. På den baggrund konkluderer ministeriet, at retssagen næppe kunne have været undgået, uanset om Byggedirektoratet havde fremlagt de nævnte oplysninger.

Efter Rigsrevisionens opfattelse har Byggedirektoratet som en af de statslige byggeadministrationer en særlig forpligtelse til at være agtpågivende ved køb og salg af fast ejendom. Rigsrevisionen finder, at retssagen kunne have været undgået, hvis Byggedirektoratet havde sørget for et tilegne sig oplysninger om ejendommens vedligeholdelsesgrad inden salget, så oplysningerne kunne have været indeholdt i udbudsmaterialet, samt at ansvarsfraskrivelses-klausulen følgelig kunne tillægges betydning. I samme forbindelse skal Rigsrevisionen anerkende, at såfremt oplysninger om ejendommens vedligeholdelsesgrad var indeholdt i udbudsmaterialet, ville salgsprovenuet for ejendommen naturligvis have været mindre. Dette ville dog samtidig have betydet, at omkostningerne til retssagen kunne have været sparet.

157. Rigsrevisionen kunne ved gennemgang af en sag omhandlende Undervisningsministeriets køb af Fødselsanstaltens grund i Århus af Århus Kommune konstatere, at Told- og Skattestyrelsen ikke af Byggedirektoratet var blevet hørt med det formål at få en udtalelse af grundens handelsværdi. Af sagen fremgik det endvidere, at handelen var hjemlet ved Akt ^{352 31/5 1995}, hvoraf det fremgik, at handelssummen svarede til den offentlige vurdering.

Byggedirektoratet har hertil oplyst, at aftalen om ministeriets køb af grunden indeholdt en bestemmelse om, at grundens handelsværdi som et minimum skulle udgøre den offentlige vurdering. På baggrund heraf, og da værdien af bygninger og grund langt oversteg grundens ejendomsværdi, fandt Byggedirektoratet det ikke nødvendigt at anmode Told- og Skattestyrelsen om en udtalelse af grundens handelsværdi.

Rigsrevisionen finder ikke, at reglen om, at der skal rettes henvendelse til Told- og Skattestyrelsen inden gennemførelsen af såvel køb som salg af fast ejendom, kan fraviges.

Af Akt 352 31/5 1995 fremgik det videre, at betalingen for grunden skulle finde sted i 1995. Rigsrevisionen kunne dog ved gennemgangen af sagen konstatere, at betalingen først fandt sted i 1996. Det fremgik også, at der ikke var betalt renter af den sene betaling på trods af, at sælger havde anmodet derom.

Af aktstykket fremgik det endelig, at købesummen var aftalt til 13,1 mill. kr. Af sagen fremgik det dog, at den egentlige handelssum var på 11,8 mill. kr. Byggedirektoratet har hertil oplyst, at da den vederlagsfri overdragelse af bygningerne og køb af grunden blev drøftet, var den offentlige vurdering på det i aktstykket anførte beløb 13,1 mill. kr., men da det endelige skøde blev udarbejdet, og købesummen skulle betales, var den offentlige vurdering faldet til ca. 11,8 mill. kr., hvorfor dette beløb blev den endelige købspris og dermed udgift i forbindelse med købet.

158. Rigsrevisionen finder, at aktstykket om Undervisningsministeriets køb af Fødselsanstaltens grund ikke afspejler sagsbehandlingen og sagsforløbet af købet. Dette kan til dels tilskrives det forhold, at sagens tidsmæssige udstrækning på nogle punkter ændrede ved de oplysninger ved salget, der var indeholdt i aktstykket.

159. En af de gennemgåede sager omhandlede tilbagekøbet i 1995 af Ortopædisk Hospital i Århus, som staten i medfør af lov nr. 276 af 8. juni 1977 om overførelse af de af Samfundet og Hjemmet for Vanføre drevne ortopædiske hospitaler og afdelinger til amtskommunerne m.fl. i 1978 havde overdraget vederlagsfrit til Århus Amt.

Ejendommen blev handlet til en pris på 60 mill. kr. Told- og Skattestyrelsen havde i november 1992 udtalt, at handelssummen ikke burde overstige dette beløb. Rigsrevisionen finder det i den forbindelse mindre hensigtsmæssigt, at der blev anvendt en udtalelse fra Told- og Skattestyrelsen, der var dateret ca. 3 år tidligere, end købet fandt sted.

Ved den offentlige vurdering pr. 1. januar 1994 var ejendomsværdien sat til 77,8 mill. kr. Byggedirektoratet har oplyst, at da man tidligt i forhandlingsforløbet havde fået amtets accept på en købspris på hospitalet på 60 mill. kr., fandt man ikke anledning til at forelægge sagen på ny for Told- og Skattestyrelsen, når ejendomsvurderingen pr. januar 1994 androg 77,8 mill. kr. Hertil skal Rigsrevisionen bemærke, at det naturligvis er i statens interesse at erhverve ejendomme til en så lav pris som muligt. Formålet med Told- og Skattestyrelsens virksomhed er imidlertid bedst muligt at varetage statens interesser, hvorfor det forekommer hensigtsmæssigt at rette henvendelse til styrelsen umiddelbart inden gennemførelsen af enhver ejendomshandel.

Statens tilbagekøb af Ortopædisk Hospital, som 17 år tidligere var overdraget vederlagsfrit til Århus Amt, giver Rigsrevisionen anledning til at anbefale, at der i forbindelse med sådanne overdragelser i den pågældende overførselslov fastsættes en testamentsklausul, så staten skal tilbydes at overtage ejendommen på samme vilkår, som den er overdraget, når modtageren ikke længere vil gøre brug af ejendommen.

Købet skal ses som et led i en samlet aftale mellem Undervisningsministeriet, Århus Kommune og Århus Amt, jf. Akt 352 31/5 1995. Foruden den her omtalte handel vedrørte aftalen statens køb af Fødselsanstalten grund, statens vederlagsfrie overtagelse af Fødselsanstalten bygninger samt statens opførelse af et auditorium i Universitetsparken i Århus.

Rigsrevisionens bemærkninger

Sagsgennemgangen har vist, at sagsforløbet i 3 af de gennemgåede 6 sager giver anledning til bemærkninger.

I sagen om salget af et tidligere børnehaveseminarium i Holte finder Rigsrevisionen, at planbestemmelserne for ejendommen burde have været afklaret med kommunen, inden salget gik i gang. Endvidere finder Rigsrevisionen det uheldigt, at Byggedirektoratet ikke i tilstrækkeligt omfang havde vedligeholdt ejendommen, og at direktoratet ikke havde tilegnet sig tilstrækkelig information om ejendommens vedligeholdelsestilstand, hvilket medførte en efterfølgende retssag og omkostninger hertil. Det bemærkes dog, at Byggedirektoratet var indstillet på at indgå forlig på et rimeligt niveau.

I sagen om Undervisningsministeriets køb af Fødselsanstaltens grund var der ikke rettet henvendelse

til Told- og Skattestyrelsen om en udtalelse om handelssummen, og der var uoverensstemmelser mellem aktstykkets oplysninger om købet og det faktiske hændelsesforløb.

I sagen om Undervisningsministeriets køb af Ortopædisk Hospital blev der ved godkendelsen af handelssummen anvendt en udtalelse fra Told- og Skattestyrelsen, der på handelstidspunktet var ca. 3 år gammel.

H. Miljø- og Energiministeriet

160. På Miljø- og Energiministeriets område varetages køb og salg af fast ejendom for langt størstedelens vedkommende af Skov- og Naturstyrelsen. Styrelsen varetager via de 25 statsskovdistrikter Miljø- og Energiministeriets areal- og ejendomsforvaltning.

Ministeriet har en særskilt hjemmel i lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 835 af 1. november 1997, til at købe og sælge fast ejendom. Naturbeskyttelseslovens formål er bl.a. at medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag.

Efter lovens § 55 kan ministeren inden for en på de årlige finanslove fastsat beløbsramme erhverve fast ejendom til opfyldelse af lovens formål, ligesom ministeren efter bestemmelsen er bemyndiget til at sælge fast ejendom.

161. Der er i forbindelse med adgangen til at erhverve fast ejendom efter lovens § 55 fastlagt nogle retningslinjer for anvendelsen af rådighedsbevillingerne. Disse retningslinjer er udmøntet i Akt 7 25/10 1989 og Akt 230 2/5 1996 – de såkaldte procedureaktstykker.

I Akt 7 25/10 1989, der knyttede sig til den tidligere lov om naturforvaltning (lov nr. 339 af 24. maj 1989), hvori ministeren havde tilsvarende hjemmel til at erhverve og sælge fast ejendom, fastlagdes en række procedurer for administrationen af rådighedsbevillingerne. Da der var tale om rådighedsbevillinger, fulgte det af de almindelige bevillingsregler, at særskilt forelæggelse for Finansudvalget af de enkelte projekter ikke var påkrævet. Det måtte imidlertid forventes, at en del af naturforvaltningsprojekterne ville være af politisk interesse, hvorfor man fandt det hensigtsmæssigt at orientere udvalget om disse projekter, inden de blev iværksat.

Miljø- og Energiministeriet skulle herefter orientere Finansudvalget om, hvilke større projekter der påtænkte gennemført og forventedes at indebære køb, salg, mageskifte e.l. af fast ejendom til en handelspris over 3 mill. kr. Finansudvalget skulle tillige orienteres, hvis der skete ændringer i et tidligere forelagt projekt. Endelig kunne igangsættelse af større projekter til over 3 mill. kr., som ikke tidligere havde været forelagt Finansudvalget i et orienterende aktstykke, kun ske efter forelæggelse for Finansudvalget.

I Akt 230 2/5 1996 ændredes proceduren, idet der skete en forhøjelse af beløbsgrænsen fra 3 mill. kr. til 10 mill. kr. Der skulle således ske forelæggelse for Finansudvalget af projekter, der forventedes at indebære køb, salg, mageskifte e.l. af fast ejendom til en handelspris på 10 mill. kr. og derover. I tilfælde, hvor Finansudvalget tidligere i henhold til Akt 7 25/10 1989 var blevet orienteret om et projekt, men hvor projektsummen var blevet udvidet, skulle der kun ske forelæggelse for Finansudvalget, såfremt udgifterne til køb, salg, mageskifte e.l. af fast ejendom blev udvidet til mere end 10 mill. kr. Samtidig blev det besluttet at overgå fra orientering af Finansudvalget til egentlig forelæggelse for udvalget.

Baggrunden for denne ændrede procedure var, at beløbsgrænsen i Akt 7 25/10 1989 gav anledning til mange orienterende aktstykker om projekter uden egentlig politisk interesse.

162. Efter reglerne i BV, pkt. 31.31., kan Finansministeriet efter omstændighederne give tilslutning til, at der på forventet efterbevilling foretages mindre væsentlige dispositioner, som er uden principiel betydning.

For Miljø- og Energiministeriets vedkommende er der med udgangspunkt i denne regel af Finansministeriet i 1981 givet en fast dispensation vedrørende sager om skelforandringer, der således ikke skal forelægges Finansministeriet. Dispensationen vedrører kun sådanne uvæsentlige

arealdispositioner, som i henhold til lovgivningen kan gennemføres uden sædvanlig tinglysningsmæssig behandling, men alene ved notering i tingbogen.

163. Det er endvidere kendetegnende for Miljø- og Energiministeriet, at ministeriet i undersøgelsesperioden ud over den sædvanlige ejendomsomsætning efter ovennævnte regler har solgt en lang række statsaktiver (ejendomme). Skov og Naturstyrelsen skulle i henhold til Akt 265 20/6 1989 og Akt 338 12/8 1992, som afløst af Akt 310 1/6 1995, sælge ejendomme for henholdsvis 60 mill. kr. og 109 mill. kr.

164. Skov- og Naturstyrelsen har oplyst, at styrelsens handel med ejendomme er tilrettelagt så handelsomkostningerne, herunder styrelsens egne omkostninger, begrænses mest muligt. Styrelsen har ansat juridiske medarbejdere med den fornødne sagkundskab, hvilket overflødig gør bistand fra advokater og ejendomsmæglere. Samtidig anvendes i både købs- og salgssager meget udbyggede edb-systemer, der muliggør, at det meget store antal sager kan afsluttes hurtigt og effektivt.

I købsager er sagsforløbet ifølge styrelsens oplysninger, at statskovdistriktet, efter at være blevet enig med sælger, indstiller køb af et givet areal eller ejendom til Skov- og Naturstyrelsen. Styrelsen forestår herefter dels godkendelse af købet i henhold til naturbeskyttelsesloven, dels en gennemgang og godkendelse af handelsvilkårene, hvorefter prisen forelægges for Told- og Skattestyrelsen. Hvis prisen godkendes, foretager Skov- og Naturstyrelsen det videre fornødne med hensyn til udarbejdelse og tinglysning af skøde samt berigtigelse af købesummen mv.

I salgssager følges statens regler for salg af fast ejendom, herunder reglerne om foregående offentligt udbud. Udbudsmaterialet udarbejdes af Skov- og Naturstyrelsen i samarbejde med det pågældende distrikt. Efter afslutningen af udbudsrunderen forelægges højeste tilbudspris for Told- og Skattestyrelsen, og i fald prisen godkendes, accepteres tilbuddet. Når et tilbud er accepteret, foretager købers advokat det videre fornødne vedrørende udarbejdelse og tinglysning af skøde, mens distriktet iværksætter eventuel fornøden udstykning.

Styrelsen har endvidere oplyst, at salg efter offentligt udbud forudsætter, at samtlige handelsvilkår fastlægges entydigt i udbudsmaterialet, så tilbudsgiver er i stand til at afgive et pristilbud uden andre vilkår end de, der fremgår af udbudsmaterialet. Herved sikres, at alle pristilbud afgives på ens vilkår og således er umiddelbart sammenlignelige. Proceduren indebærer efter styrelsens opfattelse, at mæglerassistance normalt er unødvendig for at finde en køber, og at salg gennem mægler normalt kan begrænses til de få tilfælde, hvor der har været afholdt offentligt udbud uden dette har resulteret i et tilbud, der kan godkendes af Told- og Skattestyrelsen. Forud for annonceringen indhentes dog en mæglervurdering af handelsværdien for at opfylde kravet om, at ejendommens skønnede kontantpris skal fremgå af salgsannoncen.

Salg uden offentligt udbud sker ifølge styrelsens oplysninger kun i meget begrænset omfang og kun efter forudgående godkendelse i Finansudvalget. Som eksempler på sådanne salg har styrelsen oplyst salg til institutioner, foreninger o.l., der varetager almenyttige og/eller sociale formål.

165. I perioden 1991-1997 gennemførte Miljø- og Energiministeriet i alt 879 handler fordelt med 656 hjemlet ved naturbeskyttelsesloven, 172 ved aktstykke, 14 med hjemmel i finansloven og 37 på andet hjemmelsgrundlag (lov om jagt og vildtforvaltning, ekspropriation, vederlagsfri handler, mindre væsentlige dispositioner, jf. BV, pkt. 31.31. mv.). I sidstnævnte omsætningskategori indgår flere dispositioner, der ikke medfører kapitaludgifter eller -indtægter for staten, herunder bl.a. matrikulering af nyopdukkede øer.

Som det fremgår er langt størstedelen af ministeriets omsætning af fast ejendom relateret til naturbeskyttelsesloven. For så vidt angår omsætning hjemlet i aktstykker bemærkes, at denne først og fremmest vedrører salg af statsaktiver i forbindelse med ovennævnte Akt 265 20/6 1989, Akt 338 12/8 1992 og Akt 310 1/6 1995.

166. [Tabel 10](#) viser Miljø- og Energiministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden fordelt med beløb på henholdsvis køb og salg.

[Tabel 10. Miljø- og Energiministeriets køb og salg af fast ejendom](#)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	----- Kr. -----							
Køb	70.123.362	63.542.232	39.268.792	64.121.332	141.566.668	53.561.126	60.667.429	492.850.941
Salg	11.016.889	9.974.969	16.287.196	22.760.527	16.754.631	19.509.712	29.572.335	125.876.259

Af ministeriets taloplysninger fremgår det, at der i hele undersøgelsesperioden er købt fast ejendom for ca. ½ mia. kr., mens salget har udgjort ca. 126 mill. kr. For så vidt angår køb har omsætningen varieret fra ca. 39 mill. kr. i 1993 til ca. 142 mill. kr. i 1995. Dette år skiller sig markant ud, men størstedelen af beløbet vedrører dog et enkelt køb på 75 mill. kr., idet staten det pågældende år købte Bidstrup Skovdistrikt af Københavns Kommune. Hvis der ses bort fra denne handel, er der i 1995 købt fast ejendom for ca. 65 mill. kr. I årene 1992, 1994 og 1997 ligger omsætningen vedrørende køb på et nogenlunde tilsvarende niveau. I 1991 udgør køb af fast ejendom dog ca. 70 mill. kr., hvilket er lidt højere end niveauet for årene 1992, 1994 og 1997.

Salget har ifølge ministeriets oplysninger varieret fra ca. 10 mill. kr. i 1992 til ca. 30 mill. kr. i 1997. I hele perioden tegner salget af statsaktiver, jf. Akt 265 12/6 1989 og Akt 338 12/8 1992, sig for langt størstedelen.

167. Blandt de 879 handler udvalgte Rigsrevisionen 62 handler til gennemgang. Gennemgangen foregik i Skov- og Naturstyrelsen.

168. Gennemgangen af sager vedrørende Skov- og Naturstyrelsens køb og salg af fast ejendom i henhold til naturbeskyttelsesloven har ikke givet anledning til at fremhæve enkeltsager.

I enkelte tilfælde manglede sagerne specificerede oplysninger om årsagen til køb eller salg, idet der blot var henvist til naturbeskyttelsesloven.

Miljø- og Energiministeriet har oplyst, at når køb foretages som led i realiseringen af et større naturforvaltningsprojekt, oprettes der i Skov- og Naturstyrelsen en generel sag vedrørende projektet, hvoraf baggrunden for købet fremgår. Der oprettes endvidere en konkret købsag for hvert enkelt køb. Denne sag vedrører alene gennemførelsen af det pågældende køb, herunder skødeudfærdigelse, handelsvilkår mv. I tilfælde, hvor et enkeltstående køb er en del af et i forvejen beskrevet og godkendt projekt, kan begrundelserne for det konkrete køb være sparsomt beskrevet – eller eventuelt helt udeladt i selve købsagen. Tilsvarende vil baggrunden for salg ikke altid fremgå af de konkrete salgssager, idet det fx ved erhvervelser af hele ejendomme, hvor kun en del af ejendommen er relevant for gennemførelsen af et projekt, kan have været forudsat enten i forbindelse med købsagen eller den overordnede projektbeskrivelse, at det pågældende objekt efterfølgende skulle frastykkes til salg.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at enkeltsagerne skal indeholde den fornødne information, herunder om årsagerne til køb og salg.

169. I forbindelse med sagsgennemgangen konstaterede Rigsrevisionen flere tilfælde, hvor Miljø- og Energiministeriet havde anmodet Finansudvalget om dispensation fra bestemmelsen om offentligt udbud i Finansministeriets cirkulære af 6. januar 1995.

I 1974 købte Miljøministeriet for 1.720.000 kr. ejendommen Vangegården i Helsingør Kommune til rekreative formål. Ejendommen blev i 1978 udlejet til en kommune til anvendelse til fritidsaktiviteter og kursusvirksomhed. Lejemålet var uopsigeligt og udløb den 28. februar 2004. Lejekontrakten indeholdt bl.a. en bestemmelse om, at lejerens havde ret til under forudsætning af at denne fremskaffede de fornødne tilladelser at ombygge de lejede bygninger med henblik på udnyttelsen af disse, og en bestemmelse om, at det udlejede areal med samtlige bygninger og anlæg, herunder fast inventar, ved kontraktens ophør skulle overdrages til skovvæsenet uden betaling og uden behæftelser af nogen art. Ejendommen var en af de ejendomme, der forventedes solgt i henhold til Akt 265 20/6 1989.

170. I september 1993 afgav kommunen et tilbud på 1,5 mill. kr. på køb af dele af ejendommen. Tilbuddet fremkom således:

--	--

	---- Kr. ----
Den offentlige vurdering af den samlede ejendom	4.600.000
Fradrag for den del af ejendommen, der ikke skulle overtages	1.500.000
Fradrag for kapitaliseret værdi af lejekontrakt	1.600.000
Kontantpris.	1.500.000

Dette købstilbud forelagde Skov- og Naturstyrelsen for Told- og Skattestyrelsen i september 1993 og gjorde særligt opmærksom på de nævnte bestemmelser i lejekontrakten. Told- og Skattestyrelsen meddelte i november 1993, at tilbudsprisen skønnedes at være et acceptabelt udtryk for ejendommens handelsværdi på de angivne vilkår.

I Akt 158 8/2 1995 fik Miljø- og Energiministeriet tilladelse til at sælge ejendommen uden offentligt udbud til kommunen. Det fremgik, at kommunen havde investeret 3,9 mill. kr. i ombygning og indretning af ejendommen, og at kommunen havde tilbudt at købe bygningerne og et jordtilliggende på 6,5 ha for 1.675.000 kr.. Det fremgik videre, at såvel statens som kommunens interesser bedst blev sikret ved et salg til kommunen, ligesom det blev oplyst, at der ikke havde været andre henvendelser om køb end fra kommunen.

I forbindelse med behandlingen af aktstykket stillede Finansudvalget to spørgsmål vedrørende handelsprisen. Det første spørgsmål havde følgende formulering: "Ejendommen blev erhvervet i 1974 for 1.720.000 kr. og ønskes nu afhændet for 1.675.000 kr. Hvad er baggrunden for, at handelsprisen i dag ikke skønnes at være højere?" Det andet spørgsmål havde følgende formulering: "Foreligger der andre vurderinger af handelsprisen end den, der er afgivet af Told- og Skattestyrelsen?"

Af besvarelsen af spørgsmål 1 fremgik det, at handelsprisen i 1974 ikke umiddelbart kunne sammenlignes med handelsprisen i 1995, idet købet i 1974 vedrørte 32,8 ha og salget i 1995 kun 6,5 ha. Som svar på spørgsmål 2 blev det oplyst, at der ikke forelå andre vurderinger af handelsprisen end den, der var afgivet af Told- og Skattestyrelsen.

Rigsrevisionens gennemgang har vist, at oplysningerne i det pågældende aktstykke var mangelfulde. Vedrørende prisfastsættelsen har kommunen i sit købstilbud fra september 1993 foretaget fradrag for en kapitaliseret værdi af lejekontrakten med et beløb på 1.600.000 kr., som kommunen uden indvendinger fra hverken Skov- og Naturstyrelsen eller Told- og Skattestyrelsen har anvendt som nedslag i købesummen. Ved beregningen af fradrag for den kapitaliserede værdi af kommunens lejekontrakt er det lagt til grund, at den årlige normale leje efter en vurdering foretaget af en ejendomsmægler udgør 300.000 kr. Størrelsen af denne årsleje må ses på baggrund af kommunens investeringer i ejendommen. Den i kontrakten fastsatte leje udgjorde på årsbasis 100.000 kr. Forskelsværdien på 200.000 kr. blev af kommunen kapitaliseret over restlejetiden på 10 år med en rente på 5 %.

Dette fradrag, som Finansudvalget ikke blev orienteret om, forekommer efter Rigsrevisionens opfattelse uberettiget, idet lejekontrakten som nævnt indeholdt en bestemmelse, hvorefter ejendommen ved lejekontraktens udløb skulle overdrages til ejeren uden betaling og uden behæftelser af nogen art. Den af kommunen foretagne ombygning indgik i beregningen (opskrivningen) af lejens størrelse i den resterende del af lejeperioden. Fremgangsmåden kunne forekomme rimelig, såfremt staten havde solgt ejendommen til anden side, og den nye ejer ønskede at afbryde lejemålet, idet kommunen i så fald måtte finde et erstatningslejemål, som i princippet ville kunne koste kommunen ca. 300.000 kr. baseret på mæglervurdering af lejeniveauet. Størrelsen af den kapitaliserede lejeværdi i restlejeperioden skulle i så fald principielt være udbetalt til kommunen som erstatning for afbrudt lejekontrakt. Da ejendommen imidlertid sælges til lejeren, kan fremgangsmåden ikke begrundes i disse synspunkter. I realiteten skulle Skov- og Naturstyrelsen i det pågældende tilfælde kompenseres for mistede lejeindtægter i restlejeperioden. Den i Skov- og Naturstyrelsen beroende sag vedrørende denne handel indeholder ikke oplysning om, hvorfor kommunen fik godkendt dette fradrag.

171. Sagen gav Rigsrevisionen anledning til at foretage en gennemgang af Told- og Skattestyrelsens behandling af sagen. Told- og Skattestyrelsen vurderede salgsprisen i perioden september til november 1993, men har på dette tidspunkt tilsyneladende ikke haft kendskab til ombygningerne og

disses indvirkning på ejendommens værdi og derfor ikke hæftet sig ved lejekontraktens bestemmelser om vederlagsfri overgang af ombygningerne til ejer ved lejemålets ophør. Styrelsen havde ikke besigtiget ejendommen.

Told- og Skattestyrelsen medvirkede til besvarelsen af de nævnte spørgsmål fra Finansudvalget. Styrelsen udarbejdede i januar 1995 referat i sagen. Det fremgår af referatet, at man da var blevet opmærksom på de foretagne ombygninger, og at der blev opstillet en alternativ salgspris på 2,8 mill. kr. uden fradrag af en kapitaliseret værdi af restlejetiden. Denne alternative vurdering viste sig ved gennemgang af materialet i styrelsen at være for lav, idet den anslåede værdi af den del af ejendommen, der ikke skulle frasælges, var sat for højt. Den korrekte alternative vurdering skulle have været ca. 3,3 mill. kr.

Det fremgår af referatet, at "sagen kan blive svær at forklare, hvis der skulle komme yderligere henvendelser fra Finansudvalget." Oplysning om denne alternative salgspris blev ikke videregivet af Told- og Skattestyrelsen i svaret til Finansudvalget.

172. Rigsrevisionen finder det meget uheldigt, at Finansudvalget ikke er blevet orienteret om det særlige fradrag til kommunen, og at besvarelsen af Finansudvalgets spørgsmål derved ikke har været fyldestgørende. For så vidt angår oplysningerne om sikring af såvel statens som kommunens interesser ved salget, er det Rigsrevisionens opfattelse, at kommunens interesser uden tvivl blev sikret, hvorimod statens fordel ved handlen forekommer tvivlsom.

Det synes i øvrigt indlysende, jf. det i aktstykket oplyste, at der ikke er fremkommet andre købstilbud, når ejendommen ikke har været annonceret til salg eller har været udbudt.

173. Miljø- og Energiministeriet har meddelt, at man ikke er enig med Rigsrevisionen i, at oplysningerne i Akt 158 8/2 1995 vedrørende salget af Vangegården var mangelfulde, fordi aktstykket ikke omtaler, at kommunen i sit købstilbud havde foretaget fradrag for en kapitaliseret værdi af lejekontrakten med et beløb på 1,6 mill. kr., som blev anvendt som "nedslag i købesummen". Ministeriet er heller ikke enig i, at kommunens fradrag i den offentlige vurdering var uberettiget, fordi "lejekontrakten indeholdt en bestemmelse, hvorefter ejendommen ved lejekontraktens udløb skulle overdrages ejeren uden betaling og uden hæftelser af nogen art". Det anføres, at Rigsrevisionens vurdering bygger på en forudsætning om, at udlejer ved lejeperiodens udløb kunne have anvendt kontraktbestemmelserne til at gennemtvinge en vederlagsfri overtagelse af lejerens investeringer, enten ved at nægte forlængelse af lejemålet og derpå sælge ejendommen inkl. investeringen til lejeren eller ved at forhøje lejen til værdien af det lejede inkl. lejerens investeringer.

Miljø- og Energiministeriet mener, at en tvangsmæssig vederlagsfri overtagelse af lejers investeringer vil være i strid med lejeloven, hvorefter lejeren ved fraflytning har ret til at fjerne sine investeringer mod at retablere den oprindelige tilstand. I tilfælde, hvor investeringen er integreret i udlejers ejendom, vil en udnyttelse af denne fjernelsesret være meningsløs og indebære et værdispild, som hverken parterne eller samfundet har interesse i. Det følger heraf, at fjernelsesretten i disse situationer må kompenseres ved at udlejer enten imødekommer et ønske fra lejeren om lejemålsforlængelse eller yder lejer økonomisk compensation, hvis udlejer ikke ønsker lejemålsforlængelse. Tilsvarende vil ifølge ministeriets opfattelse en forhøjelse af lejen ved lejemålets udløb til det lejedes værdi inkl. lejerens investeringer også være i strid med principperne i lejeloven.

Formålet med bestemmelsen i lejekontrakten er ikke at gennemtvinge en vederlagsfri overtagelse af lejers investeringer i strid med lejeloven, men at sikre Skov- og Naturstyrelsen mod økonomiske krav fra lejeren, såfremt lejemålet måtte ophøre som følge af, at lejeren frivilligt vælger at fraflytte ejendommen.

Rigsrevisionen skal hertil bemærke, at det forhold, at lejeren frivilligt vælger at fraflytte ejendommen, ikke ændrer retstilstanden i forhold til lejelovens regler om de af lejeren foretagne investeringer.

Med hensyn til det af kommunen foretagne fradrag for "kapitaliseret værdi af lejekontrakt" udtaler Miljø- og Energiministeriet, at da det var oplyst over for Skov- og Naturstyrelsen, at kommunen havde investeret 3,9 mill. kr. i ejendommen, fandt styrelsen det ikke betænkeligt, at der ved en beregning af tilbudsprisen blev foretaget et fradrag som compensation for den foretagne investering. Kommunens tilbud, herunder beregning af fradraget i den offentlige vurdering, blev forelagt Told- og

Skattestyrelsen, der godkendte tilbudsprisen. Efter ministeriets opfattelse var der således ikke tale om et "nedslag i tilbudsprisen," men derimod et fradrag i den offentlige vurdering til brug for kommunens egen fastsættelse af sin tilbudspris. Da såvel tilbuddet som aktstykket kun vedrørte det, der kunne betragtes som Skov- og Naturstyrelsens ejendom, fandt man ikke anledning til i aktstykket at omtale kommunens beregning af tilbudsprisen for denne ejendom. Tilsvarende mener Miljø- og Energiministeriet ikke, at man ved besvarelsen af Finansudvalgets spørgsmål nr. 1 burde have omtalt "det særlige fradrag til kommunen", idet spørgsmålet alene relaterede sig til prisen for Skov- og Naturstyrelsens ejendom på henholdsvis købs- og salgstidspunktet. Ministeriet anser derfor svaret som tilstrækkeligt.

Ministeriet har endelig bemærket, at ministeriet i aktstykker vedrørende salg har besluttet altid at oplyse om, hvorvidt der har været henvendelser om køb, også når den pågældende ejendom ikke har været annonceret til salg eller har været udbudt, da der er eksempler på, at der har foreligget konkrete henvendelser i sådanne sager.

174. Rigsrevisionen forstår Miljø- og Energiministeriets bemærkninger således, at der fra kommunens side ikke er foretaget et fradrag baseret på en kapitaliseret værdi af lejekontrakten, men at fradraget udgjorde den aktuelle værdi af de af kommunen foretagne investeringer i ejendommen, og at Skov- og Naturstyrelsen ikke fandt dette fradrag betænkeligt.

Kommunen havde ifølge et "byggeregnskab" fremsendt til det pågældende skovdistrikt i juni 1993 foretaget investeringer i ejendommen på 3,9 mill. kr. Disse investeringer var foretaget i 1978 med godt 88.000 kr. og i 1979 med godt 3,2 mill. kr. Hertil kom ifølge kommunens fremsendelsesskrivelse til skovdistriktet udgifter til anlæg af boldbane, ny gårdsplads mv. på godt 660.000 kr., så kommunens samlede investering udgjorde de nævnte 3,9 mill. kr.

Af "byggeregnskabet" fremgår det, at der er medtaget udgifter, der ikke kan karakteriseres som investeringsudgifter. Der er bl.a. projekteringsudgifter på godt 176.000 kr., løst inventar til godt 168.000 kr. og "omkostninger" til godt 63.000 kr.

Herudover indeholder "byggeregnskabet" poster som malerarbejde, gulvbelægning og køkkenelementer, der alle i 1995, hvor ejendommen blev solgt, må anses for fuldstændig afskrevet.

Ejendommen blev solgt 16 år efter, at kommunen havde foretaget disse investeringer, og Rigsrevisionen finder det på det foreliggende grundlag tvivlsomt, at investeringerne skulle have en værdi på 1,6 mill. kr. på dette tidspunkt.

Da det foretagne nedslag, hvad enten dette benævnes kapitaliseret værdi af lejekontrakt eller den aktuelle værdi af investeringer til brug for kommunens egen fastsættelse af værdien, havde indflydelse på tilbudsprisen, burde Skov- og Naturstyrelsen have reageret.

Rigsrevisionen finder det uheldigt, at Skov- og Naturstyrelsen ikke fandt fradraget betænkeligt, især når henses til at skovdistriktet havde fået fremsendt et dengang 14 år gammelt byggeregnskab.

Endvidere finder Rigsrevisionen fortsat, at svaret til Finansudvalget set på baggrund af den viden, som Skov- og Naturstyrelsen og efterfølgende Told- og Skattestyrelsen sad inde med, ikke var fyldestgørende.

175. Den daværende Fredningsstyrelse købte i 1969 ejendommen Fuglsanggård som led i en række erhvervelser på Arrenæs. En del af ejendommen blev i 1975 udlejet til et ridecenter. I 1980 lejede ridecentret yderligere resten af ejendommens bygninger. Begge lejemål udløb den 31. marts 1994. Den 1. december 1989 lejede ridecentret endvidere et selvstændigt matrikuleret areal, hvorpå ridecentret opførte 2 ridehaller for egen regning. Dette lejemål udløber år 2019. I perioden fra 1976 til 1991 foretog lejeren investeringer for 2,5 mill. kr. til istandsættelse af ejendommens bygninger i tiltro til, at lejekontrakterne ville blive forlænget, selv om der ikke var givet noget løfte herom fra udlejers side. Den i 1975 indgåede lejekontrakt indeholdt en bestemmelse, hvorefter lejeren ved lejemålets ophør ikke fik refunderet udgifter til bygninger, medmindre de pågældende udgifter var afholdt i henhold til skriftlig aftale med ministeriet. Den i 1980 indgåede lejekontrakt indeholdt en bestemmelse, hvorefter forbedringer og installationer, som lejeren med udlejerens samtykke og for egen bekostning måtte have ladet udføre, måtte borttages af lejeren for så vidt dette kunne ske uden

skade på ejendommen og mod at den tidligere tilstand blev reetableret uden udgift for udlejer. Kunne dette ikke ske, skulle lejer ikke kunne gøre noget krav gældende mod udlejer i anledning af den forbedring, der var tilført ejendommen. Lejekontrakten indeholder en bestemmelse om, at lejer er pligtig – medmindre anden aftale træffes med skovdistriktet – at fjerne samtlige bygninger og alle faste anlæg og ryddeligggøre arealet ved lejemålets ophør. Undlader lejer dette, kan udlejer lade arbejdet udføre for lejers regning. Den pågældende ejendom var optaget i bilaget til Akt 338 12/8 1992 som en af de ejendomme, der forventedes solgt.

I november 1992 rettede amtskommunen henvendelse til miljøministeren med anmodning om, at den pågældende ejendom ikke blev offentligt udbudt til salg efter Finansministeriets cirkulære af 28. august 1984 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme, idet staten efter amtskommunens opfattelse ved salg til andre end lejer ville få fordel af de investeringer, som ridecentret havde foretaget. Miljøministeren svarede, at Skov- og Naturstyrelsen var blevet anmodet om at komme med en indstilling vedrørende salget af ejendommen, men at reglerne om offentligt udbud skulle følges, og at udbud burde være hovedreglen.

Af et mødereferat fra januar 1993 fremgår det, at der har været afholdt møde på skovdistriktet om salg af ejendommen. I mødet deltog repræsentanter fra amtskommunen, kommunen, skovdistriktet og Skov- og Naturstyrelsen. Det fremgår, at styrelsen var af den opfattelse, at offentligt udbud skulle finde sted, og at lejer måtte påregne at afskrive sine investeringer inden for lejeperioden og derfor intet krav havde på at kunne købe det lejede. Herover for gjorde kommunen gældende, at styrelsen havde en elementær forpligtelse til at respektere de investeringer, lejer havde foretaget. Kommunen, der var repræsenteret i ridecentrets bestyrelse, var interesseret i, at ridecentret kunne købe ejendommen, da centret med støtte fra kommunen varetog væsentlige sociale opgaver, og da kommunen i tilfælde af salg til anden side kunne få vanskeligheder med at få indfriet en garanti på ca. 300.000 kr. Endelig fremgik det af mødereferatet, at hvis kommunen eller ridecentret ønskede at forsøge at komme igennem med et køb uden offentligt udbud, var det nødvendigt, at der forelå et konkret købstilbud, som styrelsen og ministeren kunne tage udgangspunkt i.

Den 1. marts 1993 fremsatte ridecentret købstilbud lydende på 700.000 kr. Dette tilbud blev af Skov- og Naturstyrelsen i maj 1993 fremsendt til Told- og Skattestyrelsens godkendelse. Told- og Skattestyrelsen foretog besigtigelse af ejendommen og meddelte i september 1993 Skov- og Naturstyrelsen, at ejendommens aktuelle handelsværdi skønnedes at udgøre ca. 2,1 mill. kr. Fraregnet de forbedringer, som udlejer havde foretaget siden 1975, skønnedes handelsværdien at udgøre 700.000 kr. svarende til det foreliggende købstilbud. Told- og Skattestyrelsen vurderede således de af lejer foretagne forbedringer til 1,4 mill. kr.

I november 1993 meddelte Skov- og Naturstyrelsen ridecentret, at tilbuddet havde været drøftet med Told- og Skattestyrelsen, og at den aktuelle handelspris skønnedes at udgøre 2,1 mill. kr. Styrelsen foretog herefter i skrivelsen angiveligt sin egen beregning af værdien af lejerens (tilbudsgivers) foretagne investeringer. Disse investeringer blev vurderet til 1 mill. kr., så ejendommens handelspris af Skov- og Naturstyrelsen blev angivet til 1,1 mill. kr. fordelt med 450.000 kr. på bygninger og 650.000 kr. på jord svarende til 50.000 kr. pr. ha. Ridecentret blev herefter anmodet om at oplyse, hvorvidt man ønskede at købe ejendommen til denne pris. Den i Skov- og Naturstyrelsen beroende sag vedrørende denne handel indeholder ikke oplysninger om, hvorfor styrelsen ændrer Told- og Skattestyrelsens vurdering af lejerens investeringer.

Told- og Skattestyrelsen godkendte efterfølgende denne pris og i juni 1994 accepterede ridecentret at købe ejendommen til en kontantpris på 1.155.000 kr. Den endelige pris blev lidt højere, idet ridecentret købte 1,1 ha jord mere end oprindeligt forudsat.

176. Miljø- og Energiministeriet har oplyst, at ridecentret skulle betale en pris for ejendommen, der svarede til handelsværdien uden de forbedringer, som ridecentret selv havde tilført ejendommen. Skov- og Naturstyrelsen foretog derfor ikke en selvstændig vurdering af værdien af lejers investering. Man tog derimod udgangspunkt i en ansættelse af handelsværdien af ejendommen eksklusiv de af lejer tilførte forbedringer. Værdien af lejers investeringer fremkom således kun ved beregning af forskellen mellem handelsprisen og ejendommens samlede handelsværdi, som den var ansat af Told- og Skattestyrelsen. Told- og Skattestyrelsen vurderede oprindelig handelsværdien af ejendommen eksklusiv lejers forbedringer til 700.000 kr. Told- og Skattestyrelsens vurdering var baseret på handelsværdien af jorden til den landbrugsmæssige værdi, der var på 2,5 kr./m². Efter sagen havde

været drøftet mellem Skov- og Naturstyrelsen og Told- og Skattestyrelsen blev vurderingsprincippet ændret til tillægsparcelværdien, der var på 5 kr./m². Handelsværdien for ejendommen eksklusive forbedringer blev herefter ansat som handelsværdien af bygningerne (uden forbedringerne) på 450.000 kr. og handelsværdien (tillægsparcelværdien) på jorden på 650.000 kr.

177. Ved Akt 160 18/1 1995 fik Miljø- og Energiministeriet Finansudvalgets tilslutning til at sælge ejendommen uden offentligt udbud til ridecentret til en kontantpris på 1.155.000 kr. I aktstykket blev der redegjort for de oven for nævnte forhold vedrørende udlejningsforholdet og udlejers investeringer i bygningerne. Det fremgik videre, at der ikke forelå andre tilbud om køb af ejendommen, og at amtskommunen havde henstillet, at ejendommen blev solgt til ridecentret uden offentligt udbud, bl.a. under henvisning til at staten ville få en urimelig fordel ved at sælge til anden side.

178. Rigsrevisionen konstaterede ved sagsgennemgangen et yderligere tilfælde, hvor Skov- og Naturstyrelsen i forbindelse med salg af en campingplads med Finansudvalgets godkendelse gav afkald på visse kontraktlige rettigheder som udlejer.

Ved Akt 311 21/6 1995 fik Miljø- og Energiministeriet Finansudvalgets tilslutning til i forbindelse med salg ved offentligt udbud af campingpladserne Nivå Camping og Hornbæk Camping at indgå aftale med lejeren af pladserne, så køber skulle overtage de af lejer bekostede bygninger og faste anlæg, og at lejer blev kompenseret herfor med 30 % af de accepterede bud, dog maksimalt 2 mill. kr.

Såfremt der ikke kunne indgås aftale med lejeren, fik Skov- og Naturstyrelsen tilslutning til ved offentligt udbud at sælge campingpladserne uden overdragelse af bygninger og anlæg, så køber indtrådte i styrelsens retsstilling over for lejeren med mulighed for at kræve bygninger og faste anlæg fjernet.

Nivå Camping havde siden 1953 og Hornbæk Camping siden 1963 været udlejet til den pågældende lejer. Lejekontrakterne løb 10 år ad gangen og udløb den 30. september 1992. I kontrakterne var der optaget bestemmelser om, at lejeren senest 3 måneder efter lejemålets ophør var pligtig til at fjerne alle de af lejeren opførte bygninger, anlæg mv. samt at ryddeliggøre og planere arealet. Såfremt dette ikke skete, kunne Statsskovvæsenet lade arbejdet udføre for lejers regning og havde i så fald ret til forlods dækning af sine udgifter ved salg af de på arealet værende effekter. Statsskovvæsenet var dog også berettiget til at undlade at foretage nedbrydning mv., og i så fald tilfaldt de efterladte bygninger og faste anlæg Statsskovvæsenet uden særligt vederlag.

Lejeren havde i 1994 fremsat købstilbud for campingpladserne. På baggrund af henvendelser fra anden side om køb af pladserne havde Miljø- og Energiministeriet besluttet, at salget burde ske ved offentligt udbud for derved at sikre den bedst opnåelige markedspris.

Det fremgik af aktstykket, at det forekom at være samfundsmæssig spild at fjerne bygninger og faste anlæg, der kunne anvendes i campingpladsernes drift, da arealerne fortsat forventedes anvendt til campingformål. Det fremgik videre, at såfremt staten i stedet for nedrivning overtog investeringerne uden vederlag med henblik på videresalg, ville staten opnå en økonomisk gevinst, hvilket ikke forekom rimeligt.

Skov- og Naturstyrelsen havde med henblik på at opnå en for den hidtidige lejer rimelig ordning anmodet om Kammeradvokatens vurdering af spørgsmålet. Kammeradvokaten havde anbefalet Skov- og Naturstyrelsen, at man søgte at indgå en aftale med lejeren om, at der efter et offentligt udbud, der omfattede såvel grundarealet som de på arealet beliggende bygninger, faste anlæg mv., blev ydet lejeren en compensation svarende til 30 % af de antagne tilbud, dog maksimalt værdien af lejerens egne investeringer, der af Told- og Skattestyrelsen var ansat til 1,1 og 0,9 mill. kr. for henholdsvis Hornbæk Camping og Nivå Camping. Kammeradvokaten anbefalede videre, at såfremt lejeren ikke kunne tiltræde denne compensation, og der ikke ved yderligere forhandlinger fremkom andre muligheder for sagens løsning, var Skov- og Naturstyrelsen nødsaget til at udbyde campingpladserne uden overdragelse af bygninger mv., så køber indtrådte i styrelsens retsstilling over for lejeren med mulighed for at kræve bygningerne og faste anlæg fjernet.

Det fremgik bl.a. af Kammeradvokatens udtalelse, at lignende situationer jævnligt opstod i private udlejningsejendomme, hvor en lejer havde forpligtet sig til ved fraflytning at fjerne forbedringer, som lejeren selv havde bekostet. Der kunne nok findes eksempler på, at udlejere havde opnået fordele i

kraft af, at sådanne forbedringer overgik til en ny lejer eller køber, men når forbedringen havde en klar og betydelig nytteværdi for den nye lejer eller køber, var det Kammeradvokatens opfattelse, at seriøse parter, der ønskede at værne om deres almindelige omdømme, løste situationen på den måde, at der blev aftalt et vederlag med den fraflyttende lejer for at lade forbedringerne blive stående. Kammeradvokaten anførte videre, at det kunne være noget tvivlsomt, om almindelige forvaltningsretlige principper førte til, at staten er retligt forpligtet til at følge, hvad der anses for "god forretningsskik", selv når denne ikke var udmøntet i retligt bindende kutyper. Miljø- og Energiministeriet har tilføjet, at Kammeradvokaten yderligere har anført, at staten ikke bør kunne opnå en økonomisk fordel ved at tilrettelægge et offentligt udbud på en sådan måde, at lejeren tvinges til at vælge mellem urimeligt værdispild ved at nedrive værdifulde bygninger (dvs. fjerne sin investering) eller en vederlagsfri afståelse til staten. Kammeradvokatens udtalelse gælder den særlige situation, hvor lejeren havde opført bygningerne på det af Skov- og Naturstyrelsen lejede areal. Udlejningerne var således ikke omfattet af lejeloven, hvorfor udtalelsen ikke forholder sig til lejelovens bestemmelser.

179. Hornbæk Camping blev efter forudgående offentligt udbud solgt til lejeren i 1996 til 3.025.250 kr. Herfra blev trukket 30 % som kompensation for de af lejeren udførte og bekostede investeringer, så nettosalgsprisen udgjorde 2.117.675 kr. Nivå Camping blev offentligt udbudt, men da højstbydende ikke ønskede at vedstå sit tilbud, blev campingpladsen søgt afhændet ved hjælp af lokal ejendomshandler. I oktober 1997 blev Nivå Camping afhændet til 1,5 mill. kr. Efter fradrag af mæglersalær på ca. 76.000 kr. modtog lejeren 30 % eller godt 427.000 kr. af provenuet som kompensation for investeringer på campingpladsen.

180. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Miljø- og Energiministeriets oplysninger i aktstykkerne om ridecentret og Hornbæk og Nivå Camping er korrekte og fyldestgørende, men skal dog bemærke, at det vedrørende ridecentret synes indlysende, at der ikke er fremkommet andre købstilbud, når ejendommen ikke har været annonceret til salg eller har været udbudt. Miljø- og Energiministeriet har hertil henvist til bemærkningerne i pkt. 173 vedrørende Vangegården.

Sagsforløbet for disse 3 ejendomssalg viser imidlertid, at Miljø- og Energiministeriet ved fremtidig udlejning bør tage problemet med lejers eventuelle investeringer i de lejede bygninger mv. op til fornyet overvejelse, idet ministeriet i modsat fald med den beskrevne praksis, der i øvrigt er bemærket ved gennemgangen af flere sager, risikerer at stå i en svag forhandlingsposition ved fremtidige salg af udlejede ejendomme.

Styrelsens standardlejekontrakt vedrørende leje af sommerhusgrunde indeholder fortsat en bestemmelse om, at lejeren ved lejemålets ophør skal fjerne de lejeren tilhørende bygninger mv., medmindre anden aftale træffes. I modsat fald tilfalder bygningerne mv. udlejeren som ejendom uden betaling.

Miljø- og Energiministeriet finder, at formålet med bestemmelserne i kontrakterne er at sikre Skov- og Naturstyrelsen mod økonomiske krav fra lejeren, såfremt lejemålet måtte ophøre som følge af, at lejeren frivilligt vælger at fraflytte ejendommen. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at denne forståelse af bestemmelsen ikke umiddelbart fremgår af kontrakterne.

Rigsrevisionen finder, at der i situationer, hvor lejer med ministeriets tilladelse forbedrer det lejede, i hvert enkelt tilfælde nøje fastsættes en værdi og principper for afskrivning af forbedringen.

181. Rigsrevisionens konstaterede ved sin gennemgang et stort antal sager, hvor der manglede relevante sagsoplysninger. Sagerne indeholdt således ikke i 14 tilfælde, hvor Skov- og Naturstyrelsen skulle afholde udstykningsomkostninger, oplysning om disse, 26 sager indeholdt ikke oplysning om refusionsopgørelse, 5 sager indeholdt ikke oplysning om, hvorvidt der var stillet sikkerhed i henhold til bestemmelsen i Finansministeriets cirkulære, og i 8 sager manglede endeligt skøde.

Ministeriet har oplyst, at udstykningsomkostningerne ikke altid vil fremgå af de enkelte erhvervessager. Ofte er en ejendom udstykket sammen med andre ejendomme inden for det samme naturforvaltningsprojekt. I sådanne tilfælde vil omkostningerne kun fremgå af en af sagerne og omkostningerne vil ikke være splittet op på de enkelte ejendomme.

Det er videre oplyst, at Skov- og Naturstyrelsen i overensstemmelse med reglerne for salg af statens

faste ejendomme normalt kræver sikkerhedsstillelse på 10 % af købesummen. I enkelte tilfælde fraviges kravet, hvor tilbuddet efter styrelsens egen vurdering er for lavt. Tilbuddet forelægges i denne situation for Told- og Skattestyrelsen uden anbefaling af accept. Tilbudsgiver underrettes om, at Told- og Skattestyrelsen er anmodet om at vurdere tilbuddet, men for ikke at give tilbudsgiveren falske forhåbninger, stilles ikke krav om sikkerhedsstillelse. Hertil kommer tilfælde, hvor tilbuddet accepteres så hurtigt, at overtagelsesdagen og dermed betalingsdagen indtræder, inden tilbudsgiveren kan nå at stille sikkerhed. I sådanne situationer undlader man også at stille krav om sikkerhed.

Ministeriet har yderligere oplyst, at det originale skøde ved afslutningen af en købs sag sendes til opbevaring på det pågældende skovdistrikt. Derfor vil det originale skøde og eventuelle servitutter ikke kunne findes i Skov- og Naturstyrelsens sagslæg. Ministeriet finder dog, at der bør være en kopi af skødet i sagen, og styrelsen vil fremover skærpe opmærksomheden herpå. Refusionsopgørelser vil normalt heller ikke kunne findes i Skov- og Naturstyrelsens sagsakter, idet distrikterne sørger for refusionen.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at enkeltsagerne bør indeholde alle relevante oplysninger, herunder omkostninger til udstykning mv. samt kopi af refusionsopgørelser. Den af Skov- og Naturstyrelsen beskrevne praksis har i forbindelse med undersøgelsen netop medført betydelige vanskeligheder med at opgøre bl.a. omkostningerne ved handlerne.

Med hensyn til de tilfælde, hvor ministeriet har forklaret den manglende sikkerhedsstillelse, synes fremgangsmåden at indebære en unødigt sagsbehandling, når styrelsen alligevel ikke vil acceptere det fremkomne tilbud.

182. I flere tilfælde blev det konstateret, at formkravene til aktstykker ikke var overholdt, idet der i intet tilfælde ifølge det i aktstykkerne oplyste var rettet henvendelse til registret over ubenyttede ejendomme, ligesom der kun i 3 tilfælde af salg via aktstykke var oplyst bogført værdi.

Ministeriet har oplyst, at der efter § 3, stk. 5, i Boligministeriets cirkulære af 27. februar 1990 om Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme ikke skal ske indberetning til registret, hvis det er besluttet, at en ejendom skal afhændes snarest efter ophøret af hidtidig anvendelse. Skov- og Naturstyrelsen har under henvisning hertil ikke indberettet ejendomme, der sælges ved ledighed, hvorfor oplysning vedrørende indberetning heller ikke er omtalt i aktstykkerne.

Med hensyn til de manglende oplysninger om bogført værdi henvises til ministeriets bemærkninger i kap. IV, pkt. 82.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at der i så fald i aktstykket bør gives oplysning om årsagen til den manglende henvendelse til registret og til den manglende oplysning om bogført værdi.

Rigsrevisionens bemærkninger

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Miljø- og Energiministeriets sagsbehandling i forbindelse med køb og salg af fast ejendom i henhold til naturbeskyttelsesloven generelt har været tilfredsstillende.

Rigsrevisionen finder det imidlertid meget uheldigt, at Finansudvalget ikke er blevet orienteret om det særlige fradrag til kommunen i sagen om salget af Vangegården. For så vidt angår oplysningerne om sikring af såvel statens som kommunens interesser ved salget, er det Rigsrevisionens opfattelse, at kommunens interesser uden tvivl blev sikret, hvorimod statens fordel ved handlen forekommer tvivlsom.

Rigsrevisionen bemærkede, at selv om Skov- og Naturstyrelsens standardlejekontrakt indeholder bestemmelse om, at lejerens ved lejemålets ophør skal fjerne de lejeren tilhørende bygninger, havde bestemmelsen i flere tilfælde givet anledning til spørgsmål om eventuel erstatning til lejerens ved et efterfølgende salg af ministeriets ejendom (grundareal).

Det er ministeriets vurdering, at formålet med bestemmelserne i kontrakterne er at sikre Skov- og Naturstyrelsen mod økonomiske krav fra lejerens, såfremt lejemålet måtte ophøre som følge af, at lejerens frivilligt vælger at fraflytte ejendommen. Efter Rigsrevisionens opfattelse fremgår denne forståelse af bestemmelsen ikke umiddelbart af kontrakterne.

Rigsrevisionen finder, at der i situationer, hvor lejer med ministeriets tilladelse forbedrer det lejede, i hvert enkelt tilfælde bør fastsættes en værdi af og principper for afskrivning af forbedringen.

Sagsgennemgangen viste, at der i et stort antal sager manglede relevante sagsoplysninger. Det er således Rigsrevisionens opfattelse, at enkeltsagerne bør indeholde alle relevante oplysninger, herunder omkostninger til udstykning mv. samt kopi af refusionsopgørelser.

I. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fødevareministeriet)

183. Inden for Fødevareministeriets område varetages sagsbehandlingen af køb og salg af fast ejendom for størstedelens vedkommende af Strukturdirektoratet i henhold til den særlige hjemmel i jordkøbsloven. Derudover har Danmarks JordbrugsForskning, Plantedirektoratet, Statens Veterinære Serumlaboratorium, Fiskeridirektoratet, Veterinærdirektoratet, Statens Veterinære Institut for Virusforskning og Levnedsmiddelstyrelsen ligeledes varetaget ejendomshandler i undersøgelsesperioden.

184. Et særligt kendetegn for ministeriet er, at det administrerer lovgivning, der giver særskilt hjemmelsgrundlag til at gennemføre ejendomshandler. Det drejer sig om lov nr. 181 af 28. april 1971 om statens fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordkøbsloven) med senere ændringer, jf. lovbekendtgørelse nr. 493 af 13. juni 1997.

185. I henhold til jordkøbslovens § 18 kan Strukturdirektoratet erhverve fast ejendom til nærmere angivne formål, herunder til oprettelse eller supplering af jordbrug eller til tilvejebringelse af en bedre jordfordeling mellem jordbrug, til bevarelse af landskabet eller det landbrugsmæssige miljø, til brug for jordomlægninger for at afbøde jordbrugsmæssige gener ved ikke-jordbrugsmæssige aktiviteter i landbrugsområder eller for at fremskaffe jord til oprettelse af havekolonier.

186. Efter jordkøbslovens § 20 kan Strukturdirektoratet pålægge forkøbsret for staten på selvstændigt vurderede ubebyggede arealer uden landbrugspligt, der skønnes at kunne anvendes i henhold til de ovenfor nævnte formål. Statens forkøbsret bliver i disse tilfælde tinglyst.

Strukturdirektoratet har i april 1998 oplyst, at der ved afgørelse af, om forkøbsretten skal gøres gældende i en anmeldt arealoverdragelse tages hensyn til, om det pågældende areal er egnet til anvendelse i en jordfordelingssag, til supplering af velbeliggende landbrugsejendomme, eller om det har værdi for bevarelse af landskabet eller det landbrugsmæssige miljø.

187. Strukturdirektoratet har oplyst, at direktoratet i henhold til jordkøbsloven kan afhænde og erhverve ejendomme uden forelæggelse for Finansudvalget. På trods heraf har direktoratet siden 1. januar 1990, hvor jordbrugskommissionerne blev udlagt til amterne, i større sager samt i sager, som Strukturdirektoratet skønnede kunne have politisk interesse, alligevel forelagt disse for Finansudvalget i henhold til bestemmelserne i BV.

188. Fødevareministeriet har oplyst, at når Strukturdirektoratet afhænder landbrugsejendomme og -jord i henhold til jordkøbsloven, og registrerer ejendomsoverdragelser i medfør af jordfordelingsloven, sker det under iagttagelse af landbrugslovens erhvervelsesbestemmelser. Dette betyder i praksis, at landbrugsjord alene afhændes til landmænd og formål, der opfylder landbrugslovens bestemmelser. Ved afhændelser, der sker ved afholdelse af offentligt udbud, kan dette have betydning for, hvilke tilbud der kan accepteres.

Når Strukturdirektoratet erhverver fast ejendom, sker dette dels under iagttagelse af de særlige erhvervelsesbestemmelser i jordkøbsloven, dels under iagttagelse af landbrugslovens erhvervelsesbestemmelser, såfremt erhvervelsen tager sigte på anden anvendelse end nævnt i jordkøbsloven.

Erhvervede landbrugsarealer videresælges som hovedregel hurtigst muligt ved udbud til købere, der opfylder landbrugslovens betingelser for at købe landbrugsjord, jf. landbrugslovens kap. IV og V. I de tilfælde, hvor landbrugslovens betingelser ikke opfyldes, høres den lokale jordbrugskommission.

189. For så vidt angår forholdet mellem BV og landbrugsloven, indeholder BV særlige bestemmelser vedrørende Strukturdirektoratets virksomhed med hensyn til rådgivning om salg af

landbrugsejendomme. I BV, pkt. 21.32.1., anføres det således, at der i lov om landbrugsejendomme (landbrugsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 769 af 24. august 1994 med senere ændring, er særlige regler for erhvervelse af og omlægning af jorder mellem landbrugsejendomme. Strukturdirektoratet kan i henhold hertil rådgive om salg af landbrugsejendomme og landbrugsjorder, der ikke er undergivet landbrugspligt (frie jorder).

190. Direktoratet anvender hovedsageligt kun aktstykker ved handler, der ikke gennemføres med hjemmel i jordkøbsloven, og normalt kun hvis prisen ved salg vurderes til at overstige 3 mill. kr. Salg efter jordkøbsloven sker primært ved jordfordeling e.l. strukturforbedrende foranstaltninger. Der anvendes i disse tilfælde ikke offentligt udbud, idet der i samme sag optræder flere købere og sælgere, hvilket garanterer, at salgsprisen svarer til markedsprisen. Salg af Strukturdirektoratets arealer på denne måde indbringer ofte mere end salg ved offentligt udbud. Salg af restarealer og -ejendomme sker ved offentligt udbud.

191. Strukturdirektoratet gennemfører normalt selv hele sagsbehandlingen inklusive skødeskrivning, og benytter kun Kammeradvokaten i meget få sager. Direktoratet benytter ikke andre advokater.

Ejendomsmæglere benyttes kun i specielle tilfælde ved salgssager, hvor det vurderes, at medvirken af en ejendomsmægler med lokalkendskab kan medføre en merpris for ejendommen, der er større end mæglerens honorar, samt i tilfælde hvor Strukturdirektoratet ikke har kunnet opnå den fastsatte mindstepris ved afholdelsen af offentligt udbud.

192. Rigsrevisionen har ved sags gennemgangen bemærket, at styrelserne under Fødevarerministeriet i flere tilfælde har anvendt ekstern rådgivning og bistand til gennemførelsen af ejendomshandler.

Blandt eksempler herpå kan nævnes Fiskeridirektoratet, der i en sag om køb af jord har anvendt det daværende Undervisningsministeriets Byggedirektorat til rådgivning og berigtigelse af handelen. Tilsvarende har Veterinærdirektoratet i en sag om køb af jord betalt sælgers advokat for berigtigelse af handlen. Statens Veterinære Institut for Virusforskning har ved salg af en ejendom benyttet ejendomsformidler til at fastsætte den skønnede kontantpris af ejendommen forud for afholdelsen af offentligt udbud. Plantedirektoratet har i en sag anvendt ejendomsmægler til at fastsætte den skønnede kontantpris ved gennemførelsen af et offentligt udbud. Endelig har Levnedsmiddelstyrelsen i en sag anvendt Kammeradvokaten til bistand ved gennemførelse af en erhvervelse.

Rigsrevisionen skal til de forskellige styrelses brug af ekstern rådgivning og bistand til gennemførelsen af ejendomshandler anbefale, at Fødevarerministeriet overvejer, hvorvidt styrelserne hensigtsmæssigt kunne trække på den kompetence vedrørende gennemførelsen af køb og salg, der allerede findes inden for ministeriets ressort i kraft af Strukturdirektoratets virksomhed. Ministeriet har oplyst, at de omtalte sager med Fiskeridirektoratet og Levnedsmiddelstyrelsen, hvor der har været anvendt eksterne konsulenter, stammer fra tiden før sammenlægningen af Landbrugsministeriet og Fiskeriministeriet samt overførslen af Levnedsmiddelstyrelsen fra Sundhedsministeriet til Fødevarerministeriet. Ministeriet har videre oplyst, at Strukturdirektoratet gennem en række år har haft en rådgivende funktion i forbindelse med ejendomshandler inden for ministerområdet. Inden for de seneste år har Strukturdirektoratet bistået med bl.a. salget af Statens Mejeriforsøg, køb af landbrugsejendomme og arealer til Forskningscenter Foulum, køb af jord til Flakkebjerg og køb af ejendom i Mørkhøj. Departementet anmoder i praksis direktoraterne om at rette henvendelse til Strukturdirektoratet, når en større ejendom skal sælges. Ministeriets institutioner anvender således i meget vid udstrækning Strukturdirektoratets kompetence på området. Fødevarerministeriet vil overveje, om der er behov for en formel procedure, hvorefter Strukturdirektoratet inddrages ved alle køb og salg af fast ejendom på ministerområdet.

193. I perioden 1991-1997 gennemførte Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fødevarerministeriet) i alt 468 handler. Blandt disse var 58 hjemlet ved aktstykke, 317 var hjemlet i særskilt lovgivning, 50 var salg under 3 mill. kr. i henhold til BV, 5 var angivet som køb under 3 mill. kr., og 38 var andre typer af ejendomshandler, herunder erstatninger, ekspropriationer, vederlagsfrie handler eller handler hjemlet ved særskilte finanslovsbevillinger.

194. **Tabel 11** viser Fødevarerministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden fordelt med beløb på henholdsvis køb og salg.

Tabel 11. Fødevareministeriets køb og salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	----- Kr. -----							
Køb	10.052.664	5.266.046	5.595.700	31.662.117	6.469.038	5.927.711	11.829.025	76.802.301
Salg	38.242.152	17.440.587	19.317.782	5.090.886	7.087.480	21.303.077	11.967.733	120.449.697

Af ministeriets taloplysninger fremgår det, at der i hele undersøgelsesperioden er købt fast ejendom for ca. 77 mill. kr., mens salget har udgjort ca. 120 mill. kr.

For så vidt angår køb, har den årlige omsætning varieret fra ca. 5 mill. kr. i 1992 til ca. 32 mill. kr. i 1994. Niveaue i årene 1991, 1994 og 1997 var en del højere end de resterende år, hvor omsætningen lå på et niveau på ca. 6 mill. kr. I 1991 købte det tidligere Landbrugsministerium, nu Fødevareministeriet, 3 landbrugsejendomme samt arealer fra yderligere 8 landbrugsejendomme til Statens Planteavlsvforsøg og Statens Husdyrbrugsforsøg ved Forskningscenter Foulum for ca. 6,9 mill.kr. Købet skete som led i ministeriets koncentration af aktiviteter vedrørende forsknings- og forsøgsvirksomheden i Foulum. I 1994 kan ministeriets køb hovedsagelig henføres til købet af landbrugs-, natur- og søarealer ved Vest Stadil Fjord til en pris af ca. 22 mill. kr. For så vidt angår 1997 købte ministeriet bl.a. landbrugsarealer og ejendomme i Haderslev for ca. 6,2 mill. kr.

Salget har ifølge ministeriets oplysninger varieret fra ca. 5 mill. kr. i 1994 til ca. 38 mill. kr. i 1991. Af salget i 1991 kan 18,5 mill. kr. henføres til salget af Statens Mejeriforsøg. Af salget i perioden 1992 til 1993 på i alt ca. 36,8 mill. kr. udgør salget af landbrugsarealer i Store Vildmose ca. 14,7 mill. kr. Endvidere blev der i 1993 solgt 2 forsøgsstationer til en samlet pris af ca. 5,9 mill. kr.

I 1996 solgte ministeriet en ejendom til 7,2 mill. kr., der tidligere var benyttet til laboratorie- og administrationsvirksomhed i forbindelse med Statens Planteavlsvforsøg. Endvidere solgte ministeriet i 1996 arealer ved Vest Stadil Fjord til Skov- og Naturstyrelsen under Miljø- og Energiministeriet. Ved handlen blev der aftalt en afdragsordning, så styrelsen i 1995 afholdt ca. 5,8 mill. kr. og i 1997 et tilsvarende beløb. I 1998 afholdes restudgiften på 5,6 mill. kr.

195. Blandt de 468 handler udvalgte Rigsrevisionen 31 handler til sags gennemgang. Sags gennemgangen foregik i Plantedirektoratet, i Statens Veterinære Serumlaboratorium, i Veterinærdirektoratet og i Strukturdirektoratet i såvel Tønder som i København.

196. Det er på baggrund af sags gennemgangen Rigsrevisionens generelle indtryk, at reglerne i Finansministeriets cirkulære om offentligt udbud er blevet respekteret af Fødevareministeriet. Blandt de 31 sager, som Rigsrevisionen udvalgte til sags gennemgang, vedrørte de 20 salg ved offentligt udbud.

197. Blandt de udvalgte sager blev der ikke konstateret tilfælde, hvor Fødevareministeriet havde anmodet Finansministeriet om, at der blev dispenseret for bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære om at afholde offentligt udbud.

198. Blandt sagerne om salget af landbrugsarealerne i Store Vildmose udvalgte Rigsrevisionen 15 sager til nærmere gennemgang. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at sagerne ikke giver anledning til særskilte bemærkninger for så vidt angår spørgsmålet om overholdelse af reglerne i Finansministeriets cirkulære.

199. Rigsrevisionen konstaterede i to sager vedrørende det daværende Forskningssekretariats køb af to landbrugsejendomme til brug for Danmarks JordbrugsForskning i Foulum, at Told- og Skattestyrelsen tilsyneladende havde deltaget ved fastsættelsen af handelspriserne. Af sagerne syntes det at fremgå, at priserne først blev fastsat efter at Told- og Skattestyrelsen havde deltaget i en besigtigelse af ejendommene. Der forelå ikke som vanligt udtalelser fra styrelsen i sagerne, hvor styrelsen tog stilling til handelspriser og -vilkår. Sagerne efterlod følgelig det indtryk, at styrelsen i forbindelse med handlerne havde påtaget sig rollen som rådgiver frem for som kontrollant.

200. I forbindelse med Statens Veterinære Serumlaboratoriums afhændelse af en laboratoriebygning og tilhørende tjenestebolig i Langå konstaterede Rigsrevisionen, at ejendommen blev afhændet til en

pris, der lå betydeligt under den offentlige ejendomsværdi. Fødevarerministeriet oversendte uden indvendinger det indkomne tilbud til Told- og Skattestyrelsen med henblik på at opnå styrelsens vurdering af den tilbudte pris for ejendommen. Styrelsen meddelte ministeriet, at det indkomne tilbud forekom lavt, men at tilbuddet fandtes acceptabelt som følge af, at ejendommen havde været udbudt til salg et par gange, samt under hensyntagen til den almindelige afmatning på ejendomsmarkedet herunder den vigende efterspørgsel efter ejendomme af den pågældende type.

201. Rigsrevisionen konstaterede i forbindelse med det daværende Forskningssekretariats afhændelse af forskningsinstitutionen Statens Mejeriforsøg, at sekretariatet havde vanskeligheder med at sælge ejendommen, efter at denne var blevet nedlagt den 1. juli 1990. Der blev således gennemført to udbudsrunder, uden at der indkom bud.

Sekretariatet optog efterfølgende forhandlinger med to potentielle købere, der tidligere havde udvist interesse for ejendommen med henblik på at afhændelse. Forhandlingerne resulterede i, at sekretariatet solgte ejendommen til en pris, der lå ca. 40 % under den offentlige vurdering.

Told- og Skattestyrelsen udtalte om salget, at prisen skønnedes at være et noget lavt udtryk for ejendommens værdi. Ejendommens specifikke karakter samt det forhold, at det ikke ved to udbudsrunder havde været muligt at sælge ejendommen, gjorde dog, at Told- og Skattestyrelsen konkluderede, at der ikke kunne opnås en pris, der oversteg købstilbuddet, samt at tilbuddet for en ejendom af den pågældende beskaffenhed lå inden for den skønsusikkerhed, hvormed den pågældende ejendoms værdi kunne bedømmes.

Det forhold, at ejendommen årligt kostede ca. 1,6 mill. kr. netto i vedligeholdelsesomkostninger, gjorde, at Forskningssekretariat var interesseret i så hurtig en afhændelse som muligt.

202. Fødevarerministeriet har bemærket, at der i begge sager forelå udtalelser fra Told- og Skattestyrelsen, som under de foreliggende omstændigheder fandt de anvendte købstilbud acceptable. Ministeriet har videre anført, at den offentlige vurdering fastsættes efter bygningens stand og dens indretning. Ejendomsværdien afspejler således den estimerede værdi af ejendommen ud fra en antagelse om, at ejendommen fortsat anvendes efter det formål, hvortil den er indrettet. Det betyder, at ejendomme, som ved indretning eller beliggenhed retter sig mod en begrænset køberkreds, alt andet lige vanskeligere end almindelige ejendomme vil kunne sælges for den offentlige ejendomsvurdering. Disse forhold gjorde sig gældende i begge sager.

203. Rigsrevisionen finder, at Fødevarerministeriet ved de to salg har søgt at varetage statens interesser bedst muligt. Det skal dog generelt bemærkes, at der i lignende situationer kan være modstående hensyn. Et ministerium oppebærer ved et salg normalt ikke salgsprovenuet, der overføres til finanslovens generelle reserver, men slipper til gengæld for vedligeholdelsesbyrden. Dette forhold kan påvirke beslutningen om at sælge.

Problemet må dog anses for løst for de ejendomme, der i 1998 og senere overføres til Freja.

204. Rigsrevisionen konstaterede i forbindelse med gennemgangen af Statens Mejeriforsøg, at det daværende Forskningssekretariat havde engageret en ejendomsmægler til at forestå formidlingen af de offentlige udbud. På trods af, at udbudsrunderne endte resultatløst, fremsatte ejendomsmæglerfirmaet efterfølgende krav om fuld honorering svarende til en procentdel af den købesum, som Finansudvalget senere måtte acceptere.

Forskningssekretariatet afviste kravet, og overdrog sagen til Kammeradvokaten, der efter gennemgang heraf indstillede, at ministeriets fastholdt afvisningen af at honorere ejendomsmæglerfirmaets krav på fuldt salær. Kammeradvokaten indstillede i stedet, at honoreringen skete af den medgåede tid ved udbudsforretningen, som ejendomsmæglerfirmaet kunne dokumentere.

205. Rigsrevisionen skal i den forbindelse anbefale, at der i de situationer, hvor ejendomsmæglere engageres til bistand ved ejendomshandler, udarbejdes en skriftlig aftale med mægleren, der præciserer omfanget af såvel arbejdets karakter som honoreringen heraf, så der ikke efterfølgende kan opstå tvivl om aftalegrundlaget, jf. pkt. 114.

Fødevarerministeriet har hertil udtalt, at den pågældende sag er et enkeltstående tilfælde, idet der forefindes en procedure for anvendelse af ejendomsmæglere, hvorefter der normalt indhentes skriftlige tilbud og indgås en skriftlig aftale om salgsarbejdet.

206. Rigsrevisionen konstaterede i forbindelse med Danmarks JordbrugsForsknings (det daværende Forskningssekretariats) afhændelse af en nedlagt forsøgsstation, at det af skødet for salget fremgik, at køber skulle afholde samtlige omkostninger ved handlens berigtigelse. Ikke desto mindre fremgik det af sagen, at købers advokat efterfølgende havde rettet henvendelse til sekretariatet med et krav om, at sekretariatet udbetalte halvdelen af berigtigelsesomkostningerne svarende til ca. 21.000 kr. Som en følge heraf havde sekretariatet udbetalt beløbet.

Ved Rigsrevisionens sags gennemgang blev fejlen opdaget, og Danmarks JordbrugsForskning oplyste, at man efterfølgende ville søge beløbet refunderet hos købers advokat.

Fødevarerministeriet har senere oplyst, at Danmarks JordbrugsForskning siden har modtaget beløbet fra købers advokat.

207. Ved Rigsrevisionens sags gennemgang vedrørende omsætning af fast ejendom i henhold til landbrugsloven gav ikke anledning til bemærkninger. Bestemmelserne fandt anvendelse i de tilfælde, hvor der blev handlet landbrugsejendomme og -jord, og hvor direktoratet rekvirerede en erklæring fra tilbudsgiver i henhold til lovens § 13, stk. 2, om sammenlægninger mv.

208. Rigsrevisionens gennemgang af en jordfordelingssag mellem 12 lodsejere giver ikke anledning til bemærkninger.

Rigsrevisionens bemærkninger

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at to sager om det daværende Forskningssekretariats køb af to landbrugsejendomme til brug for Danmarks JordbrugsForskning i Foulum efterlod det indtryk, at Told- og Skattestyrelsen i forbindelse med handlerne havde påtaget sig rollen som rådgiver ved prisfastsættelsen frem for som kontrollant.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at det forhold at et salgsprovenu normalt overføres til finanslovens generelle reserver, mens vedligeholdelsesudgifter mv. påhviler der enkelte ministerium, kan påvirke beslutningen om at sælge. Problemet må dog anses for løst for de ejendomme, der i 1998 og senere overføres til Freja.

Rigsrevisionen finder, at der i de situationer, hvor ejendomsmæglere engageres til bistand ved ejendomshandler, bør udarbejdes en skriftlig aftale med mægleren, der præciserer omfanget af såvel arbejdets karakter som honoreringen heraf.

J. Trafikministeriet

209. Inden for Trafikministeriets ressortområde varetages området for køb og salg af fast ejendom primært af en række statsvirksomheder, herunder særligt DSB Bygning og det daværende Post- og Telegrafvæsen, men også af Statshavneadministrationerne i Esbjerg og i Frederikshavn samt Banestyrelsen. Herudover har Trafikministeriet over for Rigsrevisionen oplyst, at det såkaldte Hanstholmudvalg, Vejdirektoratet, Danmarks Meteorologiske Institut, Statens Bilinspektion og Kystinspektoratet har forestået køb og salg af fast ejendom i undersøgelsesperioden.

210. Finansudvalget har tiltrådt to aktstykker, der giver Trafikministeriet specielle hjemmelsbeføjelser for så vidt angår afhændelsen af fast ejendom.

Ved Akt 29/10 1991 fik Trafikministeriet Finansudvalgets tilslutning til at sælge såkaldte restarealer til en værdi af op til 50.000 kr. uden offentligt udbud og uden forelæggelse for Finansudvalget. I aktstykket blev det oplyst, at ministeriet jævnligt har behov for at afhænde mindre restarealer fra anlægsarbejder, hvor det efter ministeriets opfattelse i en række tilfælde ikke kan anses for hensigtsmæssigt at foretage offentligt udbud. Det blev videre oplyst, at sager om salg af arealer til en værdi under 50.000 kr. var forudsat forelæggelse for Trafikministeriets departement med

henblik på en vurdering af, om offentligt udbud kunne undlades. Sagerne ville også blive forelagt Told- og Skattestyrelsen til udtalelse om salgssummens størrelse og handelsvilkårene i øvrigt.

Denne aktstykkedispensation fra de almindelige bevillingsregler om statens salg af fast ejendom er fortrinsvis blevet benyttet af Vejdirektoratet.

Ved Akt 243 24/4 1996 fik DSB Finansudvalgets tilslutning til i perioden indtil den 1. januar 1999 at fortsætte en kutyme, man tidligere havde fulgt, hvorefter ejendomme med en forventet kontant nettosalgsindtægt på under 3 mill. kr. eller en forventet bruttosalgssum på under 6 mill. kr. kunne sælges uden offentligt udbud og uden forelæggelse for Finansudvalget. Nettosalgsindtægten var i aktstykket omtalt som det salgssprovenu, salget af en ejendom gav efter modregning af omkostninger til salærer, rydning, forureningsbekæmpelse eller andre omkostninger, der var forbundet med salget. Årsagen til, at DSB søgte denne dispensation fra de almindelige bevillingsregler om salg af fast ejendom, var i aktstykket opgivet til at skyldes hensynet til at opnå de bedste priser ved brug af færrest ressourcer, idet det var DSB's erfaring med offentlige udbud, at ressourceforbruget var større end ved direkte salg, at der ved offentlige udbud flere gange ikke var blevet afgivet købstilbud, at der ofte kun ville være én reel byder, og endelig at tidligere gennemførte offentlige udbud ikke havde vist, at denne salgssum gav bedre priser.

Aktstykket indeholdt videre en oplysning om, at salgssummens størrelse og handelsvilkår i øvrigt skulle kunne godkendes af Told- og Skattestyrelsen uden bemærkninger.

Akt 243 24/4 1996 er omtalt i pkt. 65 som et eksempel på en aktstykkedispensation for de almindelige bevillingsregler.

211. Den specielle kutyme, som Trafikministeriet omtalte i Akt 243 24/4 1996, blev Rigsrevisionens desuden opmærksom på i forbindelse med Rigsrevisionens anmodning til Trafikministeriet om at fremsende materiale om de af ministeriet gennemførte ejendomshandler i undersøgelsesperioden. Det fremgik af det af DSB fremsendte materiale, at DSB i perioden fra 1978-1996 havde fulgt en speciel kutyme med ikke at sælge ejendomme ved offentligt udbud, selv om der ikke altid forelå tilslutning hertil fra Finansudvalget. DSB's praksis var oprindeligt hjemlet i en skrivelse fra 1962 fra Finansministeriet, hvor ministeriet godkendte, at DSB kunne sælge ejendomme uden først at forelægge salgene for det daværende Statsskattedirektorat og for Finansudvalget. DSB har i et notat fra maj 1997 om DSB's salg af fast ejendom i perioden 1991-1996 oplyst, at denne praksis historisk kan spores tilbage til den såkaldte ekspropriationsforordning af 1845. Baggrunden for den anvendte praksis er i øvrigt opgivet til at være den særlige karakter af DSB's ejendomsbesiddelser, der typisk ikke er omfattet af det egentlige ejendomsmarked, og som oftest ikke er undergivet den offentlige ejendomsvurdering. DSB's ejendoms masse består især af restarealer, tjeneste- og lejeboliger, tidligere eksproprierede arealer, pakhuse og andre driftsbygninger samt lediggjorte driftsarealer.

212. I Finansministeriets cirkulære af 10. marts 1978 om regler for salg af statens faste ejendomme blev reglerne for hvilke salg, der skulle i offentligt udbud, ændret. Hidtil havde det alene været afhændelsen af ejendomme, der skulle forelægges for Finansudvalget, som skulle i offentligt udbud, men med cirkulæret blev der indført en regel om, at alle salg som hovedregel skulle i offentligt udbud.

DSB har over for Rigsrevisionen oplyst, at man på baggrund af regelændringen rettede telefonisk henvendelse til en kontorchef i Finansministeriet, der bekræftede, at den hidtidige praksis måtte anses for at være opretholdt, hvorefter DSB fortsat ikke var forpligtet til at forelægge salg, der ikke havde været i offentligt udbud, for Finansudvalget.

DSB fortsatte herefter sin praksis med at sælge fast ejendom uden offentligt udbud og uden forelæggelse for Finansudvalget.

213. Med BV for 1985, pkt. 61.27., blev der indført en regel om, at salg af statens faste ejendomme kunne ske uden forelæggelse for Finansudvalget, såfremt den kontante salgssum ikke oversteg 3 mill. kr., og såfremt reglen om at afholde offentligt udbud i øvrigt blev respekteret. DSB fortsatte herefter sin praksis med at sælge ejendomme uden offentligt udbud for så vidt angik ejendomme, der solgtes for en kontant salgssum på under 3 mill. kr. Salg på over 3 mill. kr. blev forelagt Finansudvalget i form af aktstykker.

214. Ved Akt 243 24/4 1996 fik DSB, jf. pkt. 65, Finansudvalgets tilslutning til i perioden indtil den 1. januar 1999 at fortsætte kutymen. I aktstykket vedkendte DSB, at kutymen ikke havde været i overensstemmelse med de efter 1984 gældende bevillingsregler, samt at salgssummens størrelse og handelsvilkår ikke i alle tilfælde havde været forelagt Told- og Skattestyrelsen til godkendelse, idet der i disse tilfælde dog var indhentet en vurdering af en uvildig ejendomsmægler eller af den ledende landinspektør.

Efter Rigsrevisionens opfattelse burde aktstykket ligeledes have indeholdt oplysning om, at kutymen i perioden 1978-1984 ifølge DSB blot havde været baseret på et mundtligt tilsagn fra en kontorchef i Finansministeriet om at videreføre den eksisterende praksis.

215. Rigsrevisionen kan på denne baggrund konstatere, at Trafikministeriet, DSB, i perioden 1978-1984 uden anden hjemmel end en telefonsamtale med en kontorchef i Finansministeriet havde videreført en praksis om at sælge ejendomme uden offentligt udbud, og at Trafikministeriet, DSB, i perioden 1985-1996 fortsatte denne praksis, idet man i sidstnævnte periode endvidere ikke søgte om særskilt godkendelse til at opretholde praksis.

216. DSB har i undersøgelsesperioden været underlagt to politiske rammeaftaler om salg af ejendomme, hvorefter der i aftalen for perioden 1990-1993 skulle afhændes ejendomme for 690 mill. kr., og ifølge aftalen for 1995-1998 skulle afhændes ejendomme for 650 mill. kr. Ved Akt 113 13/12 1997 orienterede trafikministeren Finansudvalget om, at DSB's indtægter fra salgene i 1997 forventedes at blive på ca. 110 mill. kr. mod de 550 mill. kr., der ifølge finansloven for 1997 var forventet. Det blev i aktstykket videre oplyst, at en stor del af mindreindtægten i stedet forventedes tilvejebragt i 1998. DSB forventede dog samtidig, at det kun ville være muligt at afhænde ejendomme for i alt 465 mill. kr. i rammeaftaleperioden i modsætning til de 650 mill. kr., som var indeholdt i aftalen.

Rigsrevisionen har på baggrund af statsrevisorernes beretning 22/1982 om DSB's bygningsforvaltning i seks notater til statsrevisorerne løbende orienteret om den fortsatte udvikling i sagen om DSB's bygningsforvaltning, herunder bl.a. udviklingen i DSB's afhændelser i forhold til rammeaftalerne, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 1982, s. 96, Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 1983, s. 12-13, Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 1984, s. 19-22, Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 1986, s. 15-17, Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 1988, s. 14-17 samt Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 1993, s. 3-5.

217. Trafikministeriet gennemførte i undersøgelsesperioden i alt 633 handler med fast ejendom, idet DSB's og Vejdirektoratets erhvervelser og afhændelser ved ekspropriation dog er undtaget denne opgørelse. Blandt handlerne var 103 hjemlet ved aktstykke, 22 var salg under 3 mill. kr. i henhold til BV, 369 havde særligt hjemmelsgrundlag, 60 var angivet at være hjemlet ved lov om tillægsbevilling, 58 var angivet som køb under 5 mill. kr., og endelig har ministeriet oplyst, at 21 handler havde et andet hjemmelsgrundlag (magelæg, uoplyst, skriftlig aftale mv.).

Blandt handlerne blev 400 gennemført af DSB, 80 blev gennemført af Vejdirektoratet, 65 blev gennemført af det daværende Post- og Telegrafvæsen, 55 blev gennemført af det såkaldte Hanstholmudvalg på baggrund af Akt 279 20/6 1989, 8 blev gennemført af Kystinspektoratet, 7 blev gennemført af Statshavneadministrationen, Esbjerg, 6 blev gennemført af Statshavneadministrationen, Frederikshavn, 5 blev gennemført af Banestyrelsen, 4 blev gennemført af Danmarks Meteorologiske Institut og 3 blev gennemført af Statens Bilinspektion.

218. For så vidt angår ekspropriationer har Vejdirektoratet i april 1997 til Trafikministeriet oplyst, at direktoratet i perioden 1991-1996 afhændede over 500 ejendomme, der var erhvervet ved ekspropriation. Vejdirektoratet erhverver og afhænder ejendomme i forbindelse med vejanlæg. Ejendomme, der skal indgå i vejanlæg eller som overtages som følge af byggelinjepålæg, erhverves ved ekspropriation. Købesummen fastsættes af Ekspropriationskommissionen eller af Taksationskommissionen i henhold til statsekspropriationsloven eller lov om offentlige veje, §§ 38 og 51. Ejendomme, som erhverves gennem Ekspropriationskommissionen, benyttes til vejanlæg eller videresælges i forbindelse med jordfordeling. På ejendomme, der er erhvervet ved ekspropriation, og som bliver berørt af anlægsarbejde, eller som ligger så tæt på vejanlæg, at beboelse ikke vil være mulig, nedrives eventuelle bygninger. Ejendomme, hvis beliggenhed ikke nødvendiggør nedrivning af

eventuelle bygninger, afhændes via Ekspropriationskommissionen. Vejdirektoratet har videre oplyst, at enkelte ejendomme afhændes til nabo eller kommune uden offentligt udbud, at Told- og Skattestyrelsens vurdering af pris og afhændelsesmetode i alle tilfælde indhentes, og at der som hovedregel anvendes ejendomsformidler ved afhændelse af ejendomme.

Vejdirektoratet har ikke på baggrund af de foretagne ekspropriationer oplyst antallet af handler af denne type i 1997, men har alene oplyst om de posteringer i statsregnskabet, der vedrører ekspropriationerne i 1997. Oplysningerne er gengivet i [tabel 12](#).

Tabel 12. Vejdirektoratets ekspropriationer i 1997

	----- Kr. -----
32.10. Erhvervelse jord	114.584.152
42.10. Afhændelse jord	4.672.547

219. For så vidt angår de ekspropriationer, der i undersøgelsesperioden blev gennemført af DSB, har DSB i maj 1997 til Rigsrevisionen oplyst, at man ved tilvejebringelsen af oplysninger til Rigsrevisionen foretog en afgrænsning, så DSB alene medtog egentlige købs- og salgssager. Dette indebar, at ekspropriationssager ikke blev medtaget. Ligeledes blev Banestyrelsens ejendoms køb i forbindelse med linjeførsler ikke medtaget.

Det blev videre oplyst, at DSB havde undladt at medtage overdragelsen af ejendom, der fandt sted i forbindelse med omdannelsen af DSB Busser og DSB Rederi til aktieselskaber. Overdragelserne fandt sted ved apportindskud, uden offentligt udbud og mod vederlag i aktier. Disse aktier er efterfølgende overdraget, så Trafikministeriet, og ikke DSB, nu er ejer af de to selskaber.

220. En samlet opgørelse over det antal køb og salg af fast ejendom, som Trafikministeriet har gennemført i undersøgelsesperioden, vil altså foruden de 633 oplyste handler indeholde et for Rigsrevisionen ubekendt antal ekspropriationssager forestået af DSB og Vejdirektoratet.

221. [Tabel 13](#) viser Trafikministeriets oplyste tal for gennemførte handler i perioden fordelt med beløb for henholdsvis køb og salg. Opgørelsen indeholder ligeledes tal for det daværende Post- og Telegrafvæsen samt det daværende Ministerium for Kommunikation og Turisme. De af ministeriet afgivne oplysninger indeholder som ovenfor nævnt ikke handler ved ekspropriation og overdragelse af ejendomme i forbindelse med oprettelsen af visse selskaber, fx Postgiro.

Tabel 13. Trafikministeriets køb og salg af fast ejendom

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	----- Kr. -----							
Køb	10.874.103	61.271.551	7.979.750	17.882.610	485.000	600.000	741.260	99.834.274
Salg	104.099.505	48.090.742	61.585.295	121.182.226	73.044.553	65.265.873	78.265.906	551.534.100

Af ministeriets taloplysninger fremgår det, at Trafikministeriet i undersøgelsesperioden har erhvervet fast ejendom for ca. 100 mill. kr., mens ministeriet har afhændet ejendomme for ca. 552 mill. kr. Den årlige omsætning af fast ejendom for så vidt angår køb har varieret mellem ca. 0,5 mill. kr. i 1995 og ca. 61 mill. kr. i 1992, mens Trafikministeriet tilsvarende har oplyst at have solgt ejendomme for mellem ca. 48 mill. kr. i 1992 og ca. 121 mill. kr. i 1994.

Blandt større salg kan nævnes DSB's salg i 1991 af Hotel Astoria, København, for 47 mill. kr., DSB's salg i 1993 af et areal ved Lygten I i København for 16,8 mill. kr., DSB's salg i 1994 af et areal ved Lygten II i København for 33,2 mill. kr., DSB's salg i 1994 af et areal ved Frederiksberg Station for 59,9 mill. kr. og DSB's salg af et areal i 1995 ved Frederiksberg Station for 45,7 mill. kr.

Blandt større erhvervelser kan nævnes DSB's køb af et areal ved Odense Station i 1992 for 34,6 mill. kr.

222. Blandt de 633 handler udvalgte Rigsrevisionen 51 handler til sagsgennemgang fordelt på 29

sager vedrørende DSB, 9 sager vedrørende Hanstholmudvalget, 5 sager vedrørende Vejdirektoratet og 8 sager vedrørende det daværende Post- og Telegrafvæsen. Sags gennemgangen foregik dels i DSB Bygning, dels i Rigsrevisionen efter Trafikministeriets oversendelse af sager vedrørende køb og salg af fast ejendom forestået af henholdsvis Hanstholmudvalget, Vejdirektoratet og det daværende Post- og Telegrafvæsen.

223. Rigsrevisionen konstaterede ved gennemgangen af i alt 29 sager i DSB Bygning, at sagsforløbet i flere tilfælde ikke forekom fuldstændig belyst, idet der ofte manglede oplysninger og materiale om især afholdte omkostninger, indhentede vurderinger foretaget af ejendomsmæglere m.m. Det er således Rigsrevisionens generelle opfattelse, at sagsbehandlingen i DSB i flere tilfælde har været dårligt dokumenteret i de gennemgåede sager, og at sagsforløbet ikke altid klart er fremgået af sagerne. For så vidt angår afholdte omkostninger har Trafikministeriet oplyst, at DSB's regnskabssystem og den anvendte praksis ikke tidligere var tilrettelagt sådan, at afholdte omkostninger kunne opsummeres på den enkelte salgssag.

For så vidt angår de gennemgåede sager fra det daværende Post- og Telegrafvæsen har Rigsrevisionen ligeledes konstateret, at sagerne i enkelte tilfælde ikke forekom komplette, idet det blev konstateret, at der manglede oplysninger om afholdte omkostninger, Told- og Skattestyrelsens involvering i sagerne og i to ud af otte tilfælde refusionsopgørelser.

For så vidt angår de gennemgåede sager fra Vejdirektoratet kunne Rigsrevisionen konstatere, at der i 3 sager vedrørende ekspropriationer ikke forelå nærmere dokumentation for fastsættelsen af erstatningernes størrelse. I én sag manglede desuden refusionsopgørelse, og i forbindelse med et afholdt udbud dokumentation for garantistillelse og betaling. Vejdirektoratet har hertil bemærket, at der altid i ekspropriationssager foreligger dokumentation for erstatningens størrelse, hvorfor Vejdirektoratet står uforstående over for Rigsrevisionens bemærkninger om det modsatte. Rigsrevisionen afviser ikke, at der foreligger dokumentation, men en sådan fremgik ikke af sagerne, hvilket den burde.

224. Idet DSB ved Akt 243 24/4 1996 fik dispensation fra reglerne i Finansministeriets cirkulære om at afholde offentligt udbud ved afhændelser, gælder det generelt, at DSB indtil 1999 alene skal udbyde ejendomme, såfremt de skønnes at indbringe en nettosalgsindtægt på mere end 3 mill. kr. eller en bruttosalgindtægt på mere end 6 mill. kr. Dette har i praksis betydet, at en meget lille andel af DSB's afhændelser sker ved offentligt udbud.

225. Rigsrevisionen stødte ved sags gennemgangen i DSB kun på ét dokumenteret tilfælde, hvor der havde været afholdt offentligt udbud, idet det dog af en anden afhændelsessag ligeledes synes at fremgå, at der havde været afholdt offentligt udbud, hvilket imidlertid ikke var dokumenteret i sagen. Det dokumenterede udbud giver ikke anledning til særskilte bemærkninger for så vidt angår overholdelsen af Finansministeriets cirkulære.

226. Rigsrevisionen blev i forbindelse med gennemgangen af en sag vedrørende det daværende Post- og Telegrafvæsens afhændelse af en ejendom i Greve opmærksom på et særligt forhold vedrørende prisfastsættelsen af ejendommen. Ejendommen, det tidligere Greve Postkontor, var blevet ledig i august 1991 som følge af postkontorets flytning til andre lokaler. Ejendommen blev efterfølgende udbudt til salg i offentligt udbud.

I sagen fandt Rigsrevisionen en håndskreven notits dateret den 17. juli 1991, hvoraf det fremgik, at "[kontorchefen] oplyser, at køber er villig til at byde op til 3,5 mio. kontant, men at vi [af hensyn til] aktstykkeproblematikken gerne ser, at køber byder 2.990.000 kr. kontant".

Ved udbudsrunderen fremkom der kun ét bud. Dette lød på 2.990.000 kr.

Rigsrevisionen kan konstatere, at den afgivne tilbudssum præcis matchede det beløb, som Post- og Telegrafvæsenet i den refererede notits gerne så, at køber bød på ejendommen. Rigsrevisionen må på baggrund af dette konkludere, at Post- og Telegrafvæsenet inden udbudsrunderen angiveligt lod den potentielle køber vide hvilket kontantbeløb, som man ville finde passende, at denne bød på ejendommen. Rigsrevisionen finder dette forhold uheldigt, både af principielle årsager, og fordi det på basis af sagens akter er Rigsrevisionens opfattelse, at Post- og Telegrafvæsenet sandsynligvis kunne have opnået et større salgsprovenu, såfremt man ikke havde taget initiativ til at oplyse den mulige

køber om, hvilken tilbudssum, som Post- og Telegrafvæsenet fandt passende og kunne acceptere for ejendommen.

Trafikministeriet har om sagsforløbet oplyst, at der ikke fra Post- og Telegrafvæsenets side har været givet oplysninger til den potentielle køber om noget kontantbeløb, som man ville finde passende som tilbud på ejendommen. Det er derimod givet, at køberen selv var udmærket bekendt med de statslige regler for salg af ejendomme, herunder at dette kunne ske uden forelæggelse for Finansudvalget, når den kontante salgspris ikke oversteg 3 mill. kr. Køberen var interesseret i en hurtig handel og overtagelse af ejendommen, og der er grund til at antage, at tilbuddets størrelse af køberen var fastsat ud fra købers eget kendskab til 3 mill. kr.-reglen og ønsket om en hurtig afgørelse. Køber har tillige været fuldt bekendt med Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme, herunder reglerne om muligheden for, at de fem højestbydende i en første budrunde har adgang til at afgive et supplerende bud. Det er i sammenhæng med anvendelse af overbudsreglerne, at køberen ifølge foreliggende oplysninger var parat til at byde op til 3,5 mill. kr. Rigsrevisionen finder, at den passage fra den håndskrevne notits, der lød, "at vi [af hensyn til] aktstykkeproblematikken gerne ser, at køber byder 2.990.000 kr. kontant", alene kan forstås derhen, at det var Post- og Telegrafvæsenet ("vi"), der ønskede, at køber bød det omtalte beløb. Rigsrevisionen kan dog ud fra de supplerende oplysninger om sagen afgivet af Trafikministeriet forstå, at køber var interesseret i en hurtig handel og følgelig ikke var interesseret i, at handelen skulle forelægges for Finansudvalget. Alligevel finder Rigsrevisionen det bemærkelsesværdigt, at køber bød præcis det beløb på ejendommen, som Post- og Telegrafvæsenet havde givet udtryk for, at man gerne så, der blev budt.

Rigsrevisionen er ikke bekendt med, hvorfor Post- og Telegrafvæsenet tilsyneladende anså det for et problem, såfremt man i form af et aktstykke måtte ansøge Finansudvalget om at sælge ejendommen. Dette skal ses i lyset af Post- og Telegrafvæsenets tilkendegivelse af, at man gerne så en budsum under 3 mill. kr., hvilket blev begrundet med at undgå "aktstykkeproblematikken".

Told- og Skattestyrelsen udtalte i september 1991, at den kontante tilbudssum skønnedes acceptabel.

227. Rigsrevisionen blev ved gennemgangen af en sag fra Vejdirektoratet omhandlende direktoratets afhændelse af nogle arealer i Viby J opmærksom på, at salgsprovenuet efter Told- og Skattestyrelsens behandling af sagen blev væsentligt forøget. Ved en afholdt udbudsrunde indkom der alene ét bud på arealerne lydende på 2,1 mill. kr. Told- og Skattestyrelsen udtalte i juni 1995, at denne tilbudspris skønnedes at være væsentligt for lav. Man henstillede samtidig, at der blev gennemført en ny udbudsrunde uden fastsættelse af en mindstepris. Efter forhandlinger med den interesserede køber, der havde afgivet bud i udbudsrunden, rettede den ejendomsmægler, der forestod salget for Vejdirektoratet, i september 1995 fornyet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen. Heri blev det oplyst, at man havde forhandlet sig frem til en bebyggelsesprocent på 35 frem for den oprindelige 25, og at den interesserede køber samtidig havde accepteret en handelspris på 3,1 mill. kr. Told- og Skattestyrelsen svarede i september 1995, at man på det foreliggende grundlag kunne udtale, at handelsprisen skønnedes acceptabel.

228. Rigsrevisionen konstaterede ved gennemgangen af sager i DSB Bygning, at DSB tidligere ofte ikke indhentede udtalelser fra Told- og Skattestyrelsen om salgssummens størrelse forud for gennemførelsen af salgssager, idet man dog i flere tilfælde i stedet indhentede en vurdering fra en ejendomsmægler eller fra den ledende landinspektør. Det blev konstateret, at specielt ejendomme med en lav handelsværdi som tidligere vogterhuse, nedlagte stationsbygninger, tidligere tjeneste-/lejeboliger mv. blev afhændet, uden at der i forbindelse med salget blev indhentet en udtalelse fra Told- og Skattestyrelsen om salgssummens størrelse. I det følgende gengives nogle få af en række af eksempler på afhændelser identificeret ved sagsgennemgangen, hvor handelssummen ikke blev forelagt for Told- og Skattestyrelsen til udtalelse.

229. DSB solgte i 1993 den nedlagte Hornslet Station til en kommune. DSB havde forud for salget fra en ejendomsmægler indhentet en vurdering i maj 1993 af ejendommen, men havde ikke rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen. Ejendommen var ikke særskilt offentligt vurderet.

230. DSB solgte i 1992 den nedlagte Åbenrå Station. Ejendommen blev solgt til en privat virksomhed for 625.000 kr. DSB rettede ikke i forbindelse med salget henvendelse til Told- og Skattestyrelsen for

en udtalelse af handelssummen. Rigsrevisionen kan i øvrigt ikke af sagsgennemgangen afgøre, hvordan handelssummen var blevet fastlagt, idet sagen ikke indeholdt en vurdering fra en ejendomsmægler eller tilsvarende.

231. DSB solgte i oktober og november 1994 en række mindre lejeboliger beliggende Holte Stationsvej, Holte, til de tidligere lejere af ejendommene. Rigsrevisionen havde ved sagsgennemgangen udvalgt 3 sager, der vedrørte disse salg. De pågældende ejendomme var blevet solgt til priser på mellem 150.000 kr. og 200.000 kr. Af sagerne fremgik det, at DSB ikke havde rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen for en udtalelse om handelssummerne.

232. DSB solgte i 1991 et areal på ca. 6.500 m² i Hillerød til Post- og Telegrafvæsenet for en handelssum på ca. 2,7 mill. kr. Rigsrevisionen har gennemgået Post- og Telegrafvæsenets genpart af denne sag og har ikke af sagen kunnet konstatere, at der ved sagsbehandlingen i forbindelse med handelens gennemførelse blev rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen for at få en udtalelse om handelssummens størrelse.

233. I Akt 243 24/4 1996, der gav DSB specielle hjemmelsbeføjelser for så vidt angår salg af fast ejendom, blev det af DSB oplyst, at salgssummens størrelse og handelsvilkårene i øvrigt ved salgssager altid skulle kunne godkendes af Told- og Skattestyrelsen uden bemærkninger, dvs. også i de tilfælde, hvor der ikke havde været offentlig udbud.

Rigsrevisionen finder det uheldigt, at DSB i sager om afhændelser ikke levede op til de forudsætninger, der fremgik af Akt 243 24/4 1996. Dette skal specielt ses i lyset af, at DSB ved dette aktstykke fik Finansudvalgets tilslutning til allerede på andre punkter at afvige fra de almindelige bevillingsregler.

234. Af flere af de af Rigsrevisionen gennemgåede sager fremgik det, at de berørte ejendomme på tidspunktet for salget fremstod i utilstrækkelig vedligeholdelsestilstand. Enkelte havde tillige forinden salget været dømt til nedrivning, men var alligevel blevet afhændet til mindre beløb, der gjorde, at DSB sparede omkostningerne til den planlagte nedrivning. Andre ejendomme fremstod absolut utidssvarende, idet de fx manglede indlagt vand og toilet, eller havde en mindre attraktiv beliggenhed, fx tæt op ad jernbanestrækninger. Mange af de sager, som Rigsrevisionen gennemgik, vedrørte desuden ejendomme, der hverken var særskilt matrikuleret eller vurderet.

235. Rigsrevisionen konstaterede generelt ved sagsgennemgangen i DSB, at DSB i november 1988 henvendte sig til lejerne af udlejede tjeneste- og lejeboliger med henblik på at forespørge, om lejerne var interesseret i at købe de ejendomme, de beboede. Rigsrevisionen er ikke bekendt med de videre overvejelser bag denne henvendelse, herunder om DSB på denne måde alene ønskede at tilgodese lejerne, eller om henvendelsen eventuelt også kunne skyldes, at DSB ræsonnerede, at det ville være mindst vanskeligt at finde interesserede købere til ejendommene blandt de lejerne, der beboede dem.

Trafikministeriet har hertil senere oplyst, at grunden til forespørgslen til lejerne var et ønske om, at statslige styrelser skulle overveje at sælge ejendomme med henblik på at skaffe indtægter. De fleste boliger var udlejet til DSB-ansatte efter Finansministeriets cirkulære LP nr. 30/89 af 22. marts 1989 om tjeneste- og lejeboliger. De udlejede boliger kunne ikke umiddelbart sælges til tredjemand, da dette ville kræve genhusning af lejerne.

I en sag om afhændelse af en tidligere tjeneste-/lejemobil kunne Rigsrevisionen konstatere, at ejendommen af en ejendomsmægler var vurderet til at kunne indbringe 475.000 kr. ved salg til den siddende lejer og 565.000 kr. ved salg i fri handel. Rigsrevisionen er ikke bekendt med baggrunden for prisforskellen i den konkrete sag. Det er dog Rigsrevisionens opfattelse, at om end det skal anerkendes, at salg til tidligere lejere kan forekomme hensigtsmæssigt i tilfælde, hvor ejendommene på grund af en mindre fordelagtig beliggenhed eller en ringe vedligeholdelsestilstand er vanskeligt omsættelige, er det af principielle årsager tillige Rigsrevisionens vurdering, at salg i fri handel ofte vil kunne indbringe det for staten mest fordelagtige salgsprovenu. På baggrund af de gennemgåede sager kunne Rigsrevisionen generelt konstatere, at adskillige af de solgte tjeneste-/lejemobiler på tidspunkterne for salget forekom at være i en dårlig vedligeholdelsestilstand. Rigsrevisionen stødte dog også på sager om salg af ejendomme, jf. den her refererede sag, der måske med fordel kunne have været forsøgt afhændet på markedet, dog med forbehold for, at ejendommene ikke var udlejede.

236. Rigsrevisionen blev ved gennemgangen af sager fra Hanstholmudvalget opmærksom på en sag om en samlet afhændelse af ejendommene beliggende Halshagevej 47, 64 og 78 til en friskole, der tidligere havde været lejer af ejendommene.

Af sagen fremgik det, at Hanstholmudvalget i april 1989 rettede skriftlig henvendelse til friskolen, og deri oplyste, at det daværende Statsskattedirektorat efter gennemgang af de lejede ejendomme havde anslået deres handelsværdi til i alt 1.410.000 kr., idet værdiskønnet alene gjaldt for husene. Ved salg skulle der udstykkes et passende grundareal til hvert af de tre huse, og værdien heraf skulle efterfølgende lægges til værdiskønnet. Udvalget ville med henvendelsen høre, hvorvidt friskolen var interesseret i at købe, og udbad sig i bekræftende fald et købstilbud. Af lejekontraktens § 10 fremgik det, at lejeren havde forkøbsret til ejendommene.

På vegne af friskolen meddelte en konsulent i maj 1989 Hanstholmudvalget, at friskolen havde investeret et betydeligt beløb til ejendommenes istandsættelse, og at den værdi bygningerne repræsenterede stort set skyldtes skolens indsats. På baggrund heraf afgav konsulenten et købstilbud, hvor der var blevet anvendt det princip, at Statsskattedirektoratets værdiskøn blev reduceret med værdien af istandsættelsen, herunder udgifter til materialer, håndværkerudgifter og en skønnet værdi af skolens eget arbejde optalt på grundlag af anvendte arbejdstimer. Hertil blev lagt værdien af i alt 7.100 m², som friskolen ønskede at få udstykket og at købe sammen med husene. Købstilbuddet lød følgelig på ca. 360.000 kr. for såvel bygninger som jordtilliggendet på 7.100 m².

Hanstholmudvalget meddelte efterfølgende i juni 1989, at udvalget kunne erkende, at en betydelig del af den værdi, bygningerne repræsenterede, skyldtes skolens indsats, og at udvalget var indstillet på, at prisen for ejendommene burde fastsættes under hensyn hertil. Rigsrevisionen kunne i den forbindelse konstatere, at Hanstholmudvalget tilsyneladende ikke lod en bestemmelse i lejekontrakten indgå i overvejelserne omkring værdifastsættelsen, idet det af lejekontraktens § 4 fremgik, at lejeren ikke havde krav på godtgørelse for afholdte udgifter til istandsættelser, forbedringer, installationer mv. Samtidig meddelte udvalget dog, at man ikke kunne acceptere et fradrag i værdiskønnet for husene bestående af værdien af skolens eget arbejde i forbindelse med istandsættelsen.

Friskolen og udvalget forhandlede sig efterfølgende frem til en handelssum på 640.000 kr. for husene inklusive et areal på 7.460 m², og handelen blev gennemført med overtagelse den 1. januar 1991.

Det er på baggrund af sagsgennemgangen umiddelbart Rigsrevisionens opfattelse, at Hanstholmudvalget burde have ladet bestemmelsen i lejekontraktens § 4, hvorefter friskolen som lejer ikke havde krav på godtgørelse for istandsættelse mv., indgå i forhandlingerne med skolen om en handelsværdi på ejendommene. Hertil har Trafikministeriet imidlertid oplyst, at Statsskattedirektoratet om afhændelserne i Hanstholm generelt havde udtalt, at såfremt ministeriet ønskede at fremme salgsmulighederne, burde handelspriserne eventuelt reduceres med værdien af lejernes egne dokumenterede forbedringer, der for flere ejendommers vedkommende skønnedes at udgøre en væsentlig del af værdien. På baggrund af udtalelsen fra Statsskattedirektoratet finder Rigsrevisionen, at ministeriets prisfastsættelse kan forsvares, idet Rigsrevisionen dog samtidigt af principielle årsager skal bemærke, at man finder det mindre hensigtsmæssigt, at Statsskattedirektoratet var inddraget som rådgiver ved salgsbestræbelserne. Det var dog stadig Trafikministeriets ansvar at sikre, at salgsprovenuet fra afhændelserne blev så stort som muligt.

237. Sagsgennemgangen i DSB Bygning viste adskillige tilfælde af salg, hvor ejendomme var blevet solgt markant under den offentlige vurdering. Årsagen hertil var dog tilsyneladende ikke dårligt købmandskab, men snarere urealistiske vurderinger. Det drejede sig typisk om tidligere tjeneste- og lejeboliger, der var blevet ledige efter lejemålenes ophør. Der er i det følgende gengivet nogle få af en række eksempler herpå.

238. Et tidligere vogterhus beliggende Klejtrupvej, Hobro, blev solgt i 1991 til en pris af 90.000 kr. Den offentlige vurdering var på 240.000 kr. Af en skrivelse fra juni 1991 fra forstområdechefen for Forstområde Fredericia til DSB Baneregion Nordjylland fremgik det om salget af ejendommen, at "I øvrigt anser jeg [et pristilbud på 100.000 kr.] for ganske uacceptabelt og helt ude af trit med den faktiske værdi". På trods heraf blev ejendommen solgt til en pris, der var endnu lavere end det omtalte tilbud.

239. En anden sag drejede sig om en afhændelse af en tidligere udlejningsbolig beliggende Frydensstrandvej, Frederikshavn. Ejendommen var oprindeligt udbudt til salg i juni 1988 gennem en ejendomsmægler til en pris på 360.000 kr. Mægleren havde dog vurderet salgsprisen til ca. 400.000 kr. Den offentlige vurdering var på 620.000 kr. Der meldte sig efterfølgende et antal interesserede købere, men det lykkedes ikke at sælge ejendommen til den fastsatte pris. I juni 1990 vurderede en mægler på ny ejendommen, denne gang til 300.000 kr. Ejendommen blev endelig solgt i 1991 for blot 180.000 kr.

240. Et tredje eksempel vedrørte salget af en tidligere tjeneste-/lejebolig beliggende Hyldevej, Tårnby (Korsør). Lejemålet var blevet opsagt i december 1994, og lejer fraflyttede derefter ejendommen i marts 1995. Først i september 1996 blev ejendommen overgivet til salg gennem mægler, og ejendommen blev efterfølgende erhvervet for en pris på 100.000 kr. med overtagelse pr. 1. december 1996. Den offentlige vurdering var på afhændelsestidspunktet 300.000 kr.

241. Rigsrevisionen finder det bemærkelsesværdigt, at det for et markant antal af de gennemgåede sager kunne konstateres, at ejendomme blev afhændet til priser, der lå betydeligt under den offentlige vurdering. Det gjaldt for størsteparten af disse ejendomme, at de var utilstrækkeligt vedligeholdte. I disse tilfælde havde det følgelig været hensigtsmæssigt, såfremt DSB havde taget initiativ til at påklage den offentlige vurdering på ejendommene.

Trafikministeriet har hertil oplyst, at ejendommene blev solgt til markedspris, men på grund af manglende vedligeholdelse mv. lå markedsprisen i flere tilfælde under den offentlige vurdering.

242. Rigsrevisionen blev ved sags gennemgangen opmærksom på et generelt problem for så vidt angår værdien af de ejendomme, der blev udbudt til salg. Det blev som nævnt konstateret, at lejerne af tidligere udlejningsejendomme blev tilbudt at købe de ejendomme, de tidligere havde lejet. Såfremt lejerne imidlertid ikke ønskede at købe ejendommene, blev disse udbudt til salg på tidspunkterne for lejemålenes ophør, og stod dermed tomme, når afhændelsesproceduren blev iværksat. Ejendommene blev efterfølgende typisk ikke vedligeholdt. Lykkedes det dermed ikke at finde en køber i umiddelbar forlængelse af lejemålets ophør, blev ejendommene på grund af den manglende vedligeholdelse vanskeligere at sælge og mistede relativt hurtigt værdi. Dette forhold blev konstateret i en række af de gennemgåede sager, jf. enkelte eksempler herpå omtalt i pkt. 243-246.

Trafikministeriet har oplyst, at DSB i dag har et langt større overblik over hvilke boligejendomme, der kan sælges. Salgshøringer og udstykninger igangsættes allerede, når lejemålet opsiges, så perioden, hvor boligen er ubeboet, begrænses.

243. Rigsrevisionen bemærkede vedrørende en afhændelse af en tidligere tjenestebolig beliggende Geding Søvej, Mundelstrup, at ejendommen var blevet udbudt til salg i midten af 1980'erne. Ejendommen blev først afhændet i 1991. Da salget blev iværksat, blev der udvist interesse for ejendommen fra køberside, men de interesserede faldt fra, og huset fik efterfølgende lov at forfalde indtil 1991, hvor den endelige køber meldte sig. På det tidspunkt blev huset afhændet for 110.000 kr. Dette skal sammenlignes med, at ejendommen i 1986 var skønnet til at kunne indbringe et salgsprovenu på 300.000 kr., og at husets vedligeholdelsestilstand på det tidspunkt blev bedømt som god. Den offentlige vurdering på tidspunktet for salget var på 290.000 kr. Om denne afhændelse skal dog i øvrigt bemærkes, at husets beliggenhed tæt ved en viadukt, hvor en hovedlandevej passerede en jernbanestrækning, gjorde, at der var betydelige støjgener på ejendommen. Man overvejede på den baggrund at rive huset ned, idet en støjforebyggende istandsættelse skønnedes at ville koste ca. 100.000 kr.

244. En ejendom beliggende Vestergade, Brønderslev, havde et stykke tid stået tom, og var egentlig dømt til nedrivning. En lokalavis fattede imidlertid interesse for ejendommen, angiveligt fordi den skæmmede bybilledet, og omtalte den i en artikel. Som en følge heraf meldte en køber sig, og ejendommen blev i 1991 afhændet for 90.000 kr. Den offentlige vurdering var på 270.000 kr.

245. Rigsrevisionen konstaterede i en sag om afhændelse af en ejendom beliggende Trolles Have, Slagelse, at kommunen i august 1991 klagede til DSB Bygning over dårlig vedligeholdelse af grunden, hvorpå der voksede "højt ukrudt". Det fremgik ikke af sagen, hvor længe ejendommen havde stået tom. Senere i 1991 lykkedes det imidlertid at sælge ejendommen til en pris af 80.000 kr. Den offentlige vurdering var på 460.000 kr. Ejendommen var oplyst til at være i dårlig stand.

246. En lejebolig beliggende Hyldevej, Tårnborg (Korsør), var blevet ledig i marts 1990, hvor lejemålet blev opsagt. I december 1991 lykkedes det næsten at sælge ejendommen til en pris på 240.000 kr., men køberen sprang imidlertid fra i sidste øjeblik. I juli 1992 blev ejendommen overdraget til en ejendomsmægler, og averteret til salg for en pris på 140.000 kr. Af sagen fremgik det, at det i december 1992 var blevet "aftalt med [mægler] at vi går ned til 90.000 kr." Ejendommen blev endelig solgt for 80.000 kr. med overtagelse den 1. januar 1993. Den offentlige vurdering var på 330.000 kr.

247. I forbindelse med sags gennemgangen blev det mundtligt over for Rigsrevisionen oplyst, at midler, som DSB havde afsat til vedligeholdelse af udlejningsboliger, i stedet i en vis udstrækning var blevet anvendt til andre vedligeholdelsesopgaver. Rigsrevisionen er ikke bekendt med, om det forhold, at solgte tjeneste-/lejeboliger generelt fremstod i dårlig vedligeholdelsestilstand, alene skal tilskrives dette forhold.

248. Rigsrevisionen blev ved sags gennemgangen opmærksom på en sag om afhændelse af et areal på 5.567 m² beliggende Peter Bangsvej 23, Frederiksberg, der efter offentligt udbud var blevet solgt af DSB i 1994 for ca. 3,4 mill. kr.

Salget blev forelagt Finansudvalget ved aktstykke nr. 191 af 30. marts 1994. Dette aktstykke blev dog senere trukket tilbage eller bortfaldt. Da salget medførte et salgsprovenu på over 3 mill. kr., og dermed ikke var omfattet af den af DSB benyttede kutyme frem til aktstykkedispensationen i april 1996, manglede salget et hjemmelsgrundlag.

Finansudvalget stillede i forbindelse med aktstykkeforelæggelsen et spørgsmål om, hvorvidt der havde været foretaget et uvildigt skøn over arealets værdi udover den standardvurdering, som Told- og Skattestyrelsen havde gennemført. DSB oplyste, at der ikke i forbindelse med det aktuelle udbud og ud fra lokalplanens bebyggelsesmuligheder havde været indhentet en mæglervurdering over arealets værdi.

Rigsrevisionen kunne dog ved sags gennemgangen konstatere, at DSB i 1991 havde indhentet en vurdering, hvorefter en ejendomsmægler vurderede, at en mindre del af arealet omfattende ca. 4.700 m² som et minimum kunne indbringe 8,5 mill. kr. Denne vurdering, der altså havde været foretaget ca. 3 år tidligere og vedrørte et mindre areal, var ikke desto mindre ca. 2½ gang højere end handelsprisen i 1994. Det skal dog nævnes, at vurderingen fra 1991 byggede på en forudsætning om, at ejendommen blev solgt til ejerne af et naboareal, samt at mægleren i vurderingen anbefalede, at naboen som et forhandlingsudbud blev tilbudt ejendommen for 10 mill. kr. kontant.

Rigsrevisionen finder, at DSB's svar til Finansudvalget for fuldstændighedens skyld burde have indeholdt oplysninger om mæglervurderingen fra 1991.

249. Rigsrevisionen gennemgik en sag om afhændelse af to arealer i Haderslev på i alt ca. 12.600 m², hvor salget manglede et hjemmelsgrundlag.

DSB meddelte kommunen, at man ville afhænde arealerne, og udbad sig samtidig et forhåndstilsagn til udstykning. Af sagen fremgik det, at flere interesserede købere både før og efter dette tidspunkt henvendte sig til DSB med henblik på at købe arealerne. DSB indgik efterfølgende en aftale med en lokal virksomhed, som tilbød at købe arealerne for en pris på ca. 3,3 mill. kr. Af en tinglyst aftale om salgsbetingelserne fremgik det, at ejendommen blev overdraget til køber den 31. december 1991, idet det dog af salgsbetingelserne samtidig fremgik, at salget var betinget af Finansudvalgets godkendelse.

Af sagen fremgik det videre, at DSB rettede henvendelse til Told- og Skatteregion 2 med henblik på at få en udtalelse om handelssummen. Skatteregionen svarede, at den aftalte pris ikke gav anledning til bemærkninger.

DSB har oplyst, at den pågældende afhændelse var hjemlet ved et aktstykke og har til Rigsrevisionen fremsendt et udkast til aktstykke dateret marts 1992. Rigsrevisionen har ved gennemgang af de for Finansudvalget forelagte aktstykker imidlertid ikke identificeret et endeligt aktstykke vedrørende salget. Rigsrevisionen må på den baggrund konkludere, at aktstykket ikke er blevet endeligt forelagt

for Finansudvalget. Da salget medførte et provenu på over 3 mill. kr., er salget endvidere ikke omfattet af den af DSB's særlige kutyme om at afhænde ejendomme til en handelsværdi på under 3 mill. kr. uden offentligt udbud og uden forelæggelse for Finansudvalget. Salget synes følgelig at mangle hjemmel. Ejendommen skulle tillige efter Rigsrevisionens opfattelse have været udbudt til salg i offentligt udbud, ikke mindst set i lyset af, at flere interesserede købere havde meldt sig.

250. Rigsrevisionen finder det uheldigt, at Trafikministeriet, DSB Bygning, i to tilfælde solgte ejendomme uden hjemmel.

Rigsrevisionens bemærkninger

Inden for Trafikministeriets område administrerer en række statsvirksomheder, styrelser, udvalg mv. køb og salg af fast ejendom.

DSB's sagsbehandling i forbindelse med bestræbelserne på at afhænde ejendomme i henhold til de politiske rammeaftaler har efter Rigsrevisionens opfattelse bortset fra en række konkrete forhold været forsvarlig.

DSB fik ved Akt 243 24/4 1996 Finansudvalgets tilslutning til i perioden indtil den 1. januar 1999 at fortsætte en praksis, man tidligere havde fulgt, hvorefter ejendomme med en forventet kontant nettosalgsindtægt på under 3 mill. kr. eller en forventet bruttosalgindtægt på under 6 mill. kr. kunne sælges uden offentligt udbud og uden forelæggelse for Finansudvalget. Den omtalte praksis gik ud på, at DSB i perioden 1978-1984 uden anden hjemmel end en telefonsamtale med en kontorchef i Finansministeriet havde videreført en praksis om at sælge ejendomme uden offentligt udbud, og at DSB i perioden 1985-1996 havde fortsat denne praksis, idet man i sidstnævnte periode endvidere ikke havde søgt om særskilt godkendelse til at opretholde praksis.

På trods af, at DSB dermed fik en administrativ lettelse på området for køb og salg af fast ejendom, kunne Rigsrevisionen ved sagsgennemgangen konstatere, at DSB ikke respekterede en række andre bestemmelser i det gældende regelsæt. Dette gjaldt især kravet om at indhente udtalelser fra Told- og Skattestyrelsen om handelssummer og handelsvilkår i øvrigt, hvilket Rigsrevisionen finder særdeles uheldigt.

Rigsrevisionen finder det tillige uheldigt, at to salg manglede hjemmel. Det drejede sig dels om salget af et areal på 5.567 m² beliggende Peter Bangsvej, Frederiksberg, dels om salget af et areal på ca. 12.600 m² i Haderslev.

Omstændighederne omkring det daværende Post- og Telegrafvæsens salg af det tidligere Greve Postkontor forekommer særlig uheldige. I den gennemgåede sag om salget var der indikationer på, at handelsprisen var fremkommet på en måde, så det kunne undgås, at salget skulle forelægges for Finansudvalget ved et aktstykke. Trafikministeriet har hertil oplyst, at køberen var interesseret i en hurtig handel og overtagelse af ejendommen, og at der er grund til at antage, at tilbuddets størrelse var fastsat ud fra købers eget kendskab til 3 mill. kr.-reglen og ønsket om en hurtig afgørelse.

K. Sammenfattende vurdering

251. Rigsrevisionens sagsgennemgang har generelt vist, at regelsættet i Finansministeriets cirkulære og BV bliver respekteret.

Rigsrevisionens gennemgang viste dog, at der var sager om salg, der manglede hjemmel, at lokalplanbestemmelser kan indskrænke den mulige køberkreds ved statens salg af fast ejendom. Undersøgelsen har dokumenteret, at det er mindre hensigtsmæssigt at afholde offentligt udbud på ejendomme, hvis fremtidige anvendelsesmuligheder er uafklarede, idet en manglende afklaring af lokalplanbestemmelser ofte medfører, at tilbudsgivere må afgive tilbud, der ikke er konditionsmæssige, og som følgelig må afvises. Rigsrevisionen finder, at planbestemmelser bør afklares inden afholdelsen af offentligt udbud.

Sagsgennemgangen har endvidere vist, at der ikke konsekvent blev rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen med henblik på at få en udtalelse om handelssummers størrelse, at Told- og

Skattestyrelsen i visse sager optrådte som rådgiver og kontrollant på de samme handler, samt at der i mange tilfælde manglede relevante oplysninger i sagerne.

Rigsrevisionen konstaterede, at ministeriernes sagsfremstillinger i de aktstykker, der hjemlede gennemførelsen af ejendomssalg, ofte manglede oplysninger om ejendommens bogførte værdi. I aktstykker vedrørende både køb og salg manglede der i hovedparten af tilfældene oplysninger om, hvorvidt der var rettet henvendelse til Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme forud for gennemførelsen af handelen.

Undersøgelsen har tillige vist, at informationsniveauet i enkelte aktstykker ikke har været tilstrækkeligt højt.

Det er endvidere efter Rigsrevisionens opfattelse uheldigt, at formidlingsaftaler og andre aftaler med ejendomsformidlere ikke konsekvent har foreligget i skriftlig form.

Rigsrevisionen skal bemærke, at det forhold, at salgsprovenu normalt tilgår finanslovens generelle reserver, mens vedligeholdelsesudgifter mv. påhviler det pågældende ministerium, kan påvirke beslutningen om at sælge. Problemet anses dog for løst for de ejendomme, der i 1998 og senere overføres til Freja.

Det er på baggrund af sagsgennemgangen Rigsrevisionens vurdering, at Told- og Skattestyrelsens sagsbehandling i langt de fleste handler har været tilfredsstillende.

VII. Vurdering af eksisterende regelsæt

A. Indledning

252. Med henblik på at indhente vurderinger af det eksisterende bevillingsretlige regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom, rettede Rigsrevisionen i marts 1998 henvendelse til en række statslige styrelser, der alle er kendetegnet ved at have administrationen af ejendomshandler som en naturlig del af deres arbejdsopgaver. En del af disse styrelser varetager tillige statslig byggeadministration. Denne administration er senest omtalt i statsrevisorernes beretning nr. 7/97 om den statslige byggeadministration. Henvendelsen skete for at få styrelsernes vurdering af, om regelsættet er hensigtsmæssigt, eller med andre ord om vilkårene for gennemførelsen af handlerne gav styrelserne anledning til bemærkninger. De styrelser, som Rigsrevisionen rettede henvendelse til, var DSB Bygning, Forskningsministeriets Byggedirektoratet, Forsvarets Bygningstjeneste, Slots- og Ejendomsstyrelsen, Strukturdirektoratet og Skov- og Naturstyrelsen. Herudover blev der rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen, idet styrelsen ifølge regelsættet i princippet er involveret i langt hovedparten af de af staten gennemførte ejendomshandler.

Formålet med dette kap. er at give en samlet vurdering af regelsættet for statens køb og salg af fast ejendom på baggrund af bl.a. de fra styrelserne indhentede vurderinger samt de erfaringer, som Rigsrevisionen har gjort i forbindelse med sagsgennemgangen på de forskellige ministerområder af i alt 200 sager om køb og salg af fast ejendom.

B. Finansministeriets cirkulære

a. Afholdelsen af offentligt udbud

253. By- og Boligministeriet har oplyst, at med Finansministeriets cirkulære er der tilvejebragt et regelsæt, der af det enkelte ministerium uden væsentlig erfaring i salg af ejendomme, kan anvendes og give en acceptabel sikkerhed for opnåelse af størst mulig pris. Udbudsreglerne sikrer således, at flest mulige køberemner får kendskab til, at ejendommen er udbudt til salg, så interesserede har mulighed for at byde. By- og Boligministeriet oplyser videre, at regelsættet sikrer, at der ved salg ikke tages usaglige hensyn.

Ministeriet finder, at i de situationer hvor salget af statslige ejendomme varetages gennem

professionelle salgsorganisationer som Forsvarets Bygningstjeneste, DSB og Slots- og Ejendomsstyrelsen, er det ministeriets opfattelse, at det eksisterende regelsæt omkring afholdelse af offentligt udbud fungerer hensigtsmæssigt. Ministeriet anfører videre, at i de tilfælde, hvor salget foretages af de enkelte ministerier, er det ministeriets opfattelse, at det eksisterende regelsæt i forbindelse med afholdelsen af offentligt udbud sikrer en enkelt salgsprocedure og i den forbindelse ligeledes fungerer hensigtsmæssigt.

Ministeriet har oplyst, at uanset, at der med det gældende cirkulære efter ministeriets opfattelse er etableret et hensigtsmæssigt salgssystem, er det vurderingen, at salg af ejendomme kræver speciel viden og information, samt anvendelse af ofte store ressourcer. Det kan derfor være u hensigtsmæssigt, at det enkelte ministerium, som ofte kun sjældent handler ejendomme, skal oparbejde og vedligeholde den fornødne erfaring og viden i salg af ejendomme. Herover for står fx Forsvarets Bygningstjeneste, DSB og Slots- og Ejendomsstyrelsen, som med betydelige ejendomsporteføljer har opbygget stor ekspertise med salg af ejendomme. På den baggrund blev Freja stiftet 1. januar 1998. Det er hensigten med dette selskab at samle og udnytte fælles viden og information på ejendomsområdet med henblik på koordinering og effektivisering af salget af statslige ejendomme. Gennem denne effektivisering forventes på langt sigt opnået det bedst mulige samlede provenu. Samtidigt er der ved etableringen sikret, at der oparbejdes en professionel salgsorganisation. Det er endvidere ministeriets opfattelse, at etableringen af Freja vil gøre det muligt at opnå et større samlet provenu ved salg af statslige ejendomme.

Til grund herfor ligger en antagelse om:

- stordriftsfordele,
- bedre og billigere ejendomsforvaltning i en liggeperiode,
- bedre muligheder for indgåelse af salgsaftaler med ejendomsmægler med mindre salærudgifter til følge,
- bedre mulighed for at opnå forbindelse til "ikke" offentlige ejendomsinvestorer mv.,
- bedre mulighed for at indrette sig efter markedet og udbyde ejendomme til salg på tidspunkter, hvor efterspørgslen og prisen er størst mulig,
- bedre mulighed for at gennemføre de nødvendige udviklingstiltag (fx udarbejdelse af lokalplaner mv.) med henblik på at sikre en optimal salgspris ved videresalg.

Ministeriet har i den forbindelse peget på de positive erfaringer, der er indhøstet i forbindelse med driften af Ejendomsselskabet TOR I/S, der blev oprettet med henblik på afhændelse af et betydeligt antal ejendomme med lejeboliger.

For så vidt angår TOR I/S henvises til statsrevisorernes beretning nr. 15/96 om oprettelsen og driften af Ejendomsselskabet TOR I/S.

254. Etableringen af Freja medvirker således efter By- og Boligministeriets opfattelse til, at statslige ejendomme i mindst mulig omfang afhændes i et faldende marked.

Rigsrevisionen har påpeget, at der utvivlsomt eksisterer en ejendomsmasse bestående af større ejendomme, ejendomme der gennem projektudvikling skal modnes til salg, restarealer og mindre ejendomme med forventet lille salgsprovenu, hvor det næppe ud fra en økonomisk betragtning er hensigtsmæssigt at sælge ejendomme ved offentligt udbud, men at staten ved afhændelsen i disse tilfælde stilles bedst økonomisk ved direkte forhandlinger med interesserede købere.

Det er By- og Boligministeriets opfattelse, at Freja ved salg af den type ejendomme formår at opnå det størst mulige samlede provenu.

By- og Boligministeriet kan derfor tilslutte sig Rigsrevisionens anbefaling af ændringer til regelsættet for køb og salg af fast ejendom.

Et nyt regelsæt bør efter ministeriets opfattelse indeholde en generel regel om, at salg af ejendomme, som ikke længere skal anvendes til statslige formål, fremover sker gennem Freja. Derudover bør der dog efter ministeriets opfattelse være bestemmelser om undtagelser fra denne regel, bl.a. i tilfælde, hvor der handles landbrugsejendomme og arealer som Freja ikke kan eje i henhold til gældende lovgivning.

255. Byggedirektoratet finder, at anvendelsen af Finansministeriets cirkulære om offentligt udbud sikrer en tilfredsstillende bred offentlig mulighed for at byde, samt at kravet om sikkerhed indsnævrer salget til seriøse købere.

256. Forsvarets Bygningstjeneste har oplyst, at det er Bygningstjenestens opfattelse, at det eksisterende regelsæt fungerer tilfredsstillende for størstedelen af afhændelserne, samt at der herved generelt opnås de mest fordelagtige salgsvilkår for staten. Bygningstjenesten har videre oplyst, at ved afhændelse af større ejendomme er det Bygningstjenestens generelle erfaring, at reglerne om offentlig udbud er hensigtsmæssige. Det er dog i samme forbindelse oplyst, at ved afhændelser af større ejendomme bør man overveje at indskyde en forhandlingsfase imellem udbudsrunder og en eventuel overbudsrunde, hvor sælgeren kan forhandle med de potentielle tilbudsgivere. Hensigten hermed er på professionel vis at kunne udbygge kontakten med tilbudsgiverne fra det første udbud, idet de pågældende gennem deltagelse heri har vist en seriøs interesse i at købe den udbudte ejendom. Gennem forhandlinger kan der ske en afklaring af tilbudsgivernes forudsætning for i en anden udbudsrunde at kunne forøge tilbuddet. Under sådanne vilkår ville det højest opnåelige bud kunne sikres.

257. Strukturdirektoratet har oplyst, at salg som hovedregel sker ved afholdelsen af offentlige udbud i henhold til Finansministeriets cirkulære.

I enkelte tilfælde anvender Strukturdirektoratet ejendomsformidler ved salg ved offentlige udbud. Strukturdirektoratet gør brug af denne mulighed i specielle tilfælde, hvor det vurderes, at benyttelse af ejendomsformidler med lokalkendskab kan medføre en merpris for ejendommen, eller i tilfælde, hvor direktoratet ikke har kunnet opnå den fastsatte mindstepris ved afholdelse af offentligt udbud.

258. Strukturdirektoratet har videre oplyst, at reglerne i Finansministeriets cirkulære om, at der kun kan afgives ét tilbud, jf. § 5 og § 7, er blevet kritiseret af tilbudsgivere, der opfatter auktion som en mere fair udbudsform. Direktoratet oplyser dog på den anden side, at direktoratet tillige flere gange har mødt stor utilfredshed fra køberside i de tilfælde, hvor direktoratet anmoder de fem højstbydende om at afgive supplerende tilbud, særligt i de tilfælde, hvor der ikke er stor forskel på tilbudssummerne.

259. Det er Strukturdirektoratets opfattelse, at salg efter BV, efter en vurdering i hvert enkelt tilfælde, bør kunne fravige reglerne om offentligt udbud, idet det dog herved er en forudsætning, at ingen potentiel køber stilles ringere herved, samt at salget sker på de for den offentlige myndighed bedst mulige økonomiske vilkår.

260. Strukturdirektoratet oplyser endelig, at direktoratet har gjort den erfaring, at det højeste tilbud ikke altid kan accepteres af hensyn til overholdelse af bestemmelser i anden lovgivning, herunder landbrugslovens bestemmelser om afstand, uddannelse mv.

261. Skov- og Naturstyrelsen anfører, at de eksisterende regler er tilfredsstillende og i langt de fleste tilfælde fører til salg til fornuftige priser med en rimelig administrativ indsats. Reglerne sikrer ikke mindst, at der ikke kan rejses tvivl om, hvorvidt styrelsen sælger for billigt.

262. Skov- og Naturstyrelsen oplyser endvidere, at reglerne ikke er så hensigtsmæssige ved udbud af mindre ejendomme, som ikke er særligt attraktivt beliggende. Den kundskab om prioritering og finansiering af ejendomshandler, som reglerne forudsætter at en køber er i besiddelse af, vil typisk ikke være til stede hos de potentielle købere af denne type ejendomme. Ved salg af sådanne ejendomme kunne salgsmåden måske i højere grad tilnærmes den almindelige salgsmåde hos ejendomsformidlere, fx ved at supplere udbudsmaterialet med oplysninger om brutto/nettoydelser og finansiering.

Styrelsen har videre oplyst, at det ved salg af meget attraktive ejendomme er styrelsens erfaring, at reglerne sikrer et betydeligt højere provenu end salg gennem ejendomsformidlere. Fastsættelsen af handelsværdi i forbindelse med herlighedsværdier så som udsigt og beliggenhed er efter styrelsens erfaring forbundet med overordentlig stor usikkerhed.

Skov- og Naturstyrelsen anfører endelig, at det ikke fremgår af reglerne, om købere af statens ejendomme har fortrydelsesret, og anbefaler en præcisering af reglerne.

b. Undladelse af at afholde offentligt udbud ved salg af specielle ejendomme

263. Byggedirektoratet har anført, at reglerne om offentligt udbud kan være hæmmende for så vidt angår atypiske ejendomme, fx tidligere undervisningsejendomme med en mindre attraktiv beliggenhed eller med omfattende renoveringsbehov. I disse tilfælde kan en gunstig pris ifølge Byggedirektoratet bedst opnås ved et længerevarende og opsøgende arbejde gennem et anerkendt ejendomsmæglerfirma, der kan sikre synligheden i salget og dermed en bedre mulighed for at finde frem til relevante købere.

264. DSB har oplyst, at cirkulærets krav om offentligt udbud udspringer af ønsket om, at flest mulige får lejlighed til at byde, hvorved den størst mulige interesse skulle kunne opnås. Det oplyses videre, at DSB's ejendomsmasse er helt speciel, idet mange af ejendommene først skal modnes til salg ved bl.a. udstykning, samt at der ikke umiddelbart er et marked for ejendomme som nedlagte baneboliger, restarealer mv. DSB anfører, at købere til denne type af ejendomme generelt har mest tillid til salg på almindelige vilkår, hvor der kan opnås rådgivning om finansiering. DSB tilføjer, at man har oplevet, at der ingen bydende var ved offentligt udbud.

For så vidt angår de såkaldte projektudviklingsager, der typisk indledes med en investors henvendelse til DSB om at købe en nærmere bestemt ejendom, oplyste DSB, at denne type af afhændelser kræver et langvarigt tidsforløb, hvor ejendommen i samarbejde med kommunen udvikles til at gøres salgbar. Der investeres betydelige beløb i dette udviklingsarbejde fra investors side, hvorfor denne vil trække sig, såfremt DSB krævede offentligt udbud, hvor investor kan risikere ikke at kunne købe ejendommen. DSB oplyser videre, at erfaringsmæssigt giver forhandling med interesserede i disse tilfælde den bedste salgspris, hvorfor offentligt udbud ikke i enhver situation opleves som hensigtsmæssigt ved salg af DSB's ejendomme.

265. By- og Boligministeriet anfører, at det for en del ejendomme gælder, at den relevante køberkreds ikke ønsker at deltage i tilbudsgivning efter statens udbudsregler. Det gælder typisk ved investeringsejendomme, hvor køberkredsen ofte er pensionskasser o.l. investorer. Endvidere gør dette sig gældende for ejendomme, hvor der skal anvendes omfattende ressourcer for at undersøge anvendelsesmulighederne. By- og Boligministeriet anfører, at investeringsejendomme ofte handles gennem en kombination af annoncering og opsøgende virksomhed, hvor sælger tager kontakt til potentielle investorer. Hvor der er tale om ejendomme, der skal gennemgå omfattende renovering eller ombygning er det almindeligt, at en køber får option på ejendommen med henblik på at få den nødvendige tid til nærmere undersøgelser af forhold som renoverings- og ombygningsudgifter.

By- og Boligministeriet oplyser, at Slots- og Ejendomsstyrelsen i sådanne tilfælde har aftalt mere hensigtsmæssige salgsmetoder med Finansministeriet, og at det fortsat vil være af afgørende betydning for reglerens hensigtsmæssighed, at Finansministeriet er imødekommende overfor velbegrundede forslag om andre salgsmetoder i de konkrete tilfælde.

266. Det er som udgangspunkt Rigsrevisionens opfattelse, at salg ved offentligt udbud sikrer, at staten opnår den bedst mulige pris ved afhændelser, og at reglerne i Finansministeriets cirkulære kun bør fraviges, hvis vægtige grunde taler for, at offentligt udbud ikke skal finde sted. Samtidig skal det dog bemærkes, at der utvivlsomt eksisterer en ejendomsmasse bestående af større ejendomme, ejendomme der gennem projektudvikling skal modnes til salg, restarealer, mindre ejendomme med lille forventet salgsprovenu mv., hvor det næppe ud fra en økonomisk betragtning er hensigtsmæssigt at sælge ejendommene ved offentligt udbud, men at staten ved afhændelsen i disse tilfælde stilles bedst økonomisk ved direkte forhandlinger med interesserede købere, eventuelt med bistand fra ejendomsformidler.

Rigsrevisionen skal også bemærke, at reglerne i Finansministeriets cirkulære også har til hensigt at sikre, at der ikke efterfølgende kan opstå tvivl om habilitetsspørgsmål i forbindelse med gennemførte afhændelser. Reglerne i cirkulæret skulle således sikre, at ejendomme alene bliver afhændet ud fra en betragtning om økonomisk lønsomhed.

Med udgangspunkt i sagsgennemgangen er Rigsrevisionen dog ikke i stand til at vurdere, om regelsættet i praksis sikrer, at staten i hvert tilfælde konsekvent oppebærer et maksimalt provenu ved afhændelser. Afhændelser ved offentligt udbud er dog at regne for salg på det fri marked.

c. Den skønnede kontantpris på udbudte ejendomme

267. Rigsrevisionen anmodede i brev af 4. marts 1998 Told- og Skattestyrelsen om en vurdering af et forhold i forbindelse med en bestemmelse i Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme.

Af Rigsrevisionens notat af 2. december 1996 til statsrevisorerne om statslige regler for handel med offentlig fast ejendom fremgår af pkt. 5, at Told- og Skatteregion 2 ved et møde mellem Rigsrevisionen og regionen i november 1996 gav udtryk for, at § 3, stk. 2, i cirkulæret, hvorefter der i averteringen forud for offentligt udbud skal indgå en oplysning om ejendommens skønnede kontantpris baseret på en konkret vurdering fra en ejendomsformidler eller Told- og Skattestyrelsen, kan forekomme problematisk. Reglen indebærer, at Told- og Skattestyrelsen derved fjerner sig fra rollen som kontrollant og kommer til at optræde som rådgiver. Det forhold, at Told- og Skattestyrelsen ikke tager betaling for sådanne vurderinger, hvorimod vurderinger indhentet fra en ejendomsformidler faktureres til den pågældende styrelse, kan endvidere opfattes som konkurrenceforvridende, idet det ifølge Told- og Skatteregion 2 har bevirket, at styrelserne fortrinsvis anvender Told- og Skattestyrelsens vurderinger.

Told- og Skattestyrelsen er opmærksom på den svækkelse af kontrolmulighederne, der ligger i, at styrelsens vurderingsafdeling har været involveret i salgsbestræbelserne og på, at det kan virke konkurrenceforvridende i forhold til private ejendomsformidlere, at Told- og Skattestyrelsens assistance i forbindelse med salgsarbejdet er gratis for statslige institutioner.

268. Told- og Skattestyrelsen har videre anført, at styrelsen i henhold til Finansministeriets cirkulære ved en påtænkt afhændelse af en statsejet ejendom undertiden må afgive en udtalelse om ejendommens handelsværdi til brug ved selve salgsarbejdet. I de tilfælde, hvor en ejendom udbydes på grundlag af en vurdering foretaget af Told- og Skattestyrelsen, vil der ifølge styrelsen til vurderingen være knyttet en skønsusikkerhed, der kan henføres til, at styrelsen ikke kan have detaljeret kendskab til de helt lokale markedsforhold. Styrelsen finder det vigtigt, at en vurdering, der skal anvendes som en del af et udbudsmateriale, kommer så tæt på den opnåelige salgspris som overhovedet muligt. Konsekvensen af, at en ejendom udbydes til en for høj vurdering i forhold til det lokale efterspørgselsgrundlag kan nemlig ifølge styrelsen være, at i øvrigt rimelige købstilbud bliver holdt tilbage, mens omvendt en for lav vurdering kan tænkes at virke modererende på tilbudssummerne. Disse tendenser vil efter styrelsens vurdering antages at gøre sig gældende med øget vægt, hvis det fremgår af udbudsmaterialet, at Told- og Skattestyrelsen har foretaget vurderingen.

269. For så vidt angår Told- og Skattestyrelsens skønnede kontantpris over en ejendom, der sættes til salg i offentlig udbud i henhold til Finansministeriets cirkulære, ville cirkulæret efter Rigsrevisionens opfattelse hensigtsmæssigt kunne ændres, så ejendommens skønnede kontantpris blev fastsat på baggrund af en vurdering foretaget af en uafhængig ejendomsformidler. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at såfremt cirkulæret blev ændret som her foreslået, ville staten i nogle tilfælde kunne opnå en bedre pris ved ejendomsafhændelser.

Hertil kommer, at Told- og Skattestyrelsen ved en sådan ændring af cirkulæret bringes ud af den uheldige dobbeltrolle, hvor styrelsen optræder både som rådgiver og efterfølgende som kontrollant på samme handel.

Skatteministeriet har i september 1998 bemærket, at ministeriet kan tilslutte sig Rigsrevisionens opfattelse af, at den forudskønnede kontantpris ved offentligt udbud i alle tilfælde fastsættes på baggrund af en vurdering foretaget af en uafhængig ejendomsformidler, og at Told- og Skattestyrelsen alene skal foretage en egentlig godkendelse af handelsbeløb.

270. Efter Rigsrevisionens opfattelse vil det fortsat være hensigtsmæssigt, at Told- og Skattestyrelsen bevarer den kontrolopgave, der består af at udtale sig om købs- eller salgssummers størrelse samt vilkårene for handler inden deres endelige gennemførelse. Rigsrevisionen skal dog bemærke, at man finder det hensigtsmæssigt, hvis Told- og Skattestyrelsen til brug for denne kontrolopgave tager initiativ til at forbedre værdifastsættelsen af ejendomme med en større grad af sikkerhed end tilfældet er i dag. Dette gælder især for mere specielle ejendomme, hvor vurderinger efter Rigsrevisionens opfattelse ikke alene kan foretages på baggrund af salgsstatistisk materiale.

d. Dispensation fra afholdelse af offentligt udbud

271. For så vidt angår muligheden for at søge om dispensation fra kravet om offentligt udbud, jf. cirkulærets § 14, er det Strukturdirektoratets opfattelse, at Finansministeriet fortolker § 14 meget snævert, så de forhold, der anses som vægtige grunde for at dispensere, er yderst begrænsede i praksis.

Direktoratet vurderede i den forbindelse, at salg af ejendomme med uafklarede anvendelseskriterier ikke altid er egnede til at sælge ved offentligt udbud. Af tidsmæssige årsager åbner det offentlige udbud ikke mulighed for, at potentielle købere kan nå at få ændret planbestemmelserne i kommunerne, så ejendomme af denne type kan få andre anvendelsesmuligheder end hidtil. Af denne grund er en potentiel køber, der har andre planer med ejendommen, nødt til at afgive et tilbud med forbehold.

Direktoratet er af den opfattelse, at man i sådanne salgssager ville kunne opnå en bedre pris, hvis der blev dispenseret fra reglen om at afholde offentligt udbud, idet kravet om offentligt udbud ifølge direktoratet afholder mange fra at afgive tilbud. Det er i øvrigt generelt direktoratets opfattelse, at salg ved afholdelse af offentlige udbud efter de gældende regler er en salgsmetode, som afholder mange fra at afgive tilbud.

272. By- og Boligministeriet har oplyst, at i de relativt få tilfælde, hvor salg efter udbud efter Slots- og Ejendomsstyrelsens vurdering ikke har været hensigtsmæssigt, har Finansministeriet efter forelæggelse erklæret sig enig i styrelsens forslag til en anden salgsmetode.

273. Skov- og Naturstyrelsen har anført, at kun hvor der er særdeles tungtvejende grunde til at fravige de almindelige regler om salg ved offentligt udbud, indstiller styrelsen til Miljø- og Energiministeriets departement, at Finansudvalget ansøges om tilladelse til at fravige reglerne. Der kan fx være tale om salg til almennyttige institutioner eller til lejere, der har afholdt betydelige udgifter til forbedring af ejendommen.

Skov- og Naturstyrelsen har videre oplyst, at hvis salgsformen med offentligt udbud i konkrete tilfælde vurderes at være uhensigtsmæssig, kan der også blive tale om at ansøge om Finansudvalgets tilslutning til at undlade offentligt udbud. Dette sker imidlertid uhyre sjældent. Styrelsen har i nyere tid kun gjort brug af denne mulighed i to tilfælde. I hver af disse tilfælde var der tale om salg af 8-10 næsten ens sommerhusgrunde. Med Finansudvalgets tilslutning blev sommerhusgrundene i stedet udbudt til faste priser, som på forhånd var godkendt af Told- og Skattestyrelsen, jf. Akt 61 13/12 1989. Skov- og Naturstyrelsen mener imidlertid ikke, at denne metode er anbefalelsesværdig i de tilfælde, hvor flere er interesserede i den samme ejendom.

274. Rigsrevisionen har ved sagsgennemgangen konstateret flere eksempler på, at Finansministeriet med henvisning til cirkulærets § 14 dispenserede fra den generelle bestemmelse om, at ejendomme skal afhændes ved offentligt udbud. De tilfælde, det drejede sig om, vedrørte særligt, hvor offentligt udbud ikke skønnedes at være den mest hensigtsmæssige form for salgsmetode, eller hvor en muligt forestående afhændelse blev forelagt direkte til Finansudvalgets godkendelse. Den sidste mulighed fandt især anvendelse i de tilfælde, hvor der på forhånd var indgået en aftale om, til hvilken side de pågældende ejendomme skulle afhændes, idet der typisk kunne være tale om salg til kommuner, der havde udtrykt speciel interesse i at købe en ejendom til offentligt eller halvoffentligt formål.

C. Budgetvejledningen

a. Erhvervelser

275. Forsvarets Bygningstjeneste har oplyst, at Bygningstjenesten ved erhvervelse af ejendomme indgår aftaler, der er betinget af Finansudvalgets efterfølgende godkendelse. Denne procedure indebærer, at potentielle sælgere må acceptere en forholdsvis lang periode med usikkerhed om den endelige accept.

b. Bagatelgrænse ved erhvervelser

276. Strukturdirektoratet har anført, at direktoratet finder det hensigtsmæssigt, at der fastsættes en

minimumsgrænse for, hvornår der skal udfærdiges aktstykke ved køb. Strukturdirektoratet finder det ikke hensigtsmæssigt at anvende aktstykker ved mindre køb eller magelæg.

277. Rigsrevisionen kan tilslutte sig Strukturdirektoratets opfattelse af, at der hensigtsmæssigt kunne fastsættes en minimumsgrænse, hvorunder erhvervelser ikke krævede Finansudvalgets forudgående tilslutning. I den forbindelse skal Rigsrevisionen i første omgang henlede opmærksomheden på bestemmelsen i BV, pkt. 31.31., hvorefter Finansministeriet kan give tilslutning til, at der på forventet efterbevilling kan foretages mindre væsentlige dispositioner, som er uden principiel betydning. Det er dog ikke klart, hvorvidt denne bestemmelse er tilstrækkelig til at sikre den ønskede administrative lettelse, eller om der er behov for at indføre en formaliseret minimumsgrænse i det gældende regelsæt.

c. Afhændelser

278. Byggedirektoratet har oplyst, at direktoratet grundlæggende ingen bemærkninger har til den procedure for salg, der er angivet i BV.

279. Forsvarets Bygningstjeneste har anført, at Bygningstjenesten på grund af det forholdsvis store antal afhændelser har en god rutine i anvendelse af de eksisterende bevillingsretlige regler, ligesom der er opbygget en god erfaring med hensyn til udarbejdelse af udbudsmateriale og gennemførelse af udbud. Denne rutine og erfaring vil naturligvis ikke blive opbygget på ministerområder med forholdsvis få afhændelser. Bygningstjenesten kan derfor anbefale, at andre statslige myndigheder i BV oplyses om mulighederne for at søge rådgivning ved en af statens særlige byggeadministrationer.

d. Bagatelgrænse ved afhændelser

280. Forsvarets Bygningstjeneste har anført, at den eksisterende procedure ved afhændelse, hvorefter Bygningstjenesten i stort set alle sager, der ikke gennemføres ved et offentligt udbud, fremsender et egentligt bevillingsandragende om afhændelsen, særligt i mindre salgssager kan synes noget bureaukratisk. Bygningstjeneste anbefaler, at der fastsættes en bagatelgrænse for eksempelvis afhændelse af ejendomme med en salgspris på under 100.000 kr. Forsvarsministeriet har ikke bevillingsmæssig mulighed for at erhverve ejendomme uden særskilt forelæggelse for Finansudvalget. En bagatelgrænse ville medføre en større frihed til at indgå aftaler om magelæg og jordfordeling, der indebærer såvel køb som salg.

281. Hertil skal Rigsrevisionen anbefale, at Bygningstjenesten, såfremt det skønnes nødvendigt, kunne ansøge Finansudvalget om en speciel aktstykkedispensation fra de almindelige regler om, at afhændelser, der ikke sker med baggrund i offentligt udbud, forinden skal forelægges Finansudvalget for udvalgets godkendelse. Eksempelvis fik Trafikministeriet ved Akt 29/10 1991 en sådan hjemmel til at sælge restarealer uden offentligt udbud og uden forelæggelse for Finansudvalget, i dette tilfælde vedrørende arealer til en værdi af op til 50.000 kr.

282. Strukturdirektoratet har udtalt, at det bør overvejes, om grænsen på 3 mill. kr. for forelæggelse til Finansudvalget af afhændelser kunne forhøjes. Direktoratet oplyser, at da grænsen blev fastsat i BV, skete det antageligt på baggrund af det daværende ejendomsvurderingsniveau og de deraf følgende salgspriser. Den markante stigning i ejendomsværdier og -priser i de seneste par år betyder efter direktoratets opfattelse, at salg af selv relativt små ejendomme i dag skal forelægges Finansudvalget.

e. Told- og Skattestyrelsens sagsbehandling

283. DSB Bygning har oplyst, at samarbejdet med Told- og Skattestyrelsen er særdeles godt, ligesom sagsbehandlingstiden på ca. 1 måned er acceptabel. DSB har videre oplyst, at Told- og Skattestyrelsen i enkelte tilfælde efter anmodning fremskynder sagsbehandlingstiden. Told- og Skattestyrelsens besvarelser anses som anvendelige, og DSB's generelle indtryk af Told- og Skattestyrelsen er angivet som absolut positivt.

284. For så vidt angår samarbejdet med Told- og Skattestyrelsen anfører Byggedirektoratet, at samarbejdet fungerer godt, og at styrelsen i hastesager udviser fleksibilitet med hensyn til at foretage hurtige besigtigelser og at afgive udtalelser.

285. By- og Boligministeriet har oplyst, at det er ministeriets opfattelse, at Told- og Skattestyrelsens vurderinger af salgs- eller købspriser ikke har været i modstrid med de aftalte handelsvilkår. Det oplyses videre, at sagsbehandlingstiden hos Told- og Skattestyrelsen i enkelte tilfælde har været præget af stort arbejdspress.

286. Strukturdirektoratet har tilkendegivet, at Told- og Skattestyrelsen i hastesager har vist stor imødekommenhed, idet direktoratet har kunnet faxe en beskrivelse og nødvendige faktaoplysninger til Told- og Skattestyrelsen, hvorefter styrelsens udtalelse kan forelægges i løbet af 2-7 dage.

287. Strukturdirektoratet har videre oplyst, at direktoratet ved skriftlige henvendelser til Told- og Skattestyrelsen har erfaret, at sagsbehandlingstiden i styrelsen er ca. 3 måneder. Det er direktoratets opfattelse, at der altid foretages besigtigelse i de tilfælde, hvor købet eller salget er omfattet af specielle forhold. Endvidere anfører direktoratet, at direktoratet kan anmode styrelsen om at foretage en besigtigelse, om end det i sidste ende er styrelsens beslutning, hvorvidt der skal ske en besigtigelse af ejendommen.

I de tilfælde, hvor direktoratet har anmodet om en udtalelse til brug for et aktstykke, er Told- og Skattestyrelsens svartid normalt 8-14 dage eller endnu mindre, såfremt der er tale om en hastesag. I sådanne tilfælde foretages der ikke besigtigelse.

288. Strukturdirektoratet anfører endvidere, at når der er tale om en offentlig myndighed med så stor købs/salgserfaring, som den Strukturdirektoratet er i besiddelse af, er der formentlig tale om "oversagsbehandling", når man lader Told- og Skattestyrelsens vurdering være for afgørende for prisfastsættelsen. Ekspertisen er i praksis – både for landbrugsbygninger og -jord – i tilstrækkelig omfang til stede i Strukturdirektoratet.

289. Skov- og Naturstyrelsen har oplyst, at samarbejdet med Told- og Skattestyrelsen fungerer upåklageligt. Der modtages svar på anmodninger om godkendelse af handelsvilkår inden 4 uger og ofte hurtigere. I særlige tilfælde kan aftales endnu kortere svarfrister. Det er endvidere oplyst, at Skov- og Naturstyrelsen ikke har problemer med at acceptere Told- og Skattestyrelsens vurderinger.

290. Forsvarets Bygningstjeneste har oplyst, at Told- og Skattestyrelsen ved køb og salg af ejendomme vurderer såvel priserne som handelsvilkår. Det er Bygningstjenestens indtryk, at Told- og Skattestyrelsens besvarelser er baseret på en omfattende generel viden om prisdannelsen på fast ejendom. Endvidere er det Bygningstjenestens vurdering, at det alene i de tilfælde, hvor besigtigelse af ejendommen er nødvendig som forudsætning for vurdering af ejendommene, at sagsbehandlingstiden er af længere varighed.

291. I brev af 4. marts 1998 anmodede Rigsrevisionen Told- og Skattestyrelsen om en vurdering af samarbejdet mellem styrelsen og andre ministerier og styrelser i relation til styrelsens afgivelse af udtalelser om værdiskøn til brug for statens køb og salg af fast ejendom, herunder om der gives Told- og Skattestyrelsen den fornødne sagsbehandlingstid.

Hertil anførte styrelsen i marts 1998 til Rigsrevisionen, at det er styrelsens opfattelse, at samarbejdet i overvejende grad er helt problemfrit. Det fremgik videre, at den kontrol, der ligger i, at et forhandlingsresultat skal forelægges Told- og Skattestyrelsen til udtalelse forud for en endelig behandling i Finansudvalget, i mange tilfælde gør forhandlingerne med private modparter lettere og mere seriøse, idet alene en viden hos forhandlingsmodparten om, at forhandlingsresultatet vil blive gjort til genstand for en uvildig og sagkyndig vurdering, kan fremme et rimeligt forhandlingsresultat.

For så vidt angår Told- og Skattestyrelsens sagsbehandlingstid til at afgive udtalelser om handelsværdien for ejendomme, der påtænkes købt eller solgt, anførte Told- og Skattestyrelsen, at anmodningerne herom i langt de fleste tilfælde fremsendes så betids, at styrelsen ikke har problemer med at overholde eventuelle tidsfrister. Dette gælder også i de tilfælde, hvor den pågældende ejendom er beliggende uden for hovedstadsområdet, og hvor det for at besigtige ejendommen ifølge styrelsen er nødvendigt at prioritere tidspunktet for sagens besvarelse ud fra en målsætning om en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af styrelsens tjenesterejser. I de tilfælde, hvor der er tale om sager, hvor der er opstået en pludselig politisk interesse for en ejendomshandel, kan den sagsbehandlingstid, der overlades til styrelsen, ifølge styrelsen forekomme meget kort. Der vil i disse tilfælde ofte være tale om en tidsfrist på én eller to dage. Ifølge Told- og Skattestyrelsen har styrelsen

hidtil kunnet behandle sådanne forespørgsler på et, efter styrelsens skøn, forsvarligt grundlag. I det omfang, det skønnes nødvendigt, tages der i besvarelserne forbehold for, at der ikke er foretaget en besigtigelse, og at vurderingen er foretaget på grundlag af de over for styrelsen oplyste forhold.

292. Rigsrevisionen anmodede endvidere Told- og Skattestyrelsen om at redegøre for den almindelige praksis for gennemførelsen af styrelsens vurderinger over værdiskøn, herunder om der konsekvent gennemføres besigtigelser eller om vurderinger også alene gennemføres på baggrund af allerede tilegnede informationer i form af statistisk materiale mv. Told- og Skattestyrelsen oplyste, at styrelsen til brug for sagsbehandlingen undersøger ejendommens planmæssige forhold, ligesom der trækkes oplysninger fra forskellige registre om ejendommens vurdering samt matrikulære- og bygningsmæssige forhold. Endvidere trækkes oplysninger om prisniveauet i det område, hvor ejendommen er beliggende, idet der her i særlig grad lægges vægt på salgspriser for sammenlignelige ejendomme.

Told- og Skattestyrelsen oplyste videre, at styrelsen som hovedregel foretager besigtigelse af alle de ejendomme, hvor der anmodes om en udtalelse af ejendommens handelsværdi. Kun i de tilfælde, hvor ejendommen tidligere har været besigtiget, eller hvor styrelsen skønner, at man er i besiddelse af tilstrækkelige oplysninger om ejendommen til at kunne udtale sig om handelsværdien uden besigtigelse, baseres styrelsens udtalelse på allerede kendte oplysninger. Som eksempel på ejendomme, hvor der sædvanligvis ikke foretages en besigtigelse, nævner styrelsen ubebyggede landbrugsarealer, der skal anvendes til rekreative formål eller skovrejsning, og hvor der i området er en fast prisstruktur.

293. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Told- og Skattestyrelsen fortsat bør opretholde sin kontrolopgave, hvorefter køb- og salgssummer skal forelægges styrelsen til udtalelse. Denne udtalelse bør efter Rigsrevisionens opfattelse fremstå som en egentlig godkendelse af købs- og salgssummer.

Derimod finder Rigsrevisionen, at Told- og Skattestyrelsen ikke bør udføre rådgivning i forbindelse med fastsættelse af ejendommens kontantværdi.

f. Forelæggelse af aktstykker for Finansudvalget

294. Strukturdirektoratet har oplyst, at forelæggelse af køb ved aktstykke i praksis har vist, at perioden fra det tidspunkt, hvor direktoratet over for sælger tilkendegiver, at staten er interesseret i at købe en ejendom, og til det tidspunkt hvor Finansudvalgets tilslutning foreligger, kan være for lang.

295. Strukturdirektoratet har oplyst, at proceduren i sager om afhændelse af landbrugsjord ved offentligt udbud til en værdi over 3 mill. kr., der kræver forelæggelse for Finansudvalget, er uhensigtsmæssig. Perioden fra åbning af tilbud til Finansudvalgets tiltrædelse af salget foreligger, er efter direktoratets vurdering for lang, idet den tilbudsgivende landmand af hensyn til driftsplanlægningen har behov for hurtigt at vide, om han kan dyrke arealet.

296. DSB har oplyst, at proceduren ved forelæggelsen af aktstykker typisk tager flere måneder og ved store projektudviklingssager i enkelte tilfælde op til ét år, hvilket køberne sjældent finder acceptabelt. Det skal dog i den forbindelse oplyses, at DSB Bygnings procedure for forelæggelse af aktstykker er, at DSB Bygning først udarbejder et udkast til aktstykke. Dette bliver efterfølgende behandlet i DSB Koncernøkonomi, og senere af Trafikministeriet via Jernbanekontoret og Budgetkontoret. Trafikministeriet sender derpå aktstykket til godkendelse i Finansministeriet, der videresender aktstykket til behandling i Finansudvalget.

297. By- og Boligministeriet har anført, at samarbejdet med Finansministeriet ved aktstykkeforelæggelser fungerer hurtigt og ubureaukratisk.

298. Det er på baggrund af sagsgennemgangen Rigsrevisionens opfattelse, at aktstykkeforelæggelse i langt de fleste tilfælde er uproblematisk. Længere sagsbehandlingstider skyldes oftest forhold i de enkelte ministerier, herunder i visse tilfælde uhensigtsmæssige forretningsgange, jf. pkt. 296.

Rigsrevisionen skal pege på den i pkt. 282 nævnte anbefaling, hvorefter grænsen på 3 mill. kr. i BV bør opreguleres. Ved en sådan opregulering vil et ikke ubetydeligt antal ejendomsafhændelser kunne

ske uden at involvere Finansudvalget, hvilket vil medføre en administrativ lettelse for de berørte ministerier mv. og af udvalgets arbejde på dette område. Den omtalte opregulering vil efter Rigsrevisionens opfattelse kunne sikre, at Finansudvalget kun får forelagt afhændelsessager af større økonomisk betydning.

g. Andet

299. Strukturdirektoratet har udtalt, at direktoratet råder over den fornødne praksis og ekspertise ved handel med landbrugsejendomme til selv at fastsætte den skønnede kontantpris ved offentligt udbud, samt til at vurdere indkomne tilbud, også når salg sker i henhold til BV. Strukturdirektoratet foreslår på den baggrund, "at det overvejes, at (gen)indsætte i BV, at direktoratet skal høres ved køb/salg af landbrugspligtige ejendomme og arealer således, at Strukturdirektoratets ekspertise på området – både hvad angår prisfastsættelse og forholdet til anden lovgivning – udnyttes".

Rigsrevisionen kan tilslutte sig Strukturdirektoratets anbefaling.

300. Trafikministeriet har udtalt, at Rigsrevisionens anbefaling af, at Told- og Skattestyrelsen skal godkende handelsbeløb ved køb og salg af fast ejendom, samt at Strukturdirektoratet skal høres ved køb og salg af landbrugspligtige ejendomme og arealer, ikke bør omfatte salg af fast ejendom, der afhændes via ekspropriationskommissionen, hvor priser og handelsvilkår fastsættes eller godkendes af kommissionen.

En af ekspropriationskommissionens væsentlige opgaver er at vurdere fast ejendom som led i erstatningsfastsættelsen. Ministeriet har oplyst, at der derfor ikke bør herske tvivl om, at ekspropriationskommissionen også har fornøden ekspertise til at vurdere værdien af de ejendomme, der er erhvervet i forbindelse med ekspropriationen, og dermed til at vurdere prisen for de bygninger og arealer, der ikke medgår til selve anlægget, og som derfor skal søges videresolgt. Ministeriet finder, at det vil medføre en unødigt besværliggørelse af ekspropriationsprocessen, som hverken anlægsmyndighederne eller lodsejerne kan være tjent med, hvis aftaler om videreoverdragelse af eksproprierede restarealer og eventuelle bygninger ikke kan ske i forbindelse med selve ekspropriationsforretningen, fordi der skal indhentes udtalelser fra Told- og Skattestyrelsen og/eller Strukturdirektoratet.

Rigsrevisionen kan tilslutte sig Trafikministeriets vurdering. Hvor der som følge af ekspropriationer sker afståelse af arealer, der er beliggende i landzone, og som er undergivet landbrugsmæssig udnyttelse, skal anlægsmyndigheden til brug ved sagens forelæggelse for ekspropriationskommissionen dog indhente en udtalelse fra Fødevarerministeriet (Strukturdirektoratet), herunder om hensyn til jordkvalitet og om gennemførelse af jordfordeling i forbindelse med projektet, jf. ekspropriationsproceslovens § 13, stk. 2 (lovbekendtgørelse nr. 522 af 4. juli 1991 om fremgangsmåden vedrørende ekspropriation af fast ejendom). Kommissionen skal samtidig påse, at mulighederne for at begrænse ulemperne for de berørte landbrugsejendomme tilgodeses.

301. For så vidt angår Rigsrevisionens anbefaling af, at Told- og Skattestyrelsen ikke bør udføre rådgivning i forbindelse med fastsættelse af ejendommens kontantværdi, er det Miljø- og Energiministeriets opfattelse, at der fortsat bør være mulighed for at benytte sig af Told- og Skattestyrelsens rådgivning ved fastsættelse af handelsværdien i købsager.

Rigsrevisionen finder, at Told- og Skattestyrelsen alene bør varetage opgaver i forbindelse med kontrol af købs- og salgspriser.

302. For så vidt angår Rigsrevisionens anbefaling af, at der i BV indsættes en bestemmelse, hvorefter Strukturdirektoratet skal høres i forbindelse med købet af landbrugspligtige arealer og ejendomme, er det Miljø- og Energiministeriets opfattelse, at der vedrørende Skov- og Naturstyrelsens virksomhed ikke er grund til at inddrage jordbrugsmyndighederne i erhvervelserne. Efter en aftale mellem Strukturdirektoratet og Skov- og Naturstyrelsen bliver jordbrugskommissionerne hørt i forbindelse med erhvervelser af hele landbrugsejendomme og landbrugspligtige arealer. Køb af dele af landbrugspligtige ejendomme kræver endvidere egentlig tilladelse fra Jordbrugskommissionen. Herudover inddrages Strukturdirektoratet i en række jordfordelingssager som entreprenør for Skov- og Naturstyrelsen, typisk i forbindelse med større jordfordelingssager.

Rigsrevisionen kan tilslutte sig Miljø- og Energiministeriets opfattelse. Rigsrevisionen finder, at alene de ministerområder der ikke har erfaring inden for køb og salg af landbrugspligtige arealer og ejendomme, ved gennemførelsen af ejendomshandler skal inddrage Strukturdirektoratet i sagsbehandlingen.

Rigsrevisionens bemærkninger

Det er Rigsrevisionens principielle opfattelse, at salg ved offentligt udbud både sikrer, at staten opnår den bedst mulige pris, og at der ikke efterfølgende bør kunne rejses spørgsmål om habilitet i forbindelse med salget. Samtidig skal det dog bemærkes, at der kan være mere specielle ejendomme og arealer, hvor det – alle forhold taget i betragtning – næppe ud fra en økonomisk betragtning er hensigtsmæssigt at sælge ved offentligt udbud. I disse enkeltstående tilfælde kan staten eventuelt opnå et større provenu ved direkte forhandlinger med interesserede købere, eventuelt med bistand fra ejendomsformidler.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Told- og Skattestyrelsen fortsat bør opretholde sin kontrolopgave, hvorefter købs- og salgssummer skal forelægges styrelsen til udtalelse. Denne udtalelse bør efter Rigsrevisionens opfattelse fremstå som en egentlig godkendelse af købs- og salgsbeløb. Rigsrevisionen finder videre, at Told- og Skattestyrelsen til brug for kontrolopgaven med at godkende handelspriser bør tage initiativ til at forbedre værdifastsættelsen af især mere specielle ejendomme, hvor vurderinger efter Rigsrevisionens opfattelse ikke bør eller kan foretages på baggrund af salgsstatistisk materiale.

Det er på baggrund af sagsgennemgangen Rigsrevisionens vurdering, at Told- og Skattestyrelsens sagsbehandling i langt de fleste handler har været tilfredsstillende.

Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at det eksisterende regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom er hensigtsmæssigt og tilstrækkeligt.

Rigsrevisionen finder dog, at Finansministeriet bør overveje at ændre cirkulæret, så en ejendoms skønnede kontantpris ved offentligt udbud fastsættes på baggrund af en vurdering foretaget af en uafhængig ejendomsformidler, ligesom Finansministeriet bør tage initiativ til en drøftelse med Finansudvalget, om bestemmelserne vedrørende Finansudvalgsforelæggelse i sager om statens køb og salg af fast ejendom, herunder beløbsgrænserne, fortsat er hensigtsmæssige, bl.a. henset til den prisudvikling, der har fundet sted.

VIII. Statens Ejendomssalg A/S (Freja)

A. Oprettelse af Statens Ejendomssalg A/S

a. Baggrund og formål

303. I forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 1997 blev det besluttet at etablere et statsligt ejendomsselskab med henblik på salg af statslige ejendomme, som ikke længere skulle anvendes til statslige formål.

I Akt 96 13/12 1997 anmodede By- og Boligministeriet om Finansudvalgets tilslutning til at stifte et 100 % statsligt aktieselskab, Freja. Ejendomsselskabet skulle oprettes som et statsligt aktieselskab efter aktieselskabslovens bestemmelser, og samtlige aktier skulle ejes af staten repræsenteret ved By- og Boligministeriet. Selskabets stiftelse skulle gennemføres efter Finansudvalgets godkendelse og inden 31. december 1997.

Staten skulle ifølge aktstykket med virkning fra 1. januar 1998 indskyde 65 ejendomme i Freja til en samlet markedsværdi af 549 mill. kr. Ud over aktierne i selskabet skulle By- og Boligministeriet modtage et stiftertilgodehavende på 210 mill. kr. Aktiekapitalen skulle udgøre 10 mill. kr. og en overkursfond 100 mill. kr. Som en konsekvens af indskuddet af ejendommene skulle der gennemføres bevillingsmæssige justeringer på Miljø- og Energiministeriets og By- og

Boligministeriets områder og korrektioner på andre berørte ministeriers områder.

Som bilag til Akt 96 13/12 1997 fulgte bl.a. en liste over de ejendomme, der blev indskudt i selskabet og selskabets foreløbige åbningsbalance pr. 1. januar 1998.

304. Selskabets formål var at overtage/erhverve faste ejendomme fra staten og selskaber, hvori staten var medejer med henblik på videresalg til tredjemand. Selskabet kunne endvidere drive anden i forbindelse hermed beslægtet virksomhed, herunder generel rådgivning, administration mv. Ved videresalg skulle der søges opnået det størst mulige samlede provenu. Selskabet kunne erhverve tilknyttede ejendomme, såfremt det vurderedes at have en samlet værdiforøgende effekt.

Det var hensigten, at staten fremover ville anvende Freja til salg af statsejendomme med henblik på at sikre effektivitet og samordning af salg af ejendomme. Der forventedes derfor yderligere indskud af statslige ejendomme i selskabet.

Den 18. december 1997 afholdtes der konstituerende generalforsamling i Freja, hvor generalforsamlingen enstemmigt besluttede at stifte selskabet. Som stifter og eneaktionær var staten v/By- og Boligministeriet repræsenteret ved By- og boligministeren.

b. Overtagelse af statslige ejendomme

305. Forud for stiftelsen af Freja var samtlige ministerier blevet anmodet om at identificere ejendomme og grunde, der kunne overdrages til selskabet.

Der blev i alt udpeget 65 ejendomme, som skulle sælges til Freja. I statens regnskab var ejendommene på overdragelsestidspunktet bogført på i alt 7 ministerområder med i alt 217 mill. kr. Ejendommene blev i statsregnskabet for 1997 overført via By- og Boligministeriet til Freja fra de hidtidige ejerministerier med den bogførte værdi som en primosaldopostering i statens status. Ejendommene blev indskudt apport i selskabet mod overtagelse af aktierne i selskabet og stiftertilgodehavende.

Ejendommenes fordeling på ministerområder og værdiansættelsen til bogført værdi fremgår af [tabel 14](#).

[Tabel 14. Oversigt over ejendomme som Freja pr. 1. januar 1998 overtog fra staten](#)

	Ejendomme	Bogført værdi
	----- Antal -----	----- 1.000 kr.-----
§ 9.Skatteministeriet	5	49.010
§ 11.Justitsministeriet	2	9.179
§ 12.Forsvarsministeriet	31	37.888
§ 14.By- og Boligministeriet	6	116.212
§ 19.Forskningsministeriet	9	64
§ 23.Miljø- og Energiministeriet	5	4.300
§ 28.Trafikministeriet	7	657
I alt	65	217.310

21 af de 65 ejendomme var i statsregnskabet bogført med 0 kr., heraf 17 ejendomme fra Forsvarsministeriet, 1 fra Forskningsministeriet og 3 fra Miljø- og Energiministeriet.

Forud for selskabets stiftelse var 56 ud af de i alt 65 ejendomme, som Freja skulle overtage, blevet værdiansat af sagkyndige vurderingsmænd efter et EU-udbud af opgaven. For de resterende 9 ejendomme forelå der underskrevne betingede skøder om salg. Handlerne var bl.a. betinget af realisering af en række særlige forhold vedrørende godkendelse af lokalplaner mv. Tidsperspektivet for eventuel realisering af disse forhold var fra 3 måneder og op til 2-3 år. Staten havde på skøderne forpligtet sig til en række opgaver vedrørende bl.a. udmatrikulering og miljøoprydning. Disse

forpligtelser overgik med ejendommene til Freja. Såfremt Freja ikke ville kunne opfylde vilkårene, indestod staten dog fortsat for, at rettigheder og forpligtelser i henhold til skøderne opfyldtes. Indeståelsen blev givet for at få købers accept af udskiftning af sælger. Staten stilledes med indeståelsen i øvrigt uændret.

Ejendommene var fordelt ud over landet, men den største del af bygningerne og arealerne var placeret i Københavnsområdet.

c. Åbningsbalance og stiftelsesomkostninger

306. De 65 ejendomme blev optaget til markedsværdien på godt 547 mill. kr. i Frejas foreløbige åbningsbalance pr. 1. januar 1998. Den foreløbige åbningsbalance var vedhæftet Akt 96 13/12 1997 som bilag. Med tillæg af materielle anlægsaktiver på godt 1 mill. kr. udgjorde de samlede aktiver, som Freja skulle overtage, knapt 549 mill. kr.

Der blev pr. 18. december 1997 opstillet en endelig åbningsbalance, som i henhold til aktieselskabslovens §§ 6a og 6b skulle revideres af sagkyndige vurderingsmænd. Et revisionsaktieselskab, som af By- og Boligministeriet blev udpeget som vurderingsmænd, afgav den 5. januar 1998 en blank revisionspåtegning på åbningsbalancen, hvilket betød, at revisionen ikke havde givet anledning til forbehold. Det var således revisorernes konklusion, at åbningsbalancen var aflagt i overensstemmelse med lovgivningens krav til regnskabsaflæggelsen, og at regnskabet gav et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver samt økonomiske stilling. Den endelige åbningsbalance havde ikke givet anledning til ændringer i ejendommenes værdiansættelse i relation til den foreløbige åbningsbalance.

307. Åbningsbalancen pr. 18. december 1997 fremgår af [tabel 15](#).

Tabel 15. Frejas åbningsbalance pr. 18. december 1997

	----- 1.000 kr. -----	
AKTIVER		
Omsætningsaktiver		
Ejendomme og grunde:		
Vurdering ifølge sagkyndig vurdering	396.935	
Værdiregulering	÷21.148	
Salgsomkostninger	÷16.553	359.234
Ejendomme solgt på betingede skøder:		
Salgssum ifølge de betingede skøder	236.119	
Udbedringsforpligtelser	÷40.900	
Nedslag for liggeomkostninger og salgsrisiko mv.	÷23.700	
Salgsomkostninger	÷5.447	166.072
Aktiver i alt		525.306
PASSIVER		
Egenkapital:		
Aktiekapital	10.000	
Overskudsfond	100.206	110.206
Hensættelser:		
Liggeomkostninger	140.000	
Miljøhensættelser	50.000	190.000
Kortfristet gæld:		
Gæld til stifter	210.000	
Rentableringsudgifter mv., Holmen	6.300	

Anden gæld	8.800	225.100
Passiver i alt		525.306

Som det kan udledes af tabel 15, var markedsværdien af de ejendomme, som Freja overtog, på 547 mill. kr. Beløbet fremkommer som 525 mill. kr. med tillæg af hensatte salgskostninger på i alt 22 mill. kr.

Aktiekapitalen var på 10 mill. kr. og en overkursfond udgjorde 100 mill. kr.

Ejendomsmassens sammensætning og forholdene omkring den enkelte ejendom betyder, at perioden, førend et salg kan finde sted, vil variere. Når der henses til værdien af den samlede ejendomsportefølje, forventes det, at den gennemsnitlige liggetid vil være ca. 4½ år. På den baggrund blev der hensat 140 mill. kr. til afholdelse af liggeomkostninger med fradrag af lejeindtægter.

Freja overtog de på ejendommene hvilende miljøforpligtelser, fortrinsvis oprensning af forurenede jord. På et antal af ejendommene var der uidentificeret miljøforpligtelser for ca. 72 mill. kr. og disse forpligtelser var fratrukket i de pågældende ejendommers overdragelsesværdi. Derudover blev der i selskabets åbningsbalance hensat 50 mill. kr. til ikke identificerede miljøforpligtelser.

Frejas gæld til stifteren (staten v/By- og Boligministeriet) var på 210 mill. kr. Betalingen af stiftertilgodehavendet skulle ske med virkning fra den 31. december 1997 og med forfald senest den 31. december 1998. Det forudsattes dog for så vidt angår ejendomme solgt på betingede skøder, at udmatrikulering og lokalplanlægning kunne gennemføres forinden. Det har senere vist sig, at hverken udmatrikulering eller lokalplanlægning kan afsluttes inden udgangen af 1998. Endvidere blev det forudsat, at en ejendom beliggende Thorshavnsgade på dette tidspunkt var solgt. Gælden til stifter skulle forrentes med virkning fra 31. december 1997 og med kvartalsvis tilskrivning af renter.

308. De statslige omkostninger i forbindelse med stiftelsen af Freja var på ca. 10 mill. kr. og omfattede bl.a. honorar for mæglervurdering af ejendommene, økonomisk rådgivning, revision, advokatbistand og bistand fra Ejendomsselskabet TOR I/S.

d. Budget

309. Resultatopgørelsen fra budgettet for årene 1998-2000 fremgår af [tabel 16](#), som var vedhæftet Akt 96 13/12 1997 som bilag.

Tabel 16. Budget for Freja for 1998-2000

	1998	1999	2000
	----- 1.000 kr. -----		
Avance ved salg af grunde og ejendomme	35.635	10.125	15.060
Resultat af drift af ejendomme	÷2.225	÷549	2.444
Personaleudgifter og eksterne udgifter	÷7.246	÷8.119	÷7.977
Afskrivninger	÷400	÷400	÷400
Finansielle poster	÷13.084	15	1.316
Årets resultat	12.680	1.072	10.443

Som det fremgår af tabel 16, forventes Freja at have et positivt resultat i årene 1998-2000.

I selskabets tre første regnskabsår forventes 49 af de i alt 65 ejendomme afhændet. Den indregnede avance og forventede salgstidspunkter er baseret på skøn over ejendommernes salgsmuligheder og mulige merværdier i forhold til overdragelsesværdien.

De finansielle udgifter er ifølge budgettet størst i 1998, men forudsættes at falde som følge af afviklingen af gælden til stifter ved udgangen af 1998.

B. Vedtægter mv.

310. Ifølge vedtægterne for Freja har selskabets bestyrelse 5 medlemmer, der vælges for et år. Hertil kommer det antal medlemmer, der måtte blive valgt i henhold til aktieselskabslovens regler om medarbejderrepræsentation.

På selskabet konstituerende generalforsamling den 18. december 1997 blev de vedtægtsbestemte 5 medlemmer valgt, blandt disse formanden og næstformanden. Forretningsordenen for bestyrelsen blev vedtaget på bestyrelsesmødet den 7. januar 1998.

Bestyrelsen og direktionen forestår ledelsen af selskabets anliggender. Til at varetage selskabets daglige ledelse ansætter bestyrelsen en direktion.

Bestyrelsen og direktøren underskrev den 19. maj 1998 en direktionsinstruks. Instruksen omhandlede generelle regler for direktørens pligter og forholdet til bestyrelsen, herunder bl.a. initiativer vedrørende generalforsamlinger, bestyrelsesmøder, budgetter, regnskaber, forsikringsforhold og særlige dispositioner.

311. Selskabets regnskabsår er kalenderåret. Første regnskabsår løber fra stiftelsen indtil 31. december 1998. Årsregnskabet udarbejdes af bestyrelsen og direktionen i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes regler herom.

312. Frejas regnskab revideres af to af generalforsamlingen valgte statsautoriserede revisorer, der vælges hvert år på den ordinære generalforsamling. Det godkendte regnskab offentliggøres i Statstidende og i øvrigt efter bestyrelsens nærmere bestemmelse.

313. Ifølge rigsrevisorlovens § 4, stk. 2, kan Rigsrevisionen direkte fra fuldt statsejede selskaber og selskaber, hvor staten i øvrigt har bestemmende indflydelse, kræve regnskaber til gennemgang. Dette gælder dog ikke børsnoterede selskaber. Rigsrevisorlovens § 6, stk. 2, angiver hvilket materiale, der kan indkræves efter § 4. Der er efter bestemmelsen tale om et ganske omfattende materiale. Rigsrevisionen vil normalt bede om at få tilsendt en mindre del af det mulige materiale. For børsnoterede selskaber og fra andre aktieselskaber som staten ejer aktier i, har Rigsrevisionen alene adgang til det officielle årsregnskab samt andet materiale af betydning for regnskabs gennemgangen, som ministeren kan komme i besiddelse af.

Rigsrevisor har i skrivelse af 30. januar 1998 til Freja orienteret om Rigsrevisionens regnskabs gennemgang og anmodet om at modtage forskelligt relevant materiale.

Det er hensigten, at Rigsrevisionen i den årlige beretning om bevillingskontrollen til statsrevisorerne vil redegøre for gennemgangen af de fuldt statsejede aktieselskaber og andre selskaber, hvor staten i øvrigt har bestemmende indflydelse.

C. Virksomheden i den første tid

314. I den første tid opbyggede bestyrelse og direktion Frejas organisation og tilrettelagde salgsarbejdet og den økonomiske styring.

315. Freja etablerede den 5. januar 1998 en samarbejdsaftale med Ejendomsselskabet TOR I/S (TOR). TOR, som har staten og Københavns Kommune som interessenter, overtog pr. 1. januar 1995 234 af Københavns Kommunes beboelsesejendomme med henblik på videresalg af ejendommene. TOR har medio 1998 afhændet langt de fleste af sine ejendomme og forventer at have afsluttet aktiviteterne vedrørende de sidste salg inden udgangen af 1999. Personalet i TOR har erhvervet en ekspertise i administration og salg af ejendomme mv., og det er fundet hensigtsmæssigt, at denne ekspertise kommer Freja til gode, idet TOR er i gang med at tilpasse (nedskære) ressourcerne, så de svarer til TOR's lavere aktivitetsniveau.

Freja og TOR har kontorer i samme ejendom i det centrale København. Samarbejdsaftalen indebærer, at Freja og TOR gensidigt udlåner personale til hinanden mod betaling. Samtidig deles selskaberne om fx telefon, edb-anlæg, edb-systemer og kontorhold. Freja har endvidere overtaget en

del kontormateriel fra TOR.

Enkelte medarbejdere fra TOR er pr. 1. januar 1998 tilbudt ansættelse i Freja, og efterfølgende er endnu et par medarbejdere overgået til Freja. Det øvrige personale i TOR forbliver i TOR, indtil deres arbejdsopgaver ophører, eller de selv opsiger deres stilling. Freja vil bestræbe sig på at ansætte yderligere personale fra TOR, men kan ikke garantere dette. Medio 1998 var der knapt 15 ansatte i Freja.

316. I foråret 1997 blev Slots- og Ejendomsstyrelsen (SES) udset til at være administrator i 1998 for de ejendomme, som Freja efterfølgende skulle overtage. Administrationsaftalen udløber pr. 31. december 1998. Forinden skal bestyrelse og direktion tage stilling til, hvorledes opgaven skal løses fra 1999 og fremefter.

317. By- og Boligministeriet anmodede i Akt 233 24/6 1998 om Finansudvalgets tilslutning til, at staten pr. 1. juli 1998 yderligere indskød 20 ejendomme til en samlet markedsværdi af 3,4 mill. kr. i Freja. Som vederlag for overdragelsen skulle By- og Boligministeriet modtage nye aktier i selskabet til en nominel værdi af 0,1 mill. kr. med en overkursfond på 0,12 mill. kr. Restbeløbet skulle selskabet overtage som en gældsforpligtelse. Aktiekapitalen i Freja ville efter udvidelsen udgøre 10,1 mill. kr.

318. De 20 ejendomme havde en samlet markedsværdi på 3,4 mill. kr. og indgik i statsregnskabet med 82,8 mill. kr. Ejendommenes fordeling på ministerområder og bogført værdi fremgår af [tabel 17](#).

Tabel 17. Oversigt over ejendomme som Freja pr. 1. juli 1998 overtog fra staten

	Ejendomme	Bogført værdi
	--- Antal ---	--- 1.000 kr. ---
§ 12. Forsvarsministeriet	11	39.727
§ 13. Indenrigsministeriet	1	9.243
§ 14. By- og Boligministeriet	3	19.000
§ 19. Forskningsministeriet	1	0
§ 23. Miljø- og Energiministeriet	1	0
§ 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	1	14.700
§ 28. Trafikministeriet	3	110
÷ ejendom der i antal både er registreret under § 14 og § 24	÷1	
I alt	20	82.780

6 af de 20 ejendomme var bogført med 0 kr. i statsregnskabet. De 6 ejendomme fordelte sig med 2 på Forsvarsministeriet, 2 på By- og Boligministeriet, 1 på Forskningsministeriet og 1 på Miljø- og Energiministeriet.

Der forelå kun offentlig ejendomsvurdering for 13 af de i alt 20 ejendomme. Den offentlige ejendomsvurdering for de 13 ejendomme var på 52,6 mill. kr., medens markedsværdien udgjorde 35,7 mill. kr.

Markedsværdien af de 7 ejendomme uden offentlig ejendomsvurdering var på ÷32,3 mill. kr.

Ejendommene var beliggende forskellige steder i landet og omfattede især tidligere militære anlæg og installationer. Ansættelsen af markedsprisen på ejendommene var sket ved en sagkyndig og uafhængig vurdering.

319. En af de 11 ejendomme, som havde tilhørt Forsvarsministeriet, var ejendommen Margretheholm. Ejendommen var registreret som affaldsdepot, og dele af grundarealet anvendtes som midlertidigt depot for forurenede jord fra Holmen, og det er hensigten, at der skal etableres et permanent specialdepot for tungmetalforurenede jord fra Holmen. Det blev endvidere forudsat, at der på Margretheholm i en periode på 6-8 år skulle foretages en jordrensning. Markedsværdien af denne

ejendom var på ÷36 mill. kr.

På trods af registreringen som affaldsdepot ville ejendommen blive søgt afhændet, selv om det kunne vise sig særdeles vanskeligt at finde købere, som havde tilladelse til at eje og drive specialdepoter. Som hovedregel blev der kun givet tilladelse til offentlige myndigheder, men Freja forventedes også at kunne opnå en sådan dispensation fra Miljøkontrollen i Københavns Kommune. I det tilfælde, at Freja ikke opnåede den nævnte dispensation fra Miljøkontrollen, ville Margretheholm ikke blive indskudt i Freja. Vurderingsprisen for indskuddet af ejendomme bliver herefter 36 mill. kr. større. Dette provenu vil blive overført til staten som stiftertilgodehavende.

320. Forsvarsministeriet har oplyst, at det findes uhensigtsmæssigt, at der ofte hengår længere perioder mellem, at en ejendom rømmes, og at den overdrages til Freja, idet der derved påføres de afhændende myndigheder uhensigtsmæssigt store liggeomkostninger. En væsentlig årsag hertil er, at overdragelsen af ejendomme hidtil er sket i større puljer ved aktstykke. Der synes som følge heraf at være behov for indførelse af en mere fleksibel ordning, hvorved overdragelse af ejendomme kan finde sted løbende, efterhånden som statens anvendelse ophører.

Rigsrevisionen kan tilslutte sig Forsvarsministeriets bemærkninger og finder, at By- og Boligministeriet bør overveje en mere smidig ordning med løbende overførsel af ejendommene til Freja. Ganske vist overføres liggeomkostningerne hermed til Freja, men alt andet lige vil liggeperioden og dermed de samlede omkostninger reduceres, idet Frejas hovedopgave er at sælge ejendomme.

321. Frejas bestyrelse har på sit møde i august 1998 godkendt selskabets første halvårsregnskab for tiden 18. december 1997 - 30. juni 1998. Regnskabet, som ikke er revideret, udviser et underskud på 6,7 mill. kr. I periodens resultat indgår en negativ avance på 2,6 mill. kr. ved salg af ejendomme, og der er i alt solgt 13 mindre ejendomme til en samlet salgssum på 11 mill. kr.

Efter Rigsrevisionens opfattelse er det for tidligt at sige noget endeligt om Frejas succes, idet selskabet kun har været i drift i kort tid. Halvårsregnskabet tal giver ikke regnskabslæseren et tilstrækkeligt grundlag for prognoser om den fremtidige udvikling.

Frejas bestyrelse giver i deres første halvårsrapport udtryk for, at der er knyttet en betydelig usikkerhed til forventningen til selskabets årsresultat. Selskabet er inde i sit første driftsår, og der er den 1. juli 1998 indskudt yderligere 20 ejendomme i selskabet. Inden regnskabsårets udgang vil selskabet have gennemgået samtlige ejendomme med henblik på en vurdering af, om forudsætningerne ved overdragelserne er opfyldt. Endvidere skal Freja i forbindelse med årsafslutningen foretage en revurdering af hensættelserne til miljø og til liggetider. Under forudsætning af, at de nævnte forhold ikke væsentligt påvirker resultatet, og såfremt der ikke skal ske nedskrivning af ejendomsværdier som følge af ændrede planforudsætninger, forventer bestyrelsen et overskud før skat for hele regnskabsåret på ca. 30 mill. kr.

Rigsrevisionens bemærkninger

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at der ved etableringen af Freja pr. 1. januar 1998 er taget initiativ til yderligere at effektivisere og professionalisere salget af statslige ejendomme. Det er imidlertid for tidligt at sige noget endeligt om Frejas succes, idet selskabet kun har været i drift i kort tid.

By- og Boligministeriet bør efter Rigsrevisionens opfattelse overveje en mere smidig ordning med løbende overførsel af ejendomme til Freja.

I den første tid har bestyrelse og direktion opbygget Frejas organisation og tilrettelagt salgsarbejdet og den økonomiske styring, samtidig med at selskabet i perioden 1. januar 1998 – 1. juli 1998 i alt har overtaget 85 statslige ejendomme til en markedsværdi på i alt ca. 550 mill. kr. med henblik på videresalg til tredjemand med størst muligt provenu.

IX. Registret over ubenyttede ejendomme

A. Rigsrevisionens notat af 21. maj 1997

322. Registret over ubenyttede ejendomme er senest omtalt i Rigsrevisionens notat af 21. maj 1997, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 1995, s. 15-18. Notatet beskrev den fortsatte udvikling i sagen om effektiviseringen af den statslige ejendomsforvaltning (Beretning nr. 9/1988). Det fremgik bl.a. af notatet, at registret var blevet en del af informations- og forvaltningssystemet EJDINFO, men at registret som den øvrige del af EJDINFO ikke havde fået den tilsigtede virkning. Rigsrevisionen gav udtryk for den opfattelse, at Bygge- og Boligstyrelsens cirkulære af 27. februar 1990 om Det centrale register over ubenyttede ejendomme pålagde de statslige styrelser en indberetningspligt til denne del af EJDINFO-systemet, ligesom cirkulæret gav Bygge- og Boligstyrelsen en ret og pligt til at påtale manglende indrapportering. Det blev fremhævet i notatet, at Rigsrevisionen ville inddrage registret i undersøgelsen om statens køb og salg af fast ejendom.

Statsrevisorerne påtalte i Endelig betænkning 1995, at boligministeren mere end 7 år efter beretningen om statens ejendomsforvaltning, stadig ikke havde et brugbart system, der effektivt kunne styre og kontrollere administrationen af de statslige ejendomme.

Statsrevisorerne forventede, at Rigsrevisionen medtog registret over ubenyttede ejendomme samt dele af EJDINFO i undersøgelsen om statens køb og salg af fast ejendom.

323. I undersøgelsen har der alene været fokuseret på registret, og hvorledes dette fungerer i forhold til det regelsæt, der er gældende for statens omsætning af fast ejendom, herunder antallet af registreringer i undersøgelsesperioden samt antal forespørgsler. I pkt. 324-325 omtales baggrunden for oprettelsen af registret og i pkt. 326-327 redegøres for Rigsrevisionens gennemgang af registret. I pkt. 328 omtales den videre udvikling i By- og Boligministeriets nye informationssystem (Statens Ejendomsinformationssystem) siden Rigsrevisionens notat af 21. maj 1997.

B. Baggrunden for oprettelsen af registret

324. Med henblik på at sikre en effektiv udnyttelse af den statslige ejendomsmasse blev med virkning fra 1. august 1978 i Kongeriget Danmark Hypotekbank og Finansforvaltning (Hypotekbanken) etableret et centralt register med oplysning om statens ubenyttede ejendomme. Pr. 1. januar 1986 blev registret overført fra Hypotekbanken til Bygge- og Boligstyrelsen under det daværende Boligministeriums ressort.

325. Bygge- og Boligstyrelsen har udstedt cirkulære nr. 29 af 27. februar 1990 til samtlige ministerier om Det centrale register over statens ubenyttede ejendomme. Registret skal tjene statsstyrelsernes ejendomsforvaltning, så ejendomme kan overdrages til andet statsligt formål, udlejes eller afhændes snarest, efter at de ikke længere benyttes til hidtidigt formål. Endvidere skal registret tjene den statslige ejendomsplanlægning og danne grundlag for en art ejendomsmæglerfunktion statsstyrelserne imellem om ledig ejendom samt give overblik over bestanden af ubenyttede ejendomme til brug for den samlede statslige lokaleplanlægning. Registret er en del af informations- og forvaltningssystemet for den statslige ejendomsforvaltning EJDINFO, der er etableret som et led i det pågående arbejde med at effektivisere den statslige ejendomsforvaltning og lokaleforsyning.

Cirkulæret omfatter ejendom, som staten ejer eller lejer. Uden for cirkulæret falder ejendom tilhørende selskaber, hvori staten besidder aktier eller anden kapital.

Så snart en statsstyrelse kan forudse, at lejet eller ejet ejendom må forventes ikke længere at skulle benyttes til hidtidigt formål, skal styrelsen foretage indberetning herom til Bygge- og Boligstyrelsen. Denne regel fremgår tillige af BV, pkt. 21.32.8.

Desuden skal ejendom, der er ubenyttet ved cirkulærets ikrafttræden (1. marts 1990), indberettes.

Såfremt det er besluttet, at en ejendom skal afhændes eller anvendes til et bestemt formål snarest efter ophøret af hidtidig anvendelse, skal indberetningen kun foretages, hvis beslutningen ikke gennemføres.

Der skal foretages fornyet indberetning vedrørende en allerede registreret ejendom, hvis forholdene er væsentligt ændret, eller når der er truffet beslutning om, at en registreret ejendom skal afhændes,

udlejes eller ikke længere kan anses for ubenyttet.

På Bygge- og Boligstyrelsens forespørgsel skal statsstyrelsen attestere, at registrets oplysninger er korrekte.

Forinden en statsstyrelse køber eller lejer ejendom, skal styrelsen i registret undersøge, om der findes ubenyttet ejendom, som eventuelt kan anvendes til formålet. Er dette tilfældet, foregår videre forhandlinger mellem de berørte parter.

I aktstykker om køb og salg af fast ejendom skal resultatet af undersøgelsen i registret anføres.

Cirkulæret vedrører alene registrering af ubenyttede ejendomme og regulerer således ikke styrelsernes adgang til at besidde ubenyttede ejendomme eller indeholder frister for afhændelse af ubenyttet ejendom.

C. Rigsrevisionens gennemgang af registret

326. I perioden 1990-1997 har der i alt været registreret 187 ejendomme i registret. Registreringerne fordeler sig med 22 ejendomme som ikke længere er benyttet, 13 ejendomme som er udlejet, 80 ejendomme som er solgt og 72 ejendomme som ønskes solgt eller udlejet. Bygge- og Boligstyrelsen ajourfører kun registret på grundlag af indberetninger fra institutionerne og foretager søgning i registret efter konkret henvendelse. Administrationen af registret omfatter således ikke en kontrol af, om institutionerne overholder deres indberetningspligt. De enkelte ejendomsforvaltende ministerier har selv ansvaret for deres forvaltning, og det er derfor Bygge- og Boligstyrelsens opfattelse, at man ikke har kompetence til at kontrollere systemets brug. Denne praksis og Bygge- og Boligstyrelsens opfattelse, som Rigsrevisionen imidlertid ikke deler, har medvirket til, at registret ikke har fungeret som forudsat.

327. En gennemgang af registret viser, at det kun har været anvendt i meget begrænset omfang. I tabel 18 vises fordelingen af indberetninger/ændringer og forespørgsler til registret i perioden 1991-1997:

Tabel 18. Antal indberetninger og forespørgsler til Ejendomsregistret

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	I alt
	----- Antal -----							
Indberetninger/ændringer	16	6	9	7	10	6	4	58
Forespørgsler	14	26	23	14	27	21	16	141

Rigsrevisionens gennemgang af konkrete ejendomshandler har vist, at ministerierne i flere tilfælde ikke har overholdt forpligtelsen til at foretage registrering af ubenyttet ejendom i registret, ligesom det i flere tilfælde er konstateret, at ministerierne ikke har rettet henvendelse til registret forinden endelig aftale om køb af fast ejendom er indgået. Endvidere er det konstateret, at der i flere tilfælde i aktstykkeansøgningerne har manglet oplysning om henvendelse til registret.

Når registret ikke afspejler de faktiske forhold, og når statsstyrelserne ikke benytter registret, bliver statens erhvervelse og afhændelse af fast ejendom ukoordineret.

D. Statens Ejendomsinformationssystem

328. By- og Boligministeriet orienterede i januar 1998 Rigsrevisionen om, at ministeriet med henblik på at effektivisere forvaltningen af statens ejendomme ønskede at sætte et nyt informationssystem – Statens Ejendomsinformationssystem – i drift ultimo 1998. Systemet skal indeholde oplysninger om den samlede ejede og lejede ejendomsmasse pr. ultimo 1998. Informationssystemet vil blive administreret med baggrund i et nyt cirkulære om informationssystem for statens ejendomsforvaltning.

Ifølge By- og Boligministeriets oplysninger er baggrunden for etableringen af det nye system primært

Rigsrevisionens og statsrevisorernes kritik af den manglende effektivitet i statens ejendomsforvaltning og af det hidtil benyttede informations- og forvaltningssystem for statens ejendomme (EJDINFO).

By- og Boligministeriet forventer med ibrugtagning af det nye system at styrke rammerne for en effektiv samlet statslig ejendomsforvaltning, som vil kunne lette de enkelte myndigheders indberetningsarbejde og forbedre adgangen til oplysninger i informationssystemet, herunder specielt oplysninger om ubenyttede ejendomme.

Det nye informationssystem vil blive opbygget på en internetløsning, hvor den enkelte ejendomsforvalter med password vil kunne benytte systemet. By- og Boligministeriet forventer med dette mere brugervenlige og lettere tilgængelige informationssystem at kunne sikre de decentrale ejendomsforvaltningers opbakning til systemet.

Dette vil efter Rigsrevisionens opfattelse også være en afgørende forudsætning for det nye systems succes.

I informationssystemet vil der blive adgang til oplysninger om ejendomme der er eller som forventes at blive ledige. De enkelte ejendomsforvaltere får mulighed for at orientere sig om hvornår, hvor og hvilke ejendomme, der er eller bliver ledige. Tilsvarende vil ejendomsforvaltningerne på et tidligt tidspunkt kunne give oplysninger videre til en bredere kreds om, at der vil blive frigjort lejemål eller ejendomme. Herved får parterne på et tidligt tidspunkt mulighed for at afhænde eller erhverve ejendomme eller lejemål, som modsvarer de enkelte institutioners eller styrelsers behov for lokaler mv.

Informationssystemet vil på baggrund af ejendommens matrikelnr., ejendomsnr., adresse og øvrige relaterede nøgler kunne hente tilhørende oplysninger fra Bygnings- og Boligregistret (BBR), Ejendomsstamregistret og Matrikelregistret. Omfanget af indberettede data vil derved blive begrænset til et minimum.

For at forenkle brugen af systemet vil der for de decentrale ejendomsforvaltere alene være adgang til samtlige oplysninger om egne ejendomme. Derudover vil der kunne blive skabt adgang til visse statistiske oplysninger for alle ejendomme. Alle oplysninger indhentet fra systemet vil kunne indgå i myndighedens egen forvaltning/anvendelse af data og herved efter ministeriets opfattelse kunne danne grundlag for en forbedret ejendomsforvaltning.

Der vil i informationssystemet tillige være mulighed for på frivillig basis at indberette nøgletal. På længere sigt vil denne indberetning blive gjort obligatorisk.

I forhold til det tidligere system EJDINFO bliver opfølgningen på det nye systems oplysninger og validitet præciseret og strammet ved, at systemets oplysninger skal afstemmes med de decentrale ejendomsforvalteres ejendomsoplysninger en gang årligt. Den decentrale ejendomsforvalter vil kunne indberette eventuelle rettelser elektronisk, og der vil desuden ske en kontrol af ejendomme, der i systemet har stået angivet som ubenyttet i mere end 6 måneder.

By- og Boligministeriet bliver myndighed for informationssystemet, og administrationen og den daglige drift forventes varetaget af Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Administrator af systemet (Slots- og Ejendomsstyrelsen) vil ikke få sanktionsmuligheder over for ejendomsforvaltninger, der ikke indberetter som forudsat. Ansvar for manglende eller forkerte indberetninger til systemet påhviler i sidste instans den pågældende minister. For at give ministeren det fornødne grundlag til at reagere i sådanne situationer, bør administrator af systemet ved den årlige kontrol af oplysningerne orientere det pågældende departement, såfremt en under det pågældende ressortministerium decentral ejendomsforvalter ikke indrapporterer til systemet som forudsat.

By- og Boligministeriet har oplyst, at man vil overveje at indarbejde regler for en sådan rapportering i de administrative forskrifter for Statens Ejendomsinformationssystem.

Cirkulæreudkast vedrørende Statens Ejendomsinformationssystem har været til høring i alle ministerier, hos parterne i Samordningsudvalget for den statslige ejendomsforvaltning og hos

Rigsrevisionen.

Ministeriet har oplyst, at man på grundlag af høringssvarene i foråret 1998 påbegyndte udarbejdelsen af udbudsmateriale for systembygningen af Statens Ejendomsinformationssystem, eftersom den forventede udgift til systemopbygning var over mindstebeløbet for afholdelse af EU-udbud. I en prækvalifikationsrunde blev 6 ud af 22 firmaer udvalgt til at afgive tilbud på systemet. Primo juli 1998 fik de 6 tilbudsgivere det færdige udbudsmateriale og den 1. september 1998 modtog ministeriet 6 konditionsmæssige tilbud. Efter afholdelse af afklarende møder hos samtlige tilbudsgivere blev der ultimo september 1998 truffet beslutning om valg af leverandør. Den valgte leverandør har tilbudt en teknisk løsning, der overholder By- og Boligministeriets krav til systemet og har samtidig ifølge ministeriet dokumenteret en tidsplan, der på tilfredsstillende vis sandsynliggør, at ministeriet vil få systemet overdraget til test og overtagelsesprøve den 1. marts 1999. Systemet vil herefter ifølge ministeriets oplysninger kunne sættes i officiel drift den 1. april 1999.

Rigsrevisionens bemærkninger

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at et påtænkt informationssystem, der skal administreres af By- og Boligministeriet, over statens ejendomme er en væsentlig forbedring i forhold til det tidligere informationssystem EJDINFO. Systemet er internet-baseret, hvilket indebærer, at der er en hurtig og let adgang til at trække oplysninger og til at foretage registreringer/ændringer i systemet. En afgørende forudsætning for det nye informationssystems succes er imidlertid, at der blandt de decentrale ejendomsforvaltninger er den fornødne opbakning til systemet. Formentlig vil den planlagte kontinuerlige centrale overvågning af systemet kunne befordre en positiv holdningsændring decentralt.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at administrators manglende sanktionsmuligheder over for ejendomsforvaltninger, der ikke indrapporterer som forudsat, bør medføre, at administrator ved den årlige kontrol af systemets oplysninger orienterer det pågældende departement, såfremt der under ressortministeriet ikke indrapporteres til systemet som forudsat.

By- og Boligministeriet vil overveje at indarbejde regler for en sådan rapportering i de administrative forskrifter for systemet.

Rigsrevisionen, den 17. november 1998

Henrik Otbo

/Hans Goltermann

Statsrevisorernes bemærkninger

Denne beretning er undergivet rigsrevisorlovens regler om en efterfølgende redegørelse fra ministre og rigsrevisors bemærkninger hertil. Statsrevisorernes endelige stillingtagen vil finde sted i forbindelse med afgivelsen til Folketinget af den endelige betænkning over statsregnskabet.

Statsrevisorerne har hæftet sig ved, at Rigsrevisionens gennemgang af en række udvalgte ejendomshandler viser, at det gældende regelsæt i langt de fleste tilfælde respekteres, men også indeholder en række eksempler på sager, hvor der burde være udvist større påpasselighed. Det gælder bl.a. ved udformningen af aktstykker til Finansudvalget.

Statsrevisorerne kan tilslutte sig Rigsrevisionens konklusioner og anbefalinger og herunder opfordre til, at der tages skridt til at ændre de mangler, som stadig henstår i det eksisterende regelsæt for statens køb og salg af fast ejendom. Dette gælder også bestræbelserne på at indføre regler og forretningsgange, så statsregnskabet status over statens ejendomme og anlæg får et reelt indhold.

Bilag 1

Statens køb og salg af fast ejendom i perioden 1991 til 1997 fordelt på ministerier

Statens køb af jord i perioden 1991 til 1997 fordelt på ministerier

Ministerium	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	----- Kr. -----						
Udenrigs-	0	620.575	0	0	0	0	0
Finans-	0	0	0	146.000.000	0	0	0
Justits-	308.000	591.811	0	5.000	66.500	0	10.300.000
Forsvars-	30.140	989.210	2.275.600	0	0	2.129.460	10.685.730
By- og Bolig-	0	0	0	0	0	23.858.100	0
Undervisnings-	0	0	÷20.987	931.400	0	0	5.184.199
Kultur-	0	0	929.200	2.288.848	6.443.895	30.449	0
Miljø- og Energi-	60.496.344	56.183.220	35.774.430	50.719.686	127.184.831	32.183.153	54.469.432
Fødevarer-	7.943.228	3.654.691	1.008.000	27.832.610	5.557.020	5.927.711	11.829.025
Trafik-	72.036.819	68.266.783	41.712.584	90.783.525	90.304.948	111.696.641	114.868.261
I alt	140.814.531	130.306.290	81.678.827	318.561.069	229.557.194	175.825.514	207.336.647

Statens køb af bygninger i perioden 1991-1997 fordelt på ministerier

Ministerium	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	----- Kr. -----						
Udenrigs-	÷373.479	316.763	5.760.131	1.700.320	59.345.154	2.091.404	5.571.962
Justits-	2.283.274	43.074.000	5.335.700	11.299.831	1.460.875	20.207.500	0
Forsvars-	13.605.600	42.500.000	11.247.000	0	26.938.320	12.887.347	14.400.000
Indenrigs-	0	4.000.000	52.300.000	13.080.600	0	0	0
By- og Bolig-	0	118.650.000	0	40.000.000	19.000.000	102.300.000	15.650.000
Sundheds-	4.450.000	0	30.618.083	0	0	0	0
Forsknings-	0	0	30.000	1.367.674	0	1.500.000	11.444.688
Undervisnings-	764.649	0	4.226.811	0	94.786.559	45.332.701	118.721.000
Kultur-	0	7.150.000	71.900.000	0	0	2.500.701	0
Miljø- og Energi-	9.591.584	7.579.800	3.515.800	13.396.400	13.464.500	21.765.517	6.196.000
Fødevarer-	1.425.600	1.611.355	4.587.700	3.829.507	912.018	0	0
Trafik-	10.591.444	13.436.904	19.526.364	8.443.203	5.076.117	98.027.512	457.150
I alt	42.338.672	238.318.822	209.047.589	93.117.535	220.983.543	306.612.682	172.440.800

Statens salg af jord i perioden 1991-1997 fordelt på ministerier

Ministerium	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	----- Kr. -----						
Justits-	0	0	186.390	÷129.780	298.970	0	6.200
Forsvars-	322.482	3.396.267	592.520	3.630	30.034	6.865	9.026
Indenrigs-	0	÷183	183	12.544	÷4.480	0	0
By- og Bolig-	0	0	0	0	0	0	1.548.685

Undervisnings-	1.000	0	0	0	0	0	0
Miljø- og Energi-	2.976.389	1.979.634	508.357	17.000	3.186	2.125.400	84.420
Fødevarer-	8.664.950	5.590.193	4.360.360	2.357.115	952.650	8.378.159	9.186.806
Trafik-	74.209.738	6.304.835	8.555.000	6.028.060	144.776.778	45.117.746	8.241.605
I alt	86.174.559	17.270.746	14.202.810	8.288.569	146.057.138	55.628.170	19.076.742

Statens salg af bygninger i perioden 1991-1997 fordelt på ministerier

Ministerium	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	---- Kr. ----						
Udenrigs-	0	0	÷1.710.595	3.305.000	2.433.101	0	5.180.701
Finans-	28.328.700	0	0	0	0	0	0
Skatte-	833.467	186.784	2.688.893	405.784	2.726.000	0	0
Justits-	270.936	663.006	520.819	598.134	122.267	1.180.908	8.987.270
Forsvars-	75.929.589	8.557.715	23.869.509	478.325	28.796.437	4.794.611	608.535
Indenrigs-	6.686.509	114.076	2.887.818	÷2.721.015	10.509	0	66.843.404
By- og Bolig-	19.876.898	1.642.993	0	1.196.221	129.360	7.056.000	215.761.953
Social-	0	0	0	0	3.261.954	0	0
Sundheds-	6.751.133	0	0	0	1.186.469.953	0	0
Undervisnings-	6.447.996	10.098.932	0	0	0	1.063.750	2.802.074
Forsknings-	0	0	0	0	0	0	24.000
Miljø- og Energi-	9.672.431	4.916.185	30.570.870	0	0	0	0
Fødevarer-	28.547.026	0	575.313	50.259	3.560.000	8.732.423	1.566.000
Trafik-	2.099.317.168	788.563	19.752.188	9.676.948	2.265.026.248	97.288.050	43.249.494
I alt	2.282.661.853	26.968.254	79.154.815	12.989.656	3.492.535.829	120.115.742	345.023.431

Forskningsministeriet omfatter Forskningsministeriet og det daværende Forsknings- og Teknologiministerium.

Undervisningsministeriet omfatter Undervisningsministeriet og det daværende Undervisnings- og Forskningsministerium.

Miljø- og Energiministeriet omfatter Miljø- og Energiministeriet og det daværende Miljøministerium og Energiministerium.

Fødevarerministeriet omfatter Fødevarerministeriet og det daværende Landbrugsministerium, Fiskeriministerium og Landbrugs- og Fiskeriministerium.

Trafikministeriet omfatter Trafikministeriet og det daværende Ministerium for Kommunikation og Turisme og Post- og Telegrafvæsen.

Dokumentet er Historisk**CIR nr 6005 af 06/01/1995 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 25-09-1997

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 158 af 13/12/2002

Den fulde tekst

Almindelige regler for salg af statens faste ejendomme

Offentligt udbud

§ 1. Salg af fast ejendom fra staten kan som hovedregel først ske efter at der har været foretaget offentligt udbud. Dette gælder dog ikke salg fra en statsstyrelse til en anden statsstyrelse.

Stk. 2. Salg af statslig fast ejendom er omfattet af bestemmelserne i lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom og bekendtgørelse nr. 1055 af 17. december 1993 om ejendomsformidling i det omfang, salget er rettet mod forbrugere, jf. herved lovens § 1, stk. 5. Ved forbruger forstås i denne forbindelse en person, der handler med henblik på at erhverve en ejendom, når ejendommen hovedsagelig er bestemt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse for vedkommende.

Stk. 3. I medfør af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens bekendtgørelse af 15. december 1994 om undtagelse af salg af statens faste ejendomme fra visse bestemmelser i lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom, finder § 1, stk. 4, 2. pkt., i loven ikke anvendelse på salg af statens faste ejendomme, når salget foregår uden medvirken af en ejendomsformidler.

Tilbudsblanket

§ 2. For ejendomme, der agtes afhændet, udfærdiger styrelsen en »Tilbudsblanket« med angivelse af oplysninger om ejendommen og handelsvilkårene med udtrykkelig angivelse af, at tilbud først vil kunne accepteres efter forelæggelse for bevillingsmyndighederne. Som bilag til nærværende cirkulære er vedhæftet en vejledende tilbudsblanket.

Avertering

§ 3. Ejendommen averteres som hovedregel til salg både i lokal og landsdækkende dagspresse eller iøvrigt i det omfang, hvori det efter styrelsens skøn findes hensigtsmæssigt.

Stk. 2. I annoncerne anføres, at tilbud normalt bør afgives på særlige tilbudsblanketter, der kan rekvireres hos styrelsen. Fristen for indgivelse af tilbud og sted og tid for åbningen af tilbud angives i annoncerne tillige med oplysning om ejendommens skønnede kontantpris baseret på en fra Told- og Skattestyrelsen eller ejendomsformidler indhentet konkret vurdering heraf samt oplysning om ejendommens beliggenhed og størrelse (grundareal og boligareal).

Stk. 3. Styrelsen kan bestemme, at salg og annoncering forestås af en ejendomsmægler eller anden person, der efter § 8 i lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom er berettiget til at udøve ejendomsformidlingsvirksomhed.

§ 4. Ved fremsendelsen af tilbudsblanketter vedlægger styrelsen et eksemplar af nærværende Almindelige regler.

Afgivelse af tilbud

§ 5. Tilbud indsendes til styrelsen i lukket kuvert mrk. »Tilbud på matr.nr. . . .«. Styrelsen kan lade tilbud, der ikke er afgivet på tilbudsblanket komme i betragtning, hvis sådanne tilbud efter styrelsens skøn indeholder tilstrækkelige oplysninger.

Stk. 2. De bydende har adgang til at overvære åbningen af tilbuddene.

Dokumentet er Historisk

Vurdering af tilbuddene

§ 6. Senest 4 uger efter åbningen af tilbuddene meddeler styrelsen hver tilbudsgiver, om styrelsen agter at videreføre salgsforhandlingerne på grundlag af de indkomne tilbud, eller om styrelsen forkaster alle de indkomne tilbud. I sidstnævnte tilfælde vælger styrelsen herefter, om man vil annoncere på ny eller stille afhændelsen i bero.

Overbud

§ 7. Såfremt styrelsen vælger at videreføre salgsforhandlingerne, kan styrelsen give de fem højestbydende meddelelse om

- a) størrelsen af de fem højeste bud
- b) et tidspunkt, da de fem højestbydende senest skal indgive supplerende tilbud,
- c) et tidspunkt, da de supplerende tilbud åbnes.

Stk. 2. For de fem højestbydende er der adgang til at afgive et supplerende tilbud. For afgivelsen af supplerende tilbud efter bestemmelserne i nærværende paragraf gælder reglerne ovenfor i § 5 og § 6.

Stk. 3. Den, der var højestbydende ved første åbning af tilbud, skal stå ved sit tilbud, indtil supplerende tilbud er fremkommet, og iøvrigt også i tiden derefter, såfremt de supplerende tilbud ikke indeholder overbud, jf. § 8, stk. 1.

Sikkerhed

§ 8. Den tilbudsgiver, der efter afgivelsen af de supplerende tilbud er højestbydende, skal vedstå sit tilbud, indtil bevillingsmyndighedernes afgørelse i sagen foreligger.

Stk. 2. Den højestbydende skal inden en uge efter, at styrelsen har meddelt, at man vil indstille hans bud til accept, stille sikkerhed for 10 pct. af købesummen.

Stk. 3. Sikkerheden kan bestå i kontant deponering, deponering af værdipapirer, bank- eller sparekassebog, eller anfordringsgaranti stillet af anerkendt bank, sparekasse eller forsikringsselskab.

Stk. 4. Hvis tilbuddet ikke accepteres, refunderer styrelsen tilbudsgiveren eventuelt afholdte udgifter til etablering af sikkerheden.

Beslutning om salg. Bevillingsprocedure

§ 9. Når styrelsen har truffet beslutning om salg - evt. efter en gennemført overbudsrunde - afgives eventuelt indstilling til Finansministeriet med henblik på forelæggelse for Finansudvalget om accept af det højeste tilbud, jf. dog herved budgetvejledningens regler om salg af statens faste ejendomme.

Salg til andre end højestbydende

§ 10. Uanset bestemmelserne ovenfor i §§ 8 og 9 kan styrelsen, hvor omstændighederne taler for, at afhændelse ikke sker til den højestbydende, søge bevillingsmyndighedernes accept på et af de øvrige afgivne tilbud. I så fald gælder bestemmelserne i §§ 8 og 9 for den tilbudsgiver, hvis tilbud styrelsen vil indstille til accept.

§ 11. Er offentligt udbud afholdt, og er det højeste tilbud mindre fordelagtigt for staten end en fra Told- og Skattestyrelsen indhentet vurdering af ejendommen, skal styrelsen søge at opnå et fordelagtigere tilbud gennem anvendelse af ejendomsmægler eller anden person, der efter § 8 i lov nr. 453 af 30. juni 1993 om omsætning af fast ejendom er berettiget til at udøve ejendomsformidlingsvirksomhed.

Krav mod staten

§ 12. Ingen tilbudsgiver kan rejse noget krav mod staten, hvis styrelsen opgiver at videreføre salgsforhandlingerne, eller hvis bevillingsmyndighederne ikke tiltræder styrelsens indstilling om ejendomssalg.

Undtagelser

§ 13. I særlige tilfælde vil bestemmelserne i nærværende Almindelige regler kunne fraviges, men ændringerne skal da tydeligt fremgå af udbudsmaterialet.

Dokumentet er Historisk*Salg uden offentligt udbud*

§ 14. Hvor vægtige grunde taler for, at offentligt udbud ikke finder sted, fremsættes anmodning herom af styrelsen overfor Finansministeriet i forbindelse med behandlingen af bevillingsansøgningen til Finansudvalget. Finansministeriet tager herefter stilling til, om sagen kan forelægges Finansudvalget. Hvor dette findes tilstrækkeligt velbegrunderet, må det af punkt b i det til Finansudvalget fremsendte aktstykke udtrykkeligt fremgå, at der ikke har været foretaget offentligt udbud.

Salg til statsinstitution

§ 15. Nærværende Almindelige regler finder ikke anvendelse ved ejendomsoverdragelse fra en statsinstitution til en anden statsinstitution, jf. ovenfor § 1. Sådant overdragelse sker i overensstemmelse med bestemmelserne i budgetvejledningen til den af Told- og Skattestyrelsen skønnede handelspris.

Stk. 2. I øvrigt skal reglerne i Finansministeriets budgetvejledning om forespørgsel i Boligministeriets centrale register over statens ubenyttede ejendomme iagttages.

Tvivilsspørgsmål

§ 16. Tvivilsspørgsmål som måtte opstå for styrelsen, forelægges for Finansministeriet.

§ 17. Finansministeriets cirkulære af 28. august 1984 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme ophæves.

Finansministeriet, den 6. januar 1995

Mogens Lykketoft

/ Mogens Pedersen

Bilag

Tilbud

om køb af den af staten ejede faste ejendom

matr.nr. -----
beliggende -----
Ejendommens grundareal -----
Ejendommens areal -----
Ejendomsværdien ved ----- vurdering/årsomvurdering pr. -----
er sat til ----- hvoraf grundværdien udgør -----
Skønnet kontantpris er: -----
Ejendommens gæld til vand, vej kloak, rensningsanlæg m.v. er
af ----- kommune oplyst at udgøre ----- pr. -----
Almindelig beskrivelse af ejendommen herunder installationer,
varmeforsyning, antal værelser, tilbehør o.lign.: -----

Ejendommen udbydes af -----

Dokumentet er Historisk

Tilbud:

Ejendommen sælges kontant. Sælger har ikke pligt til at antage højeste bud.

Iøvrigt henvises til salgsbetingelserne nedenfor.

Ubetinget købstilbud mærket »Tilbud på matr. nr.« må være ovenstående styrelse i hænde senest den ----- kl. ----- Rettidigt indkomne tilbud vil blive åbnet på denne adresse ved fristens udløb.

Almindelige salgsbetingelser:

Salget sker efter reglerne i Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme (vedlagt) og iøvrigt på følgende vilkår:

1. Ejendommen overdrages ubehæftet, men med de ovenfor nævnte byrder og servitutter.
2. Køber overtager uden for købesummen eventuel gæld til vand, vej, kloak, rensningsanlæg m.v.
3. Købesummen erlægges kontant på overtagelsesdagen, med mindre der med sælger aftales sikkerhedsstillelse for beløbet.
4. Køber sørger for tinglysning af skøde m.v. Samtlige omkostninger ved handelens berigtigelse, herunder udgifterne ved optagelse af lån, stempel, tinglysning og eventuelt advokatsalær, afholdes af køber.
5. Ejendommen overtages som den er og forefindes.
6. Ejendommen er ikke forsikret, da statens er selvforsikrer, men tilbud afgives under den forudsætning, at ejendommen kan forsikres på normale vilkår.
7. Ejendommen overtages den 1. i den måned, der følger efter sælgerens accept, med mindre andet aftales.
8. Med overtagelsesdagen som skæringsdag udfærdiges sædvanlig refusionsopgørelse, hvis saldo berigtiges kontant.

Undertegnede

Navn: -----

Stilling: -----

Bopæl: -----

tilbyder herved at købe ovennævnte ejendom på de forannævnte vilkår og for

en kontantpris af ----- kr.

skriver kroner -----

Jeg er bekendt med, at salget af ejendommen sker efter reglerne i Finansministeriets cirkulære om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme, og at sælger først kan acceptere tilbuddet, når det har været forelagt de bevilgende myndigheder.

Jeg er endvidere bekendt med, at jeg, hvis jeg bliver højestbydende, er forpligtet til at stille sikkerhed for 10 pct. af købesummen inden 1 uge efter, at sælger har meddelt mig, at man vil indstille mit tilbud accepteret.

----- den / 19

Underskrift

Dokumentet er Historisk

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

RGL nr 6550 af 28/08/1984 Historisk

Offentliggørelsesdato: 25-09-1997

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 6005 af 06/01/1995

Den fulde tekst

Almindelige regler for salg af statens faste ejendomme

Offentligt udbud

§ 1. Salg af fast ejendom fra staten kan som **hovedregel** først ske efter at der har været foretaget offentligt udbud. Dette gælder dog ikke salg fra een statsstyrelse til en anden statsstyrelse.

Tilbudsblanket

§ 2. For ejendomme, der agtes afhændet, udfærdiger styrelsen en »Tilbudsblanket« med angivelse af oplysninger om ejendommen og handelsvilkårene, herunder bestemmelser om indhold af sælgerpantebreve og med udtrykkelig angivelse af, at tilbud først vil kunne accepteres efter forelæggelse for bevillingsmyndighederne.

Som bilag til nærværende cirkulære er vedhæftet en vejledende tilbudsblanket.

Avertering

§ 3. Ejendommene averteres til salg som hovedregel både i lokal og landsdækkende dagspresse eller iøvrigt i det omfang, hvori det efter styrelsens skøn findes hensigtsmæssigt.

I annoncerne anføres, at tilbud normalt bør afgives på særlige »Tilbudsblanketter«, der kan rekvireres hos styrelsen. Den minimale kontante udbetaling angives i annoncen, tilligemed fristen for indgivelse af tilbud og sted og tid for åbningen af tilbud.

Styrelsen kan bestemme, at salg og annoncering forestås af en ejendomsmægler eller ejendomshandler.

§ 4. Ved fremsendelsen af »Tilbudsblanketter« vedlægger styrelsen et eksemplar af nærværende »Almindelige regler«.

Afgivelse af tilbud

§ 5. Tilbud indsendes til styrelsen i lukket kuvert mrk. »Tilbud på matr. nr. --«.

Styrelsen kan lade tilbud, der ikke er afgivet på »Tilbudsblanket«, komme i betragtning, hvis sådanne tilbud efter styrelsens skøn indeholder tilstrækkelige oplysninger.

De bydende har adgang til at overvære åbningen af tilbuddene.

Vurdering af tilbuddene

§ 6. Senest 4 uger efter åbningen af tilbuddene meddeler styrelsen hver tilbudsgiver, om styrelsen agter at videreføre salgsforhandlingerne på grundlag af de indkomne tilbud, eller om styrelsen forkaster alle de indkomne tilbud. I sidstnævnte tilfælde vælger styrelsen herefter, om man vil annoncere på ny eller stille afhændelsen i bero.

Dokumentet er Historisk

Overbud

§ 7. Såfremt styrelsen vælger at videreføre salgsforhandlingerne, kan styrelsen give de fem højestbydende meddelelse om,

- a) størrelsen af de fem højeste bud og de deri tilbudte kontante udbetalinger,
- b) et tidspunkt, da de fem højestbydende senest skal indgive supplerende tilbud,
- c) et tidspunkt, da de supplerende tilbud åbnes.

For de fem højestbydende er der adgang til at afgive eet supplerende tilbud. For afgivelsen af supplerende tilbud efter bestemmelserne i nærværende paragrafgælder reglerne ovenfor i § 5 og § 6.

Den, der var højestbydende ved første åbning af tilbud, skal stå ved sit tilbud, indtil supplerende tilbud er fremkommet, og iøvrigt også i tiden derefter, såfremt de supplerende tilbud ikke indeholder overbud, jfr. § 8, stk. 1.

Sikkerhed

§ 8. Den tilbudsgiver, der efter, afgivelsen af det supplerende tilbud er højestbydende, skal vedstå sit tilbud, indtil bevillingsmyndighedernes afgørelse i sagen foreligger.

Den højestbydende skal inden en uge efter at styrelsen har meddelt, at man vil indstille hans bud til accept, stille sikkerhed for hele den kontante udbetaling.

Sikkerheden kan bestå i kontant deponering, deponering af værdipapirer, bank- eller sparekassebog, eller anfordringsgaranti stillet af anerkendt bank, sparekasse eller forsikringssselskab.

Hvis tilbuddet ikke accepteres, refunderer styrelsen tilbudsgiveren eventuelt afholdte udgifter til etablering af sikkerheden.

Bevillingsprocedure

§ 9. Styrelsen afgiver herefter eventuelt indstilling til finansministeriet med henblik på forelæggelse for folketingets finansudvalg om accept af det højeste tilbud, jfr. dog herved Budgetvejledningens regler om salg af statens faste ejendomme.

Salg til andre end højestbydende

§ 10. Uanset bestemmelserne ovenfor i §§ 8 og 9 kan styrelsen, hvor omstændighederne taler for, at afhændelse ikke sker til den højestbydende, søge bevillingsmyndighedernes accept på et af de øvrige afgivne tilbud. I så fald gælder bestemmelserne i §§ 8 og 9 for den tilbudsgiver, hvis tilbud styrelsen vil indstille til accept.

§ 11. Er offentligt udbud afholdt, og er det højeste tilbud mindre fordelagtigt for staten end en fra statskattedirektoratet indhentet vurdering af ejendommen, skal styrelsen gennem anvendelse af ejendomsmægler eller ejendomshandler søge at opnå et fordelagtigere tilbud.

Krav mod staten

§ 12. Ingen tilbudsgiver kan rejse noget krav mod staten, hvis styrelsen opgiver at videreføre salgsforhandlingerne, eller hvis bevillingsmyndighederne ikke tiltræder styrelsens indstilling om ejendomssalg.

Undtagelser

§ 13. I særlige tilfælde vil bestemmelserne i nærværende »Almindelige regler, kunne fraviges, men ændringerne skal da tydeligt fremgå af udbudsmaterialet.

Salg uden offentligt udbud

§ 14. Hvor vægtige grunde taler for, at offentligt udbud ikke finder sted, fremsættes anmodning herom af styrelsen overfor finansministeriet i forbindelse med behandlingen af bevillingsansøgningen til folketingets finansudvalg. Finansministeriet tager herefter stilling til, om sagen kan forelægges finansudvalget. Hvor dette findes tilstrækkeligt velbegrunderet, må det af punkt b i det til finansudvalget fremsendte aktstykke udtrykkeligt fremgå, at der ikke har været foretaget offentligt udbud.

Salg til statsinstitution

Dokumentet er Historisk

§ 15. Nærværende »Almindelige regler« finder ikke anvendelse ved ejendomsoverdragelse fra en statsinstitution til en anden statsinstitution, jfr. ovenfor § 1. sådan overdragelse sker i overensstemmelse med bestemmelserne i Budgetvejledningen til den af statsskattedirektoratet skønnede handelspris.

I øvrigt må reglerne i finansministeriets cirkulære af 7. marts 1978 om etablering af et centralt register for statens ubenyttede ejendomme iagttages.

Tvivlsspørgsmål

§ 16. Tvivlsspørgsmål som måtte opstå for styrelsen, forelægges for budgetdepartementet.

§ 17. Finansministeriets cirkulære af 14. august 1978 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme ophæves.

Finansministeriet, den 28. august 1984

Palle Simonsen

/ Leo Nielsen

TILBUD

om køb af den af staten ejede faste ejendom

matr.nr.

beliggende

Ejendommens grundareal:

Ejendommens bruttoareal:

Ejendomsværdien ved vurdering pr.

sat til hvorafgrundværdien udgør

Ejendommens gæld til vand, vej, kloak, rensningsanlæg m.v. er af kommune oplyst at udgøre pr.

Almindelig beskrivelse af ejendommen, herunder installationer, varmforsyning, antal værelser, tilbehør o.lign.:

Salget af ejendommen sker efter de i finansministeriets vedlagte cirkulære fattede almindelige regler for salg af statens faste ejendomme og i øvrigt på følgende vilkår:

1. Ejendommen overdrages ubehæftet, men med de byrder og servitutter, der fremgår af tingbogen.
2. Køber overtager uden for købesummen eventuel gæld til vand, vej, kloak, rensningsanlæg m.v.
3. Den kontante udbetaling skal udgøre mindst 10 pct. af købesummen og skal som minimum være på kr.
4. Eventuelle sælgerpantebreve skal forrentes og afdrages med en fast årlig ydelse på 12 pct. af hovedstolen, hvoraf 9 pct. af det til enhver tid skyldige beløb er rente, medens resten er afdrag. Pantebrevene indestår fra kreditors side uopsigeligt fra ejer til ejer indtil udløb, medens de fra debtors side kan indfries helt eller delvis til enhver tid. Ved hvert ejerskifte erlægges et ekstraordinært afdrag på 10 pct. af restgælden på ejerskiftetidspunktet. Overgang til ægtefælle, medejer og/eller livsarvinger betragtes ikke som ejerskifte. Efter betaling af ekstraordinært afdrag nedsættes den årlige ydelse med 12 pct. af det erlagte afdrag. Sælgerpantebreve kan respektere ejerskiftelån i kreditforening, hvis pantesikkerheden efter rykning skønnes tilfredsstillende.
5. Samtlige omkostninger ved handelens berigtigelse, herunder udgifter til stempel og eventuel advokatsalær, afholdes af køber.
6. Ejendommen overtages af køber, som den er og forefindes. Ministeriet påtager sig intet ansvar for fejl og mangler, bortset fra vanhjemmel.

Dokumentet er Historisk

7. Ejendommen er ikke forsikret, da staten er selvforsikrer. Det påhviler køberen at holde ejendommen forsikret fra overtagelsesdagen, hvis der udstedes sælgerpantebreve i forbindelse med handelen.

8. Ejendommen overtages af køber

9. Med overtagelsesdagen som skæringsdag udfærdiges sædvanlig refusionsopgørelse, hvis saldo berigtiges kontant.

10. Særlige vilkår fastsat af ministeriet:

Ejendommen kan besigtiges efter aftale med

tlf Nærmere oplysninger om salgsprocedure m.v. kan fås ved telefonisk henvendelse til

tlf. lokal

Undertegnede

NAVN:

TLF.

STILLING

BOPÆL:

tilbyder herved at købe ejendommen, matr. nr.

på de foran nævnte vilkår for en pris af:

Kontant udbetaling

Sælgerpantebrev

Købesum i alt

Jeg er bekendt med, at salget af ejendommen sker efter reglerne i finansministeriets cirkulære om Almindelige regler for salg af statens faste ejendomme, **og at ministeriet først kan acceptere et tilbud på ejendommen, når tilbuddet har været forelagt for bevillingsmyndighederne.**

d.

- (Underskrift)

Tilbuddet skal være afleveret til

senest d. / 19

Tilbuddet indsendes til:

Tilbuddet skal være indlagt i lukket kuvert mrk. »tilbud på matr. nr.

Rettidigt indkomne tilbud vil blive åbnet i

lokaler på ovennævnte adresse dag den / 19 kl.

De bydende har adgang til at overvære åbningen af tilbuddene.

Dokumentet er Historisk

Officielle noter

Ingen

DC78-08-12.txt

Finansministeriets cirkulære af 14. august 1978 om almindelige regler for salg af statens faste ejendomme

BEK nr 472 af 20/06/1991 Gældende

Offentliggørelsesdato: 28-06-1991

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om offentligt udbud ved salg af kommunens faste ejendomme

I medfør af § 68 i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 385 af 6. juni 1991, og § 51 a i lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 3. august 1989, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 385 af 6. juni 1991, fastsættes: § 1. Salg af kommunens faste ejendomme skal, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen, ske efter forudgående offentligt udbud, jf. dog § 2.

§ 2. Bekendtgørelsen omfatter ikke salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Stk. 2. Offentligt udbud kan endvidere undlades ved

- 1) salg til staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse,
- 2) salg af en nedlagt tjeneste- eller lejebolig til den hidtidige beboer, der har haft boligen til rådighed i forbindelse med sit kommunale ansættelsesforhold,
- 3) salg til en kommunalt ansat af en ejendom, der som følge af dens beliggenhed nær den pågældendes tjenestested er af særlig betydning for udførelsen af tjenesten,
- 4) salg af et areal under 2.000 m², som ikke selvstændigt kan bebygges, eller
- 5) salg til institutioner m.v., som kommunen lovligt kan yde støtte til.

Stk. 3. Med tilsynsmyndighedens samtykke kan offentligt udbud endvidere undlades ved mageskifter samt ved salg, hvor der i øvrigt foreligger særlige forhold, der kan begrunde en undladelse af offentligt udbud.

§ 3. Offentligt udbud skal ske ved annoncering i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fastsætter, på hvilke vilkår ejendommen udbydes til salg. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at ejendommen udbydes til en fastsat pris, forudsat at prisen svarer til markedsprisen.

Stk. 3. Ved annonceringen skal angives ejendommens beliggenhed og størrelse samt oplysning om, hvortil der kan rettes henvendelse om udbudsvilkår. Udbydes ejendommen til en fastsat pris, skal det ved annonceringen angives, at kommunen ikke er forpligtet til at sælge ejendommen til den udbudte pris.

§ 4. Købstilbud skal være skriftlige. Indkomne købstilbud er fortrolige, indtil salg har fundet sted.

§ 5. Salg kan først ske, når der er forløbet 14 dage efter den første annoncering af ejendomssalget, jf. § 3, stk. 1.

§ 6. Kommunalbestyrelsen kan forkaste alle indkomne tilbud.

Stk. 2. Salg til en tilbudsgiver, der ikke har afgivet det højeste købstilbud, kan ske, såfremt der herved varetages en saglig, kommunal interesse.

Stk. 3. Hvis der i tilfælde, hvor en ejendom er udbudt til en fastsat pris, fremkommer højere købstilbud, skal de tilbudsgivere, der har afgivet tilbud om køb af ejendommen til den udbudte pris, have mulighed for at fremkomme med supplerende tilbud. Salg til en lavere pris end en udbudt pris kan kun ske på grundlag af et nyt offentligt udbud.

§ 7. Når der er forløbet eet år efter et offentligt udbud, kan salg kun ske på grundlag af et nyt offentligt udbud.

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1991.

Indenrigsministeriet, den 20. juni 1991

Thor Pedersen

/ Emil le Maire

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**SKR nr 9547 af 17/03/1978 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 25-09-1997

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Den fulde tekst

Skrivelse vedrørende salg af nedlagte tjeneste- og lejeboliger til kommunalt ansatte uden offentligt udbud.

(Til samtlige amtsråd, Københavns kommunalbestyrelse, Frederiksberg

kommunalbestyrelse og Hovedstadsrådet)

Indenrigsministeriet har i cirkulæreskrivelse af 28. oktober 1974 om offentlig udbydelse ved salg af kommunale ejendomme til medlemmer af kommunalbestyrelsen og kommunal ansatte meddelt, at det ved tilsynsrådets stillingtagen til afhændelse af en kommunes faste ejendomme skal påses, at ejendommen ikke afhændes til medlemmer af vedkommende kommunalbestyrelse eller personer, som er ansat i den pågældende kommunes tjeneste, uden efter offentligt udbud. Det i cirkulæreskrivelsen anførte finder tilsvarende anvendelse ved amtskommuners og hovedstadsrådets salg af fast ejendom.

I cirkulæreskrivelsen er angivet den undtagelse fra hovedreglen, at nedlagte tjeneste- og lejeboliger for kommunens ansatte uden offentligt udbud kan afhændes til den hidtidige beboer, når denne ved nedlæggelsen havde den pågældende bolig overladt som tjeneste- eller lejebolig. I forbindelse med afgørelsen af konkrete sager er ministeriet blevet opmærksom på, at der kan være behov for en præcisering af, i hvilke tilfælde denne undtagelsesbestemmelse finder anvendelse.

I denne anledning skal man oplyse, at den væsentligste betingelse for, at undtagelsesbestemmelsen kan finde anvendelse, er, at beboeren af ejendommen har fået denne stillet til rådighed som et led i ansættelsesforholdet eller i naturlig tilknytning hertil, hvilket i almindelighed må tilsige, at beboeren må høre til en kategori af ansatte, for hvilken det er eller har været normalt, at der blev stillet tjeneste- eller lejebolig til rådighed (eks.: lærere, pedeller).

Det må endvidere normalt være en betingelse, at lejen og de øvrige vilkår for lejemålet er fastsat i overensstemmelse med generelle regler for tjeneste- og lejeboliger som f.eks. de for staten gældende regler herom.

Da lejen for en del lejeboliger har været fastsat individuelt, vil indenrigsministeriet dog fravige betingelsen om, at lejen skal være fastsat efter generelle retningslinier, hvor omstændighederne efter ministeriets opfattelse særligt taler derfor.

Det skal endelig framhæves, at-når bortset fra de tilfælde, hvor en ejendom er stillet til rådighed som tjeneste- eller lejebolig-medfører det forhold, at en af en amtskommunes eller kommunes ansatte af henholdsvis amtskommunen eller kommunen har lejet en ejendom som bolig, eventuelt en nedlagt tjeneste- eller lejebolig, IKKE, at ejendommen kan afhændes til den pågældende uden forudgående offentligt udbud.

2. Indenrigsministeriet skal endvidere bemærke, at udtrykket »ansat i den pågældende kommunes tjeneste« i indenrigsministeriets ovennævnte cirkulæreskrivelse af 28. oktober 1974 også omfatter personer, som er ansat i kommunale fællesskaber, hvori den pågældende amtskommune eller kommune er deltager.

3. Det skal endelig oplyses, at indenrigsministeriet har indtaget det standpunkt, som også har fået tilslutning af folketingets ombudsmand, at salg af kommunale ejendomme til kommunalbestyrelsesmedlemmers eller kommunalt ansattes ægtefæller uden efter offentligt udbud som oftest vil være en omgåelse af ovennævnte cirkulæreskrivelse af 28. oktober 1974.

P. M. V.

E.B.

Erik Toftgaard

Dokumentet er Historisk

Officielle noter

Ingen

LBK nr 1060 af 24/10/2006 Gældende

(Kommunestyrelsesloven)

Offentliggørelsesdato: 03-11-2006

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 510 af 06/06/2007 § 1
- LOV nr 224 af 08/04/2008 1

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Kommunalbestyrelsen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Kommunalbestyrelsens formand
Kapitel V	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VI	Statsforvaltningens tilsyn
Kapitel VII	Indenrigs- og sundhedsministerens tilsyn
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse

Herved bekendtgøres lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 968 af 2. december 2003 med de ændringer, der følger af § 1 i lov nr. 439 af 9. juni 2004, § 77 i lov nr. 537 af 24. juni 2005, § 45 i lov nr. 540 af 24. juni 2005 og § 9 i lov nr. 542 af 24. juni 2005. Den bekendtgjorte lovtekst gælder først fuldt ud fra den 1. januar 2007.

Kapitel 1

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder for alle kommuner, medmindre andet følger af denne lov.

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i lov om kommunale og regionale valg.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, skal styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer stadfæstes af indenrigs- og sundhedsministeren. I alle kommuner skal kommunalbestyrelsen underrette vedkommende statsforvaltning, jf. § 47, om vedtagne styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer. Styrelsesvedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune benævnes Borgerrepræsentationen. For de øvrige kommuner fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. Bornholms Kommune benævnes Bornholms Regionskommune.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigs- og sundhedsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er registreret i Patent- og Varemærkestyrelsen, er forbeholdt de kommunale myndigheder i den pågældende kommune. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler om ansøgning, registrering, udslettelse m.v. af kommunevåben og -segl samt regler om gebyrer for indlevering af ansøgninger og for udskrifter af registret.

Kapitel II

Kommunalbestyrelsen

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlemstallet i kommuner med over 20.000 indbyggere skal være ulige og mindst 19 og højst 31, i Københavns Kommune dog højst 55, jf. dog stk. 3. Medlemstallet i kommuner med under 20.000 indbyggere skal være ulige og mindst 9 og højst 31.

Stk. 2. Antallet af indbyggere, jf. stk. 1, opgøres pr. 1. april i det år, hvor der afholdes valg til kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan med henblik på at fremme det tyske mindretal i Sønderjyllands repræsentation fastsætte regler om, hvilket antal medlemmer der mindst skal vælges til en kommunalbestyrelse.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren kan endvidere fastsætte regler om det tyske mindretal i Sønderjyllands valg af en tilforordnet til kommunalbestyrelsen og til et af den tilforordnede valgt stående udvalg. Den tilforordnede har ikke stemmeret. Den tilforordnede har i øvrigt de rettigheder, der i lovgivningen er knyttet til medlemskab af kommunalbestyrelsen henholdsvis udvalget.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være formand for kommunalbestyrelsen. Endvidere kan kommunalbestyrelsens formand ikke samtidig være formand for regionsrådet.

Stk. 4. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i dennes forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 5. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 4 og foretages under ét som forholdstalsvalg, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 6. Valgene af formand og næstformand (næstformænd) har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Kommunalbestyrelsens formand har krav på fritagelse, dersom vedkommende vælges til regionsrådsformand.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 24, stk. 1, for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid. Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.

§ 8. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 6. Ordinært møde afholdes som regel mindst én gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om varigheden af sine møder.

Stk. 4. Borgmesteren sørger for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden kommunalbestyrelsens møder udsendes en dagsorden til medlemmerne, og at det fornødne materiale til bedømmelse af de sager, der er optaget på dagsordenen, så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at medlemmerne skal have tilsendt sagsmateriale til brug for behandlingen af sagerne, herunder eventuelle sagsbeskrivelser og indstillinger. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, hvorvidt og på hvilken måde medlemmerne kan forlange, at der til brug for behandlingen af sagerne tilvejebringes oplysninger eller ydes teknisk bistand fra administrationen.

Stk. 6. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på kommunalbestyrelsens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har som led i varetagelsen af sit hverv ret til at gennemse sagsmateriale, der i endelig form foreligger i kommunens administration.

Stk. 2. Begæring om sagsindsigt efter stk. 1 skal rettes til borgmesteren.

Stk. 3. Borgmesteren kan begrænse retten til sagsindsigt, når det er nødvendigt af hensyn til sagernes ekspedition, eller når en adgang til sagsindsigt i øvrigt vil være forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder.

Stk. 4. Et medlem har ret til efter anmodning at få tilsendt kopi af sagsmateriale, hvori den pågældende har ret til sagsindsigt, jf. stk. 1-3. Kommunalbestyrelsen kan dog fastsætte nærmere retningslinjer for udøvelsen af retten til at få tilsendt sagsmateriale, herunder begrænsninger i retten hertil, når dette findes nødvendigt.

§ 9 a. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om afholdelse af seminarer for kommunalbestyrelsens medlemmer vedrørende kommunens årsbudget eller andre kommunale anliggender af overordnet betydning. Kommunalbestyrelsens beslutning herom skal så

vidt muligt træffes i forbindelse med fastlæggelsen af mødeplanen, jf. § 8, stk. 1.
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at andre deltager i eller overværer seminarer.
Stk. 3. På seminarer kan der ikke træffes beslutninger.

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun én behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. I Københavns Kommune underskrives protokollen dog alene af Borgerrepræsentationens formand og sekretær.

Stk. 2. Ethvert medlem, som har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til en anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommande møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 15 a. (Ophævet).

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

- deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg samt underudvalg,
- deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,
- deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen eller af økonomiudvalget efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,
- deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
- deltagelse i revisionens forelæggelse af beretninger, jf. § 42 c,
- varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg og
- udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-f nævnte møder m.v.

Stk. 2. For medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde kommunalbestyrelsens medlemmer udvalgsvederlag. De nærmere regler om udvalgsvederlag fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a.

Stk. 4. Til et kommunalbestyrelsesmedlem, der har et eller flere børn under 10 år boende i hjemmet, ydes et tillægsvederlag. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om tillægsvederlaget og om afgrænsning af kredsen af medlemmer, der skal ydes et sådant vederlag.

Stk. 5. Et medlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag. Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diæteløb, som af indenrigs- og sundhedsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 a, stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag.

Stk. 6. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, 2 og 4, for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 7. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Stk. 8. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i kommunalbestyrelsen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a, stk. 2 og 3.

Stk. 9. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-8.

Stk. 10. I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-f, nævnte møder m.v., ydes der til kommunalbestyrelsesmedlemmer

- befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,
- godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter forbundet med et fysisk handicap og
- godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til pasning af syge nære pårørende.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde de i stk. 10 nævnte godtgørelser til kommunalbestyrelsens medlemmer i forbindelse med udførelse af de i stk. 1, litra g, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med kommunalbestyrelsesmedlemmernes deltagelse i de i stk. 1 nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

Stk. 12. Til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd kan der ikke ydes de vederlag, der er nævnt i stk. 1, 2 og 4-7, eller den godtgørelse, der er nævnt i stk. 10, litra c.

§ 16 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til den, som uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra a-f, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Diæterne fastsættes til et bestemt beløb pr. dag og således, at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til at rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme kommunes grænser.

Stk. 3. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af diæteløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse hermed.

Stk. 5. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-3.

Stk. 6. I forbindelse med deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-c, nævnte møder m.v. ydes der til den, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, de i § 16, stk. 10, nævnte godtgørelser samt godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til børnepasning.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at godtgøre de i stk. 6 nævnte udgifter til den, der uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra d-g, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med deltagelse i de i § 16, stk. 1, nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

§ 16 b. Et medlem af kommunalbestyrelsen, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Formanden for kommunalbestyrelsen, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd har ikke ret til fravær efter stk. 1.

Stk. 3. Retten til fravær efter stk. 1 omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær.

§ 16 c. En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse.

§ 16 d. Afskediges en lønmodtager, der er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at afskedigelsen ikke skyldes disse forhold.

Stk. 2. Afskediges en lønmodtager i strid med § 16 c, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse.

Stk. 3. Godtgørelsen, der ikke kan overstige 78 ugers løn, fastsættes under hensyn til lønmodtagerens ansættelsestid og sagens omstændigheder i øvrigt.

Kapitel III

Udvalg m.v.

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt et eller flere stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgenes medlemstal skal være ulige

og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m.v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

Stk. 5. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om, i hvilke tilfælde kommunalbestyrelsen skal nedsætte et udvalg til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg i sager vedrørende det tyske mindretal i Sønderjylland, samt om udvalgets sammensætning og virksomhed.

Stk. 6. Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretning af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 18. Økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Kommunalbestyrelsens formand er formand for udvalget.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår eller samordner kommunens planlægning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan endvidere varetage den umiddelbare forvaltning af andre kommunale anliggender.

Stk. 6. Såfremt økonomiudvalget tillige varetager andre kommunale anliggender, jf. stk. 5, kan det i styrelsesvedtægten fastsættes, at økonomiudvalget betegnes i overensstemmelse hermed.

§ 19. Medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. Økonomiudvalget og hvert stående udvalg træffer for hvert regnskabsår beslutning om, når og hvor udvalgets møder skal afholdes. Udvalgets beslutning om mødeplan kan af ethvert af udvalgets medlemmer forlanges indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Udvalgene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. Udvalgene kan fastsætte regler om varigheden af udvalgmøderne. Forud for udvalgenes møder udsendes en dagsorden til medlemmerne. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Beslutningsprotokollen underskrives efter hvert møde af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der af udvalget fremsendes til et andet udvalg, kommunalbestyrelsen eller en anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at modtageren samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 4. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære dets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Stk. 6. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

Stk. 7. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på udvalgenes møder, skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de reglementer m.v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand, jf. § 31 a.

Stk. 3. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag, jf. § 37, stk. 2.

§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jf. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen af sager, som ikke tåler opsættelse, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringer 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Ved valg til økonomiudvalg og stående udvalg skal dog foretages samme gruppeanmeldelse. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 27, stk. 1.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand eller en udvalgsformand skal have sæde, regnes den pågældendes plads som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandatene tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under ét af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end én plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Medlemskab af et stående udvalg er udelukket for

- a) ansatte, der over for udvalget er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde, og dissers stedfortrædere og
- b) ansatte, der i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for et forvaltningsområde, der henhører under udvalget.

Stk. 3. Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket for

- a) ansatte i den del af den kommunale forvaltning, som varetager administrationen af de sagområder, der i medfør af § 18, stk. 3, og kapitel V er henlagt under økonomiudvalget,
- b) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for andre forvaltningsområder, som forestås af økonomiudvalget, og
- c) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde.

Stk. 4. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Stk. 5. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

- a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,
- b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde,
- c) magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den afdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre afdelinger hørende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Kommunalbestyrelsens formand

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden orienterer senest på førstkommende ordinære møde, jf. § 8, stk. 1, kommunalbestyrelsen om afgørelser truffet i medfør af § 31, stk. 1.

Stk. 3. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Formanden fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer. Formanden påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor. Formanden sørger for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Stk. 4. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.

§ 31 a. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i møderne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgmøderne og modtager dagsorden samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i § 64 eller § 64 a, kan de dokumenter, der er nævnt i stk. 1, tillige underskrives af magistratsmedlemmer eller udvalgsformænd og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 2. Regler om ydelse af vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes til første næstformand. I Københavns Kommune kan vederlag dog tillige ydes til anden næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 5, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand eller som magistratsmedlem, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter regler fastsat i henhold til stk. 1. Den samme vederlæggelse ydes til et medlem af et stående udvalg, der overtager ledelsen af administrationen, jf. § 64 a, stk. 4.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt den pågældende inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

§ 35. (Ophævet)

Kapitel V

Kommunens økonomiske forvaltning

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigs- og sundhedsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage

bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforskrift, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler, hvorefter beslutning om indgåelse af leje- og leasingaftaler, som udgør en særlig forpligtelse for kommunen, skal træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 41 a. Beslutning om fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder og for benyttelse af sociale institutioner og ordninger m.v. samt skolefritidsordninger skal træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Revisionen afgiver en årsberetning om revisionen af kommunens årsregnskab. Revisionen afgiver endvidere beretning i årets løb, når det er foreskrevet, eller når revisionen finder det hensigtsmæssigt (delberetninger).

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 6. Revisionen må ikke deltage i eller tage medansvar for beslutninger, hvorved revisionens stilling som uafhængig revision vil kunne bringes i fare.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 42 a. Revisionen af Københavns Kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af Borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under Borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigs- og sundhedsministerens samtykke.

Stk. 3. For revisionen gælder i øvrigt reglerne i § 42, stk. 2-7.

§ 42 b. Kommunalbestyrelsens formand sørger for, at revisionens beretninger, jf. § 42, stk. 4, udsendes til kommunalbestyrelsens medlemmer senest 7 dage efter modtagelsen.

§ 42 c. Revisionen har adgang til at forelægge revisionens beretninger, jf. § 42, stk. 4, for kommunalbestyrelsen. Forelæggelse af revisionens beretninger for kommunalbestyrelsen skal endvidere ske, når mindst en fjerdedel af medlemmerne anmoder herom.

Kommunalbestyrelsens formand fastsætter på revisionens henholdsvis mindst en fjerdedel af medlemmernes anmodning tid og sted for forelæggelsen og indkalder kommunalbestyrelsens medlemmer.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens formand sørger for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden revisionens forelæggelse udsendes en indkaldelse til kommunalbestyrelsens medlemmer, og at det fornødne materiale til forelæggelsen så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne senest 3 hverdage inden mødet. § 8, stk. 4, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at andre deltager i eller overværer forelæggelsen.

Stk. 4. Ved forelæggelsen kan der ikke træffes beslutninger.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigs- og sundhedsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og - for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og regnskabets godkendelse.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 46. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse og udsendelse af oplysninger til kommunalbestyrelsen om kommunens økonomiske forhold.

Kapitel VI

Statsforvaltningens tilsyn

§ 47. Tilsynet med kommunerne varetages af statsforvaltningen i den region, hvori kommunen er beliggende.

Stk. 2. Tilsynet med kommunale fællesskaber, jf. § 60, varetages af den statsforvaltning, der efter stk. 1 varetager tilsynet med de deltagende kommuner. Varetages tilsynet med de deltagende kommuner ikke af samme statsforvaltning, udøves tilsynet af den statsforvaltning, der efter stk. 1 varetager tilsynet med fællesskabets hjemstedskommune.

Stk. 3. Statsforvaltningen er i udøvelsen af tilsynet ikke undergivet indenrigs- og sundhedsministerens instruktioner. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte generelle forskrifter for udøvelsen af statsforvaltningens beføjelser som led i tilsynet.

§ 48. Statsforvaltningen fører tilsyn med, at kommunerne og kommunale fællesskaber, jf. § 60, overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder kommunale forskrifter, der er udstedt i medfør af denne lovgivning, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Statsforvaltningen fører ikke tilsyn med, at kommunerne og kommunale fællesskaber, jf. § 60, overholder ansættelsesretlige regler.

Stk. 3. Statsforvaltningen fører ikke tilsyn, i det omfang særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage stilling til den pågældende sag.

§ 48 a. Statsforvaltningen beslutter, om der er tilstrækkeligt grundlag for at rejse en tilsynssag.

§ 49. Kommunalbestyrelsen og styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, skal tilvejebringe og meddele statsforvaltningen de oplysninger og udlevere de dokumenter, statsforvaltningen forlanger om forhold i kommunen henholdsvis det kommunale fællesskab.

Stk. 2. Statsforvaltningen kan i særlige tilfælde pålægge kommunalbestyrelsen at tilvejebringe bemærkninger fra revisionen om kommunalbestyrelsens afgørelser vedrørende revisionens beretninger. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse for styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan fastsætte en frist for tilvejebringelse og meddelelse af oplysninger og udlevering af dokumenter efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Når statsforvaltningen til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

Stk. 5. Statsforvaltningen kan, når det er påkrævet, forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018.

Stk. 6. Statsforvaltningen kan anmode andre offentlige myndigheder om inden for deres sagsområde at yde den vejledning og bistand, der er nødvendig for tilsynets udøvelse.

§ 50. Statsforvaltningen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller unkladelser.

§ 50 a. Har kommunalbestyrelsen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan statsforvaltningen sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan statsforvaltningen midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

1) en part over for statsforvaltningen skriftligt fremsætter begæring herom,

2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og

3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Stk. 1 gælder tilsvarende for en beslutning truffet af økonomiudvalget, et stående udvalg eller en magistrat, når beslutningen ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder tilsvarende for en beslutning truffet af kommunalbestyrelsens formand efter § 31, stk. 1. Stk. 1 gælder tilsvarende for en beslutning truffet af en formand for økonomiudvalget eller et stående udvalg efter § 22, stk. 2, når beslutningen ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder endvidere tilsvarende for en beslutning truffet af styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

§ 50 b. Unklader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan statsforvaltningen pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for unkladelsen, tvangsbøder.

Stk. 2. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at unklade at stemme.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tilsvarende for medlemmer af økonomiudvalget, et stående udvalg og en magistrat i sager, der ikke kan

indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder tilsvarende for kommunalbestyrelsens formand i sager, hvor formanden undlader at indkalde medlemmerne af kommunalbestyrelsen til kommunalbestyrelsens ordinære og ekstraordinære møder, jf. § 8, stk. 1 og 2. Stk. 1 og 2 gælder tilsvarende for medlemmer af styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

§ 50 c. Statsforvaltningen kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarligt for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 2. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 3. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem under en erstatningssag efter stk. 1 findes erstatningsansvarligt for et tab, som den pågældende under udførelsen af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde, i det omfang det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 4. Stk. 1-3 gælder tilsvarende for medlemmer af økonomiudvalget, et stående udvalg og en magistrat. Stk. 1 og 3 gælder tilsvarende for kommunalbestyrelsens formand, for så vidt angår beslutninger truffet efter § 31, stk. 1. Stk. 1 og 3 gælder tilsvarende for en formand for økonomiudvalget eller et stående udvalg, for så vidt angår beslutninger truffet efter § 22, stk. 2. Stk. 1-3 gælder tilsvarende for medlemmer af styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

§ 50 d. Statsforvaltningen kan frafalde sagsanlæg efter § 50 c mod, at den pågældende inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen henholdsvis det kommunale fællesskab. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Hvis den pågældende indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

§ 51. Statsforvaltningen kan anlægge anerkendelsessøgsmål mod en kommunalbestyrelse, der har truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, eller undladt at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, eller hvis beslutning statsforvaltningen har sat ud af kraft eller midlertidigt suspenderet, jf. § 50 a.

Stk. 2. Stk. 1 gælder tilsvarende for økonomiudvalget, et stående udvalg eller en magistrat i sager, der ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder tilsvarende for kommunalbestyrelsens formand, for så vidt angår beslutninger truffet efter § 31, stk. 1. Stk. 1 gælder tilsvarende for en formand for økonomiudvalget eller et stående udvalg, for så vidt angår beslutninger truffet efter § 22, stk. 2, der ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder tilsvarende for styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

Kapitel VII

Indenrigs- og sundhedsministerens tilsyn

§ 52. Statsforvaltningens afgørelser om anvendelse af de foranstaltninger, der er nævnt i §§ 50 a-50 d, kan af de organer eller medlemmer, foranstaltningen er rettet imod, indbringes for indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 2. Statsforvaltningens afgørelser om samtykke eller godkendelse efter denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov kan af vedkommende kommunalbestyrelse eller vedkommende styrelsesorgan for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, indbringes for indenrigs- og sundhedsministeren, medmindre afgørelsen fuldt ud giver kommunalbestyrelsen eller det kommunale fællesskab medhold.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan af egen drift tage statsforvaltningens afgørelser om anvendelse eller undladelse af anvendelse af de foranstaltninger, der er nævnt i §§ 50 a-50 d, samt om samtykke eller godkendelse efter denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov op til behandling, når ministeren skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren kan stadfæste, ophæve eller ændre statsforvaltningens afgørelse som nævnt i stk. 1-3 samt pålægge statsforvaltningen at tage sagen op til ny behandling efter §§ 50-50 d eller efter bestemmelser om samtykke eller godkendelse efter denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov. Indenrigs- og sundhedsministeren kan herunder ændre statsforvaltningens afgørelse til ugunst for det organ eller det medlem, afgørelsen er rettet imod, jf. dog § 50 d, 3. pkt. Indenrigs- og sundhedsministeren kan under de i § 51 nævnte betingelser anlægge anerkendelsessøgsmål eller pålægge statsforvaltningen at anlægge anerkendelsessøgsmål.

§ 53. Indenrigs- og sundhedsministeren kan af egen drift tage spørgsmål om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser, som statsforvaltningen har udtalt sig om efter § 50, op til behandling, når ministeren skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis statsforvaltningen har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser op til behandling.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan udtale sig om lovligheden af den kommunale disposition eller undladelse og i forbindelse hermed træffe afgørelse efter §§ 50 a-50 d. Indenrigs- og sundhedsministeren kan også pålægge statsforvaltningen at tage sagen op til ny behandling efter §§ 50-50 d. Indenrigs- og sundhedsministeren kan under de i § 51 nævnte betingelser anlægge anerkendelsessøgsmål eller pålægge statsforvaltningen at anlægge anerkendelsessøgsmål.

§ 53 a. Indenrigs- og sundhedsministeren kan af egen drift uden for de i §§ 52 og 53 nævnte tilfælde tage spørgsmål om lovligheden af statsforvaltningens dispositioner eller undladelser som led i udøvelsen af tilsynet op til behandling, når ministeren finder anledning hertil, herunder skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan udtale sig om lovligheden af statsforvaltningens disposition eller undladelse og stadfæste, ophæve eller ændre en beslutning truffet af statsforvaltningen. Indenrigs- og sundhedsministeren kan også pålægge statsforvaltningen at tage sagen op til ny behandling.

§ 54. Indenrigs- og sundhedsministeren kan pålægge statsforvaltningen at tage en sag op til behandling efter §§ 50-50 d.

§ 55. Statsforvaltningen og indenrigs- og sundhedsministeren kan tillægge ministerens behandling af en sag efter §§ 52 og 53 a opsættende virkning. Indenrigs- og sundhedsministeren kan ophæve statsforvaltningens beslutning om at tillægge ministerens

behandling af en sag opsættende virkning.

§ 56. Kommunalbestyrelsen, styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og statsforvaltningen skal tilvejebringe og meddele indenrigs- og sundhedsministeren de oplysninger og udlevere de dokumenter, ministeren forlanger om forhold i kommunen og det kommunale fællesskab henholdsvis inden for tilsynets virkeområde.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan i særlige tilfælde pålægge kommunalbestyrelsen at tilvejebringe bemærkninger fra revisionen om kommunalbestyrelsens afgørelser vedrørende revisionens beretninger. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse for styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte en frist for tilvejebringelse og meddelelse af oplysninger og udlevering af dokumenter efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Når indenrigs- og sundhedsministeren til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

Stk. 5. Indenrigs- og sundhedsministeren kan, når det er påkrævet, forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018.

Stk. 6. Indenrigs- og sundhedsministeren kan anmode andre offentlige myndigheder om inden for deres sagsområde at yde den vejledning og bistand, der er fornøden til tilsynets udøvelse.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 57. Indenrigs- og sundhedsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til vedkommende statsforvaltning, jf. § 47, sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed, jf. § 45, stk. 2. Fristen for regnskabets indsendelse til statsforvaltningen fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 3. Når revisionen afgiver en delberetning, jf. § 42, stk. 4, til kommunalbestyrelsen, skal revisionen underrette vedkommende statsforvaltning, jf. § 47, herom.

§ 57 a. (Ophævet).

§ 58. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.

§ 59. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen, godkendelse fra den eller de statsforvaltninger, der efter § 47, stk. 1, varetager tilsynet med de deltagende kommuner.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når vedkommende statsforvaltning, jf. § 47, stk. 2, finder rimelig grund dertil.

Stk. 3. Vilkårene for aftalens ophævelse skal godkendes af vedkommende statsforvaltning, jf. § 47, stk. 2, og skal fastsættes af denne i tilfælde af uenighed mellem deltagerne.

§ 61. Et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Simpelt uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

§ 62. Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af funktionsperiodens første år vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles (servicestrategi). Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse vurdere, om kommunen skal gøre brug af udbud, og på hvilken måde dette skal ske. Servicestrategien skal gøres tilgængelig for kommunens beboere i form af en redegørelse.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for servicestrategiens indhold og udformning.

§ 62 a. Når en privat afgiver et konkret tilbud på udførelse af en opgave, som kommunen udfører for sig selv, skal kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, hvorvidt opgaven fortsat skal udføres af kommunen. Kommunalbestyrelsen skal underrette den private tilbudsgiver om kommunalbestyrelsens beslutning og ledsage denne med en begrundelse, hvis kommunalbestyrelsen ikke antager tilbuddet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal til brug for en beslutning efter stk. 1 foretage en sammenligning mellem omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse og de omkostninger, der vil være forbundet med at antage det indkomne tilbud.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om beregningen af omkostninger efter stk. 2.

§ 62 b. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis

- 1) tilbuddet ikke overstiger 500.000 kr. for enkeltstående ydelser og 500.000 kr. pr. år for løbende ydelser,
- 2) tilbudsgiver ikke lovligt vil kunne udføre den opgave, som tilbuddet omfatter,
- 3) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne tekniske formåen,
- 4) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne finansielle og økonomiske formåen,

- 5) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at forhold af mere personlig karakter ikke gør denne uegnet til at udføre opgaven,
- 6) tilbuddet forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen,
- 7) tilbuddet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter § 62 a,
- 8) tilbuddet omfatter en opgave, som kommunalbestyrelsen før tilbuddets modtagelse har besluttet at sende i udbud, eller
- 9) tilbuddet omfatter en opgave, som afviger fra den opgaveafgrænsning, som kommunalbestyrelsen beslutter skal udgøre grundlaget for en beslutning efter § 62 a. Kommunalbestyrelsen skal i sådanne tilfælde oplyse tilbudsgiver om den valgte afgrænsning af opgavens indhold.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1, nr. 1-8, kan træffes af kommunens administration, et stående udvalg eller økonomiudvalget. Tilsvarende gælder afgørelser efter stk. 1, nr. 9, hvis tilbuddet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter stk. 1, nr. 9.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

§ 62 c. Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, redegøre for, hvordan kommunalbestyrelsen følger op på kommunens servicestrategi efter § 62, stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal endvidere redegøre for de tilbud, som den har behandlet efter § 62 a og § 62 b, stk. 1, nr. 9. Redegørelsen skal gøres tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 2. Redegørelsen efter stk. 1 skal indeholde oplysninger om udbud af opgaver, der er gennemført i den pågældende valgperiode, samt oplysninger om varetagelsen af de opgaver, som kommunen efter en udbudsforretning fortsat udfører for sig selv. Redegørelsen skal endvidere indeholde oplysninger om, hvorvidt kommunalbestyrelsens behandling af tilbud efter § 62 a har medført, at den af tilbuddet omhandlede opgave udføres af andre end kommunen, og i benægtende fald, hvad årsagen er til, at opgaven ikke udføres af andre end kommunen.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for redegørelsens indhold og udformning.

§ 63. Kommunalbestyrelsen, styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og vedkommende statsforvaltning, jf. § 47, skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger og udlevere de dokumenter, som denne måtte forlange om forhold i kommunen og det kommunale fællesskab henholdsvis inden for tilsynets virkeområde.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte en frist for tilvejebringelse og meddelelse af oplysninger og udlevering af dokumenter efter stk. 1.

§ 63 a. Vedkommende minister kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller unndelser. Ministeren beslutter, om der findes anledning til at afgive en sådan udtalelse.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat. Reglerne i § 6, stk. 3, 2. pkt., og § 7, stk. 2, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse på magistratens medlemmer.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelig.

§ 64 a. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at formændene for de stående udvalg har den øverste daglige ledelse af den del af kommunens administration, der varetager udvalgets forvaltningsområder. Kommunalbestyrelsens formand har den øverste daglige ledelse af kommunens øvrige administration, i det omfang andet ikke er bestemt i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. For udvalgsformændenes ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 3, 3. og 4. pkt., og stk. 4. For kommunalbestyrelsens formands ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 3, 2.-4. pkt., og stk. 4. Reglerne i § 6, stk. 3, 2. pkt., § 7, stk. 2, 2. pkt., og § 11, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 kan tillige anvendes, hvis en kommune, der er nævnt i stk. 1, styres efter reglerne i § 65. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 4. Når en udvalgsformand har forfald i mindst 1 måned, vælger udvalget et medlem, der under fraværet skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen. Styres kommunen efter reglerne i § 65, jf. stk. 3, vælges det medlem, der skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen og medlemskabet af økonomiudvalget, af den gruppe, der har udpeget udvalgsformanden.

Stk. 5. Udvalgsformændene i kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1-4, kan betegnes rådmænd. I Københavns Kommune kan udvalgsformændene betegnes borgmestre og formanden for Borgerrepræsentationen overborgmester.

§ 65. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. Formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde umiddelbart efter valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valget foretages ved forholdstalsvalg og således, at samme gruppeanmeldelse gælder ved de efterfølgende valg til stående udvalg og økonomiudvalg, jf. stk. 3 og 4. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end én formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 4. Er det i styrelsesvedtægten fastsat, at økonomiudvalget består af et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. stk. 1, vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til stk. 1 besatte pladser fragår i de pågældende gruppers pladser.

Stk. 5. En kommunalbestyrelse, der træffer bestemmelse efter stk. 1, kan i styrelsesvedtægten med virkning for kommende

valgperioder træffe bestemmelse om, at valget af kommunalbestyrelsens formand og formændene for de stående udvalg foretages under ét som forholdstalsvalg, jf. stk. 2, 2. pkt. Det tilkommer den gruppe, der opnår den største kvotient ved valget, at udpege kommunalbestyrelsens formand. Den gruppe, der udpeger kommunalbestyrelsens formand, udpeger tillige næstformanden, medmindre der vælges to næstformænd, jf. § 6, stk. 5. Bestemmelsen i styrelsesvedtægten efter 1. pkt. eller ophævelse af bestemmelse herom skal vedtages forud for valgdagen, jf. § 6, stk. 2, i lov om kommunale valg.

Stk. 6. Når en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid af den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den afgående formand eller næstformand.

Stk. 7. Når stedfortræderen for en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, er indtrådt i henhold til § 15, stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, tilkommer det den gruppe, der har udpeget formanden eller næstformanden, at udpege den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 65 a. Kommunalebestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at der ikke nedsættes økonomiudvalg og stående udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1, varetager kommunalbestyrelsens formand de beføjelser, der i § 37, stk. 1, og § 45, stk. 1, er henlagt til økonomiudvalget.

§ 65 b. Bestemmelse om, at en kommune skal styres efter reglerne i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a, træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode. Har en kommunalbestyrelse i løbet af valgperioden truffet bestemmelse om en ændret styreform, er denne bindende for den resterende del af valgperioden.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om styrelsen af kommuner, der styres efter reglerne i §§ 64 a, 65 og 65 a, herunder regler om vederlag m.v., der fraviger reglerne i § 16.

§ 65 c. Med indenrigs- og sundhedsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 15, stk. 2, § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21, 22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse kan med indenrigs- og sundhedsministerens godkendelse træffe bestemmelse i styrelsesvedtægten om en anden styreform end udvalgsstyre i henhold til kapitel III og de styreformer, der er nævnt i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a. Bestemmelse herom træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode og kan højst gælde for valgperioden eller den resterende del af valgperioden.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om en styreform, der godkendes efter stk. 2, herunder om de fravigelser af denne lovs indhold, som styreformen nødvendiggør eller gør ønskelig.

§ 65 d. En kommunalbestyrelse kan træffe bestemmelse om nedsættelse af lokaludvalg, herunder om henlæggelse af beslutningskompetence til lokaludvalgene i nærmere angivne kommunale anliggender. Lokaludvalgenes medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen. Kommunalebestyrelsen kan bestemme, at et antal observatører deltager i lokaludvalgenes møder.

Stk. 2. Til selvstændig varetagelse af lokaludvalg kan henlægges opgaver inden for følgende områder:

- 1) Opgaver vedrørende tilvejebringelse af lokalplaner, jf. kapitel 5 og 6 i lov om planlægning, inden for områder, der i kommuneplanens rammer er udlagt til boligformål.
- 2) Dispensationer fra lokalplaner og byplanvedtægter, jf. §§ 19, 20 og 21, stk. 1, i lov om planlægning, inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 3) Opgaver vedrørende servitutbestemmelser, jf. § 43 i lov om planlægning for så vidt angår ejendomme inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 4) Opgaver vedrørende trafiksikring, trafiksanering og færdselsregulerende foranstaltninger, jf. kapitel 2 i lov om offentlige veje og § 44 i lov om private fællesveje.
- 5) Opgaver vedrørende vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje, jf. kapitel 6 og 10 i lov om private fællesveje.
- 6) Opgaver vedrørende støjulemper i forbindelse med fritidsaktiviteter, jf. § 42 i lov om miljøbeskyttelse.
- 7) Opgaver efter regler vedrørende forurening, der er fastsat i medfør af §§ 16 og 18 i lov om miljøbeskyttelse.
- 8) Opgaver efter kapitel 6 i lov om folkeskolen.
- 9) Opgaver vedrørende dag- og klubtilbud til børn og unge, jf. §§ 7, 19 og 63 i lov om social service.
- 10) Opgaver efter de uskrevne retsregler om kommunernes opgavevaretagelse.

Stk. 3. Såfremt kommunalbestyrelsen i henhold til stk. 2 henlægger opgaver til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, skal de nærmere regler om lokaludvalgene og deres virksomhed fastsættes i et regulativ. I regulativet kan der fastsættes bestemmelse om, at formanden tillægges et vederlag. I øvrigt kan der i regulativet træffes bestemmelser, herunder bestemmelser om fravigelser af denne lovs indhold, som oprettelsen af lokaludvalg gør ønskelige.

Stk. 4. Regulativet om lokaludvalg skal vedtages af kommunalbestyrelsen efter de regler, som gælder for vedtagelse af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Bekendtgørelse om regulativet og om ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 5. Lokaludvalgenes afgørelser vedrørende anliggender, der i henhold til stk. 2 er henlagt til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 6. Reglerne i §§ 47-56, 61 og 63 finder tilsvarende anvendelse på lokaludvalgene og deres medlemmer.

§ 65 e. (Ophævet)

§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigs- og sundhedsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigs- og sundhedsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningsnævn. Nævnet skal endvidere godkende bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personale ved kommunale selvstyrehavne, jf. lov om havne, personale ansat i trafikskibe, jf. lov om trafikskibe, samt tjenestemandslignende ansatte ved privatbanerne. Indenrigs- og sundhedsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutioner, med hvilke kommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.

Stk. 2. Kommunernes Lønningsnævn består af 8 medlemmer og stedfortrædere for disse, der beskikkes af indenrigs- og sundhedsministeren. Beskikkelsen sker således, at 4 medlemmer beskikkes efter indstilling af KL (Kommunernes Landsforening), 2 medlemmer beskikkes efter indstilling af regionsrådene i forening, 1 medlem beskikkes efter indstilling af finansministeren og 1 medlem udpeges af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 3. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning.

Stk. 4. Dersom ændringer i eller undladelser af kommuners organisering i kommunale sammenslutninger giver anledning hertil, kan indenrigs- og sundhedsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til medlemskab i nævnet og med hensyn til afholdelse af udgifter ved nævnets virksomhed, indenrigs- og sundhedsministeren i den anledning finder fornødne.

Stk. 5. De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren efter drøftelse med de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet, jf. stk. 2 og 4.

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og lov om støttede private ungdomsboliger.

§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der varetager opgaver, som kommunen selv kan løse, uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. også varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.

§ 69. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde, overtager økonomiudvalget de beføjelser, der tilkommer kommunalbestyrelsen og dens udvalg. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, overtager magistraten kommunalbestyrelsens beføjelser.

Stk. 2. Er det umuligt at samle økonomiudvalget til møde under krise eller krig, styres kommunens anliggender af borgmesteren. Er det i kommuner med magistratsordning umuligt at samle magistraten til møde, styres kommunen af borgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigs- og sundhedsministeren. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigs- og sundhedsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) Lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.
- 3) Lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.
- 4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.
- 5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statstilskud til kommunerne § 35.

Stk. 4. (Udeladt).

Stk. 5. Indenrigs- og sundhedsministeren kan bestemme, at § 67 træder i kraft på et tidligere tidspunkt end fastsat i stk. 1. Samtidig med at § 67 sættes i kraft, ophæves følgende bestemmelser:

- 1) §§ 20 og 31, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.

- 2) § 15, stk. 3, og § 29, stk. 3, i lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965.
 3) § 8, stk. 1, i lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 381 af 28. maj 2003, der ændrer §§ 2, 9, 16, 16 a, 42 a, kapitlerne VI og VII, §§ 63, 64 a og 65 d, indsætter § 18, stk. 6, § 31, stk. 2, § 41, stk. 2, § 42, stk. 4, §§ 42 b og 42 c, § 46, stk. 2, §§ 57-61 og § 63 a, og ophæver § 65 e, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 6

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2004.

Stk. 2. § 2, stk. 3, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, har virkning for underretninger efter lovens ikrafttræden, uanset om styrelsesvedtægten eller vedtægtsændringen er vedtaget før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Den i § 9, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse som ændret ved denne lovs § 1, nr. 2, fastsatte adgang til sagsindsigt kan efter lovens ikrafttræden udøves også i forhold til materiale oprettet før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. §§ 16, 16 a, 16 b, 42 b, 42 c og § 57, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse som ændret henholdsvis affattet ved denne lovs § 1, nr. 3-8, 14 og 17, har virkning for revisionsberetninger, der afgives efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. § 31, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10, har virkning for afgørelser truffet efter lovens ikrafttræden.

Stk. 6. De beføjelser, der er fastsat i kapitel VI og VII og §§ 63 og 63 a i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16, 18 og 19, kan efter lovens ikrafttræden udøves også i forhold til kommunale dispositioner eller undladelser, der har fundet sted før lovens ikrafttræden.

Stk. 7. De for hver amtsrådsreds efter de hidtidige regler i lov om kommunernes styrelse oprettede tilsynsråd nedlægges med virkning fra lovens ikrafttræden. Sager, der ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet af et tilsynsråd, overføres til vedkommende statsamtmand, jf. § 47 i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16.

Stk. 8. Sager, der ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet i Indenrigs- og Sundhedsministeriet vedrørende amtskommunerne og Bornholms, Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, overføres til vedkommende statsamtmand, jf. § 47 i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16.

Stk. 9. De beføjelser, der er fastsat i lov om kommunernes styrelse kapitel VII som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16, kan efter lovens ikrafttræden udøves også i forhold til tilsynsrådernes dispositioner eller undladelser, der har fundet sted før lovens ikrafttræden. De nævnte beføjelser kan i givet fald udøves over for vedkommende statsamtmand, jf. § 47 i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16.

Stk. 10. Stk. 6-9 finder tilsvarende anvendelse på denne lovs § 1, nr. 22¹⁾ (...).

Stk. 11. Påtale efter § 61 i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 17, kan efter lovens ikrafttræden ske uden tilsynsmyndighedens begæring, uanset om det forhold, der begrunder anvendelse af bestemmelsen, er begået før lovens ikrafttræden. (...).

Stk. 12. De i medfør af lov om kommunernes styrelse udstedte forskrifter opretholdes, indtil de ophæves eller erstattes af forskrifter udstedt i medfør af lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lov.

Lov nr. 537 af 24. juni 2005, der i kapitel 5 bl.a. ændrer §§ 1, 2, 3, 6, 7, 16 a, 24, 64, 64 a og 67 og ophæver § 57 a, indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser:

§ 85

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende²⁾. § 37 og kapitel 5 træder dog i kraft den 1. januar 2007.

§§ 86-91. (Udeladt).

Lov nr. 540 af 24. juni 2005, der ændrer §§ 5 og 62, og indsætter § 17, stk. 5, indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser:

§ 47

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende³⁾.

Stk. 2. § 5, stk. 1 og 2, i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 45, nr. 1, får virkning fra valget til kommunalbestyrelserne i 2009, jf. § 6 i lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 263 af 18. april 2001.

Stk. 3. § 5, stk. 3 og 4, og § 17, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse som affattet henholdsvis indsat ved denne lovs § 45, nr. 1 og

2, og de i medfør heraf fastsatte regler får virkning fra valget til kommunalbestyrelserne i 2005. ().
Stk. 4. (Udeladt).

§§ 48-54. (Udeladt).

Lov nr. 542 af 24. juni 2005, der ændrer § 2, overskriften til kapitel VI og §§ 47,48, 48 a, 49, 50, 50 a-50 d, 51-53, 53 a, 54-57, 60 og 63, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 6

Loven træder i kraft den 1. januar 2007 ().
Stk. 2. (Udeladt).

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, den 24. oktober 2006

Lars Løkke Rasmussen

/Lise Brandi-Hansen

Officielle noter

- 1) Hvorved § 65 d, stk. 6, blev ændret.
- 2) Bekendtgjort den 25. juni 2005.
- 3) Bekendtgjort den 25. juni 2005.

Dokumentet er Historisk**LBK nr 968 af 02/12/2003 Historisk**

(Kommunestyrelsesloven)

Offentliggørelsesdato: 12-12-2003

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 439 af 09/06/2004 § 1
- LOV nr 537 af 24/06/2005 § 77
- LOV nr 540 af 24/06/2005 § 45
- LOV nr 542 af 24/06/2005 § 9
- LBK nr 1060 af 24/10/2006

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Kommunalbestyrelsen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Kommunalbestyrelsens formand
Kapitel V	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VI	Statsamtmandens tilsyn
Kapitel VII	Indenrigs- og sundhedsministerens tilsyn
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse

Herved bekendtgøres lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001 med de ændringer, der følger af § 3 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, § 1 i lov nr. 373 af 6. juni 2002, § 30 i lov nr. 1089 af 17. december 2002 og § 1 i lov nr. 381 af 28. maj 2003. Den bekendtgjorte lovtekst gælder først fuldt ud fra den 1. januar 2004.

Kapitel I*Almindelige bestemmelser*

§ 1. Loven gælder for amtskommuner og alle øvrige kommuner (primærkommuner).

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, skal styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer stadfæstes af indenrigs- og sundhedsministeren. I alle kommuner skal kommunalbestyrelsen underrette vedkommende statsamtmand, jf. § 47, om vedtagne styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer. Styrelsesvedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune benævnes Borgerrepræsentationen. Kommunalbestyrelsen i Bornholms

Dokumentet er Historisk

Kommune benævnes Bornholms Regionsråd. For de øvrige primærkommuner fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

Stk. 3. Bornholms Kommune benævnes Bornholms Regionskommune.

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigs- og sundhedsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er registreret i Patent- og Varemærkestyrelsen, er forbeholdt de kommunale myndigheder i den pågældende kommune. Erhvervsministeren fastsætter regler om ansøgning, registrering, udslettelse m.v. af kommunevåben og -segl samt regler om gebyrer for indlevering af ansøgninger og for udskrifter af registret.

Kapitel II*Kommunalbestyrelsen*

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlemstallet skal være ulige og mindst 9 og højst 31, dog i Københavns Kommune højst 55.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være formand for kommunalbestyrelsen. Endvidere kan amtsrådets formand ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse, medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Stk. 4. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i dennes forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 5. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 4 og foretages under ét som forholdstalsvalg, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 6. Valgene af formand og næstformand (næstformænd) har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Formanden har krav på fritagelse, dersom han vælges til formand for en anden kommunalbestyrelse, jf. § 6, stk. 3.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 24, stk. 1, for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid. Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.

§ 8. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 6. Ordinært møde afholdes som regel mindst én gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om varigheden af sine møder.

Stk. 4. Borgmesteren sørger for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden kommunalbestyrelsens møder udsendes en dagsorden til medlemmerne, og at det fornødne materiale til bedømmelse af de sager, der er optaget på dagsordenen, så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at medlemmerne skal have tilsendt sagsmateriale til brug for behandlingen af sagerne, herunder eventuelle sagsbeskrivelser og indstillinger. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, hvorvidt og på hvilken måde medlemmerne kan forlange, at der til brug for behandlingen af sagerne tilvejebringes oplysninger eller ydes teknisk bistand fra administrationen.

Stk. 6. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på kommunalbestyrelsens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har som led i varetagelsen af sit hverv ret til at gennemse sagsmateriale, der i endelig form foreligger i kommunens administration.

Stk. 2. Begæring om sagsindsigt efter stk. 1 skal rettes til borgmesteren.

Stk. 3. Borgmesteren kan begrænse retten til sagsindsigt, når det er nødvendigt af hensyn til sagernes ekspedition, eller når en adgang til sagsindsigt i øvrigt vil være forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Et medlem har ret til efter anmodning at få tilsendt kopi af sagsmateriale, hvori den pågældende har ret til sagsindsigt, jf. stk. 1-3. Kommunalbestyrelsen kan dog fastsætte nærmere retningslinjer for udøvelsen af retten til at få tilsendt sagsmateriale, herunder begrænsninger i retten hertil, når dette findes nødvendigt.

§ 9 a. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om afholdelse af seminarer for kommunalbestyrelsens medlemmer vedrørende kommunens årsbudget eller andre kommunale anliggender af overordnet betydning. Kommunalbestyrelsens beslutning herom skal så vidt muligt træffes i forbindelse med fastlæggelsen af mødeplanen, jf. § 8, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at andre deltager i eller overværer seminarer.

Stk. 3. På seminarer kan der ikke træffes beslutninger.

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun én behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. I Københavns Kommune underskrives protokollen dog alene af Borgerrepræsentationens formand og sekretær.

Stk. 2. Ethvert medlem, som har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til en anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommande møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 15 a. (Ophævet).

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

- deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg samt underudvalg,
- deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,

Dokumentet er Historisk

- c) deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen eller af økonomiudvalget efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,
- d) deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
- e) deltagelse i revisionens forelæggelse af beretninger, jf. § 42 c,
- f) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg og
- g) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-f nævnte møder m.v.

Stk. 2. For medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde kommunalbestyrelsens medlemmer udvalgsvederlag. De nærmere regler om udvalgsvederlag fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a.

Stk. 4. Til et kommunalbestyrelsesmedlem, der har et eller flere børn under 10 år boende i hjemmet, ydes et tillægsvederlag. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om tillægsvederlaget og om afgrænsning af kredsen af medlemmer, der skal ydes et sådant vederlag.

Stk. 5. Et medlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag. Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbløb, som af indenrigs- og sundhedsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 a, stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag.

Stk. 6. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, 2 og 4, for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 7. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Stk. 8. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i kommunalbestyrelsen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a, stk. 2 og 3.

Stk. 9. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-8.

- Stk. 10.* I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-f, nævnte møder m.v., ydes der til kommunalbestyrelsesmedlemmer
- a) befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,
 - b) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter forbundet med et fysisk handicap og
 - c) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til pasning af syge nære pårørende.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde de i stk. 10 nævnte godtgørelser til kommunalbestyrelsens medlemmer i forbindelse med udførelse af de i stk. 1, litra g, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med kommunalbestyrelsesmedlemmernes deltagelse i de i stk. 1 nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

Stk. 12. Til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd kan der ikke ydes de vederlag, der er nævnt i stk. 1, 2 og 4-7, eller den godtgørelse, der er nævnt i stk. 10, litra c.

§ 16 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til den, som uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra a-f, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Diæterne fastsættes til et bestemt beløb pr. dag og således, at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslægtet mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslægtet, medtages også den tid, der er fornøden til at rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser.

Stk. 3. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af diætbløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse hermed.

Stk. 5. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-3.

Stk. 6. I forbindelse med deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-c, nævnte møder m.v. ydes der til den, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, de i § 16, stk. 10, nævnte godtgørelser samt godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til børnepasning.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at godtgøre de i stk. 6 nævnte udgifter til den, der uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra d-g, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med deltagelse i de i § 16, stk. 1, nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

§ 16 b. Et medlem af kommunalbestyrelsen, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Formanden for kommunalbestyrelsen, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd har ikke ret til fravær efter stk. 1.

Stk. 3. Retten til fravær efter stk. 1 omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær.

§ 16 c. En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse.

Dokumentet er Historisk

§ 16 d. Afskediges en lønmodtager, der er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at afskedigelsen ikke skyldes disse forhold.

Stk. 2. Afskediges en lønmodtager i strid med § 16 c, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse.

Stk. 3. Godtgørelsen, der ikke kan overstige 78 ugers løn, fastsættes under hensyn til lønmodtagerens ansættelsestid og sagens omstændigheder i øvrigt.

Kapitel III*Udvalg m.v.*

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt et eller flere stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgenes medlemstal skal være ulige og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m.v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

Stk. 5. Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretning af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 18. Økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Kommunalbestyrelsens formand er formand for udvalget.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår eller samordner kommunens planlægning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan endvidere varetage den umiddelbare forvaltning af andre kommunale anliggender.

Stk. 6. Såfremt økonomiudvalget tillige varetager andre kommunale anliggender, jf. stk. 5, kan det i styrelsesvedtægten fastsættes, at økonomiudvalget betegnes i overensstemmelse hermed.

§ 19. Medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. Økonomiudvalget og hvert stående udvalg træffer for hvert regnskabsår beslutning om, når og hvor udvalgets møder skal afholdes. Udvalgets beslutning om mødeplan kan af ethvert af udvalgets medlemmer forlanges indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Udvalgene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. Udvalgene kan fastsætte regler om varigheden af udvalgs møderne. Forud for udvalgenes møder udsendes en dagsorden til medlemmerne. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Beslutningsprotokollen underskrives efter hvert møde af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der af udvalget fremsendes til et andet udvalg, kommunalbestyrelsen eller en anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at modtageren samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 4. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære dets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Stk. 6. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

Stk. 7. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på udvalgenes møder, skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de reglementer m.v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis

Dokumentet er Historisk

bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand, jf. § 31 a.

Stk. 3. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag, jf. § 37, stk. 2.

§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jf. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen af sager, som ikke tåler opsættelse, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringes 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Ved valg til økonomiudvalg, stående udvalg og Hovedstadens Udviklingsråd skal dog foretages samme gruppeanmeldelse. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 27, stk. 1.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand eller en udvalgsformand skal have sæde, regnes den pågældendes plads som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under ét af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end én plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Medlemskab af et stående udvalg er udelukket for

- ansatte, der over for udvalget er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde, og disses stedfortrædere og
- ansatte, der i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for et forvaltningsområde, der henhører under udvalget.

Stk. 3. Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket for

- ansatte i den del af den kommunale forvaltning, som varetager administrationen af de sagområder, der i medfør af § 18, stk. 3, og

Dokumentet er Historisk

kapitel V er henlagt under økonomiudvalget,

b) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for andre forvaltningsområder, som forestås af økonomiudvalget, og

c) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde.

Stk. 4. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Stk. 5. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,

b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde,

c) magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den afdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre afdelinger hørende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Kommunalbestyrelsens formand

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden orienterer senest på førstkommende ordinære møde, jf. § 8, stk. 1, kommunalbestyrelsen om afgørelser truffet i medfør af § 31, stk. 1.

Stk. 3. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Formanden fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer. Formanden påser sagens ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor. Formanden sørger for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Stk. 4. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.

§ 31 a. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i møderne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgmøderne og modtager dagsorden samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i § 64 eller § 64 a, kan de dokumenter, der er nævnt i stk. 1, tillige underskrives af magistratsmedlemmer eller udvalgsformænd og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 2. Regler om ydelse af vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes til første næstformand. I Københavns Kommune kan vederlag dog tillige ydes til anden næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 5, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand eller som magistratsmedlem, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter regler fastsat i henhold til stk. 1. Den samme vederlæggelse ydes til et medlem af et stående udvalg, der overtager ledelsen af administrationen, jf. § 64 a, stk. 4.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt den pågældende inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

Dokumentet er Historisk**§ 35.** (Ophævet)

Kapitel V

Kommunens økonomiske forvaltning

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigs- og sundhedsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om specifikation af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler, hvorefter beslutning om indgåelse af leje- og leasingaftaler, som udgør en særlig forpligtelse for kommunen, skal træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 41 a. Beslutning om fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder og for benyttelse af sociale institutioner og ordninger m.v. samt skolefritidsordninger skal træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Revisionen afgiver en årsberetning om revisionen af kommunens årsregnskab. Revisionen afgiver endvidere beretning i årets løb, når det er foreskrevet, eller når revisionen finder det hensigtsmæssigt (delberetninger).

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 6. Revisionen må ikke deltage i eller tage medansvar for beslutninger, hvorved revisionens stilling som uafhængig revision vil kunne bringes i fare.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 42 a. Revisionen af Københavns Kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af Borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under Borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigs- og

Dokumentet er Historisk

sundhedsministerens samtykke.

Stk. 3. For revisionen gælder i øvrigt reglerne i § 42, stk. 2-7.

§ 42 b. Kommunalbestyrelsens formand sørger for, at revisionens beretninger, jf. § 42, stk. 4, udsendes til kommunalbestyrelsens medlemmer senest 7 dage efter modtagelsen.

§ 42 c. Revisionen har adgang til at forelægge revisionens beretninger, jf. § 42, stk. 4, for kommunalbestyrelsen. Forelæggelse af revisionens beretninger for kommunalbestyrelsen skal endvidere ske, når mindst en fjerdedel af medlemmerne anmoder herom. Kommunalbestyrelsens formand fastsætter på revisionens henholdsvis mindst en fjerdedel af medlemmernes anmodning tid og sted for forelæggelsen og indkalder kommunalbestyrelsens medlemmer.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens formand sørger for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden revisionens forelæggelse udsendes en indkaldelse til kommunalbestyrelsens medlemmer, og at det fornødne materiale til forelæggelsen så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne senest 3 hverdage inden mødet. § 8, stk. 4, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at andre deltager i eller overværer forelæggelsen.

Stk. 4. Ved forelæggelsen kan der ikke træffes beslutninger.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigs- og sundhedsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og - for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og regnskabets godkendelse.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 46. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse og udsendelse af oplysninger til kommunalbestyrelsen om kommunens økonomiske forhold.

Kapitel VI

Statsamtmandens tilsyn

§ 47. Tilsynet med kommunerne varetages af vedkommende statsamtmand, jf. stk. 2.

Stk. 2. Tilsynet med amtskommunerne og de øvrige kommuner beliggende i Københavns og Frederiksborg Amter samt med Københavns, Frederiksberg og Bornholms Kommuner varetages af statsamtmanden for Københavns Amt. Tilsynet med amtskommunerne og de øvrige kommuner beliggende i Vestsjællands, Roskilde og Storstrøms Amter varetages af statsamtmanden for Vestsjællands Amt. Tilsynet med amtskommunerne og de øvrige kommuner beliggende i Sønderjyllands, Ribe og Fyns Amter varetages af statsamtmanden for Sønderjyllands Amt. Tilsynet med amtskommunerne og de øvrige kommuner beliggende i Århus, Vejle og Ringkjøbing Amter varetages af statsamtmanden for Århus Amt. Tilsynet med amtskommunerne og de øvrige kommuner beliggende i Nordjyllands og Viborg Amter varetages af statsamtmanden for Nordjyllands Amt.

Stk. 3. Tilsynet med kommunale fællesskaber, jf. § 60, varetages af den statsamtmand, der efter stk. 2 varetager tilsynet med de deltagende kommuner. Varetages tilsynet med de deltagende kommuner ikke af samme statsamtmand, udøves tilsynet af den statsamtmand, der efter stk. 2 varetager tilsynet med fællesskabets hjemstedskommune.

Stk. 4. Statsamtmanden er i udøvelsen af tilsynet ikke undergivet indenrigs- og sundhedsministerens instruktioner. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte generelle forskrifter for udøvelsen af statsamtmandens beføjelser som led i tilsynet.

Stk. 5. Vedkommende statsamtmand, jf. stk. 2, skal have bestået juridisk kandidateksamen.

Stk. 6. De opgaver, der i denne lovs kapitel VI og VII er henlagt til statsamtmanden, varetages af den statsamtmand, der efter stk. 2 og 3 varetager tilsynet med vedkommende kommune eller kommunale fællesskab.

§ 48. Statsamtmanden fører tilsyn med, at kommunerne og kommunale fællesskaber, jf. § 60, overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder kommunale forskrifter, der er udstedt i medfør af denne lovgivning, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Statsamtmanden fører ikke tilsyn med, at kommunerne og kommunale fællesskaber, jf. § 60, overholder ansættelsesretlige regler.

Stk. 3. Statsamtmanden fører ikke tilsyn, i det omfang særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage stilling til den pågældende sag.

§ 48 a. Statsamtmanden beslutter, om der er tilstrækkeligt grundlag for at rejse en tilsynssag.

Dokumentet er Historisk

§ 49. Kommunalbestyrelsen og styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, skal tilvejebringe og meddele statsamtmanden de oplysninger og udlevere de dokumenter, statsamtmanden forlanger om forhold i kommunen henholdsvis det kommunale fællesskab.

Stk. 2. Statsamtmanden kan i særlige tilfælde pålægge kommunalbestyrelsen at tilvejebringe bemærkninger fra revisionen om kommunalbestyrelsens afgørelser vedrørende revisionens beretninger. I 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse for styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

Stk. 3. Statsamtmanden kan fastsætte en frist for tilvejebringelse og meddelelse af oplysninger og udlevering af dokumenter efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Når statsamtmanden til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

Stk. 5. Statsamtmanden kan, når det er påkrævet, forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018.

Stk. 6. Statsamtmanden kan anmode andre offentlige myndigheder om inden for deres sagsområde at yde den vejledning og bistand, der er nødvendig for tilsynets udøvelse.

§ 50. Statsamtmanden kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller unndladelser.

§ 50 a. Har kommunalbestyrelsen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan statsamtmanden sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan statsamtmanden midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for statsamtmanden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Stk. 1 gælder tilsvarende for en beslutning truffet af økonomiudvalget, et stående udvalg eller en magistrat, når beslutningen ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder tilsvarende for en beslutning truffet af kommunalbestyrelsens formand efter § 31, stk. 1. Stk. 1 gælder tilsvarende for en beslutning truffet af en formand for økonomiudvalget eller et stående udvalg efter § 22, stk. 2, når beslutningen ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder endvidere tilsvarende for en beslutning truffet af styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

§ 50 b. Unnlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan statsamtmanden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for unndladelser, tvangsbøder.

Stk. 2. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at unnlade at stemme.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tilsvarende for medlemmer af økonomiudvalget, et stående udvalg og en magistrat i sager, der ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder tilsvarende for kommunalbestyrelsens formand i sager, hvor formanden unnlader at indkalde medlemmerne af kommunalbestyrelsen til kommunalbestyrelsens ordinære og ekstraordinære møder, jf. § 8, stk. 1 og 2. Stk. 1 og 2 gælder tilsvarende for medlemmer af styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

§ 50 c. Statsamtmanden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarligt for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 2. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at unnlade at stemme.

Stk. 3. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem under en erstatningssag efter stk. 1 findes erstatningsansvarligt for et tab, som den pågældende under udførelsen af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde, i det omfang det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 4. Stk. 1-3 gælder tilsvarende for medlemmer af økonomiudvalget, et stående udvalg og en magistrat. Stk. 1 og 3 gælder tilsvarende for kommunalbestyrelsens formand, for så vidt angår beslutninger truffet efter § 31, stk. 1. Stk. 1 og 3 gælder tilsvarende for en formand for økonomiudvalget eller et stående udvalg, for så vidt angår beslutninger truffet efter § 22, stk. 2. Stk. 1-3 gælder tilsvarende for medlemmer af styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

§ 50 d. Statsamtmanden kan frafalde sagsanlæg efter § 50 c mod, at den pågældende inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen henholdsvis det kommunale fællesskab. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Hvis den pågældende indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

§ 51. Statsamtmanden kan anlægge anerkendelsessøgsmål mod en kommunalbestyrelse, der har truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, eller unnladt at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, eller hvis beslutning statsamtmanden har sat ud af kraft eller midlertidigt suspenderet, jf. § 50 a.

Stk. 2. Stk. 1 gælder tilsvarende for økonomiudvalget, et stående udvalg eller en magistrat i sager, der ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder tilsvarende for kommunalbestyrelsens formand, for så vidt angår beslutninger truffet efter § 31, stk. 1. Stk. 1 gælder tilsvarende for en formand for økonomiudvalget eller et stående udvalg, for så vidt angår beslutninger truffet efter § 22, stk. 2, der ikke kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Stk. 1 gælder tilsvarende for styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

Kapitel VII*Indenrigs- og sundhedsministerens tilsyn*

Dokumentet er Historisk

§ 52. Statsamtmandens afgørelser om anvendelse af de foranstaltninger, der er nævnt i §§ 50 a-50 d, kan af de organer eller medlemmer, foranstaltningen er rettet imod, indbringes for indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 2. Statsamtmandens afgørelser om samtykke eller godkendelse efter denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov kan af vedkommende kommunalbestyrelse eller vedkommende styrelsesorgan for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, indbringes for indenrigs- og sundhedsministeren, medmindre afgørelsen fuldt ud giver kommunalbestyrelsen eller det kommunale fællesskab medhold.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan af egen drift tage statsamtmandens afgørelser om anvendelse eller undladelse af anvendelse af de foranstaltninger, der er nævnt i §§ 50 a-50 d, samt om samtykke eller godkendelse efter denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov op til behandling, når ministeren skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren kan stadfæste, ophæve eller ændre statsamtmandens afgørelse som nævnt i stk. 1-3 samt pålægge statsamtmanden at tage sagen op til ny behandling efter §§ 50-50 d eller efter bestemmelser om samtykke eller godkendelse efter denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov. Indenrigs- og sundhedsministeren kan herunder ændre statsamtmandens afgørelse til ugunst for det organ eller det medlem, afgørelsen er rettet imod, jf. dog § 50 d, 3. pkt. Indenrigs- og sundhedsministeren kan under de i § 51 nævnte betingelser anlægge anerkendelsessøgsmål eller pålægge statsamtmanden at anlægge anerkendelsessøgsmål.

§ 53. Indenrigs- og sundhedsministeren kan af egen drift tage spørgsmål om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser, som statsamtmanden har udtalt sig om efter § 50, op til behandling, når ministeren skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis statsamtmanden har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser op til behandling.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan udtale sig om lovligheden af den kommunale disposition eller undladelse og i forbindelse hermed træffe afgørelse efter §§ 50 a-50 d. Indenrigs- og sundhedsministeren kan også pålægge statsamtmanden at tage sagen op til ny behandling efter §§ 50-50 d. Indenrigs- og sundhedsministeren kan under de i § 51 nævnte betingelser anlægge anerkendelsessøgsmål eller pålægge statsamtmanden at anlægge anerkendelsessøgsmål.

§ 53 a. Indenrigs- og sundhedsministeren kan af egen drift uden for de i §§ 52 og 53 nævnte tilfælde tage spørgsmål om lovligheden af statsamtmandens dispositioner eller undladelser som led i udøvelsen af tilsynet op til behandling, når ministeren finder anledning hertil, herunder skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan udtale sig om lovligheden af statsamtmandens disposition eller undladelse og stadfæste, ophæve eller ændre en beslutning truffet af statsamtmanden. Indenrigs- og sundhedsministeren kan også pålægge statsamtmanden at tage sagen op til ny behandling.

§ 54. Indenrigs- og sundhedsministeren kan pålægge statsamtmanden at tage en sag op til behandling efter §§ 50-50 d.

§ 55. Statsamtmanden og indenrigs- og sundhedsministeren kan tillægge ministerens behandling af en sag efter §§ 52 og 53 a opsættende virkning. Indenrigs- og sundhedsministeren kan ophæve statsamtmandens beslutning om at tillægge ministerens behandling af en sag opsættende virkning.

§ 56. Kommunalbestyrelsen, styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og statsamtmanden skal tilvejebringe og meddele indenrigs- og sundhedsministeren de oplysninger og udlevere de dokumenter, ministeren forlanger om forhold i kommunen og det kommunale fællesskab henholdsvis inden for tilsynets virkeområde.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan i særlige tilfælde pålægge kommunalbestyrelsen at tilvejebringe bemærkninger fra revisionen om kommunalbestyrelsens afgørelser vedrørende revisionens beretninger. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse for styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte en frist for tilvejebringelse og meddelelse af oplysninger og udlevering af dokumenter efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Når indenrigs- og sundhedsministeren til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

Stk. 5. Indenrigs- og sundhedsministeren kan, når det er påkrævet, forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018.

Stk. 6. Indenrigs- og sundhedsministeren kan anmode andre offentlige myndigheder om inden for deres sagsområde at yde den vejledning og bistand, der er fornøden til tilsynets udøvelse.

Kapitel VIII*Særlige bestemmelser*

§ 57. Indenrigs- og sundhedsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til vedkommende statsamtmand, jf. § 47, sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed, jf. § 45, stk. 2. Fristen for regnskabet's indsendelse til statsamtmanden fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 3. Når revisionen afgiver en delberetning, jf. § 42, stk. 4, til kommunalbestyrelsen, skal revisionen underrette vedkommende statsamtmand, jf. § 47, herom.

Dokumentet er Historisk

§ 58. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.

§ 59. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen, godkendelse fra den eller de statsamtmand, der efter § 47, stk. 2, varetager tilsynet med de deltagende kommuner.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når vedkommende statsamtmand, jf. § 47, stk. 3, finder rimelig grund dertil.

Stk. 3. Vilklårene for aftalens ophævelse skal godkendes af vedkommende statsamtmand, jf. § 47, stk. 3, og skal fastsættes af denne i tilfælde af uenighed mellem deltagerne.

§ 61. Et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Simpelt uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

§ 62. Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af valgperiodens første år vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles (servicestrategi). Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse vurdere, om kommunen skal gøre brug af udbud, og på hvilken måde dette skal ske. Servicestrategien skal gøres tilgængelig for kommunens beboere i form af en redegørelse.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for servicestrategiens indhold og udformning.

§ 62 a. Når en privat afgiver et konkret tilbud på udførelse af en opgave, som kommunen udfører for sig selv, skal kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, hvorvidt opgaven fortsat skal udføres af kommunen. Kommunalbestyrelsen skal underrette den private tilbudsgiver om kommunalbestyrelsens beslutning og ledsage denne med en begrundelse, hvis kommunalbestyrelsen ikke antager tilbuddet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal til brug for en beslutning efter stk. 1 foretage en sammenligning mellem omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse og de omkostninger, der vil være forbundet med at antage det indkomne tilbud.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om beregningen af omkostninger efter stk. 2.

§ 62 b. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis

- 1) tilbuddet ikke overstiger 500.000 kr. for enkeltstående ydelser og 500.000 kr. pr. år for løbende ydelser,
- 2) tilbudsgiver ikke lovligt vil kunne udføre den opgave, som tilbuddet omfatter,
- 3) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne tekniske formåen,
- 4) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne finansielle og økonomiske formåen,
- 5) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at forhold af mere personlig karakter ikke gør denne uegnet til at udføre opgaven,
- 6) tilbuddet forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen,
- 7) tilbuddet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter § 62 a,
- 8) tilbuddet omfatter en opgave, som kommunalbestyrelsen før tilbuddets modtagelse har besluttet at sende i udbud, eller
- 9) tilbuddet omfatter en opgave, som afviger fra den opgaveafgrænsning, som kommunalbestyrelsen beslutter skal udgøre grundlaget for en beslutning efter § 62 a. Kommunalbestyrelsen skal i sådanne tilfælde oplyse tilbudsgiver om den valgte afgrænsning af opgavens indhold.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1, nr. 1-8, kan træffes af kommunens administration, et stående udvalg eller økonomiudvalget. Tilsvarende gælder afgørelser efter stk. 1, nr. 9, hvis tilbuddet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter stk. 1, nr. 9.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

§ 62 c. Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, redegøre for, hvordan kommunalbestyrelsen følger op på kommunens servicestrategi efter § 62, stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal endvidere redegøre for de tilbud, som den har behandlet efter § 62 a og § 62 b, stk. 1, nr. 9. Redegørelsen skal gøres tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 2. Redegørelsen efter stk. 1 skal indeholde oplysninger om udbud af opgaver, der er gennemført i den pågældende valgperiode, samt oplysninger om varetagelsen af de opgaver, som kommunen efter en udbudsforretning fortsat udfører for sig selv. Redegørelsen skal endvidere indeholde oplysninger om, hvorvidt kommunalbestyrelsens behandling af tilbud efter § 62 a har medført, at den af tilbuddet omhandlede opgave udføres af andre end kommunen, og i benægtende fald, hvad årsagen er til, at opgaven ikke udføres af andre end kommunen.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for redegørelsens indhold og udformning.

§ 63. Kommunalbestyrelsen, styrelsesorganet for et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og vedkommende statsamtmand, jf. § 47, skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger og udlevere de dokumenter, som denne måtte forlange om forhold i kommunen og det kommunale fællesskab henholdsvis inden for tilsynets virkeområde.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte en frist for tilvejebringelse og meddelelse af oplysninger og udlevering af dokumenter efter stk. 1.

Dokumentet er Historisk

§ 63 a. Vedkommende minister kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Ministeren beslutter, om der findes anledning til at afgive en sådan udtalelse.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelig.

§ 64 a. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at formændene for de stående udvalg har den øverste daglige ledelse af den del af kommunens administration, der varetager udvalgets forvaltningsområder. Kommunalbestyrelsens formand har den øverste daglige ledelse af kommunens øvrige administration, i det omfang andet ikke er bestemt i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. For udvalgsformændenes ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 3, 3. og 4. pkt., og stk. 4. For kommunalbestyrelsens formands ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 3, 2.-4. pkt., og stk. 4. Reglerne i § 11, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 kan tillige anvendes, hvis en kommune, der er nævnt i stk. 1, styres efter reglerne i § 65. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 4. Når en udvalgsformand har forfald i mindst 1 måned, vælger udvalget et medlem, der under fraværet skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen. Styres kommunen efter reglerne i § 65, jf. stk. 3, vælges det medlem, der skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen og medlemskabet af økonomiudvalget, af den gruppe, der har udpeget udvalgsformanden.

Stk. 5. Udvalgsformændene i kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1-4, kan betegnes rådmænd. I Københavns Kommune kan udvalgsformændene betegnes borgmestre og formanden for Borgerrepræsentationen overborgmester.

§ 65. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. Formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde umiddelbart efter valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valget foretages ved forholdstalsvalg og således, at samme gruppeanmeldelse gælder ved de efterfølgende valg til stående udvalg og økonomiudvalg, jf. stk. 3 og 4. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end én formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 4. Er det i styrelsesvedtægten fastsat, at økonomiudvalget består af et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. stk. 1, vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til stk. 1 besatte pladser fragår i de pågældende gruppers pladser.

Stk. 5. En kommunalbestyrelse, der træffer bestemmelse efter stk. 1, kan i styrelsesvedtægten med virkning for kommende valgperioder træffe bestemmelse om, at valget af kommunalbestyrelsens formand og formændene for de stående udvalg foretages under ét som forholdstalsvalg, jf. stk. 2, 2. pkt. Det tilkommer den gruppe, der opnår den største kvotient ved valget, at udpege kommunalbestyrelsens formand. Den gruppe, der udpeger kommunalbestyrelsens formand, udpeger tillige næstformanden, medmindre der vælges to næstformænd, jf. § 6, stk. 5. Bestemmelsen i styrelsesvedtægten efter 1. pkt. eller ophævelse af bestemmelse herom skal vedtages forud for valgdagen, jf. § 6, stk. 2, i lov om kommunale valg.

Stk. 6. Når en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid af den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den afgående formand eller næstformand.

Stk. 7. Når stedfortræderen for en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, er indtrådt i henhold til § 15, stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, tilkommer det den gruppe, der har udpeget formanden eller næstformanden, at udpege den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 65 a. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at der ikke nedsættes økonomiudvalg og stående udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1, varetager kommunalbestyrelsens formand de beføjelser, der i § 37, stk. 1, og § 45, stk. 1, er henlagt til økonomiudvalget.

§ 65 b. Bestemmelse om, at en kommune skal styres efter reglerne i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a, træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode. Har en kommunalbestyrelse i løbet af valgperioden truffet bestemmelse om en ændret styreform, er denne bindende for den resterende del af valgperioden.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om styrelsen af kommuner, der styres efter reglerne i §§ 64 a, 65 og 65 a, herunder regler om vederlag m.v., der fraviger reglerne i § 16.

§ 65 c. Med indenrigs- og sundhedsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 15, stk. 2, § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21,

Dokumentet er Historisk

22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse kan med indenrigs- og sundhedsministerens godkendelse træffe bestemmelse i styrelsesvedtægten om en anden styreform end udvalgsstyre i henhold til kapitel III og de styreformer, der er nævnt i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a. Bestemmelse herom træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode og kan højst gælde for valgperioden eller den resterende del af valgperioden.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om en styreform, der godkendes efter stk. 2, herunder om de fravigelser af denne lovs indhold, som styreformen nødvendiggør eller gør ønskelig.

§ 65 d. En kommunalbestyrelse kan træffe bestemmelse om nedsættelse af lokaludvalg, herunder om henlæggelse af beslutningskompetence til lokaludvalgene i nærmere angivne kommunale anliggender. Lokaludvalgenes medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et antal observatører deltager i lokaludvalgenes møder.

Stk. 2. Til selvstændig varetagelse af lokaludvalg kan henlægges opgaver inden for følgende områder:

- 1) Opgaver vedrørende tilvejebringelse af lokalplaner, jf. kapitel 5 og 6 i lov om planlægning, inden for områder, der i kommuneplanens rammer er udlagt til boligformål.
- 2) Dispensationer fra lokalplaner og byplanvedtægter, jf. §§ 19, 20 og 21, stk. 1, i lov om planlægning, inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 3) Opgaver vedrørende servitutbestemmelser, jf. § 43 i lov om planlægning for så vidt angår ejendomme inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 4) Opgaver vedrørende trafiksikring, trafiksanering og færdselsregulerende foranstaltninger, jf. kapitel 2 i lov om offentlige veje og § 44 i lov om private fællesveje.
- 5) Opgaver vedrørende vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje, jf. kapitel 6 og 10 i lov om private fællesveje.
- 6) Opgaver vedrørende støjulemper i forbindelse med fritidsaktiviteter, jf. § 42 i lov om miljøbeskyttelse.
- 7) Opgaver efter regler vedrørende forurening, der er fastsat i medfør af §§ 16 og 18 i lov om miljøbeskyttelse.
- 8) Opgaver efter kapitel 6 i lov om folkeskolen.
- 9) Opgaver vedrørende dag- og klubtilbud til børn og unge, jf. §§ 7, 19 og 63 i lov om social service.
- 10) Opgaver efter de uskrevne retsregler om kommunernes opgavevaretagelse.

Stk. 3. Såfremt kommunalbestyrelsen i henhold til stk. 2 henlægger opgaver til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, skal de nærmere regler om lokaludvalgene og deres virksomhed fastsættes i et regulativ. I regulativet kan der fastsættes bestemmelse om, at formanden tillægges et vederlag. I øvrigt kan der i regulativet træffes bestemmelser, herunder bestemmelser om fravigelser af denne lovs indhold, som oprettelsen af lokaludvalg gør ønskelige.

Stk. 4. Regulativet om lokaludvalg skal vedtages af kommunalbestyrelsen efter de regler, som gælder for vedtagelse af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Bekendtgørelse om regulativet og om ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 5. Lokaludvalgenes afgørelser vedrørende anliggender, der i henhold til stk. 2 er henlagt til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 6. Reglerne i §§ 47-56, 61 og 63 finder tilsvarende anvendelse på lokaludvalgene og deres medlemmer.

§ 65 e. (Ophævet)

§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigs- og sundhedsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigs- og sundhedsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigs- og sundhedsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningsnævn. Nævnet skal endvidere godkende bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personale ved kommunale selvstyrehavne, jf. lov om havne, samt tjenestemandslignende ansatte ved privatbanerne. Indenrigs- og sundhedsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutioner, med hvilke kommuner og amtskommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.

Stk. 2. Lønningsnævnets medlemmer udpeges af indenrigs- og sundhedsministeren efter indstilling af Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Kommuner i Københavns amt, Københavns Borgerrepræsentation og Frederiksberg kommunalbestyrelse. Dersom der ved sammenslutning eller på anden måde sker ændringer af de nævnte kommunale sammenslutningers organisation, kan indenrigs- og sundhedsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til

Dokumentet er Historisk

medlemskab i nævnet, indenrigs- og sundhedsministeren i den anledning finder fornødne.

Stk. 3. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger og kommuner i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning eller kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren efter forslag af de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet.

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og lov om støttede private ungdomsboliger.

§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der varetager opgaver, som kommunen selv kan løse, uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. også varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.

§ 69. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde, overtager økonomiudvalget de beføjelser, der tilkommer kommunalbestyrelsen og dens udvalg. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, overtager magistraten kommunalbestyrelsens beføjelser.

Stk. 2. Er det umuligt at samle økonomiudvalget til møde under krise eller krig, styres kommunens anliggender af borgmesteren. Er det i kommuner med magistratsordning umuligt at samle magistraten til møde, styres kommunen af borgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigs- og sundhedsministeren. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigs- og sundhedsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) Lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.
- 3) Lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.
- 4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.
- 5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statstilskud til kommunerne § 35.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for tilvejebringelsen af årsoverslag for overslagsårene 1969-70 og 1970-71 i samtlige kommuner, herunder Københavns kommune. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stk. 5. Indenrigs- og sundhedsministeren kan bestemme, at § 67 træder i kraft på et tidligere tidspunkt end fastsat i stk. 1. Samtidig med at § 67 sættes i kraft, ophæves følgende bestemmelser:

- 1) §§ 20 og 31, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) § 15, stk. 3, og § 29, stk. 3, i lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965.
- 3) § 8, stk. 1, i lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 145 af 25. marts 2002, der bl.a. ændrer § 3, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 78

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2003 ().

Stk. 2. (Udeladt).

Lov nr. 373 af 6. juni 2002, der ændrer § 62 og indsætter §§ 62 a-62 c, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

Dokumentet er Historisk**§ 3**

Loven træder i kraft den 1. januar 2003. Kommunalbestyrelsen skal første gang afgive en redegørelse om servicestrategi senest den 2. januar 2003.

Lov nr. 1089 af 17. december 2002, der ændrer § 68, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 28

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2003.
Stk. 2. (Udeladt).

Lov nr. 381 af 28. maj 2003, der ændrer §§ 2, 9, 16, 16 a, 42 a, kapitlerne VI og VII, §§ 63, 64 a og 65 d, indsætter § 18, stk. 6, § 31, stk. 2, § 41, stk. 2, § 42, stk. 4, §§ 42 b og 42 c, § 46, stk. 2, §§ 57-61 og § 63 a, og ophæver § 65 e, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 6

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2004.

Stk. 2. § 2, stk. 3, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, har virkning for underretninger efter lovens ikrafttræden, uanset om styrelsesvedtægten eller vedtægtsændringen er vedtaget før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Den i § 9, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse som ændret ved denne lovs § 1, nr. 2, fastsatte adgang til sagsindsigt kan efter lovens ikrafttræden udøves også i forhold til materiale oprettet før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. §§ 16, 16 a, 16 b, 42 b, 42 c og § 57, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse som ændret henholdsvis affattet ved denne lovs § 1, nr. 3-8, 14 og 17, har virkning for revisionsberetninger, der afgives efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. § 31, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10, har virkning for afgørelser truffet efter lovens ikrafttræden.

Stk. 6. De beføjelser, der er fastsat i kapitel VI og VII og §§ 63 og 63 a i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16, 18 og 19, kan efter lovens ikrafttræden udøves også i forhold til kommunale dispositioner eller undladelser, der har fundet sted før lovens ikrafttræden.

Stk. 7. De for hver amtsrådsreds efter de hidtidige regler i lov om kommunernes styrelse oprettede tilsynsråd nedlægges med virkning fra lovens ikrafttræden. Sager, der ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet af et tilsynsråd, overføres til vedkommende statsamtmand, jf. § 47 i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16.

Stk. 8. Sager, der ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet i Indenrigs- og Sundhedsministeriet vedrørende amtskommunerne og Bornholms, Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab, overføres til vedkommende statsamtmand, jf. § 47 i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16.

Stk. 9. De beføjelser, der er fastsat i lov om kommunernes styrelse kapitel VII som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16, kan efter lovens ikrafttræden udøves også i forhold til tilsynsrådernes dispositioner eller undladelser, der har fundet sted før lovens ikrafttræden. De nævnte beføjelser kan i givet fald udøves over for vedkommende statsamtmand, jf. § 47 i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 16.

Stk. 10. Stk. 6-9 finder tilsvarende anvendelse på denne lovs § 1, nr. 22¹⁾ (...).

Stk. 11. Påtale efter § 61 i lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lovs § 1, nr. 17, kan efter lovens ikrafttræden ske uden tilsynsmyndighedens begæring, uanset om det forhold, der begrunder anvendelse af bestemmelsen, er begået før lovens ikrafttræden. (...).

Stk. 12. De i medfør af lov om kommunernes styrelse udstedte forskrifter opretholdes, indtil de ophæves eller erstattes af forskrifter udstedt i medfør af lov om kommunernes styrelse som affattet ved denne lov.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet, den 2. december 2003

Lars Løkke Rasmussen

/Christian Schønau

Officielle noter

¹⁾ Hvorved § 65 d, stk. 6, blev ændret.

Dokumentet er Historisk

Dokumentet er Historisk

LOV nr 373 af 06/06/2002 Historisk

Offentliggørelsesdato: 07-06-2002

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 553 af 02/07/2002
- LBK nr 968 af 02/12/2003

Den fulde tekst

Lov om ændring af lov om kommunernes styrelse og lov om ligestilling af kvinder og mænd

(Servicestrategi, udfordringsret m.v.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001, som ændret ved § 3 i lov nr. 145 af 25. marts 2002, foretages følgende ændringer:

1. § 62 affattes således:

»§ 62. Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af valgperiodens første år vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles (servicestrategi). Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse vurdere, om kommunen skal gøre brug af udbud, og på hvilken måde dette skal ske. Servicestrategien skal gøres tilgængelig for kommunens beboere i form af en redegørelse.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for servicestrategiens indhold og udformning.«

2. Efter § 62 indsættes:

»§ 62 a. Når en privat afgiver et konkret tilbud på udførelse af en opgave, som kommunen udfører for sig selv, skal kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, hvorvidt opgaven fortsat skal udføres af kommunen. Kommunalbestyrelsen skal underrette den private tilbudsgiver om kommunalbestyrelsens beslutning og ledsage denne med en begrundelse, hvis kommunalbestyrelsen ikke antager tilbuddet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal til brug for en beslutning efter stk. 1 foretage en sammenligning mellem omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse og de omkostninger, der vil være forbundet med at antage det indkomne tilbud.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om beregningen af omkostninger efter stk. 2.

§ 62 b. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis

- 1) tilbuddet ikke overstiger 500.000 kr. for enkeltstående ydelser og 500.000 kr. pr. år for løbende ydelser,
- 2) tilbudsgiver ikke lovligt vil kunne udføre den opgave, som tilbuddet omfatter,
- 3) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne tekniske formåen,
- 4) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne finansielle og økonomiske formåen,
- 5) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at forhold af mere personlig karakter ikke gør denne uegnet til at udføre opgaven,
- 6) tilbuddet forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen,
- 7) tilbuddet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter § 62 a,
- 8) tilbuddet omfatter en opgave, som kommunalbestyrelsen før tilbuddets modtagelse har besluttet at sende i udbud, eller
- 9) tilbuddet omfatter en opgave, som afviger fra den opgaveafgrænsning, som kommunalbestyrelsen beslutter skal udgøre grundlaget for en beslutning efter § 62 a. Kommunalbestyrelsen skal i sådanne tilfælde oplyse tilbudsgiver om den valgte afgrænsning af opgavens indhold.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1, nr. 1-8, kan træffes af kommunens administration, et stående udvalg eller økonomiudvalget. Tilsvarende gælder afgørelser efter stk. 1, nr. 9, hvis tilbuddet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter stk. 1, nr. 9.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

Dokumentet er Historisk

§ 62 c. Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, redegøre for, hvordan kommunalbestyrelsen følger op på kommunens servicestrategi efter § 62, stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal endvidere redegøre for de tilbud, som den har behandlet efter § 62 a og § 62 b, stk. 1, nr. 9. Redegørelsen skal gøres tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 2. Redegørelsen efter stk. 1 skal indeholde oplysninger om udbud af opgaver, der er gennemført i den pågældende valgperiode, samt oplysninger om varetagelsen af de opgaver, som kommunen efter en udbudsforretning fortsat udfører for sig selv. Redegørelsen skal endvidere indeholde oplysninger om, hvorvidt kommunalbestyrelsens behandling af tilbud efter § 62 a har medført, at den af tilbuddet omhandlede opgave udføres af andre end kommunen, og i benægtende fald, hvad årsagen er til, at opgaven ikke udføres af andre end kommunen.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for redegørelsens indhold og udformning.«

§ 2

I lov nr. 388 af 30. maj 2000 om ligestilling af kvinder og mænd, som ændret ved § 4 i lov nr. 440 af 7. juni 2001 og lov nr. 146 af 25. marts 2002, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Kommunalbestyrelsen og amtsrådet skal over for kommunens og amtskommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt og amtskommunalt ansatte. Redegørelsen skal vedtages af kommunalbestyrelsen og amtsrådet i et møde.

Stk. 2. Redegørelsen skal indeholde oplysning om,

- 1) hvorvidt kommunen eller amtskommunen har formuleret en ligestillingspolitik, og i givet fald det nærmere indhold af denne,*
- 2) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og*
- 3) andre forhold, der skønnes at have betydning for kommunens eller amtskommunens indsats på ligestillingsområdet.*

Stk. 3. Redegørelserne indsendes til ministeren for ligestilling inden den 1. september i de år, hvor redegørelserne udarbejdes.«

2. I § 6 ændres »§ 5, stk. 1,« til: »§ 5, stk. 1, og § 5 a«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2003. Kommunalbestyrelsen skal første gang afgive en redegørelse om servicestrategi senest den 2. januar 2003.

Givet på Christiansborg Slot, den 6. juni 2002

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Lars Løkke Rasmussen

2001/2 LF 159

Offentliggørelsesdato: 18-03-2002

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

L 159

Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse og lov om
ligestilling af kvinder og mænd. (Servicestrategi, udfordringsret m.v.).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

Fremsat skr 15/3 02 Till.A 4340

Lovf som fremsat Till.A 4320

1.beh 2/4 02 FF 4213

Betænkning 16/05 02 Till.B 1315

2.beh 28/5 02 FF 7428

3.beh 31/5 02 FF 7732

Lovf som vedt Till.C 690

Lov nr 373 af 6. juni 2002.

Ordførere: (1.beh.) Gudrun Laub (V), Arne Toft (S), Uno Larsson (DF), Knud
Erik Kirkegaard (KF), Kristen Touborg (SF), Marianne Jelved (RV), Line
Barfod

(EL) og Bodil Kornbek (KRF).

Efter 1.beh henvist til Kommunaludvalget (KOU).

Efter 2.beh direkte overgang til 3.beh.

Resumé:

Loven forpligter kommunalbestyrelsen til at lave en
servicestrategi for udvikling af kvaliteten og
effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse.

Loven indfører privates udfordringsret, idet den
forpligter kommunalbestyrelsen til at sammenligne
omkostningerne ved at antage et tilbud fra en privat om at
udføre opgaver for kommunen med omkostningerne ved
kommunens egen udførelse af opgaven.

Loven forpligter kommunalbestyrelsen til at lave en
redegørelse om, hvordan den følger op på servicestrategien,
og hvordan den har behandlet de private tilbud.

Redegørelsen skal afgives inden udgangen af tredje kvartal i det år, hvor der er valg til kommunalbestyrelsen.

Baggrund:

Det fremgik af bemærkningerne til lovforslaget, at servicestrategien og udfordringsretten skulle forpligte kommunalbestyrelserne til at gennemtænke deres opgaveløsning. Det skulle flytte fokus fra det bagudrettede og konstaterende i de hidtidige regler til en fremadrettet proces i kommunernes bestræbelser på at gøre opgaveløsningen bedre og billigere.

Redegørelsen skulle give borgerne mulighed for selv at vurdere, om kommunalbestyrelserne havde fået mest kvalitet for pengene.

Afstemning:

Lovforslaget vedtaget med 61 stemmer (V, DF, KF og KRF) mod 43 (S, SF og EL).

2001/2 SF. L 159

Offentliggørelsesdato: 15-03-2002

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Den fulde tekst

Skriftlig fremsættelse (15. marts 2002)

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse og lov om ligestilling af kvinder og mænd. (Servicestrategi, udfordringsret m.v.).

(Lovforslag nr. L 159).

Med dette lovforslag indføres regler om servicestrategi og udfordringsret.

Lovforslagets første del fastsætter en pligt for kommunalbestyrelsen til i valgperiodens første år at udarbejde en servicestrategi for udvikling af kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse. I servicestrategien fastsætter kommunalbestyrelsen, hvordan den vil sikre denne udvikling gennem udbud af opgaver og effektivisering i øvrigt. Kommuner, der foretager udbud af opgaver, skal efter lovforslaget formulere en udbudspolitik. Servicestrategien skal udformes som en redegørelse, der gøres tilgængelig for borgerne.

Servicestrategien erstatter de hidtidige bestemmelser om serviceredegørelser og udliciteringsredegørelser, der således ophæves med lovforslaget. Dermed flyttes fokus fra det bagudrettede og konstaterende til den fremadrettede proces i kommunernes bestræbelser på at gøre opgaveløsningen bedre og billigere.

Med lovforslagets anden del om privates udfordringsret får en kommunalbestyrelse pligt til at sammenligne omkostningerne ved at antage et tilbud fra en privat om at udføre opgaver for kommunen med omkostningerne ved kommunens egen udførelse af opgaven. Kommunalbestyrelsen skal herefter træffe beslutning om, hvorvidt opgaven fortsat bør varetages af kommunen selv, eller om den samme opgave vil kunne løses bedre og billigere af andre.

Lovforslaget forpligter ikke kommunalbestyrelsen til at træffe nogen bestemt beslutning på baggrund af sammenligningen af det private tilbud og kommunens egen opgaveudførelse. Formålet med lovforslaget er at løfte tilbud på udførelse af opgaver for kommunerne op på politisk niveau i kommunalbestyrelsen for dermed at sikre en struktureret proces, hvorved private kan sikres en grundig behandling af deres tilbud.

Lovforslagets to dele om servicestrategi og udfordringsret skal således ses samlet. De indebærer, at kommunalbestyrelserne både i forbindelse med servicestrategien og i forbindelse med behandlingen af konkrete private tilbud forpligtes til at gennemtænke deres opgaveløsning.

Lovforslaget forpligter herudover kommunalbestyrelsen til inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, at afgive en redegørelse om, hvordan kommunalbestyrelsen følger op på servicestrategien, og hvordan den har behandlet private virksomheders tilbud om at udføre opgaver for kommunen. Hermed sikres dels, at kommunalbestyrelsen følger op på den fastlagte servicestrategi, dels at kommunens borgere får mulighed for at vurdere, om kommunalbestyrelsen har fået mest kvalitet for pengene, således at borgerne kan lade denne viden indgå i deres beslutning om, hvorledes de vil stemme til de kommunale valg.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige behandling."

2001/2 LSF 159

Offentliggørelsesdato: 18-03-2002

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Den fulde tekst

Fremsat den 15. marts 2002 af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om kommunernes styrelse og lov om ligestilling af kvinder og mænd

(Servicestrategi, udfordringsret m.v.)

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 62 affattes således:

»Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af valgperiodens første år vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles (servicestrategi). Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse vurdere, om kommunen skal gøre brug af udbud, og på hvilken måde dette skal ske. Servicestrategien skal gøres tilgængelig for kommunens beboere i form af en redegørelse.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for servicestrategiens indhold og udformning.«

2. Efter § 62 indsættes:

»§ 62 a. Når en privat afgiver et konkret tilbud på udførelse af en opgave, som kommunen udfører for sig selv, skal kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, hvorvidt opgaven fortsat skal udføres af kommunen. Kommunalbestyrelsen skal underrette den private tilbudsgiver om kommunalbestyrelsens beslutning og ledsage denne af en begrundelse, hvis kommunalbestyrelsen ikke antager tilbudet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal til brug for en beslutning efter stk. 1 foretage en sammenligning mellem omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse og de omkostninger, der vil være forbundet med at antage det indkomne tilbud.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om beregningen af omkostninger efter stk. 2.

§ 62 b. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis:

- 1) tilbudet ikke overstiger 250.000 kr. for enkeltstående ydelser og 250.000 kr. pr. år for løbende ydelser,
- 2) tilbudsgiver ikke lovligt vil kunne udføre den opgave, som tilbudet omfatter,
- 3) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne tekniske formåen,
- 4) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne finansielle og økonomiske formåen,

- 5) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at forhold af mere personlig karakter ikke gør denne uegnet til at udføre opgaven,
- 6) tilbudet forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen,
- 7) tilbudet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter § 62 a,
- 8) tilbudet omfatter en opgave, som kommunalbestyrelsen før tilbudets modtagelse har besluttet at sende i udbud, eller
- 9) tilbudet omfatter en opgave, som afviger fra den opgaveafgrænsning, som kommunalbestyrelsen beslutter skal udgøre grundlaget for en beslutning efter § 62 a. Kommunalbestyrelsen skal i sådanne tilfælde oplyse tilbudsgiver om den valgte afgrænsning af opgavens indhold.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1, nr. 1-8, kan træffes af kommunens administration, et stående udvalg eller økonomiudvalget. Tilsvarende gælder afgørelser efter stk. 1, nr. 9, hvis tilbudet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter stk. 1, nr. 9.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

§ 62 c. Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, redegøre for, hvordan kommunalbestyrelsen følger op på kommunens servicestrategi efter § 62, stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal endvidere redegøre for de tilbud, som den har behandlet efter § 62 a og § 62 b, stk. 1, nr. 9. Redegørelsen skal gøres tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 2. Redegørelsen efter stk. 1 skal indeholde oplysninger om udbud af opgaver, der er gennemført i den pågældende valgperiode, samt oplysninger om varetagelsen af de opgaver, som kommunen efter en udbudsforretning fortsat udfører for sig selv. Redegørelsen skal endvidere indeholde oplysninger om, hvorvidt kommunalbestyrelsens behandling af tilbud efter § 62 a har medført, at den af tilbudet omhandlede opgave udføres af andre end kommunen, og i benægtende fald, hvad årsagen er til, at opgaven ikke udføres af andre end kommunen.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for redegørelsens indhold og udformning.«

§ 2

I lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lov nr. 388 af 30. maj 2000 som ændret ved § 4 i lov nr. 440 af 7. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Kommunalbestyrelsen og amtsrådet skal over for kommunens og amtskommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt og amtskommunalt ansatte. Redegørelsen skal vedtages af kommunalbestyrelsen og amtsrådet i et møde.

Stk. 2. Redegørelsen skal indeholde oplysning om

- 1) hvorvidt kommunen eller amtskommunen har formuleret en ligestillingspolitik og i givet fald det nærmere indhold af denne,
- 2) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og
- 3) andre forhold, der skønnes at have betydning for kommunens eller amtskommunens indsats på ligestillingsområdet.

Stk. 3. Redegørelserne indsendes til ministeren for ligestilling inden den 1. september i de år, hvor redegørelserne udarbejdes.«

2. I § 6 ændres »§ 5, stk. 1,« til: »§ 5, stk. 1, og § 5 a«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2003. Kommunalbestyrelsen skal første gang afgive en redegørelse om servicestrategi senest 2. januar 2003.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets hovedindhold

Med lovforslaget indføres for det første en pligt for kommunalbestyrelserne til i valgperiodens første år at udarbejde en servicestrategi for udvikling af kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse. I servicestrategien fastsætter kommunalbestyrelsen, hvordan den vil sikre denne udvikling gennem udbud af opgaver og effektivisering i øvrigt. Servicestrategien skal udformes som en redegørelse, der gøres tilgængelig for borgerne.

Lovforslaget indeholder for det andet bestemmelser om privates udførelsesret. Med denne del af lovforslaget får en kommunalbestyrelse pligt til at sammenligne omkostningerne ved at antage et tilbud fra en privat om at udføre opgaver for kommunen med omkostningerne ved kommunens egen udførelse af opgaven. Kommunalbestyrelsen skal herefter træffe beslutning om, hvorvidt opgaven fortsat bør varetages af kommunen selv, eller om den samme opgave vil kunne løses bedre og billigere af andre.

Lovforslaget forpligter herudover kommunalbestyrelsen til inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, at afgive en redegørelse om, hvordan kommunalbestyrelsen følger op på servicestrategien, og hvordan den har behandlet private virksomheders tilbud om at udføre opgaver for kommunen. Hermed sikres dels, at kommunalbestyrelsen følger op på den fastlagte servicestrategi, dels at kommunens borgere får mulighed for at vurdere, om kommunalbestyrelsen har fået mest kvalitet for pengene, således at borgerne kan lade denne viden indgå i deres beslutning om, hvorledes de vil stemme til de kommunale valg.

Med lovforslaget ophæves samtidig de hidtidige bestemmelser om serviceredegørelser og udliciteringsredegørelser.

Endvidere flyttes den hidtidige bestemmelse i § 62, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse vedrørende kommunale ligestillingsredegørelser til lov om ligestilling af kvinder og mænd. De kommunale ligestillingsredegørelser skal herefter indsendes direkte til ministeren for ligestilling inden den 1. september i de år, hvor redegørelserne udarbejdes.

2. Lovforslagets baggrund og hovedformål

Det er et hovedelement i regeringens politik, at der i de kommende år skal ske en nyudvikling af det danske velfærdssamfund. En nyudvikling, hvor borgeren i højere grad end hidtil sættes i centrum for den offentlige sektors serviceydelser. Der skal skabes mere kvalitet for pengene, for at serviceniveauet kan fastholdes og udvikles samtidig med, at regeringens skattestop fastholdes. Regeringens program »Vækst, Velfærd Fornylse« indeholder derfor en række forslag, der stiller krav om forbedring og udvikling af velfærdssamfundet. Det drejer sig om forslag, der skal give borgerne mulighed for frit valg, forslag om styrkelse af indsatsen på sygehusene, af omsorgen for de ældre og hjælpen til de svageste mv. Regeringen har med disse forslag sat fokus på forbedring af kvaliteten i de kommunale serviceydelser.

Det er derfor helt afgørende, at det er de rigtige ydelser, som kommunen tilbyder borgerne, og at de inden for de politisk fastlagte rammer produceres bedst og billigst.

Dette lovforslag skal ses i denne sammenhæng. Det er således et hovedformål med lovforslaget at forpligte kommunalbestyrelserne til både i forbindelse med fastlæggelsen af deres servicestrategier og i forbindelse med behandlingen af private tilbud om at udføre opgaver for dem at gennemtænke deres opgaveløsning inden for de kommunale områder.

Som et led heri skal kommunalbestyrelserne beslutte, hvilke spilleregler der i den enkelte kommune skal gælde for brugen af udbud, så grundlaget for eventuelle konkrete beslutninger om at markedsafprøve den kommunale opgaveløsning er på plads. Dette krav udgjorde også hovedelementet i beslutningsforslag B 107 om indførelse af kommunal pligt til at formulere en udbudspolitik, som blev fremsat af Venstre og Det Konservative Folkeparti i folketingssamlingen 2000 2001.

Regeringen ønsker med lovforslaget at sikre et fundament for de kommende års arbejde i kommunerne med udvikling af de kommunale ydelser. Et sådant fundament er vigtigt, fordi det er forudsætningen for, at kommunerne kan sætte fokus på at forandre, udvikle og nytænke løsningerne i den kommunale opgavevaretagelse.

Regeringen har i den forbindelse taget initiativ til at styrke kommunernes frihed i den kommunale opgavevaretagelse. Indenrigs- og sundhedsministeren har således den 10. januar 2002 udsendt et brev til samtlige kommunalbestyrelser og amtsråd, hvori de netop opfordres til at indsende forslag og ideer til initiativer, der kan føre til øget kvalitet og effektivitet i opgaveløsningen gennem større kommunale frihedsgrader og færre regler.

Klarhed om mål og frihed til at vælge sin egen vej til målet er efter regeringens opfattelse de nødvendige forudsætninger for, at kommuner kan leve op til de store forventninger til de kommunale serviceydelser, som de står overfor. Lovforslaget skal medvirke til at tilvejebringe disse forudsætninger.

Det tilføjes, at lovforslaget ikke indeholder bestemmelser om tilsynet med kommunalbestyrelsernes overholdelse af de omhandlede regler, idet dette vil være reguleret af den kommunale styrelseslovs almindelige bestemmelser herom.

3. Servicestrategi mere kvalitet for pengene

3.1 Erfaringer fra de hidtidige initiativer

Ved en ændring af den kommunale styrelseslov indførtes i 1995 bestemmelser om udarbejdelse af henholdsvis serviceredegørelser og udliciteringsredegørelser i de enkelte kommunalbestyrelser.

3.1.1. De kommunale serviceredegørelser

I 1998 udarbejdede det daværende Indenrigsministerium i samarbejde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen en statusrapport over arbejdet med serviceredegørelser i kommunerne og amtskommunerne. Rapporten viste, at kommunerne var godt i gang med på hver deres måde at indarbejde serviceredegørelserne i den kommunale information.

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets vurdering, at denne positive udvikling er fortsat, således at serviceredegørelserne har stimuleret udviklingen af kommunernes og amtskommunernes informationspolitik over for borgerne og derigennem bidraget til en forbedring af borgernes viden om de kommunale tilbud. I kommunerne er der således i dag generelt set et tilfredsstillende informationsniveau om de kommunale serviceydelser.

Erfaringerne peger imidlertid samtidig i retning af, at lovreguleringen af serviceinformation i form af serviceredegørelser gør denne type information til et mindre fleksibelt redskab i de kommunale informationsaktiviteter. Det gælder såvel i forhold til de indholdsmæssige som tidsmæssige bindinger. Eksempelvis gør lovreguleringen det ikke muligt at imødekomme kommunale ønsker om at få adgang til via en tidsmæssig koordinering med andet kommunalt informationsmateriale at tilrettelægge udsendelsen af serviceinformation mere hensigtsmæssigt.

Hertil kommer, at lovreguleringen af ét enkelt element i den samlede kommunale information om kommunernes serviceydelser i sig selv forekommer uhensigtsmæssig i dag. Serviceredegørelserne bør i stedet ses i en tæt sammenhæng med den øvrige serviceinformation, herunder først og fremmest den sammenlignelige brugerinformation.

Sammenlignelig brugerinformation er information, der er udarbejdet med det formål at give brugerne eller de potentielle brugere af en kommunal institution mulighed for at sammenligne den pågældende institution med tilsvarende institutioner såvel inden for den enkelte kommune som på tværs af kommunegrænser. Sammenligningen er baseret på en beskrivelse af indholdet, omfanget og kvaliteten af de serviceydelser, der tilbydes på den enkelte institution.

Det daværende Indenrigsministerium afgav i december 2000 betænkning nr. 1399 om sammenlignelig brugerinformation. I betænkningen er det netop anbefalet, at sammenlignelig brugerinformation ses i sammenhæng med den øvrige kommunale information, herunder navnlig med informationen i de hidtidige serviceredegørelser efter § 62, stk. 1, i den kommunale styrelseslov. Regeringen er enig i denne anbefaling og ønsker derfor med dette lovforslag at tilvejebringe en samlet og mere fleksibel ramme for kommunernes information om den kommunale opgavevaretagelse. Som et led heri foreslås bestemmelser om serviceredegørelser efter § 62, stk. 1, ophævet, hvorved kommunalbestyrelsen stilles frit i tilrettelæggelsen af den samlede informationspolitik.

3.1.2. De kommunale udliciteringsredegørelser

Samtidig med indførelsen af den kommunale pligt til at udarbejde serviceredegørelser efter § 62, stk. 1, i den kommunale styrelseslov blev kommunerne tillige pålagt en pligt til at redegøre for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv, de såkaldte udliciteringsredegørelser, jf. § 62, stk. 2. Det har vist sig, at disse redegørelser ofte har en ret begrænset værdi, fordi de hovedsageligt består af en opregning af, hvilke kommunale opgaver der siden sidste redegørelse er blevet udliciteret. Redegørelserne er dermed bagudrettede og konstaterende i deres information. Dermed har de efter regeringens opfattelse ikke lagt op til en dialog om kommunernes opgaveløsning.

Hertil kommer, at kommunerne i dag arbejder med mange forskellige redskaber til udvikling af kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse. Uanset dette indeholder udliciteringsredegørelserne kun oplysninger om kommunernes brug af udbud. Dette gør det - sammen med det bagudrettede fokus i redegørelserne - vanskeligt for borgerne at sætte oplysningerne i forhold til udviklingen i kommunens opgavevaretagelse i øvrigt.

3.1.3 Samlet vurdering

Erfaringerne med de nuværende bestemmelser om service- og udliciteringsredegørelser har samlet set vist, at de rummer en række svagheder, og at der derfor er behov for ændringer.

Sigtet med disse ændringer vil være at etablere en samlet ramme for udviklingen af kvalitet og effektivitet i den kommunale sektor, hvor

alle de metoder til udvikling af opgaveløsningen, som den enkelte kommunalbestyrelse ønsker at anvende, kan indgå på lige fod. Det være sig udbud eller produktivitetsudvikling i kommunalt regi

der sikres en fremadrettet og dynamisk form, der kan medvirke til virkeliggørelsen af kommunalbestyrelsens planer.

3.2 Servicestrategi

Efter lovforslaget skal kommunalbestyrelsen inden udgangen af valgperiodens første år vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles (servicestrategi). Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse vurdere, om kommunen skal gøre brug af udbud, og på hvilken måde dette skal ske. Servicestrategien skal gøres tilgængelig for kommunens beboere i form af en redegørelse. Hermed tilvejebringes en åbenhed over for kommunens beboere og nuværende og fremtidige leverandører omkring kommunens overvejelser om udvikling af opgaveløsningen, herunder om anvendelsen af udbud.

Kommunalbestyrelsen skal efter den foreslåede bestemmelse vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles. Der ligger ikke heri en forpligtelse til at gennemføre bestemte effektivitetsforanstaltninger i forhold til den enkelte ydelse.

Gennem udarbejdelse af servicestrategien skal det imidlertid sikres, at kommunerne har et særligt øje på, om og hvordan opgaveløsningen kan gøres bedre og billigere.

Kommunalbestyrelsen fastlægger selv afgrænsningen af de enkelte indsatsområder i forbindelse med servicestrategien.

I kommunernes arbejde med at få mere kvalitet for pengene vil der være flere metoder til at fremme effektivitetsudviklingen. Inden for det enkelte område kan kommunalbestyrelsen dels vælge at fokusere på konkurrence gennem inddragelse af eksterne samarbejdspartnere eller andre metoder til markedsprøvning. Dels kan den vælge at fokusere på effektivisering af den eksisterende kommunale forvaltning. Fokusering på interne processer kan udmøntes i konkrete økonomiske og organisatoriske foranstaltninger, eller det kan udmøntes i analyser med henblik på at identificere, hvor kommunen kan opnå mere kvalitet for pengene. Der henvises herom til den nærmere omtale i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Det væsentlige er, at de metoder, der vælges som instrument til udvikling af den kommunale opgaveløsning, sikrer, at kommunerne benytter den mest effektive, mest økonomiske og mest formålstjenlige løsning i forhold til kommunens mål og prioriteringer så kommunen og dens borgere får mere kvalitet for pengene.

Markedsafprøvning gennem udbud er et vigtigt instrument i forbindelse med kommunernes levering af ydelser. Erfaringerne har vist, at det er muligt at skabe en kvalitets- og effektivitetsudvikling i den offentlige sektor gennem udbud og udlicitering. Skal udbudsinstrumentet imidlertid anvendes med succes, er det nødvendigt, at kommunerne er præcise og velovervejede ved gennemførelsen af udbuddet.

Kommunens servicestrategi skal derfor indeholde overvejelser om, på hvilke områder kommunalbestyrelsen i løbet af sin valgperiode påtænker at lade opgavevaretagelsen markedsafprøve. Det være sig gennem udbud eller andre former for samarbejde med private leverandører.

Servicestrategien skal i overensstemmelse med det ovenfor anførte beslutningsforslag B 107 indeholde en udbudspolitik, der skal gælde for de områder, hvor kommunalbestyrelsen påtænker at sende opgaver i udbud. Det er hensigten administrativt at fastsætte regler om, at denne udbudspolitik skal omfatte kommunens principper for kravspecifikationer og betingelser ved udbud, eget bud, kvalitetsopfølgning, medarbejderindflydelse og personalets retsstilling samt sociale klausuler. Endvidere vil det være naturligt, at det fremgår af kommunens udbudspolitik, om kommunen eventuelt har andre principper i forbindelse med udbud af serviceopgaver. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 62 stk. 1).

I tilknytning hertil kan det oplyses, at Økonomi- og Erhvervsministeriet i samarbejde med Kommunernes Landsforening vil tilvejebringe en internetportal om udbud og øvrige former for offentligt-privat samspil vedrørende serviceydelser med henblik på at lette kommunernes arbejde med udbud. Internetportalen skal fungere som et elektronisk videnscenter, der skal skabe grundlag for, at udbud gennemføres på en måde, som er konstruktiv for alle involverede parter. Som en del af det elektroniske videnscenter vil der være adgang til en digital vejledning, hvor det vil blive muligt at finde eksisterende regelgrundlag og vejledninger vedrørende kommunale serviceområder. Endvidere skal internetportalen være et sted for udvikling, dialog og vidensudveksling om udbud og andre former for offentligt-privat samarbejde.

Det er naturligvis lige så vigtigt, at kommunerne arbejder konsekvent med at forbedre kvaliteten og effektiviteten i situationer, hvor udbudsinstrumentet eller andre former for markedsafprøvning ikke er muligt at anvende eller ikke findes egnet. Også i disse situationer bør kommunerne efterstræbe at levere ydelser, der i kvalitet og effektivitet kan sammenlignes med såvel de bedste offentlige udbydere som de bedste private virksomheder og frivillige organisationer, der tilbyder at producere tilsvarende serviceydelser.

Der foreligger en række forskellige økonomiske og organisatoriske foranstaltninger, der kan indgå i dette arbejde. Her skal særligt peges på benchmarking, som er en central metode til sammenligning af kvalitet og effektivitet. Ved hjælp af benchmarking er det muligt for kommunerne at sammenligne sig med hinanden, med sig selv over tid og med private leverandører.

I det kommunale budget- og regnskabssystem er der arbejdet på at indrette regnskaberne på en måde, der gør det muligt at anvende systemet til benchmarking analyser. Fra regnskab 2002 er der i budget- og regnskabssystemet indført regler, hvorefter kommuner og amtskommuner på en række centrale serviceområder som daginstitutioner, folkeskoler, skolefritidsordninger samt gymnasier og HF-kurser registrerer udgifterne på det enkelte omkostningssted (dvs. den enkelte institution eller foranstaltning) i regnskabet. Hermed bliver det muligt at sammenligne såvel forskellige institutioner inden for kommunen, som institutioner kommunerne imellem.

I forlængelse af det hidtidige arbejde med det kommunale budget- og regnskabssystem vil Indenrigs- og Sundhedsministeriet igangsætte et udvalgsarbejde, der bl.a. har til formål at foreslå ændringer, der kan medvirke til at synliggøre udgifterne forbundet med den enkelte serviceydelse, herunder ved forslag om registrering af omkostninger i form af afskrivninger og forrentning mv. Dette vil skabe en øget synlighed og gennemsigtighed, idet det herigennem vil blive muligt for kommunerne også at sammenligne økonomien i den kommunale opgaveløsning med private udbyderes tilbud.

Redegørelsen om servicestrategien skal indeholde en beskrivelse af de initiativer, som kommunalbestyrelsen overvejer at anvende i forhold til de fastsatte indsatsområder for at udvikle kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1 (§ 62, stk. 1).

Som et supplement til kommunens redegørelse for sin servicestrategi foreslås det endvidere, at kommunalbestyrelsen inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, skal redegøre for, hvordan der følges op på servicestrategien. Som et led heri skal kommunerne redegøre for, hvilke udbud der er gennemført i valgperioden, herunder for de situationer, hvor kommunen efter en udbudsforretning har valgt fortsat at varetage opgaven, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2 (§ 62 c).

Det forudsættes, at konkrete analyser mv. udarbejdet som led i redegørelserne for kommunernes servicestrategi og opfølgingsredegørelserne vil kunne indgå i grundlaget for revisionens vurdering af, om kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, jf. den kommunale styrelseslov

§ 42, stk. 2.

Regeringen vil i foråret 2003 udarbejde en redegørelse for indholdet af kommunalbestyrelsernes servicestrategi for valgperioden.

4. Udfordringsret

Efter den gældende retstilstand har en kommunalbestyrelse, der modtager et tilbud fra en privat om at udføre en opgave, som kommunen hidtil har udført for sig selv, ikke pligt til at sammenligne det private tilbuds pris mod den tilsvarende ydelse, som kommunen præsterer. Kommunalbestyrelsen har desuden ikke pligt til at begrunde over for tilbudsgiveren og kommunens borgere, såfremt kommunalbestyrelsen afviser at antage det private tilbud. Endvidere kan kommunalbestyrelsen overlade det til kommunens administration og udvalg at behandle de private tilbud. Der er således ingen garanti for, at det private tilbuds fortrin og ulemper behandles på politisk niveau i kommunalbestyrelsen, uanset at beslutningen om, hvorvidt en kommunal opgave bør udliciteres, i vid udstrækning har karakter af en politisk vurdering.

Lovforslagets del om udfordringsret har på den baggrund til formål at give private en ret til at udfordre kommuner ved at komme med tilbud på udførelse af konkrete opgaver. Kommunalbestyrelsen bliver således med lovforslagets § 1, nr. 2 (§ 62 a) forpligtet til at sammenligne det indkomne tilbud med kommunens egen udførelse af opgaven. Kommunalbestyrelsen skal herefter beslutte, om opgaven fortsat bør varetages af kommunen selv, eller om den samme opgave vil kunne løses bedre og billigere af andre.

Lovforslaget forpligter ikke kommunalbestyrelsen til at træffe nogen bestemt beslutning på baggrund af sammenligningen af det private tilbud og kommunens egen opgaveudførelse. Formålet med lovforslaget er at løfte private tilbud på udførelse af opgaver for kommunerne op på politisk niveau i kommunalbestyrelsen for dermed at sikre en struktureret proces, hvorved private kan sikres en grundig behandling af deres tilbud.

Med henblik på at synliggøre over for borgerne de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vælger ikke at udlicitere opgaven på trods af, at det private tilbud må anses for billigere og bedre, foreslås det, at kommunalbestyrelsen i den under pkt. 3.2 nævnte redegørelse for opfølgningen på kommunalbestyrelsens servicestrategi tillige skal give oplysninger om de private tilbud, som kommunen har modtaget efter reglerne i § 62 a og § 62 b, stk. 1, nr. 8, i lovforslaget. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvorvidt kommunalbestyrelsens behandling af private tilbud har medført, at opgaverne ikke længere løses af kommunen selv, og i benægtende fald, hvad årsagen er til, at kommunen har valgt ikke at udlicitere de pågældende opgaver. Med disse oplysninger får kommunens borgere et godt grundlag for at vurdere, om kommunalbestyrelsens ressourceanvendelse er berettiget.

Det tilføjes, at lovforslaget ikke regulerer, i hvilket omfang kommunalbestyrelsen må behandle sager om privates udfordringsret på åbne møder, og at dette således skal afgøres efter de almindelige regler herom i § 10 i lov om kommunernes styrelse.

I en række tilfælde vil det på forhånd stå klart, at kommunalbestyrelsen ikke kan forventes at antage det private tilbud. Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen ikke skal have en ubetinget pligt til at holde kommunens egen opgaveudførelse op mod det private tilbud, men at kommunalbestyrelsen i stedet kan overlade det til kommunens administration eller til kommunens udvalg på forhånd at afvise det private tilbud. Dette foreslås at gælde, hvis tilbudsgiver ikke lovligt vil kunne udføre den opgave, som tilbudet omfatter. Det samme gælder, hvis tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den til opgaven fornødne tekniske, finansielle eller økonomiske formåen, hvis tilbudsgivers personlige forhold giver grund til at antage, at han ikke kan udføre opgaven betryggende, eller hvis tilbudet forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen.

På tilsvarende måde bør kommunalbestyrelsen ikke have pligt til at sammenligne det private tilbud med kommunens egen opgaveudførelse, hvis tilbudet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet, eller hvis kommunen allerede har besluttet at sende opgaven i udbud. I forlængelse heraf foreslås det, at kommunalbestyrelsen ikke skal have pligt til at sammenligne kommunens egen opgaveudførelse med et privat tilbud, hvis kommunalbestyrelsen beslutter eller allerede har besluttet at afgrænsningen af den opgave, der i givet fald skal udbydes, ikke svarer til tilbudet. For at undgå omgåelse foreslås det samtidig, at kommunalbestyrelsen angiver den valgte afgrænsning af opgavens indhold over for tilbudsgiver, således at denne herefter kan beslutte, om der er anledning til at ændre tilbudet.

Herudover foreslås det, at kommunalbestyrelsen ikke skal have pligt til at foretage den nævnte sammenligning, hvis tilbudet ikke overstiger 250.000 kr. for engangsydelser og et tilsvarende årligt beløb for så vidt angår løbende ydelser. Baggrunden for denne tærskelværdi er, at det kan anses for uforholdsmæssigt at forpligte en kommunalbestyrelse til at behandle et tilbud, hvor den mulige besparelse må anses for forholdsvis beskeden og måske end ikke står mål med de omkostninger, der er forbundet med at foretage sammenligningen.

Det tilføjes, at lovforslaget ikke regulerer det aftale- og formueretlige forhold mellem kommunalbestyrelsen og tilbudsgiveren. Lovforslaget er således f.eks. ikke til hinder for, at tilbudsgiver angiver, at tilbudet alene er gældende i en begrænset periode, og at det således bortfalder, såfremt tilbudsgiver ikke har hørt fra kommunen inden udløbet af den angivne periode. Det bemærkes også, at lovforslaget heller ikke regulerer de rettigheder og pligter, som kommunalbestyrelsen og tilbudsgiveren i forbindelse med indgåelsen af en aftale i øvrigt måtte have over for hinanden og over for tredjemand, herunder medarbejdere ved kommunen og den pågældende virksomhed. Disse rettigheder og pligter må således som hidtil fastlægges på grundlag af lovgivningens generelle regler.

Det tilføjes, at det følger af § 1, stk. 2, i den kommunale styrelseslov, at lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen. Dette indebærer, at lovforslagets regler om udfordringsret viger for anden lovgivning. Det bemærkes i den forbindelse særligt, at socialministeren i nærværende folketingssamling har fremsat forslag om lov om ændring af lov om social service. I dette forslag forpligtes kommunalbestyrelsen til at godkende og indgå kontrakt med enhver leverandør, der opfylder en række kvalitets- og prismæssige krav. En vedtagelse af socialministerens lovforslag vil indebære, at i tilfælde, hvor en kommunalbestyrelse modtager et tilbud på levering af personlig og praktisk hjælp i medfør af § 71 i serviceloven, vil de i nærværende lovforslag foreslåede regler om udfordringsret ikke finde anvendelse. Hvis en leverandør fremsender et samlet tilbud på både hjemmehjælp i medfør af serviceloven og hjemmesygepleje i medfør af hjemmesygeplejerskerloven, vil tilbudet således ikke skulle behandles efter styrelseslovens regler om udfordringsret.

5. De kommunale ligestillingsredegørelser

Det foreslås, at den i den kommunale styrelseslov fastlagte pligt for kommunalbestyrelser og amtsråd til at redegøre for ligestillingssituationen blandt kommunalt og amtskommunalt ansatte, der i dag er fastsat i lov om kommunernes styrelse, fremover fastsættes i lov om ligestilling af kvinder og mænd.

Herved samles lovgivningens bestemmelser om redegørelser for ligestilling.

De kommunale ligestillingsredegørelser er hidtil blevet indsendt til Indenrigsministeriet (nu Indenrigs- og Sundhedsministeriet). Ifølge aftale mellem indenrigs- og sundhedsministeren og ligestillingsministeren er de kommunale ligestillingsredegørelser herefter blevet oversendt fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, således at ligestillingsministerens årlige redegørelse for ligestilling til Folketinget kunne være en redegørelse for den samlede offentlige sektor.

Ifølge forslaget skal de kommunale ligestillingsredegørelser indsendes direkte til ministeren for ligestilling. Redegørelserne tilgår således uden unødigt forsinkelse den minister, der i sin opgavevaretagelse har brug for disse.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Der vil ikke være nævneværdige direkte økonomiske og administrative konsekvenser forbundet med den foreslåede pligt for kommunalbestyrelserne til at udarbejde en servicestrategi. Dette skyldes, at udarbejdelsen af redegørelsen for servicestrategi og opfølgingsredegørelsen modsvares af ophævelsen af de hidtidige bestemmelser om serviceredegørelser og udliciteringsredegørelser. Herudover bemærkes, at det er sigtet med indførelsen af servicestrategien, at den skal bidrage til en styrkelse af arbejdet med udvikling af kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgaveløsning. Med lovforslaget rettes fokus således mod mulighederne for at opnå budgetforbedringer gennem en vurdering af, hvordan opgaveløsningen kan gøres bedre og billigere. Dette kvalitets- og effektiviseringspotentiale afhænger imidlertid helt af den enkelte kommunalbestyrelses beslutninger, og størrelsen kan derfor ikke nærmere angives.

Der vil kunne være et vist administrativt merarbejde forbundet med den foreslåede bestemmelse om privates udfordringsret i forbindelse med behandling af tilbudene. Dette vil imidlertid blive opvejet af de økonomiske fordele, kommunerne vil kunne opnå gennem markedsafprøvning. Heller ikke på dette punkt vil lovforslaget derfor samlet have økonomiske konsekvenser.

Forslaget har ikke administrative konsekvenser af betydning for staten.

7. Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget om, at kommunerne som en del af servicestrategien skal formulere en udbudspolitik for de områder, som de beslutter sig for at sende i udbud, forventes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet formuleringen af en udbudspolitik vil sikre, at udbud sker på det bedst mulige grundlag. Det forventes, at forslaget dermed vil lette arbejdet i forbindelse med udbudsforretninger.

Forslaget om indførelse af bestemmelser om privates udfordringsret forventes ligeledes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet forslaget vil forbedre privates muligheder for selv at gøre kommunerne opmærksomme på opgaver, som med fordel kan løses i private regi. Det må derfor forventes, at forslaget vil medføre en øget inddragelse af private i den kommunale opgaveløsning.

8. Erhvervsadministrative konsekvenser

Lovforslaget har ingen erhvervsadministrative konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

10. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

11. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

12. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Lovforslagets bestemmelser om at overføre reglerne om de kommunale og amtskommunale ligestillingsredegørelser til ligestillingsloven vurderes at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser. Herved samles lovgivningen om statslige, amtskommunale og kommunale ligestillingsredegørelser, og ministeren for ligestilling får mulighed for at regulere indholdet af redegørelserne. Der vil således løbende kunne sikres et ensartet grundlag for vurderingen af ligestillingsarbejdet.

13. Udtalelser over lovforslaget.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har foretaget høring af følgende myndigheder og organisationer mv.:

Kommunernes Landsforening, Amdsrådsforeningen i Danmark, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, LO, Dansk Industri, Dansk Transport og Logistik, Dansk Handel og Service, Håndværksrådet, Arbejdsgiverforeningen for Handel, Transport og Service, Det Danske Handelskammer, Byggeriets Firkant, Rengøringsselskabernes Branche- og Arbejdsgiverforening, Hotel-, Restaurant- og Turisterhvervenes Arbejdsgiverforening, Byggeriets Arbejdsgivere, Erhvervssammenslutning G - 1930, Vagt- og Alarmbranchens Arbejdsgiverforening, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Kommunernes Revision, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer samt samtlige ministerier.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Begrænsede økonomiske fordele som følge af ophævelse af pligten til udarbejdelse af service- og udliciteringsredegørelser og styrkelsen af arbejdet med udvikling af kvaliteten og effektiviteten i den kommunale og amtskommunale opgaveløsning	Begrænset økonomisk belastning som følge af udarbejdelse af servicestrategi og opfølgingsredegørelse
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Begrænset administrativ lettelse som følge af ophævelse af pligten til udarbejdelse af service- og udliciteringsredegørelser	Begrænset administrativ belastning som følge af udarbejdelse af servicestrategi og opfølgingsredegørelse samt behandling af tilbud afgivet som følge af forslaget om privates udfordringsret
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Private får bedre mulighed for at udføre opgaver for den kommunale og amtskommunale sektor	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Ligestillingsmæssige konsekvenser	Overførslen af reglerne om de kommunale og amtskommunale ligestillingsredegørelser til ligestillingsloven vurderes at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

§ 1

Til nr. 1

Med forslaget til en ny § 62, stk. 1 og 2, ophæves de nuværende bestemmelser i henholdsvis § 62, stk. 1, om kommunale serviceredegørelser og § 62, stk. 2, om kommunale udliciteringsredegørelser.

Efter bestemmelsens *stk. 1*, skal kommunalbestyrelsen inden udgangen af valgperiodens første år vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles (servicestrategi). Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse vurdere, om kommunen skal gøre brug af udbud, og på hvilken måde dette skal ske. Servicestrategien skal gøres tilgængelig for kommunens beboere i form af en redegørelse.

Bestemmelsen indebærer et delegationsforbud, således at det sikres, at det er den enkelte kommunalbestyrelse selv, der skal fastsætte en servicestrategi og ikke f.eks. økonomiudvalget eller den kommunale administration.

Kommunalbestyrelsen skal efter den foreslåede bestemmelse vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles. Kommunalbestyrelsen fastlægger selv afgrænsningen af de enkelte indsatsområder i forbindelse med servicestrategien. Der ligger ikke i bestemmelsen en forpligtelse til at gennemføre bestemte effektivitetsforanstaltninger i forhold til de enkelte områder og ydelser. Bestemmelsen indeholder alene en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at overveje, om kommunen ønsker at gøre brug af udbud til løsning af opgaver, eller overveje, hvilke andre initiativer der kan anvendes til effektivitetsudvikling.

Det er således op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvordan den inden for lovgivningens rammer vil tilrettelægge arbejdet, herunder hvilke initiativer den vil tage i anvendelse for at opnå de ønskede mål. Lovforslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen i redegørelsen om servicestrategi skal oplyse om de indsatsområder, som den har fastlagt, og de initiativer, som overvejes anvendt i forhold til de enkelte områder. Redegørelsen for servicestrategien skal således ikke rumme resultatet af kommunalbestyrelsens behandling af de enkelte initiativer. Redegørelsen skal derimod omfatte en arbejdsplan for, hvornår kommunalbestyrelsen inden for det enkelte indsatsområde agter at behandle initiativerne til udvikling af kvaliteten og effektiviteten i opgavevaretagelsen.

Som initiativer til kvalitets- og effektivitetsudvikling kan på den ene side peges på etablering af konkurrence på leverandørsiden vedrørende de kommunale ydelser. Der kan f.eks. være tale om:

udbud af opgaver

indgåelse af samarbejdsaftaler med private leverandører

indførelse af frit valg mekanismer også ud over dem, der etableres med lov og

fastsættelse af politik i forhold til såkaldte »afknopninger«, hvor medarbejderne danner et selskab, der løser de opgaver som de varetog, da de var ansat i kommunen.

Der kan endvidere peges på kommunale samarbejder i forskellige former, herunder overladelse af en opgave til en anden kommune på områder, hvor dette er lovligt.

På den anden side vil der hvor en markedsafprøvning ikke foretages kunne iværksættes initiativer til effektivisering af den eksisterende kommunale forvaltning gennem økonomiske eller organisatoriske foranstaltninger såsom:

kontrakt- og resultatstyring og andre former for udvikling af økonomistyringen

efteruddannelse af ledere og medarbejdere samt

indførelse af ny teknologi

Eller der kan peges på specifikke analyser:

benchmarking eller lignende produktivitetsanalyser

budgetanalyser og

brugerundersøgelser

Redegørelsen for kommunernes servicestrategi skal efter bestemmelsen i *stk. 1, 3. pkt.*, være offentligt tilgængelig. Kommunalbestyrelsen kan selv beslutte, hvorledes redegørelsen for kommunens servicestrategi skal gøres tilgængelig for kommunens borgere og i øvrigt indgå i kommunalbestyrelsens dialog med borgerne. Det vil dog være naturligt, at informationen om kommunalbestyrelsens servicestrategi bl.a. gøres tilgængelig på kommunens hjemmeside, hvis kommunen har en sådan.

Der vil med hjemmel i den foreslåede § 62, *stk. 2*, blandt andet blive fastsat nærmere regler om, at kommunalbestyrelsen for de opgaveområder, hvor det overvejes at anvende udbud, skal udarbejde retningslinier herfor (en udbudspolitik). Det vil i den forbindelse blive fastsat, at kommunalbestyrelsens udbudspolitik som minimum skal indeholde:

en beskrivelse af kommunens principper for valg af leverandør, kravspecifikationer og betingelser ved udbud

principper for intern priskalkulation ved eget bud, der præcist henfører de relevante omkostninger til den relevante aktivitet

principper for kommunens kvalitetsopfølgning, herunder principper for inddragelsen af både objektive krav til kvalitet og brugernes subjektive oplevelse af kvalitet

politikker for, hvordan personalet inddrages i form af en drøftelse, orientering eller lignende i overensstemmelse med de gældende regler og aftaler herom, samt

principper for anvendelsen af sociale klausuler.

Til § 62 a under nr. 2

Med den foreslåede bestemmelse indføres en pligt for kommunalbestyrelsen til, når den modtager et konkret tilbud om udførelse af en kommunal opgave, at træffe beslutning om, hvorvidt kommunalbestyrelsen fortsat ønsker, at opgaven skal udføres af kommunen.

Kommunalbestyrelsen skal til brug for beslutningen efter *stk. 1* foretage en sammenligning mellem omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse og de omkostninger, der vil være forbundet med at antage det indkomne tilbud.

Den foreslåede ret i *stk. 1* til at få behandlet tilbud på udførelse af kommunale opgaver gælder alene for private. Offentlige myndigheder har således ikke i medfør af den foreslåede bestemmelse retskrav på at få behandlet et tilbud på udførelse af en opgave for en anden offentlig myndighed. Baggrunden for den valgte afgrænsning af bestemmelsens anvendelsesområde er, at offentlige myndigheder kun i begrænset omfang har ret til at udføre opgaver for andre offentlige myndigheder. Hvor en offentlig myndighed imidlertid efter den øvrige lovgivning kan udføre opgaver for en kommune, er lovforslaget naturligvis ikke til hinder for, at den offentlige myndighed afgiver tilbud

over for kommunen, ligesom lovforslaget ikke afskærer kommunen fra i sådanne tilfælde at foretage en sammenligning mellem tilbudet og kommunens egen opgaveudførelse.

Afgrænsningen af, hvad der efter lovforslaget må anses for et privat retssubjekt, skal for så vidt angår afgrænsningen til forvaltningsmyndigheder ske i overensstemmelse med den tilsvarende afgrænsning af begrebet »den offentlige forvaltning« i offentlighedsloven og forvaltningsloven.

Med ordene »konkret tilbud« i lovteksten sigtes til tilbud, der er udformet specifikt til den pågældende kommune. Det er ikke fundet rimeligt at pålægge kommunalbestyrelsen en pligt til at iværksætte den i bestemmelsen omhandlede procedure i relation til generelle reklamebreve. Lovforslaget regulerer ikke i øvrigt kravene til den nødvendige præcision og detaljeringsgrad i det pågældende tilbud. Der er imidlertid grund til at fremhæve, at et udfordringstilbud har forskellige funktioner afhængigt af, om lovgivningen giver kommunalbestyrelsen adgang til at antage det private tilbud uden forudgående udbud. Hvor lovgivningen indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke umiddelbart kan antage udfordringstilbudet, men alene udlicitere opgaven på grundlag af et offentligt udbud, vil tilbudet i første række have den funktion, at det kan danne grundlag for kommunalbestyrelsens overvejelse om, hvorvidt opgaven med fordel kan sendes i licitation. I sådanne tilfælde vil det efter omstændighederne kunne være fordelagtigt for tilbudsgiveren at undlade at specificere tilbudet nærmere og alene i hovedtræk angive karakteren af ydelsen og den pris, som tilbudsgiveren forventer at fastsætte i et bud i forbindelse med en eventuel udbudsrunde.

Retten til at få behandlet tilbud gælder alene for opgaver, som kommunen løser for sig selv. Et tilbud på en opgave, som kommunen i forvejen får udført af en ekstern leverandør, er således ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse. Dette gælder, uanset om opgaven udføres af en anden kommune i medfør af de såkaldte kommunalfuldmagtsregler om overskudskapacitet og biproduktion eller i medfør af lov nr. 378 af 14. juni 1995 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder. På tilsvarende måde omfatter bestemmelsen ikke tilfælde, hvor en privat afgiver tilbud til en kommune på en opgave, som kommunen får udført gennem deltagelse i et kommunalt fællesskab efter § 60 i den kommunale styrelseslov. Det skyldes, at den private i sådanne tilfælde i stedet kan rette tilbudet direkte til det kommunale fællesskab m.v., og at fællesskabet efter bestemmelsen i *stk. 3* selvstændigt er underlagt pligten til at behandle private tilbud i overensstemmelse med lovforslagets generelle regler. Når en privat afgiver konkrete tilbud på udførelse af en opgave, som varetages af et kommunalt fællesskab, skal bestyrelsen i det kommunale fællesskab træffe beslutning om, hvorvidt opgaven fortsat skal udføres af det kommunale fællesskab.

Det tilføjes, at bestemmelsen naturligvis ikke omfatter tilbud, der afgives som følge af kommunens offentlige udbud af en opgave efter f.eks. EU's udbudsregler.

Kommunalbestyrelsens beslutning om, hvorvidt den vil fortsætte med selv at udføre den pågældende opgave, har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Kommunalbestyrelsen vil derfor ikke i medfør af forvaltningslovens bestemmelser have pligt til at partshøre den private tilbudsgiver, inden der træffes beslutning på grundlag af sammenligningen med kommunens egen opgaveudførelse, ligesom forvaltningslovens regler ikke i sig selv vil føre til, at tilbudsgiveren har krav på en begrundelse, hvis kommunalbestyrelsen afslår tilbudet. Det fastsættes på den baggrund i bestemmelsens 2. *pkt.*, at kommunalbestyrelsen skal underrette den private tilbudsgiver om kommunalbestyrelsens beslutning og ledsage denne af en begrundelse, hvis kommunalbestyrelsen ikke antager tilbudet. Hvor det er kommunalbestyrelsens politiske ønske om ikke at udlicitere den pågældende opgave, som har ført til afslaget, vil en kort bemærkning herom opfylde begrundelseskravet.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan vælge at fortsætte med selv at udføre den pågældende opgave, uanset at det private tilbud måtte være mere fordelagtigt. Forslaget er heller ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at udbyde den

pågældende opgave. Det bemærkes i den forbindelse, at anden lovgivning efter omstændighederne kan være til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan antage det private tilbud. Dels vil en række opgaver ikke kunne overlades til private. Dels indebærer bl.a. EU's udbudsdirektiver, at visse former for udlicitering alene kan ske på baggrund af et forudgående offentligt udbud. Der er naturligvis intet til hinder for, at den private tilbudsgiver byder på et udbud, der er foranlediget af det tilbud, som vedkommende har afgivet i medfør af lovforslagets § 62 a. Den private tilbudsgiver vil ikke i et sådant tilfælde være forpligtet til i givet fald at fremkomme med det samme tilbud. Det gælder, uanset om kommunens udbud i sin opgaveafgrænsning svarer til det tilbud, som den private har afgivet til kommunen.

Det understreges, at ansvaret for opgaveløsningen påhviler kommunalbestyrelsen, uanset om det besluttes at overlade opgaven til en ekstern leverandør.

Det tilføjes, at bestemmelsen i stk. 1 ikke pålægger kommunalbestyrelsen nogen specifik pligt til på foranledning af en potentiel tilbudsgiver at tilvejebringe og udlevere detaljerede oplysninger om omfanget og arten af kommunens egen opgaveudførelse. Oplysninger herom kan imidlertid efter omstændighederne have praktisk betydning for potentielle tilbudsgiveres mulighed for at udforme attraktive tilbud til kommunen. Lovforslaget bygger på den generelle forudsætning, at en kommune i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om vejledning og god forvaltningsskik i et rimeligt omfang vil besvare velbegrundede og ikke overdrevent byrdefulde forespørgsler om kommunens egen opgaveudførelse fra en potentiel tilbudsgiver, der har et sagligt behov for de pågældende oplysninger med henblik på at kunne udnytte sin udfordringsret efter bestemmelsen. Herudover vil den private tilbudsgiver naturligvis kunne indhente oplysninger herom i overensstemmelse med offentlighedslovens generelle regler om aktindsigt.

Når kommunalbestyrelsen i medfør af den foreslåede *stk. 2* skal beregne omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse, skal kommunalbestyrelsen foretage et skøn over, hvor meget kommunen samlet anvender på at udføre den opgave, som det indkomne tilbud omfatter. Kommunalbestyrelsen skal udføre rimelige og sædvanlige bestræbelser på at angive omkostningerne ved kommunens opgaveudførelse. Bestemmelsen indebærer ikke en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at specificere de enkelte udgiftsposter, ligesom der ikke er pligt til at få foretaget en ekstern kontrol af kommunens omkostningsberegning. Da sigtet med omkostningsberegningen alene er at give kommunalbestyrelsen et godt og informeret grundlag for at vurdere, om det private tilbud er mere økonomisk fordelagtigt end kommunens egen opgaveudførelse, er det ikke i omkostningskalkulationen nødvendigt at foretage en beskrivelse af kommunens egen opgaveudførelse, der er så præcis, at den vil kunne danne grundlag for en kontrakt med den private tilbudsgiver.

Der ligger ikke i bestemmelsen nogen indskrænkning i de hensyn, som kommunalbestyrelsen kan inddrage i vurderingen af, om den vil antage det private tilbud.

Der stilles ikke formelle krav til udformningen af den privates tilbud. Kommunalbestyrelsen kan dog i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige principper for sagsoplysningen anmode om de oplysninger, som den finder nødvendig til behandling af det indkomne tilbud. Kommunalbestyrelsen kan endvidere vælge at udarbejde et skema, som den private tilbudsgiver kan anvende. Den private kan imidlertid ikke efter lovforslaget forpligtes til at anvende et sådant skema, når blot vedkommende på anden måde fremkommer med de ønskede oplysninger.

Indenrigs- og sundhedsministeren kan i medfør af *stk. 4* fastsætte nærmere regler om beregning af omkostninger i medfør af *stk. 2*. Det kan f.eks. være regler om omkostningskalkulation.

Til § 62 b under nr. 2

Den foreslåede bestemmelse indeholder en hjemmel for kommunalbestyrelsen til i en række

nærmere angivne tilfælde at undlade at foretage en sammenligning af det indkomne tilbud med kommunens egen opgaveudførelse. Beslutningen om ikke at foretage en realitetsbehandling af det private tilbud efter § 62 a har karakter af en forvaltningsakt. Kommunalbestyrelsens afgørelse herom er derfor underlagt reglerne i forvaltningsloven, hvilket blandt andet indebærer, at kommunalbestyrelsen skal iagttage dennes lovs regler om partshøring og begrundelse.

Bestemmelsen er fakultativ. Bestemmelsen er derfor naturligvis ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at få varetaget en opgave af en ekstern leverandør på baggrund af et tilbud eller en tilbudsgiver, der er omfattet af én af de i den foreslåede § 62 b, nr. 1-8, nævnte tilfælde. På tilsvarende måde er bestemmelsen ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen til brug for en sådan beslutning vælger at foretage en sammenligning mellem det private tilbud og kommunens egen opgaveudførelse.

Hvor det private tilbud alene omfatter en opgave af mindre værdi, vil det være uforholdsmæssigt at forpligte en kommune til at anvende ressourcer på at sammenligne tilbudet med kommunens egen opgaveudførelse. Dette gælder navnlig, hvor en eventuel besparelse ved at antage tilbudet ikke kan antages at modsvare de omkostninger, der er forbundet med at foretage sammenligningen. Men også herudover kan det hævdes at være uforholdsmæssigt at kræve, at kommunalbestyrelsen træffer beslutninger vedrørende udlicitering af mindre opgaver.

På den baggrund foreslås det med bestemmelsen i *nr. 1*), at kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis tilbudet ikke overstiger 250.000 kr. for engangsydelser og et tilsvarende årligt beløb for løbende ydelser.

Lovgivningen fastsætter i en række tilfælde, at opgaver skal varetages af den pågældende offentlige myndighed selv. Endvidere følger det af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, at egentlig myndighedsudøvelse ikke uden særlig hjemmel kan overlades til private.

På denne baggrund foreslås det i *nr. 2*), at kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis tilbudsgiver ikke lovligt vil kunne udføre den opgave, som tilbudet omfatter. Bestemmelsen er ikke begrænset til de tilfælde, hvor opgaveudførelsen som sådan ikke vil kunne overlades til private, men omfatter også tilfælde, hvor det klart fremgår af tilbudet, at dets udformning indebærer, at det ikke kan udføres inden for lovgivningens rammer. Som eksempel kan nævnes, at det af tilbudet fremgår, at opgaveudførelsen vil indebære en tilsidesættelse af arbejdsmiljøretlige regler. Det er kommunalbestyrelsen, der skal godtgøre, at tilbudsgiver ikke vil kunne udføre den beskrevne opgave inden for den lovgivning, som den private er underlagt i forbindelse med opgaveudførelsen. Er kommunalbestyrelsen i tvivl herom, må den i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler søge forholdet oplyst, herunder gennem høring af tilbudsgiveren.

En kommunalbestyrelse bør ikke forpligtes til at sammenligne kommunens egen opgaveudførelse med et privat tilbud, som kommunen alligevel ikke kan forventes at antage, allerede fordi der er usikkerhed om, hvorvidt tilbudet overhovedet vil kunne forventes at kunne blive udført på betryggende vis.

Dette er baggrunden for, at de foreslåede *nr. 3*), *4*) og *5*) indeholder hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning i de tilfælde, hvor tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne tekniske, personlige, finansielle og økonomiske formåen. Bestemmelserne svarer til EU-udbudsdirektivernes krav om, at enhver leverandør kan udelukkes fra deltagelse i en udbudsprocedure, hvis vedkommende ikke kan dokumentere, at denne har den fornødne tekniske, finansielle og økonomiske formåen. I den nærmere fastlæggelse af bestemmelsens indhold vil der kunne søges vejledning i den praksis, som EF-domstolen og Klagenævnet for Udbud har udviklet i forhold til udbudsdirektiverne. Som eksempel kan nævnes, hvor kommunen modtager et tilbud fra en tilbudsgiver, der nægter at demonstrere sin økonomiske

formåen gennem fremlæggelse af regnskaber, tilbud fra en tilbudsgiver, som ved dom er dømt for et strafbart forhold, der rejser tvivl om den pågældendes faglige hæderlighed, eller tilbud afgivet af en virksomhed, der er taget under konkursbehandling.

Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen med hjemmel i *nr. 6)* kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis det indkomne tilbud forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen. EU-udbudsdirektiverne indeholder en tilsvarende regel om, at den ordregivende myndighed under visse betingelser kan afvise bud vedrørende en bestemt aftale, hvis budet forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen. Ved den nærmere fastlæggelse af bestemmelsens indhold kan der derfor søges vejledning i den praksis, der er udviklet efter udbudsdirektiverne.

Hvor kommunalbestyrelsen allerede har behandlet et tilbud fra en privat, bør vedkommende ikke kunne kræve, at kommunen inden for kortere tid derefter foretager en fornyet sammenligning med et tilsvarende bud. Dette er baggrunden for, at den foreslåede *nr. 7)* indeholder en tidsmæssig spærreregulering, som indebærer, at kommunalbestyrelsen kan afvise tilbud, der svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter § 62 a. Det er ikke en forudsætning, at tilbudene kommer fra samme tilbudsgiver. Omvendt kan bestemmelsen ikke anvendes, blot fordi to tilbud vedrører samme opgave. Det er tillige en forudsætning, at tilbuddene også med hensyn til pris og udformning i det væsentlige svarer til hinanden.

Hvor kommunalbestyrelsen allerede har besluttet at udbyde en given opgave i udbud, giver det ikke mening at forpligte kommunalbestyrelsen til at sammenligne et privat tilbud om den pågældende opgave med den opgaveudførelse, som kommunen hidtil selv har varetaget. Det foreslås derfor i *nr. 8)*, at kommunalbestyrelsen i sådanne tilfælde kan afvise at behandle tilbudet efter § 62 a.

Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter, om en given kommunal opgave skal varetages af kommunen eller en privat, medmindre lovgivningen er til hinder herfor. Det er endvidere kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvordan opgaven skal varetages, herunder om den skal varetages sammen med en anden kommunal opgave. Kommunalbestyrelsen kan således beslutte, at en række forskellige kommunale opgaver har en sådan sammenhæng, at de skal varetages af samme leverandør. Kommunalbestyrelsen kan f.eks. beslutte, at den ønsker samme madleverandør til alle kommunens plejehjem. Der er endvidere ikke i sig selv noget til hinder for, at kommunalbestyrelsen beslutter, at den ønsker, at en given opgave skal varetages sammen med en anden opgave, som ikke kan varetages af private. Det kan f.eks. være en myndighedsopgave.

Såfremt en kommunalbestyrelse således beslutter, at den ønsker, at bestemte opgaver skal udføres samlet af samme opgaveudfører eller at en opgave skal splittes op i forskellige udbud skønnes det uhensigtsmæssigt, hvis kommunalbestyrelsen skal forpligtes til at sammenligne kommunens egen opgaveudførelse med et tilbud, som ikke svarer til den afgrænsning af opgave, som kommunalbestyrelsen foretrækker. Som eksempel kan nævnes, at kommunalbestyrelsen modtager et tilbud på snerydning i kommunen, som alene angår en begrænset del af kommunens veje, mens kommunalbestyrelsen finder det hensigtsmæssigt, at snerydning foretages samlet. Et andet eksempel er, hvor den private tilbud er formuleret som et samlet tilbud vedrørende levering af både hjemmehjælp og mad, mens kommunalbestyrelsen har tilkendegivet, at den af politiske grunde ikke ønsker en samlet leverandør på det pågældende område.

På den baggrund foreslås i *nr. 9)*, at kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis det indkomne tilbud omfatter en opgave, som afviger fra den opgaveafgrænsning, som kommunalbestyrelsen beslutter skal udgøre grundlaget for beslutninger efter § 62 a. Denne beslutning kan træffes både før afgivelsen af det private tilbud og i forbindelse med behandlingen af dette.

Kommunalbestyrelsens beslutning om at sammenkæde eller adskille forskellige opgaver er undergivet almindelige forvaltningsretlige principper om saglig forvaltning. Det gælder både, hvor

der er tale om sammenkædning af forskellige driftsopgaver eller f.eks. sammenkædning af driftsopgaver med myndighedsopgaver. En kommunalbestyrelse kan derfor kun afvise at foretage en behandling af det private tilbud efter § 62 a, såfremt kommunalbestyrelsen har en rimelig grund til at ønske, at den pågældende opgave skal afgrænses anderledes end gjort i tilbudet. Dette vil naturligvis ikke være tilfældet, hvor den anderledes afgrænsning er begrundet i et ønske om at undgå at få belyst pris og kvalitet ved kommunens egen opgaveudførelse. På tilsvarende måde vil det vanskeligt kunne tænkes at være sagligt for en kommunalbestyrelse at afgrænse opgaven vedrørende drift af en børnehave således, at dette kun kan ske, hvis vedkommende samtidig står for driften af kommunens computerudstyr. I øvrigt må der tilkomme kommunalbestyrelsen et vidt skøn i vurderingen af, om forskellige opgaver skal udføres af samme eller forskellige opgaveudførere. Det tilføjes, at de kommunale tilsynsmyndigheder vil kunne efterprøve, om kommunalbestyrelsen har varetaget usaglige hensyn.

Med henblik på at sikre den pågældende tilbudsgiver mulighed for at tilpasse sit tilbud til kommunalbestyrelsens beslutning, bestemmes det i 2. pkt., at kommunalbestyrelsen i de omhandlede tilfælde skal oplyse tilbudsgiver om den valgte afgrænsning af opgavens indhold over for tilbudsgiver.

De i stk. 1, nr. 1-8, nævnte afgørelser indebærer ikke udøvelse af noget politisk skøn. Det foreslås derfor med *stk. 2*, at disse afgørelser skal kunne træffes af administrationen, et af kommunens stående udvalg eller økonomiudvalget. Til forskel herfra har afgørelser efter nr. 9 karakter af en politisk beslutning af mere vidtrækkende betydning. Beslutninger efter denne bestemmelse bør derfor træffes af kommunalbestyrelsen på et møde med de retsgarantier vedrørende bl.a. borgernes adgang til at overvære drøftelserne, som dette indebærer. Beslutningen vil således ikke kunne overlades til administrationen, økonomiudvalget eller et af de stående udvalg. Dog kan afgørelser efter stk. 1, nr. 9, overlades til kommunens administration eller et af de omhandlede udvalg, hvis tilbudet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter stk. 1, nr. 9.

Til § 62 c under nr. 2

Med forslaget til en ny § 62 c i den kommunale styrelseslov foreslås det at indføre en regel om, at kommunalbestyrelsen inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, skal redegøre for, hvordan kommunalbestyrelsen følger op på kommunens servicestrategi efter § 62, stk. 1, ligesom kommunalbestyrelsen skal redegøre for de tilbud, som den har behandlet efter reglerne om udfordringsret i § 62 a og § 62 b, stk. 1, nr. 9.

Kommunalbestyrelsens behandling af opfølgningen på servicestrategien skal resultere i godkendelse af en opfølgningsredegørelse. Der vil således kun være krav om én opfølgningsredegørelse i hver valgperiode, men det vil stå kommunalbestyrelsen frit at udarbejde opfølgningsredegørelser oftere eksempelvis årligt.

De nærmere krav til redegørelsens indhold er reguleret i bestemmelsens *stk. 2*. Det fastsættes heri, at kommunalbestyrelsen skal redegøre for, hvilke opgaver der efter udbud er udliciteret i den pågældende valgperiode. Endvidere skal der redegøres for den kommunale opgavevaretagelse i de situationer, hvor kommunalbestyrelsen efter en udbudsforretning har valgt fortsat at varetage opgaven selv på grundlag af et eget bud. Redegørelsen skal også indeholde oplysninger om, hvorvidt kommunalbestyrelsens behandling af tilbud efter § 62 a har medført, at den af tilbudet omhandlede opgave udføres af andre end kommunen, og i benægtende fald, hvad årsagen er til, at dette ikke er tilfældet.

Opfølgningsredegørelsen skal for hvert enkelt indsatsområde i servicestrategien indeholde oplysninger om den aktuelle status. Det gælder bl.a. besvarelse af følgende spørgsmål: Hvor langt er kommunen kommet med gennemførelsen af sin servicestrategi? Har der vist sig behov for

ændringer i strategien ? Hvilke resultater har kommunen opnået i forhold til udvikling af kvaliteten og effektiviteten i opgaveløsningen ved hjælp af disse initiativer ?

Endvidere skal opfølgingsredegørelsen indeholde oplysninger om de opgaver, der efter udbud er udliciteret til en ekstern leverandør. Det vil bl.a. dreje sig om oplysninger om opgavens art og økonomiske omfang, oplysninger om, hvem der har vundet udbudet, og oplysninger om, hvorvidt kommunen selv har budt på opgaven.

Opfølgingsredegørelserne skal være offentligt tilgængelige svarende til, hvad der gælder for offentliggørelse af selve serviceredegørelserne. Der henvises herom til bemærkningerne til § 1, nr. 1.

Stk. 3 indeholder en bemyndigelse til indenrigs- og sundhedsministeren til at fastsætte nærmere regler for redegørelsens indhold og udformning. Denne bemyndigelse forventes udnyttet til at præcisere en række af de ovennævnte krav til indholdet og udformningen af opfølgingsredegørelsen. Ministeriet vil i den forbindelse fastsætte nærmere regler om, at opfølgingsredegørelsen - i de situationer, hvor kommunalbestyrelsen på baggrund af et kontrolbud beslutter at annullere udbudsforretningen og i stedet fortsætter med at løse den pågældende opgave selv skal indeholde oplysninger om, hvorvidt den kommunale opgavevaretagelse efter udbudsforretningen i omkostninger og indhold svarer til indholdet af kommunens kontrolbud, eller om der er sket afvigelser i forhold til dette.

§ 2

Til nr. 1

Det følger af § 7, stk. 1, i lov om ligestilling af kvinder og mænd, at ministeren for ligestilling hvert år inden den 1. marts skal udarbejde en redegørelse og en perspektiv- og handlingsplan for ligestilling til Folketinget.

Dette sker blandt andet på baggrund af de statslige ligestillingsredegørelser og de kommunale ligestillingsredegørelser.

På den baggrund foreslås, at den pligt for kommunalbestyrelser og amtsråd til at redegøre for ligestillingssituationen blandt kommunalt og amtskommunalt ansatte, der i dag er fastsat i lov om kommunernes styrelse, fremover fastsættes i lov om ligestilling af kvinder og mænd, og at redegørelserne indsendes til ministeren for ligestilling senest den 1. september i de år, redegørelserne udarbejdes. Dette svarer til den efter hidtidig praksis gældende frist for indsendelse af redegørelserne til indenrigs- og sundhedsministeren.

Der er ikke tilsigtet en ændring i de kommunale og amtskommunale ligestillingsredegørelsers indhold i forhold til den hidtidige bestemmelse i § 62, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Redegørelserne skal som hidtil vedtages af kommunalbestyrelsen eller amtsrådet i et møde.

Til nr. 2

Ifølge forslaget får ministeren for ligestilling adgang til at fastsætte regler om indholdet af de kommunale og amtskommunale ligestillingsredegørelser på samme måde som for de statslige redegørelser.

§ 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2003, og at kommunalbestyrelserne første gang

skal afgive den i § 1 (§ 62, stk. 1) omhandlede redegørelse for kommunernes servicestrategi senest 2. januar 2003.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 62 affattes således:

»Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af valgperiodens første år vurdere, hvordan kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse kan udvikles (servicestrategi). Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse vurdere, om kommunen skal gøre brug af udbud, og på hvilken måde dette skal ske. Servicestrategien skal gøres tilgængelig for kommunens beboere i form af en redegørelse.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for servicestrategiens indhold og udformning.«

§ 62. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere redegøre for indholdet og omfanget af de væsentligste kommunale ydelser, der tilbydes eller vil blive tilbudt kommunens beboere. Redegørelsen skal tillige indeholde oplysninger om de mål, som kommunalbestyrelsen har sat for udviklingen på de pågældende områder. Redegørelsen skal afgives mindst hvert andet år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvornår opgaverne har været udbudt, hvorvidt opgaverne udføres af andre kommuner, andre offentlige myndigheder eller private, samt hvorvidt kommunen selv har budt på opgaveudførelsen. Endvidere skal redegørelsen indeholde en vurdering af opgaveudførelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt ansatte. Redegørelsen skal indeholde oplysning om

- a) hvorvidt kommunen har formuleret en ligestillingspolitik og i givet fald det nærmere indhold af denne,
- b) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og
- c) andre forhold, der skønnes at have betydning for vurderingen af kommunens indsats på ligestillingsområdet.

2. Efter § 62 indsættes:

»§ 62 a. Når en privat afgiver et konkret tilbud på udførelse af en opgave, som kommunen udfører for sig selv, skal kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, hvorvidt opgaven fortsat skal udføres af kommunen. Kommunalbestyrelsen skal underrette den private tilbudsgiver om kommunalbestyrelsens beslutning og ledsage denne af en begrundelse, hvis kommunalbestyrelsen ikke antager tilbudet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal til brug for en beslutning efter stk. 1 foretage en sammenligning mellem omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse og de omkostninger, der vil være forbundet med at antage det indkomne tilbud.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

Stk. 4. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om beregningen af omkostninger efter stk. 2.

§ 62 b. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe beslutning efter § 62 a, hvis:

- 1) tilbudet ikke overstiger 250.000 kr. for enkeltstående ydelser og 250.000 kr. pr. år for løbende ydelser,
- 2) tilbudsgiver ikke lovligt vil kunne udføre den opgave, som tilbudet omfatter,
- 3) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne tekniske formåen,
- 4) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at denne har den fornødne finansielle og økonomiske formåen,
- 5) tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at forhold af mere personlig karakter ikke gør denne uegnet til at udføre opgaven,
- 6) tilbudet forekommer at være unormalt lavt i forhold til ydelsen,
- 7) tilbudet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter § 62 a,
- 8) tilbudet omfatter en opgave, som kommunalbestyrelsen før tilbudets modtagelse har besluttet at sende i udbud, eller
- 9) tilbudet omfatter en opgave, som afviger fra den opgaveafgrænsning, som kommunalbestyrelsen beslutter skal udgøre grundlaget for en beslutning efter § 62 a. Kommunalbestyrelsen skal i sådanne tilfælde oplyse tilbudsgiver om den valgte afgrænsning af opgavens indhold.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1, nr. 1-8, kan træffes af kommunens administration, et stående udvalg eller økonomiudvalget. Tilsvarende gælder afgørelser efter stk. 1, nr. 9, hvis tilbudet svarer til et tilbud, som kommunalbestyrelsen inden for den pågældende valgperiode har behandlet efter stk. 1, nr. 9.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tillige for kommunale fællesskaber, jf. § 60.

§ 62 c. Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, redegøre for, hvordan kommunalbestyrelsen følger op på kommunens servicestrategi efter § 62, stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal endvidere redegøre for de tilbud, som den har behandlet efter § 62 a og § 62 b, stk. 1, nr. 9. Redegørelsen skal gøres tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 2. Redegørelsen efter stk. 1 skal indeholde oplysninger om udbud af opgaver, der er gennemført i den pågældende valgperiode, samt oplysninger om varetagelsen af de opgaver, som kommunen efter en udbudsforretning fortsat udfører for sig selv. Redegørelsen skal endvidere indeholde oplysninger om, hvorvidt kommunalbestyrelsens behandling af tilbud efter § 62 a har medført, at den af tilbudet omhandlede opgave udføres af andre end kommunen, og i benægtende fald, hvad årsagen er til, at opgaven ikke udføres af andre end kommunen.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte nærmere regler for redegørelsens indhold og udformning.«

§ 2

I lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lov nr. 388 af 30. maj 2000 som ændret ved § 4 i lov nr. 440 af 7. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Kommunalbestyrelsen og amtsrådet skal over for kommunens og amtskommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt og amtskommunalt ansatte. Redegørelsen skal vedtages af kommunalbestyrelsen og amtsrådet i et møde.

Stk. 2. Redegørelsen skal indeholde oplysning om

- 1) hvorvidt kommunen eller amtskommunen har formuleret en ligestillingspolitik og i givet fald det nærmere indhold af denne,
- 2) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og
- 3) andre forhold, der skønnes at have betydning for kommunens eller amtskommunens indsats på ligestillingsområdet.

Stk. 3. Redegørelserne indsendes til ministeren for ligestilling inden den 1. september i de år, hvor redegørelserne udarbejdes.«

2. I § 6 ændres »§ 5, stk. 1,« til: »§ 5, stk. 1, og § 5 a«.

L 159

Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse og lov om ligestilling af kvinder og mænd. (Servicestrategi, udfordringsret m.v.).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

- ▶ [Fremsat skr 15/3 02 Till.A 4340](#)
- ▶ [Lovf som fremsat Till.A 4320](#)
- ▶ [1.beh 2/4 02 FF 4213](#)
- ▶ [Betænkning 16/05 02 Till.B 1315](#)
- ▶ [2.beh 28/5 02 FF 7428](#)
- ▶ [Lovf optrykt efter 2.beh.](#)
- ▶ [3.beh 31/5 02 FF 7732](#)
- ▶ [Lovf som vedt Till.C 690](#)
- ▶ [Dokumenter](#)

[Lov nr 373 af 6. juni 2002](#)

Ordførere: (1.beh.) Gudrun Laub (V), Arne Toft (S), Uno Larsson (DF), Knud Erik Kirkegaard (KF), Kristen Touborg (SF), Marianne Jelved (RV), Line Barfod (EL) og Bodil Kornbek (KRF).

Efter 1.beh henvist til Kommunaludvalget (KOU).

Efter 2.beh direkte overgang til 3.beh.

Resume:

Loven forpligter kommunalbestyrelsen til at lave en servicestrategi for udvikling af kvaliteten og effektiviteten i den kommunale opgavevaretagelse. Loven indfører privates udfordringsret, idet den forpligter kommunalbestyrelsen til at sammenligne omkostningerne ved at antage et tilbud fra en privat om at udføre opgaver for kommunen med omkostningerne ved kommunens egen udførelse af opgaven. Loven forpligter kommunalbestyrelsen til at lave en redegørelse om, hvordan den følger op på servicestrategien, og hvordan den har behandlet de private tilbud. Redegørelsen skal afgives inden udgangen af tredje kvartal i det år, hvor der er valg til kommunalbestyrelsen. Baggrund: Det fremgik af bemærkningerne til lovforslaget, at servicestrategien og udfordringsretten skulle forpligte kommunalbestyrelserne til at gennemtænke deres opgaveløsning. Det skulle flytte fokus fra det bagudrettede og konstaterende i de hidtidige regler til en fremadrettet proces i kommunernes bestræbelser på at gøre opgaveløsningen bedre og billigere. Redegørelsen skulle give borgerne mulighed for selv at vurdere, om kommunalbestyrelserne havde fået mest kvalitet for pengene.

Afstemning:

Lovforslaget vedtaget med 61 stemmer (V, DF, KF og KRF) mod 43 (S, SF og EL).

Den fulde tekst

Betænkning afgivet af Kommunaludvalget den 16. maj 2002

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse og lov om ligestilling af kvinder og mænd

(Servicestrategi, udfordringsret m.v.)

[af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen)]

1. Ændringsforslag

Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti og Kristeligt Folkeparti har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 15. marts 2002 og var til 1. behandling den 2. april 2002. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kommunaludvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring og indenrigs- og sundhedsministeren sendte den 5. marts 2002 dette udkast til udvalget, jf. alm. del bilag 91. Den 21. marts 2002 sendte indenrigs- og sundhedsministeren de indkomne høringsvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget en skriftlig henvendelse fra Amdsrådsforeningen. Indenrigs- og sundhedsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 13 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. 2 af udvalgets spørgsmål og indenrigs- og sundhedsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og KRF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

V, DF, KF og KRF finder, at lovforslaget vil give mulighed for, at kommunalbestyrelserne kan få udført de kommunale opgaver bedre og/eller billigere.

Særligt for så vidt angår den del af lovforslaget, der angår reglerne om servicestrategi, tilslutter V, DF, KF og KRF sig, at lovforslaget erstatter de hidtidige bagudrettede redegørelser for gennemførte udbudsforretninger med en fremadrettet strategi for kommunernes initiativer til udviklingen af kvaliteten og effektiviteten i deres produktion, herunder anvendelsen af udbud. Det bemærkes også, at de nuværende redegørelser om omfanget og indholdet af de kommunale ydelser samtidig ophæves.

V, DF, KF og KRF finder endvidere, at lovforslagets regler om en udfordringsret vil medvirke til at realisere lovforslagets formål: at kommunalbestyrelserne forpligtes til at gennemtænke deres opgaveløsning for derigennem at opnå den bedst mulige kvalitet til de lavest mulige omkostninger. Da reglerne om udfordringsret ikke indfører en regulær udbudspflicht men overlader det til

2001/2 BTL 159

Offentliggørelsesdato: 23-05-2002
Folketinget

[Vis mere...](#)

Sagsforløb 2001/2 LF 159

- 📄 Skriftlig fremsættelse af lovforslag
- 📄 Lovforslag som fremsat
- 📄 Udvalgsarbejde
- 📄 *Betænkning over lovforslag*
- 📄 Lovforslag som vedtaget
- 📄 Ændringslov

kommunalbestyrelsen selv at beslutte, hvordan den vil få varetaget sine opgaver er udfordringsretten desuden i fuld overensstemmelse med principperne for det kommunale selvstyre. Efter V, DF, KF og KRF's opfattelse er lovforslagets regler udformet således, at de ikke kan hævdes at påføre kommunerne unødige administrative byrder. Det bemærkes i den forbindelse særligt, at lovforslaget indeholder en udførlig liste af afvisningsgrunde i den foreslåede bestemmelse i § 62 b i den kommunale styrelseslov. Herudover har V, DF, KF og KRF noteret sig den beskrivelse af en omkostningskalkulation ved behandlingen af et udfordringstilbud, som indenrigs- og sundhedsministeren har givet i sin besvarelse af udvalgets spørgsmål. Med henblik på yderligere at reducere risikoen for unødigt administration stiller V, DF, KF og KRF dog ændringsforslag om, at kommunalbestyrelsen alene forpligtes til at behandle tilbud, der overstiger 500.000 kr., i stedet for lovforslagets grænse på 250.000 kr.

Endelig finder V, DF, KF og KRF, at det med den foreslåede opfølgingsredegørelse sikres, at kommunalbestyrelsen følger op på de initiativer, som kommunalbestyrelsen i sin servicestrategi har angivet at ville forfølge. Det bemærkes i den forbindelse, at indenrigs- og sundhedsministeren over for udvalget har tilkendegivet, at den foreslåede bestemmelse til en ny § 62 c, stk. 3, i den kommunale styrelseslov vil blive udnyttet til at fastsætte regler om, at opfølgingsredegørelsen bl.a. skal indeholde oplysninger om udlancerede opgavers varetagelse, herunder oplysninger om udviklingen af kvaliteten og de miljømæssige forhold.

Et *mindretal* i udvalget (S og SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og vil stemme hverken for eller imod det stillede ændringsforslag.

S og SF finder det dybt beklageligt, at regeringen ønsker at indføre udfordringsretten, som ingen har efterspurgt, men som de kommunale parter tværtimod har taget klart afstand fra, og som i bedste fald ender i et helt uproduktivt bureaukrati. Det ligner endnu et af regeringens ideologiske korstog, hvor man endnu engang bringer sig i dyb modstrid med sit eget kommunale bagland og signalerer mistillid til folkevalgte i kommuner og amter.

S og SF er af den opfattelse, at kommunernes økonomiske situation giver alle mulige incitamenter til, på nuværende tidspunkt, at gennemtænke og vælge den mest effektive opgaveløsning, hvorfor udfordringsretten blot vil være en ekstra økonomisk og administrativ byrde for kommunerne. Derimod er det svært at få øje på de økonomiske gevinster, da kommuner og amter allerede i dag har fuld frihed til at indhente tilbud udefra, hvis man ønsker det. Al erfaring viser derudover, at hovsaløsninger med udbud af offentlige opgaver såvel bliver til ulempe for borgerne i den enkelte kommune, som de skaber berettiget uro og utryghed hos medarbejderne og efterlader de ansvarlige kommunalpolitikere og forvaltninger med store problemer.

Forslaget om udfordringsret sætter hovsaløsninger med uopfordrede tilbud i system, uden at regeringen på nogen måde har forsøgt at tage højde for de uheldige konsekvenser, der erfaringsmæssigt opstår ved uigennemtænkte og dårligt planlagte udbud.

Udfordringsretten vil endvidere skabe utryghed og betyde mindre kontinuitet for de serviceydere, som kommuner og amter leverer til borgerne. Kommunens plejehjem, madudbringning, rengøring eller børnehaver er under konstant markedsafprøvelse, uden at der ligger gennemarbejdede strategier og veltillrettede udbud til grund for privates overtagelse af opgaverne.

Forslaget efterlader to muligheder:

Enten bliver forslaget uden nogen reel virkning for kommuners og amters opgaveløsning, fordi de folkevalgte fravælger regeringens hovsamodel, men loven vil medføre et urimeligt og unødigt bureaukrati og dermed beslaglægge ressourcer, som der er hårdt brug for andre steder. Altså et rent spild af skatteborgernes penge.

Eller private får overdraget opgaver, der i dag løses af det offentlige, men uden det grundige forarbejde, som erfaringerne dokumenterer er nødvendigt for at undgå skandaler og uacceptable konsekvenser. S og SF har således gentagne gange været vidner til privates overtagelse af opgaver, som har medført en lang og smertelig proces for både brugere og medarbejdere. Ofte er løsningen blevet, at kommunen eller amtet har måttet tage opgaven tilbage for at skabe ordnede forhold og acceptable vilkår for borgerne og medarbejderne.

Det er utroligt at opleve, hvordan uigennemtænkte forslag fra oppositionstiden ender som VK-regeringens lovforslag, der vedtages med DF imod alle saglige argumenter fra involverede parter.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for det stillede ændringsforslag.

RV er åben over for udlancering, udbud og konkurrence, der kan øge sammenligneligheden på pris, serviceniveau og skattniveau på relevante offentlige opgaver.

RV noterer med tilfredshed, at indenrigs- og sundhedsministeren har varslet, at der vil komme nye regler for, hvordan man aflægger regnskab i kommunerne, så borgerne har nemmere ved at sammenligne, hvad de får for skattekrone i kommunerne.

Men forslaget om »udfordringsret« vil føre til mere bureaukrati, flere regler, mere dirigering af, hvad folkevalgte i kommuner og amter skal bruge deres tid og kræfter på. Det kan RV ikke medvirke til. RV mener, at det er inkonsekvent også i forhold til, hvad der blev sagt i valgkampen. Hvis det kommunale selvstyre skal have en mening, og det mener RV, at det skal, må der være frihed

til, at man prioriterer lokalt, at man finder lokale løsninger, og at man fastlægger det lokale serviceniveau uden dirigering fra Folketinget. I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at hovedformålet med lovforslaget er at forpligte kommunalbestyrelserne til at gennemtænke deres opgaveløsning inden for de kommunale områder. Det mener RV, at kommunerne gør.

Forslaget harmonerer i øvrigt ikke med det frihedsbrev, som indenrigs- og sundhedsministeren har sendt til kommunerne. RV tager afstand fra den centralisering og styring af kommunernes opgaveløsning, forslaget vil medføre.

Et *tredje mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og vil stemme imod det stillede ændringsforslag.

Efter EL's opfattelse er der dels tale om et forslag, som kan få uoverskuelige økonomiske konsekvenser for kommuner og amtskommuner på grund af det bureaukrati, som den private udfordringsret kan føre til. De valgte og ansatte i kommuner og amtskommuner vil blive tvunget til at bruge tid på papirarbejde og vurdering af private tilbud i stedet for at løse de sociale opgaver og udvikle den sociale service. Den private udfordringsret vil samtidig betyde et yderligere pres på den offentlige sektor. Udliciteringspolitikken har allerede nu vist sig at være en fiasko. En fiasko for serviceniveauet over for brugerne og en fiasko for de ansattes arbejdsforhold. Dertil kommer, at udliciteringer forringer mulighederne for demokratisk kontrol med opgavernes udførelse, som forholdene i Farum Kommune illustrerer i sin yderste konsekvens.

Derfor er det EL's opfattelse, at man i stedet for afvikling af den offentlige service til gavn for private selskabers profit skal satse på udvikling, hvor der kan hentes positive eksempler fra skolerengøringen i Københavns Kommune, ældreplejen i Skævinge, gartnerafdelingen i Gentofte og sygehusene i en række amter.

Tjødvelisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *flertal* (V, DF, KF og KRF), tiltrådt af et *mindretal* (RV):

Til § 1

1) I den under nr. 2 foreslåede § 62 b, stk. 1, nr. 1, ændres to steder »250.000 kr.« til: »500.000 kr.«

[Tærskelværdien sættes op]

Bemærkninger

Til nr. 1

Med den foreslåede ændring af tærskelværdien vil risikoen for, at reglerne om udfordringsret vil påføre kommunerne unødige administrative byrder, blive reduceret.

Thor Gunnar Kofoed (V) Gudrun Laub (V) Bodil Kornbek (KRF) Marianne Pedersen (V) nfm. Jens Vibjerg (V) Poul Nødgaard (DF) fmd. Uno Larsson (DF) Knud Erik Kirkegaard (KF) Helle Sjelle (KF) Arne Toft (S) Inger Bierbaum (S) Jørn Pedersen (S) Karen J. Klint (S) Ole Stavard (S) Kristen Touborg (SF) Marianne Jelved (RV) Line Barfod (EL)

Tjødvelisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	57 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjødvelisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9		

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 159

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra indenrigs- og sundhedsministeren
2	Supplerende høringssvar og høringsnotat, fra indenrigs- og sundhedsministeren
3	Udkast til tidsplan for behandlingen af lovforslaget
4	Tidsplan for behandlingen af lovforslaget
5	Spm. 1 om, hvorfor det kun er private, som kan udfordre kommuner og amter, til indenrigs- og sundhedsministeren
	Spm. 2 om, hvor mange ressourcer der skal anvendes på at behandle uopfordrede indkomne tilbud, til indenrigs- og sundhedsministeren
	Spm. 3 om, hvordan der kan afgives tilbud, hvis opgaven ikke er defineret i udbuddet, til indenrigs- og sundhedsministeren
	Spm. 4 om, hvordan personalet vil være stillet, hvis det private tilbud antages, til indenrigs- og sundhedsministeren
	Spm. 5 om beløbsgrænsen for EU-udbud, til indenrigs- og sundhedsministeren
	Spm. 6 om udfordringsret for statslige opgaver, til indenrigs- og sundhedsministeren
6	Henvendelse af 23/4-02 fra Amdsrådsforeningen
7	Spm. 7 om kommentar til henvendelse af 23/4-02 fra Amdsrådsforeningen, til indenrigs- og sundhedsministeren
8	Svar på spm. 1 om, hvorfor det kun er private, som kan udfordre kommuner og amter, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 2 om, hvor mange ressourcer der skal anvendes på at behandle uopfordrede indkomne tilbud, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 3 om, hvordan der kan afgives tilbud, hvis opgaven ikke er defineret i udbuddet, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 4 om, hvordan personalet vil være stillet, hvis det private tilbud antages, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 5 om beløbsgrænsen for EU-udbud, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 6 om udfordringsret for statslige opgaver, fra indenrigs- og sundhedsministeren
9	Spm. 8 om regler for indholdet af redegørelsen om udbud af opgaver, til indenrigs- og sundhedsministeren
10	Spm. 9, om tilbud afgivet af private er underlagt offentlighedsloven, til indenrigs- og sundhedsministeren
	Spm. 10 om, hvorvidt kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at afgive tilbud i et åbent eller lukket møde, til indenrigs- og sundhedsministeren
	Spm. 11 om vurdering fra Konkurrencestyrelsen, til indenrigs- og sundhedsministeren
11	Svar på spm. 7 om kommentar til henvendelse af 23/4-02 fra Amdsrådsforeningen, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 8 om regler for indholdet af redegørelsen om udbud af opgaver, fra indenrigs- og sundhedsministeren
12	Svar på spm. 9, om tilbud afgivet af private er underlagt offentlighedsloven, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 10 om, hvorvidt kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at afgive tilbud i et åbent eller lukket møde, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 11 om vurdering fra Konkurrencestyrelsen, fra indenrigs- og sundhedsministeren

- 13 Spm. 12 om uddybende udtalelse fra Konkurrencestyrelsen, til indenrigs- og sundhedsministeren
- Spm. 13 om tilbuds tilgængelighed for offentligheden, til indenrigs- og sundhedsministeren
- 14 1. udkast til betænkning
- 15 Svar på spm. 12 om uddybende udtalelse fra Konkurrencestyrelsen, fra indenrigs- og sundhedsministeren
- Svar på spm. 13 om tilbuds tilgængelighed for offentligheden, fra indenrigs- og sundhedsministeren

Bilag 2

Nogle af udvalgets spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og indenrigs- og sundhedsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V, DF, KF og KRF.

Spørgsmål 2:

Ministeren bedes venligst redegøre for, hvor mange ressourcer kommuner og amter skønnes at skulle anvende på at behandle uopfordrede indkomne tilbud, herunder en nærmere begrundelse for skønnet.

Svar:

1. Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse kan det vanskeligt opgøres mere præcist, hvilke udgifter kommuner og amtskommuner må forventes at skulle anvende på at behandle udfordringstilbud.

Det hænger sammen med, at omkostningerne ved at sammenligne et enkelt tilbud i betydelig grad må forventes at afhænge af det enkelte tilbuds karakter og af, hvilke oplysninger om omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse, som kommunen allerede ligger inde med.

Endvidere vil en kommunes samlede udgifter i forbindelse med behandlingen af privates udfordringstilbud afhænge af, hvor mange tilbud kommunen modtager, ligesom det også vil have betydning, i hvilket omfang kommunen gennem accept af tilbuddene eller gennemførelse af offentlige udbud vil kunne reducere omkostningerne ved at få den pågældende opgave udført.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at lovforslaget bygger på den overordnede antagelse, at en kommunes samlede udgifter til at behandle udfordringstilbud vil blive opvejet af de økonomiske fordele, som kommunen vil kunne opnå gennem markedsafprøvning. Denne antagelse skal bl.a. ses i sammenhæng med, at der ikke efter ministeriets opfattelse er grund til at formode, at private virksomheder vil bruge omkostninger på at udarbejde tilbud, som de ikke har nogen rimelig formodning om, at kommunalbestyrelsen vil være interesseret i.

2. Mere generelt kan Indenrigs- og Sundhedsministeriet imidlertid oplyse følgende om de undersøgelser, som en kommunalbestyrelse skal foretage i forbindelse med behandlingen af et udfordringstilbud:

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i den kommunale styrelseslovs § 62 a, at der ikke er noget krav om, at kommunalbestyrelsen specificerer de enkelte udgiftsposter i relation til omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse. Som anført i lovforslagets bemærkninger er der alene tale om, at kommunalbestyrelsen skal beregne de samlede omkostninger, som kommunen har ved selv at udføre den pågældende opgave. Som ligeledes anført i bemærkningerne til lovforslaget har kommunalbestyrelsen endvidere ingen pligt til at foretage en prissammenligning med en detaljeringsgrad, der svarer til den, der kendetegner et offentligt udbud og en aftale om udførelse af den pågældende opgave. Kommunalbestyrelsen skal alene foretage et skøn over kommunens udgifter ved selv at udføre opgaven og i den forbindelse udføre rimelige og sædvanlige bestræbelser herpå.

Selve omkostningssammenligningen vil derfor sjældent være særlig dyr at foretage. Dette vil formentlig navnlig gælde i relation til de mindre opgaver, hvor den potentielle besvarelse i nominelle tal må forventes at være forholdsvis beskedne.

Det skal i den forbindelse også bemærkes, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet i tilknytning til den igangværende omlægning af Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner vil udarbejde retningslinier for omkostningskalkulationer. Retningslinierne for omkostningskalkulationer vil rumme beregningsmetoder, f.eks. i form af generelle beregningskemaer, og vil

herigennem medvirke til at standardisere og dermed forenkle de administrative procedurer for udarbejdelsen af omkostningskalkulationer.

Endvidere forpligter lovforslaget ikke en kommune til at afholde omkostninger ved en kvalitetsmæssig sammenligning. En sådan sammenligning kan dog selvsagt være naturlig, hvis omkostningssammenligningen viser, at der kan være grund til at overveje det private tilbud nærmere. Det er imidlertid helt op til den enkelte kommunalbestyrelse. Hvor sammenligningen af omkostningerne derimod ikke peger i retning af, at det private tilbud er mest fordelagtigt, kan kommunen naturligt afslutte behandlingen af tilbuddet ved alene at foretage den nævnte lidet omkostningskrævende prissammenligning.

Endelig er der naturligvis kun grund til at afholde omkostninger ved at udfærdige udbudsmateriale m.v., såfremt en sammenligning af det private tilbud med kommunens egen opgaveudførelse viser, at den besparelsesgevinst, som kommunen må forventes at kunne opnå ved at udlicitere opgaven, overstiger de omkostninger, der er forbundet med en udbudsforretning.

3. Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal endvidere i anledning af det rejste spørgsmål fremhæve, at ministeriet på baggrund af de fremkomne høringssvar over et tidligere lovudkast har præciseret omfanget af de undersøgelser, som en kommune skal foretage i forbindelse med sammenligningen af det private tilbud og kommunens egen opgaveudførelse.

Det er således nu fremhævet i lovforslagets bemærkninger, at sigtet med den i § 62 a foreskrevne omkostningsberegning alene er at give kommunalbestyrelsen et godt og informeret grundlag for at vurdere, om det private tilbud er mere økonomisk fordelagtigt end kommunens egen opgaveudførelse. Dette indebærer som nævnt ovenfor at det ikke i omkostningskalkulationen er nødvendigt at foretage en beskrivelse af kommunens egen opgaveudførelse, der er så præcis, at den vil kunne danne grundlag for en kontrakt med den private tilbudsgiver.

Med denne præcisering er det hensigten at klargøre, at omfanget af de undersøgelser m.v., som kommunen skal foretage, er mindre end tilsyneladende forudsat i flere høringssvar.

4. Det skal også fremhæves, at det endelige lovforslag på en række punkter adskiller sig fra det lovudkast, der blev sendt i høring. Flere af disse ændringer er netop foretaget med henblik på yderligere at reducere risikoen for, at reglerne om udfordringsret vil påføre kommunerne unødige administrative byrder. Således er adgangen for kommunalbestyrelsen eller dennes forvaltning til at afvise et tilbud uden forinden at have sammenlignet de omkostninger, der vil være forbundet med at antage tilbuddet, med omkostningerne ved kommunens egen opgaveudførelse, i det endelige lovforslag blevet udvidet på følgende to punkter i forhold til det lovudkast, som blev sendt i høring:

dels er tærskelværdien blevet hævet fra 100.000 kr. til 250.000 kr., jf. § 62 b, stk. 1, nr. 1;

dels har kommunalbestyrelsen i det endelige lovforslag fået mulighed for at afvise tilbud, hvor tilbudsgiver ikke kan sandsynliggøre, at forhold af mere personlig karakter ikke gør denne uegnet til at udføre opgaven, jf. § 62 b, stk. 1, nr. 5;

Også disse ændringer må efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse antages at reducere kommunernes samlede udgifter til at behandle udfordringstilbud i forhold til det omkostningsniveau, som er lagt til grund i flere af høringssvarene.

Spørgsmål 8:

Vil ministeren benytte bemyndigelsen i § 62 c, stk. 3 i lovforslaget, til at fastsætte regler for indholdet af redegørelsen om udbud af opgaver, der beskriver hvorledes kvaliteten og de miljømæssige forhold har udviklet sig for de udliciterede opgaver.

Svar:

I henhold til den foreslåede bestemmelse i § 62 c i den kommunale styrelseslov skal kommunalbestyrelsen inden udgangen af 3. kvartal i det år, hvori valg til kommunalbestyrelser finder sted, redegøre for, hvordan der følges op på servicestrategien, samt for de tilbud, som den har behandlet som følge af udfordringsretten. Redegørelsen skal som et led heri indeholde oplysninger om de udbud, der er gennemført i valgperioden.

Den foreslåede bestemmelse i § 62 c, stk. 3, i den kommunale styrelseslov giver indenrigs- og sundhedsministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler for redegørelsens indhold og udformning.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at opfølgingsredegørelsen skal indeholde oplysninger om de opgaver, der efter udbud er udliciteret til en ekstern leverandør. Det vil bl.a. dreje sig om oplysninger om, hvem der har vundet udbudet, og oplysninger om, hvorvidt kommunen selv har budt på opgaven. Det er i den forbindelse min hensigt at fastsætte regler om, at redegørelsen tillige skal indeholde oplysninger om udliciterede opgavers varetagelse, herunder oplysninger om udviklingen af kvaliteten og de miljømæssige forhold.

Dokumentet er Historisk**LBK nr 629 af 29/06/2001 Historisk**

(Kommunestyrelsesloven)

Offentliggørelsesdato: 10-07-2001

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 145 af 25/03/2002 § 3
- LOV nr 373 af 06/06/2002 § 1
- LOV nr 1089 af 17/12/2002 § 30
- LOV nr 381 af 28/05/2003 § 1
- DSK nr 9338 af 19/06/2003
- LBK nr 968 af 02/12/2003

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Kommunalbestyrelsen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Kommunalbestyrelsens formand
Kapitel V	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VI	Tilsynsmyndighederne
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse

Herved bekendtgøres lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 810 af 28. oktober 1999 med de ændringer, der følger af § 5 i lov nr. 1317 af 20. december 2000 og lov nr. 456 af 7. juni 2001. Den bekendtgjorte lovtækt gælder først fuldt ud fra den 1. juli 2001.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder for amtskommuner og alle øvrige kommuner (primærkommuner).

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, skal styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer stadfæstes af indenrigsministeren. I de øvrige kommuner skal kommunalbestyrelsen underrette indenrigsministeren og tillige vedkommende tilsynsråd, jf. § 47, om vedtagne styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer. Styrelsesvedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune benævnes Borgerrepræsentationen. For de øvrige primærkommuner fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er registreret i Patent- og Varemærkestyrelsen, er forbeholdt de kommunale myndigheder i den pågældende kommune. Erhvervsministeren fastsætter regler om ansøgning, registrering, udslættelse m.v. af kommunevåben og -segl samt regler om gebyrer for indlevering af ansøgninger og for udskrifter af registret.

Kapitel II*Kommunalbestyrelsen*

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlemstallet skal være ulige og mindst 9 og højst 31, dog i Københavns Kommune højst 55.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være formand for kommunalbestyrelsen. Endvidere kan amtsrådets formand ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse, medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Stk. 4. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i dennes forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 5. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 4 og foretages under ét som forholdstalsvalg, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 6. Valgene af formand og næstformand (næstformænd) har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Formanden har krav på fritagelse, dersom han vælges til formand for en anden kommunalbestyrelse, jf. § 6, stk. 3.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 24, stk. 1, for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid. Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.

§ 8. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 6. Ordinært møde afholdes som regel mindst én gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om varigheden af sine møder.

Stk. 4. Borgmesteren sørger for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden kommunalbestyrelsens møder udsendes en dagsorden til medlemmerne, og at det fornødne materiale til bedømmelse af de sager, der er optaget på dagsordenen, så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at medlemmerne skal have tilsendt sagsmateriale til brug for behandlingen af sagerne, herunder eventuelle sagsbeskrivelser og indstillinger. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, hvorvidt og på hvilken måde medlemmerne kan forlange, at der til brug for behandlingen af sagerne tilvejebringes oplysninger eller ydes teknisk bistand fra administrationen.

Stk. 6. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på kommunalbestyrelsens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har som led i varetagelsen af sit hverv ret til at gennemse sagsmateriale, der i endelig form foreligger i kommunens administration.

Stk. 2. Begæring om sagsindsigt efter stk. 1 skal rettes til borgmesteren og angive den sag eller det materiale i en sag, som ønskes gennemset.

Stk. 3. Borgmesteren kan begrænse retten til sagsindsigt, når det er nødvendigt af hensyn til sagernes ekspedition, eller når en adgang til sagsindsigt i øvrigt vil være forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Et medlem har ret til efter anmodning at få tilsendt kopi af sagsmateriale, hvori den pågældende har ret til sagsindsigt, jf. stk. 1-3. Kommunalbestyrelsen kan dog fastsætte nærmere retningslinjer for udøvelsen af retten til at få tilsendt sagsmateriale, herunder begrænsninger i retten hertil, når dette findes nødvendigt.

§ 9 a. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om afholdelse af seminarer for kommunalbestyrelsens medlemmer vedrørende kommunens årsbudget eller andre kommunale anliggender af overordnet betydning. Kommunalbestyrelsens beslutning herom skal så vidt muligt træffes i forbindelse med fastlæggelsen af mødeplanen, jf. § 8, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at andre deltager i eller overværer seminarer.

Stk. 3. På seminarer kan der ikke træffes beslutninger.

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun én behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. I Københavns Kommune underskrives protokollen dog alene af Borgerrepræsentationens formand og sekretær.

Stk. 2. Ethvert medlem, som har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til en anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommande møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 15 a. (Ophævet).

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

- a) deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg samt underudvalg,
- b) deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,

Dokumentet er Historisk

- c) deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen eller af økonomiudvalget efter bemyndigelse fra kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,
- d) deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
- e) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg og
- f) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-e nævnte møder m.v.

Stk. 2. For medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde kommunalbestyrelsens medlemmer udvalgsvederlag. De nærmere regler om udvalgsvederlag fastsættes af indenrigsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a.

Stk. 4. Til et kommunalbestyrelsesmedlem, der har et eller flere børn under 10 år boende i hjemmet, ydes et tillægsvederlag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om tillægsvederlaget og om afgrænsning af kredsen af medlemmer, der skal ydes et sådant vederlag.

Stk. 5. Et medlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag. Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra e, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbløb, som af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 a, stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag.

Stk. 6. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, 2 og 4, for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 7. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Stk. 8. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i kommunalbestyrelsen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a, stk. 2 og 3.

Stk. 9. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-8.

Stk. 10. I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v., ydes der til kommunalbestyrelsesmedlemmer

- a) befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,
- b) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter forbundet med et fysisk handicap og
- c) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til pasning af syge nære pårørende.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde de i stk. 10 nævnte godtgørelser til kommunalbestyrelsens medlemmer i forbindelse med udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med kommunalbestyrelsesmedlemmernes deltagelse i de i stk. 1 nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

Stk. 12. Til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd kan der ikke ydes de vederlag, der er nævnt i stk. 1, 2 og 4-7, eller den godtgørelse, der er nævnt i stk. 10, litra c.

§ 16 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til den, som uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Diæterne fastsættes til et bestemt beløb pr. dag og således, at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til at rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser.

Stk. 3. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af diætbløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse hermed.

Stk. 5. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-3.

Stk. 6. I forbindelse med deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-c, nævnte møder m.v. ydes der til den, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, de i § 16, stk. 10, nævnte godtgørelser samt godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til børnepasning.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at godtgøre de i stk. 6 nævnte udgifter til den, der uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra d-f, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med deltagelse i de i § 16, stk. 1, nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

§ 16 b. Et medlem af kommunalbestyrelsen, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Formanden for kommunalbestyrelsen, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd har ikke ret til fravær efter stk. 1.

Stk. 3. Retten til fravær efter stk. 1 omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær.

§ 16 c. En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse.

§ 16 d. Afskediges en lønmodtager, der er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at afskedigelsen ikke skyldes disse forhold.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Afskediges en lønmodtager i strid med § 16 c, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse.

Stk. 3. Godtgørelsen, der ikke kan overstige 78 ugers løn, fastsættes under hensyn til lønmodtagerens ansættelsestid og sagens omstændigheder i øvrigt.

Kapitel III*Udvalg m.v.*

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt et eller flere stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgenes medlemstal skal være ulige og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m.v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

Stk. 5. Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretning af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 18. Økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Kommunalbestyrelsens formand er formand for udvalget.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår eller samordner kommunens planlægning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan endvidere varetage den umiddelbare forvaltning af andre kommunale anliggender.

§ 19. Medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. Økonomiudvalget og hvert stående udvalg træffer for hvert regnskabsår beslutning om, når og hvor udvalgets møder skal afholdes. Udvalgets beslutning om mødeplan kan af ethvert af udvalgets medlemmer forlanges indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Udvalgene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. Udvalgene kan fastsætte regler om varigheden af udvalgmøderne. Forud for udvalgenes møder udsendes en dagsorden til medlemmerne. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Beslutningsprotokollen underskrives efter hvert møde af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der af udvalget fremsendes til et andet udvalg, kommunalbestyrelsen eller en anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at modtageren samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 4. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære dets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Stk. 6. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

Stk. 7. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på udvalgenes møder, skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de relementer m.v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand, jf. § 31 a.

Stk. 3. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag, jf. § 37, stk. 2.

Dokumentet er Historisk

§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jf. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen af sager, som ikke tåler opsættelse, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringes 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Ved valg til økonomiudvalg, stående udvalg og Hovedstadens Udviklingsråd skal dog foretages samme gruppeanmeldelse. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 27, stk. 1.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand eller en udvalgsformand skal have sæde, regnes den pågældendes plads som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under ét af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end én plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Medlemskab af et stående udvalg er udelukket for

- ansatte, der over for udvalget er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde, og disses stedfortrædere og
- ansatte, der i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for et forvaltningsområde, der henhører under udvalget.

Stk. 3. Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket for

- ansatte i den del af den kommunale forvaltning, som varetager administrationen af de sagområder, der i medfør af § 18, stk. 3, og kapitel V er henlagt under økonomiudvalget,
- ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for andre forvaltningsområder, som forestås af økonomiudvalget, og
- ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde.

Stk. 4. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en

Dokumentet er Historisk

kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Stk. 5. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

- a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,
- b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde,
- c) magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den afdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre afdelinger hørende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Kommunalbestyrelsens formand

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Formanden fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer. Formanden påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornøden forskrifter herfor. Formanden sørger for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Stk. 3. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.

§ 31 a. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i møderne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i § 64 eller § 64 a, kan de dokumenter, der er nævnt i stk. 1, tillige underskrives af magistratsmedlemmer eller udvalgsformænd og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Regler om ydelse af vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand fastsættes af indenrigsministeren. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes til første næstformand. I Københavns Kommune kan vederlag dog tillige ydes til anden næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 5, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand eller som magistratsmedlem, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter regler fastsat i henhold til stk. 1. Den samme vederlæggelse ydes til et medlem af et stående udvalg, der overtager ledelsen af administrationen, jf. § 64 a, stk. 4.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt den pågældende inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

§ 35. (Ophævet)

Kapitel V

Kommunens økonomiske forvaltning

Dokumentet er Historisk

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om specificationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 41 a. Beslutning om fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder og for benyttelse af sociale institutioner og ordninger m.v. samt skolefritidsordninger skal træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. Revisionen må ikke deltage i eller tage medansvar for beslutninger, hvorved revisionens stilling som uafhængig revision vil kunne bringes i fare.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 42 a. Revisionen af Københavns Kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af Borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under Borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. For revisionen gælder i øvrigt reglerne i § 42, stk. 2-6.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og - for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og regnskabs godkendelse.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 46. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Kapitel VI

Tilsynsmyndighederne

§ 47. Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg og Københavns Kommuner varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Tilsynet med de øvrige primærkommuner varetages af tilsynsrådene, jf. § 48. Indenrigsministeren kan fastsætte forskrifter for udøvelsen af tilsynsrådenes beføjelser.

Stk. 3. Tilsynet med kommunale fællesskaber, jf. § 60, hvori der deltager en amtskommune, Frederiksberg Kommune eller Københavns Kommune, varetages af indenrigsministeren. Tilsynet med øvrige kommunale fællesskaber varetages af vedkommende tilsynsråd. Er de deltagende kommuner ikke undergivet samme tilsynsråd, udøves tilsynet af tilsynsrådet for det amt, hvori fællesskabets hjemstedskommune er beliggende.

Stk. 4. Tilsynsrådenes afgørelser kan af vedkommende kommunalbestyrelse eller kommunale fællesskab ankes til indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke tilsynsrådenes afgørelser efter § 61, stk. 2, 3 og 4, jf. § 61, stk. 7.

Stk. 5. Når tilsynsmyndigheden til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

§ 48. For hver amtsrådsreds oprettes et tilsynsråd bestående af statsamtmanden, der er rådets formand, samt 4 andre medlemmer, der vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer.

Stk. 2. Amtsrådet kan ikke vælge mere end ét medlem fra en enkelt primærkommunes kommunalbestyrelse til tilsynsrådet.

Stk. 3. Amtsrådets valg af medlemmer til tilsynsrådet foretages på det konstituerende møde. Valget foregår som forholdstalsvalg i overensstemmelse med reglerne i § 24 og har gyldighed for amtsrådets funktionsperiode. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder, der kan indkaldes til at give møde i det pågældende medlems forfald.

§ 49. Tilsynsrådet afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 2. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne.

Stk. 3. Formanden giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder rådets forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Efter hvert møde underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen.

§ 50. Rådet er beslutningsdygtigt, når formanden og mindst 2 af de øvrige medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal. Står stemmerne lige, er formandens stemme afgørende. Ethvert medlem af tilsynsrådet kan standse udførelsen af en afgørelse, der er truffet af rådet, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at sagen ønskes indbragt til afgørelse af indenrigsministeren.

Stk. 3. Et medlem er udelukket fra at deltage i rådets forhandlinger og afstemning i sager, der vedrører en primærkommune, i hvilken den pågældende er medlem af kommunalbestyrelsen.

§ 51. Formanden sørger for udførelsen af tilsynsrådets beslutninger. Formanden kan på rådets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formandens afgørelser forelægges rådet til efterretning i næste møde.

§ 52. I forbindelse med deltagelse i møder og kurser m.v. modtager tilsynsrådets medlemmer diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse efter reglerne i § 16 a.

§ 53. Udgifterne ved tilsynsrådenes virksomhed afholdes af statskassen.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 54. Indenrigsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til tilsynsmyndigheden sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabs indsendelse til tilsynsmyndigheden fastsættes af indenrigsministeren.

§ 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.

§ 56. (Ophævet)

§ 57. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 58. (Ophævet)

§ 59. (Ophævet)

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver tilsynsmyndighedens godkendelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen. Aftaler, hvori der deltager en amtskommune, Frederiksberg Kommune eller Københavns Kommune, skal alene godkendes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil.

Stk. 3. Vilklårene for aftalens ophævelse skal godkendes af tilsynsmyndigheden og skal fastsættes af denne myndighed i tilfælde af uenighed mellem deltagerne.

§ 61. Har kommunalbestyrelsen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan tilsynsmyndigheden sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan tilsynsmyndigheden midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Undlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan tilsynsmyndigheden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Økonomiudvalget og dets medlemmer.
- 2) Et stående udvalg og dets medlemmer.
- 3) En magistrat og dens medlemmer.
- 4) Et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og medlemmerne af fællesskabets organer.

Stk. 7. Tilsynsrådenes afgørelser efter stk. 1 kan af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren. Tilsynsrådenes afgørelser efter stk. 2, 3 og 4 kan af de pågældende medlemmer af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren.

§ 61 a. Indenrigsministeren kan anvende de foranstaltninger, der er nævnt i § 61, stk. 1-4, over for et tilsynsråds ulovlige beslutninger eller undladelser. § 61, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse på tilsynsrådets medlemmer.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan pålægge et tilsynsråd at tage en sag op til behandling for at tage stilling til, om foranstaltningerne i § 61 skal finde anvendelse.

§ 61 b. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis et tilsynsrådsmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført staten.

§ 61 c. Et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Sempel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter tilsynsmyndighedens begæring. Et tilsynsråds afgørelse herom kan ikke indbringes for indenrigsministeren.

Kapitel VIII*Særlige bestemmelser*

§ 62. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere redegøre for indholdet og omfanget af de væsentligste kommunale ydelser, der tilbydes eller vil blive tilbudt kommunens beboere. Redegørelsen skal tillige indeholde oplysninger om de mål, som kommunalbestyrelsen har sat for udviklingen på de pågældende områder. Redegørelsen skal afgives mindst hvert andet år.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvornår opgaverne har været udbudt, hvorvidt opgaverne udføres af andre kommuner, andre offentlige myndigheder eller private, samt hvorvidt kommunen selv har budt på opgaveudførelsen. Endvidere skal redegørelsen indeholde en vurdering af opgaveudførelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt ansatte. Redegørelsen skal indeholde oplysning om

- a) hvorvidt kommunen har formuleret en ligestillingspolitik og i givet fald det nærmere indhold af denne,
- b) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og
- c) andre forhold, der skønnes at have betydning for vurderingen af kommunens indsats på ligestillingsområdet.

§ 63. Kommunalbestyrelsen og tilsynsrådet skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold henholdsvis i kommunen og inden for tilsynsrådets virkeområde.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelig.

§ 64 a. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at formændene for de stående udvalg har den øverste daglige ledelse af den del af kommunens administration, der varetager udvalgets forvaltningsområder. Kommunalbestyrelsens formand har den øverste daglige ledelse af kommunens øvrige administration, i det omfang andet ikke er bestemt i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. For udvalgsformændenes ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 2, 3. og 4. pkt., og stk. 3. For kommunalbestyrelsens formands ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 2, 2.-4. pkt., og stk. 3. Reglerne i § 11, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 kan tillige anvendes, hvis en kommune, der er nævnt i stk. 1, styres efter reglerne i § 65. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 4. Når en udvalgsformand har forfald i mindst 1 måned, vælger udvalget et medlem, der under fraværet skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen. Styres kommunen efter reglerne i § 65, jf. stk. 3, vælges det medlem, der skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen og medlemskabet af økonomiudvalget, af den gruppe, der har udpeget udvalgsformanden.

Stk. 5. Udvalgsformændene i kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1-4, kan betegnes rådmænd. I Københavns Kommune kan udvalgsformændene betegnes borgmestre og formanden for Borgerrepræsentationen overborgmester.

§ 65. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. Formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde umiddelbart efter valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valget foretages ved forholdstalsvalg og således, at samme gruppeanmeldelse gælder ved de efterfølgende valg til stående udvalg og økonomiudvalg, jf. stk. 3 og 4. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end én formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 4. Er det i styrelsesvedtægten fastsat, at økonomiudvalget består af et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. stk. 1, vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til stk. 1 besatte pladser fragår i de pågældende gruppers pladser.

Stk. 5. En kommunalbestyrelse, der træffer bestemmelse efter stk. 1, kan i styrelsesvedtægten med virkning for kommende valgperioder træffe bestemmelse om, at valget af kommunalbestyrelsens formand og formændene for de stående udvalg foretages under ét som forholdstalsvalg, jf. stk. 2, 2. pkt. Det tilkommer den gruppe, der opnår den største kvotient ved valget, at udpege kommunalbestyrelsens formand. Den gruppe, der udpeger kommunalbestyrelsens formand, udpeger tillige næstformanden, medmindre der vælges to næstformænd, jf. § 6, stk. 5. Bestemmelsen i styrelsesvedtægten efter 1. pkt. eller ophævelse af bestemmelse herom skal vedtages forud for valgdagen, jf. § 6, stk. 2, i lov om kommunale valg.

Stk. 6. Når en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, fritages for sit hverv, dør eller udræder af kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid af den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den afgående formand eller næstformand.

Stk. 7. Når stedfortræderen for en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, er indtrådt i henhold til § 15, stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, tilkommer det den gruppe, der har udpeget formanden eller næstformanden, at udpege den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 65 a. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at der ikke nedsættes økonomiudvalg og stående udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1, varetager kommunalbestyrelsens formand de beføjelser, der i § 37, stk. 1, og § 45, stk. 1, er henlagt til økonomiudvalget.

Dokumentet er Historisk

§ 65 b. Bestemmelse om, at en kommune skal styres efter reglerne i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a, træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode. Har en kommunalbestyrelse i løbet af valgperioden truffet bestemmelse om en ændret styreform, er denne bindende for den resterende del af valgperioden.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om styrelsen af kommuner, der styres efter reglerne i §§ 64 a, 65 og 65 a, herunder regler om vederlag m.v., der fraviger reglerne i § 16.

§ 65 c. Med indenrigsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 15, stk. 2, § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21, 22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse kan med indenrigsministerens godkendelse træffe bestemmelse i styrelsesvedtægten om en anden styreform end udvalgsstyre i henhold til kapitel III og de styreformer, der er nævnt i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a. Bestemmelse herom træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode og kan højst gælde for valgperioden eller den resterende del af valgperioden.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om en styreform, der godkendes efter stk. 2, herunder om de fravigelser af denne lovs indhold, som styreformen nødvendiggør eller gør ønskelig.

§ 65 d. En kommunalbestyrelse kan træffe bestemmelse om nedsættelse af lokaludvalg, herunder om henlæggelse af beslutningskompetence til lokaludvalgene i nærmere angivne kommunale anliggender. Lokaludvalgenes medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et antal observatører deltager i lokaludvalgenes møder.

Stk. 2. Til selvstændig varetagelse af lokaludvalg kan henlægges opgaver inden for følgende områder:

- 1) Opgaver vedrørende tilvejebringelse af lokalplaner, jf. kapitel 5 og 6 i lov om planlægning, inden for områder, der i kommuneplanens rammer er udlagt til boligformål.
- 2) Dispensationer fra lokalplaner og byplanvedtægter, jf. §§ 19, 20 og 21, stk. 1, i lov om planlægning, inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 3) Opgaver vedrørende servitutbestemmelser, jf. § 43 i lov om planlægning for så vidt angår ejendomme inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 4) Opgaver vedrørende trafiksikring, trafiksanering og færdselsregulerende foranstaltninger, jf. kapitel 2 i lov om offentlige veje og § 44 i lov om private fællesveje.
- 5) Opgaver vedrørende vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje, jf. kapitel 6 og 10 i lov om private fællesveje.
- 6) Opgaver vedrørende støjulempen i forbindelse med fritidsaktiviteter, jf. § 42 i lov om miljøbeskyttelse.
- 7) Opgaver efter regler vedrørende forurening, der er fastsat i medfør af §§ 16 og 18 i lov om miljøbeskyttelse.
- 8) Opgaver efter kapitel 6 i lov om folkeskolen.
- 9) Opgaver vedrørende dag- og klubtilbud til børn og unge, jf. §§ 7, 19 og 63 i lov om social service.
- 10) Opgaver efter de uskrevne retsregler om kommunernes opgavevaretagelse.

Stk. 3. Såfremt kommunalbestyrelsen i henhold til stk. 2 henlægger opgaver til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, skal de nærmere regler om lokaludvalgene og deres virksomhed fastsættes i et regulativ. I regulativet kan der fastsættes bestemmelse om, at formanden tillægges et vederlag. I øvrigt kan der i regulativet træffes bestemmelser, herunder bestemmelser om fravigelser af denne lovs indhold, som oprettelsen af lokaludvalg gør ønskelige.

Stk. 4. Regulativet om lokaludvalg skal vedtages af kommunalbestyrelsen efter de regler, som gælder for vedtagelse af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Bekendtgørelse om regulativet og om ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 5. Lokaludvalgenes afgørelser vedrørende anliggender, der i henhold til stk. 2 er henlagt til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 6. Reglerne i §§ 61, 61 b, 61 c og 63 finder tilsvarende anvendelse på lokaludvalgene og deres medlemmer.

§ 65 e. I Københavns Kommune kan Borgerrepræsentationen beslutte, at der for en periode frem til den 31. december 2001 skal iværksættes forsøg med bydelsråd i mindst 2 og højst 4 bydele. Kommuneplanens inddeling danner grundlag for afgrænsningen af bydelene.

Stk. 2. Bydelsrådenes medlemstal skal være ulige og mindst 7 og højst 25. Medlemmerne vælges enten af Borgerrepræsentationen eller af de beboere i bydelen, der har valget til Borgerrepræsentationen. Vælges bydelsrådet af bydelens beboere, finder lov om kommunale valg anvendelse. Indenrigsministeren kan dog træffe bestemmelse om sådanne fravigelser af reglerne i valgloven eller regler, der er udstedt med hjemmel heri, som forsøget med bydelsråd gør ønskeligt, herunder om valgperioden og brevstemmeafgivning.

Stk. 3. Valgbar til et bydelsråd er enhver, der er valgbar til Borgerrepræsentationen, og som har fast bopæl i bydelen. Ingen kan dog samtidig være medlem af Borgerrepræsentationen og af et bydelsråd. Et medlem af Borgerrepræsentationen, der vælges til et bydelsråd, udtæder af Borgerrepræsentationen. Tilsvarende udtæder et bydelsrådsmedlem ved valg til Borgerrepræsentationen. Reglerne i §§ 16 b-16 d samt reglerne i lov om kommunale valg om fritagelse for medlemskab og om tab af valgbarhed finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådenes medlemmer.

Stk. 4. Bydelsrådene varetager de kommunale anliggender, der henlægges til rådernes selvstændige varetagelse, jf. stk. 5, 1. pkt., eller henlægges til rådernes bestyrelse efter bemyndigelse fra Borgerrepræsentationen. Bydelsrådenes afgørelser kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af Borgerrepræsentationen.

Stk. 5. I et regulativ for bydelsrådene træffer Borgerrepræsentationen bestemmelse om, hvilke opgaver der skal henlægges til bydelsrådenes selvstændige varetagelse. I regulativet fastsætter Borgerrepræsentationen endvidere regler om bydelsrådenes styrelse, herunder om finansiering af rådernes opgaver og om vederlæggelse af rådernes formænd og medlemmer. Borgerrepræsentationen kan tillige fastsætte regler om deltagelse af observatører uden stemmeret i rådernes offentlige møder og om vederlæggelse af observatører. I regulativet kan endvidere fastsættes bestemmelse om sådanne fravigelser af reglerne i denne lov eller regler, der udstedt med

Dokumentet er Historisk

hjemmel heri, som forsøget med bydelsråd gør nødvendigt.

Stk. 6. Regulativet skal vedtages af Borgerrepræsentationen efter de regler, som gælder for vedtagelsen af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Meddelelse om de opgaver, der i henhold til regulativet er henlagt til bydelsrådenes selvstændige varetagelse, bekendtgøres af indenrigsministeren i Lovtidende. Bekendtgørelse om det godkendte regulativ og om godkendte ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter Borgerrepræsentationens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 7. Borgerrepræsentationen kan træffe bestemmelse om, hvilke dele af den kommunale administration m.v. der skal udlægges til bydelsrådene.

Stk. 8. Tilsynet med bydelsrådene varetages af indenrigsministeren. Reglerne i §§ 61, 61 b, 61 c og 63 finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådene og deres medlemmer.

Stk. 9. I forbindelse med henlæggelse til bydelsrådene af opgaver vedrørende folkeoplysning og ungdomsskoler kan undervisningsministeren fravige reglerne i lov om støtte til folkeoplysning og lov om ungdomsskoler samt regler, der er udstedt med hjemmel heri. Undervisningsministeren kan herved fastsætte bestemmelser om særskilte folkeoplysningsudvalg og ungdomsskolebestyrelser i bydele med bydelsråd. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 10. I forhold til reglerne i lov om offentlige myndigheders registre betragtes bydelsrådene og Borgerrepræsentationen som samme myndighed.

§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningsnævn. Nævnet skal endvidere godkende bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personale ved kommunale selvstyrehavne, jf. lov om havne, samt tjenestemandslignende ansatte ved privatbanerne. Indenrigsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutioner, med hvilke kommuner og amtskommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.

Stk. 2. Lønningsnævnets medlemmer udpeges af indenrigsministeren efter indstilling af Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Kommuner i Københavns amt, Københavns Borgerrepræsentation og Frederiksberg kommunalbestyrelse. Dersom der ved sammenslutning eller på anden måde sker ændringer af de nævnte kommunale sammenslutningers organisation, kan indenrigsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til medlemskab i nævnet, indenrigsministeren i den anledning finder fornødne.

Stk. 3. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger og kommuner i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning eller kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af indenrigsministeren efter forslag af de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet.

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.

§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der varetager opgaver, som kommunen selv kan løse, uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. også varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet

Dokumentet er Historisk

kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.

§ 69. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde, overtager økonomiudvalget de beføjelser, der tilkommer kommunalbestyrelsen og dens udvalg. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, overtager magistraten kommunalbestyrelsens beføjelser.

Stk. 2. Er det umuligt at samle økonomiudvalget til møde under krise eller krig, styres kommunens anliggender af borgmesteren. Er det i kommuner med magistratsordning umuligt at samle magistraten til møde, styres kommunen af borgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigsministeren. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) Lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.
- 3) Lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.
- 4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.
- 5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statstilskud til kommunerne § 35.

Stk. 4. Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for tilvejebringelsen af årsoverslag for overslagsårene 1969-70 og 1970-71 i samtlige kommuner, herunder Københavns kommune. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan bestemme, at § 67 træder i kraft på et tidligere tidspunkt end fastsat i stk. 1. Samtidig med at § 67 sættes i kraft, ophæves følgende bestemmelser:

- 1) §§ 20 og 31, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) § 15, stk. 3, og § 29, stk. 3, i lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965.
- 3) § 8, stk. 1, i lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

I lov nr. 1317 af 20. december 2000 fastsættes i § 9, at ændringen, der angår § 67, træder i kraft den 1. januar 2001.

I lov nr. 456 af 7. juni 2001 fastsættes i § 2, at ændringerne, der angår §§ 4, 16, 29, 32, 65, 65 c, 65 d og 68, træder i kraft den 1. juli 2001.

Indenrigsministeriet, den 29. juni 2001

Karen Jespersen

/Christian Schønau

Dokumentet er Historisk**LBK nr 810 af 28/10/1999 Historisk**

(Kommunestyrelsesloven)

Offentliggørelsesdato: 09-11-1999

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 1317 af 20/12/2000 § 5
- LOV nr 456 af 07/06/2001
- LBK nr 629 af 29/06/2001

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Kommunalbestyrelsen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Kommunalbestyrelsens formand
Kapitel V	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VI	Tilsynsmyndighederne
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse

Herved bekendtgøres lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 59 af 29. januar 1998 med de ændringer, der følger af § 24 i lov nr. 326 af 28. maj 1999 og § 4 i lov nr. 355 af 2. juni 1999. Den bekendtgjorte lovtæst gælder først fuldt ud fra den 1. juli 2000.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder for amtskommuner og alle øvrige kommuner (primærkommuner).

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, skal styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer stadfæstes af indenrigsministeren. I de øvrige kommuner skal kommunalbestyrelsen underrette indenrigsministeren og tillige vedkommende tilsynsråd, jf. § 47, om vedtagne styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer. Styrelsesvedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune benævnes Borgerrepræsentationen. For de øvrige primærkommuner fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

Dokumentet er Historisk

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er registreret i Patentdirektoratet, er forbeholdt de kommunale myndigheder i den pågældende kommune. Industriministeren fastsætter regler om ansøgning, registrering, udslettelse m.v. af kommunevåben og -segl samt regler om gebyrer for indlevering af ansøgninger og for udskrifter af registret.

Kapitel II

Kommunalbestyrelsen

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlemstallet skal være ulige og mindst 9 og højst 31, dog i Københavns Kommune højst 55.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være formand for kommunalbestyrelsen. Endvidere kan amtsrådets formand ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse, medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Stk. 4. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i dennes forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 5. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 4 og foretages under eet som forholdstalsvalg, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 6. Valgene af formand og næstformand (næstformænd) har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Formanden har krav på fritagelse, dersom han vælges til formand for en anden kommunalbestyrelse, jf. § 6, stk. 3.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 24, stk. 1, for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid. Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.

§ 8. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 6. Ordinært møde afholdes som regel mindst een gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om varigheden af sine møder.

Stk. 4. Borgmesteren sørger for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden kommunalbestyrelsens møder udsendes en dagsorden til medlemmerne, og at det fornødne materiale til bedømmelse af de sager, der er optaget på dagsordenen, så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at medlemmerne skal have tilsendt sagsmateriale til brug for behandlingen af sagerne, herunder eventuelle sagsbeskrivelser og indstillinger. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, hvorvidt og på hvilken måde medlemmerne kan forlange, at der til brug for behandlingen af sagerne tilvejebringes oplysninger eller ydes teknisk bistand fra administrationen.

Stk. 6. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på kommunalbestyrelsens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har som led i varetagelsen af sit hverv ret til at gennemse sagsmateriale, der i endelig form foreligger i kommunens administration.

Stk. 2. Begæring om sagsindsigt efter stk. 1 skal rettes til borgmesteren og angive den sag eller det materiale i en sag, som ønskes gennemset.

Stk. 3. Borgmesteren kan begrænse retten til sagsindsigt, når det er nødvendigt af hensyn til sagernes ekspedition, eller når en adgang til sagsindsigt i øvrigt vil være forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder.

Stk. 4. Et medlem har ret til efter anmodning at få tilsendt kopi af sagsmateriale, hvori den pågældende har ret til sagsindsigt, jf. stk. 1-3. Kommunalbestyrelsen kan dog fastsætte nærmere retningslinjer for udøvelsen af retten til at få tilsendt sagsmateriale,

Dokumentet er Historisk

herunder begrænsninger i retten hertil, når dette findes nødvendigt.

§ 9 a. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om afholdelse af seminarer for kommunalbestyrelsens medlemmer vedrørende kommunens årsbudget eller andre kommunale anliggender af overordnet betydning. Kommunalbestyrelsens beslutning herom skal så vidt muligt træffes i forbindelse med fastlæggelsen af mødeplanen, jf. § 8, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at andre deltager i eller overværer seminarer.

Stk. 3. På seminarer kan der ikke træffes beslutninger.

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun een behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. I Københavns Kommune underskrives protokollen dog alene af Borgerrepræsentationens formand og sekretær.

Stk. 2. Ethvert medlem, som har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til en anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2 og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 15 a. (Ophævet).

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

- deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg samt underudvalg,
- deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,
- deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,

Dokumentet er Historisk

- d) deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
 e) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg og
 f) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-e nævnte møder m.v.

Stk. 2. For medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde kommunalbestyrelsens medlemmer udvalgsvederlag. De nærmere regler om udvalgsvederlag fastsættes af indenrigsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a.

Stk. 4. Til et kommunalbestyrelsesmedlem, der har et eller flere børn under 10 år boende i hjemmet, ydes et tillægsvederlag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om tillægsvederlaget og om afgrænsning af kredsen af medlemmer, der skal ydes et sådant vederlag.

Stk. 5. Et medlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag. Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra e, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbeløb, som af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 a, stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag.

Stk. 6. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, 2 og 4, for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 7. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Stk. 8. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i kommunalbestyrelsen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a, stk. 2 og 3.

Stk. 9. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-8.

- Stk. 10.* I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v., ydes der til kommunalbestyrelsesmedlemmer
- a) befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,
 - b) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter forbundet med et fysisk handicap og
 - c) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til pasning af syge nære pårørende.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde de i stk. 10 nævnte godtgørelser til kommunalbestyrelsens medlemmer i forbindelse med udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med kommunalbestyrelsesmedlemmernes deltagelse i de i stk. 1 nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

Stk. 12. Til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd kan der ikke ydes de vederlag, der er nævnt i stk. 1, 2 og 4-7, eller den godtgørelse, der er nævnt i stk. 10, litra c.

§ 16 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til den, som uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Diæterne fastsættes til et bestemt beløb pr. dag og således, at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til at rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser.

Stk. 3. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af diætbeløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse hermed.

Stk. 5. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-3.

Stk. 6. I forbindelse med deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-c, nævnte møder m.v. ydes der til den, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, de i § 16, stk. 10, nævnte godtgørelser samt godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til børnepasning.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at godtgøre de i stk. 6 nævnte udgifter til den, der uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra d-f, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med deltagelse i de i § 16, stk. 1, nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

§ 16 b. Et medlem af kommunalbestyrelsen, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Formanden for kommunalbestyrelsen, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd har ikke ret til fravær efter stk. 1.

Stk. 3. Retten til fravær efter stk. 1 omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær.

§ 16 c. En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse.

§ 16 d. Afskediges en lønmodtager, der er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at afskedigelsen ikke skyldes disse forhold.

Stk. 2. Afskediges en lønmodtager i strid med § 16 c, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse.

Stk. 3. Godtgørelsen, der ikke kan overstige 78 ugers løn, fastsættes under hensyn til lønmodtagerens ansættelsestid og sagens

Dokumentet er Historisk

omstændigheder i øvrigt.

Kapitel III*Udvalg m.v.*

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt et eller flere stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgenes medlemstal skal være ulige og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m.v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

Stk. 5. Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretning af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 18. Økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Kommunalbestyrelsens formand er formand for udvalget.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår eller samordner kommunens planlægning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan endvidere varetage den umiddelbare forvaltning af andre kommunale anliggender.

§ 19. Medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. Økonomiudvalget og hvert stående udvalg træffer for hvert regnskabsår beslutning om, når og hvor udvalgets møder skal afholdes. Udvalgets beslutning om mødeplan kan af ethvert af udvalgets medlemmer forlanges indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Udvalgene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. Udvalgene kan fastsætte regler om varigheden af udvalgmøderne. Forud for udvalgenes møder udsendes en dagsorden til medlemmerne. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Beslutningsprotokollen underskrives efter hvert møde af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der af udvalget fremsendes til et andet udvalg, kommunalbestyrelsen eller en anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at modtageren samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 4. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære dets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Stk. 6. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

Stk. 7. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på udvalgenes møder, skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de reglementer m.v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand, jf. § 31 a.

Stk. 3. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag, jf. § 37, stk. 2.

§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jf. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til

Dokumentet er Historisk

formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen af sager, som ikke tåler opsættelse, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringer 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Ved valg til økonomiudvalg, stående udvalg og Hovedstadens Udviklingsråd skal dog foretages samme gruppeanmeldelse. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 27, stk. 1.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand eller en udvalgsformand skal have sæde, regnes den pågældendes plads som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under eet af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end een plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Medlemskab af et stående udvalg er udelukket for

- ansatte, der over for udvalget er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde, og disses stedfortrædere og
- ansatte, der i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for et forvaltningsområde, der henhører under udvalget.

Stk. 3. Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket for

- ansatte i den del af den kommunale forvaltning, som varetager administrationen af de sagområder, der i medfør af § 18, stk. 3, og kapitel V er henlagt under økonomiudvalget, og
- ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for andre forvaltningsområder, som forestås af økonomiudvalget, og
- ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde.

Stk. 4. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Stk. 5. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af

Dokumentet er Historisk

kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

- a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,
- b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde,
- c) magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Kommunalbestyrelsens formand

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Formanden fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer. Formanden påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor. Formanden sørger for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Stk. 3. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.

§ 31 a. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i møderne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgmøderne og modtager dagsorden samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Regler om ydelse af vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand fastsættes af indenrigsministeren. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes til første næstformand. I Københavns Kommune kan vederlag dog tillige ydes til anden næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 5, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand eller som magistratsmedlem, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter regler fastsat i henhold til stk. 1. Den samme vederlæggelse ydes til et medlem af et stående udvalg, der overtager ledelsen af administrationen, jf. § 64 a, stk. 4.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt den pågældende inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

§ 35. (Ophævet)

Kapitel V

Kommunens økonomiske forvaltning

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 41 a. Beslutning om fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder og for benyttelse af sociale institutioner og ordninger m.v. samt skolefritidsordninger skal træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. Revisionen må ikke deltage i eller tage medansvar for beslutninger, hvorved revisionens stilling som uafhængig revision vil kunne bringes i fare.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 42 a. Revisionen af Københavns Kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af Borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under Borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. For revisionen gælder i øvrigt reglerne i § 42, stk. 2-6.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og - for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og regnskabet godkendelse.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Dokumentet er Historisk

§ 46. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Kapitel VI

Tilsynsmyndighederne

§ 47. Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg og Københavns Kommuner varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Tilsynet med de øvrige primærkommuner varetages af tilsynsrådene, jf. § 48. Indenrigsministeren kan fastsætte forskrifter for udøvelsen af tilsynsrådenes beføjelser.

Stk. 3. Tilsynet med kommunale fællesskaber, jf. § 60, hvori der deltager en amtskommune, Frederiksberg Kommune eller Københavns Kommune, varetages af indenrigsministeren. Tilsynet med øvrige kommunale fællesskaber varetages af vedkommende tilsynsråd. Er de deltagende kommuner ikke undergivet samme tilsynsråd, udøves tilsynet af tilsynsrådet for det amt, hvori fællesskabets hjemstedskommune er beliggende.

Stk. 4. Tilsynsrådenes afgørelser kan af vedkommende kommunalbestyrelse eller kommunale fællesskab ankes til indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke tilsynsrådenes afgørelser efter § 61, stk. 2, 3 og 4, jf. § 61, stk. 7.

Stk. 5. Når tilsynsmyndigheden til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

§ 48. For hver amtsrådsreds oprettes et tilsynsråd bestående af statsamtmanden, der er rådets formand, samt 4 andre medlemmer, der vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer.

Stk. 2. Amtsrådet kan ikke vælge mere end eet medlem fra en enkelt primærkommunes kommunalbestyrelse til tilsynsrådet.

Stk. 3. Amtsrådets valg af medlemmer til tilsynsrådet foretages på det konstituerende møde. Valget foregår som forholdstalsvalg i overensstemmelse med reglerne i § 24 og har gyldighed for amtsrådets funktionsperiode. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder, der kan indkaldes til at give møde i det pågældende medlems forfald.

§ 49. Tilsynsrådet afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 2. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne.

Stk. 3. Formanden giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder rådets forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Efter hvert møde underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen.

§ 50. Rådet er beslutningsdygtigt, når formanden og mindst 2 af de øvrige medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal. Står stemmerne lige, er formandens stemme afgørende. Ethvert medlem af tilsynsrådet kan standse udførelsen af en afgørelse, der er truffet af rådet, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at sagen ønskes indbragt til afgørelse af indenrigsministeren.

Stk. 3. Et medlem er udelukket fra at deltage i rådets forhandlinger og afstemning i sager, der vedrører en primærkommune, i hvilken den pågældende er medlem af kommunalbestyrelsen.

§ 51. Formanden sørger for udførelsen af tilsynsrådets beslutninger. Formanden kan på rådets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formandens afgørelser forelægges rådet til efterretning i næste møde.

§ 52. I forbindelse med deltagelse i møder og kurser m.v. modtager tilsynsrådets medlemmer diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse efter reglerne i § 16 a.

§ 53. Udgifterne ved tilsynsrådenes virksomhed afholdes af statskassen.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 54. Indenrigsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til tilsynsmyndigheden sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabets indsendelse til tilsynsmyndigheden fastsættes af indenrigsministeren.

§ 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.

§ 56. (Ophævet)

§ 57. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden

Dokumentet er Historisk

økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 58. (Ophævet)

§ 59. (Ophævet)

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver tilsynsmyndighedens godkendelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen. Aftaler, hvori der deltager en amtskommune, Frederiksberg Kommune eller Københavns Kommune, skal alene godkendes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil.

Stk. 3. Vilklårene for aftalens ophævelse skal godkendes af tilsynsmyndigheden og skal fastsættes af denne myndighed i tilfælde af uenighed mellem deltagerne.

§ 61. Har kommunalbestyrelsen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan tilsynsmyndigheden sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan tilsynsmyndigheden midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Undlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan tilsynsmyndigheden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden kan fratage sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Økonomiudvalget og dets medlemmer.
- 2) Et stående udvalg og dets medlemmer.
- 3) En magistrat og dens medlemmer.
- 4) Et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og medlemmerne af fællesskabets organer.

Stk. 7. Tilsynsrådenes afgørelser efter stk. 1 kan af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren. Tilsynsrådenes afgørelser efter stk. 2, 3 og 4 kan af de pågældende medlemmer af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren.

§ 61 a. Indenrigsministeren kan anvende de foranstaltninger, der er nævnt i § 61, stk. 1-4, over for et tilsynsråds ulovlige beslutninger eller undladelser. § 61, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse på tilsynsrådets medlemmer.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan pålægge et tilsynsråd at tage en sag op til behandling for at tage stilling til, om foranstaltningerne i § 61 skal finde anvendelse.

§ 61 b. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis et tilsynsrådsmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført staten.

§ 61 c. Et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Simpel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter tilsynsmyndighedens begæring. Et tilsynsråds afgørelse herom kan ikke indbringes for indenrigsministeren.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 62. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere redegøre for indholdet og omfanget af de væsentligste kommunale ydelser, der tilbydes eller vil blive tilbudt kommunens beboere. Redegørelsen skal tillige indeholde oplysninger om de mål, som kommunalbestyrelsen har sat for udviklingen på de pågældende områder. Redegørelsen skal afgives mindst hvert andet år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvornår opgaverne har været udbudt, hvorvidt opgaverne udføres af andre kommuner, andre offentlige myndigheder eller private, samt hvorvidt kommunen selv har budt på opgaveudførelsen. Endvidere skal redegørelsen indeholde en vurdering af opgaveudførelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til

Dokumentet er Historisk

ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt ansatte. Redegørelsen skal indeholde oplysning om

- a) hvorvidt kommunen har formuleret en ligestillingspolitik og i givet fald det nærmere indhold af denne,
- b) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og
- c) andre forhold, der skønnes at have betydning for vurderingen af kommunens indsats på ligestillingsområdet.

§ 63. Kommunalbestyrelsen og tilsynsrådet skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold henholdsvis i kommunen og inden for tilsynsrådets virkeområde.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelig.

§ 64 a. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at formændene for de stående udvalg har den øverste daglige ledelse af den del af kommunens administration, der varetager udvalgets forvaltningsområder. Kommunalbestyrelsens formand har den øverste daglige ledelse af kommunens øvrige administration, i det omfang andet ikke er bestemt i styrelsesvedtægten.

Stk. 2. For udvalgsformændenes ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 2, 3. og 4. pkt., og stk. 3. For kommunalbestyrelsens formands ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 2, 2.-4. pkt., og stk. 3. Reglerne i § 11, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 kan tillige anvendes, hvis en kommune, der er nævnt i stk. 1, styres efter reglerne i § 65. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 4. Når en udvalgsformand har forfald i mindst 1 måned, vælger udvalget et medlem, der under fraværet skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen. Styres kommunen efter reglerne i § 65, jf. stk. 3, vælges det medlem, der skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen og medlemskabet af økonomiudvalget, af den gruppe, der har udpeget udvalgsformanden.

Stk. 5. Udvalgsformændene i kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1-4, kan betegnes rådmænd. I Københavns Kommune kan udvalgsformændene betegnes borgmestre og formanden for Borgerrepræsentationen overborgmester.

§ 65. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. Formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde umiddelbart efter valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valget foretages ved forholdstalsvalg og således, at samme gruppeanmeldelse gælder ved de efterfølgende valg til stående udvalg og økonomiudvalg, jf. stk. 3 og 4. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end een formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 4. Er det i styrelsesvedtægten fastsat, at økonomiudvalget består af et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. stk. 1, vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til stk. 1 besatte pladser fragår i de pågældende grupper pladser.

§ 65 a. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at der ikke nedsættes økonomiudvalg og stående udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1, varetager kommunalbestyrelsens formand de beføjelser, der i § 37, stk. 1, og § 45, stk. 1, er henlagt til økonomiudvalget.

§ 65 b. Bestemmelse om, at en kommune skal styres efter reglerne i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a, træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode. Har en kommunalbestyrelse i løbet af valgperioden truffet bestemmelse om en ændret styreform, er denne bindende for den resterende del af valgperioden.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om styrelsen af kommuner, der styres efter reglerne i §§ 64 a, 65 og 65 a, herunder regler om vederlag m.v., der fraviger reglerne i § 16.

§ 65 c. Med indenrigsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21, 22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse kan med indenrigsministerens godkendelse træffe bestemmelse i styrelsesvedtægten om en anden styreform end udvalgsstyre i henhold til kapitel III og de styreformer, der er nævnt i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a. Bestemmelse herom træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode og kan højst gælde for valgperioden eller den resterende del af valgperioden.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om en styreform, der godkendes efter stk. 2, herunder om de fravigelser af denne lovs indhold, som styreformen nødvendiggør eller gør ønskelig.

Dokumentet er Historisk

§ 65 d. En kommunalbestyrelse kan træffe bestemmelse om nedsættelse af lokaludvalg, herunder om henlæggelse af beslutningskompetence til lokaludvalgene i nærmere angivne kommunale anliggender. Lokaludvalgenes medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et antal observatører deltager i lokaludvalgenes møder, samt at observatørerne modtager diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse af udgifter og ydelse af anden støtte efter reglerne i § 16 a.

Stk. 2. Til selvstændig varetagelse af lokaludvalg kan henlægges opgaver inden for følgende områder:

- 1) Opgaver vedrørende tilvejebringelse af lokalplaner, jf. kapitel 5 og 6 i lov om planlægning, inden for områder, der i kommuneplanens rammer er udlagt til boligformål.
- 2) Dispensationer fra lokalplaner og byplanvedtægter, jf. §§ 19, 20 og 21, stk. 1, i lov om planlægning, inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 3) Opgaver vedrørende servitutbestemmelser, jf. § 43 i lov om planlægning for så vidt angår ejendomme inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 4) Opgaver vedrørende trafiksikring, trafiksanering og færdselsregulerende foranstaltninger, jf. kapitel 2 i lov om offentlige veje og § 44 i lov om private fællesveje.
- 5) Opgaver vedrørende vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje, jf. kapitel 6 og 10 i lov om private fællesveje.
- 6) Opgaver vedrørende støjulempen i forbindelse med fritidsaktiviteter, jf. § 42 i lov om miljøbeskyttelse.
- 7) Opgaver efter regler vedrørende forurening, der er fastsat i medfør af §§ 16 og 18 i lov om miljøbeskyttelse.
- 8) Opgaver efter kapitel 6 i lov om folkeskolen.
- 9) Opgaver vedrørende dag- og klubtilbud til børn og unge, jf. §§ 7, 19 og 63 i lov om social service.
- 10) Opgaver efter de uskrevne retsregler om kommunernes opgavevaretagelse.

Stk. 3. Såfremt kommunalbestyrelsen i henhold til stk. 2 henlægger opgaver til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, skal de nærmere regler om lokaludvalgene og deres virksomhed fastsættes i et regulativ. I regulativet kan der fastsættes bestemmelse om, at formanden tillægges et vederlag. I øvrigt kan der i regulativet træffes bestemmelser, herunder bestemmelser om fravigelser af denne lovs indhold, som oprettelsen af lokaludvalg gør ønskelige.

Stk. 4. Regulativet om lokaludvalg skal vedtages af kommunalbestyrelsen efter de regler, som gælder for vedtagelse af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Bekendtgørelse om regulativet og om ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 5. Lokaludvalgenes afgørelser vedrørende anliggender, der i henhold til stk. 2 er henlagt til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 6. Reglerne i §§ 61, 61 b, 61 c og 63 finder tilsvarende anvendelse på lokaludvalgene og deres medlemmer.

§ 65 e. I Københavns Kommune kan Borgerrepræsentationen beslutte, at der for en periode frem til den 31. december 2001 skal iværksættes forsøg med bydelsråd i mindst 2 og højst 4 bydele. Kommuneplanens inddeling danner grundlag for afgrænsningen af bydelene.

Stk. 2. Bydelsrådenes medlemstal skal være ulige og mindst 7 og højst 25. Medlemmer vælges enten af Borgerrepræsentationen eller af de beboere i bydelen, der har valget til Borgerrepræsentationen. Vælges bydelsrådet af bydelens beboere, finder lov om kommunale valg anvendelse. Indenrigsministeren kan dog træffe bestemmelse om sådanne fravigelser af reglerne i valgloven eller regler, der er udstedt med hjemmel heri, som forsøget med bydelsråd gør ønskeligt, herunder om valgperioden og brevstemmeafgivning.

Stk. 3. Valgbar til et bydelsråd er enhver, der er valgbar til Borgerrepræsentationen, og som har fast bopæl i bydelen. Ingen kan dog samtidig være medlem af Borgerrepræsentationen og af et bydelsråd. Et medlem af Borgerrepræsentationen, der vælges til et bydelsråd, udtræder af Borgerrepræsentationen. Tilsvarende udtræder et bydelsrådsmedlem ved valg til Borgerrepræsentationen. Reglerne i §§ 16 b-16 d samt reglerne i lov om kommunale valg om fritagelse for medlemskab og om tab af valgbarhed finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådenes medlemmer.

Stk. 4. Bydelsrådene varetager de kommunale anliggender, der henlægges til rådernes selvstændige varetagelse, jf. stk. 5, 1. pkt., eller henlægges til rådernes bestyrelse efter bemyndigelse fra Borgerrepræsentationen. Bydelsrådenes afgørelser kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af Borgerrepræsentationen.

Stk. 5. I et regulativ for bydelsrådene træffer Borgerrepræsentationen bestemmelse om, hvilke opgaver der skal henlægges til bydelsrådenes selvstændige varetagelse. I regulativet fastsætter Borgerrepræsentationen endvidere regler om bydelsrådenes styrelse, herunder om finansiering af rådernes opgaver og om vederlæggelse af rådernes formænd og medlemmer. Borgerrepræsentationen kan tillige fastsætte regler om deltagelse af observatører uden stemmeret i rådernes offentlige møder og om vederlæggelse af observatører. I regulativet kan endvidere fastsættes bestemmelse om sådanne fravigelser af reglerne i denne lov eller regler, der udstedt med hjemmel heri, som forsøget med bydelsråd gør nødvendigt.

Stk. 6. Regulativet skal vedtages af Borgerrepræsentationen efter de regler, som gælder for vedtagelsen af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Meddelelse om de opgaver, der i henhold til regulativet er henlagt til bydelsrådenes selvstændige varetagelse, bekendtgøres af indenrigsministeren i Lovtidende. Bekendtgørelse om det godkendte regulativ og om godkendte ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter Borgerrepræsentationens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 7. Borgerrepræsentationen kan træffe bestemmelse om, hvilke dele af den kommunale administration m.v. der skal udlægges til bydelsrådene.

Stk. 8. Tilsynet med bydelsrådene varetages af indenrigsministeren. Reglerne i §§ 61, 61 b, 61 c og 63 finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådene og deres medlemmer.

Stk. 9. I forbindelse med henlæggelse til bydelsrådene af opgaver vedrørende folkeoplysning og ungdomsskoler kan undervisningsministeren fravige reglerne i lov om støtte til folkeoplysning og lov om ungdomsskoler samt regler, der er udstedt med hjemmel heri. Undervisningsministeren kan herved fastsætte bestemmelser om særskilte folkeoplysningsudvalg og ungdomsskolebestyrelser i bydele med bydelsråd. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Dokumentet er Historisk

Stk. 10. I forhold til reglerne i lov om offentlige myndigheders registre betragtes bydelsrådene og Borgerrepræsentationen som samme myndighed.

§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningsnævn. Nævnet skal endvidere godkende bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personale ved kommunale selvstyrehavne, jf. lov om havne. Indenrigsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutioner, med hvilke kommuner og amtskommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.

Stk. 2. Lønningsnævnets medlemmer udpeges af indenrigsministeren efter indstilling af Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Kommuner i Københavns amt, Københavns Borgerrepræsentation og Frederiksberg kommunalbestyrelse. Dersom der ved sammenslutning eller på anden måde sker ændringer af de nævnte kommunale sammenslutningers organisation, kan indenrigsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til medlemskab i nævnet, indenrigsministeren i den anledning finder fornødne.

Stk. 3. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger og kommuner i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning eller kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af indenrigsministeren efter forslag af de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet.

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om almene boliger m.v.

§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der varetager opgaver, som kommunen selv kan løse, uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. også varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.

§ 69. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde, overtager økonomiudvalget de beføjelser, der tilkommer kommunalbestyrelsen og dens udvalg. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, overtager magistraten kommunalbestyrelsens beføjelser.

Stk. 2. Er det umuligt at samle økonomiudvalget til møde under krise eller krig, styres kommunens anliggender af borgmesteren. Er det i kommuner med magistratsordning umuligt at samle magistraten til møde, styres kommunen af borgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigsministeren. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) Lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.
- 3) Lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.

Dokumentet er Historisk

- 4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.
5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statstilskud til kommunerne § 35.

Stk. 4. Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for tilvejebringelsen af årsoverslag for overslagsårene 1969-70 og 1970-71 i samtlige kommuner, herunder Københavns kommune. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan bestemme, at § 67 træder i kraft på et tidligere tidspunkt end fastsat i stk. 1. Samtidig med at § 67 sættes i kraft, ophæves følgende bestemmelser:

- 1) §§ 20 og 31, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) § 15, stk. 3, og § 29, stk. 3, i lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965.
- 3) § 8, stk. 1, i lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 326 af 28. maj 1999, hvorved ændredes §§ 16, 16 a, 19, 64 a, 65 a, 65 c og 67, indeholder i § 19 følgende ikrafttrædelsesbestemmelser:

§ 19. Loven træder i kraft den 1. januar 2000. § 26 træder dog i kraft den 1. juni 1999.

Stk. 2. (Udeladt).

Stk. 3. (Udeladt).

Stk. 4. (Udeladt).

Lov nr. 355 af 2. juni 1999, hvorved ændredes § 24, indeholder i § 13 følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 13. Loven træder i kraft den 1. juli 2000, § 6 dog først den 1. juli 2002.

Stk. 2. (Udeladt).

Stk. 3. (Udeladt).

Stk. 4. (Udeladt).

Indenrigsministeriet, den 28. oktober 1999

Thorkild Simonsen

/Christian Schønau

Dokumentet er Historisk

LBK nr 59 af 29/01/1998 Historisk
(Kommunestyrelsesloven)
Offentliggørelsesdato: 06-02-1998
Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 355 af 02/06/1999 § 4
- LBK nr 810 af 28/10/1999

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Kommunalbestyrelsen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Kommunalbestyrelsens formand
Kapitel V	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VI	Tilsynsmyndighederne
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse

Herved bekendtgøres lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 615 af 18. juli 1995 med de ændringer, der følger af § 11 i lov nr. 1048 af 11. december 1996, lov nr. 231 af 2. april 1997, lov nr. 318 af 14. maj 1997, § 12 i lov nr. 980 af 17. december 1997 og § 1 i lov nr. 1092 af 29. december 1997. Den bekendtgjorte lovtekst gælder først fuldt ud fra den 1. juli 1998.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder for amtskommuner og alle øvrige kommuner (primærkommuner).

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, skal styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer stadfæstes af indenrigsministeren. I de øvrige kommuner skal kommunalbestyrelsen underrette indenrigsministeren og tillige vedkommende tilsynsråd, jf. § 47, om vedtagne styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer. Styrelsesvedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune benævnes Borgerrepræsentationen. For de øvrige primærkommuner fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er registreret i Patentdirektoratet, er forbeholdt de kommunale myndigheder i den pågældende kommune. Industriministeren fastsætter regler om ansøgning, registrering, udslættelse m.v. af kommunevåben og -segl samt regler om gebyrer for indlevering af ansøgninger og for udskrifter af registret.

Kapitel II

Kommunalbestyrelsen

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlemstallet skal være ulige og mindst 9 og højst 31, dog i Københavns Kommune højst 55.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være formand for kommunalbestyrelsen. Endvidere kan amtsrådets formand ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse, medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Stk. 4. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i dennes forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 5. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 4 og foretages under eet som forholdstalsvalg, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 6. Valgene af formand og næstformand (næstformænd) har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Formanden har krav på fritagelse, dersom han vælges til formand for en anden kommunalbestyrelse, jf. § 6, stk. 3.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 24, stk. 1, for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid. Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.

§ 8. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 6. Ordinært møde afholdes som regel mindst en gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om varigheden af sine møder.

Stk. 4. Borgmesteren sørger for, at der så vidt muligt senest 4 hverdage inden kommunalbestyrelsens møder udsendes en dagsorden til medlemmerne, og at det fornødne materiale til bedømmelse af de sager, der er optaget på dagsordenen, så vidt muligt er tilgængeligt for medlemmerne mindst 3 hverdage inden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at medlemmerne skal have tilsendt sagsmateriale til brug for behandlingen af sagerne, herunder eventuelle sagsbeskrivelser og indstillinger. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, hvorvidt og på hvilken måde medlemmerne kan forlange, at der til brug for behandlingen af sagerne tilvejebringes oplysninger eller ydes teknisk bistand fra administrationen.

Stk. 6. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på kommunalbestyrelsens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har som led i varetagelsen af sit hverv ret til at gennemse sagsmateriale, der i endelig form foreligger i kommunens administration.

Stk. 2. Begæring om sagsindsigt efter stk. 1 skal rettes til borgmesteren og angive den sag eller det materiale i en sag, som ønskes gennemset.

Stk. 3. Borgmesteren kan begrænse retten til sagsindsigt, når det er nødvendigt af hensyn til sagernes ekspedition, eller når en adgang til sagsindsigt i øvrigt vil være forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder.

Stk. 4. Et medlem har ret til efter anmodning at få tilsendt kopi af sagsmateriale, hvori den pågældende har ret til sagsindsigt, jf. stk. 1-3. Kommunalbestyrelsen kan dog fastsætte nærmere retningslinjer for udøvelsen af retten til at få tilsendt sagsmateriale, herunder begrænsninger i retten hertil, når dette findes nødvendigt.

§ 9 a. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om afholdelse af seminarer for kommunalbestyrelsens medlemmer vedrørende kommunens årsbudget eller andre kommunale anliggender af overordnet betydning. Kommunalbestyrelsens beslutning herom skal så vidt muligt træffes i forbindelse med fastlæggelsen af mødeplanen, jf. § 8, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at andre deltager i eller overværer seminarer.

Stk. 3. På seminarer kan der ikke træffes beslutninger.

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun een behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. I Københavns Kommune underskrives protokollen dog alene af Borgerrepræsentationens formand og sekretær.

Stk. 2. Ethvert medlem, som har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager,

Dokumentet er Historisk

der skal fremsendes til en anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommande møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2 og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 15 a. (Ophævet).

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

- a) deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg samt underudvalg,
- b) deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,
- c) deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,
- d) deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
- e) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg og
- f) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-e nævnte møder m.v.

Stk. 2. For medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde kommunalbestyrelsens medlemmer udvalgsvederlag. De nærmere regler om udvalgsvederlag fastsættes af indenrigsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a.

Stk. 4. Til et kommunalbestyrelsesmedlem, der har et eller flere børn under 10 år boende i hjemmet, ydes et tillægsvederlag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om tillægsvederlaget og om afgrænsning af kredsen af medlemmer, der skal ydes et sådant vederlag.

Stk. 5. Et medlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag.

Dokumentet er Historisk

Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra e, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbeløb, som af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 a, stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag.

Stk. 6. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, 2 og 4, for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 7. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Stk. 8. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i kommunalbestyrelsen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a, stk. 3 og 4.

Stk. 9. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-8.

Stk. 10. I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v., ydes der til kommunalbestyrelsesmedlemmer

- a) befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,
- b) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter forbundet med et fysisk handicap og
- c) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til pasning af syge nære pårørende.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde de i stk. 10 nævnte godtgørelser til kommunalbestyrelsens medlemmer i forbindelse med udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med kommunalbestyrelsesmedlemmernes deltagelse i de i stk. 1 nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

Stk. 12. Til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd kan der ikke ydes de vederlag, der er nævnt i stk. 1, 2 og 4-7, eller den godtgørelse, der er nævnt i stk. 10, litra c.

§ 16 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til den, som uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Stk. 2. For deltagelse i møder i et havneudvalg, jf. § 19, stk. 2, ydes der til udvalgsmedlemmer, som ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen, diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i stk. 3 og 4.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Diæterne fastsættes til et bestemt beløb pr. dag og således, at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til at rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser.

Stk. 4. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af diætbeløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen.

Stk. 5. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse hermed.

Stk. 6. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-4.

Stk. 7. I forbindelse med deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-c, nævnte møder m.v. ydes der til den, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, de i § 16, stk. 10, nævnte godtgørelser samt godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til børnepasning.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at godtgøre de i stk. 7 nævnte udgifter til den, der uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra d-f, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med deltagelse i de i § 16, stk. 1, nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

§ 16 b. Et medlem af kommunalbestyrelsen, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Formanden for kommunalbestyrelsen, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd har ikke ret til fravær efter stk. 1.

Stk. 3. Retten til fravær efter stk. 1 omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær.

§ 16 c. En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse.

§ 16 d. Afskediges en lønmodtager, der er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at afskedigelsen ikke skyldes disse forhold.

Stk. 2. Afskediges en lønmodtager i strid med § 16 c, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse.

Stk. 3. Godtgørelsen, der ikke kan overstige 78 ugers løn, fastsættes under hensyn til lønmodtagerens ansættelsestid og sagens omstændigheder i øvrigt.

Kapitel III

Udvalg m.v.

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt et eller flere stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgenes medlemstal skal være ulige og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m.v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

Stk. 5. Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretning af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 18. Økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Kommunalbestyrelsens formand er formand for udvalget.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår eller samordner kommunens planlægning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan endvidere varetage den umiddelbare forvaltning af andre kommunale anliggender.

§ 19. Medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, nedsættes et havneudvalg til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af havnens anliggender. I styrelsesvedtægten kan det bestemmes, at personer, der ikke er medlem af

Dokumentet er Historisk

kommunalbestyrelsen, kan vælges til medlem af havneudvalget, hvis de er villige dertil. Flertallet af pladserne i udvalget skal dog altid beklædes af medlemmer af kommunalbestyrelsen.

§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. Økonomiudvalget og hvert stående udvalg træffer for hvert regnskabsår beslutning om, når og hvor udvalgets møder skal afholdes. Udvalgets beslutning om mødeplan kan af ethvert af udvalgets medlemmer forlanges indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Udvalgene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. Udvalgene kan fastsætte regler om varigheden af udvalgmøderne. Forud for udvalgenes møder udsendes en dagsorden til medlemmerne. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Beslutningsprotokollen underskrives efter hvert møde af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der af udvalget fremsendes til et andet udvalg, kommunalbestyrelsen eller en anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at modtageren samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 4. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære dets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Stk. 6. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

Stk. 7. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på udvalgenes møder, skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de relementer m.v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand, jf. § 31 a.

Stk. 3. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag, jf. § 37, stk. 2.

§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jf. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen af sager, som ikke tåler opsættelse, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringer 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne

Dokumentet er Historisk

lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Ved valg til økonomiudvalg og stående udvalg skal dog foretages samme gruppeanmeldelse. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 27, stk. 1.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand eller en udvalgsformand skal have sæde, regnes den pågældendes plads som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandatene tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under eet af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end een plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Medlemskab af et stående udvalg er udelukket for

- a) ansatte, der over for udvalget er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde, og disses stedfortrædere og
- b) ansatte, der i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for et forvaltningsområde, der henhører under udvalget.

Stk. 3. Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket for

- a) ansatte i den del af den kommunale forvaltning, som varetager administrationen af de sagområder, der i medfør af § 18, stk. 3, og kapitel V er henlagt under økonomiudvalget,
- b) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for andre forvaltningsområder, som forestås af økonomiudvalget, og
- c) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde.

Stk. 4. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.

Dokumentet er Historisk

Stk. 5. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

- a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,
- b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde,
- c) magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Kommunalbestyrelsens formand

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Formanden fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer. Formanden påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor. Formanden sørger for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Stk. 3. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.

§ 31 a. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i møderne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgmøderne og modtager dagsorden samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Regler om ydelse af vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand fastsættes af indenrigsministeren. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes til første næstformand. I Københavns Kommune kan vederlag dog tillige ydes til anden næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 5, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand eller som magistratsmedlem, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter regler fastsat i henhold til stk. 1. Den samme vederlæggelse ydes til et medlem af et stående udvalg, der overtager ledelsen af administrationen, jf. § 64 a, stk. 4.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt

Dokumentet er Historisk

den pågældende inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

§ 35. (Ophævet)

Kapitel V

Kommunens økonomiske forvaltning

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforskrift, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 41 a. Beslutning om fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder og for benyttelse af sociale institutioner og ordninger m.v. samt skolefritidsordninger skal træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalebestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. Revisionen må ikke deltage i eller tage medansvar for beslutninger, hvorved revisionens stilling som uafhængig revision vil kunne bringes i fare.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 42 a. Revisionen af Københavns Kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af Borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under Borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. For revisionen gælder i øvrigt reglerne i § 42, stk. 2-6.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og - for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og regnskabets godkendelse.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 46. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Kapitel VI

Tilsynsmyndighederne

§ 47. Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg og Københavns Kommuner varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Tilsynet med de øvrige primærkommuner varetages af tilsynsrådene, jf. § 48. Indenrigsministeren kan fastsætte forskrifter for udøvelsen af tilsynsrådenes beføjelser.

Stk. 3. Tilsynet med kommunale fællesskaber, jf. § 60, hvori der deltager en amtskommune, Frederiksberg Kommune eller Københavns Kommune, varetages af indenrigsministeren. Tilsynet med øvrige kommunale fællesskaber varetages af vedkommende tilsynsråd. Er de deltagende kommuner ikke undergivet samme tilsynsråd, udøves tilsynet af tilsynsrådet for det amt, hvori fællesskabets hjemstedskommune er beliggende.

Stk. 4. Tilsynsrådenes afgørelser kan af vedkommende kommunalbestyrelse eller kommunale fællesskab ankes til indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke tilsynsrådenes afgørelser efter § 61, stk. 2, 3 og 4, jf. § 61, stk. 7.

Stk. 5. Når tilsynsmyndigheden til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

Dokumentet er Historisk

§ 48. For hver amtsrådsreds oprettes et tilsynsråd bestående af statsamtmanden, der er rådets formand, samt 4 andre medlemmer, der vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer.

Stk. 2. Amtsrådet kan ikke vælge mere end eet medlem fra en enkelt primærkommunes kommunalbestyrelse til tilsynsrådet.

Stk. 3. Amtsrådets valg af medlemmer til tilsynsrådet foretages på det konstituerende møde. Valget foregår som forholdstalsvalg i overensstemmelse med reglerne i § 24 og har gyldighed for amtsrådets funktionsperiode. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder, der kan indkaldes til at give møde i det pågældende medlems forfald.

§ 49. Tilsynsrådet afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 2. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne.

Stk. 3. Formanden giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder rådets forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Efter hvert møde underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen.

§ 50. Rådet er beslutningsdygtigt, når formanden og mindst 2 af de øvrige medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal. Står stemmerne lige, er formandens stemme afgørende. Ethvert medlem af tilsynsrådet kan standse udførelsen af en afgørelse, der er truffet af rådet, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at sagen ønskes indbragt til afgørelse af indenrigsministeren.

Stk. 3. Et medlem er udelukket fra at deltage i rådets forhandlinger og afstemning i sager, der vedrører en primærkommune, i hvilken den pågældende er medlem af kommunalbestyrelsen.

§ 51. Formanden sørger for udførelsen af tilsynsrådets beslutninger. Formanden kan på rådets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formandens afgørelser forelægges rådet til efterretning i næste møde.

§ 52. I forbindelse med deltagelse i møder og kurser m.v. modtager tilsynsrådets medlemmer diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse efter reglerne i § 16 a.

§ 53. Udgifterne ved tilsynsrådernes virksomhed afholdes af statskassen.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 54. Indenrigsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til tilsynsmyndigheden sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabs indsendelse til tilsynsmyndigheden fastsættes af indenrigsministeren.

§ 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.

§ 56. (Ophævet)

§ 57. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kautions eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

Dokumentet er Historisk

§ 58. (Ophævet)

§ 59. (Ophævet)

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver tilsynsmyndighedens godkendelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen. Aftaler, hvori der deltager en amtskommune, Frederiksberg Kommune eller Københavns Kommune, skal alene godkendes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil.

Stk. 3. Villkårene for aftalens ophævelse skal godkendes af tilsynsmyndigheden og skal fastsættes af denne myndighed i tilfælde af uenighed mellem deltagerne.

§ 61. Har kommunalbestyrelsen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan tilsynsmyndigheden sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan tilsynsmyndigheden midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Undlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan tilsynsmyndigheden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Økonomiudvalget og dets medlemmer.
- 2) Et stående udvalg og dets medlemmer.
- 3) En magistrat og dens medlemmer.
- 4) Et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og medlemmerne af fællesskabets organer.

Stk. 7. Tilsynsrådenes afgørelser efter stk. 1 kan af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren. Tilsynsrådenes afgørelser efter stk. 2, 3 og 4 kan af de pågældende medlemmer af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren.

§ 61 a. Indenrigsministeren kan anvende de foranstaltninger, der er nævnt i § 61, stk. 1-4, over for et tilsynsråds ulovlige beslutninger eller undladelser. § 61, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse på tilsynsrådets medlemmer.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan pålægge et tilsynsråd at tage en sag op til behandling for at tage stilling til, om foranstaltningerne i § 61 skal finde anvendelse.

§ 61 b. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis et tilsynsrådsmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført staten.

§ 61 c. Et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Sempel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter tilsynsmyndighedens begæring. Et tilsynsråds afgørelse herom kan ikke indbringes for indenrigsministeren.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 62. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere redegøre for indholdet og omfanget af de væsentligste kommunale ydelser, der tilbydes eller vil blive tilbudt kommunens beboere. Redegørelsen skal tillige indeholde oplysninger om de mål, som kommunalbestyrelsen har sat for udviklingen på de pågældende områder. Redegørelsen skal afgives mindst hvert andet år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvornår opgaverne har været udbudt, hvorvidt opgaverne udføres af andre kommuner, andre offentlige myndigheder eller private, samt hvorvidt kommunen selv har budt på opgaveudførelsen. Endvidere skal redegørelsen indeholde en vurdering af opgaveudførelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt ansatte. Redegørelsen skal indeholde oplysning om

- a) hvorvidt kommunen har formuleret en ligestillingspolitik og i givet fald det nærmere indhold af denne,
- b) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og
- c) andre forhold, der skønnes at have betydning for vurderingen af kommunens indsats på ligestillingsområdet.

§ 63. Kommunalbestyrelsen og tilsynsrådet skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold henholdsvis i kommunen og inden for tilsynsrådets virkeområde.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelig.

§ 64 a. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at formændene for de stående udvalg har den øverste daglige ledelse af den del af kommunens administration, der varetager udvalgets forvaltningsområder. Kommunalbestyrelsens formand har den øverste daglige ledelse af kommunens øvrige administration, i det omfang andet ikke er bestemt i styrelsesvedtægten. Endvidere kan det i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsens formand eller formanden for et stående udvalg tillige er formand for havneudvalget, jf. § 19, stk. 2.

Stk. 2. For udvalgsformændenes ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 2, 3. og 4. pkt., og stk. 3. For kommunalbestyrelsens formands ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 2, 2.-4. pkt., og stk. 3. Reglerne i § 11, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 kan tillige anvendes, hvis en kommune, der er nævnt i stk. 1, styres efter reglerne i § 65. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 4. Når en udvalgsformand har forfald i mindst 1 måned, vælger udvalget et medlem, der under fraværet skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen. Styres kommunen efter reglerne i § 65, jf. stk. 3, vælges det medlem, der skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen og medlemskabet af økonomiudvalget, af den gruppe, der har udpeget udvalgsformanden.

Stk. 5. Udvalgsformændene i kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1-4, kan betegnes rådmænd. I Københavns Kommune kan udvalgsformændene betegnes borgmestre og formanden for Borgerrepræsentationen overborgmester.

§ 65. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. Formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde umiddelbart efter valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valget foretages ved forholdstalsvalg og således, at samme

Dokumentet er Historisk

gruppeanmeldelse gælder ved de efterfølgende valg til stående udvalg og økonomiudvalg, jf. stk. 3 og 4. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end een formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 4. Er det i styrelsesvedtægten fastsat, at økonomiudvalget består af et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. stk. 1, vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til stk. 1 besatte pladser fragår i de pågældende gruppers pladser.

§ 65 a. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at der ikke nedsættes økonomiudvalg og stående udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, jf. dog § 19, stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1, varetager kommunalbestyrelsens formand de beføjelser, der i § 37, stk. 1, og § 45, stk. 1, er henlagt til økonomiudvalget.

§ 65 b. Bestemmelse om, at en kommune skal styres efter reglerne i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a, træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode. Har en kommunalbestyrelse i løbet af valgperioden truffet bestemmelse om en ændret styreform, er denne bindende for den resterende del af valgperioden.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om styrelsen af kommuner, der styres efter reglerne i §§ 64 a, 65 og 65 a, herunder regler om vederlag m.v., der fraviger reglerne i § 16.

§ 65 c. Med indenrigsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, stk. 1, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21, 22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse kan med indenrigsministerens godkendelse træffe bestemmelse i styrelsesvedtægten om en anden styreform end udvalgsstyre i henhold til kapitel III og de styreformer, der er nævnt i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a. Bestemmelse herom træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode og kan højst gælde for valgperioden eller den resterende del af valgperioden.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om en styreform, der godkendes efter stk. 2, herunder om de fravigelser af denne lovs indhold, som styreformen nødvendiggør eller gør ønskelig.

§ 65 d. En kommunalbestyrelse kan træffe bestemmelse om nedsættelse af lokaludvalg, herunder om henlæggelse af beslutningskompetence til lokaludvalgene i nærmere angivne kommunale anliggender. Lokaludvalgenes medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et antal observatører deltager i lokaludvalgenes møder, samt at observatørerne modtager diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse af udgifter og ydelse af anden støtte efter reglerne i § 16 a.

Stk. 2. Til selvstændig varetagelse af lokaludvalg kan henlægges opgaver inden for følgende områder:

- 1) Opgaver vedrørende tilvejebringelse af lokalplaner, jf. kapitel 5 og 6 i lov om planlægning, inden for områder, der i kommuneplanens rammer er udlagt til boligformål.
- 2) Dispensationer fra lokalplaner og byplanvedtægter, jf. §§ 19, 20 og 21, stk. 1, i lov om planlægning, inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 3) Opgaver vedrørende servitutbestemmelser, jf. § 43 i lov om planlægning for så vidt angår ejendomme inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 4) Opgaver vedrørende trafiksikring, trafiksanering og færdselsregulerende foranstaltninger, jf. kapitel 2 i lov om offentlige veje og § 44 i lov om private fællesveje.
- 5) Opgaver vedrørende vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje, jf. kapitel 6 og 10 i lov om private fællesveje.
- 6) Opgaver vedrørende støjulemper i forbindelse med fritidsaktiviteter, jf. § 42 i lov om miljøbeskyttelse.
- 7) Opgaver efter regler vedrørende forurening, der er fastsat i medfør af §§ 16 og 18 i lov om miljøbeskyttelse.
- 8) Opgaver efter kapitel 6 i lov om folkeskolen.
- 9) Opgaver vedrørende dag- og klubtilbud til børn og unge, jf. §§ 7, 19 og 63 i lov om social service.
- 10) Opgaver efter de uskrrevne retsregler om kommunernes opgavevaretagelse.

Stk. 3. Såfremt kommunalbestyrelsen i henhold til stk. 2 henlægger opgaver til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, skal de nærmere regler om lokaludvalgene og deres virksomhed fastsættes i et regulativ. I regulativet kan der fastsættes bestemmelse om, at

Dokumentet er Historisk

formanden tillægges et vederlag. I øvrigt kan der i regulativet træffes bestemmelser, herunder bestemmelser om fravigelser af denne lovs indhold, som oprettelsen af lokaludvalg gør ønskelige.

Stk. 4. Regulativet om lokaludvalg skal vedtages af kommunalbestyrelsen efter de regler, som gælder for vedtagelse af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Bekendtgørelse om regulativet og om ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 5. Lokaludvalgenes afgørelser vedrørende anliggender, der i henhold til stk. 2 er henlagt til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 6. Reglerne i §§ 61, 61 b, 61 c og 63 finder tilsvarende anvendelse på lokaludvalgene og deres medlemmer.

§ 65 e. I Københavns Kommune kan Borgerrepræsentationen beslutte, at der for en periode frem til den 31. december 2001 skal iværksættes forsøg med bydelsråd i mindst 2 og højst 4 bydele. Kommuneplanens inddeling danner grundlag for afgrænsningen af bydelene.

Stk. 2. Bydelsrådenes medlemstal skal være ulige og mindst 7 og højst 25. Medlemmer vælges enten af Borgerrepræsentationen eller af de beboere i bydelen, der har valgt til Borgerrepræsentationen. Vælges bydelsrådet af bydelens beboere, finder lov om kommunale valg anvendelse. Indenrigsministeren kan dog træffe bestemmelse om sådanne fravigelser af reglerne i valgloven eller regler, der er udstedt med hjemmel heri, som forsøget med bydelsråd gør ønskeligt, herunder om valgperioden og brevstemmeafgivning.

Stk. 3. Valgbar til et bydelsråd er enhver, der er valgbar til Borgerrepræsentationen, og som har fast bopæl i bydelen. Ingen kan dog samtidig være medlem af Borgerrepræsentationen og af et bydelsråd. Et medlem af Borgerrepræsentationen, der vælges til et bydelsråd, udtræder af Borgerrepræsentationen. Tilsvarende udtræder et bydelsrådsmedlem ved valg til Borgerrepræsentationen. Reglerne i §§ 16 b-16 d samt reglerne i lov om kommunale valg om fritagelse for medlemskab og om tab af valgbarhed finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådenes medlemmer.

Stk. 4. Bydelsrådene varetager de kommunale anliggender, der henlægges til rådernes selvstændige varetagelse, jf. stk. 5, 1. pkt., eller henlægges til rådernes bestyrelse efter bemyndigelse fra Borgerrepræsentationen. Bydelsrådenes afgørelser kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af Borgerrepræsentationen.

Stk. 5. I et regulativ for bydelsrådene træffer Borgerrepræsentationen bestemmelse om, hvilke opgaver der skal henlægges til bydelsrådenes selvstændige varetagelse. I regulativet fastsætter Borgerrepræsentationen endvidere regler om bydelsrådenes styrelse, herunder om finansiering af rådernes opgaver og om vederlæggelse af rådernes formænd og medlemmer. Borgerrepræsentationen kan tillige fastsætte regler om deltagelse af observatører uden stemmeret i rådernes offentlige møder og om vederlæggelse af observatører. I regulativet kan endvidere fastsættes bestemmelse om sådanne fravigelser af reglerne i denne lov eller regler, der udstedt med hjemmel heri, som forsøget med bydelsråd gør nødvendigt.

Stk. 6. Regulativet skal vedtages af Borgerrepræsentationen efter de regler, som gælder for vedtagelsen af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Meddelelse om de opgaver, der i henhold til regulativet er henlagt til bydelsrådenes selvstændige varetagelse, bekendtgøres af indenrigsministeren i Lovtidende. Bekendtgørelse om det godkendte regulativ og om godkendte ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter Borgerrepræsentationens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 7. Borgerrepræsentationen kan træffe bestemmelse om, hvilke dele af den kommunale administration m.v. der skal udlægges til bydelsrådene.

Stk. 8. Tilsynet med bydelsrådene varetages af indenrigsministeren. Reglerne i §§ 61, 61 b, 61 c og 63 finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådene og deres medlemmer.

Stk. 9. I forbindelse med henlæggelse til bydelsrådene af opgaver vedrørende folkeoplysning og ungdomsskoler kan undervisningsministeren fravige reglerne i lov om støtte til folkeoplysning og lov om ungdomsskoler samt regler, der er udstedt med hjemmel heri. Undervisningsministeren kan herved fastsætte bestemmelser om særskilte folkeoplysningsudvalg og ungdomsskolebestyrelser i bydele med bydelsråd. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 10. I forhold til reglerne i lov om offentlige myndigheders registre betragtes bydelsrådene og Borgerrepræsentationen som samme myndighed.

§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine

Dokumentet er Historisk

medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningsnævn. Endvidere skal bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personalet ved havne, for hvilke kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, godkendes af nævnet. Indenrigsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutioner, med hvilke kommuner og amtskommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.

Stk. 2. Lønningsnævnets medlemmer udpeges af indenrigsministeren efter indstilling af Kommunernes Landsforening, Amsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Kommuner i Københavns amt, Københavns Borgerrepræsentation og Frederiksberg kommunalbestyrelse. Dersom der ved sammenslutning eller på anden måde sker ændringer af de nævnte kommunale sammenslutningers organisation, kan indenrigsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til medlemskab i nævnet, indenrigsministeren i den anledning finder fornødne.

Stk. 3. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger og kommuner i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning eller kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af indenrigsministeren efter forslag af de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet.

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om almene boliger m.v.

§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der varetager opgaver, som kommunen selv kan løse, uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. også varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.

§ 69. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde, overtager økonomiudvalget de beføjelser, der tilkommer kommunalbestyrelsen og dens udvalg. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, overtager magistraten kommunalbestyrelsens beføjelser.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Er det umuligt at samle økonomiudvalget til møde under krise eller krig, styres kommunens anliggender af borgmesteren. Er det i kommuner med magistratsordning umuligt at samle magistraten til møde, styres kommunen af borgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigsministeren. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) Lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.
- 3) Lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.
- 4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.
- 5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statstilskud til kommunerne § 35.

Stk. 4. Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for tilvejebringelsen af årsoverslag for overslagsårene 1969-70 og 1970-71 i samtlige kommuner, herunder Københavns kommune. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan bestemme, at § 67 træder i kraft på et tidligere tidspunkt end fastsat i stk. 1. Samtidig med at § 67 sættes i kraft, ophæves følgende bestemmelser:

- 1) §§ 20 og 31, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) § 15, stk. 3, og § 29, stk. 3, i lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965.
- 3) § 8, stk. 1, i lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Lov nr. 1048 af 11. december 1996, hvorved ændredes § 68, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 18. Loven træder i kraft den 1. januar 1997.

Lov nr. 231 af 2. april 1997, hvorved ændredes §§ 1, 3, 5, 6, 13, 16, 16 b, 29, 34, 47, 64, 65 og 67 og §§ 42 a, 64 a og 65 e indsattes, indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. januar 1998, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 616 af 18. juli 1995.

Stk. 3. Styrelsesvedtægt for Københavns Kommune fra den 1. januar 1998 skal vedtages af Borgerrepræsentationen inden den 1. oktober 1997. Den borgerrepræsentation, hvis funktionsperiode begynder den 1. januar 1998, afholder sit konstituerende møde i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse og bestemmelserne i den i 1. pkt. nævnte styrelsesvedtægt.

Stk. 4. Såfremt kommunalbestyrelsen i Frederiksberg, Odense, Aalborg eller Århus Kommune træffer bestemmelse om, at kommunen fra den 1. januar 1998 skal styres efter reglerne i § 64 a, afholdes det konstituerende møde i december 1997 på grundlag af disse regler.

Stk. 5. De forskrifter, der er udstedt i medfør af lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 616 af 18. juli 1995, som ændret ved lov nr. 222 af 27. marts 1996 og § 12 i lov nr. 1048 af 11. december 1996, forbliver i kraft, indtil de erstattes af forskrifter udstedt i medfør af lov om kommunernes styrelse.

§ 3. Til tidligere magistratsmedlemmer i Københavns Kommune samt formænd for Borgerrepræsentationen ydes pension, efterløn m.v. efter de hidtil gældende regler.

Lov nr. 318 af 14. maj 1997, hvorved ændredes §§ 31 a, 42, 45, 47, 48 og 60, indeholder i § 2 følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. januar 1998.

Dokumentet er Historisk

Lov nr. 980 af 17. december 1997, hvorved ændredes § 65 d, indeholder i § 42 følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. juli 1998, jf. dog stk. 2, 3 og 4.

Stk. 2. (Udeladt).

Stk. 3. (Udeladt).

Stk. 4. (Udeladt).

S tk. 5. (Udeladt).

Lov nr. 1092 af 29. december 1997, hvorved ændredes §§ 8, 20, 31 a og 42 a, indeholder i § 3 følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3. Loven træder i kraft den 1. januar 1998.

Indenrigsministeriet, den 29. januar 1998.

Thorkild Simonsen

/ Henrik Hasseri Olesen

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**LOV nr 231 af 02/04/1997 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 03-04-1997

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 59 af 29/01/1998

Den fulde tekst

Lov om ændring af lov om kommunernes styrelse(Københavns Kommunes inddragelse under loven)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 615 af 18. juli 1995, som ændret ved § 11 i lov nr. 1048 af 11. december 1996, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, affattes således:

»Loven gælder for amtskommuner og alle øvrige kommuner (primærkommuner).«

2. § 3 affattes således:

»§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune benævnes Borgerrepræsentationen. For de øvrige primærkommuner fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.«

3. I § 5, 2. pkt., indsættes efter »31«: », dog i Københavns Kommune højst 55«.

4. § 6, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være formand for kommunalbestyrelsen. Endvidere kan amtsrådets formand ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse, medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.«

5. § 13 affattes således:

»§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. I Københavns Kommune underskrives protokollen dog alene af Borgerrepræsentationens formand og sekretær.

Stk. 2. Ethvert medlem, som har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til en anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.«

6. § 16, stk. 12, affattes således:

Dokumentet er Historisk

»Stk. 12. Til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd kan der ikke ydes de vederlag, der er nævnt i stk. 1, 2 og 4-7, eller den godtgørelse, der er nævnt i stk. 10, litra c.«

7. § 16 b, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Formanden for kommunalbestyrelsen, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd har ikke ret til fravær efter stk. 1.«

8. I § 29 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Ingen, der er ansat i kommunen, kan være medlem af magistraten, jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a.«

Stk. 4 bliver herefter *stk. 5*.

9. I § 29, stk. 4, litra c, der bliver *stk. 5, litra c*, indsættes efter »§ 64,«: »eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a,«.

10. § 34, stk. 1, affattes således:

»Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd fastsættes af indenrigsministeren.«

11. I § 34, stk. 2, indsættes som *3. pkt.*:

»I Københavns Kommune kan vederlag dog tillige ydes til anden næstformand.«

12. I § 34, stk. 3, indsættes som *2. pkt.*:

»Den samme vederlæggelse ydes til et medlem af et stående udvalg, der overtager ledelsen af administrationen, jf. § 64 a, stk. 4.«

13. Efter § 42 indsættes:

»§ 42 a. Revisionen af Københavns Kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af Borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under Borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. For revisionen gælder i øvrigt reglerne i § 42, stk. 2-5.«

14. § 47, stk. 1, affattes således:

»Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg og Københavns Kommuner varetages af indenrigsministeren.«

15. I § 64, stk. 1, ændres »Frederiksberg, Odense, Ålborg og Århus kommuner« til: »Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner«.

16. Efter § 64 indsættes:

»§ 64 a. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner kan der træffes bestemmelse om, at formændene for de stående udvalg har den øverste daglige ledelse af den del af kommunens administration, der varetager udvalgets forvaltningsområder. Kommunalbestyrelsens formand har den øverste daglige ledelse af kommunens øvrige administration, i det omfang andet ikke er bestemt i styrelsesvedtægten. Endvidere kan det i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsens formand eller formanden for et stående udvalg tillige er formand for havneudvalget, jf. § 19, stk. 2.

Stk. 2. For udvalgsformændenes ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 2, 3. og 4. pkt., og *stk. 3.* For kommunalbestyrelsens formands ledelse af administrationen gælder reglerne i § 31, stk. 2, 2.-4. pkt., og *stk. 3.* Reglerne i § 11, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 kan tillige anvendes, hvis en kommune, der er nævnt i stk. 1, styres efter reglerne i § 65. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse på udvalgsformændene.

Stk. 4. Når en udvalgsformand har forfald i mindst 1 måned, vælger udvalget et medlem, der under fraværet skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen. Styres kommunen efter reglerne i § 65, jf. stk. 3, vælges det medlem, der skal varetage formandens funktioner, herunder ledelsen af administrationen og medlemskabet af økonomiudvalget, af den gruppe, der har udpeget udvalgsformanden.

Stk. 5. Udvalgsformændene i kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1-4, kan betegnes rådmænd. I Københavns Kommune kan udvalgsformændene betegnes borgmestre og formanden for Borgerrepræsentationen overborgmester.«

17. I § 65 b, stk. 1, ændres »§ 65 og § 65 a« til: »§§ 64, 64 a, 65 og 65 a«.

18. I § 65 b, stk. 2, ændres »§ 65 og § 65 a« til: »§§ 64 a, 65 og 65 a«.

19. I § 65 c, stk. 2, ændres »de styreformer, der er nævnt i § 65 og § 65 a« til: »udvalgsstyre i henhold til kapitel III og de styreformer, der er nævnt i §§ 64, 64 a, 65 og 65 a«.

20. Efter § 65 d indsættes:

»§ 65 e. I Københavns Kommune kan Borgerrepræsentationen beslutte, at der for en periode frem til den 31. december 2001 skal iværksættes forsøg med bydelsråd i mindst 2 og højst 4 bydele. Kommuneplanens inddeling danner grundlag for afgrænsningen af bydelene.

Stk. 2. Bydelsrådenes medlemstal skal være ulige og mindst 7 og højst 25. Medlemmerne vælges enten af Borgerrepræsentationen eller af de beboere i bydelen, der har valget til Borgerrepræsentationen. Vælges bydelsrådet af bydelens beboere, finder lov om kommunale valg anvendelse. Indenrigsministeren kan dog træffe bestemmelse om sådanne fravigelser af reglerne i valgloven eller regler, der er udstedt med hjemmel heri, som forsøget med bydelsråd gør ønskeligt, herunder om valgperioden og brevstemmeafgivning.

Stk. 3. Valgbar til et bydelsråd er enhver, der er valgbar til Borgerrepræsentationen, og som har fast bopæl i bydelen. Ingen kan dog samtidig være medlem af Borgerrepræsentationen og af et bydelsråd. Et medlem af Borgerrepræsentationen, der vælges til et bydelsråd, udtræder af Borgerrepræsentationen. Tilsvarende udtræder et bydelsrådsmedlem ved valg til Borgerrepræsentationen. Reglerne i §§ 16 b-16 d samt reglerne i lov om kommunale valg om fritagelse for medlemskab og om tab af valgbarhed finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådenes medlemmer.

Stk. 4. Bydelsrådene varetager de kommunale anliggender, der henlægges til rådernes selvstændige varetagelse, jf. stk. 5, 1. pkt., eller henlægges til rådernes bestyrelse efter bemyndigelse fra Borgerrepræsentationen. Bydelsrådenes afgørelser kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af Borgerrepræsentationen.

Stk. 5. I et regulativ for bydelsrådene træffer Borgerrepræsentationen bestemmelse om, hvilke opgaver der skal henlægges til bydelsrådenes selvstændige varetagelse. I regulativet fastsætter Borgerrepræsentationen endvidere regler om bydelsrådenes styrelse, herunder om finansiering af rådernes opgaver og om vederlæggelse af rådernes formænd og medlemmer. Borgerrepræsentationen kan tillige fastsætte regler om deltagelse af observatører uden stemmeret i rådernes offentlige møder og om vederlæggelse af observatører. I regulativet kan endvidere fastsættes bestemmelse om sådanne fravigelser af reglerne i denne lov eller regler, der er udstedt med hjemmel heri, som forsøget med bydelsråd gør nødvendigt.

Stk. 6. Regulativet skal vedtages af Borgerrepræsentationen efter de regler, som gælder for vedtagelsen af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Meddelelse om de opgaver, der i henhold til regulativet er henlagt til bydelsrådenes selvstændige varetagelse, bekendtgøres af indenrigsministeren i Lovtidende. Bekendtgørelse om det godkendte regulativ og om godkendte ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter Borgerrepræsentationens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 7. Borgerrepræsentationen kan træffe bestemmelse om, hvilke dele af den kommunale administration m.v. der skal udlægges til bydelsrådene.

Stk. 8. Tilsynet med bydelsrådene varetages af indenrigsministeren. Reglerne i §§ 61, 61 b, 61 c og 63 finder tilsvarende anvendelse på bydelsrådene og deres medlemmer.

Stk. 9. I forbindelse med henlæggelse til bydelsrådene af opgaver vedrørende folkeoplysning og ungdomsskoler kan undervisningsministeren fravige reglerne i lov om støtte til folkeoplysning og lov om ungdomsskoler samt regler, der er udstedt med hjemmel heri. Undervisningsministeren kan herved fastsætte bestemmelser om særskilte folkeoplysningsudvalg og

Dokumentet er Historisk

ungdomsskolebestyrelser i bydele med bydelsråd. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 10. I forhold til reglerne i lov om offentlige myndigheders registre betragtes bydelsrådene og Borgerrepræsentationen som samme myndighed.«

21. I § 67, stk. 1, 1. pkt., udgår », herunder personale ansat under Københavns kommune,».

22. I § 67, stk. 2, 1. pkt., ændres »Københavns kommunalbestyrelse« til: »Københavns Borgerrepræsentation«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1998, jf. dog stk. 3 og

4.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 616 af 18. juli 1995.

Stk. 3. Styrelsesvedtægt for Københavns Kommune fra den 1. januar 1998 skal vedtages af Borgerrepræsentationen inden den 1. oktober 1997. Den borgerrepræsentation, hvis funktionsperiode begynder den 1. januar 1998, afholder sit konstituerende møde i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse og bestemmelserne i den i 1. pkt. nævnte styrelsesvedtægt.

Stk. 4. Såfremt kommunalbestyrelsen i Frederiksberg, Odense, Aalborg eller Århus Kommune træffer bestemmelse om, at kommunen fra den 1. januar 1998 skal styres efter reglerne i § 64 a, afholdes det konstituerende møde i december 1997 på grundlag af disse regler.

Stk. 5. De forskrifter, der er udstedt i medfør af lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 616 af 18. juli 1995, som ændret ved lov nr. 222 af 27. marts 1996 og § 12 i lov nr. 1048 af 11. december 1996, forbliver i kraft, indtil de erstattes af forskrifter udstedt i medfør af lov om kommunernes styrelse.

§ 3

Til tidligere magistratsmedlemmer i Københavns Kommune samt formænd

for Borgerrepræsentationen ydes pension, efterløn m.v. efter de

hidtil gældende regler.

Givet på Christiansborg Slot, den 2. april 1997

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Birte Weiss

Dokumentet er Historisk**LBK nr 615 af 18/07/1995 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 28-07-1995

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 1048 af 11/12/1996 § 11
- LOV nr 231 af 02/04/1997 § 1
- DSK nr 9042 af 29/05/1997
- LOV nr 980 af 17/12/1997 § 12
- LOV nr 1092 af 29/12/1997 § 1
- LBK nr 59 af 29/01/1998

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Kommunalbestyrelsen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Kommunalbestyrelsens formand
Kapitel V	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VI	Tilsynsmyndighederne
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse

Herved bekendtgøres lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 22. juni 1993 med de ændringer, der følger af § 1 i lov nr. 286 af 27. april 1994 og § 1 i lov nr. 380 af 14. juni 1995. Den bekendtgjorte lovtekst gælder først fuldt ud fra den 1. januar 1996.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder for amtskommuner og samtlige øvrige kommuner (primærkommuner) med undtagelse af Københavns kommune, jf. dog § 67 og § 70, stk. 4 og 5.

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, skal styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer stadfæstes af indenrigsministeren.

Dokumentet er Historisk

I de øvrige kommuner skal kommunalbestyrelsen underrette indenrigsministeren og tillige vedkommende tilsynsråd, jf. § 47, om vedtagne styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer. Styrelsesvedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester. For primærkommunerne fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er registreret i Patentdirektoratet, er forbeholdt de kommunale myndigheder i den pågældende kommune. Industriministeren fastsætter regler om ansøgning, registrering, udslettelse m.v. af kommunevåben og -segl samt regler om gebyrer for indlevering af ansøgninger og for udskrifter af registret.

Kapitel II

Kommunalbestyrelsen

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlemstallet skal være ulige og mindst 9 og højst 31.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Amtsrådets formand kan ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse.

Stk. 4. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i dennes forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 5. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 4 og foretages under et som forholdstalsvalg, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 6. Valgene af formand og næstformand (næstformænd) har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Formanden har krav på fritagelse, dersom han vælges til formand for en anden kommunalbestyrelse, jf. § 6, stk. 3.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 24, stk. 1, for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid. Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.

§ 8. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 6. Ordinært møde afholdes som regel mindst en gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om varigheden af sine møder.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Borgmesteren giver inden kommunalbestyrelsens møder i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet, og sørger så vidt muligt for, at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, fremlægges til medlemmernes eftersyn i et passende tidsrum forinden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at medlemmerne skal have tilsendt sagsmateriale til brug for behandlingen af sagerne, herunder eventuelle sagsbeskrivelser og indstillinger. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, hvorvidt og på hvilken måde medlemmerne kan forlange, at der til brug for behandlingen af sagerne tilvejebringes oplysninger eller ydes teknisk bistand fra administrationen.

Stk. 6. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på kommunalbestyrelsens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har som led i varetagelsen af sit hverv ret til at gennemse sagsmateriale, der i endelig form foreligger i kommunens administration.

Stk. 2. Begæring om sagsindsigt efter stk. 1 skal rettes til borgmesteren og angive den sag eller det materiale i en sag, som ønskes gennemset.

Stk. 3. Borgmesteren kan begrænse retten til sagsindsigt, når det er nødvendigt af hensyn til sagernes ekspedition, eller når en adgang til sagsindsigt i øvrigt vil være forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder.

Stk. 4. Et medlem har ret til efter anmodning at få tilsendt kopi af sagsmateriale, hvori den pågældende har ret til sagsindsigt, jf. stk. 1-3. Kommunalbestyrelsen kan dog fastsætte nærmere retningslinjer for udøvelsen af retten til at få tilsendt sagsmateriale, herunder begrænsninger i retten hertil, når dette findes nødvendigt.

§ 9 a. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om afholdelse af seminarer for kommunalbestyrelsens medlemmer vedrørende kommunens årsbudget eller andre kommunale anliggender af overordnet betydning. Kommunalbestyrelsens beslutning herom skal så vidt muligt træffes i forbindelse med fastlæggelsen af mødeplanen, jf. § 8, stk. 1.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade, at andre deltager i eller overværer seminarer.

Stk. 3. På seminarer kan der ikke træffes beslutninger.

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun en behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommande møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2 og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 15 a. (Ophævet).

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

- a) deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg samt underudvalg,
- b) deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,
- c) deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,
- d) deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
- e) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra kommunalbestyrelsen eller dennes udvalg og
- f) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-e nævnte møder m.v.

Stk. 2. For medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde kommunalbestyrelsens medlemmer udvalgsvederlag. De nærmere regler om udvalgsvederlag fastsættes af indenrigsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a.

Stk. 4. Til et kommunalbestyrelsesmedlem, der har et eller flere børn under 10 år boende i hjemmet, ydes et tillægsvederlag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om tillægsvederlaget og om afgrænsning af kredsen af medlemmer, der skal ydes et sådant vederlag.

Stk. 5. Et medlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag. Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v. Herudover kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra e, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbeløb, som af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 a, stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag.

Stk. 6. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, 2 og 4, for varetagelse af et kommunalt

Dokumentet er Historisk

hverv, kan der ikke ydes den pågældende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 7. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Stk. 8. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i kommunalbestyrelsen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 a, stk. 3 og 4.

Stk. 9. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-8.

Stk. 10. I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v., ydes der til kommunalbestyrelsesmedlemmer

- a) befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,
- b) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter forbundet med et fysisk handicap og
- c) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til pasning af syge nære pårørende.

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde de i stk. 10 nævnte godtgørelser til kommunalbestyrelsens medlemmer i forbindelse med udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med kommunalbestyrelsesmedlemmernes deltagelse i de i stk. 1 nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

Stk. 12. Til kommunalbestyrelsens formand og magistratsmedlemmer, jf. § 64, kan der ikke ydes de vederlag, der er nævnt i stk. 1, 2 og stk. 4-7, eller den godtgørelse, der er nævnt i stk. 10, litra c.

§ 16 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til den, som uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Stk. 2. For deltagelse i møder i et havneudvalg, jf. § 19, stk. 2, ydes der til udvalgsmedlemmer, som ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen, diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i stk. 3 og 4.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Diæterne fastsættes til et bestemt beløb pr. dag og således, at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til at rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser.

Stk. 4. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af diætbløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen.

Stk. 5. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse hermed.

Stk. 6. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-4.

Stk. 7. I forbindelse med deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-c, nævnte møder m.v. ydes der til den, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, de i § 16, stk. 10, nævnte godtgørelser samt godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til børnepasning.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at godtgøre de i stk. 7 nævnte udgifter til den, der uden at være medlem af kommunalbestyrelsen deltager i de i § 16, stk. 1, litra d-f, nævnte aktiviteter. Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med deltagelse i de i § 16, stk. 1, nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

§ 16 b. Et medlem af kommunalbestyrelsen, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Formanden for kommunalbestyrelsen og magistratsmedlemmer, jf. § 64, har ikke ret til fravær efter stk. 1.

Stk. 3. Retten til fravær efter stk. 1 omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær.

§ 16 c. En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt

Dokumentet er Historisk

til en kommunalbestyrelse.

§ 16 d. Afskediges en lønmodtager, der er opført på en kandidatliste til et kommunalvalg eller er valgt til en kommunalbestyrelse, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at afskedigelsen ikke skyldes disse forhold.

Stk. 2. Afskediges en lønmodtager i strid med § 16 c, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse.

Stk. 3. Godtgørelsen, der ikke kan overstige 78 ugers løn, fastsættes under hensyn til lønmodtagerens ansættelsestid og sagens omstændigheder i øvrigt.

Kapitel III

Udvalg m.v.

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt et eller flere stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgenes medlemstal skal være ulige og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m.v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

Stk. 5. Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretning af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 18. Økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Kommunalbestyrelsens formand er formand for udvalget.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår eller samordner kommunens planlægning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan endvidere varetage den umiddelbare forvaltning af andre kommunale anliggender.

§ 19. Medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, nedsættes et havneudvalg til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af havnens anliggender. I styrelsesvedtægten kan det bestemmes, at personer, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, kan vælges til medlem af havneudvalget, hvis de er villige dertil. Flertallet af pladserne i udvalget skal dog altid beklædes af medlemmer af kommunalbestyrelsen.

§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. Økonomiudvalget og hvert stående udvalg træffer for hvert regnskabsår beslutning om, når og hvor udvalgets møder skal afholdes. Udvalgets beslutning om mødeplan kan af ethvert af udvalgets medlemmer forlanges indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Udvalgene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 3. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. Udvalgene kan fastsætte regler om varigheden af udvalgmøderne. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Beslutningsprotokollen underskrives efter hvert møde af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der af udvalget fremsendes til et andet udvalg, kommunalbestyrelsen eller en anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at modtageren samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 4. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære dets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Stk. 6. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de reglementer m.v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand, jf. § 31 a.

Stk. 3. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag, jf. § 37, stk. 2.

§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jf. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalebestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen af sager, som ikke tåler opsættelse, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringes 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Ved valg til økonomiudvalg og stående udvalg skal dog foretages samme gruppeanmeldelse. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne

Dokumentet er Historisk

pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 27, stk. 1.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand eller en udvalgsformand skal have sæde, regnes den pågældendes plads som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under et af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end en plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald imindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Medlemskab af et stående udvalg er udelukket for

- a) ansatte, der over for udvalget er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde, og disses stedfortrædere og
- b) ansatte, der i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for et forvaltningsområde, der henhører under udvalget.

Stk. 3. Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket for

- a) ansatte i den del af den kommunale forvaltning, som varetager administrationen af de sagområder, der i medfør af § 18, stk. 3, og kapitel V er henlagt under økonomiudvalget,
- b) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for andre forvaltningsområder, som forestås af økonomiudvalget, og
- c) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde.

Stk. 4. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

- a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,
- b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde,
- c) magistraten, jf. § 64, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Dokumentet er Historisk*Kommunalbestyrelsens formand*

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Formanden fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer. Formanden påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor. Formanden sørger for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Stk. 3. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.

§ 31 a. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i forhandlingerne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne, samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand og magistratsmedlemmer, jf. § 64, fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Regler om ydelse af vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand fastsættes af indenrigsministeren. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes til første næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 5, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand eller som magistratsmedlem, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter regler fastsat i henhold til stk. 1.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt den pågældende inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

§ 35. (Ophævet)

Kapitel V*Kommunens økonomiske forvaltning*

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

Dokumentet er Historisk

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 41 a. Beslutning om fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder og for benyttelse af sociale institutioner og ordninger m.v. samt skolefritidsordninger skal træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent

Dokumentet er Historisk

omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og - for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 46. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Kapitel VI

Tilsynsmyndighederne

§ 47. Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg kommune varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Tilsynet med de øvrige primærkommuner varetages af tilsynsrådene, jf. § 48. Indenrigsministeren kan fastsætte forskrifter for udøvelsen af tilsynsrådenes beføjelser.

Stk. 3. Tilsynsrådenes afgørelser kan af vedkommende kommunalbestyrelse ankes til indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke tilsynsrådenes afgørelser efter § 61, stk. 2, 3 og 4, jf. § 61, stk. 7.

Stk. 4. Når tilsynsmyndigheden til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

§ 48. For hver amtsrådsreds oprettes et tilsynsråd bestående af amtmanden, der er rådets formand, samt 4 andre medlemmer, der vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer.

Stk. 2. Amtsrådet kan ikke vælge mere end et medlem fra en enkelt primærkommunes kommunalbestyrelse til tilsynsrådet.

Stk. 3. Amtsrådets valg af medlemmer til tilsynsrådet foretages på det konstituerende møde. Valget foregår som forholdstalsvalg i overensstemmelse med reglerne i § 24 og har gyldighed for amtsrådets funktionsperiode. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder, der kan indkaldes til at give møde i det pågældende medlems forfald.

§ 49. Tilsynsrådet afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 2. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne.

Stk. 3. Formanden giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder rådets forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Efter hvert møde underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen.

§ 50. Rådet er beslutningsdygtigt, når formanden og mindst 2 af de øvrige medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal. Står stemmerne lige, er formandens stemme afgørende. Ethvert medlem af tilsynsrådet kan standse udførelsen af en afgørelse, der er truffet af rådet, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at sagen ønskes indbragt til afgørelse af indenrigsministeren.

Stk. 3. Et medlem er udelukket fra at deltage i rådets forhandlinger og afstemning i sager, der vedrører en primærkommune, i hvilken den pågældende er medlem af kommunalbestyrelsen.

§ 51. Formanden sørger for udførelsen af tilsynsrådets beslutninger. Formanden kan på rådets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Formandens afgørelser forelægges rådet til efterretning i næste møde.

§ 52. I forbindelse med deltagelse i møder og kurser m.v. modtager tilsynsrådets medlemmer diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse efter reglerne i § 16 a.

§ 53. Udgifterne ved tilsynsrådernes virksomhed afholdes af statskassen.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 54. Indenrigsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til tilsynsmyndigheden sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabets indsendelse til tilsynsmyndigheden fastsættes af indenrigsministeren.

§ 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.

§ 56. (Ophævet)

§ 57. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 58. (Ophævet)

§ 59. (Ophævet)

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver tilsynsmyndighedens

godkendelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil. Er de deltagende kommuner ikke undergivet samme tilsynsmyndighed, træffes afgørelsen af indenrigsministeren.

Stk. 3. Vilkårene for aftalens ophævelse skal godkendes af tilsynsmyndigheden og skal fastsættes af denne myndighed i tilfælde af uenighed mellem deltagerne. Bestemmelsen i stk. 2, 3. punktum, finder tilsvarende anvendelse.

§ 61. Har kommunalbestyrelsen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan tilsynsmyndigheden sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan tilsynsmyndigheden midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Unlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan tilsynsmyndigheden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for unladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og

Dokumentet er Historisk

omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Økonomiudvalget og dets medlemmer.
- 2) Et stående udvalg og dets medlemmer.
- 3) En magistrat og dens medlemmer.
- 4) Et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og medlemmerne af fællesskabets organer.

Stk. 7. Tilsynsrådenes afgørelser efter stk. 1 kan af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren. Tilsynsrådenes afgørelser efter stk. 2, 3 og 4 kan af de pågældende medlemmer af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren.

§ 61 a. Indenrigsministeren kan anvende de foranstaltninger, der er nævnt i § 61, stk. 1- 4, over for et tilsynsråds ulovlige beslutninger eller undladelser. § 61, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse på tilsynsrådets medlemmer.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan pålægge et tilsynsråd at tage en sag op til behandling for at tage stilling til, om foranstaltningerne i § 61 skal finde anvendelse.

§ 61 b. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis et tilsynsrådsmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført staten.

§ 61 c. Et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Simpel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter tilsynsmyndighedens begæring. Et tilsynsråds afgørelse herom kan ikke indbringes for indenrigsministeren.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 62. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere redegøre for indholdet og omfanget af de væsentligste kommunale ydelser, der tilbydes eller vil blive tilbudt kommunens beboere. Redegørelsen skal tillige indeholde oplysninger om de mål, som kommunalbestyrelsen har sat for udviklingen på de pågældende områder. Redegørelsen skal afgives mindst hvert andet år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvornår opgaverne har været udbudt, hvorvidt opgaverne udføres af andre kommuner, andre offentlige myndigheder eller private, samt hvorvidt kommunen selv har budt på opgaveudførelsen. Endvidere skal redegørelsen indeholde en vurdering af opgaveudførelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt ansatte. Redegørelsen skal indeholde oplysning om

- a) hvorvidt kommunen har formuleret en ligestillingspolitik og i givet fald det nærmere indhold af denne,
- b) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og
- c) andre forhold, der skønnes at have betydning for vurderingen af kommunens indsats på ligestillingsområdet.

§ 63. Kommunalbestyrelsen og tilsynsrådet skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold henholdsvis i kommunen og inden for tilsynsrådets virkeområde.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Odense, Ålborg og Århus kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelig.

§ 65. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. Formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde umiddelbart efter valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valget foretages ved forholdstalsvalg og således, at samme gruppeanmeldelse gælder ved de efterfølgende valg til stående udvalg og økonomiudvalg, jf. stk. 3 og 4. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end en formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 4. Er det i styrelsesvedtægten fastsat, at økonomiudvalget består af et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. stk. 1, vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til stk. 1 besatte pladser fragår i de pågældende grupperes pladser.

§ 65 a. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at der ikke nedsættes økonomiudvalg og stående udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, jf. dog § 19, stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1, varetager kommunalbestyrelsens formand de beføjelser, der i § 37, stk. 1, og § 45, stk. 1, er henlagt til økonomiudvalget.

§ 65 b. Bestemmelse om, at en kommune skal styres efter reglerne i § 65 og § 65 a, træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode. Har en kommunalbestyrelse i løbet af valgperioden truffet bestemmelse om en ændret styreform, er denne bindende for den resterende del af valgperioden.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om styrelsen af kommuner, der styres efter reglerne i § 65 og § 65 a, herunder regler om vederlag m.v., der fraviger reglerne i § 16.

§ 65 c. Med indenrigsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, stk. 1, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21, 22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse kan med indenrigsministerens godkendelse træffe bestemmelse i styrelsesvedtægten om en anden styreform end de styreformer, der er nævnt i § 65 og § 65 a. Bestemmelse herom træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode og kan højst gælde for valgperioden eller den resterende del af valgperioden.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om en styreform, der godkendes efter stk. 2, herunder om de fravigelser af denne lovs indhold, som styreformen nødvendiggør eller gør ønskelig.

§ 65 d. En kommunalbestyrelse kan træffe bestemmelse om nedsættelse af lokaludvalg, herunder om henlæggelse af beslutningskompetence til lokaludvalgene i nærmere angivne kommunale anliggender. Lokaludvalgenes medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et antal observatører deltager i lokaludvalgenes møder, samt at observatørerne modtager diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse af udgifter og ydelse af anden støtte efter reglerne i § 16 a.

Stk. 2. Til selvstændig varetagelse af lokaludvalg kan henlægges opgaver inden for følgende områder:

- 1) Opgaver vedrørende tilvejebringelse af lokalplaner, jf. kapitel 5 og 6 i lov om planlægning, inden for områder, der i kommuneplanens rammer er udlagt til boligformål.
- 2) Dispensationer fra lokalplaner og byplanvedtægter, jf. §§ 19, 20 og 21, stk. 1, i lov om planlægning, inden for de i nr. 1 nævnte områder.
- 3) Opgaver vedrørende servitutbestemmelser, jf. § 43 i lov om planlægning for så vidt angår ejendomme inden for de i nr. 1 nævnte områder.

Dokumentet er Historisk

- 4) Opgaver vedrørende trafiksikring, trafiksanering og færdselsregulerende foranstaltninger, jf. kapitel 2 i lov om offentlige veje og § 44 i lov om private fællesveje.
- 5) Opgaver vedrørende vedligeholdelse og istandsættelse af private fællesveje, jf. kapitel 6 og 10 i lov om private fællesveje.
- 6) Opgaver vedrørende støjlempere i forbindelse med fritidsaktiviteter, jf. § 42 i lov om miljøbeskyttelse.
- 7) Opgaver efter regler vedrørende forurening, der er fastsat i medfør af §§ 16 og 18 i lov om miljøbeskyttelse.
- 8) Opgaver efter kapitel 6 i lov om folkeskolen.
- 9) Opgaver vedrørende dagpleje og daginstitutioner, jf. kapitel 14 og 16 i lov om social bistand.
- 10) Opgaver efter de uskrevne retsregler om kommunernes opgavevaretagelse.

Stk. 3. Såfremt kommunalbestyrelsen i henhold til stk. 2 henlægger opgaver til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, skal de nærmere regler om lokaludvalgene og deres virksomhed fastsættes i et regulativ. I regulativet kan der fastsættes bestemmelse om, at formanden tillægges et vederlag. I øvrigt kan der i regulativet træffes bestemmelser, herunder bestemmelser om fravigelser af denne lovs indhold, som oprettelsen af lokaludvalg gør ønskelige.

Stk. 4. Regulativet om lokaludvalg skal vedtages af kommunalbestyrelsen efter de regler, som gælder for vedtagelse af kommunens styrelsesvedtægt, jf. § 2, stk. 2, og godkendes af indenrigsministeren efter forhandling med vedkommende minister. Bekendtgørelse om regulativet og om ændringer heri skal indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. Bekendtgørelse skal ske 2 gange med mindst 6 dages mellemrum. Regulativet skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

Stk. 5. Lokaludvalgenes afgørelser vedrørende anliggender, der i henhold til stk. 2 er henlagt til lokaludvalgenes selvstændige varetagelse, kan indbringes for overordnede myndigheder i samme omfang, som hvis de var truffet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 6. Reglerne i §§ 61, 61 b, 61 c og 63 finder tilsvarende anvendelse på lokaludvalgene og deres medlemmer.

§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste, herunder personale ansat under Københavns kommune, skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningesnæv. Endvidere skal bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personalet ved havne, for hvilke kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, godkendes af nævnet. Indenrigsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutioner, med hvilke kommuner og amtskommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.

Stk. 2. Lønningesnævnets medlemmer udpeges af indenrigsministeren efter indstilling af Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Kommuner i Københavns amt, Københavns kommunalbestyrelse og Frederiksberg kommunalbestyrelse. Dersom der ved sammenslutning eller på anden måde sker ændringer af de nævnte kommunale sammenslutningers organisation, kan indenrigsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til medlemskab i nævnet, indenrigsministeren i den anledning finder fornødne.

Stk. 3. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger og kommuner i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning eller kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af indenrigsministeren efter forslag af de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet.

Dokumentet er Historisk

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.

§ 68 a. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der varetager opgaver, som kommunen selv kan løse, uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. også varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Kommunalbestyrelsen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.

§ 69. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde, overtager økonomiudvalget de beføjelser, der tilkommer kommunalbestyrelsen og dens udvalg. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, overtager magistraten kommunalbestyrelsens beføjelser.

Stk. 2. Er det umuligt at samle økonomiudvalget til møde under krise eller krig, styres kommunens anliggender af borgmesteren. Er det i kommuner med magistratsordning umuligt at samle magistraten til møde, styres kommunen af borgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigsministeren. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) Lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.
- 3) Lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.
- 4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.
- 5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statstilskud til kommunerne § 35.

Stk. 4. Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for tilvejebringelsen af årsoverslag for overslagsårene 1969-70 og 1970-71 i samtlige kommuner, herunder Københavns kommune. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan bestemme, at § 67 træder i kraft på et tidligere tidspunkt end fastsat i stk. 1. Samtidig med at § 67 sættes i kraft, ophæves følgende bestemmelser:

- 1) §§ 20 og 31, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) § 15, stk. 3, og § 29, stk. 3, i lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965.
- 3) § 8, stk. 1, i lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. I lov nr. 286 af 27. april 1994 fastsættes i § 3, at ændringerne, der angår §§ 41 a, 61 c og 65 d, træder i kraft den 1. august 1994. I lov nr. 380 af 14. juni 1995 fastsættes i § 5, at de ændringer, som angår §§ 8, 9, 9 a, 10, 15 a, 16 b, 16 c, 16 d, 20, 47, 62 og 68 a, træder i kraft den 1. september 1995, og at de ændringer, som angår §§ 16, 16 a, 52, 65 b, 65 c og 65 d, træder i kraft den 1. januar 1996.

Indenrigsministeriet, den 18. juli 1995

Dokumentet er Historisk

Birte Weiss

/ Emil le Maire

Dokumentet er Historisk**LBK nr 616 af 18/07/1995 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 28-07-1995

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 222 af 27/03/1996
- LOV nr 1048 af 11/12/1996 § 12
- LOV nr 231 af 02/04/1997 § 2, stk. 2

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Borgerrepræsentationen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Borgerrepræsentationens formand
Kapitel V	Magistraten
Kapitel VI	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om Københavns kommunes styrelse

Herved bekendtgøres lov om Københavns kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 22. juni 1993 med de ændringer, der følger af § 2 i lov nr. 286 af 27. april 1994 og § 2 i lov nr. 380 af 14. juni 1995. Den bekendtgjorte lovtækt gælder først fuldt ud fra den 1. januar 1996.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i styrelsen af Københavns kommunes anliggender, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Københavns kommunes anliggender styres af kommunalbestyrelsen, der benævnes borgerrepræsentationen. Borgerrepræsentationen vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. Forvaltningen af kommunens anliggender varetages af magistraten i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens bestemmelser. Magistratens medlemmer vælges af og blandt borgerrepræsentationens medlemmer, jf. § 5.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen kan sætte enhver sag, der vedrører kommunen, under forhandling og træffe beslutning i denne. Den kan af magistraten kræve alle oplysninger om kommunens anliggender.

Stk. 4. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i borgerrepræsentationen med mindst 6 dages mellemrum. Vedtægten skal være tilgængelig for offentligheden.

Dokumentet er Historisk

Stk. 5. Borgerrepræsentationen vedtager selv sin forretningsorden. Det samme gælder magistraten.

Kapitel II

Borgerrepræsentationen

§ 3. Borgerrepræsentationens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 4. Den nyvalgte borgerrepræsentation afholder sit konstituerende møde i tidsrummet fra og med den 1. og til og med den 15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige borgerrepræsentation har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af borgerrepræsentationen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af den ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger borgerrepræsentationen sin formand blandt sine medlemmer. Valget har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Til valg af formand kræves ved første afstemning absolut stemmeflertal af borgerrepræsentationens tilstedeværende medlemmer, jf. § 10, stk. 2. Opnås sådant flertal ikke, foretages ny afstemning. Opnår en kandidat absolut flertal ved anden afstemning, eller afgives der ved denne kun stemmer på en kandidat, er den pågældende valgt. Bringer anden afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved anden afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (tredje afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved tredje afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

§ 5. Når valg af formand har fundet sted, leder han eller i hans forfald det medlem, der har ledet formandsvalget, valg af magistratens medlemmer.

Stk. 2. Magistraten vælges ved forholdstalsvalg på grundlag af d'Hondts metode, jf. § 24, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Nærmere regler om valget fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. Valget har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode.

Stk. 4. Ved valg til magistraten udtræder vedkommende af borgerrepræsentationen. Formanden indkalder senest dagen efter det konstituerende møde stedfortræderne for dem, der er valgt til magistraten, til at indtræde i borgerrepræsentationen.

§ 6. På sit første ordinære møde i valgperioden vælger borgerrepræsentationen blandt sine medlemmer næstformænd til at fungere i formandens forfald. Valget, der foretages under et efter forholdstalsvalgmåden, ledes af formanden eller i hans forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget.

Stk. 2. Antallet af næstformænd fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 7. Ethvert medlem af borgerrepræsentationen har pligt til at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan efter anmodning fritage formand, næstformand eller medlemmer af magistraten for deres hverv for resten af funktionstiden.

Stk. 3. Når formanden fritages for sit hverv eller udtræder af borgerrepræsentationen, foretages nyt valg efter reglerne i § 4 for resten af borgerrepræsentationens funktionstid.

Stk. 4. Når en af næstformændene fritages for sit hverv eller udtræder af borgerrepræsentationen, tilkommer det den gruppe, efter hvis indstilling vedkommende er valgt, at besætte den ledigblevne plads for resten af valgperioden.

§ 8. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 6. Ordinært møde afholdes som regel mindst en gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når formanden finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Formanden fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Borgerrepræsentationen kan fastsætte regler om varigheden af sine møder.

Stk. 4. Formanden giver inden møderne i videst muligt omfang borgerrepræsentationens og magistratens medlemmer underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet, og sørger så vidt muligt for, at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, fremlægges til medlemmernes eftersyn i et passende tidsrum forinden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af borgerrepræsentationen.

Stk. 5. Borgerrepræsentationen kan beslutte, at medlemmerne skal have tilsendt sagsmateriale til brug for behandlingen af sagerne, herunder eventuelle sagsbeskrivelser og indstillinger. Borgerrepræsentationen kan endvidere beslutte, hvorvidt og på hvilken måde medlemmerne kan forlange, at der til brug for behandlingen af sagerne tilvejebringes oplysninger eller ydes teknisk bistand fra administrationen.

Stk. 6. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på borgerrepræsentationens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 8 a. Ethvert medlem af Borgerrepræsentationen har som led i varetagelsen af sit hverv ret til at gennemse sagsmateriale, der i endelig form foreligger i kommunens administration.

Stk. 2. Begæring om sagsindsigt efter stk. 1 skal rettes til overborgmesteren eller vedkommende borgmester, jf. § 29, og angive den sag eller det materiale i en sag, som ønskes gennemset.

Stk. 3. Overborgmesteren eller borgmesteren kan begrænse retten til sagsindsigt, når det er nødvendigt af hensyn til sagernes ekspedition, eller når en adgang til sagsindsigt i øvrigt vil være forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder.

Stk. 4. Et medlem har ret til efter anmodning at få tilsendt kopi af sagsmateriale, hvori den pågældende har ret til sagsindsigt, jf. stk. 1-3. Borgerrepræsentationen kan dog fastsætte nærmere retningslinjer for udøvelsen af retten til at få tilsendt sagsmateriale, herunder begrænsninger i retten hertil, når dette findes nødvendigt.

§ 8 b. Borgerrepræsentationen kan træffe beslutning om afholdelse af seminarer for Borgerrepræsentationens og magistratens medlemmer vedrørende kommunens årsbudget eller andre kommunale anliggender af overordnet betydning. Borgerrepræsentationens beslutning herom skal så vidt muligt træffes i forbindelse med fastlæggelsen af mødeplanen, jf. § 8, stk. 1.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan tillade, at andre deltager i eller overværer seminarer.

Stk. 3. På seminarer kan der ikke træffes beslutninger.

§ 9. Borgerrepræsentationens møder er offentlige. Borgerrepræsentationen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver anledning til dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af borgerrepræsentationen eller formanden.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre.

§ 10. Ethvert medlem af borgerrepræsentationen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 11. En sags vedtagelse kræver kun en behandling i borgerrepræsentationen, medmindre andet er særligt bestemt.

§ 12. Såfremt borgerrepræsentationens behandling af en sag ikke sker på grundlag af et af magistraten fremsendt forslag, skal sagen, inden borgerrepræsentationen træffer endelig beslutning, have været forelagt magistraten, medmindre sagen udelukkende henhører under borgerrepræsentationen.

Stk. 2. Når en sag i henhold til stk. 1 forelægges magistraten, kan formanden for borgerrepræsentationen fastsætte en frist, inden hvilken magistratens svar og evt. overborgmesterens bemærkninger, jf. § 33, stk. 2, skal være meddelt borgerrepræsentationen.

Dokumentet er Historisk

§ 13. Borgerrepræsentationens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der underskrives af formanden og borgerrepræsentationens sekretær umiddelbart efter hvert møde.

Stk. 2. Ethvert medlem, der har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at myndigheden samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Et medlem med afvigende mening kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt. Borgerrepræsentationens formand kan fastsætte en frist for aflevering af begrundelse.

Stk. 3. Udskrift af beslutningsprotokollen sendes efter mødet til borgerrepræsentationens og magistratens medlemmer.

§ 14. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem af denne eller af magistraten har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i sagens behandling.

Stk. 2. Et medlem af borgerrepræsentationen eller magistraten skal underrette borgerrepræsentationen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem af borgerrepræsentationen må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i borgerrepræsentationens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis borgerrepræsentationen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, jf. stk. 3, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i borgerrepræsentationen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 4, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 39, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når borgerrepræsentationens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder borgerrepræsentationens formand stedfortræderen til førstkommende møde i borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 4. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af borgerrepræsentationen.

§ 16. Der ydes Borgerrepræsentationens medlemmer et fast vederlag, hvis størrelse fastsættes i styrelsesvedtægten. Indenrigsministeren fastsætter i øvrigt nærmere regler om vederlaget. Vederlaget omfatter medlemmernes

- a) deltagelse i møder i Borgerrepræsentationen og dennes udvalg,
- b) deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af Borgerrepræsentationen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse,
- c) deltagelse i kurser m.v., der af Borgerrepræsentationen anses for at have betydning for varetagelsen af de under litra a og b nævnte hverv,
- d) deltagelse i seminarer, jf. § 8 b,
- e) varetagelse af andre nærmere angivne kommunale hverv efter anmodning fra Borgerrepræsentationen og
- f) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse med de under litra a-e nævnte møder m.v.

Stk. 2. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 4, ydes der diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 b.

Stk. 3. Til et borgerrepræsentationsmedlem, der har et eller flere børn under 10 år boende i hjemmet, ydes et tillægsvederlag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om tillægsvederlaget og om afgrænsning af kredsen af medlemmer, der skal ydes et sådant vederlag.

Stk. 4. Et borgerrepræsentationsmedlem kan vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. I så fald reduceres det faste vederlag. Valget foretages med virkning for et regnskabsår ad gangen. Erstatning ydes for deltagelse i de i stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v. Herudover kan Borgerrepræsentationen beslutte at yde erstatning til et medlem for udførelse af de i stk. 1, litra e, nævnte aktiviteter. Erstatningen kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diæteløb, som af indenrigsministeren er fastsat for

Dokumentet er Historisk

møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16 b, stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen, herunder om reduktion af det faste vederlag.

Stk. 5. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1 og 3, for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 6. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i Borgerrepræsentationen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16 b, stk. 2 og 3.

Stk. 7. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-6.

Stk. 8. I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. ydes der til borgerrepræsentationsmedlemmer

- a) befordringsgodtgørelse og godtgørelse for fravær fra hjemstedet,
- b) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter forbundet med et fysisk handicap og
- c) godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til pasning af syge nære pårørende.

Stk. 9. Borgerrepræsentationen kan beslutte at yde de i stk. 8 nævnte godtgørelser til medlemmer af Borgerrepræsentationen i forbindelse med udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter.

Stk. 10. I forbindelse med deltagelse i de i stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v. ydes der til medlemmer af magistraten godtgørelse efter stk. 8, litra a og b. Borgerrepræsentationen kan endvidere beslutte at yde disse godtgørelser til magistratsmedlemmer i forbindelse med udførelse af de i stk. 1, litra f, nævnte aktiviteter.

Stk. 11. Borgerrepræsentationen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med borgerrepræsentations- og magistratsmedlemmers deltagelse i de i stk. 1 nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

§ 16 a. Borgerrepræsentationen drager omsorg for indretningen af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 16 b. Borgerrepræsentationen kan beslutte at yde diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til den, som uden at være medlem af Borgerrepræsentationen eller magistraten deltager i de i § 16, stk. 1, litra a-e, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Diæterne fastsættes til et bestemt beløb pr. dag og således, at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til at rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for Københavns Kommunes grænser.

Stk. 3. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af diætbløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af erstatningen.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag for varetagelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse hermed.

Stk. 5. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-3.

Stk. 6. I forbindelse med deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-c, nævnte møder m.v. ydes der til den, der ikke er medlem af Borgerrepræsentationen eller magistraten, de i § 16, stk. 8, nævnte godtgørelser samt godtgørelse af dokumenterede, nødvendige udgifter til børnepasning.

Stk. 7. Borgerrepræsentationen kan beslutte at godtgøre de i stk. 6 nævnte udgifter til den, der uden at være medlem af Borgerrepræsentationen eller magistraten deltager i de i § 16, stk. 1, litra d-f, nævnte aktiviteter. Borgerrepræsentationen kan endvidere beslutte at godtgøre andre udgifter, som er forbundet med deltagelse i de i § 16, stk. 1, nævnte møder m.v., eller beslutte at yde anden støtte i forbindelse hermed.

§ 16 c. Et medlem af Borgerrepræsentationen, der er lønmodtager, har ret til fravær fra arbejdet i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til deltagelse i de i § 16, stk. 1, litra a-d, nævnte møder m.v.

Stk. 2. Retten til fravær efter stk. 1 omfatter ikke tilfælde, hvor afgørende hensyn til arbejdets varetagelse taler imod, at der indrømmes ret til fravær.

Dokumentet er Historisk

§ 16 d. En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er opført på en kandidatliste til et valg til Borgerrepræsentationen eller er valgt til Borgerrepræsentationen.

§ 16 e. Afskediges en lønmodtager, der er opført på en kandidatliste til et valg til Borgerrepræsentationen eller er valgt til Borgerrepræsentationen, påhviler det arbejdsgiveren at godtgøre, at afskedigelsen ikke skyldes disse forhold.

Stk. 2. Afskediges en lønmodtager i strid med § 16 d, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse.

Stk. 3. Godtgørelsen, der ikke kan overstige 78 ugers løn, fastsættes under hensyn til lønmodtagerens ansættelsestid og sagens omstændigheder i øvrigt.

Kapitel III

Udvalg m.v.

§ 17. I det første ordinære møde i en valgperiode foretager borgerrepræsentationen blandt sine medlemmer valg til faste udvalg. Valgene har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode.

Stk. 2. Antallet af faste udvalg, deres medlemstal og opgaver fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 18. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg fået så mange pladser i de faste udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under et af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den eller de grupper, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises gruppen mere end en plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupperne vedrørende spørgsmål efter stk. 1 afgøres af borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 19. Udover de i § 17 omhandlede faste udvalg kan borgerrepræsentationen af sin midte nedsætte andre udvalg, når den finder, at en sag bør underkastes udvalgsbehandling, før beslutning tages.

§ 20. Det påhviler de i §§ 17 og 19 nævnte udvalg at behandle de sager, der er henvist til dem af borgerrepræsentationen, og at afgive skriftlig indstilling herom til borgerrepræsentationen til beslutning. Udvalgene kan af magistraten forlange enhver oplysning, som er nødvendig for udvalgsbehandlingen.

Stk. 2. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Udvalgene vælger selv deres formand. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder.

Stk. 4. I borgerrepræsentationens forretningsorden kan fastsættes bestemmelser om udvalgenes forretningsorden, herunder bestemmelser om foretræde for udvalgene.

§ 21. Valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 18, stk. 1.

Stk. 2. Ved valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori også et eller flere af magistratens medlemmer skal have sæde, anses de pladser, der er tilfaldet magistratens medlemmer, som tilfaldet den gruppe inden for borgerrepræsentationen, som det pågældende magistratsmedlem tilhører.

Stk. 3. Medlemmerne af borgerrepræsentationen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen måtte tildele dem. Borgerrepræsentationen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

§ 22. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af borgerrepræsentationen eller magistraten, foretages valget af samtlige kommunens repræsentanter ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer, indtil pladserne er besat.

Dokumentet er Historisk

§ 23. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for borgerrepræsentationen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 24. Et udvalgsmedlem må kun efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til borgerrepræsentationens vedtagelse mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der er omfattet af vedkommende udvalgs sagsområde.

Stk. 2. Kommunalt ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde i en magistratsafdeling, kan ikke være medlem af et udvalg, hvis sagsområde omfatter det pågældende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Borgerrepræsentationens formand

§ 25. Formanden tilrettelægger borgerrepræsentationens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at borgerrepræsentationens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i forhandlingerne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

Stk. 3. Nærmere regler om formandens forretninger kan fastsættes i vedtægten.

§ 26. Regler om ydelse af vederlag og efterløn til borgerrepræsentationens formand fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan yde et vederlag til den næstformand, som varetager formandens opgaver. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 53 a, stk. 3, udpeges til at fungere som formand, vederlægges i funktionsperioden efter regler fastsat i henhold til stk. 1.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om repræsentationsgodtgørelse til formanden og næstformænd.

Kapitel V

Magistraten

§ 27. Magistraten består af en overborgmester og 6 borgmestre. Indenrigsministeren kan efter forslag fra borgerrepræsentationen ændre antallet af borgmestre.

Stk. 2. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af magistraten, besættes den ledigblevne plads for den tilbageværende del af valgperioden af den gruppe, der har udpeget det medlem, der udtræder.

Stk. 3. Magistratens medlemmer er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen eller magistraten måtte tildele dem.

§ 28. Kun efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til borgerrepræsentationens vedtagelse må et magistratsmedlem mod betaling yde nogen præstation til kommunens forvaltning.

Stk. 2. Ingen, der er ansat i kommunens tjeneste, kan samtidig være medlem af magistraten.

Stk. 3. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat i kommunens tjeneste, kan være medlem af magistraten, hvis den ansatte

- a) er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller

Dokumentet er Historisk

- b) er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

§ 29. Magistraten varetager sine funktioner dels ved fælles beslutning, dels gennem afdelinger, der forestås enten af overborgmesteren eller af en borgmester. Forretningernes fordeling mellem de forskellige afdelinger fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 30. Hver borgmester forestår på eget ansvar den umiddelbare forvaltning af sit forretningsområde inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med borgerrepræsentationens vedtagelser og i overensstemmelse med vedtægter og regulativer, udstedt af borgerrepræsentationen.

§ 31. I magistratens møder forelægger hver borgmester de sager, der henhører under hans forretningsområde.

Stk. 2. Magistraten er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt. Hver borgmester kan forlange enhver af magistratens beslutninger forelagt borgerrepræsentationen til afgørelse.

Stk. 4. Magistratens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen.

§ 32. Overborgmesteren er formand for magistraten og forbereder magistratens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at magistratens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 33. Overborgmesteren fordeler sagerne til vedkommende borgmestre i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens regler. Overborgmesteren kan indbringe enhver sag, der vedrører kommunen, for magistraten.

Stk. 2. Overborgmesterens erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører kommunens økonomiske eller almindelige administrative forhold, inden sagen forelægges i et magistratsmøde. Erklæringen ledsager magistratens indstilling til borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Nærmere regler om overborgmesterens forretninger kan fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 34. Overborgmesteren kan i en borgmesters fravær på grund af sygdom, ferie og lignende overdrage den midlertidige bestridelse af forretningsområdet til en anden borgmester, ligesom overborgmesteren i tilfælde af eget forfald kan konstituere en borgmester til at bestride overborgmesterembedet.

Stk. 2. Dersom overborgmesteren får forfald af en sådan karakter, at der ikke i medfør af stk. 1 har kunnet ske konstitution i overborgmesterembedet, kan borgerrepræsentationens formand konstituere en borgmester til at bestride overborgmesterembedet.

Stk. 3. Konstitutioner i medfør af stk. 1 og 2 skal snarest meddeles borgerrepræsentationen. Borgerrepræsentationen kan ændre de beslutninger, som overborgmesteren eller borgerrepræsentationens formand træffer i henhold til stk. 1 og 2.

Stk. 4. Når overborgmesteren eller en borgmester har forfald i mindst 2 måneder, kan borgerrepræsentationen overdrage den midlertidige bestridelse af vedkommendes forretninger til et medlem af borgerrepræsentationen.

Stk. 5. Der tilkommer det medlem af borgerrepræsentationen, der bliver konstitueret i medfør af bestemmelsen i stk. 4, vederlag efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren.

§ 35. Ethvert medlem af magistraten skal, medmindre han har lovligt forfald, overvære borgerrepræsentationens møder og kan begære ordet i overensstemmelse med forretningsordenens bestemmelser.

§ 36. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til overborgmesteren og borgmestrene.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om repræsentationsgodtgørelse til overborgmesteren og borgmestrene.

Kapitel VI

Kommunens økonomiske forvaltning

§ 37. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

Dokumentet er Historisk

§ 38. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af magistraten til borgerrepræsentationen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 39. Magistratens forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i borgerrepræsentationen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag borgerrepræsentationens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om specifikation af de poster på årsbudgettet, hvortil borgerrepræsentationen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 40. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for offentligheden.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse.

§ 41. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af borgerrepræsentationen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil borgerrepræsentationen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 39, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos borgerrepræsentationen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, der ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før borgerrepræsentationen har meddelt den fornødne bevilling.

Stk. 3. Foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, kan dog af magistraten om fornødent iværksættes uden forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Stk. 4. Borgerrepræsentationen kan bemyndige et af sin midte udpeget udvalg til at meddele samtykke til mindre afvigelser fra budgettet eller til afholdelse af udgifter uden for samme. De nærmere regler for udøvelsen af denne bemyndigelse fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 42. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af borgerrepræsentationen.

§ 42 a. Beslutning om fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder og for benyttelse af sociale institutioner og ordninger m.v. samt skolefritidsordninger skal træffes af borgerrepræsentationen.

§ 43. Revision af Københavns kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. Revisionen skal omfatte alle under borgerrepræsentationen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, borgerrepræsentationens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 4. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 5. Magistraten skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 6. Magistraten udarbejder de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, der godkendes af borgerrepræsentationen.

§ 44. Københavns kommunes årsregnskab aflægges af overborgmesteren til borgerrepræsentationen inden en frist, der fastsættes af indenrigsministeren. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og

Dokumentet er Historisk

regnskabsbeløb.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet afgiver inden en frist, der fastsættes i revisionsvedtægten, en beretning om revisionen af det i stk. 1 nævnte regnskab til borgerrepræsentationen, der lader beretningen udvalgsbehandle efter regler, der fastsættes i revisionsvedtægten.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen træffer herefter i et møde afgørelse med hensyn til regnskabets godkendelse.

Stk. 4. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for offentligheden.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 45. Tilsynet med Københavns kommune varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Når indenrigsministeren til brug for udøvelsen af tilsynet modtager arbejdsdokumenter, der i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven er interne, mister dokumenterne ikke som følge af videregivelsen deres interne karakter.

§ 46. Indenrigsministeren kan foreskrive formen for kommunens årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til indenrigsministeren sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som borgerrepræsentationen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabets indsendelse fastsættes af indenrigsministeren.

§ 47. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunens låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommunen og kommunale forsyningsvirksomheder.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om borgerrepræsentationens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 48. Har borgerrepræsentationen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan indenrigsministeren sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan indenrigsministeren midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Unnlader borgerrepræsentationen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan indenrigsministeren pålægge de medlemmer af borgerrepræsentationen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan anlægge erstatningssag mod et medlem af borgerrepræsentationen, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for magistraten og dens medlemmer.

§ 48 a. Hvis et medlem af borgerrepræsentationen eller af magistraten under en erstatningssag findes ansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

§ 48 b. Et medlem af borgerrepræsentationen eller af magistraten, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den

Dokumentet er Historisk

pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Simpel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter indenrigsministerens begæring.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 49. Øvrighedsforretningerne for København varetages af magistraten, hvor lovgivningen ikke foreskriver andet. Bestemmelserne i §§ 29, 30 og 33, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til behandlingen af de her omhandlede sager.

§ 49 a. Borgerrepræsentationen skal over for kommunens beboere redegøre for indholdet og omfanget af de væsentligste kommunale ydelser, der tilbydes eller vil blive tilbudt kommunens beboere. Redegørelsen skal tillige indeholde oplysninger om de mål, som Borgerrepræsentationen har sat for udviklingen på de pågældende områder. Redegørelsen skal afgives mindst hvert andet år.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for de driftsopgaver, der efter udbud udføres af andre end kommunen selv. Redegørelsen skal indeholde oplysninger om, hvornår opgaverne har været udbudt, hvorvidt opgaverne udføres af andre kommuner, andre offentlige myndigheder eller private, samt hvorvidt kommunen selv har budt på opgaveudførelsen. Endvidere skal redegørelsen indeholde en vurdering af opgaveudførelsen.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen skal over for kommunens beboere mindst hvert andet år redegøre for situationen med hensyn til ligestillingen mellem kvinder og mænd blandt de kommunalt ansatte. Redegørelsen skal indeholde oplysning om

- a) hvorvidt kommunen har formuleret en ligestillingspolitik og i givet fald det nærmere indhold af denne,
- b) den kønsmæssige fordeling i forhold til de enkelte stillingskategorier og
- c) andre forhold, der skønnes at have betydning for vurderingen af kommunens indsats på ligestillingsområdet.

§ 50. Borgerrepræsentationen og magistraten skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold i kommunen.

§ 51. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunens tjeneste skal godkendes af Kommunernes Lønningsnævn i overensstemmelse med § 67 i lov om kommunernes styrelse.

§ 51 a. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.

§ 52. Borgerrepræsentationen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der varetager opgaver, som kommunen selv kan løse, uanset at selskabet, foreningen, fonden m.v. også varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Borgerrepræsentationen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan udpege et eller flere medlemmer af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der udelukkende varetager opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, såfremt kommunen har en interesse i den virksomhed, der udøves af selskabet, foreningen, fonden m.v. Borgerrepræsentationen må ikke udpege et flertal af medlemmerne i en sådan bestyrelse.

Stk. 3. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 1, er ikke undergivet Borgerrepræsentationens beslutninger ved udøvelsen af hvervet, for så vidt angår varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kan løse, eller i det omfang dette i øvrigt følger af den lovgivning, der gælder for vedkommende selskab, forening, fond m.v. Et medlem af bestyrelsen for et selskab, en forening, en fond m.v., der er udpeget i medfør af stk. 2, er ikke undergivet Borgerrepræsentationens beslutninger ved udøvelsen af hvervet.

§ 53. De magistratsmedlemmer, der ikke måtte blive genvalgt til den magistrat, der tiltræder den 1. april 1978, stilles med hensyn til efterindtægt og pension for sig selv og deres efterladte, som om de havde fungeret indtil udgangen af april måned 1978.

§ 53 a. Såfremt borgerrepræsentationens formand vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Såfremt et af magistratens medlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan magistraten udpege et af sine øvrige medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 3. Ved borgerrepræsentationens formands eller et magistratsmedlems grove eller gentagne vægring ved at udføre opgaver, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Den, der i medfør af denne bestemmelse udpeges til at fungere som magistratsmedlem, udtræder af borgerrepræsentationen i den tid, funktionen varer, og den pågældendes stedfortræder indkaldes til midlertidigt at tage sæde i borgerrepræsentationen, jfr. § 5, stk. 4.

Stk. 4. Borgerrepræsentationens beslutning i henhold til stk. 3 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 5. Foreligger der en i henhold til stk. 4 stadfæstet beslutning om indskriden, skal borgerrepræsentationen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 6. Borgerrepræsentationen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1-3 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retslig prøvelse i henhold til stk. 5, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 53 b. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle Borgerrepræsentationen til møde, overtager magistraten Borgerrepræsentationens beføjelser.

Stk. 2. Er det umuligt at samle magistraten til møde under krise eller krig, styres kommunen af overborgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigsministeren. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 54. Loven træder i kraft den 1. april 1978. Dog træder § 52 i kraft straks. § 4, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 og 3, samt § 5, § 15, stk. 1, § 53 og § 54, stk. 2, træder i kraft den 1. marts 1978. Endvidere træder § 4, stk. 1, 1. pkt., i kraft den 1. juli 1978.

Stk. 2. Den borgerrepræsentation, hvis funktionsperiode begynder den 1. april 1978, afholder konstituerende møde umiddelbart før dens funktionsperiode begynder, dog tidligst efter at den hidtidige borgerrepræsentation har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Anordning af 1. januar 1840 angående kommunalbestyrelsen i København.
- 2) Lov om Bestyrelsen af Københavns Kommunale Anliggender af 4. marts 1857.
- 3) Lov nr. 193 af 1. april 1919 om tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender af 4. marts 1857 m.m.
- 4) Lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender af 4. marts 1857 m.m. I lov nr. 286 af 27. april 1994 fastsættes i § 3, at ændringerne, der angår §§ 42 a og 48 b, træder i kraft den 1. august 1994. I lov nr. 380 af 14. juni 1995 fastsættes i § 5, at de ændringer, som angår §§ 8, 8 a, 8 b, 9, 16 c, 16 d, 16 e, 45, 49 a og 52, træder i kraft den 1. september 1995, og at de ændringer, som angår §§ 16 og 16 b, træder i kraft den 1. januar 1996.

Indenrigsministeriet, den 18. juli 1995

Birte Weiss

Emil le Maire

Officielle noter

I Lov nr. 231 af 2. april 1997 fastsættes, at Københavns Kommune fra

Dokumentet er Historisk

den 1. januar 1998 inddrages under lov om kommunernes styrelse

Dokumentet er Historisk**LBK nr 526 af 22/06/1993 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 02-07-1993

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 286 af 27/04/1994 § 1
- DSK nr 9140 af 27/04/1994
- LOV nr 380 af 14/06/1995 § 1
- LBK nr 615 af 18/07/1995

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Kommunalbestyrelsen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Kommunalbestyrelsens formand
Kapitel V	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VI	Tilsynsmyndighederne
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse

Herved bekendtgøres lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 483 af 21. juni 1991 med de ændringer, der følger af § 38 i lov nr. 337 af 14. maj 1992, § 1 i lov nr. 479 af 24. juni 1992, § 5 i lov nr. 501 af 24. juni 1992, § 76 i lov nr. 1054 af 23. december 1992 og § 1 i lov nr. 259 af 6. maj 1993.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder for amtskommuner og samtlige øvrige kommuner (primærkommuner) med undtagelse af Københavns kommune, jf. dog § 67 og § 70, stk. 4 og 5.

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, skal styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer stadfæstes af indenrigsministeren. I de øvrige kommuner skal kommunalbestyrelsen underrette indenrigsministeren og tillige vedkommende tilsynsråd, jf. § 47, om vedtagne styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer. Styrelsesvedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester. For primærkommunerne fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er registreret i Patentdirektoratet, er forbeholdt de kommunale myndigheder i den pågældende kommune. Industriministeren fastsætter regler om ansøgning, registrering, udslættelse m.v. af kommunevåben og -segl samt regler om gebyrer for indlevering af ansøgninger og for udskrifter af registret.

Kapitel II

Kommunalbestyrelsen

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlemstallet skal være ulige og mindst 9 og højst 31.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Amtsrådets formand kan ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse.

Stk. 4. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i dennes forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 5. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 4 og foretages under eet som forholdstalsvalg, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 6. Valgene af formand og næstformand (næstformænd) har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Formanden har krav på fritagelse, dersom han vælges til formand for en anden kommunalbestyrelse, jf. § 6, stk. 3.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 24, stk. 1, for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid. Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.

§ 8. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 4. Ordinært møde afholdes som regel mindst een gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Stk. 3. Borgmesteren giver inden kommunalbestyrelsens møder i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet, og sørger så vidt muligt for, at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, fremlægges til medlemmernes eftersyn i et passende tidsrum forinden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke

Dokumentet er Historisk

er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på kommunalbestyrelsens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. (Ophævet)

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt eller ønskeligt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun een behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Dokumentet er Historisk

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2 og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 15 a. Kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges enten efter reglerne i § 16 eller efter reglerne i § 16 a. En nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges efter samme regler som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller i første kvartal af funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Endvidere kan kommunalbestyrelsen forud for et regnskabsår og med virkning fra regnskabsårets begyndelse træffe beslutning om ændret vederlæggelse.

Stk. 2. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer, bortset fra kommunalbestyrelsens formand og de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer. Et medlem kan vælge i stedet at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6, dog således at valget foretages med virkning for eet regnskabsår ad gangen. De nærmere regler om ydelse af vederlag og erstatning fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. For deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, ydes der medlemmerne diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6.

Stk. 3. Der kan endvidere ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6, for andre kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere, samt for deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet, herunder af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, for bestridelse af et kommunalt hverv, kan der dog ikke ydes den pågældende diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for møder m.v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Disse fastsættes til et bestemt beløb pr. dag, og således at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser.

Stk. 6. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 2 og 3 kan pr. dag højst udgøre det tredobbelte af diæteløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 5. Erstatning ydes ikke til medlemmer, der modtager vederlag i henhold til stk. 1.

Stk. 7. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag.

Stk. 8. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-7.

Stk. 9. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.

§ 16 a. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Et medlem kan vælge i stedet at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 3, dog således at valget foretages med virkning for eet regnskabsår ad gangen. De nærmere regler om vederlaget og erstatningen fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Der ydes et tillægsvederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer for deltagelse i kommunalbestyrelsens møder og varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, samt for deltagelse i kurser m.v. For medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg modtager kommunalbestyrelsesmedlemmer endvidere udvalgsvederlag. De nærmere regler om vederlagene fastsættes af indenrigsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Hvor et medlem dokumenterer tabt arbejdsfortjeneste, ydes der ud over de i stk. 2 nævnte vederlag erstatning herfor, såfremt medlemmet ikke modtager det faste vederlag i henhold til stk. 1. Erstatning ydes for deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg, for deltagelse i møder i forbindelse med kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, samt for deltagelse i kurser m.v., dersom udgifterne afholdes af kommunen. Erstatningen kan pr. dag dog højst udgøre det tredobbelte af det diæteløb, som af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16, stk. 5.

Stk. 4. Til formændene for udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen, kan der ydes et vederlag, hvis størrelse fastsættes i

Dokumentet er Historisk

styrelsesvedtægten. Hvis der ydes et formandsvederlag, kan dette ikke udgøre et beløb, der er mindre end vederlaget for medlemskab af det pågældende udvalg, jf. stk. 2, 2. pkt. En vederlagt udvalgsformand kan ikke modtage vederlag for medlemskab af det pågældende udvalg. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af vederlag til udvalgsformænd samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens formand og de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer kan ikke modtage vederlag eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 1-4.

Stk. 6. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i kommunalbestyrelsen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16, stk. 2, 5 og 6.

Stk. 7. Ethvert medlem er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-6.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.

Kapitel III

Udvalg m.v.

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt et eller flere stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgenes medlemstal skal være ulige og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m.v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

Stk. 5. Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretning af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 18. Økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Kommunalbestyrelsens formand er formand for udvalget.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår eller samordner kommunens planlægning.

Stk. 5. Økonomiudvalget kan endvidere varetage den umiddelbare forvaltning af andre kommunale anliggender.

§ 19. Medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, nedsættes et havneudvalg til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af havnens anliggender. I styrelsesvedtægten kan det bestemmes, at personer, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, kan vælges til medlem af havneudvalget, hvis de er villige dertil. Flertallet af pladserne i udvalget skal dog

Dokumentet er Historisk

altid beklædes af medlemmer af kommunalbestyrelsen.

§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 2. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Beslutningsprotokollen underskrives efter hvert møde af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der af udvalget fremsendes til et andet udvalg, kommunalbestyrelsen eller en anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at modtageren samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 3. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 4. Økonomiudvalget kan tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære dets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Stk. 5. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de regramenter m.v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand, jf. § 31 a.

Stk. 3. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag, jf. § 37, stk. 2.

§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jf. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen af sager, som ikke tåler opsættelse, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringer 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Ved valg til økonomiudvalg og stående udvalg skal dog foretages samme gruppeanmeldelse. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der

Dokumentet er Historisk

tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 27, stk. 1.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand eller en udvalgsformand skal have sæde, regnes den pågældendes plads som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under eet af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end een plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Medlemskab af et stående udvalg er udelukket for

- a) ansatte, der over for udvalget er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde, og disses stedfortrædere og
- b) ansatte, der i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for et forvaltningsområde, der henhører under udvalget.

Stk. 3. Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket for

- a) ansatte i den del af den kommunale forvaltning, som varetager administrationen af de sagområder, der i medfør af § 18, stk. 3, og kapitel V er henlagt under økonomiudvalget,
- b) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for andre forvaltningsområder, som forestås af økonomiudvalget, og
- c) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde.

Stk. 4. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

- a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,
- b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde,
- c) magistraten, jf. § 64, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

Dokumentet er Historisk

Kapitel IV

Kommunalbestyrelsens formand

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Formanden fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer. Formanden påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor. Formanden sørger for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Stk. 3. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.

§ 31 a. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i forhandlingerne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne, samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand og magistratsmedlemmer, jf. § 64, fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Regler om ydelse af vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand fastsættes af indenrigsministeren. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes til første næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 5, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand eller som magistratsmedlem, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter regler fastsat i henhold til stk. 1.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt den pågældende inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

§ 35. (Ophævet)

Kapitel V

Dokumentet er Historisk*Kommunens økonomiske forvaltning*

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforskrift, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt. Endvidere kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 41 a. Beslutning om fastsættelse af betaling for ydelser til borgerne og om betalingens størrelse skal træffes af kommunalbestyrelsen i et møde.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalsbestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Kommunalsbestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. Kommunalsbestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalsbestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på

Dokumentet er Historisk

postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og - for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 46. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Kapitel VI

Tilsynsmyndighederne

§ 47. Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg kommune varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Tilsynet med de øvrige primærkommuner varetages af tilsynsrådene, jf. § 48. Indenrigsministeren kan fastsætte forskrifter for udøvelsen af tilsynsrådernes beføjelser.

Stk. 3. Tilsynsrådernes afgørelser kan af vedkommende kommunalbestyrelse ankes til indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke tilsynsrådernes afgørelser efter § 61, stk. 2, 3 og 4, jf. § 61, stk. 7.

§ 48. For hver amtsrådsreds oprettes et tilsynsråd bestående af amtmanden, der er rådets formand, samt 4 andre medlemmer, der vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer.

Stk. 2. Amtsrådet kan ikke vælge mere end eet medlem fra en enkelt primærkommunes kommunalbestyrelse til tilsynsrådet.

Stk. 3. Amtsrådets valg af medlemmer til tilsynsrådet foretages på det konstituerende møde. Valget foregår som forholdstalsvalg i overensstemmelse med reglerne i § 24 og har gyldighed for amtsrådets funktionsperiode. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder, der kan indkaldes til at give møde i det pågældende medlems forfald.

§ 49. Tilsynsrådet afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 2. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne.

Stk. 3. Formanden giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder rådets forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Efter hvert møde underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen.

§ 50. Rådet er beslutningsdygtigt, når formanden og mindst 2 af de øvrige medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal. Står stemmerne lige, er formandens stemme afgørende. Ethvert medlem af tilsynsrådet kan standse udførelsen af en afgørelse, der er truffet af rådet, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at sagen ønskes indbragt til afgørelse af indenrigsministeren.

Stk. 3. Et medlem er udelukket fra at deltage i rådets forhandlinger og afstemning i sager, der vedrører en primærkommune, i hvilken den pågældende er medlem af kommunalbestyrelsen.

§ 51. Formanden sørger for udførelsen af tilsynsrådets beslutninger. Formanden kan på rådets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Formandens afgørelser forelægges rådet til efterretning i næste møde.

§ 52. Tilsynsrådets medlemmer modtager diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.

§ 53. Udgifterne ved tilsynsrådenes virksomhed afholdes af statskassen.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 54. Indenrigsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til tilsynsmyndigheden sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabets indsendelse til tilsynsmyndigheden fastsættes af indenrigsministeren.

§ 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.

§ 56. (Ophævet)

§ 57. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 58. (Ophævet)

§ 59. (Ophævet)

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver tilsynsmyndighedens

godkendelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil. Er de deltagende kommuner ikke undergivet samme tilsynsmyndighed, træffes afgørelsen af indenrigsministeren.

Stk. 3. Vilklårene for aftalens ophævelse skal godkendes af tilsynsmyndigheden og skal fastsættes af denne myndighed i tilfælde af uenighed mellem deltagerne. Bestemmelsen i stk. 2, 3. punktum, finder tilsvarende anvendelse.

§ 61. Har kommunalbestyrelsen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan tilsynsmyndigheden sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan tilsynsmyndigheden midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Undlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan tilsynsmyndigheden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og

Dokumentet er Historisk

omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Økonomiudvalget og dets medlemmer.
- 2) Et stående udvalg og dets medlemmer.
- 3) En magistrat og dens medlemmer.
- 4) Et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og medlemmerne af fællesskabets organer.

Stk. 7. Tilsynsrådernes afgørelser efter stk. 1 kan af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren. Tilsynsrådernes afgørelser efter stk. 2, 3 og 4 kan af de pågældende medlemmer af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren.

§ 61 a. Indenrigsministeren kan anvende de foranstaltninger, der er nævnt i § 61, stk. 1- 4, over for et tilsynsråds ulovlige beslutninger eller undladelser. § 61, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse på tilsynsrådets medlemmer.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan pålægge et tilsynsråd at tage en sag op til behandling for at tage stilling til, om foranstaltningerne i § 61 skal finde anvendelse.

§ 61 b. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis et tilsynsrådsmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført staten.

§ 61 c. Et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Simpel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter tilsynsmyndighedens begæring. Et tilsynsråds afgørelse herom kan ikke indbringes for indenrigsministeren.

Stk. 3. Sager om overtrædelse af stk. 1 behandles som statsadvokatsager.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 62. (Ophævet)

§ 63. Kommunalbestyrelsen og tilsynsrådet skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold henholdsvis i kommunen og inden for tilsynsrådets virkeområde.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Odense, Ålborg og Århus kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelig.

§ 65. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. Formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde umiddelbart efter valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valget foretages ved forholdstalsvalg og således, at samme gruppeanmeldelse gælder ved de efterfølgende valg til stående udvalg og økonomiudvalg, jf. stk. 3 og 4. Valgene har virkning for

Dokumentet er Historisk

kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end en formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 4. Er det i styrelsesvedtægten fastsat, at økonomiudvalget består af et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. stk. 1, vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til stk. 1 besatte pladser fragår i de pågældende gruppers pladser.

§ 65 a. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at der ikke nedsættes økonomiudvalg og stående udvalg til at varetage den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, jf. dog § 19, stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i stk. 1, varetager kommunalbestyrelsens formand de beføjelser, der i § 37, stk. 1, og § 45, stk. 1, er henlagt til økonomiudvalget.

§ 65 b. Bestemmelse om, at en kommune skal styres efter reglerne i § 65 og § 65 a, træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode. Har en kommunalbestyrelse i løbet af valgperioden truffet bestemmelse om en ændret styreform, er denne bindende for den resterende del af valgperioden.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om styrelsen af kommuner, der styres efter reglerne i § 65 og § 65 a, herunder regler om vederlag m.v., der fraviger reglerne i §§ 16 og 16 a.

§ 65 c. Med indenrigsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs §§ 15 a-18, § 19, stk. 1, § 20, stk. 3 og 4, §§ 21, 22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse kan med indenrigsministerens godkendelse træffe bestemmelse i styrelsesvedtægten om en anden styreform end de styreformer, der er nævnt i § 65 og § 65 a. Bestemmelse herom træffes forud for eller i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode og kan højst gælde for valgperioden eller den resterende del af valgperioden.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om en styreform, der godkendes efter stk. 2, herunder om de fravigelser af denne lovs indhold, som styreformen nødvendiggør eller gør ønskelig.

§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste, herunder personale ansat under Københavns kommune, skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningssævn. Endvidere skal bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personalet ved havne, for hvilke kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, godkendes af nævnet. Indenrigsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutioner, med hvilke kommuner og amtskommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal

Dokumentet er Historisk

godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.

Stk. 2. Lønningsnævnets medlemmer udpeges af indenrigsministeren efter indstilling af Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Kommuner i Københavns amt, Københavns kommunalbestyrelse og Frederiksberg kommunalbestyrelse. Dersom der ved sammenslutning eller på anden måde sker ændringer af de nævnte kommunale sammenslutningers organisation, kan indenrigsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til medlemskab i nævnet, indenrigsministeren i den anledning finder fornødne.

Stk. 3. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger og kommuner i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning eller kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af indenrigsministeren efter forslag af de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet.

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.

§ 69. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde, overtager økonomiudvalget de beføjelser, der tilkommer kommunalbestyrelsen og dens udvalg. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, overtager magistraten kommunalbestyrelsens beføjelser.

Stk. 2. Er det umuligt at samle økonomiudvalget til møde under krise eller krig, styres kommunens anliggender af borgmesteren. Er det i kommuner med magistratsordning umuligt at samle magistraten til møde, styres kommunen af borgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigsministeren. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) Lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.
- 3) Lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.
- 4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.
- 5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statstilskud til kommunerne § 35.

Stk. 4. Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for tilvejebringelsen af årsoverslag for overslagsårene 1969-70 og 1970-71 i samtlige kommuner, herunder Københavns kommune. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan bestemme, at § 67 træder i kraft på et tidligere tidspunkt end fastsat i stk. 1. Samtidig med at § 67 sættes i kraft, ophæves følgende bestemmelser:

- 1) §§ 20 og 31, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) § 15, stk. 3, og § 29, stk. 3, i lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965.
- 3) § 8, stk. 1, i lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. I lov nr. 259 af 6. maj 1993 fastsættes i § 2, at loven træder i kraft den 1. juli 1993.

Indenrigsministeriet, den 22. juni 1993

Birte Weiss

Dokumentet er Historisk

/ Emil le Maire

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**LBK nr 527 af 22/06/1993 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 02-07-1993

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 286 af 27/04/1994 § 2
- DSK nr 9150 af 27/04/1994
- LOV nr 380 af 14/06/1995 § 2
- LBK nr 616 af 18/07/1995

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Borgerrepræsentationen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Borgerrepræsentationens formand
Kapitel V	Magistraten
Kapitel VI	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om Københavns kommunes styrelse

Herved bekendtgøres lov om Københavns kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 484 af 21. juni 1991 med de ændringer, der følger af § 39 i lov nr. 337 af 14. maj 1992, § 2 i lov nr. 479 af 24. juni 1992, § 6 i lov nr. 501 af 24. juni 1992 og § 77 i lov nr. 1054 af 23. december 1992.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i styrelsen af Københavns kommunes anliggender, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Københavns kommunes anliggender styres af kommunalbestyrelsen, der benævnes borgerrepræsentationen. Borgerrepræsentationen vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. Forvaltningen af kommunens anliggender varetages af magistraten i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens bestemmelser. Magistratens medlemmer vælges af og blandt borgerrepræsentationens medlemmer, jf. § 5.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen kan sætte enhver sag, der vedrører kommunen, under forhandling og træffe beslutning i denne. Den kan af magistraten kræve alle oplysninger om kommunens anliggender.

Stk. 4. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i borgerrepræsentationen med mindst 6 dages mellemrum. Vedtægten skal være tilgængelig for offentligheden.

Dokumentet er Historisk

Stk. 5. Borgerrepræsentationen vedtager selv sin forretningsorden. Det samme gælder magistraten.

Kapitel II

Borgerrepræsentationen

§ 3. Borgerrepræsentationens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 4. Den nyvalgte borgerrepræsentation afholder sit konstituerende møde i tidsrummet fra og med den 1. og til og med den 15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige borgerrepræsentation har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af borgerrepræsentationen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af den ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger borgerrepræsentationen sin formand blandt sine medlemmer. Valget har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Til valg af formand kræves ved første afstemning absolut stemmeflertal af borgerrepræsentationens tilstedeværende medlemmer, jf. § 10, stk. 2. Opnås sådant flertal ikke, foretages ny afstemning. Opnår en kandidat absolut flertal ved anden afstemning, eller afgives der ved denne kun stemmer på en kandidat, er den pågældende valgt. Bringer anden afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved anden afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (tredje afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved tredje afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

§ 5. Når valg af formand har fundet sted, leder han eller i hans forfald det medlem, der har ledet formandsvalget, valg af magistratens medlemmer.

Stk. 2. Magistraten vælges ved forholdstalsvalg på grundlag af d'Hondts metode, jf. § 24, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Nærmere regler om valget fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. Valget har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode.

Stk. 4. Ved valg til magistraten udtræder vedkommende af borgerrepræsentationen. Formanden indkalder senest dagen efter det konstituerende møde stedfortræderne for dem, der er valgt til magistraten, til at indtræde i borgerrepræsentationen.

§ 6. På sit første ordinære møde i valgperioden vælger borgerrepræsentationen blandt sine medlemmer næstformænd til at fungere i formandens forfald. Valget, der foretages under eet efter forholdstalsvalgmåden, ledes af formanden eller i hans forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget.

Stk. 2. Antallet af næstformænd fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 7. Ethvert medlem af borgerrepræsentationen har pligt til at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan efter anmodning fritage formand, næstformand eller medlemmer af magistraten for deres hverv for resten af funktionstiden.

Stk. 3. Når formanden fritages for sit hverv eller udtræder af borgerrepræsentationen, foretages nyt valg efter reglerne i § 4 for resten af borgerrepræsentationens funktionstid.

Stk. 4. Når en af næstformændene fritages for sit hverv eller udtræder af borgerrepræsentationen, tilkommer det den gruppe, efter hvis indstilling vedkommende er valgt, at besætte den ledigblevne plads for resten af valgperioden.

§ 8. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 4. Ordinært møde afholdes som regel mindst een gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når formanden finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Formanden fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Formanden giver inden møderne i videst muligt omfang borgerrepræsentationens og magistratens medlemmer underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet, og sørger så vidt muligt for, at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, fremlægges til medlemmernes eftersyn i et passende tidsrum forinden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af borgerrepræsentationen.

Stk. 4. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på borgerrepræsentationens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Borgerrepræsentationens møder er offentlige. Borgerrepræsentationen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt eller ønskeligt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver anledning til dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af borgerrepræsentationen eller formanden.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre.

§ 10. Ethvert medlem af borgerrepræsentationen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 11. En sags vedtagelse kræver kun een behandling i borgerrepræsentationen, medmindre andet er særligt bestemt.

§ 12. Såfremt borgerrepræsentationens behandling af en sag ikke sker på grundlag af et af magistraten fremsendt forslag, skal sagen, inden borgerrepræsentationen træffer endelig beslutning, have været forelagt magistraten, medmindre sagen udelukkende henhører under borgerrepræsentationen.

Stk. 2. Når en sag i henhold til stk. 1 forelægges magistraten, kan formanden for borgerrepræsentationen fastsætte en frist, inden hvilken magistratens svar og evt. overborgmesterens bemærkninger, jf. § 33, stk. 2, skal være meddelt borgerrepræsentationen.

§ 13. Borgerrepræsentationens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der underskrives af formanden og borgerrepræsentationens sekretær umiddelbart efter hvert møde.

Stk. 2. Ethvert medlem, der har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at myndigheden samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Et medlem med afvigende mening kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt. Borgerrepræsentationens formand kan fastsætte en frist for aflevering af begrundelse.

Stk. 3. Udskrift af beslutningsprotokollen sendes efter mødet til borgerrepræsentationens og magistratens medlemmer.

§ 14. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem af denne eller af magistraten har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i sagens behandling.

Stk. 2. Et medlem af borgerrepræsentationen eller magistraten skal underrette borgerrepræsentationen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem af borgerrepræsentationen må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i borgerrepræsentationens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis borgerrepræsentationen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, jf. stk. 3, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i borgerrepræsentationen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 4, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 39, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan

Dokumentet er Historisk

stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når borgerrepræsentationens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder borgerrepræsentationens formand stedfortræderen til førstkommende møde i borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 4. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af borgerrepræsentationen.

§ 16. Der ydes borgerrepræsentationens medlemmer et vederlag, hvis størrelse fastsættes i styrelsesvedtægten. Ethvert medlem er forpligtet til at modtage den fastsatte godtgørelse.

§ 16 a. Borgerrepræsentationen drager omsorg for indretningen af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

Kapitel III

Udvalg m.v.

§ 17. I det første ordinære møde i en valgperiode foretager borgerrepræsentationen blandt sine medlemmer valg til faste udvalg. Valgene har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode.

Stk. 2. Antallet af faste udvalg, deres medlemstal og opgaver fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 18. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg fået så mange pladser i de faste udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under eet af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den eller de grupper, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises gruppen mere end een plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupperne vedrørende spørgsmål efter stk. 1 afgøres af borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 19. Udover de i § 17 omhandlede faste udvalg kan borgerrepræsentationen af sin midte nedsætte andre udvalg, når den finder, at en sag bør underkastes udvalgsbehandling, før beslutning tages.

§ 20. Det påhviler de i §§ 17 og 19 nævnte udvalg at behandle de sager, der er henvist til dem af borgerrepræsentationen, og at afgive skriftlig indstilling herom til borgerrepræsentationen til beslutning. Udvalgene kan af magistraten fordrø enhver oplysning, som er nødvendig for udvalgsbehandlingen.

Stk. 2. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Udvalgene vælger selv deres formand. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder.

Stk. 4. I borgerrepræsentationens forretningsorden kan fastsættes bestemmelser om udvalgenes forretningsorden, herunder bestemmelser om foretræde for udvalgene.

§ 21. Valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 18, stk. 1.

Stk. 2. Ved valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori også eet eller flere af magistratens medlemmer skal have sæde, anses de pladser, der er tilfaldet magistratens medlemmer, som tilfaldet den gruppe inden for borgerrepræsentationen, som det pågældende magistratsmedlem tilhører.

Stk. 3. Medlemmerne af borgerrepræsentationen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen måtte tildele dem. Borgerrepræsentationen kan også, medmindre andet særligt er

Dokumentet er Historisk

bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

§ 22. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af borgerrepræsentationen eller magistraten, foretages valget af samtlige kommunens repræsentanter ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer, indtil pladserne er besat.

§ 23. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for borgerrepræsentationen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 24. Et udvalgsmedlem må kun efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til borgerrepræsentationens vedtagelse mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der er omfattet af vedkommende udvalgs sagsområde.

Stk. 2. Kommunalt ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde i en magistratsafdeling, kan ikke være medlem af et udvalg, hvis sagsområde omfatter det pågældende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Borgerrepræsentationens formand

§ 25. Formanden tilrettelægger borgerrepræsentationens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at borgerrepræsentationens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i forhandlingerne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

Stk. 3. Nærmere regler om formandens forretninger kan fastsættes i vedtægten.

§ 26. Regler om ydelse af vederlag og efterløn til borgerrepræsentationens formand fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan yde et vederlag til den næstformand, som varetager formandens opgaver. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 53 a, stk. 3, udpeges til at fungere som formand, vederlægges i funktionsperioden efter regler fastsat i henhold til stk. 1.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om repræsentationsgodtgørelse til formanden og næstformænd.

Kapitel V

Magistraten

§ 27. Magistraten består af en overborgmester og 6 borgmestre. Indenrigsministeren kan efter forslag fra borgerrepræsentationen ændre antallet af borgmestre.

Stk. 2. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af magistraten, besættes den ledigblevne plads for den tilbageværende del af valgperioden af den gruppe, der har udpeget det medlem, der udtræder.

Stk. 3. Magistratens medlemmer er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen eller magistraten måtte tildele dem.

§ 28. Kun efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til borgerrepræsentationens vedtagelse må et magistratsmedlem mod betaling yde nogen præstation til kommunens forvaltning.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Ingen, der er ansat i kommunens tjeneste, kan samtidig være medlem af magistraten.

Stk. 3. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat i kommunens tjeneste, kan være medlem af magistraten, hvis den ansatte

- a) er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller
- b) er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

§ 29. Magistraten varetager sine funktioner dels ved fælles beslutning, dels gennem afdelinger, der forestås enten af overborgmesteren eller af en borgmester. Forretningernes fordeling mellem de forskellige afdelinger fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 30. Hver borgmester forestår på eget ansvar den umiddelbare forvaltning af sit forretningsområde inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med borgerrepræsentationens vedtagelser og i overensstemmelse med vedtægter og regulativer, udstedt af borgerrepræsentationen.

§ 31. I magistratens møder forelægger hver borgmester de sager, der henhører under hans forretningsområde.

Stk. 2. Magistraten er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt. Hver borgmester kan forlange enhver af magistratens beslutninger forelagt borgerrepræsentationen til afgørelse.

Stk. 4. Magistratens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen.

§ 32. Overborgmesteren er formand for magistraten og forbereder magistratens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at magistratens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 33. Overborgmesteren fordeler sagerne til vedkommende borgmestre i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens regler. Overborgmesteren kan indbringe enhver sag, der vedrører kommunen, for magistraten.

Stk. 2. Overborgmesterens erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører kommunens økonomiske eller almindelige administrative forhold, inden sagen forelægges i et magistratsmøde. Erklæringen ledsager magistratens indstilling til borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Nærmere regler om overborgmesterens forretninger kan fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 34. Overborgmesteren kan i en borgmesters fravær på grund af sygdom, ferie og lignende overdrage den midlertidige bestridelse af forretningsområdet til en anden borgmester, ligesom overborgmesteren i tilfælde af eget forfald kan konstituere en borgmester til at bestride overborgmesterembedet.

Stk. 2. Dersom overborgmesteren får forfald af en sådan karakter, at der ikke i medfør af stk. 1 har kunnet ske konstitution i overborgmesterembedet, kan borgerrepræsentationens formand konstituere en borgmester til at bestride overborgmesterembedet.

Stk. 3. Konstitutioner i medfør af stk. 1 og 2 skal snarest meddeles borgerrepræsentationen. Borgerrepræsentationen kan ændre de beslutninger, som overborgmesteren eller borgerrepræsentationens formand træffer i henhold til stk. 1 og 2.

Stk. 4. Når overborgmesteren eller en borgmester har forfald i mindst 2 måneder, kan borgerrepræsentationen overdrage den midlertidige bestridelse af vedkommendes forretninger til et medlem af borgerrepræsentationen.

Stk. 5. Der tilkommer det medlem af borgerrepræsentationen, der bliver konstitueret i medfør af bestemmelsen i stk. 4, vederlag efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren.

§ 35. Ethvert medlem af magistraten skal, medmindre han har lovligt forfald, overvære borgerrepræsentationens møder og kan begære ordet i overensstemmelse med forretningsordenens bestemmelser.

§ 36. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til overborgmesteren og borgmestrene.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om repræsentationsgodtgørelse til overborgmesteren og borgmestrene.

Dokumentet er Historisk

Kapitel VI

Kommunens økonomiske forvaltning

§ 37. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 38. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af magistraten til borgerrepræsentationen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 39. Magistratens forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i borgerrepræsentationen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag borgerrepræsentationens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om specifikation af de poster på årsbudgettet, hvortil borgerrepræsentationen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 40. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for offentligheden.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse.

§ 41. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af borgerrepræsentationen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil borgerrepræsentationen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 39, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos borgerrepræsentationen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, der ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før borgerrepræsentationen har meddelt den fornødne bevilling.

Stk. 3. Foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, kan dog af magistraten om fornødent iværksættes uden forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Stk. 4. Borgerrepræsentationen kan bemyndige et af sin midte udpeget udvalg til at meddele samtykke til mindre afvigelser fra budgettet eller til afholdelse af udgifter uden for samme. De nærmere regler for udøvelsen af denne bemyndigelse fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 42. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af borgerrepræsentationen.

§ 42 a. Beslutning om fastsættelse af betaling for ydelser til borgerne og om betalingens størrelse skal træffes af borgerrepræsentationen i et møde.

§ 43. Revision af Københavns kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. Revisionen skal omfatte alle under borgerrepræsentationen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, borgerrepræsentationens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 4. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Dokumentet er Historisk

Stk. 5. Magistraten skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 6. Magistraten udarbejder de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, der godkendes af borgerrepræsentationen.

§ 44. Københavns kommunes årsregnskab aflægges af overborgmesteren til borgerrepræsentationen inden en frist, der fastsættes af indenrigsministeren. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet afgiver inden en frist, der fastsættes i revisionsvedtægten, en beretning om revisionen af det i stk. 1 nævnte regnskab til borgerrepræsentationen, der lader beretningen udvalgsbehandle efter regler, der fastsættes i revisionsvedtægten.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen træffer herefter i et møde afgørelse med hensyn til regnskabs godkendelse.

Stk. 4. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for offentligheden.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 45. Tilsynet med Københavns kommune varetages af indenrigsministeren.

§ 46. Indenrigsministeren kan foreskrive formen for kommunens årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til indenrigsministeren sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som borgerrepræsentationen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabs indsendelse fastsættes af indenrigsministeren.

§ 47. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunens låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommunen og kommunale forsyningsvirksomheder.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om borgerrepræsentationens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 48. Har borgerrepræsentationen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan indenrigsministeren sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan indenrigsministeren midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Undlader borgerrepræsentationen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan indenrigsministeren pålægge de medlemmer af borgerrepræsentationen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan anlægge erstatningssag mod et medlem af borgerrepræsentationen, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for magistraten og dens medlemmer.

Dokumentet er Historisk

§ 48 a. Hvis et medlem af borgerrepræsentationen eller af magistraten under en erstatningssag findes ansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

§ 48 b. Et medlem af borgerrepræsentationen eller af magistraten, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Sempel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter indenrigsministerens begæring.

Stk. 3. Sager om overtrædelse af stk. 1 behandles som statsadvokatsager.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 49. Øvrighedsforretningerne for København varetages af magistraten, hvor lovgivningen ikke foreskriver andet. Bestemmelserne i §§ 29, 30 og 33, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til behandlingen af de her omhandlede sager.

§ 50. Borgerrepræsentationen og magistraten skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold i kommunen.

§ 51. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunens tjeneste skal godkendes af Kommunernes Lønningsnævn i overensstemmelse med § 67 i lov om kommunernes styrelse.

§ 51 a. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.

§ 52. (Ophævet)

§ 53. De magistratsmedlemmer, der ikke måtte blive genvalgt til den magistrat, der tiltræder den 1. april 1978, stilles med hensyn til efterindtægt og pension for sig selv og deres efterladte, som om de havde fungeret indtil udgangen af april måned 1978.

§ 53 a. Såfremt borgerrepræsentationens formand vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Såfremt et af magistratens medlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan magistraten udpege et af sine øvrige medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 3. Ved borgerrepræsentationens formands eller et magistratsmedlems grove eller gentagne vægring ved at udføre opgaver, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Den, der i medfør af denne bestemmelse udpeges til at fungere som magistratsmedlem, udtræder af borgerrepræsentationen i den tid, funktionen varer, og den pågældendes stedfortræder indkaldes til midlertidigt at tage sæde i borgerrepræsentationen, jfr. § 5, stk. 4.

Stk. 4. Borgerrepræsentationens beslutning i henhold til stk. 3 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 5. Foreligger der en i henhold til stk. 4 stadfæstet beslutning om indskriden, skal borgerrepræsentationen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 6. Borgerrepræsentationen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1-3 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retslig prøvelse i henhold til stk. 5, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

Dokumentet er Historisk

§ 53 b. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle Borgerrepræsentationen til møde, overtager magistraten Borgerrepræsentationens beføjelser.

Stk. 2. Er det umuligt at samle magistraten til møde under krise eller krig, styres kommunen af overborgmesteren.

Stk. 3. Meddelelse om anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 skal snarest gives til indenrigsministeren. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunens styrelse under krise eller krig.

§ 54. Loven træder i kraft den 1. april 1978. Dog træder § 52 i kraft straks. § 4, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 og 3, samt § 5, § 15, stk. 1, § 53 og § 54, stk. 2, træder i kraft den 1. marts 1978. Endvidere træder § 4, stk. 1, 1. pkt., i kraft den 1. juli 1978.

Stk. 2. Den borgerrepræsentation, hvis funktionsperiode begynder den 1. april 1978, afholder konstituerende møde umiddelbart før dens funktionsperiode begynder, dog tidligst efter at den hidtidige borgerrepræsentation har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Anordning af 1. januar 1840 angående kommunalbestyrelsen i København.
- 2) Lov om Bestyrelsen af Københavns Kommunale Anliggender af 4. marts 1857.
- 3) Lov nr. 193 af 1. april 1919 om tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender af 4. marts 1857 m.m.
- 4) Lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender af 4. marts 1857 m.m.

Indenrigsministeriet, den 22. juni 1993

Birte Weiss

Emil le Maire

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**LBK nr 483 af 21/06/1991 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 02-07-1991

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 337 af 14/05/1992 § 38
- LOV nr 479 af 24/06/1992 § 1
- LOV nr 501 af 24/06/1992 § 5
- LOV nr 1054 af 23/12/1992 § 76
- LOV nr 259 af 06/05/1993 § 1
- LBK nr 526 af 22/06/1993

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Kommunalbestyrelsen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Kommunalbestyrelsens formand
Kapitel V	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VI	Tilsynsmyndighederne
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om kommunernes styrelse

Herved bekendtgøres lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990 med de ændringer, der følger af § 1 i lov nr. 389 af 13. juni 1990 og § 1 i lov nr. 385 af 6. juni 1991.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder for amtskommuner og samtlige øvrige kommuner (primærkommuner) med undtagelse af Københavns kommune, jf. dog § 67 og § 70, stk. 4 og 5.

Stk. 2. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af kommunalbestyrelsen. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum.

Stk. 3. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, skal styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer stadfæstes af indenrigsministeren. I de øvrige kommuner skal kommunalbestyrelsen underrette indenrigsministeren og tillige vedkommende tilsynsråd, jf. § 47, om

Dokumentet er Historisk

vedtagne styrelsesvedtægter og vedtægtsændringer. Styrelsesvedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden.

§ 3. Kommunalbestyrelsen i amtskommuner benævnes amtsrådet, hvis formand betegnes amtsborgmester. For primærkommunerne fastsættes kommunalbestyrelsens benævnelse i styrelsesvedtægten. Kommunalbestyrelsens formand betegnes borgmester.

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun ske med indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er anmeldt for Patentdirektoratet efter regler, der fastsættes af industriministeren, er forbeholdt de kommunale myndigheder i den pågældende kommune.

Kapitel II

Kommunalbestyrelsen

§ 5. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten. Medlemstallet skal være ulige og mindst 7 og højst 31.

§ 6. Den nyvalgte kommunalbestyrelse afholder sit konstituerende møde i tidsrummet 1.-15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af kommunalbestyrelsen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af det ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger kommunalbestyrelsen sin formand blandt sine medlemmer efter reglerne i § 24, stk. 1. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Amtsrådets formand kan ikke samtidig være formand for en anden kommunalbestyrelse.

Stk. 4. Så snart valget af formand har fundet sted, vælger kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i hans forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 5. Det kan i styrelsesvedtægten bestemmes, at kommunalbestyrelsen blandt sine medlemmer vælger en første og en anden næstformand til i den nævnte rækkefølge at fungere i formandens forfald. Valget ledes som angivet i stk. 4 og foretages under eet efter forholdstalsvalgmåden, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 6. Valget af formand og næstformand (næstformænd) har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

§ 7. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter anmodning fritage formand og næstformand for deres hverv for resten af funktionstiden. Formanden har krav på fritagelse, dersom han vælges til formand for en anden kommunalbestyrelse, jf. § 6, stk. 3.

Stk. 3. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, foretages nyt valg efter reglerne i § 24, stk. 1, for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid. Er der valgt flere næstformænd, besættes den ledigblevne plads dog af den gruppe i kommunalbestyrelsen, som har valgt den afgående næstformand.

§ 8. Kommunalbestyrelsen i primærkommuner træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 4. Ordinært møde afholdes som regel mindst een gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når borgmesteren finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Borgmesteren fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for kommunens beboere.

Stk. 3. Borgmesteren giver inden kommunalbestyrelsens møder i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet, og sørger så vidt muligt for, at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, fremlægges til medlemmernes eftersyn i et passende tidsrum forinden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der

Dokumentet er Historisk

følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på kommunalbestyrelsens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Amdtsrådet holder som regel møde mindst 8 gange årligt. Møde skal afholdes, når amtsborgmesteren eller en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Møderne bekendtgøres så vidt muligt forud i den lokale presse efter amtsrådets bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i amtskommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 3.

Stk. 2. Amtsborgmesteren giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 3. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på amtsrådets møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i amtskommunen.

§ 10. Kommunalbestyrelsens møder er offentlige. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt eller ønskeligt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis det bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Kommunalbestyrelsen kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 11. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 12. En sags vedtagelse kræver kun een behandling i kommunalbestyrelsen, medmindre andet særligt er bestemt.

§ 13. Kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen, og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 14. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2 og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.

§ 15 a. Kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges enten efter reglerne i § 16 eller efter reglerne i § 16 a. En nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges efter samme regler som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller i første kvartal af funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Endvidere kan kommunalbestyrelsen forud for et regnskabsår og med virkning fra regnskabsårets begyndelse træffe beslutning om ændret vederlæggelse.

Stk. 2. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer, bortset fra kommunalbestyrelsens formand og de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer. Et medlem kan vælge i stedet at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6, dog således at valget foretages med virkning for eet regnskabsår ad gangen. De nærmere regler om ydelse af vederlag og erstatning fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. For deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, ydes der medlemmerne diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6.

Stk. 3. Der kan endvidere ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6, for andre kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere, samt for deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet, herunder af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, for bestridelse af et kommunalt hverv, kan der dog ikke ydes den pågældende diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for møder m.v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Disse fastsættes til et bestemt beløb pr. dag, og således at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser.

Stk. 6. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 2 og 3 kan pr. dag højst udgøre det tredobbelte af diæteløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 5. Erstatning ydes ikke til medlemmer, der modtager vederlag i henhold til stk. 1.

Stk. 7. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag.

Stk. 8. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-7.

Stk. 9. Kommunalbestyrelsen kan yde befodringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.

§ 16 a. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer. Et medlem kan vælge i stedet at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 3, dog således at valget foretages med virkning for eet regnskabsår ad gangen. De nærmere regler om vederlaget og erstatningen fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Der ydes et tillægsvederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer for deltagelse i kommunalbestyrelsens møder og varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, samt for deltagelse i kurser m.v. For medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg modtager kommunalbestyrelsesmedlemmer endvidere udvalgsvederlag. De nærmere regler om

Dokumentet er Historisk

vederlagene fastsættes af indenrigsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Hvor et medlem dokumenterer tabt arbejdsfortjeneste, ydes der ud over de i stk. 2 nævnte vederlag erstatning herfor, såfremt medlemmet ikke modtager det faste vederlag i henhold til stk. 1. Erstatning ydes for deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg, for deltagelse i møder i forbindelse med kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, samt for deltagelse i kurser m.v., dersom udgifterne afholdes af kommunen. Erstatningen kan pr. dag dog højst udgøre det tredobbelte af det diætbløb, som af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. § 16, stk. 5.

Stk. 4. Til formændene for udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen, kan der ydes et vederlag, hvis størrelse fastsættes i styrelsesvedtægten. Hvis der ydes et formandsvederlag, kan dette ikke udgøre et beløb, der er mindre end vederlaget for medlemskab af det pågældende udvalg, jf. stk. 2, 2. pkt. En vederlagt udvalgsformand kan ikke modtage vederlag for medlemskab af det pågældende udvalg. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om ydelse af vederlag til udvalgsformænd samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens formand og de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer kan ikke modtage vederlag eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 1-4.

Stk. 6. Til stedfortrædere, der indkaldes til at deltage i enkelte møder i kommunalbestyrelsen, jf. § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1, ydes diæter og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne i § 16, stk. 2, 5 og 6.

Stk. 7. Ethvert medlem er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-6.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.

Kapitel III

Udvalg m.v.

§ 17. Til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt et eller flere stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten. Udvalgenes medlemstal skal være ulige og kan ikke overstige halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemstal.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vælger medlemmer af de udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsen eller kommunen i henhold til andre bestemmelser skal være repræsenteret.

Stk. 3. Valg af medlemmer til de i stk. 1 og 2 nævnte udvalg m.v. finder sted umiddelbart efter valg af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 4. I øvrigt kan kommunalbestyrelsen nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Kommunalbestyrelsen bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

Stk. 5. Medlemmerne af kommunalbestyrelsen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som kommunalbestyrelsen måtte tildele dem. Kommunalbestyrelsen kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for indretning af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

§ 18. Økonomiudvalgets medlemmer vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Kommunalbestyrelsens formand er formand for udvalget.

Stk. 2. Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder, og udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Stk. 3. Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Dokumentet er Historisk

Stk. 4. Økonomiudvalget forestår eller samordner kommunens planlægning.

§ 19. Medlemmerne af et stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, nedsættes et havneudvalg til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af havnens anliggender. I styrelsesvedtægten kan det bestemmes, at personer, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, kan vælges til medlem af havneudvalget, hvis de er villige dertil. Flertallet af pladserne i udvalget skal dog altid beklædes af medlemmer af kommunalbestyrelsen.

§ 20. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Alle beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 2. Udvalgene fastsætter selv deres forretningsorden. For hvert udvalg føres en protokol, hvori udvalgets beslutninger indføres. Beslutningsprotokollen underskrives efter hvert møde af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der af udvalget fremsendes til et andet udvalg, kommunalbestyrelsen eller en anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at modtageren samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Stk. 3. Udvalgene kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære møderne med henblik på varetagelse af sekretariatsfunktioner m.v. for udvalget. Udvalgene kan tilkalde andre personer, herunder andre medlemmer af kommunalbestyrelsen, til at overvære forhandlingerne, når det er ønskeligt af hensyn til en sags oplysning.

Stk. 4. Økonomiudvalget kan tillade kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke er medlemmer af økonomiudvalget, at overvære dets afsluttende behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

Stk. 5. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, ret til efter anmodning at få tilsendt dagsordener og udskrifter af beslutningsprotokoller, der udsendes til medlemmer af udvalg, som den pågældende ikke er medlem af, samt efter anmodning i det enkelte tilfælde sagsmateriale i samme omfang som udvalgets medlemmer.

§ 21. Udvalgene bestyrer de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser og i overensstemmelse med de reglementer m.v., der er udstedt af kommunalbestyrelsen. De påser, at de bevilgede beløb ikke overskrides, og foretager gennem økonomiudvalget indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Stk. 2. Et udvalg skal inden iværksættelsen af foranstaltninger, der er af væsentlig betydning for et andet udvalg, forhandle med det pågældende udvalg, i fornødent omfang med inddragelse af kommunalbestyrelsens formand, jf. § 31 a.

Stk. 3. Udvalgene skal efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag, jf. § 37, stk. 2.

§ 22. Udvalgene vælger selv deres formand, jf. dog § 18, stk. 1. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder og drager omsorg for, at dets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden kan på udvalgets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Kommunalbestyrelsens formand underrettes forudgående om afgørelsen af sager, som ikke tåler opsættelse, medmindre der er tale om afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

Stk. 3. Ethvert medlem af udvalget kan for dette indbringe ethvert spørgsmål om formandens virksomhed, og formanden skal meddele udvalget de oplysninger, dette forlanger. Formanden er i enhver henseende undergivet udvalgets beslutninger.

§ 23. Ethvert medlem af et udvalg kan standse udførelsen af en beslutning, der er truffet af udvalget, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at han ønsker sagen indbragt til afgørelse af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog ikke afgørelser, der ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringes 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Ved ansættelse i kommunens tjeneste foretages valget mellem flere ansøgere på den i stk. 1 angivne måde.

Stk. 3. Forholdstalsvalg i henhold til denne lov foretages på grundlag af d'Hondts metode efter følgende regler: kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

§ 25. Kommunalbestyrelsens valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 27, stk. 1.

Stk. 2. Ved kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori kommunalbestyrelsens formand eller en udvalgsformand skal have sæde, regnes den pågældendes plads som en af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, som vedkommende ved det pågældende valg har anmeldt at tilhøre.

§ 26. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

§ 27. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg i henhold til § 24 fået så mange pladser i de stående udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under eet af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den gruppe, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises den mere end een plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupper, der skal afgive udvalgspladser efter foranstående bestemmelser, afgøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 28. Udræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2. Medlemskab af et stående udvalg er udelukket for

- a) ansatte, der over for udvalget er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde, og disses stedfortrædere og
- b) ansatte, der i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for et forvaltningsområde, der henhører under udvalget.

Stk. 3. Medlemskab af økonomiudvalget er udelukket for

- a) ansatte i den del af den kommunale forvaltning, som varetager administrationen af de sagområder, der i medfør af § 18, stk. 3, og kapitel V er henlagt under økonomiudvalget,
- b) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for andre forvaltningsområder, som forestås af økonomiudvalget, og
- c) ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde.

Stk. 4. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

- a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,
- b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende

Dokumentet er Historisk

forvaltningsområde,

- c) magistraten, jf. § 64, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Kommunalbestyrelsens formand

§ 30. Formanden forbereder kommunalbestyrelsens møder og indkaldes medlemmerne til disse. Han leder kommunalbestyrelsens forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at dens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 31. Formanden kan på kommunalbestyrelsens vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Formanden har den øverste daglige ledelse af kommunens administration. Formanden fordeler sagerne til de pågældende udvalg og drager omsorg for, at sager, der kræver beslutning af kommunalbestyrelsen, forelægges denne med eventuelle erklæringer. Formanden påser sagernes ekspedition og udfærdiger om fornødent forskrifter herfor. Formanden sørger for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling.

Stk. 3. Formanden har den umiddelbare forvaltning af de anliggender, som ikke er henlagt til udvalg m.v.

Stk. 4. I styrelsesvedtægten kan fastsættes nærmere regler om formandens forretninger.

§ 31 a. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i forhandlingerne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgsmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne, samt udskrift af beslutningsprotokollen for hvert møde.

Stk. 2. Formanden kan sammenkalde medlemmerne af to eller flere udvalg til samlet drøftelse af foreliggende sager af fælles interesse.

Stk. 3. Formanden kan standse behandlingen af en under et udvalgs myndighedsområde hørende sag ved skriftligt at pålægge udvalget at indbringe sagen for kommunalbestyrelsen uden unødigt ophold. Dette gælder dog ikke sager, hvor afgørelsen ved lovgivningen er henlagt til udvalget.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

§ 33. Når kommunalbestyrelsens næstformand fungerer i formandens forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og kommunens styrelsesvedtægt.

§ 34. Regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til kommunalbestyrelsens formand og magistratsmedlemmer, jf. § 64, fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Regler om ydelse af vederlag til kommunalbestyrelsens næstformand fastsættes af indenrigsministeren. Er der valgt flere næstformænd, kan vederlag kun ydes til første næstformand.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 15, stk. 5, eller § 66, stk. 2, udpeges til at fungere som formand eller som magistratsmedlem, oppebærer i funktionsperioden vederlag efter regler fastsat i henhold til stk. 1.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan yde vederlag til et medlem, som uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde varetager opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller et magistratsmedlem. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 5. En næstformand, der modtager vederlag i henhold til stk. 2, kan dog kun modtage vederlag i henhold til stk. 3 eller 4, såfremt den pågældende inden for et regnskabsår har varetaget formandens opgaver i mere end 5 uger.

Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

Dokumentet er Historisk

§ 35. (Ophævet)

Kapitel V

Kommunens økonomiske forvaltning

§ 36. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 37. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 38. Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 39. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter kommunalbestyrelsens bestemmelse.

§ 40. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 38, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Stk. 3. Enhver tillægsbevilling skal angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes.

§ 41. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen.

§ 42. Enhver kommune skal have en sagkyndig revision, der skal godkendes af tilsynsmyndigheden. Kommunalebestyrelsens afskedigelse af revisionen kræver tilsynsmyndighedens samtykke.

Stk. 2. Revisionen skal omfatte alle under kommunalbestyrelsen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 3. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 4. Kommunalebestyrelsen skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 5. Kommunalebestyrelsen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet. Regulativet tilstilles den kommunale revision, som tillige skal underrettes om alle ændringer af regulativet, før de sættes i kraft.

§ 43. Kommunens bogføring skal kunne give oversigt over, hvorledes kommunens midler er forvaltet, og om forvaltningen er i overensstemmelse med årsbudgettet og kommunalebestyrelsens øvrige beslutninger.

§ 44. Midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på

Dokumentet er Historisk

postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

§ 45. Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afgiver regnskabet til revisionen. Efter at revisionens bemærkninger til årsregnskabet har været meddelt økonomiudvalget og - for så vidt angår bemærkninger, der ikke umiddelbart angår den forvaltning, der hører under økonomiudvalget - tillige den pågældende kommunale myndighed til besvarelse, træffer kommunalbestyrelsen i et møde afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger.

Stk. 3. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for kommunens beboere.

§ 46. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om bestyrelsen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, om aflæggelse af årsregnskabet, om revision og om afgørelse af bemærkninger.

Kapitel VI

Tilsynsmyndighederne

§ 47. Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg kommune varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Tilsynet med de øvrige primærkommuner varetages af tilsynsrådene, jf. § 48. Indenrigsministeren kan fastsætte forskrifter for udøvelsen af tilsynsrådenes beføjelser.

Stk. 3. Tilsynsrådernes afgørelser kan af vedkommende kommunalbestyrelse ankes til indenrigsministeren. Dette gælder dog ikke tilsynsrådernes afgørelser efter § 61, stk. 2, 3 og 4, jf. § 61, stk. 7.

§ 48. For hver amtsrådsreds oprettes et tilsynsråd bestående af amtmanden, der er rådets formand, samt 4 andre medlemmer, der vælges af amtsrådet blandt dets medlemmer.

Stk. 2. Amtsrådet kan ikke vælge mere end eet medlem fra en enkelt primærkommunes kommunalbestyrelse til tilsynsrådet.

Stk. 3. Amtsrådets valg af medlemmer til tilsynsrådet foretages på det konstituerende møde. Valget foregår som forholdstalsvalg i overensstemmelse med reglerne i § 24 og har gyldighed for amtsrådets funktionsperiode. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder, der kan indkaldes til at give møde i det pågældende medlems forfald.

§ 49. Tilsynsrådet afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 2. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne.

Stk. 3. Formanden giver forinden møderne i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder rådets forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Efter hvert møde underskrives protokollen af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen.

§ 50. Rådet er beslutningsdygtigt, når formanden og mindst 2 af de øvrige medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal. Står stemmerne lige, er formandens stemme afgørende. Ethvert medlem af tilsynsrådet kan standse udførelsen af en afgørelse, der er truffet af rådet, ved på mødet til beslutningsprotokollen at erklære, at sagen ønskes indbragt til afgørelse af indenrigsministeren.

Stk. 3. Et medlem er udelukket fra at deltage i rådets forhandlinger og afstemning i sager, der vedrører en primærkommune, i hvilken den pågældende er medlem af kommunalbestyrelsen.

§ 51. Formanden sørger for udførelsen af tilsynsrådets beslutninger. Formanden kan på rådets vegne afgøre sager, som ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Formandens afgørelser forelægges rådet til efterretning i næste møde.

§ 52. Tilsynsrådets medlemmer modtager diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.

§ 53. Udgifterne ved tilsynsrådenes virksomhed afholdes af statskassen.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 54. Indenrigsministeren foreskriver formen for kommunernes årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til tilsynsmyndigheden sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som kommunalbestyrelsen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabets indsendelse til tilsynsmyndigheden fastsættes af indenrigsministeren.

§ 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.

§ 56. (Ophævet)

§ 57. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 58. (Ophævet)

§ 59. (Ophævet)

§ 60. Aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver tilsynsmyndighedens

godkendelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

Stk. 2. Aftaler af den i stk. 1 omhandlede karakter kan ophæves, dersom deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil. Er de deltagende kommuner ikke undergivet samme tilsynsmyndighed, træffes afgørelsen af indenrigsministeren.

Stk. 3. Vilklårene for aftalens ophævelse skal godkendes af tilsynsmyndigheden og skal fastsættes af denne myndighed i tilfælde af uenighed mellem deltagerne. Bestemmelsen i stk. 2, 3. punktum, finder tilsvarende anvendelse.

§ 61. Har kommunalbestyrelsen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan tilsynsmyndigheden sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan tilsynsmyndigheden midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Undlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan tilsynsmyndigheden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og

Dokumentet er Historisk

omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Økonomiudvalget og dets medlemmer.
- 2) Et stående udvalg og dets medlemmer.
- 3) En magistrat og dens medlemmer.
- 4) Et udvalg nedsat af kommunalbestyrelsen til at varetage opgaver efter bistandslovens afsnit VIII og udvalgets medlemmer.
- 5) Et kommunalt fællesskab, jf. § 60, og medlemmerne af fællesskabets organer.

Stk. 7. Tilsynsrådernes afgørelser efter stk. 1 kan af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren. Tilsynsrådernes afgørelser efter stk. 2, 3 og 4 kan af de pågældende medlemmer af kommunalbestyrelsen ankes til indenrigsministeren.

§ 61 a. Indenrigsministeren kan anvende de foranstaltninger, der er nævnt i § 61, stk. 1- 4, over for et tilsynsråds ulovlige beslutninger eller undladelser. § 61, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse på tilsynsrådets medlemmer.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan pålægge et tilsynsråd at tage en sag op til behandling for at tage stilling til, om foranstaltningerne i § 61 skal finde anvendelse.

§ 61 b. Hvis et kommunalbestyrelsesmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis et tilsynsrådsmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført staten.

§ 61 c. Et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Sempel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter tilsynsmyndighedens begæring. Et tilsynsråds afgørelse herom kan ikke indbringes for indenrigsministeren.

Stk. 3. Sager om overtrædelse af stk. 1 behandles som statsadvokatsager.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 62. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for, at kommunens arkivalier opbevares på betryggende måde.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler for kassation af kommunernes arkivalier.

§ 63. Kommunalbestyrelsen og tilsynsrådet skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold henholdsvis i kommunen og inden for tilsynsrådets virkeområde.

§ 64. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Odense, Ålborg og Århus kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen gør ønskelig.

§ 65. (Ophævet)

§ 66. Såfremt kommunalbestyrelsens formand eller et af de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer vægrer sig ved at udføre en

Dokumentet er Historisk

opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Ved grov eller gentagen vægring med hensyn til udførelsen af de i stk. 1 nævnte opgaver kan kommunalbestyrelsen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsens formand eller det pågældende magistratsmedlem.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning i henhold til stk. 2 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 4. Foreligger der en i henhold til stk. 3 stadfæstet beslutning om indskriden, skal kommunalbestyrelsen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 2 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retlig prøvelse i henhold til stk. 4, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste, herunder personale ansat under Københavns kommune, skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningssævn. Endvidere skal bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personalet ved havne, for hvilke kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, godkendes af nævnet. Indenrigsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutioner, med hvilke kommuner og amtskommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.

Stk. 2. Lønningssævnets medlemmer udpeges af indenrigsministeren efter indstilling af Kommunernes Landsforening, Amsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Kommuner i Københavns amt, Københavns kommunalbestyrelse og Frederiksberg kommunalbestyrelse. Dersom der ved sammenslutning eller på anden måde sker ændringer af de nævnte kommunale sammenslutningers organisation, kan indenrigsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til medlemskab i nævnet, indenrigsministeren i den anledning finder fornødne.

Stk. 3. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger og kommuner i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning eller kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af indenrigsministeren efter forslag af de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet.

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.

§ 69. (Ophævet)

§ 70. Loven træder i kraft den 1. april 1970, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 2. Loven eller dele heraf kan efter indenrigsministerens bestemmelse sættes i kraft for visse kommuner inden dette tidspunkt.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) Lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965, med undtagelse af kapitel III.
- 3) Lov om kommunale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 21. december 1965, §§ 32 og 37, stk. 1.
- 4) Lov nr. 79 af 20. april 1908 om kommunale valg § 22.
- 5) Lov nr. 85 af 15. maj 1903 om ændringer i og tillæg til de nugældende regler for den kommunale beskatning samt om statstilskud til kommunerne § 35.

Stk. 4. Indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for tilvejebringelsen af årsoverslag for overslagsårene 1969-70 og 1970-

Dokumentet er Historisk

71 i samtlige kommuner, herunder Københavns kommune. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan bestemme, at § 67 træder i kraft på et tidligere tidspunkt end fastsat i stk. 1. Samtidig med at § 67 sættes i kraft, ophæves følgende bestemmelser:

- 1) §§ 20 og 31, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. september 1965.
- 2) § 15, stk. 3, og § 29, stk. 3, i lov om landkommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. september 1965.
- 3) § 8, stk. 1, i lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender.

§ 71. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. I lov nr. 385 af 6. juni 1991 fastsættes i § 7, at loven træder i kraft den 1. juli 1991.

Indenrigsministeriet, den 21. juni 1991

Thor Pedersen

/ Emil le Maire

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**LBK nr 484 af 21/06/1991 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 02-07-1991

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LOV nr 337 af 14/05/1992 § 39
- LOV nr 479 af 24/06/1992 § 2
- LOV nr 501 af 24/06/1992 § 6
- LOV nr 1054 af 23/12/1992 § 77
- LBK nr 527 af 22/06/1993

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel I	Almindelige bestemmelser
Kapitel II	Borgerrepræsentationen
Kapitel III	Udvalg m.v.
Kapitel IV	Borgerrepræsentationens formand
Kapitel V	Magistraten
Kapitel VI	Kommunens økonomiske forvaltning
Kapitel VII	Tilsynet
Kapitel VIII	Særlige bestemmelser

Den fulde tekst

Bekendtgørelse af lov om Københavns kommunes styrelse

Herved bekendtgøres lov om Københavns kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 3. august 1989 med de ændringer, der følger af § 2 i lov nr. 729 af 2. december 1989, § 2 i lov nr. 389 af 13. juni 1990 og § 2 i lov nr. 385 af 6. juni 1991.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i styrelsen af Københavns kommunes anliggender, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

§ 2. Københavns kommunes anliggender styres af kommunalbestyrelsen, der benævnes borgerrepræsentationen. Borgerrepræsentationen vælges efter reglerne i den kommunale valglov.

Stk. 2. Forvaltningen af kommunens anliggender varetages af magistraten i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens bestemmelser. Magistratens medlemmer vælges af og blandt borgerrepræsentationens medlemmer, jf. § 5.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen kan sætte enhver sag, der vedrører kommunen, under forhandling og træffe beslutning i denne. Den kan af magistraten kræve alle oplysninger om kommunens anliggender.

Stk. 4. De nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren. Forslag til styrelsesvedtægt samt til ændringer i vedtægten skal undergives 2 behandlinger i borgerrepræsentationen med mindst 6 dages mellemrum. Vedtægten skal være tilgængelig for offentligheden.

Dokumentet er Historisk

Stk. 5. Borgerrepræsentationen vedtager selv sin forretningsorden. Det samme gælder magistraten.

Kapitel II

Borgerrepræsentationen

§ 3. Borgerrepræsentationens medlemstal fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 4. Den nyvalgte borgerrepræsentation afholder sit konstituerende møde i tidsrummet fra og med den 1. og til og med den 15. december i det år, hvori valget afholdes, dog tidligst efter at den hidtidige borgerrepræsentation har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg. Indkaldelse til mødet foretages af det medlem, der længst har været medlem af borgerrepræsentationen, eller, hvis flere har været medlem lige længe, af den ældste af disse.

Stk. 2. På det konstituerende møde vælger borgerrepræsentationen sin formand blandt sine medlemmer. Valget har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 3. Til valg af formand kræves ved første afstemning absolut stemmeflertal af borgerrepræsentationens tilstedeværende medlemmer, jf. § 10, stk. 2. Opnås sådant flertal ikke, foretages ny afstemning. Opnår en kandidat absolut flertal ved anden afstemning, eller afgives der ved denne kun stemmer på en kandidat, er den pågældende valgt. Bringer anden afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved anden afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (tredje afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved tredje afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

§ 5. Når valg af formand har fundet sted, leder han eller i hans forfald det medlem, der har ledet formandsvalget, valg af magistratens medlemmer.

Stk. 2. Magistraten vælges ved forholdstalsvalg på grundlag af d'Hondts metode, jf. § 24, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Nærmere regler om valget fastsættes i styrelsesvedtægten.

Stk. 3. Valget har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode.

Stk. 4. Ved valg til magistraten udtræder vedkommende af borgerrepræsentationen. Formanden indkalder senest dagen efter det konstituerende møde stedfortræderne for dem, der er valgt til magistraten, til at indtræde i borgerrepræsentationen.

§ 6. På sit første ordinære møde i valgperioden vælger borgerrepræsentationen blandt sine medlemmer næstformænd til at fungere i formandens forfald. Valget, der foretages under eet efter forholdstalsvalgmåden, ledes af formanden eller i hans forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget.

Stk. 2. Antallet af næstformænd fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 7. Ethvert medlem af borgerrepræsentationen har pligt til at modtage valg til formand eller næstformand.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan efter anmodning fritage formand, næstformand eller medlemmer af magistraten for deres hverv for resten af funktionstiden.

Stk. 3. Når formanden fritages for sit hverv eller udtræder af borgerrepræsentationen, foretages nyt valg efter reglerne i § 4 for resten af borgerrepræsentationens funktionstid.

Stk. 4. Når en af næstformændene fritages for sit hverv eller udtræder af borgerrepræsentationen, tilkommer det den gruppe, efter hvis indstilling vedkommende er valgt, at besætte den ledigblevne plads for resten af valgperioden.

§ 8. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, når og hvor ordinære møder skal afholdes, og der indrykkes i begyndelsen af hvert regnskabsår bekendtgørelse herom i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse. I bekendtgørelsen angives tillige, på hvilke steder i kommunen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen, jf. stk. 4. Ordinært møde afholdes som regel mindst een gang om måneden og bekendtgøres forud i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når formanden finder det fornødent, eller mindst en tredjedel af medlemmerne forlanger det. Formanden fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud.

Dokumentet er Historisk

Stk. 3. Formanden giver inden møderne i videst muligt omfang borgerrepræsentationens og magistratens medlemmer underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet, og sørger så vidt muligt for, at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, fremlægges til medlemmernes eftersyn i et passende tidsrum forinden mødet. Medlemmerne har med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, endvidere ret til at gennemse det fremlagte materiale sammen med personer, der ikke er medlemmer af borgerrepræsentationen.

Stk. 4. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på borgerrepræsentationens møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i kommunen.

§ 9. Borgerrepræsentationens møder er offentlige. Borgerrepræsentationen kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt eller ønskeligt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver anledning til dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af borgerrepræsentationen eller formanden.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan tillade personer, der er ansat i kommunens tjeneste, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre.

§ 10. Ethvert medlem af borgerrepræsentationen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 11. En sags vedtagelse kræver kun een behandling i borgerrepræsentationen, medmindre andet er særligt bestemt.

§ 12. Såfremt borgerrepræsentationens behandling af en sag ikke sker på grundlag af et af magistraten fremsendt forslag, skal sagen, inden borgerrepræsentationen træffer endelig beslutning, have været forelagt magistraten, medmindre sagen udelukkende henhører under borgerrepræsentationen.

Stk. 2. Når en sag i henhold til stk. 1 forelægges magistraten, kan formanden for borgerrepræsentationen fastsætte en frist, inden hvilken magistratens svar og evt. overborgmesterens bemærkninger, jf. § 33, stk. 2, skal være meddelt borgerrepræsentationen.

§ 13. Borgerrepræsentationens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der underskrives af formanden og borgerrepræsentationens sekretær umiddelbart efter hvert møde.

Stk. 2. Ethvert medlem, der har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen. Ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kan ethvert medlem kræve, at myndigheden samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Et medlem med afvigende mening kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt. Borgerrepræsentationens formand kan fastsætte en frist for aflevering af begrundelse.

Stk. 3. Udskrift af beslutningsprotokollen sendes efter mødet til borgerrepræsentationens og magistratens medlemmer.

§ 14. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem af denne eller af magistraten har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i sagens behandling.

Stk. 2. Et medlem af borgerrepræsentationen eller magistraten skal underrette borgerrepræsentationen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

Stk. 3. Når et medlem af borgerrepræsentationen må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i borgerrepræsentationens møde, jf. stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 4. Hvis borgerrepræsentationen træffer beslutning om et medlems inhabilitet, uden at stedfortræderen er indkaldt, jf. stk. 3, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve sagen udsat til det efterfølgende møde. Udsættelse kan dog ikke ske, hvis 2/3 af de tilstedeværende medlemmer modsætter sig dette, eller hvis udsættelse vil medføre overskridelse af frister, der er fastsat i lovgivningen eller af andre myndigheder.

§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i borgerrepræsentationen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 4, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 39, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan

Dokumentet er Historisk

stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når borgerrepræsentationens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder borgerrepræsentationens formand stedfortræderen til førstkommende møde i borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 4. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af borgerrepræsentationen.

§ 16. Der ydes borgerrepræsentationens medlemmer et vederlag, hvis størrelse fastsættes i styrelsesvedtægten. Ethvert medlem er forpligtet til at modtage den fastsatte godtgørelse.

§ 16 a. Borgerrepræsentationen drager omsorg for indretningen af kommunens administration og fastsætter regler om ansættelse og afskedigelse af kommunalt personale.

Kapitel III

Udvalg m.v.

§ 17. I det første ordinære møde i en valgperiode foretager borgerrepræsentationen blandt sine medlemmer valg til faste udvalg. Valgene har gyldighed for borgerrepræsentationens funktionsperiode.

Stk. 2. Antallet af faste udvalg, deres medlemstal og opgaver fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 18. Har en gruppe ikke ved forholdstalsvalg fået så mange pladser i de faste udvalg, som den ville have fået ved en fordeling under eet af samtlige pladser i disse udvalg, har gruppen ret til at få det manglende antal anvist ved overtagelse af pladser fra den eller de grupper, der ved den første fordeling har opnået for mange. Den eller de grupper, der har krav på yderligere udvalgspladser, kan kræve, at der ikke efter foranstående anvises gruppen mere end een plads i hvert udvalg.

Stk. 2. Uoverensstemmelser mellem grupperne vedrørende spørgsmål efter stk. 1 afgøres af borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Såfremt en gruppe ved anvendelsen af den i stk. 1 og 2 angivne fremgangsmåde mister flertallet i et udvalg, kan gruppen udpege et så stort antal overtallige medlemmer af vedkommende udvalg, som er nødvendigt for at bevare flertal i dette.

§ 19. Udover de i § 17 omhandlede faste udvalg kan borgerrepræsentationen af sin midte nedsætte andre udvalg, når den finder, at en sag bør underkastes udvalgsbehandling, før beslutning tages.

§ 20. Det påhviler de i §§ 17 og 19 nævnte udvalg at behandle de sager, der er henvist til dem af borgerrepræsentationen, og at afgive skriftlig indstilling herom til borgerrepræsentationen til beslutning. Udvalgene kan af magistraten fordrø enhver oplysning, som er nødvendig for udvalgsbehandlingen.

Stk. 2. Udvalgene udøver deres virksomhed i møder. De er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Udvalgene vælger selv deres formand. Ethvert medlem af udvalget er forpligtet til at modtage valg til formand. Formanden forbereder, indkalder og leder udvalgets møder.

Stk. 4. I borgerrepræsentationens forretningsorden kan fastsættes bestemmelser om udvalgenes forretningsorden, herunder bestemmelser om foretræde for udvalgene.

§ 21. Valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig, jf. dog § 18, stk. 1.

Stk. 2. Ved valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende, hvori også eet eller flere af magistratens medlemmer skal have sæde, anses de pladser, der er tilfaldet magistratens medlemmer, som tilfaldet den gruppe inden for borgerrepræsentationen, som det pågældende magistratsmedlem tilhører.

Stk. 3. Medlemmerne af borgerrepræsentationen er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen måtte tildele dem. Borgerrepræsentationen kan også, medmindre andet særligt er

Dokumentet er Historisk

bestemt, overlade hverv til andre af kommunens beboere, som er villige dertil.

§ 22. Skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af borgerrepræsentationen eller magistraten, foretages valget af samtlige kommunens repræsentanter ved et forholdstalsvalg for hvert udvalg m.v. for sig. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer, indtil pladserne er besat.

§ 23. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for borgerrepræsentationen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.

§ 24. Et udvalgsmedlem må kun efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til borgerrepræsentationens vedtagelse mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der er omfattet af vedkommende udvalgs sagsområde.

Stk. 2. Kommunalt ansatte, der er umiddelbart ansvarlige for ledelsen af et forvaltningsområde i en magistratsafdeling, kan ikke være medlem af et udvalg, hvis sagsområde omfatter det pågældende forvaltningsområde.

Kapitel IV

Borgerrepræsentationens formand

§ 25. Formanden tilrettelægger borgerrepræsentationens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at borgerrepræsentationens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

Stk. 2. Formanden har uden at være medlem ret til at deltage i forhandlingerne i udvalg uden stemmeret. Formanden underrettes om tidspunktet for udvalgmøderne og modtager dagsorden, hvis en sådan udsendes til medlemmerne.

Stk. 3. Nærmere regler om formandens forretninger kan fastsættes i vedtægten.

§ 26. Regler om ydelse af vederlag og efterløn til borgerrepræsentationens formand fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen kan yde et vederlag til den næstformand, som varetager formandens opgaver. Ved vederlagets fastsættelse skal der navnlig tages hensyn til arbejdsbyrdens omfang og varighed.

Stk. 3. Et medlem, der i henhold til § 53 a, stk. 3, udpeges til at fungere som formand, vederlægges i funktionsperioden efter regler fastsat i henhold til stk. 1.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om repræsentationsgodtgørelse til formanden og næstformænd.

Kapitel V

Magistraten

§ 27. Magistraten består af en overborgmester og 6 borgmestre. Indenrigsministeren kan efter forslag fra borgerrepræsentationen ændre antallet af borgmestre.

Stk. 2. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af magistraten, besættes den ledigblevne plads for den tilbageværende del af valgperioden af den gruppe, der har udpeget det medlem, der udtræder.

Stk. 3. Magistratens medlemmer er pligtige at modtage valg til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende samt til at udføre øvrige hverv, som borgerrepræsentationen eller magistraten måtte tildele dem.

§ 28. Kun efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til borgerrepræsentationens vedtagelse må et magistratsmedlem mod betaling yde nogen præstation til kommunens forvaltning.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Ingen, der er ansat i kommunens tjeneste, kan samtidig være medlem af magistraten.

Stk. 3. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat i kommunens tjeneste, kan være medlem af magistraten, hvis den ansatte

- a) er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller
- b) er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

§ 29. Magistraten varetager sine funktioner dels ved fælles beslutning, dels gennem afdelinger, der forestås enten af overborgmesteren eller af en borgmester. Forretningernes fordeling mellem de forskellige afdelinger fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 30. Hver borgmester forestår på eget ansvar den umiddelbare forvaltning af sit forretningsområde inden for rammerne af det vedtagne årsbudget i forbindelse med borgerrepræsentationens vedtagelser og i overensstemmelse med vedtægter og regulativer, udstedt af borgerrepræsentationen.

§ 31. I magistratens møder forelægger hver borgmester de sager, der henhører under hans forretningsområde.

Stk. 2. Magistraten er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt. Hver borgmester kan forlange enhver af magistratens beslutninger forelagt borgerrepræsentationen til afgørelse.

Stk. 4. Magistratens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen.

§ 32. Overborgmesteren er formand for magistraten og forbereder magistratens møder og indkalder medlemmerne til disse. Han leder forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at magistratens beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 33. Overborgmesteren fordeler sagerne til vedkommende borgmestre i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens regler. Overborgmesteren kan indbringe enhver sag, der vedrører kommunen, for magistraten.

Stk. 2. Overborgmesterens erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører kommunens økonomiske eller almindelige administrative forhold, inden sagen forelægges i et magistratsmøde. Erklæringen ledsager magistratens indstilling til borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Nærmere regler om overborgmesterens forretninger kan fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 34. Overborgmesteren kan i en borgmesters fravær på grund af sygdom, ferie og lignende overdrage den midlertidige bestridelse af forretningsområdet til en anden borgmester, ligesom overborgmesteren i tilfælde af eget forfald kan konstituere en borgmester til at bestride overborgmesterembedet.

Stk. 2. Dersom overborgmesteren får forfald af en sådan karakter, at der ikke i medfør af stk. 1 har kunnet ske konstitution i overborgmesterembedet, kan borgerrepræsentationens formand konstituere en borgmester til at bestride overborgmesterembedet.

Stk. 3. Konstitutioner i medfør af stk. 1 og 2 skal snarest meddeles borgerrepræsentationen. Borgerrepræsentationen kan ændre de beslutninger, som overborgmesteren eller borgerrepræsentationens formand træffer i henhold til stk. 1 og 2.

Stk. 4. Når overborgmesteren eller en borgmester har forfald i mindst 2 måneder, kan borgerrepræsentationen overdrage den midlertidige bestridelse af vedkommendes forretninger til et medlem af borgerrepræsentationen.

Stk. 5. Der tilkommer det medlem af borgerrepræsentationen, der bliver konstitueret i medfør af bestemmelsen i stk. 4, vederlag efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren.

§ 35. Ethvert medlem af magistraten skal, medmindre han har lovligt forfald, overvære borgerrepræsentationens møder og kan begære ordet i overensstemmelse med forretningsordenens bestemmelser.

§ 36. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag, efterløn og pension til overborgmesteren og borgmestrene.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om repræsentationsgodtgørelse til overborgmesteren og borgmestrene.

Dokumentet er Historisk

Kapitel VI

Kommunens økonomiske forvaltning

§ 37. Kommunens regnskabsår løber fra den 1. januar til den 31. december.

§ 38. Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af magistraten til borgerrepræsentationen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.

Stk. 2. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode, hvis længde fastsættes af indenrigsministeren.

§ 39. Magistratens forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag skal undergives 2 behandlinger i borgerrepræsentationen med mindst 3 ugers mellemrum.

Stk. 2. Ved 2. behandling undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag borgerrepræsentationens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om specifikation af de poster på årsbudgettet, hvortil borgerrepræsentationen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

§ 40. Det endeligt vedtagne årsbudget og de flerårige budgetoverslag skal være tilgængelige for offentligheden.

Stk. 2. En kort redegørelse for indholdet af årsbudgettet og budgetoverslagene skal inden det kommende regnskabsårs begyndelse udsendes til kommunens beboere eller indrykkes i den lokale presse efter borgerrepræsentationens bestemmelse.

§ 41. Årsbudgettet afgiver i den form, hvori det endeligt er vedtaget af borgerrepræsentationen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil borgerrepræsentationen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, jf. § 39, stk. 2, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning.

Stk. 2. Bevillingsmyndigheden er hos borgerrepræsentationen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, der ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før borgerrepræsentationen har meddelt den fornødne bevilling.

Stk. 3. Foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, kan dog af magistraten om fornødent iværksættes uden forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Stk. 4. Borgerrepræsentationen kan bemyndige et af sin midte udpeget udvalg til at meddele samtykke til mindre afvigelser fra budgettet eller til afholdelse af udgifter uden for samme. De nærmere regler for udøvelsen af denne bemyndigelse fastsættes i styrelsesvedtægten.

§ 42. Beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre indenrigsministeren fastsætter andet, træffes af borgerrepræsentationen.

§ 43. Revision af Københavns kommunes regnskaber varetages af kommunens revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet henhører under borgerrepræsentationen, men har ved revisionens udførelse et selvstændigt ansvar i overensstemmelse med revisionsvedtægtens bestemmelser. Afskedigelse af direktoratets chef kræver indenrigsministerens samtykke.

Stk. 3. Revisionen skal omfatte alle under borgerrepræsentationen henhørende regnskabsområder. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, borgerrepræsentationens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Stk. 4. Det påhviler revisionen regelmæssigt at foretage en kritisk gennemgang af kommunens regnskabsføring og de i forbindelse hermed etablerede kontrolforanstaltninger med henblik på at efterprøve, om disse er betryggende.

Stk. 5. Magistraten skal tilvejebringe og meddele de oplysninger, der er fornødne for revisionens virksomhed.

Stk. 6. Magistraten udarbejder de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, der

Dokumentet er Historisk

godkendes af borgerrepræsentationen.

§ 44. Københavns kommunes årsregnskab aflægges af overborgmesteren til borgerrepræsentationen inden en frist, der fastsættes af indenrigsministeren. Regnskabet skal ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Herudover skal regnskabet i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Stk. 2. Revisionsdirektoratet afgiver inden en frist, der fastsættes i revisionsvedtægten, en beretning om revisionen af det i stk. 1 nævnte regnskab til borgerrepræsentationen, der lader beretningen udvalgsbehandle efter regler, der fastsættes i revisionsvedtægten.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen træffer herefter i et møde afgørelse med hensyn til regnskabets godkendelse.

Stk. 4. Det endeligt godkendte regnskab skal være tilgængeligt for offentligheden.

Kapitel VII

Tilsynet

§ 45. Tilsynet med Københavns kommune varetages af indenrigsministeren.

§ 46. Indenrigsministeren kan foreskrive formen for kommunens årsbudget, flerårige budgetoverslag og regnskab.

Stk. 2. Kommunens årlige regnskab sendes til indenrigsministeren sammen med revisionsberetningen og de afgørelser, som borgerrepræsentationen har truffet i forbindelse hermed. Fristen for regnskabets indsendelse fastsættes af indenrigsministeren.

§ 47. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunens låntagning og lignende dispositioner.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommunen og kommunale forsyningsvirksomheder.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om borgerrepræsentationens adgang til at forpligte kommunen ved kaution eller anden økonomisk garanti samt ved tilsagn om regelmæssige ydelser og lignende, som kommunen ikke efter loven er forpligtet til at præstere.

§ 48. Har borgerrepræsentationen truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan indenrigsministeren sætte beslutningen ud af kraft. Under behandlingen af sagen kan indenrigsministeren midlertidigt suspendere den pågældende beslutning. Er beslutningen bragt til udførelse, kan den dog kun suspenderes eller sættes ud af kraft, hvis

- 1) en part over for tilsynsmyndigheden skriftligt fremsætter begæring herom,
- 2) der ikke efter anden lovgivning er en klageinstans og
- 3) væsentlige hensyn, særlig til private interesser, ikke taler herimod.

Stk. 2. Undlader borgerrepræsentationen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan indenrigsministeren pålægge de medlemmer af borgerrepræsentationen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan anlægge erstatningssag mod et medlem af borgerrepræsentationen, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 gælder tilsvarende for:

- 1) Magistraten og dens medlemmer.
- 2) Det udvalg (børne- og ungdomsnævnet) som borgerrepræsentationen nedsætter til at varetage opgaver efter bistandslovens afsnit VIII, og udvalgets medlemmer.

Dokumentet er Historisk

§ 48 a. Hvis et medlem af borgerrepræsentationen eller af magistraten under en erstatningssag findes ansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kommunen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

§ 48 b. Et medlem af borgerrepræsentationen eller af magistraten, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Simpel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Stk. 2. Påtale efter stk. 1 kan kun ske efter indenrigsministerens begæring.

Stk. 3. Sager om overtrædelse af stk. 1 behandles som statsadvokatsager.

Kapitel VIII

Særlige bestemmelser

§ 49. Øvrighedsforretningerne for København varetages af magistraten, hvor lovgivningen ikke foreskriver andet. Bestemmelserne i §§ 29, 30 og 33, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til behandlingen af de her omhandlede sager.

§ 50. Borgerrepræsentationen og magistraten skal tilvejebringe og meddele vedkommende minister de oplysninger, som denne måtte forlange om forhold i kommunen.

§ 51. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunens tjeneste skal godkendes af Kommunernes Lønningsnævn i overensstemmelse med § 67 i lov om kommunernes styrelse.

§ 51 a. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.

§ 52. Borgerrepræsentationen drager omsorg for, at kommunens arkivalier opbevares på betryggende måde.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler for kassation af kommunens arkivalier.

§ 53. De magistratsmedlemmer, der ikke måtte blive genvalgt til den magistrat, der tiltræder den 1. april 1978, stilles med hensyn til efterindtægt og pension for sig selv og deres efterladte, som om de havde fungeret indtil udgangen af april måned 1978.

§ 53 a. Såfremt borgerrepræsentationens formand vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 2. Såfremt et af magistratens medlemmer vægrer sig ved at udføre en opgave, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan magistraten udpege et af sine øvrige medlemmer til at varetage den pågældende opgave.

Stk. 3. Ved borgerrepræsentationens formands eller et magistratsmedlems grove eller gentagne vægring ved at udføre opgaver, som er pålagt den pågældende ved denne lov eller kommunens styrelsesvedtægt, kan borgerrepræsentationen udpege et af sine medlemmer til at fungere som formand eller magistratsmedlem indtil videre. Den, der udpeges, overtager samtlige opgaver, som påhviler formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Den, der i medfør af denne bestemmelse udpeges til at fungere som magistratsmedlem, udtræder af borgerrepræsentationen i den tid, funktionen varer, og den pågældendes stedfortræder indkaldes til midlertidigt at tage sæde i borgerrepræsentationen, jfr. § 5, stk. 4.

Stk. 4. Borgerrepræsentationens beslutning i henhold til stk. 3 skal straks forelægges indenrigsministeren til stadfæstelse. Beslutningen træder først i kraft, når den er stadfæstet af indenrigsministeren.

Stk. 5. Foreligger der en i henhold til stk. 4 stadfæstet beslutning om indskriden, skal borgerrepræsentationen straks rejse sag ved domstolene til efterprøvelse af, om betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede. Finder domstolene, at betingelserne for indskriden efter stk. 3 er til stede, anses formanden eller det pågældende magistratsmedlem som fritaget for sit hverv.

Stk. 6. Borgerrepræsentationen kan med indenrigsministerens godkendelse beslutte, at der i de i stk. 1-3 nævnte tilfælde sker en nedsættelse af det vederlag, der ydes formanden eller det pågældende magistratsmedlem. Nedsættelsen kan, medmindre omstændighederne taler for et fuldstændigt bortfald, højst udgøre en tredjedel af vederlaget. Sker der en retslig prøvelse i henhold til

Dokumentet er Historisk

stk. 5, og denne ikke medfører fritagelse for hvervet, har formanden eller det pågældende magistratsmedlem krav på efterbetaling af forskellen mellem det fulde og det nedsatte vederlag.

§ 54. Loven træder i kraft den 1. april 1978. Dog træder § 52 i kraft straks. § 4, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2 og 3, samt § 5, § 15, stk. 1, § 53 og § 54, stk. 2, træder i kraft den 1. marts 1978. Endvidere træder § 4, stk. 1, 1. pkt., i kraft den 1. juli 1978.

Stk. 2. Den borgerrepræsentation, hvis funktionsperiode begynder den 1. april 1978, afholder konstituerende møde umiddelbart før dens funktionsperiode begynder, dog tidligst efter at den hidtidige borgerrepræsentation har truffet afgørelse vedrørende eventuelle valgklager og begæringer om fritagelse for at modtage valg.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Anordning af 1. januar 1840 angående kommunalbestyrelsen i København.
- 2) Lov om Bestyrelsen af Københavns Kommunale Anliggender af 4. marts 1857.
- 3) Lov nr. 193 af 1. april 1919 om tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender af 4. marts 1857 m.m.
- 4) Lov nr. 75 af 18. marts 1938 om forandringer i og tillæg til lov om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender af 4. marts 1857 m.m. I lov nr. 385 af 6. juni 1991 fastsættes i § 7, at loven træder i kraft den 1. juli 1991.

Indenrigsministeriet, den 21. juni 1991

Thor Pedersen

Emil le Maire

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk**LOV nr 385 af 06/06/1991 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 07-06-1991
Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 483 af 21/06/1991
- LBK nr 484 af 21/06/1991
- LBK nr 519 af 03/07/1991
- LOV nr 9 af 03/01/1992
- LOV nr 1054 af 23/12/1992

Den fulde tekst

Lov om ændring af de kommunale styrelseslove m.v.

(Offentligt udbud af fast ejendom, diæter og tabt arbejdsfortjeneste

m.v.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990, som ændret ved § 1 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

3. § 15 a affattes således:

» § 15 a. Kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges enten efter reglerne i § 16 eller efter reglerne i § 16 a. En nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges efter samme regler som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller i første kvartal af funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Endvidere kan kommunalbestyrelsen forud for et regnskabsår og med virkning fra regnskabsårets begyndelse træffe beslutning om ændret vederlæggelse.

Stk. 2. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.«

4. § 16, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

5. I § 16, stk. 2, og stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »diæter«: »og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6«.

Dokumentet er Historisk

6. § 16, stk. 3, sidste pkt., ophæves.

7. I § 16, stk. 4, indsættes efter »diæter«: »eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste«.

8. § 16, stk. 5, sidste pkt., ophæves.

9. § 16, stk. 6, affattes således:

» Stk. 6. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 2 og 3 kan pr. dag højst udgøre det tredobbelte af diætbeløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 5. Erstatning ydes ikke til medlemmer, der modtager vederlag i henhold til stk. 1.«

10. I § 16 indsættes efter stk. 7 som nyt stykke:

»Stk. 8. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-7.«

Stk. 8 bliver herefter stk. 9.

11. § 34, stk. 6, affattes således:

» Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.«

12. § 37, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden af indenrigsministeren fastsat frist.«

13. I § 38, stk. 2, 1. pkt., udgår », og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«

14. § 45, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

15. I § 52 indsættes efter »diæter«: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste«.

16. I § 55 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.«

17. Som ny § 68 indsættes:

» § 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.«

§ 2

I lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 3. august 1989, som ændret ved § 2 i lov nr. 729 af 2. december 1989 og § 2 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

Dokumentet er Historisk

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i borgerrepræsentationen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 4, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 39, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

3. § 38, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af magistraten til borgerrepræsentationen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«

4. I § 39, stk. 2, 1. pkt., udgår », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«

5. I § 47 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

» Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommunen og kommunale forsyningsvirksomheder.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

6. Efter § 51 indsættes:

» § 51 a. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.«

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.'

§ 3

I civilforsvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 517 af 28. juli 1987, indsættes i § 16, stk. 5, og § 24, stk. 3, efter »diæter«: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v.«

§ 4

I lov nr. 410 af 13. juni 1990 om støtte til folkeoplysning ændres i § 36, stk. 3, »og befodringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v.«

§ 5

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 524 af 10. juli 1990, ændres i § 39 d, stk. 3, »og befodringsgodtgørelse« til: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v.«

§ 6

I lov om naturfredning, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984, som ændret ved lov nr. 355 af 13. maj 1987, lov nr. 108 af 5. marts 1988, lov nr. 192 af 29. marts 1989 og lov nr. 138 af 7. marts 1990, ændres i § 3, stk. 5, 2. pkt., »og befodringsgodtgørelse« til: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i lov om kommunernes styrelse«.

§ 7

Loven træder i kraft den 1. juli 1991.

Givet på Christiansborg Slot, den 6. juni 1991

Dokumentet er Historisk

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Thor Pedersen

Officielle noter

Ingen

1990/2 LSF 102

Offentliggørelsesdato: 11-06-1991

Folketinget

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Nr LSF 102

Forslag til Lov om ændring af de kommunale styrelseslove m.v. (Offentligt udbud af fast ejendom, diæter og tabt arbejdsfortjeneste m.v.)

Fremsat af indenrigsministeren (Thor Pedersen)

den 30. januar 1991

Vedtaget ved tredjebehandling den 31. maj 1991

Lov nr. 385 af 06/06/1991

Den fulde tekst**§ 1**

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990, som ændret ved § 1 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

3. § 15 a affattes således:

» § 15 a. Kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges enten efter reglerne i § 16 eller efter reglerne i § 16 a. En nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges efter samme regler som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller i første kvartal af funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Endvidere kan kommunalbestyrelsen forud for et regnskabsår og med virkning fra regnskabsårets begyndelse træffe beslutning om ændret vederlæggelse.

Stk. 2. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.«

4. § 16, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

5. I § 16, stk. 2, og stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »diæter«: »og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6«.

6. § 16, stk. 3, sidste pkt., ophæves.

7. I § 16, stk. 4, indsættes efter »diæter«: »eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste«.

8. § 16, stk. 5, sidste pkt., ophæves.

9. § 16, stk. 6, affattes således:

» *Stk. 6.* Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 2 og 3 kan pr. dag højst udgøre det tredobbelte af diætbeløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 5. Erstatning ydes ikke til medlemmer, der modtager vederlag i henhold til stk. 1.«

10. I § 16 indsættes efter stk. 7 som nyt stykke:

»*Stk. 8.* Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-7.«

Stk. 8 bliver herefter stk. 9.

11. § 34, stk. 6, affattes således:

» *Stk. 6.* Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.«

12. § 37, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«

13. I § 38, stk. 2, 1. pkt., udgår », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«

14. § 45, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

15. I § 52 indsættes efter »diæter«: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste«.

16. I § 55 indsættes som *stk. 2*:

»Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.«

17. Som ny § 68 indsættes:

» **§ 68.** Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.«

§ 2

I lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 3. august 1989, som ændret ved § 2 i lov nr. 729 af 2. december 1989 og § 2 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i borgerrepræsentationen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 4, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 39, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

3. § 38, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af magistraten til borgerrepræsentationen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«

4. I § 39, stk. 2, 1. pkt., udgår », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«

5. I § 47 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

» Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommunen og kommunale forsyningsvirksomheder.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

6. Efter § 51 indsættes:

» § 51 a. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.«

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.'

§ 3

I civilforsvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 517 af 28. juli 1987, indsættes i § 16, stk. 5, og § 24, stk. 3, efter »diæter«: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«

§ 4

I lov nr. 410 af 13. juni 1990 om støtte til folkeoplysning ændres i § 36, stk. 3, »og befordringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«

§ 5

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 524 af 10. juli 1990, ændres i § 39 d, stk. 3, »og befordringsgodtgørelse« til: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«

§ 6

I lov om naturfredning, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984, som ændret ved lov nr. 355 af 13. maj 1987, lov nr. 108 af 5. marts 1988, lov nr. 192 af 29. marts 1989 og lov nr. 138 af 7. marts 1990, ændres i § 3, stk. 5, 2. pkt., »og befordringsgodtgørelse« til: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i lov om kommunernes styrelse«.

§ 7

Loven træder i kraft den 1. juli 1991.

Oprindeligt fremsat forslag

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990, som ændret ved § 1 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandlingen af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

3. § 15 a affattes således:

» § 15 a. Kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges enten efter reglerne i § 16 eller efter reglerne i § 16 a. En nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges efter samme regler som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller i første kvartal af funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Endvidere kan kommunalbestyrelsen forud for et regnskabsår og med virkning fra regnskabsårets begyndelse træffe beslutning om ændret vederlæggelse.

Stk. 2. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.«.

4. § 16, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

5. I § 16, stk. 2, og stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »diæter«: »og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6«.

6. I § 16, stk. 4, indsættes efter »diæter«: »eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste«.

7. § 16, stk. 5, sidste pkt., ophæves.

8. § 16, stk. 6, affattes således:

» Stk. 6. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 2 og 3 kan pr. dag højst udgøre det tredobbelte af diætbeløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 5. Erstatning ydes ikke til medlemmer, der modtager vederlag i henhold til stk. 1.«.

9. I § 16 indsættes efter stk. 7 som nyt stykke:

»Stk. 8. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-7.«.

Stk. 8 bliver herefter stk. 9.

10. § 34, stk. 6, affattes således:

» Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.«.

11. § 37, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«.

12. I § 38, stk. 2, 1. pkt., udgår: », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandlingen og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«.

13. § 45, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

14. I § 52 indsættes efter »diæter«: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste«.

15. I § 55 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om forrentning af mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.«.

16. Som ny § 68 indsættes:

» § 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgået offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.«.

§ 2

I lov om Københavns kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 3. august 1989, som ændret ved § 2 i lov nr. 729 af 2. december 1989 og § 2 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i borgerrepræsentationen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 4, eller 2. behandlingen af forslaget til årsbudget, jf. § 39, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund.«.

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

3. § 38, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af magistraten til borgerrepræsentationen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«.

4. I § 39, stk. 2, 1. pkt., udgår: », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandlingen og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«.

5. I § 47 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

» Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om forrentning af mellemværender mellem kommunen og kommunale forsyningsvirksomheder.«.

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

6. Efter § 51 indsættes:

» § 51 a. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgået offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.«.

§ 3

I civilforsvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 517 af 28. juli 1987, indsættes i § 16, stk. 5, og § 24, stk. 3, efter »diæter«: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«.

§ 4

I lov nr. 410 af 13. juni 1990 om støtte til folkeoplysning ændres i § 36, stk. 3, »og befordringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«.

§ 5

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 524 af 10. juli 1990, ændres i § 39 d, stk. 3, »og befordringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«.

§ 6

I lov om naturfredning, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984, som ændret ved lov nr. 355 af 13. maj 1987, lov nr. 108 af 5. marts 1988, lov nr. 192 af 29. marts 1989 og lov nr. 138 af 7. marts 1990, ændres i § 3, stk. 5, 2. pkt., »og befordringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i lov om kommunernes styrelse«.

§ 7

Loven træder i kraft den 1. juli 1991.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets indhold

Hovedpunkterne i lovforslaget er:

- 1) Salg af kommunal ejendom skal som hovedregel kun kunne ske efter offentligt udbud, jf. pkt. 1.1.
- 2) Mulighed for indkaldelse af stedfortræder, når et medlem på grund af sygdom er forhindret i at deltage i et enkelt møde. Samtidig tilføjelse af »graviditet, barsel eller adoption« til de i loven nævnte forfaldsgrunde, jf. pkt. 1.2.
- 3) Erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv skal kunne ydes uafhængigt af, om der ydes diæter, jf. pkt. 1.3.
- 4) Hjemmel til fastsættelse af tidsfristerne for henholdsvis udarbejdelsen og vedtagelsen af årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag, jf. pkt. 1.4.
- 5) Hjemmel til fastsættelse af regler om forrentning af mellemværender mellem kommuner og forsyningsvirksomheder, jf. pkt. 1.5.

Herudover indeholder forslaget enkelte mindre ændringer, hovedsagelig af redaktionel karakter.

1.1. Offentligt udbud af fast ejendom

Formålet med det foreslåede krav om offentligt udbud i forbindelse med kommunale ejendomssalg er at sikre, at offentligheden får kendskab til, at kommunale ejendomme er udbudt til salg. Ved offentligt udbud opnås det, at alle på lige fod får mulighed for at komme i betragtning som købere af en kommunal ejendom. Muligheden for købstilbud fra en bredere kreds vil også kunne føre til, at der opnås de for kommunen bedste købstilbud. Desuden vil kommunen ved offentligt udbud kunne sikre sig imod en kritik af, at der ved et ejendomssalg skulle være sket en usaglig begunstigelse af køberen.

Indtil 1981 skulle kommunernes ejendomsdispositioner - både køb og salg - godkendes af den kommunale tilsynsmyndighed. Bestemmelsen herom, der fandtes i § 59 i den kommunale styrelseslov, blev ophævet ved lov nr. 629 af 23. december 1980. Herved bortfaldt det hensigtsmæssighedstilsyn med kommunale ejendomsdispositioner, som udøvedes af tilsynsmyndigheden. I forbindelse med godkendelsen på så tilsynsmyndigheden også, at ejendomsdispositionerne var lovlige, og at salg af kommunale ejendomme skete til markedsprisen. Dette retlige tilsyn udøves fortsat af tilsynsmyndigheden.

Tilsynsmyndighedens godkendelse af kommunale ejendomssalg var ikke betinget af, at der havde været foretaget offentligt udbud. Dog gjaldt der den undtagelse, at kommunale ejendomme kun måtte afhændes til kommunalbestyrelsens medlemmer eller kommunalt ansatte efter offentligt udbud, medmindre der var tale om salg af en nedlagt tjeneste- eller lejebolig til den hidtidige beboer eller salg til en kommunalt ansat af en beboelsesejendom nær den pågældendes tjenestested. Dette var fastsat i Indenrigsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 223 af 28. oktober 1974 efter henstilling fra Folketingets Ombudsmand.

Denne cirkulæreskrivelse til tilsynsrådene bortfaldt samtidig med ophævelsen af kravet om tilsynsmyndighedens godkendelse af kommunale ejendomsdispositioner. Indenrigsministeriet har dog - efter henstilling fra Folketingets Ombudsmand i forbindelse med en nyere sag - i skrivelse af 13. juni 1986 til samtlige kommunalbestyrelser m.fl. henledt opmærksomheden på det ønskelige i, at den tidligere gældende cirkulæreskrivelse fortsat iagttages.

Noget krav om offentligt udbud ved salg af kommunal ejendom gælder der ikke i dag, heller ikke som betingelse for salg til kommunalbestyrelsesmedlemmer og kommunalt ansatte.

I de senere år har der imidlertid været en række sager, hvor kommunale ejendomssalg har givet anledning til kritik i offentligheden.

Senest har Folketingets Ombudsmand i skrivelse af 19. november 1990 til Indenrigsministeriet på baggrund af en konkret sag givet udtryk for, at der kan være anledning til at overveje, om der bør fastsættes regler om, at salg af kommunale ejendomme også til andre end kommunalbestyrelsesmedlemmer mv. skal udbydes offentligt. Ombudsmanden fandt ikke, at han havde tilstrækkeligt grundlag for at afgive en egentlig henstilling over for Indenrigsministeriet om udfærdigelse af sådanne regler, men fandt det rettest at underrette ministeriet om sagen, således at det kunne indgå i ministeriets løbende overvejelser med hensyn til fastsættelse af retningslinier på dette område.

På denne baggrund - og for generelt at give offentligheden en indsigt i udbud af kommunal ejendom og mulighed for at afgive tilbud - foreslås det, at der indføres et almindeligt krav om offentligt udbud ved kommunale ejendomssalg.

På det statslige område gælder Finansministeriets cirkulære af 28. august 1984 om almindelige regler for salg af faste ejendomme. Efter cirkulæret skal salg af fast ejendom fra staten ske efter offentligt udbud, medmindre der er tale om salg fra een statsstyrelse til en anden, eller der foreligger vægtige grunde for undladelse af offentligt udbud.

Efter lovforslaget skal salg af kommunal ejendom som hovedregel ske efter offentligt udbud. Dog tillægges der indenrigsministeren en bemyndigelse til at undtage visse ejendomssalg.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 16, og § 2, nr. 6, samt bemærkningerne hertil.

1.2. Ændrede regler om stedfortræderindkaldelse

Efter § 15, stk. 2, i den kommunale styrelseslov og § 15, stk. 2, i den københavnske styrelseslov indkaldes stedfortræderen, når et medlem er forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende.

Når et medlem er forhindret i at deltage i et enkelt møde, er der efter de gældende love kun mulighed for at indkalde stedfortræderen, hvis der enten er tale om kommunalbestyrelsens konstituerende møde eller 2. behandlingen af årsbudgettet, jf. § 15, stk. 1, i de to love.

Det foreslås, at der indføres en adgang til også at kræve stedfortræderen indkaldt i tilfælde, hvor et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen. Herved sikres det, at det politiske styrkeforhold i kommunalbestyrelsen ikke ændres som følge af et eller flere medlemmers sygdom.

For Lyngby-Taarbæk Kommune er der pr. 1. juli 1989 godkendt et frikommuneforsøg, der omfatter alle de i § 15, stk. 2, nævnte forfaldsgrunde. Da der endnu ikke kan drages endelige konklusioner af dette forsøg, og da en mere omfattende adgang til at indkalde stedfortræder ved et enkelt møde kan påvirke respekten omkring det borgerlige ombud og føre til for hyppig deltagelse af stedfortrædere i enkeltmøder, er forslaget begrænset til et medlems sygdom.

Endvidere foreslås det, at de i § 15, stk. 2, nævnte forfaldsgrunde, der ved en varighed af mindst 1 måned kan begrunde stedfortræderindkaldelse, suppleres med graviditet, barsel eller adoption. Baggrunden for forslaget er, at de gældende regler ikke omfatter tilfælde, hvor et mandligt medlem på grund af barnefødsel eller adoption anser sig for forhindret i at varetage sine kommunale hverv, medmindre der foreligger særlige omstændigheder som f.eks. sygdom hos moderen eller barnet.

I overensstemmelse med intentionerne i lovgivningen om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til barselorlov og regeringens almindelige familiepolitiske holdning bør et medlems forhindring i at varetage sine kommunale hverv på grund af graviditet, barsel eller adoption kunne berettige til stedfortræderindkaldelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, og § 2, nr. 1 og 2.

1.3. Diæter og tabt arbejdsfortjeneste

Efter § 16, stk. 2, i den kommunale styrelseslov skal der ydes diæter til kommunalbestyrelsesmedlemmer for deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer. Efter lovens § 16, stk. 3, kan der endvidere ydes diæter for varetagelsen af andre kommunale hverv, uanset om de udføres af kommunalbestyrelsesmedlemmer eller ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer. Hvis kommunalbestyrelsen beslutter, at der skal ydes diæter for sådanne andre hverv, har de pågældende tillige krav på erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. § 16, stk. 6.

Efter loven er der således en sammenhæng mellem diætudbetaling og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. En kommunalbestyrelse har således ikke mulighed for at træffe beslutning om, at medlemmerne af et nævn, råd eller udvalg skal have dækket tabt arbejdsfortjeneste uden samtidig at få udbetalt diæter. Dette har i praksis ført til, at kommunalbestyrelser har besluttet, at der ikke skal udbetales diæter (og tabt arbejdsfortjeneste), uanset at kommunalbestyrelsen har ønsket at dække medlemmernes tabte arbejdsfortjeneste.

Fra kommunal side har der derfor været ønske om mere smidige regler, således at kommunalbestyrelsen for så vidt angår sådanne andre kommunale hverv selv skal kunne afgøre, om der skal udbetales såvel diæter som erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller kun en af ydelserne. Med lovforslaget skabes der hjemmel for en sådan ordning, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, 6, 8 og 14. Tilsvarende ændringer foreslås i civilforsvarsloven, folkeoplysningsloven og folkeskoleloven, jf. lovforslagets §§ 3-5. Endvidere foreslås konsekvensændringer i naturfredningsloven, jf. lovforslagets § 6.

Den københavnske styrelseslov indeholder ikke regler om diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, idet borgerrepræsentanterne efter lovens § 16 modtager et vederlag. De foreslåede ændringer vedrører derfor alene den kommunale styrelseslov.

1.4. Fristerne for udarbejdelse og vedtagelse af årsbudgettet

Efter de kommunale styrelseslove skal forslaget til årsbudget udarbejdes inden den 1. september, og 2. behandlingen af budgetforslaget skal foretages senest den 1. oktober. Baggrunden for forslaget om, at indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte fristen for henholdsvis udarbejdelsen og 2. behandlingen af årsbudgettet, er et ønske om at kunne udskyde fristerne til et senere tidspunkt på året med henblik på at opnå en forbedring af budgetproceduren. Ved en udskydelse af fristen for budgetvedtagelsen opnås der en større sikkerhed i den kommunale budgetlægning, idet der sker en indsnævring af den tidsmæssige afstand mellem

budgettets vedtagelse og ikrafttræden.

Den væsentligste tekniske hindring for en udskydelse af den kommunale budgetvedtagelse ligger i dag i procedurerne omkring forskudsregistreringen og udskrivningen af skattekort. Disse problemer er nærmere omtalt i betænkning nr. 1172/1989 om modernisering og forenkling af det kommunale bevillingssystem m.v. Det fremgår heraf, at Statsskattedirektoratet har vurderet, at det med bibeholdelse af den nuværende frist for udsendelse af skattekort - primo december måned - maksimalt vil være muligt at udskyde fristen for den kommunale budgetvedtagelse til den 15. oktober.

Som det fremgår af den nævnte betænkning, har der fra kommunal side været stor interesse for at få udskudt tidsfristen for budgetvedtagelsen. Dette er også kommet til udtryk i ønsker om gennemførelse af frikommuneforsøg på området. Indenrigsministeriet har godkendt forsøg for Kjellerup og Tranekær Kommuner vedrørende udskydelse af dele af budgetvedtagelsen til senest den 1. december. Af hensyn til forskudsregistrering m.v. er fristen for vedtagelsen af de kommunale skatter (og øvrige indtægter) i forsøgene fastholdt til senest den 1. oktober, mens vedtagelsen af budgettets udgiftsside skal ske senest den 1. december.

Det foreslås, at der - i lighed med de godkendte frikommuneforsøg - skabes hjemmel for, at der kan fastsættes forskellige frister for vedtagelsen af nærmere specificerede dele af budgettet, såfremt en generel udskydelse af fristen for budgetvedtagelsen ud over den 15. oktober ikke måtte vise sig teknisk mulig. Der henvises i øvrigt til forslaget § 1, nr. 11 og 12, og § 2, nr. 3 og 4, samt bemærkningerne hertil.

1.5. Forrentning af mellemværender mellem kommuner og forsyningsvirksomheder

De kommunale forsyningsvirksomheder adskiller sig fra de øvrige kommunale områder ved, at virksomhedernes udgifter skal finansieres over taksterne, således at udgifter og indtægter over en årrække balancerer. Dette er i vidt omfang fastslået i lovgivningen vedrørende de enkelte typer af forsyningsvirksomhed. Forsyningsvirksomhederne udgør med andre ord et brugerfinansieret område af kommunernes virksomhed, i modsætning til de aktiviteter, der finansieres over den kommunale skatteudskrivning. Der tales ofte om, at der på dette område gælder et hvile-i-sig-selv-princip.

Der foreligger imidlertid ikke noget krav om, at forsyningsvirksomhedernes udgifter og indtægter skal balancere i det enkelte år. Der kan således i de enkelte år være tale om mellemværender mellem kommunen og forsyningsvirksomheden, som registreres på særlige mellemregningskonti i det kommunale budget- og regnskabssystem.

Sådanne mellemværender kan f.eks. opstå ved, at beløb til et senere anlægsarbejde vedrørende forsyningsvirksomheden opkræves forlods over taksterne. De opkrævede beløb vil da - indtil anlægsudgifterne afholdes - indgå i kommunens kassebeholdning. Der kan omvendt også være tale om, at kommunen afholder udgifter vedrørende forsyningsvirksomheden, som først efterfølgende finansieres over forsyningsvirksomhedens takster. Forsyningsvirksomheden vil da i den mellemliggende periode have registreret en gæld til kommunen.

Der gælder ikke nogen generelle bestemmelser om forrentning af sådanne mellemværender mellem kommunerne og forsyningsvirksomhederne. Det er således i dag overladt til den enkelte kommunalbestyrelse at træffe afgørelse om en eventuel forrentning af mellemværender, medmindre andet er fastsat i lovgivningen vedrørende de enkelte typer af forsyningsvirksomheder. Nogle kommuner har fastsat en forrentningsprocent svarende til diskontoen eller markedsrenten, mens andre kommuner har fastsat renten til 0.

Hvis renten i det indbyrdes forhold mellem kommunen og forsyningsvirksomheden er fastsat under markedsrenten, vil der være tale om et tilskud fra forsyningsvirksomheden til kommunen eller omvendt.

Hermed »sløres« forholdet mellem det brugerfinansierede og det skattefinansierede område af kommunernes virksomhed, idet der over forsyningsvirksomhedernes takster rentefrit vil kunne skaffes dækning for andre kommunale aktiviteter - eller omvendt over skatteudskrivningen vil kunne skaffes rentefri finansiering af aktiviteter vedrørende forsyningsvirksomhederne. Der kan på denne måde blive tale om en over- eller underfinansiering af forsyningsvirksomhederne, hvilket må anses som stridende imod det omtalte hvile-i-sig-selv-princip.

Der bør derfor gennemføres en mere klar adskillelse mellem det brugerfinansierede og det skattefinansierede område af kommunernes virksomhed ved, at der fastsættes bestemmelser om forrentning af mellemværender mellem kommunerne og forsyningsvirksomhederne. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 15, og § 2, nr. 5, samt bemærkningerne hertil.

2. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser samt hørte myndigheder mv.

Indførelse af bestemmelser om forrentning af mellemværender mellem kommunerne og forsyningsvirksomhederne vil indebære merudgifter for de kommuner, som har et negativt mellemværende med forsyningsvirksomhederne, og som ikke i dag foretager forrentning - eller eventuelt kun lav forrentning - heraf. Omvendt vil de kommuner, som har udlæg for forsyningsvirksomheder, som ikke forrentes eller kun lavt forrentes, få en merindtægt. Det drejer sig først og fremmest om merudgifter/merindtægter vedrørende spildevandsområdet.

Lovforslaget forventes ikke i øvrigt at medføre væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for staten eller kommunerne.

Lovforslaget har været forelagt Kommunernes Landsforening, Amdsrådsforeningen i Danmark samt Københavns og Frederiksberg Kommuner. Endvidere har forslaget været forelagt Boligministeriet, Finansministeriet (Budgetdepartementet og Administrations- og Personaledepartementet), Justitsministeriet, Miljøministeriet og Skatteministeriet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter de gældende regler i § 15, stk. 1, er der alene adgang til at indkalde stedfortræder for et medlem, der er forhindret i at deltage i et enkelt møde, når der enten er tale om det konstituerende møde eller det møde, hvor budgettet underkastes 2. behandling. Indkaldelse sker på begæring af de kandidater, der er valgt på den pågældende kandidatliste.

Med forslaget udvides denne ordning til også at gælde tilfælde, hvor et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen. Herved opnås det, at der ikke vilkårligt sker en forrykkelse af det politiske styrkeforhold i kommunalbestyrelsen som følge af et medlems sygdom, jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 1.2.

Til nr. 2

Det foreslås, at de forfaldsgrunde, der er nævnt i den gældende bestemmelse i § 15, stk. 2, suppleres med »graviditet, barsel eller adoption«. Da den gældende bestemmelse omfatter et medlems »helbredstilstand . . . eller lignende«, betyder forslaget for kvindelige medlemmer i det væsentlige kun, at disse forfaldsgrunde nu udtrykkeligt angives i loven. For mandlige medlemmer vil fravær på grund af barnefødsel eller adoption derimod nu kunne begrunde stedfortræderindkaldelse.

Til nr. 3

Ved lov nr. 729 af 2. december 1989 fik kommunalbestyrelsen mulighed for selv at træffe beslutning om, hvorvidt kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges med et fast vederlag og diæter (diætordning), eller om medlemmerne skal vederlægges alene med faste vederlag (vederlagsordning).

Efter bestemmelsen i styrelseslovens § 15 a skal en nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges på samme måde som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller senere i funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Beslutning herom skal træffes forud for et regnskabsår og har virkning for hele regnskabsåret.

Efter de kommunale valg i 1989 gav lovens krav om, at den nyvalgte kommunalbestyrelse for at opnå en ændret vederlæggelse skulle træffe beslutning herom forud for regnskabsåret, imidlertid anledning til vanskeligheder i kommunerne, idet den nyvalgte kommunalbestyrelse ikke havde de fornødne forudsætninger for at træffe beslutning herom allerede på det konstituerende møde.

Det foreslås derfor, at en nyvalgt kommunalbestyrelse får mulighed for at træffe beslutning om en ændret vederlæggelse på det konstituerende møde eller i 1. kvartal af funktionsperioden med virkning for hele regnskabsåret.

En beslutning om ændret vederlæggelse vil som hidtil være bindende for et helt regnskabsår.

I stk. 2 foreslås det udtrykkeligt fastsat, at kommunalbestyrelsesmedlemmer modtager diæter m.v. for deltagelse i det konstituerende møde, uanset om den afgående kommunalbestyrelses medlemmer har modtaget diæter eller vederlag, og uanset om den nyvalgte kommunalbestyrelse vælger diæt- eller vederlagsordning.

Til nr. 4, 7 og 9

Det foreslås, at bestemmelserne om pligten til at modtage ydelser samles i en selvstændig bestemmelse, jf. den tilsvarende bestemmelse i § 16 a, stk. 7. Samtidig foreslås det udtrykkeligt fastsat, at pligten også gælder for ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Til nr. 5, 6, 8 og 14

Efter de gældende regler har kommunalbestyrelsen kun mulighed for at bestemme, at der for varetagelsen af de hverv, der er nævnt i § 16, stk. 3, skal ydes enten diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller ingen af ydelserne. Med de foreslåede ændringer ophører denne sammenhæng mellem udbetaling af diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, således at kommunalbestyrelsen også får mulighed for at bestemme, at der alene skal ydes diæter eller alene erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 1.3.

Til nr. 10

Med den foreslåede affattelse præciseres, at erstatning for tabt arbejdsfortjeneste indgår i beregningen af det gældende beløbsmaksimum. Endvidere fastsættes det udtrykkeligt - i overensstemmelse med Indenrigsministeriets hidtidige fortolkning af bestemmelsen - at den periode, for hvilken beløbsmaksimum beregnes, er et regnskabsår.

Til nr. 11 og 12

Den foreslåede bemyndigelse til indenrigsministeren til at fastsætte fristen for budgetvedtagelsen - der i den gældende lovs § 38, stk. 2, er fastsat til den 1. oktober - agtes udnyttet til at udskyde fristen til en senere dato. Endvidere skabes der hjemmel til, at der også vil kunne fastsættes en senere frist for udarbejdelsen af budgetforslaget, der i den gældende lovs § 37, stk. 1, er fastsat til den 1. september.

De tekniske problemer, der er omtalt under de almindelige bemærkninger, pkt. 1.4., indebærer, at det for tiden ikke er muligt at fastsætte en senere frist for budgetvedtagelsen end 15. oktober. En yderligere udskydelse af fristen vil bero på den tekniske udvikling omkring procedurerne i forbindelse med forskudsregistrering og udskrivning af skattekort.

Endvidere bemyndiges indenrigsministeren til at fastsætte forskellige frister for 2. behandlingen af årsbudgettets poster. Såfremt der ikke kan gennemføres en generel udskydelse af fristen for budgetvedtagelsen ud over den 15. oktober, skabes der hermed hjemmel til, at der kan fastsættes regler om en udskydelse af fristen, f.eks. til den 1. december, for nærmere specificerede dele af budgettet.

Som nævnt under de almindelige bemærkninger, pkt. 1.4., er der for to kommuner godkendt frikommuneforsøg vedrørende udskydelse af dele af budgetvedtagelsen (budgettets udgiftsside) til senest den 1. december, mens fristen for vedtagelsen af de kommunale skatter (og øvrige indtægter) er fastholdt til den 1. oktober. Ved denne forskydning i budgetvedtagelsen opnås der en større sikkerhed i den kommunale budgetlægning.

Ved den foreslåede bemyndigelse til indenrigsministeren vil der således kunne gennemføres en generel ordning i lighed med de godkendte frikommuneforsøg.

Til nr. 13

I § 45, stk. 3, er det fastsat, at ingen kan deltage i afgørelsen af en regnskabsbemærkning, som vedkommer den forvaltning, hvori han som medlem af økonomiudvalget, et stående udvalg eller ifølge et særligt kommunalt hverv direkte har deltaget. Bestemmelsen, hvis rækkevidde i praksis har givet anledning til tvivl, foreslås ophævet, idet bestemmelsen må anses for overflødig, efter at der i forvaltningslovens kapitel 2 er blevet fastlagt almindelige regler om inhabilitet.

Til nr. 15

Som anført under de almindelige bemærkninger, pkt. 1.5., vil der i henhold til den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse blive fastsat generelle regler om, at der skal ske en forrentning af de i de kommunale regnskaber registrerede mellemværender mellem kommunerne og de kommunale forsyningsvirksomheder, medmindre andet er fastsat i lovgivningen vedrørende de enkelte typer af forsyningsvirksomheder.

De kommunale forsyningsvirksomheder omfatter i denne forbindelse navnlig gasforsyning, el-forsyning, varmforsyning, vandforsyning og spildevand.

Forrentningsprocenten agtes fastsat til et niveau svarende til markedsrenten. Det bemærkes i den forbindelse, at Nationalbankens diskonto er under tilpasning til markedsrenteniveauet.

Til nr. 16

Som anført under de almindelige bemærkninger, pkt. 1.1., foreslås det, at salg af kommunal ejendom som hovedregel kun skal kunne ske efter offentligt udbud.

Kravet om offentligt udbud indebærer, at den kommunale ejendom skal annonceres til salg i blade, der har almindelig udbredelse på stedet. I annoncen må angives en rimelig frist for indgivelse af tilbud. Hvis der inden fristens udløb er fremkommet samme tilbud fra flere tilbudsgivere, må der normalt foretages lodtrækning mellem tilbudsgiverne. Nærmere regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud vil kunne fastsættes af indenrigsministeren i henhold til den i bestemmelsen foreslåede bemyndigelse.

Kravet om offentligt udbud af en kommunal ejendom er ikke til hinder for, at kommunen i overensstemmelse med planlovgivningen kan have fastsat en pligt til en bestemt anvendelse af den udbudte ejendom, f.eks. til ungdomsboliger.

Bemyndigelsen til indenrigsministeren til at undtage visse salg fra udbudspligten tænkes bl.a. udnyttet til at undtage salg mellem offentlige myndigheder, salg af nedlagte tjeneste- og lejeboliger til den hidtidige beboer samt salg af en beboelsesejendom til kommunalt ansatte, hvor det er af særlig betydning, at ejendommen har en beliggenhed nær tjenestestedet. Herudover vil der blive undtaget salg af mindre ubebyggede arealer i forbindelse med skelforandringer samt salg af små parceller, der skal sammenlægges med en anden ejendom. Endvidere vil også visse mageskifter blive undtaget fra kravet om offentligt udbud.

Til § 2

Til nr. 1 og 2

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 3 og 4

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 11 og 12.

Til nr. 5

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 15.

Til nr. 6

Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 16.

Til § 3

Forslaget er en konsekvens af forslaget til § 1, nr. 5, 6, 8 og 14, jf. bemærkningerne hertil samt de almindelige bemærkninger, pkt. 1.3.

Efter reglerne i § 16, stk. 5, og § 24, stk. 3, i civilforsvarsloven kan der ydes diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter § 16 i lov om kommunernes styrelse til de medlemmer af civilforsvarskommissioner, beredskabskommissioner og Storkøbenhavns Civilforsvarskommission, der er udpeget af frivillige organisationer. Med de foreslåede ændringer tillægges der kommunalbestyrelsen mulighed for fortsat at bestemme, at der skal ydes diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Samtidig får kommunalbestyrelsen mulighed for at bestemme, at der alene skal ydes diæter eller alene erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Til § 4

Forslaget er en konsekvens af forslaget til § 1, nr. 5, 6, 8 og 14, jf. bemærkningerne hertil samt de almindelige bemærkninger, pkt. 1.3.

Efter bestemmelsen i § 36, stk. 3, i folkeoplysningsloven kan der ydes diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter § 16 i lov om kommunernes styrelse til medlemmerne af folkeoplysningsudvalget eller dets underudvalg. Med den foreslåede ændring tillægges der kommunalbestyrelsen mulighed for at bestemme, at der alene skal ydes diæter eller alene erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. i øvrigt bemærkningerne til § 3.

Til § 5

Forslaget er en konsekvens af forslaget til § 1, nr. 5, 6, 8 og 14, jf. bemærkningerne hertil samt de almindelige bemærkninger, pkt. 1.3.

Efter bestemmelsen i § 39 d, stk. 3, i folkeskoleloven kan der ydes diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter § 16 i lov om kommunernes styrelse til forældrerepræsentanterne i skolebestyrelsen. Med den foreslåede ændring tillægges der kommunalbestyrelsen mulighed for at bestemme, at der alene skal ydes diæter eller alene erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. i øvrigt bemærkningerne til § 3.

Til § 6

Forslaget er en konsekvens af forslaget til § 1, nr. 5, 6, 8 og 14, jf. bemærkningerne hertil samt de almindelige bemærkninger, pkt. 1.3.

Efter bestemmelsen i § 3, stk. 5, 2. pkt., i naturfredningsloven ydes der diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse til medlemmerne af fredningsnævnene. Med den foreslåede ændring vil denne retstilstand blive opretholdt.

Til § 7

Det foreslås, at ændringerne i den kommunale styrelseslovgivning og konsekvensændringerne i civilforsvarsloven træder i kraft den 1. juli 1991.

Bilag

I dette bilag er (med mindre skrift)

indsat den gældende formulering af de bestemmelser

der berøres af lovforslaget

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990, som ændret ved § 1 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandlingen af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund.«

§ 15. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerede møde, jf. § 6, eller i det møde, hvor forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag undergives 2. behandling, jf. § 38, stk. 2, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i henholdsvis det konstituerede møde og ved 2. behandlingen af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen.

3. § 15 a affattes således:

» § 15 a. Kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges enten efter reglerne i § 16 eller efter reglerne i § 16 a. En nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges efter samme regler som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller i første kvartal af funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Endvidere kan kommunalbestyrelsen forud for et regnskabsår og med virkning fra regnskabsårets begyndelse træffe beslutning om ændret vederlæggelse.

Stk. 2. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.«

§ 15 a. Kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges enten efter reglerne i § 16 eller efter reglerne i § 16 a. En nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges efter samme regler som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller senere i funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Kommunalbestyrelsens beslutning herom skal træffes forud for et regnskabsår og er bindende for hele regnskabsåret.

4. § 16, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer, bortset fra kommunalbestyrelsens formand og de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer. Ethvert medlem er forpligtet til at modtage vederlaget. Et medlem kan vælge i stedet at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6, dog således at valget foretages med virkning for eet regnskabsår ad gangen. De nærmere regler om ydelse af vederlag og erstatning fastsættes af indenrigsministeren.

5. I § 16, stk. 2, og stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »diæter«: »og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6«.

Stk. 2. For deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, ydes der medlemmerne diæter.

Stk. 3. Der kan endvidere ydes diæter for andre kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere, samt for deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet, herunder af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem. Dersom udgifterne til deltagelse i kurser m.v. afholdes af kommunen, ydes der dog altid diæter.

6. I § 16, stk. 4, indsættes efter »diæter«: »eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste«.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, for bestridelse af et kommunalt hverv, kan

der dog ikke ydes den pågældende diæter for møder m.v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

7. § 16, stk. 5, sidste pkt., ophæves.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Disse fastsættes til et bestemt beløb pr. dag, og således at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er forpligtet til at modtage de diæteløb, der tilkommer den pågældende efter foranstående regler.

8. § 16, stk. 6, affattes således:

» *Stk. 6.* Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 2 og 3 kan pr. dag højst udgøre det tredobbelte af diæteløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 5. Erstatning ydes ikke til medlemmer, der modtager vederlag i henhold til stk. 1.«.

Stk. 6. Hvor et medlem dokumenterer mistet arbejdsfortjeneste, ydes der ud over det i henhold til stk. 5 fastsatte diæteløb erstatning herfor, såfremt medlemmet ikke modtager vederlag i henhold til stk. 1. Erstatningen kan pr. dag dog højst udgøre det tredobbelte af det diæteløb, der af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.

9. I § 16 indsættes efter *stk. 7* som nyt stykke:

»*Stk. 8.* Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-7.«.

Stk. 8 bliver herefter *stk. 9*.

Stk. 7. Indenrigsministeren fastsætter regler om ydelse af vederlag til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.

10. § 34, stk. 6, affattes således:

» *Stk. 6.* Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.«.

Stk. 6. Modtager et medlem andre vederlag, honorarer eller diæter af kommunens kasse, kan disse sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.

11. § 37, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«.

§ 37. Inden den 1. september udarbejder økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår.

12. I § 38, stk. 2, 1. pkt., udgår: », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandlingen og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«.

Stk. 2. Ved 2. behandling, som foretages senest den 1. oktober, undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag kommunalbestyrelsens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om specifikationen af de poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

13. § 45, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter *stk. 3*.

Stk. 3. Ingen kan deltage i afgørelsen af en regnskabsbemærkning, som vedkommer den forvaltning, hvori han som medlem af

økonomiudvalget, et stående udvalg eller ifølge et særligt kommunalt hverv direkte har deltaget.

14. I § 52 indsættes efter »diæter«: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste«.

§ 52. Tilsynsrådets medlemmer modtager diæter og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.

15. I § 55 indsættes som *stk. 2*:

»Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om forrentning af mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.«.

§ 55. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunernes låntagning og lignende dispositioner.

16. Som ny § 68 indsættes:

» **§ 68.** Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgået offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.«.

§ 2

I lov om Københavns kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 3. august 1989, som ændret ved § 2 i lov nr. 729 af 2. december 1989 og § 2 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, *stk. 1*, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i borgerrepræsentationen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandlingen af forslaget til årsbudget, jf. § 38, *stk. 2*, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund.«.

§ 15. Når et medlem af borgerrepræsentationen er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, jf. § 4, eller i det møde, hvor forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag undergives 2. behandling, jf. § 39, *stk. 2*, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i henholdsvis det konstituerende møde og ved 2. behandling af forslag til årsbudget og flerårige budgetoverslag.

2. I § 15, *stk. 2*, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

Stk. 2. Når borgerrepræsentationens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af minst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder borgerrepræsentationens formand stedfortræderen til førstkommande møde i borgerrepræsentationen.

3. § 38, *stk. 1*, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af magistraten til borgerrepræsentationen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«.

§ 38. Inden den 1. september udarbejder magistraten til borgerrepræsentationen forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår.

4. I § 39, *stk. 2, 1. pkt.*, udgår: », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandlingen og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«.

Stk. 2. Ved 2. behandling, som foretages senest den 1. oktober, undergives forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag borgerrepræsentationens drøftelse og beslutning. Indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om specifikation af de poster på årsbudgettet, hvortil borgerrepræsentationen ved årsbudgettets endelige vedtagelse skal tage bevillingsmæssig stilling.

5. I § 47 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

» *Stk. 2.* Indenrigsministeren kan fastsætte regler om forrentning af mellemværender mellem kommunen og kommunale forsyningsvirksomheder.«.

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 47. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om kommunens låntagning og lignende dispositioner.

6. Efter § 51 indsættes:

» § 51 a. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgået offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.«.

§ 3

I civilforsvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 517 af 28. juli 1987, indsættes i § 16, stk. 5, og § 24, stk. 3, efter »diæter«: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«.

§ 16. - - -

Stk. 5. For deltagelse i civilforsvarskommissionens og beredskabskommissionens møder kan der ydes de medlemmer, som vælges af de i stk. 3 nævnte organisationer, diæter efter § 16 i lov om kommunernes styrelse.

§ 24. - - -

Stk. 3. Den i stk. 2 nævnte kommission kan bestemme, at der for deltagelse i kommissionens møder ydes de medlemmer, som vælges af de i § 16, stk. 3, nævnte frivillige organisationer, diæter efter § 16 i lov om kommunernes styrelse.

§ 4

I lov nr. 410 af 13. juni 1990 om støtte til folkeoplysning ændres i § 36, stk. 3, »og befordringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«.

Stk. 3. For deltagelse i møder i folkeoplysningsudvalget eller dets underudvalg kan der ydes medlemmerne diæter og befordringsgodtgørelse i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse.

§ 5

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 524 af 10. juli 1990, ændres i § 39 d, stk. 3, »og befordringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v.«.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan yde forældrerepræsentanterne diæter og befordringsgodtgørelse efter reglerne i lov om kommunernes styrelse.

§ 6

I lov om naturfredning, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984, som ændret ved lov nr. 355 af 13. maj 1987, lov nr. 108 af 5. marts 1988 og lov nr. 192 af 29. marts 1989, ændres i § 3, stk. 5, 2. pkt., »og befordringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i lov om kommunernes styrelse«.

Stk. 5. Alle udgifter vedrørende fredningsnævne afholdes af vedkommende amtsråd, i Københavns og Frederiksberg Kommuner dog af kommunalbestyrelsen. For deltagelse i fredningsnævnens møder ydes der medlemmerne diæter og befordringsgodtgørelse. Ligger det sted, som sagen angår, i flere amtskommuner, træffer fredningsnævnet bestemmelse om udgiftsfordelingen.

Efter 2. behandling den 28. maj 1991

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 22. januar 1990, som ændret ved § 1 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan

stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

3. § 15 a affattes således:

» § 15 a. Kommunalbestyrelsens medlemmer skal vederlægges enten efter reglerne i § 16 eller efter reglerne i § 16 a. En nyvalgt kommunalbestyrelse vederlægges efter samme regler som den hidtidige kommunalbestyrelse, medmindre kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde eller i første kvartal af funktionsperioden træffer beslutning om ændret vederlæggelse. Endvidere kan kommunalbestyrelsen forud for et regnskabsår og med virkning fra regnskabsårets begyndelse træffe beslutning om ændret vederlæggelse.

Stk. 2. For deltagelse i det konstituerende møde, jf. § 6, ydes der diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i § 16.«

4. § 16, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

5. I § 16, stk. 2, og stk. 3, 1. pkt., indsættes efter »diæter«: »og erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 6«.

6. § 16, stk. 3, sidste pkt., ophæves.

7. I § 16, stk. 4, indsættes efter »diæter«: »eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste«.

8. § 16, stk. 5, sidste pkt., ophæves.

9. § 16, stk. 6, affattes således:

» Stk. 6. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 2 og 3 kan pr. dag højst udgøre det tredobbelte af diætbløbet for møder af ikke over 4 timers varighed, jf. stk. 5. Erstatning ydes ikke til medlemmer, der modtager vederlag i henhold til stk. 1.«

10. I § 16 indsættes efter stk. 7 som nyt stykke:

»Stk. 8. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-7.«

Stk. 8 bliver herefter stk. 9.

11. § 34, stk. 6, affattes således:

» Stk. 6. Modtager et medlem af kommunens kasse andre vederlag, honorarer, diæter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, kan disse beløb sammen med de i stk. 2-4 omhandlede vederlag ikke inden for et regnskabsår overstige det vederlag, der tilkommer borgmesteren, jf. stk. 1.«

12. § 37, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«

13. I § 38, stk. 2, 1. pkt., udgår », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«

14. § 45, stk. 3, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

15. I § 52 indsættes efter »diæter«: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste«.

16. I § 55 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommuner og kommunale forsyningsvirksomheder.«

17. Som ny § 68 indsættes:

» § 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Undtaget fra denne regel er salg til bygherrer, der meddeles tilsagn om offentlig støtte i henhold til lov om boligbyggeri.«

§ 2

I lov om Københavns Kommunes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 538 af 3. august 1989, som ændret ved § 2 i lov nr. 729 af 2. december 1989 og § 2 i lov nr. 389 af 13. juni 1990, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i borgerrepræsentationen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 4, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 39, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.«

2. I § 15, stk. 2, indsættes efter »helbredstilstand,»: »graviditet, barsel eller adoption,».

3. § 38, stk. 1, affattes således:

»Forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af magistraten til borgerrepræsentationen inden en af indenrigsministeren fastsat frist.«

4. I § 39, stk. 2, 1. pkt., udgår », som foretages senest den 1. oktober,», og efter 1. pkt. indsættes:

»Indenrigsministeren fastsætter fristen for 2. behandling og kan herunder fastsætte forskellige frister for nærmere angivne poster på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.«

5. I § 47 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

» Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om mellemværender mellem kommunen og kommunale forsyningsvirksomheder.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

6. Efter § 51 indsættes:

» § 51 a. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.«

Stk. 2. Undtaget fra denne regel er salg til bygherrer, der meddeles tilsagn om offentlig støtte i henhold til lov om boligbyggeri.'

§ 3

I civilforsvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 517 af 28. juli 1987, indsættes i § 16, stk. 5, og § 24, stk. 3, efter »diæter«: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v.«

§ 4

I lov nr. 410 af 13. juni 1990 om støtte til folkeoplysning ændres i § 36, stk. 3, »og befodringsgodtgørelse« til: »,erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v.«

§ 5

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 524 af 10. juli 1990, ændres i § 39 d, stk. 3, »og befodringsgodtgørelse« til: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v.«

§ 6

I lov om naturfredning, jf. lovbekendtgørelse nr. 530 af 10. oktober 1984, som ændret ved lov nr. 355 af 13. maj 1987, lov nr. 108 af 5. marts 1988, lov nr. 192 af 29. marts 1989 og lov nr. 138 af 7. marts 1990, ændres i § 3, *stk. 5, 2. pkt.*, »og befordringsgodtgørelse« til: », erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. efter reglerne i lov om kommunernes styrelse«.

§ 7

Loven træder i kraft den 1. juli 1991.

Officielle noter

Ingen

1990/2 BTL 102

Offentliggørelsesdato: 10-07-1991

Folketinget

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Nr BTL 102

Betænkning over Forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove m.v. (Offentligt udbud af fast ejendom, diæter og tabt arbejdsfortjeneste m.v.)

Nr L 102 1990-91, 2. samling

Afgivet af Kommunaludvalget

Afgivet: 19910523

Den fulde tekst

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder

stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret

dels skriftligt, dels i samråd. Udvalget har ligeledes stillet

spørgsmål til boligministeren, som denne har besvaret i samråd.

Endvidere har udvalget modtaget mundtlig og skriftlig henvendelse fra Kommunernes Landsforening.

Der er af indenrigsministeren og af forskellige mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et flertal (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Centrum-Demokraternes medlemmer) ønsker at udtale:

Regeringen opfordres til i folketingsåret 1991-92 at fremsætte lovforslag, der sikrer, at der ved udbetaling af diæter, vederlag og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i henhold til de kommunale styrelseslove ikke foretages reduktion i arbejdsløshedsunderstøttelse og efterløn, der udbetales i henhold til lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., jf. Arbejdsministeriets lovbekendtgørelse nr. 586 af 13. august 1990.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1-3, nr. 5-7 og nr. 9 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Fremskridtspartiets, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigsministeren stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigsministeren og de under nr. 5 og 9 stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 1

Af *indenrigsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

1) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 15, *stk. 1*, indsættes som 3. *pkt.*:

»Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.«

2) Efter nr. 5 indsættes som nyt nummer:

»01. § 16, stk. 3, sidste punktum, ophæves.«

Af et mindretal (S og SF):

3) Nr. 15 udgår.

Af indenrigsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af S og SF):

4) I det under nr. 15 foreslåede § 55, stk. 2, udgår ordene »forrentning af«.

Af et mindretal (S), tiltrådt af et mindretal (SF og RV):

5) I den under nr. 16 foreslåede § 68 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Undtaget fra denne regel er salg til bygherrer, der meddeles tilsagn om offentlig støtte i henhold til lov om boligbyggeri.«

Til § 2

Af indenrigsministeren, tiltrådt af udvalget:

6) I den under nr. 1 foreslåede affattelse af § 15, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.«

Af et mindretal (S og SF):

7) Nr. 5 udgår.

Af indenrigsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af S og SF):

8) I det under nr. 5 foreslåede § 47, stk. 2, udgår ordene »forrentning af«.

Af et mindretal (S), tiltrådt af et mindretal (SF og RV):

9) I den under nr. 6 foreslåede § 51 a indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Undtaget fra denne regel er salg til bygherrer, der meddeles tilsagn om offentlig støtte i henhold til lov om boligbyggeri.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget skal sikre, at også kandidatlistes, som kun har fået indvalgt eet medlem, har mulighed for at få indkaldt stedfortræderen til et enkelt møde, når medlemmet selv er ude af stand til at fremsætte krav herom. Hvis medlemmet således på grund af sygdom eller - ved det konstituerende møde eller 2. behandling af budgetforslaget - af anden forfaldsgrund, f.eks. længere fravær end forventet, ikke er i stand til at fremsætte krav om indkaldelse af stedfortræder, vil denne selv kunne kræve sig indkaldt.

Ved at tillægge stedfortræderen denne ret til i ekstraordinære situationer selv at kræve sig indkaldt til et møde i kommunalbestyrelsen sikres det især, at en kandidatliste, der kun har fået indvalgt eet medlem, kan være repræsenteret ved kommunalbestyrelsens konstituerende møde og ved 2. behandling af budgetforslaget. Samtidig undgås det, at det politiske styrkeforhold ændres i disse tilfælde.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en imødekommenhed af et ønske fra kommunal side. Bestemmelsen i § 16, stk. 3, 2. pkt., om, at der altid skal ydes diæter (og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste) ved deltagelse i kommunalt betalte kurser, opfattes som uhensigtsmæssig og begrænsende for kommunernes handelfrihed på området. Blandt andet medfører den nuværende bestemmelse, at mange kommuner er tilbageholdende med at dække kursusudgifter for at undgå yderligere forpligtelser til at udbetale diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Ændringsforslaget vil medføre, at kommunerne selv kan bestemme, om der ved deltagelse i kurser skal udbetales diæter og/eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Ændringsforslaget skal således ses i sammenhæng med de øvrige forslag til ændringer i § 16, hvorefter sammenhængen mellem udbetaling af diæter og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ophører.

Til nr. 3

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget begrundet ændringsforslaget således:

Af besvarelsen af spørgsmål 22 fremgår, at kommunernes mellemværende med de kommunale forsyningsvirksomheder viser et meget broget billede. Nogle kommuner har lånt til visse forsyningsvirksomheder og samtidig lånt fra andre. Kommunerne har helt i overensstemmelse med reglerne forskudsopkrævet bidrag til de investeringer, der skal gennemføres i de kommende år. Motivet herfor har været at udjævne betalingerne for borgerne, så man undgik store engangsregninger. Tilsyneladende afhænger kommunernes dispositioner af deres aktuelle udbygningsstade. Nogle kommuner er ved at »spare op« til udbygning af en kommunal forsyningsvirksomhed, medens andre (eller måske den samme) har ydet et lån til en kommunal forsyningsvirksomhed, som forsyningsvirksomheden nu afdrager på.

Nettoudlægget på landsplan til de forskellige kommunale typer af forsyningsvirksomheder er følgende (udlæg af kommunekassen angives med +, lån fra forsyningsvirksomheder til kommunekassen med -):

Spildevandsanlæg med

betalingsvedtægt - 812 mio. kr.

Gasforsyning + 99 mio. kr.

El-forsyning - 79 mio. kr.

Varmeforsyning + 5.185 mio. kr.

Vandforsyning - 422 mio. kr.

For samtlige forsyningsvirksomheder under eet var der i 1989 tale om et nettoudlån fra kommunekasserne på i alt 4,0 mia. kr.

Kommunernes Landsforening har i henvendelse til udvalget af 15. marts 1991 i stedet for lovgivning foreslået, at Indenrigsministeriet og Kommunernes Landsforening sætter sig sammen og gennemgår de kommuner, der har store negative saldi og lille kassebeholdning, og får en redegørelse for, hvordan mellemregningskontoen vil udvikle sig i de kommende år. Landsforeningen er overbevist om, at denne undersøgelse vil vise, at problemet reelt er meget begrænset.

Denne fremgangsmåde kan forslagsstillerne tilslutte sig.

Socialistisk folkepartis medlem af udvalget begrundet ændringsforslaget således:

Forslagsstillerne finder, at lovforslagets § 1, nr. 15, indebærer en for stor grad af detailstyring.

Til nr. 4

Ændringsforslaget indebærer, at den i lovforslagets § 1, nr. 15, søgte bemyndigelse til at fastsætte regler ikke indskrænkes til kun at omfatte selve forrentningen af mellemværender mellem kommunerne og de kommunale forsyningsvirksomheder, men tillige kan omfatte andre forhold vedrørende disse mellemværender.

I det af udvalget stillede spørgsmål 6 til lovforslaget blev spørgsmålet rejst, om der ikke i bestemmelsen bør fastsættes en tidsfrist for, hvor længe de af bestemmelsen omfattede mellemværender kan bestå.

Jeg gav i mit svar udtryk for enighed om, at det bør overvejes, om det rigtigste ikke vil være at sikre mod en sammenblanding af forsyningsvirksomhedernes eventuelle tilgodehavender i kommunekassen og den kommunale økonomi i øvrigt.

Den seneste tids omtale af tilfælde, hvor kommuner er kommet i økonomiske vanskeligheder, idet de har disponeret over ganske betydelige beløb opkrævet som bidrag vedrørende spildevandsforsyningen til andre formål, har bestyrket min opfattelse af, at der er behov for nærmere regler på dette område.

Den ved ændringsforslaget søgte udvidelse af bemyndigelsen agtes således anvendt til at fastsætte regler, der forhindrer kommunerne i at disponere over forsyningsvirksomhedernes midler til andre formål. Af hensyn til kommunernes økonomiske planlægning finder jeg det rigtigst, at disse regler først får virkning for midler, der tilføres forsyningsvirksomhederne fra og med den 1. januar 1992.

Til nr. 5

Med den foreslåede formulering undtages salg til andelsboligbyggeri, til almennyttigt boligbyggeri, til ungdomsboliger og til ældreboliger fra bestemmelsen om offentligt udbud. De pågældende ejendomme skal med den foreslåede formulering som hidtil sælges til prisen i handel og vandel (markedsprisen).

Ved ændringsforslaget fraviges alene reglen om offentligt udbud.

Herved sikres kommunernes mulighed for ved salg af kommunal ejendom at fastlægge, hvilken type boliger de ønsker opført på det afhændede areal, og dermed mulighed for at planlægge den samlede boligudbygning i kommunen.

Det giver samtidig kommunerne mulighed for at leve op til en af Boligministeriet tildelt kvote af støttet byggeri. Er denne mulighed ikke til stede, vil der ske en undergravning af de på finansloven afsatte rammer for tilsagn til opførelse af støttet byggeri.

Også for bygherren til det støttede byggeri vil en sådan bestemmelse indebære fordele. En selvgroet andelsboligforening vil kunne planlægge opførelse af et aftalt antal andelsboliger i det pågældende område efter forudgående aftale med kommunen. Vedtages det af regeringen fremsatte lovforslag uændret, vil jorden skulle udbydes til salg, og andelsboligforeningen kan se sine forhåbninger knust og sit arbejde forspildt. Tilsvarende kan et almennyttigt boligselskab opleve, at de (ofte omkostningskrævende) forberedelser må kasseres, fordi en anden bygherre giver et marginalt højere tilbud på ejendommen og dermed erhverver denne.

Til nr. 6

Der henvises til bemærkningerne under nr. 1.

Til nr. 7

Der henvises til bemærkningerne under nr. 3.

Til nr. 8

Der henvises til bemærkningerne under nr. 4.

Til nr. 9

Der henvises til bemærkningerne under nr. 5.

Hanne Andersen (S) Bakholt (S) Stavad (S) Poul Erik Dyrlund (S) Graversen (S) Klaus Hækkerup (S) fmd. Peder Sass (S) Lilli Gyldenkilde (SF) Lis Noer Holmberg (CD) Karen Højte Jensen (KF) Aagaard (KF) Per Tærsebøl (KF) Erik Larsen (V) Mejdahl (V) Poul Nødgaard (FP) nfmd. Ole Vig Jensen (RV) Glønborg (KRF)

Tillægsbetænkningen

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Fremskridtspartiets, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Et mindretal inden for mindretallet (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) udtaler, at mindretallet vil stemme imod ændringsforslagene, fordi de er udtryk for, at landets kommuner kan skalte og valte, som de har lyst til, når kommunal jord skal afhændes til et støttet byggeri, da der ikke i disse tilfælde skal ske offentligt udbud.

Der er således ikke garanti for, at en kommune opnår markedsprisen.

Set ud fra et skatteydernesynspunkt burde det, som ændringsforslagene lægger op til, ikke kunne finde sted.

Et *tredje mindretal* (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1 og nr. 3 stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *mindretal* (SF og RV):

1) Det under *nr. 17* foreslåede § 68, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2*. Reglerne i *stk. 1* gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.«

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *mindretal* (SF):

2) I den under *nr. 17* foreslåede § 68 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3*. Reglerne i *stk. 1* gælder ikke ved salg af grunde til erhvervsbyggeri.«

Til § 2

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *mindretal* (SF og RV):

3) Det under *nr. 6* foreslåede § 51 a, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2*. Reglerne i *stk. 1* gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om boliger for ældre og personer med handicap.«

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *mindretal* (SF):

4) I den under *nr. 6* foreslåede § 51 a indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3*. Reglerne i *stk. 1* gælder ikke ved salg af grunde til erhvervsbyggeri.«

Bemærkninger

Til nr. 1 og 3

Den ændrede formulering er hovedsagelig af teknisk karakter og indebærer en lovmæssig tydeliggørelse af bemærkningerne til ændringsforslag nr. 5 og 9 i betænkningen.

Til nr. 2 og 4

Ændringsforslagene er begrundet i, at offentligt udbud som regel vil være formålsløst f.eks. i de normale tilfælde, hvor en kommune har byggemodnet større arealer til erhvervsbyggeri med henblik på en gradvis afhændelse til købere, efterhånden som disse melder sig.

En kommune skal ved salg af erhvervsgrunde foretage afhændelse til markedspriser og kan eventuelt indhente tilsynsrådets godkendelse heraf forud for afhændelsen.

Hanne Andersen (S) Bakholt (S) Stavvad (S) Poul Erik Dyrlund (S) Graversen (S) Klaus Hækkerup (S) fmd. Peder Sass (S) Lilli Gyldenkilde (SF) Lis Noer Holmberg (CD) Karen Højte Jensen (KF) Aagaard (KF) Per Tærstøl (KF) Erik Larsen (V) Mejdahl (V) Poul Nødgaard (FP) nfm. Ole Vig Jensen (RV) Glønborg (KRF)

Officielle noter

Ingen

BEK nr 745 af 05/11/1990 Gældende
Offentliggørelsesdato: 20-11-1990
Statsministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændringer i ministeriernes forretningsområde

(visse sager vedrørende offentlige indkøb)

Ved kongelig resolution af 25. oktober 1990 er det bestemt, at sager
vedrørende handels- og industripolitiske spørgsmål på EF- og
GATT-området i forbindelse med offentlige indkøb, herunder § 2 i lov
om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge-
og anlægskontrakter og offentlige indkøb mv., bortset fra særlige
regler om standardisering ved offentlige indkøb af
informationsteknologi, overføres fra Finansministeriet til
Industriministeriet fra 15. november 1990 at regne.

Statsministeriet, den 5. november 1990

Poul Schlüter

/ A. Lund-Sørensen

Officielle noter

Ingen

Lov om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder

LOV nr 378 af 14/06/1995 (Gældende)

[Senere ændringer til forskriften](#)

[LOV Nr. 475 af 01/07/1998](#)

[LOV Nr. 355 af 02/06/1999](#) § 3

[LOV Nr. 213 af 28/03/2001](#)

[Forskriftens fulde tekst](#)

Lov om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Denne lov finder anvendelse på kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder, medmindre andet er bestemt i lovgivningen.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på opgaver, som kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, udfører for de kommuner og amtskommuner, der deltager i fællesskabet.

§ 2. Kommuner og amtskommuner kan udføre sådanne opgaver for andre offentlige myndigheder, som kommunerne og amtskommunerne kan løse for sig selv.

Stk. 2. Kommuner og amtskommuner kan kun udføre de i stk. 1 nævnte opgaver for andre offentlige myndigheder, hvis opgaverne forinden har været udbudt. En kommune eller en amtskommune kan endvidere kun få udført sådanne opgaver af andre kommuner og amtskommuner, hvis disse opgaver forinden har været udbudt.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 gælder dog ikke, hvis opgavens værdi ikke overstiger et af indenrigsministeren fastsat beløb.

Stk. 4. Kommunalbestyrelser og amtsråd skal, forinden de afgiver tilbud på og indgår aftale om udførelse af en opgave for en anden offentlig myndighed, foretage en kalkulation af de samlede omkostninger, der vil være forbundet med kommunens eller amtskommunens varetagelse af opgaven. Kommunalbestyrelser og amtsråd må ikke afgive tilbud på eller indgå aftale om udførelse af opgaver, der indebærer en vederlæggelse, som er lavere end det kalkulerede beløb.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om kommuners og amtskommuners adgang til at udføre opgaver efter stk. 1 for andre offentlige myndigheder og om kommuners og amtskommuners adgang til at få udført sådanne opgaver af andre kommuner og amtskommuner, herunder om udbud, jf. stk. 2 og 3, og om omkostningskalkulation, jf. stk. 4.

§ 3. Loven træder i kraft den 1. juli 1995.

§ 4. Loven tages op til revision i folketingsåret 1997-98.

§ 5. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Christiansborg Slot, den 14. juni 1995

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Birte Weiss

[Officielle noter](#)

Ingen

CIR nr 9608 af 20/12/2002 Gældende

Offentliggørelsesdato: 28-01-2003

Finansministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)**Den fulde tekst**

Cirkulære om indkøb i staten

Indkøbspolitik

§ 1. Hvert ministerium skal formulere en fælles indkøbspolitik for ministerområdet med henblik på effektivisering og professionalisering af indkøb.

Stk. 2. Enhver institution inden for et ministerområde skal være dækket af den fælles indkøbspolitik.

§ 2. Den fælles indkøbspolitik skal indgå i effektiviseringsstrategien for ministerområdet. Finansministeriet udsender vejledning herom.

Handlingsplan

§ 3. Indkøbspolitikken skal udmøntes i en handlingsplan for effektivisering og professionalisering af indkøb.

Stk. 2. Handlingsplanen kan være fælles for ministerområdet. Hvor det vurderes hensigtsmæssigt, kan der udarbejdes særskilte handlingsplaner for enkelte institutioner.

Stk. 3. Hvor det vurderes hensigtsmæssigt, kan samarbejde på tværs af ministerområderne indgå i handlingsplanen.

E-handel

§ 4. Enhver institution skal, hvor det er muligt og økonomisk fordelagtigt, benytte elektronisk handel til indkøb. Finansministeriet, Økonomistyrelsen, udsender nærmere vejledning herom.

Centralt koordinerede aftaler

§ 5. De statslige institutioner har pligt til at anvende de centralt koordinerede aftaler i forbindelse med køb af varer og tjenesteydelser, der er omfattet heraf. Centralt koordinerede aftaler er aftaler om køb af varer og tjenesteydelser, der skal anvendes i den statslige sektor.

Stk. 2. Økonomistyrelsen har det overordnede ansvar for centralt koordinerede aftaler og indgåelsen af nye centralt koordinerede aftaler.

Stk. 3. Centralt koordinerede aftaler kan indgås af Økonomistyrelsen, eller af andre efter aftale med Økonomistyrelsen.

Stk. 4. Økonomistyrelsen udsender meddelelse om nye centralt koordinerede aftaler via Finansministeriets Økonomi-Administrative Vejledning.

Stk. 5. En oversigt over gældende centralt koordinerede aftaler findes i Finansministeriets Økonomi-Administrative Vejledning.

Ikrafttræden

§ 6. Cirkulæret træder i kraft den 1. januar 2003. Samtidig ophæves cirkulære af 17. december 1999 om indkøb i staten.

Finansministeriet, den 20. december 2002

Thor Pedersen

/Mogens Pedersen

Dokumentet er Historisk**CIR nr 11037 af 17/12/1999 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 01-02-2000

Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 9608 af 20/12/2002

Den fulde tekst

Cirkulære om indkøb i staten

(Til samtlige statslige institutioner)

Formål og definitioner

§ 1. For at fremme effektivisering og professionalisering af statens indkøb, udnytte statens koncernfordele og øge brugen af e-handel i staten, skal statslige institutioner ved indkøb af visse varer, materiel og tjenesteydelser anvende centralt koordinerede aftaler.

Stk. 2. For varer og materiel, der ikke er omfattet af centralt koordinerede aftaler, forudsættes ministerierne at handle som koncern, jf. §§ 5-6

Centralt koordinerede aftaler

§ 2. Økonomistyrelsen har det overordnede ansvar for centralt koordinerede aftaler og indgåelse af nye aftaler.

Stk. 2. Økonomistyrelsen bekendtgør nye centralt koordinerede aftaler.

§ 3. I det omfang, det er muligt, skal bestilling og køb af flyrejser foretages elektronisk via en af Statens og Kommunernes Indkøbs Service A/S drevet hjemmeside for rejser.

Stk. 2. I det omfang, det ikke er muligt at benytte hjemmesiden ved køb af rejser, bør købet også foretages elektronisk.

§ 4. Køb af telefoni- og datakommunikationsydelser koordineres af Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Stk. 2. Ved køb af telefoni- og datakommunikationsydelser er de enkelte institutioner forpligtet til at benytte de af Slots- og Ejendomsstyrelsen koordinerede aftaler.

Stk. 3. Slots- og Ejendomsstyrelsen yder institutionerne råd og vejledning i valget af leverandør.

Stk. 4. Telefoni- og datakommunikationsydelser inkluderer trafikafgift, særtjenesteydelser, abonnement og oprettelse af nye forbindelser for både fastnet- og mobiltelefoni. Datakommunikationsydelser inkluderer trafikafgift, særtjenesteydelser, abonnement og oprettelse af nye forbindelser.

Stk. 5. Slots- og Ejendomsstyrelsen etablerer en fælles statslig database, hvortil institutionerne forpligtes til at indgive alle oplysninger om forbrug af telefoni- og datakommunikation, omfattende enheder (telefonlinier, kredsløb mv.), forbrug opgjort i økonomi samt aftaleforhold, rabatter mv. i aftaler med leverandører. Indberetninger fra institutionerne sker via Internettet.

Stk. 6. Slots- og Ejendomsstyrelsens udgifter dækkes af et vederlag, der opkræves hos institutionerne. Institutionernes andel af vederlaget til Slots- og Ejendomsstyrelsen beregnes på baggrund af den enkelte institutions andel af det samlede forbrug af telefoni- og datakommunikationsydelser i forhold til institutionernes samlede forbrug. Opkrævning sker to gange årligt ved modregning i rabatudbetalingen.

Stk. 7. Såfremt Slots- og Ejendomsstyrelsen ved koordinering af indkøb opnår og indkasserer særlige rabatudbetalinger på vegne

Dokumentet er Historisk

af alle institutioner, videregiver Slots- og Ejendomsstyrelsen disse rabatudbetalinger til institutionerne fordelt efter den enkelte institutions andel af det samlede forbrug af telefoni- og datakommunikationsydelser.

Ministeriernes fælles indkøbspolitik

§ 5. Hvert ministerium skal formulere en fælles indkøbspolitik for ministerområdet.

Stk. 2. Indkøbspolitikken skal beskrive rammer og mål for indkøb foretaget på ministerområdet og miljø- og energihensyn ved indkøb, jf. cirkulære nr. 26 af 7. februar 1995 om miljø- og energihensyn ved statslige indkøb

Stk. 3. Ministeriet skal udarbejde handlingsplan for gennemførelse af øget koordinering, professionalisering af indkøbsfunktionen og brug af IT-redskaber ved indkøb.

Stk. 4. Ministeriet skal sikre, at de fordele, der er ved samordning og brug af lavprisselskaber i forbindelse med rejser, udmøntes, medmindre gener og administrative omkostninger overstiger disse fordele.

§ 6. Ministeriernes indkøbspolitik skal indeholde procedurer for en koordination af køb af varer og materiel, således at indkøb i staten effektiviseres mest muligt, ved at staten handler som en koncern.

Stk. 2. Det indebærer, at køb af ensartede varer og materiel foretaget på ministerområder skal betragtes som en samlet ordre, jf. cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994 om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver.

Stk. 3. Økonomistyrelsen kan, på baggrund af en konkret vurdering, aftale særlige forhold for visse områder, f.eks. hvor det som følge af geografiske eller funktionelle forhold vil være hensigtsmæssigt med en opdeling af koordineringsfunktionen inden for ministerområdet.

Stk. 4. Indkøb foretaget via rammeaftaler ved Statens og Kommunernes Indkøbs Service A/S afløfter institutionernes udbudsforpligtelse.

Stk. 5. Ved tilrettelæggelsen af indkøbspolitikken skal institutionerne være opmærksomme på de statslige betalingsregler, jf. regnskabsbekendtgørelsen. Særligt henledes opmærksomheden på, at reglerne om forudbetaling også gælder ved e-handel.

§ 7. Finansministeriet vil udarbejde en vejledning om væsentlige forhold ved indkøb af varer og materiel.

Ikrafttræden

§ 8. Cirkulæret træder i kraft den 3. januar 2000.

Stk. 2. Økonomistyrelsen vil udsende en samlet orientering, når den i § 3 nævnte hjemmeside er oprettet.

Finansministeriet, den 17. december 1999

Mogens Lykketoft

/Thomas Egebo

CIR nr 63 af 14/05/1992 Gældende
Offentliggørelsesdato: 29-05-1992
Finansministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om ophævelse af cirkulære om Direktoratet for Statens Indkøb og om statslige myndigheders indkøbsvirksomhed

§ 1. Som følge af omdannelsen af Direktoratet for Statens Indkøb

til statsvirksomhed, jf. aktstykke nr. 170 af 22. april 1992,

ophæves Finansministeriets cirkulære nr. 12 af 10. februar 1986 om

Direktoratet for Statens Indkøb og om statslige myndigheders

indkøbsvirksomhed.

§ 2. Dette cirkulære træder i kraft den 1. juni 1992.

Finansministeriet, Administrations- og Personaledepartementet, den 14. maj 1992

Henning Dyremose

/ Jens Ulrik Dalgaard

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

CIR nr 12 af 10/02/1986 Historisk
Offentliggørelsesdato: 25-07-1986
Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 63 af 14/05/1992

Den fulde tekst

Cirkulære om Direktoratet for statens indkøb og om statslige myndigheders indkøbsvirksomhed

Direktoratet for statens indkøb skal medvirke til, at statens indkøb foretages på et forretningsmæssigt grundlag, og at statsinstitutionerne (* 1) foretager deres indkøb så økonomisk fordelagtigt og så hensigtsmæssigt som muligt.

§ 1. Direktoratet for statens indkøb har til opgave at

- samordne og herunder standardisere statsinstitutionernes indkøb af varer og tjenesteydelser, bl.a. gennem etablering af fælles indkøbsordninger,
- udarbejde generelle retningslinier for statsinstitutionernes indkøbsvirksomhed samt for statsinstitutionernes salg af varer, der ikke fortsat er anvendelse for,
- yde indkøbsmæssig rådgivning og bistand til statsinstitutionerne efter anmodning herom fra de enkelte institutioner eller i det omfang, direktoratet selv finder anledning til det,
- rådgive statsinstitutionerne ved valg og anskaffelse af mindre edb-udstyr til administrative formål, som er omfattet af rammeaftaler,
- varetage statens generelle interesser på tryksagsområdet, herunder omkring sikkerhed, standardisering, valg af papir og skriftstoffer,
- yde bistand ved indkøb af sikkerhedstryksager og værdipapirer,
- vejlede om drift og etablering af hustrykkerier,
- medvirke ved uddannelsen af det personale, der beskæftiger sig med statsinstitutionernes indkøb,
- behandle henvendelser fra erhvervslivet vedrørende statslige indkøb og
- repræsentere statens indkøbsmæssige interesser i internationale organer.

§ 2. Direktoratet kan indhente oplysninger af enhver art fra statsinstitutionerne til belysning af forhold, der hører under dets forretningsområde.

§ 3. Det påhviler statsinstitutionerne i deres indkøbsvirksomhed at samarbejde med andre statsinstitutioner med det formål at tilgodese statens samlede interesser.

§ 4. Det påhviler statsinstitutionerne at holde direktoratet orienteret om, hvilke rammeaftaler de indgår. Hvis en rammeaftale med fordel også skønnes at kunne anvendes i andre statsinstitutioner, bør der så vidt muligt gives andre institutioner adgang til at benytte aftalen.

Dokumentet er Historisk

§ 5. Det påhviler statsinstitutionerne at rådføre sig med direktoratet vedrørende udformning, fremstilling og indkøb af sikkerhedstryksager og værdipapirer, f.eks. legitimationskort, pas, kørekort, banderoler og lotterisedler.

§ 6. Det påhviler statsinstitutionerne at orientere direktoratet om påtænkte væsentlige ændringer i bestående ordninger i forbindelse med deres indkøbsvirksomhed. Sådan orientering skal meddeles direktoratet på et så tidligt tidspunkt som muligt.

§ 7. Direktoratet kan optage forhandlinger med amtskommunale og kommunale organer med henblik på en koordinering af offentlig indkøbsvirksomhed.

§ 8. Direktoratet afgiver årligt en kortfattet skriftlig beretning til finansministeren med angivelse af det forløbne års væsentligste aktiviteter og resultater.

§ 9. Dette cirkulære træder i kraft den 1. marts 1986. Samtidig ophæves administrationsdepartementets cirkulære af 28. marts 1977 om oprettelse af et direktorat for statens indkøb.

Finansministeriet, administrationsdepartementet, den 10. februar 1986

Palle Simonsen

/ Stig Sørensen

Officielle noter

(* 1) Ved statsinstitutioner - eller statens institutioner - forstås i dette cirkulære ikke blot ministerier, styrelser, institutioner og virksomheder, men også selvejende institutioner, der er tilsluttet statens indkøbsordninger efter aftale med det pågældende ressortministerium.

CIR nr 9209 af 29/04/2005 Gældende
(Samarbejdsaftalen)
Offentliggørelsesdato: 29-04-2005
Finansministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag Aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner

Den fulde tekst

Cirkulære om aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner

(Til samtlige ministerier og styrelser mv.)

Generelle bemærkninger

Finansministeriet og Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation, Lærernes Centralorganisation og Overenskomstansattes Centralorganisation har indgået vedlagte aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner.

Aftalen er en revision og ajourføring af samarbejdsaftalen af 29. maj 2002. EU- direktiv af 11. marts 2002 om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab er implementeret i aftalen. EU-aftalen af 8. oktober 2004 om arbejdsrelateret stress er tillige implementeret i aftalen.

Rammeaftalerne af 10. juni 1999 om henholdsvis udvidet medarbejderindflydelse i statens institutioner og om organisering af sikkerheds- og sundhedsarbejdet i statens institutioner er ligeledes indskrevet i aftalen.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser i aftalen

Til § 4 Medbestemmelse ved fastlæggelse af retningslinjer/principper

Ved parterne i samarbejdsudvalget forstås henholdsvis ledelses- og medarbejdersiden. Når der i aftalen anføres: "Det kræver enighed mellem parterne" og "hvis en af parterne ønsker det", betyder det, at der skal være bred tilslutning blandt medlemmerne af pågældende "side" i samarbejdsudvalget. Dette indebærer, at det enkelte samarbejdsudvalgsmedlem ikke kan påberåbe sig at være part i aftalens forstand og således ikke har nogen vetoret, der kan blokere for samarbejdsudvalgets arbejde.

Til § 5, stk. 3. Budget og finanslovsbidrag

I forbindelse med samarbejdsudvalgets drøftelser af arbejdspladsens budget og økonomi er det særlig relevant, at ledelsen orienterer om budgetterede og afholdte udgifter, der har tilknytning til arbejds- og personaleforholdene for eksempel lønsam, over- og merarbejde, kompetenceudvikling og særlige feriedage.

Til § 5, stk. 5. Personalepolitik

I forbindelse med samarbejdsudvalgets drøftelser om ligestilling og forebyggelse af direkte og indirekte forskelsbehandling henvises til lovbekendtgørelse nr. 756 af 21. august 2003 om lige løn til mænd og kvinder, til lovbekendtgørelse nr. 1527 af 19. december 2004 om ligestilling mellem mænd og kvinder samt til lovbekendtgørelse nr. 626 af 29. september 1987 om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv.

Til § 6. Oprettelse af samarbejdsudvalg

Begrebet "arbejdssteder med selvstændig ledelsesfunktion" kræver en nærmere vurdering af parterne i den enkelte institutions samarbejdsudvalg. Vejledende er der tænkt på et ledelsesområde med en sådan selvstændig personaleadministration og budgetforvaltning, at det er rimeligt at oprette samarbejdsudvalg for det pågældende område.

Ved afgørelsen af om en arbejdsplads kan betragtes som en "institution", for hvilken der er pligt til at oprette samarbejdsudvalg, indgår blandt andet en vurdering af, om der i ledelsesfunktionen indgår:

- 1) Selvstændig ledelsesret.
- 2) Beslutnings- eller indstillingsret ved ansættelser og afsked.
- 3) Selvstændigt budget- og regnskabsansvar.

Det er parterne i den enkelte institution, som må vurdere, om det er rimeligt at oprette flere samarbejdsudvalg.

Hvis der etableres samarbejde mellem en statslig institution og kommunale eller private institutioner med henblik på fremtidig fælles opgavevaretagelse, skal det sikres, at de statslige medarbejdere fortsat har de samme rettigheder til information, drøftelse og medbestemmelse omkring arbejdspladsens arbejds- og personaleforhold, som er indeholdt i

denne aftale.

Til § 8. Lokale aftaler om ændret organisering af arbejdsmiljøarbejdet

At indgå lokale aftaler om en ændret organisering af arbejdsmiljøarbejdet er en fravigelse af Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde. Bekendtgørelsen giver hjemmel hertil, hvis der er indgået aftale herom mellem lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer, og der tillige på den enkelte arbejdsplads er indgået aftale herom mellem ledelse og medarbejdere.

Til § 18. Ikrafttræden

Aftalen har virkning fra indgåelsen. Samtidig ophæves Finansministeriets cirkulære nr. 9606 af 29. maj 2002 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner (Perst. nr. 010-02). Endvidere ophæves Finansministeriets cirkulære nr. 87 af 10. juni 1999 om rammeaftale om udvidet medarbejderindflydelse i statens institutioner og rammeaftale om organiseringen af sikkerheds- og sundhedsarbejdet i statens institutioner (Fmst. nr. 026-99).

Finansministeriet, Personalestyrelsen, den 29. april 2005

Jan Olsen

Aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner

§ 1. Formål

Formålet med denne aftale er:

- 1) At fastlægge rammer for samarbejdet mellem ledelse og medarbejdere med henblik på at involvere medarbejderne i arbejdet med arbejdspladsens mål og strategi.
- 2) At fastlægge personalepolitiske rammer som fremmer kompetenceudvikling og som skaber lyst og motivation til at opfylde arbejdspladsens målsætning.
- 3) At medvirke til at skabe de bedst mulige arbejdsvilkår og et godt arbejdsmiljø.

Samarbejdsudvalget skal udvikle samarbejdet på hele arbejdspladsen, så den enkelte medarbejder gennem påvirkning af egen arbejdssituation kan bidrage til at udvikle arbejdspladsen.

Samarbejdet i samarbejdsudvalget skal supplere og understøtte det øvrige samarbejde, der foregår mellem ledelse og medarbejdere i hverdagen.

§ 2. Rammerne for samarbejdsudvalgets arbejde

Samarbejdsaftalen fastlægger de rammer, inden for hvilke ledelse og medarbejdere skal samarbejde om arbejds- og personaleforhold. Samarbejdsudvalgets opgaver vedrører opgaver, som hører under arbejdsgiverens ledelsesret.

Aftalen beskriver, hvordan samarbejdsudvalget skal informere, drøfte og fastlægge retningslinjer om arbejds- og personaleforhold.

Ledelsen har ansvaret for, at arbejdspladsen udvikler sig og lever op til omgivelsernes krav og forventninger. Ledelse og medarbejdere skal i samarbejde føre arbejdspladsens strategi og mål ud i livet. Udvalgets medarbejderrepræsentanter tager i samarbejdet udgangspunkt i medarbejdergruppernes fælles interesser om arbejdspladsens forhold.

Samarbejdet har som forudsætning, at ledelse udøves i dialog med medarbejderne på en motiverende, udviklende og tidssvarende måde samt, at medarbejderne aktivt bidrager til et fremadrettet samarbejde om arbejdspladsens udvikling.

Aftalen forudsætter, at de enkelte samarbejdsudvalg forholder sig aktivt til aftalens bestemmelser og udfylder disse.

I samarbejdet skal såvel ledelse som medarbejdere respektere gældende love og administrative bestemmelser, aftaler i henhold til tjenestemandsløvgivningen og kollektive overenskomster.

§ 3. Information og drøftelse i samarbejdsudvalget

I samarbejdsudvalget skal der gives gensidig information og foregå drøftelser om arbejdspladsens forhold.

Information skal så vidt muligt gives både skriftligt og mundtligt.

Stk. 2. Ledelsens informationspligt

I samarbejdsudvalget skal ledelsen informere om:

- 1) Arbejdspladsens seneste udvikling og den forventede udvikling i aktiviteter og i den økonomiske situation.
- 2) Arbejdspladsens aktuelle situation og forventede udvikling med hensyn til struktur og beskæftigelse, især i forbindelse med strukturændringer og i situationer, hvor beskæftigelsen er truet. Planlagte og forventede foranstaltninger skal også inddrages i denne sammenhæng.
- 3) Andre beslutninger, der kan føre til betydelige ændringer i arbejdets tilrettelæggelse og medarbejdernes ansættelsesforhold.
- 4) Udbud og udlicitering.

Information skal gives så tidligt og med et så passende indhold, at der kan gennemføres en grundig drøftelse i samarbejdsudvalget, således at medarbejdernes synspunkter og forslag kan indgå i grundlaget for ledelsens endelige beslutning.

Stk. 3. Information og drøftelse på rette niveau

Det er ledelsens ansvar at sikre, at information og drøftelse sker parallelt til ledelses- og beslutningsstrukturen. Information og drøftelse skal etableres mellem den ledelse, som har kompetencen, og medarbejderrepræsentanter for de personalegrupper, der berøres.

Hvis der opstår en situation, hvor der er krav om information og drøftelse af emner, som ligger uden for formanden for samarbejdsudvalgets ansvars- og kompetenceområde, er det den relevante ledelses forpligtelse at sikre, at der foretages information og høring af alle de berørte samarbejdsudvalg.

Hvis der etableres en koncernledelse eller lignende, må ledelsen, når der opstår pligt til information og drøftelse, sammen de forhandlingsberettigede organisationers repræsentanter vurdere, på hvilken måde information og drøftelse kan ske på den mest hensigtsmæssige måde. Det kan ske ved:

- 1) Etablering af samarbejdsudvalg på koncernniveau.
- 2) Nedsættelse af ad hoc udvalg.
- 3) Drøftelse i de relevante samarbejdsudvalg inden for området.

Stk. 4. Medarbejdernes informationspligt

Medarbejderrepræsentanterne skal informere samarbejdsudvalget om synspunkter og forhold hos medarbejderne, der har betydning for samarbejdet.

Stk. 5. Samarbejdsudvalgets informationspligt

Samarbejdsudvalget skal sikre, at samtlige medarbejdere holdes skriftligt og mundtligt orienteret om samarbejdsudvalgets arbejde.

Stk. 6. Samarbejdsudvalgets drøftelser

Hvis ledelses- eller medarbejderrepræsentanterne ønsker det, skal samarbejdsudvalget drøfte de forhold, der er omfattet af informationspligten.

§ 4. Fastlæggelse af retningslinjer/principper

For at sikre medarbejdernes medvirken til den mest hensigtsmæssige tilrettelæggelse af det daglige arbejde kan samarbejdsudvalget fastlægge retningslinjer eller principper for arbejdspladsens arbejds- og personaleforhold.

Ved fastlæggelse af retningslinjer skal delegering af ansvar og beføjelser til de enkelte medarbejdere eller grupper af medarbejdere tilstræbes.

Fastlæggelse af retningslinjer er begrænset til ledelsens ansvars- og kompetenceområde. Ledelsen skal derfor redegøre for, hvilke grænser der gælder for ledelseskompetencen i spørgsmål om konkrete forhold.

Det kræver enighed mellem parterne i samarbejdsudvalget at fastlægge retningslinjer. Kan der ikke opnås enighed, fastsætter ledelsen de nødvendige retningslinjer.

Det er brud på samarbejdsaftalen, hvis der ikke udvises positiv vilje i forsøget på at nå til enighed.

Hvis en af parterne ønsker det, skal der snarest muligt indledes drøftelser om at fastlægge retningslinjer.

Alle retningslinjer skal være skriftlige. De er bindende for begge parter, som er forpligtet til at anvende dem i konkrete tilfælde.

Hver af parterne kan opsig fastlagte retningslinjer med 3 måneders varsel. Inden opsigelsen skal samarbejdsudvalget forsøge at ændre de hidtidige retningslinjer på en måde, som er tilfredsstillende for samarbejdsudvalgets parter.

§ 5. Særlige arbejdsområder for samarbejdsudvalget

Følgende emner behandles i samarbejdsudvalget:

- 1) Mål, strategi og resultatkontrakt.
- 2) Budget og finanslovsbidrag.
- 3) Rationaliserings- og omstillingsprojekter samt projekter, som medfører udbud, udlicitering og outsourcing.
- 4) Personalepolitik.
- 5) Kompetenceudvikling.
- 6) Job på særlige vilkår.
- 7) Det psykiske arbejdsmiljø herunder arbejdsrelateret stress.

Stk. 2. Mål, strategi og resultatkontrakt

Samarbejdsudvalget skal inddrages i arbejdet med institutionens mål og strategier, således at medarbejderne inddrages i overvejelserne om at få institutionen til at arbejde kvalitetsbevidst og effektivt. Samarbejdsudvalget skal i forbindelse hermed drøfte sammenhængen mellem institutionens (resultat)mål /strategi og personalepolitikken.

Hvis der indgås en resultatkontrakt for institutionen, skal ledelsen orientere samarbejdsudvalget om kontraktens indhold, herunder de arbejdsmæssige, udviklingsmæssige og personalepolitiske mål. Resultatkontraktens konsekvenser for institutionens arbejds- og personaleforhold skal indgå i samarbejdsudvalgets drøftelse af kontraktens udmøntning.

Samarbejdsudvalget orienteres regelmæssigt om resultatmålenes opfyldelse.

Hvis der indgås en resultatlønaftale for institutionens direktør, skal ledelsen informere samarbejdsudvalget om de dele af kontrakten, som vedrører institutionens resultater.

Stk. 3. Budget og finanslovsbidrag

Samarbejdsudvalget skal fastlægge retningslinjer for udvalgets drøftelser af institutionens budget- og finanslovsbidrag og for drøftelsen af principperne for bevillingernes anvendelse.

Samarbejdsudvalget skal især vurdere konsekvenserne for arbejds- og personaleforholdene ved væsentlige ændringer i institutionens resultatkrav og økonomiske rammer.

Stk. 4. Rationaliserings- og omstillingsprojekter

Samarbejdsudvalget skal drøfte konsekvenserne af større rationaliserings- og omstillingsprojekter, herunder udbud, udlicitering og outsourcing af opgaver samt teknologiprojekter. I drøftelsen skal følgende forhold indgå: Økonomi, arbejdstilrettelæggelse, personalebehov, kompetenceudvikling, teknologi og arbejdsmiljø.

Samarbejdsudvalget skal i nødvendigt omfang fastlægge retningslinjer for medarbejderrepræsentanternes deltagelse i arbejds- eller projektgrupper mv.

Samarbejdsudvalget skal i nødvendigt omfang fastsætte retningslinjer for medarbejdernes adgang til foreliggende dokumentation vedrørende (teknologi)projekterne.

Samarbejdsudvalget skal klarlægge behovet for kompetenceudvikling og omplacering i forbindelse med større rationaliseringer og omstillinger samt konkrete teknologiprojekter, og der skal fastlægges retningslinjer for gennemførelsen heraf.

Stk. 5. Personalepolitik

Samarbejdsudvalget skal drøfte udviklingen af en personalepolitik, som fremmer job- og kompetenceudvikling, fleksibilitet og mangfoldighed. Samarbejdsudvalget skal via personalepolitikken bidrage til at skabe en attraktiv arbejdsplads samt motivation til at indfri institutionens mål.

I forbindelse med udviklingen af personalepolitikken skal samarbejdsudvalget arbejde for at skabe reel mangfoldighed blandt medarbejdere og ledere og herigennem fremme udvikling og nytænkning.

Samarbejdsudvalget skal gennem personalepolitikken forebygge direkte og indirekte forskelsbehandling, således at arbejdspladsen

kan imødekomme de behov, som medarbejdere stiller til en attraktiv arbejdsplads. Herunder skal samarbejdsudvalget drøfte institutionens politik for orlov.

Udvikling af personalepolitikken skal bidrage til, at alle medarbejdere - uanset køn, etnisk oprindelse, hudfarve, race, religion, handicap, alder og seksuel orientering - reelt får samme mulighed for ansættelse, uddannelse, fremmelse samt arbejdsvilkår i øvrigt.

Samarbejdsudvalget skal drøfte ligestillingsproblemer og sikre, at ligestilling bliver en integreret del af institutionens personalepolitik. Samarbejdsudvalget skal herunder arbejde for at sikre et arbejdsklima uden uønsket adfærd af seksuel karakter og anden adfærd, der krænker kvinders og mænds værdighed på arbejdspladsen. Samarbejdsudvalget skal tillige arbejde for, at der ikke sker diskrimination af en medarbejder, der klager, eller en medarbejder, der ønsker at vidne eller vidner i tilfælde af en klage.

Ved fastlæggelsen af institutionens personalepolitik skal der tages hensyn til, at arbejdslivet kan forenes med privatlivet.

Stk. 6. Kompetenceudvikling

Samarbejdsudvalget skal fastlægge principper og retningslinjer for den samlede job- og kompetenceudviklingsindsats i institutionen med udgangspunkt i en vurdering af arbejdspladsens strategiske mål og behov for strategisk kompetenceudvikling.

Endvidere kan samarbejdsudvalget drøfte, om der til hjælp for udmøntningen af kompetencestrategien er behov for udviklingsplaner for afdelinger, teams, medarbejdergrupper eller lignende og i nødvendigt omfang principper og retningslinjer herfor.

Ved fastlæggelse af principper og retningslinjer skal kompetenceudvikling og jobudvikling ses i sammenhæng.

Samarbejdsudvalget skal ligeledes fastlægge retningslinjer for afholdelse af medarbejderudviklingssamtaler og for anvendelse af midler fra kompetencefonden.

Samarbejdsudvalget skal desuden drøfte principperne for tilrettelæggelse af en systematisk uddannelsesplanlægning og drøfte behovet for iværksættelse af udviklingsaktiviteter for alle medarbejdergrupper.

Samarbejdsudvalget evaluerer årligt arbejdspladsens indsats for kompetenceudvikling.

Stk. 7. Job på særlige vilkår

Samarbejdsudvalget skal regelmæssigt undersøge mulighederne for at integrere grupper, der har vanskeligt ved at få en placering på arbejdsmarkedet, blandt andet ved brug af de social- og arbejdsmarkedspolitiske ordninger.

Samarbejdsudvalget skal i nødvendigt omfang fastlægge generelle retningslinjer for udformning af job på særlige vilkår (arbejdsindhold, oplæring, medarbejderudviklingssamtaler, kompetenceudvikling, antal stillinger der kan besættes på særlige vilkår mv.), hvis det besluttes at etablere sådanne på baggrund af drøftelser i samarbejdsudvalget.

Stk. 8. Psykisk arbejdsmiljø herunder arbejdsrelateret stress

Samarbejdsudvalget skal fastlægge retningslinjer for arbejdspladsens samlede indsats for at identificere, forebygge og håndtere problemer i tilknytning til forekomst af arbejdsrelateret stress. Indsatsen skal koordineres med sikkerhedsudvalget.

§ 6. Oprettelse af samarbejdsudvalg

I institutioner med mindst 25 beskæftigede skal der oprettes samarbejdsudvalg.

Er der inden for institutionen flere arbejdssteder med en selvstændig ledelsesfunktion, hvor antallet af beskæftigede er mindst 25, skal der oprettes et samarbejdsudvalg for hvert af disse arbejdssteder.

Hvis der oprettes flere samarbejdsudvalg inden for en institution, skal der også oprettes et hovedsamarbejdsudvalg, der er fælles for hele institutionen.

Det er af afgørende betydning for samarbejdet, at samarbejdsudvalgsstrukturen afspejler organisationsstrukturen.

Hvis flere statslige institutioner etablerer en fælles opgaveløsning/arbejdsplads med selvstændig ledelsesfunktion og mindst 25 ansatte, skal der oprettes samarbejdsudvalg.

I institutioner, hvor der på grund af det begrænsede antal medarbejdere ikke skal oprettes samarbejdsudvalg, skal der samarbejdes efter samme principper, som er indeholdt i denne aftale.

Stk. 2. Sammensætning af samarbejdsudvalg

Antallet af pladser i samarbejdsudvalget fastsættes ved aftale mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede personaleorganisationers repræsentanter.

Er der flere forhandlingsberettigede organisationer repræsenteret i institutionen, fastsættes fordelingen mellem organisationerne ved aftale mellem disse.

Den ansvarlige leder af institutionen eller af den pågældende del af institutionen er formand for samarbejdsudvalget og udpeger de øvrige ledelsesrepræsentanter samt suppleanter for disse.

Medarbejderrepræsentanterne og suppleanterne for disse udpeges af de forhandlingsberettigede personaleorganisationer blandt de anmeldte tillidsrepræsentanter i institutionen.

Skal der udpeges flere medarbejderrepræsentanter, end der er tillidsrepræsentanter, foretages udpegningen blandt institutionens øvrige medarbejdere. De pågældende anmeldes over for institutionens ledelse. Suppleanterne anmeldes på tilsvarende måde.

Samarbejdsudvalgets næstformand vælges af medarbejderrepræsentanterne.

Medlemmer og suppleanter udpeges for 2 år ad gangen. En udpegnings bortfalder, når grundlaget for den ikke længere er til stede.

Stk. 3. Underudvalg

Samarbejdsudvalget kan nedsætte permanente eller midlertidige underudvalg til behandling af bestemte opgaver.

Hvis en af parterne ønsker det, skal der nedsættes et teknologiudvalg, et kompetenceudviklingsudvalg og/eller et ligestillingsudvalg.

Når samarbejdsudvalget nedsætter et underudvalg, skal udvalgets kompetence i forhold til samarbejdsudvalget være klart beskrevet i et kommissorium.

Stk. 4. Kontaktudvalg

Der kan oprettes et kontaktudvalg bestående af samarbejdsudvalgets medarbejderrepræsentanter og en repræsentant for hver af de personaleorganisationer, der ikke er repræsenteret i samarbejdsudvalget.

Kontaktudvalgets opgaver er at virke vejledende og rådgivende for personalerepræsentanterne i samarbejdsudvalget. Udvalget

indkaldes forud for møder i samarbejdsudvalget.

§ 7. Lokale aftaler om udvidelse af medarbejderindflydelsen (MIO)

Ledelse og medarbejdere kan for at udbygge samarbejdet lokalt indgå aftale om nedsættelse af et medindflydelsesorgan (MIO) i stedet for samarbejdsudvalget. Samarbejdsaftalens bestemmelser om indhold, struktur og sammensætning af udvalget kan i denne forbindelse fraviges.

Aftale herom skal indgås mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede personaleorganisationers repræsentanter. Aftalen kan omfatte hele institutionen eller dele heraf. Hvis aftalen kun omfatter dele af institutionen, skal det tydeligt fremgå, hvilke dele af institutionen der er omfattet af aftalen.

Aftaler kan indgås om:

- 1) Medindflydelsesformer, der erstatter og udvider det samarbejde, som foregår i henhold til samarbejdsaftalens bestemmelser.
- 2) Medindflydelsesformer, der kombinerer et udvidet samarbejde med de opgaver, der varetages af sikkerhedsorganisationen.

Aftalen skal som minimum indeholde bestemmelser om medindflydelsens formål, indhold og struktur samt om ændring og opsigelse. Aftalen skal endvidere indeholde overvejelser om uddannelse af medarbejder- og ledelsesrepræsentanter samt om information og kommunikation.

Samarbejdsaftalens bestemmelser om uddannelse, samarbejdsudvalgenes opgaver samt medindflydelsens indhold er minimumsbestemmelser, som ikke kan fraviges i indskrænkende retning.

§ 8. Lokale aftaler om ændret organisering af arbejdsmiljøarbejdet

For at styrke arbejdsmiljøarbejdet kan der aftales en anden organisering af dette arbejde for eksempel ved at sammenlægge samarbejdsudvalget/MIO og sikkerhedsudvalget.

Anden organisering af arbejdsmiljøarbejdet kræver en aftale, der skal indgås mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede personaleorganisationers repræsentanter.

Aftalen kan omfatte hele institutionen eller dele heraf. Hvis aftalen kun omfatter dele af institutionen, skal det tydeligt fremgå, hvilke dele af institutionen der er omfattet af aftalen.

En aftale om ny organisering af arbejdsmiljøarbejdet berører ikke varetagelsen af de opgaver, funktioner, pligter og rettigheder på decentralt og centralt niveau, som i arbejdsmiljølovgivningen er henlagt til sikkerhedsorganisationen.

Aftalen skal være skriftlig og tilgængelig for de ansatte i institutionen.

Aftalen skal som minimum indeholde følgende elementer:

- 1) Beskrivelse af institutionens arbejdsmiljøpolitik og handleplan for, hvordan arbejdsmiljøet i institutionen kan forbedres.
- 2) Angivelse af en procedure for gennemførelse og opfølgning af aftalen i institutionen.
- 3) Angivelse af, hvordan opgaver og funktioner varetages, herunder arbejdslederens og øvrige ansattes deltagelse i arbejdsmiljøarbejdet samt beskrivelse af relevante aktiviteter, f.eks. arbejdspladsvurdering og sikkerhedsrunder.
- 4) Angivelse af en procedure, som sikrer, at der hvert andet år gennemføres en evaluering af institutionens arbejdsmiljøarbejde og aftalens effekt herpå.
- 5) Angivelse af, hvordan aftalen kan ændres og opsiges.
- 6) Oversigt over den aftalte organisering af arbejdsmiljøarbejdet i form af en organisationsplan.

Når der aftales medindflydelsesformer, hvor samarbejds- og arbejdsmiljøområdet kombineres i et udvalg, skal det sikres, at mindst en arbejdsleder og en sikkerhedsrepræsentant fra sikkerhedsorganisationen er repræsenteret i det kombinerede udvalg.

Samtlige repræsentanter i det kombinerede udvalg skal have tilbud om deltagelse i den lovpligtige arbejdsmiljøuddannelse.

§ 9. Tilrettelæggelse af møder

Formand og næstformand udarbejder i fællesskab dagsorden for møderne.

Samarbejdsudvalgets medlemmer har den tavshedspligt, der følger af Forvaltningsloven .

Samarbejdsudvalget fastsætter selv sin forretningsorden.

Møder afholdes fortrinsvis i arbejdstiden, og medlemmerne skal have den fornødne tid til rådighed til samarbejdsudvalgsarbejdet. Medlemmerne oppebærer time- og dagpenge og befordringsgodtgørelse efter de regler, der er aftalt mellem Finansministeriet og centralorganisationerne.

Ved deltagelse i møder samt rejsetid i forbindelse hermed uden for de pågældendes normale arbejdstid ydes kompensation efter reglerne i aftalen om tillidsrepræsentanter i staten mv.

I kombinerede samarbejdsorganer, som også varetager de arbejdsopgaver, der ellers ville være henlagt til sikkerhedsudvalg, følger medarbejderrepræsentanternes vilkår tillige af bestemmelserne i Finansministeriets cirkulære om honorering af sikkerhedsrepræsentanter m.fl.

Stk. 2. Tilkald af sagkyndige

Ved behandlingen af specielle spørgsmål i samarbejdsudvalg og underudvalg kan hver af parterne tilkalde særligt sagkyndige på det pågældende område fra institutionen. Tilkald af andre sagkyndige herunder eksperter udefra forudsætter, at der er enighed om det.

Samarbejdsudvalget kan endvidere indhente bistand og vejledning fra vedkommende hovedsamarbejdsudvalg, de berørte faglige organisationer og aftalens centrale parter, når en af parterne i samarbejdsudvalget fremsætter et ønske om det.

§ 10. Tillidsrepræsentantbeskyttelse

Alle medarbejderrepræsentanter i samarbejdsudvalget, i samarbejdsorganer nedsat i henhold til § 7 (MIO) og kombinerede samarbejds- og sikkerhedsudvalg nedsat efter § 8 har samme beskyttelse som tillidsrepræsentanterne på området. Suppleanter har samme beskyttelse som stedfortrædere for tillidsrepræsentanter på området.

§ 11. Uddannelse af samarbejdsudvalgsmedlemmer

Et samarbejdsudvalgsmedlem skal inden for de første 6 måneder efter sin udpegning have tilbudt et kursus for samarbejdsudvalgsmedlemmer.

§ 12. Rådgivning og vejledning af samarbejdsudvalg

De centrale parter nedsætter et udvalg, som har til formål at fremme samarbejdsudvalgenes arbejde gennem bred informations- og vejledningsvirksomhed for samarbejdsudvalgene. Herudover er udvalget ansvarlig for uddannelse af medlemmer af samarbejdsudvalgene.

Stk. 2. Sekretariat

Udførelsen af udvalgets opgaver varetages af et sekretariat, som under ansvar for parterne varetager de daglige opgaver. Sekretariatet yder endvidere rådgivning og vejledning til både ledelse og medarbejderrepræsentanter i de statslige samarbejdsudvalg om samarbejdsspørgsmål. Hver af parterne bidrager ligeligt til sekretariatets drift.

§ 13. Samarbejdsnævn

Samarbejdsnævnets opgave er at behandle og afgøre sager om fortolkning af og brud på aftalen.

Stk. 2. Sammensætning

Samarbejdsnævnet sammensættes med ligelig repræsentation fra hver af samarbejdsaftalens parter. Formanden udpeges af Finansministeriet blandt nævnets medlemmer. Næstformanden udpeges af centralorganisationerne blandt nævnets medlemmer.

§ 14. Uoverensstemmelse

Uoverensstemmelser om fortolkningen af og påstande om brud på aftalens bestemmelser kan af hver af parterne i samarbejdsudvalget kræves behandlet i et evt. hovedsamarbejdsudvalg. Opnås der ikke enighed i hovedsamarbejdsudvalget, forelægges uoverensstemmelsen til afgørelse i Samarbejdsnævnet.

Stk. 2. Direkte forelæggelse for Samarbejdsnævnet

Er der ikke oprettet hovedsamarbejdsudvalg i institutionen forelægges uoverensstemmelsen direkte til afgørelse i Samarbejdsnævnet.

§ 15. Brud på informationspligten

Ved brud på informationspligten (aftalens § 3 stk. 2 og 3) kan medarbejdersiden fremsætte anmodning om, at forpligtelsen skal overholdes. Anmodningen skal fremsættes skriftligt. Ledelsen har derefter en frist på 1 måned fra modtagelsen til at tage skridt til at opfylde sin forpligtelse.

Stk. 2. Sanktioner

Er der ikke inden for fristen taget skridt til at opfylde forpligtelsen, kan medarbejdersiden indgive en klage for Samarbejdsnævnet. Ved brud på aftalen kan Samarbejdsnævnet eller voldgiftsretten, jævnfør § 16, fastsætte passende sanktioner, f.eks. en påtale eller idømmelse af bod. Bodden kan, hvis de lokale parter er enige, bruges til samarbejdsfremmende foranstaltninger.

§ 16. Voldgift

Kan der ikke opnås enighed i Samarbejdsnævnet i sager om fortolkning af og brud på aftalens bestemmelser indbringes spørgsmålet for en voldgiftsret.

Stk. 2. Sammensætning

Voldgiftsretten består af fire medlemmer, hvoraf to udpeges af Finansministeriet og to udpeges af centralorganisationerne. Voldgiftsretten udpeger en opmand. Hvis der ikke kan opnås enighed om udpegningen af opmand, anmodes Arbejdsretten om at udpege denne.

Stk. 3. Kendelser

Voldgiftsretten afsiger en motiveret kendelse, som er bindende for såvel ledelsen som medarbejderne.

§ 17. Værnepligtige

Aftalen omfatter ikke personel til pligtig tjeneste. I det omfang forholdene i det militære forsvar og i det civile beredskab kræver det, kan der efter forhandling med berørte personaleorganisationer foretages afvigelser fra aftalens bestemmelser.

§ 18 Ikrafttræden

Denne aftale træder i kraft, når den er underskrevet af parterne. Samtidig ophæves:

- 1) Cirkulære af 29. maj 2002 om aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner.
- 2) Cirkulære af 10. juni 1999 om rammeaftale om udvidet medarbejderindflydelse i statens institutioner og rammeaftale om organisering af sikkerheds- og sundhedsarbejdet i statens institutioner.

§ 19. Opsigelse

Denne aftale kan af hver af parterne opsiges med 3 måneders varsel til den første i en måned. Efter opsigelse løber aftalen videre, indtil den erstattes af en ny aftale dog længst i indtil 12 måneder efter opsigelsen.

København, den 28.april 2005

Statsansattes Kartel

Peter Waldorff

Ellen Lykkegaard

Finansministeriet

P.M.V.

E.B.

Jette Frederiksen

Statstjenestemændenes

Centralorganisation II

Tommy Agerskov Thomsen

Lærernes Centralorganisation

Anders B. Christensen

Overenskomstansattes Centralorganisation

Finn Busse Jensen

Akademikernes Centralorganisation

Sine Sunesen

Dokumentet er Historisk

CIR nr 9606 af 29/05/2002 Historisk
(SU-cirkulæret)
Offentliggørelsesdato: 14-01-2003
Finansministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 9209 af 29/04/2005

Den fulde tekst

Cirkulære om Aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner

2002

INDHOLD
CIRKULÆRE
Cirkulære

AFTALE

1. Indledning

SAMARBEJDSUDVALGETS OPGAVER

2. Information og drøftelse
3. Mål og strategi
4. Medbestemmelse
5. Større rationaliserings- og omstillingsprojekter samt projekter som medfører udbud og udlicitering
6. Budget- og finanslovsbidrag
7. Kompetenceudvikling
8. Ligebehandling
9. Forbud mod forskelsbehandling
10. Job på særlige vilkår m.v.

SAMARBEJDSUDVALGSSTRUKTUREN

11. Oprettelse af samarbejdsudvalg
12. Virksomheds- og ministeriesamarbejdsudvalg
13. Sammensætning af samarbejdsudvalg
14. Oprettelse af kontaktudvalg

SAMARBEJDSUDVALGETS PLIGTER OG RETTIGHEDER

15. Tilrettelæggelse af møder
16. Samarbejdsudvalgets informationspligt
17. Møder uden for normal arbejdstid
18. Tillidsrepræsentantbeskyttelse
19. Kursus
20. Underudvalg
21. Sagkyndige
22. Tilkald af sagkyndige fra hovedsamarbejdsudvalg, Centralrådet og faglige organisationer
23. Uoverensstemmelse

CENTRALRÅDET FOR STATENS SAMARBEJDSUDVALG

24. Centralrådets opgaver

Dokumentet er Historisk

- 25. Sammensætning
- 26. Forretningsorden
- 27. Sekretariat og sekretariatsudvalg
- 28. Udvalg
- 29. Voldgift

ØVRIGE BESTEMMELSER

- 30. Værnepligtige
- 31. Ikrafttræden
- 32. Opsigelse

CIRKULÆRE OM AFTALE OM SAMARBEJDE OG SAMARBEJDSUDVALG I STATENS VIRKSOMHEDER OG INSTITUTIONER

(til samtlige ministerier mv.)

Finansministeriet og Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation, Lærernes Centralorganisation og Overenskomstansattes Centralorganisation har den 29. maj 2002 indgået vedlagte aftale om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens institutioner. Aftalen er en ajourføring af Samarbejdsaftalen af 27. september 1999 bl.a. vedrørende samarbejdsudvalgets drøftelser af institutionens mål og strategier samt kompetenceudvikling.

Der er enighed mellem parterne om i fællesskab at udarbejde en revideret vejledning til samarbejdsaftalen. Vejledningen vil blive udsendt, så snart den foreligger.

Aftalen har virkning fra indgåelsen.

Samtidig ophæves

Finansministeriets cirkulære nr. 148 af 27. september 1999 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner (Fmst. nr. 049/99).

AFTALE OM SAMARBEJDE OG SAMARBEJDSUDVALG I STATENS VIRKSOMHEDER OG INSTITUTIONER

Indledning

1. Den offentlige sektor befinder sig i en løbende omstillingsproces, der skal sikre, at den til stadighed er effektiv, fleksibel og brugerorienteret.

Et vigtigt led i omstillingsprocessen er mål- og kontraktstyring, der giver institutionerne større økonomisk og fagligt råderum.

Institutionerne og disses ledelser får derved i langt højere grad end hidtil et direkte ansvar for, at de ønskede resultater opnås.

Omstillingsprocessen forudsætter engagerede, effektive og kvalitetsbevidste medarbejdere. Det er derfor af afgørende betydning, at de enkelte medarbejdere kan se sig selv som en del af en sådan proces.

Dokumentet er Historisk

Ledelse og medarbejdere skal i samarbejde føre institutionernes mål ud i livet.

For at øge medarbejdernes forståelse for institutionens drift og økonomi og herigennem at skabe fælles accepterede rammer om institutionens målsætning, skal samarbejdet inddrage så mange som muligt.

Samarbejdet skal desuden sikre medarbejderne udviklingsmuligheder samt medbestemmelse ved arbejdets tilrettelæggelse og udformningen af deres egen arbejdssituation.

Samarbejdet har som en væsentlig forudsætning, at der anvendes tidssvarende og motiverende ledelsesformer.

Rammerne for samarbejdet mellem ledelsen og medarbejderne fastlægges i samarbejdsudvalget.

Det er samarbejdsudvalgets opgave at udvikle samarbejdet overalt i institutionen til gavn for både institutionen og den enkelte medarbejder.

SAMARBEJDSUDVALGETS OPGAVER

Information og drøftelse

2. Information og drøftelse mellem ledelse og medarbejdere er af afgørende betydning for et godt samarbejde på arbejdspladsen. Det er særlig vigtigt, at samarbejdsudvalget er velinformeret om institutionens forhold og udvikling.

For at samarbejdsudvalget kan løse sine opgaver, skal ledelsen informere samarbejdsudvalget om udviklingen med hensyn til institutionens

arbejds- og personaleforhold, herunder ligestillings- og efteruddannelsesspørgsmål

rationaliserings- og omstillingsprojekter

indførelse af ny eller ændring af bestående teknologi

økonomiske situation.

Informationen skal gives på et så tidligt tidspunkt, at der bliver gode muligheder for en grundig drøftelse, således at medarbejdernes synspunkter og forslag kan indgå i grundlaget for ledelsens beslutninger.

Det påhviler medarbejderrepræsentanterne at informere om synspunkter og forhold hos medarbejderne, som er af betydning for samarbejdet.

Informationen skal så vidt muligt gives såvel skriftligt som mundtligt.

Alle forhold, der er omfattet af informationspligten, skal drøftes i samarbejdsudvalget, hvis en af parterne ønsker det.

Mål og strategi

3. Samarbejdsudvalget skal inddrages i arbejdet med institutionens mål og strategier, således at medarbejderne inddrages i overvejelserne om at få institutionen til at arbejde kvalitetsbevidst og effektivt. Samarbejdsudvalget skal i forbindelse hermed drøfte sammenhængen mellem institutionens (resultat)mål/strategi og personalepolitikken.

Hvis der for institutionen skal indgås en resultatkontrakt, skal samarbejdsudvalget tidligst muligt orienteres herom.

Efter indgåelse af resultatkontrakten skal ledelsen orientere samarbejdsudvalget om kontraktens indhold, herunder de arbejdsmæssige-, udviklingsmæssige- og personalepolitiske mål. På baggrund heraf skal samarbejdsudvalget drøfte kontraktens udmøntning. I drøftelsen skal indgå, hvilke konsekvenser resultatkontrakten har for institutionens arbejds- og personaleforhold. Samarbejdsudvalget orienteres løbende om resultatmålenes opfyldelse.

Efter indgåelse af resultatlønsaftaler for direktører informeres samarbejdsudvalget om de dele af kontrakten, som vedrører institutionens resultater.

Dokumentet er Historisk

Medbestemmelse

4. Med henblik på at sikre medarbejdernes medvirken til den mest hensigtsmæssige tilrettelæggelse af det daglige arbejde og deres behov for udvikling og tryghed i arbejdssituationen, kan samarbejdsudvalget fastlægge retningslinier for arbejds- og personaleforhold.

Der kan fastlægges retningslinier for de emner/områder, der vedrører institutionens arbejds- og personaleforhold.

Fastlæggelse af retningslinier er begrænset til det ansvars- og kompetenceområde, som ledelsen har, og ledelsen skal derfor redegøre for, hvilke grænser der gælder for ledelseskompetencen.

Fastlæggelse af retningslinier i samarbejdsudvalget forudsætter enighed mellem parterne. Kan der ikke opnås enighed, fastsætter ledelsen de nødvendige regler, men det betragtes som et brud på samarbejdsaftalen, hvis der ikke udvises positiv forhandlingsvilje.

Fastlagte retningslinier udformes skriftligt. De er bindende for begge parter, som er forpligtet til at forsvare og anvende dem i konkrete tilfælde.

Hver af parterne kan opsiges fastlagte retningslinier med 3 måneders varsel. Inden opsigelsen finder sted, skal der søges gennemført ændringer af de hidtidige retningslinier på en for parterne tilfredsstillende måde.

Delegering af ansvar og beføjelser til de enkelte medarbejdere eller grupper af medarbejdere skal tilstræbes.

Større rationaliserings- og omstillingsprojekter samt projekter som medfører udbud og udlicitering

5. Samarbejdsudvalget skal drøfte konsekvenserne af større rationaliserings- og omstillingsprojekter samt projekter vedrørende bl.a. ny og ændret teknologi.

I drøftelsen skal indgå forhold vedrørende teknik, økonomi, arbejdets tilrettelæggelse, personalebehov, uddannelse og arbejdsmiljø.

Samarbejdsudvalget skal desuden drøfte projekter, der indebærer udbud og udlicitering af opgaver, samt nedsættelse af projektgrupper i forbindelse hermed.

Samarbejdsudvalget skal i nødvendigt omfang aftale retningslinier for medarbejderrepræsentanters deltagelse i projektgrupper mv., der nedsættes i forbindelse med konkrete teknologiprojekter og projekter, som indebærer udbud og udlicitering af opgaver, samt retningslinier for medarbejdernes adgang til foreliggende dokumentation vedrørende (teknologi)projekterne.

Budget- og finanslovsbidrag

6. Der skal fastlægges retningslinier for samarbejdsudvalgets drøftelser af institutionens budget- og finanslovsbidrag og for drøftelsen af principperne for bevillingernes anvendelse.

Samarbejdsudvalget skal især vurdere konsekvenserne for arbejds- og personaleforholdene ved væsentlige ændringer i de resultatkrav, der stilles til institutionens drift, og i de økonomiske rammer, der gælder for driften.

Kompetenceudvikling

7. Samarbejdsudvalget skal med udgangspunkt i en vurdering af arbejdspladsens strategiske mål og behov for strategisk kompetenceudvikling drøfte og fastlægge principper og retningslinier for den samlede kompetenceudviklingsindsats i institutionen herunder retningslinier for afholdelse af medarbejderudviklingssamtaler og anvendelse af midler fra Kompetencefonden.

Samarbejdsudvalget skal desuden drøfte principperne for tilrettelæggelse af en systematisk uddannelsesplanlægning og drøfte behovet for iværksættelse af efteruddannelsesaktiviteter for alle medarbejdergrupper.

Samarbejdsudvalget evaluerer årligt arbejdspladsens indsats for kompetenceudvikling.

I forbindelse med større omstillinger og rationaliseringer, herunder i forbindelse med indførelse af ny teknologi, skal behovet for omskoling, efteruddannelse og omplacering klarlægges, og der skal aftales retningslinier for gennemførelsen heraf.

Ligebehandling

Dokumentet er Historisk

8. De statslige arbejdspladser har en særlig forpligtelse, når det gælder om at fremme lige vilkår for kvinder og mænd. Det gælder i forhold til ligestillingslovene og Folketingets opfordring til at opstille handleplaner til fremme af ligebehandlingen på statens arbejdspladser.

Formålet er at styrke arbejdet for aktivt at fremme ligebehandlingen mellem kvinder og mænd på statens arbejdspladser, således at alle medarbejdere - uanset køn - får samme mulighed for ansættelse, uddannelse, forfremmelse og arbejdsvilkår i øvrigt.

Samarbejdsudvalget skal sikre, at der i den enkelte institution tilstræbes en mere ligelig fordeling mellem kvinder og mænd i de jobtyper og ansættelsesfunktioner, hvor erhvervsvalg og rekruttering har vist sig at være kønsbestemt.

Samarbejdsudvalget skal derfor fastlægge retningslinier for dette arbejde, herunder udvikling af eventuelle handleplaner for ligebehandling af kvinder og mænd, samt vurdering af, om arbejdsforholdene er tilpasset begge køn.

I de tilfælde, hvor der nedsættes ligestillingsudvalg, jf. punkt 20, kan ligestillingsudvalg tage alle ligebehandlingsspørgsmål op i relation til de emner, som i øvrigt behandles i samarbejdsudvalget.

Samarbejdsudvalget skal i forbindelse med drøftelse af institutionens arbejds- og personaleforhold drøfte ligestillingsspørgsmål med henblik på at gøre ligestilling til en integreret del af institutionens personalepolitik.

Samarbejdsudvalget bør endvidere gennem personalepolitikken søge at sikre et arbejdsklima uden

uønsket adfærd af seksuel karakter eller anden kønsbestemt adfærd, der krænker kvinders og mænds værdighed på arbejdspladsen

diskrimination af en medarbejder, der klager, eller en medarbejder, der ønsker at vidne eller vidner i tilfælde af en klage.

Det anbefales herunder, at der ved tilrettelæggelse af principper for institutionens personalepolitik tages passende hensyn til, at arbejdslivet kan forenes med forældrerollen/familielivet.

Forbud mod forskelsbehandling

9. Det er en fælles opgave for ledelse og ansatte aktivt at arbejde for at fremme lige vilkår for alle nuværende og fremtidige ansatte på statens arbejdspladser.

Formålet er at fremme en udvikling, så alle medarbejdere - uanset race, hudfarve, religion, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse - også reelt får samme mulighed for ansættelse, uddannelse, forfremmelse samt arbejdsvilkår i øvrigt.

Det er derfor en opgave for samarbejdsudvalget at sikre, at der ikke forekommer forskelsbehandling på den enkelte institution jf. lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet.

Samarbejdsudvalget skal arbejde for

at direkte og indirekte forskelsbehandling forebygges gennem personalepolitikken

at sikre en åben dialog på institutionen/virksomheden

at informere om gældende regler mv.

Samarbejdsudvalget skal fastlægge retningslinier for dette arbejde for eksempel i form af en handleplan om mål, informationsindsats og forslag til evaluering og opfølgning.

Job på særlige vilkår mv. (Socialt kapitel).

10. I forbindelse med samarbejdsudvalgets drøftelser af institutionens/virksomhedens arbejds- og personaleforhold skal udvalget

løbende undersøge mulighederne for at integrere grupper, der har vanskeligt ved at få en placering på arbejdsmarkedet, bl.a. via brug af de social- og arbejdsmarkedspolitiske ordninger

løbende undersøge mulighederne for at etablere job på særlige vilkår, jf. aftalen om job på særlige vilkår

Dokumentet er Historisk

løbende drøfte retningslinier for beskæftigelse af ledige i puljejob, jobtræning og individuel jobtræning. Heri kan f.eks. indgå følgende elementer:

antal af ledige, der er ansat/aktiverede og disses fordeling på områder

merbeskæftigelsesforudsætninger

det generelle indhold i jobbet

overgang til ordinær beskæftigelse

løbende drøfte, hvilke særlige behov ansatte i puljejob, jobtræning og individuel jobtræning har i forhold til ordinære ansatte med hensyn til f.eks. oplæring, medarbejdersamtaler og efteruddannelse

fastlægge generelle retningslinier for udformning af job på særlige vilkår (arbejdsindhold, antal stillinger der kan besættes på særlige vilkår mv.), hvis det besluttes at etablere sådanne på baggrund af samarbejdsudvalgets løbende drøftelser.

SAMARBEJDSUDVALGSSTRUKTUREN**Oprettelse af samarbejdsudvalg**

11. I institutioner med mindst 25 beskæftigede skal der oprettes samarbejdsudvalg.

Er der inden for institutionen flere arbejdssteder med en selvstændig ledelsesfunktion, hvor antallet af beskæftigede er mindst 25, skal der oprettes et samarbejdsudvalg for hvert af disse arbejdssteder.

Oprettelse af inden for en institution flere samarbejdsudvalg, skal der også oprettes et hovedsamarbejdsudvalg, der er fælles for hele institutionen.

Forpligtelsen til at oprette samarbejdsudvalg gælder også institutioner, der modtager statstilskud.

I institutioner, hvor der på grund af det begrænsede antal medarbejdere ikke skal oprettes samarbejdsudvalg, skal der samarbejdes efter samme principper, som er indeholdt i denne aftale.

Er der i den enkelte institution enighed mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede organisationers repræsentanter, kan der i stedet aftales udvidede samarbejdsformer jf. Finansministeriets cirkulære nr. 87 af 10. juni 1999 om Rammeaftale om udvidet medarbejderindflydelse i statens institutioner og rammeaftale om organisering af sikkerheds- og sundhedsarbejdet i statens institutioner.

Virksomheds- og ministeriesamarbejdsudvalg

12. Det er af afgørende betydning for samarbejdet, at samarbejdsudvalgsstrukturen afspejler organisationsstrukturen.

Hvis der er enighed om det, vil der derfor ud over lokale samarbejdsudvalg og hovedsamarbejdsudvalg kunne oprettes samarbejdsudvalg

for større økonomisk selvstændige enheder (virksomhedssamarbejdsudvalg el. lign.) og

for et ministerområde (ministeriesamarbejdsudvalg).

Sammensætning af samarbejdsudvalg

13. Antallet af pladser i samarbejdsudvalget fastsættes ved aftale mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede personaleorganisationers repræsentanter. Det skal tilstræbes, at samarbejdsudvalgets sammensætning bliver så repræsentativ som mulig.

Er der flere forhandlingsberettigede organisationer repræsenteret i institutionen, fastsættes fordelingen mellem organisationerne ved aftale mellem disse.

Dokumentet er Historisk

Antallet af pladser i samarbejdsudvalget kan normalt ikke overstige 7 fra hver side, og der må ikke være flere ledelsesrepræsentanter end medarbejderrepræsentanter.

Den ansvarlige leder af institutionen eller af den pågældende del af institutionen er formand for samarbejdsudvalget og udpeger de øvrige ledelsesrepræsentanter samt suppleanter for disse.

Medarbejderrepræsentanterne og suppleanterne for disse udpeges af de forhandlingsberettigede personaleorganisationer blandt de i institutionen anmeldte tillidsrepræsentanter.

Skal der udpeges flere medarbejderrepræsentanter, end der er tillidsrepræsentanter, foretages udpegningen blandt institutionens øvrige medarbejdere. De pågældende anmeldes over for institutionens ledelse. Suppleanterne anmeldes på tilsvarende måde.

Samarbejdsudvalgets næstformand vælges af medarbejderrepræsentanterne.

Medlemmer og suppleanter udpeges for 2 år ad gangen. En udpegnings bortfalder, når grundlaget for den ikke længere er til stede.

Oprettelse af kontaktudvalg

14. Der kan oprettes et kontaktudvalg bestående af samarbejdsudvalgets medarbejderrepræsentanter og en repræsentant for hver af de personaleorganisationer, der ikke er repræsenteret i samarbejdsudvalget.

Kontaktudvalgets opgaver er at virke vejledende og rådgivende for personalerepræsentanterne i samarbejdsudvalget. Udvalget indkaldes forud for møder i samarbejdsudvalget.

SAMARBEJDSUDVALGETS PLIGTER OG RETTIGHEDER

Tilrettelæggelse af møder

15. Formanden leder møderne. I hans forfald ledes de af næstformanden.

Formand og næstformand udarbejder i fællesskab dagsorden for møderne.

I samarbejdet skal såvel ledelse som medarbejdere respektere gældende love og administrative bestemmelser, aftaler i henhold til tjenestemandsløvgivningen og kollektive overenskomster.

Samarbejdsudvalgets medlemmer har den tavshedspligt, der følger af Forvaltningsloven.

Samarbejdsudvalget fastsætter i øvrigt selv sin forretningsorden.

Samarbejdsudvalgets informationspligt

16. Det påhviler samarbejdsudvalget at sikre, at samtlige medarbejdere løbende holdes skriftligt og mundtligt orienteret om samarbejdsudvalgets arbejde.

Møder uden for normal arbejdstid

17. Møder afholdes fortrinsvis i arbejdstiden, og medlemmerne skal have den fornødne tid til rådighed til samarbejdsudvalgsarbejdet. De oppebærer herunder den sædvanlige løn. Der oppebæres time- og dagpenge og befordringsgodtgørelse efter de mellem Finansministeriet og centralorganisationerne aftalte regler.

Ved deltagelse i møder uden for de pågældendes normale arbejdstid ydes kompensation efter reglerne i aftalen om tillidsrepræsentanter i staten mv.

Tilsvarende kompensation ydes for egentlig rejsetid, der ligger uden for de pågældendes normale arbejdstid, og som er nødvendiggjort af de pågældendes deltagelse i møder, der er placeret uden for tjenestestedet.

Tillidsrepræsentantbeskyttelse

18. Samarbejdsudvalgets medarbejderrepræsentanter nyder samme beskyttelse som tillidsrepræsentanter på området. Suppleanter

Dokumentet er Historisk

nyder samme beskyttelse som stedfortrædere for tillidsrepræsentanter på området.

Kursus

19. Et samarbejdsudvalgsmedlem skal så vidt mulig inden for de første 6 måneder efter sin udpegning have tilbudt et kursus for samarbejdsudvalgsmedlemmer.

Underudvalg

20. Samarbejdsudvalget kan, når der er enighed herom, nedsætte permanente og midlertidige underudvalg til behandling af bestemte opgaver. Hvis en af parterne ønsker det, skal der nedsættes et særligt teknologiudvalg, jf. punkt 5, et særligt kompetenceudviklings-/efteruddannelsesudvalg, jf. punkt 7 eller et ligestillingsudvalg, jf. punkt 8.

Underudvalg sammensættes med en rimelig kønsfordeling, som afspejler kønssammensætningen i institutionen.

Underudvalgs kompetence i forhold til samarbejdsudvalget skal være klart beskrevet i underudvalgets kommissorium.

Sagkyndige

21. Ved behandlingen af specielle spørgsmål i samarbejdsudvalg og underudvalg kan hver af parterne tilkalde særlig sagkyndige på det pågældende område fra institutionen. Tilkald af andre sagkyndige herunder eksperter udefra forudsætter, at der er enighed herom.

Tilkald af sagkyndige fra hovedsamarbejdsudvalg, Centralrådet og faglige organisationer

22. Samarbejdsudvalget kan indhente bistand og vejledning fra vedkommende hovedsamarbejdsudvalg, fra Centralrådet og de berørte faglige organisationer, når en af parterne i samarbejdsudvalget fremsætter ønske herom.

Uoverensstemmelse

23. Uoverensstemmelser om fortolkningen af og påstande om brud på denne aftales bestemmelser kan af hver af parterne kræves behandlet i vedkommende hovedsamarbejdsudvalg. Opnås der ikke enighed i hovedsamarbejdsudvalget, forelægger dette uoverensstemmelsen til afgørelse i Centralrådet.

CENTRALRÅDET FOR STATENS SAMARBEJDSUDVALG

Centralrådets opgaver

24. Centralrådet for statens samarbejdsudvalg skal

arbejde for at fremme samarbejdsudvalgenes arbejde, f.eks. ved informationsvirksomhed i bred forstand

være vejledende for samarbejdsudvalgene

fortolke denne aftales bestemmelser samt godkende eventuelle forsøgsordninger, som indebærer fravigelse af denne aftales bestemmelser, og som der er enighed om i vedkommende samarbejdsudvalg

behandle og afgøre uoverensstemmelser vedrørende bestemmelserne

i tilfælde af uenighed træffe afgørelse om størrelse af samarbejdsudvalg og fordelingen af pladser

være ansvarlig for og forestå uddannelse af medlemmer af samarbejdsudvalgene

behandle og afgøre uoverensstemmelser om størrelsen af præmier i henhold til cirkulære om præmiering af rationaliseringsforslag fremsat af medarbejdere i statsinstitutioner.

Sammensætning

25. Centralrådet består af 18 medlemmer, hvoraf Finansministeriet udpeger halvdelen. Statsansattes Kartel, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Akademikernes Centralorganisation, Lærernes Centralorganisation og Overenskomstansattes

Dokumentet er Historisk

Centralorganisation udpeger den anden halvdel og fordeler antallet af medlemmer imellem sig efter aftale.

Der udpeges et tilsvarende antal suppleanter.

Formanden udpeges af finansministeren blandt rådets medlemmer.

Næstformanden udpeges af centralorganisationerne blandt deres medlemmer af rådet.

Forretningsorden

26. Centralrådet fastsætter selv en forretningsorden.

Sekretariat og sekretariatsudvalg

27. Centralrådets sekretariat varetager under ansvar over for rådet de daglige opgaver og tilrettelægger rådets arbejde.

Til støtte for sekretariatet nedsættes et sekretariatsudvalg, hvortil centralorganisationerne hver udpeger en repræsentant. Finansministeriet kan udpege et tilsvarende antal repræsentanter.

De med Centralrådet og sekretariatet forbundne udgifter afholdes af staten.

Udvalg

28. Centralrådet kan herudover nedsætte midlertidige og permanente udvalg til behandling af bestemte opgaver.

Udvalgenes kompetence i forhold til Centralrådet fastsættes i et kommissorium, der vedtages af Centralrådet.

Sekretariatsbetjening mv. af udvalg nedsat af Centralrådet aftales med Finansministeriet.

Voldgift

29. Kan der ved behandlingen af de i punkt 24, nr. 3 og 4 nævnte områder ikke opnås enighed i Centralrådet, indbringes spørgsmålet for en voldgiftsret bestående af fire medlemmer, hvoraf to udpeges af Finansministeriet og to af centralorganisationerne.

Voldgiftsretten udpeger en opmand. Hvis der ikke kan opnås enighed om udpegningen af opmand, anmodes Arbejdsretten om at udpege denne.

Voldgiftsretten afsiger en motiveret kendelse, som er bindende for såvel ledelsen som medarbejderne.

Aftalens bestemmelser om behandlingen af fortolkningsspørgsmål og spørgsmål om brud på aftalen er udtømmende. De kan således ikke indbringes for Tjenestemandsrätten, ligesom det arbejdsretlige system ikke finder anvendelse.

ØVRIGE BESTEMMELSER

Værnepligtige

30. Aftalen omfatter ikke personel til pligtig tjeneste. I det omfang forholdene i det militære forsvar og i det civile beredskab gør det påkrævet, kan der efter forhandling med berørte personaleorganisationer foretages afvigelser fra aftalens bestemmelser.

Ikrafttræden

31. Denne aftale træder i kraft, når den er underskrevet af parterne. Samtidig ophæves

Aftale af 27. september 1999 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner.

Opsigelse

32. Denne aftale kan af hver af parterne opsiges med 3 måneders varsel til den første i en måned. Efter opsigelse løber aftalen videre,

Dokumentet er Historisk

indtil den erstattes af en ny aftale dog længst i indtil 12 måneder efter opsigelsen.

København den 29. maj 2002

Statsansattes Kartel Finansministeriet **Peter Waldorff Thor Pedersen**

Statstjenestemændenes Centralorganisation II **Tommy Agerskov Thomsen**

Akademikernes Centralorganisation **Svend M. Christensen**

Lærernes Centralorganisation **Anni Herfort Andersen**

Overenskomstansattes Centralorganisation **Finn Busse Jensen**

Finansministeriet, Personalestyrelsen, den 29. maj 2002

*P.M.V.
E.B.
Peter Friis*

Lovbekendtgørelse nr. 1088 af 29. november 2000

Bekendtgørelse af lov om erhvervsfremme

Herved bekendtgøres lov om erhvervsfremme, jf. lovbekendtgørelse nr. 323 af 25. april 1996, som ændret ved § 12 i lov nr. 1202 af 27. december 1996, lov nr. 1085 af 29. december 1997, lov nr. 1089 af 29. december 1999, § 2 i lov nr. 1090 af 29. december 1999 og § 1 i lov nr. 409 af 31. maj 2000.

...

§ 10.

...

Stk. 2. Erhvervsministeren fastsætter regler om akkreditering af laboratorier til teknisk prøvning og kalibrering samt af virksomheder til certificering, inspektion, attestering og miljøverifikation. Det kan herunder bestemmes, at laboratorier og virksomheder i udlandet kan akkrediteres ved særskilt kontrakt. Endvidere kan det bestemmes, at akkrediterede virksomheder kan nægte certificering af personer, såfremt de pågældende har betydelig forfalden gæld til det offentlige, hvorved forstås beløb i størrelsesordenen 50.000 kr. og derover.

§ 16. Ansøgninger, der er indsendt til Erhvervsfremme Styrelsen i henhold til bestemmelser, der nu ophæves, jf. § 15, stk. 2, inden nærværende lovs ikrafttræden, behandles efter hidtil gældende bestemmelser.

...

Stk. 4. Henlægger erhvervsministeren sine beføjelser efter §§ 9a-9c samt §§10-12 til Erhvervsfremme Styrelsen, kan ministeren fastsætte regler om klageadgangen, herunder at afgørelser ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

CIR nr 26 af 07/02/1995 Gældende
Offentliggørelsesdato: 12-04-1995
Miljøministeriet

Den fulde tekst

Cirkulære om miljø- og energihensyn ved statslige indkøb

(Til samtlige statslige institutioner og statsejede eller statskontrollerede virksomheder)

Formål og definitioner

§ 1. Ifølge § 6 i lov om miljøbeskyttelse (lovbkg. nr. 590 af 27. juni 1994) skal offentlige myndigheder virke for lovens formål ved anlæg og drift af offentlige virksomheder samt ved indkøb og forbrug. Cirkulærets formål er i overensstemmelse hermed at nedsætte miljøbelastningen i forbindelse med statens forbrug og at bidrage til udvikling og afsætning af mindre miljøbelastende produkter gennem en bevidst inddragelse af miljøforhold ved indkøb.

Stk. 2. Ved et produkts miljøforhold forstås den miljøbelastning, der er knyttet til et produkt i dets livsforløb fra råvareudvinding over produktion og anvendelse til bortskaffelse.

Stk. 3. Ved miljøbelastning forstås både ressourceforbrug og påvirkning af luft, jord og vand som følge af råvare- og energiforbrug, produktionsprocesser, drift, anvendelse af farlige stoffer, håndtering af affald m.m.

Miljø- og energibevidst indkøb

§ 2. Alle statslige institutioner og statsejede eller statskontrollerede virksomheder skal jf. § 51, nr. 7 i lov om miljøbeskyttelse, foretage miljøbevidst indkøb ved at inddrage miljøforhold ved indkøb af produkter og tjenesteydelser på lige fod med andre hensyn, f.eks. pris, kvalitet, leveringsbetingelser m.m.

§ 3. Ved indkøb af energiforbrugende apparater og udstyr m.v., skal der foretages en energiøkonomisk vurdering. Heri indregnes såvel investeringsomkostninger som de løbende energiudgifter til driften, således at det mest energirigtige apparat så vidt muligt vælges.

§ 4. Ved kvalitets- og funktionsvurderinger af produkter og tjenesteydelser skal det samtidig vurderes, om produktet og tjenesteydelsen er tilfredsstillende i arbejdsmiljømæssig sammenhæng.

§ 5. Inddragelse af miljø- og energiforhold i forbindelse med indkøb skal ske under hensyn til de til enhver tid gældende EU-regler om udbud af offentlige indkøb.

Gennemførelse

§ 6. Miljø- og energibevidst indkøb skal gennemføres ved, at institutionen formulerer en miljø- og energibevidst indkøbspolitik, udarbejder en handlingsplan for gennemførelse heraf og løbende dokumenterer de opnåede resultater.

Stk. 2. En handlingsplan bør typisk omfatte

- 1) kortlægning af institutionens indkøb (produkttyper og mængder),
- 2) en prioritering og udpegning af indsatsområder på baggrund af produkternes miljø- og energiforhold, synlighed af produkterne samt mængde af produkterne,
- 3) indhentning af miljø- og energimæssige oplysninger for de udpegede produkttyper,
- 4) vurdering af produktets miljø- og energiforhold og afvejning af miljø- og energihensyn i forhold til andre hensyn ved indkøb inden for de udpegede indsatsområder,
- 5) hvordan dokumentation og registrering af resultater vil foregå,
- 6) hvornår planen skal revideres.

Stk. 3. Institutionen skal udpege medarbejdere, som skal være ansvarlige for miljøbevidst og energirigtigt indkøb og for gennemførelse af handlingsplanen.

Stk. 4. Af handlingsplanen skal det fremgå, hvordan det sikres, at produkterne er tilfredsstillende i arbejdsmiljømæssig sammenhæng, og at sikkerhedsorganisationen inddrages ved vurderingen heraf.

§ 7. Indkøbspolitik og handlingsplan skal sendes i 3 eksemplarer til Miljøstyrelsen senest den 1. februar 1996.

§ 8. Miljøstyrelsen og Energistyrelsen udarbejder i samarbejde med andre relevante ministerier og styrelser løbende vejledning om væsentlige miljø- og energiforhold ved forskellige produkter og tjenesteydelser.

Stk. 2. Vejledninger vil i første omgang blive udarbejdet inden for følgende indsatsområder

- 1) EDB-udstyr
- 2) Kontormaskiner
- 3) Kontormøbler
- 4) Rengøring og rengøringsmidler
- 5) Maling
- 6) Kantinedrift
- 7) Belysning

Ikrafttræden

§ 9. Cirkulæret træder i kraft den 1. marts 1995.

Stk. 2. Cirkulæret gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Miljø- og Energiministeriet, den 7. februar 1995

Svend Auken

/ Leo Larsen

Officielle noter

Ingen

2006/1 BF 21

Offentliggørelsesdato: 26-10-2006

Miljøministeriet

Den fulde tekst

B 21

Forslag til folketingsbeslutning om skærpede krav vedrørende miljø, energieffektivitet, sundhed og arbejdsmiljø ved offentlige indkøb.

Af Steen Gade (SF), Anne Bastrup (SF), Anne Grete Holmsgaard (SF), Ole Sohn (SF).

Vedrørende: Miljøministeriet.

Fremsat skr 27/10 06 Tillæg A 2049

Forsl som fremsat 27/10 06 Tillæg A 2046

1.beh 23/11 06 FF 1511

Ordførere: (1.beh) Eyvind Vesselbo (V), Bjørn Medom Nielsen (S), Jørn Dohrmann (DF), Christian Wedell-Neergaard (KF), Johs. Poulsen (RV), Steen Gade (SF).

Ministre: (1.beh) miljøministeren.

Efter 1.beh henvist til Miljø- og Planlægningsudvalget (MPU).

Beslutningsforslaget pålægger regeringen at fastsætte ambitiøse krav med hensyn til miljø, energi, sundhed og arbejdsmiljø til de offentlige indkøb. Der foreslås bl.a. fastsat krav om, at energieffektiviteten af alle almindelige el-forbrugende apparater, maskiner og it-udstyr m.v. bliver øget, at energieffektiviteten og emissionskrav fra offentlige køretøjer bliver skærpet, at der ikke må købes udstyr eller produkter med stoffer opført på Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer, at alle indkøb af træ skal stamme fra lovlig og bæredygtig hugst, at rengøringsmidler skal være miljømærkede, at der skal anvendes pvc- og ftalatfrie produkter i sundhedsvæsenet, og at der i offentlige køkkener skal anvendes en stigende andel af økologiske produkter.

2006/1 BSF 21

Offentliggørelsesdato: 27-10-2006

Folketinget

Den fulde tekst

Fremsat den 27. oktober 2006 af Steen Gade (SF), Anne Baastrup (SF), Anne Grete Holmsgaard (SF) og Ole Sohn (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om skærpede krav vedrørende miljø, energieffektivitet, sundhed og arbejdsmiljø ved offentlige indkøb

Folketinget pålægger regeringen at fastsætte ambitiøse krav med hensyn til miljø, energi, sundhed og arbejdsmiljø til de offentlige indkøb, herunder skærpede krav, der skal være gældende fra et senere tidspunkt, og som kan bidrage til at stimulere udviklingen af ny teknologi, der lever op til de skærpede krav på en effektiv måde.

Der skal bl.a. fastsættes krav om:

1. at energieffektiviteten af alle almindelige elforbrugende apparater, maskiner og it-udstyr øges; specielt skal belysning, hårde hvidevarer, pumper og ventilatorer tilhøre de bedste kategorier, hvilket vil sige A+ og A++-mærkede apparater, hvor en sådan mærkning findes,
2. at energieffektivitet og emissionskrav fra offentlige køretøjer skærpes,
3. at der ikke må købes udstyr eller produkter, der indeholder stoffer fra Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer, herunder bromerede flammehæmmere,
4. at alle indkøb af træ skal stamme fra lovlig og bæredygtig hugst,
5. at rengøringsmidler skal være miljømærkede eller opfylde tilsvarende krav,
6. at der anvendes pvc- og ftalatfrie produkter i sundhedsvæsenet,
7. at offentlige køkkener anvender en stigende andel af økologiske produkter.

Kravene skal også gælde for virksomheder, der udfører opgaver for den offentlige sektor, og skal derfor efterhånden indarbejdes i alle kontrakter og alt udbudsmateriale.

Kravene skal ligeledes indgå i den planlagte effektivisering af de statslige indkøb, herunder ligge til grund for de indkøbsaftaler, som staten indgår.

Det kan bestemmes, at der i særlige, velbegrundede tilfælde skal kunne gives dispensation fra kravene.

Miljøministeren skal hvert år give Folketinget en redegørelse for, hvilke krav der stilles og overvejes stillet.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Den offentlige sektor vil i 2007 købe varer og tjenesteydelser for ca. 140 mia. kr., svarende til 8 pct. af BNP. Det giver det offentlige meget store muligheder for at påvirke den private sektor, så denne udvikler teknologier og produkter af høj standard, når det gælder miljø, energiforbrug, sundhed og arbejdsmiljø – teknologier og produkter, som også vil kunne sælges til andre og eksporteres og hermed bidrage til at skabe fremtidens job. Samtidig opnås gevinster, når det gælder miljø, energi, sundhed og arbejdsmiljø.

Der er naturligvis også andre hensyn at tage, når der købes ind. Der skal helst være tale om god kvalitet til en fornuftig pris. Rigsrevisionen har afgivet beretning den 13. maj 2006, jf. <http://www.folketinget.dk/BAGGRUND/statsrev/1305.htm>. Beretningen viser, at den nuværende regering ikke har gjort nok for at effektivisere statens indkøb. Det har finansministeren taget op og på den baggrund stillet forslag til effektiviseringer, men desværre kun det. Intet tyder på, at finansministeren har tænkt sig at tage hensyn til miljø m.v. i den nye indkøbsstrategi.

Grøn indkøbspolitik har ikke været effektiv

Grønne indkøb indgik som en indikator i SR-regeringens strategi for bæredygtig udvikling, men den blev taget ud, da VK-regeringen reviderede strategien. Det har dog i en del år været og er stadig på papiret obligatorisk for statsinstitutioner at have en grøn indkøbspolitik, men der er ingen kontrol med, at det sker. Indtil 2001 var der en delvis opgørelse for statens vedkommende i de årlige miljøvurderinger af finansloven, men siden da har der intet været, så det er svært at danne sig et overblik.

Der er brug for at stramme op, og når det gælder offentlige indkøb, er der gode grunde til at fastsætte centrale regler, der eventuelt kan suppleres med en særlig grøn indkøbspolitik for de institutioner, hvor dette er relevant.

Centralt fastsatte regler er en fordel i mange tilfælde

Centrale regler har dels den fordel, at man sparer en masse administrativt arbejde – der er ingen grund til, at mange offentlige institutioner hver for sig tager stilling til f.eks., hvor energieffektiv en fotokopimaskine skal være – dels betyder de, at det offentlige kan gå foran i bestræbelserne for at skabe et stærkt hjemmemarked for produkter, der lever op til høje krav med hensyn til miljø, energi, sundhed og arbejdsmiljø. Det er nemlig langt nemmere for virksomhederne at overskue end en masse decentrale beslutninger.

Forslagsstillerne mener, at reglerne bør forhandles med KL og Danske Regioner, og at de derefter skal gælde for hele den offentlige sektor, idet kommuner, regioner, selvejende institutioner m.v. skal kompenseres for eventuelle nettomerudgifter gennem DUT-princippet eller lignende. Ved at give kommuner og regioner adgang til at deltage i de indkøbsaftaler, staten forhandler, vil der dog kunne spares store beløb, således at merudgifterne bliver meget beskedne.

Produkter omfattet af offentlige indkøbsaftaler skal naturligvis leve op til kravene, således at den enkelte institution har sikkerhed for, at den overholder reglerne, når den bruger disse aftaler. Hvis institutionen køber ind uden om aftalerne, har institutionens ledelse selv ansvaret for, at reglerne bliver overholdt.

Grønne indkøb kan være billigst

Der skal ikke kun tages hensyn til miljø, energi, sundhed og arbejdsmiljø, når der købes ind. Forslagsstillerne mener, at der skal tages hensyn til det hele, også til prisen. Men i mange tilfælde er det mest økonomiske faktisk at tage brede hensyn.

Et oplagt eksempel er energiforbruget, hvor det ikke nytter at købe lidt billigere ind, hvis energiregningen svulmer.

Også når det gælder f.eks. rengøringsmidler, kan det være billigst i længden at købe produkter uden farlig kemi, fordi man fjerner en kilde til arbejdsmiljøproblemer. Her er det dog ikke sikkert, at det er billigst for den enkelte offentlige institution. Omkostningerne ved et dårligt arbejdsmiljø findes måske i sundhedsvæsenet eller på førtidspensionskontoen. Netop det, at nogle fordele tilfalder andre dele af den offentlige sektor (eller i øvrigt den private sektor), er endnu et argument for at fastsætte centrale regler.

Der er dog andre tilfælde, hvor f.eks. en miljørigtig løsning er dyrest. Men også her bør den overvejes, fordi der opnås miljøgevinster – og fordi der er et potentiale for udvikling af fremtidens erhvervsliv og job.

Erhvervspolitiske fordele

Generelt er det en fordel også økonomisk at annoncere krav, herunder skærpelse af krav, i god tid. Det giver virksomhederne mulighed for og øget tilskyndelse til at udvikle effektive og billige løsninger, der lever op til de skærpede krav. Hermed kan man bryde mulige onde cirkler, hvor politikerne fravælger krav, fordi de er for dyre at opfylde, og virksomheder undlader billiggørende produktudvikling, fordi de er usikre på, om der er en efterspørgsel. Det er selvfølgelig en kunst at fastlægge kravene således, at de med rimelighed kan opfyldes på det planlagte ikrafttrædelsestidspunkt.

Der vil ikke være nogen sikkerhed for, at det altid er danske virksomheder, der er bedst og billigst med de produkter, der opfylder de danske krav, men generelt vil det være en fordel for danske virksomheder, at de ved, at der er et hjemmemarked, ligesom hjemmemarkedet for vindmøller skabte et enormt eksporteventyr.

Ved at satse på produkter, der gavner miljøet, sundheden og arbejdsmiljøet, og som reducerer forbruget af fossile brændstoffer, er det offentlige med til at opbygge de markeder, der skal satses på fremover både af hensyn til erhvervslivet, beskæftigelsen og eksporten og af hensyn til den helt nødvendige grønne omstilling.

Det er fornuftigt at lade det offentlige gå foran, men offentlige indkøb kan ikke stå alene i en erhvervspolitisk strategi, der satser på at hjælpe erhvervslivet med at skabe fremtidens job. Der er også brug for støtte til forskning, udvikling, uddannelse og skærpede krav til private. Men de offentlige indkøb kan bruges meget mere strategisk, end det sker i dag. Det bemærkes, at det offentlige byggeri behandles i et særskilt beslutningsforslag.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Ad 1

En betydelig del af det offentlige elforbrug går til it-udstyr, fotokopimaskiner, hårde hvidevarer og andre apparater. Det skal kun være tilladt at indkøbe energieffektive apparater, og kravene til energieffektivitet skal løbende strammes, idet stramningerne annonceres i så god tid som muligt. Der skal fastsættes regler om, at apparater, hvor det er relevant, går »i dvale«, når de ikke bruges i længere tid, og der skal annonceres regler for et højeste standby-elforbrug for en række apparattyper.

Når det gælder belysning, skal det offentlige som hovedregel bruge sparepærer eller anden belysningsteknologi med et lavt energiforbrug. Ved indkøb af lamper, armaturer etc. skal det være et krav, at der kan bruges lavenergipærer. Når det gælder gadebelysning, trafiklys m.v., skal der ligeledes stilles krav om at benytte energieffektiv belysning ved udskiftning og nyetablering – i øjeblikket vil det som hovedregel sige LED-teknologi.

Danmark har ikke virksomheder, der fremstiller LED-teknologi eller lavenergipærer, men har en position inden for udvikling af lamper og armaturer. Virksomhederne her vil blive styrket ved etablering af et dansk hjemmemarked.

En stor del af elforbruget går til pumper og ventilationssystemer. Når disse skiftes, skal de også leve op til krav om effektiv brug af el.

Ad 2

Det offentlige ejer mange biler og køber mange transportydelser fra private firmaer (udliciteret busdrift m.v.). Der skal stilles krav om en høj energieffektivitet for disse køretøjer. Desuden skal der stilles krav om begrænsning af emissioner af partikler, NO_x etc. Herunder skal indkøbte køretøjer som hovedregel leve op til EU's målsætning om 120 g CO₂ /km. Desuden skal alle dieselskøretøjer være forsynet med partikelfiltre og SCR-katalysatorer.

Disse krav kan differentieres således, at der stilles skarpere krav ved kørsel i tætbefolkede områder.

Danmark har ingen bilfabrikanter, men adskillige fabrikanter af »udstødningssystemer«, herunder partikelfiltre. Disse har en klar interesse i et styrket hjemmemarked, der kan danne grundlag for eksport.

Ad 3

Miljøstyrelsen har en liste over uønskede stoffer, som Danmark mener burde forbydes, men som vi ikke ensidigt kan forbyde på grund af EU's regelsæt. Vi har dog mulighed for at sige nej til offentlige indkøb af disse stoffer, og den mulighed bør vi systematisk benytte os af.

Et eksempel er bromerede flammehæmmere, der bruges i f.eks. pc'er. De er mistænkt for at være kræftfremkaldende og hormonforstyrrende. Der findes en hel stribe af dem, og de er ikke alle sammen testet lige grundigt, om overhovedet, men det er et område, hvor forsigtighedsprincippet tilsiger at forbyde hele

striben, især fordi der faktisk er andre metoder til at nedsætte risikoen for brand i it-udstyr.

For at fremme udviklingen og billiggørelsen af sådant udstyr foreslås, at der ikke må købes udstyr med bromerede flammehæmmere efter bestemte datoer, der fastsættes for forskellige typer udstyr. Der, hvor der i forvejen er alternativer med højst en mindre merpris, skal kravene gælde med det samme.

Ad 4

Ulovlig tømmerhugst i bl.a. troperne og Rusland er et omfattende problem. EU vurderer således, at op mod 50 pct. af det importerede tropiske træ er fældet ulovligt.

Ikke bare lovligheden af træ er et problem, men også uhensigtsmæssige fældningsmetoder og overudnyttelse af især regnskovsområder fører ofte til kraftig erosion og udvaskning af næringsstoffer fra jorden. Her er det som oftest lokalbefolkningen, som lider nød på grund af langtidsvirkningerne af overudnyttelsen.

For bl.a. at bidrage til opretholdelsen af regnskoven mener forslagsstillerne at en uvildig tredjepart skal verificere, at produktionen er såvel lovlig som bæredygtig. FSC-mærket er et eksempel på en mærkningsordning, som opfylder disse krav.

Det må i øvrigt forventes, at såvel efterspørgslen efter som udbuddet af certificeret træ vil stige, bl.a. som følge af, at de danske statsskove i fremtiden skal FSC-certificeres.

Ad 5

Det offentlige bruger en masse rengøringsmidler, vaskepulver, opvaskepulver og andre former for husholdningskemikalier. Det skal fastsættes, at der kun må købes husholdningskemikalier, der opfylder de krav, der stilles til at få et produkt svanemærket eller mærket med EU's miljømærke, Blomsten. Ud over at være til gavn for offentligt ansatte og brugerne af den offentlige sektor (f.eks. børn i pasning) vil det også kunne øge udbuddet af svanemærkede produkter til glæde for de private forbrugere.

Ad 6

Det er farligt at ligge på sygehus! Det er en gammel joke, men den er desværre rigtig, når det gælder slanger, blodposer og andet plasticudstyr, der ofte er lavet af pvc og indeholder ftalater. Begge dele er sundhedsfarlige, og pvc'en skaber miljøproblemer.

Der findes alternativer, og det er et marked under udvikling. I Danmark er flere virksomheder med i front som producenter af ufarlige plastic typer og tilsætningsstoffer, der igen bruges af danske fabrikanter af sygehusudstyr.

Derfor bør det fastsættes, at sygehuse, plejehjem, praktiserende læger og andre senest om 5 år skal benytte sig af ufarlige plasticprodukter. Hvad det præcis betyder, skal defineres, i hvert fald når det gælder store produktgrupper som slanger og blodposer.

Ad 7

Det har vist sig, at det er muligt uden væsentlige meromkostninger at overgå til en høj grad af økologi i offentlige køkkener. Det samme må gælde køkkener med kontrakt med det offentlige. Der bør fastsættes et krav om en stigende økologiandel på basis af, hvad der kan leveres af økologiske produkter. Det vil styrke markedet for økologiske produkter markant og dermed bidrage til at nedbringe merprisen for disse produkter og således sætte en god cirkel i gang.

Skriftlig fremsættelse

Steen Gade (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpede krav vedrørende miljø, energieffektivitet, sundhed og arbejdsmiljø ved offentlige indkøb.

(Beslutningsforslag nr. B 21).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

BEK nr 1109 af 17/12/2001 Gældende

Offentliggørelsesdato: 31-12-2001

Beskæftigelsesministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Kapitel 1	Område og definitioner
Kapitel 2	Udbyders pligter i relation til udbudsmaterialet
Kapitel 3	Udbyders pligter i relation til udførelsen
Kapitel 4	Dispensation og klageadgang
Kapitel 5	Straf
Kapitel 6	Ikrafttræden

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om pligter efter lov om arbejdsmiljø i forbindelse med udbud af tjenesteydelser

I medfør af § 35, jf. § 33 a, § 73 og § 84, i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 11. oktober 1999, som ændret ved lov nr. 331 af 16. maj 2001 fastsættes:

Kapitel 1

Område og definitioner

§ 1. Bekendtgørelsen omfatter skriftligt udbud af en tjenesteydelse, der udbydes af private og offentlige udbydere, hvor der agtes indgået en tjenesteydelsesaftale, når aftalens samlede anslåede værdi ekskl. moms på tidspunktet for udbudet udgør 1 mio. kr. eller derover.

Stk. 2. Hvis tjenesteydelsen er opdelt i flere delydelser, for hvilke der indgås særskilte aftaler, skal værdien af hver enkelt delydelse tages i betragtning ved beregningen af den samlede værdi. For tidsbegrænsede aftaler eller aftaler, hvis løbetid er over 48 måneder, er beregningsgrundlaget for aftalens samlede anslåede værdi, den månedlige værdi multipliceret med 48.

Stk. 3. Ved begrebet "udbud af en tjenesteydelse" forstås det forhold, at flere opfordres til på samme grundlag og indenfor et bestemt tidsrum at give et bindende tilbud på en given tjenesteydelses udførelse.

§ 2. Bekendtgørelsen omfatter ikke udbyders valg af leverandør, konkurrenceretlige forhold eller udbyders kontraktmæssige forhold med den eller de arbejdsgivere, som skal udføre den udbudte tjenesteydelse, og indebærer ingen ændringer i arbejdsgiverens ansvar efter arbejdsmiljølovgivningen.

Kapitel 2

Udbyders pligter i relation til udbudsmaterialet

§ 3. Den, der udbyder en tjenesteydelse, skal ved udarbejdelsen af sit udbudsmateriale sørge for, at der er taget hensyn til sikkerheden og sundheden ved tjenesteydelsens udførelse. Der må således ikke i den beskrivelse af arbejdet, der er angivet i udbudet, foreskrives eller forudsættes anvendt arbejdsmetoder, arbejdsprocesser og arbejdsgange, der ikke er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen.

§ 4. Udbyder af en tjenesteydelse skal desuden sørge for, at der i udbudsmaterialet er givet relevante oplysninger om de særlige, væsentlige arbejdsmiljøforhold, der er forbundet med tjenesteydelsens udførelse og det regelgrundlag, som gælder for disse særlige, væsentlige arbejdsmiljøforhold, og som tilbudsgiver ikke på forhånd har viden om ud fra et almindeligt kendskab til den branche, som tjenesteydelsen vedrører.

Stk. 2. Udbyder skal endvidere give oplysning om:

- 1) Udbyders eventuelle optegnelser om arealangivelser og foretagne tidsstudier.
- 2) Arbejdstilsynets påbud eller vejledning til udbyder og andet relevant materiale af betydning for tjenesteydelsens udførelse.

Stk. 3. Det skal angives i udbudsmaterialet, om udbyder stiller særlige krav til arbejdsmiljøet i forbindelse med den udbudte tjenesteydelse, eller om dette ikke er tilfældet, og om udbyder stiller krav til tilbudsgiver om kontrol af overholdelsen af eventuelle krav.

Stk. 4. Udbyder skal i udbudsmaterialet opfordre tilbudsgiver til i tilbudsmaterialet at beskrive:

- 1) Hvordan tilbudsgiver vil varetage de særlige, væsentlige arbejdsmiljøforhold, som udbyder har oplyst om i udbudsmaterialet.
- 2) Hvordan tilbudsgiver løbende vil føre effektivt tilsyn og kontrol med sikkerheden og sundheden i forbindelse med den forsvarlige håndtering af de særlige, væsentlige arbejdsmiljøforhold, som udbyder har oplyst om i udbudsmaterialet.

Kapitel 3

Udbyders pligter i relation til udførelsen

§ 5. Udbyder af en tjenesteydelse skal i alle forhold, som udbyder har direkte indflydelse på, i øvrigt medvirke til, at den udbudte tjenesteydelse kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt efter arbejdsmiljølovgivningen af den arbejdsgiver, der skal udføre tjenesteydelsen. Udbyder må således ikke på områder, som udbyder har direkte indflydelse på, gennem handlinger eller undladelser direkte eller indirekte lægge hindringer i vejen for arbejdsgiverens muligheder for at planlægge, tilrettelægge og udføre tjenesteydelsen.

Stk. 2. Tilsvarende gælder, hvor udbyder i kraft af sin myndighedsrolle på det pågældende område har indflydelse på forhold, der har direkte betydning for tjenesteydelsens udførelse.

Kapitel 4

Dispensation og klageadgang

§ 6. Direktøren for Arbejdstilsynet kan, hvor særlige forhold foreligger, tillade afvigelser fra bestemmelserne i denne bekendtgørelse, når det skønnes rimeligt og fuldt forsvarligt.

§ 7. Arbejdstilsynets afgørelser efter denne bekendtgørelse kan påklages efter lov om arbejdsmiljø § 81.

Kapitel 5

Straf

§ 8. Medmindre højere straf er forskyldt efter lov om arbejdsmiljø eller anden lovgivning, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år den, der:

- 1) Overtræder § 3, § 4 og § 5.
- 2) Ikke efterkommer påbud, der er meddelt i henhold til bekendtgørelsen.
- 3) Tilsidesætter vilkår for dispensationer efter bekendtgørelsen.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 6

Ikrafttræden

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2002.

Beskæftigelsesministeriet, den 17. december 2001

Claus Hjort Frederiksen

/Morten Bergulf

Lov om ændring af lov om arbejdsmiljø og lov om visse havanlæg

LOV nr 331 af 16/05/2001 (Gældende)

[Senere ændringer til forskriften](#)

[Forskriftens fulde tekst](#)

Lov om ændring af lov om arbejdsmiljø og lov om visse havanlæg¹⁾

(Bedriftssundhedstjenestens arbejde med sundhedsfremme, ret for den ansatte til at forlade sin arbejdsplads ved en alvorlig og umiddelbar fare, udbyderansvar, stramning af bygherreansvaret, gebyr for tilsyn med virksomheder i arbejdsmiljømæssigt særligt belastede brancher, administrative bøder m.v.)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 11. oktober 1999, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 4, 3. pkt., indsættes efter »miljøspørgsmål«: »og sundhedsfremme«.

2. Efter § 17 indsættes:

»§ 17 a. En ansat har ret til at forlade sin arbejdsplads eller et farligt område i tilfælde af en alvorlig og umiddelbar fare, som ikke kan undgås.

Stk. 2. Den ansatte må ikke udsættes for forringelse af sine forhold, fordi den ansatte forlader sin arbejdsplads eller et farligt område, jf. stk. 1.

Stk. 3. Ansatte, hvis rettigheder er krænket efter stk. 1 og 2, kan tilkendes en godtgørelse.

§ 17 b. Arbejdsgiveren skal sørge for, at en ansat under hensyntagen til sin viden og adgang til tekniske hjælpemidler selv har mulighed for at træffe hensigtsmæssige foranstaltninger med henblik på at undgå følgen af en alvorlig og umiddelbar fare for sin egen eller andres sikkerhed, når det ikke er muligt at kontakte arbejdsgiveren, virksomhedslederen eller arbejdslederen.

Stk. 2. Den ansatte må ikke udsættes for forringelse af sine forhold, fordi den ansatte har iværksat foranstaltninger efter stk. 1, medmindre den ansatte i den forbindelse har handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Stk. 3. Ansatte, hvis rettigheder er krænket efter stk. 2, kan tilkendes en godtgørelse.

§ 17 c. Bestemmelserne i §§ 17 a og 17 b finder ikke anvendelse, i det omfang en kollektiv overenskomst giver en ansat rettigheder, der som minimum svarer til artikel 8, stk. 4 og 5, i direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet.«

3. Efter § 33 indsættes:

»§ 33 a. Den, der udbyder en tjenesteydelse, skal ved udarbejdelsen af sit udbudsmateriale i forbindelse med udbudet påse, at der er taget hensyn til sikkerheden og sundheden ved opgavens udførelse. Udbyder skal endvidere sørge for, at udbudsmaterialet indeholder relevante oplysninger om særlige, væsentlige arbejdsmiljøforhold, der er forbundet med opgavens udførelse med henblik på, at den, der udfører opgaven, får kendskab hertil.

Stk. 2. Udbyder skal i øvrigt medvirke til, at den udbudte opgave kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt af den arbejdsgiver, der har fået opgaven tildelt.«

4. § 37 affattes således:

»§ 37. Ved bygge- og anlægsvirksomhed af en vis størrelse, hvor flere arbejdsgivere er beskæftiget på samme arbejdssted, skal bygherren planlægge, afgrænse og koordinere foranstaltningerne til fremme af de ansattes sikkerhed og sundhed.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler om bygherrens pligter efter stk. 1, herunder om

- 1) afgrænsning af de enkelte arbejdsgivers opgaver i fællesområderne, inden arbejdet sættes i gang,
- 2) udarbejdelse af en plan for sikkerhed og sundhed, inden byggepladsen etableres,
- 3) koordinering af foranstaltninger til fremme af sikkerhed og sundhed i fællesområderne, medens arbejdet er i gang, og
- 4) udpegning af koordinator med den fornødne viden om og uddannelse i sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål til at varetage koordineringen af de sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger på arbejdsstedet.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler om bygherrens pligt til at anmelde større bygge- og anlægsarbejder til Arbejdstilsynet.

Stk. 4. Bygherren skal i øvrigt medvirke til, at arbejdsgiveren kan udføre bygge- og anlægsarbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.«

5. § 72, nr. 6, affattes således:

- »6) påse, at loven og de forskrifter, der gives med hjemmel i loven, overholdes, bortset fra §§ 17 a-c.«

6. I § 74 indsættes som *stk. 4-6*:

»*Stk. 4.* Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler for Arbejdstilsynets gennemførelse af et brancherettet tilsyn i arbejdsmiljømæssigt særligt belastede brancher, herunder regler for udvælgelse af brancher.

Stk. 5. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om gebyrer til at dække Arbejdstilsynets omkostninger ved et brancherettet tilsyn i arbejdsmiljømæssigt særligt belastede brancher. Gebyrerne tillægges udpantningsret.

Stk. 6. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler om opkrævning og indbetaling af gebyrer, herunder frist for indbetalingen. Betales gebyret ikke rettidigt, forrentes gebyret med 1,5 pct. for hver påbegyndt måned fra forfaldsdag.«

7. I § 79, stk. 1, ændres »borgerlig straffelovs« til: »straffelovens«.

8. I § 81, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »Klage over en afgørelse truffet af Arbejdstilsynet i henhold til

denne lov«: », jf. dog stk. 6,«.

9. I § 81 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Klage over afgørelser truffet af Arbejdstilsynet i henhold til regler udstedt i medfør af § 68, stk. 7, og § 68 a, stk. 5, kan indbringes for arbejdsministeren inden fire uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.«

10. I § 82, *stk. 1*, udgår », hæfte«.

11. I § 82, *stk. 1, nr. 1*, indsættes efter »§ 37, stk. 1«: »og 4«.

12. I § 82, *stk. 2*, udgår »hæfte eller«.

13. § 82, *stk. 7*, affattes således:

»*Stk. 7.* Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år ved overtrædelse af §§ 30-34 samt regler udstedt i henhold til § 35.«

14. Efter § 82 indsættes:

»§ 82 a. Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, at Arbejdstilsynet i nærmere angivne sager om overtrædelse af arbejdsmiljøregler, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Stk. 2. Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 3. Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning.

Stk. 4. Vedtagne bøder tillægges udpantningsret.«

15. I § 84 ændres »hæfte« til: »fængsel i indtil 2 år«.

16. § 87 a ophæves.

17. I § 89, *stk. 3*, ændres »hæfte« til: »fængsel i indtil 2 år«.

§ 2

I lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg foretages følgende ændringer:

1. I § 9 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Energistyrelsen fører ikke tilsyn med forhold omfattet af § 23, stk. 2.«

2. § 23, *stk. 1*, affattes således:

»Lov nr. 681 af 23. december 1975 om arbejdsmiljø med senere ændringer finder ikke anvendelse på anlæg omfattet af denne lov, jf. dog stk. 2.«

3. I § 23 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2.* §§ 17 a, 17 b og 17 c i lov om arbejdsmiljø finder anvendelse på anlæg omfattet af denne lov.«

Stk. 2 bliver herefter *stk. 3*.

§ 3

Stk. 1. § 1, nr. 3, træder i kraft den 1. januar 2002.

Stk. 2. § 1, nr. 1, 2 og 4-17, og § 2 træder i kraft den 1. juli 2001.

Givet på Christiansborg Slot, den 16. maj 2001

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Ove Hygum

Officielle noter

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, EF-Tidende 1989, L 183 s. 1.

Lov om færgefart

§ 1. Denne lovs formål er at sikre en effektiv opfyldelse af samfundets behov for drift af færgeruter.

Stk. 2. Ved drift af en færgerute forstås udførelse af søtransport, hvor der regelmæssigt i henhold til en fastsat fartplan befordres personer, køretøjer, gods m.v. mellem to eller flere anløbssteder.

§ 2. Staten, amtskommuner og kommuner kan drive færgeruter med henblik på opfyldelse af lovens formål.

Stk. 2. Staten, vedkommende amtsråd og kommunalbestyrelse kan indgå aftale om at yde andre betaling for varetagelsen af samfundets behov for driften af en færgerute.

Stk. 3. En aftale efter stk. 2 kan kun indgås, når ingen operatør allerede driver færgerute mellem de pågældende anløbssteder i henhold til en sådan aftale.

Stk. 4. Trafikministeren kan pålægge A/S Storebæltsforbindelsen i et nærmere fastsat omfang at opretholde en bilfærgerute mellem Sjælland og Jylland over Kattegat og en bilfærgerute mellem Spodsbjerg og Tårs.

Stk. 5. Trafikministeren sikrer den samfundsbegrundede færgebetjening med passagerer, post og gods til og fra Bornholm. Den samfundsbegrundede færgebetjening skal udbydes. For perioden indtil det vindende rederi har påbegyndt færgebetjeningen, sikrer trafikministeren uden afholdelse af udbud, at den samfundsbegrundede færgebetjening til og fra Bornholm videreføres

§ 3. Trafikministeren, vedkommende amtsråd og kommunalbestyrelse kan give en operatør eneret til at drive færgerute mellem nærmere angivne indenlandske anløbssteder eller kyststrækninger, når

- 1) hensynet til opretholdelse af en færgerute i særlig grad taler derfor,
- 2) ingen driver færgerute mellem de pågældende anløbssteder eller kyststrækninger på almindelige kommercielle markedsvilkår,
- 3) ingen i forbindelse med udbud i henhold

til § 4, stk. 2, har meddelt den pågældende myndighed at ville drive færgerute i et omfang som angivet i udbudsvilkårene på almindelige kommercielle markedsvilkår og

- 4) ingen driver færgerute mellem de pågældende anløbssteder eller kyststrækninger i henhold til en aftale omfattet af § 2, stk. 2, eller en aftale som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4.

Stk. 2. Såfremt betingelserne i stk. 1, nr. 1, 3 og 4, er opfyldt, kan retten til at drive færgerute mellem nærmere angivne indenlandske anløbssteder eller kyststrækninger begrænses således, at det ud over allerede eksisterende drift forbeholdes en enkelt operatør at drive færgerute.

Stk. 3. Eneret i henhold til stk. 1 og begrænsning af retten til at drive færgerute i henhold til stk. 2 meddeles af den myndighed, som i overensstemmelse med § 5, stk. 1-3, har foretaget udbudet vedrørende den pågældende færgedrift. Trafikministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om adgangen til at udøve disse beføjelser, såfremt udbud ikke foretages, jf. § 4, stk. 4.

§ 4. Aftaler omfattet af § 2, stk. 2, og aftaler som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4, kan kun indgås efter forudgående udbud, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. Eneret til at drive færgerute i henhold til § 3, stk. 1, og begrænsning af retten til at drive færgerute efter § 3, stk. 2, kan kun meddeles efter forudgående udbud, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Udbud efter stk. 1 og 2 kan omfatte en periode på højst 5 år, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Trafikministeren kan efter forhandling med indenrigsministeren fastsætte nærmere bestemmelser om udbud, herunder om, at udbud i henhold til stk. 1 og 2 i nærmere bestemte tilfælde kan undlades, og at tidsgrænsen i stk. 3 i nærmere bestemte tilfælde kan fraviges.

§ 5. Udbud efter § 4 foretages af den

myndighed, som agter at indgå aftale om at yde betaling i henhold til § 2, stk. 2, eller den myndighed, som agter at give eneret i henhold til § 3, stk. 1, eller begrænse retten til at drive færgerute i henhold til § 3, stk. 2.

Stk. 2. Udbud på statens vegne af aftaler om drift af færgeruter foretages af trafikministeren.

Stk. 3. Hvis flere myndigheder agter at indgå aftaler vedrørende varetagelsen af samme færgerutes drift helt eller delvis dækkende samme periode, aftaler myndighederne indbyrdes, hvilken myndighed der skal foretage udbudet. Det samme gælder, såfremt flere myndigheder ønsker at meddele enerettigheder m.v., som vil være indbyrdes modstridende, eller ønsker at indgå aftaler vedrørende varetagelsen af en færgerutes drift og meddele eneret m.v. omfattende færgedrift på den pågældende rute for helt eller delvis samme periode. Hvis der ikke kan opnås enighed om en sådan aftale, kan trafikministeren efter anmodning fra myndighederne eller én af disse bestemme, hvem der skal foretage udbudet.

Stk. 4. Udbud af aftaler som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4, foretages af A/S Storebæltsforbindelsen.

§ 6. Afgørelser om udbud efter denne lov og bestemmelser fastsat i medfør heraf kan påklages til Klagenævnet for Udbud.

Stk. 2. Klage efter stk. 1 kan indgives af enhver, der har en retlig interesse heri.

Stk. 3. Bestemmelserne i lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber) og bestemmelser fastsat i medfør heraf om klagenævnets sammensætning, dets sagsbehandling, sanktioner og adgang til at indbringe klagenævnets afgørelser for domstolene finder tilsvarende anvendelse.

§ 7. Overlader trafikministeren sine beføjelser efter loven eller efter bestemmelser fastsat i medfør af loven til en institution under Trafikministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at påklage institutionens afgørelser, herunder at afgørelserne ikke kan indbringes for ministeren.

§ 8. Følgende love og bestemmelser ophæves:

- 1) General-Postdirektionens plakat af 12. august 1820 angående nærmere bestemmelser af færgestedernes eneret til færgefarten i almindelighed i Danmark.
- 2) General-Postdirektionens plakat af 16. februar 1830 angående nærmere bestemmelser af visse færgesteders eneret til færgefarten.
- 3) Lov af 14. december 1857 om udøvelsen af færgerettigheden i København.
- 4) Lov af 3. maj 1867 om straf for indgreb i de privilegerede færgesteders eneret.
- 5) Lov nr. 32 af 21. marts 1874 om bestyrelsen af færgævsenet.
- 6) § 13 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt, jf. lovbekendtgørelse nr. 260 af 4. maj 1998.
- 7) § 2 a i lov nr. 1230 af 27. december 1996 om Banestyrelsen m.v., som ændret ved lov nr. 290 af 18. maj 1998, § 1 i lov nr. 291 af 18. maj 1998 og § 4 i lov nr. 233 af 21. april 1999.

§ 9. Loven træder i kraft den 1. januar 2000.

Stk. 2. Trafikministeren fastsætter regler om ophør af enerettigheder udstedt i henhold til lov om bestyrelsen af færgævsenet og om udbud vedrørende færgeruter, som har været omfattet af sådanne enerettigheder.

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Dette dokument er af Klagenævnet for Udbud downloadet fra Retsinformation og derefter omformateret til en overskuelig typografi og opstilling.

NB! Tekstens placering på de enkelte sider og i spalterne svarer ikke til placeringen i den officielle trykte udgave af lovforslaget.

Lovforslag nr. **L 184**

Folketinget 1998-99

Fremsat den 11. februar 1999 af trafikministeren (Sonja Mikkelsen)

Forslag til Lov om færgefart

§ 1. Denne lovs formål er at sikre en effektiv opfyldelse af samfundets behov for drift af færgeruter.

Stk. 2. Ved drift af en færgerute forstås udførelse af søtransport, hvor der regelmæssigt i henhold til en fastsat fartplan befordres personer, køretøjer, gods m.v. mellem to eller flere anløbssteder.

§ 2. Staten, amtskommuner og kommuner kan drive færgeruter med henblik på opfyldelse af lovens formål.

Stk. 2. Staten, vedkommende amtsråd og kommunalbestyrelse kan indgå aftale om at yde andre betaling for varetagelsen af samfundets behov for driften af en færgerute.

Stk. 3. En aftale efter stk. 2 kan kun indgås, når ingen operatør allerede driver færgerute mellem de pågældende anløbssteder i henhold til en sådan aftale.

Stk. 4. Trafikministeren kan pålægge A/S Storbæltforbindelsen i et nærmere fastsat omfang at opretholde en bilfærgerute mellem Sjælland og Jylland over Kattegat og en bilfærgerute mellem Spodsbjerg og Tårs.

§ 3. Trafikministeren, vedkommende amtsråd og kommunalbestyrelse kan give en operatør eneret til at drive færgerute mellem nærmere angivne indenlandske anløbssteder eller kyststrækninger, når

1) hensynet til opretholdelse af en færgerute i særlig grad taler derfor,

2) ingen driver færgerute mellem de pågældende anløbssteder eller kyststrækninger på almindelige kommercielle markedsvilkår,

3) ingen i forbindelse med udbud i henhold til § 4, stk. 3, har meddelt den pågældende myndighed at ville drive færgerute i et omfang som angivet i udbudsvilkårene på almindelige kommercielle markedsvilkår, og

4) ingen driver færgerute mellem de pågældende anløbssteder eller kyststrækninger i henhold til en aftale omfattet af § 2, stk. 2, eller en aftale som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4.

Stk. 2. Såfremt betingelserne i stk. 1, nr. 1, 3 og 4, er opfyldt, kan retten til at drive færgerute mellem nærmere angivne indenlandske anløbssteder eller kyststrækninger begrænses således, at det ud over allerede eksisterende drift forbeholdes en enkelt operatør at drive færgerute.

Stk. 3. Eneret i henhold til stk. 1 og begrænsning af retten til at drive færgerute i henhold til stk. 2 meddeles af den myndighed, som i overensstemmelse med § 5, stk. 1-3, har foretaget udbudet vedrørende den pågældende færgedrift.

§ 4. Aftaler omfattet af § 2, stk. 2, og aftaler som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4, kan kun indgås efter forudgående udbud.

Stk. 2. Udbud efter stk. 1 kan dog undlades, såfremt den samlede anslåede værdi af aftalen ikke overstiger et af trafikministeren fastsat beløb.

Stk. 3. Eneret til at drive færgerute i henhold til § 3, stk. 1, og begrænsning af retten til at drive færgerute efter § 3, stk. 2, kan kun meddeles efter forudgående udbud.

Stk. 4. Udbud efter stk. 1 og 3 kan omfatte en periode på højst 5 år.

Stk. 5. Trafikministeren fastsætter efter forhandling med indenrigsministeren nærmere bestemmelser om gennemførelse af udbud.

§ 5. Udbud efter § 4 foretages af den myndighed, som agter at indgå aftale om at yde betaling i henhold til § 2, stk. 2, eller den myndighed, som agter at give eneret i henhold til § 3, stk. 1, eller begrænse retten til at drive færgerute i henhold til § 3, stk. 2.

Stk. 2. Udbud på statens vegne af aftaler om drift af færgeruter foretages af trafikministeren.

Stk. 3. Hvis flere myndigheder agter at indgå aftaler vedrørende varetagelsen af samme færgerutes drift helt eller delvis dækkende samme periode, aftaler myndighederne indbyrdes, hvilken myndighed der skal foretage udbudet. Det samme gælder, såfremt flere myndigheder ønsker at meddele enerettigheder m.v., som vil være indbyrdes modstridende, eller ønsker at indgå aftaler vedrørende varetagelsen af en færgerutes drift og meddele eneret m.v. omfattende færgedrift på den pågældende rute for helt eller delvis samme periode. Hvis der ikke kan opnås enighed om en sådan aftale, kan trafikministeren efter anmodning fra myndighederne eller én af disse bestemme, hvem der skal foretage udbudet.

Stk. 4. Udbud af aftaler som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4, foretages af A/S Storebæltsforbindelsen.

§ 6. Afgørelser om udbud efter denne lov og bestemmelser fastsat i medfør heraf kan påklages til Klagenævnet for Udbud.

Stk. 2. Klage efter stk. 1 kan indgives af enhver, der har en retlig interesse heri.

Stk. 3. Bestemmelserne i lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber) og bestemmelser fastsat i medfør heraf om klagenævnets sammensætning, dets sagsbehandling, sanktioner og adgang til at indbringe klagenævnets afgørelser for domstolene finder tilsvarende anvendelse.

§ 7. Overlader trafikministeren sine beføjelser efter loven eller efter bestemmelser fastsat i medfør af loven til en institution under Trafikministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at påklage institutionens afgørelser, herunder at afgørelserne ikke kan indbringes for ministeren.

§ 8. Følgende love og bestemmelser ophæves:

- 1) General-Postdirektionens plakat af 12. august 1820 angående nærmere bestemmelser af færgerstedernes eneret til færgefarten i almindelighed i Danmark.
- 2) General-Postdirektionens plakat af 16. februar 1830 angående nærmere bestemmelser af visse færgersteders eneret til færgefarten.
- 3) Lov af 14. december 1857 om udøvelsen af færgerettigheden i København.
- 4) Lov af 3. maj 1867 om straf for indgreb i de privilegerede færgersteders eneret.
- 5) Lov nr. 32 af 21. marts 1874 om bestyrelsen af færgevæsenet.
- 6) § 13 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt, jf. lovbekendtgørelse nr. 260 af 4. maj 1998.
- 7) § 2 a i lov nr. 1230 af 27. december 1996 om Banestyrelsen m.v. som ændret ved lov nr. 290 af 18. maj 1998 og § 1 i lov nr. 291 af 18. maj 1998.

§ 9. Loven træder i kraft den 1. januar 2000.

Stk. 2. Trafikministeren fastsætter regler om ophør af enerettigheder udstedt i henhold til lov om bestyrelsen af færgevæsenet og om udbud vedrørende færgeruter, som har været omfattet af sådanne enerettigheder.

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Færgefart opfylder fortsat - også efter åbningen af den faste forbindelse over Storebælt - et vigtigt transportbehov. Færgefarten forbinder landsdelene og udgør et centralt led i trafikbetjeningen af de mange øsamfund, som ikke har anden forbindelse til fastlandet. Øsamfundenes eksistens afhænger af, at der opretholdes en tilstrækkelig og velfungerende færgedrift.

Formålet med lovforslaget er *for det første* generelt at sikre, at opfyldelsen af samfundets behov for drift af færgeruter sker på en effektiv, billig og gennemsigtig måde. Det er således hensigten, at der i forbindelse med driften af ruter, som det offentlige ikke selv driver, og hvor der er behov for, at det offentlige sikrer en forbindelse, gives den enkelte operatør mulighed for i konkurrence med andre operatører på markedet at afgive tilbud på driften, således at der opnås det bedst mulige udbytte af den offentlige betaling. Forslaget vedrører ikke herudover spørgsmålet om niveauet for den offentlige betaling, herunder byrdefordelingen mellem staten og de (amts)kommunale myndigheder.

Med lovforslaget ønskes sikret, at driften af færgeruter, hvortil der ydes offentlig betaling, udbydes med passende mellemrum. Dette gælder både for ruter, som administreres efter bestemmelser under Trafikministeriets ressort, og for de 24 færgeruter, til hvis drift der ydes tilskud fra Indenrigsministeriet, amtskommuner og kommuner, jf. lov nr. 1094 af 29. december 1997 om trafikstøtte til de mindre øer. Endvidere ønskes driften af færgeruter til Læsø, Samsø og Ærø, hvortil amtskommuner og kommuner yder betaling, i nødvendigt omfang omfattet af krav om udbud. Udbudskravet vil desuden som udgangspunkt omfatte driften af andre ruter, som amtskommuner og kommuner yder betaling for, herunder landets ca. 30 helt små færgeruter, som ikke er omfattet af lov om trafikstøtte til de mindre øer.

Herved sikres samtidig, at danske myndigheder overholder bestemmelserne i Europa-Kommissionens EF-Retningslinier af juni 1997 for statsstøtte til søtransportektoren og Rådets forordning om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport i medlemsstaterne (cabotagesejlads) - Rfo 3577/92 (cabotagesejlads-forordningen) vedrørende pålæggelse af og aftale om forpligtelser til offentlig tjeneste inden for færgefart. Om det nærmere indhold af disse regelsæt henvises til afsnit 5 nedenfor om forholdet til EU-retten.

Det anses for hensigtsmæssigt, at udbud af driften af færgeruter foretages af den myndighed, som agter at yde betaling for driften. Udbud på statens vegne ønskes foretaget af trafikministeren eller den, ministeren måtte bemyndige hertil. I tilfælde, hvor flere myndigheder påtænker at yde betaling for drift af samme færgerute, skal de berørte myndigheder indbyrdes aftale, hvem af dem der skal udbyde driften af færgeruten.

Der bør fastsættes nærmere regler for gennemførelsen af udbud af besejlingen af færgeruter, således at der sikres ensartethed på området. Under hensyn til de regelsæt, der danner grundlag for betaling for drift af færgeruter, er det fundet rigtigt, at det overlades trafikministeren efter forhandling med indenrigsministeren at fastsætte sådanne regler.

Lovforslaget indeholder en adgang til at fastsætte overgangsregler for eneretsbevillinger udstedt med hjemmel i lov om bestyrelsen af fergevæsenet.

Allerede indgåede kontrakter vedrørende ruterne Kalundborg-Samsø, Bøjden-Fynshav og Spodsbjerg-Tårs berøres ikke af forslaget.

Med lovforslaget ønskes *for det andet* foretaget en samling og sanering af de bestemmelser inden for trafikministerens ressort, som giver mulighed for at regulere besejlingen af færgeruter i Danmark.

En række meget gamle og utidssvarende regelsæt vedrørende færgefart ophæves. Der er tale om regulering, som er indført før århundredeskiftet, og som i vidt omfang er overflødiggjort af den efterfølgende udvikling og regulering af skibes tekniske indretning, færdsel m.v., den generelle strukturelle udvikling og Danmarks medlemskab af EU.

Først og fremmest anses det for hensigtsmæssigt, at lov nr. 32 af 21. marts 1874 om bestyrelsen af fergevæsenet (færgeloven) ophæves. Færgeloven er medtaget som bilag 1 til lovforslaget. Færgeloven blev indført med udgangspunkt i en struktur, hvorefter indehaveren af et færgested havde eneret til besejling af færgestedet mod en forpligtelse til at opretholde en passende besejling efter offentligt fastsatte takster. Baggrunden for færgelovens gennemførelse var et ønske om, at tilsynet med det betydelige antal færgesteder skulle overgå til de daværende amtsråd, der blev anset for mest egnede til at varetage tilsynet med, at indehaverne af færgestederne opfyldte deres forpligtelser til at holde færgestederne i en passende fysisk stand, og til at foretage rimelig takstfastsættelse m.v. Amtsrådene blev endvidere anset som bedst egnede til at have indseende med færgestedernes fremtidige udvikling. I forlængelse heraf blev amtsrådene i samarbejde med den ansvarlige minister givet befø-

jelser til at regulere det fremtidige omfang af enerettigheder.

Samfundsudviklingen har betydet, at de fleste af privilegierne i færgelovens regi ikke længere eksisterer, og lovens bestemmelser om amtsrådenes tilsyn med færgestedernes fysiske stand, takstfastsættelse m.v. har ikke længere selvstændig betydning.

Som en konsekvens af den foreslåede ophævelse af færgeloven foreslås en række gældende ældre regelsæt, som knytter sig til eller har forbindelse til færgeloven, ophævet.

Meddelelse af eneret til besejling af en færgerute kan imidlertid i særlige tilfælde fortsat være relevant i trafikale yderområder, navnlig forbindelserne til Danmarks mindre og mellemstore øer.

Forslaget giver derfor mulighed for i fremtiden efter afholdelse af udbud at give eneret til at drive færgerute mellem anløbssteder eller nærmere bestemte kyststrækninger omkring anløbsstederne. Det anses for hensigtsmæssigt, at udbud og meddelelse af eneretten i de tilfælde, hvor der samtidig påtænkes ydet betaling for den pågældende rutes drift, foretages af den myndighed, som agter at yde betaling.

Af retssikkerhedsmæssige grunde og på grund af den nære sammenhæng mellem ydelse af betaling for en rutes drift og udstedelse af enerettigheder foreslås en samling og justering af reglerne inden for trafikministerens ressort om udbud af færgeruter. Med forslaget ophæves de gældende bestemmelser i § 2 a i lov om Banestyrelsen m.v. (lov nr. 1230 af 27. december 1996 (FF 1735, 2005, 2781, 2965, Till. A 2413, Till. B 165, Till. C 221) som ændret ved lov nr. 290 af 18. maj 1998 (FF 296, 956, 1281, Till. A 691, 697, Till. B 39, Till. C 286) og lov nr. 291 af 18. maj 1998 (FF 307, 957, 1281, Till. A 698, 704, Till. B 42, Till. C 288)). Den eksisterende hjemmel til, at staten kan yde betaling for driften af ruterne Kalundborg-Samsø og Bøjden-Fynshav eller andre ruter, opretholdes.

Med forslaget overføres endvidere § 13 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt, (lov nr. 380 af 10. juni 1987, (FF 6245, 12384, Till. A 3435, Till. B 2217, Till. C 829) som ændret ved lov nr. 1233 af 27. december 1996 (FF 2012, 2782, 2966, Till. A 2432, Till. B 170, 238, 263, Till. C 225) m.fl., jf. lovbekendtgørelse nr. 260 af 4. maj 1998).

2. De gældende regler

Færgenæringen i Danmark er fri, forstået på den måde, at retten til at udøve færgedrift ikke er betinget af Trafikministeriets eller anden myndigheds særlige tilladelse.

Færgedrift i Danmark er imidlertid undergivet en række betingelser og begrænsninger.

Der findes således i lovgivningen på søfartsområdet navnlig af sikkerhedsmæssige årsager en lang række krav til skibes bemanning, indretning, betjening, færdsel m.v. Der findes endvidere i medfør af internationale forpligtelser et krav om, at de relevante myndigheder sikrer, at der ikke sker en forringelse af internationale beskyttelsesområder.

Færgedrift er endvidere afhængig af reguleringen af de havne, som besejles eller ønskes besejlet.

Der er som udgangspunkt fri adgang til at besejle en havn i Danmark, idet der som almindeligt princip for alle havne gælder, at der er modtagepligt for skibe (herunder færger) i det omfang, pladsforholdene tillader det. Som modifikation af dette udgangspunkt er der imidlertid fastsat begrænsninger i den fri besejling af privat etablerede og finansierede havne. For disse havne har det traditionelt været fast praksis, at der i tilladelsen til etableringen af havnene indføjes et vilkår om, at det pågældende havneanlæg alene kunne benyttes af den etablerende virksomhed, således at havnene som udgangspunkt ikke kan benyttes af andre virksomheder. Disse begrænsninger er opretholdt i den gældende trafikhavnelov, jf. trafikhavnelovens §§ 5 og 20, stk. 2. Trafikhavneloven indeholder endvidere mulighed for at begrænse en tilladelse til anvendelse af en havn som trafikhavn til en nærmere fastsat anvendelse, jf. trafikhavnelovens § 2, stk. 2.

Regeringen har den 20. januar 1999 fremsat forslag til lov om havne (L 162), der skal afløse den gældende trafikhavnelov. Ifølge forslaget kan vilkår om begrænsning af en havns anvendelsesområde fastsat i en tilladelse til oprettelse eller udvidelse af en havn efter den 1. januar 2004 bortfalde. Trafikministeren kan endvidere i særlige tilfælde give tilladelse til, at vilkår om begrænsning af en havns anvendelsesområde bortfalder inden den 1. januar 2004.

Som en yderligere begrænsning af retten til fri besejling af danske havne giver lov nr. 32 af 21. marts 1874 om bestyrelsen af færgevæsenet (færgeloven) en mulighed for at give eneret til besejling af en færgeoverfart.

Amtsrådene kan efter færgeloven indstille til indenrigsministeren, nu trafikministeren, at et eksisterende privilegeret færgested (eneret til besejling af færgestedet) nedlægges, eller et nyt oprettes. Trafikministeren træffer afgørelse om nedlæggelse og oprettelse af privilegerede færgesteder. Amtsrådet kan derimod selvstændigt forny eksisterende tidsbestemte bevillinger.

Der eksisterer i dag eneretsbevillinger udstedt med hjemmel i færgeloven for befordring af rejsende og gods mellem Samsøs vestkyst og Jyllands østkyst fra og med Århus i nord til og med Hov Havn i syd, mellem Ærø, Langelands vestkyst og Fyns sydkyst og mellem Grenå og Anholt. Eneretsbevillingerne udløber henholdsvis den 23. juli 2014, 1. januar 2005 og 1. maj 2014.

For havnene i Spodsbjerg og Tårs er der indgået en kontrakt mellem Vejdirektoratet og Aktieselskabet Sydfyenske Dampskibsselskab (SFDS), hvorefter SFDS har eneret til besejling af havneanlæggene i de to havne med den færgekapacitet, der må anses for nødvendig til rimelig dækning af det i kontraktperioden til enhver tid værende trafikbehov under hensyn til besejlingshavnenes kapacitet og det normale behov for færgekapacitet på ruten. Kontrakten udløber den 31. marts 2000. Endvidere er der mellem A/S Storebæltsforbindelsen og Sydfynske A/S indgået en aftale om kompensation for besejlingen i perioden frem til den 1. april 2000, jf. nærmere herom i bemærkningerne til § 2, stk. 4.

Efter lov af 3. maj 1867 gælder bestemmelser om straf for indgreb i privilegerede færgesteder eneret. I loven fastsættes straffen for indgreb i de privilegerede færgesteder eneret, hvor ikke andet er bestemt, til bøde

af 2 til 4 rigsdaler. Endvidere skal der til den forurettede udredes dobbelte færgpenge.

I plakater af 12. august 1820 og 16. februar 1830 er fastsat bestemmelser om udstrækningen af færgesteders eneret. I plakaten fra 1820 fastsættes grænserne for de privilegerede færgesteders eneret for så vidt de ikke allerede på anden vis er fastsat til en mil på hver side af færgestedet. Det tillades endvidere købmandsfartøjer på nærmere bestemte vilkår at medtage passagerer, og kystboerne gives adgang til at betjene sig af egne fartøjer til eget brug. I plakaten fra 1830 bestemmes en række færgesteders eneret nærmere i geografisk henseende. De i sidstnævnte plakat omhandlede færgesteder eksisterer ikke længere eller er ikke omfattet af en gældende eneretsbevilling.

I lov af 14. december 1857 om udøvelsen af færgerettigheden i København er indeholdt bestemmelser, hvorefter enhver, der opfylder en række nærmere angivne betingelser, mod erlæggelse af et særligt gebyr kan opnå et adgangsbevis til havnen. Havneadministrationen er samtidig efter loven forpligtet til, i det omfang pladsforholdene tillader det, at anvise liggeplads til brug for berettigede til færgefart. Loven indeholder endvidere hjemmel for idømmelse af bødestraf for overtrædelse af kravet om adgangsbevis.

Fra offentlig side ydes som nævnt betaling for en række øruters drift.

For de mindre osamfunds vedkommende yder indenrigsministeren og de amtskommuner og kommuner, hvori øerne er beliggende, tilskud til færgedrift og investeringer i færger og færgelejer, jf. lov nr. 1094 af 29. december 1997 om trafikstøtte til de mindre øer.

Herudover yder indenrigsministeren endvidere tilskud til kommuner på tre øer, der består af én eller to kommuner (Læsø, Samsø og Ærø), jf. § 22 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner, jf. lovbekendtgørelse nr. 571 af 4. juli 1997 som ændret ved lov nr. 980 af 17. december 1997 og lov nr. 1094 af 29. december 1997. Det er en forudsætning for Indenrigsministeriets støtte, at vedkommende kommune yder tilskud med henblik på at lette besejlingsforholdene, og at de pågældende amtskommuner samtidig yder tilskud af en størrelse, der fastsættes af indenrigsministeren.

Det bemærkes, at kommuner og amtskommuner efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler, under nærmere angivne forudsætninger kan varetage færgedrift og yde betaling for andres varetagelse heraf. Amtskommuner og kommuner yder med hjemmel i disse regler betaling for driften af færgeruter, herunder færgeruter til og fra de kommuner, som er omfattet af lov om kommunal udligning § 22, samt en række af landets helt små færgeruter. Hertil kommer den betaling, som amtskommuner og kommuner yder på grundlag af lov om trafikstøtte til de mindre øer til drift af færgeruter, og som er særskilt hjemlet i den pågældende lov.

Der er samtidig med fremsættelse af dette forslag af indenrigsministeren fremsat forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner og lov om ændring af lov om trafikstøtte til de mindre øer. Indenrigsministerens lovforslag indebærer for det første en omlægning af til-

skuddet efter § 22 i lov om kommunal udligning m.v., således at der bliver tale om et generelt tilskud til disse kommuner frem for et tilskud, der til en vis grad er øremærket. Det indebærer, at der ikke længere i loven fastsættes betingelser for kommunernes anvendelse af midlerne. Herudover er formålet med lovforslaget at forhøje tilskuddet til disse kommuner med henblik på i større omfang at kompensere dem for de merudgifter, som disse kommuner har som følge af deres ø-beliggenhed.

Indenrigsministerens lovforslag indebærer for det andet nogle ændringer af lov om trafikstøtte til de mindre øer. Disse ændringer vil primært sikre, at betaling efter lov om trafikstøtte til de mindre øer sker i overensstemmelse med nærværende lovforslag, herunder bestemmelserne om udbud.

I henhold til aktstykke nr. 472 af 23. maj 1978 og finansloven for 1999 yder Trafikministeriet på statens vegne tilskud til Andelsfærgeselskabet Læsø A.m.b.A til dækning af 1/3 af selskabets driftsunderskud, dog højst 0,7 mio. kr. under forudsætning af, at Nordjyllands Amtskommune og Læsø Kommune dækker den resterende del af underskuddet. Det samlede tilskud til færgeselskabet udgjorde i 1997 7.647.872 kr. Tilskuddet fra amtskommune og kommune ydes med hjemmel i ovennævnte kommunalfuldmagtsregler. I indenrigsministerens ovennævnte lovforslag foreslås Trafikministeriets tilskud overført til tilskud efter § 22 i lov om kommunal udligning m.v.

Trafikministeren yder endvidere betaling for driften af ruterne Kalundborg-Samsø og Bøjden-Fynshav, jf. § 2 a i lov om Banestyrelsen (lov nr. 1230 af 27. december 1996 som ændret ved lov nr. 290 og 291 af 18. maj 1998). A/S Storebæltsforbindelsen yder betaling for driften af ruten Spodsbjerg-Tårs, jf. § 13 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt (lovbekendtgørelse nr. 260 af 4. maj 1998).

3. Lovforslagets indhold

I lovforslagets § 1, stk. 1, fastslås det som lovforslagets formål at sikre en effektiv opfyldelse af samfundets behov for drift af færgeruter. I stk. 2 defineres udtrykket drift af en færgerute.

Forslagets § 2, stk. 1, giver staten, amtskommuner og kommuner hjemmel til at varetage færgedrift med henblik på opfyldelse af samfundets behov for drift af færgeruter. Der er ikke med forslaget tilsigtet nogen forøgelse af omfanget af statslig færgedrift. For så vidt angår amtskommuner og kommuner er bestemmelsen en lovfæstelse af den adgang, som kommuner og amtskommuner har efter de såkaldte kommunalfuldmagtsregler til under nærmere angivne forudsætninger at varetage færgedrift. Der tilsigtes ikke med lovforslaget nogen ændring af de forudsætninger, som skal foreligge for, at en amtskommune eller en kommune kan varetage denne opgave, jf. nærmere herom i bemærkningerne til § 2.

Forslagets § 2, stk. 2, giver staten, vedkommende amtsråd og kommunalbestyrelse hjemmel til at indgå aftale om at yde andre betaling for varetagelsen af samfundets behov for driften af en færgerute.

I § 2, stk. 3, bestemmes, at en aftale efter § 2, stk. 2, kun kan indgås, når ingen allerede driver færgerute

mellem de pågældende anløbssteder i henhold til en sådan aftale.

Med forslagens § 2, stk. 4, jf. § 8, nr. 6, overføres den nuværende bestemmelse i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt om opretholdelse af en bilfærgerute mellem Sjælland og Jylland over Kattegat og en rute mellem Spodsbjerg og Tårs.

I lovforslagets § 3, stk. 1, er der givet trafikministeren, vedkommende amtsråd og kommunalbestyrelser mulighed for, forudsat at en række nærmere betingelser er opfyldt, at give en operatør eneret til at drive færgerute mellem bestemte anløbssteder eller nærmere angivne kyststrækninger. Efter stk. 2 kan retten til at drive færgerute - også selvom der drives færgerute mellem de pågældende anløbssteder eller kyststrækninger - begrænses således, at det ud over allerede eksisterende drift forbeholdes en enkelt operatør at drive færgerute. Efter bestemmelsen i stk. 3 meddeles eneret i henhold til stk. 1 og begrænsning af retten til at drive færgerute i henhold til stk. 2 af den myndighed, som i overensstemmelse med § 5, stk. 1-3, har foretaget udbudet vedrørende den pågældende færgedrift.

Forslagets § 4, stk. 1, fastslår, at aftaler om at yde andre betaling for varetagelsen af samfundets interesse i driften af en færgerute og aftaler som følge af, at trafikministeren i henhold til § 2, stk. 4, pålægger A/S Storebæltsforbindelsen at opretholde en bilfærgerute, kan indgås efter forudgående udbud.

Efter § 4, stk. 2, kan udbud efter stk. 1 dog undlades, såfremt den samlede anslåede værdi af aftalen ikke overstiger et af trafikministeren fastsat beløb. Sidstnævnte beløb vil blive fastsat til et beløb svarende til det maksimale samlede de minimis-støttebeløb i henhold til Europa-Kommissionens bestemmelser om de minimis-støtteordninger. Det maksimale samlede de minimis-støttebeløb er for tiden 100.000 Euro over en periode på 3 år, der begynder ved udbetalingen af den første de minimis-støtte.

I § 4, stk. 3, bestemmes, at der kun kan gives eneret til at drive færgerute eller meddelelse om begrænsning af retten til at drive færgerute efter forudgående udbud.

Udbud af en færgerutes drift i henhold til § 4, stk. 1 og 3, kan efter § 4, stk. 4, omfatte en periode på højst 5 år.

Trafikministeren gives i § 4, stk. 5, hjemmel til efter forhandling med indenrigsministeren at fastsætte nærmere bestemmelse om gennemførelse af udbud.

I § 5, stk. 1, fastslås som udgangspunkt, at udbud foretages af den myndighed, som agter at indgå aftale om at yde betaling i henhold til § 2, stk. 2, eller som agter at meddele eneret i henhold til § 3.

I stk. 2 bestemmes, at udbud på statens vegne foretages af trafikministeren.

Forslagets § 5, stk. 3, vedrører de tilfælde, hvor flere myndigheder agter at indgå aftaler vedrørende varetagelsen af samme færgerutes drift helt eller delvis dækkende samme periode, eller flere myndigheder ønsker at meddele enerettigheder m.v., som vil være indbyrdes modstridende, eller ønsker at indgå aftaler vedrørende varetagelsen af en færgerutes drift og meddele eneret m.v. omfattende færgedrift på den pågældende rute for helt eller delvis samme periode. I disse tilfælde aftaler de pågældende myndigheder, hvilken myndighed der skal foretage udbudet. Hvis der ikke kan opnås enighed om

en sådan aftale, kan trafikministeren efter anmodning fra myndighederne eller én af disse bestemme, hvem der skal foretage udbudet.

A/S Storebæltsforbindelsen udbyder efter § 5, stk. 4, selv driften af de ruter, som selskabet opretholder efter pålæg fra trafikministeren, jf. § 2, stk. 4.

Efter § 6 er der mulighed for, at afgørelser vedrørende udbud kan indbringes for Klagenævnet for Udbud, jf. lov om Klagenævnet for Udbud (lovbekendtgørelse nr. 1166 af 20. december 1995).

I forslagens § 7 bestemmes, at trafikministeren i tilfælde af delegation af beføjelser efter loven eller efter bestemmelser i medfør af loven kan fastsætte regler om adgangen til at klage over afgørelserne, herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for ministeren.

Med § 8 ophæves lov om bestyrelsen af færgeselskabet og en række tilhørende ældre regelsæt. Samtidig ophæves de gældende bestemmelser i § 2 a i lov om Banestyrelsen og § 13 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt, som henholdsvis erstattes af forslagens § 2, stk. 2, jf. § 5, stk. 2, og § 2, stk. 4, jf. § 5, stk. 4.

I § 9 er indeholdt en bemyndigelse til at fastsætte overgangsregler vedrørende eneretsbevillinger udstedt i henhold til lov om bestyrelsen af færgeselskabet og anvendelsen af lovens bestemmelser om udbud vedrørende færgeruter, som har været omfattet af sådanne enerettigheder.

4. Forholdet til konkurrenceretten

Den nye konkurrencelov (lov nr. 384 af 10. juni 1997) gælder for al erhvervsvirksomhed, uanset om den er privat eller offentlig, og således også for færgefart.

Indgrebsbestemmelserne i den nye konkurrencelov gælder ifølge lovens § 2, stk. 2, ikke, hvis en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering. Det betyder, at Konkurrencerådet ikke kan gribe ind over for konkurrencebegrænsende aftaler eller misbrug af dominerende stilling, hvis der er tale om en direkte eller nødvendig følge af sektorspecifikke regler.

Som nævnt forudsættes de i forslag til lov om færgefart indeholdte muligheder for at give eneret til drift af færgeruter alene anvendt i tilfælde, hvor der ikke er grundlag for at besejle de pågældende ruter på kommerciel basis under fri og lige konkurrencevilkår. Eneret må alene anvendes, hvor de hensyn, som ønskes varetaget, ikke kan varetages på en for konkurrencen mindre indgribende måde. Endvidere kan eneret efter lovforslaget kun meddeles, hvis der på meddelelsetidspunktet ikke er en anden operatør, som driver eller har meddelt den pågældende myndighed at ville drive færgefart på den pågældende rute på almindelige kommercielle markedsvilkår, jf. nærmere herom i bemærkningerne til § 3.

Det er herudover i overensstemmelse med Europa-Kommissionens EF-Retningslinier for statsstøtte til søtransportsektoren efter forslaget et krav, at såvel støtte som eneret udbydes mindst hvert 5. år, således at markedet jævnlige afprøves, og det er en forudsætning, at foranstaltningerne i både økonomisk og geografisk henseende holdes på det lavest mulige niveau.

Anvendelsen af muligheden for at give eneret forventes på den baggrund ikke at indebære nogen nævne-

værdig begrænsning af konkurrencen inden for færgefart.

Forslaget indebærer samtidig som følge af kravet om udbud af driften af de færgeruter, hvor der fra offentlig side agtes indgået aftale med andre om betaling for varetagelsen af samfundets interesse i driften af en færgerute, en væsentlig forøgelse af muligheden for konkurrence på området.

Lovforslagets bestemmelser om eneret må betragtes som sektorspecifik konkurrenceregulering i den forstand, som der sigtes til i konkurrencelovens § 2, stk. 2, men det er ikke fundet nødvendigt i lovforslaget at medtage særlige indgrebsbestemmelser, idet sådanne forudsættes indeholdt som vilkår i udbudsmaterialet.

5. Forholdet til EU-retten

I art. 2, nr. 3, i Rådets forordning (3577/92) af 7. december 1992 om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport i medlemsstaterne (cabotagesejlads) (EFT 1992 L 364/7) som berigtiget i EF-tidende nr. 187 af 1. juli 1998, side 56, (cabotagesejladsforordningen) defineres en kontrakt om offentlig tjeneste som en kontrakt, der indgås mellem en medlemsstats kompetente myndigheder og en EF-reder med henblik på at sikre offentligheden tilstrækkelige transportydelser. En kontrakt om offentlig tjeneste kan ifølge forordningen især omfatte transportydelser, der følger fastsatte regler om kontinuitet, regelmæssighed, kapacitet og kvalitet, supplerende transportydelser, transportydelser til bestemte priser og på bestemte vilkår, især for bestemte kategorier af rejsende eller bestemte forbindelser samt tilpasning af transportydelserne til de faktiske behov.

I forordningens art. 2, nr. 4, defineres forpligtelser til offentlig tjeneste som forpligtelser, som en EF-reder, hvis han tog hensyn til sin egen kommercielle interesse, ikke ville påtage sig eller ikke ville påtage sig i samme omfang.

I cabotagesejladsforordningen anføres i art. 4, stk. 1, at en medlemsstat kan indgå kontrakter om offentlig tjeneste eller pålægge rederier, der deltager i fast fart til, fra og mellem øer, forpligtelser til offentlig tjeneste som betingelse for adgang til at udføre den pågældende transport. Samtidig anføres, at når en medlemsstat indgår kontrakter om offentlig tjeneste eller pålægger rederier forpligtelser til offentlig tjeneste, skal dette ske uden forskelsbehandling af EF-redere.

I art. 4, stk. 2, anføres, at medlemsstaterne, når der pålægges rederier forpligtelser til offentlig tjeneste, skal begrænse sig til krav om, hvilke havne der skal anløbes, regelmæssighed, kontinuitet, hyppighed, kapacitet, tariffer og bemanning. Hvis der gives kompensation for forpligtelsen til offentlig tjeneste, skal alle EF-rederier ifølge bestemmelsen have adgang dertil.

Ifølge forordningens art. 4, stk. 3, kan eksisterende kontrakter om offentlig tjeneste, dvs. kontrakter indgået før forordningens ikrafttræden den 1. januar 1993, forblive i kraft, indtil de udløber.

Cabotagesejladsforordningen indeholder efter ordlyden ikke et udtrykkeligt krav om udbud inden indgåelse af kontrakter om offentlig tjeneste og ydelse af kompensation for forpligtelsen til offentlig tjeneste.

Kommissionen har imidlertid over for den danske regering tilkendegivet, at det ved meddelelse af enerettigheder uden forudgående offentligt udbud ikke sikres, at alle Fællesskabets rederier uden forskelsbehandling har adgang til at indgå kontrakter om offentlig tjeneste med de danske myndigheder, således som det kræves efter forordningens artikel 4, stk. 1, 2. pkt.

Endvidere indebærer kravet i forordningens artikel 4, stk. 2, 2. pkt., om, at alle EF-redere skal have adgang til en eventuel økonomisk kompensation for forpligtelsen til offentlig tjeneste, ifølge Kommissionen, at der normalt skal afholdes offentligt udbud, forinden en sådan kompensation gives.

Det er således Kommissionens opfattelse, at cabotagesejladsforordningen kræver, at der både i tilfælde hvor der gives eneret til færgedrift på en given overfart og i tilfælde, hvor der ydes offentlig kompensation for varetagelsen af færgedrift, afholdes forudgående offentligt udbud.

I nogle tilfælde vil de økonomiske og administrative ressourcer, der skal anvendes i forbindelse med et udbud, imidlertid være uforholdsmæssigt store i forhold til aftalens værdi. Det anses på den baggrund for hensigtsmæssigt at fastsætte en minimumsgrænse for gennemførelse af udbud. Efter drøftelser med Kommissionen herom er der ved fastlæggelsen af en sådan grænse fundet inspiration i det såkaldte de minimis-beløb i henhold til Kommissionens brev af 23. marts 1993 om brugen af de minimis-reglen i rammebestemmelserne for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder som ændret ved Meddelelse fra Kommissionen af 6. marts 1996 om de minimis-støtteordninger (EFT 1996 C 68/9). Efter denne meddelelse, der ikke finder anvendelse i transportsektoren, og som vedrører statsstøtte, antages støtte under et bestemt tærskelbeløb ikke at falde ind under Traktatens artikel 92, stk. 1, således at støtten ikke på forhånd skal anmeldes til Kommissionen i henhold til Traktatens artikel 93, stk. 3. Det maksimale samlede de minimis-beløb er for tiden fastsat til 100.000 Euro - ca. 745.000 kr. - over en periode på 3 år, der begynder ved udbetalingen af den første de minimis-støtte.

På den baggrund er det i lovforslagets § 4, stk. 2, fastsat, at der ikke skal foretages udbud, hvis den samlede værdi af aftalen om færgedrift ikke overstiger et af trafikministeren fastsat beløb. Beløbet vil blive fastsat til et beløb svarende til det gældende maksimale samlede de minimis-støttebeløb.

Med lovforslagets bestemmelser om, at offentlige myndigheders aftaler om at yde andre betaling for driften, bortset fra aftaler af meget begrænset værdi, jf. § 4, stk. 2, og meddelelse af eneret kun kan ske efter forudgående udbud, sikres, at opfyldelsen af samfundets behov for drift af færgeruter sker således, at konkurrencen om færgedrift i de tilfælde, hvor den offentlige myndighed ønsker, at driften forestås af andre, i videst muligt omfang får mulighed for at udfolde sig.

Lovforslaget sikrer sammen med indenrigsministerens samtidige forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner og lov om trafikstøtte til de mindre øer endvidere en tilpasning af eksisterende eneretsbevilinger og støtteordninger under Trafikministeriets og Indenrigsministeriets ressort til ovennævnte EU-retlige regler, og det sikres, at meddelelse af enerettigheder og

offentlig betaling til færgedrift også i fremtiden sker i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår forholdet til de EU-konkurrenceretlige regler henvises til det ovenfor under afsnit 4 anførte om forslaget konkurrencefremmende effekt og om den beskedne konkurrencebegrænsende virkning af en eventuel anvendelse af muligheden for at give eneret til en færgerutes drift.

Det følger af Rådets forordning (EØF 4055/86) om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser på søtransportområdet, som ændret ved forordning (EØF 3573/90) af 4. december 1990 (EFT 1986 L 378/1 og EFT 1990 L 353/16), at der som udgangspunkt er fri adgang til at udføre søtransport mellem medlemsstater og mellem medlemsstater og tredjelande. Der er derfor alene mulighed for at fastsætte bestemmelser og adgang til at meddele eneret for så vidt angår anløbssteder og kyststrækninger beliggende her i landet.

Europa-Kommissionen og de øvrige medlemsstater har modtaget skriftlig meddelelse om lovforslaget i overensstemmelse med Rådets beslutning af 21. marts 1962 om indførelse af en fremgangsmåde til forudgående undersøgelse og forhandling om visse administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som medlemsstaterne påtænker at udstede på området, som ændret ved Rådsbeslutning (73/402) af 22. november 1973 (EFT 1973 L 347/48).

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes ikke at medføre merudgifter for det offentlige.

7. Erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget betyder, at der gennem krav om udbud af betalingen for varetagelse af driften af en færgerute og enerettigheder til at drive færgeruter gives mulighed for konkurrence om varetagelse af driften af færgeruter. Den enkelte operatør vil i videre omfang end tidligere have mulighed for i konkurrence med øvrige operatører på markedet at forestå driften af færgeruter med offent-

lig betaling. Forslaget indebærer således en modernisering af konkurrencevilkårene på området for færgefart.

8. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Høring

Lovforslaget har været sendt til høring hos følgende myndigheder:

Landets amtskommuner, Aabenraa Kommune, Aalborg Kommune, Haderslev Kommune, Hals Kommune, Læsø Kommune, Maribo Kommune, Marstal Kommune, Odder Kommune, Ravnsborg Kommune, Rudkøbing Kommune, Samsø Kommune, Struer Kommune, Svendborg Kommune, Ærøskøbing Kommune samt Københavns og Frederiksberg Kommune.

Endvidere har lovforslaget været sendt til høring hos Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Danmarks Skibsmæglerforening, Danmarks Rederiforening, Bilfærgernes Rederiforening, Rederiforeningen af 1895, Sammenslutningen af Danske Havne, Erhvervenes Transportudvalg, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Specialarbejderforbundet i Danmark, Arbejdsgiverforeningen for Handel, Transport og Service, Københavns Havn, Andelsfærgeselskabet Bjørnø Færgen A.m.b.a., Andelsfærgeselskabet Læsø A.m.b.A., Assens-Bågø Færgen A/S, A/S Storebæltsforbindelsen, Christiansøfarten ApS, Det Ærøske Færgetrafikskab I/S, D/S ÆRØ A/S, Færgeselskabet Søby-Mommark ApS, I/S Grenå-Anholt Færgefart, Hals-Egense Færgefart I/S, Hundested-Rørvig Færgefart A/S, Færgefarten Ør-Holbæk I/S, I/S Hjortøbåden, Det kommunale fællesskab Hardeshøj-Ballebro Færgefart I/S, K/S Livøoverfarten, Kulhusefærgen A/S, Omø Færgefart A/S, Samsø Linien Aps, Scandlines AG, Strynø-Rudkøbing Færgefart A/S, Thyborøn-Agger Færgefart A.m.b.a., Udbyhøj Færgefart I/S, Vejle Amts Trafikskab og Østre Færge A/S samt indehaverne af overfarterne Svaneke-Christiansø, Nakskov-Slotø/Vejlø/Enehøje, Frederikshavn-Hirsholmene.

10. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget (udelades her)

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen hviler på det grundlæggende udgangspunkt, at færgenæringen er fri, forstået på den måde, at retten til at besejle en færgerute ikke er betinget af en særlig tilladelse fra trafikministeren. Der er således som udgangspunkt fri konkurrence på området. Samtidig er der af hensyn til opretholdelsen af en samfundsmæssigt set tilstrækkelig besejling af de mange øer i Danmark behov for, at der fra offentlig side kan ydes tilskud til færgedrift. Med lov om færgefart ønskes indført generelle regler for offentlig betaling for varet-

gelsen af den offentlige interesse i drift af en færgerute. Det er formålet med forslaget at sikre, at opfyldelsen af samfundets behov for driften af sådanne ruter sker på en effektiv, billig og gennemsigtig måde.

I overensstemmelse med ovenstående sigtes med udtrykket driften af en færgerute ikke til al besejling mellem to eller flere angivne anløbssteder, men besejling udført af én af principielt flere mulige operatører og med en bestemt regelmæssighed. Det forhold, at en offentlig myndighed på grundlag af et udbud indgår aftale med en operatør om, at denne driver en færgerute, udelukker således som udgangspunkt ikke andre operatører, herunder eksisterende operatører, fra at besejle

ruten. Om muligheden for at knytte en eneret til besejling af en færgerute henvises til bemærkningerne til § 3.

Definitionen i stk. 2 omfatter såvel tilfælde, hvor der både befordres personer, køretøjer og gods, som tilfælde, hvor det alene er en eller nogle af disse grupper, som befordres. Ud over gods i almindelig forstand vil f.eks. befordring af levende kreaturer være omfattet.

Endvidere omfattes både indenlandsk færgefart (cabotagesejlads), det vil sige ruter, hvor begge anløbssteder er beliggende i Danmark, og tilfælde, hvor alene et af anløbsstederne er beliggende i Danmark.

Til § 2

Bestemmelsen i stk. 1 giver staten, amtskommuner og kommuner hjemmel til selv at forestå færgedrift, når der foreligger en samfundsmæssig interesse heri. Bestemmelsen ændrer ikke ved udgangspunktet om, at færgenæringen i Danmark er fri, forstået på den måde, at retten til at udøve færgedrift ikke er betinget af Trafikministeriets eller anden myndigheds særlige tilladelse.

Der er ikke med forslaget tilsigtet nogen forøgelse af det nuværende omfang af statslig færgedrift.

For så vidt angår amtskommuner og kommuner bemærkes, at disse hidtil efter de såkaldte kommunalfuldmagtsregler under visse forudsætninger har kunnet varetage færgedrift. Amtskommuner og kommuner kan således efter de nævnte regler etablere og drive kollektive færgetrafikforbindelser, når kommunen eller amtskommunen har en særlig interesse i at opretholde en sådan forbindelse for derved at sikre de kollektive trafikforbindelser i eller til og fra kommunen eller amtskommunen. Det er dog en betingelse, at den pågældende trafikforbindelse ikke er i strid med den overordnede landsplanlægning på området, samt at der for den eller de pågældende amtskommuner eller kommuner foreligger en særlig (amts)kommunal interesse i det omhandlede projekt. Det er endvidere en betingelse, at der består et rimeligt forhold mellem den (amts)kommunale interesse og størrelsen af det (amts)kommunale engagement. Der tilsigtes ikke med bestemmelsen nogen ændring i disse betingelser for (amts)kommunal færgedrift.

Med bestemmelsen i stk. 2 gives mulighed for, at staten som hidtil, jf. § 2 a i lov om Banestyrelsen, kan yde andre betaling for færgeruters drift. Endvidere lovfæstes den mulighed, som amtskommunerne og kommunerne hidtil har haft for efter de såkaldte kommunalfuldmagtsregler at yde andre betaling for færgedrift. Der er ikke i øvrigt tilsigtet nogen ændring af retstilstanden. Som omtalt ovenfor i afsnit 2 i de almindelige bemærkninger yder vedkommende amtskommuner og kommuner betaling for færgedrift til og fra øerne Læsø, Samsø og Ærø. Amtskommuner og kommuner yder desuden betaling for færgedrift til en række meget små øer.

Bestemmelsen skal endvidere ses i sammenhæng med de tilskud til færgedrift og investeringer i færger og færgelejer, som ydes af indenrigsministeren, amtskommuner og kommuner efter lov om trafikstøtte til de mindre øer. Indenrigsministeren har samtidig hermed fremsat forslag til lov om ændring af bl.a. lov om trafikstøtte til de mindre øer med henblik på at sikre, at

betaling for færgedrift efter loven sker i overensstemmelse med bestemmelserne i nærværende lovforslag.

Trafikministeren fremsætter samtidig med nærværende forslag et forslag til ændring af bl.a. lov om hovedstadsområdet kollektive persontrafik, hvorefter HT efter regler svarende til de regler, som efter nærværende lovforslag foreslås indført for staten, amtskommuner og kommuner, udbyder driften af vandbusser i Københavns Havn.

Aftalen om drift af en færgerute kan indeholde bestemmelser om, hvilke havne der skal anløbes, regelmæssighed, kontinuitet, hyppighed, kapacitet, tariffer og bemanning, jf. cabotagesejladsforordningens artikel 4.

Bestemmelsen giver mulighed for, at vedkommende myndighed - i stedet for at drive færgeruten i eget regi - kan yde betaling for, at en operatør som modydelse påtager sig forpligtelser om de ovennævnte forhold. Bestemmelsen bygger på en sondring mellem en myndigheds indgåelse af en aftale om betaling for en operatørs levering af en modydelse og en myndigheds ensidige drifts- eller anlægsstøtte.

Det er derfor med lovforslaget tilsigtet at udelukke, at en myndigheds økonomiske engagement i forhold til en færgeoperatør består i andet end betaling af markedsprisen til operatøren for operatørens varetagelse af de nævnte hensyn på vegne af vedkommende myndighed, jf. dog nedenfor om kommunale fællesskaber i henhold til § 60 i den kommunale styrelseslov. En myndighed kan derfor ikke yde drifts- eller anlægsstøtte - hverken i form af tilskud, garantistillelse, el. lign. - til en operatør, som forestår færgedrift, idet sådan ensidig offentlig støtte ikke kan anses for betaling i henhold til lovforslagets § 2, stk. 2, for varetagelse af den offentlige interesse i drift af en færgerute.

Det vil således ikke være muligt, f.eks. for en kommune at yde støtte til dækning af et færge-selskabs driftsunderskud. Det gælder, uanset om det i færge-selskabets vedtægter er angivet, eller det på anden måde er forudsat, at færge-selskabet har til formål at drive færgefart på en rute, som kommunen har en interesse i bliver betjent. Tilsvarende vil en offentlig myndighed f.eks. ikke kunne påtage sig garantiforpligtelser for et sådant færge-selskabs anskaffelse eller ombygning af en færge.

Såfremt den offentlige myndighed ønsker, at der ved drift af en færgerute skal anvendes et bestemt fartøj eller en bestemt type fartøj, herunder et fartøj der opfylder nærmere angivne standarder, har myndigheden flere muligheder. Myndigheden kan selv tilvejebringe (dvs. købe, leje el. lign.) fartøjet og stille dette til rådighed for operatøren i medfør af en aftale efter § 2, stk. 2, jf. nærmere herom i bemærkningerne nedenfor til § 4. Myndigheden kan i stedet i forbindelse med aftaleindgåelsen eller udbudet, hvis et sådant skal finde sted efter § 4, stille krav til operatøren/tilbudsgiveren om, at denne skal forestå driften med et fartøj, der opfylder de omhandlede standarder. I sådanne tilfælde vil det således påhvile operatøren selv - og altså uden nogen form for offentlig støtte fra vedkommende myndighed - at tilvejebringe samt vedligeholde det af myndigheden påkrævede fartøj. Omkostningerne herved vil operatøren kunne søge inddækket i myndighedens betaling efter § 2, stk. 2, for driften af færgeruten.

Myndigheden kan endvidere i forbindelse med aftaleindgåelsen eller udbudet, hvis et sådant skal finde sted efter § 4, stille som vilkår, at investeringer i færgeomateriel foretaget af den vindende tilbudsgiver specielt til brug for driften af den pågældende færgerute vil skulle overtages af en efterfølgende operatør eller vindende tilbudsgiver til en pris, som tager højde for almindelige og sædvanlige afskrivninger af materiellet. Det vil endvidere være muligt at fastsætte vilkår om anvendelse af materiel, som inden lovens ikrafttræden har været anvendt i forbindelse med en privat operatørs færgedrift mellem de pågældende anløbssteder.

Det anføres om tilvejebringelse af færgemateriel gælder på tilsvarende vis for tilvejebringelse af færgelejer.

En aftale efter § 2, stk. 2, skal i henhold til § 4, stk. 1, som udgangspunkt udbydes. Trafikministeren fastsætter med hjemmel i § 4, stk. 5, efter forhandling med indenrigsministeren nærmere regler for gennemførelsen af det udbud, der skal foretages, forinden aftale om færgedrift kan indgås. Disse regler vil bl.a. indeholde bestemmelser om, at det offentlige udbud skal offentliggøres på passende vis, og at det skal fremgå af udbudet, hvilke krav vedrørende havneanløb, regelmæssighed, kontinuitet, hyppighed, kapacitet, tariffer og bemanning m.v. tilbudsgiver i givet fald skal opfylde.

Bestemmelsen i § 2, stk. 3, indebærer, at offentlig betaling for varetagelsen af færgedrift skal koordineres således, at der kun indgås én aftale om en rutes drift ad gangen. Se hertil § 5, stk. 3, for så vidt angår aftaler, som omfattes af kravet om udbud vedrørende drift i hel eller delvis samme periode. Bestemmelsen indeholder en forudsætning om, at offentlig betaling til andre for varetagelsen af driften i en færgerute kun er mulig, hvis der ikke mellem de pågældende anløbsstrækninger allerede på almindelige kommercielle markedsvilkår drives en færgerute, som opfylder samfundets behov.

Med bestemmelsens stk. 4 sammenholdt med § 5, stk. 4, og § 8, nr. 6, overføres den eksisterende bestemmelse i § 13 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt (lovbekendtgørelse nr. 260 af 4. maj 1998). Efter sidstnævnte bestemmelse kan trafikministeren pålægge A/S Storebæltsforbindelsen i et nærmere bestemt omfang at opretholde en bilfærgeforbindelse mellem Sjælland og Jylland over Kattegat og en bilfærgeforbindelse mellem Spodsbjerg og Tårs. Bestemmelsen har baggrund i den politiske aftale af 12. juni 1986 (Storebæltsforliget).

Der var på forligstidspunktet en formodning for, at såvel en nordlig som en sydlig færgerute kunne opretholdes på driftsøkonomisk grundlag enten helt uden statens medvirken eller gennem DSB's virksomhed. For det tilfælde, at denne formodning ikke skulle holde stik, blev det i forliget aftalt, at det selskab, der forestår Storebæltsforbindelsen, skulle være forpligtet til at opretholde en færgedrift på disse ruter. Det er en forudsætning bag den gældende § 13 i lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt, at underskuddet ved drift af færgeruter skal inddækkes af de afgifter, som betales for benyttelse af motorvejsforbindelsen over Storebælt.

Der er i tilknytning til kontrakten mellem Vejdirektoratet og SFDS af 1991 A/S af 17. marts 1989 med tillæg af 19. juni 1991 den 14. juli 1998 indgået en aftale mellem rederiet Sydfynske A/S og A/S Storebælts-

forbindelsen om besejlingen af ruten Spodsbjerg-Tårs. Formålet med aftalen er at fastsætte principperne for eventuel betaling for driften i aftaleperioden til Spodsbjerg-Tårs rutens midlertidige operatør, således at der udbetales driftsstøtte til denne, såfremt betingelser i aftalen herfor er opfyldt. Sydfynske A/S forpligter sig med aftalen til at udarbejde materiale til A/S Storebæltsforbindelsen vedrørende trafikgrundlaget og trafikindtægter, således at dette kan anvendes i forbindelse med et kommende udbud. Aftalen trådte i kraft med åbningen af Storebæltsforbindelsens vejdel og ophører, når en ny operatør er udvalgt efter udbud og er klar til at overtage sejladsen, påregneligt den 1. april 2000.

Overførslen til § 2, stk. 4, er ordensmæssigt begrundet og indebærer ikke nogen ændring af retstilstanden. Med forslagets § 5, stk. 4, er det præciseret, at det er A/S Storebæltsforbindelsen, der efter pålæg fra trafikministeren udbyder driften af de pågældende bilfærgeruter.

Såvel ved stat, amtskommuner og kommuners egen drift af færgeruter som ved udbud af varetagelsen af driften må inddrages relevante miljø- og energimæssige forhold. Ifølge cirkulære nr. 26 af 7. februar 1995 om miljø- og energihensyn ved statslige indkøb og Aftale mellem miljø- og energiministerne og Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune om miljø- og energihensyn ved indkøb i kommuner og amtskommuner skal det offentlige ved indkøb eller medfinansiering af produkter eller tjenesteydelser inddrage miljø- og energihensyn.

Til § 3

Med bestemmelsens stk. 1 gives der mulighed for, at trafikministeren, amtsråd og kommunalbestyrelser i særlige tilfælde, hvor nærmere bestemte betingelser er opfyldt, kan give eneret til at drive færgerute mellem bestemte anløbssteder eller nærmere angivne kyststrækninger.

Med "hensynet til opretholdelse af en færgerute i særlig grad taler derfor" i stk. 1, nr. 1, sigtes navnlig mod tilfælde, hvor der er behov for at supplere en aftale om betaling fra det offentlige for varetagelsen af en rutes drift med en eneret for den operatør, som modtager betalingen. Det gælder navnlig i de tilfælde, hvor der er risiko for, at en betalingsordning vil kunne blive undergraved eller udhulet af en senere tilkommen operatør, som alene vil drive færgeruten på kommercielt bæredygtige afgang, og som derfor mindsker indtjeningen hos den operatør, som modtager betaling, med det resultat, at behovet for betaling fra det offentlige øges. Eneretten kan i disse særlige tilfælde anvendes til at undgå dette.

Der kan desuden i særlige tilfælde være behov for at give eneret til at drive færgerute, uden at der samtidig ydes betaling for driften af den pågældende rute. Der kan således tænkes tilfælde, hvor en tilstrækkelig drift, som det ikke er muligt at gennemføre på kommercielt grundlag i fri konkurrence, vil kunne opnås alene i kraft af, at der under vilkår om opretholdelse af en tilstrækkelig færgedrift gives eneret til driften, jf. herved bestemmelserne i nr. 2 og stk. 2. I sådanne tilfælde, hvor eneretten m.v. ikke er knyttet til en aftale om betaling,

jf. § 2, stk. 2, skal der i meddelelsen om eneret m.v. anføres de nærmere vilkår for enerettens opretholdelse. Der vil som ved indgåelse af aftaler efter § 2, stk. 2, kunne fastsættes vilkår om, hvilke havne der skal anløbes, regelmæssighed, kontinuitet, hyppighed, kapacitet, tariffør og bemanding, jf. cabotageejladsforordningens artikel 4.

Efter stk. 1, nr. 2, er det en betingelse, at ingen driver en færgerute mellem de pågældende anløbssteder eller kyststrækninger på almindelige kommercielle markedsvilkår, jf. herved tillige Kommissionens retningslinier for statsstøtte til søtransportsektoren. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med stk. 2, som uanset betingelsen i nr. 2 giver mulighed for - når de øvrige betingelser i stk. 1 er opfyldt - at begrænse retten til at drive færgerute således, at der udover eksisterende operatørs drift alene kan drives færgefart af én operatør. En operatørs igangværende drift på markedsvilkår af den pågældende rute må således ikke udelukkes ved, at der meddeles eneret til at drive færgerute mellem de til driften benyttede anløbssteder eller kyststrækninger. Dette gælder uanset omfanget af den igangværende drift.

Med drift på "almindelige kommercielle markedsvilkår" forstås drift, som kan opretholdes uden offentlig betaling, jf. § 2, stk. 2, eller betaling som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4, og uden eneret m.v. i henhold til § 3.

Efter stk. 1, nr. 3, udgør en operatørs meddelelse om at have til hensigt at drive en færgerute kun en forhindring for meddelelse af eneret til færgedrift på den pågældende rute, hvis meddelelsen til den pågældende myndighed fremkommer som reaktion på myndighedens udbud af eneretten til at drive færgerute, jf. § 4, stk. 3, eventuelt med tilhørende aftale om betaling for varetagelsen af driften, jf. § 4, stk. 1, og § 2, stk. 2 eller 4. Operatørens meddelelse om at have til hensigt at drive en færgerute må endvidere indeholde et tilsagn om på almindelige kommercielle markedsvilkår at ville drive en færgerute i et omfang som angivet i udbudsvilkårene.

Hvis operatøren efterfølgende meddeler, at han alligevel ikke agter at drive færgefart på ruten, kan den pågældende myndighed se bort fra meddelelsen, således at eneretten til færgefart på den pågældende rute kan udbydes eller et igangværende udbud gennemføres uden hensyntagen til meddelelsen.

I de tilfælde, hvor operatøren efter meddelelsen har påbegyndt driften af ruten, men herefter ophører hermed, vil der - under forudsætning af, at de øvrige betingelser herfor er opfyldt - kunne meddeles eneret til den anden operatør til drift af ruten.

Efter stk. 1, nr. 4, er det en betingelse for meddelelse af eneret, at ingen driver færgefart på den pågældende rute i henhold til en aftale omfattet af § 2, stk. 2, eller en aftale som følge af pålæg efter § 2, stk. 4. Det forudsættes således, at den pågældende myndighed i forbindelse med vurderingen af, om der er grundlag for at udbyde en aftale om betaling for varetagelsen af en rutes drift, samtidig vurderer, om der foreligger en sådan særlig situation - herunder tilstedeværelsen af betingelserne i nr. 1, 2 og 3 - at der er grundlag for samtidig at udbyde eneretten til drift på ruten. Det bemærkes, at bestemmelsen i nr. 4 ikke er til hinder for meddelelse

af eneret til en operatør, som tidligere har været part i en aftale i henhold til § 2, stk. 2.

Når der er meddelt eneret til drift af en færgerute, er dette efter sagens natur ikke foreneligt med, at andre myndigheder meddeler eneret til drift af samme rute. Det vil derfor være op til den pågældende offentlige myndighed at vurdere, hvorvidt der foreligger det fornødne grundlag for at give eneret, herunder undersøge hvorvidt meddelelse af eneret vil være i strid med en allerede af anden myndighed meddelt eneret. Udstedelse af eneret forudsættes kun anvendt i tilfælde, hvor hensynet, jf. stk. 1, nr. 1, ikke kan tilgodeses på anden måde, og anvendt med den mindst mulige geografiske udstrækning.

Det bemærkes, at trafikministeren med hjemmel i § 4, stk. 5, vil kunne fastsætte nærmere regler om bl.a. udbud af enerettigheder, således at de pågældende myndigheder sikres information herom, og det undgås, at der udbydes eller meddeles enerettigheder, som er uforenelige med en allerede udbudt eller meddelt eneret.

Det forudsættes, at det som udgangspunkt er kommunalbestyrelsen eller amtsrådet i den berørte kommune eller amtskommune, der for at sikre varetagelsen af lokale eller regionale behov for opretholdelsen af den pågældende rutes drift skal kunne give eneret til at drive færgerute det pågældende sted. Trafikministerens mulighed for at give eneret forudsættes alene anvendt i helt særlige tilfælde, hvor landsdækkende hensyn taler herfor.

Muligheden for at give eneret gælder kun for anløbssteder og kyststrækninger beliggende her i landet, jf. hertil Rådets forordning (EØF 4055/86) om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser på søtransportområdet, som ændret ved forordning (EØF 3573/90) af 4. december 1990 (EFT 1986 L 378/1 og EFT 1990 L 353/16), hvorefter der som udgangspunkt er fri adgang til at udføre søtransport mellem medlemsstater og mellem medlemsstater og tredjelande.

Efter stk. 2 er der mulighed for at begrænse adgangen til at drive færgerute mellem nærmere angivne anløbssteder eller kyststrækninger, selvom der allerede drives færgerute det pågældende sted. Eksisterende drift kan ikke udelukkes, men retten til at drive færgerute kan begrænses således, at det ud over allerede eksisterende drift forbeholdes en enkelt operatør at drive færgerute.

Med stk. 3 bestemmes, at det er den myndighed, der i overensstemmelse med § 5, stk. 1-3, har foretaget udbudet af den pågældende færgedrift, som meddeler eneret eller begrænsning af retten til at drive færgerute. Der henvises til bemærkningerne til § 5, stk. 3.

Det vil efter bestemmelsen kunne forekomme, at et amtsråd eller en kommunalbestyrelse giver eneret efter stk. 1 eller meddelelse efter stk. 2 vedrørende anløbssteder eller kyststrækninger, som ikke er beliggende i den pågældende (amts)kommune. I det omfang, den pågældende kommunale myndighed herved giver eneret m.v., som vedrører anløbssteder eller kyststrækninger beliggende i en amtskommune eller kommune, hvor amtsrådet eller kommunalbestyrelsen ikke er omfattet af § 5, stk. 1-3, fordi disse myndigheder ikke ønsker at yde betaling efter § 2, stk. 2, eller give eneret m.v. jf. §

3, stk. 1-2, forudsættes det, at sidstnævnte myndigheder orienteres herom, inden eneretten m.v. gives.

Til § 4

Med bestemmelsen fastsættes et grundlæggende krav om, at driften af færgeruter, som det offentlige yder betaling for, og færgeruter, hvortil der gives eneret til driften, skal udbydes.

Til bestemmelsens stk. 1 bemærkes, at de færgesaktiviteter, som varetages af den pågældende offentlige myndighed selv, uden at der ydes betaling fra andre myndigheder og uden brug af fremmede operatører, ikke skal udbydes, også selvom driften på de ønskede vilkår ikke kan finansieres alene over taksterne.

Dette gælder således for statsvirksomheden BornholmsTrafikken, som er oprettet ved lov om BornholmsTrafikken (lov nr. 272 af 23. maj 1973), og som efter loven har til formål at drive trafik med passagerer, post og gods til og fra Bornholm.

Dette gælder endvidere for kommuners, amtskommuners og kommunale fællesskabers egen drift af færgeruter under anvendelse af egne økonomiske midler, herunder for så vidt angår kommunale fællesskaber midler fra de kommuner, der deltager i fællesskabet.

Det gælder imidlertid ikke for en offentlig myndigheds, f.eks. et kommunalt fællesskabs, drift af en færgerute, når der fra andre offentlige myndigheders side, f.eks. de kommuner, der ikke deltager i det kommunale fællesskab, ydes betaling for driften. I sådanne tilfælde skal der foretages udbud af aftalen om betaling. Det samme gælder i tilfælde, hvor der ydes statslige tilskud til (amts)kommuners varetagelse af en færgerutes drift, uanset at (amts)kommunen selv skal forestå driften af den pågældende færgerute.

For så vidt angår de vilkår om færgedriften, som udbudet bl.a. skal indeholde, henvises til bemærkningerne til § 2, stk. 2.

I § 4, stk. 2, foreslås, at trafikministeren bemyndiges til at fastsætte, at aftaler, hvis anslåede samlede værdi ikke overstiger et beløb svarende til det maksimale samlede de minimis-støttebeløb i henhold til Europa-Kommissionens bestemmelser om de minimis-støtteordninger (Kommissionens brev af 23. marts 1993 om brugen af de minimis-reglen i rammebestemmelserne for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder som ændret ved Meddelelse fra Kommissionen af 6. marts 1996 om de minimis-støtteordninger (EFT 1996 C 68/9)), ikke omfattes af udbudskravet i § 4, stk. 1. Det maksimale samlede de minimis-støttebeløb er for tiden 100.000 Euro over en periode på 3 år, der begynder ved udbetalingen af den første de minimis-støtte. Om baggrunden for bestemmelsen henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 5, Forholdet til EU-retten.

Ved en aftales anslåede værdi forstås størrelsen af den betaling, som i henhold til en aftale om varetagelsen af driften skønnes at ville skulle ydes af stat, amtskommune, kommune eller A/S Storebæltsforbindelsen. I tilfælde, hvor flere aftaler om betaling for samme færgerutes drift udbydes samtidig, er det den samlede anslåede værdi af aftalerne, dvs. den anslåede værdi af den samlede betaling, som ikke må overstige beløbet svarende til det maksimale de minimis-støttebeløb.

I stk. 3 er det fastsat, at der kun kan gives eneret til drift af en færgerute, jf. § 3, stk. 1, eller meddeles begrænsning i retten til at drive færgerute, jf. § 3, stk. 2, efter forudgående udbud. Der skal foretages udbud, uanset hvilken værdi driften af færgeruten har, og uanset om en offentlig myndighed yder betaling for varetagelse af driften.

I tilfælde, hvor det påtænkes at give eneret til at drive færgerute eller meddelelse i henhold til § 3, stk. 2, og det samtidig hermed påtænkes at yde betaling for varetagelsen af færgedriften i henhold til § 2, stk. 2, eller som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4, for helt eller delvis samme periode, skal der foretages et samlet udbud af eneret eller retten, jf. § 3, stk. 2, og betaling for driften, se forslaget § 5, stk. 3, og bemærkningerne hertil. En eneret eller begrænsning efter § 3, stk. 2, må endvidere ikke gribe ind i en eksisterende aftale om betaling for driften, jf. § 3, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

I stk. 4 bestemmes, at udbud efter stk. 1 og 3 højst kan omfatte en periode på op til 5 år. Grænsen er affødt af Europa-Kommissionens EF-retningslinier for statsstøtte til søtransportsektoren, hvorefter kontraktperioden for forsyningsforpligtelser skal være rimelig og ikke for lang (normalt omkring 5 år), da kontrakter for betydeligt længere perioder risikerer at skabe et (privat) monopol.

Efter kontraktperiodens udløb kan der udbydes en ny kontrakt på lignende eller ændrede vilkår.

Til bestemmelsens stk. 5 bemærkes, at offentlige tjenesteydelsesaftaler vedrørende færgefart ikke er omfattet af udbudsreglerne i afsnit III-VI i Rådets direktiv 92/50 EØF af 18. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler (tjenesteydelsesdirektivet) som ændret ved Europaparlamentets/Rådets direktiv 97/52 (EFT 1997 L 328/1). Dette følger af direktivets art. 8 og art. 9, jf. bilag I A, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 789 af 5. november 1998 om fremgangsmåden ved offentlige indkøb af tjenesteydelser i Den Europæiske Union. Offentlige tjenesteydelsesaftaler vedrørende færgefart, som overstiger tærskelværdien i tjenesteydelsesdirektivets art. 7, er imidlertid ifølge direktivets art. 9, jf. bilag I B, kategori 19, omfattet af reglerne i direktivets art. 14 og 16 vedrørende angivelse af tekniske specifikationer i udbudsmaterialet og meddelelse til Kontoret For De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer om indgåede aftaler. Endvidere finder udbudsreglerne i Rådets direktiv 93/38/EØF af 14. juni 1993 om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation (forsyningsvirksomhedsdirektivet) som ændret ved Europaparlamentets/Rådets direktiv 98/4 (EFT 1998 L 101/1) ikke anvendelse, jf. direktivets art. 2 modsætningsvis.

I Kommissionens retningslinier for statsstøtte til søtransportsektoren anføres, at offentligt udbud af forsyningspligtigheder skal offentliggøres på passende vis, og at alle krav om tjenesternes omfang og hyppighed, kapacitet, priser og den krævede standard skal angives på en klar og gennemsigtig måde, således at alle EF-transportvirksomheder med adgang til ruten (i henhold til EF-lovgivningen) har lige mulighed for at afgive tilbud.

Af hensyn til at opnå gennemskuelighed og ensartethed på området fastsætter trafikministeren efter forhandling med indenrigsministeren i overensstemmelse hermed nærmere regler om, hvorledes varetagelsen af driften af en færgerute kan udbydes. Der vil blive tale om bestemmelser, som sikrer, at der afholdes et udbud, som er offentligt, således at alle EU-redere får adgang til at deltage i udbudet. Det vil endvidere omfatte bestemmelser om, at det skal fremgå af udbudet, hvilke krav vedrørende havneanlæg, regelmæssighed, kontinuitet, hyppighed, kapacitet, tariffør og bemanning tilbudsgiver i givet fald skal opfylde.

Der vil desuden kunne fastsættes bestemmelser om, at relevante offentlige myndigheder i forbindelse med etableringen af nye ruter høres i relation til natur- og miljøinteresser.

Der vil herudover på tilsvarende vis kunne fastsættes nærmere regler om udbud af enerettigheder. Bemyndigelsen vil desuden anvendes til at fastsætte regler om offentliggørelse af udbud og information om indgåede aftaler og meddelte enerettigheder.

Til § 5

Bestemmelsen fastlægger kompetencen til afholdelse af udbud efter forslaget § 4.

I stk. 1 bestemmes som udgangspunkt, at det er den myndighed, der agter at indgå aftale efter § 2, stk. 2, eller meddele eneret efter § 3, som skal foretage udbudet.

I stk. 2 er det nærmere angivet, at det er trafikministeren, der foretager udbudet i de tilfælde, hvor staten agter at indgå aftale om færgedrift.

Vedrørende færgeruter, hvor alene staten yder betaling for driften, kan oplyses følgende: Besejlingen af færgeruterne Kalundborg-Samsø og Bøjden-Fynshav administreres i dag efter bestemmelsen i § 2 a i lov om Banestyrelsen, hvorefter staten ved Banestyrelsen udbyder disse ruter, og staten kan yde betaling for driften af ruterne.

Færgeruten Bøjden-Fynshav blev etableret ved lov nr. 179 af 25. maj 1962 om flytning af Fåborg-Mommark færgeruten til Bøjden-Fynshav og blev herefter drevet af DSB. Samsø blev oprindelig besejlet som led i ruten Kalundborg-Samsø-Århus, som DSB overtog i 1914 fra DFDS. Fra 1979 drev DSB's rederivirksomhed overfarten mellem Kalundborg og Samsø. DSB Rederi A/S overtog ved selskabets dannelse, jf. lov nr. 231 af 4. april 1995, DSB's rettigheder og forpligtelser vedrørende rederivirksomhed. I lovens § 5, stk. 3, blev det bestemt, at selskabets forpligtelse til drift af bl.a. overfarterne Kalundborg-Samsø og Bøjden-Fynshav var betinget af, at staten ydede betaling herfor. Det anførtes i lovens forarbejder, at dette indbar, at det egentlige ansvar for opretholdelsen af disse ruter fortsat påhvilede staten og dermed også den økonomiske forpligtelse i forbindelse hermed.

Ved lov nr. 1231 af 27. december 1996 om ændring af lov om DSB Rederi A/S blev § 5, stk. 3, ophævet, og det blev bestemt, at forpligtelsen for DSB Rederi A/S til at drive overfarterne Kalundborg-Samsø og Bøjden-Fynshav ophørte med udgangen af 1996. Samtidig blev bestemt, at staten ved DSB skulle udbyde besejlingen af

disse overfarter med virkning fra 1. januar 1997, og at staten kunne yde betaling for driften af overfarterne, jf. lovens § 5, stk. 4.

Ved lov nr. 291 af 18. maj 1998 ophævedes lov om DSB Rederi A/S, herunder § 5, stk. 4, og bestemmelsen blev indsat i lov om Banestyrelsen m.v., således at staten ved Banestyrelsen udbyder overfarterne Kalundborg-Samsø og Bøjden-Fynshav, og staten kan yde betaling for driften af overfarterne. Ruterne er efterfølgende blevet udbudt i EU-licitation. DSB Rederi A/S, nu Scandlines AG, vandt licitationen vedrørende ruten Bøjden-Fynshav, mens Samsø Linien ApS vandt licitationen vedrørende ruten Kalundborg-Samsø. Kontrakterne udløber henholdsvis den 1. maj 2003 og 1. december 2003. Kontrakterne opretholdes med forslaget.

Trafikministeren overtager med forslaget Banestyrelsens rettigheder og forpligtelser i henhold til kontrakterne af 27. august 1997 og 3. september 1997 med tillæg af henholdsvis 29. september 1998 og 6. august 1998 mellem Banestyrelsen og henholdsvis Samsø Linien ApS og Aktieselskabet Sydfyenske Dampskibsselskab om driften af færgeruterne Kalundborg-Samsø og Bøjden-Fynshav. Kontrakterne berøres i øvrigt ikke af forslaget.

Det forudsættes med forslaget, at der i forbindelse med kontraktens udløb i overensstemmelse med retningslinierne omtalt i bemærkningerne til forslaget § 2, stk. 2, tages stilling til, om der fortsat er grundlag for at opretholde det statslige økonomiske engagement i ruterne. Forslaget indebærer endvidere, at der også herefter med passende mellemrum foretages en vurdering af, om der er samfundsmæssigt behov for opretholdelse af de nævnte ruter.

Bestemmelsen i stk. 3 omhandler situationer, hvor flere myndigheders ønske om at yde betaling for varetagelsen af driften af en færgerute, jf. § 2, stk. 2, og/eller at meddele eneret m.v., jf. § 3, stk. 1 og 2, vedrører samme færgerutes drift, eller helt eller delvis samme anløbssteder eller kyststrækninger og vedrører helt eller delvis samme periode.

Bestemmelsen indebærer, at de berørte myndigheder i sådanne tilfælde som udgangspunkt indbyrdes skal aftale, hvilken myndighed der skal foretage udbudet. For de særlige tilfælde, hvor det ikke er muligt for de pågældende myndigheder at nå til enighed om, hvem der skal foretage udbudet, kan myndighederne eller én af disse anmode trafikministeren om at træffe afgørelse herom. Det følger samtidig heraf, at trafikministeren i tilfælde, hvor ministeren sammen med andre myndigheder omfattes af bestemmelsens 1. eller 2. pkt., og hvor der er uenighed om, hvem der skal afholde udbudet, kan afgøre dette.

Hensigten med bestemmelsen er at skabe en forpligtelse for de pågældende myndigheder til at koordinere udbud vedrørende samme færgerute, således at der undgås spild af administrative og økonomiske ressourcer som følge af, at myndighederne hver for sig foretager et udbud vedrørende den samme færgerute.

Efter stk. 4 foretages udbud af ruter, hvor A/S Storebæltsforbindelsen, jf. § 2, stk. 4, yder betaling for ruten opretholdelse som hidtil af selskabet selv.

Kontrakten af 17. marts 1989 med tillæg af 19. juni 1991 mellem Vejdirektoratet og SFDS af 1991 A/S og udfyldende aftale af 14. juli 1998 mellem A/S Store-

bæltsforbindelsen og Sydfynske A/S om betaling for driften af færgeruten Spodsbjerg-Tårs berøres ikke af forslaget.

Trafikministeriet deltager som nævnt i de almindelige bemærkninger, afsnit 2, i en støtteordning i forhold til besejlingen af Læsø. I henhold til aktstykke nr. 472 af 23. maj 1978 yder Trafikministeriet tilskud til Andelsfærgeselskabet Læsø A.m.b.A til dækning af 1/3 af selskabets driftsunderskud, dog højst 726.872 kr. under forudsætning af, at Nordjyllands Amt og Læsø Kommune dækker den resterende del af underskuddet. Det samlede tilskud til færgeselskabet udgjorde i 1997 7.647.872 kr. Tilskuddet fra amtskommune og kommune ydes i forlængelse af Indenrigsministeriets tilskud til Læsø Kommune efter § 22 i lov om kommunal udligning og tilskud til kommuner og amtskommuner. Det anses på den baggrund for hensigtsmæssigt at samle støtteordningen i udligningslovens regi, således at Indenrigsministeriet overtager det statslige engagement i støtteordningen. En sådan overførsel er indeholdt i forslag om ændring af lov om kommunal udligning og tilskud til kommuner og amtskommuner, som er fremsat samtidig med dette forslag.

Til § 6

Klagenævnet for Udbuds vurdering af indkomne klager skal ske ud fra denne lov og regler om udbud af besejlingen af færgeruter fastsat efter § 4, stk. 5. De efter sidstnævnte bestemmelse fastsatte regler forventes at få et indhold, som har en række paralleller til de regelsæt, der normalt danner grundlaget for Klagenævnet for Udbuds vurdering af indkomne klager. Det er derfor anset for hensigtsmæssigt, at klager over afgørelser om udbud vedrørende færgedrift kan indbringes for klagenævnet.

De bestemmelser i lov om Klagenævnet for Udbud (udbud af bygge- og anlægsarbejder og indkøb i De Europæiske Fællesskaber), som for nærværende finder tilsvarende anvendelse, er bestemmelserne i § 5, § 6, stk. 1, og §§ 7-13, 13 b og 13 c.

Afgørelsen af, om der foreligger retlig interesse i overensstemmelse med stk. 2, svarer til den afgørelse, som klagenævnet skal træffe efter § 4, stk. 1, nr. 1, i lov om Klagenævnet for Udbud.

Til § 7

Med bestemmelsen tages højde for den situation, at trafikministeren helt eller delvist overfører kompetencen efter loven til en myndighed eller offentlig institution under ministeren. Trafikministerens kompetence forventes overført til Færdselsstyrelsen.

Til § 8

For så vidt angår indholdet af de ældre regelsæt omfattet af bestemmelsens nr. 1-5 henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2. Fælles for bestemmelserne er, at de er forældede og med undtagelse af bestemmelsen i § 4 i lov om bestyrelsen af færgevæsenet om meddelelse af eneret ikke længere er af betydning for færgefarten.

Ophævelsen af bestemmelserne nævnt i nr. 6 og 7 er et led i overførslen og tilpasningen af bestemmelserne til nærværende lov.

Til § 9

Bestemmelsen i stk. 1 indebærer, at offentlige myndigheds betaling for færgedrift og udstedelse af enerettigheder m.v. efter ikrafttrædelsesdatoen den 1. januar 2000 skal finde sted i overensstemmelse med lovens bestemmelser, herunder om udbud.

Kontrakter om færgedrift, som offentlige myndigheder har indgået inden den 1. januar 2000, er derimod ikke omfattet af loven. Spørgsmålet om, hvorvidt sådanne aftaler kan opretholdes, beror således på anden lovgivning, herunder cabotagesejladsforordningen.

I stk. 2 bemyndiges trafikministeren til fastsætte nærmere regler om ophør af enerettigheder udstedt i henhold til lov om bestyrelsen af færgevæsenet og om udbud af varetagelsen af driften af færgeruter, som har været omfattet af sådanne enerettigheder.

Europa-Kommissionen har bedt den danske regering om, at de udstedte enerettigheder til færgedrift mellem Ærø, Langelands vestkyst og Fyns sydkyst og mellem Samsø vestkyst og Jyllands østkyst fra og med Århus Havn til og med Hov Havn bringes til ophør snarest muligt. Trafikministeren har indledt drøftelser med de pågældende myndigheder og rederier herom. Kommissionen har efterfølgende henstillet, at enerettighederne bringes til ophør senest inden udgangen af år 2003.

Med bemyndigelsen gives trafikministeren mulighed for efter afslutningen af de nævnte drøftelser at fastsætte nærmere regler for bevillingernes ophør med henblik på efterkommelse af Kommissionens henstilling. Med bemyndigelsen gives endvidere mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om udbud vedrørende færgeruter, som har været omfattet af sådanne enerettigheder, såfremt lovens betingelser for gennemførelse af udbud i øvrigt er opfyldt. Det forudsættes, at reglerne om udbud vedrørende de pågældende færgeruter skal træde i kraft samtidig med enerettighedernes ophør.

Bestemmelsen giver ikke hjemmel til ekspropriative indgreb.

Til § 10

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

»Lov om
Bestyrelsen af færgevæsenet...

(udelades her)

Dette dokument er af Klagenævnet for Udbud downloadet fra Retsinformation og omformateret i mindre omfang.

Betænkning over Forslag til lov om færgefart 1998/1 BTL 184 afgivet af Folketingets Trafikudvalg den 18. maj 1999.

Betænkning

over

Forslag til lov om færgefart

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til trafikministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige henvendelser fra:

Fyns Amt,
Kommunernes Landsforening,
Marstal Kommune
RestaurationsBranchens Forbund og
Ærøskøbing Kommune.

I forlængelse af de skriftlige henvendelser har en deputation fra Fyns Amt m.fl., bestående af repræsentanter for Fyns Amt, Sammenslutningen af Danske Småøer, Ærø, færgeselskaberne i det sydfynske øhav og kommuner med mindre øer i det sydfynske øhav, haft foretræde for udvalget.

Der er af trafikministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af trafikministeren stillede ændringsforslag. Et *mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallet kan ikke støtte lovforslaget, hvis grundprincip er at åbne mulighed for udlicitering af al færgefart i Danmark. Lovforslaget er dermed en del af den nyliberalistiske bølge og må bl.a. ses som et forsøg på at indskrænke lokalbefolkningens indflydelse på færgedrift udelukkende af hensyn til markedskræfterne og de store rederier. Enhedslisten støtter trafikministerens ændringsforslag, der tilstræber en indskrænkning af udliciteringspligten for de mindste færges.

Ændringsforslag

Af trafikministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 3

- 1) I *stk. 1, nr. 3*, ændres »§ 4, stk. 3« til: »§ 4, stk. 2«.
- 2) I *stk. 3* indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:
»Trafikministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om adgangen til at udøve disse beføjelser, såfremt udbud ikke foretages, jf. § 4, stk. 4.«

Til § 4

- 3) Paragraffen affattes således:
»§ 4. Aftaler omfattet af § 2, stk. 2, og aftaler som følge af pålæg i henhold til § 2, stk. 4, kan kun indgås efter forudgående udbud, jf. dog stk. 4.
Stk. 2. Eneret til at drive færgerute i henhold til § 3, stk. 1, og begrænsning af retten til at drive færgerute efter § 3, stk. 2, kan kun meddeles efter forudgående udbud, jf. dog stk. 4.
Stk. 3. Udbud efter stk. 1 og 2 kan omfatte en periode på højst 5 år, jf. dog stk. 4.
Stk. 4. Trafikministeren kan efter forhandling med indenrigsministeren fastsætte nærmere bestemmelser om udbud, herunder om, at udbud i henhold til stk. 1 og 2 i nærmere bestemte tilfælde kan undlades, og at tidsgrænsen i stk. 3 i nærmere bestemte tilfælde kan fraviges.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringen er en konsekvens af den under nr. 3 foreslåede ændring.

Til nr. 2

Med ændringen tages højde for de tilfælde, hvor udbud i overensstemmelse med den under nr. 3 foreslåede ændring af § 4 ikke skal foretages.

Til nr. 3

Den foreslåede ændring giver mulighed for, at trafikministeren efter forhandling med indenrigsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om, at udbud efter stk. 1 og 2 kan undlades, og at udbud kan ske for en længere periode end 5 år.

Europa-Kommissionen, som har modtaget lovforslaget i dets oprindelige form, vil blive orienteret om dette ændringsforslag og vil blive inddraget i forbindelse med fastsættelse af regler om undladelse af udbud.

*Helge Mortensen (S) Holger Graversen (S) Poul Andersen (S) nfm. Jytte Wittrock (S)
Søren Hansen (S) Margrete Auken (SF) Arne Melchior (CD) fmd. Vibeke Peschardt
(RV) Søren Kolstrup (EL) Svend Heiselberg (V) Kristian Jensen (V) Svend Erik Hov-*

*mand (V) Erik Jacobsen (V) Kaj Ikast (KF) Brian Mikkelsen (KF) Ole Donner (DF)
Klaus Kjær (DF)*

Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

BEK nr 1334 af 14/12/2005 Gældende

Offentliggørelsesdato: 23-12-2005

Transport- og Energiministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om færgefart

I medfør af § 3, stk. 3, og § 4, stk. 4, i lov nr. 398 af 2. juni 1999 om færgefart og efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren fastsættes:

§ 1. I denne bekendtgørelse forstås ved:

- 1) »Forsyningsvirksomhedsdirektivet«: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (»forsyningsvirksomhedsdirektivet«), jf. bekendtgørelse nr. 936 af 16. september 2004 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester.
- 2) »Cabotageforordningen«: Rådets forordning (EØF) nr. 3577/92 af 7. december 1992 om anvendelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport i medlemsstaterne (cabotagesejlads) ¹⁾.

§ 2. Ved udbud og indgåelse af aftale i henhold til lov om færgefart finder bestemmelserne i forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 34-59 anvendelse uanset kontraktens værdi, jf. dog § 3.

Stk. 2. Udbud og indgåelse af aftaler skal ske uden forskelsbehandling, herunder af EF-redere som defineret i artikel 2, nr. 2, i cabotageforordningen.

Stk. 3. Udbud efter denne bestemmelse kan omfatte en kontraktperiode på højst 5 år.

§ 3. For færgeruter, der betjener øer, hvor det samlede årlige antal passager, der beføres ad søvejen til eller fra den pågældende ø, ud fra et gennemsnit baseret på de to seneste regnskabsår ikke overstiger 300.000, kan der i stedet for udbud efter § 2 foretages indkaldelse af interessetilkendegivelser efter § 4.

Stk. 2. Kontraktperioden kan omfatte en periode på højst 12 år.

§ 4. Ved indkaldelse af interessetilkendegivelser efter § 3, stk. 1, offentliggør den myndighed, der ønsker færgedriften varetaget, de relevante oplysninger om færgedriften i EU-Tidende med anmodning om, at interesserede virksomheder eller personer tilkendegiver deres interesse for at varetage færgedriften.

Stk. 2. Myndigheden indgår aftale med den interesserede virksomhed eller person, der kan udføre færgedriften billigst eller på de økonomisk mest fordelagtige vilkår.

Stk. 3. Indkaldelse af interessetilkendegivelser og indgåelse af aftaler skal ske uden forskelsbehandling, herunder af EF-redere som defineret i artikel 2, nr. 2, i cabotageforordningen.

Stk. 4. Hvis ingen interesserede virksomheder eller personer kan udføre færgedriften billigere eller på vilkår, der er mere økonomisk fordelagtige end myndigheden selv, kan myndigheden vælge at udføre færgedriften, jf. færgelovens § 2, stk. 1.

§ 5. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2006.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 1052 af 16. december 1999 om udbud af færgedrift ophæves.

Transport- og Energiministeriet, den 14. december 2005

Flemming Hansen

/Lasse Winterberg

Officielle noter

¹⁾ Kommissionen har i en meddelelse (KOM (2003) 595 endelig), afgivet sin fortolkning af cabotageforordningen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Dokumentet er Historisk

BEK nr 545 af 19/06/2000 Historisk

Offentliggørelsesdato: 27-06-2000

Transport- og Energiministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 1334 af 14/12/2005

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om udbud af færgedrift

§ 1

I bekendtgørelse nr. 1052 af 16. december 1999 om udbud af færgedrift foretages følgende ændring:

1. I § 3 ændres »1. maj« til: »30. juni«.

§ 2

Bekendtgørelsen træder i kraft den 28. juni 2000.

Trafikministeriet, den 19. juni 2000

Jacob Buksti

/Jacob Fuchs

Dokumentet er Historisk**BEK nr 1052 af 16/12/1999 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 28-12-1999

Transport- og Energiministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 545 af 19/06/2000
- BEK nr 1334 af 14/12/2005

Oversigt (indholdsfortegnelse)**Den fulde tekst**

Bekendtgørelse om udbud af færgedrift

I medfør af § 4, stk. 4, i lov nr. 398 af 2. juni 1999 om færgefart og efter forhandling med indenrigsministeren fastsættes:

§ 1. Udbud i henhold til lov om færgefart skal offentliggøres i De Europæiske Fællesskabers Tidende enten med en samlet udbudsbekendtgørelse eller med henvisning til en hjemmeside på internettet.

Stk. 2. Offentliggørelse skal ske i rimelig tid, dog mindst 1 måned inden fristen for afgivelse af tilbud indtræder.

Stk. 3. Ved udbudet kan benyttes de udbudsformer og udbudsprocedurer, der er beskrevet i §§ 9-11 og 12, stk. 1 og 2, i Finansministeriets cirkulære nr. 42 af 1. marts 1994 om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver.

Stk. 4. Udbudsmaterialet skal indeholde en specifikation af den udbudte aftale, således at udbudsforretningen kan gennemføres under størst mulig og gennemsigtig konkurrence, og således at tilbudsgivere har en realistisk mulighed for at afgive tilbud. Specifikationen skal udformes på en sådan måde, at tilbudsgiverne får mulighed for at afgive sammenlignelige tilbud.

Stk. 5. Udbudsmaterialet skal indeholde krav om:

- 1) Forhold vedrørende færgedriften, jf. stk. 6.
- 2) Regler vedrørende ændring af aftalen og dennes ophør.
- 3) Aftalens gyldighedsperiode.
- 4) Sanktioner ved manglende opfyldelse af aftalen.

Stk. 6. Udbudsmaterialet kan vedrørende færgedriften indeholde krav om:

- 1) Hvilke havne der skal anløbes.
- 2) Regelmæssighed.
- 3) Kontinuitet.
- 4) Hyppighed.
- 5) Kapacitet, herunder krav om overtagelse af materiel.

Dokumentet er Historisk

6) Tariffer.

7) Bemanding, herunder om at lov om lønmodtagernes retsstilling ved virksomhedsoverdragelse finder anvendelse på forholdet.

§ 2. Den udbydende myndighed skal ved afgørelsen af, med hvilken tilbudsgiver, der indgås aftale, anvende de udvælgelseskriterier, som er anført i § 14 i Finansministeriets udbudscirkulære.

§ 3. I tilfælde hvor staten, amtskommuner eller kommuner yder betaling for samfundets behov for driften af en færgerute uden, at der er indgået aftale herom i overensstemmelse med § 2, stk. 2, i lov om færgefart, eller i tilfælde, hvor en sådan aftale indgås uden udbud i tidsrummet frem til 1. maj 2000, skal udbud om ny aftale offentliggøres i henhold til bekendtgørelsens § 1 senest den 1. juli 2000, såfremt der herefter fortsat ønskes ydet sådan betaling. Den nye aftale skal træde i kraft senest den 31. december 2000.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2000.

Trafikministeriet, den 16. december 1999

Sonja Mikkelsen

/Per Jacobsen

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om støtteberettigede ombygningsudgifter til bygningsfornyelse og udbud af bygge- og anlægsarbejder efter lov om byfornyelse og udvikling af byer

I medfør af § 100 i lov nr. 1234 af 27. december 2003 om byfornyelse og udvikling af byer fastsættes:

Private udlejningsboliger

§ 1. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 10 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til følgende typer af udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i private udlejningsboliger:

- 1) Håndværkerudgifter, jf. § 8, stk. 2, i lov om byfornyelse og udvikling af byer, vedrørende
 - a) vedligeholdelsesarbejder,
 - b) forbedringsarbejder,
 - c) nedrivning, opgjort med fradrag af værdistigning på ejendommen og
 - d) opførelse af mindre tilbygninger.
- 2) Udgifter til arkitekt- og ingeniørbistand.
- 3) Udgifter til byggesagsadministration og anden bygherrebistand for ejeren.
- 4) Sædvanlige bygherreudgifter, herunder bl.a. bygningsundersøgelser vedrørende svamp, kloak og fundering samt huslejetab for en periode fra højest 3 måneder før byggearbejdernes påbegyndelse og højest indtil 6 måneder efter, at arbejderne i det væsentlige er afsluttede.
- 5) Udgifter til førregistrering, jf. § 54, stk. 1, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 6) Udgifter til udarbejdelse af plan for drift og vedligeholdelse af bygningen, jf. § 54, stk. 3, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 7) Udgifter til byggelånsrenter og andre omkostninger i forbindelse med byggelånet.

Ejer- og andelsboliger

§ 2. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 24 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til følgende typer af udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i ejer- og andelsboliger:

- 1) Håndværkerudgifter, jf. § 22 i lov om byfornyelse og udvikling af byer, vedrørende foranstaltninger til afhjælpning af kondemnable forhold samt reparation, udskiftning eller fornyelse af følgende bygningsdele
 - a) tage, herunder tagrender og kviste, tårne og ovenlys,
 - b) ydermure, herunder facadeudsmykning og arkitektoniske detaljer,
 - c) vinduer, herunder opsætning af indvendige forsatsrammer og koblede rammer,
 - d) døre og porte,
 - e) karnapper, altaner, verandaer og udestuer, der er en del af den oprindelige bygning,
 - f) fundamenter, herunder kældernedgange og stenkipning under tagdryp og
 - g) indgangspartier, herunder udvendige adgangstrapper.
- 2) Udgifter til udarbejdelse af plan for drift og vedligeholdelse af bygningen, jf. § 54, stk. 3, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 3) Udgifter til arkitekt- og ingeniørbistand.
- 4) Udgifter til byggesagsadministration og anden bygherrebistand for ejeren.
- 5) Sædvanlige bygherreudgifter, herunder bl.a. bygningsundersøgelser vedrørende svamp og fundering.
- 6) Udgifter til førregistrering, jf. § 54, stk. 1, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 7) Udgifter til byggelånsrenter og andre omkostninger i forbindelse med byggelånet.

Bygninger, der indeholder erhverv og beboelse

§ 3. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 36 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i bygninger, der indeholder både erhverv og beboelse efter følgende bestemmelser:

- 1) For beboelsesdelen anvendes bestemmelserne i § 1 vedrørende private udlejningsboliger og § 2 anvendes vedrørende ejer- og andelsboliger.
- 2) For erhvervsdelen anvendes bestemmelserne i § 2, nr. 1, og nr. 3-7.

Ombygning af privat erhverv til udlejningsboliger

§ 4. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 38 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til gennemførelse af ombygning af erhverv til udlejningsboliger til de typer af udgifter, som er nævnt i § 2.

BEK nr 804 af 19/08/2005
Gældende
Offentliggørelsesdato: 30-08-2005
Socialministeriet

[Vis mere...](#)

Senere ændringer til forskriften

Loggivning forskriften vedrører

LBK nr 1083 af 03/11/2006

Yderligere dokumenter:

- Alle cirkulærer, vejledninger m.v. til denne bekendtgørelse
- Afgørelser truffet i henhold til denne retsforskrift
- Beretninger fra ombudsmanden, der anvender denne retsforskrift

Generelle støttevilkår

§ 5. Det er et vilkår for støtte, at

- 1) byggearbejdet først påbegyndes, når kommunalbestyrelsen har meddelt tilsagn om støtte,
- 2) arbejdet udbydes i konkurrence efter lov nr. 338 af 18. maj 2005 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven), jf. dog § 6,
- 3) bygherren overholder bestemmelserne i cirkulære nr. 174 af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v., jf. dog § 6, og
- 4) bygherren lægger ABR 89 og AB 92 (i totalentreprise ABT 93) til grund uden fravigelser i sine aftaler om teknisk rådgivning og i sine entrepriseaftaler, jf. dog § 7.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kontrollerer, at bygherren overholder bestemmelserne i stk. 1.

§ 6. Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelsen i § 5, stk. 1, nr. 2, godkende, at arbejderne udføres af bygherrens egne ansatte (arbejde i eget regi), jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, at såvel prisen som kvaliteten af det arbejde, som bygherren udfører i eget regi, er rimelig, samt at der foreligger den fornødne dokumentation for bygherrens forbrug af timer til udførelse af arbejdet.

Stk. 3. En kommune kan ikke udføre arbejde i eget regi bortset for kommunale anlægsarbejder, som får offentlig støtte efter § 6 i lov om byfornyelse og udvikling af byer.

§ 7. Kommunalbestyrelsen kan efter modtaget begrundelse i særlige tilfælde godkende fravigelser fra de bestemmelser, der er omtalt i § 5, stk. 1, nr. 4.

§ 8. Der kan ikke ydes støtte til arbejder, der er påbudt efter anden lovgivning, såfremt påbudet er afgivet mere end 2 år, forinden kommunalbestyrelsen har meddelt tilsagn i henhold til §§ 10, 24, 36 og 38 i lov om byfornyelse og udvikling af byer.

Ikræfttrædelse

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2005.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 629 af 24. juni 2005 om støtteberettigede ombygningsudgifter til bygningsfornyelse og udbud af bygge- og anlægsarbejder efter lov om byfornyelse og udvikling af byer ophæves samtidig.

Socialministeriet, den 19. august 2005

P.M.V.

Frank Bundgaard

/Charlotte Kruse Lange

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om støtteberettigede ombygningsudgifter til bygningsfornyelse og udbud af bygge- og anlægsarbejder efter lov om byfornyelse og udvikling af byer

I medfør af § 100 i lov nr. 1234 af 27. december 2003 om byfornyelse og udvikling af byer fastsættes:

Private udlejningsboliger

§ 1. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 10 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til følgende typer af udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i private udlejningsboliger:

- 1) Håndværkerudgifter, jf. § 8, stk. 2, i lov om byfornyelse og udvikling af byer vedrørende
 - a) vedligeholdelsesarbejder,
 - b) forbedringsarbejder,
 - c) nedrivning, opgjort med fradrag af værdistigning på ejendommen og
 - d) opførelse af mindre tilbygninger.
- 2) Udgifter til arkitekt- og ingeniørbistand.
- 3) Udgifter til byggesagsadministration og anden bygherrebestand for ejeren.
- 4) Sædvanlige bygherreudgifter, herunder bl.a. bygningsundersøgelser vedrørende svamp, kloak og fundering samt huslejetab for en periode fra højst 3 måneder før byggearbejdernes påbegyndelse og højst indtil 6 måneder efter, at arbejderne i det væsentlige er afsluttede.
- 5) Udgifter til førregistrering, jf. § 54, stk. 1, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 6) Udgifter til byggelånsrenter.

Ejer- og andelsboliger

§ 2. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 24 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til følgende typer af udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i ejer- og andelsboliger:

- 1) Håndværkerudgifter, jf. § 22 i lov om byfornyelse og udvikling af byer, vedrørende foranstaltninger til afhjælpning af kondemnable forhold samt reparation, udskiftning eller fornyelse, af følgende bygningsdele
 - a) tage, herunder tagrender og kviste, tårne og ovenlys,
 - b) ydermure, herunder facadeudsmykning og arkitektoniske detaljer,
 - c) vinduer, herunder opsætning af indvendige forsatsrammer og koblede rammer,
 - d) døre og porte,
 - e) karnapper, altaner, verandaer og udestuer, der er en del af den oprindelige bygning,
 - f) fundamenter, herunder kældernedgange og stenkipning under tagdryp og
 - g) indgangspartier, herunder udvendige adgangstrapper.
- 2) Håndværkerudgifter vedrørende afhjælpning af kondemnable forhold.
- 3) Udgifter til arkitekt- og ingeniørbistand.
- 4) Udgifter til byggesagsadministration og anden bygherrebestand for ejeren.
- 5) Sædvanlige bygherreudgifter, herunder bl.a. bygningsundersøgelser vedrørende svamp og fundering.
- 6) Udgifter til førregistrering, jf. § 54, stk. 1, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 7) Udgifter til byggelånsrenter.

Bygninger, der indeholder erhverv og beboelse

§ 3. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 36 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i bygninger, der indeholder både erhverv og beboelse efter følgende bestemmelser:

- 1) For beboelsesdelen finder bestemmelserne i § 1 anvendelse vedrørende private udlejningsboliger og § 2 anvendelse vedrørende ejer- og andelsboliger.
- 2) For erhvervsdelen finder bestemmelserne i § 2, nr. 1, og nr. 3-7 anvendelse.

Ombygning af privat erhverv til udlejningsboliger

§ 4. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 38 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til de i § 2 nævnte typer af udgifter til gennemførelse af ombygning af erhverv til udlejningsboliger.

Generelle støttevilkår

§ 5. Det er et vilkår for støtte, at

BEK nr 629 af 24/06/2005
Historisk
Offentliggørelsesdato: 05-07-2005
Socialministeriet

[Vis mere...](#)

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 804 af 19/08/2005

Lovgivning forskriften vedrører

- LOV nr 1234 af 27/12/2003

Yderligere dokumenter:

- Alle cirkulærer, vejledninger m.v. til denne bekendtgørelse
- Afgørelser truffet i henhold til denne retsforskrift
- Beretninger fra ombudsmanden, der anvender denne retsforskrift

- 1) byggearbejdet først påbegyndes, når kommunalbestyrelsen har meddelt tilsagn om støtte,
 - 2) arbejdet udbydes i konkurrence efter lov nr. 338 af 18. maj 2005 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven), jf. dog § 6,
 - 3) bygherren overholder bestemmelserne i cirkulære nr. 174 af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v., jf. dog § 6, og
 - 4) bygherren lægger ABR 89 og AB 92 (i totalentreprise ABT 93) til grund uden fravigelser i sine aftaler om teknisk rådgivning og i sine entrepriseaftaler, jf. dog § 7.
- Stk. 2.* Kommunalbestyrelsen kontrollerer, at bygherren overholder bestemmelserne i stk. 1.

§ 6. Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelsen i § 5, stk. 1, nr. 2, godkende, at arbejderne udføres af bygherrens egne ansatte (arbejde i eget regi), jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, at såvel prisen som kvaliteten af det arbejde, som bygherren udfører i eget regi, er rimelig, samt at der foreligger den fornødne dokumentation for bygherrens forbrug af timer til udførelse af arbejdet.

Stk. 3. En kommune kan ikke udføre arbejde i eget regi bortset fra kommunale anlægsarbejder, som får offentlig støtte efter § 6 i lov om byfornyelse og udvikling af byer.

§ 7. Kommunalbestyrelsen kan efter modtaget begrundelse i særlige tilfælde godkende fravigelser fra de i § 5, stk. 1, nr. 4, omtalte bestemmelser.

§ 8. Der kan ikke ydes støtte til arbejder, der er påbudt efter anden lovgivning, såfremt påbudet er afgivet mere end 2 år, forinden kommunalbestyrelsen har meddelt tilsagn i henhold til §§ 10, 24, 36 og 38 i lov om byfornyelse og udvikling af byer.

Ikræfttrædelse

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. september 2005.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 166 af 17. marts 2004 om støtteberettigede ombygningsudgifter til bygningsfornyelse og udbud af bygge- og anlægsarbejder efter lov om byfornyelse og udvikling af byer ophæves samtidig.

Socialministeriet, den 24. juni 2005

P.M.V.

Frank Bundgaard

/Charlotte Kruse Lange

Dokumentet er Historisk**BEK nr 166 af 17/03/2004 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 26-03-2004

Socialministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 629 af 24/06/2005

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om støtteberettigede ombygningsudgifter til bygningsfornyelse og udbud af bygge- og anlægsarbejder efter lov om byfornyelse og udvikling af byer

I medfør af § 100 i lov nr. 1234 af 27. december 2003 om byfornyelse og udvikling af byer fastsættes:

Private udlejningsboliger

§ 1. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 10 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til følgende typer af udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i private udlejningsboliger:

- 1) Håndværkerudgifter, jf. § 8, stk. 2, i lov om byfornyelse og udvikling af byer vedrørende
 - a) vedligeholdelsesarbejder,
 - b) forbedringsarbejder,
 - c) nedrivning, opgjort med fradrag af værdistigning på ejendommen og
 - d) opførelse af mindre tilbygninger.
- 2) Udgifter til arkitekt- og ingeniørbistand.
- 3) Udgifter til byggesagsadministration og anden bygherrebestand for ejeren.
- 4) Sædvanlige bygherreudgifter, herunder bl.a. bygningsundersøgelser vedrørende svamp, kloak og fundering samt huslejetab for en periode fra højst 3 måneder før byggearbejdernes påbegyndelse og højst indtil 6 måneder efter, at arbejderne i det væsentlige er afsluttede.
- 5) Udgifter til førregistrering, jf. § 54, stk. 1, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 6) Udgifter til udarbejdelse af plan for drift og vedligeholdelse af bygningen, jf. § 54, stk. 3, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 7) Udgifter til byggelånsrenter og andre omkostninger i forbindelse med byggelånet.

Ejer- og andelsboliger

§ 2. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 24 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til følgende typer af udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i ejer- og andelsboliger:

- 1) Håndværkerudgifter, jf. § 22 i lov om byfornyelse og udvikling af byer, vedrørende foranstaltninger til afhjælpning af kondemnabile forhold samt reparation, udskiftning eller fornyelse, af følgende bygningsdele
 - a) tage, herunder tagrender og kviste, tårne og ovenlys,
 - b) ydermure, herunder facadeudsmykning og arkitektoniske detaljer,
 - c) vinduer, herunder opsætning af indvendige forsatsrammer og koblede rammer,
 - d) døre og porte,
 - e) karnapper, altaner, verandaer og udestuer, der er en del af den oprindelige bygning,
 - f) fundamenter, herunder kældernedgange og stenkipning under tagdryp og
 - g) indgangspartier, herunder udvendige adgangstrapper.
- 2) Udgifter til udarbejdelse af plan for drift og vedligeholdelse af bygningen, jf. § 54, stk. 3, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 3) Udgifter til arkitekt- og ingeniørbistand.
- 4) Udgifter til byggesagsadministration og anden bygherrebestand for ejeren.
- 5) Sædvanlige bygherreudgifter, herunder bl.a. bygningsundersøgelser vedrørende svamp og fundering.
- 6) Udgifter til førregistrering, jf. § 54, stk. 1, i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- 7) Udgifter til byggelånsrenter og andre omkostninger i forbindelse med byggelånet.

Bygninger, der indeholder erhverv og beboelse

§ 3. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 36 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til udgifter til gennemførelse af bygningsfornyelse i bygninger, der indeholder både erhverv og beboelse efter følgende bestemmelser:

Dokumentet er Historisk

- 1) For beboelsesdelen finder bestemmelserne i § 1 anvendelse vedrørende private udlejningsboliger og § 2 anvendelse vedrørende ejer- og andelsboliger.
- 2) For erhvervsdelen finder bestemmelserne i § 2, nr. 1, og nr. 3-7 anvendelse.

Ombygning af privat erhverv til udlejningsboliger

§ 4. Kommunalbestyrelsen kan i medfør af § 38 i lov om byfornyelse og udvikling af byer give tilsagn om støtte til de i § 2 nævnte typer af udgifter til gennemførelse af ombygning af erhverv til udlejningsboliger.

Generelle støttevilkår

§ 5. Det er et vilkår for støtte, at

- 1) byggearbejdet først påbegyndes, når kommunalbestyrelsen har meddelt tilsagn om støtte,
- 2) arbejdet udbydes i konkurrence efter bekendtgørelse nr. 595 af 9. juli 2002 om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, jf. dog § 6,
- 3) bygherren overholder bestemmelserne i cirkulære nr. 174 af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v., jf. dog § 6, og
- 4) bygherren lægger ABR 89 og AB 92 (i totalentreprise ABT 93) til grund uden fravigelser i sine aftaler om teknisk rådgivning og i sine entrepriseaftaler, jf. dog § 7.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kontrollerer, at bygherren overholder bestemmelserne i stk. 1.

§ 6. Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelsen i § 5, stk. 1, nr. 2, godkende, at arbejderne udføres af bygherrens egne ansatte (arbejde i eget regi), jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, at såvel prisen som kvaliteten af det arbejde, som bygherren udfører i eget regi, er rimelig, samt at der foreligger den fornødne dokumentation for bygherrens forbrug af timer til udførelse af arbejdet.

Stk. 3. En kommune kan ikke udføre arbejde i eget regi bortset fra kommunale anlægsarbejder, som får offentlig støtte efter § 6 i lov om byfornyelse og udvikling af byer.

§ 7. Kommunalbestyrelsen kan efter modtaget begrundelse i særlige tilfælde godkende fravigelser fra de i § 5, stk. 1, nr. 4, omtalte bestemmelser.

§ 8. Der kan ikke ydes støtte til arbejder, der er påbudt efter anden lovgivning, såfremt påbudet er afgivet mere end 2 år, forinden kommunalbestyrelsen har meddelt tilsagn i henhold til §§ 10, 24, 36 og 38 i lov om byfornyelse og udvikling af byer.

Ikrafttrædelse

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. april 2004.

Erhvervs- og Boligstyrelsen, den 17. marts 2004

Frank Bundgaard

/Birgitte Lundblad

Dokumentet er Historisk**BEK nr 311 af 19/05/1999 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 28-05-1999

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 758 af 24/08/2001

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om udbud m.v. af bygge- og anlægsarbejder efter lov om byfornyelse

I medfør af § 8, stk. 3, § 76, § 123 og § 129 i lov om byfornyelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 800 af 10. november 1998 som ændret ved lov nr. 279 af 12. maj 1999, fastsættes:

§ 1. Bekendtgørelsen gælder for bygge- og anlægsarbejder, der udføres med offentlig støtte efter lov om byfornyelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 5, stk. 1, nr. 2, finder alene anvendelse på byggearbejder, der er omfattet af Byggeskadefonden vedrørende Bygningsfornyelse, jf. § 174, stk. 2, i lov om byfornyelse.

§ 2. Arbejdet skal udbydes i konkurrence efter Byggestyrelsens cirkulære nr. 50 af 14. april 1989 om udbud af bygge- og anlægsarbejder (udbudscirkulæret).

Stk. 2. Underhåndsbud og arbejde i regning skal godkendes af kommunalbestyrelsen. De arbejder, der ikke er omfattet af underhåndsbudet eller ikke udføres i regning, skal udbydes i konkurrence.

§ 3. Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelsen i § 2 godkende, at arbejdet udføres af bygherren selv eller af bygherrens egne ansatte (arbejde i eget regi).

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal påse, at såvel prisen som kvaliteten af det arbejde, som bygherren udfører i eget regi, er rimelig, samt at der foreligger den fornødne dokumentation for bygherrens forbrug af timer til udførelse af arbejdet.

§ 4. En kommune kan ikke udføre arbejde i eget regi.

Stk. 2. Kommunen kan, uanset bestemmelsen i stk. 1, udføre kommunale anlægsarbejder, som får offentlig støtte efter § 7 i lov om byfornyelse, i eget regi. De arbejder, som ikke udføres i kommunens eget regi, skal udbydes i konkurrence.

§ 5. Det påhviler bygherren

1) at overholde bestemmelserne i Bygge- og Boligstyrelsens cirkulære af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder, med senere tillæg,

2) at overholde bestemmelserne i Byggestyrelsens cirkulære af 12. november 1986 om kvalitetssikring af byggearbejder samt

3) at lægge ABR og AB (i totalentreprise ABT) til grund uden fravigelser i sine aftaler om teknisk rådgivning og i sine entrepriseaftaler, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter modtaget begrundelse i særlige tilfælde godkende fravigelser fra de i stk. 1, nr. 3, omtalte bestemmelser.

§ 6. Kommunalbestyrelsen skal kontrollere, at bygherren overholder reglerne i §§ 2, 3 og 5.

Dokumentet er Historisk

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juni 1999 og har virkning for alle beslutninger om bygningsfornyelse m.v., som er truffet efter den 31. december 1997, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. For forbedringsarbejder, der er omfattet af kapitel 5 i lov om byfornyelse, har bekendtgørelsen virkning for arbejder, der efter den 31. december 1999 har fået meddelt reservation eller tilsagn, og hvortil der ikke er meddelt reservation inden den 1. januar år 2000.

Stk. 3. For arbejder, der er omfattet af kapitel 6 i lov om byfornyelse, har bekendtgørelsen virkning for arbejder, hvortil der er meddelt tilsagn om lån efter den 31. december 1999.

Stk. 4. § 44 i bekendtgørelse nr. 928 af 15. december 1998 om aftalt boligforbedring ophæves for forbedringsarbejder, der efter den 31. december 1999 har fået meddelt reservation eller tilsagn, og hvortil der ikke er meddelt reservation inden den 1. januar år 2000.

By- og Boligministeriet, den 19. maj 1999

Lisbeth Jordan

/Lars Nielsen

VEJ nr 9843 af 01/12/2003 Gældende
(Bygherrevejledningen)
Offentliggørelsesdato: 06-10-2004
Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1	Oversigt over forskrifter mv.
Bilag 2	Oversigt over relevante internetsider
Bilag 3	Ordlister

Den fulde tekst

Bygherrevejledning 2003

(Forskrifter og generelle retningslinier for statens byggevirksomhed)

Indholdsfortegnelse

Forord

Statslig byggevirksomhed

1. Indledning

- 1.1 Nye krav i den statslige byggepolitik
- 1.2 Statens byggevirksomhed
- 1.3 Hjælp til statslige byggerier
- 1.4 Tredelt vejledning med stikord

2. Den statslige bygherres opgaver

- 2.1 Bygherrens rolle
- 2.2 Bygherrens opgaver
- 2.3 Væsentlige hensyn ved byggeopgaver
- 2.4 Håndtering af økonomi og risici
- 2.5 Bygherrens indsats gennem byggesagen
- 2.6 Bygherrens øvrige opgaver

Tilrettelæggelse af byggeopgaven

3. Samarbejds- og entrepriseform

- 3.1 Bygherrens valgmuligheder
- 3.2 Udbud på grundlag af hovedprojekt
- 3.3 Udbud i totalentreprise
- 3.4 Udbud med partnering som samarbejdsform

4. Planlægning af bygherreopgaven

- 4.1 Organisering af bygherreopgaven
- 4.2 Kvalitet, miljø og arbejdsmiljø
- 4.3 Bygherrerrådgivning

5. Byggesagens økonomi

- 5.1 Mål for økonomisk styring
- 5.2 Bygherrens økonomiske overblik
- 5.3 Bygherrens budgettering
- 5.4 Planlægningsbudget
- 5.5 Styrende budget
- 5.6 Totaløkonomi
- 5.7 Bygherrens opfølgning på budgetteringen

5.8 Budgettets prisniveau

5.9 Budgetoverskridelser

6. Brugermedvirken

6.1 Mål med brugermedvirken

6.2 Hvilke brugere inddrages

6.3 Planlægning af brugernes medvirken

7. Teknisk rådgivning

7.1 Rammer for teknisk rådgivning

7.2 Teknisk rådgivning i byggesagens faser

7.3 Andre rådgivere

7.4 Organisering af teknisk rådgivning

7.5 Udbud og valg af rådgiver

8. Udbudsgrundlag og entrepriseformer

8.1 Bygherrens valgmuligheder

8.2 Projektmateriale i udbudsgrundlag

8.3 Hovedprojekt som udbudsgrundlag

8.4 Forprojekt som udbudsgrundlag

8.5 Sideordnede udbud

8.6 Alternative tilbud

8.7 Byggeprogrammet som udbudsgrundlag

8.8 Mellemudbud

Byggeprocessen

9. Initiativfase og programoplæg

9.1 Vurdering af lokalebehov

9.2 Behovs- og funktionsundersøgelse

9.3 Behovsopfyldelse gennem OPP

9.4 Lokaliseringsmuligheder

9.5 Husningsmuligheder

9.6 Økonomiske konsekvenser ved alternative husningsmuligheder

9.7 Vurdering af byggegrund

9.8 Samlet afvejning vedrørende lokalisering

9.9 Programoplæg

9.10 Budgetlægning og bevilling

10. Byggeprogram

10.1 Formålet med byggeprogrammet

10.2 Grundlæggende krav til statsligt byggeri

10.3 Byggeprogrammets detaljering og omfang

10.4 Byggeprogrammets indhold

10.5 Krav og ønsker i byggeprogrammet

10.6 Særlige forundersøgelser

10.7 Forsøgsbyggeri

10.8 Godkendelse af byggeprogram

11. Forslag og projekt

11.1 Grundlag for forslag og projekt

11.2 Nye materialer og konstruktioner

11.3 Særligt om tilgængelighed

11.4 Projekteringsfaser

11.5 Inventar og udstyr

11.6 Drift og vedligehold

11.7 Kvalitet, miljø og arbejdsmiljø

- 11.8 Plan for sikkerhed og sundhed
- 11.9 Godkendelse af projekt og udbudsmateriale

12. Udbud af entreprenørarbejder

- 12.1 Regler om udbud
- 12.2 Udbuddets omfang
- 12.3 Udbudsmaterialet
- 12.4 Fremgangsmåde ved udbud
- 12.5 Nationalt udbud
- 12.6 EU-udbud
- 12.7 Særligt om udbud i totalentreprise

13. Bedømmelse og antagelse af tilbud

- 13.1 Kriterier ved bedømmelse
- 13.2 Udvælgelse ved offentligt udbud
- 13.3 Fejl og mangler i tilbud
- 13.4 Forbehold
- 13.5 Bygherrens stilling til forbehold
- 13.6 Sideordnet udbud
- 13.7 Alternative tilbud
- 13.8 Forhandling med tilbudsgivere
- 13.9 Accept af laveste bud
- 13.10 Accept af økonomisk mest fordelagtige bud
- 13.11 Offentliggørelse om tildeling af ordren

14. Entrepriseaftalen og gennemførelse af byggeriet

- 14.1 Entrepriseaftalen
- 14.2 Entreprenørens tids- og arbejdsplaner
- 14.3 Bygherrens godkendelse af projektmateriale
- 14.4 Bygherrens tilsyn
- 14.5 Styring og opfølgning på kvalitet
- 14.6 Styring af tid og økonomi
- 14.7 Bygherrens økonomistyring
- 14.8 byggemøder
- 14.9 Sikkerhed og sundhed på byggepladsen
- 14.10 Ændringer i projektet under udførelsen

15. Byggeriets afslutning

- 15.1 Aflevering
- 15.2 Afhjælpning af mangler
- 15.3 1-års eftersyn
- 15.4 5-års eftersyn
- 15.5 Drifts- og vedligeholdsinstruktioner
- 15.6 Indflytning og ibrugtagning
- 15.7 byggeresgnskab
- 15.8 Evaluering og erfaringsformidling
- 15.9 Tilsyn med statens bygninger

Bilag 1, Oversigt over forskrifter mv.

- Love
- Bekendtgørelser
- Cirkulærer
- Vejledninger
- Forskrifter og bestemmelser i øvrigt
- Direktiver

Bilag 2, Oversigt over relevante internetsider

Bilag 3, Ordliste

Forord

Til afløsning af Bygherrevejledning 1983 (BV 83) udsender Erhvervs- og Boligstyrelsen hermed Bygherrevejledning 2003 (BV 03).

Vejledningen består af en indledende del med en kort introduktion (kapitel 1), en oversigt over indholdet (kapitel 2), en del om tilrettelæggelse af byggeopgaven med en oversigt over væsentlige beslutninger (kapitlerne 3-8) og en del om faserne i byggeprocessen (kapitlerne 9-15). Kapitlerne er således ikke identiske med BV 83.

Bygherrevejledningen gennemgår en byggeopgave fra de indledende faser til aflevering, ibrugtagning og evaluering af det færdige byggeri. Den orienterer om regelsættet ved en statslig byggeopgave og henviser til mere detaljerede bestemmelser.

Vejledningen er udarbejdet efter forhandling med Samordningsudvalget for den statslige Ejendomsforvaltning (SEF). Herudover har en række af byggeriets organisationer haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger til vejledningen.

Bygherrevejledningen orienterer om, hvorledes den statslige bygherre bør varetage sin rolle og videregiver en række erfaringer med byggeopgaver.

Vejledningen giver grundlaget for bygherrens samlede arbejde, fra behovet for et byggeri viser sig til ibrugtagning og evaluering. Bygherren afgør selv i den enkelte sag omfanget af eget arbejde og behovet for sagkyndig rådgivning.

Vejledningen retter sig primært mod statslige styrelser, som ikke har en særlig byggeadministration. Erfaringen fra de tidligere udgaver af Bygherrevejledningen viser imidlertid, at vejledningen også anvendes af andre, herunder af kommunale bygherrer, andre offentlige bygherrer og af byggeriets virksomheder. Der er derfor lagt vægt på dens nytteværdi for denne bredere kreds.

Da vejledningen som hovedregel anvendes til opslag, er det valgt at give en fyldestgørende orientering i tilknytning til de enkelte emner.

Vejledningen kan også findes på www.ebst.dk, hvor den vil blive holdt ajour.

1 Indledning

Bygherrevejledning 2003 (BV 03) giver et samlet overblik over krav til de statslige bygherrer og god praksis for byggeri. I indledningen beskrives kort rammerne for det statslige byggeri og vejledningens indhold.

1.1 Nye krav i den statslige byggepolitik

Vejledningen indeholder en ajourføring af den statslige byggepolitik, der afspejler udviklingen i bygherrens opgaver over de sidste 20 år og de nye krav til bygherrerne.

Det gælder eksempelvis bygherrens opgaver ved tilrettelæggelse af byggeopgaven, ved antagelse af rådgivere og ved udbud af entreprenørarbejde samt kravene til bygherren i forbindelse med kvalitetssikring, miljøledelse, totaløkonomi, brug af nøgletal og sikkerhed på arbejdspladsen.

På de områder, hvor der er fastlagt nye regler, danner de nye regler grundlag for vejledningen. Det gælder eksempelvis EU-regler om udbud, nationale regler om udbud, regler om kvalitetssikring, regler om arbejdspladsens sikkerhed og sundhed, vurdering af totaløkonomi og regler om byggeriets tilgængelighed samt pligterne for den statslige bygherre i henhold til SEA-reformen (Statens Ejendomsadministration).

På andre områder, hvor den statslige bygherre gennem udviklingsinitiativer er med til at præge udviklingen, indeholder vejledningen kravene i den statslige byggepolitik. De konkrete anbefalinger vil fremgå af gældende retningslinjer. Det drejer sig eksempelvis om områder som OPP-kontrakter (offentlig-privat partnerskab), brug af partnering, anvendelse af elektronisk kommunikation, brug af nøgletal og benchmarking, fremme af logistikprincipper samt systematiske evalueringer af de færdige byggerier.

1.2 Statens byggevirksomhed

Statens byggevirksomhed er organiseret ved lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed mv. (statsbyggeloven).

En række retningslinjer for statens byggevirksomhed er fastsat i forskrifter, fx bekendtgørelser, cirkulærer og cirkulæreskrivelser. Disse er nævnt i vejledningens enkelte kapitler, og forskrifterne er anført i bilag 1.

Bistand til statslige bygherrer efter statsbyggeloven varetages dels af Erhvervs- og Boligstyrelsen (EBST) og dels af Slots- og Ejendomsstyrelsen (SES). Erhvervs- og Boligstyrelsen varetager udviklingsopgaver og erfaringsformidling, mens Slots- og Ejendomsstyrelsen yder bistand ved gennemførelse af en konkret byggeopgave. Forskrifter for statslig byggevirksomhed udarbejdes dels af Erhvervs- og Boligstyrelsen og dels af Slots- og Ejendomsstyrelsen.

En byggeopgave under statens byggevirksomhed gennemføres under ledelse af en bygherre. Ved bygherre forstås normalt den, der afholder byggeudgiften til gennemførelsen af et byggeri. Betegnelsen myndighed bruges om lejerens/brugeren af lokalerne og om en bygherre – i de indledende faser, hvor beslutning om byggeri endnu ikke er taget. Betegnelsen offentlig myndighed bruges om de myndigheder, hos hvem en bygherre skal indhente tilladelser og godkendelser i byggesagens forløb.

Bygherren er byggesagens beslutningstager, og bygherren er som sådan – overfor de bevilgende myndigheder, samfundet og brugerne – ansvarlig for, at den færdige bygning er tilfredsstillende i arkitektonisk, kvalitetsmæssig, brugsmæssig, teknisk, miljømæssig og økonomisk henseende. Kravene til bygningen fastlægges i høj grad i samarbejde med lejerne/ brugerne.

Tre ministerområder med en omfattende og kontinuerlig byggevirksomhed har – til at varetage opgaven som bygherre – oprettet særlige byggeadministrationer med egen teknisk, juridisk og administrativ sagkundskab. Det drejer sig om følgende:

- Forsvarets Bygningstjeneste, FBT (under Forsvarsministeriet)
- Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger, S-FoU (under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling)
- Slots- og Ejendomsstyrelsen, SES (under Finansministeriet)

Øvrige ministerområder, som ikke har en særlig byggeadministration, betegnes i det følgende ”reststyrelser”.

Der er nedsat et udvalg, Samordningsudvalget for den statslige Ejendomsforvaltning (SEF), med Erhvervs- og Boligstyrelsen som formand og Slots- og Ejendomsstyrelsen som næstformand og med repræsentanter fra de særlige byggeadministrationer, en række styrelser/ministerier samt Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen. Udvalget har til opgave at rådgive Erhvervs- og Boligstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen og bistå med udveksling af tekniske, juridiske, administrative og økonomiske erfaringer.

Reststyrelser skal søge bistand hos Slots- og Ejendomsstyrelsen i byggesagens indledende fase. Bistanden fra Slots- og Ejendomsstyrelsen vedrører styrelsens tilrettelæggelse af byggesagen samt indsatsen i byggeopgavens indledende faser, herunder udarbejdelse af programoplæg, valg af projekterende og andre rådgivere og indgåelse af aftaler med disse.

Reststyrelser besidder normalt ikke byggeteknisk viden. Ofte vil der kunne opstå behov for bygherrerådgivningsbistand. Slots- og Ejendomsstyrelsen vil bistå reststyrelserne med at vurdere, om opgavens kompleksitet og bygherrens organisering kræver en sådan bistand for bygherrerådgivning.

Bygherren skal dog selv træffe en række afgørende beslutninger om byggeriet. Bygherreindsatsen er i høj grad afgørende for, om byggeriet bliver vellykket. Bygherrer, der er usikre eller træffer forkerte beslutninger, kan påføre byggeriet store ekstraudgifter og funktionsmæssige forringelser.

Organiseringen af statens ejendomsadministration og statens byggevirksomhed blev ved beslutningen om gennemførelsen af SEA-reformen (Statens Ejendomsadministration) ændret i år 2001.

Hovedsigtet i reformen er at gøre statens lokaleforsyning mere markedsorienteret for at sikre større dynamik i kapitalforvaltningen og større effektivitet i de statslige brugeres lokale anvendelse gennem indførelse af husleje i videst muligt omfang.

Som et led i reformen er ejerskabet af alle administrationsbygninger og lignende tildelt Slots- og Ejendomsstyrelsen, mens alle universitetsbygninger og lignende er tildelt Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger.

Der er med gennemførelsen af reformen indført husleje for ca. en fjerdedel af statens bygningsmasse, og det er tanken, at andre statslige områder senere medtages under den nye ordning.

Med indførelsen af huslejebetaling for brugerne af statslige bygninger er det også besluttet, at lejerne får frit leverandørvalg, hvilket betyder, at lejekontrakten med den statslige ejervirksomhed kan opsiges, hvis lejer kan opnå bedre tilbud hos et privat ejendomsselskab. Dette gælder dog ikke for centraladministrationen i hovedstadsområdet, som skal leje bygninger ejet eller lejet af Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Ved nye byggeopgaver, såvel nybyggeri som større byggearbejder omfattet af SEA-reformen, vil det være såvel Slots- og Ejendomsstyrelsen som Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger, der varetager bygherrollen, og udgifterne til byggeaktiviteten afspejles for den statslige lejer i huslejeafmålingen.

1.3 Hjælp til statslige byggerier

Bygherrevejledningen er et hjælpemiddel ved statslige byggerier. Vejledningen omfatter ikke anlægsvirksomhed, men dog anlægsarbejder i tilslutning til byggearbejder.

Vejledningen er i hovedsagen skrevet med henblik på nybyggeri, men kan også anvendes ved om- og tilbygningsarbejder.

Vejledningen retter sig ikke direkte til andre offentlige bygherrer end staten, men erfaringerne har vist, at vejledningen i betydeligt omfang også anvendes af andre, herunder kommunale bygherrer og byggeriets virksomheder.

Vejledningen gennemgår en byggesags typiske forløb, men kan ikke forventes at dække alle problemer, der kan opstå under en byggesag. Vejledningen sigter i første række på:

- at pege på de valg og beslutninger, som bygherren skal træffe, og i hvilken rækkefølge disse bør eller skal træffes
- at give oplysning om hvilken bistand, der kan fås til at løse opgaverne
- at være huskeliste for bygherren
- at angive, hvordan bygherren kan disponere i overensstemmelse med statens byggepolitik
- at give en oversigt over forskrifter af betydning for bygherren.

1.4 Tredelt vejledning med stikord

Vejledningen er udarbejdet som en håndbog med stikordsregister.

Vejledningen består af en indledende del med en oversigt over indholdet (kapitel 2), en del om tilrettelæggelse af byggeopgaven med en oversigt over væsentlige beslutninger (kapitlerne 3-8) og en del om faserne i byggeprocessen (kapitlerne 9-15).

I de indledende kapitler er også omtalt andre former for dækning af et lokalebehov, såsom køb og leje af eksisterende byggeri og OPP-kontrakter.

I vejledningens enkelte kapitler er omtalt en række væsentlige administrative bestemmelser, der direkte regulerer den statslige byggevirksomhed, fx statsbyggeloven og forskrifter udstedt i medfør heraf. Andre forskrifter, fx i henhold til bygge-, plan- og arbejdsmiljølovgivningen, er i almindelighed ikke behandlet.

Med hensyn til øvrig lovgivning og forskrifter, som kan få betydning for en byggesags tilrettelæggelse, henvises til foreliggende lovsamlinger og til internetsider, jf. bilag 2.

I vejledningen omtales ikke egentlige tekniske bestemmelser, normer og standarder, som har betydning for projektering og udførelse af byggeri.

Vejledningens bilag 1 er en oversigt over de forskrifter, der er nævnt i vejledningen. De fleste forskrifter kan findes på Erhvervs- og Boligstyrelsens hjemmeside (www.ebst.dk).

I bilag 2 er anført en række relevante internetsider.

Bilag 3 er en ordliste, som forklarer de i bygherrevejledningen anvendte forkortelser.

I bilag 4 er vist en oversigt over faser, aktiviteter og resultater, budgetter samt entrepriser- og samarbejdsformer i statslige byggeopgaver. Bilaget kan foldes ud.

2 Den statslige bygherres opgaver

Kapitlet indeholder en kort gennemgang af bygherrens rolle, typiske opgaver, væsentlige hensyn og beslutninger ved byggeopgaver samt en oversigt over bygherrens indsats gennem en byggesag. Kapitlet er desuden en introduktion til de efterfølgende kapitler.

2.1 Bygherrens rolle

Bygherren er byggeriets beslutningstager og er overfor de bevilgende myndigheder, samfundet og brugerne ansvarlig for, at den færdige bygning er tilfredsstillende i arkitektonisk, kvalitetsmæssig, brugsmæssig, teknisk, miljømæssig og økonomisk henseende. Kravene til bygningen fastlægges i høj grad i samarbejde med lejerne/brugerne.

Bygherren skal have for øje, at byggeri er et meget sammensat produkt, og at det skal være anvendeligt i lang tid. Rollen som bygherre kræver derfor betydelig viden og omhu.

At være bygherre er også en ledelsesopgave. Bygherren er som byggeriets beslutningstager ansvarlig for, at byggesagen gennemføres fra idé til ibrugtagning og drift. Ved ethvert byggeri skal bygherren sikre, at der træffes beslutning om grundlæggende forhold, herunder byggesagens økonomi, kvalitet, udformning og arkitektur, byggested, risici, tidsfrister, entrepriserform og organisering. Bygherren kan inddrage øvrige parter – brugere, tekniske rådgivere, særlige specialister, entreprenører og leverandører – til at bistå ved gennemførelse af byggesagen.

Bygherreindsatsen er afgørende for, om byggeriet bliver vellykket, hvilket kan opnås ved en systematisk planlægning, overblik over den samlede proces, en klar ansvars- og opgavefordeling samt fokus på at identificere og styre risici. Sene, uklare eller forkerte beslutninger kan påføre byggeriet store ekstraudgifter og forsinkelser samt funktions- og kvalitetsmæssige forringelser.

2.2 Bygherrens opgaver

Bygherrens opgaver er at:

- klarlægge de givne politiske, tekniske og administrative forudsætninger for byggeopgaven, hvad angår økonomi, beliggenhed og tid
- skabe klarhed over de værdier, det behov og de funktioner, som byggeriet skal imødekomme og dække
- få overblik over egen kapacitet vedrørende byggesagens gennemførelse og herudover sikre sig fornøden kyndig bistand
- træffe beslutning om byggeriets størrelse, ydre og indre udformning og økonomi samt fastlægge krav til arkitektur samt teknisk og miljømæssig kvalitet
- foretage en totaløkonomisk vurdering af byggeopgavens anlægs- og driftsøkonomi
- vurdere den mest hensigtsmæssige organisering af byggeopgaven, herunder overveje om det er mere fordelagtigt at gennemføre byggeopgaven ved en OPP-kontrakt
- fastholde de økonomiske og projektmæssige mål og de trufne beslutninger gennem byggeprocessen
- sikre den økonomiske styring og herunder afveje fordele og ulemper ved forskellige samarbejds- og entrepriserformer, herunder partnering, og brug af incitamentsaftaler
- definere opgaver og ansvar for byggeriets parter og herunder undgå uklare aftaler, der kan forflygtige ansvar og risiko
- udnytte mulighederne for at gennemføre det fastlagte byggeri samlet set billigst muligt ved at fremme brugen af rationelle byggemetoder, ved at lægge vægt på konkurrencen og ved at undgå usikre beslutningsgrundlag
- vurdere i hvilket omfang samspillet mellem byggeprocessens parter skal ske ud fra gængse fremgangsmåder, nøje formulerede rolle- og opgavebeskrivelser, kommunikations- og informationsrutiner, eller samspillet skal bygge på et mindre formaliseret samarbejde
- foretage en systematisk vurdering af anvendelsen af partnering og/ eller incitamentsaftaler
- afsætte tilstrækkelig tid til samtlige aktiviteter fra programoplæg til ibrugtagning, herunder også udførelsen
- udnytte erfaringer fra tidligere byggerier og bidrage til udveksling af erfaringer om byggeopgaver, herunder om nøgletal, jf. gældende retningslinier
- sikre kvaliteten af byggeriet i forbindelse med aflevering og ved gennemførelse af 1- og 5-års eftersyn.

2.3 Væsentlige hensyn ved byggeopgaver

Udover, hvad der følger af værdier, behov, funktion, kvalitet og økonomi skal bygherrens beslutninger om byggeriets udformning og byggesagens tilrettelæggelse baseres på en række hensyn, hvoraf nogle væsentlige nævnes kort i det følgende:

Offentlige forskrifter vedrørende det færdige byggeri

Et betydeligt antal offentlige forskrifter regulerer det færdige byggeri, fx bygge-, miljø-, arbejdsmiljø- og planlovene. Normalt er der tale om obligatoriske minimumsforskrifter, hvis rimelighed bygherren ikke skal vurdere.

Bygherren skal dog tage stilling til, om der undtagelsesvis er behov for dispensationer. Statslige bygherrer skal normalt være

tilbageholdende med at søge dispensationer, medmindre der er tale om fx forsøgsbyggeri eller om velovervejede afvigelser fra fast praksis.

Offentlige forskrifter vedrørende byggeprocessen

Visse dele af byggelovgivningen, regler om tilbudsindhentning herunder EU-udbudsregler, vinterbyggereglerne og en del af reglerne om arbejdsmiljø omhandler selve byggeprocessen. Endvidere skal bygherren være opmærksom på ILO-konventionen vedrørende brug af udenlandsk arbejdskraft.

Arkitektur

Byggeri er ikke alene spørgsmål om teknisk brugbarhed og om byggeudgifter. Bygherren skal tage hensyn til, at bygninger er en væsentlig del af de synlige omgivelser i en by eller egn, at de er et led i den materielle kultur, og at de er udtryk for bygningskunst. Samtidig er bygninger rammer om brugernes aktiviteter i dagligdagen.

Statslige bygherrer har en forpligtelse til at lægge vægt på byggeriets arkitektoniske fremtræden og trivselsfremmende egenskaber og på byggeriets forhold til eksisterende bebyggelse og bybilledet i øvrigt. Statslige bygherrer har endvidere en forpligtelse til at søge at forene moderne produktionsmetoder med kvalitetsarkitektur samt integrere arkitektonisk kvalitet blandt andet i partnering- og totalentrepriseraftaler.

Konkurrence

Valg af rådgivere, entreprenører og eventuelle leverandører skal ske i konkurrence. I forbindelse hermed skal det nøje overvejes, om opgavernes sammensætning og størrelse samt den måde opgaverne udbydes på, sikrer en optimal konkurrencesituation.

Generel anvendelighed

De funktioner, som byggeriet er opført til, kan skifte med tiden eller kan høre op. Bygningerne og de tekniske installationer bør derfor være udformet og indrettet således, at de kan tilpasses ændret brug.

Indpasning i omgivelserne

Udover de krav, der kan stilles til byggeriets arkitektur og øvrige lodighed, skal der lægges vægt på, at et byggeri passer ind i det omgivende samfund, hvad angår størrelse, funktion, forsyningsforhold samt anden offentlig betjening. Byplanmæssige forhold og det påtænkte byggeris indvirkning på omgivelserne er således blandt de væsentlige hensyn.

Bygherren skal i den forbindelse sammen med relevante myndigheder arbejde for at opnå det bedst mulige forhold mellem løsning og økonomi, herunder totaløkonomi.

Bæredygtighed og arbejdsmiljø

Bygherren har en forpligtelse til at lægge vægt på, at byggeriets miljøbelastning minimeres. Endvidere skal arbejdsmiljøet i statslige byggerier ved opførelse, anvendelse, vedligehold og bortskaffelse sikres ved valg af konstruktioner og materialer, der giver de mindste sikkerheds- og sundhedsmæssige belastninger.

Tilgængelighed for alle

Det er en overordnet målsætning, at bygherren ud over lovmæssige krav skal yde en særlig indsats på at sikre tilgængelighed for alle i statens byggerier. Det gælder såvel udformning af bygning og inventar, som adgang til transportmidler og trafikinfrastruktur.

Kunstnerisk udsmykning

Ifølge cirkulære om udsmykning af det statslige byggeri skal bygherren afsætte 1 % af bygningsudgiften inkl. moms, således som den er opgjort i overslaget for det godkendte projektforslag, til kunstnerisk udsmykning.

Byggeriets udvikling

Det statslige byggeri skal tjene byggeriets udvikling. I statsbyggelseslovens § 1 er anført, at udvikling og gennemprøvning af nye byggemetoder og materialer, som også kan komme det øvrige byggeri til gode, skal kunne indgå i den statslige byggevirksomhed. I statslige byggerier bør derfor indgå forsøg og udviklingsopgaver. Også sådanne, der generelt kan være med til at udvikle det danske byggeerhverv. Særligt skal mulighederne for at indgå partneringaftaler, anvende offentlig-privat partnerskab (OPP) og indgå udviklingskontrakter efter reglerne herom vurderes.

Tid

Statslige byggerier bør besluttes på grundlag af løbende planlægning for længere åremål. Tidspres i en byggesag bør derfor høre til undtagelserne, men kan opstå, fx hvis eksisterende lokaler bliver ubrugelige på grund af brand eller vandskade. Bygherren har efter arbejdsmiljølovgivningen ansvaret for, at der afsættes tilstrækkelig tid til de enkelte arbejder eller arbejdsfaser.

Der kan opstå ønsker om fremskyndelse af byggeplanerne eller om hurtig gennemførelse. Dette kan indvirke på bygherrens valg af udformning og på organiseringen af byggeriet. Bygherren bør også være opmærksom på, at bevillingsmæssige forhold kan føre til indgreb i byggeplanerne og til udsættelser af byggeri. Ved større byggerier, der opføres over en årrække, kan det overvejes at opdele byggeriet i etaper, der kan opføres og eventuelt drives hver for sig som naturlige enheder.

2.4 Håndtering af økonomi og risici

Bygherrens ansvar

Bygherren har ansvaret for at gennemføre byggesagen. Har den pågældende styrelse tilknyttet en særlig byggeadministration, varetager denne bygherrefunktionen.

Det er som bygherre vigtigt at erkende, at der er tale om en ledelsesopgave, og der til ethvert byggeri er knyttet et ansvar og en risiko, som ikke kan delegeres. Bygherren skal gennem sin udvælgelse af samarbejdspartnere, søge at begrænse risikoen for at noget går galt, fx ved brug af benchmarking og nøgletal, gennem sin ledelse af byggeprocessen samt ved planlægning, kontrol og indsigt. Endvidere skal bygherren sikre sig et beredskab til dækning af uforudseelige hændelser – fx ved at sikre tidsmæssige og økonomiske reserver.

Bygherren skal udpege en særlig sagkyndig person til byggeopgaven, som følger projektet fra start til slut med henblik på sikring af tilgængelighed.

I forbindelse med byggesagen kan bygherren indgå aftaler med bygherrerådgivere, ingeniører og arkitekter, juridiske og økonomiske rådgivere samt entreprenører og leverandører. De er hver især ansvarlige for, at deres del af byggeopgaven løses som aftalt. I et vist omfang er dette ansvar dækket ind ved professionelle ansvarsforsikringer.

Bygherren har altid ansvaret for egen virksomhed og risikoen ved at påtage sig bygherrerollen – fx merudgifter ved entreprenørkonkurs, prisstigninger, vejrlig samt svigt og fejl, hvor ansvaret ikke kan placeres.

Der påhviler bygherren en række generelle forpligtelser i henhold til arbejdsmiljøloven. Bygherrens ansvar i denne forbindelse kan ikke overdrages til andre. Det praktiske arbejde med at opfylde forpligtelserne kan – helt eller delvis – udføres i bygherrens egen organisation eller ved de af bygherren valgte rådgivere.

Økonomi

Alle funktionsmæssige og andre hensyn, der danner grundlag for byggeriets udformning, skal afvejes overfor udgifterne. Det er et krav, at udgifterne opgøres ud fra en totaløkonomisk betragtning, der omfatter såvel byggeudgifter som udgifter til vedligehold, opvarmning og anden bygningsdrift. Målet er, at statens samlede omkostninger minimeres over byggeriets levetid.

Ud over totaløkonomisk vurdering af lokaleomkostningerne kan de økonomiske overvejelser omfatte en optimering af byggeriet i forhold til de aktiviteter, som byggeriet skal rumme. Vil der med nye bygningsmæssige rammer og eventuelle andre kapitalomkostninger være mulighed for en forøgelse af produktivitet, kundetilfredshed og eventuelle indtægter? Det er bygherrens opgave at finde frem til den bedste prioritering af de afgørende hensyn og til en afvejning i forhold til økonomien.

En bygherre vil ofte opleve ønsker om højere standard, fx ønske om mere plads til den enkelte arbejdsplads. Gennem den omfattende statslige byggevirkomhed er der opnået erfaringer om alment accepterede niveauer, som bør følges, medmindre andre forhold som fx driftsøkonomisk optimering af virksomheden og mulighed for senere anvendelse til anden brug gør det rimeligt at ændre niveauet. Ved byggeopgaver omfattet af SEA-reformen vil kvalitetsniveauet være defineret af lejeren og huslejebetalingen.

Samfundet ændres, og kravene til bygningens funktioner kan skifte karakter i takt hermed. Dette taler for at lægge vægt på langsigtet generel anvendelighed af byggeriet, hvilket især vedrører råhusets udformning. Det er også af betydning, at bygningsdele let kan udskiftes.

Bygherrens afvejning af et projekts kvalitet og omfang overfor økonomien udmøntes i, at bygherren fastsætter en ramme for byggeomkostningerne. Samtidig bør der – især i større projekter – foretages en analyse af de risici, der kan påvirke byggesagens økonomi. Rammen for byggeomkostningerne, der giver sig udtryk i et planlægningsbudget, udgør sammen med en eventuel risikoanalyse grundlaget for den videre økonomiske styring af byggesagen.

Planlægningsbudgettet skal afstemmes med den eventuelle lejeaftale, der måtte være indgået med brugerne af lokalerne. Budgetrammen kan være fastlagt ved lejeaftalen og i nogle tilfælde ved en fastlagt bevilling, der skal overholdes eller kun kan ændres under bestemte betingelser. I så fald består den økonomiske styring i at holde rammen for byggeomkostningerne. Rammen kan være fastlagt med en margin, der indsnævres, efterhånden som byggeriets detaljer afklares.

Når den økonomiske ramme skal fastlægges, er det vigtigt at tage højde for den usikkerhed, der ligger i de økonomiske overslag. Usikkerheden vil afhænge af den konkrete opgave og den fase, som byggesagen befinder sig i. I takt med, at der sker en konkretisering og afklaring, reduceres usikkerheden normalt. Økonomiske overslag, der knytter sig til den enkelte fase, bør derfor indeholde en redegørelse for, hvor stor usikkerheden er og forudsætningerne herfor.

De projekterende rådgivere kan som et led i deres ydelser levere væsentlige dele af grundlaget for bygherrens økonomiske styring. Ved partnering indgår bygherren i et samarbejde med rådgivere og entreprenører, hvor byggesagens økonomi styres ud fra fastlagte fælles mål, incitamentsaftaler og åbne kalkulationer.

Uanset byggesagens organisering er det bygherrens opgave at sætte den økonomiske ramme samt løbende at træffe beslutninger, hvis forudsætningerne ændrer sig.

Som led i den økonomiske styring skal bygherren uanset entreprise- og udbudsform anvende tildelingskriterium og underkriterier, der kan medvirke til at sikre tilbud med den forudsatte sammenhæng mellem pris og kvalitet.

Risici

Bygherren kan med fordel i større eller komplekse byggesager løbende overveje risici med henblik på, at byggesagen ikke udvikler sig problematisk – fx risikoen for at projektets økonomiske eller tidsmæssige ramme overskrides.

Væsentlige risici i en byggesag er typisk:

- Budgetrammen, som fastlægges tidligt i byggesagen, vil ofte være baseret på et endnu ikke fuldstændigt grundlag for det aktuelle projekt og/eller utilstrækkeligt projektoplæg, herunder manglende eller ufuldstændige forundersøgelser.
- Under byggeriets udførelse opstår nye eller reviderede krav fra bygherre eller brugere af byggeriet – som oftest fordi organiseringen af byggesagen ikke har været tilstrækkelig klar, herunder at byggeriets parter ikke fuldt ud har gjort sig opgavernes omfang og

kompleksitet klar indenfor respektive ansvarsområder.

- Projekteringen forud for udbud har ikke været tilstrækkelig fyldestgørende og realistisk.
- Reserver til uforudseelige udgifter er ikke tilstrækkelige, hvilket specielt gælder ved renovering af gamle bygninger og ved byggeri på forurenede grunde.
- Tidsrammen overskrides på grund af forsinkelser i forbindelse med myndighedsgodkendelser fx godkendelse af lokalplan og miljøgodkendelse – eller på grund af forsinkelser i forbindelse med de godkendelser og tilbagemeldinger til overordnede beslutningsniveauer, som bygherren selv skal foretage.
- Koordination og kommunikation mellem bygherre, rådgivere, byggeledelse, entreprenører og brugere svigter.
- Udsving i konjunkturerne på bygge- og anlægsmarkedet medfører forøgede byggeomkostninger.

For at undgå alvorlige problemer kan bygherren fra opstarten af byggesagen vurdere:

- risikoen for, at uønskede hændelser opstår, herunder forurenede jord, asbest i eksisterende bygninger eller lignende.
- konsekvenserne af eventuelle uønskede hændelser
- hvilke foranstaltninger, der kan træffes for at undgå uønskede hændelser
- hvilke foranstaltninger, der kan træffes for at afbøde konsekvenserne af eventuelle uønskede hændelser
- fordelingen af risici mellem bygherren og de øvrige parter ved valg af samarbejdsform.

En effektiv planlægning og rapportering, en nøje vurdering af den økonomiske usikkerhed og afsættelse af beløb til uforudseelige hændelser vil være væsentlige elementer i bygherrens risikohåndtering.

Særlig risikobetonede områder kan synliggøres og få en særlig status gennem bygherrens organisering af byggesagen. Er der tale om et kritisk problemområde eller en opgave, der vedrører flere dele af organisationen, kan der fx nedsættes en særlig tværgående arbejdsgruppe – ”task force” – der sikrer, at problemområdet bliver fulgt op.

Det kan være relevant at indhente ekspertbistand til at gennemføre en risikovurdering og til at sikre det nødvendige beredskab.

Bygherren skal i denne forbindelse vurdere, om lejerer, den bevilgende myndighed og eventuelt Finansudvalget skal orienteres om de særlige risici, der knytter sig til projektet.

2.5 Bygherrens indsats gennem byggesagen

En byggesag udgør et forløb af faser og aktiviteter fra et lokalebehov er konstateret, og til et byggeri er færdigt. Bygherren skal i forbindelse med disse faser og aktiviteter træffe en lang række beslutninger, som danner grundlag for sagens videreførelse. Beslutningerne skal respekteres i det fortsatte arbejde med sagen. Sker dette ikke, udsættes byggesagen for forsinkelser og merudgifter. Bygherrens beslutninger træffes ofte i samråd med tekniske rådgivere og andre samarbejdspartnere eller efter oplæg fra disse.

Bygherrens vigtigste opgaver i forbindelse med gennemførelse af byggesagen er summarisk beskrevet i de følgende afsnit. En mere detaljeret beskrivelse fremgår af vejledningens efterfølgende kapitler.

Generelt skal den statslige bygherre, gennem ensartede og fælles krav til digitale løsninger, fremme digitaliseringen af informationsstrømmene gennem alle faserne af den samlede byggeproces.

Initiativfasen

Den myndighed, der har brug for lokaler, skal først gøre sig arten og omfanget af lokalebehovet klart. Myndighedens almindelige planlægning skal dække så lang en tidshorisont, at et lokalebehov så vidt muligt er forudset nogle år før, det antages at blive aktuelt.

Inden lokalebehovet søges dækket, skal den pågældende myndighed foretage en mere detaljeret behovs- og funktionsundersøgelse. Dækning af behovet ved ændret anvendelse af nuværende lokaler skal også undersøges.

Såfremt myndigheden er underlagt reglerne om betaling af husleje skal myndigheden eventuelt søge bevillingsmæssig dækning for de øgede lejeudgifter som følge af lokaleudvidelse. Når der er bevillingsmæssig dækning for lokaleudvidelsen, skal myndigheden gå på ejendomsmarkedet, og kan herved få lokaler enten gennem en statslig ejendomsadministration eller fra private udlejere, herunder ved et OPP-projekt (offentlig-privat partnerskab).

Såfremt myndigheden ikke er underlagt reglerne om betaling af husleje, vil myndigheden selv skulle gennemføre en byggesag, og bliver dermed bygherre, medmindre myndigheden finder eksisterende lokaler på anden vis, eller gennemfører byggeopgaven ved et OPP-projekt. I den indledende fase skal myndigheden, såfremt denne ikke har en særlig byggeadministration, rette henvendelse til Slots- og Ejendomsstyrelsen for at få bistand til at tilrettelægge opgaven og det videre forløb.

Myndigheden skal skabe sig overblik over de foreliggende muligheder for at skaffe lokalerne, fx ombygning eller nybyggeri, køb eller leje af ejendom – eventuelt leje af et byggeri, der opføres i overensstemmelse med myndighedens krav (skræddersyet byggeri). De økonomiske konsekvenser af de mulige løsninger skal belyses ved totaløkonomiske vurderinger.

I denne tidlige fase skal myndigheden foretage en systematisk vurdering af, om lokalerne med fordel kan tilvejebringes ved byggeri i et OPP-projekt med en privat partner, der også forestår finansiering og drift m.m.

OPP-projekter etableres for at fremme:

- systematisk og optimal risikofordeling mellem offentlig og privat part
- totaløkonomisk tankegang (optimering af byggeri og drift)

- privat involvering i offentlige opgaver
- stabile aktører på markedet
- sikkerhed i offentlig budgetlægning.

Vedrørende OPP henvises til vejledninger fra Erhvervs- og Boligstyrelsen.

Myndighedernes overvejelser og vurderinger indgår i en samlet afvejning, hvor også de økonomiske muligheder medtages.

Afsluttes de samlede overvejelser med, at der skal bygges, skal myndigheden organisere sig som bygherre og udarbejde et programoplæg med et planlægningsbudget som grundlag for byggesagens videre forløb, herunder eventuelt en bevillingsansøgning.

Organisering og brugerinddragelse

Bygherren skal træffe en række vigtige beslutninger vedrørende organiseringen af byggeriet. Flere parter deltager i byggeprocessen, og foruden bygherren indgår et varierende antal aktører, herunder brugere, rådgivere, entreprenører, leverandører og myndigheder.

Bygherren skal først og fremmest tage stilling til organiseringen af bygherrefunktionen og udpege de ansvarlige for byggesagens gennemførelse. Det er ligeledes bygherrens opgave at tage initiativ til organiseringen af brugernes medvirken i byggesagen, herunder inddragelse og høring af sikkerhedsorganisationen.

Programoplæg

Bygherren skal som afslutning på initiativfasen udarbejde programoplæg på baggrund af undersøgelserne i initiativfasen. En vigtig del af programoplægget er bygherrens redegørelse for de mål, værdier og sammenhænge, der skal tilgodeses i forbindelse med byggeriet. Bygherren skal endvidere skaffe sig et samlet overblik over den bevillingsmæssige side af opgaven.

Bygherren skal i forbindelse med programoplægget vurdere behovet for eventuel bistand til varetagelse af bygherrefunktionen, fx i form af bistand fra en bygherrerådgiver. Der kan også være brug for særlige tekniske undersøgelser og juridisk bistand.

Udbud af bistand fra rådgivere til projektering vil normalt kunne ske på baggrund af byggeprogram, men kan afhængig af opgaven også ske på baggrund af programoplæg.

Byggeprogramfasen

På grundlag af programoplægget udarbejdes et byggeprogram, som indeholder byggeopgavens forudsætninger med bygherrens krav og ønsker til byggeriets omfang, funktion, arkitektur, miljømæssig og byggeteknisk kvalitet – herunder tilgængelighed – samt økonomi og tid.

Byggeprogrammet, der er en konkretiseret bearbejdning af programoplægget, skal normalt ikke indeholde egentlige byggetekniske løsninger. Løsninger, der på forhånd synes hensigtsmæssige, kan bygherren dog tillægge en vis vægt ved programmets udformning.

Byggeprogrammet er udtryk for bygherrens afgørende beslutninger af omfangsmæssig, kvalitetsmæssig, tidsmæssig og økonomisk betydning. Det er i denne fase, at bygherren fastsætter byggeriets kvalitet.

Byggeprogrammet er et af byggesagens vigtigste dokumenter og vil normalt kunne udgøre en del af grundlaget for udbud af teknisk rådgivning til projektering, eventuelt som en projektkonkurrence, eller for udbud i totalentreprise eller ved partnering.

Byggeprogrammet danner grundlag for en projekteringsbevilling og kan endvidere danne grundlag for ansøgning om den samlede bevilling.

Forudsætninger, krav og ønsker skal være koordineret i byggeprogrammet, således at dette kan danne grundlag for det videre arbejde.

Såfremt bygherren er en byggeadministration eller har byggeteknisk ekspertise, kan bygherren selv udarbejde byggeprogrammet og de øvrige dokumenter til brug for udbud af efterfølgende ydelser. Andre bygherrer udarbejder normalt byggeprogram i samarbejde med en bygherrerådgiver eller de projekterende rådgivere. Byggeprogrammet godkendes af bygherren.

Hvis ikke bygherren i forvejen er i besiddelse af en byggegrund, skal der – inden programmeringen påbegyndes – træffes beslutning om grundkøb og foretages undersøgelser af mulige byggegrundes egnethed, fx funderings- og forureningsundersøgelser. De bindinger, som byggegrunden lægger på byggeriets udformning, skal indgå i byggeprogrammet.

Forslags- og projekteringsfasen

Gennem forslags- og projekteringsfaserne (dispositionsforslag, projektforslag, forprojekt og hovedprojekt) udarbejdes løsninger vedrørende byggeriets omfang, funktion og kvalitet på baggrund af byggeprogrammet.

I det omfang, bygherren ønsker at have indflydelse på projektets detaljering efter byggeprogrammet, kan dette ske i et samarbejde med de projekterende rådgivere frem til og med projektforslaget og eventuelt forprojektet. Bygherren skal i en dialog med rådgiverne tage stilling til byggeriets ydre fremtræden, planudformning, konstruktions- og materialevalg og andre forhold, som er afgørende for byggeriets funktion, kvalitet og indpasning i omgivelserne. Det skal herunder afklares, i hvilket omfang alternative muligheder skal belyses. Bygherren koordinerer brugernes indflydelse på projektets udformning normalt frem til dispositionsforslaget foreligger. Ved partnering vil også de udførende deltage i dialogen.

Bygherren fastlægger tidspunktet for at indgå endelig aftale om at udføre byggeriet.

Bygherren skal blandt andet sikre sig, at byggeriet planlægges og udformes, så det kan udføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Med bygherrens godkendelse af projektforslaget og eventuelt forprojektet vil mulighederne for projektændringer i det væsentlige være udtømt. Forprojekt og hovedprojekt er grundlag for myndighedsbehandling og for udbud og kontrahering. Normalt vil bygherren ikke deltage direkte i processen med at udarbejde forprojekt og hovedprojekt. Bygherren skal dog granske og godkende for- og hovedprojektet samt udbudsdokumenterne, herunder kontrollere, at de projekterende rådgivere har gennemført egen

kvalitetssikring af de udførte ydelser.

Som indledning til forslags- og projektfaserne fastlægges tidsplaner for projekteringen. I forbindelse med hovedprojektet fastlægges hovedtrækkene i tidsplaner for udførelsen af byggeriet. Udgangspunktet for disse tidsplaner er byggeprogrammets overordnede tidsplan for det samlede projekt.

Den mere detaljerede økonomiske ramme for byggeriet fastlægges senest ved projektforslaget i form af et styrende budget.

Den økonomiske styring under projekteringen er et led i de projekterende rådgiveres ydelser.

Samarbejds-, entreprise- og prisform

Bygherren skal fastlægge udbudsgrundlagets omfang og detaljering.

Udbudsgrundlaget kan være et byggeprogram eller et hovedprojekt eller have alle mellemliggende detaljeringsgrader. Byggeriets enkelte dele kan udbydes med forskellig detaljeringsgrad. Efter udbuddet vil bygherrens muligheder for at ændre i byggeriets udformning være begrænsede og med risiko for væsentlige fordyrelser. Beslutningen om udbudsgrundlaget har også betydning for en række andre forhold i byggeprocessen.

Ved totalentreprise er forslags- og projekteringsarbejdet helt eller delvis overdraget til totalentreprenøren. Totalentreprenøren skal opføre byggeriet inden for de aftalte rammer, og bygherren har kun i et begrænset omfang indflydelse på udformningen, udover det der er fastlagt i udbudsmaterialet.

Når der udbydes på hovedprojekt eller lignende detaljeret grundlag, skal bygherren tage stilling til, hvilken entrepriseform der skal vælges: typisk hovedentreprise, storenentreprise eller fagentreprise. Ved de to sidstnævnte former skal opdelingen i entrepriser fastlægges. Entrepriseformen er afgørende for, om bygherren eller en entreprenør skal styre byggeriets udførelse.

Såfremt bygherrens systematiske vurdering af, om byggeriet skal gennemføres i partnersamarbejde, resulterer i valg af denne samarbejdsform, skal bygherren fastlægge rammer og vilkår for samarbejdet. Der er her tale om et tættere samarbejde end normalt mellem bygherre, rådgivere og entreprenør. I aftalen kan indgå parternes fælles mål og værdier, succeskriterier, gensidig åbenhed om økonomi, incitamentsaftaler og en konfliktløsningsmodel, der sikrer, at uenighed afklares hurtigst muligt gennem dialog på lavest mulige organisatoriske niveau.

Bygherren skal uanset entrepriseform tage stilling til udbudsform. Valg af udbudsform drejer sig først og fremmest om at udnytte konkurrencen inden for byggebranchen på rette måde. Der kan som udgangspunkt vælges mellem offentligt udbud, hvor alle interesserede kan afgive tilbud på byggeopgaven, eller begrænset udbud, der kan indledes med en prækvalifikationsrunde, hvor alle interesserede kan indsende anmodning om at deltage, hvorefter et antal bydende udvælges til at afgive tilbud.

Med hensyn til prisform skal bygherren følge pris- og tidcirkulæret med tilhørende vejledning. Prisformen er som udgangspunkt fast pris i et år og herefter regulering på grundlag af prisudviklingen. Prisformen kan i særlige tilfælde være regulerbar tilbudspris eller regningsarbejde med eller uden maksimum. Udover de nævnte prisformer har bygherren også mulighed for at udbyde med given pris.

Udbudsfasen

Bygherren skal i forbindelse med udbuddet fastlægge tilbudstidspunktet samt tidspunkter for de enkelte arbejders påbegyndelse og afslutning. Som grundlag herfor skal bygherren skitsere en mere detaljeret tidsplan.

Når tilbuddene foreligger, skal bygherren ud fra det fastlagte tildelingskriterium og underkriterier vurdere de indkomne tilbud og tage stilling til, hvem der skal indgås aftale med, samt gennemføre kontraktforhandlingerne.

Udbudsfasen afsluttes med indgåelse af entreprisaftaler.

Bygherren har i relation til entreprenøren ansvaret for indholdet i udbudsmaterialets dokumenter. Er der tale om fejl fra rådgivernes side, skal det afklares, om rådgiverne kan gøres ansvarlig for bygherrens eventuelle tab.

Udførelsesfasen

Udførelse af byggearbejderne er først og fremmest entreprenørens ansvar. Bygherren kan gennem sit tilsyn kontrollere, om arbejdet udføres i overensstemmelse med entreprisaftalerne. Styringen af udførelsen, dvs. gennemførelsen i henhold til de aftalte tids- og arbejdsplaner, er en bygherreopgave, når arbejdet er udbudt i fag- eller storenentreprise.

Bygherren skal i udførelsesfasen koordinere sikkerhedsarbejdet på byggepladsen i overensstemmelse med beskrivelsen i udbudsmaterialet og planen for sikkerhed og sundhed.

Bygherren skal fremme en rationel udførelse ved at anmode entreprenøren om dokumentation for logistikarbejdet med en plan for styring af logistikarbejdet på byggepladsen. Denne opgave for entreprenøren skal i givet fald angives i udbudsmaterialet.

Bygherren kan lade rådgivere stå for kontrol med arbejdet og styring af udførelsen, herunder sikkerhedsarbejdet.

En grundig tilrettelæggelse af byggesagen og en grundig forberedelse af de enkelte faser reducerer risikoen for, at der under udførelsen opstår spørgsmål om projektændringer eller om tidsændringer. Skulle de alligevel opstå, skal bygherren træffe beslutninger herom.

Bygherren skal herudover tage stilling til en række særlige problemer, der kan opstå under en byggesag, såsom forlængelse af tidsfrister på grund af vejrlig, sanktioner overfor entreprenører og eventuel ophævelse af entrepriser.

Afleveringsfasen

I afleveringsfasen skal bygherren deltage i afleveringsforretningen og mangelgennemgangen og tage stilling til afhjælpningen af mangler samt til eventuelle tilbagehold i betalingen. Bygherren skal forud for afleveringsforretningen gennemgå byggeriet for at afklare eventuelle mangler i forhold til entreprisaftalen.

Entreprenøren skal i forbindelse med afleveringen fremsende sin slutregning. Såfremt entreprenøren har hidtil ukendte krav fra byggeprocessen, skal de være fremsat senest sammen med slutregningen. Ligeledes kan der blive tale om at fremsætte eller

anerkende erstatningskrav.

Bygherren skal i forbindelse med afleveringsforretningen sikre sig, at der foreligger de nødvendige instruktioner om drift og vedligehold samt dokumentation af det færdige byggeri.

Byggesagens økonomiske forløb belyses gennem den løbende regnskabsaflæggelse og det afsluttende byggeregnskab.

Endelig skal bygherren bidrage til, at erfaringer fra byggeriet, herunder også erfaringer om bygningernes funktion og driftsøkonomi opsamles, blandt andet ved beregning af nøgletal efter gældende retningslinier, således at de kommer andre statslige bygherrer til gode. Der foretages en samlet evaluering samtidig med gennemførelse af eftersyn af byggeriet henholdsvis 1 og 5 år efter aflevering.

2.6 Bygherrens øvrige opgaver

Udover de væsentlige bygherrebeslutninger og opgaver påhviler der i de forskellige faser af byggesagen bygherren en række administrative og styringsmæssige detailopgaver, hvis omfang og art vil afhænge af den konkrete opgave.

Som eksempel på sådanne opgaver kan nævnes kontrol af rådgivernes ydelser og rådgivernes regninger, udbetaling af honorarer, afklaringer med entreprenører og leverandører om forståelsen af detaljer i udbudsmaterialet, bedømmelse af tilbud, udformning af entrepriseaftaler, kontrol af entreprenørernes ydelser og fakturaer samt heraf følgende udbetalinger og frigivelse af sikkerhedsstillelse.

Såfremt bygherren ikke har den fornødne ekspertise, kan de projekterende rådgivere bistå med disse opgaver eller helt få dem overladt – bortset fra spørgsmål om rådgiverhonorering.

3 Samarbejds- og entrepriseform

De forskellige samarbejds- og entrepriseformer, som anvendes ved byggeri gennemgås sammen med en indføring i forskellige muligheder for udbudsgrundlag. Valg af samarbejds- og entrepriseform er af væsentlig betydning ved byggeriets gennemførelse, og overvejelserne herom bør være afsluttet på et tidligt tidspunkt.

Bygherrer, der ikke har en særlig byggeadministration (reststyrelser), kan få vejledning hos Slots- og Ejendomsstyrelsen angående valg af samarbejds- og entrepriseform. Slots- og Ejendomsstyrelsens bistand omfatter især byggesagens indledende faser, herunder bistand til at organisere sagen – dvs. tilrettelæggelse af bygherrefunktionen.

3.1 Bygherrens valgmuligheder

Bygherren skal tage stilling til, hvor stor indflydelse han vil have på byggeriets udformning. Jo længere bygherren deltager i projekteringen med sine rådgivere, jo større indflydelse får bygherren på detailudformningen.

Bygherrens indflydelse på detailudformningen vil således afhænge af det grundlag, bygherren vælger at udbyde på og af samarbejds- og entrepriseform. Det må afhænge af forudsætningerne for den konkrete byggeopgave, hvilket udbudsgrundlag og hvilken samarbejds- og entrepriseform bygherren bør vælge.

Det er ikke alene behovet for at få indflydelse på byggeriets detaljer, som bygherren skal tage hensyn til ved valget af samarbejds- og entrepriseform. En række andre forhold kan spille ind, fx bygherrens styringskapacitet, tidligt overblik over økonomien, ønske om hurtig færdiggørelse og størst mulig konkurrence.

Ved valget af samarbejds- og entrepriseform skal en række faktorer nærmere vurderes – eksempelvis markedsforhold, bygherrens styringskapacitet, behovet for tidlig sikkerhed for budgettet og bygherrens ønske om indflydelse på detailudformningen. Jo længere deltagelse i projekteringen – des mere indflydelse på byggeriets udformning.

Bygherren kan overordnet set vælge mellem følgende samarbejds- og entrepriseformer:

- Udbud på grundlag af hovedprojekt eller et mindre detaljeret projektgrundlag, hvor udbud kan ske enten i fagentrepriser, i storentrepriser eller i hovedentreprise.
- Udbud i totalentreprise på grundlag af byggeprogram eller eventuelt dispositionsforslag/projektforslag.
- Udbud ved anvendelse af partnering, hvor bygherre, rådgivere og entreprenør arbejder tæt sammen allerede fra de indledende faser.

De forskellige former for udbudsgrundlag, dvs. hvilken detaljeringsgrad udbudsmaterialet kan have ved udbud af byggearbejdet, er beskrevet senere i vejledningen.

Bygherren kan ved udbud vælge mellem forskellige grader af detaljering i projektmaterialet – fra program til hovedprojekt. Dette valg vil være styrende for, hvilken entrepriseform, der er mulig. Ved partnering er bygherrens projektmateriale grundlaget for en dialog, der fastlægger det endelige projektmateriale.

Inden bygherren træffer sit valg, skal bygherren foretage en systematisk vurdering af, om byggeriet bør gennemføres i et offentlig-privat partnerskab, som inkluderer finansiering og drift og/eller en partneringaftale eventuelt med incitamentsaftaler. I vurderingen indgår blandt andet fordele ved tidlig inddragelse af alle parter, ved samarbejde i højere grad baseret på gensidig respekt og tillid samt systematisk fordeling af risici mellem offentlig og privat aktør.

3.2 Udbud på grundlag af hovedprojekt

Ved udbud på grundlag af hovedprojekt indgår bygherren – efter at have udarbejdet programoplæg og byggeprogram – først aftale med projekterende rådgivere om at udarbejde et hovedprojekt, som fastlægger byggeriet detaljeret.

På grundlag af dette hovedprojekt udbydes dernæst udførelsen af byggeopgaven. Entrepriseformen kan være fagentreprise, storentreprise eller hovedentreprise. Uanset entrepriseformen bør der benyttes bygningsdelsbeskrivelser.

Entreprisen omfatter udførelsen af byggearbejderne på byggepladsen, fx udgravning, opmuring eller montering. Desuden vil der normalt indgå leverancer af materialer eller komponenter i entreprisen.

Leverancer til byggeriet kan ske i form af bygherreleverancer, hvor bygherren indgår aftale direkte med en entreprenør eller leverandør om en leverance til byggepladsen.

Bygherren kan vælge frit mellem entrepriseformerne, og det kan ikke på forhånd generelt angives, at visse former prismæssigt eller på anden måde er mere fordelagtige for bygherren end andre.

Valg af entrepriseform træffes på grundlag af bygherrens erfaringer og rådgivernes anbefalinger med udgangspunkt i forudsætningerne for den konkrete byggeopgave.

Fagentreprise

Ved fagentreprise indgår bygherren entrepriseaftaler med et antal entreprenører, svarende til opdelingen af byggeopgaven i entrepriser. Det er en forudsætning for fagentreprise, at entrepriserne kan afgrænses ret nøjagtigt indbyrdes, på grundlag af et hovedprojekt, eventuelt forprojekt.

Fagentrepriseformen passer til byggeriets traditionelle fagopdeling, og giver bygherren mulighed for at entrere med specialiserede firmaer. Da der normalt findes et betydeligt antal firmaer indenfor de forskellige fag, øges konkurrencen, hvilket alt andet lige normalt fører til lavere priser.

Brug af fagentrepriser indebærer, at mange selvstændige led hver for sig og tilsammen skal fungere effektivt, for at byggeprocessen kan blive vellykket. Fagentrepriseformen kræver derfor en omhyggelig tilrettelæggelse og styring af byggeprocessen fra bygherrens side. Hvis de tidsmæssige forudsætninger i udbudsgrundlaget ikke holder, kan bygherren blive stillet over for erstatningskrav fra forsinkede fagentrepriser.

Storentreprise

Bygherren kan opnå en forenkling af styringsopgaverne ved fagentreprise ved i stedet for at anvende storentreprise som entrepriseform. Dette sker ved, at beslægtede entrepriser samles i større grupper, eller at mindre entrepriser lægges sammen med større.

Byggeprocessen skal også ved storentrepriser fuldt ud styres af bygherren, men der bliver færre entrepriser at styre og koordinere. Styringen indenfor den enkelte storentreprise er ikke bygherrens ansvar.

Ved at lægge små entrepriser sammen med større kan bygherren undgå, at forsinkelser i de små entrepriser giver anledning til, at der fra entreprenørerne i efterfølgende, større entrepriser rejses erstatningskrav, som det ellers kan være vanskeligt for bygherren at få dækket hos den entreprenør, der er årsag til forsinkelsen.

Hovedentreprise

Ved hovedentreprise indgår bygherren kun aftale med én entreprenør.

Styringen af fagentrepriserne overgår således fra bygherren til hovedentrepriseren, der sædvanligvis overlader betydelige dele af arbejdet til underentrepriseren.

Bygherren skal naturligvis betale for at få løst denne styringsopgave, og det sker ved, at hovedentrepriseren indregner et hovedentreprisesalær i sit tilbud.

Bygherren har intet aftaleforhold med de enkelte underentrepriseren, men skal i alle forhold holde sig til hovedentrepriseren, der således er ansvarlig for kontraktmæssig ydelse og overholdelse af tidsfrister.

Bygherrens beslutning om anvendelse af hovedentreprise kan ske på baggrund af en vurdering af, om bygherren mener at kunne styre byggeprocessen forsvarligt – enten selv eller ved rådgivere – for en mindre udgift end det normale hovedentreprisesalær.

Bygherren skal ved udvælgelse af tilbudsgivere være opmærksom på, at den entreprenør, der skal være hovedentrepriseren, skal have kvalifikationer til at styre byggeprocessen og skal have økonomi til at stå for hele byggeriet. Ikke alle entreprenører kan påtage sig en opgave som hovedentrepriseren. Konkurrencen er således ofte mindre end ved udbud i fagentreprise, hvilket kan have indflydelse på prisen.

Fag- og hovedentreprise kan kombineres således, at arbejdet udbydes i fagentrepriser, men med en forpligtelse for en af entreprenørerne – fx råhusentrepriseren – til at overtage den styrende funktion som hovedentrepriseren. Denne metode er kun mulig ved begrænset udbud/licitation, idet den entreprenør, der skal påtage sig hovedentrepriseropgaven, på forhånd skal være bekendt med – og kunne acceptere – de mulige fagentrepriser.

I praksis benyttes betegnelsen hovedentreprise også, selvom enkelte, mindre arbejder ved et byggeri udbydes selvstændigt i fagentreprise.

3.3 Udbud i totalentreprise

Ved udbud i totalentreprise er entreprenøren ansvarlig for hele eller den væsentligste del af projekteringen af byggeriet og for udførelsen på byggepladsen.

Totalentrepriseren skal således udføre den projektering, der ikke indgår i udbudsmaterialet, og kan derfor være ansvarlig for materiale- og konstruktionsvalg. Fastlæggelsen af projektets detaljer er derfor helt eller delvis overladt til totalentrepriseren.

Normalt omfatter totalentreprise hele byggeopgaven, men bestemte dele af en opgave kan udbydes i totalentreprise, mens øvrige dele af byggeriet udbydes på bygherrens fuldt detaljerede hovedprojekt. Ofte vil en sådan ”partiel totalentreprise” være aktuel for tekniske installationer, hvor bygherren udbyder på funktionskrav og indbygningsmål, mens totalentrepriseren står for fastlæggelsen af detaljerne.

Totalentrepriseopgaver kan udføres af entreprenørfirmaet alene med egne projekterende rådgivere eller af en gruppe bestående af totalentrepriseren og tilknyttede rådgivere, hvor totalentrepriseren er den part, bygherren indgår kontrakt med.

Ved totalentrepriseudbuddet kan bygherren – i forbindelse med prækvalifikationen af interesserede totalentreprisegrupper – lade de referencer, som totalentreprisegruppen kan fremlægge for såvel arkitekten som for ingeniøren, være et væsentligt udvælgelseskriterium.

Grundlag for totalentrepriseudbud

Normalt vil udbud i totalentreprise ske på grundlag af et byggeprogram. Udbudsgrundlaget kan dog også have en detaljeringsgrad, der ligger mellem byggeprogram og et forprojekt.

Selve udførelsen af byggeopgaven på byggepladsen omfatter alle eller næsten alle fagentrepriser i det pågældende byggeri.

En totalentreprenør vil normalt ikke selv udføre alle fagentrepriser og leverancer, men vil anvende underentreprenører og -leverandører. I nogle tilfælde udføres alle ydelser i underentreprise. Totalentreprenøren har i så fald alene styringsfunktionen samt den aftalemæssige hæftelse for det samlede arbejde.

Om totalentreprise er egnet ved en konkret byggeopgave, er først og fremmest afhængig af, om bygherren kan acceptere at give afkald på at få indflydelse på udformning og detaljering af projektet.

Totalentreprise er nærliggende, hvor standardiserede løsninger - med eller uden tilpasninger - opfylder bygherrens krav og ønsker. Men totalentreprise kan også anvendes ved individuelt byggeri, når bygherren ikke har behov for at beslutte alle detaljer i byggeriet eller gerne vil have konkurrence med flere løsningsforslag.

Totalentreprise giver et tidligt overblik over byggeopgavens økonomi og tidsmæssige fordele ved hurtigere gennemførelse, idet der normalt kan projekteres under udførelsen. Totalentreprise giver også mulighed for ved udbuddet at vælge mellem flere forskellige projekter. Samtidig inddrages entreprenørfaringerne tidligt i projekteringen, hvilket kan forebygge senere problemer på byggepladsen og efter ibrugtagning.

Totalentreprenøren skal være i stand til at styre byggeprocessen og have økonomisk grundlag til at stå for hele byggeriet, idet projektering, konstruktionsvalg, installationsprincipper, produktvalg og udførelse behandles som en helhed.

Totalentreprenøren har gode muligheder for at minimere omkostningerne. Om det giver bygherren prismæssige fordele, afhænger af markedsituationen. Der kan ikke siges noget generelt om, hvorvidt totalentreprise er billigere end andre entrepriseformer. Det kan dog nævnes, at en stor andel af standardiserede løsninger i et projekt normalt vil betyde lavere pris. Erfaringer fra gennemførte totalrepriser viser, at bygherren skal være meget opmærksom på at fastsætte og beskrive den ønskede kvalitet i grundlaget for totalrepriseaftalen.

Totalentreprise kræver en grundig forberedelse fra bygherrens side i form af omhu med udbudsgrundlaget, herunder fastlæggelse af byggeriets kvalitet, tildelingskriterium og underkriterier samt entrepriseaftalen. Bygherren skal derfor sikre sig sagkyndig bistand, såfremt han ikke selv råder over fornøden ekspertise.

Ansvar og ophavsret

Aftaler om totalentreprise indgås på grundlag af Almindelige Betingelser for Totalentreprise, ABT 93.

Dette indebærer, at totalentreprenørens ansvar og risiko følger de sædvanlige regler for entrepriser, idet totalentreprenøren dog hæfter for projekteringen og for manglende koordinering mellem egen projektering og udførelsen. Totalentreprenørens projekteringsindsats bedømmes således også efter entrepriseretlige regler, fx hvad angår forsinkelse og mangler.

I tilfælde af mangler ved byggeriet er bygherren ved totalentreprise fritaget for at skulle tage stilling til, om ansvaret skal søges placeret hos de projekterende rådgivere eller hos den udførende entreprenør. Der kan dog stadig opstå tvister om ansvarsplacering, hvis totalentreprenøren mener, at en mangel kan føres tilbage til udbudsgrundlaget.

Byggegrundens beskaffenhed er principielt bygherrens risiko, og usikkerheden bør minimeres ved gennemførelse af forundersøgelser af byggegrunden.

Efter almindelige regler om ophavsret er bygherren afskåret fra enhver udnyttelse af totalentreprenørens projekt, som ikke følger af aftalen. Dette gælder uanset, om der er betalt vederlag for projektet.

Ved accept af tilbuddet erhverver bygherren alene udnyttelsesretten over det projekt, der kommer til udførelse i den aktuelle sag, i det omfang der ikke er forudsat andet i udbudsmaterialet.

Såfremt udbudsmaterialet eller tilbudsprojektet forudsætter, at den valgte totalentreprenør skal foretage tværgående undersøgelser, omfattende funktionsanalyser eller lignende, bør bygherren betinge sig ret til uden ekstrabetaling at kunne disponere over resultaterne af undersøgelserne.

Bygherren må ikke overlade et tilbudsprojekt eller dele deraf til tredjemand eller til offentliggørelse uden totalentreprenørens skriftlige samtykke.

3.4 Udbud med partnering som samarbejdsform

Baggrund

En række udviklingsinitiativer har fra midten af 1990'erne fokuseret på at ændre samarbejdsrelationerne blandt parterne i byggeriet. Baggrunden for denne udvikling har været en lav produktivitetsudvikling, ringe kvalitet (mange mangler) og mange tvister i byggeriet. En gruppe af de nye samarbejdsformer benævnes partnering. I partnering søges samarbejdskulturen ændret fra modspil og mistillid til medspil og tillid.

Indhold i partnering

En kort definition på partnering er:

Begrebet "partnering" anvendes om en samarbejdsform i et bygge- og anlægsprojekt, der er baseret på dialog, tillid og åbenhed og med tidlig inddragelse af alle parter. Projektet gennemføres under en fælles målsætning formuleret ved fælles aktiviteter og baseret på fælles økonomiske interesser.

Partnering dækker over en variation af forskellige fremgangsmåder. Der er en række fælles træk ved disse. Det er:

- En aktiv bygherre.
- De udførendes viden inddrages i projekteringen, og optimering af økonomi, omfang og kvalitet sker i et samarbejde mellem

bygherre, rådgivere og entreprenører.

- Der er et åbent samspil mellem bygherre og byggevirksomheder, herunder om økonomi.
- Der indgås en samarbejds- eller partneringaftale, som blandt andet beskriver parternes fælles målsætninger, fastlægger rammer for samarbejdet og beskriver de værktøjer, som er valgt til at følge op på samarbejdet. Det kan være etablering af en styregruppe, brug af incitament, brug af nøgletal, workshops og metoder til løsning af uenigheder.

Partnering, udbuds- og entrepriseformerne

Partnering er en samarbejdsform, og ved partnering kan der anvendes flere af de sædvanlige udbuds- og entrepriseformer. Normalt vil begrænset udbud være mere egnet i forhold til offentligt udbud, mens partnering kan gennemføres både ved brug af fag- eller storentreprise, hovedentreprise og totalentreprise.

Udbud med partnering som samarbejdsform kan gennemføres på grundlag af byggeprogram, dispositionsforslag eller projektforslag. Udbud på grundlag af et hovedprojekt falder uden for begrebet partnering.

De udførende kan inddrages tidligt, eventuelt allerede i programfasen ("tidlig partnering") eller senere, fx efter at bygherren har ladet udarbejde projektforslag ("sen partnering").

Valg af partnering

Ved beslutning om, der i en byggesag skal vælges partnering, indgår en række faktorer.

Først må bygherren vurdere, om egen organisation besidder de nødvendige kompetencer i relation til at samarbejde i åbenhed og tillid, og om der er i organisationen er et overblik over de metoder og værktøjer, som skal anvendes. Der kan tilknyttes en bygherrerådgiver som facilitator på processen.

Dernæst må valg af partnering vurderes ud fra de fordele, som kan opnås og de ulemper, som der kan være. Erfaringsmæssigt er fordelene for bygherren:

- en sikrere styring af økonomi, omfang og kvalitet, herunder konstruktioner og tekniske installationer
- "sparerunder" efter licitation undgås
- projektmaterialet har en højere grad af bygbarhed
- mulighed for reduktion af pris/øgnings af kvalitet
- tidsbesparelse i udførelsesfasen
- færre ekstrakrav i udførelsesfasen
- bedre samarbejds-klima med mindre spildtid i alle faser
- løsning af uenigheder i dialog.

Ulemper for bygherren kan være:

- at samarbejdet under projekteringen om pris, omfang og kvalitet ikke fører til et tilfredsstillende resultat, og at projektet herefter må udbydes
- et større ressourceforbrug end ved en sædvanlig byggesag, især når partnering er en relativ ny samarbejdsform for parterne

Partnering indebærer, at den endelige pris og kvalitet fastlægges i samarbejdsprocessen i forbindelse med projekteringen. Partnering betyder derfor ikke nødvendigvis, at kontrakt om udførelsen er baseret på den laveste pris, som kunne opnås ved et udbud på et hovedprojekt udarbejdet af de projekterende. Bygherren må derfor ved partnering have tillid til, at partnering – når byggeriet er færdigt – har medført den økonomisk mest fordelagtige pris.

Der er andre faktorer, som indgår ved valg af partnering. Det kan være:

- Byggesagens størrelse. Ved mindre og ukomplicerede byggesager kan byggesagen ikke "bære" etablering af en styregruppe og indgåelse af en særskilt samarbejds- eller partneringaftale.
- Byggeriets kompleksitet. Partnering er på grund af det tætte samspil om udformningen af projektet meget egnet ved byggerier med stor kompleksitet eksempelvis vedrørende tekniske installationer.
- Brugermidvirken. Brugere kan i nogle byggesager med fordel inddrages i partnerings-samarbejdet, især i de tidlige faser.

Partnering og rammebetingelserne

De rammebetingelser, som især er relevante ved beslutning om og gennemførelse af partnering, er:

- tilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse og vejledning
- EU's udbudsdirektiv.

Tilbudsloven kræver, at byggeopgaven skal udbydes i konkurrence. Det tilrådes generelt ved partnering at anvende begrænset udbud. Som tildelingskriterium er alene "det økonomisk mest fordelagtige bud" relevant.

Ved "tidlig partnering" vælges rådgiver og entreprenør samtidigt, og er byggesagen større end tærskelværdien i EU's bygge- og

anlægsdirektiv, skal reglerne heri følges. Anvendes ”sen partnering” vælges de projekterende rådgivere først, og her skal udbud ske i henhold til EU's tjenesteydelsesdirektiv, hvis projekteringsydelsen ligger over tærskelværdien i direktivet.

Vejledninger om gennemførelse af en byggesag i partnering

Partnering er en samarbejdsform, som er under fortsat udvikling, og hvor en række metoder og værktøjer afprøves både i forsøgsbyggerier og i almindelige byggesager.

Det vil derfor for den statslige bygherre være særligt relevant ved overvejelse om brug af partnering at orientere sig i foreliggende vejledninger og rapporter fra byggeriets organisationer og Erhvervs- og Boligstyrelsen.

4 Planlægning af bygherreopgaven

Bygherrens organisering og tilrettelæggelse af selve bygherreopgaven belyses. Det gælder også bygherrens håndtering af forpligtelserne til at sætte og sikre kvaliteten af nyt byggeri under såvel udførelse som drift og under hensyntagen til blandt andet miljø og arbejdsmiljø. Desuden gennemgås bygherrens muligheder for at søge rådgivning og bistand til løsning af bygherreopgaven.

Bygherreopgaven bliver først aktuel, når der i initiativfasen er truffet beslutning om, at et lokalebehov skal søges dækket ved byggeri. De principper, der er udtrykt i kapitlet, kan også anvendes ved tilrettelæggelse af de indledende behovs- og funktionsundersøgelser, dog således at organisationsformen i denne situation normalt er mindre formel.

4.1 Organisering af bygherreopgaven

Det anbefales, at bygherrer – der ikke har en særlig byggeadministration – udpeger en enkelt person eller mindre styregruppe til at varetage bygherreopgaven.

Bygherrens organisering af bygherreopgaven skal være så entydig som muligt. Råder bygherren ikke over egen byggeadministration, kan det anbefales – både ved mindre og større byggerier – at bygherren udpeger en enkelt person eller eventuelt en mindre styregruppe til at varetage bygherreopgaven for den enkelte byggesag. Det frarådes at nedsætte et større udvalg til at varetage bygherreopgaven, da dette vil hæmme beslutningsdygtigheden.

Det er vigtigt, at personen eller styregruppen kan tegne bygherren i forhold til de øvrige parter i byggesagen. Beføjelser til at kunne handle i alle normalt forekommende situationer skal derfor uddelegeres. Overdrages bygherreopgaven til en mindre styregruppe, skal det præciseres, hvem af gruppens medlemmer, helst én person, der kan tegne bygherren over for de øvrige parter i byggesagen. Disse forhold bør anføres i skriftlige aftaler mellem parterne.

Nedsætter bygherren et brugerudvalg, skal det præciseres, at sådanne udvalg ikke har kompetence som bygherre, men alene skal medvirke som brugere efter nærmere aftalte retningslinjer.

Brugerens medvirken sker fortrinsvis i de første faser, dvs. i forbindelse med udarbejdelse af programoplæg, byggeprogram og dispositionsforslag. Efter færdiggørelsen af dispositionsforslag bliver brugerens medvirken normalt først aktuel igen i forbindelse med indkøb af inventar, udstyr og indretning af lokaler. Desuden kan brugerne inddrages i en samlet gennemgang og evaluering af byggeriet efter aflevering og ibrugtagning.

Brugerens medvirken er afhængig af byggeriets karakter og af, i hvilket omfang byggeriet er meget brugerdefineret, fx bidrager brugere aktivt ved teaterbyggeri.

Den person eller styregruppe, der varetager bygherreopgaven, skal af hensyn til byggesagens kontinuerlige forløb så vidt muligt deltage i hele byggesagsforløbet. Sker der ændringer, bør det kun ske, når programoplægget foreligger, eller når programmeringen er afsluttet.

Der bør fastsættes interne bestemmelser om, i hvilket omfang den ansvarlige for bygherreopgaven, skal indhente godkendelser eller forelægge spørgsmål andetsteds i bygherrens organisation eller hos brugerudvalg. Men det er væsentligt, at en sådan godkendelsesprocedure ikke forsinker beslutningerne, og at eventuelle udvalg ikke kan gribe ind i afgørelser, der er truffet i en tidligere fase af byggesagen.

Den ansvarlige for bygherreopgaven bør suppleres med administrativ bistand til behandling af byggesagen. Dette gælder i særlig grad, hvis bygherren selv skal tage sig af administrative og styringsmæssige detailopgaver, men derimod i mindre grad, hvis disse opgaver er tillagt andre.

Ved større byggerier vil der ofte være behov for at oprette et egentligt administrativt sekretariat, herunder bogholderi.

Personale, der medvirker til at løse bygherreopgaven, skal have klare funktionsbeskrivelser og beføjelser, og der skal fastlægges rutiner for kommunikation.

4.2 Kvalitet, miljø og arbejdsmiljø

Den statslige bygherre har en forpligtelse til at sætte og sikre både den arkitektoniske og byggetekniske kvalitet af nyt byggeri, blandt andet med henblik på at skade og andre svigt forebygges. Det er derfor vigtigt, at bygherren inden byggestart er bevidst om at sikre den rette kvalitet – og at kvaliteten står i rimeligt forhold til totaløkonomien.

Kvalitet omfatter ikke alene byggeteknisk kvalitet. Det omfatter også brugsværdi og arkitektonisk kvalitet, herunder tilgængelighed. Kvaliteten opnås dels ved valg af løsninger og arbejdsprocesser, dels ved kontrol af processer og resultater. Endvidere skal kvalitetssikringen dokumenteres.

Spørgsmålet om kvalitet vedrører alle faser i byggeriets samlede levetid fra projektering over udførelse og drift, til den fase hvor byggeriet afhændes, overgår til anden anvendelse, ombygges eller nedrives. Allerede ved udarbejdelsen af byggeprogram skal bygherren således tage stilling til en række forhold, der vedrører byggeriets kvalitet og sikring af kvaliteten i hele byggeriets levetid, jf. vejledning om kvalitetssikring i byggeriet.

Rådgivere og entreprenører skal hver for sig kvalitetssikre egne ydelser. Det forudsættes, at dette sker ved at følge den fremgangsmåde, der er alment accepteret som god kvalitetssikringsskik inden for det pågældende område. Normalt vil rådgiverens eller entreprenørens kvalitetsstyring være beskrevet i et virksomhedsspecifikt kvalitetsstyringssystem og i en byggesagsspecifik

kvalitetsstyringshåndbog.

Bygherren er forpligtet til at sikre kvalitetsmæssige samt miljø- og arbejdsmiljømæssige forhold såvel i udformningen som under udførelsen af byggeriet.

Udover styring af kvalitet er den statslige bygherre ansvarlig for styring af miljø- og arbejdsmiljømæssige forhold gennem alle faser i hele byggeriets levetid. Styring af miljø kan være beskrevet i et miljøledelsessystem, hvori indgår energioptimering. Styring af arbejdsmiljø kan tilsvarende være beskrevet i et arbejdsmiljøledelsessystem.

Bygherren skal bidrage aktivt til at sætte krav til kvalitet, miljø og arbejdsmiljø og sikre opfyldelsen heraf.

Under opførelsen af byggeriet og for den færdige bygning skal bygherren tage hensyn til miljø og arbejdsmiljø ved at:

- stille entydige krav til kvalitet, miljø og arbejdsmiljø for byggeriet – fx ved referencer til kendte byggerier
- et accepteret system for styring af kvalitet, miljø og arbejdsmiljø indgår i kriterierne for valg af projekterende rådgivere og entreprenører
- bygherren sammen med de projekterende rådgivere udpeger særlige risici eller problemområder i byggeriet, og følger op på disse
- bygherren ved byggeriets planlægning fastlægger, hvordan der skal følges op på kravene til kvalitet, miljø og arbejdsmiljø.

Særlige krav vedrørende kvalitet, miljø, arbejdsmiljø og rationel logistik på byggepladsen, skal fremgå klart af aftalegrundlaget med den pågældende rådgiver eller entreprenør. Kravene bør så vidt muligt være konkrete og målelige.

4.3 Bygherrerådgivning

Bygherrer, der ikke har en særlig byggeadministration, skal i byggesagens indledende faser indhente bistand fra Slots- og Ejendomsstyrelsen. Ved byggeopgaver af omfattende og kompliceret karakter forudsætter statsbyggeloven, at bygherren kan søge særlig bistand til medvirken af løsning af bygherreopgaven.

For bygherrer uden særlige erfaringer fra tidligere byggerier er det en vanskelig og krævende opgave at gennemføre byggesager.

Slots- og Ejendomsstyrelsen kan bistå bygherren med at afklare, om der i den pågældende sag er behov for at få tilknyttet ekstern bygherrerådgiver. Slots- og Ejendomsstyrelsen kan endvidere bidrage til at fastlægge bistandens omfang, honorering og vilkårene i øvrigt.

Såfremt det forventede honorar for ydelserne som bygherrerådgiver overstiger tærskelværdien, skal bygherrerådgivningsopgaven udbydes ved EU-udbud.

Aftale om bygherrerådgivning

Bygherren skal, når der anvendes bygherrerådgiver, indgå en skriftlig aftale med bygherrerådgiveren. Aftalen skal normalt baseres på Almindelige Bestemmelser for teknisk Rådgivning og bistand, ABR 89.

Aftalen med bygherrerådgiveren skal beskrive bygherrerådgivningens omfang og de aftalte ydelser. Bygherrerådgiveren er ansvarlig for fejl, mangler og forsømmelser vedrørende bistanden efter dansk rets almindelige erstatningsregler, jf. ABR 89.

Bygherrerådgiveren:

- er bygherrens repræsentant overfor byggeriets øvrige parter
- bistår bygherren med at organisere, tilrettelægge og gennemføre byggeriet.

Bygherrerådgiveren repræsenterer bygherren i alle normalt forekommende forhold overfor byggeriets øvrige parter. Ansvar for henhold til statsbyggelovens § 3 for gennemførelsen af byggeopgaven påhviler dog fortsat bygherren.

Bygherrerådgiveren skal normalt bistå med at organisere, samordne og kontrollere den samlede byggesag med henblik på at tilrettelægge og gennemføre byggeriet efter dets økonomiske, kvalitetsmæssige og tidsmæssige forudsætninger. Bistandens omfang og karakter afhænger af opgavens art, og af de ressourcer bygherren selv råder over. Således vil bistanden blandt andet afhænge af den valgte samarbejds- og entreprisform.

Bistanden bør for det første omfatte den rådgivning, der sætter bygherren i stand til at træffe de nødvendige bygherrebeslutninger. Endvidere bør bistanden omfatte gennemførelse af og opfølgning på disse beslutninger overfor parterne i byggeriet.

Bistanden kan også omfatte selvstændig varetagelse – under ansvar overfor bygherren – af de administrative og styringsmæssige funktioner i byggeriet, som ellers påhviler bygherren selv.

Det vil normalt være en forudsætning, at bygherrerådgiveren råder over såvel økonomisk som teknisk og administrativ sagkundskab og også har generelt kendskab til byggeriets særlige retsregler.

Bistanden omfatter en vurdering og stillingtagen til de projekterende rådgiveres forslag og omfatter formidling af samarbejdet med rådgiverne og byggeriets øvrige parter, såsom specialkonsulenter, udførende entreprenører og myndigheder.

Bygherren skal tage stilling til, hvilke dokumenter bygherren selv skal underskrive, og hvilke der kan underskrives af bygherrerådgiveren. Eventuelt kan der aftales særlige fuldmagtsregler. Er sådanne fuldmagtsregler ikke aftalt, kan bygherrerådgiveren antages at have en almindelig stillingsfuldmagt til at handle på bygherrens vegne i forbindelse med byggesagen.

Egentlig juridisk rådgivning falder normalt udenfor bygherrerådgivernes område.

Afgrænsning til de projekterende og/ eller tilsynsførende rådgivere

Når bygherren knytter en bygherrerådgiver til sig, ændrer det ikke ved aftalerne med de projekterende og/eller tilsynsførende rådgivere om ydelser i sædvanligt omfang i forbindelse med program, forslag, projektering, projektopfølgning og fagtilsyn.

Bygherrerådgiveraftalen berører derfor som udgangspunkt ikke de projekterende og/eller tilsynsførende rådgiveres aftale, honorering og ansvar. Skal bygherrerådgiveraftalen omfatte en del af de projekterende og/eller tilsynsførende rådgiveres administrative og styringsmæssige ydelser, skal dette præciseres i aftalen, og honoreringen af de projekterende og/eller tilsynsførende

rådgivere skal eventuelt justeres herefter.

Bygherrerådgiverens habilitet

En rådgiver, som indgår aftale om at bistå bygherren som bygherrerådgiver, vil normalt ikke på et senere tidspunkt kunne påtage sig opgaver som projekterende og/eller tilsynsførende rådgiver eller lignende opgaver på samme byggesag.

Dette følger blandt andet af de habilitetsregler, der udledes af EU-udbudsreglerne, hvor de bydende ved udbud af projekteringsopgaven skal gives lige vilkår. En tilbudsgiver må således ikke have en væsentlig fortrinsstilling i forhold til de øvrige tilbudsgivere, fx ved at have udarbejdet udbudsmaterialet for bygherren på samme byggesag.

Når en rådgiver har bistået en bygherre i de indledende faser, kan rådgiveren – i nogle tilfælde – godt komme i betragtning ved valg af rådgiver i de efterfølgende faser. Rådgiveren skal i givet fald have afsluttet sine opgaver og må ikke deltage i tilrettelæggelsen af selve udbuddet af rådgivningsydelse for de følgende faser. Det er endvidere vigtigt, at alt det af rådgiveren udarbejdede materiale gøres tilgængeligt for de andre bydende, og at kriterierne for tildeling af ordren ikke favoriserer den tidligere rådgiver.

5 Byggesagens økonomi

Dette kapitel handler om den økonomiske styring af byggesagen fra udarbejdelsen af det første budget i forbindelse med programoplægget, og til der indhentes pris på entreprenørarbejderne.

Reglerne for den statslige bygherres rapportering angående økonomien i en byggesag er anført i cirkulære om gennemførelse af statslige byggearbejder med tilhørende vejledning (Byggesagsrapporten). Der henvises til denne vejledning angående mere detaljerede oplysninger.

Den økonomiske styring omfatter udarbejdelse af et planlægningsbudget, der under sagsforløbet munder ud i et styrende budget. Ved udarbejdelse af planlægningsbudgettet sikres, at bygherrens overvejelser fra byggeriets start tager hensyn til økonomien.

Det styrende budget med eventuelle revisioner er grundlaget for bygherrens prisbedømmelse ved udbud af entreprenørarbejderne.

5.1 Mål for økonomisk styring

Den økonomiske styring skal tilrettelægges efter forudsætningerne i den enkelte byggesag, og den statslige bygherre skal gennemføre byggesager under hensyntagen til byggeriets totaløkonomi.

Ved en bygnings totaløkonomi forstås en kapitalisering af de samlede udgifter til opførelse og drift i bygningens levetid, dvs. byggeudgifter, vedligehold, forsyning, renholdelse m.m.

De samlede udgifter til opførelsen omfatter grundanskaffelse (grundkøb og grund- og terrænudgifter), entrepriseudgifter og omkostninger (herunder honorar til rådgivere). Udgift til grundkøb er ofte fastlagt på forhånd, og honorarudgifter til projekterende rådgivere kan budgetteres som en procentdel af entrepriseudgifterne. Dette kapitel handler derfor først og fremmest om styringen af entrepriseudgifterne og de samlede byggeudgifter.

Efter arbejdets overdragelse til entreprenøren vil omfanget af bygherrens økonomiske styring afhænge af entrepriseaftalen, eventuelle bygherreleverancer samt øvrige poster, der indgår i det styrende budget.

Formålet med økonomisk styring er:

- At nå totaløkonomisk optimale løsninger. Det er en væsentlig bygherreopgave at anvende optimale løsninger, hvor der er det bedste forhold mellem kvalitet og totaløkonomi. Bygherren skal herunder afveje krav og ønsker til byggeriet mod de økonomiske muligheder. De fleste krav og ønsker vil have indflydelse på byggeudgifterne og på de senere driftsudgifter. Det er især de beslutninger, der tages i byggesagens indledende faser, som får afgørende indflydelse på totaløkonomien.
- At finde totaløkonomisk optimale løsninger under udarbejdelse af program, forslag og projekt, normalt i en dialog mellem bygherren og hans rådgivere. Hvis der udbydes på byggeprogram eller lignende mindre detaljeret materiale, er optimale løsninger afhængige af bygherrens udbudsmateriale og de bydendes tilbud.
- At fastlægge og begrænse usikkerheden i budgetteringen af byggeudgifterne i byggeriets indledende faser og under udførelsen med henblik på at overholde budgettet.
- At begrænse og gennem hele byggesagens forløb følge op på de totaløkonomiske udgifter. Fastlæggelse af byggeriets kvalitet og valget af løsninger med tilhørende driftsudgifter vil resultere i et lavere udgiftsniveau, når bygherren ikke alene ser på behov og brugerønsker, men også på et tidligt tidspunkt har realistiske oplysninger om bygge- og driftsudgifter.
- At gøre brugerønsker realistiske. Brugere kan være tilbøjelige til at lægge hovedvægten på at opnå højest mulig kvalitet og bedst mulig opfyldelse af ønsker uden hensyntagen til bygge- og driftsudgifter. For brugere, der betaler husleje er der dog direkte sammenhæng mellem kvalitet og husleje. Når der knyttes prisoplysninger til brugerønskerne, og når brugere eventuelt får udgiftsrammer at disponere over, bliver brugerønskerne mere realistiske.

5.2 Bygherrens økonomiske overblik

Bygherren skal vurdere og fastlægge, hvornår der skal være sikkerhed for den samlede byggeudgift, dvs. hvornår byggeudgifterne ligger fast.

Hvor tidligt i processen bygherren kan få sikkerhed for byggeudgifternes størrelse afhænger af den valgte organisations- og entreprisform.

Ved udbud på hovedprojekt opnås sikkerheden først efter, at hovedprojektet er udarbejdet, og der er indhentet pris på entreprenørarbejderne. Der kan dog ved udarbejdelse af et styrende budget – med tilknyttet rådgiveransvar for budgetoverholdelse – skabes et realistisk billede af byggeudgifternes størrelse på et tidligere tidspunkt.

Ved partnering som samarbejdsform kan sikkerheden opnås i samarbejde med projekterende rådgivere og entreprenører, når der eksempelvis foreligger et projektforslag med økonomi. På dette grundlag kan indgås endelige aftaler med rådgivere og entreprenører.

Bygherren kan opnå en tidligere sikkerhed over den samlede byggeudgift ved at udbyde byggeriet i totalentreprise på grundlag af byggeprogrammet. Byggeudgiften er her kendt efter programmeringsfasen og indhentning af tilbud i totalentreprise.

Tidligst mulig sikkerhed fås ved – sammen med beslutningen om at bygge – at fastlægge byggeudgiften som et fast beløb. Programmeringen skal gennemføres under forudsætning af, at dette beløb overholdes, og overensstemmelse mellem beløbet og byggeplanerne skal opnås ved at tilpasse byggeplanerne. Der kan herefter udbydes med given pris på grundlag af et byggeprogram. Denne tidlige fastlæggelse af byggeudgiften kan til gengæld medføre en begrænsning i byggeriets omfang og kvalitet.

Som en variant af udbud med given pris kan opgaven udbydes med en targetpris, som tilbudsgiverne skal sigte mod. Denne pris suppleres med en angivelse af, hvordan bygherren vil bedømme tilbudspriser, der afviger fra targetprisen.

Endelig kan myndigheden i de tidlige faser få fastlagt økonomien ved udbud og kontrahering i et offentlig-privat partnerskab, som er karakteriseret ved, at også finansieringen samt drift og vedligehold af byggeriet udbydes i en samlet opgave. Den offentlige part betaler løbende en privat leverandør for den samlede ydelse over en nærmere fastsat periode på op til 30 år. Den private leverandør kan herefter, afhængig af bestemmelserne i samarbejdsaftalen mellem parterne, overdrage byggeriet til den offentlige part.

Ved alle de nævnte former for prisindhentning har den økonomiske sikkerhed sine begrænsninger. Også efter accept af tilbud er der risiko for uforudseelige udgifter - som følge af ændrede myndighedskrav, aftalt prisregulering, ekstraudgifter ved standsninger i arbejdet eller ved betalingsstandsninger hos en entreprenør, eller som følge af godtgørelser og erstatninger. Desuden er der til de fleste tilbudsarbejder knyttet ydelser, der betales efter regning, fx særlige funderingsarbejder, vejrligsforanstaltninger og ydelser baseret på enhedspriser.

Den seneste sikkerhed over den samlede byggeudgift fås, når hele byggeriet undtagelsesvis udføres i regning. Her kendes byggeudgiften først ved byggearbejdernes afslutning. Udførelse af arbejder i regning bør kun benyttes, når ganske særlige forhold taler herfor.

Bygherrens ønske om tidlig eller sen økonomisk sikkerhed er et spørgsmål om at afveje økonomiske risici. Tidlig fastlæggelse af byggeudgiften kan eventuelt blive betalt for dyrt i form af tilbud med risikotillæg eller - ved udbud med given pris uden tilstrækkelig fastlæggelse af kvalitet - med dårligere kvalitet. Sen fastlæggelse af byggeudgiften kan give merudgifter i forhold til forudsatte udgifter eller givne bevillinger.

5.3 Bygherrens budgettering

Usikkerheden ved budgettering af den samlede udgift kan reduceres ved at:

- budgettere på baggrund af et relevant, dækkende erfaringsgrundlag
- detaljere budgettet
- nedbryde poster med stor usikkerhed
- ajourføre budgettallene løbende.

Bygherrens budgettering af den samlede udgift ved et byggeri vil være forbundet med en vis usikkerhed. Denne usikkerhed kan reduceres ved at:

- sørge for et relevant og dækkende erfaringsgrundlag for budgetteringen
- detaljere budgettet med henblik på at finde de mest usikre udgiftsposter og herefter nedbringe usikkerheden på disse poster ved at detaljere prissætningen og eventuelt opdele yderligere i underposter
- sørge for løbende ajourføring af budgettallene, svarende til prisudviklingen frem til afgivelse af tilbud.

Bygherrens detaljering og risikovurdering af budgettet er en forudsætning for at få et realistisk indtryk af de samlede byggeudgifter.

5.4 Planlægningsbudget

Planlægningsbudgettet giver bygherren et overblik og en reel opfattelse af byggeriets samlede udgifter på et tidligt tidspunkt. Planlægningsbudgettet fastlægges ud fra bygherrens og/eller de projekterende rådgiveres erfaringsmateriale, og det vil gradvist blive mere detaljeret. Planlægningsbudgettet skal indarbejdes i byggesagsrapporten.

Planlægningsbudgettet er grundlaget for bygherrens økonomiske styring i de tidlige faser. Gennem planlægningsbudgettet kan bygherren på et tidligt tidspunkt få en reel opfattelse af byggeriets samlede udgifter, og senere udgifterne til de økonomiske muligheder i sagen. Planlægningsbudgettet indgår i den samlede afvejning af behov, økonomi og lokaliseringsmuligheder. Hvis der træffes beslutning om at bygge, indgår planlægningsbudgettet som en del af programoplægget.

Ved udbud på byggeprogram skal endelig godkendelse af planlægningsbudgettet sikres, når byggeprogrammet foreligger, mens bygherren ved udbud på et mere detaljeret projekt søger endelig godkendelse, når projektforslag eller hovedprojekt foreligger, jf. de nærmere regler i budgetvejledningen. I nogle tilfælde søges særskilt godkendelse af budget til projektering og senere til udførelsen af byggeopgaven.

Et planlægningsbudget kan fastlægges for flere alternativer, således at bygherren kan få overblik over og sammenligne forskellige mulige løsninger.

Ved bygherrens overvejelser om planlægningsbudgettet skal der fokuseres på sammenhængen mellem byggeriets pris og kvalitet. Jo strammere økonomien er, desto større er risikoen for en for lav kvalitet og for utilstrækkelig projektering. Et lavt budget kan også medføre større behov for kontrol under opførelsen og kan betyde, at driften, herunder vedligehold, bliver mere bekosteligt.

Har bygherren et bestemt beløb til rådighed til dækning af lokalebehovet, er planlægningsbudgettet en given størrelse, og de videre overvejelser bør gå ud på at undersøge, hvordan det pågældende beløb kan anvendes bedst muligt, og hvilken grad af behovsopfyldelse der kan opnås.

Det første planlægningsbudget skal lægges ud fra det erfaringsmateriale, som bygherren eller de projekterende rådgivere råder

over.

Grundlaget kan være lignende byggeri eller erfaringspriser, justeret for ændringer i projektets karakter. Budgettet vil være behæftet med betydelig usikkerhed, så længe lokalebehovet og andre væsentlige forhold ikke er endelig defineret.

Ved udarbejdelse af programoplægget vil planlægningsbudgettet typisk indeholde et samlet beløb beregnet på grundlag af kvadratmeterpriser eller funktionspriser såsom pris pr. arbejdsplads eller elev. Disse erfaringstal justeres til den enkelte byggesags specielle karakter, eksempelvis miljøkrav, indeklima og bygningsform.

I en række tilfælde vil der være behov for en yderligere opdeling af dette budget. Der kan eksempelvis opdeles i grund- og terrænudgifter, bygningsudgifter, inventar, administration og omkostninger. Der skal endvidere medtages beløb til kunstnerisk udsmykning.

Planlægningsbudgettet vil gradvis blive mere detaljeret i takt med byggeriets detaljering.

Ved mere komplicerede eller større byggerier kan der være brug for større detaljering end ved andre byggeopgaver.

Generelt set er der mindre behov for detaljering, hvis projektet i hovedsagen omfatter gennemprøvede løsninger, hvor der er et godt økonomisk erfaringsmateriale. Hvis der derimod er tale om nye løsninger, skal der ofte detaljeres mere.

Planlægningsbudgettet indarbejdes i Byggesagsrapporten, jf. vejledning om byggesagsrapporten.

5.5 Styrende budget

Planlægningsbudgettet munder ud i det styrende budget, der udarbejdes senest i forbindelse med projektforslaget. Det styrende budget er bindende. Byggesagsrapporten opdateres i overensstemmelse med det styrende budget.

Planlægningsbudgettet skal resultere i et budget, der udtrykker bygherrens endelige beslutning om alle væsentlige dele af byggeriets omfang og økonomi.

Dette budget – kaldet det styrende budget – er bindende for bygherren og rådgiverne i den forstand, at det totale beløb kun kan ændres, når der er en særlig begrundelse. Inden for budgettet kan mindre omposteringer forekomme, og merudgifter et sted skal opvejes af besparelser et andet sted.

Det styrende budget udarbejdes senest i forbindelse med projektforslaget. I denne fase foreligger normalt bygherrebeslutninger om byggeriets lokalisering, dets størrelse (etageareal), bebyggelsesplan, råhusets udformning, installationerne i hovedtræk samt over specielle krav til byggeriet.

Det styrende budget er undtaget fra offentlighedsloven.

Efterhånden som projektets enkeltdele kan prissættes, kan priserne tjene som et samlet grundlag for bygherrens afvejning af forholdet mellem udgift og kvalitet.

Er projektet udtryk for en særlig rationaliseringsindsats, skal det styrende budget afspejle en forventet rationaliseringsgevinst i form af lavere pris.

Når bygherren har indgået aftaler med flere rådgivere om rådgivning, skal det styrende budget åbne mulighed for en opdeling, der svarer til de enkelte rådgiveres dele af projektet, således at rådgiverne hver især er ansvarlige for deres del af det styrende budget. Er der udpeget en projekteringsleder, er denne ansvarlig for det samlede budget.

Fastlæggelse af og opfølgning på det styrende budget er det vigtigste hjælpemiddel, bygherren råder over til at opnå et optimalt resultat af byggeprocessen i forhold til de økonomiske muligheder.

Det styrende budget kan efter behov fastlægges tidligere end i forbindelse med projektforslaget. Dette gælder fx når der udbydes i totalentreprise på et grundlag, der svarer til et byggeprogram eller et dispositionsforslag.

Det styrende budget bør ikke oplyses overfor de bydende, med mindre der udbydes med given pris.

Byggesagsrapporten opdateres svarende til det styrende budget, jf. vejledning om byggesagsrapporten.

5.6 Totaløkonomi

Budgettet skal også indeholde totaløkonomiske vurderinger.

Planlægningsbudgettet og det styrende budget skal – udover de egentlige byggeudgifter – også tage højde for de senere driftsudgifter. Driftsudgifterne påvirkes betydeligt af byggeriets udformning, ikke mindst af installationernes udformning og levetid.

Driftsudgifterne omfatter dels bygningsbestemte udgifter dels personaleudgifter og andre udgifter forbundet med brugen af bygningen. De bygningsbestemte udgifter vedrører især vedligehold, pasning og overvågning af tekniske installationer, samt udgifter til energi og rengøring. De bedste muligheder for at påvirke disse udgifter ligger i byggeriets planlægning.

Ved at beregne de såkaldte levetidsomkostninger for forskellige løsninger kan driftsudgifterne inddrages i totaløkonomiske betragtninger. Navnlig er det vigtigt at vurdere det fremtidige energiforbrug.

Nutidsværdien er et udtryk for, at nutidige og fremtidige udgifter (byggeudgifter og forventede driftsudgifter) er omregnet til samme beregningsår. Normalt beregnes levetidsomkostningerne pr. år ved at dividere med den forventede levetid. Beregnes denne årsmkostning for forskellige mulige løsninger, fås et grundlag for at vurdere, hvilken løsning der ud fra driftsmæssige hensyn er den bedst egnede.

Beregninger af levetidsomkostninger vil i praksis ofte være vanskelige at gennemføre på grund af manglende data og erfaringer, men også mere skønnede beregninger kan være med til at give et bedre beslutningsgrundlag.

Levetidsomkostningerne pr. år kan endvidere sammenlignes med økonomien i et OPP-projekt, hvor brugeren betaler en aftalt årlig leje til en privat leverandør for byggeri inkl. finansiering, drift og vedligehold.

For det samlede projekt beregnes et styrende budget for såvel byggeudgifterne som for de samlede levetidsomkostninger. Det sidste vil dog kun være vejledende, da det er vanskeligt vil kunne gøres ansvar gældende for, at levetidsomkostningerne holder. I nogle tilfælde vil det dog være muligt at opnå tilbud på dele af driften over en kortere eller længere periode sammen med tilbud på entrepriser eller leverancer.

Detaljeringsgraden ved vurdering af driftsudgifterne vil afhænge af, hvilken fase der er tale om. I de indledende faser – program og

dispositionsforslag – er det hovedsagelig byggeriets omfang og art, der er afgørende. I de senere faser, som forprojekt og hovedprojekt, er det valg af materialer og detaljer, der har betydning.

Det styrende budget for levetidsomkostninger kan benyttes ved valget af materialer og konstruktioner. Eksempelvis kan budgettet motivere valg af løsninger, der er dyrere end andre i ren byggeudgift, men billigere når der tages hensyn til driftsudgifter. Det gælder eksempelvis energitekniske løsninger med lavt energiforbrug.

Der er udviklet værktøjer til beregning af totaløkonomien i et byggeprojekt. Der henvises til vejledning om udarbejdelse af totaløkonomiske beregninger i statslig byggevirksohmhed.

5.7 Bygherrens opfølgning på budgetteringen

Når bygherren – eller de projekterende rådgivere – er ansvarlige for forslags- og projektarbejdet, skal der følges op på det styrende budget ved:

- At belyse de økonomiske følger af forskellige mulige detailløsninger.
- At overholde den fastsatte økonomi. Dette sker især ved at vælge og prioritere detailløsninger, som er udgiftsmæssigt neutrale inden for budgettet.
- At registrere nødvendige budgetændringer der er en følge af udefra kommende krav, fx fra offentlige myndigheder.
- At fastlægge budgetændringer som følge af projektændringer ønsket af bygherren.
- At belyse, om der er besparelsesmuligheder i projektet. Disse kan udnyttes til at nedsætte byggeudgiften eller til øget indsats andet steds i projektet.

Det er normalt en del af de projekterende rådgivers ydelser at styre økonomien under forslags- og projektarbejdet. Styringen sker ved hjælp af overslag, der knyttes til de enkelte faser.

Rådgiverne skal løbende kontrollere, om de forventede udgifter holdes indenfor overslagene, og rådgiverne har pligt til at forelægge bygherren eventuelle forslag til projektændringer, såfremt der er risiko for budgetoverskridelser.

Den ansvarlige projekteringsleder skal samordne de forskellige projekterende rådgivers overslag og forelægge et samlet overslag for bygherren. Opbygningen og detaljeringen af overslagene skal tilpasses den enkelte byggesag.

5.8 Budgettets prisniveau

Når der i det styrende budget indgår erfaringspriser fra tidligere byggerier, skal bygherren være forsigtig med blot at fremskrive disse priser på grundlag af indeks. Bygherren skal i stedet, hvor det er muligt, basere budgettet på aktuelle priser.

Det styrende budget skal før entreprenørudbud justeres for pris- og lønudviklingen siden budgettets udarbejdelse. Dette kan ske ved regulering efter reguleringsindeks, der udarbejdes af Danmarks Statistik.

For at kunne sammenligne de indkomne entreprenørtilbud med det styrende budget skal tilbud og budget gøres sammenlignelige. Det skal således sikres, at det styrende budget tager højde for eventuelle prisreguleringer, der er fastlagt i udbudsgrundlaget.

Hvis markedsforholdene på tilbudstidspunktet viser unormale udsving, skal der tages hensyn hertil ved bedømmelsen af tilbudene, eller det styrende budget skal rettes tilsvarende.

5.9 Budgetoverskridelser

Hvis det ved den løbende budgetopfølgning eller ved tilbudsindhentningen viser sig, at det styrende budget ikke kan holdes, skal bygherren tage stilling til, om:

- den i projektet fastsatte kvalitet skal ændres, fx ved ændring af materialer, konstruktioner og detaljer
- dele af projektet skal udgå
- det styrende budget og dermed byggebevillingen skal søges øget
- projektet skal udsættes eller eventuelt opgives.

De tre førstnævnte muligheder kan eventuelt kombineres.

Det er normalt en vanskelig proces at gennemføre en sparerunde, idet de involverede parter alle har forventninger i forhold til projektet, som nu skal beskæres. Det er væsentligt, at bygherren er opmærksom på de forringelser af kvaliteten eller reduktioner i projektets omfang, der eventuelt gennemføres, herunder risikoen for løsninger der kan føre til byggeskader. I modsat fald kan bygherren og brugerne efterlades med for store forventninger til det færdige byggeri.

Det skal undersøges om en omprojekteringspligt for de projekterende rådgivere bliver aktuel, og om der kan gøres ansvar gældende mod rådgiverne.

Ved EU-udbud, hvor der ikke må forhandles med de bydende og især ikke om prisen, kan man være nødt til at gennemføre et nyt udbud efter reduktioner og/eller omprojektering.

6 Brugervedvirken

Bygherren kan styrke planlægningen ved en veltilrettelagt dialog med brugerne. På den måde kan byggesagen tilføres råd og idéer, samtidig med at brugerne informeres.

Der tages udgangspunkt i situationen for de myndigheder, som selv ejer deres ejendomme.

6.1 Mål med brugermedvirken

Formålet med brugermedvirken er at indhente råd og idéer fra brugerne samt at informere om byggesagen, så der kan opnås størst mulig tilfredshed hos brugerne og bedst mulig udnyttelse af det færdige byggeri.

Brugerne skal inddrages så tidligt som muligt i bygherrens planlægning af byggeriet. Brugermedvirken vil typisk være aktuel i projektets første faser og senere i forbindelse med køb af inventar mv. Sikkerhedsorganisationen skal dog medvirke i hele forløbet.

Ved byggeriets planlægning og udformning er det vigtigt, at bygherren inddrager de kommende brugere.

Medarbejderne – de interne brugere – vil med byggeriet få nye rammer for det daglige arbejde. Planlægningen og udformningen af byggeriet er således en naturlig del af det løbende samarbejde mellem personale og ledelse.

Kunder, klienter og samarbejdspartnere – de eksterne brugere – har ligeledes interesse i velfungerende fysiske rammer. Udformningen af de fysiske rammer vil have betydning for den fremtidige kundetilfredshed og myndighedens image.

Normalt vil brugerne have et stærkt ønske om at få indflydelse på planlægningen og udformningen af byggeprojekter. Ofte sidder de inde med betydelig viden om brugen af det kommende byggeri. Det kan derfor anbefales, at bygherren – udover gældende bestemmelser om brugerdeltagelse – søger at inddrage de kommende brugere mest muligt i byggeprojektet.

Formålet med brugerdeltagelsen er dels at indhente råd og idéer, dels at give information om byggesagen. Desuden opnås større brugertilfredshed og bedre forståelse af samspillet mellem planlægning og brug. Brugerdeltagelsen kan således medvirke til at skabe de bedste fysiske og psykiske betingelser for trivsel og velfærd på arbejdspladsen samt den bedst mulige udnyttelse af det nye byggeri.

Brugerne overtager ikke dele af bygherrens ansvar for byggeriets gennemførelse.

Brugernes medvirken vil typisk være indenfor følgende områder:

- Bygningens funktion og brug. Det gælder eksempelvis tilrettelæggelse af arbejdsrutiner og indretning af personalefaciliteter samt lokaler og arbejdspladser med specielle funktioner.
- Bygningens vedligeholdelse og drift. Ved vurdering af driftsøkonomi samt planlægning af komponenter og installationer, vedligehold og rengøring samt manualer for drift og vedligehold mv. kan der trækkes på de erfaringer, drifts- og vedligeholdspersonalet har.
- Brugernes sikkerhed og velfærd. Det kan dreje sig om krav og ønsker til arbejdsmiljømæssige og sikkerhedsmæssige forhold, udformning af kantiner, indretning af arbejds- og opholdslokaler, rengøring samt drift og vedligehold.

6.2 Hvilke brugere inddrages

Bygherren bør inddrage alle relevante brugere i planlægningen af byggeriet. Der kan være tale om forskellige grupper:

Personalet, som skal have orientering om projektet og mulighed for indflydelse gennem de etablerede samarbejdsorganer – normalt samarbejdsudvalg og sikkerhedsorganisation. Der henvises til samarbejdsreguleringen og arbejdsmiljølovgivningen.

Som eksempel kan nævnes, at sikkerhedsorganisationen – ved udvidelse, ombygning og nybygning – skal inddrages og høres i planlægningen og ved valg af løsningsforslag om de forhold, som berører de ansattes arbejdsmiljø.

Etableres der et brugerudvalg, vil det ofte være hensigtsmæssigt, at samarbejdsorganisation og sikkerhedsorganisation udpeger repræsentanter hertil.

Det er vigtigt, at personalet i god tid inddrages i spørgsmål vedrørende eventuelle planer om nybyggeri, flytning til nye lokaler eller ændringer i eksisterende lokaler. Personalets medvirken er særlig betydningsfuld, hvis der i forbindelse med byggeriet planlægges ændringer i organisationen og arbejds gange eller en udflytning.

Særlige sagkyndige kan inddrages ved planlægningen af et byggeri enten udvalgt fra det nuværende eller kommende personale eller eksternt.

Særlige sagkyndige kan have gode forudsætninger for at formulere sig om de krav og ønsker, der skal stilles til lokalerna. Dette gælder eksempelvis læger, sygeplejersker, køkken- og rengøringspersonale ved hospitalsbyggeri, kontor-, vagt- og teknikpersonale ved politi- og retsbygninger, idrætskonsulenter, sportsudøvere og kantinepersonale ved sportsanlæg.

Generelt anbefales at inddrage personer fra forskellige handicaporganisationer, så det sikres, at byggeriets udformning og indretning er tilgængelig.

De særlige sagkyndige brugere – eller repræsentanter for disse – kan eventuelt indgå i brugerudvalg eller i arbejdsgrupper. Grupperne kan hver på deres felt gennemføre væsentlige dele af behovsundersøgelsen og udarbejde prognoser for udviklingen i behovene på det pågældende område.

Andre brugere, der kun over et kortere tidsrum anvender bygningen, skal om muligt nyttiggøres i planlægningen. Eksempler er patienter på et hospital, besøgende i et administrationsbyggeri og elever på en skole.

Er sådanne grupper lokalt organiserede eller på anden måde lette at komme i kontakt med, kan de repræsenteres i relevante udvalg. I andre tilfælde kan bygherren tage kontakt til landsdækkende organisationer for de pågældende grupper.

6.3 Planlægning af brugernes medvirken

Brugernes medvirken og orientering til brugerne bør indgå i bygherrens indledende planlægning af en byggesag. Ved planlægningen skal det afklares, hvilke brugergrupper der skal inddrages og formålet med deres deltagelse. Hvis der allerede findes etablerede og anerkendte organisationer, foreninger eller lignende, der repræsenterer en brugergruppe, bør disse også inddrages.

Brugerdeltagelsen bør planlægges og organiseres i samråd med brugerne. Der må herunder tages stilling til omfanget af brugernes medvirken og til den tidsmæssige afgrænsning. Endelig skal der fastlægges retningslinjer for kommunikationen med bygherren og de projekterende rådgivere.

Brugernes organisering

Brugerne kan være repræsenteret ved enkelte personer eller grupper – og brugerne skal kende de rammer, de arbejder inden for.

I praksis vil det ofte være nødvendigt, at brugernes deltagelse i projektet sker ved enkelte personer eller grupper, der kan repræsentere brugerne.

Når der vælges brugerrepræsentanter, bør såvel bygherre som brugere tillægge funktion, interesse og engagement større vægt end formel organisatorisk status som fx medlem af samarbejdsudvalget. Brugerrepræsentanterne, der deltager som særlige sagkyndige, skal have en bred, faglig viden på området og være i stand til at formulere sig.

Den enkelte brugerrepræsentant skal have mulighed for på forhånd med sin gruppe at afklare brugergruppens synspunkter, således at repræsentantens stillingtagen forpligter gruppen i det videre arbejde. Der bør så vidt muligt ikke skiftes brugerrepræsentanter i projektforsløbet.

Hvor brugernes medvirken berører de projekterende rådgiveres ydelser, kan rådgiverne eventuelt indhente og behandle brugernes synspunkter. Rådgiverne skal her vejlede brugerne og orientere om terminologi og procedure. Brugerne vil som regel have behov for at få klarlagt deres tanker gennem en dialog med rådgiverne.

Brugerne kan få tillagt en mere selvstændig funktion, hvor de direkte over for bygherren redegør for deres forslag og synspunkter. Der vil også her være behov for et tæt samarbejde med rådgiverne, men brugerne kan tillige på grundlag af eksempelvis professionelt kendskab selvstændigt udarbejde forslag og vurderinger til bygherren.

Bygherren kan eventuelt tilbyde brugerne teknisk bistand til at udarbejde oplæg og forslag eller til at vurdere spørgsmål om byggeriets udformning. Der kan eksempelvis tilbydes ergonomisk bistand i forbindelse med indretning af arbejdspladser.

Brugernes kompetence

Brugerne bør arbejde ud fra et nøje beskrevet kommissorium, således at de kender de rammer, de arbejder indenfor. Det skal være klart, hvad der kan påvirkes, og hvad der ligger fast.

Brugerne skal respektere de minimumskrav, der generelt stilles til byggeri i gældende love, byggeforskrifterne, reglerne om arbejdsmiljø mv. Disse forskrifter vil dog i vidt omfang dække naturlige brugerkrav.

Andre generelle krav skal overholdes og kan ikke ændres uanset brugerønsker. Det gælder fx byggeforskrifter vedrørende sikkerhed og sundhed, energibesparelser, generel anvendelighed og tilgængelighed, fleksibilitet samt anvendelse af typiserede dele.

Brugernes indflydelse vil være begrænset af de rammer, der ligger i bygherrens beslutning om byggeriets formål, størrelse og økonomi. Endvidere må brugernes medvirken ikke føre til, at bygherrens ansvar for byggesagen forflygtiges, at bygningen bliver mindre funktionsdygtig, eller at det langsigtede mål for byggeriet tabes.

Normalt er brugernes medvirken rådgivende over for bygherren, der har beslutningskompetencen. Det vil således være brugernes opgave at kommentere og bedømme forslag, medvirke til at belyse og beskrive lokalebehov samt formulere krav og ønsker til bygherrens beslutning.

Brugernes medvirken vil typisk ligge indenfor områder som:

- brugs- og driftsplanlægning, dvs. tilrettelæggelse af arbejdsrutiner og enkeltfunktioner
- dimensionering og indretning, dvs. rumbehov, rumstørrelser og rumindretning samt tilgængelighed
- arbejdsmiljø og indeklima
- ibrugtagning og driftsforhold, dvs. planlægning af indflytning, manualer for drift og vedligehold, driftsinstruktion samt opfølgning på drift.

Brugerdeltagelse, der vedrører brugernes velfærd, interesser og komfort, omhandler primært de dele af lokalernes udformning og indretning, der har betydning for brugernes arbejdssituation. Brugerne kan fx få indflydelse på selve arbejds- eller funktionsstederne, hvor brugersynspunkter blandt andet vedrører en række arbejdsmiljømæssige forhold, såsom støjdæmpning, indeklima, belysning, akustik og sikkerhed.

Øvrige brugersynspunkter kan blandt andet vedrøre adgang til offentlig transport, parkeringsforhold, friarealer og opholdsarealer. Udformningen af kantiner kan ligeledes være væsentlig for brugerne.

Brugerne kan gives mulighed for at disponere indenfor et fast beløb til visse nærmere afgrænsede beslutninger, eksempelvis vedrørende kantineindretning, hvilerum og udsmykning.

Brugerne bør primært ud fra deres specifikke baggrund kommentere og bedømme forslag, medvirke til at belyse og beskrive lokalebehovet samt til at formulere krav og ønsker til bygherrens beslutning. Derudover kan der optræde en række mere almene brugersynspunkter vedrørende planudformning, indretning og inventar.

Såfremt bygherren ændrer i de dele af projektmaterialet, som brugerne har været med til at udforme, bør brugerne få lejlighed til at udtale sig.

Hvornår inddrages brugerne

Brugerne bør inddrages så tidligt som muligt i planlægningen af byggeriet – allerede i programoplægsarbejdet. Derved kan en række praktiske problemer af organisatorisk og informativ karakter løses inden programmeringen begynder. Samtidig kan brugernes erfaringer, behov og ønsker på et tidligt tidspunkt indgå i udarbejdelsen af behovs- og funktionsanalyser.

Brugernes medvirken vil i hovedsagen være begrænset til projektets første faser – dvs. i forbindelse med udarbejdelse af programoplæg, byggeprogram og dispositionsforslag. Efter færdiggørelse af dispositionsforslag bliver brugernes medvirken normalt først aktuel igen i forbindelse med indkøb af inventar, udstyr og indretning af lokaler. Desuden bør brugerne medvirke ved en samlet

gennemgang af byggeriet efter ibrugtagning.

Sikkerhedsorganisationen skal medvirke i hele byggeforløbet.

Det er vigtigt, at brugerne bliver klar over de tidsterminer, der er fastlagt for byggesagens gennemførelse. Der bør sættes tidsfrister for ændringsforslag fra brugerne. Det er ligeledes vigtigt, at brugernes medvirken tilrettelægges således, at den ikke medfører ændringer i allerede truffede beslutninger.

Bygherrer med kontinuerlig byggevirksomhed bør løbende indsamle brugernes erfaringer. I visse tilfælde kan særlige problemer tages op til en generel behandling, hvor brugernes erfaringer udnyttes. Resultatet kan danne grundlag for planlægningen af fremtidige byggerier.

Kommunikation med brugerne

Der vil normalt være behov for både overordnet, bred kommunikation, og en meningsudveksling mellem brugerne, bygherren og rådgiverne.

En række metoder til kommunikation mellem brugere, bygherre og rådgivere kan anvendes, så som almen orientering, spørgeskemaer, interviews, orienterings- og spørgemøder, konferencer, særlige kurser, personaleblade, forsøgsopstillinger, studiebesøg, opbygning af modeller og besøg på lignende byggerier. Det er vigtigt, at sprogbrugen forstås af alle parter.

Digitale projekteringsværktøjer kan på et tidligt tidspunkt i projekteringsforløbet bruges til at lave virkelighedstro 3 D simuleringer af det nye byggeri. Simuleringer kan være et udmærket redskab i dialogen med brugere. Det vil som regel være lettere at forstå end traditionelt tegnings- og illustrationsmateriale. Endvidere er det let at beskrive forskellige løsningsmuligheder – fx forskellige planløsninger, ændrede materialer og flytning af vinduer.

Web-baseret information på en hjemmeside eller på intranettet kan bruges til generel orientering om byggeriet eller til indhentning af synspunkter om byggeriet blandt medarbejderne. Den web-baserede information kan erstatte traditionelle interviews og spørgemøder. Den kan ligeledes være et godt værktøj til at give orientering til alle om byggesagens fremdrift, fx ved anvendelse af web-kamera på byggepladsen. Billeder og tegninger fortæller ofte mere end mange ord.

Bruges web-baseret information bør informationsmængden begrænses, så der ikke bruges uforholdsmæssigt meget tid på at sætte sig ind i det udsendte materiale og eventuelt kommentere det.

7 Teknisk rådgivning

Der findes kun begrænsede faste retningslinjer for udformningen af et byggeri, og bygherren kan derfor have udtalt behov for teknisk rådgivning og bistand gennem faserne i en byggesag. Teknisk rådgivning dækker områder som programmering og projektering, økonomisk styring, projektopfølgning, byggeledelse og fagtilsyn.

Bygherrens organisering af den tekniske rådgivning og bistand, indhentning af tilbud samt efterfølgende valg af tekniske rådgivere beskrives i dette kapitel.

7.1 Rammer for teknisk rådgivning

Bygherrens behov for teknisk rådgivning afhænger af byggeopgavens art og omfang og af bygherrens egen kapacitet.

Bygherren er ansvarlig for den færdige bygning, men er normalt ikke altid sagkyndig indenfor arkitektur, byggeteknik og administration af byggesager. Bygherren kan derfor have behov for teknisk rådgivning og bistand fra arkitekter, ingeniører og andre rådgivere.

Bygherrens behov for teknisk rådgivning understreges af, at der kun i ringe grad – bortset fra bygningsreglementets bestemmelser – findes faste retningslinjer for udformningen af et byggeri. Byggeriet udformes i betydeligt omfang efter den praksis og de normer, der danner sig hos de projekterende rådgivere. Rådgiverne får således væsentlig indflydelse på byggeriets kvalitet, brugsværdi og økonomi.

Omfanget og arten af den tekniske rådgivning afhænger af byggeopgavens størrelse og art, af udførte forundersøgelser, af bygherrens egen kapacitet og af byggesagens organisation.

Behovet for teknisk rådgivning i en byggesag kan dækkes enten af ansat, sagkyndigt personale hos bygherren, af rådgivere antaget af bygherren eller af rådgivere tilknyttet den udførende entreprenør/leverandør. Sidstnævnte rådgivere indgår således ikke aftale med bygherren.

Bygherrer med kontinuerlig byggevirksomhed, herunder de særlige byggeadministrationer, har ansat sagkyndigt personale, men ofte dækkes bygherrens behov for teknisk rådgivning af antagne rådgivere fra opgave til opgave.

Ved totalentreprise vil en større eller mindre del af rådgiveropgaverne blive udført af totalentreprenøren, oftest af rådgivere antaget af totalentreprenøren. Bygherren skal i dette tilfælde ikke indgå aftale med rådgivere om projekteringen, men derimod til udarbejdelse af udbudsgrundlaget og andre opgaver i forbindelse med byggeriets planlægning og gennemførelse.

Indenfor nogle fagområder, fx vinduer, betonelementer, tagspær og ventilationsanlæg, udbydes entreprisearbejdet ofte ved funktionsudbud, således at fagentreprenøren og leverandøren selv udfører dele af projekteringen. Det bør i denne forbindelse aftales, at den projekterende rådgiver i sådanne tilfælde har ansvaret for, at de overordnede rammer i projektet er korrekte, og at indbygningen sker korrekt med opfyldelse af de samlede krav til fx stabilitet, lyd varmeisolering m.m. Der bør endvidere fremskaffes skriftlig erklæring på, at den pågældende underentreprenør og/eller leverandør påtager sig ansvaret for detailprojekteringen.

7.2 Teknisk rådgivning i byggesagens faser

Den tekniske rådgivning vil typisk vedrøre udarbejdelse af byggeprogram, projektering, projekteringsledelse (herunder overvågning af det styrende budget), projektopfølgning og byggeledelse samt fagtilsyn under byggeriets udførelse.

Programmering

Det første oplæg til byggeriet udarbejdes som regel af bygherren selv i form af et programoplæg.

Selve byggeprogrammet, som skal udtrykke brugernes behov i realiserbar form, vil ofte forudsætte bistand fra rådgivere, som også kan bistå ved valg af byggegrund, herunder afklaring af lokale myndighedskrav og tinglyste deklarationers betydning for byggeriet.

Til behovsanalyser og funktionsundersøgelser, konsekvensberegninger og økonomisk prægede undersøgelser kan rådgivning fra andre rådgivere (konsulenter) end arkitekter og ingeniører komme på tale. Fx kan landinspektører medvirke til bedømmelse af byggegrundens egnethed og spørgsmål om byggelinjer og skel.

Projektering

Bygherren har ved projekteringen næsten altid brug for projekterende rådgivere fx arkitektbistand og ingeniørbistand vedrørende konstruktioner, vvs-installationer, ventilation og el-installationer.

Rådgivernes ydelser efter programmeringsfasen opdeles i 3 faser, jf. ABR 89:

- forslagsfasen, som kan opdeles i dispositionsforslag og projektforslag
- projektfasen, som kan opdeles i forprojekt og hovedprojekt
- udførelsesfasen, hvor rådgivningen kan opdeles i projektopfølgning, byggeledelse og fagtilsyn.

De specifikke ydelser indenfor de enkelte faser og delfaser er nærmere beskrevet i såkaldte ydelsesbeskrivelser – udarbejdet af rådgivernes organisationer. Ydelsesbeskrivelserne er en opstilling og forklaring af de ydelser, som erfaringsmæssigt skal præsteres i de enkelte faser af de projekterende rådgivere, for at bygherren får et fyldestgørende grundlag til at kunne gennemføre byggesagen.

Ydelsesbeskrivelserne indeholder endvidere forslag til en række supplerende ydelser, som bygherren kan vælge at indgå aftale om. Bygherren skal sikre sig, at alle de normale og forventelige ydelser for det givne projekt er omfattet af aftalen med rådgiverne.

Ydelsesbeskrivelserne er generelle opgavebeskrivelser og angiver ikke krav til resultatet af rådgivernes ydelser i de enkelte faser. Hver af faserne skal dog indeholde tilstrækkelig belysning af projektet til, at bygherren kan træffe beslutning om projekterings videreførelse.

Medmindre byggeopgaven forudsætter særlige rådgiverydelser, skal et hovedprojekt være det tilstrækkelige, detaljerede grundlag til, at der kan indhentes tilbud i hoved-, stor- eller fagentreprise og til, at arbejdet på grundlag heraf kan gennemføres af de valgte entreprenører.

Ved udbud af rådgivning (projektering) kan bygherren – udover at tage stilling til ydelsesbeskrivelsen – udarbejde særlige betingelser fra rådgivning, der indeholder bygherrens krav til fx tegninger og beskrivelser.

Ønskes projekteringen eller dele deraf overdraget til en entreprenør, eller foreligger der gennemprojekterede typeløsninger for hele eller dele af byggeriet, indskrænkes bygherrens behov for projekteringsbistand tilsvarende. Denne reduktion i ydelserne aftales med de projekterende rådgivere med henvisning til specifikke ydelser i ydelsesbeskrivelserne.

Bygherren bør aftale med de projekterende rådgivere, at de inddrager såvel miljøforhold som arbejdsmiljøforhold i projekteringen, eksempelvis principperne for miljørigtig og arbejdsmiljørigtig projektering. Miljø- og arbejdsmiljøforhold omfatter såvel forholdene under udførelsen som forholdene i det færdige byggeri.

Projektet materialet skal i videst muligt omfang kunne benyttes som driftsinstruktion for det færdige byggeri. Endvidere skal bygherren aftale med rådgiverne, at projektet materialet i nødvendigt omfang suppleres med drift- og vedligeholdelsesvejledninger og driftsplaner for det færdige byggeri. Dette materiale skal være klart, når byggeriet tages i brug.

Endelig skal bygherren aftale med de projekterende rådgivere, på hvilket niveau det faktisk udførte byggeri skal dokumenteres.

Projekteringsledelse

I forbindelse med projekteringen af et byggeri er der behov for en projekteringsleder, som normalt vil være en af de projekterende rådgivere. Projekteringslederen varetager dels kontakten mellem bygherren og de projekterende rådgivere, dels koordineringen af de enkelte dele af projektet, som rådgiverne udfører, herunder koordinering af digitale medier og værktøjer.

Ved totalrådgivning er projekteringsledelse indeholdt i totalrådgiverens ydelser, mens bygherren ved delt rådgivning skal aftale nærmere med de projekterende rådgivere, hvem der er projekteringsleder.

Projekteringsledelse er nærmere beskrevet i ydelsesbeskrivelserne.

Rådgivernes ansvar for den økonomiske styring

Når bygherren får bistand fra rådgivere ved udarbejdelse af byggeprogram, indgår medvirken ved fastlæggelse af byggeopgavens økonomiske rammer, herunder totaløkonomi, som en del af rådgivernes ydelse.

Ved projektering indgår det i de projekterende rådgiveres ydelser at styre totaløkonomien, dvs. byggeudgifterne og de efterfølgende driftsudgifter for byggeriet. Den økonomiske styring er et led i dialogen mellem bygherren og de projekterende rådgivere om projektets rette udformning og tilpasning af projektet indenfor de økonomiske rammer.

I henhold til ydelsesbeskrivelserne skal den projekterende rådgiver ved afslutning af delfaserne dispositionsforslag, projektforslag, forprojekt og hovedprojekt afgive et overslag over byggeudgifterne for den del af projektet, som han forestår. Overslagene skal gøre det muligt for bygherren at følge byggesagens samlede økonomi, herunder totaløkonomi.

Det første af disse overslag udarbejder de projekterende rådgivere som nævnt på grundlag af dispositionsforslaget. Medfører det samlede overslag efter bygherrens opfattelse en for høj pris i forhold til planlægningsbudgettet, skal dispositionsforslaget og dermed måske byggeprogrammet ændres.

Bygherren skal godkende dispositionsforslaget, herunder overslaget, som danner det økonomiske grundlag for arbejdet med projektforslaget.

Ved udarbejdelse af projektforslaget må ændringer i overslaget kun skyldes:

- projektændringer aftalt mellem rådgiverne og bygherren
- justeringer som følge af den voksende detaljeringsgrad
- forhold, som er indtruffet siden afslutningen af dispositionsforslaget, og som rådgiverne ikke har haft indflydelse på
- nye eller ændrede krav fra offentlige myndigheder.

Efter udarbejdelse af projektforslaget er projektet detaljeret og fastlagt i en sådan grad, at projektforslagets overslag kan danne grundlag for byggesagens styrende budget.

Bygherren og rådgiverne har – i kraft af den løbende ajourføring af overslaget over byggeudgifterne – mulighed for løbende at tilpasse projektet med hensyn til såvel økonomi som kvalitetsniveau. Rådgiverne skal løbende kontrollere, om de forventede udgifter holdes indenfor det styrende budget, og rådgiverne skal forelægge bygherren eventuelle forslag til tilpasninger af projektet, som kan opveje afvigelser fra budgettet.

Hvis det viser sig, efter indhentning af tilbud på udførelsen, at det styrende budget overskrides, har de projekterende rådgivere en forpligtelse til at revidere projektet (omprojektere) uden beregning af honorar. De nærmere vilkår for denne revision, herunder aftale om eventuelt honorar til de projekterende rådgivere, skal fremgå af rådgiveraftalen. Der kan aftales en grænse for, hvor stor en overskridelse af det styrende budget der accepteres, før omprojekteringen skal ske uden honorar til de projekterende rådgivere.

Revisionen af projektet, der udføres i samarbejde med bygherren, skal herefter resultere i et projekt, der overholder det styrende budget, uden at byggeprogrammets intentioner ændres væsentligt.

Når tilbud på udførelsen er indhentet ved EU-udbud kan det – på grund af forbudet mod forhandling – blive nødvendigt at udbyde det reviderede projekt på ny.

Forpligtelsen til at revidere projektet under de aftalte vilkår gælder ikke, såfremt overskridelsen skyldes forhold, der ikke var eller ikke burde være kendt ved udarbejdelsen af det styrende budget.

Reglerne om økonomisk styring er udformet således, at bygherren i alle normalt forløbende byggesager er sikret en styring af selve byggeudgifterne, svarende til de senere års voksende krav.

Alle rådgivernes ydelser, herunder også styringen af økonomien, er i henhold til ABR 89 underlagt dansk rets almindelige erstatningsregler for fejl og forsømmelser ved opgavens udførelse. ABR 89 åbner mulighed for at aftale en beløbsmæssig begrænsning af rådgivernes ansvar, fx svarende til forsikringssummen. Dette kan gøres, ved at rådgiverne tegner en projektforsikring for opgaven. For tilsynsopgaven fastsætter ABR 89 en beløbsmæssig begrænsning af rådgivernes ansvar.

Projektopfølgning

De projekterende rådgivere foretager projektopfølgning under byggeriets udførelse, idet ydelsen knytter sig til den del af hovedprojektet, som rådgiveren har udført. Projektopfølgningen er en naturlig fortsættelse af projekteringen, i form af projektpræciseringer, som skal sikre, at udførelsen følger projektets og bygherrens intentioner.

Projektopfølgning er således ikke at opfatte som bygherrens mulighed for at introducere nye forhold, men alene en løbende opfølgning på, at bygherrens forventninger på baggrund af projektet indfries. Projektopfølgning er nærmere beskrevet i ydelsesbeskrivelserne.

Byggeledelse

Under byggeriets udførelse er der behov for en byggeledelse, der styrer opgaven. Byggeledelsen etableres inden byggeriet igangsættes på byggepladsen og udføres normalt enten af bygherren eller af en rådgiver. Det kan være den projekterende rådgiver eller en rådgiver, der i øvrigt ikke er tilknyttet byggesagen.

Fordelen ved at benytte en udenforstående rådgiver til byggeledelse er, at denne uvildigt kan tage stilling til problemer, som kan berøre såvel projektet som udførelsen på byggepladsen.

Ved totalentreprise udfører totalentreprenøren selv byggeledelsen.

Ved partnering aftales det specifikt, hvem der forestår byggeledelsen. Under alle omstændigheder har bygherren et overordnet ansvar for byggeledelsen med hensyn til økonomi, tid og kvalitet.

Byggeledelse er nærmere beskrevet i ydelsesbeskrivelserne.

Bygherrens ansvar for sikkerhed og sundhed

Bygherren skal udpege en sikkerhedskoordinator

Bygherren har efter § 37 i arbejdsmiljøloven – og bekendtgørelsen om bygherrens pligter – pligt til at afgrænse og koordinere sikkerheds- og sundhedsarbejdet på byggepladsen og ajourføre planen for sikkerhed og sundhed. Bygherren skal til varetagelse af koordineringen udpege en koordinator, som har

- sagkyndig ekspertise på byggeområdet, herunder kendskab til byggeriets parter
- praktisk erfaring i ledelse af byggearbejde
- den fornødne viden om sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål
- gennemført arbejdsmiljøuddannelsen.

Sikkerhedskoordinatoren udfører koordineringen på bygherrens vegne. Bygherren kan ikke overdrage det strafferetlige ansvar for sine forpligtelser og skal derfor løbende sikre sig, at forpligtelserne overholdes.

Fagtilsyn

Bygherren har normalt behov for et fagtilsyn, som for bygherren kontrollerer, at byggearbejderne udføres i overensstemmelse med entreprisaftalerne.

Fagtilsynet kan udføres enten af bygherren, såfremt denne råder over ekspertisen, af den eller de projekterende rådgivere eller af en rådgiver, der i øvrigt ikke er tilknyttet byggesagen. Den udenforstående rådgiver vil uvildigt kunne tage stilling til eventuelle projektfejl, men er til gengæld ikke så godt inde i projektet, hvilket kan svække sikringen af de arkitektoniske intentioner.

Fagtilsynets opgaver er nærmere beskrevet i ydelsesbeskrivelserne.

Ved totalentreprise skal bygherren enten selv – eller ved ansættelse af en bygherrerådgiver – føre et overordnet bygherretilsyn, der kontrollerer, at byggeriet leveres i det aftalte omfang og i den aftalte kvalitet. Bygherretilsynet skal løbende besøge byggepladsen og føre kontrol med byggeriet. Bygherretilsynet skal forestå afleveringsforretningen og 1-års eftersynet for bygherren.

Bygherretilsynet kan eksempelvis udføres af den bygherrerådgiver, der har stået for byggeprogram eller for det projektmateriale, der ligger til grund for totalentrepriseudbudet.

7.3 Andre rådgivere

Landskabsarkitekt

Bygherren skal for hver byggeopgave tage stilling til, om der er behov for at antage en landskabsarkitekt til landskabelig bearbejdning af byggeriets omgivelser.

Ydelse er nærmere beskrevet i ydelsesbeskrivelse for landskabsarkitekter.

Kunstnerisk udsmykning

Bygherren træffer valg om den kunstneriske udsmykning i det enkelte byggeri. Den kunstneriske udsmykning bør indgå som et element allerede i byggeriets indledende faser. Programoplægget eller byggeprogrammet bør således indeholde bygherrens idéer vedrørende den kunstneriske udsmykning samt en beskrivelse af, hvordan den kunstneriske udsmykning koordineres med den øvrige byggesag.

Bygherren skal tage stilling til, om der skal antages særlige rådgivere i forbindelse med kunstnerisk udsmykning, eller om de projekterende rådgivere kan bistå bygherren hermed. Ved udsmykningsopgaver, der overstiger 250.000 kr., skal Statens Kunstfond inddrages i planlægningen.

Specialkonsulenter

Efter ABR 89 påhviler det rådgiverne at underrette bygherren, hvis de finder, at der er behov for specialrådgivning ud over den, rådgiverne selv påtager sig at yde. Som eksempler på speciel byggeteknisk rådgivning, der eventuelt ikke er dækket af arkitekt- eller ingeniørrådgiveren, kan nævnes akustisk, geoteknisk og miljømæssig specialrådgivning samt rådgivning i forbindelse med tilgængelighed.

Bygherren skal herefter tage stilling til, om der skal indgås aftaler herom.

7.4 Organisering af teknisk rådgivning

Totalrådgivning og delt rådgivning

Bygherren kan – for at få en klar ansvarsplacering – indgå aftale med en totalrådgiver, som varetager samtlige rådgiveropgaver i relation til byggeopgaven.

Bygherren kan overdrage rådgiveropgaverne til en totalrådgiver, dvs. én rådgiver eller en gruppe af rådgivere, der påtager sig løsning af i princippet hele rådgivningen vedrørende en byggeopgave, i stedet for at indgå aftaler med hver af rådgiverne.

Bygherren har således kun én kontraktspart og bygherren får herved en klar ansvarsplacering og en enklere udformning af aftalerne om rådgivning. Men konsekvensen kan være, at bygherrens dialog med rådgiverne på de forskellige specialer bliver mindre.

Normalt omfatter totalrådgivning således hele byggeopgaven, men kan eventuelt begrænses til udvalgte faser af denne.

Bygherren skal konkret afgøre, om der skal aftales totalrådgivning eller delt rådgivning, hvor bygherren indgår aftale med hver enkelt rådgiver (arkitekt, landskabsarkitekt, konstruktionsingeniør, vvs- og el-ingeniør).

Totalrådgivning kan i almindelighed anbefales. ABR 89 indeholder regler om totalrådgivning.

Rådgivning ved totalentreprise

Bygherren skal ikke antage bistand til projektering, økonomisk styring og byggeledelse, når byggeriet projekteres og gennemføres i totalentreprise.

Bygherren kan selv eller ved en tilknyttet bygherrerådgiver løse følgende opgaver, som dog ikke alle bliver aktuelle ved den enkelte byggesag:

- Valg af byggegrund, herunder afklaring af lokale offentlige myndighedskrav og tinglyste deklARATIONERS betydning for byggeriet.
- Udarbejdelse af byggeprogrammet og afklaring af totalentrepriseformens egnethed for byggesagen.
- Udbud og annoncering, særligt ved EU-udbud, samt fastlæggelse af udvælgelseskriterier ved prækvalifikation.

- Udarbejdelse af de udbudstekniske dele af udbudsmaterialet, herunder fastsættelse af tildelingskriterium og underkriterier, vurderingsmodel og eventuelt tilbudsvederlag.
- Kontakt til tilbudsgivere i tilbudsfasen og vurdering og indstilling af valg mellem tilbudsprojekterne.
- Funktions-, materiale- og kvalitetskontrol under udførelsen.
- Gennemførelse af afleveringsforretning, herunder kontrol af kvalitets- og miljøstyringsmateriale og driftsinstruktioner, samt mangelfhjælpning.
- Gennemførelse af 1-års eftersyn.

Bygherrerrådgivning er nærmere beskrevet i ydelsesbeskrivelserne.

Rådgivning ved partnering

Bygherren skal foretage en systematisk vurdering af, om opgaven skal løses i partnering.

Ved partnering inddrages entreprenørens udførelsmæssige erfaring på et tidligt tidspunkt i byggesagen. Rådgiver, entreprenør og bygherre søger i åbenhed og fællesskab at optimere byggeopgaven, ud fra fælles mål og værdier, fælles aktiviteter og fælles økonomi, i en proces, der kan fortsættes gennem hele byggesagsforløbet.

Inddragelse af entreprenørens erfaring kræver et tættere samarbejde mellem parterne i analyse-, programmerings- og projekteringsfaserne. En række aktiviteter kan inddrages for at fremme samarbejdet og en positiv samarbejdsånd, fx workshops, team-building og incitamentsaftaler, hvor gevinst og tab deles, hvis projektet økonomisk går anderledes end forudsat.

7.5 Udbud og valg af rådgiver

Bygherren uden særlig byggeadministration skal – ved byggeopgaver over 2 millioner kr. ekskl. moms – indhente bistand hos Slots- og Ejendomsstyrelsen i forbindelse med udbud og valg af rådgiver. Bygherren er ved den konkrete byggeopgave ansvarlig for udbud af rådgivning og valg af tekniske rådgivere. Når en bygherre ikke er en særlig byggeadministration, skal bygherren – ved byggeopgaver over 2 millioner kr. ekskl. moms – rette henvendelse til Slots- og Ejendomsstyrelsen, som bistår ved udbud og valg af rådgivere og ved indgåelse af rådgiveraftaler. Ved byggeopgaver under denne grænse er henvendelse til Slots- og Ejendomsstyrelsen frivillig.

Generelt om valg af rådgiver

I overvejelserne om at finde frem til egnede rådgivere skal der først og fremmest lægges vægt på rådgivernes almindelige kvalifikationer og på deres erfaring med tilsvarende opgaver. Hvis der er tale om særlige ydelser, skal der også tages hensyn hertil.

Det skal sandsynliggøres, at rådgiverne – ved siden af arkitektonisk og byggeteknisk dygtighed og erfaring – har den nødvendige kapacitet til at gennemføre opgaven. Hertil hører blandt andet at overholde tidsfrister og at deltage i samarbejdet med de øvrige rådgivere. Der kan i denne forbindelse anvendes nøgletal fra tidligere gennemførte byggesager.

Der kan endvidere lægges vægt på at antage rådgivere, som er opmærksomme på nye metoder med hensyn til gennemførelse af projekteringen eller nye produkter og metoder ved udførelsen af byggeriet.

Er bygherrens egen kapacitet begrænset, og er den ikke suppleret med særlig bistand, stilles der større krav til rådgiverne på det administrative område.

Selv om koordineringen mellem de projekterende, andre rådgivere og specialister håndteres af projekteringsledelsen, vil det ofte være en fordel for bygherren, at antallet af rådgivere holdes så lavt som muligt. Koordineringsproblemerne vil i alle tilfælde bortfalde, hvis der aftales totalrådgivning.

Ved valg af rådgivere skal bygherren også lægge vægt på, at rådgiverne kan dokumentere fornøden viden og procedure indenfor kvalitetssikring og miljøledelse, den fornødne viden om gældende regler og praksis på arbejdsmiljøområdet samt viden om miljørigtig og arbejdsmiljørigtig projektering.

Endelig skal bygherren selvfølgelig lægge vægt på prisen på rådgivning.

Valg af rådgivere ved udbud

Ved større byggeopgaver er blandt andet de statslige bygherrer forpligtet til at udbyde de tjenesteydelser (rådgivningsydelser), bygherren har behov for, i henhold til EU's tjenesteydelsesdirektiv. Direktivet fastlægger regler for, hvordan tjenesteydelser indkøbes, når ydelserne overstiger en fastsat mindsteværdi (tærskelværdi). Tærskelværdierne fastlægges for to år ad gangen.

Det grundlæggende princip i direktivet er kravet om ligebehandling af mulige tilbudsgivere. Dette betyder, at de bydende skal udvælges ved objektive kriterier, og aftalen skal tildeles på en ikke diskriminerende måde.

Ved rådgivningsydelser under tærskelværdien kan bygherren med fordel også udbyde rådgivningsydelserne efter samme udbudsregler, og bygherren er forpligtet til at udbyde ved rådgivningsydelser med forventet kontraktsum over DKK 500.000,- ekskl. moms i henhold til cirkulære om udbud og udfordring af statslige drifts- og anlægsopgaver. Cirkulæret forpligter dog ikke bygherren til at følge en bestemt fremgangsmåde.

Rådgiveraftaler over DKK 500.000 skal udbydes i henhold til cirkulære om udbud og udfordring af statslige drifts- og anlægsopgaver. Rådgiveraftaler over EU's tærskelværdi (ca. DKK 1,2 millioner) skal udbydes i EU-udbud.

For statslige bygherrer er tærskelværdien for 2002 og 2003 fastsat til en kontraktværdi på ca. DKK 1,2 millioner ekskl. moms. For øvrige offentlige bygherrer er tærskelværdien fastsat til ca. DKK 1,9 millioner ekskl. moms.

Det betyder, at såfremt den forventede kontraktværdi for de samlede rådgivningsydelser, som en statslig bygherre har behov for i forbindelse med gennemførelse af en byggesag, overstiger ca. DKK 1,2 millioner ekskl. moms, skal alle rådgivningsydelser udbydes. Bygherren kan dog undlade udbud af enkeltaftaler om rådgivning, forudsat at den enkelte aftale ikke overstiger ca. DKK 600.000

ekskl. moms og forudsat at den samlede værdi af disse enkeltaftaler ikke overstiger 20 pct. af værdien af de samlede tjenesteydelser.

De nærmere regler om udbud af tjenesteydelser fremgår af vejledning om tjenesteydelsesdirektivets anvendelse i bygge- og anlægssektoren.

Bygherren kan vælge mellem offentligt udbud, hvor alle interesserede kan afgive tilbud på opgaven, eller begrænset udbud, hvor kun de rådgivere, der bliver udvalgt (prækvalificeret), kan afgive tilbud på opgaven. I få undtagelsestilfælde kan udbud efter forhandling vælges.

Endelig kan bygherren vælge at gennemføre en projektkonkurrence.

Valg af rådgivere ved begrænset udbud

Valg af rådgiver sker typisk i begrænset udbud med prækvalifikation. Bygherren skal som tildelingskriterium vælge enten laveste pris eller økonomisk mest fordelagtige bud.

For en typisk byggesag, hvor bygherren har valgt begrænset udbud efter tjenesteydelsesdirektivet, er reglerne i korthed følgende:

- Bygherren udarbejder udbudsmaterialet, der skal danne grundlag for de afgivne tilbud, herunder bygherrens betingelser for rådgivning som blandt andet kan indeholde en kravspecifikation over rådgiverens ydelser.
- Bygherren gennemfører en prækvalifikation, som begynder med annoncering af udbuddet ved en udbudsbekendtgørelse, som indrykkes i Supplement til EF-tidende, og eventuelt endvidere annonceres på anden måde. Annoncen skal indeholde en liste over de oplysninger, der skal bruges ved udvælgelsen af tilbudsgivere (udvælgelseskriterier), fx benchmarks og nøgletal, og om muligt oplysning om hvilke kriterier ordren tildeles efter (tildelingskriterier). Endvidere oplyses det antal rådgivere, der forventes udvalgt (prækvalificeret) til at afgive tilbud.
- Interesserede rådgivere sender en anmodning om at måtte deltage som tilbudsgiver (fristen skal være mindst 37 kalenderdage).
- Bygherren gennemgår anmodningerne og vælger ud fra udvælgelseskriterierne de rådgivere, som skal prækvalificeres til at afgive tilbud.
- Bygherren sender udbudsmaterialet til de prækvalificerede rådgivere. Udbudsmaterialet skal blandt andet indeholde tildelingskriterium og underkriterier samt prioritering af underkriterierne (eventuelt bedømmelsesmodel), hvis bygherren kan fastlægge en prioritering.
- Bygherren skal i sin udbudstidsplan sikre, at der er tid til besvarelse af spørgsmål fra tilbudsgiverne, og eventuelt afholde et orienterings- og spørgemøde i tilbudsfasen, hvis der er behov for det (svar på spørgsmål og eventuelle rettelser skal udsendes senest seks kalenderdage før afleveringsfristen).
- Tilbudsgiverne afleverer tilbud senest på det i udbudsmaterialet angivne tidspunkt (fristen skal være mindst 40 kalenderdage fra udsendelse af udbudsmaterialet).
- Bygherren vurderer de indkomne tilbud – herunder om de er konditionsmæssige – ud fra tildelingskriteriet og underkriterier samt prioriteringen.
- Bygherren indgår aftale med den tilbudsgiver, som bedst opfylder kriterierne for tildeling af ordren under hensyntagen til prioriteringen.

Som tildelingskriterium kan bygherren anvende laveste pris eller økonomisk mest fordelagtige bud, når bygherren lægger vægt på andre forhold end prisen ved valg af rådgiver. Hvis bygherren har fastlagt en prioritering af underkriterierne indbyrdes, eventuelt ved en bedømmelsesmodel, har han pligt til at oplyse denne prioritering overfor tilbudsgiverne i udbudsbekendtgørelsen eller senest i udbudsmaterialet.

Bygherren kan have behov for en rådgiver til at bistå med gennemførelse af udbuddet.

Ved totalentreprise, hvor projekteringen indgår i entreprisen, skal udbud ske efter bygge- og anlægsdirektivet.

Valg af rådgivere ved projektkonkurrence

Projektkonkurrencer kan med fordel anvendes ved større byggeopgaver.

Det kan ved større byggeopgaver anbefales at vælge rådgivere ved hjælp af en projektkonkurrence (arkitektkonkurrence). Gennem en projektkonkurrence opnås en alsidig belysning af opgaven, mange valgmuligheder og et bredt grundlag for de endelige beslutninger. Konkurrencen øger desuden muligheden for nytænkning og har ofte bidraget til fornyelser inden for byggeriet og samfundsplanlægningen.

Det anbefales at følge Danske Arkitekters Landsforbunds konkurrenceregler, når man skal gennemføre projektkonkurrencer.

Projektkonkurrencer kan benyttes i forskellige former, hvoraf følgende skal nævnes:

- Idékonkurrence, som anvendes hvor byggeopgaven enten ikke kan formuleres konkret, eller hvor det gælder om at finde grundlaget for opgavens løsning. Gennem idékonkurrencen kan man søge skitse-mæssig anskueliggørelse af mulighederne for realisering af byggeplaner. Såfremt præmiesum og eventuelt honorar overstiger tærskelværdien, skal konkurrencen følge reglerne i tjenesteydelsesdirektivet.
- Realiseringskonkurrence, som anvendes ved en konkurrence om løsning af en konkret byggeopgave, hvori projektering og gennemførelse af byggeriet indgår. Konkurrencen belyser opgavens funktionelle, konstruktive, arkitektoniske og økonomiske løsning. En realiseringskonkurrence vil oftest have en størrelse, så rådgiverhonoraret i sagen samt præmiesum overstiger tærskelværdien, og derfor skal reglerne i artikel 13 i tjenesteydelsesdirektivet om projektkonkurrencer følges.
- Kombineret realiserings- og honorarkonkurrence er en konkurrenceform, hvor bygherren har mulighed for at lade økonomien i byggesagen spille en rolle på linje med de andre kriterier, såsom arkitektur og funktion. Denne konkurrenceform vil også oftest

have en størrelse, så rådgiverhonoraret i sagen overstiger tærskelværdien, og i dette tilfælde kan tillige reglerne i tjenesteydelsesdirektivet om begrænset udbud med tildelingskriteriet økonomisk mest fordelagtige bud anvendes.

- Etapekonkurrence, som er en kombination af en idékonkurrence og en realiseringskonkurrence. Først udskrives en idékonkurrence på grundlag af et rammeprogram. Blandt de bedste forslag udvælges 3-5 projekter, hvor konkurrencedeltagerne i 2. etape konkurrerer om den endelige løsning på grundlag af et revideret og mere detaljeret program, som blandt andet inddrager erfaringerne fra 1. etape. Etapekonkurrencen skal opfattes som et samlet konkurrenceforløb.

Gennemførelse af en projektkonkurrence kan enten ske som en åben konkurrence, hvor alle kan deltage, eller som en indbudt konkurrence, hvor et begrænset antal kan deltage. Idékonkurrence udskrives oftest som åben konkurrence.

En ofte anvendt konkurrenceform er realiseringskonkurrencen. Det kan normalt anbefales, at deltagerantallet begrænses.

Rådgivervalg ved totalentreprise

Når bygherren vælger totalentreprise, har han ikke noget aftaleforhold med entreprenørens projekterende rådgivere. Men bygherren kan få indflydelse på entreprenørens valg af rådgiver og på disses arbejdsvilkår gennem udbudsbetingelserne for en totalentreprisekonkurrence og ved at stille krav til totalentreprenørens brug af egne rådgivere i totalentrepriseaftalen, fx til fagtilsyn.

Sædvanligvis knytter totalentreprenørerne rådgivere til sig specielt til løsning af den konkrete byggeopgave. Nogle totalentreprenører har et mere fast samarbejde med bestemte rådgivere. Enkelte totalentreprenører har egen projekteringsafdeling, som selv projekterer især mindre og typiserede opgaver.

Bygherrens muligheder for indflydelse er fx:

- bygherren kan forbeholde sig ret til at godkende de rådgivere, som totalentreprenøren anvender ved byggeopgaven
- ved udbud i totalentreprisekonkurrence kan bygherren i forbindelse med fastlæggelse af udvælgelseskriterierne i prækvalifikationen lægge vægt på rådgivernes egnethed
- bygherren kan forlange, at rådgiverne deltager i møder mellem bygherre og totalentreprenør under byggesagen
- bygherren kan forlange, at rådgiverne skal føre fagtilsyn.

Rådgivervalg ved partnering

Da samarbejde i partnering baseres på gensidig respekt og tillid, åben dialog og tæt personlig kontakt, er det afgørende at nøglepersoner udvælges med omhu under hensyntagen til alle parter i projektet. Bygherren kan foretage særskilt udbud af rådgiverydelse som ved traditionel rådgivning og i den forbindelse vælge begrænset udbud, med særlig vægt på CV'er for konkrete medarbejdere, samt forslag til samarbejdsmodel.

Rådgiverens evner til at indgå i et tæt samarbejde med både bygherre og entreprenør skal i den forbindelse inddrages i vurderingen.

8 Udbudsgrundlag og entrepriseformer

Bygherren har ansvaret for udbudsgrundlaget og dermed byggeriets udformning. Efter indhentning af tilbud på udførelsen vil bygherren kun i begrænset omfang kunne ændre i projektet, og dette vil normalt medføre merudgifter. Dette gælder i endnu højere grad, efter at entrepriseaftale er indgået.

Bygherren kan vælge udbudsgrundlag på forskellige niveauer fra byggeprogram over forprojekt til hovedprojekt.

Ved valget af udbudsgrundlag spiller bygherrens behov for indflydelse på detailudformningen en væsentlig rolle.

8.1 Bygherrens valgmuligheder

Valg af udbudsgrundlag afhænger af bygherrens ønske om indflydelse på detailudformning af byggeriet. Desuden afhænger valget af andre forhold som fx bygherrens styringskapacitet, anvendeligheden af typeløsninger, ønske om nye løsninger, tidsplan og ønske om tidlig sikkerhed for økonomien.

En af bygherrens vigtigste opgaver er at tage stilling til, hvilken indflydelse han vil have på byggeriets udformning, efter at byggeprogrammet foreligger. Jo tidligere i byggeprocessen udbuddet af entreprenørarbejderne finder sted, jo mindre detaljeret vil udbudsgrundlaget være, og desto flere detaljer vil derfor være overladt til de bydende og udførende entreprenører.

Bygherrens indflydelse på detailudformningen afhænger således af det valgte udbudsgrundlag. Det afhænger af forudsætningerne for den enkelte byggeopgave, hvilket udbudsgrundlag der er egnet. Bygherren skal foretage en systematisk vurdering af, om byggeriet bør gennemføres i en partneringaftale eventuelt inkl. incitamentsaftaler.

Det er ikke alene behovet for at få indflydelse på byggeriets detaljer, som bygherren skal tage hensyn til ved valget af udbudsgrundlag. En række andre forhold kan spille ind. Eksempelvis kan nævnes bygherrens styringskapacitet, typeløsningers anvendelighed, ønsket om at få nye løsninger frem, tidligt overblik over økonomien, tidsplan eller andre forhold vedrørende byggeriets tidsmæssige afvikling, udnyttelse af fagekspertise hos entreprenørerne eller mulighederne for priskonkurrence blandt de bydende.

Bygherrens muligheder ved byggeriets udformning går fra valg af et standardiseret projekt – hvor hans indflydelse på detaljeringen er begrænset – til individuel projektering. Der er også mulighed for mellemformer, hvor standardløsninger for detaljer/komponenter kombineres med individuel projektering.

8.2 Projektmateriale i udbudsgrundlag

Ved projektering af byggeopgaven udformes et selvstændigt projektmateriale for byggeriet, og den færdige bygning kommer til at fremtræde som en individuel løsning tilpasset bygherrens krav og ønsker.

Byggeprogrammet udgør det fornødne projekteringsgrundlag, og projekteringen gennemføres til et hovedprojekt, der danner

udbudsgrundlaget.

Projektering kan gennemføres af projekterende rådgivere i dialog med bygherren. I princippet er der til og med projektforslaget ingen begrænsninger i bygherrens indflydelse på detaljerne i byggeriet.

Bygherren kan også vælge at udbyde på grundlag af et byggeprogram, hvor byggeriet projekteres som led i en totalentreprise. Her vil bygherren blandt tilbudsprojekterne fra totalentreprenørerne kunne vælge den individuelle løsning, han foretrækker. Ved projektering i totalentreprise vil bygherren ikke have så stor indflydelse på detailudformningen, som han normalt har, når projekteringen udføres af bygherrens egne projekterende rådgivere.

Byggeprogrammet udgør i så tilfælde både projekterings- og udbudsgrundlag.

Vælges partnering har bygherren, gennem det tætte samarbejde med både entreprenør og rådgiver, mulighed for løbende indflydelse på udformningen af byggeriet til relativt langt henne i projekteringen i henhold til samarbejdsaftalen, dog under stadig drøftelse og vurdering af konsekvenserne af eventuelle ændringer.

8.3 Hovedprojekt som udbudsgrundlag

Et hovedprojekt har stor detaljeringsgrad, og kun priskalkulationen overlades til entreprenøren.

Et hovedprojekt anvendes som udbudsgrundlag, når bygherren ønsker stor indflydelse på byggeriets detaljer. Bygherren er her i dialog med de projekterende under hele projekteringen, der omfatter præcise krav til planløsning, ydre og indre fremtræden, konstruktioner, komponenter, materialer og øvrige enkeltheder. Entreprenøren skal alene udregne en tilbudspris.

Hovedprojektet er velegnet som udbudsgrundlag, hvor bygherren af funktionelle, æstetiske eller andre grunde ønsker at præge byggeriet i detaljer, eller hvor bygherren først kan overskue projektet, når dette er gennemarbejdet. Formen er også den rette, hvis bygherren vil opnå de fordele, der kan være knyttet til fagentreprise, og han vil påtage sig ansvaret for styringen af byggeriet.

8.4 Forprojekt som udbudsgrundlag

Et forprojekt har begrænset detaljeringsgrad, og det overlades til entreprenøren at færdigprojektere og udføre priskalkulation.

De fag-, stor- eller hovedentreprenører, som udbud på hovedprojekt traditionelt er henvendt til, kan i visse tilfælde udføre dele af hovedprojekteringen. Bygherren kan derfor udbyde hele eller dele af byggeriet på et udbudsgrundlag, som har en noget mindre detaljeringsgrad end hovedprojektet, fx svarende til rådgivernes forprojekt.

Alle væsentlige forhold er lagt fast i forprojektet, men en række detaljer i udformningen overlades til de valgte entreprenører, som således skal sørge for den resterende projektering frem til hovedprojekt.

8.5 Sideordnede udbud

Bygherren kan ved udbuddet anmode de bydende om at give tilbud på flere tekniske løsninger, som opstilles i udbudsgrundlaget. Denne metode betegnes sideordnet udbud.

8.6 Alternative tilbud

Ved udbud på hoved- eller forprojekt har bygherren mulighed for at få belyst alternative løsninger på detailområder. Dette kan opnås ved i udbudsgrundlaget at åbne for aflevering af alternative tilbud. Bygherren skal i udbudsgrundlaget angive de mindstekrav som tilbud skal opfylde. Alternative tilbud er tilbud, som på andre nærmere angivne punkter afviger fra udbudsgrundlaget men opfylder mindstekravene.

Ved at angive mindstekrav kan bygherren bevare den fulde indflydelse på projektet og samtidig måske udnytte de bydendes viden om produktion og udførelse.

Alternative tilbud anvendes først og fremmest for at åbne for alternative detaljløsninger og materialevalg.

8.7 Byggeprogrammet som udbudsgrundlag

Et byggeprogram indeholder overordnede retningslinjer for byggeriet, men det overlades til entreprenøren og dennes rådgivere at projektere byggeriet. Med byggeprogrammet som grundlag udbydes i totalentreprise eller alternativt gennemføres byggeopgaven ved partnering.

Hvor forholdene ikke taler for udbud på hoved- eller forprojekt, kan bygherren vælge udbud på grundlag af byggeprogram, dvs. udbud i totalentreprise. Desuden kan dette udbudsgrundlag vælges, hvor bygherren er under tidspres, eller hvor det er afgørende med et tidligt økonomisk overblik.

I tilfælde af tidspres er udbud i totalentreprise på grundlag af byggeprogram velegnet, da entreprenøren kan påbegynde byggearbejdet samtidig med, at han ved egne rådgivere udfører projekteringen. Endvidere er hele byggeriet omfattet af én tilbudspris.

I nogle tilfælde vil det først under arbejdet med byggeprogrammet være muligt at tage endelig stilling til, om programmet vil være egnet som udbudsgrundlag ved byggeopgaven, eller om bygherren selv bør gå videre i detaljeringen.

Viser det sig allerede under udarbejdelse af programoplægget eller byggeprogrammet, at de indeholder mange detaljer og krav, vil det ofte være udtryk for, at byggeprogrammet ikke vil være egnet som udbudsgrundlag.

Udbud på grundlag af byggeprogram er ensbetydende med, at byggeopgaven gennemføres i totalentreprise eller ved partnering. Herved får entreprenørerne stor frihed til at udnytte deres viden om udførelsesmæssige forhold, eller til at udnytte tilgængeligt detaljeret projektmateriale, der dækker dele af programmet, såsom standardiserede projekter og standardløsninger (fx færdige bygningsdelsystemer).

Byggeriets eller bygningens hoveddisponering og forholdet mellem kvalitet og pris indgår ved totalentreprise i entreprenørernes overvejelser og i tilbuddets udformning. Der bliver større mulighed for konkurrence på forskellige løsninger. Til gengæld kan bedømmelsen af tilbud blive mere kompliceret.

Byggeprogrammets udformning ved totalentreprise

Når byggeprogrammet skal være udbudsgrundlag i totalentreprise, stilles der særlige krav til programmets udformning, idet programmet bliver selve grundlaget for aftalen med totalentreprenøren om såvel projekteringen som udførelsen.

Bygherren kan kun få gennemført ændringer i byggeprogram og dermed i projekt under respekt af aftalen med totalentreprenøren. Eventuelle mangler i byggeprogrammet kan ikke i samme omfang rettes op under projekteringen, som når bygherren selv er ansvarlig for denne. Eventuelle mangler kan føre til ændringer i entrepriseaftalen, som ofte vil betyde merudgifter for bygherren.

Det er en fordel at formulere det færdige byggeris egenskaber forholdsvis generelt i byggeprogrammet. Jo mere detaljeret krav og ønsker angives, og jo flere konkrete løsninger og specifikationer der foreskrives, des mere bindes den projektering, som totalentreprenøren skal yde, og dermed hans mulighed for selv at vælge konstruktionsprincipper, detaljløsninger og materialer ud fra rationelle produktionshensyn. Entreprenøren skal dog oplyses om bygherrens udfaldskrav og krav til kvalitet.

Dette hensyn til totalentreprenørens handlefrihed skal afbalanceres imod bygherrens interesse i, at udbudsmaterialet i tilstrækkelig grad fastlægger de ydelser, totalentreprenøren skal præstere. Ydelserne skal også være så præcise, at bygherren får reelle muligheder for at sammenligne de tilbudte løsninger og for at konstatere, hvordan de forholder sig til udbudsgrundlaget.

Som udgangspunkt skal tegninger så vidt muligt undgås ved udbud på byggeprogram. Tegninger bør kun anvendes, når en verbal fremstilling ikke slår til. Eventuelle tegninger kan være vejledende eller bindende for de bydende.

I nogle tilfælde kan det dog være en fordel for bygherren at udbygge programmet med en række detaljer. Herved kan det bedre sikres, at der er taget stilling til alle bygherrens relevante krav og ønsker, og at de bydende har forstået disse.

Tilbuds- og kontraktmateriale ved totalentreprise

Når der udbydes på grundlag af byggeprogram i totalentreprise, skal bygherren anføre i udbudsmaterialet, hvor detaljeret tilbudsmaterialet skal være. Ved detaljerede krav til tilbudsmaterialet får bygherren bedre mulighed for at sikre, at tilbudsprojekterne har de krævede eller ønskede egenskaber.

Bygherren kan have behov for, at den totalentreprenør blandt de bydende, der vælges til at gennemføre arbejdet, i et nærmere angivet omfang yderligere detaljerer sit tilbudsmateriale, før entrepriseaftalen indgås (teknisk afklaring af tilbuddet). Det kan også aftales, at totalentreprenøren først gennemfører denne yderligere detaljering i løbet af selve byggeprocessen og løbende forelægger det detaljerede materiale til bygherrens godkendelse.

Ved fastsættelse af detaljeringsgraden i udbuds-, tilbuds- og kontraktmaterialet kan bygherren søge at gennemføre en passende arbejdsdeling mellem sig selv, de bydende og den valgte totalentreprenør med hensyn til fastlæggelsen af byggeriets udformning.

8.8 Mellemudbud

Bygherren kan lade udbudsgrundlaget være noget mere detaljeret end et byggeprogram, dvs. lade det omfatte en del af forslags- og eventuelt projektmaterialet. I praksis benyttes betegnelsen mellemudbud om denne form.

Den projektering, der hører til udbudsgrundlaget, udføres på sædvanlig måde af bygherrens projekterende rådgivere, mens resten af projekteringen udføres som et led i tilbuddet eller som projektering under entrepriseaftalen.

Ved mellemudbud søger bygherren at bevare en vis indflydelse på projektets detaljer samtidig med, at de bydende entreprenører eller den valgte entreprenør får mulighed for at lade produktionsmæssige forhold få indflydelse på projektets detailudformning.

Der gælder sædvanlige regler for udbud også på dette område, og bygherren skal tilrettelægge sit udbud ud fra, hvad der er anført om udbud på hovedprojekt og udbud på byggeprogram. Mellemudbud stiller særlige krav til bygherre og entreprenør på grund af den ændrede arbejdsdeling mellem dem.

9 Initiativfase og programoplæg

Dette kapitel handler om, hvordan en myndigheds lokalebehov undersøges og fastlægges og hvordan dette behov kan søges dækket. Kapitlet beskriver de væsentligste forhold vedrørende behov, funktion, økonomi, tid og lokalisering.

Resultaterne af myndighedens undersøgelser indgår i en samlet afvejning. Er resultatet af initiativfasen, at der skal bygges, udarbejdes et programoplæg.

9.1 Vurdering af lokalebehov

Myndighederne bør i deres langsigtede planlægning medtage fremtidige lokalebehov ved en samlet plan, som belyser behovet for lokaler af bestemte typer – fx antal arbejdspladser eller antal kvadratmeter lager. Visse lokalebehov kan være af begrænset varighed.

Planerne skal desuden redegøre for, hvordan det forventede lokalebehov søges dækket. Planerne bør normalt ikke omfatte byggegrund, lokalernes placering samt udformning af konkrete byggerier.

Planerne bør udarbejdes med en tidshorisont på 5-10 år og løbende ajourføres. Det giver mulighed for, at processen med afklaring af bevillinger samt planlægning og gennemførelse af et byggeri kan forløbe mest hensigtsmæssigt.

Normalt bør en myndighed ikke komme ud for et pludseligt lokalebehov, med mindre der er tale om brand eller anden ødelæggelse af hidtidige lokaler. Politiske beslutninger fx om organisationsændringer kan også ændre lokalebehovet.

Viser der sig at være et lokalebehov, gennemfører myndigheden indledende undersøgelser, der omfatter:

- behovs- og funktionsundersøgelse, herunder vurdering af arbejds gange og samarbejdsrutiner
- lokaliseringmuligheder
- husningsmuligheder
- de økonomiske konsekvenser, herunder totaløkonomiske vurderinger.

Ved de indledende undersøgelser kan der være behov for bistand til at vurdere mulighederne for at dække lokalebehovet ved leje af lokaler, køb af bestående ejendom eller ved byggeri.

En myndighed, som ikke har en særlig byggeadministration, skal søge bistand hos Slots- og Ejendomsstyrelsen til planlægning af det videre arbejde, når der er konstateret et lokalebehov. Det gælder uanset om lokalebehovet tænkes dækket ved byggeri, køb eller leje af bygninger.

Det kan i visse tilfælde være nødvendigt at antage teknisk bistand til at undersøge husningsmuligheder, fx med hensyn til eventuelle byggegrundes egnethed og udnyttelsesmuligheder, til foreløbig teknisk vurdering af lokaleindretning eller ombygnings- og nybygningsmuligheder og de samlede økonomiske konsekvenser heraf.

Hvis myndigheden beslutter at bygge, indgår de indledende undersøgelser i det programoplæg, der danner grundlag for selve byggesagens tilrettelæggelse og gennemførelse.

9.2 Behovs- og funktionsundersøgelse

Behovs- og funktionsundersøgelsen tager udgangspunkt i den nuværende situation og den forventede fremtidige udvikling for den pågældende myndighed, herunder også om lokalebehovet forventes at være af begrænset varighed. Undersøgelsen omfatter en analyse af arten og omfanget af lokalebehovet samt sammenhæng mellem funktioner.

Ved tilrettelæggelsen af behovs- og funktionsundersøgelsen kan principperne i kapitel 4 også anvendes.

Undersøgelsen bør ikke alene rette sig imod en udvidelse af de nuværende lokaler. Den bør inddrage behovet for udskiftning af utidssvarende lokaler og behovet for en samlet placering af hidtil spredte funktioner.

Myndigheden bør som et led i undersøgelsen overveje, om en rationalisering af arbejdsgange kan eliminere eller begrænse et skønnet lokalebehov. Det skal endvidere vurderes, om de behov, der arbejdes med, kan opfyldes på andre måder. Sådanne vurderinger skal især gennemføres forud for meget store og bekostelige byggeopgaver, hvor etapeopdeling også bør undersøges.

Som led i undersøgelsen skal der udføres de nødvendige analyser og prognoser for dimensionering af de fremtidige lokaler. Undersøgelsen bør tillige indeholde en oversigt over alle de aktiviteter, der er nødvendige for, at myndighedens opgaver kan udføres, herunder oversigter over alle kategorier af lokaler, personale, maskiner og inventar, som er nødvendige for de enkelte funktioner.

Undersøgelsen bør i første omgang belyse myndighedens grundlæggende lokalebehov uden at der tages stilling til den samlede økonomi. Undersøgelsen bør således omfatte de økonomiske konsekvenser ved forskellige grader af behovsopfyldelse, og først når samtlige behov er gjort op, foretages en vurdering af totaløkonomi og behovsopfyldelse.

Behov, som betragtes som ufravigelige, skal opfyldes. Herudover kommer behov, der ønskes opfyldt. Det er væsentligt at fremhæve, at kun behov, som det er absolut nødvendigt at få opfyldt, betragtes som ufravigelige fra myndighedens side. I modsat fald begrænses valgmulighederne for løsning af lokalebehovet unødvendigt.

Det er væsentligt at fremhæve, at lokalebehov ofte er ret ensartede og elastiske, i hvert fald ved administrationsbyggeri. Dette betyder, at lokalebehov inden for temmelig vide rammer ofte kan opfyldes uden individuel og speciel bygningsudformning i såvel nybyggeri som eksisterende bygninger. Statens byggerier bør derfor i betydeligt omfang udformes ud fra krav om generel anvendelighed.

En myndighed kan dog have særlige behov, som især er vigtige at kortlægge. Eksempelvis kan en myndighed have særlig brug for støjfri omgivelser eller en afsondret beliggenhed for at undgå ulemper for naboerne.

9.3 Behovsopfyldelse gennem OPP

I denne tidlige fase skal bygherren foretage en systematisk vurdering af, om byggeriet skal gennemføres i en samarbejdsform med en privat partner, der udover byggeriet leverer finansiering og drift m.m.

Ved offentlig-privat partnerskab kan opnås:

- systematisk og optimal risikofordeling mellem offentlig og privat part
- totaløkonomisk tankegang (optimering af byggeri og drift)
- privat involvering i offentlige opgaver
- stabile aktører på markedet
- sikkerhed i offentlig budgetlægning.

Den private part i en OPP-aftale forestår byggeriet inkl. finansiering og drift, idet den offentlige part betaler en årlig leje over fx 30 år, og herefter kan overtage byggeriet, hvis dette indgår i aftalen.

Den offentlige parts rolle skal defineres nærmere i OPP-aftalen, men denne skal stadig gennemføre en stor del af de overvejelser og vurderinger, der er beskrevet i denne vejledning, og træffe beslutninger på baggrund heraf.

9.4 Lokaliseringsmuligheder

Den geografiske placering af de lokaler, der skal findes enten ved nybyggeri eller ved indretning af eksisterende bygninger, skal ligeledes indgå i behovsundersøgelsen.

For en række statslige myndigheder er en bestemt lokal placering afgørende, mens andre myndigheder skal dække betydelig større områder fx regioner, landsdele eller hele landet.

Overvejelser om lokalisering skal tage udgangspunkt i at få myndigheden centralt placeret i det område, den skal betjene. Placeringen bør indpasses efter målsætningen om, at myndigheden kan betjene brugerne hensigtsmæssigt. Desuden skal der tages hensyn til regionplanlægning og kommuneplaner, herunder forholdet til bymønstre, bystruktur og eksisterende og kommende

transportmidler.

For større byggeopgaver skal resultatet af overvejelserne om lokalisering forelægges for planmyndighederne, inden der arbejdes videre med byggesagen.

Det er relevant at overveje forskellige konkrete forhold i forbindelse med en statslig lokalisering – blandt andet personaleforhold, herunder rekruttering af kvalificeret personale og ægtefælles jobmuligheder, bolig-, trafik- og transportforhold. Der henvises til analysen ”Udflytning af statslige arbejdspladser”, fra Erhvervs- og Boligstyrelsen.

9.5 Husningsmuligheder

Når lokalebehovet er opgjort, skal de praktiske muligheder for at dække behovet vurderes.

Almindeligvis vil følgende husningsmuligheder være aktuelle:

- omgruppering af nuværende lokaler, herunder overtagelse af tilstødende lokaler
- flytning til andet statsligt byggeri
- lejemål i eksisterende bygninger
- lejemål i nybyggeri
- køb af eksisterende bygninger
- ombygning af eksisterende statsbygninger eller af nykøbte bygninger
- midlertidigt byggeri
- nybyggeri
- offentlig-privat partnerskab om finansiering, byggeri og drift.

Det er en forudsætning, at samtlige realistiske muligheder for at tilfredsstille lokalebehovet altid overvejes. Særligt bør mulighederne for at overtage hidtidige statslige lejemål eller statslige bygninger, der bliver ledige, undersøges.

Dækning af lokalebehovet ved ”skræddersyet byggeri”, der opføres og indrettes af tredjepart, så det præcist dækker myndighedens behov og tilgodeser myndighedens krav og ønsker, kræver en særlig behandling i relation til udbudspligt. Der henvises i den forbindelse til Slots- og Ejendomsstyrelsen.

For offentlige-private partnerskaber henvises til Erhvervs- og Boligstyrelsens vejledninger og værktøjer.

9.6 Økonomiske konsekvenser ved alternative husningsmuligheder

Myndigheden skal vurdere de samlede økonomiske konsekvenser af forskellige muligheder for dækning af lokalebehovet, og der skal i relevant omfang gennemføres en totaløkonomisk vurdering.

De økonomiske overvejelser bør således ikke indskrænkes til en vurdering af udgifterne til dækning af selve lokalebehovet. Også bevillinger til flytning, anskaffelse af inventar og udstyr og kommende driftsbevillinger samt udgifter til aflønning af det personale, der skal ansættes, skal så vidt muligt være klarlagt sammen med spørgsmålet om lokalebehovet.

En tilsyneladende billig løsning kan vise sig at være utilfredsstillende i brugsmæssig henseende. En dyrere løsning kan opfylde myndighedens krav på en sådan måde, at en rationel udnyttelse helt eller delvist vil opveje den højere anskaffelsespris.

Nybyggeri til dækning af et aktuelt lokalebehov vil normalt kræve mindre areal, end indflytning i eksisterende lokaler. Udgifterne pr. kvadratmeter vil ved indflytning i eksisterende lokaler som regel være lavere end ved nybyggeri. Sammenligningsgrundlaget bør i sådanne tilfælde være de samlede anlægs- og driftsudgifter.

Anlægsudgift og driftsudgift bør allerede fra de første overvejelser betragtes samlet ud fra totaløkonomiske principper.

Afgørende ved valg af husningsmulighed skal være, om anskaffelsesprisen (lejen, købesummen, byggeudgiften) ligger inden for de økonomiske rammer, der er til rådighed, og om prisen står i et rimeligt forhold til lokalernes (byggeriets) kvalitet.

Afhængigt af husningsmulighederne og husningsbehovets varighed, skal der som grundlag for de økonomiske overvejelser blandt andet skaffes oplysninger om følgende forhold:

- lejens størrelse for tilbudte arealer, fremtidige lejestigninger, uopsigelighed, vedligeholdelsespligt, overtagelsestid og lejekontraktens øvrige vilkår
- udgiftsfordeling mellem lejer og ejer ved eventuel ændret indretning af det lejede og eventuelle udgifter til istandsættelse ved fraflytning
- købesum og øvrige købsvilkår for eksisterende ejendomme
- eksisterende bygningers tilstand, levetid og behov for hovedistandsættelse
- udgift pr. areal- eller funktionsenhed ved ombygning, eventuelt midlertidigt byggeri, standardiseret byggeri eller individuelt byggeri
- eventuel grundudgift og grundmodningsudgift
- kvadratmeterpris eller andre enhedspriser ved forskellige bygningskvaliteter samt forskellig byggetid
- forholdet mellem købesum, lejesum og byggesum samt udgifter til drift og vedligehold.

Oplysningerne om økonomi pr. areal og/eller funktionsenhed skal indgå i byggesagens programoplæg sammen med myndighedens totaløkonomiske overvejelser. I forslags- og projekteringsfaserne er det de projekterende rådgiveres opgave at omsætte krav og ønsker til løsninger inden for den afsatte økonomiske ramme.

9.7 Vurdering af byggegrund

Hvis myndigheden har en byggegrund eller konkret overvejer at anskaffe en bestemt grund, skal myndigheden sikre sig en dokumentation for, at grunden kan udnyttes som forudsat. Myndigheden skal således være opmærksom på de begrænsninger med hensyn til bebyggelse eller anvendelse, som blandt andet fremgår af bygningsreglementet, region-, kommune- eller lokalplan samt tilsvarende offentligretlige forskrifter. Også eventuelle servitutter, naboretlige forhold og byggelinier skal indgå i overvejelserne.

Ved større byggerier kan der være tale om lokalplanpligt. Det skal derfor undersøges, om en eventuel lokalplan kan stille specielle krav til det påtænkte byggeri. Endvidere skal tidsplanen for byggeriet tage højde for, at lokalplanen skal udarbejdes, offentliggøres og godkendes.

Myndigheden bør sikre sig de fornødne godkendelser, der kan indhentes på forhånd. Myndigheden bør desuden sikre sig en oversigt over væsentlige godkendelser, der først kan indhentes senere. Myndigheden bør undersøge, hvornår der skal ansøges, og hvornår en godkendelse kan forventes at foreligge.

Ved henvendelse til kommunen kan myndigheden få den nødvendige vejledning, dels med hensyn til om grunden kan bebygges og anvendes som ønsket, dels med hensyn til hvilke andre myndigheder, der skal indhentes godkendelse hos.

Det bør være en undtagelse, at statsligt byggeri nødvendiggør dispensation fra bygge- og planforskrifter. Herudover har statslige bygherrer en særlig forpligtelse til ved valg af byggegrund og bygningsudformning at tage hensyn til, at byggeriet skal være arkitektonisk og miljømæssigt tilfredsstillende, eventuelt også i videre omfang end hvad offentligretlige forskrifter måtte tilsige.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at de offentligretlige regler i almindelighed er minimumsregler. Det er derfor nødvendigt at overveje, om disse minimumsregler også er tilstrækkelige til at opfylde eventuelle særlige krav, der stilles til det pågældende byggeri, fx med hensyn til tilgængelighed, lydisolering, indeklime og opholdsarealer.

9.8 Samlet afvejning vedrørende lokalisering

Behovs- og funktionsundersøgelsen, lokaliserings- og husningsovervejelserne samt vurderingen af de økonomiske muligheder indgår i en samlet bedømmelse af, hvordan lokalebehovet skal søges dækket.

Undersøgelsen af de nævnte forhold vil i praksis foregå sideløbende og gensidigt påvirke hinanden. Der kan på forhånd være tillagt nogle af forholdene større betydning end andre.

Økonomien vil således altid være af væsentlig betydning, og kan være så bindende, at de øvrige undersøgelser i hovedsagen koncentrerer sig om at få konstateret, hvad der er den bedste løsning inden for det givne budget, eller hvilken grad af behovsdækning, der kan opnås inden for budgettet.

Det kan omvendt tænkes, at økonomien vil afhænge af behovsundersøgelsen og undersøgelsen af de økonomiske konsekvenser ved forskellige husningsmuligheder.

Når myndigheden råder over en bestemt byggegrund, eller skal udvide en bestående bygning, kan de ydre rammer lægge snævre bånd på den samlede vurdering, således at bestemte husningsmuligheder får en vis forrang.

Resultatet af initiativfasen er en samlet vurdering af lokaliseringsbehovet.

9.9 Programoplæg

Hvis den samlede vurdering vedrørende lokalisering medfører, at lokalebehovet skal dækkes ved byggeri, sammenfattes de relevante dele af det materiale, der har ligget til grund for vurderingen, i myndighedens programoplæg.

Udover en detaljeret redegørelse for baggrunden for behovet for nye lokaler skal programoplægget indeholde en behovsopgørelse og krav til funktionssammenhænge. Normalt indeholder programoplægget desuden oplysninger om lovgrundlag, personalets størrelse og de nuværende lokaleforhold.

Programoplægget skal indeholde et planlægningsbudget, der kan danne udgangspunkt for bevillingsansøgning og kan benyttes, når der skal oplyses om byggeudgifter overfor de bevilgende myndigheder.

Planlægningsbudgettet benyttes desuden til styring af byggeprogramarbejdet og de øvrige forberedende faser samt projekteringen, fx i situationer, hvor der skal vælges mellem forskellige løsninger både med hensyn til kvalitet og omfang.

9.10 Budgetlægning og bevilling

Udgifter til dækning af lokalebehov bør så vidt muligt være indarbejdet i myndighedens budgetoverslag eller i den øvrige langtidspanlægning. Når denne fremgangsmåde følges, udarbejdes de første budgetter nogle år før lokalebehovet bliver aktuelt, og budgetterne vil være afstemt med de til enhver tid gældende budgetteringsregler.

Gennemføres et nybyggeri ved traditionel projektering og udbud indhentes de bevilgende myndigheders endelige godkendelse i almindelighed, når byggeprogrammet er udarbejdet – eller senest når projektforslaget foreligger.

Bevillingerne kan også indhentes to-delt, dvs. som en særskilt projekteringsbevilling når byggeprogram er udarbejdet og en byggebevilling, når hovedprojektet er udarbejdet.

10 Byggeprogram

Bygherren skal udarbejde et byggeprogram. Det skal detaljeret afklare og formulere de krav og ønsker, som bygherren og brugerne har beskrevet i programoplægget. Byggeprogrammet, der er et af de vigtigste dokumenter i en byggesag, bør udarbejdes med sagkyndig bistand, såfremt bygherren ikke selv råder over den fornødne ekspertise.

Byggeprogrammet er udgangspunkt for det videre arbejde med forslag og projekt. Byggeprogrammet kan desuden udgøre en væsentlig del af grundlaget for udbud af projekteringsarbejdet, udbud i totalentreprise eller for en aftale om udvidet samarbejde mellem byggesagens parter. Endelig kan byggeprogrammet udgøre grundlaget for ansøgning om bevilling til byggeriet, eventuelt kun projekteringsbevilling.

10.1 Formålet med byggeprogrammet

Bygherrens vigtigste opgave er organisering af byggesagen og udarbejdelsen af byggeprogrammet. Byggeprogrammet danner udgangspunkt for forslag og projekt, men kan også udgøre en væsentlig del af grundlaget for ansøgning om bevilling og for udbud af både rådgivning og udførelse. Byggeprogrammet omfatter byggeopgavens forudsætninger og bygherrens krav og ønsker til det færdige byggeri, herunder blandt andet til:

- funktion
- arkitektur
- teknisk og miljømæssig kvalitet
- drift og vedligehold
- økonomiske forudsætninger.

Krav og ønsker skal være sammenholdt med de økonomiske forudsætninger. Byggeprogrammets detaljeringsgrad afhænger af arten af byggeopgaven samt af entrepriseformen.

Byggeprogrammet omfatter byggeopgavens forudsætninger og bygherrens krav og ønsker til byggeriets omfang, funktion, arkitektur, teknisk og miljømæssig kvalitet, drift og vedligehold samt oplysninger om byggeopgavens økonomiske forudsætninger og tidsplan.

Byggeprogrammet skal udgøre grundlaget for udarbejdelse af forslag og projekt, og dets indhold og detaljering har derfor stor betydning for hovedlinierne i byggeriet.

De største dispositioner af økonomisk betydning for byggesagen træffes i forbindelse med programmeringen. Byggeprogrammet skal derfor være gennemarbejdet, og bygherrens krav og ønsker skal være sammenholdt med de økonomiske forudsætninger.

Ved programmeringen kan bygherren og brugerne få et indtryk af byggeriets mulige omfang og kvalitet, og bygherren kan få et grundlag for at vurdere konsekvenserne af forskellige mulige valg.

Organiseringen og gennemførelsen af byggeprogramarbejdet er en af bygherrens vigtigste opgaver. Især når der er tale om et omfattende programarbejde.

10.2 Grundlæggende krav til statsligt byggeri

Når byggeprogrammet udarbejdes skal der tages hensyn til følgende grundlæggende krav:

- At byggeriet kan gennemføres inden for de forventede økonomiske rammer for såvel anlæg som drift (totaløkonomi).
- At der ved udformningen af byggeriet lægges vægt på byggeriets arkitektoniske fremtræden og forhold til eksisterende bebyggelse.
- At den krævede kvalitet for byggeriet ikke hæves væsentligt over sædvanlig standard for tilsvarende byggeri.
- At byggeriet så vidt muligt medvirker til afprøvning og udvikling af nye industrialiserede byggemetoder og byggekomponenter, som forener kvalitetsarkitektur med moderne produktionsmetoder.
- At bygninger i videst muligt omfang er generelt anvendelige og ikke tilpasset specielle formål, især ikke i råhusudformningen. Det er således væsentligt under programmeringen at finde frem til alle generelle træk i funktionerne og ikke blot rendyrke de specielle behov. Det hører også med til generel anvendelighed, at der tages hensyn til fleksibilitet for fremtidige installationer.
- At opførelses- og driftsudgifter (eksempelvis forsyning, rengøring og vedligehold) ses som en helhed, således at byggeriet udformes med henblik på at opnå en optimal totaløkonomi.
- At byggeriet gives en arbejdskraftbesparende udformning.
- At byggeriet udformes med henblik på lavest muligt energiforbrug til opvarmning og drift.
- At byggeriet får et tilfredsstillende indeklima.
- At minimere miljømæssige belastninger fra og i byggeriet samt sikkerheds- og sundhedsmæssige belastninger. Det gælder i hele byggeriets levetid, såvel under opførelsen, i driftsperioden og når byggeriet er udtjent og eventuelt skal nedrives.
- At tilgængelighed bliver tilgodeset i forbindelse med byggeriets udformning.
- At bygherrens og brugernes værdier prioriteres.
- At foreliggende fælles retningslinier for statslige bygherrens ensartede krav inden for digitalt udbud og tilbud, digital 3 D projektering, brug af projektwebs, digitale drifts- og vedligeholdelsesdata samt mulighed for digital byggesagsbehandling følges.

10.3 Byggeprogrammets detaljering og omfang

Byggeprogrammets omfang, indhold og detaljeringsgrad varierer efter byggeopgavens art og entrepriseform. Som hovedprincip skal byggeprogrammet ikke fastlægge selve udformningen af byggeriet. Programmet skal derfor kun undtagelsesvis indeholde byggetekniske løsninger.

Bygherren skal i forbindelse med byggeprogrammet kortlægge krav og ønsker til værdierne i det færdige byggeri. Værdierne kan fx være miljømæssige forhold eller fleksibel drift.

Ved udarbejdelsen af byggeprogrammet skal der skelnes mellem, hvad der er krav, som skal overholdes, og hvad der er ønsker, som om muligt kan blive tilgodeset. Krav og ønsker kan udtrykkes som funktionsbeskrivelser, såsom angivelse af temperatur-, belysnings- eller lydniveau mv.

Konkrete og målbare funktionsbeskrivelser bør foretrækkes, hvor dette er muligt. Krav og ønsker kan også udtrykkes i mere

generelle vendinger, eksempelvis ”hensigtsmæssigt”, ”tilfredsstillende” eller ”betryggende”. De generelle vendinger bør præciseres i det videre arbejde med byggeopgaven.

Byggeprogrammet fastlægger rammerne og kvaliteten for det færdige byggeri. Det sker blandt andet ud fra de værdier for byggeriet, som bygherren fastlægger. Endvidere beskrives kravene til kvalitetssikringen i byggesagens videre forløb. Skal byggeriet leve op til særlige miljømæssige krav, fastlægger bygherren målene for miljø og arbejdsmiljø i hele byggeriets levetid – fra udførelse til nedrivning. Målene følges op af de projekterende rådgivere, eksempelvis ved miljørigtig projektering.

Bygherrer, der ikke har en særlig byggeadministration, har normalt ikke den fornødne kapacitet og erfaring til selv at kunne udarbejde et byggeprogram og skal derfor antage rådgivere til opgavens løsning.

Slots- og Ejendomsstyrelsen kan bistå bygherren med at udpege rådgivere og indgå aftaler med disse. Før der indgås endelig aftale, skal aftalen forelægges Slots- og Ejendomsstyrelsen til godkendelse.

10.4 Byggeprogrammets indhold

Inden projekteringen igangsættes, skal bygherren godkende byggeprogrammet, der typisk omfatter:

- byggesagens organisation
- forudsætninger
- krav og ønsker til funktion og arkitektur, drift og vedligehold
- kvalitet, miljø og arbejdsmiljø
- økonomiske forudsætninger
- tid.

Byggeprogrammets omfang og detaljeringsgrad kan variere, men programmet bør typisk omfatte følgende emner:

1. Indledning:

- baggrund og mål for byggeriet
- struktur, funktioner og arbejdsgange i den virksomhed, der skal bruge byggeriet.

2. Byggesagens organisation:

- bygherreorganisation i forbindelse med byggeprogramarbejdet, herunder brugerudvalg og anden brugerindflydelse
- bygherreorganisation under det videre byggesagsforløb, herunder organisationsplan.

3. Forudsætninger:

- byggeopgavens lovgrundlag, aktstykker, grundlæggende administrative beslutninger
- sektorplaner, lokaliseringshensyn
- eventuel byggegrund, herunder planlægnings- og miljømæssige forhold, grundens størrelse og udnyttelsesmuligheder, naboforhold, forholdet til eksisterende bebyggelse, servitutbestemmelser, trafikale forhold, jordbunds- og vejforhold, nivellementsplaner, matrikelkort og koteplaner, tilslutningsmuligheder til forsyningsog afløbsledninger
- resultatet af forhandlinger med offentlige myndigheder og andre, som det påtænkte byggeri vedrører, ikke mindst særlige krav, som de lokale myndigheder stiller til byggeriet.

4. Krav og ønsker til byggeriet:

- arealbehov for funktioner i byggeriet og eventuelt rumprogram
- funktionsbeskrivelser for byggeriet, herunder rumforbindelser, indre og ydre fremtræden, bygningsudformning og bygningshøjder, muligheder for udvidelser og ændringer
- eventuelle angivelser af specielle rums udformning og indretning
- tilgængelighed
- funktionsbeskrivelser og kvalitetskrav for materialer, bygningsdele, installationer, udstyr og inventar
- miljø- og arbejdsmiljømæssige krav, herunder indeklima og forureningsforhold
- energiforsyning og energiforbrug
- bygningsdeles og installationers levetid, ressourceforbrug og driftssikkerhed
- oversigter over påtænkt telekommunikationsudstyr, netværk, edbustyr og andet udstyr
- belastninger og store enkeltkræfter.

5. Kvalitet, miljø og arbejdsmiljø:

- krav til styring af kvalitet, miljø og arbejdsmiljø.

6. Byggearbejdets organisation:

- entreprise- og udbudsform skal overvejes i initiativ- og programfasen.

7. Økonomi:

- økonomiske rammer, bevillinger, forventet byggeudgift fordelt på hovedposter, vurdering af risici for fordyrelser og usikkerhed
- foreløbigt driftsbudget (forventede drifts- og vedligeholdelsesudgifter)
- vurdering af totaløkonomi.

8. Tid:

- tidsplan for byggesagens forskellige faser og for myndighedsbehandling
- tidsmæssige forudsætninger, herunder ønsket tidspunkt for ibrugtagning og vurdering af risici for forsinkelser og tidsplanens usikkerhed.

Byggeriets organisationer har udarbejdet ydelsesbeskrivelser, som nærmere beskriver, hvad et byggeprogram kan indeholde.

10.5 Krav og ønsker i byggeprogrammet

Bygherrens krav og ønsker til byggeriet kan omfatte mange og forskelligartede egenskaber såsom bygningernes størrelse, højde og funktion, materialekvalitet, arkitektonisk fremtræden, pris, vedligeholdelsesudgifter, energiforbrug, tidspunkt for færdiggørelse, fleksibilitet og levetid samt tilgængelighed.

Bygherren bør i byggeprogrammet kun angive krav, hvor der er tale om egenskaber ved byggeriet, som bygherren anser for nødvendige og som derfor skal være med i projektet. Dette kan fx være krav til bygningens funktion og etageareal. Flest mulige egenskaber bør af hensyn til handlefriheden i det videre forløb formuleres som ønsker.

Hvor det er muligt, skal krav og ønsker være udformet som funktionsbeskrivelser og ikke som specifikationer af bestemte produkter. Ved såvel nationale udbud som EU-udbud må bygherren ikke anføre krav om specifikke produkter angivet ved produktnavne.

Det er væsentligt at være omhyggelig med sprogbroen i byggeprogrammet. "Krav" skal altid forstås bogstaveligt, og man skal undlade at sondre mellem ufravigelige og andre krav. Krav skal altid udtrykkes med ordet "skal" eller med konstaterende sætninger. Alle forhold, som ikke er krav, udtrykkes som ønsker. Brugen af andre ord som fx "kan" eller "bør" skal undgås, da de kan give anledning til tvivl og kan opfattes som ønsker og ikke som krav. Ordet "må" skal altid undgås, da det kan være tvetydigt.

10.6 Særlige forundersøgelser

Det vil ofte være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at foretage forundersøgelser, forsøg eller lignende som grundlag for byggeopgavens realisering. Især er det vigtigt at afklare forhold, der kan have væsentlig indflydelse på projektets tid og økonomi samt valg af tekniske løsninger. Det kan fx dreje sig om opmåling af byggegrund, støjmålinger, geotekniske og forureningsmæssige forhold på byggegrunden eller særlige byggetekniske undersøgelser.

Resultatet af forundersøgelserne indarbejdes i byggeprogrammet.

10.7 Forsøgsbyggeri

Statslige bygherrer har en særlig forpligtelse til at lade udvikling og gennemprøvelse af nye byggemetoder og materialer indgå i den statslige byggevirksomhed på en sådan måde, at det også kan komme det øvrige byggeri til gode, jf. Statsbyggeloven.

Allerede i programfasen skal bygherren overveje, om der er grundlag for at lade byggeriet tjene som forsøg eller som prototype for andet byggeri. Det kan fx være tilfældet, hvis byggeriet forventes efterfulgt af flere byggerier af tilsvarende karakter.

Forslag om at lade forsøg indgå i statslige byggerier kan også fremkomme fra anden side, og de statslige bygherrer opfordres til at stille sig positive overfor forslag, der kan medvirke til at fremme udviklingen indenfor byggeriet.

10.8 Godkendelse af byggeprogram

Bygherren skal godkende byggeprogrammet, før projekteringen igangsættes.

Såfremt rådgivere har udarbejdet byggeprogrammet, skal de foretage en kvalitetssikring af deres arbejde. Det vil normalt omfatte en granskning af, om byggeprogrammet lever op til de forudsætninger, bygherren har stillet i programoplægget, og om byggeprogrammet er fyldestgørende for det videre forløb.

Bygherren skal også nøje gennemgå byggeprogrammet og vurdere, om det afspejler alle krav og ønsker. Byggeprogrammet bør desuden forelægges de brugergrupper, der har formuleret krav og ønsker. Sikkerhedsorganisationen skal høres om de arbejdsmiljømæssige forhold i byggeprogrammet.

Ved større og mere komplicerede byggesager kan det endvidere være hensigtsmæssigt, at bygherren iværksætter en uvildig granskning af byggeprogrammet.

Der kan på baggrund af bygherrens granskning og gennemgang af byggeprogrammet være behov for at det revideres. Når byggeprogrammet er færdigt, bør bygherren foretage en fornyet gennemgang for at sikre den overordnede sammenhæng. Gennemgangen bør også omfatte byggesagens økonomi, herunder totaløkonomi, planlægningsbudget og bevillingsmuligheder.

11 Forslag og projekt

De projekterende rådgivere skal i forslags- og projektfaserne bearbejde og konkretisere byggeprogrammets beskrivelser af byggeopgaven til et egentligt projektmateriale, der kan danne grundlag for bygherrens endelige beslutning om at gennemføre byggeriet og for udbud af byggeopgaven.

Kapitlet omhandler primært den projektering, der sker i bygherrens regi. Når byggeopgaven gennemføres i totalentreprise, overgår projekteringen helt eller delvist til totalentreprenøren, og bygherrens opgaver ændres til at give retningslinier for projekteringen og til at godkende projektmaterialet. Er der tale om partnerskab, skal aftalerne med de projekterende rådgivere og entreprenørerne indeholde nærmere definition af parternes rolle i projekteringsforløbet.

Uanset om det er et traditionelt projekteringsforløb i bygherrens regi, en totalentreprise eller partnering bør projekteringen og projekt materialet følge indholdet i dette kapitel.

11.1 Grundlag for forslag og projekt

Dispositionsforslag, projektforslag, forprojekt og hovedprojekt udarbejdes på grundlag af det byggeprogram, som bygherren har godkendt.

Grundlaget for at udarbejde forslag og projekt er det byggeprogram, som bygherren har godkendt, og hvad der i øvrigt måtte fremgå af aftalen med de projekterende rådgivere. Eventuelle ændringer eller udvidelser af grundlaget skal aftales og dokumenteres.

I forbindelse med udarbejdelse af forslag og projekt afholder bygherren normalt møder med de projekterende rådgivere for at uddybe byggeprogrammet samt afklare eventuelle uoverensstemmelser eller tvivlsspørgsmål. Møderne bør dokumenteres i referater, der efterfølgende godkendes af parterne.

Byggeriet udformes på grundlag af en konkret vurdering af den foreliggende byggeopgave og ud fra den praksis og den ekspertise, som de projekterende rådgivere er i besiddelse af. Projektet skal opfylde de krav og ønsker til funktion, kvalitet mv., som er udtrykt i byggeprogrammet og skal opfylde de gældende offentlige forskrifter om byggeri.

Bygherren kan i almindelighed forudsætte, at de projekterende rådgivere – hvad enten de arbejder for bygherren eller en totalentreprenør – er opmærksomme på tekniske spørgsmål – fx forskellige bygningsdeles holdbarhed. Ligeledes kan bygherren forudsætte, at de projekterende rådgivere er bekendt med gældende lovgivning, regelsæt og normer for byggeri, samt at de i fornødent omfang drager nytte af resultaterne fra byggeforskning og udviklingsarbejde, således som disse kommer til udtryk i fx rapporter, anvisninger og erfarblade m.m.

Det er dog bygherren, der har det endelige ansvar for at overholde lovgivning, regelsæt m.m., også selvom der samarbejdes med projekterende rådgivere.

Er der tale om en om- eller tilbygningsopgave, er det væsentligt, at den gennemføres under hensyntagen til kulturelle og arkitektoniske værdier i de pågældende bygninger. Dette gælder ikke mindst inden for den ældre bygningsmasse, som – uden at være fredet – bør bevares som udtryk for bestemte stilepoker. Bygherrer, som ikke har en særlig byggeadministration, skal i den forbindelse søge bistand hos Slots- og Ejendomsstyrelsen.

11.2 Nye materialer og konstruktioner

De projekterende rådgivere er ansvarlige for valg af materialer og konstruktioner. Efter almindelige regler er de dog ikke ansvarlige for følgerne ved brug af nye materialer og konstruktioner, såfremt de, i overensstemmelse med god projekteringspraksis, har givet bygherren alle tilgængelige oplysninger om følgerne, som de har kendskab til – eller ved anvendelse af fornøden faglig dygtighed og omhu burde have kendskab til.

Bygherren løber således en risiko, når der anvendes nye materialer og konstruktioner. Staten har imidlertid en forpligtelse til at være foregangsbygherre og være åben over for nye materialer og konstruktioner. Bygherren bør således ikke afskære sig fra at anvende nye materialer og konstruktioner, hvis der er en rimelig mulighed for økonomiske eller brugermæssige forbedringer og en begrænset risiko for skader og dårlig funktion.

Anvendelse af nye materialer og konstruktioner bør indgå i den risikoanalyse, som bygherren kan gennemføre i forbindelse med byggeprogrammet, og bør fremgå af bevillingsansøgningen.

11.3 Særligt om tilgængelighed

Regeringens politik om tilgængelighed omfatter alle former for handicap, ikke blot bevægelseshæmmede, men blandt andet også personer med nedsat syn og hørelse.

Bygninger samt tilhørende stier, kørselsadgang, p-pladser mv. skal udformes med hensyntagen til personer, hvis bevægelses- og orienteringssevne er nedsat. Det gælder såvel ved nybyggeri som ved om- eller tilbygninger. Kravene fremgår blandt andet af byggelovgivningen. Dansk Standard om tilgængelighed for alle (DS 3028) kan i den forbindelse anvendes som inspirationskilde.

For alle statslige byggerier gælder derfor i almindelighed, at der skal være mulighed for parkering tæt ved bygningers hovedindgang. Bygninger og tilhørende anlæg skal være tilgængelige for handicappede både udendørs og indendørs. Ligeledes skal lokaler og tekniske installationer, herunder ikke mindst toilet- og badeforhold samt forsamlingslokaler, opfylde kravene vedrørende tilgængelighed.

Fysiske hindringer for handicappede skal således undgås, fx smalle adgangsveje og døre, som bevægelseshæmmede ikke kan forcere, utydelig skiltning, som ikke kan ses af synshæmmede, og svage lydsignaler (fx klokker og porttelefoner) som hørehæmmede ikke kan opfatte.

Bygherren kan eventuelt sikre sig, at kravene til tilgængelighed bliver tilgodeset ved, at de projekterende rådgivere i forbindelse med projekteringen indhenter bistand fra særligt sagkyndige. Det kan ske ved konkrete løsningsforslag eller ved en gennemgang – granskning – af projektmateriale.

Den af bygherren udpegede tilgængelighedssagkyndige person vil ligeledes kunne sikre løsningernes korrekte gennemførelse.

11.4 Projekteringsfaser

Når grundlaget for de projekterende rådgiveres ydelser og honorering er fastlagt, kan bygherren træffe beslutning om at sætte arbejdet i forslagsog projektfaserne i gang.

De projekterende rådgiveres arbejde er opdelt i:

- forslagsfasen, der omfatter dispositionsforslag og projektforslag
- projektfasen, der omfatter forprojekt og hovedprojekt.

Med faseopdelingen tilsigtes en trinvis opbygning af projektet, således at bygherren ved afslutningen af den enkelte fase kan tage stilling til, om grundlaget for det mere detaljerede projekteringsarbejde i den følgende fase er tilstrækkeligt og i overensstemmelse med bygherrens intentioner. Samtidig kan faseopdelingen fremme koordineringen af de forskellige rådgiveres arbejde med projektet.

Dispositionsforslag

Dispositionsforslag udarbejdes i dialog mellem bygherren og de projekterende rådgivere og er et motiveret forslag til miljømæssig, æstetisk, funktionel, teknisk og økonomisk løsning af byggeopgaven. Dispositionsforslaget danner grundlag for projektforslaget.

Dispositionsforslaget udarbejdes på grundlag af byggeprogrammet i tæt samarbejde med bygherren. Dispositionsforslaget er et motiveret forslag til en miljømæssig, æstetisk, funktionel, teknisk og økonomisk løsning af opgaven. Forslaget omfatter blandt andet vurdering af byggemuligheder på grunden, opdelingen af byggeriet i afdelinger og byggeafsnit, forslag til alternative bygningsformer, samt principforslag til konstruktioner, materialer og installationer.

Dispositionsforslaget skal indeholde en vurdering og prioritering af relevante alternative muligheder. Ønsker bygherren en gennemarbejdning af alternative muligheder, skal der normalt betales særskilt honorar herfor.

I dispositionsforslaget indgår tillige en redegørelse for de vigtigste økonomiske oplysninger, koordineret og samlet i et planlægningsbudget, samt en foreløbig tidsplan for projektering og udførelse.

Selv om der normalt ikke på dette stade indhentes myndighedsgodkendelse af projektet, kan det anbefales, at der allerede under udarbejdelsen af dispositionsforslaget tages kontakt til de relevante offentlige myndigheder, for så tidligt som muligt under projektarbejdet at få en forhåndsdialog om mulige myndighedskrav til projektet.

Projektforslag

Projektforslaget udarbejdes i dialog mellem bygherren og de projekterende rådgivere.

Projektforslaget er de projekterende rådgiveres forslag til løsning af byggeopgaven.

Projektforslaget er en videre udbygning af dispositionsforslaget og er de projekterende rådgiveres forslag til, hvorledes opgaven i alt væsentlighed kan realiseres. Projektforslaget udarbejdes i dialog med bygherren.

Projektforslaget angiver opgavens æstetiske, funktionelle, tekniske, miljømæssige og økonomiske detaljer i et sådant omfang, at bygherren på dette grundlag kan træffe beslutning, om projektet skal gennemføres som foreslået, eller om det skal ændres eller opgives.

Der skal således i projektforslaget være taget stilling til alle betydende spørgsmål vedrørende byggeriets ydre fremtræden, planudformning, konstruktions-, materiale- og installationsvalg samt andre forhold, der er afgørende for byggeriets funktion og kvalitet.

Til projektforslaget skal tillige være udarbejdet et styrende budget, således at der på dette grundlag kan træffes de fornødne bevillingsmæssige dispositioner.

Projektforslaget skal endvidere indeholde en tidsplan for projektering og udførelse samt forslag til entreprise- og udbudsform.

Forprojekt

Forprojektet er en gennemarbejdning af det af bygherren godkendte projektforslag.

Forprojektet danner grundlag for den principielle, offentlige myndighedsbehandling, der ofte er indledt under programmeringen.

Når projektforslaget er godkendt af bygherren, og de bevillingsmæssige forhold er afklaret, kan bygherren sætte den egentlige projektering i gang. I modsætning til dispositionsforslag og projektforslag, der udarbejdes af de projekterende rådgivere i dialog med bygherren, udarbejdes forprojektet principielt uden bygherrens medvirken.

Bygherren skal gennemgå og godkende det færdige projektmateriale. Normalt vil bygherren gennemføre en projektgranskning, der indgår i grundlaget for godkendelsen.

Forprojektet er en gennemarbejdning af det godkendte projektforslag til et sådant niveau, at det kan danne grundlag for den principielle, offentlige myndighedsbehandling, der ofte kan være påbegyndt tidligere, under programmeringen.

I rådgivningsaftaler bliver det normalt pålagt de projekterende rådgivere at indhente tilladelser og godkendelser samt at udarbejde det fornødne grundlag herfor. Bygherren kan også vælge selv at varetage disse opgaver.

I forprojektet fastlægges byggeopgaven i alt væsentligt kvantitativt og kvalitativt. I visse byggeopgaver kan bygherren vælge at udbyde arbejdet på grundlag af forprojektet og dermed overlade den resterende, fornødne detailprojektering til den eller de entreprenører, som vælges. Kravene til standarden af entreprenørens projekteringsindsats og projektmateriale er de samme som dem, der stilles til de projekterende rådgivere i et traditionelt projekteringsforløb.

Hovedprojekt

Hovedprojektet udgør en entydig fastlæggelse af byggeopgaven, som danner grundlag for endelig, offentlig myndighedsgodkendelse og gennemførelse af byggeriet.

Hovedprojektet danner grundlag for at indhente tilbud og indgå entrepriseaftaler i fag-, stor- og hovedentreprise.

I hovedprojektet fastlægges byggeopgaven entydigt og med en sådan detaljeringsgrad, at projektet kan danne grundlag for endelig, offentlig myndighedsgodkendelse og gennemførelse af byggeriet. I fag-, stor- og hovedentreprise danner hovedprojektet desuden grundlag for at indhente tilbud og indgå entrepriseaftaler.

Hovedprojektet består af hovedtegninger, oversigttegninger, bygningsdeltegninger og detailtegninger samt detaljerede beskrivelser, der redegør for krav til materialer og udførelse.

Hvis byggearbejderne udbydes på grundlag af bygherrens hovedprojekt, skal udbudsmaterialet indeholde en fuldstændig

beskrivelse af de ydelser, der skal gives tilbud på. Hovedprojektet skal mindst opfylde de krav om arbejdsgrundlag, der er angivet i pris og tidcirculærets bilag 2.

Såfremt en byggeopgave strækker sig over en længere årrække, eller er opdelt i forskellige bygningsafsnit, eller er af en sådan karakter, at udviklingen eller praktiske hensyn gør det ønskeligt at udskyde stillingtagen til en række enkeltheder længst muligt, kan det være hensigtsmæssigt at foretage en opdeling af hovedprojektet.

De projekterende rådgiveres ydelser i projekteringsfasen omfatter normalt udarbejdelse af det udbudsmateriale, der er nødvendigt ud over selve projektmaterialet.

11.5 Inventar og udstyr

I byggeopgaver vil der ofte være behov for at udarbejde en indretningsplan og en plan for indkøb af inventar og udstyr. Her kan det ligesom i starten af projektførelsen blive aktuelt med inddragelse af brugere.

Rådgivning vedrørende inventar og udstyr indgår ikke i de normale projekteringsydelser i forbindelse med byggeri, og skal i givet fald aftales særskilt.

Ved beskrivelse af inventar og udstyr skal man være opmærksom på de særlige regler, der knytter sig til statslige indkøb, jf. Vareindkøbsdirektivet.

11.6 Drift og vedligehold

Inden ibrugtagningen skal bygherren udarbejde:

- driftsinstruktioner
- driftsplaner
- driftsbudgetter.

I forbindelse med projekteringen vil der fremkomme en række oplysninger af betydning for den senere drift og vedligehold. Der vil ofte være tale om store mængder af data, som skal systematiseres på en måde, der er anvendelig også efter byggeriets aflevering og ibrugtagning.

Bygherren bør derfor, inden projekteringen begynder, overveje om der skal:

- anvendes et særligt nummersystem på objekter, tegninger og anden dokumentation for byggeriet
- stilles særlige krav til tegninger, beskrivelser samt manualer for drift og vedligehold, som projekterende rådgivere, entreprenører og leverandører skal aflevere, når byggeriet er færdigt. Det kan fx være krav om digital lagring af data i et særligt format.

Projektmaterialet skal have en sådan form, at det løbende kan ajourføres.

Bygherren skal sørge for, at der inden ibrugtagning udarbejdes følgende materiale:

- driftsinstruktioner baseret på det konkrete byggeri og bygherrens (brugernes) driftsorganisation
- planer for drift og vedligehold med driftsrutiner, vedligeholdintervaller mv.
- detaljerede driftsbudgetter.

Bygherren skal i forbindelse med aftalen med de projekterende rådgivere eller i forbindelse med en totalentrepriseaftale vurdere, om teknisk rådgivning i forbindelse med drift og vedligehold skal indgå i aftalen.

11.7 Kvalitet, miljø og arbejdsmiljø

Byggeriet skal kvalitetssikres, og det skal blandt andet nærmere dokumenteres, at der er taget højde for miljø og arbejdsmiljø.

Bygherren og de projekterende rådgivere skal kvalitetssikre byggeriet, herunder projektmaterialet i henhold til bekendtgørelse om kvalitetssikring af byggearbejder. Hovedprincippet er, at parterne hver især skal udføre kontrol af egne arbejder, og at bygherrens eventuelle kontrol ikke fritager de øvrige parter for at have ansvaret for egne arbejder. Bygherren skal sikre, at de projekterende rådgivere har udført den krævede egenkontrol.

Til forslags- og projektfasen udarbejder projekteringslederen en samlet plan for de projekterende rådgiveres kvalitetssikring. Projekteringslederen skal endvidere følge op på, at planen bliver efterlevet.

I forslags- og projektfasen konkretiseres bygherrens fastlagte mål for miljø og arbejdsmiljø. De projekterende rådgivere skal dokumentere, at målene bliver opfyldt. Desuden skal der redegøres for, hvorledes man sikrer, at målene overholdes, når byggeriet realiseres.

Hvad angår arbejdsmiljø i det færdige byggeri skal det dokumenteres, at der ved projekteringen er valgt konstruktive løsninger og materialer, der på den ene side opfylder forudsatte behov og på den anden side samtidig minimerer de sikkerheds- og sundhedsmæssige belastninger i byggeriets levetid. Risikofyldte løsninger og materialer skal således altid søges substitueret med mindre risikofyldte.

Ønsker bygherren særlige krav vedrørende logistik tilgodeset i forbindelse med opførelsen af byggeriet, skal de projekterende rådgivere tage højde for dette i forslag og projekt.

De projekterende rådgivere skal foretage en dokumenteret granskning af såvel forslag som projekt. Det skal her kontrolleres, om projektmaterialet lever op til samtlige krav og forudsætninger og om det er fyldstgørende for det videre forløb. Bygherren kan herudover gennemføre projektgranskning af projektforslag og for- og hovedprojekt.

For at få fokus på kvalitetssikringen kan bygherren ifølge bekendtgørelse om kvalitetssikring af byggearbejder i særlige tilfælde foreskrive yderligere kvalitetssikring. Bygherren kan således iværksætte en kontrol af, om de projekterende rådgivere efterlever den

aftalte kvalitetssikring. Kontrollen kan gennemføres som inspektion af et udvalgte område – fx styring af grænseflader eller anvendelse af korrekt tegningsversion hos de forskellige rådgivere. Der kan også gennemføres en egentlig audit, hvor det ved stikprøver kontrolleres, om rådgivernes kvalitetsstyringssystemer bliver efterlevet.

For at få maksimal effekt bør kontrollen iværksættes tidligt i projekteringsforløbet. Kontrollen bør udføres af en sagkyndig, der er knyttet til byggeopgaven. Antallet og omfanget af inspektioner eller audits bør vurderes konkret i det enkelte tilfælde og kan afhænge af såvel byggeopgave som de projekterende rådgiveres kvalitetsstyringssystem.

11.8 Plan for sikkerhed og sundhed

Bygherren skal sammen med de projekterende rådgivere sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som bygherren og de projekterende rådgivere har ifølge arbejdsmiljølovgivningen angående udførelsesperioden. I det omfang det ikke allerede fremgår af grundlaget for aftalen med de projekterende rådgivere, skal det afklares, om varetagelsen af bygherrens forpligtelser ønskes overdraget til de projekterende rådgivere, byggeledelsen eller en entreprenør. Bemærk, at bygherren ikke kan overdrage det strafferetlige ansvar.

De projekterende rådgivere skal som en del af projekteringen udarbejde en liste med angivelse af særlige risici og andre forhold, der har betydning for sikkerhed og sundhed i forbindelse med opførelsen af byggeriet.

Har byggeriet et omfang, der – jf. Arbejdsmiljøloven – gør det nødvendigt at udarbejde en plan for byggepladsens sikkerhed og sundhed, skal planen indgå i udbudsmaterialet, således at sikkerhedsforanstaltninger kan indgå i tilbuddet.

Kravene til planen for sikkerhed og sundhed fremgår af vejledning om byggepladsens plan for sikkerhed og sundhed. Den skal blandt andet indeholde:

- Beskrivelse af sikkerhedsorganisation og plan for sikkerhedsmøder.
- Eventuelt krav om samordning af beredskabs-, evakuerings- og øvelsesplaner.
- Tidsplan, der som minimum angiver, hvornår den enkelte entreprenør har arbejdsopgaver på byggepladsen og hvor lang tid, der er afsat til de enkelte arbejdsfaser.
- Redegørelse for byggepladsens indretning med adgangsveje, velfærdsfaciliteter, pladser til materialeoplæg samt fællesområder mellem flere entrepriser og de enkelte entreprisers egenområder. Redegørelsen skal tillige udpege de egenområder, hvor der udføres arbejdsprocesser, som indebærer særlige risici.
- Redegørelse for etablering samt kontrol og vedligehold af de tekniske installationer, herunder belysning på byggepladsen.
- Redegørelse for eventuelle tekniske hjælpemidler på byggepladsen.
- Identifikation og vurdering af risici blandt andet for at sikre, at farlige processer afmærkes eller skærmes, og at støvende og støvende arbejdsprocesser planlægges på en sådan måde, at andre på byggepladsen ikke generes.
- Identifikation og dokumentation af installationer i jorden.

Planen for sikkerhed og sundhed skal angive, hvem der er ansvarlig for, at planen løbende revideres i forbindelse med at byggeriet udføres.

Bygherren og de projekterende rådgivere skal granske udbudsmaterialets plan for sikkerhed og sundhed samtidig med udbudsprojektet.

Der bør afholdes startmøde på byggepladsen med gennemgang af sikkerhedsplan for hver enkelt entreprise med deltagelse af entreprenør og ansatte. Den konkrete organisering af sikkerhedsarbejdet aftales med entreprenøren. Startmøde afholdes umiddelbart før opstart af nye entrepriser.

Bygherren skal sørge for, at de fælles sikkerhedsforanstaltninger på byggepladsen koordineres under byggeriets udførelse. Det kan gøres dels ved rundring på byggepladsen efter behov og ved sikkerhedsmøder.

11.9 Godkendelse af projekt og udbudsmateriale

Projektforslaget skal give bygherren et fyldestgørende grundlag for at bedømme byggeriet og dets samlede økonomi. Det er vigtigt, at bygherren foretager en omhyggelig gennemgang og vurdering af projektforslaget. Når bygherren har godkendt projektforslaget, bør bygherrens muligheder for projektændringer i det væsentlige være udtømt. Større ændringer under den videre projektering skal under alle omstændigheder undgås.

Udbudsmaterialet inklusive hovedprojekt udgør det kontraktmæssige grundlag for bygherrens kontrakt med entreprenørerne. Er der uklarheder eller forhold, der er u hensigtsmæssige, kan det medføre fordyrelser og forsinkelser – og det kan være en alvorlig belastning i samarbejdet mellem bygherre og entreprenør. Derfor bør bygherren granske hovedprojekt og udbudsmateriale.

Er der tale om en større eller kompliceret byggesag, bør bygherren gennemføre en uvildig granskning af projektforslag og udbudsmateriale. Granskningen bør udføres af en eller flere personer, der ikke har medvirket ved udarbejdelsen.

Vedrørende bevillingsmæssige spørgsmål henvises til den til enhver tid gældende budgetvejledning. Heri er også beskrevet, hvorledes væsentlige projektændringer eller ændringer i den forudsatte totaløkonomi skal behandles.

12 Udbud af entreprenørarbejder

Udbudsmaterialet fastlægger byggeriet (form, funktion og byggeteknik) ved et byggeprogram, et hovedprojekt eller et mellemliggende materiale i form af et byggeprogram med tilhørende projektmateriale, fx et projektforslag.

I dette kapitel omtales de øvrige spørgsmål, der har betydning for udbuddet af byggearbejdet, herunder de regelsæt, der skal lægges til grund ved udbuddet, udbuddets omfang, spørgsmål i forbindelse med fremgangsmåden ved udbud og forhold vedrørende byggeriets gennemførelse, og det anføres om disse forhold bør eller skal være afklaret allerede i udbudsmaterialet. Endelig gennemgås særlige forhold ved udbud i totalentreprise.

12.1 Regler om udbud

Der findes en række regelsæt, der regulerer udbud og udførelse af byggeopgaver. Desuden udarbejder bygherren normalt bestemmelser (betingelser) gældende for den aktuelle byggeopgave.

Offentlige bygge- og anlægsarbejder på over ca. DKK 46,5 millioner ekskl. moms er omfattet af EU's bygge- og anlægsdirektiv. Offentlige bygge- og anlægsarbejder under denne tærskelværdi er omfattet af lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren med tilhørende bekendtgørelse.

EU's bygge- og anlægsdirektiv (EU-udbud)

Alle offentlige bygge- og anlægsarbejder, hvor den anslåede, samlede entreprisensum overstiger en fastsat mindsteværdi (tærskelværdien), som for 2002 og 2003 er fastsat til ca. DKK 46,5 millioner ekskl. moms, skal i henhold til bygge- og anlægsdirektivet udbydes i EU. Direktivet gælder også for totalentreprise. Tærskelværdierne fastsættes i cirkulærereform for to år af gangen.

For delarbejder, hvor der indgås særskilte aftaler, kan bygherren undlade udbud, når den anslåede entreprisensum for et delarbejde er under ca. DKK 7,5 millioner ekskl. moms, forudsat at den samlede værdi af disse delarbejder ikke overstiger 20 pct. af den samlede entreprise. Når summen af delarbejderne overstiger 20 pct. af den samlede entreprisensum, skal alle delarbejder over de 20 pct. udbydes.

Udbuddet kan ske ved offentligt udbud eller begrænset udbud og helt undtagelsesvis ved udbud efter forhandling. EU's udbudsregler giver den statslige bygherre blandt andet følgende muligheder og begrænsninger:

- Ved offentligt udbud kan alle interesserede afgive bud
- Ved begrænset udbud skal bygherren annoncere efter interesserede tilbudsgivere og bygherren skal indbyde min. fem og maks. 20 bydende
- Bygherren må ikke forhandle med de bydende efter licitationen
- Udbud efter forhandling kan kun anvendes i særlige tilfælde.

Tilbudsloven (Nationalt udbud)

Reglerne om indhentning af tilbud på bygge- og anlægsarbejder under EU's tærskelværdier findes i tilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse. Reglerne gælder også for totalentreprise.

Ifølge tilbudsloven skal bygherren udnytte de muligheder, der findes for at skabe tilstrækkelig konkurrence.

Tilbudslovens regler er opbygget, så de i det væsentlige følger EU's udbudsregler. Udbud efter tilbudslovens regler betegnes i det følgende nationalt udbud, i modsætning til EU-udbud.

Ved nationalt udbud kan bygherren vælge mellem offentlig licitation, begrænset licitation og underhåndsbud (under visse forudsætninger), når der indhentes tilbud. Arbejde udført efter regning bør kun anvendes, når særlige grunde foreligger, hvilket ifølge vejledning til tilbudsloven og tilbuds bekendtgørelsen vil sige småarbejder, uopsættelige arbejder og særligt komplicerede arbejder, hvor udbudsmateriale ikke kan udarbejdes.

Til forskel fra EU-udbud åbner nationalt udbud mulighed for, at bygherren kan forhandle med tilbudsgiverne efter licitationen. Der må dog kun forhandles inden for buddets rammer.

Alle statslige byggeopgaver er omfattet af bekendtgørelse om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren. Hvor loven fastsætter de overordnede principper for tilbudsindhentning, indeholder bekendtgørelsen mere uddybende regler, herunder betingelser for hvornår underhåndsbud kan indhentes.

Reglerne ved nationalt udbud giver den statslige bygherre følgende muligheder og begrænsninger:

- Ved offentlig licitation kan alle interesserede afgive bud.
- Ved begrænset licitation kan der gennemføres en prækvalifikationsrunde til udvælgelse af bydende, men bygherren kan også udvælge de bydende uden at annoncere efter interesserede.
- Underhåndsbud må benyttes, når den samlede anslåede værdi af entreprisearbejderne er under kr. 2,0 millioner (for delarbejder under kr. 0,5 millioner, forudsat at den samlede værdi af delarbejder, der ikke udbydes, ikke overstiger 20 pct. af de samlede arbejders værdi).
- Underhåndsbud må også benyttes i en række særlige tilfælde, herunder byggeri med henblik på forsøg, forskning eller udvikling.
- Ved underhåndsbud anbefales det, for at sikre tilstrækkelig konkurrence, at der indhentes minimum tre bud. Der må dog ikke indhentes mere end fire underhåndsbud.
- Ved tildelingskriteriet laveste pris må bygherren kun forhandle med lavestbydende.
- Ved tildelingskriteriet økonomisk mest fordelagtige bud kan bygherren forhandle med de bydende, og skal i givet fald tilbyde at forhandle med alle bydende, der har afgivet konditionsmæssigt bud. Der kan også forhandles om prisen.

Cirkulære om pris og tid på bygge og anlægsarbejder mv.

Statslige bygge- og anlægsarbejder skal udføres i fast pris og til fast tid, jf. cirkulære om pris og tid. Entreprisaftaler skal indgås på baggrund af AB 92 eller ABT 93 (totalentreprise). Rådgiveraftaler skal indgås på grundlag af ABR 89. Der er tale om "agreed documents", der som udgangspunkt lægges til grund uden fravigelser.

Statslige bygge- og anlægsarbejder skal udføres i fast pris og til fast tid, jf. cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder.

Cirkulæret giver regler om prisform, prisregulering, byggetid, entreprenørernes ydelser samt om udbudsmaterialet og byggeriets kontrakter.

Nærmere omtale af disse forhold findes i vejledning om pris og tid.

AB 92 og ABT 93

Ved statslige bygge- og anlægsarbejder skal entrepriseaftaler indgås på grundlag af Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed, AB 92, eller Almindelige Betingelser for Totalentreprise, ABT 93. AB 92 kan lægges til grund ved alle samarbejds- og entrepriseformer, men ved totalentreprise anvendes den særlige AB for totalentreprise, benævnt ABT 93.

AB 92 skal så vidt muligt gælde såvel i forholdet mellem bygherre og entreprenør som i de aftaler disse indgår med leverandører m.m.

I udbudsmaterialet bør det derfor anføres, at såvel bygherren som entreprenørerne forpligter sig til så vidt muligt at søge AB 92 lagt til grund i de aftaler, som de indgår med leverandører og underentreprenører. Herved opnås blandt andet den fordel, at der sikres samme grundlag for bedømmelse af tvister, jf. AB 92's bestemmelser om syn og skøn, om sagkyndig beslutning og om voldgift.

Det er udgangspunktet, at AB 92 og ABT 93 lægges til grund uden fravigelser, og de bør kun fraviges, når særlige forhold i de enkelte byggeopgaver kan begrunde det, jf. cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder mv.

Nærmere om brugen af AB 92 fremgår af vejledning om AB 92.

Fællesbetingelser

Såvel offentlige som private bygherrer har ofte udarbejdet ”fællesbetingelser” eller lignende, der anvendes ved bygherrens udbud. De projekterende rådgivere har også typisk udarbejdet fællesbetingelser, som rådgiverne foreslår benyttet, når de forestår udbud. Fællesbetingelserne indgår i udbudsmaterialet og supplerer, uddyber og i visse tilfælde fraviger AB 92. Bygherren skal være opmærksom på, at AB 92 kun fraviges, når særlige forhold kan begrunde det.

En række af de forhold, der er nævnt i dette kapitel, bør indgå i fællesbetingelserne. Det samme gælder bestemmelser om pris og tid og fastlæggelse af reguleringsindeks som anført i cirkulære om pris og tid på byggeog anlægsarbejder mv.

Ved udarbejdelsen af fællesbetingelser bør nødvendigheden af de enkelte bestemmelser nøje overvejes, idet der er en risiko for, at sådanne bestemmelser bliver uoverskuelige og upraktiske og undertiden endog selvmodsigende. Dette gælder især, hvis de anvendes eller suppleres løbende uden samlet revision. De kan derfor svække den klarhed og sikkerhed i udbuddet, som AB 92 tilstræber.

Fællesbetingelserne skal udformes således, at det nøje fremgår, hvilken bestemmelse i AB 92, der fraviges, uddybes eller suppleres.

Særlige betingelser

Bygherren udformer som regel individuelle bestemmelser for den enkelte byggeopgave, de såkaldte særlige betingelser.

Her kan blandt andet anføres en række praktiske forhold vedrørende byggepladsen og byggeriets afvikling. Sådanne bestemmelser kan blandt andet omhandle hegn, vagtordning, indretning af byggeplads, vand-, varme- og elforsyning til byggebrug, telefon, skiltning og fælles brug af stilladser.

Dokumenternes rangfølge

Det kan i entrepriseaftalen angives, at udbudsdokumenterne, tilbudet og de øvrige dokumenter i et entrepriseforhold skal gælde i en bestemt rangfølge, hvis der er modstrid mellem dem. Principielt bør dokumenterne dog være så klare og gennearbejdede, at der ikke opstår problemer om rangfølgen. Retspraksis viser i øvrigt, at retten i nogle tilfælde tilsidesætter sådanne bestemmelser om dokumenternes rangfølge.

Hvis bygherren vil sikre sig i entrepriseaftalen, at kravene i udbudsdokumenterne er gældende forud for tilbudet, skal udbudsdokumenter og eventuelle rettelsesblade anføres med forrang for tilbudet.

12.2 Udbuddets omfang

Opdeling af en byggeopgave i mindre entrepriser kan have den fordel, at et større antal firmaer kan afgive bud, idet der dermed opnås større konkurrence. Ulempen kan dog være, at bygherren med det større antal aftaler får en tilsvarende større styringsopgave.

Bygherren skal tage stilling til, om han vil udbyde byggeopgaven samlet eller opdelt og om udbud skal ske samtidigt.

Ved udbud i stor- eller fagentreprise opdeler bygherren arbejderne i enkeltentrepriser. Opdelingen vil ofte ske efter de traditionelle håndværksfag. Men arbejdet kan også opdeles efter standardiserede løsninger, fx færdige bygningsdelsystemer.

Opdeling af en byggeopgave i et antal mindre entrepriser kan give et større antal firmaer mulighed for at give tilbud og dermed opnås større konkurrence, men til gengæld får bygherren en øget styringsopgave. Der bør ikke opdeles så meget, at byggeriets gennemførelse bliver irrationel.

Bygherren kan kombinere en opdeling i fagentrepriser med hovedentreprise, idet en af entreprenørerne kan overtage funktionen som hovedentreprenør.

Total- og hovedentreprenører anvender ofte underentreprenører, hvilket også indebærer en opdeling af arbejdet. Efter ABT 93 og AB 92 kan bygherren ikke modsætte sig, at dele af en entreprise udføres af underentreprenører, hvor dette er sædvanligt eller naturligt. Hvis bygherren vil modsætte sig antagelsen af en bestemt underentreprenør, skal han drøfte dette med total- eller hovedentreprenøren. Bygherren skal i givet fald give en saglig begrundelse herfor.

Ved stor- eller fagentreprise bør samtlige entrepriser udbydes samtidig. Herved får bygherren et overblik over de samlede byggeudgifter. Det kan dog undertiden være praktisk med tidsopdelt udbud (successivt udbud), når hovedprojekteringen ikke udføres samlet. Der er dog den risiko ved tidsopdelt udbud, at bygherren ved de første udbud ikke har overblik over de samlede

byggeudgifter.

Tidsopdelt udbud kan også være en mulighed for de entrepriser, der ligger sidst i udførelsen, hvis bygherren herved mener at kunne undgå store risikotillæg i tilbudene, eller hvis bygherren forventer prisfald.

Ved etapebyggeri vil der være en tidsmæssig opdeling af udbuddet.

Det udbudte projekt skal være i overensstemmelse med projektomfanget, der ligger til grund for det styrende budget. Der bør ikke udbydes arbejder udover budgettet.

12.3 Udbudsmaterialet

Der er en række overordnede forhold, som bygherren skal tage stilling til i udbudsmaterialet. Det drejer sig om følgende:

- udbudsmaterialet skal indeholde en tidsplan
- krav om eventuel sikkerhedsstillelse for tilbagelevering af udbudsmaterialet
- bygherrens krav til tilbuddets omfang og form, herunder udfyldelse af mængdefortegnelser og tilbudslister
- ved anmodning om enhedspriser skal bygherren oplyse, hvilken vægt der ved vurderingen af tilbuddet vil blive tillagt de enkelte enhedspriser
- oplysning om afregningsform, herunder eventuel anvendelse af incitamentsaftaler
- krav om dokumentation fra entreprenøren vedrørende aflevering af data til beregning af nøgletal, udført af en uafhængig evaluator, jf. gældende retningslinier
- om alternative tilbud modtages og i givet fald de mindstekrav, som alternative tilbud skal opfylde
- oplysning om vedståelsesfristen for tilbuddet
- om bygherren kræver sig stillet som selvforsikrer
- om bygherren kræver dagbod ved forsinkelse, herunder delterminer (er dagbod ikke aftalt, er entreprenøren ansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregler)
- oplysning om tildelingskriterium: laveste pris eller økonomisk mest fordelagtige bud
- ved økonomisk mest fordelagtige bud skal underkriterier oplyses, og de skal anføres i prioriteret rækkefølge (medmindre dette ikke er muligt)
- eventuelt frafald af muligheden for forhandling med de bydende (ved EU-udbud er det ikke tilladt at forhandle med de bydende).

Når der ved udbud anvendes en vurderingsmodel, skal som minimum den prioritering, der følger af vægtningen i modellen, oplyses til de bydende.

Introduktion til udbudsmaterialet

I introduktionen til udbudsmaterialet bør gives en kort orientering om den udbudte opgave samt en redegørelse for bygherrens organisation og eventuel rådgiverbistand.

Ansaret for oplysninger i udbudsmaterialet

Udbudsmaterialet omfatter en række overordnede forhold, som bygherren har taget stilling til. Bygherren har ansvaret for, at oplysningerne i udbudsmaterialet er korrekte og entydige.

Som anført i vejledning om pris og tid kan bygherren bestemme, at der bydes på mængder, som bygherren har angivet, og at den entreprenør, som får arbejdet overdraget, kontrollerer de opgivne mængder og har krav på regulering af tilbudssummen, hvis mængderne må korrigeres.

Derimod bør bygherren ikke foreskrive, at de bydende eller den valgte entreprenør generelt skal overtage ansvaret for fejl i udbudsmaterialet. Efter almindelige regler har bygherren i forhold til entreprenøren ansvaret for projekteringsfejl og andre fejl i udbudsmaterialet.

Konstateres en fejl i udbudsmaterialet, efter at entrepriseaftale er indgået, indeholder AB 92 nærmere regler om, hvordan parterne skal forholde sig. Ved totalentreprise hæfter entreprenøren for fejl i egen projektering.

Bygherreleverancer

Hvor bygherren selv leverer materialer til en entreprenør, bør bestemmelsen i AB 92 suppleres med angivelse af, at entreprenøren ved modtagelse af materialer, som bygherren skal levere, har pligt til inden anvendelsen at påtale overfor bygherren, hvis materialerne er behæftet med synlige mangler. Udgifterne i forbindelse med ændringer, som følge af de mangelfulde leverancer, overgår herefter til entreprenøren.

Krav til anvendelse af IT

Statslige bygherrer skal gennem ensartet kravstillelse være drivkraft bag et digitalt fremskridt i byggeriet. Kravene til it sigter mod effektivisering gennem udnyttelsen af it og digitaliserede informationsstrømme i den samlede byggeproces, herunder digital 3 D projektering, projektwebs, digitaliseret byggesagsbehandling m.m.

Bygherren skal således i udbudsmaterialet stille krav til anvendelse af it efter gældende retningslinjer.

Entreprenørens sikkerhedsstillelse

Entreprenøren skal stille sikkerhed for opfyldelse af sine forpligtelser over for bygherren, medmindre andet fremgår af udbudsmaterialet. Statslige bygherrer skal forlange sikkerhedsstillelse, idet sikkerhedsstillelsen kan betragtes som et værdifuldt styringsmiddel i forbindelse med en entreprises gennemførelse. Sikkerhedsstillelse kan dog undlades ved entrepriser under kr. 0,5 millioner ekskl. moms.

Sikkerhedsstillelsen udgør 15 pct. af entreprisesummen ekskl. moms.

Bygherren skal sikre sig, at sikkerheden er stillet således, at den er gældende, indtil entreprenørens forpligtelser er opfyldt og ikke udløber på et bestemt tidspunkt.

AB 92 indeholder præcise bestemmelser om nedskrivning af sikkerhedsstillelsen og om proceduren ved bygherrens anmodning om udbetaling af den af entreprenøren stillede sikkerhed, herunder entreprenørens mulighed for at begære sagkyndig beslutning om udbetalingskravet.

Det anbefales at benytte den til AB 92 udarbejdede aftaleformular for sikkerhedsstillelsen.

Forsikring

Såfremt bygherren er selvforsikrer, skal dette anføres i udbudsmaterialet, jf. AB 92. Selvforsikringen omfatter ikke risici, der normalt dækkes af rådgiveres og entreprenørers ansvarsforsikringer.

På entreprenørens anmodning skal denne og eventuelle underentreprenører i henhold til AB 92 medtages som sikrede på forsikringspolice. Entreprenørerne vil ofte i forbindelse med deres tilbud forbeholde sig, at tilsvarende skal gælde ved offentlige bygherres selvforsikring.

Statslige bygherrer bør kun undtagelsesvis (fx ved særlig risikofyldte ombygninger) tegne objektforsikringer eller allriskforsikringer vedrørende deres byggeopgaver.

Tidsfristforlængelse og usædvanligt vejrlig

Efter AB 92 har entreprenøren i en række nærmere angivne tilfælde krav på forlængelse af aftalte tidsfrister for arbejdets færdiggørelse. En lignende ret har bygherren.

Særligt bestemmelsen om usædvanligt vejrlig kan føre til overvejelser før udbuddet.

Efter denne bestemmelse kan entreprenøren kræve forlængelse af tidsfrister, når nedbør, lav temperatur, stærk vind eller andet vejrlig, som forhindrer eller forsinker arbejdet, forekommer i væsentlig større omfang, end det er sædvanligt for den pågældende årstid og egn.

Entreprenørerne har således efter AB 92 ikke adgang til fristforlængelse i ethvert tilfælde, hvor arbejdet kommer ud for standsning eller hæmning på grund af vejret. Vejrliget skal have været "usædvanligt", hvilket betyder, at der skal være tale om en art vejrligshindring, der ikke opstår sædvanligt, eller om hindringer, der nok er sædvanlige, men som optræder i usædvanlig stort omfang.

Arbejdshindrende vejrlig, der ikke giver adgang til fristforlængelse, er entreprenørens risiko i den forstand, at han har pligt til at udføre arbejdet inden for de aftalte tidsfrister, uanset om hindringerne opstår.

Entreprenøren skal sørge for, at arbejdsplaner er udformet således, at arbejdet ikke forsinkes af normale vejrligshindringer.

Ved bekendtgørelse om bygge- og anlægsarbejder i vinterperioden er entreprenørerne pålagt at holde byggeriet i gang i vinterperioden, jf. vejledning om vinterbyggeri.

Bygherren skal i udbudsmaterialet nærmere angive, hvilke arter vejrlig, af hvilken styrke, antallet af hindringsdage (spilddage) eller antallet af påregnelige effektive arbejdsdage, der skal være indregnet i arbejdsplanen.

I tilfælde, hvor det usædvanlige vejrlig ikke direkte har medført, at arbejdet er blevet standset, men at dette er blevet forsinket, kan der ske omregning til hele spilddage, der eventuelt kan give fristforlængelse.

Bygherren bør sikre sig teknisk rådgivning til udformningen af særlige vejrligsbestemmelser. Vinterkonsulenterne kan være byggeriets parter behjælpelig med at udforme bestemmelser om vejrlig, jf. vejledning om vinterbyggeri.

Tilbudslistes og beskrivende mængdefortegnelser

AB 92 indeholder ingen angivelse af, hvilken grad af specifikation der kan forlanges ved et udbud. Bygherren må dog ikke pålægge tilbudsgiveren at udfylde specifikationer, som alene tjener andre formål end vurderingen af tilbudene, eller som pålægger de bydende omkostninger eller arbejde, som ikke står i rimeligt forhold til den betydning, specifikationen har for bygherrens vurdering af tilbudene.

Specifikationerne kan først og fremmest benyttes ved afregning af enhedsprisbaserede mængder, ved a conto udbetalinger og ved eventuelle forandringer i arbejdet.

Bygherren skal – til brug for entreprenørens prissætning, detailplanlægning og udførelse af arbejdet – angive i udbudsmaterialet, hvilke og hvor omfattende vinterforanstaltninger, der skønnes nødvendige for at gennemføre byggearbejdet. Dette gøres ved at medtage en vintertilbudsliste som en del af den samlede tilbudsliste.

Ved mindre og enkle byggeopgaver er specifikationer i form af summariske tilbudslistes i almindelighed tilstrækkelige for bygherren. Ved større byggeopgaver kan det derimod være hensigtsmæssigt at benytte beskrivende mængdefortegnelser som en del af udbudsmaterialet.

Beskrivende mængdefortegnelser bør anvendes til at præcisere de ydelser, der udbydes, og vil være et værdifuldt hjælpemiddel ved udarbejdelse af overslag. Detaljeringsgraden må afhænge af arbejdernes art.

Byggemøder

Der kan i udbudsmaterialet anføres særlige bestemmelser om byggemøder, fx om frekvensen.

Efter AB 92 skal bygherren eller dennes tilsyn udarbejde referat af byggemøderne. Referaterne har ikke mindst betydning med hensyn til registreringen af spild dage og årsag til spild dage, samt registrering af eventuel forsinkelse samt varsel om dagbod.

En spild dag er en arbejdsdag, hvor arbejdet ligger stille, og spild dagene sammenholdt med årsagen til spild dagene har således betydning for opgørelse over krav på tidsfristforlængelse.

Sikkerheds- og sundhedsarbejdet

Arbejds miljøloven stiller fire krav til bygherren, som han har pligt til at overholde i forbindelse med gennemførelsen af byggeriet. Bygherren skal:

- Afgrænse de fælles sikkerhedsforanstaltninger, hvor to eller flere arbejdsgivere samtidig beskæftiger mindst 11 personer på byggepladsen.
- Koordinere sikkerhedsarbejdet på byggepladsen i overensstemmelse med beskrivelsen i udbudsmaterialet og planen for sikkerhed og sundhed, hvor to eller flere arbejdsgivere samtidig beskæftiger mindst 11 personer på byggepladsen. Bygherren skal til varetagelse af koordineringen udpege en koordinator, som har:
 - sagkyndig ekspertise på byggeområdet, herunder kendskab til byggeriets parter,
 - praktisk erfaring i ledelse af byggearbejde,
 - den fornødne viden om sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål, og
 - gennemført arbejdsmiljøuddannelsen.
- Udarbejde og ajourføre en plan for sikkerhed og sundhed, hvor to eller flere arbejdsgivere samtidig beskæftiger mindst 11 personer på byggepladsen
- Anmelde byggepladsen til Arbejdstilsynet.

De nærmere bestemmelser findes i Arbejdstilsynets meddelelse om bygherrens ansvar og forpligtelser efter arbejdsmiljølovgivningen.

Den udpegede sikkerhedskoordinator udfører koordineringen på bygherrens vegne. Bygherren kan ikke overdrage det strafferetlige ansvar for sine forpligtelser og skal derfor løbende sikre sig, at forpligtelserne overholdes.

Bestemmelser om bygherrens overdragelse af disse opgaver skal anføres i udbudsmaterialet.

Drift og vedligehold

I udbudsmaterialet skal det være angivet, at entreprenører og leverandører i forbindelse med ibrugtagningen uden ekstra betaling skal stå til rådighed for gennemgang og instruktion vedrørende driften af de tekniske anlæg og installationer, og at der i tilslutning hertil udleveres de nødvendige drifts- og vedligeholdelsesforskrifter.

Bygherrens betaling

AB 92 indeholder bestemmelser om betaling. Betaling sker, hvis ikke andet er fastlagt, ved a conto betaling en gang om måneden svarende til, hvad der på byggepladsen er ydet kontraktmæssige arbejder og materialer for.

Det kan i stedet aftales, at betaling sker efter en betalingsplan (rateplan), som følger tidsplanen. Betaling af raterne skal finde sted på de aftalte tidspunkter, forudsat at arbejder svarende til raterne og tidsplanen er præsteret.

Når der benyttes rateplan, kan det eventuelt aftales, at en passende stor slutrate først forfalder til betaling, når alle mangler konstateret ved afleveringen er afhjulpnet, og driftsinstruktioner samt vedligeholdelsesvejledninger er afleveret.

Reglerne for prisregulering af entreprisesummen er nærmere omtalt i vejledning om pris og tid.

Transport på entreprisesummen

Efter AB 92 har entreprenøren ret til at transportere sit tilgodehavende i henhold til entrepriseaftalen. Bygherren kan i udbudsgrundlaget indskrænke transportadgangen, således at transport på entreprisesummen kun kan gives til bank eller sparekasse og i så fald kun gælder for hele entreprisesummen eller restentreprisesummen.

Eventuelt kan det dog tillige bestemmes, at bygherren accepterer meddelelser om yderligere transporter under forudsætning af, at fordelingen sker ved bankens eller sparekassens foranstaltning.

Tildelingskriterium og underkriterier

Ifølge såvel bygge- og anlægsdirektivet som tilbudsloven skal tildelingskriteriet være enten laveste pris eller økonomisk mest fordelagtige bud.

De kriterier, som opgaven tildeles efter, kaldes tildelingskriterier. Ved EU-udbud og ved nationalt udbud skal tildelingskriteriet være enten laveste bud eller økonomisk mest fordelagtige bud.

Ved økonomisk mest fordelagtige bud konkurreres også på andre forhold udover prisen. Disse forhold skal fremgå tydeligt af udbudsmaterialet og skal samles i en række underkriterier. Ved en indbyrdes prioritering af disse underkriterier kan bygherren sikre sig, at tilbudsgiverne lægger mest vægt på de underkriterier, som bygherren prioriterer højest. Bygherren kan eventuelt udarbejde en vurderingsmodel, hvor de enkelte underkriterier tildeles vægte.

Hvis bygherren benytter en vurderingsmodel, skal som minimum den prioritering, der følger af vægtningen i modellen oplyses til de bydende, men også gerne modellens vægtning af underkriterierne. Vægtningen kan vejlede de bydende om, hvordan de skal

konkurrere på opfyldelsen af bygherrens ønsker, og giver bygherren grundlag for valget af det bedste tilbudsprojekt.

Ved gennemgangen af tilbudene vurderes opfyldelsen af hvert enkelt underkriterium, og underkriteriet tildeles et antal points beregnet ud fra en fastsat pointskala. Ved at gange den tildelte vægt og det tildelte antal points fås et udtryk for, i hvilken grad det pågældende tilbud opfylder underkriteriet og dets bidrag til totalværdien.

Ved at lægge disse tal for alle underkriterier sammen fås totalværdien, som er et samlet udtryk for tilbuddets værdi.

12.4 Fremgangsmåde ved udbud

Det er en forudsætning for udbud, at myndighedskrav og bevillingsmæssige spørgsmål er afklaret. Udbud bør således ikke ske under forbehold af bevilling eller under forbehold af godkendelser, der er knyttet til udbudsmaterialet.

I forbindelse med selve tilbuddet skal bygherren følge en række regler. På de fleste punkter er EU-udbud og nationalt udbud i overensstemmelse med hinanden, men der er visse væsentlige forskelle.

I det følgende er reglerne gennemgået for såvel nationalt udbud som for EU-udbud. Med hensyn til totalentrepriseudbud henvises til de sidste afsnit i dette kapitel.

12.5 Nationalt udbud

De følgende beskrevne regler gælder for nationalt udbud, dvs. udbud af byggeopgaver, som ligger under tærskelværdien, og som følger reglerne i tilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse.

EU-udbudsregler og de nationale udbudsregler bygger i det væsentlige på de samme principper (gennemsigtighed, ligebehandling, fair konkurrence).

I tilbudsloven er der imidlertid mulighed for at forhandle med de bydende. Dette er der forbud mod i forbindelse med EU-udbud.

Udbudsforløb

For en typisk byggeopgave, hvor bygherren har valgt begrænset licitation med prækvalifikation, er forløbet følgende:

- Bygherren udarbejder udbudsmaterialet, der typisk består af fællesbetingelser, særlige betingelser og det projektmateriale, der udbydes på.
- Bygherren gennemfører en prækvalifikation, som begynder med at bygherren annoncerer tilbuddet ved en udbudsannonce. Annoncen skal indeholde en liste over de oplysninger, der skal afgives, til brug for udvælgelsen af tilbudsgivere (udvælgelseskriterierne). Bygherren skal endvidere i annoncen angive tildelingskriterium (laveste bud eller økonomisk mest fordelagtige bud) samt hvor mange bydende, der vil blive opfordret til at afgive bud.
- Til brug ved udvælgelsen skal bygherren blandt andet efterspørge, og efterfølgende evaluere relevante anerkendte nøgletal for de interesserede entreprenører. Nøgletallene skal medvirke til at dokumentere erfaringer fra tidligere byggerier.
- Interesserede entreprenører sender en anmodning til bygherren om at måtte deltage som tilbudsgiver indeholdende de ønskede oplysninger. Fristen for indsendelse af anmodninger skal være mindst 15 arbejdsdage.
- Bygherren gennemgår anmodningerne og vælger ud fra udvælgelseskriterierne de entreprenører, som skal prækvalificeres til at afgive tilbud. Bygherren kan udelukke bydende efter nærmere i bekendtgørelsen anførte udelukkelsesgrunde. Bygherren skal hurtigst muligt give besked til ansøgerne om, hvem der er opfordret til at afgive bud.
- Bygherren sender udbudsmaterialet til de prækvalificerede tilbudsgivere. Udbudsmaterialet skal indeholde tildelingskriterium og ved økonomisk mest fordelagtige bud også underkriterier og prioritering, medmindre dette ikke er muligt.
- Bygherren afholder et orienterings- og spørgemøde i tilbudsfasen, hvis der er behov for det.
- Tilbudsgiverne skal aflevere tilbud senest på det i udbudsmaterialet angivne tidspunkt. Der skal gives rimelig tid til at udarbejde tilbud.
- Bygherren gennemgår tilbuddene og rangordner disse i forhold til tildelingskriteriet og eventuelle underkriterier samt prioritering. Eventuelle forbehold prissættes, (forbehold, som ikke kan prissættes, gør tilbuddet ukonditionsmæssigt, hvilket blandt andet gælder forbehold vedrørende tid).
- Bygherren kan tilbyde at gennemføre forhandlinger med alle tilbudsgivere, der har afleveret konditionsmæssige tilbud (medmindre bygherren i udbudsmaterialet har givet afkald på forhandling eller bygherren vælger ikke at forhandle). Ved tildelingskriteriet laveste bud må kun forhandles med lavestbydende tilbudsgiver.
- Bygherren indgår aftale med den tilbudsgiver, som efter forhandlingerne bedst opfylder tildelingskriteriet. Bygherren underretter hurtigst muligt tilbudsgiverne om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildeling.

Bygherren kan vælge at undlade prækvalifikationen og frit vælge tilbudsgivere. Der gælder dog nogle begrænsninger, jf. vejledning til tilbudsloven og tilbuds bekendtgørelsen, blandt andet at mindst én af de indbudte skal være fra områder uden for det lokale område, og at bygherren ikke må indbyde samme kreds ved hvert udbud.

De bydende skal have rimelig tid til at sætte sig grundigt ind i udbudsmaterialet og indhente priser fra underentreprenører, før de skal afgive tilbud.

Der skal sondres mellem udvælgelseskriterier (som er virksomhedsrelaterede) og tildelingskriterium/underkriterier (som vedrører det konkrete tilbud og dermed det kommende byggeri). Sammenblanding af udvælgelseskriterier og tildelingskriterium/underkriterier må ikke finde sted.

Ved valg af tildelingskriterium og underkriterier må bygherren ikke genbruge et eller flere af udvælgelseskriterierne fra udvælgelsen af tilbudsgivere. Som tildelingskriterium kan bygherren anvende laveste bud, eller anvende økonomisk mest fordelagtige bud, når bygherren lægger vægt på andre forhold end prisen. Disse andre forhold grupperes i underkriterier.

Bygherren kan ved vurdering af tilbud anvende en systematiseret vurderingsmodel. Hvis bygherren anvender en vurderingsmodel, skal den prioritering, der følger af vægtningen i modellen, oplyses over for tilbudsgiverne.

Ved offentlig licitation er der ingen prækvalifikation, men alle interesserede kan byde på byggeopgaven.

Bygherren kan have behov for en rådgiver til at bistå med gennemførelse af udbuddet.

Vedståelsestid

Efter tilbudsloven vedstår den bydende sit tilbud i 40 arbejdsdage, medmindre andet er angivet i udbudsmaterialet. Fristen regnes fra licitationen og ved underhåndsbud fra tilbuddets datering.

Eventuelt kan bygherren – ved tildelingskriteriet laveste bud – bestemme, at de tre lavestbydende skal vedstå deres tilbud i længere tid, mens de øvrige bydende frigøres så snart som muligt og senest efter 40 arbejdsdage.

Dialog i tilbudsfasen

Enhver dialog med tilbudsgiverne skal ske med hensyntagen til ligebehandlingsprincippet.

Bygherren skal i udbudsmaterialet anføre, hvordan de bydende i tilbudsfasen kan stille spørgsmål til udbudsmaterialet. Bygherren bør anføre, at alle spørgsmål skal stilles skriftligt.

Bygherren kan dog med fordel afholde et orienterings- og spørgemøde i tilbudsfasen med de bydende for at sikre sig, at de bydende forstår udbudsmaterialet rigtigt og give de bydende lejlighed til at stille spørgsmål, som dog bør stilles skriftligt enten op til mødet eller umiddelbart efter mødet.

Mødet kan give de bydende et bedre grundlag for deres tilbudsarbejde, og bygherren kan eventuelt tage hensyn til de bydendes synspunkter vedrørende udbudsmaterialet, herunder tilbudsperiodens længde.

Orienteringsmøder skal holdes som fællesmøder af hensyn til ligebehandling af de bydende. Møderne kan medvirke til at undgå tilbudsforbehold, eventuelt ved justering eller supplering af udbudsmaterialet.

Især ved udbud i totalentreprise er orienteringsmøder hensigtsmæssige.

De stillede spørgsmål i tilbudsperioden kan føre til rettelser i udbudsmaterialet. Disse rettelser skal bygherren meddele de bydende i form af et rettelsesblad, der udsendes til alle bydende. Rettelsesblade bør sendes i så god tid, at de bydende kan nå at tage hensyn til dem ved tilbuddenes udformning. Bygherren skal være opmærksom på, at såfremt der foretages væsentlige ændringer i udbudsmaterialet, kan der blive tale om fornyet udbud.

12.6 EU-udbud

De følgende beskrevne regler gælder for udbud over tærskelværdien, som følger reglerne i EU's udbudsdirektiver.

Udbudsforløb

For en typisk byggeopgave, hvor bygherren har valgt begrænset udbud med prækvalifikation, er forløbet følgende:

- Bygherren udarbejder udbudsmaterialet, der typisk består af fællesbetingelser, særlige betingelser og det projektmateriale der udbydes på.
- Bygherren gennemfører en prækvalifikation, som begynder med annoncering af udbuddet ved en udbudsbekendtgørelse, som indrykkes i supplement til EF-tidende. Udbudsbekendtgørelsen skal blandt andet indeholde en liste over de oplysninger, der skal afgives, til brug for udvælgelsen af tilbudsgivere (udvælgelseskriterierne). Bygherren skal endvidere angive hvor mange bydende, der vil blive opfordret til at afgive bud og tildelingskriterium (sidstnævnte dog senest i udbudsmaterialet).
- Til brug ved udvælgelsen skal bygherren blandt andet efterspørge og efterfølgende evaluere relevante anerkendte nøgletal for de interesserede entreprenører. Nøgletallene skal medvirke til at dokumentere erfaringer fra tidligere byggerier.
- Interesserede entreprenører sender en anmodning til bygherren om at måtte deltage som tilbudsgiver. Fristen for indsendelse af anmodninger skal være mindst 37 kalenderdage.
- Bygherren gennemgår anmodningerne og vælger ud fra udvælgelseskriterierne de entreprenører, som skal prækvalificeres til at afgive tilbud. Bygherren skal give besked til ansøgerne om, hvem der er opfordret til at afgive bud.
- Bygherren sender udbudsmaterialet til de prækvalificerede tilbudsgivere. Udbudsmaterialet skal indeholde tildelingskriterium og ved økonomisk mest fordelagtige bud underkriterier og prioritering heraf, medmindre dette ikke er muligt.
- Bygherren afholder et orienterings- og spørgemøde i tilbudsfasen, hvis der er behov for det.
- Tilbudsgiverne afleverer tilbud senest på det i udbudsmaterialet angivne tidspunkt. Der skal gives rimelig tid til at udarbejde tilbud, og fristen skal være mindst 40 kalenderdage fra udbudsmaterialet er udsendt.
- Bygherren gennemgår tilbuddene og rangordner disse i forhold til tildelingskriteriet og eventuelle underkriterier samt prioritering. Eventuelle forbehold prissættes, (forbehold, som ikke kan prissættes, gør tilbuddet ukonditionsmæssigt, hvilket blandt andet gælder forbehold vedrørende tid).
- Bygherren indgår aftale med den tilbudsgiver, som bedst opfylder tildelingskriteriet. Bygherren underretter tilbudsgiverne om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til ordretildeling.

Der skal sondres mellem udvælgelseskriterier (som er virksomhedsrelaterede) og tildelingskriterium/underkriterier (som vedrører det konkrete tilbud og dermed det kommende byggeri). Sammenblanding af udvælgelseskriterier og tildelingskriterium/underkriterier må ikke finde sted.

Ved valg af tildelingskriterium og underkriterier må man ikke genbruge et eller flere af udvælgelseskriterierne fra udvælgelsen af

tilbudsgivere. Som tildelingskriterium kan bygherren anvende laveste pris, eller anvende økonomisk mest fordelagtige bud, når bygherren lægger vægt på andre forhold end prisen. Disse andre forhold grupperes i underkriterier.

Bygherren kan ved vurdering af tilbud anvende en systematiseret vurderingsmodel. Hvis bygherren anvender en vurderingsmodel, skal den prioritering, der følger af vægtningen i modellen, oplyses over for tilbudsgiverne.

Ved offentligt udbud er der ingen prækvalifikation, men alle interesserede kan byde på opgaven. Tilbudsfristen fra indrykning af udbudsbekendtgørelsen til aflevering af tilbud skal være mindst 52 kalenderdage.

Bygherren kan have behov for en rådgiver til at bistå med gennemførelse af udbuddet.

Tidsfrister ved udbud

De bydende skal have rimelig tid til at sætte sig ind i udbudsmaterialet og indhente priser fra underentreprenører, før de skal afgive tilbud. Herom henvises til vejledning om pris og tid.

Ved EU-udbud gælder følgende tidsfrister:

- ved offentligt udbud skal der gå mindst 52 kalenderdage fra tidspunktet for afsendelse af udbudsbekendtgørelsen til modtagelse af tilbud (kan ved forhåndsmeddelelse nedsættes til 36 dage)
- ved begrænset udbud skal der gå mindst 37 kalenderdage fra tidspunktet for afsendelse af udbudsbekendtgørelsen til sidste frist for modtagelse af anmodninger, og mindst 40 kalenderdage fra udsendelse af udbudsmateriale til modtagelse af tilbud (de 40 dage kan nedsættes til 26 dage ved forhåndsmeddelelse).

Vedståelsestid

De bydende skal vedstå deres tilbud i 40 arbejdsdage, som anført i tilbudsloven, der på dette punkt også gælder for EU-udbud. Fristen, der regnes fra licitationen, er gældende medmindre andet er angivet i udbudsmaterialet.

Offentlige bygherrer kan eventuelt have behov for en længere vedståelsesfrist, og hvis dette ønskes, anføres det i udbudsmaterialet.

Eventuelt kan bygherren – ved tildelingskriteriet laveste bud – bestemme, at de tre lavestbydende skal vedstå deres tilbud i længere tid, mens de øvrige bydende frigøres så snart som muligt og senest efter 40 arbejdsdage.

Dialog i tilbudsfasen

Det kan anbefales at holde fælles orienteringsmøder eller spørgemøder med de bydende i tilbudsfasen.

Bygherren skal i udbudsmaterialet anføre, hvordan de bydende i tilbudsfasen kan stille spørgsmål til udbudsmaterialet. Bygherren bør anføre, at alle spørgsmål skal stilles skriftligt.

Bygherren kan med fordel holde et orienterings- og spørgemøde i tilbudsfasen med de bydende for at sikre sig, at de bydende forstår udbudsmaterialet rigtigt, og give de bydende lejlighed til at stille spørgsmål, som dog bør stilles skriftligt enten op til mødet eller umiddelbart efter mødet.

Mødet kan give de bydende et bedre grundlag for deres tilbudsarbejde, og bygherren kan eventuelt tage hensyn til de bydendes synspunkter vedrørende udbudsmaterialet, herunder tilbudsperiodens længde.

Orienteringsmøder skal holdes som fællesmøder af hensyn til ligebehandling af de bydende. Møderne kan medvirke til at undgå tilbudsforbehold, eventuelt ved justering eller supplerende af udbudsmaterialet.

Især ved udbud i totalentreprise er orienteringsmøder hensigtsmæssige.

De stillede spørgsmål i tilbudsperioden kan føre til rettelser i udbudsmaterialet. Disse rettelser skal bygherren meddele de bydende i form af et rettelsesblad, der udsendes til alle bydende. Rettelsesblade bør sendes i så god tid, at de bydende kan nå at tage hensyn til dem ved tilbuddenes udformning. Bygherren skal være opmærksom på, at såfremt der foretages væsentlige ændringer i udbudsmaterialet, kan der blive tale om fornyet udbud.

For EU-udbud gælder, at eventuelle rettelsesblade og supplerende oplysninger til de bydende skal sendes til de bydende senest seks kalenderdage før tilbudsfristen.

12.7 Særligt om udbud i totalentreprise

EU's udbudsregler og de nationale udbudsregler gælder også for totalentreprise.

Når der udbydes på et mindre detaljeret grundlag end hoved- eller forprojekt, vil entrepriseformen oftest være totalentreprise. Totalentreprenøren er her ansvarlig for projekteringen og dermed projektet.

EU's udbudsregler og tilbudsloven gælder også for totalentreprise.

Herudover kan henvises til pjecen ”Retningslinier for udbud mv. ved anvendelse af totalentrepriseformen ved bygge- og anlægsarbejder” udsendt af en række af byggeriets organisationer.

Ved totalentrepriseudbud, hvor de bydende skal udarbejde projektmateriale som en del af tilbuddet og forventer at få et tilbudsvederlag, bør man benytte begrænset udbud/begrænset licitation.

Bygherren skal indhente godkendelser vedrørende forhold i forbindelse med udbudsgrundlaget, mens det er den valgte totalentreprenør, der skal sørge for nødvendige godkendelser fra offentlige myndigheder af forhold, der vedrører hans tilbudsprojekt.

Beslutter en bygherre, der ikke har en særlig byggeadministration, at udbyde byggeopgaven i totalentreprise, skal der på forhånd træffes aftale mellem bygherren og Slots- og Ejendomsstyrelsen om, hvilket materiale der skal tilvejebringes, før arbejdet udbydes, ligesom de modtagne tilbud skal forelægges til udtalelse, før der træffes aftale om arbejdets overdragelse.

Prækvalifikation

Tilbud i totalentreprise indhentes i begrænset udbud. Der bør normalt ikke hentes mere end fem tilbud, da tilbudsarbejdet er omfattende.

Bygherren gennemfører ved udbud i totalentreprise en prækvalifikation, dvs. annoncering efter interesserede tilbudsgivere og en udvælgelse af tilbudsgivere. Ved nationalt udbud kan bygherren dog vælge at udpege de bydende uden prækvalifikation. Der bør normalt ikke være mere end fem bydende af hensyn til det store tilbudsarbejde, der skal udføres ved en totalentreprisekonkurrence.

I udbudsannoncen bør der særligt medtages oplysning om:

- byggegrundens beliggenhed
- byggeriets art og størrelse
- forventede datoer for byggeriets påbegyndelse og færdiggørelse
- bygherrens ønsker til totalentreprisegruppernes faglige sammensætning (entreprenør, arkitekt, ingeniør, landskabsarkitekt)
- udvælgelseskriterier, dvs. hvilke oplysninger tilbudsgivere skal medtage i anmodning om deltagelse, herunder relevante nøgletal
- tilbudsvederlagets størrelse
- tildelingskriterium og underkriterier.

Anonymitet

Som udgangspunkt bør totalentreprisetilbuddene være anonyme som i andre konkurrencer om byggeopgaver.

Bygherren kan dog overveje at undlade anonymitet. Når tilbudsgiverne er kendte under bedømmelsen, kan bygherren lettere få eventuelle uklarheder i tilbudene belyst.

Tildelingskriterium og underkriterier

I forbindelse med udbud i totalentreprise vil tildelingskriteriet altid være det økonomisk mest fordelagtige bud. Udover prisen kan underkriterierne være:

- æstetik
- funktion
- miljøforhold
- byggetid
- fleksibilitet
- drift og vedligehold.

Underkriterierne kan tildeles vægte, og bygherren kan da anvende en vurderingsmodel til brug for tilbudsbedømmelsen.

De kriterier, som opgaven tildeles efter, kaldes tildelingskriterier. Ved totalentreprise konkurreres på såvel pris som kvalitet, så derfor anvendes tildelingskriteriet økonomisk mest fordelagtige bud, som indeholder en række underkriterier.

De ønsker, som fremgår af byggeprogrammet, skal opstilles systematisk i udbudsmaterialet. Ønskerne grupperes i en række underkriterier, og gennem en indbyrdes prioritering af disse kan bygherren sikre sig, at de vigtigste ønsker kommer til at dominere ved tilbudsgiverens udarbejdelse af tilbud og ved bedømmelsen. Herved afstikker bygherren grænserne for konkurrencen.

Underkriterierne kan, efter byggeopgavens og dermed udbudsmaterialets art, være af forskellig detaljeringsgrad, og kan udformes på forskellige måder. Der kan være tale om en opstilling af underkriterier og prioritering eller en egentlig vurderingsmodel. Hvis bygherren kan foretage en vægtning af underkriterierne, bør der udarbejdes en vurderingsmodel, hvor de enkelte underkriterier tildeles vægte.

Hvis bygherren benytter en vurderingsmodel, skal som minimum den prioritering, der følger af vægtningen i modellen oplyses til de bydende, men også gerne modellens vægtning af underkriterierne. Vægtningen kan vejlede de bydende om, hvordan de skal konkurrere på opfyldelsen af bygherrens ønsker, og giver bygherren grundlag for valget af det bedste tilbudsprojekt.

Endelig kan modellen give bygherren et mere detaljeret indtryk af projektet. Derved får bygherren mulighed for at foretage ændringer i udbudsmaterialet inden udbud. Opstillingen af en vurderingsmodel er således et hjælpemiddel i programmeringen.

I vurderingsmodellen er de ønskede kvaliteter grupperet i et antal underkriterier, der eventuelt kan være underdelt. Hvert underkriterium tildeles en vægt.

Ved gennemgangen af tilbudene vurderes opfyldelsen af hvert enkelt ønske/kvalitet inden for et underkriterium, og underkriteriet tildeles et antal points beregnet ud fra en fastsat pointskala. Ved at gange den tildelte vægt og det tildelte antal points fås et udtryk for, i hvilken grad det pågældende tilbud opfylder underkriteriet, og dets bidrag til totalværdien.

Ved at lægge disse tal for alle underkriterier sammen, herunder vurderingen af prisen, fås totalværdien, som er et samlet udtryk for tilbuddets værdi.

Underkriterierne kan blandt andet omhandle bygningens funktion, æstetik og miljømæssige forhold, pris, byggetid, udvidelsesmuligheder, fleksibilitet samt drift- og vedligeholdelse.

Bedømmelsen af en række underkriterier vil – også når der er opstillet en vurderingsmodel – være forbundet med et vist skøn. Dette gælder de såkaldte ”bløde egenskaber” såsom miljø og æstetik. Men også afvejningen af den indbyrdes værdi af forskellige ”hårde egenskaber” er i vidt omfang skønsmæssig.

Ved udbud med given pris er prisen en fast faktor, og indgår ikke blandt underkriterierne.

Som en variant af udbud med given pris kan opgaven udbydes med en targetpris, som tilbudsgiverne skal sigte mod. Bedømmelsesmodellen udformes således, at tilbud der er dyrere end targetprisen får lavere bedømmelse end tilbud med targetprisen, mens tilbud, der er billigere får højere bedømmelse.

Bedømmelsesudvalg

Ved større og mere komplicerede byggeopgaver bør vurderingen af totalentreprisetilbudene foretages af et udvalg, nedsat af bygherren og bestående af blandt andet bygherren og repræsentanter for dennes rådgivere og brugerne samt uvildige fagdommere. Sammensætningen af udvalget bør angives i udbudsmaterialet.

Byggeriets parter har nedsat et totalentrepriseudvalg, som kan bistå med at udpege uvildige medlemmer til et bedømmelsesudvalg.

Krav til tilbuddets detaljering

Bygherren kan ved udbud i totalentreprise stille krav til tilbudsprojekternes detaljering og disse krav anføres i udbudsmaterialet. Overholdelse af disse krav er et vilkår for, at tilbuddet kan betragtes som konditionsmæssigt.

Bygherren bør ikke forlange, at tilbud skal foreligge i form af et omfattende projektmateriale.

Bygherren skal dog have så meget materiale, at han kan bedømme, om og på hvilken måde byggeprogrammet opfyldes, og hvorledes det færdige byggeri vil fremtræde. Tilbudsmaterialet skal således kunne danne tilstrækkeligt grundlag for, at bygherren kan bedømme tilbuddet på grundlag af det valgte tildelingskriterium og underkriterier. Normalt vil et projektmateriale, der opfylder kravene til et projektforslag, være tilstrækkeligt.

Som ved andre entrepriseformer skal bygherren udarbejde en vintertilbudsliste, så de bydende totalentreprenører kan prissætte nødvendige vejrligsforanstaltninger, jf. vejledning om vinterbyggeri.

Udbudsmaterialet skal som minimum stille krav om, at tilbuddet indeholder følgende:

- situationsplan, planer, snit, facader
- beskrivelse af konstruktioner, materialer, kvaliteter og typer
- specifikation af tekniske installationer
- tidsplan
- dokumentation for det planlagte logistikarbejde
- pris (hvis der ikke udbydes med given pris)
- oplysninger om totalentreprenørens projekt- og udførelsesorganisation (i det omfang disse ikke er anvendt ved udvælgelsen).

Tilbudsvederlag

Når udbudsmaterialet forudsætter et omfattende projekteringsarbejde fra de bydende totalentreprenører som en forudsætning for at kunne afgive tilbud, bør bygherren udbetale et vederlag. Vederlag kan i øvrigt være en nødvendig forudsætning for tilstrækkeligt kvalificerede tilbud. Vederlaget skal tjene til delvis dækning af udgifterne ved udarbejdelse af tilbud.

Vederlaget skal være ens for alle tilbudsgivere. Bygherren kan fastlægge, at den totalentreprenør, som får arbejdet overdraget, ikke modtager vederlag.

Vederlaget for hver tilbudsgiver kan eksempelvis fastsættes til et beløb svarende til mellem tre og seks promille af de skønnede byggeudgifter afhængig af byggeopgavens størrelse, kompleksitet og krav til detaljeringsgraden i tilbudsmaterialet.

Vederlag må kun udbetales, når tilbuddet opfylder de stillede krav i udbudsmaterialet (konditionsmæssige bud). Udbetaling bør ske, så snart konkurrencens resultat foreligger.

Bygherrens opfølgning på aftalen

Når totalentreprisaftalen er indgået, er det totalentreprenørens opgave at sørge for den fornødne færdigprojektering og udførelse af byggeriet. Tids- og arbejdsplanlægning og ledelse af byggearbejdet er således bygherren uvedkommende.

Bygherren har dog interesse i selv at føre bygherretilsyn med materialer og udførelsen.

Bygherren kan også have interesse i at føre kontrol med den tidsmæssige afvikling. Kontrollen udøves på en sådan måde, at der kan gribes ind i tide, såfremt der er grund til at antage, at totalentreprenøren ikke opfylder sine forpligtelser. Her kan bygherren anvende delterminer og dagbøder.

Udbudsmaterialet kan indeholde bestemmelser om, hvornår bygherren eller bygherretilsynet skal have forelagt relevant projektmateriale og andet materiale, der er nødvendigt for kontrollen. Omfang af materialet skal være specificeret, fx målerapporter om lyd, lys, varme og ventilation.

Bygherren skal sikre sig, at han eller hans bygherretilsyn har adgang til byggepladsen.

13 Bedømmelse og antagelse af tilbud

I dette kapitel beskrives de nærmere regler, som bygherren skal overholde ved bedømmelse og antagelse af entreprenørtilbud, herunder forudsætningerne for at tilbud kan indgå i tilbudsbedømmelsen og efterfølgende afklaringen af, hvilket tilbud der skal antages.

Der henvises til kapitel 7 for gennemgang af tilbud på rådgivningsydelser.

13.1 Kriterier ved bedømmelse

Bedømmelse og antagelse af tilbud sker på grundlag af det valgte tildelingskriterium: Økonomisk mest fordelagtige bud eller laveste bud.

Reglerne i det følgende tager udgangspunkt i tilbudsloven og tilhørende bekendtgørelse (nationalt udbud). På de punkter, hvor EU's udbudsregler afviger fra tilbudsloven, er dette anført særskilt.

Ved udbud efter såvel tilbudsloven som efter EU's udbudsregler har bygherren valgt tildelingskriterium, som er enten laveste bud eller økonomisk mest fordelagtige bud.

Kriteriet laveste bud anvendes typisk ved udbud på detaljeret grundlag, fx hovedprojekt. Ved laveste bud skal tilbuddene gøres direkte sammenlignelige på prisen, og herefter findes laveste pris.

Kriteriet økonomisk mest fordelagtige bud, hvor tilbud også bedømmes efter andre kriterier end prisen, anvendes typisk ved udbud på et mindre detaljeret grundlag. Her skal tilbudte løsninger og den tilbudte pris bedømmes samlet.

Normalt vil det være en del af de projekterende rådgiveres ydelser at bistå bygherren ved udbud samt vurdere de indkomne tilbud og afgive indstilling til bygherren om eventuel accept eller forkastelse af afgivne tilbud.

Ved totalentrepriseudbud vil det normalt være indeholdt i eventuelt bygherrerådgivers ydelser at bistå i udbuds- og vurderingsfasen.

13.2 Udvælgelse ved offentligt udbud

Ved offentligt udbud skal bygherren indledningsvis gennemgå det modtagne tilbudsmateriale vedrørende egnethed for at finde ud af, hvilke af tilbudsgiverne, der er egnede til at gennemføre opgaven. Udvælgelsen sker ud fra de af bygherren fastlagte udvælgelseskriterier, som blandt andet skal være nøgletal, jf. gældende retningslinier.

Ud fra udvælgelseskriterierne findes således de tilbudsgivere, som er egnede til at udføre opgaven. Tilbuddene fra disse tilbudsgivere indgår i tilbudsbedømmelsen, hvor de konditionsmæssige tilbud bedømmes ud fra det fastlagte tildelingskriterium og eventuelle underkriterier.

Ved såvel nationalt udbud som ved EU-udbud er der en række udelukkelsesgrunde – umyndighed, betalingsstandsning eller konkurs, dømt for strafbart forhold samt grov eller gentagen forsømmelse ved udøvelse af egen virksomhed – som bygherren skal overveje i relation til at udelukke en bydende.

Bygherren skal i alle forhold ligebehandle tilbudsgiverne.

13.3 Fejl og mangler i tilbud

Et tilbud er som udgangspunkt bindende for tilbudsgiveren, uanset om der er fejl i tilbuddet. Er der fejl i tilbuddet, kan bygherren enten fastholde tilbuddet med fejlen eller acceptere, at tilbudsgiver benytter sin eventuelle ret efter aftaleloven til at kalde tilbuddet tilbage.

Tilbudsgivere kan ikke få lov til at supplere et tilbud, hvis det er mangelfuldt. Tilbuddene skal vurderes, som de foreligger ved licitationen, men bygherren har lov til at stille spørgsmål til tilbudsgiverne angående forståelsen af tilbuddet.

Tilbud, som ikke opfylder bestemmelser i udbudsgrundlaget, der alene har karakter af ordensforskrifter, er som udgangspunkt konditionsmæssige og skal indgå i tilbudsbedømmelsen.

13.4 Forbehold

Forbehold, der har betydning for prisen, skal prissættes. Forbehold, der ikke kan prissættes, gør tilbuddet ukonditionsmæssigt. Forbehold om tiden kan ikke prissættes og vil derfor altid medføre ukonditionsmæssighed.

Tilbudsgiverne skal afgive tilbud på det grundlag, som bygherren har lagt frem (udbudt). Det er dog ikke ualmindeligt, at tilbudsgivere alligevel på et eller flere punkter tager forbehold. Forbehold vedrører typisk betaling, risiko, ansvar, tidsfrister, prisregulering, forståelse af udbudsmaterialet samt andre økonomiske og juridiske forhold.

En række af entreprenørernes organisationer har udarbejdet standardforbehold og andre faglige forbehold, som deres medlemmer kan benytte, når de afgiver tilbud. Forbeholdene benyttes ofte, hvis et eller flere for entreprenørerne væsentlige forhold ikke er tilgodeset i udbudsmaterialet.

Desuden har en række leverandørbrancher udsendt leveringsbetingelser, der – når de vedlægges et tilbud – kan sidestilles med tilbudsforbehold.

Herudover kan den enkelte tilbudsgiver have taget et forbehold overfor konkrete bestemmelser i udbudsgrundlaget.

13.5 Bygherrens stilling til forbehold

I forbindelse med tilbudsgivning skal alle tilbudsgivere ligebehandles, og dermed skal de modtagne tilbud ligestilles.

Bygherren skal for hvert enkelt forbehold tage stilling til, om der er tale om en væsentlig eller mindre væsentlig fravigelse fra udbudsgrundlaget.

Forbehold, som uddyber eller præciserer udbudsmaterialet eller ikke strider mod dette, vil normalt være uproblematisk. Hvis de har betydning for prisen, skal de prissættes af bygherren.

Forbehold, som er i strid med udbudsmaterialet, men ikke på væsentlig måde, skal prissættes af bygherren. Dette gælder også standardforbehold.

Prissætningen skal ske efter en reel og objektiv målestok. Prisen kan sættes til 0 kr., hvis forbeholdet ikke har konkret betydning i entrepriseforholdet. Bygherren må ikke spørge en tilbudsgiver om prisen på et forbehold, idet denne derved får lejlighed til at forbedre sit tilbud. Ved nationale udbud efter tilbudsloven kan prissætningen dog ske i dialog med tilbudsgiveren i de tilfælde, hvor forhandling er tilladt.

Ved bedømmelsen af tilbudene skal bygherren forhøje tilbuddet med forbeholdets pris.

Forbehold, som strider væsentligt mod udbudsgrundlaget og/eller ikke kan prissættes, medfører at tilbuddet skal forkastes som ukonditionsmæssigt. Som en hovedregel kan bygherren gå ud fra, at forbehold vedrørende byggetid og vedrørende væsentlige juridiske bestemmelser i udbudsgrundlaget gør tilbuddet ukonditionsmæssigt.

Ukonditionsmæssige tilbud skal kasseres.

Bygherren må således ikke acceptere et tilbud med en væsentlig fravigelse fra udbudsmaterialet, idet øvrige tilbudsgivere i givet fald skal have chancen for at foretage samme fravigelse og justere deres tilbud. Bygherren kan fx ikke vide, hvad en ændret byggetid betyder for andre tilbudsgiveres pris.

Det er tilbudsgiverens egen risiko, om tilbudsgiverens forbehold kan prissættes af bygherren.

13.6 Sideordnet udbud

Sideordnet udbud foreligger, når bygherren ved udbuddet har bedt om tilbud på flere tekniske løsninger.

Hvis bygherren ved udbuddet har forlangt, at de bydende skal give tilbud på flere tekniske løsninger, som opstilles i udbudsgrundlaget, foreligger et sideordnet udbud.

Hver løsning kan betragtes som en licitation for sig, dvs. at bygherren frit kan vælge, hvilken af de sideordnede løsninger, han vil lade komme til udførelse.

For hvert af de sideordnede udbud følges reglerne om tilbudsbedømmelse.

13.7 Alternative tilbud

Alternative tilbud foreligger, når tilbudsgiveren foreslår andre løsninger end angivet i udbudsgrundlaget.

Et alternativt tilbud foreligger, når tilbudsgiveren foreslår andre løsninger med hensyn til byggeriets udformning, gennemførelse og materialer end angivet i udbudsgrundlaget.

Alternative tilbud kan også vedrøre andre forhold, såsom byggetid, prisregulering eller entrepriseopdeling. Denne type alternativer skal i visse tilfælde behandles på samme måde som forbehold.

Ved EU-udbud kan der kun modtages alternative tilbud ved tildelingskriteriets økonomisk mest fordelagtige bud, og udbyder skal i udbudsmaterialet anføre hvilke mindstekrav et alternativt tilbud skal opfylde. Ved EU-udbud er der ikke mulighed for at forhandle, og der skal derfor være tale om fuldt sammenlignelige tilbud, når der konkurreres på laveste bud.

Ved nationale udbud kan alternative tilbud derimod komme på tale ved såvel udbud på laveste bud som ved udbud på økonomisk mest fordelagtige bud.

Det følger af ligebehandlingsprincippet, at bygherren ikke må antage bud, der ikke er i overensstemmelse med udbudsbetingelserne, herunder de eventuelle mindstekrav, der er fastsat i udbudsmaterialet. Bygherren skal således i udbudsmaterialet anføre de mindstekrav, som skal være opfyldt.

Bygherren kan tage hensyn til alternative bud, når de opfylder mindstekravene. Der er tale om en ret for bygherren til at antage et alternativt bud. Bygherren vil derfor ikke ved nationalt udbud ved tildelingskriteriet laveste bud have pligt til at vælge en alternativ løsning.

Omvendt kan bygherren ved økonomisk mest fordelagtige bud være forpligtet til at antage et alternativt bud, der opfylder mindstekravene, såfremt det følger af vurderingen med de opstillede underkriterier.

Ved vurderingen af det alternative tilbud skal eventuelle udgifter til projektrevision som følge af alternativet indregnes.

Bygherren har mulighed for i forbindelse med sit udbud at udelukke alternative bud.

13.8 Forhandling med tilbudsgivere

Forhandling med tilbudsgiverne må ikke finde sted i forbindelse med EU-udbud, men gerne i forbindelse med nationalt udbud.

Bygherren har ved EU-udbud ikke lov til at forhandle med tilbudsgiverne efter modtagelse af tilbud, medmindre bygherren har valgt udbud efter forhandling, som dog kun kan anvendes i særlige tilfælde.

Ved nationalt udbud (tilbudsloven) kan bygherren forhandle med tilbudsgiverne, med mindre han har fraskrevet sig retten hertil i udbudsgrundlaget. Forhandling skal dog ske indenfor buddets egne rammer.

Ved tildelingskriteriet laveste bud ved nationalt udbud må bygherren kun forhandle med den tilbudsgiver, som har afgivet det laveste bud, og her må såvel forbehold som pris forhandles.

Ved tildelingskriteriet økonomisk mest fordelagtige bud ved nationalt udbud skal bygherren, såfremt denne ønsker at forhandle, i den indledende fase tilbyde at forhandle med alle tilbudsgivere, som har afgivet konditionsmæssigt tilbud.

Bygherren skal senest ved forhandlingernes påbegyndelse skriftligt meddele tilbudsgiverne, hvordan forhandlingerne vil foregå, og om der forhandles i flere faser.

Bygherren skal under forhandlingerne behandle tilbudsgiverne ens. Bygherren må fx ikke give oplysninger til en tilbudsgiver om andre tilbudsgiveres løsninger eller priser, med mindre sådanne oplysninger allerede er offentligt tilgængelige.

Bygherren kan forhandle såvel de tilbudte løsninger som andre forhold i tilbuddet, herunder forbehold og prisen. Forhandlingerne må dog ikke føre til, at opgavens karakter ændres væsentligt i forhold til udbudsmaterialet, eller til at tildelingskriterium og underkriterier eller deres vægtning ændres.

Hvis bygherren har afvist et tilbud som ukonditionsmæssigt, må han ikke anerkende det ukonditionsmæssige forhold i et andet tilbud gennem forhandlingsfasen.

13.9 Accept af laveste bud

Når arbejdet er udbudt efter tildelingskriteriet laveste bud, skal det tilbud, som er det laveste bud, accepteres. Ved nationalt udbud (tilbudsloven) har bygherren mulighed for at forhandle med denne tilbudsgiver – også om prisen – inden der indgås aftale.

Inden accept skal bygherren vurdere prisen i forhold til det styrende budget. Det styrende budget skal inden prisvurderingen justeres, hvis den aktuelle markedssituation har ændret budgettets forudsætninger. Med sådanne eventuelle justeringer er budgettet udtryk for den for bygherren acceptable pris.

Budgettet bør revurderes, hvis det viser sig, at tilbudssummerne eller disses gennemsnit i betydelig grad afviger fra det styrende budget, fx således at et antal tilbud ligger nogenlunde samlet i betydelig afstand fra det styrende budget.

Hvis budgettet er behæftet med fejl, skal de ansvarsmæssige konsekvenser overvejes. Skal det styrende budget forhøjes, skal sagen forelægges de bevilgende myndigheder.

Hvis prisen er for høj i forhold til det styrende budget, bør det overvejes, om en anden entreprise- eller udbudsform kan ventes at føre til lavere priser (fx udbud i fagentreprise i stedet for hovedentreprise eller offentligt udbud i stedet for begrænset).

Hvis det laveste bud ikke er i overensstemmelse med det styrende budget, må tilbuddet ikke accepteres og udbuddet skal annulleres. Der skal dog være en saglig begrundelse for at annullere, og der skal derfor være tale om en væsentlig overskridelse af det styrende budget.

Byggesagen må i givet fald udsættes eller opgives. Det kan undersøges, om det kvalitets- og tidsmæssigt er forsvarligt at omprojektere med henblik på billiggørelse. I overvejelserne skal eventuelle udgifter ved omprojektering medtages. Endvidere skal det undersøges, om rådgivernes omprojekteringspligt kan gøres gældende.

Et tilbud kan være så lavt, at der er risiko for, at entreprenørens økonomi ikke rækker til at gennemføre arbejdet. Bygherren skal i denne situation overveje, om der er grundlag for at forkaste tilbuddet.

Tilbuddet bør vurderes konkret ud fra det styrende budget. Entreprenører kan byde lavt af grunde, der ikke påvirker deres mulighed for at gennemføre arbejdet.

Der kan fx være tale om entreprenører, som arbejder med meget lave omkostninger, eller som gerne vil ind på markedet. Det vil ikke være rimeligt, om bygherren i sådanne tilfælde skulle undlade at drage den økonomiske fordel af lave tilbud. Eventuelt kan bygherren anmode om nærmere oplysninger om tilbuddets baggrund.

13.10 Accept af økonomisk mest fordelagtige bud

Når arbejdet er udbudt efter tildelingskriteriet økonomisk mest fordelagtige bud, skal det tilbud accepteres, som efter eventuelle forhandlinger (kun ved nationalt udbud og i undtagelsestilfælde ved EU-udbud) bedst opfylder tildelingskriteriet.

For at finde frem til det fordelagtigste tilbud skal bygherren gennemgå hvert projekt systematisk for hvert af underkriterierne.

Det anbefales, at vurderingen finder sted i to omgange: Først bedømmes tilbudsprojekterne, uden at priserne er kendt. Herefter oplyses priserne og indgår i den endelige bedømmelse. På denne måde kan bygherren undgå, at kvalitetsbedømmelsen farves af kendskab til priserne. Når tilbuddenes priskuverter åbnes skal tilbudsgiverne have mulighed for at være til stede.

Bygherren bedømmer således de enkelte tilbud for hvert af underkriterierne og sammenvejer disse i henhold til vægningen af kriterierne for at finde det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

Bedømmelsen skal afsluttes med en skriftlig indstilling/notat, hvor fordele og ulemper ved de forskellige tilbud er belyst for hvert af underkriterierne.

Uanset forholdet mellem pris og kvalitet skal prisen være rimelig for bygherren og i overensstemmelse med det styrende budget, for at et tilbud kan antages.

13.11 Offentliggørelse om tildeling af ordren

Bygherren skal hurtigst muligt efter valg af tilbud underrette tilbudsgiverne om, hvilken afgørelse der er truffet med hensyn til tildeling af ordren. Underretning skal ske samtidig til såvel den valgte tilbudsgiver som de forbigåede. Når kriteriet er økonomisk mest fordelagtige bud, skal bygherren endvidere efter anmodning oplyse om det antagne tilbuds egenskaber og relative fordele.

Ved EU-udbud skal bygherren endvidere indrykke en bekendtgørelse om tildeling af ordren i supplement til EF-tidende.

14 Entrepriseaftalen og gennemførelse af byggeriet

Kapitlet beskriver en række regler og normer for den formelle indgåelse af entrepriseaftaler samt bygherrens opgaver under udførelsen, herunder blandt andet bygherrens godkendelser, tilsyn og byggeledelse samt styring og opfølgning på miljø og arbejdsmiljø, kvalitet, tid og økonomi.

Endvidere gennemgås bygherrens stilling i specielle situationer, der kan opstå i forbindelse med projektændringer, forsinkelser, entreprenørens betalingsstandsning/konkurs eller ved løsning af eventuelle tvister.

14.1 Entrepriseaftalen

Med bygherrens accept af et tilbud er entrepriseaftalen indgået. Bygherren er ansvarlig for entrepriseaftalens indhold og udformning.

Alle forhold i tilbuddet, herunder uoverensstemmelser i forhold til udbudsgrundlaget og eventuelle forbehold, skal være afklaret ved entrepriseaftalens indgåelse, således at senere fortolkningstvivl kan undgås.

Indgåelse af entrepriseaftaler er behandlet i AB 92 og ABT 93. Alle aftaler med entreprenører skal være skriftlige. Dette gælder også aftaler om ændringer i entreprisen ved ekstraarbejder og mindreydelser.

En entrepriseaftale kan indgås ved skriftlig accept af det afgivne tilbud. Det er ikke nødvendigt at udarbejde en særlig entreprisekontrakt, bortset fra tilfælde hvor der er ændringer eller tilføjelser i forhold til tilbuddet.

Entrepriseaftaler er fritaget for tinglysningsafgift (stempelafgift).

De projekterende rådgivere kan bistå bygherren i forbindelse med aftaleindgåelsen på det tekniske område, men kan også vejlede bygherren ud fra egne erfaringer på øvrige dele af aftalen.

Bygherren kan søge bistand til udformning af entrepriseaftalen i Slots- og Ejendomsstyrelsen. Hvis der er antaget en bygherrerådgiver, er udformning af entrepriseaftaler en af bygherrerådgiverens opgaver.

Entrepriseaftalens endelige juridiske indhold og udformning er bygherrens ansvar. Dette fremgår af ABR 89.

Tvivlsspørgsmål om entrepriseforhold kan forelægges Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Entrepriseaftalen skal indgås på baggrund af AB 92. Totalentrepriseaftaler skal indgås på baggrund af ABT 93.

14.2 Entreprenørens tids- og arbejdsplaner

Udbudsmaterialet skal indeholde en tidsplan med eventuelle dagbudsbehæftede terminer. Denne plan skal anvendes som grundlag for en mere detaljeret arbejdsplan. Efter AB 92 påhviler det entreprenøren i samarbejde med bygherren at opstille en sådan arbejdsplan.

Er der tale om hovedentreprise eller totalentreprise, er arbejdsplanlægningen entreprenørens ansvar.

Ved udarbejdelse af arbejdsplanen eller ved anden dokumentation skal entreprenøren dokumentere en fornuftig logistik, herunder løbende opfølgning i entreprisarbejderne og leverancer til byggepladsen. For yderligere oplysninger vedrørende logistik henvises til vejledning om byggelogistik i udførelsen og vejledning om kvalitetssikring i byggeriet.

Arbejdsplanen skal sikre, at arbejdsprocesserne bliver koordineret og arbejdet fuldført i rette tid. Hvis der opstår problemer med arbejdets fremdrift, er planerne grundlag for bygherrens reaktioner overfor entreprenørerne.

Det afhænger af byggeopgavens størrelse og art, hvor detaljeret arbejdsplanlægningen bør være.

14.3 Bygherrens godkendelse af projektmateriale

Ved totalentreprise skal bygherren i entrepriseaftalen sikre, at entreprenøren løbende i projekteringsfasen afleverer projektmateriale, der gør det muligt for bygherren at bedømme, om de kvaliteter og konstruktioner, som entreprenøren vil anvende i byggeriet, i tilstrækkelig grad opfylder de bygherreintentioner, der er kommet til udtryk i udbudsmaterialet og i det accepterede tilbud.

14.4 Bygherrens tilsyn

Under byggeriets gennemførelse skal bygherrens tilsyn være med til at sikre byggeriets kvalitet, tid og økonomi således, at entrepriseaftalen opfyldes. Bygherrens tilsyn giver bygherren oplysninger om byggeriets fremdrift og giver bygherren mulighed for at reagere i god tid overfor entreprenøren, hvis entrepriseaftalen ikke overholdes.

Bygherrens og entreprenørens opgaver under byggeriets gennemførelse reguleres af AB 92 samt af eventuelle særlige aftalebestemmelser. AB 92 omtaler således bygherrens tilsyn og dets beføjelser.

Bygherrens tilsyn kan bestå af såvel de projekterende rådgivere til projektopfølgning, et fagtilsyn og en byggeledelse. Bygherren indgår aftale med rådgiverne herom.

Ved totalentreprise har bygherren også behov for et tilsyn, der på hans vegne kontrollerer, at materialer og udførelse svarer til totalentrepriseaftalen, samt at totalentreprenøren følger sin kvalitetsplan. Bygherren ansætter selv dette tilsyn, såfremt bygherren ikke selv råder over den nødvendige ekspertise. Tilsynet kan normalt udføres af den bygherrerådgiver, som har bistået bygherren i udbudsfasen.

Bygherrens tilsyn skal løbende i hele entrepriseperioden holde møder med totalentreprenøren, minimum én gang om måneden.

14.5 Styring og opfølgning på kvalitet

Entreprenøren skal levere den aftalte ydelse, og det er således hans opgave at styre udførelsen af entreprisen med aftalt eller forudsat kvalitet. Til brug herfor udarbejder entreprenøren en kvalitetsplan.

Bygherrens tilsyn skal løbende følge op på, at entreprenøren følger den aftalte kvalitetsplan og gennemfører aktiviteterne i planen.

Bygherrens eget kvalitetstilsyn omfatter dels projektopfølgning og dels fagtilsyn.

Projektopfølgning under byggeriets udførelse er normalt en del af de projekterende rådgiveres ydelser.

Et væsentligt led i projektopfølgningen er at sikre, at bygherrens intentioner i projektet kommer til udtryk i det udførte byggeri. Ydelsen projektopfølgning er nærmere præciseret i ydelsesbeskrivelserne.

Ved arbejde i fag-, stor- eller hovedentreprise vil der normalt være et fagtilsyn, som kontrollerer, at arbejdet udføres i overensstemmelse med entrepriseaftalerne, og som også bistår med den tidsmæssige og økonomiske styring.

Fagtilsynet kan udføres enten af en rådgiver, der i øvrigt ikke er tilknyttet byggesagen, eller af den eller de projekterende rådgivere.

Fordelen ved at benytte en udenforstående rådgiver som fagtilsyn er, at denne uvildigt kan tage stilling til eventuelle projektfejl. Ulempen er, at han i opstarten ikke er så godt inde i projektet. Om fagtilsynet i øvrigt henvises til ydelsesbeskrivelserne.

14.6 Styring af tid og økonomi

Ved fag- og storeentreprise kan bygherren overlade den tidsmæssige og økonomiske styring til tekniske rådgivere, som antages som byggeledelse, medmindre bygherren selv råder over den fornødne ekspertise.

Byggeledelsen udføres enten af en rådgiver, der i øvrigt ikke er tilknyttet byggesagen, eller af fagtilsynet. Fordelen ved at benytte en udenforstående rådgiver som byggeledelse er, at denne uvildigt kan tage stilling til problemer, som kan berøre såvel projektet som udførelsen på byggepladsen.

Opgaven består blandt andet i at samordne de enkelte entrepriser på en sådan måde, at tidsfristerne kan overholdes, og opgaven omfatter også forhandlinger med entreprenører og leverandører om forståelsen af detaljer i de tekniske dele af entrepriseaftalen.

Herudover skal byggeledelsen stå for den økonomiske styring under udførelsen.

Ved hoved- og totalentreprise varetager entreprenøren den tidsmæssige styring, mens bygherretilsynet står for den overordnede økonomiske styring.

Styring af tid

Realisering af arbejdsplanerne og overholdelse af de aftalte tidsfrister er inden for den enkelte entreprise den enkelte entreprenørs opgave.

Ved hoved- og totalentreprise ligger det tidsmæssige ansvar alene hos entreprenøren.

Ved fag- og storentreprise har entreprenørerne ikke noget indbyrdes retsforhold, men har alene bygherren som aftalepart. Det er således bygherren, der ved byggeledelsen skal tage sig af styringen af det samlede arbejde, herunder den tidsmæssige samordning af entrepriserne.

Bygherren kan ved fag- og storentreprise blive erstatningsansvarlig for tab, som en entreprenør påføres som følge af andre entreprenørs forsinkelser, jf. AB 92.

Ved fag- og storentreprise vil entrepriseaftalen derfor normalt indeholde bestemmelser, som sikrer at bygherren kan videreføre sådanne erstatningskrav til den entreprenør, der udløser forsinkelsen. Dette erstatningsansvar er behandlet nærmere i vejledning om pris og tid.

Styring af økonomi

Bygherrens opgaver ved byggeledelsen omfatter supplerende økonomiske aftaler vedrørende ekstraarbejder, eventuelle forandringer i arbejdet og ydelser, der udføres i regning. Desuden skal der løbende følges op på den samlede økonomi.

I forbindelse med betaling af a conto regninger skal byggeledelsen kontrollere, at der er udført arbejde svarende til de krævede beløb.

Skal materialer undtagelsesvis betales før levering, skal det kontrolleres, at indkøbene sker under overholdelse af bestemmelserne i AB 92 og eventuelle supplerende aftalebestemmelser, fx krav om særlig sikkerhedsstillelse.

Betaling af eventuelle ekstraarbejder skal ske i henhold til indgåede aftaler, jf. AB 92, og byggeledelsen skal kontrollere, at prisreguleringen sker som aftalt.

Hvor et arbejde udføres i regning, omfatter kontrollen en gennemgang af dokumentationsmaterialet fra entreprenørerne om tidsforbrug, lønsatser mv. Er det nærmere omfang af arbejder i regning ikke fastlagt på forhånd, skal der løbende tages stilling til arbejdets omfang, herunder fx til omfanget af vejrligsforanstaltninger.

14.7 Bygherrens økonomistyring

Bestemmelsen i AB 92 om tilsynets beføjelser indebærer, at tilsynet normalt ikke kan træffe beslutninger med direkte økonomiske konsekvenser for bygherren. Bygherren kan eventuelt give tilsynet nærmere fuldmagter også på det økonomiske område, idet dette kan lette byggeriets praktiske afvikling. Bygherren skal oplyse entreprenørerne om, hvem der har fuldmagter og de hertil knyttede beføjelser.

Bygherrens opfølgning på budget og regnskab og det formødne bogholderi, herunder anvendelse af it, tilrettelægges til den konkrete byggeopgave.

Bygherren skal løbende aflægge regnskab overfor rigsrevisionen, jf. vejledning om byggesagsrapporten.

14.8 Byggemøder

Byggemøder afholdes typisk 1 gang om ugen, og her skal alle spørgsmål vedrørende byggeriets afvikling afklares, herunder eventuelle fravigelser af tidsplanen, opfølgning på kvalitetssikring og logistik samt eventuelle projektændringer og de økonomiske konsekvenser heraf, jf. AB 92.

Ved større byggesager bør bygherrens driftsorganisation deltage i de sidste byggemøder inden aflevering for at få indblik i de tekniske anlægs opbygning og virkemåde og for at forberede driften.

14.9 Sikkerhed og sundhed på byggepladsen

Den statslige bygherre bør udarbejde en arbejdsmiljøpolitik med angivelse af de generelle retningslinier, der gælder for bygherreaktiviteterne.

Arbejdsmiljøpolitikken kan bl.a. indeholde:

- Ønsker til rådgiveres dokumentation for nødvendig arbejdsmiljømæssig ekspertise.
- Krav om gennemførelse af projektranskning af sikkerhed og sundhed ved byggeriet, såvel indledende som løbende gennem projektet.
- At der i det enkelte byggeprojekt laves en arbejdsbeskrivelse af koordinatorens opgaver i byggeperioden, herunder i hvilket omfang koordinatoren har beføjelser til at sikre sig, at aftalt sikkerhedsarbejde bliver udført.
- At der ved komplekse eller større byggerier udpeges en særlig gennemslagskraftig, engageret og erfaren sikkerhedskoordinator.
- At der ved større eller komplekse byggerier pålægges arbejdsgiverne at udarbejde sikkerhedsprocedurer, som kan indarbejdes i "Plan for sikkerhed og sundhed".

Det er i bygherrens interesse at sikre et godt arbejdsmiljø under byggeriet, fordi det er af afgørende betydning for kvaliteten, prisen og levetiden for byggeriet, når det står færdigt. Ansatte på byggepladser med et godt arbejdsmiljø udfører et stykke arbejde af bedre kvalitet og hurtigere end ansatte på byggepladser med dårligt arbejdsmiljøforhold.

Det er således af afgørende betydning, at bygherren sikrer sig, at den projekterende tager hensyn til den praktiske udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder at der er den fornødne plads – såvel tidsmæssigt som teknisk/fysisk – til en forsvarlig udførelse.

Der bør afholdes startmøde på byggepladsen med gennemgang af sikkerhedsplan for hver enkelt entreprise med deltagelse af entreprenør og ansatte. Den konkrete organisering af sikkerhedsarbejdet aftales med entreprenøren.

Entreprenøren bør på dette møde præsentere sin sikkerhedsorganisation og APV (ArbejdsPladsVurdering) for byggepladsen til byggeledelsens godkendelse.

Startmøde kan afholdes i flere tempi:

Umiddelbart efter udbudsfasen og kontraktsskrivning. Bygherren bør indkalde alle kendte entrepriser med deltagelse af entreprenør og ansatte (om muligt firmaets sikkerhedsrepræsentanter). På mødet gennemgås projektet, tidsplanen og de i udbudsmaterialet beskrevne arbejdsmiljøforhold samt plan for byggepladsens sikkerhed og sundhed.

Organisering af sikkerhedsarbejdet aftales med de udførende firmaer. De udførende har ansvar for på dette startmøde at fremlægge sin sikkerhedsorganisation i forhold til den konkrete byggeopgave. Firmaets APV for de pågældende arbejdsopgaver fremlægges og godkendes af byggeledelsen til indarbejdelse i første ajourføring af planen for byggepladsens sikkerhed og sundhed. Også entrepriser, der først forventes at gå i gang med deres arbejde på pladsen på et evt. senere tidspunkt, skal deltage i opstartmødet.

Planjusteringer og ændringer i projektet meddeles løbende – også til kommende entrepriser. Umiddelbart før nye entrepriser begynder arbejdet, afholdes endnu et opstartmøde, hvor plan for byggepladsens sikkerhed og sundhed gennemgås mere detaljeret, med særlig vægt på forhold i tidsplan, materialevalg, oplag af materialer og affald, krav til oprydning og rengøring, som har betydning for den nytilkomne entreprise på byggepladsen. Et sådant mere detaljeret introduktionsmøde afholdes tillige, under hovedentreprenørens ansvar, i det omfang, der antages underentreprenører.

Planen skal løbende ajourføres. Det anbefales således, at det altid fremgår, hvordan byggepladsens sikkerhedsorganisation er opbygget. Det skal fremgå, hvem der hos de enkelte arbejdsgivere indgår i en sikkerhedsgruppe, samt hvem der repræsenterer de enkelte arbejdsgivere og sikkerhedsgrupper ved sikkerhedsmøderne. Det anbefales, at bygherren pålægger alle entreprenører mødepligt.

Der kan i løbet af byggeriet opstå forskydninger i tidsplanen/arbejdsprocesserne. Det er vigtigt at få alle ændringer indføjet i planerne, herunder:

- nye fællesområder
- risici for at udsætte andre for skadelige påvirkninger fra støv, støj m.v.
- ændret anvendelse af stilladser, fx brug af reklamer på store facadestilladser, hvilket kræver betydelig bedre fastgørelse end forudsat efter udbudsmaterialets angivelser.

Endelig er det vigtigt, at det til enhver tid fremgår af planerne, hvem der har ansvar for hvad.

Det anbefales, at alle ændringer i planerne beskrives i referater fra de ordinære sikkerhedsmøder (med forudgående/efterfølgende behandling på byggemøder).

Selv med en perfekt planlægning på projektniveau er det nødvendigt med en detailstyring og koordinering af de fælles sikkerhedsmæssige foranstaltninger.

Koordineringen skal sikre, at forholdene er forsvarlige for alle på byggepladsen under hele byggeperioden.

Det skal herunder sikres at:

- fejl og mangler i fællesforanstaltningerne rapporteres til koordinatoren, der straks orienterer den entreprenør, der har pligten til at tilvejebringe og vedligeholde pågældende foranstaltninger.
- nødvendige fællesforanstaltninger, som ikke har været planlagt, bliver indføjet i Plan for sikkerhed og sundhed med beskrivelse af ”hvem gør hvad, hvornår”.

Det anbefales, at koordinatoren ved fejl og mangler i fællesforanstaltningerne af bygherren gives muligheder for at sikre sig udbedring af de rapporterede forhold. Bygherren skal lade arbejdsmiljømæssige foranstaltninger, som den ansvarlige entreprenør ikke eller kun mangelfuldt har udført, gennemføre på den ansvarlige entreprenørs regning i henhold til AB 92. Dermed hindres stop i produktionen på byggepladsen, som følge af manglende sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger.

Det anbefales, at koordinatoren sikrer sig en oversigt over samtlige mærkningspligtige produkter inkl. brugsanvisninger, der under udførelsen af de enkelte arbejdsprocesser anvendes af den enkelte arbejdsgiver. Dette vil især være nyttigt i tilfælde af ulykker, brand og andre særlige beredskabsforhold.

Bygherren skal sikre sig, at han ved afleveringen modtager en driftsvejledning for bygværket, der beskriver, hvordan rengøring, vedligeholdelse og drift af byggeriets enkeltdele skal foretages på en miljø- og arbejdsmiljømæssig samt hensigtsmæssig og forsvarlig måde.

Bygherren skal sikre sig, at driftsvejledningen indeholder en liste over de forhold ved bygværkets konstruktion, indretning m.m., der har betydning for sikkerhed, sundhed og miljø ved fremtidige arbejder. Der kan fx angives hvilke forholdsregler, der er truffet for at sikre mod nedstyrtningsfaren ved en kommende renovering af taget.

14.10 Ændringer i projektet under udførelsen

En grundig tilrettelæggelse af byggesagen og et grundigt arbejde med byggeprocessens enkelte faser kan medvirke til at forhindre, at der under byggeriets udførelse opstår spørgsmål om projektændringer eller ændringer i tidsplaner som følge af bygherrens forhold. Hvis der mod forventning opstår sådanne spørgsmål, skal bygherren tage stilling hertil og til eventuelle heraf følgende prisændringer.

Der kan under byggeriets udførelse – også uden bygherrens skyld – opstå forhold, som kan ændre den planmæssige afvikling, fx en entreprenørs konkurs.

I begge tilfælde skal bygherren normalt træffe forholdsregler på grundlag af indstilling fra bygherrens tilsyn.

Projektændringer

Projektændringer under byggeriets udførelse skal som hovedregel undgås, jf. vejledning om pris og tid. Bygherren bør ikke forbeholde sig at kunne gennemføre projektændringer.

Bliver projektændringer undtagelsesvis aktuelle, kan bygherren søge vejledning i vejledning om pris og tid, ligesom bestemmelserne i AB 92 skal overholdes.

Forlængelse af tidsfrister

Efter AB 92 kan entreprenøren kræve forlængelse af tidsfrister, når visse forhold hindrer arbejdets planlagte fremdrift.

Dette gælder blandt andet ved forandringer af arbejdet, der kræves af bygherren, ved forsinkelser af bygherrens egne leverancer, ved indgribende forstyrrelser i arbejdets gang som følge af strejker eller lock-out, ved usædvanligt vejrlig og ved offentlige pålæg, jf. bestemmelserne i AB 92.

Efter AB 92 har også bygherren adgang til at få tidsfrister forlænget i en række af de anførte tilfælde.

Virkningen af en fristforlængelse er, at entrepriseaftalen ikke anses for misligholdt på grund af forsinkelse. Er det entreprenøren, der har krav på forlængelse, kan der ikke pålægges ham sanktioner (dagbod eller erstatning).

Om dækning af merudgifter ved fristforlængelser, jf. vejledning om pris og tid.

Hvor længe bygherren henholdsvis entreprenøren skal tåle, at arbejdet udsættes, skal afgøres efter AB 92 og dansk rets almindelige regler om bristede forudsætninger eller afbestilling.

Dagbod, erstatning og misligholdelse

Har entreprenøren overskredet en tidsfrist uden at have krav på fristforlængelse, er der tale om en ansvarspådragende forsinkelse fra entreprenørens side, og spørgsmål om sanktioner bliver da aktuelt, jf. AB 92.

Så snart bygherren mener, at der foreligger forsinkelse, skal han skriftligt meddele dette til entreprenøren.

Med hensyn til sikring af bevis for årsagen til entreprenørens overskridelse af tidsfrister er reglen, at entreprenøren har bevisbyrden. Denne bestemmelse skulle være tilstrækkelig, også hvis entreprenørerne forsøger at placere forsinkelsesårsagerne hos hinanden. Bygherren kan gøre den umiddelbart forsinkede entreprenør ansvarlig.

De normale sanktioner ved forsinkelser er dagbod eller erstatning. Nærmere bestemmelser om sanktionernes art og størrelse skal være fastlagt i entrepriseaftalerne på grundlag af udbudsmaterialets angivelser.

Om dagbod og erstatning, se nærmere i vejledning om pris og tid.

I visse tilfælde kan bygherren fratage en entreprenør arbejdet, hvis denne må påregnes at ville misligholde entrepriseaftalen, fx ved væsentlig forsinkelse eller for dårlig kvalitet, jf. AB 92.

Nedsættelse eller bortfald af erstatningskrav fra staten

I tilfælde af, at staten får et erstatningskrav mod nogen for en skadegørende handling i forbindelse med byggeriet, kan der blive tale om, at bygherren bør lade kravet nedsætte eller bortfalde, jf. cirkulære om statens selvforsikringsordning.

Formålet hermed er at ligestille skadevoldere mod staten med skadevoldere mod andre, der er forsikret, og således undgå den forskelsbehandling, der efter forsikringsaftaleloven ville følge af, at staten er selvforsikrer.

Ordningen omfatter ikke erstatningskrav som følge af forsinkelse, mangler eller andre forhold, der støtter sig på selve entrepriseaftalen.

Betalingsstandsning og konkurs

I tilfælde af en entreprenørs betalingsstandsning eller konkurs skal enhver udbetaling til ham stilles i bero. Herefter følges anvisningerne i AB 92 om, hvorledes bygherren skal forholde sig.

Twister og voldgift

Opstår der i entrepriseforholdet uoverensstemmelser, hvis løsning parterne ikke selv kan nå til enighed om, kan tvisten forsøges løst ved at inddrage uvildige personer til bedømmelse af tvisten. Hvis tvisten fortsat ikke kan løses af parterne, indbringes sagen for voldgiftsretten for byggeog anlægsvirksomhed, jf. AB 92.

Drejrer det sig primært om teknisk afklaring i forbindelse med en tvist, eller er der behov for at sikre bevisets stilling, kan der udmeldes syn og skøn som omtalt i AB 92. Dette bør gøres, inden sagen indbringes for Voldgiftsretten.

Ved tvister om bygherrens udbetalingskrav mod sikkerhedsstillelsen kan entreprenøren begære en sagkyndig beslutning i henhold til AB 92.

Ved tvister i øvrigt kan parterne aftale at forsøge en mægling, hvor parterne enes om en person, der skal forsøge at mægle i sagen.

Endvidere findes der i Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed regler for ”foregreben tvisteløsning”, hvor parterne i enighed anmoder Voldgiftsnævnet om at udpege en bedømmer til at fremkomme med en tilkendegivelse.

Ved partnering aftales det ofte, at parterne forpligter sig til at anvende alternative former for løsning af tvister inden der eventuelt udmeldes syn og skøn eller indledes en voldgiftssag.

15 Byggeriets afslutning

Dette kapitel handler om de opgaver, som bygherren skal udføre i forbindelse med byggeriets afslutning. Det drejer sig blandt andet om deltagelse ved aflevering af arbejdet, herunder konstatering af mangler i forbindelse med afleveringen og kontrol med afhjælpningen af mangler, udarbejdelse af endelige instrukser for drift og vedligehold samt fastlæggelse af periodiske vedligeholdstilsyn. Endvidere skal der afleveres registrerede nøgletal og udarbejdes et afsluttende byggegenskab.

Kapitlet omhandler også evaluering og erfaringsformidling, som gør det muligt at udnytte erfaringerne fra gennemførte byggesager i kommende statsbyggerier.

15.1 Aflevering

Afleveringen af det udførte arbejde – som er behandlet i AB 92 – er afgørende for retsforholdet mellem bygherre og entreprenør.

Indtil afleveringen bærer entreprenøren risikoen for alle dele af arbejdet og har pligt til at vedligeholde arbejdet i nødvendigt omfang. Fra og med afleveringen overtager bygherren risikoen og vedligeholdelsesforpligtelsen. Dette følger af AB 92's bestemmelse om, at afleveringstidspunktet er afgørende for, om arbejdet lider af mangler.

Hvis bygherren tager dele af arbejdet i brug før afleveringen, vil denne klare risikofordeling blive udvisket. En ibrugtagning medfører, at entreprenøren kan fraskrive sig ansvaret for eventuelle skader på arbejdet, idet skaderne kan være forårsaget af bygherren eller dennes brugere.

Er der behov for en ibrugtagning af dele af arbejdet, bør der foretages delvis aflevering, eller indgås en aftale mellem bygherre og entreprenør om risikofordelingen kombineret med en gennemgang med konstatering af eventuelle mangler.

Såvel mangler konstateret ved aflevering som mangler konstateret i 5-års perioden efter aflevering er entreprenøren forpligtet til at afhjælpe, forudsat at manglerne skyldes forhold, som var tilstede ved afleveringsforretningen. Forudsætningen er dog, at bygherren skriftligt har givet entreprenøren meddelelse om manglerne inden rimelig tid, efter at manglerne er eller burde være opdaget.

Når bygherren modtager byggeriet ved afleveringen, nedskrives entreprenørens sikkerhedsstillelse til 10 pct. af entreprisensummen.

Bygherrens tilsyn bistår bygherren ved afleveringsforretningen og fører kontrol med afhjælpning af eventuelle mangler.

Herudover kan bygherren søge særlig bistand fra rådgivere og specialistfirmaer, herunder de teknologiske institutter, i forbindelse med aflevering, fx til kontrol af indregulering af varme- og ventilationsanlæg, af bygningens akustiske forhold ved lydmålinger, af isolering ved en termografisk bygningsgennemgang og af afløbsledninger ved en tv-inspektion.

15.2 Afhjælpning af mangler

Bygherren skal forud for afleveringsforretningen foretage en omhyggelig gennemgang af arbejdet med henblik på at påvise eventuelle mangler. Der bør stilles krav til entreprenørerne om i god tid inden aflevering at foretage egen mangelgennemgang og -afhjælpning, så omfanget af mangler ved afleveringen minimeres.

Bygherrens gennemgang bør foretages i dagene umiddelbart før afleveringen, og resultaterne registreres ved udarbejdelse af mangellister. Listerne og anden dokumentation vedrørende materialer og arbejdets udførelse – fx prøvningsattester og dokumentation af kvalitetssikringen – indgår i afleveringsforretningen og i den afleveringsprotokol, der skal udarbejdes.

I protokollen skal det anføres, hvilke forpligtelser, der ikke er opfyldt, manglernes eventuelle økonomiske virkninger og frister for afhjælpningen. Afleveringsprotokollen underskrives af deltagerne i afleveringsforretningen.

Kan der påvises væsentlige mangler, skal bygherren benytte sig af retten til at afvise at modtage arbejdet, indtil manglerne er afhjulpet, jf. AB 92. Det kan ikke på forhånd angives, hvornår en mangel er væsentlig. Men generelt kan det anføres, at mangler, der kan udbedres uden ulemper for brugerne, mens bygningen er i brug, normalt ikke kan betragtes som væsentlige. Afgørelsen beror på de konkrete omstændigheder.

Foreligger der ikke væsentlige mangler, skal bygherren acceptere afleveringen, men alle mangler, der konstateres ved afleveringen, skal entreprenøren afhjælpe.

Bygherren kan i visse tilfælde kræve forholdsmæssigt afslag i stedet for afhjælpning, jf. AB 92.

Det er vigtigt, at der ved afleveringen er foretaget en nøje gennemgang af byggeriet, således at alle synlige mangler er konstateret. Bygherren kan efter AB 92 være afskåret fra på et senere tidspunkt at reklamere over en mangel, idet afhjælpningspligten kræver, at entreprenøren har fået skriftlig besked i rimelig tid, efter at manglen burde være konstateret.

Udover bygherrens tilsyn med byggeriet i perioden til og med 1-års eftersynet, bør bygherren sørge for, at brugere i denne periode er særlig opmærksomme på eventuelle mangler ved byggeriet, således at disse kan reklameres over for entreprenøren, når de konstateres.

15.3 1-års eftersyn

Umiddelbart før udløbet af 1-års perioden fra afleveringen skal bygherren foretage et eftersyn. 1-års eftersynet kan foretages af bygherren selv, men normalt foretages det af bygherrens tilsyn fra udførelsesfasen. Bygherren skal indkalde entreprenøren til at deltage i eftersynet, jf. AB 92.

Efter 1-års eftersynet og afhjælpning af de herved konstaterede mangler nedskrives entreprenørens sikkerhedsstillelse til 2 pct. af entreprisensummen.

15.4 5-års eftersyn

Senest 30 dage før udløbet af 5-års perioden fra afleveringen skal bygherren indkalde entreprenøren til et 5-års eftersyn, jf. AB 92.

Inden 5-års eftersynet skal bygherren foretage en systematisk, byggeteknisk gennemgang af byggeriet med det formål at beskrive og vurdere byggeriets tilstand, herunder vedligeholdstilstanden. Skader og tegn på skader registreres, og om muligt belyses skadernes årsager.

For at efterleve reglerne om 5-års eftersyn i det statslige byggeri skal denne gennemgang af byggeriet foretages af en

byggesagkyndig, som har ekspertise i 5-års eftersyn, og som ikke har haft med byggeriets projektering, dets gennemførelse eller drift at gøre, jf. bekendtgørelse om 5-års eftersyn i det statslige byggeri.

Eftersynet sigter – udover forholdene i AB 92 – tillige på at konstatere eventuelle mangler såvel i entreprisarbejderne som i projektet og i vedligeholdelsen af byggeriet.

Den statslige bygherre kan anvende resultatet af gennemgangen i henhold til bekendtgørelse om 5-års eftersyn i det statslige byggeri ved 5-års eftersynet i forhold til de medvirkende i byggeriet.

Når alle mangler i entreprisarbejderne, konstateret ved 5-års eftersynet, er afhjulpet, frigives entreprenørens sikkerhedsstillelse.

15.5 Drifts- og vedligeholdsinstruktioner

Bygherren skal sikre, at der senest ved byggeriets aflevering modtages kortfattede og let forståelige instruktioner indeholdende alle nødvendige oplysninger om driften, navnlig vedligehold, opvarmning og rengøring, om periodiske vedligeholdstilsyn og om den daglige pasning af tekniske anlæg.

Bygherren skal sikre, at drift og vedligeholdelse kan ske på en miljø- og arbejdsmiljømæssig forsvarlig måde.

Driftsinstruktionen bør typisk og normalt i digitaliseret form omfatte:

- generelle oplysninger om bygningen og fortegnelse over eventuelle servicefirmaer
- oversigtstegninger og summarisk beskrivelse af bygningskonstruktioner, overflader og installationer
- aggregatfortegnelse, funktionstabeller, fortegnelse over automatikanlæg, diagrammer over fx vand-, varme- og ventilationsanlæg
- rengøringsinstruktion
- vedligeholdsinstruktion og angivelse af periode for tilsyn
- et sæt ajourførte ”som udført” tegninger
- katalogblade, brochurer eller lignende vedrørende de bygningsdele, der er anvendt i det pågældende byggeri.

Bygherren skal sikre, at driftsinstruktioner beskriver, hvordan rengøring, vedligehold og drift foretages på en hensigtsmæssig og forsvarlig måde i relation til miljø- og arbejdsmiljøforhold.

Den skriftlige driftsinstruktion bør suppleres med en mundtlig instruktion af driftspersonalet på stedet.

Drift- og vedligeholdsinstruktioner skal så vidt muligt udarbejdes i forbindelse med projekteringen. Nogle instruktioner kan dog høre med til en leverance eller kan først udarbejdes efter byggeriets afslutning. De endelige instruktioner kan eksempelvis udarbejdes af byggelederen og/eller fagtilsynet i samarbejde med entreprenøren/leverandøren. De projekterende rådgivere bør dog altid kontrollere instruktionen, således at det sikres, at bygherren modtager fyldestgørende materiale.

Bygherren skal ved byggeriets afslutning særlig være opmærksom på, om de tekniske anlæg, såsom varme- og ventilationsanlæg, er i orden.

Der rejses fra brugerside ofte kritik af disse anlæg. For det meste skyldes vanskeligheder i forbindelse med driften af tekniske anlæg ikke fejl ved projektering og udførelse, men at de daglige brugere mangler fornødent kendskab til drift og pasning.

Det kan være hensigtsmæssigt, at der træffes aftale med et service- eller rådgiverfirma om regelmæssigt tilsyn af tekniske anlæg.

15.6 Indflytning og ibrugtagning

Indflytningen i nybyggeriet bør planlægges i god tid inden ibrugtagning. Der bør udarbejdes en indflytningsplan, som indeholder oplysninger om tidspunkter for levering af (løst) inventar og udstyr. Er der fx tale om montering af belysningsarmaturer, telefoner, edb-udstyr eller samtaleanlæg efter opstilling af inventar, bør det fremgå af indflytningsplanen.

Bygherren skal sørge for, at brugerne inddrages i det forberedende arbejde og medvirker i udarbejdelsen af indflytningsplanen.

Bygherren overdrager det indflytningsklare byggeri til de fremtidige brugere snarest efter afleveringsforretningen og eventuelt indkøring af teknisk udstyr.

I forbindelse med overdragelsen udarbejdes en indflytningsrapport.

15.7 Byggeregnskab

Det hører til byggeledelsens opgaver at udarbejde endeligt byggeregnskab, jf. ydelsesbeskrivelserne. I statsbyggesager skal byggeledelsen desuden foretage den løbende regnskabsaflæggelse. Om regnskabsaflæggelsen henvises til vejledning om Byggesagsrapporten.

I mindre komplicerede byggesager, hvor byggeledelsen eventuelt varetages af fagtilsynet, overlades den løbende regnskabsaflæggelse og udarbejdelse af endeligt byggeregnskab til fagtilsynet.

Der henvises i øvrigt til cirkulære om gennemførelse af statslige byggearbejder med tilhørende vejledning om Byggesagsrapporten.

15.8 Evaluering og erfaringsformidling

Erfaringerne fra et statsbyggeri bør i videst muligt omfang søges udnyttet i kommende statsbyggerier.

Bygherren skal derfor gennemføre en evaluering af den gennemførte byggeopgave, herunder opsamle relevante nøgletal efter gældende retningslinier. Evalueringen bør omfatte såvel byggesagens forløb som byggeteknik, miljøforhold, arbejdsmiljø, indeklima m.m. samt samarbejdet med de øvrige parter om byggeopgaven.

Omfanget af den statslige byggevirksomhed giver i sig selv en mulighed for erfaringsformidling med det formål at:

- give bygherrerne et bedre grundlag for at fastlægge et rimeligt og realistisk niveau for byggeriers udformning
- sætte bygherrerne i stand til på en mere kvalificeret måde at vurdere de projekterende rådgiveres forslag
- lette bedømmelsen af standardiserede projekter og/eller totalentreprisetilbud
- bidrage til at give bygherrerne et økonomisk sammenligningsgrundlag ved bedømmelsen af indkomne tilbud
- give den enkelte bygherre mulighed for sammenligning med andre byggerier og heraf følgende benchmarking
- give den enkelte bygherre mulighed for at opnå høj kvalitet til rette tid gennem brugen af nøgletal, der ensartet bærer dokumenterede erfaringer fra tidligere byggerier videre
- give de statslige myndigheder et overblik over udviklingen indenfor det statslige byggeri, blandt andet til brug for den økonomiske styring
- opnå erfaringer fra bygninger i drift.

Indsamling af erfaringer har betydning for den enkelte bygherre, som skal bygge flere gange, og for Slots- og Ejendomsstyrelsen, der skal vejlede andre bygherrer.

Aftaler med Slots- og Ejendomsstyrelsen om indsendelse af materiale træffes normalt enten ved den indledende forhandling med styrelsen, jf. vejledning om Byggesagsrapporten, eller i forbindelse med behandling af byggesagen på basis af projektforslaget.

Opmærksomheden skal særligt henledes på de tilfælde, hvor der er tale om forsøgsbyggeri, eller hvor der er tale om at gennemføre særlige undersøgelser.

15.9 Tilsyn med statens bygninger

Tilsyn med statens bygninger, disses installationer og friarealer m.m. skal gennemføres efter reglerne i cirkulære om vedligehold. Formålet er at sikre et arkitektonisk og teknisk forsvarligt og et i økonomisk henseende rationelt vedligeholdstilsyn.

Efter cirkulære om vedligehold klassificeres den statslige bygningsmasse i 2 grupper:

Gruppe 1 omfatter samtlige fredede bygninger samt andre bygninger, der er arkitekturhistorisk værdifulde, er udtryk for værdifuld tidstypisk byggeskik, har særlig historisk eller kulturel værdi, eller som værdifulde elementer i by- og landskabsbilledet har særlig miljømæssig værdi.

Gruppe 2 omfatter andre bygninger, som ikke kan henføres til gruppe 1.

Det påhviler bygherren at rette henvendelse til Slots- og Ejendomsstyrelsen om klassificering af nyopførte eller nyerhvervede bygninger, jf. cirkulære om vedligehold. Slots- og Ejendomsstyrelsen kan søge bistand hos blandt andet Kulturarvsstyrelsen til klassificeringsopgaven.

I cirkulære om vedligehold er der fastsat regler om tilsyn og vedligehold af statens bygninger. Reglerne er graderet efter den foretagne klassificering af den enkelte bygning eller det enkelte bygningskompleks.

Det arkitektoniske og tekniske vedligeholdstilsyn med gruppe 1-bygninger varetages af de kongelige bygningsinspektører, hvis antal fastlægges af Slots- og Ejendomsstyrelsen, der også står for udvælgelsen.

Tilsynet kan efter forhandling med Slots- og Ejendomsstyrelsen i særlige tilfælde, hvor særligt kendskab til funktionalitet gør sig gældende, udføres af andre end bygningsinspektørerne.

Det arkitektoniske og tekniske vedligeholdstilsyn med gruppe 2-bygninger varetages af rådgivere, som udvælges af den statslige bygningsejer under iagttagelse af gældende udbudsregler. Ved udvælgelse af rådgivere skal der blandt andet lægges vægt på rådgivernes faglige kvalifikationer samt erfaring med byggeri. Slots- og Ejendomsstyrelsen kan bistå ved udvælgelsen.

De særlige byggeadministrationer med egen teknisk sagkundskab kan som selvudført ydelse varetage såvel vedligeholdstilsynet som de tilgrænsede byggeopgaver på gruppe 1-bygninger og gruppe 2-bygninger.

Andre statslige bygningsejere må alene forestå selvudført vedligeholdstilsyn på gruppe 2-bygninger.

Udgifterne til honorering af de kongelige bygningsinspektørers vedligeholdstilsyn med gruppe 1-bygninger, afholdes af Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Udgifterne til honorering af vedligeholdstilsyn med gruppe 2-bygninger samt udgifter til honorering af særligt tilsyn med tekniske installationer afholdes af pågældende bygherre/bruger.

Erhvervs- og Byggestyrelsen, den 1. december 2003

Bilag 1

Oversigt over forskrifter mv.

Love

- Lov om statens byggevirksomhed m.v. (Statsbyggeloven), nr. 228 af 19. maj 1971
- Lov om begrænsning af skyldneres muligheder for at deltage i offentlige udbudsforretninger og om ændring af visse andre love, nr. 1093 af 21. december 1994, jf. lbk. nr. 336 af 13. maj 1997.
- Lov om arbejdsmiljø, jf. lbk. nr. 784 af 11. april 1999.
- Lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsloven), nr. 450 af 7. juni 2001
- Aktstykke 331 (SEA-reformen) af 24. august 2000.

Bekendtgørelser

- Bekendtgørelse om 5-års eftersyn i det statslige byggeri, nr. 463 af 15. juni 1992, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om 5-års eftersyn i det statslige byggeri, nr. 684 af 20. juli 1994, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Bekendtgørelse om bygge- og anlægsarbejder i vinterperioden, nr. 728 af 5. september 1996, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Bekendtgørelse om selektiv nedrivning af statsbygninger, nr. 282 af 18. april 1997, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Bekendtgørelse om kvalitetssikring af byggearbejder, nr. 202 af 23. marts 2000, By- og Boligministeriet.
- Bekendtgørelse om projekterendes og rådgiveres pligter m.v. efter lov om arbejdsmiljø, nr. 574 af 21. juni 2001, Arbejdsministeriet.
- Bekendtgørelse om bygherrens pligter, nr. 576 af 21. juni 2001, Arbejdsministeriet.
- Bekendtgørelse om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder, nr. 589 af 22. juni 2001, Arbejdstilsynet.
- Bekendtgørelse om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren (tilbudsbekendtgørelsen), nr. 595 af 9. juli 2002, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Cirkulærer

- Cirkulære om bygge- og anlægsarbejders indretning med hensyntagen til bevægelseshæmmede (Handicapcirkulæret), nr. 49 af 23. marts 1972, Boligministeriet.
- Cirkulære om kunstnerisk udsmykning af statsligt byggeri, nr. 199 af 23. december 1983, Byggestyrelsen.
- Cirkulære om gennemførelse af statslige byggearbejder (skemacirkulæret), nr. 165 af 1. november 1986 (Byggesagsrapporten), Byggestyrelsen.
- Cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder mv., nr. 174 af 10. oktober 1991, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner, nr. 25 af 7. februar 1995, Miljø- og Energiministeriet.
- Cirkulære om vedligehold af statens bygninger, nr. 160 af 10. december 2002, Finansministeriet.
- Cirkulære om udbud og udfordring af statslige drifts- og anlægsopgaver, nr. 159 af 17. december 2002, Finansministeriet.
- Cirkulære om statens selvforsikringsordning, nr. 24 af 26. februar 1975, Finansministeriet.

Vejledninger

- Vejledning om pris og tid 1993, nr. 65 af 29. april 1993, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Vejledning om AB 92 Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i Bygge- og anlægsvirksomhed af 10.12.1992 Bygge- og Boligstyrelsen, januar 1994, nr. 22 af 31. januar 1994.
- Vejledning om vinterbyggeri, nr. 4010 af 31. oktober 1995, Bygge- og Boligstyrelsen.
- Vejledning om kvalitetssikring i byggeriet, nr. 11986 af 1. maj 2001, By- og Boligministeriet.
- Vejledning om udarbejdelse af totaløkonomiske beregninger i statslig byggevirksomhed, oktober 2001, By- og Boligministeriet.
- Vejledning om byggepladsens plan for sikkerhed og sundhed, 2002, Branchemiljørådet for Bygge & Anlæg.
- Vejledning til tilbudsloven og tilbudsbekendtgørelsen, 2002, Erhvervs- og Boligstyrelsen.
- Udbudsregler - EU's udbudsdirektiver, vejledning, februar 1998, Konkurrencestyrelsen.
- Vejledning om støttet byggeri, logistik i udførelsen af byggeriet, 18. august 2003, Erhvervs- og Boligstyrelsen.

Forskrifter og bestemmelser i øvrigt

- Almindelige Bestemmelser for teknisk Rådgivning og bistand (ABR 89).
- Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 92).
- General Conditions for the provision of works and supplies within building and engineering (AB 92, engelsk version)
- Almindelige Betingelser for Totalentreprise (ABT 93).
- General Conditions for turnkey contracts (ABT 93, engelsk version).
- Bygningsreglement 1995 (BR 95), nr. 4002 af 13. februar 1995 med senere ændringer (tillæg 1-5).

Direktiver

- Tjenesteydelsesdirektivet (TYD) (Rådets dir. nr. 92/50/EØF af 18. juni 1992, som ændret ved Rådets dir. nr. 97/52/EF af 13. oktober 1997 og Kommissionens dir. nr. 2001/78/EF af 13.9.2001).
 - Bygge- og anlægsgdirektivet (BAD) (Rådets dir. nr. 93/37/EØF af 14. juni 1993, som ændret ved Rådets dir. 97/52/EF af 13. oktober 1997)
 - Vareindkøbsdirektivet (VAD) (Rådets dir. nr. 93/36/EØF af 14. juni 1993, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets dir. nr. 97/52/ EF af 13. oktober 1997 og Kommissionens dir. nr. 2001/78/EF af 13. september 2001)
 - Forsyningsvirksomhedsdirektivet (FSVD) (Rådets dir. nr. 93/38/EØF af 14. juni 1993, som ændret ved Rådets dir. nr. 98/4/EF af 16. februar 1998)
-

Bilag 2**Oversigt over relevante internetsider**

Arbejdstilsynet (www.at.dk)
BAT-kartellet , Bygge-, anlægs- og Trækartellet (www.bat-dk.org)
BrancheArbejdsmiljøråd (www.bar-web.dk)
BrancheArbejdsmiljørådet Bygge & Anlæg (www.bar-ba.dk)
By og Byg, Statens Byggeforskningsinstitut (www.by-og-byg.dk)
Byggecentrum www.byggecentrum.dk (www.bygnet.dk)
Byggematerialeindustrien (www.bi.di.dk)
Byggeri, Informationsteknologi, Produktivitet, Samarbejde - BIPS (www.bips.dk)
Byggeriets Evaluerings Center - BEC (www.byggeevaluering.dk)
Byggeskadefonden (www.byggeskadefonden.dk)
Byggeskadefonden vedrørende Bygningsfornyelse (www.bvb.dk)
Byggeteknisk Erfaringsformidling (www.byg-erfa.dk)
Byggevarerpriser (www.byggevarerpriser.dk)
Bygherreforeningen i Danmark - BID (www.bygherreforeningen.dk)
Danmarks Statistik (www.dst.dk)
Dansk Byggeri (www.danskbyggeri.dk)
Dansk Center for Byøkologi (www.dcue.dk)
Dansk Center for Tilgængelighed (www.dcfk.dk)
Dansk Facilities Management - netværk (www.dfm-net.dk)
Dansk Standard (www.ds.dk)
Danske Arkitekters Landsforbund (www.dal-aa.dk)
Den danske Landinspektørforening (www.ddl.org)
Det Centrale Handicapråd (www.dch.dk)
Erhvervs- og Boligstyrelsen (www.ebst.dk)
EU-udbud, Simap (www.simap.eu.int)
Foreningen af Rådgivende Ingeniører - F.R.I (www.frinet.dk)
Forsvarets Bygningstjeneste (www.fbt.dk)
Håndværksrådet (www.hvr.dk)
Ingeniorforeningen i Danmark - IDA (www.ida.dk)
Klagenævnet for Udbud (www.klfu.dk)
Konkurrencestyrelsen (www.ks.dk)
Kulturarvsstyrelsen (www.kuas.dk)
Miljøteknisk Brancheforening (www.mtbf.dk)
Murerfagets Oplysningsråd (www.muro.dk)
PAR-F.R.I Rådet (www.par-fri.dk)
Praktiserende Arkitekters Råd - PAR (www.par.dk)
Praktiserende Landskabsarkitekters Råd - PLR (www.p-l-r.dk)
Retsinformation (www.retsinfo.dk)
Slots- og Ejendomsstyrelsen - SES (www.ses.dk)
Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger (www.s-fou.dk)
Tagpapbranchens Oplysningsråd – TOR (www.tagpapoplys.dk)
Tekniq, installatørernes organisation (www.tekniq.dk)
Teknologisk Institut (www.teknologisk.dk)
Træbranchens Oplysningsråd (www.top.dk)
Udbudsportalen (www.udbudsportalen.dk)
Vinter konsulenterne for bygge og anlæg (www.vinterkonsulenterne.dk)

Bilag 3**Ordliste**

AB 92	Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed af 10.12.1992
ABT 93	Almindelige Betingelser for Totalentreprise, 1993
ABR 89	Almindelige Bestemmelser for teknisk rådgivning og bistand, oktober 1989
BAD Bygge- og anlægsdirektivet	EU-direktiv om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter, 93/37EØF, 97/52/EF (BAD)
BEC	Byggeriets Evalueringscenter
BID	Bygherreforeningen i Danmark
BIPS	Byggeri, Informationsteknologi, Produktivitet og Samarbejde (Fusion af BPS, ibb og IT-Bygge-net)
BST	Bedriftssundhedstjenesten
Budgetvejledningen	Budgetvejledning 2001, maj
Byggesagsrapporten	Jf. cirkulære af 1. november 1986 om gennemførelse af statslige byggearbejder, § 8.
DS	Dansk Standard
EBST	Erhvervs- og Boligstyrelsen
FBT	Forsvarets Bygningstjeneste
ILO	International Labour Organisation
OPP	Offentlig-Privat Partnerskab (samarbejde)
Reststyrelse	Styrelse, som ikke har en særlig byggeadministration
SEA-reformen	Statens Ejendomsadministration - reformen, rapport om Statens Ejendoms- og Byggeadministration, august 1999
SEF	Samordningsudvalget for den statslige ejendomsforvaltning
SES	Slots- og Ejendomsstyrelsen
S-FoU	Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger
Supplement til EF-tidende	Her offentliggøres bekendtgørelser ved EU-udbud
TYD Tjenesteydelsesdirektivet	EU-direktiv om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsesaftaler, 92/50/EØF, 97/52/EF (TYD)
Tærskelværdi	Mindsteværdi af kontrakt, fastsat i EU-udbudsdirektiver, dvs. at aftaler, hvis kontraktværdi overstiger mindsteværdien, skal udbydes efter EU-direktivet
Ydelsesbeskrivelser	Praktiserende Arkitekters Råd (PAR), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) og Praktiserende Landskabsarkitekters Råd (PLR) har udarbejdet beskrivelser over de specifikke ydelser indenfor de enkelte faser i byggeriet

Dokumentet er Historisk**VEJ nr 4015 af 30/09/1983 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 24-09-1997

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- VEJ nr 9843 af 01/12/2003

Den fulde tekst

Bygherrevejledning 1983 Forskrifter og generelle retningslinier for statens byggevirkksomhed mv.

Forord

Til afløsning af Bygherrevejledning 1974 udsender byggestyrelsen hermed Bygherrevejledning 1983.

Vejledningen er i princippet bygget op på samme måde som BV74, idet dispositionen dog er ændret på en række punkter bl.a. under indtryk af den udvikling, der er sket indenfor området i den sidste halve snes år.

Alle afsnit er gennemskrevet påny, hvorfor det ikke er muligt i et forord at markere ændringer i forhold til den tidligere udgave.

For at gøre vejledningen overskuelig er mere relevant stof trykt på blå tone.

De 2 tidligere af byggestyrelsen udgivne publikationer »Totalleverancevejledning 1975« og »Teknisk Rådgivning og Bistand 1980 er indarbejdet i vejledningen.

Vejledningen er udarbejdet efter forhandling med det i henhold til § 7 i loven om statens byggevirkksomhed mv. nedsatte Koordinationsudvalg vedrørende Statsbyggeri (KVS). Herudover har en lang række af byggeriets organisationer haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger til vejledningen.

Vejledningen retter sig først og fremmest til styrelser, som i henhold til statsbyggeloven ikke råder over særlig byggeadministration. Siden udsendelsen af BV 74 har det imidlertid vist sig, at vejledningen i betydeligt omfang har været anvendt af andre, herunder kommunale bygherrer og rådgivere.

Byggestyrelsen har derfor ved udformningen af nærværende udgave af vejledningen lagt vægt på dens mulige nytteværdi også for denne videre kreds.

Indhold

1	Indledning	13
1.1	Kapitlets område	13
1.2	Statens byggevirkksomhed	13
1.2.1	De statslige bygherrer	13

Dokumentet er Historisk

1.2.2	Byggestyrelsens opgaver 14
1.3	Vejledningens formål 14
1.4	Vejledningens opbygning 15
2	Den statslige bygherres opgaver 17
2.1	Kapitlets område 17
2.2	Bygherrens stilling 17
2.3	Bygherrens opgaver 18
2.4	Væsentlige hensyn 19
2.5	Særligt om økonomi 20
2.6	Bygherrens indsats igennem byggesagen " "
2.6.1	Initiativ 22
2.6.2	Organisering 23
2.6.3	Program 24
2.6.4	Udbudsgrundlag 24
2.6.5	Forslag og projekt 25
2.6.6	Entrerings-, udbuds- og prisform 26
2.6.7	Udbud 26
2.6.8	Udførelse 27
2.6.9	Afslutning 27
2.7	Bygherrens detailopgaver 28
3	Planlægning af bygherrefunktionen 29
3.1	Kapitlets område 29
3.2	Hvem er bygherre 29
3.3	Orgnisering af bygherrefunktionen 29
3.4	Kvalitetssikring 31
3.5	Bistand 31
3.5.1	Bistand fra byggestyrelsen 31
3.5.2	Bistand fra tekniske rådgivere 31
3.6	Anden administrativ bistand 32
3.6.1	Bistandens omfang 32
3.6.2	Forholdet til de tekniske rådgiveres ydelser 33
3.6.3	Bygherrekonsulenter 33
3.6.4	Bistandsaftalen 33
4	Brugermedvirken 35

Dokumentet er Historisk

- 4.1 kapitlets område 35
- 4.2 Formål 35
- 4.3 hvilke brugere 36
- 4.4 Planlægning af brugernes medvirken 37
 - 4.4.1 Organisering 37
 - 4.4.2 Kompetence 38
 - 4.4.3 Tidspunkt 39
 - 4.4.4 Kommunikation 40
- 4.5 Arbejdsmiljø 40
- 4.6 Overordnede hensyn 40
- 5 Programoplæg
 - 5.1 Kapitlets område 42
 - 5.2 Behovs- og funktionsundersøgelser 42
 - 5.2.1 Planlægning af aktuelle sager 42
 - 5.2.2 Gennemførelse af aktuelle sager 43
 - 5.2.3 Særlige eller ensartede behov 44
 - 5.3 Lokalisering 44
 - 5.4 Husningsmuligheder 45
 - 5.4.1 Økonomiske konsekvenser ved forskellige husningsmuligheder 46
 - 5.5 Særligt om byggegrund 47
 - 5.6 Økonomi 48
 - 5.6.1 Budgetlægning/budgetoverslag 49
 - 5.7 Bistand 49
 - 5.8 Bevilling 50
 - 5.9 Samlet afvejning 50
 - 5.10 Programoplæg 51
- 6 Teknisk rådgivning 52
 - 6.1 Kapitlets område 52
 - 6.2.1 Bygherrens brug af teknisk rådgivning 52
 - 6.2.2 Tre former for teknisk rådgivning 52
 - 6.2.3 Indledende undersøgelser 53
 - 6.2.4 Projektering 53
 - 6.2.5 Projekteringsledelse 54

Dokumentet er Historisk

6.2.6	Rådgiverens økonomiske styring 54
6.2.7	Regler om byggeledelse 57
6.2.8	Regler om fagtilsyn 57
6.2.9	Specialkonsulenter og særlige ydelser 58
6.2.10	Rådgivning ved totalentreprise 59
6.2.11	Landskabsarkitekt 60
6.2.12	Planlægningsopgaver 60
6.3	Valg af rådgivere 60
6.3.1	Generelle forhold ved valg af rådgivere 60
6.3.2	Ikke konkurrence på pris 62
6.3.3	Rådgiverskrift hvis totalentreprise opgives 62
6.3.4	Totalrådgivning 62
6.3.5	Direkte valg af rådgivere 63
6.3.6	Valg af rådgivere ved konkurrence 64
6.3.7	Honorering efter konkurrencen 66
6.3.8	Hjælpebidler 66
6.3.9	Rådgivervalg ved totalentreprise 66
6.3.10	Løbende rådgivningsaftaler bør undgås 67
6.3.11	Visse om- og tilbygninger 67
6.3.12	Rådgiverens status 67
7	Byggeprogram 69
7.1	Kapitlets område 69
7.2	Programmet i almindelighed 69
7.3	Bevilling 69
7.4	Grundlæggende krav til statsligt byggeri 69
7.5	Detaljering og omfang 70
7.6	indhold 71
7.7	Udarbejdelse 73
7.8	Ændringer 73 67.9 Særlige undersøgelser 73
7.10	Forsøgsbyggeri 74
7.11	Typeprogrammer 74
7.12	Bistand til programmering 75
7.13	Bygherrens godkendelse af byggeprogram 75
8	Forslag og projekt 76

Dokumentet er Historisk

- 8.1 Kapitlets område 76
- 8.2 Grundlag for forslag og projekt 76
 - 8.2.1 Kvalitetssikring 77
- 8.3 Nye materialer og konstruktioner 77
- 8.4 Særligt om om- og tilbygningsopgaver 77
- 8.5 Særligt om hensyn til handicappede 77
- 8.6 Faseopdeling 78
 - 8.6.1 Dispositionsforslag 78
 - 8.6.2 Projektforslag 79
 - 8.6.3 Forprojekt 80
 - 8.6.4 Hovedprojekt 80
- 8.7 Inventar og udstyr 81
- 8.8 Særligt om drifts- og vedligeholdsinstruktioner 81
- 8.9 Forelæggelse for byggestyrelsen 82
- 8.10 Forelæggelse for bevillingsmyndighederne 82
- 9 udbudsgrundlag 84
 - 9.1 Kapitlets område 84
 - 9.2 Bygherrens valgmuligheder 84
 - 9.3 Typeprojekter 85
 - 9.4 Individuel projektering 85
 - 9.5.1 Hovedprojekt som udbudsgrundlag 86
 - 9.5.2 Forprojekt som udbudsgrundlag 86
 - 9.5.3 Alternative tilbud 87
 - 9.6 Byggeprogrammet som udbudsgrundlag 87
 - 9.6.1 Programmets udformning 88
 - 9.6.2 Krav og ønsker 89
 - 9.6.3 Sprogbrug 90
 - 9.6.4 Tilbuds- og kontraktmateriale 90
 - 9.7 Blandingsformer 91
 - 9.7.1 Brug af typiserede delløsninger 91
 - 9.7.2 Særligt om byggedelsystemer 91
 - 9.8 Mellemdbud 91
 - 9.9 Samarbejde før udbud 92
- 10 økonomisk styring 94

Dokumentet er Historisk

- 10.1 Kapitlets område 94
- 10.2 Formål 94
- 10.3 Særligt om økonomisk overblik 95
- 10.4 Budgettering 96
- 10.5 Planlægningsbudget 97
- 10.6 Styrende budget 98
- 10.7 Driftsudgifter 99
- 10.8 Løbende opfølgning under forslags- og projekt-arbejdet 100
- 10.9 Budgettets prisniveau 101
- 10.10 Rådgivernes indsats 101
- 10.11 Hvis det styrende budget overskrides 102
- 11 Entreringsform, udbudsform og prisform 103
 - 11.1 Kapitlets område 103
 - 11.2 Entreringsform 103
 - 11.3 Fælles for fag-, stor- og hovedentreprise 103
 - 11.3.1 Fagentreprise 104
 - 11.3.2 Storentreprise 104
 - 11.3.4 Hovedentreprise 105
 - 11.4 Totalentreprise 106
 - 11.4.1 Forudsætninger 106
 - 11.4.2 Organisering 107
 - 11.4.3 Totalentreprisens retlige stilling 108
 - 11.4.4 Udnyttelse af totalentrepriseprojekter 108
 - 11.5 Entrering om typiserede delløsninger 108
 - 11.6 Udbudsform 109
 - 11.6.1 Offentligt udbud 110
 - 11.6.2 Begrænset udbud 110
 - 11.7 Prisform 111
 - 11.7.1 Særligt om udbud med given pris 112
- 12 Udbud 113
 - 12.1 Kapitlets område 113
 - 12.2 Regler om udbud 113
 - 12.2.1 Licitationsloven 113

Dokumentet er Historisk

- 12.2.2 Udbudscirkulæret 114
- 12.2.3 EF-udbudscirkulæret 114
- 12.2.4 Pris- og tidscirkulæret 114
- 12.2.5 AB 114
- 12.2.6 Fællesbetingelser 115
- 12.2.7 Særlige betingelser 116
- 12.2.8 Byggepladsforhold 116
- 12.2.9 Dokumenternes rangfølge 116
- 12.3 Udbudets omfang 116
- 12.3.1 Opdeling i entrepriser 116
- 12.3.2 Tidsopdelt udbud 117
- 12.3.3 Udbudsbestemmelser om entreprenørernes ydelser 117
- 12.3.4 Nye materialer og konstruktioner 117
- 12.3.5 Rationalisering 118
- 12.3.6 Vinterbyggeri 118
- 12.3.7 Sikkerhedsarbejdet: afgrænsning og koordinering 118
- 12.3.8 Ændring af ydelsen 118
- 12.4 Fremgangsmåde ved udbud 118
- 12.4.1 Tidspunkter for udbud 118
- 12.4.2 Ikke udbudsforbehold 118
- 12.4.3 Udbudssted 119
- 12.4.4 Oplag 119
- 12.4.5 Tidsfrister ved udbud 119
- 12.4.6 Vedståelsestid 119
- 12.4.7 Information i forbindelse med udbud 120
- 12.4.8 Tilbud er bindende 121
- 12.5 Visse bygherrekrav angives allerede i udbuds-
materialet 121
- 12.6 Detaljer i udbudsmaterialet 122
- 12-6-1 Introduktion til udbudsmaterialet 122
- 12.6.2 Risikoen for oplysninger i udbudsmaterialet 122
- 12.6.3 Leverancer fra bygherre til entreprenør 122
- 12.6.4 Bygherreleverancer 122
- 12.6.5 Bilæggelse af konflikter 123

Dokumentet er Historisk

- 12.6.6 Arbejdets påbegyndelse og afslutning 123
- 12.6.7 Usædvanligt vejrlig 123
- 12.6.8 Forcering af arbejdet 125
- 12.6.9 Sanktioner 125
- 12.6.10 Specifikation af tilbudssummen 125
- 12.6.11 Tilbudslister og beskrivende mængdefortegnelser 125
- 12.6.12 Bestemmelser om byggemøder 126
- 12.6.13 Sikkerhedsstillelse 126
- 12.6.14 Instruktioner om drift og vedligehold 127
- 12.6.15 Tilbagehold 127
- 12.6.16 Forsikring 128
- 12.6.17 Delt eller samlet aflevering 128
- 12.6.18 Betaling 128
- 12.6.19 Prisregulering 129
- 12.6.20 Transport på entreprisesummen 129
- 12.6.21 Afhjælpningsperiodens længde 130
- 12.6.22 Betalingsstandsning 130
- 12.7 Særligt om udbud i totalentreprise 130
 - 12.7.1 Retningslinier 130
 - 12.7.2 Annoncering 130
 - 12.7.3 EF-regler 131
 - 12.7.4 Anonymitet 131
 - 12.7.5 Tilbudsvederlag 131
 - 12.7.6 Godkendelser fra myndigheder 132
 - 12.7.7 Vurderingskriterier 132
 - 12.7.8 Bedømmelsesudvalg 133
 - 12.7.9 Krav til tilbudets detaljering 133
 - 12.7.10 Bygherrens kontrol med ydelsen 134
 - 12.7.11 Samarbejde om projektets færdiggørelse 134
 - 12.7.12 Vinterbyggeri ved totalentrepriser 135
 - 12.7.13 Forelæggelse for byggestyrelsen 135
- 13 Antagelse af tilbud 136
 - 13.1 Kapitlets område 136
 - 13.2 Regler om udbud 136

Dokumentet er Historisk

- 13.3 Konditionsmæssighed 136
- 13.4 Fejl og mangler i tilbud 137
- 13.5 Forbehold 137
 - 13.5.1 Standardforbehold 137
 - 134:5.2 Fagforbehold 137
 - 13.5.3 Fællesforbehold 138
 - 13.5.4 Individuelle forbehold 138
 - 13.5.5 Bygherrens stilling til forbehold 138
 - 13.5.6 Alternativt udbud 138
- 13.6 Alternative tilbud 139
 - 13.6.1 Alternative tilbud ved udbud på detaljeret grundlag 139
 - 13.6.2 Særligt om alternative tilbud på enkelte og på flere entrepriser 140
 - 13.6.3 Alternative tilbud ved udbud i totalentreprise 140
- 13.7 Udbud på detaljeret grundlag: antagelse af laveste tilbud 141
 - 13.7.1 Prisen skal være acceptabel 141
 - 13.7.2 Prisbedømmelse 141
 - 13.7.3 For høje tilbud 141
 - 13.7.4 For lave tilbud 142
- 13.8 Udbud i totalentreprise: antagelse af fordelagtigste tilbud 142
 - 13.8.1 Fremgangsmåde ved bedømmelse af totalentreprisetilbud 143
 - 13.8.2 Bedømmelsens afslutning 143
- 13.9 Bistand 143
- 14 Entrepriseaftalen. Gennemførelse af byggeriet 144
 - 14.1 Kapitlets område 144
 - 14.2 Entrepriseaftalen 144
 - 14.2.1 Bistand ved aftalernes indgåelse 144
 - 14.2.2 Tids- og arbejdsplaner 145
 - 14.2.3 Godkendelse af projektmateriale 145
 - 14.2.4 Tidspunkter for indkøb af materialer 145
 - 14.3 Byggeriets planmæssige gennemførelse 145

Dokumentet er Historisk

- 14.4 Styring af kvalitet 146
 - 14.4.1 Projektopfølgning 146
 - 14.4.2 Fagtilsyn 146
 - 14.4.3 Materiale- og udførelseskontrol ved totalentreprise 146
- 14.5 Styring af tid 147
 - 14.5.1 Byggeledelse 147
- 14.6 Styring af økonomi under byggeriet 147
 - 14.6.1 Bistand fra rådgiverne 148
 - 14.6.2 Økonomiske beføjelser til tilsynet 148
 - 14.6.3 Løbende regnskabsaflæggelse 148
- 14.7 Byggemødernes emner 148
- 14..8 Sikkerhed på byggepladsen 149
- 14.....9 Forhold, der kan opstå under byggeriets gang 149
 - 14.9.1 Vinterbyggeri 149
 - 14.9.2 Projektændringer 149
 - 14.9.3 Forlængelse af tidsfrister 150
 - 14.9.4 Entreprenørens forsinkelse: dagbod eller erstatning 150
 - 14.9.5 Fratagelse af arbejdet 151
 - 14.9.6 Nedsættelse eller bortfald af erstatningskrav fra staten 151
 - 14.9.7 Modregning 151
 - 14.9.8 Betalingsstandsning 151
 - 14.9.9 Tvister - voldgift 151
- 15 Byggeriets afslutning 152
 - 15.1 Kapitlets område 152
 - 15.2 Aflevering 152
 - 15.3 Bygherrens stilling ved mangler 153
 - 15.4 Bistand ved aflevering 154
 - 15.5 Drifts- og vedligeholdsinstruktioner 155
 - 15.6 Indflytningsplan 156
 - 15.7 Byggeregnskab 156
 - 15.8 Erfaringsformidling 156
 - 15.9 Bygningspleje- og vedligeholdstilsyn 157

Dokumentet er Historisk

15.9.1	Tilsyn med tekniske installationer 159
15.9.2	Tilsynsudgifter 159
Bilag 1	Oversigt over forskrifter 161
Bilag 2	Oversigt over orienterende materiale 166
Bilag 3	Planmyndighederne 169
Bilag 4	Aftaler om teknisk rådgivning 172
Bilag 5	Udbudsmaterialets angivelse af byggetekniske løsninger 188
Bilag 6	EF-udbudsdirektiver 193
	Stikordsregister 196
	Faser i statslige byggesager 205

1. Indledning

1.1 Kapitlets område

Dette kapitel indeholder en kortfattet indføring i vejledningen. Først gives en oversigt over organiseringen af den statslige byggevirksomhed. Derefter omtales vejledningens formål og opbygning.

1.2 Statens byggevirksomhed

Statens byggevirksomhed er organiseret ved lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed m.v. (**statsbyggeloven**).

En række retningslinier for statens byggevirksomhed er fastsat i boligministeriets cirkulære nr. 124 af 24. juni 1974 om kontrol og regnskabsmæssige bestemmelser vedrørende statslige byggearbejder m.v. (**skemacirkulæret**). Hertil kommer cirkulærer og cirkulærerskrivelser om enkeltpørgsmål. Disse er nævnt i vejledningens enkelte kapitler. Boligministeriets opgaver efter statsbyggeloven varetages efter ministeriets nærmere bestemmelser af byggestyrelsen.

1.2.1 De statslige bygherrer

De konkrete byggeopgaver varetages af den enkelte statslige styrelse.

En række styrelser med en omfattende og kontinuerlig byggevirksomhed har til at varetage byggeopgaver oprettet **særlige byggeadministrationer** med egen teknisk og administrativ sagkundskab.

Det drejer sig om følgende styrelser: Forsvarsministeriet (Forsvarets Bygningstjeneste), ministeriet for Grønland (Grønlands tekniske Organisation), ministeriet for offentlige arbejder (Københavns Lufthavnsvæsen, Generaldirektoratet for Danske Statsbaner og Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet) samt undervisningsministeriet (byggedirektoratet). Dertil kommer boligministeriets ejendomsdirektorat, som har til opgave at fremskaffe kontorlokaler i hovedstadsområdet.

De øvrige styrelser, dvs. styrelser **uden særlig byggeadministration**, varetager også selv deres byggeopgaver, men disse styrelser skal - i modsætning til de særlige byggeadministrationer - under forberedelsen af de enkelte byggerier øge bistand hos byggestyrelsen under boligministeriet.

1.2.2 Byggestyrelsens opgaver

Byggestyrelsens bistand vedrører først og fremmest styrelsens tilrettelæggelse af byggesagen samt indsatsen i byggesagens indledende faser, herunder udarbejdelse af programoplæg og udpegning af tekniske rådgivere og indgåelse af aftaler med disse. Men bistanden kan også vedrøre særlige spørgsmål i forbindelse med selve gennemførelsen af de konkrete byggeopgaver.

Dokumentet er Historisk

Herudover kan byggestyrelsen bistå ved gennemførelse af udviklingsopgaver, herunder stå til rådighed med oplysninger om gældende støtteordninger og formidling af erfaringer fra byggevirksomheden.

Endelig skal byggestyrelsen vejlede styrelserne ved at udarbejde generelle forskrifter for den statslige byggevirksomhed.

Under byggestyrelsen er nedsat et koordinationsudvalg vedrørende statsbyggeri (KVS). Udvalget er sammensat af repræsentanter for de særlige statslige byggeadministrationer, samt for Kommunernes Landsforening og byggestyrelsen.

Udvalget har bl.a. til opgave at rådgive byggestyrelsen og at bistå med udveksling af tekniske, administrative og økonomiske erfaringer.

Fremskaffelse af kontorlokaler til ministerier, styrelser og andre statskontorer i hovedstadsområdet hører under boligministeriets ejendomsdirektorat, jf. boligministeriets cirkulære af 9. juni 1972.

1.3 Vejledningens formål

Med bygherrevejledningen har byggestyrelsen søgt at give et hjælpemiddel for de statslige bygherrer ved varetagelsen af deres byggeopgaver. Vejledningen vil navnlig have interesse ved byggeri, der forestås af styrelseer uden særlig byggeadministration. Vejledningen omfatter ikke anlægsvirksomhed.

Vejledningen retter sig ikke direkte til andre offentlige bygherrer. Men siden udsendelsen af 1. udgaven har erfaringerne vist, at vejledningen i betydeligt omfang anvendes også i forbindelse med kommunale byggeopgaver.

Vejledningen gennemgår byggesagens typiske forløb, men kan ikke forventes at dække alle problemer, der kan opstå under en byggesag. Vejledningen sigter i første række på:

- at pege på de valg og beslutninger, som bygherren må træffe, og i hvilken rækkefølge disse bør træffes
- at give oplysning, om hvilken bistand, der kan fås til opgavernes løsning, og om bistandens honorering
- at være huskeliste for bygherren
- At angive, hvorledes bygherren kan disponere i overensstemmelse med det offentliges byggepolitik
- at give en oversigt over forskrifter af betydning for bygherren.

1.4 Vejledningens opbygning

Vejledningen er udarbejdet som en håndbog med stikordsregister. På blå tone er trykt stof, der normalt er væsentligt i alle byggesager, mens detailstof og omtale af særlige forhold er trykt uden tone.

I marginen findes henvisninger til omtale af samme eller beslægtede forhold i andre sammenhænge.

Vejledningen er kapitelvis bygget op svarende til en byggesags normale tidsmæssige forløb.

I vejledningen har »styrelsen« og »bygherren« samme betydning.

Af praktiske grunde er betegnelsen »bygherre« anvendt i vejledningen, selv om den egentlige bygherrefunktion først bliver aktuel, såfremt det bliver besluttet, at et lokalebehov skal søges dækket ved byggeri. I de indledende kapitler er også omtalt andre former for dækning af et lokalebehov, såsom køb og leje af eksisterende byggeri.

Vejledningen er i hovedsagen formuleret med henblik på nybyggeri, men kan også anvendes ved om- og tilbygningsarbejder.

I vejledningens enkelte kapitler er omtalt en række væsentlige administrative bestemmelser, der direkte regulerer den statslige byggevirksomhed eller sådan byggevirksomhed, hvor staten er medbestemmende ved bygherrebeslutninger. Andre forskrifter, fx. i henhold til bygge- og planlovgivningen og arbejdsmiljølovgivningen, er i almindelighed ikke behandlet.

Der kan med hensyn til denne øvrige lovgivning, som kan få betydning for en byggesags tilrettelæggelse, henvises til foreliggende lovsamlinger, herunder fx. lovmaterialet i »Byggedata«, der udgives af Byggecentrum. I vejledningen omtales ej heller egentlige tekniske bestemmelser og normer, som har betydning for projektering og udførelse af byggeri, såsom Dansk Ingeniørforenings

Dokumentet er Historisk

normer eller Danske Standarder.

Vejledningens **bilag 1** er en oversigt over de forskrifter, der er nævnt i vejledningen.

Bilag 2 er en oversigt over supplerende litteratur med almindeligt orienterende stof om administration, planlægning og udførelse af byggeprojekter.

i **bilag 3-6** er der gjort rede for henholdsvis planlovgivning, aftaler om teknisk rådgivning, udbudsmaterialets angivelse af byggetekniske løsninger og EF-udbudsdirektiver.

Endelig er der sidst i vejledningen en oversigt over faser i statslige byggesager.

2. Den statslige bygherres opgaver

2.1 Kapitlets område

Ved ethvert byggeri skal der træffes beslutninger om de samme grundlæggende forhold, såsom økonomi, standard, udformning, byggested, risici og tidsfrister. Hertil kommer alle de nødvendige detailbeslutninger, som følger efter. Bygherren kan ikke afskaffe nogen af disse beslutninger, men han har afgørende indflydelse på fordelingen og koordineringen af dem mellem sig selv og byggeriets øvrige parter - brugere, tekniske rådgivere, særlige specialister, entreprenører og leverandører.

I dette kapitel gennemgås i korthed bygherrens typiske opgaver og væsentlige beslutninger fra et lokalebehov er konstateret til en byggeopgave er afsluttet. Enkeltheder behandles i vejledningens følgende kapitler.

2.2 Bygherrens stilling

Forhold til brugerne 4.6

Bygherren er byggeriets beslutningstager og som sådan overfor de bevilgende myndigheder, samfundet og brugerne ansvarlig for, at den færdige bygning er tilfredsstillende i arkitektonisk, brugsmæssig, teknisk og økonomisk henseende.

Bygherren må have for øje, at byggeri er et meget sammensat produkt, og at det skal være anvendeligt i lang tid. Rollen som bygherre kræver derfor betydelig omhu.

Bygherren er normalt ikke byggeteknisk sagkyndig. Han har behov for teknisk rådgivning og bistand, og han kan overlade rådgiverne og byggeriets entreprenører betydelige beføjelser vedrørende byggeriets detaljer og byggeprocessens gang. Også i juridiske, økonomiske og andre forhold må han ofte inddrage andres sagkundskab. Men bygherren skal stedse selv træffe en række afgørende beslutninger om byggeriet. Bygherreindsatsen er i høj grad afgørende for, om byggeriet bliver vellykket. Bygherrer, der er usikre eller træffer forkerte beslutninger, kan påføre byggeriet store ekstraudgifter og funktionsmæssige forringelser.

2.3 Bygherrens opgaver

Programoplæg: kap.5

Byggeprogram: kap. 7

Bygherrens opgave er:

- at skabe klarhed over det behov og de funktioner, som byggeriet skal dække

Bygherrefunktion: kap. 3

Teknisk rådgivning: kap. 6

- at få fastslået sin egen kapacitet vedrørende byggesagens gennemførelse og herudover sikre sig fornøden kyndig bistand

Programoplæg: kap. 5

Dokumentet er Historisk

Ikke udbudsforbehold:

12.4.2

- at klarlægge de givne politiske, tekniske og administrative forudsætninger for byggeopgaver hvad angår økonomi, beliggenhed, byggegrund og tid

Projektering: kap. 8

- at træffe beslutning om byggeriets størrelse, ydre og indre udformning samt kvalitet

Udbudsgrundlag: kap. 9

- at bestemme, på hvilket stadium af byggeriets planlægning byggeopgaven er så afklaret, at bygherrens indflydelse på yderligere detaljering og arbejdet med alternative løsninger kan ophøre

Undgå ændringer: 7.8, 8.9,

12.3.8 og 14.9

Ændringer hvis for høj pris:

10.11 og 13.7.3

Kvalitetssikring: 3.4 og 14.4

- at fastholde de opstillede økonomiske og projektmæssige mål og de truffe beslutninger frem gennem byggeprocessen

økonomisk styring: kap. 10 og 14.6

- at fastlægge den økonomiske styring og herunder afveje fordele og ulemper ved tidligt eller sent udbud

Aftaler om teknisk rådgivning: B.4

Entrepriseaftaler: kap. 14

- at fastlægge opgaver og ansvar for byggeriets parter og herunder undgå uklare aftaler, der kan forflygtige ansvar og risiko

Prjektering: kap. 8

Udbud: kap. 12

Prisbedømmelse: kap. 13

- at udnytte mulighederne for at gennemføre det fastlagte byggeri billigst muligt ved at fremme brugen af rationelle byggemetoder, ved at lægge vægt på konkurrencen og ved at undgå usikre beslutningsgrundlag

Planlægning: kap. 3

- at vurdere, i hvilket omfang samspillet mellem byggeprocessens parter skal ske ud fra gængse fremgangsmåder, nøje formulerede opgavebeskrivelser, kompetenceregler og informationsrutiner eller bygge på mere uformaliseret samarbejde

- at afsætte rimelig tid til samtlige aktiviteter fra programoplæg til ibrugtagning.

Byggeprogram: kap. 7

Projektering: kap. 8

Dokumentet er Historisk

Erfaringsformidling: 15.8

- at udnytte erfaringer fra tidligere byggerier og lade andre få del i erfaringerne fra den aktuelle byggeopgave.

2.4 Væsentlige hensyn

udover hvad der følger af behov, funktion og økonomi må bygherrens beslutninger om byggeriets udformning og byggesagens tilrettelæggelse bygge på en række hensyn, hvoraf nogle væsentlige nævnes kort i det følgende:

Programforudsætninger: 7.6

Offentlige godkendelser:

8.6.1, 8.6.3 og 8.6.4

Planmyndigheder: 5.3, 5.5 og B. 3

Arbejds miljø: 4.5

Fredningsstyrelsen: 8.4

- **Offentlige forskrifter.** et betydeligt antal offentlige forskrifter regulerer byggeriet, fx. bygge-, miljø-, arbejds miljø- og planlovene. De fleste regler tager sigte på byggegrundens udnyttelse og på den færdige bygning. Men visse regler regulerer selve byggeprocessen, såsom vinterbyggereglerne og en del af reglerne om arbejds miljø. Normalt er der tale om obligatoriske minimumsforskrifter, hvis rimelighed bygherren ikke skal vurdere. Bygherren må dog tage stilling til, om der er behov for dispensationer. Statslige bygherere bør normalt være tilbageholdende med at søge dispensationer, med mindre der er tale om fx. forsøgsbyggeri eller om velovervejede afvigelser fra fast praksis.

Generel anvendelighed:

4.6, 5.2.3 og 7.4

- **Generel anvendelighed.** De funktioner, som byggeriet er opført til, kan skifte med tiden eller kan høre op. Bygningerne bør derfor være udformet således, at de kan tilpasses ændret brug.

Om- og tilbygning: 8.4

- **Lødhed.** Byggeri er ikke alene spørgsmål om teknisk brugbarhed og om byggeudgifter. Bygherren må tage hensyn til, at bygninger er en væsentlig del af de synlige omgivelser i en by eller egn, at de er et led i den materielle kultur, og at de er udtryk for bygningskunst. Samtidig er bygninger rammer om tilværelsen for deres brugere.

Statslige bygherrer har en forpligtelse - som også kommer frem i **statsbygge lovens** § 1 - til at lægge vægt på byggeriets arkitektoniske fremtræden og trivselsfremmende egenskaber og på byggeriets forhold til eksisterende bebyggelse og bybilledet i øvrigt.

- **Indpasning.** Udover de krav, der kan stilles til byggeriets arkitektur og øvrige lødhed, må der lægges vægt på, at et byggeri passer inde i det omgivende samfund hvad angår størrelse, funktion og krav til forsyningsnet og anden offentlig betjening.

Planmyndigheder: B.3

Byplanmæssige forhold og det påtænkte byggeris indvirkning på omgivelserne er således blandt de væsentlige forudsætninger.

Bygherren bør indgå i et samarbejde med de pågældende myndigheder om at opnå det bedst mulige forhold mellem løsning og økonomi. - **Byggeriets udvikling.** Det statslige byggeri bør tjene byggeriets udvikling.

Forsøg: 7.10

Nye produkter: B.5.6.

Dokumentet er Historisk

Rådgiverforhold 6.3.1, 8.3 og B.4.29

Udbudsmaterialet: 12.3.4

Udviklingskontrakter: B.5.6

I **statsbyggelovens** § 1 er således nævnt, at udvikling og gennemprøvning af nye byggemetoder og materialer, som også kan komme det øvrige byggeri til gode, skal kunne indgå i den statslige byggevirksomhed. I statslige byggerier bør derfor indgå forsøg og udviklingsopgaver, også sådanne, er generelt kan være med til at udvikle det danske byggeerhverv. Indsatsen kan ikke blot dreje sig om materialer, konstruktioner og brugsværdi, men kan også tage sigte på udbuds- og entreringsformer og byggeriets planlægning og organisation i øvrigt. Særlig bør mulighederne for at indgå udviklingskontrakter efter reglerne herom undersøges.

Planlægning: 5.2

- **Tid** Statslige byggerier bør besluttes på grundlag af løbende planlægning for længere åremål. Tidspres i en byggesag bør derfor høre til undtagelserne.

Undertiden opstår der imidlertid ønsker om fremskyndelse af byggeplanerne eller om hurtig gennemførelse. Dette kan indvirke på bygherrens valg af udformning og på organiseringen af byggeriet. Bygherren bør også være opmærksom på, at bevillingsmæssige forhold kan føre til indgreb i byggeplanerne og til udsættelser af byggeri. Ved større byggerier, der opføres over en årrække, kan det være en fordel at opdele byggeriet i etaper, der kan opføres og eventuelt drives hver for sig som naturlige enheder.

Særligt om økonomi

Økonomisk afvejning: 5.6

Økonomisk styring: kap. 10

Driftsudgifter: 5.4.1, 8.8, og 10.7

Alle de funktionsmæssige og andre hensyn, der gør sig gældende ved byggeriets udformning, må afvejes imod udgifterne. Dette er også udtrykt i **statsbyggelovens** § 1. Ved afvejningen må lægges til grund, at økonomisk tilbageholdenhed er et væsentligt krav til det statslige byggeri. Dette må bl. a. vise sig i holdningen til standardhævninger. Ikke alene byggeudgifterne må indgå i overvejelserne. Byggeriet må tillige udformes under hensyntagen til udgifterne til vedligehold, opvarmning og anden bygningsdrift og til udgifterne ved driften af den virksomhed, som bygningen skal rumme. Energiøkonomi er et vigtigt direktiv for udformningen.

Bygherren må i løbet af planlægningen finde frem til den rimeligste prioritering af de afgørende hensyn og til en afvejning i forhold til økonomien.

Det må fremhæves, at de fleste hensyn på den ene eller anden måde kan have indflydelse på bygge- eller driftsudgifter. Tit vil dette kun kunne måles indirekte fx. i den form, at dårligt fungerende bygninger kan føre til merudgifter i driften eller til behov for ombygning eller til utilfredshed hos brugerne.

Beregning af driftsudgifter: 10.7

Hensynene tæller med forskellig vægt til forskellig tid. Byggeudgiften er væsentlig i forbindelse med beslutningen om at bygge, men kan være underordnet på længere sigt. Vedligeholdsudgifter er ubetydelige i bygningens første leveår, men væsentlige senere hen. Bygningens totale pris er byggeudgiften tillagt udgiften i bygningens levetid til drift, Vedligehold, udskiftning af bygningsdele og nødvendig ombygning. Men det kan ikke generelt angives, for hvor lange tidsrum, der ved bygningens projektering bør tages hensyn til sådanne forhold. Overvejelserne hæmmes tillige af usikkerhed om, hvorledes optimale løsninger skal beregnes, herunder hvorledes forrentning af byggeudgiften skal fastsættes, fx. under skiftende renteniveauer.

Vigtigt er det at erkende, at samfundet ændres, og at bygningens funktioner kan skifte karakter i takt hermed. Dette taler for at lægge vægt på langsigtet generel anvendelighed, hvilket især vedrører råhusets udformning. Det er også af betydning at bygningsdele let kan udskiftes.

Økonomisk styring: kap. 10

Bygherrens afvejning af projekt med økonomi finder udtryk i kravet om at han må sætte og holde en ramme for byggeudgifterne. Derigennem kan byggesagen styres økonomisk.

Dokumentet er Historisk

Rammen, der giver sig udtryk i et planlægningsbudget, kan mere eller mindre være givet på forhånd i form af en bestemt bevilling, der skal overholdes eller kun kan ændres under bestemte betingelser. I så fald består den økonomiske styring i at holde rammen.

Rådgivernes økonomiske styring: 6.2.6

Rammen kan også til en begyndelse være fastlagt af bygherren, normalt med en margin, der så indsnævres efterhånden som byggeriets detaljer afklares. Her skal der både sættes og holdes ramme. Bygherrens opgave er at sætte rammen på grundlag af rådgivernes oplæg og løbende at træffe beslutninger, hvis forudsætningerne for rådgivernes udgiftsoverslag ændrer sig.

Før tilbud indhentes, er en væsentlig del af den økonomiske styring de tekniske rådgiveres sag som et led i deres ydelser.

Antagelse af tilbud: kap.13

Når der indhentes priser, må den økonomiske styring følges op af, at bygherren antager rimeligt lave tilbud.

Fra det tidspunkt, hvor en tilbudspris er accepteret, har bygherren en betydelig grad af vished om byggeudgifternes endelige størrelse.

Økonomisk overblik: 10.3

Bygherren må tage stilling til, om han har afgørende budgetmæssige grunde til at søge denne relative vished opnået på et tidligt tidspunkt, eller om han vil bevare den valgfrihed eller økonomiske fordel, der kan ligge i at vente til et senere tidspunkt. I førstnævnte tilfælde er midlet fx. udbud på byggeprogram, eventuelt som udbud med given pris. I sidstnævnte tilfælde kan der fx. udbydes på hovedprojekt, eventuelt med senere udbud af sentliggende arbejder.

Økonomi under byggeriets gang: 14.6.

Selve den økonomiske styring under udførelsen er entreprenørernes sag, når der er tale om tilbudsarbejde. Ved regningsarbejde deltager bygherren i styringen.

2.6 Bygherrens indsats igennem byggesagen

Fra et lokalebehov er konstateret og til et byggeri er færdigt, gennemløbes normalt en række faser og aktiviteter, som omtales i det følgende. Bygherren må igennem hele byggesagen træffe en lang række beslutninger. Beslutningerne danner grundlag for sagens videreførelse og må respekteres i det fortsatte arbejde med sagen. Sker dette ikke, udsættes byggesagen for forsinkelser og merudgifter. Bygherrens beslutninger må ofte træffes i samråd med de tekniske rådgivere eller efter oplæg fra disse. Dette nævnes normalt ikke udtrykkeligt i vejledningens tekst.

Generelt anvendelige fremgangsmåder kan ikke anvises for gennemførelsen af et byggeri. Byggeriets forudsætninger og art og de deltagende parters kapacitet er i det enkelte tilfælde bestemmende.

Faserne i en byggesags gang er skitseret i oversigten side 205.

2.6.1 Initiativ

Den styrelse, der har brug for lokaler, må først gøre sig arten og omfanget af lokalebehovet klart.

Planlægning: 5.2

Styrelsens almindelige planlægning bør dække så lang en tidshorisont, at et lokalebehov - og eventuelt også nødvendige grundkøb - så vidt muligt er forudset nogle år før det må antages at blive aktuelt, således at de skønnede udgifter er medtaget i budgetoverslagene.

Programoplæg: kap. 5

Inden lokalebehovet søges dækket, må styrelsen foretage en mere detaljeret behovs- og funktionsundersøgelse og skaffe sig klarhed over bevillingsmulighederne.

Dækning af behovet ved omgruppering i bestående lokaler må også undersøges. Styrelsen må skabe sig overblik over de foreliggende muligheder for at skaffe lokalerne, fx. ombygning eller nybyggeri, køb eller leje af ejendom eller - hvad der normalt må frarådes - aftale om opførelse af byggeri der så lejes af styrelsen. De økonomiske konsekvenser af de eventuelle løsninger må søges belyst.

Dokumentet er Historisk

Disse forhold indgår i en samlet afvejning, hvori også de økonomiske muligheder medtages. Afsluttes de samlede overvejelser med, at der skal bygges, udarbejdes et programoplæg som grundlag for sagens videre forløb.

2.6.2 Organisering

Bygherren har organiseringsopgaver gennem hele byggesagen. Men især i byggeriets indledende faser skal bygherren træffe en række vigtige beslutninger vedrørende organiseringen.

Planlægning af bygherrefunktionen: kap. 3

Organiseringen bliver en stadig vigtigere opgave, bl.a. fordi flere og flere parter deltager i byggeprocessen - foruden bygherren og bevillingsgiveren indgår et varierende antal af brugere, rådgivere, entreprenører, leverandører og myndigheder.

Disse parter forskellige interesser og beføjelser bevirker, at byggeprocessen i vidt omfang må gennemføres på grundlag af forhandlinger.

Organisering: 5.3

Bygherren skal først og fremmest tage stilling til selve bygherrefunktionen, dvs. udpegning af ansvarlig bygherrerepræsentant eller styringsgruppe til at forestå byggesagen.

Bygherrerepræsentantens forbindelser til styrelsens ledelse og til brugere må lægges fast.

Brugermedvirken: kap. 4

Det er ligeledes bygherrens opgave at tage initiativ til organiseringen af brugernes medvirken i byggesagen eller bistå i forbindelse hermed. Det er væsentligt, at de interesse modsætninger, der naturligt kan være knyttet til brugermedvirken, kommer frem og bliver behandlet på en tilfredsstillende måde.

Teknisk rådgivning: kap. 6

Aftaler om teknisk rådgivning: B.4

Bygherren skal udpege de tekniske rådgivere og eventuelle andre specialister til programmering og projektering. Der må træffes aftaler om rådgivningens art, omfang og honorering.

Særlige ydelser: 6.2.9

Det må endvidere besluttes, om der skal iværdsættes særlige undersøgelser, der ligger udenfor de tekniske rådgiveres sædvanlige ydelser.

Administrativ bistand: 3.6

Endelig må bygherren vurdere, om der er behov for administrativ bistand til varetagelse af bygherrefunktionen, fx. i form af bistand fra en bygherreskonsulent. Også juridisk bistand kan der være brug for.

2.6.3 Program

Byggeprogram: kap. 7

På grundlag af programoplægget udarbejdes et byggeprogram, som indeholder byggeopgavens forudsæninger om bygherrens krav og ønsker til byggeriets omfang, funktion, standard og økonomi.

Løsninger: 7.5

Programmet skal ikke indeholde byggetekniske løsninger. Men løsninger, der på forhånd synes hensigtsmæssige, kan bygherren tillægge en vis vægt ved programmets udformning.

Byggeprogrammet er som regel udtryk for bygherrens afgørende beslutninger af økonomisk betydning. Fx. lægges kvalitetsniveauet i

Dokumentet er Historisk

hovedtræk med programmet.

Forudsætninger, krav og ønsker skal være koordineret i programmet, således at dette kan danne grundlag for det videre arbejde med forslag og projektering eller danne grundlag for udbud i totalentreprise.

Teknisk rådgivning: 6.2.3

Byggeprogrammet udarbejdes normalt af tekniske rådgivere i samarbejde med bygherren. Programmet godkendes af bygherren.

Byggegrund: 7.6

Hvis ikke bygherren i forvejen er i besiddelse af byggegrund, må der - inden programmeringen påbegyndes - træffes beslutning om grundkøb og foretages undersøgelser af mulige byggegrundes egnethed, fx. funderingsundersøgelser. De bindinger, som byggegrunden lægger på byggeriets udformning, må indgå i byggeprogrammet.

2.6.4 Udbudsgrundlag

Udbudsgrundlag: kap. 9

Et væsentligt spørgsmål, der skal klarlægges af bygherren, er udbudsgrundlagets omfang og detaljering.

Udbudsgrundlaget kan være et byggeprogram eller et hovedprojekt eller have alle mellemliggende detaljeringsgrader. Byggeriets enkelte dele kan udbydes med forskellig detaljeringsgrad. Efter udbudet vil bygherrens muligheder for at ændre i byggeriets udformning være begrænsede. Beslutningen om udbudsgrundlaget har også betydning for en række andre forhold i byggeprocessen.

2.6.5 Forslag og projekt

Forslag og projekt: kap. 8

Gennem forslags- og projekteringsfaserne (dispositionsforslag, projektforslag, forprojekt og hovedprojekt) omformes byggeprogrammet til løsninger vedrørende byggeriets omfang, funktion og standard.

Teknisk rådgivning: kap. 6

I det omfang bygherren ønsker at have indflydelse på projektets detaljering efter byggeprogrammet, ydes hans indsats først og fremmest i et samspil med de antagne tekniske rådgivere frem til og med projektforslaget. Bygherren må i en dialog med rådgiverne tage stilling til byggeriets ydre fremtræden, planudformning, konstruktions- og materialevalg og andre forhold, som er afgørende for byggeriets funktion, kvalitet og indpasning i omgivelserne. Det må herunder afklares, i hvilket omfang alternative muligheder skal belyses.

Ændringer: 8.9

Med bygherrens godkendelse af projektforslaget bør hans muligheder for projektændringer i det væsentlige være udtømt.

Forprojekt og hovedprojekt tjener i hovedsagen som grundlag for myndighedsbehandling og for udbud og kontrahering og udarbejdes principielt uden bygherrens medvirken, omend han skal godkende for- og hovedprojektet samt udbudsdokumenterne.

Tidsplaner: B.4.12

Økonomisk styring: kap. 10

Der må fastlægges tidsplaner for projekteringen eller dennes enkelte stadier. Ligeledes må den mere detaljerede økonomiske ramme for byggeriet fastlægges senest ved projektforslaget i form af et styrende budget. Den økonomiske styring under projekteringen er de tekniske rådgiveres sag som led i deres ydelser.

Tidsplaner: 12.6.6

Tidsplanlægningen af byggearbejderne må fastlægges i hovedtræk.

Dokumentet er Historisk

Projektkonkurrencer: 6.3.6

Bygherren kan også på grundlag af programmet udskrive en projektkonkurrence blandt rådgiverfirmaer. Herved får han et eller flere forslag frem, som kan danne grundlag for det videre arbejde med byggesagen.

2.6.6. Entrerings-,

udbuds- og prisform

Totalentreprise: 11.4

Ved totalentreprise er forslags- og projekteringsarbejdet helt eller delvis overdraget til totalentreprenøren, og bygherren skal kun i et begrænset omfang beskæftige sig hermed. Bygherreopgaven kan især ligge i forhandlingsfasen forud for entrepriseaftalen før den endelige projektering og i forbindelse med aftalte forelæggelser til godkendelse.

Entreringsform: 11.2-7

når der udbydes på hovedprojekt eller lignende detaljeret grundlag må bygherren tage stilling til, hvilken entreringsform, der skal vælges: hovedentreprise, storentreprise eller fagentreprise. Ved de to sidstnævnte former må opdelingen i entrepriser fastlægges.

Entreringsformen er afgørende for, om bygherren eller en entreprenør skal styre byggeriets udførelse.

Udbudsform: 11.6

Bygherren må endvidere vælge udbudsform: Skal der udbydes offentligt eller begrænset eller - undtagelsesvis - indhentes underhåndsudbud.

Valg af udbudsform drejer sig først og fremmest om at udnytte konkurrencen inden for byggeerhvervet på rette måde. Som hovedregel bør begrænset udbud indledes med en offentlig indkaldelse af henvendelser fra interesserede. Ved udbud i totalentreprise må bygherren især overveje, om han bør udbyde blandt totalentreprenørfirmaer eller blandt grupper, sammensat af entreprenør- og rådgiverfirmaer.

Udbud i totalentreprise: 12.7

Tilrettelæggelsen af en totalentreprisekonkurrence kan være en ret omfattende opgave afhængig af opgavens art og omfang.

Prisform: 11.7

Endelig må bygherren vælge prisform.

Mulighederne er især fast tilbudspris, regulerbar tilbudspris eller - i særlige tilfælde - regningsarbejde med eller uden maksimum.

Given pris: 11.7.1

Udover de nævnte prisformer har bygherren ved totalentreprise også mulighed for at udbyde med given pris.

2.6.7 Udbud

Tidspunkt for udbud: 12.4.1

Tidsopdelt udbud: 12.3.2

Tidsfrister ved udbud: 12.4.5

Bygherren må fastlægge udbudstidspunktet og ved fag- og storentreprise bestemme, om entrepriserne skal udbydes på samme tidspunkt eller successivt, dvs. på forskellige tidspunkter. Tidspunkter for arbejdernes påbegyndelse og afslutning må fastsættes.

Antagelse af tilbud: kap. 13

Dokumentet er Historisk

Bygherren må finde frem til det laveste eller fordelagtigste af de indkomne tilbud og vurdere, om dette er rimelig lavt.

Antagelse af totalentreprisetilbud: 13.8

Vurdering af totalentreprisetilbud kan være en krævende opgave, fordi både prisen og de tilbudte kvaliteter indgår i bedømmelsen. Ved udbud med given pris fastlægges prisen på forhånd og indgår derfor ikke i vurderingen.

Entrepriseaftale: 14.2

Udbudsfasen afsluttes med indgåelse af entrepriseaftaler, hvori bl.a. fastlægges de mere detaljerede tids- og arbejdsplaner.

Bygherren har det kontraktretlige ansvar for indholdet af byggesagens dokumenter.

2.6.8 Udførelse

Gennemførelse af byggeriet: 14.3-9

Udførelse af byggearbejderne er først og fremmest entreprenørernes sag, medens de tekniske rådgivere på bygherrens vegne kontrollerer, om arbejdet udføres i overensstemmelse med entrepriseaftalerne.

Styring af kvalitet: 14.4

Styring af tid: 14.5

Styring af økonomi: 14.6

Styringen af udførelsen, dvs. gennemførelsen af de foreliggende tids- og arbejdsplaner, er en bygherreopgave, når arbejdet er udbudt i fag- eller storentreprise. Bygherren lader normalt de tekniske rådgivere stå for denne styring.

En grundig tilrettelæggelse af byggesagen og en grundig forberedelse af dennes enkelte faser sigter på at udelukke, at der under udførelsen opstår spørgsmål om projektændringer eller om tidsændringer. I givet fald må bygherren dog træffe beslutninger herom. Bygherren må herudover tage stilling til en række særlige problemer, der kan opstå under en byggesag, såsom forlængelse af tidsfrister på grund af vejrlig, sanktioner overfor entreprenører og eventuel fratagelse af entrepriser.

2.6.9 Afslutning

Aflevering: 15.2

Mangler: 15.3

I afslutningsfasen må bygherren deltage i afleveringsforretningen og tage stilling til mangler og til afhjælpningen af disse.

Ligeledes kan der blive tale om at fremsætte eller anerkende erstatningskrav.

Bygherren skal sørge for at få de nødvendige instruktioner om drift og vedligehold.

Byggesagens økonomiske forløb belyses gennem den løbende regnskabsaflæggelse og det afsluttende byggeregnskab.

Erfaringsformidling: 15.8

Endelig må bygherren bidrage til, at erfaringer fra byggeriet, herunder også erfaringer om bygningernes funktion og driftøkonomi, kommer andre statslige bygherrer til gode.

2.7 Bygherrens detailopgaver

Udover de væsentlige bygherrebeslutninger påhviler der i de forskellige faser af byggesagen bygherren en række administrative og styringsmæssige detailopgaver, hvis omfang og art vil afhænge af de konkrete forhold.

Dokumentet er Historisk

Som eksempel på sådanne opgaver kan nævnes kontrol af rådgiverregninger, udbetaling af honorarer, bedømmelse af tilbudsforbehold, udformning af entrepriseaftaler, forhandlinger med entreprenører og leverandører om forståelsen af detaljer i udbudsmaterialet, kontrol af udbetalinger og frigivelse af sikkerhedsstillelse.

Bygherre konsulent: 3.6.3

Normalt vil de tekniske rådgivere bistå med disse opgaver eller helt få overladt dem, bortset fra spørgsmål om rådgiverhonorering. Opgaverne kan også være overladt til en særlig ansat bygherre konsulent.

3. Planlægning af bygherrefunktionen

3.1 Kapitlets område

Dette kapitel handler om at tilrettelægge selve bygherrefunktionen og om den bistand, bygherren kan få til at udøve denne funktion.

Programoplæg: kap. 5

Funktionen som **bygherre** bliver først aktuel, når der er truffet beslutning om, at et lokalebehov skal søges dækket ved byggeri. Men de principper, der er udtrykt i kapitlet, kan også finde anvendelse ved tilrettelæggelse af de indledende behovs- og funktionsundersøgelser, dog således at en mindre fast organisationsform i denne situation normalt er tilstrækkelig.

3.2 Hvem er bygherre

Den statslige bygherre: 1.2.1

Ved bygherre forstås normalt den, for hvis regning et byggearbejde gennemføres. Formelt påhviler det den enkelte fagminister at sørge for at fremskaffe lokaler indenfor sit forretningsområde og at administrere de dertil hørende bevillinger, jf. **statsbyggelovens** § 3.

Reelt udøves beføjelserne vedrørende statslige byggeopgaver af en administrativ statslig ledelse, dvs. en statslig styrelse.

Det er den statslige styrelse, der som bygherre skal træffe afgørelse om byggesagens gennemførelse og om byggesagens tilrettelægning. Dette gælder også, når lokaler skal fremskaffes på anden måde end ved byggeri.

3.3 Organisering af bygherrefunktionen

Bygherrens organisering af bygherrefunktionen bør være så fast som mulig. Råder den byggede styrelse ikke over egen byggeadministration, kan det anbefales - både ved mindre og større byggerier - at bygherrefunktionen vedrørende den enkelte byggeopgave tillægges en enkelt person i styrelsen, eventuelt en snæver styringsgruppe. Det må fradådes at nedsætte større byggeudvalg.

Det er vigtigt, at personen eller gruppen kan tegne den bebyggende styrelse i forhold til de øvrige medvirkende i byggesagen.

Den pågældende bør derfor være udstyret med beføjelser til at kunne handle i alle normalt forekommende situationer. Overdrages bygherrefunktionen til en snæver styringsgruppe, må det ligeledes præciseres, hvem af gruppens medlemmer, der kan tegne styrelsen over for de øvrige parter i byggesagen. Disse forhold bør nedfældes skriftligt i aftalerne med disse.

Programoplæg: kap. 5

Byggeprogram: kap. 7

Organiseringen af programoplægs- og programarbejdet er en af bygherrens vigtigste opgaver. Der kan ikke gives generelle retningslinier for denne opgave, som må afhænge af den byggende styrelses egen organisation og sagkundskab samt byggeopgavens art.

Brugermedvirken: kap. 4

Nedsættes styrelsen brugerudvalg, må det præciseres, at sådanne udvalg ikke skal varetage bygherrefunktioner.

Brugerudvalg skal først og fremmest fungere i de indledende faser af byggeprocessen - dvs. i forbindelse med behovs- og

Dokumentet er Historisk

funktionsundersøgelserne og i programfasen - samt i forbindelse med færdigindretning af lokaler.

Den person eller gruppe, der varetager bygherrefunktionen, bør af hensyn til byggesagens kontinuerlige forløb så vidt muligt forestå byggesagen under hele dens gang. Sker der ændringer, bør det i hvert fald kun ske når programoplægget, foreligger, eller når programmeringen er afsluttet.

Der bør fastsættes interne bestemmelser om, i hvilket omfang den person eller gruppe, der varetager bygherrefunktionen, skal indhente godkendelser eller forelægge spørgsmål andetsteds i styrelsen eller hos nedsatte brugerudvalg. Men det er væsentligt, at en sådan godkendelsesprocedure ikke forsinker afgørelserne, og at eventuelle udvalg ikke kan gribe ind i afgørelser, der er truffet i en tidligere fase af byggesagen.

Rådgiverbistand: 3.5.2, 10,10

14.3 og 14.5

Anden administrativ bistand:

3.6

Der bør ydes administrativ bistand i styrelsen til behandling af enkeltheder vedrørende bygherrefunktionen. Dette gælder i særlig grad, hvis bygherren selv skal tage sig af administrative og styringsmæssige detailopgaver, men derimod i mindre grad, hvis disse opgaver er tillagt andre.

Ved større byggerier vil det ofte være ønskeligt at oprette et egentligt administrativt sekretariat, herunder bogholderi.

Personale, der knyttes til bygherrefunktionen, må have klare funktionsbeskrivelser og beføjelser, og der må fastlægges rutiner for information og tilbagemelding.

3.4 Kvalitetssikring

Rådgivernes kvalitetssikring: 8.2.1

Styring af kvalitet: 14.4

Mangelgennemgang: 15.3

En væsentlig opgave er at sikre, at byggeriet får den aftalte eller forudsatte kvalitet, og at byggeskader og andre svigt undgås. De tekniske rådgivere, entreprenørerne og leverandørerne må hver indenfor deres ydelser sørge for den fornødne kvalitetssikring.

Udbudsmateriale: kap. 9 og kap. 12

Bygherren kan bidrage til sikringen af byggeriets kvalitet, bl.a. gennem klare aftaler med byggeriets parter, gennem et entydigt udbudsgrundlag med så vidt muligt målelige kvalitetskrav, og gennem brug af godkendelsesordninger og krav om garantier. Er der særlige risici eller problemer ved byggeriet, som der bør tages hensyn til ved tilrettelæggelsen af kvalitetssikringen, må bygherren gøre de andre parter opmærksom herpå.

3.5 Bistand

Særlige byggeadministrationer: 1.2.1

Bygherrekonsulenter: 3.6.3

Styrelsen udøver i en byggesags indledende faser sin bygherrefunktion med bistand fra byggestyrelsen. Herefter får styrelsen først og fremmest bistand fra de tekniske rådgivere. Undertiden kan der dog være behov for yderligere administrativ bistand til bygherren. Sådan bistand, der skal aftales med byggestyrelsen, kan eventuelt fås fra en af de særlige byggeadministrationer eller fra bygherrekonsulenter.

3.5.1 Bistand fra byggestyrelsen

Det følger af **statsbyggeloven**, at styrelser uden særlig byggeadministration skal søge byggestyrelsens bistand i forbindelse med

Dokumentet er Historisk

forberedelsen af de enkelte byggeopgaver. Det påhviler derfor vedkommende styrelse at rette henvendelse til byggestyrelsen, så snart et lokalebehov er blevet aktuelt, for at få aftalt formen for byggestyrelsens bistand under sagens forberedelse, jf. **skemacirkulæret** pkt. 3.

Byggestyrelsens bistand omfatter især byggesagens indledende faser, herunder bistand til at udarbejde programoplæg og til at organisere sagen - dvs. tilrettelægge bygherrefunktionen, udpege tekniske rådgivere og eventuelt andre konsulenter og indgå aftaler med disse. Byggestyrelsens bistand ydes i form af råd og vejledning. Byggestyrelsen kan således ikke overtage bygherrens opgaver:

3.5.2 Bistand fra tekniske rådgivere

De tekniske rådgivere - der normalt udpeges, når bygherren har tilvejebragt et programoplæg - må bl.a. forekomme med oplæg til en række af de beslutninger, som bygherren skal træffe.

Det fremgår af **ABR** og **specialnormerne**, hvad der er de tekniske rådgiveres sædvanlige ydelser, og hvad de herudover særlig kan antages til at udføre, fx. enkeltopgaver i forbindelse med behovs- og funktionsundersøgelser.

Rådgiverstyring af økonomi: 10.10

Bistand ved aflevering: 15.4

Rådgiverbistand: 14.2.1

Blandt de tekniske rådgiveres sædvanlige ydelser er en række administrative og styringsmæssige ydelser, såsom kritisk revision af regninger, godkendelse af regninger til udbetaling og deltagelse i afleveringsforretninger. Det er ligeledes en rådgiveropgave at udarbejde de tekniske dele af byggesagens dokumenter, hvorimod det er bygherren, der skal sørge for, at dokumenterne er korrekt formuleret, jf. **ABR** pkt. 1.2.1.

3.6 Anden administrativ bistand

Ved byggeopgaver af omfattende og kompliceret karakter forudsætter **statsbyggeloven**, at der er adgang for vedkommende styrelse til at søge særlig administrativ bistand til at gennemføre byggeriet.

Dette skal ses på baggrund af de vanskeligheder, der for styrelser uden særlige erfaringer i byggevirksomhed kan være forbundet med at gennemføre mere omfattende og komplicerede byggerier.

Særlige byggeadministrationer: 1.2.1

Sådan yderligere bistand kan fås fra de særlige statslige byggeadministrationer, fra rådgiverfirmaer eller eventuelt fra firmaer, der alene beskæftiger sig med sådanne opgaver - i det følgende benævnt »bygherrekonsulenter«.

Styrelser, der ønsker at søge anden administrativ bistand som nævnt, skal rette henvendelse til byggestyrelsen herom, hvorefter byggestyrelsen vil undersøge, om bistanden kan ydes af en af de særlige byggeadministrationer eller af en bygherrekonsulent. byggestyrelsen vil endvidere være behjælpelig med at fastlægge bistandens omfang, honorering og vilkårene i øvrigt.

3.6.1 Bistandens omfang

Der må tilvejebringes en aftale om, hvori bistanden skal bestå. Dette gælder i særlig grad, hvis der antages en bygherrekonsulent.

Den, der yder bistanden, bør på grundlag af nærmere aftale med bygherren kunne repræsentere bygherren i alle normalt forekommende forhold overfor byggeriets andre parter. Ansvar i henhold til **statsbyggelovens** § 3 for gennemførelsen af byggeopgaven påhviler dog fortsat bygherren.

Bistanden vil som regel tage sigte på at organisere, samordne og kontrollere den samlede byggesag og dennes enkelte led med henblik på at tilrettelægge og gennemføre byggeriet efter dets økonomiske, kvalitetsmæssige og tidsmæssige forudsætninger.

Totalrådgivning: 6.3.4

Delt rådgivning: 6.2.4

Bistandens omfang og karakter afhænger af opgavens art. Således vil bistanden bl.a. afhænge af den valgte rådgivningsform

Dokumentet er Historisk

(totalrådgivning eller delt rådgivning) og af den valgte entreringsform.

Bistanden bør for det første omfatte den rådgivning, der sætter bygherren i stand til at træffe de nødvendige bygherrebeslutninger. Endvidere bør bistanden omfatte gennemførelsen eller opfølgningen af disse beslutninger overfor parterne i byggeriet.

Bistanden bør endelig omfatte selvstændig varetagelse, under ansvar overfor bygherren, af de administrative og styringsmæssige funktioner i byggeriet, som ellers påhviler bygherren selv.

Udenfor begrebet »anden administrativ bistand, falder bistand til specielle opgaver, såsom advokatbistand.

3.6.2 Forholdet til de tekniske rådgiveres ydelser

Teknisk rådgivning: kap. 6

Når bygherren knytter anden administrativ bistand til sig, er det i almindelighed en forudsætning, at de udpegede tekniske rådgivere præsterer ydelser af sædvanligt omfang i forbindelse med program, forslag, projektering, projektopfølgning, fagtilsyn og byggeledelse.

Rådgivernes ydelser: 3.5.2 og 10.10

Anden administrativ bistand berører derfor som udgangspunkt ikke de tekniske rådgiveres honorering og ansvar. Skal bistanden omfatte en del af de tekniske rådgiveres administrative og styringsmæssige ydelser, må dette præciseres i aftalen, og honoreringen af parterne må eventuelt justeres herefter.

3.6.3 Bygherrekonsulenter

Det vil normalt være en forudsætning, at bygherrekonsulenten råder over såvel økonomisk som teknisk og administrativ sagkundskab og herunder også har generelt kendskab til byggeriets særlige retsregler. Det er nemlig et vigtigt led i bistanden at kunne hjælpe bygherren med at bedømme og tage stilling til de tekniske rådgiveres forslag og at kunne formidle samarbejdet mellem bygherren og disse samt byggeriets øvrige parter, såsom specialkonsulenter, udførende entreprenører og myndigheder.

3.6.4 Bistandsaftalen

Bygherrekonsulenten er principielt ansvarlig for fejl, mangler og forsømmelser vedrørende bistanden efter dansk rets almindelige erstatningsregler. Denne regel bør ikke fraviges i bistandsaftalen.

Det bør i aftalen præciseres, at konsulenten ikke uden aftale med styrelsen kan yde teknisk rådgivning eller udføre entrepriser vedrørende det pågældende byggeri.

I forbindelse med antagelse af en bygherrekonsulent bør der tages stilling til, hvilke dokumenter bygherren selv skal underskrive, og hvilke der kan underskrives af konsulenten. Eventuelt kan der aftales særlige fuldmagsregler. Er sådanne fuldmagsregler ikke fastsat, må bygherrekonsulenten antages at have en almindelig stillingsfuldmagt til at handle på bygherrens vegne i forbindelse med byggesagen. En sådan fuldmagt berører ikke den stillingsfuldmagt, som arkitekter og ingeniører kan have i relation til en række opgaver under byggeriets udførelse, fx. med hensyn til tilsyn.

Tilsynsfuldmagt: 14.6.2

Der findes endnu ikke honorarregler for bygherrekonsulenter, og reglerne for teknisk rådgivning og bistand kan ikke direkte anvendes. Byggestyrelsen kan bistå, når der skal indgås aftaler med bygherrekonsulenter.

4. Brugervedvirken

4.1 Kapitlets område

Dette kapitel belyser brugernes medvirken i forbindelse med byggeprojekter.

4.2 Formål

Samfundsudviklingen har medført stærke ønsker hos personale, klienter og andre brugergrupper i offentlige institutioner om at få

Dokumentet er Historisk

indflydelse på planlægningen og udformningen af byggeprojekter. Sådanne grupper vil ofte sidde inde med betydelig viden om brugen af det kommende byggeri.

Det kan anbefales, at bygherren - udover forskriftsmæssige bestemmelser om brugerdeltagelse - søger at inddrage de kommende brugere i byggeprojektet.

Brugernes medvirken kan have forskellige formål:

- **Bygningens funktion og brug.** Ved at inddrage brugerne i planlægningen har bygherren mulighed for at forbedre bygningens funktion.

Det gælder eksempelvis tilrettelæggelse af arbejdsrutiner og indretning af personalefaciliteter og lokaler og arbejdspladser med specielle funktioner.

- **Bygningens drift.** Da styringen af driftsøkonomien begynder allerede under planlægningen er det vigtigt, at fx. driftsforvaltere og rengøringspersonale er med, når der træffes beslutninger vedrørende installationer, vedligehold, rengøring og andre driftsmæssige forhold.

- **Brugernes sikkerhed og velfærd.** Der er her tale om at udnytte erfaringer vedrørende selve arbejdsstederne og bygningens faciliteter i øvrigt.

Eksempelvis erfaringer om arbejdshygiejniske forhold, udformning af kantiner og indretning af opholdslokaler. Samtidig opnås, at brugerne bedre forstår samspillet mellem planlægning og brug.

- **Medbestemmelse og nærdemokrati.** Her er sigtet primært at give brugerne mulighed for at deltage i beslutningsprocesserne. Brugernes medvirken er et led i de almindelige samarbejdsrelationer.

4.3 Hvilke brugere

Alle relevante brugere må inddrages i planlægningen. Der kan være tale om forskellige grupper:

- **Personalet.** Det er vigtigt at inddrage det kommende personale i planlægningen, herunder samarbejds- og sikkerhedsudvalg samt sikkerhedsgruppe, med henblik på at få lokalerne til at fungere bedst muligt efter deres formål. Derved fremmes såvel personalets velfærd som arbejdslyst.

Personalet kan få indflydelse gennem samarbejdsorganerne. For det statslige byggeri kan henvises til **samarbejdsциркуляret** samt til arbejdsmiljølovgivningen. Det vil ofte være praktisk at nedsætte særlige udvalg.

Det er af betydning, at hele personalet i god tid inddrages i spørgsmål vedrørende eventuelle byggeplaner og nye lokaler samt ændringer i eksisterende lokaler.

Den grundlæggende orientering må være omfattende, uvildig og konkret. Herved kan personalet få den nødvendige baggrund for at formulere sig. I forbindelse med eventuel udflytning vil personalets medvirken være særlig betydningsfuld.

- **Særlig sagkyndige.** Ved planlægningen af et byggeri kan det ofte være hensigtsmæssigt at inddrage særlige sagkyndige blandt det nuværende eller kommende personale.

Sådanne sagkyndige kan have gode forudsætninger for at formulere sig om de krav og ønsker, der må stilles til lokalerne. Dette gælder eksempelvis læger, sygeplejersker, køkken- og rengøringspersonale ved hospitalsbyggeri, kontor-, vagt- og teknikpersonale ved politi- og retsbygninger, idrætskonsulenter og kantinepersonale ved sportsanlæg.

De særlige sagkyndige brugere eller repræsentanter for disse kan eventuelt indgå i brugerudvalg eller i arbejdsgrupper. Grupperne kan hver på deres felt gennemføre væsentlige dele af behovsundersøgelsen og udarbejde prognoser for udviklingen i behovene på det pågældende område.

- **Andre brugere.** Erfaringer fra brugere, der kun over et kortere tidsrum anvender bygningen, bør om muligt nyttiggøres i planlægningen.

Eksempler er patienter på et hospital, besøgende i et administrationsbyggeri og elever på en skole.

Handicappede: 8.5

Dokumentet er Historisk

Hvis sådanne grupper er lokalt organiserede eller på anden måde lette at komme i kontakt med, kan de repræsenteres i eventuelle udvalg. I andre tilfælde kan bygherren eventuelt træde i forbindelse med organisationer for de pågældende grupper.

4.4 Planlægning af brugernes medvirken

Bygherrens planlægning af brugernes medvirken må baseres på en afklaring af, hvilke brugergrupper der bør inddrages og formålet med deres deltagelse.

Brugerdeltagelsen bør planlægges i samråd med brugerne. Der må herunder tages stilling til omfanget af brugernes medvirken og til tidsrummet herfor samt til kommunikationen med bygherren og de tekniske rådgivere.

Brugerrepræsentanterne bør forud for deres deltagelse i arbejdet gøres bekendt med dette kapitel.

4.4.1 Organisering

I praksis vil det ofte være nødvendigt, at brugernes mere detaljerede deltagelse sker igennem enkelte personer eller grupper, der kan repræsentere brugerne. Små brugergrupper bør foretrækkes, eventuelt i form af en lille central planlægningsgruppe, der supplerer sig med særlige grupper for forskellige områder.

Når der vælges brugerrepræsentanter, bør såvel bygherre som brugere tillægge funktion, interesse og engagement støtte vægt end formel organisatorisk status som fx. medlem af samarbejdsudvalget. Brugerrepræsentanterne, der deltager som særlig sagkyndige, skal have en bred, faglig viden på området og være i stand til at formulere sig. Den enkelte repræsentant skal have lejlighed til på forhånd med sin gruppe at afklare gruppens synspunkter, således at repræsentantens stillingtagen binder gruppen i det videre arbejde. Der bør så vidt muligt ikke skiftes brugerrepræsentanter undervejs.

Rådgiverens status: 6.3.12

Hvor brugernes medvirken berører de tekniske rådgiveres ydelser, kan det overlades rådgiverne at indhente og behandle brugernes synspunkter. Rådgiverne må her vejlede brugerne og orientere om terminologi og procedure. Brugerne vil som regel have behov for at få klarlagt deres tanker gennem en dialog med rådgiverne. Rådgiverens bistand til brugerne må ske indenfor ABR's regler, hvorefter rådgiveren er bygherrens tillidsmand og varetager dennes interesser.

I andre tilfælde kan brugerne få tillagt en mere selvstændig funktion, hvor de direkte over for bygherren redegør for deres forslag og synspunkter. Der vil også her være behov for et tæt samarbejde med rådgiverne, men brugerne kan tillige på grund af eksempelvis professionelt kendskab selvstændigt udarbejde forslag og vurderinger til direkte forelæggelse for bygherren.

I særlige tilfælde kan bygherren tilbyde brugerne teknisk bistand til at udarbejde oplæg og forslag eller til at vurdere spørgsmål om byggeriets udformning, der kan eksempelvis tilbydes ergonomisk bistand i forbindelse med indretning af arbejdspladser. Bistanden må betales af bygherren, og den ydes specielt med henblik på brugernes synspunkter.

4.4.2 Kompetence

Brugerne bør arbejde ud fra et nøje beskrevet kommissorium, således at de kender de rammer, de arbejder indenfor. Det må være klart, hvad der kan påvirkes, og hvad der ligger fast.

Brugernes medvirken bør fortrinsvis ligge indenfor områder som:

- **driftsplanlægning**, dvs. tilrettelæggelse af arbejdsrutiner og enkeltfunktioner
- **dimensionering og indretning**, dvs. rumbehov, rumstørrelser, rumindretning og indeklima
- **arbejds miljø** samt
- **ibrugtagning og driftsforhold**, dvs. planlægning af indflytning og driftsinstruktion samt dennes efterlevelse.

Den medvirken og indflydelse, der vedrører brugernes velfærd, interesser og komfort, må først og fremmest tage sigte på de dele af lokaleudformningen og -indretningen, der har betydning for brugernes arbejdssituation. Indflydelsen kan dels vedrøre selve arbejds- eller funktionsstederne, dels bygningernes faciliteter i øvrigt.

På arbejds- og funktionsstederne kan brugersynspunkter bl.a. vedrøre en række arbejdshygiejniske forhold, såsom støjdemping, indeklima, belysning, akustik og sikkerhed.

Dokumentet er Historisk

Med hensyn til faciliteterne kan brugersynspunkter bl.a. vedrøre adgangsforhold i forhold til offentlige trafikmidler, parkeringsforhold, friarealer og opholdsarealer. Udformningen af kantiner kan ligeledes være et anliggende for brugerne.

Som en udbygning af den almindelige brugermedvirken kan der gives brugerne mulighed for at disponere indenfor et fast beløb til visse nærmere afgrænsede beslutninger, eksempelvis vedrørende kantineindretning, hvilerum og udsmykning.

Brugerne bør på sådanne områder kommentere og bedømme forslag, medvirke til at belyse og beskrive lokalebehovet samt til at formulere krav og ønsker.

Derudover kan der optræde en række svært definerbare, men væsentlige brugersynspunkter vedrørende planudformning, indretning og inventar. Hensyntagen til disse kan medvirke til at skabe de bedste fysiske og psykiske betingelser for trivsel og velfærd på arbejdspladsen.

Såfremt der sker væsentlige ændringer i de dele af programaterialet, som brugerne har medvirket til at udforme, bør der gives dem lejlighed til at udtale sig.

4.4.3 Tidspunkt

Programoplæg: kap. 5

Brugerne bør inddrages så tidligt som muligt i planlægningen - allerede i programoplægsarbejde. Derved kan en række praktiske problemer af organisatorisk og informativ karakter løses inden programmeringen begynder. Samtidig kan brugernes erfaringer og behov på et tidligt tidspunkt indgå i udarbejdelsen af behovs- og funktionsanalyser.

Det er vigtigt, brugerne bliver klar over de tidsterminer, der er fastlagt for sagens gennemførelse.

Brugernes medvirken må tilrettelægges således, at den ikke medfører ændringer i allerede truffne beslutninger.

Faserne: kap 8

Indflytningsplan: 15:6

Mangelgennemgang: 15.3

Brugernes medvirken bør ske i de første faser, dvs. samtidigt med udarbejdelse af programoplæg, byggeprogram og dispositionsforslag. Efter udarbejdelsen af dispositionsforslag bliver brugernes medvirken normalt først aktuel igen i forbindelse med indkøb af inventar, udstyr og indretning af lokaler. Desuden bør brugerne medvirke i en samlet gennemgang af byggeriet efter ibrugtagning.

Erfaringsformidling: 15.8

Permanente bygherrer bør løbende indsamle brugernes erfaringer. I visse tilfælde kan særlige problemer tages ud til en generel behandling, hvor brugernes erfaringer udnyttes. Resultatet kan danne grundlag for planlægningen af konkrete byggerier.

I forbindelse med omflytninger og ændringer i lokaler vil der ofte blive tale om en brugermedvirken. Jo mere fleksibelt bygninger er indrettet, desto større mulighed er der for at brugerne kan få indflydelse.

4.4.4 Kommunikation

De hidtidige erfaringer med brugermedvirken viser, at der er behov for ikke blot en bred kommunikation, men tillige en meningsudveksling mellem brugerne, bygherren og rådgiverne.

En række metoder kan tages i anvendelse, såsom almen orientering, spørgeskemaer, interviews, orienterings- og spørgemøder, konferencer, særlige kurser, personaleblade, forsøgsopstillinger, studiebesøg, opbygning af modeller og besigtigelse af lignende lokaler. Det er vigtigt, at sprogbrugen forstås af alle parter.

4.5 Arbejds miljø

Sikkerhedsgruppen skal inddrages i det planlæggende arbejde i forbindelse med udvidelse, ombygning eller nybygning af den enkelte afdeling (forvaltningsgren, politi- og retsbygning, toldkammerbygning m.m.), hvori gruppen fungerer.

Dokumentet er Historisk

Herudover skal sikkerhedsudvalget for det pågældende område (skole, forvaltning) inddrages i det planlæggende arbejde i forbindelse med udvidelse, ombygning eller nybygning indenfor det område, hvor udvalget virker.

4.6 Overordnede hensyn

Brugernes indflydelse er begrænset af de krav, der stilles til byggeriet i love og andre forskrifter. Disse vil dog i vidt omfang også dække naturlige brugerkrav.

Dette gælder således en stor del af byggeforskrifterne, reglerne om arbejdsmiljø og statens rammeaftaler vedrørende inventar og udstyr. Andre generelle krav har et videre sigte. Dette kan fx. gælde byggeforskrifter vedrørende energibesparelser, generel anvendelighed, fleksibilitet og anvendelse af typiserede dele. Sådanne krav må selvfølgelig overholdes og kan ikke anfægtes af brugerønsker.

Brugernes indflydelse vil endvidere være begrænset af de rammer, der ligger i bygherrens beslutning om byggeriets formål, størrelse og økonomi.

Bygherrerollen 2.2

Brugerne må ikke varetage bygherrefunktioner. Brugernes medvirken må heller ikke føre til, at bygherrens ansvar for byggesagen forflygtiges, at bygningen bliver mindre funktionsdygtig eller at det langsigtede mål for byggeriet tabes.

5. Programoplæg ,

5.1 Kapitlets område

Dette kapitel handler om styrelsens indledende klarlægning af lokalebehov og om overvejelserne med hensyn til de økonomiske og praktiske muligheder for at dække lokalebehovet.

Kapitlet omhandler således de væsentligste forhold vedrørende behov, funktion, økonomi, tid og lokalisering, som styrelsen må tage en foreløbig stilling til som grundlag for en beslutning om, hvorledes lokalebehovet skal søges dækket.

Resultaterne af styrelsens undersøgelser indgår i en samlet afvejning. Hvis der bliver tale om byggeri, indgår resultaterne i et programoplæg, der danner grundlag for selve byggesagens tilrettelæggelse.

5.2 Behovs- og funktionsundersøgelser

I styrelsernes samlede langsigtede planlægning bør spørgsmålet om fremtidige lokalebehov indtage en væsentlig plads. Langsigtede behovsundersøgelser bør i form af en samlet plan søge at belyse behovet for lokaler af bestemte typer, men bør ikke omfatte den lokale placering og udformning af de enkelte bebyggelser.

Planerne bør udarbejdes for 5-10 år og løbende ajourføres.

Undersøgelser vedrørende et bestemt lokalebehov bør kunne udledes af styrelsens langsigtede planlægning. Normalt bør en styrelse således ikke komme ud for pludseligt at måtte erkende et lokalebehov, med mindre der er tale om brand eller anden ødelæggelse af hidtidige lokaler, eller der fremkommer nye politiske direktiver.

5.2.1 Planlægning af aktuelle sager

Ifølge **statsbyggeloven** skal styrelser uden særlig byggeadministration søge byggestyrelsens bistand med det forberedende arbejde i forbindelse med de enkelte byggeopgaver. Så snart et lokalebehov er blevet aktuelt, påhviler det derfor vedkommende styrelse at rette henvendelse til byggestyrelsen for at få aftalt formen for byggestyrelsens bistand under sagen og for at få tilrettelagt opgaven i øvrigt, jf. **skemacirkulæret**, pkt. 3.

Ved opgaver, hvor der i forvejen ligger et systemiseret erfaringsmateriale, vil behovs- og funktionsundersøgelsen i reglen kunne indskrænkes til en ajourføring af tidligere undersøgelser. Skal nye aktiviteter tages op, eller er erfaringsmaterialet sparsomt eller forældet, må der foretages en nøjere undersøgelse.

Organisering: kap. 3

Brugermedvirken: 4.4.3

Dokumentet er Historisk

Mindre og enkle undersøgelser vil normalt kunne foretages af styrelsen selv. Ved større eller mere komplicerede undersøgelser kan der med fordel nedsættes en arbejdsgruppe til at udføre arbejdet og udarbejde programoplægget.

5.2.2 Gennemførelse af aktuelle sager

Behovs- og funktionsundersøgelsen må tage sit udgangspunkt i den nuværende situation og de forventede fremtidige udviklingstendenser for den pågældende virksomhed. Undersøgelsen må derfor omfatte samtlige de forhold, der på den ene eller anden måde kan få betydning for lokalernes placering, udformning og størrelse.

Undersøgelsen går ud på gennem en analyse at få fastlagt arten og omfanget af lokalebehovet. Undersøgelsen bør ikke alene rette sig imod en udvidelse af den nuværende lokalemasse. Den må inddrage behovet for udskiftning af utidssvarende lokaler eller behovet for en samlet placering af hidtil spredte funktioner.

Det bør ligeledes være en forudsætning, at styrelsen som led i undersøgelsen overvejer, om en rationalisering af arbejdsgangen kan eliminere eller begrænse et skønnet udvidelsesbehov. Det må endvidere vurderes, om de behov, der arbejdes med, kan opfyldes på andre måder end de tilvante, eventuelt om behovene ved nærmere undersøgelse er anderledes end hidtil antaget. Sådanne vurderinger er især tilrådelige forud for meget store og bekostelige projekter, hvor også mulighederne for behovsdækning i etaper må undersøges.

Som led i behovsundersøgelsen må der fremskaffes det fornødne talmateriale og prognoser, der kan tjene som grundlag for at dimensionere de fremtidige lokaler.

Funktionsundersøgelsen bør indeholde en oversigt over alle de aktiviteter, der er nødvendige for, at virksomhedens opgaver kan udføres. Der må herunder tilvejebringes oversigter over alle kategorier af lokaler, personale, maskiner og inventar, som er nødvendige for de enkelte funktioner.

De økonomiske og praktiske muligheder for at opfylde behovene kan ikke undgå at påvirke resultatet af behovsundersøgelsen.

Men undersøgelsen kan med fordel i første omgang samles om at belyse virksomhedens grundlæggende lokalebehov uafgængig af økonomi. Dette kan ske på den måde, at der til behovsundersøgelsen nok søges knyttet oplysninger om de økonomiske konsekvenser, herunder også konsekvenser ved forskellige grader af behovsopfyldelse, men at man først senere når behovene er gjort op, foretager en samlet økonomisk vurdering.

5.2.3 Særlige eller ensartede behov

En virksomhed kan have særlige behov, og det er vigtigt, at især disse kortlægges i behovsundersøgelsen.

Eksempelvis kan der være tale om, at en virksomhed har særlig brug for støjfri omgivelser, eller behov for afsondret beliggenhed for ikke at forulempe omgivelserne.

Det er dog væsentligt at fremhæve, at kun behov, som det er nødvendigt at få opfyldt, bør betragtes som ufravigelige fra bygherrens side. Bygherren må ikke unødigt begrænse valgmulighederne, som senere fremlægges i forbindelse med forslag til løsning af lokalebehovet.

Programmering: 7.11

Typiserede løsninger: 9.7.1-2

Det er ligeledes væsentligt at fremgæve, at lokalebehov ofte er ret ensartede, og at behovene ofte er elastiske i den forstand, at de kan opfyldes på forskellige måder. Dette betyder, at mange lokalebehov inden for temmelig vide rammer kan opfyldes uden individuel og speciel bygningsudformning i såvel nybyggeri som eksisterende bygninger.

Generel anvendelighed: 7.4

Behovenes ensartethed eller elasticitet medfører, at statens byggerier i betydeligt omfang bør udformes ud fra krav om generel anvendelighed.

5.3 Lokalisering

Den geografiske placering af de lokaler, der skal skaffes enten ved nybyggeri eller ved indretning af eksisterende bygninger, må ligeledes indgå som led i behovsundersøgelsen.

Dokumentet er Historisk

For en række statslige virksomheder er betjeningsområdet temmelig lokalt afgrænset, mens andre virksomheder skal dække betydelig større områder, fx. regioner, landsdele eller hele landet.

Placeringsovervejelserne må i hovedsagen gå ud på at få virksomheden centralt placeret i det område, den skal betjene. Placeringen må indpasses efter målsætningen med hensyn til dækningsområdets serviceforsyning. Desuden må tages hensyn til regionplanlægning og kommuneplaner, herunder forholdet til bymønster, bystruktur og eksisterende og kommende trafikmidler.

Planmyndigheder: B.3

For større byggearbejder må resultatet af placeringsovervejelserne forelægges for planmyndighederne, inden der arbejdes videre med sagen, jf § 16, stk. 2 i lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet og § 18 i lov om lands- og regionplanlægning.

Brugermedvirken: kap. 4

I overvejelserne må også indgå hensynet til personalet. I forbindelse med overvejelser om egentlig udflytning af en virksomhed må spørgsmålet om mulighederne for udflytning af personale vurderes. Specielt bør bolig-, trafik- og transportforhold nærmere undersøges. Herudover bør mulighederne for at skaffe kvalificeret lokal arbejdskraft vurderes.

5.4 Husningsmuligheder

Når lokalebehovet er opgjort, må de praktiske muligheder for at dække behovet vurderes, bl.a. i lyset af de bevillingsmæssige muligheder.

Almindeligvis vil følgende husningsformer kunne være aktuelle:

- omgruppering af nuværende lokaler, herunder overtagelse af tilstødende lokaler
- flytning til anden statsbygning
- lejemål i eksisterende bygninger
- køb af eksisterende bygninger
- ombygning af hidtidige statsbygninger eller af nykøbte bygninger
- midlertidigt byggeri
- nybyggeri i form af typebyggeri eller individuelt byggeri.

Det er en forudsætning, at mulighederne for at tilfredsstille lokalebehovet ved flytning til anden eksisterende bygning altid overvejes. Særligt bør undersøges mulighederne for at overtage hidtidige statslige lejemål eller bygninger, der bliver ledige.

Se herom bl.a. i **budgetvejledningen** pkt. 56.11. og finansministeriets cirkulære af 7. marts 1978 om etablering af et centralt register over statens ubenyttede ejendomme.

5.4.1 Økonomiske konsekvenser ved forskellige husningsmuligheder

Styrelsen må gøre sig klare forestillinger om de økonomiske konsekvenser af de forskellige muligheder for lokalebehovets dækning.

Bl.a. må der - afhængig af, hvilke husningsmuligheder, der kan komme på tale - skaffes oplysninger om følgende forhold:

- lejens størrelse for tilbudte arealer, fremtidige lejestigninger, uopsigelighed, vedligeholdsplicht og andre lejevilkår.
- udgiftsfordeling mellem lejer og ejer ved eventuel ændret indretning af det lejede
- købesum og øvrige vilkår for ejendomme, der kan tænkes erhvervet
- eksisterende bygningers tilstand, levetid og behov for hoveddistandsættelse

Dokumentet er Historisk

- udgift pr. areal- eller funktionsenhed ved ombygning, eventuelt midlertidigt byggeri, typebyggeri eller individuelt byggeri
- eventuel grundudgift og grundmodningsudgift
- kvadratmeter-pris eller andre enhedspriser ved alternative bygningskvaliteter
- forholdet mellem købesum, lejesum og byggesum samt vedligeholds, og øvrige driftsudgifter.

De fremskaffede oplysninger om udgifter pr. areal og/eller funktionsenhed må indgå i de videre overvejelser, hvis der bliver tale om at bygge.

Nybyggeri til dækning af et aktuelt lokalebehov vil normalt kræve mindre areal, end hvor der bliver tale om indflytning i eksisterende lokaler. Udgifterne pr. kvadratmeter ved indflytning i eksisterende lokaler vil som regel være lavere end ved nybyggeri. Sammenligningsgrundlaget bør i sådanne tilfælde være de samlede anlægs- og driftsudgifter.

Afgørende ved valg af husningsmulighed må være, om anskaffelsesprisen (lejen, købesummen, byggeudgiften) ligger indenfor de økonomiske midler, der med rimelighed kan forudsættes anvendt, og om prisen står i et rimeligt forhold til lokalernes (byggeriets) kvalitet.

En tilsyneladende billig løsning kan vise sig at være utilfredsstillende i brugsmæssig henseende, mens en i anskaffelsespris dyrere løsning kan opfylde bygherrens krav på en sådan måde, at en rationel udnyttelse helt eller delvis vil opveje den højere anskaffelsespris.

Driftsudgifter: 10.7

Forholdet mellem anskaffelsespris og de løbende drifts- og vedligeholdelsesudgifter bør ligeledes indgå i styrelsens overvejelser. Også her kan en dyrere løsning, der giver lave drifts- og vedligeholdelsesudgifter, vise sig at være billigst på lidt længere sigt.

Kortsigtede og langsigtede hensyn må således afvejes. Alt efter, hvor akut behovet for lokalene er, kan byggetiden eller overtagelsestiden også indgå i styrelsens overvejelser.

Undertiden tilbydes der staten lejemål i nyt byggeri, der kan opgøres, således at det dækker styrelsens behov og tilpasses styrelsens krav og ønsker. Selv om det muligvis på kort sigt kan være hensigtsmæssigt for styrelsen at indgå lejemål af den art, vil det normalt være økonomisk mest fordelagtigt for styrelsen at bygge selv fremfor at leje. Hvis der undtagelsesvis bliver tale om at indgå et sådant lejemål, må bevillingsmyndighedernes forudgående tilslutning indhentes, jf. **budgetvejledningen** pkt. 51.11.4. Endvidere skal forskrifterne for statsligt byggeri anvendes, jf. **skemacirkulæret**, selv om der formelt ikke er tale om en statslig byggesag, hvor vedkommende styrelse står som bygherre.

5.5 Særligt om byggegrund

Planmyndigheder: B.3

Bevilling: 5.8

Teknisk bistand: 6.2.3

Hvor styrelsen i forvejen er i besiddelse af en byggegrund eller har konkrete overvejelser om at anskaffe en bestemt grund, må man være opmærksom på de brgrænsninger med hensyn til bebyggelse eller anvedelse, som bl.a. bygge- og planforskrifter eller andre tilsvarende offentligretlige forskrifter indeholder. Også eventuelle servitutter, naboretlige forhold og byggelinier må indgå i overvejelserne. Styrelsen må således sikre sig en dokumentation af byggegrundens fysiske udnyttelsesmuligheder. Endvidere må man være opmærksom på bestemmelserne om lokalplanpligt, der vil være gældende ved større byggeri. En sådan lokalplan kan stille specielle krav til det påtænkte byggeri.

Styrelsen bør sikre sig de fornødne godkendelser. Ved henvendelse til kommunalbestyrelsen, normalt dennes tekniske forvaltning, vil man i almindelighed kunne få den nødvendige vejledning, dels med hensyn til om grunden kan bebygges og anvendes som ønsket, dels med hensyn til hvilke andre myndigheder, styrelsen skal indhente godkendelse hos.

Selv om kommunens oplysninger om byggemuligheder normalt vil være udtømmende, må det ved kontakter med kommunen klarlægges, hvilke forhold kommunens udtalelse dækker.

Det bør være en undtagelse, at statsligt byggeri nødvendiggør dispensation fra bygge- og planforskrifter. Herudover har statslige

Dokumentet er Historisk

bygherrer en særlig forpligtelse til ved valg af byggegrund og bygningsudformning at tage hensyn til, at byggeriet skal være miljømæssigt tilfredsstillende, eventuelt også i videre omfang end hvad offentligretlige forskrifter måtte tilsige.

Det må i denne forbindelse bemærkes, at de offentligretlige regler i almindelighed er minimumsregler. Det er derfor nødvendigt at overveje, om disse minimumsregler også er tilstrækkelige til at opfylde eventuelle særlige krav, der må stilles til det pågældende byggeri, fx. med hensyn til lydisolering, indeklima og opholds- og parkeringsarealer.

5.6 Økonomi

Det er væsentligt på et tidligt tidspunkt at få en realistisk opfattelse af de udgifter, der vil være forbundet med en dækning af lokalebehov, eventuelt gennem byggeri, og de økonomiske midler, der er til rådighed.

De økonomiske overvejelser bør ikke indskrænkes til en vurdering af udgifterne til dækning af selve lokalebehovet. Også bevillinger til anskaffelse af inventar og udstyr og kommende driftsbevillinger samt udgifter til aflønning af det personale, der skal ansættes, må så vidt muligt være klarlagt sammen med spørgsmålet om lokalebehovet.

De kapitaliserede driftsudgifter vil i løbet af få år kunne blive flere gange større end anlægsudgifterne. Der er derfor større mulighed for besparelser, når byggeriet udformes med henblik på hensigtsmæssig drift af det færdige byggeri.

Driftsudgifter: 10.7

Anlægsgift og driftsudgift bør allerede fra de første overvejelser betragtes samlet.

I programfasen har bygherren afgørende mulighed for at søge disse intentioner opfyldt ved opstillingen af krav og ønsker til byggeriet, mens det i forslag- og projekteringsfaserne er de tekniske rådgiveres opgave at omsætte krav og ønsker til løsninger.

Det første budget udarbejdes i denne fase i form af et planlægningsbudget. Dette er ikke i alle tilfælde bindende overfor de bevilgende myndigheder. Ved normal projektering søges disses endelige godkendelse i almindelighed først indhentet, når projektforslaget er tilvejebragt, jf. de nærmere regler i **budgetvejledningen**.

Men planlægningsbudgettet bør danne udgangspunkt for bevillingsansøgning og benyttes i andre situationer, hvor der bliver tale om at anføre byggeudgifter overfor de bevilgende myndigheder.

Planlægningsbudgettet kan benyttes til styring af programarbejdet og de øvrige forberedende faser samt projekteringen, fx. i situationer, hvor der skal vælges mellem forskellige kvalitets- og størrelsmæssige løsninger, også brugerønsker vil kunne indarbejdes.

5.6.1 Budgetlægning/budgetoverslag

Udgifter til dækning af lokalebehov bør så vidt muligt være indarbejdet i styrelsens budgetoverslag eller i den øvrige langtidsplanlægning. Når denne fremgangsmåde følges, udarbejdes de første budgetter nogle år før, dækningen af lokalebehovet bliver aktuelt, og budgetterne vil være afstemt med de til enhver tid gældende budgetteringsregler.

I de konkrete tilfælde bør budgetterne således ikke opstilles på grundlag af et pludseligt erkendt lokalebehov, men skal udrages af styrelsens planlægningsmateriale.

Om budgetlægningen henvises til **budgetvejledningen**.

5.7 Bistand

Byggestyrelsen: 5.2.1

I forbindelse med behovsundersøgelser og overvejelserne om husningsmuligheder skal styrelsen uden særlig byggeadministration rette henvendelse til byggestyrelsen, så snart et lokalebehov er blevet aktuelt, jf. **skemacirkulæret** pkt. 3. Dette gælder, uanset om lokalebehovet tænkes dækket ved byggeri eller ved køb eller leje af bygninger.

Teknisk rådgivning: kap.6 og B.4 Denne bistand kan fx. bestå i belysning af mulighederne for at dække behovet ved leje af lokaler, køb af bestående ejendom eller vurdering af, om byggeopgaven bedst løses ved individuelt byggeri, ved køb af typebygning eller ved udbud i totalentreprise. Endvidere kan byggestyrelsen bistå ved valg af tekniske rådgivere og ved indgåelse af aftaler med disse.

Det kan i visse tilfælde være nødvendigt at antage teknisk bistand til at undersøge husningsmuligheder, fx. med hensyn til eventuelle

Dokumentet er Historisk

byggegrundens egenhed og udnyttelsesmuligheder, til foreløbig teknisk vurdering af lokaleindretning eller ombygnings- og nybygningsmuligheder og de økonomiske konsekvenser heraf. I forbindelse med en sådan bistand og dennes honorering skal der rettes henvendelse til byggestyrelsen.

5.8 Bevilling

Om bevillingsmæssige spørgsmål henvises til **budgetvejledningen**, specielt pkt. 56 og 51.11.4.

Planmyndigheder: B.3

Opmærksomheden henledes tillige på finansministeriets cirkulæreskrivelse af 5. december 1979, hvoraf fremgår, at det i sager vedrørende erhvervelse af fast ejendom, opførelse af bygninger samt indgåelse af lejemål bør være afklaret, om det pågældende forslag er i overensstemmelse med lokalplaner m.v., inden der sker forelæggelse for bevillingsmyndighederne, samt at der i skrivelser til finansudvalget skal gives oplysninger om bebyggelsesprocenten for det pågældende område og om mulighederne for senere udvidelser.

5.9 Samlet afvejning

Behovs- og funktionsundersøgelsen, lokaliserings- og husningsovervejelserne samt vurderingen af de økonomiske muligheder må indgå i en samlet bedømmelse af, hvorledes lokalebehovet skal søges dækket.

Undersøgelsen af de tre nævnte forhold vil i praksis foregå sideløbende og gensidigt påvirke hinanden, således at resultatet af afvejningen ofte vil foreligge i og med undersøgelsesernes afslutning.

Alt efter omstændighederne kan der på forhånd være tillagt et af de tre sæt forhold en vis forrang for de andre.

Økonomien vil således altid være af væsentlig betydning, og kan være af en så bindende størrelse, at de øvrige undersøgelser i hovedsagen koncentrerer om at få konstateret, hvad der er den bedste løsning inden for det givne budget, eller hvilken grad af behovsdækning, der kan opnås indenfor dette.

Det kan omvendt tænkes, at økonomien vil afhænge af behovsundersøgelsen og undersøgelsen af de økonomiske konsekvenser ved forskellige husningsmuligheder.

I tilfælde, hvor styrelsen råder over en bestemt byggegrund, eller skal udvide en bestående bygning, kan de ydre rammer lægge snævre bånd på den samlede afvejning, således at bestemte husningsmuligheder får en vis forrang, se også 5.3.

5.10 Programoplæg

Hvis den samlede afvejning falder ud til, at lokalebehovet skal dækkes ved byggeri, sammenfattes de relevante dele af det materiale, der har ligget til grund for afvejningen, i bygherrens programoplæg.

Udover en detaljeret redeopgørelse for baggrunden for behovet for nye lokaler, skal programoplægget normalt indeholde oplysning om virksomhedens lovgrundlag og bevillingsmæssige status (drift og anlæg) og om det eventuelle personales størrelse og nuværende lokaleforhold.

Programoplægget danner grundlag for bevillingsansøgning til iværksættelse af programmering og eventuel projektering, jf. **budgetvejledningen**, for organisering af byggeprogrammeringen samt for udarbejdelse af byggeprogrammet.

6. Teknisk rådgivning

6.1 Kapitlets område

Aftaler om teknisk rådgivning: B.4

Bistand til bygherrefunktionen: 3.6

Dette kapitel handler om bygherrens brug af teknisk rådgivning og bistand ved byggearbejder og om bygherrens valg af de tekniske rådgivere. Hvor intet andet er anført, forudsættes det, at rådgivning ydes af rådgiverfirmaer, som antages til den konkrete opgave.

Dokumentet er Historisk

6.2.1 Bygherrens brug af teknisk rådgivning

Bygherren står som ansvarlig for den færdige bygning, men er normalt ikke teknisk sagkyndig.

Bygherren har derfor behov for teknisk rådgivning og bistand, således som den ydes af arkitekter, ingeniører og andre rådgivere.

Projektering: kap. 8

Bygherrens behov for teknisk rådgivning understreges af, at der kun i ringe grad findes faste retningslinier for udformningen af et byggeri. Byggeriet udformes i betydeligt omfang efter den praksis og de normer, der danner sig hos de projekterende tekniske rådgivere. Herigennem får disse rådgivere væsentlig indflydelse på byggeriets kvalitet, brugsværdi og økonomi.

Bygherrens kapacitet: kap. 3

Totalentreprise: 6.2.10 og 11.4

Omfanget og arten af den tekniske rådgivning afhænger af byggeopgavens størrelse og art, af udførte forundersøgelers omfang, af bygherrens kapacitet og af byggeprocessens organisation.

6.2.2 Tre former for teknisk rådgivning

Behovet for teknisk rådgivning i et byggeri kan dækkes af ansat teknisk personale hos bygherren, af antagne rådgiverfirmaer, eller af rådgivere knyttet til entreprenøren og således ikke antaget af bygherren.

Bygherrer med kontinuerlig byggevirksomhed har ofte ansat teknisk personale, som især beskæftiger sig med de indledende undersøgelser og med at bistå bygherren i hans opgaver. Sådanne teknikere er et væsentligt led i bygherrens dialog med byggeriets øvrige parter.

Visse bygherrer lader herudover en del af projekteringen gennemføre ved ansat tekniske personale. Men det normale er, at opgaven overdrages til antagne rådgiverfirmaer.

Totalentreprise: 11.4

Rådgiverbistand: 6.2.10

Ved totalentreprise vil en større eller mindre del af rådgiveropgaverne blive udført hos totalentreprenøren, oftest i et samarbejde med rådgiverfirmaer, antaget af totalentreprenøren. Bygherren skal ikke antage rådgivere til projekteringen, men derimod til visse opgaver i forbindelse med byggeriets planlægning og gennemførelse.

6.2.3 Indledende undersøgelser

Programoplæg: kap. 5

Byggeprogram: kap. 7

Det første oplæg til byggeriet udarbejdes som regel af bygherren selv i form af et programoplæg.

Udformningen af selve byggeprogrammet vil normalt forudsætte bistand fra arkitekt og ingeniør.

Byggegrund: 5.5

Disse kan også bistå ved valg af byggegrund, herunder afklaring af lokale myndighedskrav og tinglyste deklARATIONERS betydning for byggeriet.

Den væsentligste rådgiverindsats i forbindelse med byggeprogrammet hviler normalt på arkitekten. De rådgivere, der forstår byggeprogrammet skal ikke nødvendigvis fortsætte som projekterende, men der er det hyppigste.

Bistand vedr. husningsmuligheder: 5.7

Dokumentet er Historisk

Til behovs- og funktionsundersøgelser, konsekvensberegninger og økonomisk prægede undersøgelser kan rådgivning fra andre rådgivere (konsulenter) end arkitekter og ingeniører komme på tale. Fx. kan landinspektører medvirke til bedømmelse af byggegrundens egnethed og spørgsmål om byggelinjer og skel.

6.2.4 Projektering

Projektering: kap. 8

Forudsætninger ved projektering: 8.2

Bygherren har ved projektering næsten altid brug for arkitektbistand og for ingeniørmæssig bistand vedrørende konstruktioner, VVS-installationer og el-installationer. Rådgivernes ydelser opdeles i faserne dispositionsforslag og projektforslag, (tilsammen kaldet forslagsstilling), forprojekt, hovedprojekt og projektopfølgning. Det fremgår af **specialnormerne**, pkt. 2, hvad de enkelte ydelser omfatter.

Instruktioner: 8.8

Bedømmelse af tilbud: 13.9

Projektmateriale bør i videst muligt omfang kunne benyttes som drift- og vedligeholdsinstruktioner for den færdige bygning.

Udbudsgrundlag: kap. 9

Specialnormerne foreskriver ikke, hvorledes resultatet af rådgivernes ydelser skal fremtræde, fx. som bestemte tegninger. Men hver af faserne skal indeholde tilstrækkelig belysning af opgaven til, at bygherren kan træffe beslutning om projekterings videreførelse. Med mindre byggeopgaven forudsætter særlige rådgiverydelser, skal et hovedprojekt være det tilstrækkelige grundlag for, at der kan indhentes tilbud i hoved- eller fagentreprise og for, at arbejdet kan gennemføres af den valgte entreprenør.

Rådgivning ved totalentreprise: 6.2.10

Ønskes projekteringen eller dele deraf overdraget til en entreprenør, eller foreligger der gennemprojekterede typeløsninger for byggeriet eller dele af dette, indskrænkes bygherrens behov for projekteringsbistand fra hans egne rådgivere tilsvarende.

Skiverådgivning: B.4.9

Teknikerreglerne imødekommer sådanne ønsker, idet reglerne åbner mulighed for at bestille rådgivningsfaserne enkeltvis.

6.2.5 Projekteringsledelse

Planlægningsnorm: 6.3.1

Bygherren behøver ikke at beskæftige sig med ledelse og samordning af de antagne rådgiveres indsats, idet denne opgave på grundlag af **ABR's** regler om projekteringsledelse påhviler en af rådgiverne. Bygherren skal sikre sig, at den person, som skal være projekteringsleder, bliver udpeget.

6.2.6 Rådgivernes økonomiske styring

Økonomisk styring: kap. 10

I forbindelse med en projekteringsopgave indgår styring af byggeudgifterne i rådgiverens ydelser. Styringen er til og med projektforslaget et led i dialogen mellem bygherre og rådgiver om projektets rette udformning og tilpasning af projekt til økonomi.

Bistand fra rådgiverne til at belyse økonomiske forhold i forbindelse med programoplæg må aftales særskilt.

Byggeprogram: kap. 7

I byggeprogrammet indgår som en rådgiverydelse medvirken ved fastlæggelse af opgavens økonomiske rammer. Denne ydelse honoreres som programmering.

Dokumentet er Historisk

Faserne: kap. 8

Økonomisk styring: kap. 10

Efter **specialnormernes** regler herom skal rådgiveren i forbindelse med hver af faserne dispositionsforslag, projektforslag, forprojekt og hovedprojekt afgive et overslag over byggeudgifterne for sit projekt, dvs. den del af projektet, som han forestår. Overslagene skal gøre det muligt for bygherren at fastlægge et styrende budget og at følge dette op.

Det første af disse overslag udarbejder rådgiveren som nævnt på grundlag af dispositionsforslaget. Fører et korrekt udarbejdet overslag efter bygherrens opfattelse til en for høj pris, må dispositionsforslaget og dermed måske bygherrens program ændres.

Bygherren skal godkende dispositionsforslaget, herunder overslaget, som danner det økonomiske grundlag for arbejdet med projektforslaget.

Ved overgang fra en fase til den næste kan ændringer i overslagene kun skyldes:

- projektændringer aftalt mellem rådgiveren og bygherren
- justeringer som følge af den voksende detaljeringsgrad
- forhold, som er indtruffet siden afslutningen af den foregående fase, og som rådgiveren ikke har haft indflydelse på eller
- nye eller ændrede myndighedskrav.

Bygherren og rådgiveren har i kraft af den økonomiske styring mulighed for løbende at tilpasse projektet med hensyn til såvel økonomi som kvalitetsniveau. Rådgiveren må løbende kontrollere, om de forventede udgifter holdes indenfor det styrende budget, og rådgiveren må forelægge bygherren eventuelt forslag til tilpasninger af projektet, som kan afhjælpe afvigelse fra budgettet.

Overslag: B.13

Budgetansvar: B.4.27

Efter udarbejdelsen af projektforslaget er projektet detaljeret og fastlagt i en sådan grad, at såfremt projektforslagets overslag ved tilbudsindhentning viser sig at være overskredet, er rådgiveren under de i **specialnormerne** beskrevne omstændigheder forpligtet til at yde nødvendig omprojektering uden yderligere honorar. Denne forpligtelse benævnes også budgetansvar.

Omprojekteringen, der udføres i samarbejde med bygherren, skal herefter resultere i et projekt, der ligger indenfor projektforslagets overslag, uden at programmets intentioner ændres væsentligt. Bestemmelserne herom i **specialnormerne** betegnes almindeligvis som omprojekteringsklausulen.

Rådgiveren har således gennem sine ydelser en forpligtelse til at sørge for, at økonomien holder, med mindre der optræder uforudselige forhold. Men han yder ingen garanti for byggeudgifterne.

Omprojekteringsklausulen træder ikke i kraft, såfremt overskridelsen skyldes forhold, der ikke var eller ikke burde være kendt ved udarbejdelsen af projektforslagets overslag.

Såfremt sådanne forhold erkendes under udarbejdelsen af for- eller hovedprojekt, skal de dog medregnes i de ajourførte overslag, der udarbejdes i forbindelse med disse faser.

Detaljerings: 10.4-6

Rådgiverens overslag i forbindelse med projektforslaget skal efter **specialnormerne** være detaljeret.

Bygherren har intet at gøre med, hvorledes rådgiveren udarbejder overslag. Det er således rådgiverens egen sag at afgøre, om han eksempelvis vil benytte bygningsdelsoverslag. Hvis bygherren har brug for en særlig udformning af overslaget, fx. til opstilling og ajourføring af prisbøger, må der træffes aftale med rådgiveren om dette og om honoreringen herfor.

Forpligtelsen til at omprojektere udløses, hvis den samlede overslagssum for den pågældende rådgivers projekt (projekt **del**) overskrides, men ikke hvis delposter er for høje.

Dokumentet er Historisk

Den ovenfor beskrevne økonomistyring fra og med dispositionsforslaget er en del af rådgiverens normale ydelse, uanset honorarform. I tilfælde af anvendelsen af et procenthonorar (honorar, der er afhængig af byggeudgiften) er økonomistyringen således betalt indenfor dette.

Økonomisk styring: kap. 10

Reglerne om økonomisk styring er udformet således, at deres overholdelse i alle normalt forløbende byggesager sikrer bygherren en styring af selve byggeudgifterne, svarende til de senere års voksende krav herom.

I tilfælde af, at rådgiveren er forpligtet til at yde gratis omprojektering i henhold til omprojekteringsklausulen, er det bygherrens opgave at tage stilling til, om der er tid og praktisk mulighed for at omprojektere. Så vidt gørligt bør tidsplanen for projekteringen give mulighed herfor.

Tidsfrister: B.4.12

Rådgiveren kan ikke gøres ansvarlig for en overskridelse af eventuelle tidsfrister, der skyldes en omprojektering i henhold til omprojekteringsklausulen.

Hvor der er tale om opgaver med et nogenlunde kendt indhold, og hvor opgavens økonomiske konsekvenser kan overskues, kan det aftales, at projekteringen knyttes til en fast økonomisk ramme, et rammebeløb, som bygherren har fastsat i forbindelse med byggeprogram eller dispositionsforslag.

I sådanne tilfælde vil rådgiverens økonomiske styring bestå i, at han for hver fase sikrer, at rammebeløbet overholdes. Det kan aftales, at omprojekteringspligten knyttes til rammebeløbet. Hvis rådgiveren finder, at der er et misforhold mellem den fastsatte ramme og byggeprogrammet/dispositionsforslaget, må han gøre bygherren opmærksom herpå, før han endeligt påtager sig opgaven.

Det kan på forhånd aftales, at rådgiverens ydelser ikke skal omfatte budgetansvar. I så fald formindskes honoratet efter byggeudgifter i henhold til bestemmelsen i specialnormerne. Er der aftalt honorar efter regning, bør dækningsbidraget reduceres tilsvarende.

Generelt budgetansvar: B.4.27

Samtlige rådgiverens ydelser, herunder også hans styring af økonomien, er underlagt de almindelige erstatsningsregler i tilfælde af fejl og forsømmelser. Han har således udover omprojekteringspligten et »generelt budgetansvar«.

6.2.7 Regler om byggeledelse

Styring: 14.5

Honorar: B.4.15

Under byggeriets gennemførelse er der behov for en byggeledelse, der styrer opgaven. Byggeledelsens omfang afhænger af byggeopgavens art og byggeriets organisationsform. Ser i **specialnormerne**.

Byggeledelsen etableres senest samtidig med fagtilsynet og udføres, hvis ikke andet aftales, af fagtilsynet under den rådgiver, der har projekteringsledelsen.

Hvis opgavens omfang, udbudsformen eller andre forhold gør det nødvendigt, kan der - uden for rådgiverens kreds - udpeges en særlig byggeleder.

Har bygherren efter § 37 i lov om arbejdsmiljø pligten til at samordne sikkerhedsarbejdet på byggepladsen, vil det normalt være hensigtsmæssigt at overlade denne opgave til byggeledelsen.

6.2.8 Regler om fagtilsyn

Styring af kvalitet: 14.4

Honorar: B. 4.15

Mangelgennemgang: 15.4

Dokumentet er Historisk

Kvalitetssikring: 8.2.1

Bygherren har behov for et fagtilsyn, som for bygherren kontrollerer, at arbejdet udføres i overensstemmelse med entrepriseaftalerne. Fagtilsyn ansættes af de tekniske rådgivere for hvert rådgiveronråde, og fagtilsynet arbejder under den pågældende rådgivers ansvar. Fagtilsynets nærmere indhold fremgår af **specialnormerne**.

Totalentreprise: 14.4.3

Ved totalentreprise bør bygherren sørge for selv at ansætte rådgivere, der på hans vegne kontrollerer materialer og kvalitet.

Bygherren bør endvidere betinge sig ret til at lade disse rådgivere inspicere byggepladsen og føre kontrol under byggeriet, ved afleveringen og i afhjælpningsperioden. Kontrolfunktionen kan eksempelvis udøves af den rådgiver, der har stået for det program- eller projektmateriale, der ligger til grund for udbudet.

6.2.9 Specialkonsulenter og særlige ydelser

Efter ABR, pkt. 2.1.5 påhviler det en rådgiver at underrette bygherren, hvis rådgiveren finder, at der er behov for specialrådgivning ud over den, han selv påtager sig at yde. Der tænkes hermed på en sådan særlig konsulent- eller specialistbistand, som bygherren normalt ikke vil have mulighed for at kende nødvendigheden af. Som eksempler kan nævnes akustisk og geoteknisk specialviden.

Påregnes der på behov for speciel rådgivning, må bygherren vurdere, om sådan rådgivning skal aftales.

Specialnormernes udgangspunkt er, at en sædvanlig byggeopgave kan gennemføres på grundlag af de normale ydelser i normernes faser. Rådgiverne kan efter **specialnormerne** præstere en række ydelser udover de allerede nævnte. Bygherren vil i den konkrete sag som regel have mulighed for at vurdere, om sådanne ydelser er nødvendige. Han skal i hvert enkelt tilfælde skriftligt godkende, at ydelserne sættes i værk.

Forslag: 8.6.1-2

Udarbejdelse af ændringer i projektet er nævnt blandt ydelser ud over de normale. Hermed sigtes til bygherrens ændringer efter projektforslagets aflevering. Under udarbejdelsen af dispositionsforslag eller projektforslag vil ændringer i projektmaterialet være et led i den løbende dialog mellem bygherre og rådgiver og giver derfor ikke grundlag for ekstra honorar.

Ændringer i projektet, der skyldes krav fra bygherren (efter aflevering af projektforslag) eller rådgiverydelse, der skyldes uforudselige krav fra myndighederne eller uforudselige forhold i øvrigt, betales særskilt, jf. i øvrigt **specialnormerne** pkt. 2.2.8.

Særlige undersøgelser, udredninger og forskningsopgaver vedrørende byggeriets udformning bør bygherren kun bestille efter at have undersøgt, om de pågældende spørgsmål ikke er løst eller kan søges løst på anden måde fx. igennem forsknings- og forsøgsinstitutioner. Det samme gælder for studierejser.

Ved om- og tilbygningsarbejder vil der ofte være behov for opmåling af eksisterende bygninger, jf. **specialnormerne** pkt. 2.2.2.

6.2.10 Rådgivning ved totalentreprise

Totalentreprise: 11.4

Bygherren skal ikke antage bistand til projektering, økonomisk styring og byggeledelse i det omfang byggeriet projekteres og gennemføres i totalentreprise.

Men også i sådanne tilfælde har bygherren behov for egen teknisk rådgivning.

Der kan især blive tale om følgende rådgiveropgaver, af hvilke dog normalt kun et begrænset antal bliver aktuelle i den enkelte sag:

- bistand ved efterprøvning af bygherrens programoplæg

- bistand ved valg af byggegrund, herunder bistand til afklaring af lokale myndighedskrav og tinglyste deklARATIONERS betydning for byggeriet

- rådgivning med hensyn til totalentrepriseformens egnethed for byggeopgaven

Dokumentet er Historisk

- udformning af byggeprogrammet
- udformning (udover byggeprogrammet) af tekniske dele af udbudsmaterialet incl. vurderingskriterier
- bistand ved tilrettelæggelse af eventuel indledende idekonkurrence eller annoncering
- bistand ved valg af tilbudgivere
- bistand ved fastsættelse af tilbudsvederlag
- bistand i tilbudsfasen (fx. med besvarelse af tekniske spørgsmål fra de bydende)
- vurdering og indstilling af tilbudsprojekter
- vurdering af tekniske dele af totalentrepriseaftalen

Kontrol: 12.7.10

- funktions-, materiale- og kvalitetskontrol under opførelsen og i forbindelse med afleveringen
- kontrol af drifts- og vedligeholdsinstruktioner
- gennemgang af byggeriet før afhjælpningsperiodens udløb

6.2.11 Landskabsarkitekt

Aftaler: B.4.32

Bygherren må alt efter byggeopgavens art tage stilling til, om der skal antages landskabsarkitekt.

6.2.12 Planlægningsopgaver

Aftaler: B.4.33

Planlægningsnormens egentlige område er planlægning, der er overordnet i forhold til konkrete bygge- og anlægsopgaver og omfatte bl.a. fysisk planlægning. I forbindelse med lokalplaner er planlægningsnormen således primært rettet mod forholdet mellem kommunen og den rådgiver, der kun udfører lokalplanarbejdet.

Men i den udstrækning, der er tale om, at bygherrens rådgiver i realiteten udfører en opgave, der kan betegnes som en planlægningsopgave i planlægningsnormens forstand, kan der indgås en aftale på grundlag af denne norm. En bebyggelsesplan i forbindelse med et konkret byggeri henføres normalt under byggenormerne.

6.3 Valg af rådgivere

Det er den enkelte bygherre (statslige styrelse), der i det konkrete tilfælde vælger tekniske rådgivere.

6.3.1 Generelle forhold ved valg af rådgivere

Aftaler: B:4

Rådgivere bør først endeligt vælges, når der - i alle fald i hovedtræk - er klarhed over rådgivningsaftalen. Indtil da bør der alene være tale om en **eventuel** tilknytning til opgaven.

Rådgiverne bør vælges nogenlunde samtidig. Bygherren vil i praksis hyppigt begynde med at udpege en af rådgiverne (ofte arkitekten) og efter drøftelse med denne antage de øvrige rådgivere.

Særlige ydelser: 6.2.9

Dokumentet er Historisk

I overvejelserne om at finde frem til de bedst egnede rådgivere må der først og fremmest lægges vægt på rådgivernes almindelige kvalifikationer og på deres erfaring med opgaver af den pågældende art. Hvis der er tale om særlige ydelser, må der også tages hensyn hertil.

Det må være gjort sandsynligt, at rådgiverne ved siden af byggeteknisk dygtighed og erfaring har den nødvendige kapacitet til at gennemføre opgaven på forsvarlig måde. Hertil hører bl.a. at overholde frister og at deltage i samarbejdet med de øvrige rådgivere.

Byggeriets udvikling: 2.4

Forsøg: 7.10

Nye produktet: B.5.6

Rådgiverforhold: 8.3 og B. 4.29

Der kan endvidere lægges vægt på at antage rådgivere, som er opmærksomme på nye metoder med hensyn til projekterings udførelse eller nye produkter og metoder i byggeriet.

Er der tale om videregående chancer eller risici i så henseende, bør opgaven betragtes som et egentligt forsøg. I så fald må projektet og ikke alene valget af rådgiver bedømmes ud fra forsøgssituationen.

Store opgaver kræver, at rådgiverne - enkeltvis eller tilsammen - har stor kapacitet. Mindre opgaver kan oftest med fordel løses af mindre rådgivningsfirmaer. Det vil normalt være en fordel af bruge rådgivere, hvis virksomhed eller filial ligger indenfor en rimelig afstand fra byggepladsen. Lokalkendskab, tidsforbrug og rejseudgifter taler herfor.

Bygherrens kapacitet: kap. 3

Er bygherrens egen kapacitet ikke særlig omfattende, og er den ikke suppleret med særlig bistand, stilles der større krav til rådgiverne på det administrative område.

Det kan ikke afgøres generelt, om bygherren skal foretrække specialfirmaer eller rådgiverfirmaer, der kan udføre flere eller de fleste af opgaverne. På ingeniørområdet kan således konstruktioner, el-installationer og varme-, ventilations- og sanitetsarbejder projekteres samlet eller overlades til forskellige rådgivere.

Totalrådgivning: 6.3.4

Selv om eventuelle koordineringsproblemer ved at anvende specialfirmaer modvirkes af de nye teknikerreglers bestemmelser om projekteringsledelse, vil det ofte være en fordel for bygherren, at antallet af rådgivere holdes så lavt som muligt. Koordineringsproblemerne vil i alle tilfælde bortfalde, hvis der aftales totalrådgivning.

Projekteringsledelse: 6.2.5

Hvis der er flere rådgivere knyttet til en opgave, der løses efter reglerne i specialnorm for planlægning, skal koordineringen varetages af bygherren selv, da der efter denne norm ikke skal udpeges en projekteringsleder.

Det har ingen betydning for valg af arkitekt, om denne er optaget i det statslige arkitektregister og dermed har ret til at bevægne sig »registreret arkitekt«. Denne benævnelse er indført med henblik på danske arkitekters virke i udlandet.

6.3.2 Ikke konkurrence på pris

I intet tilfælde bør rådgivere vælges på grundlag af konkurrence om prisen på rådgivning.

Konkurrencer: 6.3.6

Eksempelvis bør priskonkurrence ikke komme frem i forbindelse med fast honorar eller ved fastsættelse af dækningsbidrag i aftaler om honorar efter regning. Ej heller bør priskonkurrence indgå som et konkurrencemoment ved siden af firmekapacitet og medarbejderstab, når rådgiverfirmaer skal konkurrere om en opgave. Bygherren bør vælge rådgivere ud fra de kvalitetskrav, han må stille til rådgivningen. Den billigst mulige rådgivning er ikke altid i bygherrens interesse.

Fast honorar: B.4.17

Dokumentet er Historisk

Dette synspunkt udelukker ikke, at bygherren på forhånd maksimerer den sum, han vil bruge på rådgivning og aftaler de tilsvarende ydelser. Synspunktet udelukker heller ikke, at bygherren i forhandlinger med det valgte rådgiverfirma bestræber sig på at få et fast honorar sat til et beløb, der efter bygherrens opfattelse er rimeligt.

Totalentreprise: 11.4

Ved totalentreprise bliver totalentreprenørens udgift til projektering en del af entreprissesummen.

6.3.3 Rådgiverskift hvis totalentreprise opgives

Totalentreprise: 11.4

Hvis bygherren oprindeligt har tænkt sig sin byggeopgave gennemført i totalentreprise, men senere ønsker selv at stå for færdigprojekteringen, opstår spørgsmålet, om han til projekteringen kan antage de rådgivere, der har rådgivet med hensyn til programmets udformning og totalentreprisens egnethed.

Som udgangspunkt vil det give det klareste billede af rådgivernes objektivitet, hvis det på forhånd er bestemt, at rådgiverne ikke skal fortsætte.

På den anden side vil rådgiverne ofte have et udmærket kendskab til opgaven. Det gælder især, hvis byggeriets planlægning er ført langt frem: Bygherren må afgøre spørgsmålet konkret.

6.3.4 Totalrådgivning

Bygherren kan overdrage rådgiveropgaverne til en totalrådgiver, dvs. en rådgiver eller gruppe af rådgivere, der påtager sig løsning af i princippet hele rådgivningen vedrørende et byggearbejde.

Normalt omfatter totalrådgivning således hele byggeopgaven, men kan eventuelt begrænses til bestemte faser af denne. Da der er tale om en gruppe af rådgivere, optræder gruppens medlemmer overfor bygherren som en rådgiver og hæfter solidarisk overfor denne for opgavens løsning.

Bygherren får herved en klar ansvarsplacering og en lettere udformning af aftalerne om rådgivning. Hertil kommer, at teknikerreglerne gør det muligt at bruge en forenklet honorarberegning.

Men der kan opstå fare for, at bygherrens dialog med rådgiverne på de forskellige specialer bliver mindre.

Bygherren må konkret afgøre, om der skal aftales totalrådgivning eller delt rådgivning. Totalrådgivning kan i almindelighed anbefales.

ABR og **specialnormerne** indeholder de fornødne regler om totalrådgivning, og aftaleformularen er også anvendelig på denne rådgivningsform.

6.3.5 Direkte valg af rådgivere

Når en styrelse uden særlig byggeadministration skal antage tekniske rådgivere eller andre konsulenter, skal styrelsen rette henvendelse til byggestyrelsen. Denne kan bistå styrelsen ved valg af rådgivere og ved indgåelse af rådgivningsaftaler. jf. **skemacirkulæret** pkt. 3 og 5 og byggestyrelsens cirkulæreskrivelse af 1. september 1979.

Ved antagelse af rådgivere er der flere fremgangsmåder:

Totalrådgivning 6.3.4

- Ønsker bygherren totalrådgivning fra en rådgiver, der selv - eventuelt i samarbejde med andre rådgivere - står for hele rådgivningen, eller hos en i forvejen etableret totalrådgivningsgruppe, bortfalder spørgsmålet om valg af de enkelte rådgivere. De følgende retningslinier finder i så fald anvendelse på valget af totalrådgiveren eller totalrådgivningsgruppen.

Bygherren kan også gå den vej selv at vælge alle eller de fleste af rådgiverne og betinge sig, at rådgiverne overfor ham danner en totalrådgivningsgruppe. I så fald må bygherren vælge de enkelte rådgivere som anført i det følgende. Men bygherren må være opmærksom på, at det er væsentligt, at de enkelte rådgivere kan samarbejde indbyrdes. Bygherren bør derfor så vidt muligt sammensætte gruppen efter råd fra de rådgivere, som efter bygherrens indledende overvejelser skal indgå i gruppen.

Dokumentet er Historisk

- Er der tale om fastsættelse af et tidligere byggeri, vil det ofte være naturligt at lade de hidtidige rådgivere fortsætte. Det samme kan gælde, hvis der er tale om stærkt specialiserede opgaver, som hidtil anvendte rådgivere har fået særlig indsigt i.

- I de fleste tilfælde vælger bygherren rådgivere ud fra en samlet bedømmelse af, hvem der er bedst egnet til opgaven, og han kan i sine overvejelser naturligvis gå ud fra egne erfaringer med de enkelte rådgivere. Han bør dog ikke rutinemæssigt vælge bestemte rådgivere, selv om der er gode erfaringer med disse.

- Bygherrens antagelse af en eller flere af rådgiverne vil ofte ske efter forslag fra andre rådgivere, der allerede er valgt til at udføre dele af den pågældende projekteringsopgave. Der er i så fald sædvanligvis tale om rådgivere, som de pågældende er vant til at arbejde sammen med.

Selv om bygherren ofte med fordel kan følge sådanne forslag, bør han dog også selvstændigt overveje rådgivervalget som ovenfor nævnt.

6.3.6 Valg af rådgivere ved konkurrence

Det kan ved større opgaver anbefales at vælge rådgivere ved hjælp af en form for konkurrence. Gennem en konkurrence opnås en alsidig belysning af opgaven, mange valgmuligheder og et bredt grundlag for de endelige beslutninger. Konkurrencen skærper desuden sansen for nytænkning og har ofte bidraget til fornyelser inden for byggeriet og samfundsplanlægningen.

Da konkurrencer især forekommer i form af arkitektkonkurrencer, skal de forskellige former beskrives ud fra denne konkurrenceform.

Når der udskrives en arkitektkonkurrence, skal det ske på grundlag af Danske Arkitekters Landsforbunds konkurrenceregler.

Økonomisk styring: kap. 10

- **Projektkonkurrence.** En projektkonkurrence er en konkurrence om løsning af en konkret opgave, hvori projektering og gennemførelse af byggeriet sædvanligvis overdrages til vinderen af konkurrencen. Projektkonkurrencen belyser opgavens funktionelle, konstruktive, arkitektoniske og økonomiske løsning. Hvad den sidstnævnte del af opgaven angår, angives ofte en vejledende prisramme.

projektkonkurrencer kan gennemføres som:

1. Offentlig konkurrence, hvor alle danske arkitekter kan deltage. Formen giver en bred belysning af opgavens problematik og dermed en betydelig sikkerhed for, at ingen mulighed lades uprøvet.

2. Indbudt konkurrence. Der indbydes sædvanligvis 3-6 firmaer. Formen anvendes ofte ved opgaver, hvor bygherren lægger vægt på at få et begrænset antal kvalificerede deltagere til at fremkomme med et forslag.

3. Konkurrence med udvidet deltagerkreds: Ved opgaver af særlig betydning og høj sværhedsgrad kan deltagerkredsen udvides. Det kan ske i form af en nordisk konkurrence eller en international konkurrence, som udskrives i overensstemmelse med de regler, der gælder for disse former.

- **Idekonkurrence.** En idekonkurrence er en konkurrence om emner, hvor opgaven enten ikke kan formuleres konkret, eller hvor det gælder om at finde grundlaget for opgavens endelige løsning. Gennem idekonkurrencen kan man søge skitse-mæssig anskueliggørelse af mulighederne for realisering af byggeplaner. Idekonkurrencen forudsætter ikke nødvendigvis en viderebearbejdelse af opgaven.

Ved gennemførelsen af en idekonkurrence kan alle de former, som er nævnt under projektkonkurrencen, benyttes.

Byggeprogram: kap. 7

Idekonkurrenceformen kan ofte - uden at binde den endelige løsning meget og uden at medføre store udgifter - give en værdifuld belysning af valgmulighederne. Benyttet på denne måde kan konkurrenceresultatet - sammen med en prisramme, som bygherren tilføjer - udgøre en del af byggeprogrammet.

- **Etapekonkurrence.** En etapekonkurrence er en kombination af en idekonkurrence og en projektkonkurrence. Først udskrives en offentlig idekonkurrence på grundlag af et rammeprogram.

Blandt de bedste forslag udvælges 3-5 projekter, hvis fortaggere i 2. etape konkurrerer om den endelige løsning på grundlag af et revideret og mere detaljeret program. I 2. etape, der er en projektkonkurrence, indgår et prisoverslag, som vil give bygherren en

Dokumentet er Historisk

dokumentation af byggeøkonomien.

- **Kvalifikationsrunder:** Der kan også vælges rådgiverfirma på grundlag af kvalifikationer og kapacitet til at gennemføre opgaven. Her anmoder bygherren 3-5 rådgiverfirmaer om at give oplysninger om medarbejderstab og tidligere opgaver samt referencer og oversigtlige forslag til, hvorledes firmaet tænker sig opgaven løst. Firmaerne vælges fra den kreds af rådgivere, som efter bygherrens kendskab til forholdene er interesseret i opgaven, og som bygherren anser for egnede til at påtage sig den.

Ikke konkurrence på pris: 6.3.2

På grundlag af de indkomne oplysninger opstiller bygherren rådgiverfirmaerne efter deres kvalifikationer. Herefter forhandler bygherren med det først placerede firma om dettes nærmere muligheder for at løse opgaven, om tidsplaner og om honoreringen. Kan bygherren ikke nå et samlet resultat, der er tilfredsstillende, henvender han sig til det næste firma i rækken.

Kvalifikationsrunden kan eventuelt indledes med en offentlig indkaldelse, hvorefter interesserede firmaer skal give oplysninger som nævnt. På dette grundlag udvælges 3-5 firmaer, der herefter enten fortsætter i en indbudt projektkonkurrence, eller indgår i en forhandlingsrunde som ovenfor omtalt.

6.3.7 Honorering efter konkurrencen

I udbudsmaterialet for konkurrencen bør bygherren give oplysning om honoreringen af rådgiverydelser ved vinderprojektets eventuelle realisering. Dette er især praktisk, når flere rådgivere i fælleskab er vindere.

6.3.8 Hjælpe midler

Eventuelt kan bygherren ved vurdering af rådgiverfirmaers egenhed anvende en systemiseret værdianalyse. Bygherren må her vægte de forhold vedrørende opgaveløsning og rådgiverkapacitet, som han tillægger betydning.

Hvis bygherren vil anvende værdianalysen som mere end et uformelt hjælpemiddel til at nå frem til en samlet vurdering, skal vægtningen oplyses overfor de deltagende rådgiverfirmaer.

6.3.9 Rådgivervalg ved totalentreprise

Totalentreprise: 11.4

Indledende offentlig indkaldelse: 11.6. og 12.7.2

Når bygherren vælger totalentreprise, har han ikke noget aftaleforhold til entreprenørens projekterende rådgivere. Men han kan få indflydelse på entreprenørens valg af rådgiver og på disses arbejdsvilkår gennem betingelserne for en eventuel konkurrence om totalentreprise og igennem totalentrepriseaftalen.

Sædvanligvis knytter totalentreprenørerne rådgiverfirmaer til sig specielt til løsning af den konkrete opgave. Nogle totalentreprenører har et mere fast samarbejde med bestemte rådgiverfirmaer, især ingeniørfirmaer. Enkelte totalentreprenører har egen projekteringsdeling, som selv projekterer, især mindre og typiserede opgaver.

Bygherrens muligheder for indflydelse er følgende:

- Bygherren kan forbeholde sig ret til at godkende de rådgivere, som totalentreprenøren anvender på opgaven.

- Opgaven kan udbydes i totalentreprise blandt grupper, der hver skal bestå af et entreprenørfirma, et arkitektfirma og et eller flere ingeniørfirmaer. Disse firmaer må således samlet stå for opgavens gennemførelse. Bygherren kan lade sin bedømmelse af rådgiverfirmaernes egnethed indgå ved udvælgelse af de grupper, der skal deltage i en indbudt totalentreprisekonkurrence.

- Opgaven kan udsendes i konkurrence blandt udvalgte rådgiverfirmaer ledsaget af den betingelse, at der til projektet skal være knyttet en tilbudspris fra en entreprenør på projektets gennemførelse. Der er her tale om totalentreprise, hvor bygherren lægger særlig vægt på projekteringen og derfor primært vælger arkitekt og ingeniør.

6.3.10 Løbende rådgivningsaftaler bør undgås

Statslige byggeopgaver skal søges spredt på forskellige rådgiverfirmaer. Dette betyder, at en styrelse ikke automatisk må benytte de samme rådgivere fra gang til gang.

Dokumentet er Historisk

Ved større langvarige byggerier bør bygherren søge opgaven lagt således til rette, at senere etaper kan projekteres af andre rådgivere end de oprindelige.

En statsstyrelse må ikke have aftaler med bestemte rådgiverfirmaer om løbende at overtage projekteringsopgaver vedrørende styrelsens byggeri.

6.3.11 Visse om- og tilbygninger

Efter **vedligeholdscirkulæret** skal de arkitekter, der fører tilsyn med statens bygninger, forestå hovedstandsættelser og ombygningsarbejder i de bygninger (gruppe 1-bygninger), der er undergivet deres tilsyn. Endvidere skal disse arkitekter forstå mindre tilbygningsarbejder, der griber inde i en bestående bygnings forhold.

6.3.12 Rådgiverens status

Når rådgiveren er antaget af bygherren til at løse en opgave for denne, baseres aftaleforholdet på reglerne om rådgiverens virke i **ABR**. Rådgiveren er herefter alene sin klients tillidsmand og varetager dennes interesser i forhold til byggeriets øvrige parter, uafhængig af entreprenører, leverandører eller andre.

Totalentreprise: 11.4

Rådgivere, der løser opgaver som led i en totalentreprise, kan ikke betragtes som bygherrens tillidsmænd i den pågældende opgave, idet i denne situation er entreprenørens tillidsmænd i forhold til byggeriets øvrige parter.

Rådgivning for brugerne: 4.4.1

Dette gælder, hvad enten rådgiverne er antaget af en entreprenør eller er valgt af bygherren til at indgå i en entreprenør- og rådgivergruppe, der samlet står for byggeriets gennemførelse. Heller ikke hvis rådgivning på anden måde er et led i entreprise- og leveranceforhold, kan rådgiveren være bygherrens tillidsmand. Om andre tilfælde af mulig tvivl om rådgiverens uafhængighed se **ABR** pkt. 1.1.3 og 1.1.4.

Samarbejde før udbud: 9.9

Hvor projektering sker i samarbejde mellem bygherre og entreprenør, må der stedse være klarhed over, hvem de er bygherrens, og hvem der er entreprenørens rådgivere, og de to sæt funktioner bør ikke sammenblandes.

Samarbejde efter udbud: 12.7.11

Der er intet til hinder for, at en rådgiver i een opgave kan arbejde for en bygherre og i andre opgaver for eller sammen med entreprenører eller leverandører.

7. Byggeprogram

7.1 Kapitlets område

Programoplæg: kap 5

Bygheren må udarbejde et byggeprogram, som har til formål at afklare og formulere de krav og ønsker, bygherren og brugerne har anført til det færdige byggeri i programoplægget.

Forslag og projekt: kap. 8

Totalentreprise: 11.4

Byggeprogrammet er udgangspunkt for det videre arbejde med forslag og projekt. Programmet kan også være en væsentlig del af grundlaget for udbud i totalentreprise.

7.2 Programmet i almindelighed

Dokumentet er Historisk

Byggeprogrammet skal i en koordineret form omfatte byggeopgavens forudsætninger og bygherrens krav og ønsker om byggeriets omfang, funktion, kvalitet samt oplysninger om opgavens økonomiske forudsætninger.

Programmet skal udgøre grundlaget for udarbejdelse af forslag og projekt, og dets indhold og detaljering har derfor stor betydning for hovedlinierne i byggeriet.

Da de fleste dispositioner af økonomisk betydning for byggesagen træffes i forbindelse med programmeringen, er det vigtigt, at programmet er gennemarbejdet og velovervejet.

Brugermedvirken: kap. 4

Igennem programmeringen kan bygherren og brugerne få et indtryk af byggeriets mulige standard, og bygherren kan få et grundlag for at vurdere konsekvenserne af de forskellige mulige valg.

Organisering: kap. 3

Bliver der tale om et omfattende programarbejde er organiseringen heraf en af bygherrens vigtigste opgaver.

7.3 Bevilling

Om bevilling til at tilvejebringe et byggeprogram henvises til **budgetvejledningen** pkt. 36.2, pkt. 51.11.5 og pkt. 54.

7.4 Grundlæggende krav til statsligt byggeri

Økonomi: 2.5, 5.6 og kap. 10

Byggeprogrammet må udarbejdes under hensyn til:

- at byggeriet skal gennemføres med størst mulig hensyntagen til økonomien, og at der således må indtages en forsigtig holdning til en standard, der ligger over hvad der skønnes at være sædvane.

Lødighed og indpasning: 2.4

- at der ved udformningen af byggeriet skal lægges vægt på byggeriets arkitektoniske fremtræden og forhold til eksisterende bebyggelse

Rådgiverydelser: B.4.11

Åbne systemer: 9.7.2

- at standardiserede bygningsdele og komponenter skal kunne anvendes mest muligt

Generel anvendelighed: 5.2.3 og 7.11

- at bygninger i videst muligt omfang bør være generelt anvendelige og ikke tilpasset specielle formål, især ikke i råhusudformningen. Det er således væsentligt under programmeringen at finde frem til alle fælles træk i funktionerne og ikke blot rendyrke de specielle sider af behovsopfyldelsen. Det hører også med til generelle anvendelighed, at der tages hensyn til fremtidig indførelse af nye installationer i bygningerne

Driftsudgifter: 10.7

- at opførelses- og driftsudgifter omfattende forsyning, rengøring og vedligehold i videst muligt omfang skal ses som en helhed, således at byggeriet udformes med henblik på at opnå et optimalt samlet resultat af disse udgifter

- at byggeriet skal udformes med henblik på lavest muligt energiforbrug til opvarmning og drift

- at der skal kunne opretholdes et tilfredsstillende indeklima i bygningen

Handicappede: 8.5

Dokumentet er Historisk

- at byggeriet skal udformes med hensyntagen til personer, hvis bevægelses- og orienteringsevne er nedsat.

Forsøg: 7.10 og B. 5.6

Endvidere må bygherren allerede under programarbejdet være opmærksom på, om byggeriet kan tjene som forsøg eller som prototype for andet byggeri.

7.5 Detaljering og omfang

Byggeprogrammets omfang, indhold og detaljeringsgrad varierer efter opgavens art og udbudsform. i **specialnormerne** pkt. 2.0.1 er angivet nogle punkter, et program kan bestå af. Bygherren kan nøjes med at lade programmet omfatte de vigtigste forhold omkring funktion og økonomi, men han kan også lade det omfatte flere forhold. Jo mere detaljeret programmet er, desto mere vil forslags- og projektarbejdet være fastlagt på forhånd.

Byggetekniske løsninger: B.5

Byggeprogrammet kan ofte i enkle og typiserede byggesager være ret kortfattet og oversigtligt, mens det i andre byggesager vil være mere omfattende og detaljeret. Generelt gælder der, at programmet ikke må låse selve udformningen af byggeriet fast og derfor ikke bør behandle enkeltheder. Programmet skal kun undtagelsesvis komme ind på byggetekniske løsninger.

Men bygherren kan igennem programmets udformning søge at lette vejen for bestemte løsninger - materialer, konstruktioner og planudformning - hvis han formoder, at disse kan begrænse byggeudgifterne. Hvis bygherren har positive eller negative erfaringer med en bestemt teknisk løsning, som for fremtiden ønskes anvendt/undgået, bør byggeprogrammet indeholde oplysning herom.

Funktionsbeskrivelser: B.5.1 og B.5.3

Krav og ønsker kan udtrykkes som funktionsbeskrivelser, såsom angivelse af temperatur-, belysnings- eller lydniveau. Funktionsbeskrivelser bør foretrækkes, hvor dette er muligt. Krav og ønsker kan også udtrykkes i mere generelle vendinger, eksempelvis »hensigtsmæssigt«, »tilfredsstillende« eller »betryggende«. De generelle vendinger bør præciseres i det videre arbejde med projektet og, hvor det er muligt, omformes til målelige krav eller ønsker.

7.6 Indhold

Selv om omfang og detaljeringsgrad som nævnt kan variere, bør programmet som vejledning typisk omfatte de emner, de er nævnt i det følgende. Emnerne er fordelt på 7 afsnit, der giver en overskuelig opbygning af programmet:

1. Indledning

- baggrunden for byggeriet og dets formål
- struktur og arbejdsgang i den virksomhed, der skal bygges for

Organisering: kap. 3

2. Byggesagens organisation

- bygherreorganisation under programarbejdet, herunder brugerudvalg
- bygherreorganisation under det videre byggesagsforløb, herunder organisationsplan for den tekniske rådgivning

3. Forudsætninger

- opgavens lovgrundlag, aktstykker, grundlæggende administrative beslutninger
- sektorplaner, lokaliseringssyn

Byggegrund: 5.5 og B.3

- kommune- og lokalplanmæssige forhold, miljømæssige forhold, grundens størrelse og udnyttelsesmuligheder, naboforhold,

Dokumentet er Historisk

forholdet til eksisterende bebyggelse, servitutbestemmelser, trafikale forhold, jordbunds- og vejforhold, nivellementplaner, matrikelkort og koteplaner, tilslutningsmuligheder til forsynings- og afløbsledninger

Offentlige godkendelser: 8.6.1, 8.6.2 og 8.6.3

Planmyndigheder: 5.3, 5.5 og B.3

- resultatet af forhandlinger med myndigheder og andre, som det påtænkte byggeri vedrører, ikke mindst særlige krav, som de lokale myndigheder stiller til byggeriet

Programoplæg: kap. 5

4. Krav og ønsker til byggeriet

- funktionsbeskrivelser for bygninger, herunder rumforbindelser, standard, indre og ydre fremtræden, etageareal, bygningsudformning og bygningshøjder, muligheder for udvidelser og ændringer

- eventuelle angivelser af specielle rums udformning og indretning, herunder handicapegnet indretning

Funktionsbeskrivelser: B.5.1 og B.5.2

- eventuelle funktionsbeskrivelser for materialer, bygningsdele, installationer, udstyr og inventar

- indeklimatiske, arbejdsmiljømæssige forhold og forureningsforhold

- energiforsyning og energiforbrug

Driftsudgifter: 10.7

- bygningsdeles og installationers levetid, resourceforbrug og driftssikkerhed

Inventar og udstyr: 8.7

- eventuelle oversigter over påtænkt telekommunikationsudstyr, edb-udstyr og andet udstyr

- belastninger og store enkeltkræfter

Enteringsform: 11.2

Udbudsform: 11,6

5. Byggearbejdets organisation

- entreringsform og udbudsform (bør i programfasen indgå i overvejelserne, uden at der på dette stadium skal tages endelig stilling)

Økonomi: 5.6

Økonomisk styring: kap. 10

Driftsudgifter: 10.7

6. Økonomi

- givne økonomiske rammer, bevillinger, forventet byggeudgift fordelt på hovedposter

- driftsbevillinger, foreløbigt driftsbudget (forventede drifts- og vedligeholdelsesudgifter)

Planlægning i tid: 5.2

Dokumentet er Historisk

7. Tid

- tidsmæssige forudsætninger, herunder ønsket tidspunkt for ibrugtagning

Projektering: B.4.12

Udbud: 12.4.1

Udførelse: 12.2.4 og 14.2.2

- tidsplan for de forskellige faser og for myndighedsbehandling

7.7 Udarbejdelse

Ved komplicerede byggeopgaver må der ofte regnes med udarbejdelse af flere programforslag som grundlag for det endelige program.

Afgrænsede dele af en byggeopgave kan programmeres for sig og på et senere tidspunkt end den øvrige opgave. Dette kan gælde programmering af særlige tekniske anlæg som fx. indretning af edb-centraler. Denne programmering må respektere den allerede foretagne programmering af andre dele af byggeopgaven.

Forslagsfasen: kap. 8

Det er ikke altid muligt helt at adskille programmeringen fra forslagsfasen. Undertiden afklares ikke alle forhold, der vedrører bygherrens krav og ønsker i programmet, men først i forbindelse med senere faser i dialog med de tekniske rådgivere. Dette behøver ikke at give problemer, med mindre der bliver tale om programændringer og dermed om forrykket grundlag for forslags- og projektarbejdet.

7.8 Ændringer

Uanset programmets detaljeringsgrad bør programmet normalt ikke ændres, når det er godkendt af bygherren. Følgen af ændringer vil normalt blive forsinkelser og fordyrelser.

Projektering: kap.8

Arbejds miljø: 4.5

Nye ønsker fra bygherrens eller brugerens side bør derfor kun undtagelsesvis føre til programændringer. Sådanne bør kun komme på tale, hvis dele af programmet under forslags- og projektarbejdet viser sig at være urealistiske, uforholdsmæssigt bekostelige eller klart urimelige, eller hvis de grundlæggende forudsætninger ændres. Problemer af denne art kan opstå fx. i form af konflikter mellem arbejds miljø og virksomheds- og produktionshensyn. Sådanne konflikter erkendes undertiden først under beskrivelsen af de rumlige og tekniske krav.

7.9 Særlige undersøgelser

Undersøgelser: kap. 5

Rådgiverydelser: 6.2.3, 6.2.9 og B.4.15

Det bør i programfasen overvejes, om det vil være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at foretage undersøgelser, forsøg eller lignende som grundlag for projektets realisering. Der kan eventuelt være tale om uddybning eller supplerings af de undersøgelser, der tidligere er foretaget. Før eventuelle beslutninger herom tages, bør det sikres, at der ikke andetsteds findes løsninger på de pågældende problemer, herunder i form af SBI-rapporter eller materiale fra de teknologiske institutter.

7.10 Forsøgsbyggeri

Byggeriets udvikling: 2.4

Nye produkter: B.5.6

Dokumentet er Historisk

Rådgiverforhold: 6.3.1, 8.3 og B.4.29

Udbudsmaterialet: 12.3.4

Statslige bygherrer har en særlig forpligtelse til at lade udvikling og gennemprøvning af nye byggemetoder og materialer indgå i den statslige byggevirksomhed på en sådan måde, at det også kan komme det øvrige byggeri til gode, jfr. **statsbyggeloven** § 1, stk. 2.

Allerede i programfasen må bygherren overveje, om der er grundlag for at lade byggeriet tjene som forsøg eller som prototype for andet byggeri. Det vil fx. kunne være tilfældet, hvis byggeriet forventes efterfulgt af flere byggerier af tilsvarende karakter. Byggestyrelsen skal inddrages i sådanne overvejelser.

Forslag om at lade forsøg indgå i statslige byggerier kan også fremkomme fra ande side, og de statslige bygherrer opfordres til at stille sig positive overfor sådanne forslag, der kan medvirke til at fremme udviklingen indenfor byggeriet.

Det skal i den forbindelse nævnes, at der under Byggeriets Udviklingsråd (BUR) er etableret en særlig forsøgsbyggeordning, hvorefter der er mulighed for at yde tilskud til dækning af meromkostningerne ved gennemførelse af konkrete forsøgsprojekter. Der bør derfor rettes henvendelse til BUR så tidligt som muligt under planlægningen af byggesagen, såfremt der påtænkes gennemført særlige forsøg i praksis.

7.11 Typeprogrammer

Typeprojekter: 9.3

Typiserede løsninger: 9.7.1 og 9.7.2

Den enkelte styrelse bør ligeledes være opmærksom på, om dens byggeopgave er sammenfaldende med andre styrelsers byggeopgaver eller har et så ensartet præg, at der kan udarbejdes typeprogrammer for opgaverne.

I typeprogrammer kortlægges de funktioner, der er ens for de pågældende byggerier. Normalt vil der være tale om delprogrammer, fx. et lokaleprogram, omfattende de lokaler, der kan udformes ens, fx. kontorer, møderum, kantiner, garderober, toiletrum og arkivrum.

Typeprogrammer letter programarbejdet for både bygherre og tekniske rådgivere og kan danne grundlag for overvejelser om videregående typisering af bygninger eller bygningsdele. I typeprogrammerne må endvidere indgå eventuelle statslige krav til byggeriets standard og udformning.

Eksempler på typeprogrammer foreligger for en række offentlige bygningstyper, fx. for politibygninger, toldkammerbygninger, post- og telegrafbygninger og skolebyggeri.

Ensartede behov: 5.2.3

Generel anvendelighed: 5.2.3 og 7.4

Lokalebehov er ofte enten ret ensartede eller ret elastiske, og en styrelses behov vil derfor inden for vide rammer kunne opfyldes uden speciel eller individuel bygningsudformning. Programarbejdet kan - når dette forhold haves for øje - bidrage til at skabe forudsætninger for at udforme byggeri, der i videst muligt omfang er generelt anvendeligt.

Typeprogrammer bør med mellemrum tages op til revision med henblik på tilpasning til udviklingen.

7.12 Bistand til programmering

Rådgiverydelser: 6.3

De fleste bygherrer har ikke den fornødne kapacitet og erfaring til selv at kunne udarbejde et byggeprogram og må derfor antage tekniske rådgivere til opgavens løsning. Byggestyrelsen kan bistå bygherren med at udpege tekniske rådgivere og indgå aftaler med disse. Før der indgås endelig aftale, skal aftalen forelægges byggestyrelsen til godkendelse.

7.13 Bygherrens godkendelse af byggeprogram

Økonomisk styring: kap. 10

Dokumentet er Historisk

Når det endelige byggeprogram foreligger, må bygherren på grundlag heraf påny gennemgå økonomi samt bevillingsmuligheder.

Bygherren skal godkende byggeprogrammet, før projekteringen sættes i værk.

8. Forslag og projekt

8.1 Kapitlets område

Teknisk rådgivning: kap.6

Dette kapitel indeholder en beskrivelse af et arbejde, der skal udføres i forslags- og projektfaserne. Det er i disse faser de tekniske rådgiveres opgave at omforme byggeprogrammets i hovedsagen verbale fremstilling af byggeopgaven til et egentligt projektmateriale, der kan danne grundlag for bygherrens endelige beslutning om at gennemføre byggeriet og for udbud af arbejdet.

Totalentreprise: 11.4

Kapitlet tager sigte på den projektering, der sker i bygherrens regie. Når arbejdet gennemføres i totalentreprise, overgår projekteringen helt eller delvis til totalentreprenøren, og bygherrens opgaver ændres til at give retningslinier for projekteringen og til at godkende projektmaterialet.

8.2 Grundlag for forslag og projekt

Grundlaget for udarbejdelse af forslag og projekt er det byggeprogram, som bygherren har godkendt.

Byggeprogram: kap. 7

Der findes ikke nærmere retningslinier for udformning af statsligt byggeri.

Væsentlige hensyn: 2.4

Byggeriet udformes på grundlag af en konkret vurdering af den foreliggende opgave og ud fra den praksis og den ekspertise, som de tekniske rådgivere er i besiddelse af. Projektet skal opfylde de krav og ønsker til funktion, kvalitet m.v., som er udtrykt i byggeprogrammet og opfylde de offentlige forskrifter.

Driftsudgifter: 10.7

I overvejelserne om udformningen bør indgå spørgsmålet om holdbarhed. Der bør herunder tages hensyn til, at byggeriets enkelte bygningsdele har forskellig levetid, længst for råhuset, kortest for forskellige installationer. Behovet for bygningsdelenes udskiftelighed er således varierende.

Bygherren må i almindelighed kunne forudsætte, at rådgivere og materialevælgende entreprenører er opmærksomme på sådanne spørgsmål. Ligeledes må bygherren kunne forudsætte, at de tekniske rådgivere er bekendt med og i fornødent omfang i deres arbejde drager nytte af resultaterne fra byggeforskning og udviklingsarbejde, således som disse kommer til udtryk i fx. SBI-anvisninger, BYG-ERFA-bladet og BPS-publikationer, herunder BPS Fælles beskrivelses- og tegningsprincipper.

8.2.1 Kvalitetssikring

Fagtilsyn: 6.2.8

Arbejdsmiljø: 12.3.7

Styring af kvalitet: 14.4

Kan de projekterende ud fra deres professionelle indsigt forudse, at der kan være særlig risiko for fejl og mangler i dele af byggeriet, må de sætte ind med øget projektgranskning eller give nærmere oplysninger i udbudsmaterialet med henblik på forstærket kvalitetssikring. Dette kan bl.a. ske ved, at rådgiverne samtidig med hovedprojekteringen påpeger, hvor der vil være behov for særlig omhu med arbejdets udførelse eller med tilsynet. Eventuelt kan der udarbejdes en plan, som kan være et hjælpemiddel ved tilsynet og hvori der lægges særlig vægt på tilsyn med risikobetonede aktiviteter.

Dokumentet er Historisk

8.3 Nye materialer og konstruktioner

Brug af nye materialer og konstruktioner sker primært på bygherrens risiko.

Rådgiverforhold: 6.3.1 og B.4.29

De tekniske rådgivere hæfter efter almindelige regler ikke for følgerne af sådan brug, når de har givet bygherren de oplysninger om følgerne, som de besidder eller ved anvendelse af fornøden faglig dygtighed og omhu bør være i besiddelse af.

Byggeriets udvikling: 2.4

Forsøg: 7.10

Nye produkter: B.5.6

Men bygherren bør ikke afskære sig fra at anvende nye produkter og metoder, hvis der er en rimelig chance for økonomiske eller brugermæssige forbedringer og en begrænset risiko for skader.

8.4 Særligt om om- og tilbygningsopgaver

Lødighed og indpasning: 2.4

Er der tale om en om- eller tilbygningsopgave, er det tillige væsentligt, at denne gennemføres under hensyntagen til kulturelle og arkitektoniske værdier i de pågældende bygninger. Dette gælder ikke mindst indenfor den noget ældre bygningsmasse, som - uden at være fredet - bør bevares som udtryk for bestemte stilepoker. Her kan uovervejende indgreb let gøre betydelig skade.

Spørgsmålet er især aktuelt ved om- og tilbygning af bygninger, som efter **vedligeholdscirkulæret** er klassificeret i gruppe 1 og 2. Eksempelvis må der ved gruppe 1- bygninger ikke ske forandringer i de bygningsdele, hvortil der knytter sig historiske, kulturelle eller arkitektoniske værdier. Planer for om- og tilbygninger skal forelægges byggestyrelsen og, hvis det drejer sig om en fredet bygning, fredningsstyrelsen til godkendelse.

8.5 Særligt om hensyn til handicappede

Byggeprogram: 7.4

Det er et grundlæggende krav til statsligt byggeri, at det skal udformes med hensyntagen til personer, hvis bevægelses- og orienteringsevne er nedsat. Det gælder såvel nybyggeri som ved om- eller tilbygninger.

For alle statslige byggerier bør derfor i almindelighed gælde, at der skal være mulighed for parkering tæt ved bygningens indgang og for uhindret færdsel indendørs, ligesom lokaler og tekniske installationer, herunder ikke mindst sanitære anlæg, skal være egnede til brug for handicappede. Fysiske hindringer for handicappede må således undgås, fx. smalle adgangsveje og døre, som bevægelseshæmmede ikke kan forcere, utydelig skiltning, som ikke kan ses af synshæmmede, og svage lydsignaler, som hørehæmmede ikke kan opfatte.

Brugermedvirken: 4.3

De forskrifter, der er fastsat på dette område i bygningsreglementet og **handicapcirkulæret** er udtryk for minimumsregler, og bygherren og dennes tekniske rådgivere bør derfor overveje, om opfyldelse af disse forskrifter i det konkrete tilfælde også er tilstrækkelige. Ved en bevist indsats fra bygherrens og de tekniske rådgiveres side under udarbejdelse af projektmaterialet kan byggeriet på adskillige områder gøres handicapegnet, uden at det vil medføre en højere byggeudgift.

8.6 Faseopdeling

Når grundlaget for de tekniske rådgiveres ydelser og honorering er fastlagt, kan bygherren træffe beslutning om at sætte arbejdet i forslags- og projektfaserne i gang.

Faserne: 6.2.4

Faserne for rådgiverenes arbejde er i **specialnormerne** opdelt i et dispositionsforslag og et projektforslag (forslagsfasen) samt et forprojekt og et hovedprojekt (projektfasen). Fasebetegnelserne anvendes af praktiske grunde både som udtryk for det arbejde, der

Dokumentet er Historisk

udføres i de enkelte faser, og som udtryk for resultatet af dette arbejde.

Med faseopdelingen tilsigtes en trinvis opbygning af projektmateriale, således at bygherren ved afslutningen af den enkelte fase kan tage stilling til, om grundlaget for det mere detaljerede arbejde i den følgende fase er tilstrækkeligt og i overensstemmelse med hans intentioner. Samtidig tjener faseopdelingen til at fremme koordineringen af de forskellige rådgiveres arbejde med projektet.

8.6.1 Dispositionsforslag

Dispositionsforslaget udarbejdes på grundlag af byggeprogrammet af de tekniske rådgivere i nært samarbejde med bygherren. Dispositionsforslaget fremtræder som et motiveret forslag til en miljømæssig, æstetisk, funktionel, teknisk og økonomisk løsning af opgaven. Forslaget omfatter bl.a. belysning af byggemuligheder på grunden, opdelingen af byggeriet i afdelinger og byggeafsnit, forslag til alternative bygningsformer, samt principforslag til konstruktioner og installationer.

Ændringer: 6.2.9

I de tekniske rådgiveres motivering for forslaget indgår en vurdering af relevante alternative muligheder. Ønsker bygherren en gennemarbejdning af alternative muligheder, skal der betales særskilt honorar herfor.

Økonomisk styring: kap. 10

Rådgiverens økonomiske styring: 6.2.6

I dispositionsforslaget indgår tillige en redegørelse for de vigtigste økonomiske data, koordineret og samlet i et planlægningsbudget samt en foreløbig tidsplan for projektering og udførelse.

Om dispositionsforslagets nærmere indhold henvises til **specialnormerne** pkt. 2.0.2.

Selv om der ikke på dette stadi kan indhentes myndighedsgodkendelse af projektet, må det anbefales, at der allerede under udarbejdelsen af dispositionsforslaget tages kontakt til de relevante myndigheder, for så tidligt som muligt under projektarbejdet at få en foreløbig afklaring af mulige myndighedskrav til projektet.

8.6.2 Projektforslag

Projektforslag er en videre udbygning af dispositionsforslaget og er de tekniske rådgiveres forslag til, hvorledes opgaven i alt væsentligt kan realiseres. Projektforslaget udarbejdes i dialog med bygherren.

Projektforslaget angiver opgvens æstetiske, funktionelle, tekniske og økonomiske detaljer i et sådant omfang, at bygherren på dette grundlag kan træffe beslutning om, hvorvidt projektet skal gennemføres som foreslået, eller om det skal ændres eller opgives.

Der skal således i projektforslaget være taget stilling til alle betydende spørgsmål vedrørende byggeriets ydre fremtræden, planudformning, konstruktions- og materialevalg samt andre forhold, der er afgørende for byggeriets funktion og kvalitet.

Økonomisk styring: kap. 10

Rådgiverens økonomiske styring: 6.2.6

Til projektforslag skal tillige være knyttet et styrende økonomisk budget, således at der på dette grundlag kan træffes de fornødne bevillingsmæssige dispositioner.

Tidsfrister: B.4.12

Udbudsform: 11.6

Entreringsform: 11.2

Projektforslaget skal endvidere indeholde en tidsplan for projektering og udførelse samt forslag til udbuds- og entreringsform.

Om det nærmere indhold af projektforslaget henvises i øvrigt til **specialnormerne** pkt. 2.0.3.

Dokumentet er Historisk

8.6.3 Forprojekt

Når projektforslaget er godkendt af bygherren, og de bevilingsmæssige forhold er afklaret, kan bygherren sætte de egentlige projektering i gang.

I modsætning til dispositionsforslag og projektforslag, der udarbejdes af de tekniske rådgivere i en dialog med bygherren, udarbejdes forprojektet principielt uden bygherrens medvirken.

Men bygherren skal dog godkende projektet materialet.

Forprojektet er en gennemarbejdning af det godkendte projektforslag i et sådant omfang, at det kan danne grundlag for den principielle myndighedsgodkendelse.

Det påhviler de tekniske rådgivere at indhente tilladelser og godkendelser og at udarbejde det fornødne grundlag herfor.

Skiverådgivning: B.4.9

Udbudsgrundlag: kap. 9

I forprojektet fastlægges byggeopgaven i alt væsentligt kvantitativt og kvalitativt, således at bygherren på dette grundlag eventuelt kan beslutte sig for at udbyde arbejdet og dermed overlade den resterende, fornødne detaljering til den eller de entreprenører, som udpeges.

Om forprojektets nærmere indhold henvises til **specialnormerne** pkt. 2.0.4.

8.6.4 Hovedprojekt

Hovedprojekt som udbudsgrundlag: 9.5.1

I hovedprojektet fastlægges opgaven entydigt og med en sådan detaljeringsgrad, at projektet materialet kan danne grundlag for endelig myndighedsgodkendelse samt for indhentning af tilbud og for entrepriseaftaler.

Hovedprojektet består som regel af hovedtegninger og detailtegninger samt beskrivelser, der redegør for krav til materialer og udførelse. I visse tilfælde vil det være nødvendigt, at entreprenøren udarbejder arbejdstegninger til brug for selve arbejdets udførelse. Disse tegninger er normalt bygherren uvedkommende.

I **pris- og tidscirkulærets** § 6 er det anført, at hvis byggearbejderne udbydes på grundlag af bygherrens hovedprojekt, må udbudsmaterialet indeholde en fuldstændig beskrivelse af de ydelser, der skal gives tilbud på. Projekterne skal mindst opfylde de krav om arbejdsgrundlag, der er angivet i cirkulærets bilag 2.

Om hovedprojektets nærmere indhold henvises til **specialnormerne** pkt. 2.0.5.

Tidsopdelt udbud: 12.3.2

såfremt et arbejde strækker sig over en længere årrække, eller er opdelt i forskellige bygningsafsnit, eller på anden måde er af en sådan art, at udviklingen eller praktiske hensyn gør det ønskeligt at udskyde stillingstagen til en række enkeltheder længst muligt, kan det være hensigtsmæssigt at foretage en opdeling af hovedprojektet. Dette kan især være tilfældet, når byggearbejderne udbydes i dele på forskellige tidspunkter, jfr. **pris- og tidsvejledningen**.

Som eksempel kan nævnes, at råhusprojektet ofte vil være så langt forud for den øvrige projektering, at dele af dette (jordarbejder, fundering m.v.) kan realiseres, før de øvrige arbejder er klar til udbud. Som et andet eksempel kan nævnes installation af specielt teknisk udstyr. Hvis udstyrets forhold til selve byggeriet er klarlagt (dimensioneringen, placeringen, krav til installationerne) kan det under hensyn til den almindelige tekniske udvikling ofte være en fordel at vente længst muligt med at tage stilling til selve udstyret.

En sådan løbende hovedprojektering vil ikke være i modstrid med det anførte om, at hovedprojektet entydigt skal fastlægge opgavernes omfang.

Udbudsmateriale: kap. 12

Udbud: kap. 12

Dokumentet er Historisk

Antagelse af tilbud: kap. 13

Det er et led i de tekniske rådgiveres ydelser i projekteringsfasen at bistå med udarbejdelse af det udbudsmateriale, der er nødvendigt ud over projektmaterialet.

8.7 Inventar og udstyr

I forbindelse med projektarbejdet må der også tages stilling til inventar og udstyr.

Ved beskrivelse af inventar og udstyr skal man være opmærksom på de særlige forpligtelser, der knytter sig til statslige indkøb.

Indkøbsvejledning: B.5.8

Der henvises herom til boligministeriets cirkulære af 9. juni 1972 om kontorlokaler m.v. til centrale statskontorer i hovedstadsområdet og til administrationsdepartementets cirkulære af 18. december 1980 om fremgangsmåderne ved statslige indkøb og 11. august 1981 om statsinstitutioners anmeldelse af større indkøb samt til Statens indkøbsvejledning 1982. Om eventuelt teknisk rådgivning i inventarspørgsmål henvises til **specialnormen for bygningsarbejder** pkt. 2.3 og 3.5.5.

8.8 Særligt om drifts- og vedligeholdsinstruktioner

Instruktioner fra entreprenører: 12.6.14

Instruktioner ved aflevering: 15.5

I forbindelse med projektarbejdet vil der fremkomme en række oplysninger af betydning for den senere drift og vedligehold. Der vil ofte være tale om store mængder af data, som må opbygges på en måde, der er anvendelig også efter byggeriets aflevering.

Materialet skal have en sådan form, at det løbende kan ajourføres.

8.9 Forelæggelse for byggestyrelsen

Fastholde beslutninger: 2.3

Som det fremgår af det foregående skal projektforslaget give bygherren et fyldestgørende grundlag for at bedømme byggeriet og dets økonomi. Det er vigtigt, at bygherren foretager en omhyggelig gennemgang og vurdering af forslaget. Med godkendelse af projektforslaget bør bygherrens muligheder for projektændringer i det væsentlige være udtømt, og større ændringer under den videre projektering bør under alle omstændigheder undgås.

Når byggeprogrammet og projektforslaget med skema SA i udfyldt stand samt eventuelle supplerende oplysninger er godkendt af bygherren, forelægges det byggestyrelsen til udtalelse. Dette gælder dog kun for byggesager, hvor den samlede byggeudgift anslås til 500.000 kr. eller derover.

For så vidt angår indholdet af skema SA henvises til **skemacirkulæret** pkt. 5 ad c og bilag 1 til cirkulæret. Skema SB, der udarbejdes på grundlag af hovedprojektet, og skema SC, på hvilket den løbende regnskabsaflæggelse sker, skal normalt ikke indsendes til byggestyrelsen, men til rigsrevisionen, bortset fra det afsluttende skema SC, der sammen med ajourførte tegninger indsendes til byggestyrelsen til orientering.

Overskridelse af budget: 10.11

Med byggestyrelsens godkendelse af det forelagte materiale ophører i almindelighed byggestyrelsens medvirken i den konkrete byggesag. Byggestyrelsen kan dog yde bistand ved afgørelse af særlige spørgsmål under den videre projektering og byggeriets gennemførelse, jfr. **statsbyggeloven** § 4, stk. 3, ligesom sagen skal forelægges byggestyrelsen påny, såfremt der undtagelsesvis foretages væsentlige ændringer i projektet eller forhøjelse af den af byggestyrelsen tiltrådte totaludgift.

8.10 Forelæggelse for bevillingsmyndighederne

Afholdelse af udgifter til udarbejdelse af forslag og projekt forudsætter en bevilling til anlægsudgifter, jfr. **budgetvejledningen** pkt. 51.11.5.

Såfremt projektets totaludgift ikke overstiger 1 mio.kr., kan bygherren afholde udgifter til projektering og byggeri samt andre

Dokumentet er Historisk

omkostninger i forbindelse med projektet i overensstemmelse med projektbeskrivelsen i anmærkningerne til bevillingen. Såfremt projektets totaludgift, der inden for bevillingen er forudsat anvendt til udarbejdelse af dispositionsforslag og projektforslag. Afholdelse af udgifter til den videre projektering og igangsættelse af byggeriet kan først finde sted, efter at projektet særskilt har været forelagt for finansudvalget på projektforslagsstadiet.

Såfremt der sker væsentlige ændringer i projektet eller forhøjelse af den forudsatte totaludgift, efter at projektet har været forelagt finansudvalget, skal projektet forelægges påny.

Om bevillingsmæssige spørgsmål henvises i øvrigt til **budgetvejledningen**, specielt afsnit 54.4.

9. Udbudsgrundlag

9.1. Kapitlets område

Udbud: kap 12

Indtil udbuddet er det fuldt ud bygherren, som bestemmer byggeriets udformning. Efter udbudet vil bygherren kun i begrænset omfang kunne bestemme den resterende udformning eller kunne foretage ændringer i projektet. Efter indgåelse af entrepriseaftale er disse muligheder yderligere begrænset.

Ændringer: 9.6.1

Risikoen for udbudsmaterialet: 12.6.2

I dette kapitel nævnes nogle eksempler på udbudsgrundlag. Nogle af dem er indarbejdet i praksis og derfor kun kort omtalt, såsom udbud på hovedprojektet. Andre er nyere. Dette gælder udbud på byggeprogram. Derfor en denne form nærmere omtalt.

9.2. Bygherrens valgmuligheder

Byggeprogram: kap 7

Det er en bygherrens vigtigste opgaver at tage stilling til, hvor megen indflydelse han vil have på byggeriets udformning, efter at byggeprogrammet foreligger. Jo tidligere i byggeprocessen udbudet finder sted, desto mindre detaljer vil udbudsgrundlaget være, og desto flere detaljer vil derfor være overladt til de bydende eller udførende entreprenører. Bygherrens indflydelse på detailudformningen afhænger således af det valgte udbudsgrundlag.

Det må afhænge af forudsætningerne for den enkelte byggeopgave, hvilket udbudsgrundlag bygherren bør vælge.

Styringskapacitet: kap. 3 og 14.5

Typeløsninger: 7.11 og 9.3

Nye løsninger: 7.10 og B.5.6

Økonomisk overblik: 10.3

Tidspres: 5.2 og 9.6

Fagentreprise: 11.3.1

Konkurrenceforholdene: kap. 11

Det er ikke alene behovet for at få indflydelse på byggeriets detaljer, som bygherren må tage hensyn til ved valget af udbudsgrundlag. En række andre forhold kan spille ind. Eksempelvis kan nævnes bygherrens styringskapacitet, typeløsningers anvendelighed, ønsket om at få nye løsninger frem, tidligt overblik over økonomien, tidspres eller andre forhold vedrørende byggeriets tidsmæssige afvikling, udnyttelse af fagekspertise hos entreprenørerne eller mulighederne for priskonkurrence blandt de bydende.

Dokumentet er Historisk

Typeprojekt: 9.3

Individuel projektering: 9.4

Mellemformer: 9.7 og 8

Hvis bygherren lægger afgørende vægt på nogle af disse forhold, kan det påvirke valget af udbudsgrundlag.

Bygherrens muligheder går fra valg af et typeprojekt - hvor hans indflydelse på detaljeringen er begrænset - til individuel projektering. Der er også mulighed for mellemformer, hvor typiserede løsninger kombineres med individuel projektering.

9.3 Typeprojekter

Grundlag for typeprojekt: 7.11

Byggeprogram: kap 7

Hvis bygherren finder, at hans byggeopgaver er egnet til realisering gennem et typeprojekt, må han udarbejde et udbudsgrundlag - normalt et byggeprogram - der åbner mulighed for typiserede løsninger.

Anvendelse af typeprojekter giver den fordel, at bygherren på forhånd kan få et overblik over byggeriets samlede fremtræden, enkeltheder, pris og byggetid. Endvidere er typeprojekter ofte gennemprøvede og kan normalt beses i form af allerede gennemførte byggerier.

Til gengæld vil et typeprojekt - selv med tilpasninger - ikke altid svare særlig godt til bygherrens behov, ligesom projekterne ikke i alle tilfælde arkitektonisk og miljømæssigt passer til forholdene og byggestedet.

Totalentreprise: 11.4

Typeprojekter gennemføres normalt i totalentreprise.

På markedet findes typeprojekter, der udover boligbyggeri omfatter en række velkendte byggeopgaver, eksempelvis skoler, plejehjem, kollegier, kontorbygninger og børnehaver. Nogle af projekterne leveres som »nøglefærdigt byggeri« og typiseringen kan være så udviklet, at der er tale om »katalogbyggeri«.

Typeprojekter leveres ofte med variationsmuligheder.

Tilpasning ud over de på forhånd fastlagte variationsmuligheder kan være nødvendig på grund af bygherrens behov eller byggegrundens beskaffenhed. Om fornødent må tilbudene omfatte mulighed for sådanne tilpasninger.

9.4 Individuel projektering

Ved individuel projektering udformes der et selvstændigt projektmateriale for byggeriet, og den færdige bygning kommer til at fremtræde som en individuel løsning.

Teknisk rådgivning: kap. 6

Projektering: kap. 8

Byggeprogram: kap.7

Individuel projektering kan gennemføres af antagne tekniske rådgivere i en dialog med bygherren. I princippet er der her ingen begrænsninger i bygherrens indflydelse på detaljerne i byggeriet.

Totalentreprise: 11.4

Bygherren kan også vælge at udbyde på grundlag af et byggeprogram, hvorefter byggeriet projekteres som led i en totalentreprise. Her vil bygherren indenfor tilbudsprojekterne, normalt 3-5, kunne vælge den individuelle løsning, som han foretrækker.

Dokumentet er Historisk

Hovedprojektet som udbudsgrundlag: 9.5.1

I første tilfælde udgør byggeprogrammet det fornødne projekteringsgrundlag, og projekteringen fører normalt til et hovedprojekt, der danner udbudsgrundlaget.

Byggeprogram som udbudsgrundlag: 9.6

I sidste tilfælde udgør byggeprogrammet både projekterings- og udbudsgrundlag.

Ved individuel projektering i totalentreprise vil bygherren ikke have så stor indflydelse på detailudformningen, som han normalt har til og med projekteringsforslag, når projekteringen udføres af bygherrens egne tekniske rådgivere. Til gengæld får bygherren valgfrihed mellem flere individuelle løsninger, nemlig svarende til antallet af tilbudsprojekter.

9.5.1 Hovedprojektet som udbudsgrundlag

Hovedprojekt: 6.2.4 og 8.6.4

Entreringsform: 11.3

Hovedprojektet er den gængse form for udbudsgrundlag, når bygherren ønsker størts mulig indflydelse på byggeriets detaljer. Bygherren står her for hele projekteringen, der omfatter præcise krav til planløsning, ydre og indre fremtræden, konstruktioner, komponenter, materialer og øvrige enkeltheder. Entreprenøren skal alene udregne en tilbudspris.

Fagentreprise: 11.3.1

Styring: 14.4-6

Hovedprojektet er velegnet som udbudsgrundlag, hvor bygherren af funktionelle, æstetiske eller andre grunde mener, at han eller hans tekniske rådgivere bør præge byggeriet i detaljerne, eller hvor han først kan overskue projektet, når dette er gennemarbejdet. Formen er også den rette, hvis bygherren vil opnå de fordele, der kan være knyttet til fagentreprise, og hans mestrer styring af byggeriet.

9.5.2 Forprojekt som udbudsgrundlag

Forprojekt: 6.2.4 og 8.6.3

Entreringsform: 11.3

I visse tilfælde kan også de fag- eller hovedentreprenører, som udbud på hovedprojekt traditionelt er henvendt til, udføre en del af detailprojekteringen. I så fald kan bygherren udbyde på et udbudsgrundlag, som har en noget mindre detaljeringsgrad end hovedprojektet, fx. svarende til de tekniske rådgivers forprojekt.

Alle væsentlige forhold er lagt fast i forprojektet, men en række detaljer i udformningen overlades til de valgte entreprenører, som således skal sørge for den resterende projektering frem til hovedprojekt.

9.5.3 Alternative tilbud

Ved udbud på hoved eller forprojekt har bygherren mulighed for at få belyst alternative opgaveløsninger på detailområder. Dette kan opnås ved åbne adgang til alternative tilbud.

Herved forstås ifølge AB § 3, stk. 3 tilbud, som på væsentlige, nærmere angivne punkter afviger fra bygherrens udbudsgrundlag.

Ved at angive, på hvilke områder alternative ydelser vil blive accepteret, kan bygherren bevare den fulde indflydelse på projektet og samtidig måske drage nytte af de bydendes produktionsmæssige sagkundskab.

Området for alternative tilbud er først og fremmest detailløsninger og materialevalg.

Udbudsbestemmelser: 12.5

Dokumentet er Historisk

Antagelse af alternative tilbud: 13.6

Er bygherren indstillet på eventuelt at ville antage omfattende alternative tilbud, bør han udbyde i totalentreprise.

9.6 Byggeprogrammet som udbudsgrundlag

Byggeprogrammets indhold: kap.7

Tidspres: 5.2

Økonomisk overblik: 10.3

Hvor forholdene ikke taler for udbud på hoved- eller forprojekt, kan udbud på byggeprogram blive aktuelt. Desuden kan dette udbudsgrundlag vælges, hvor bygherren er under tidspres eller hvor han lægger afgørende vægt på, at han på et tidligt tidspunkt kan få det økonomiske overblik, som en tilbudspris indebærer.

Løbende projektering i bygherreregi: 8.6.4

Programudbudets egnethed i tilfælde af tidspres hænger sammen med, at entreprenøren kan påbegynde byggearbejdet samtidig med, at han udfører den resterende projektering, og samtidig med, at hele byggeriet omfattes af en tilbudspris.

Normalt vil det først under arbejdet med byggeprogrammet være muligt at tage endelig stilling til, om programmet vil være egnet som udbudsgrundlag ved den pågældende byggeopgave, eller om bygherren selv bør gå videre i detaljeringen.

Programoplæg: kap. 5

Viser det sig allerede under udarbejdelse af programoplægget, at der må arbejdes med forudsætninger om mange detaljer og krav, vil det ofte være udtryk for, at programmet ikke vil være egnet som udbudsgrundlag.

Totalentreprise: 11.4

Udbud på byggeprogram er ensbetydende med, at byggeopgaven gennemføres i totalentreprise.

Typeprojekter: 9.3

Byggedelsystemer: 9.7.2

Bedømmelse af tilbud: 12.7 og 13.8

Ved udbud på byggeprogram får entreprenørerne stor frihed til at udnytte deres viden om udførelsesmæssige forhold, eller til at udnytte deres i forvejen udformede detaljerede projektmateriale, der dækker dele af programmet, såsom typeprojekter og typiserede delløsninger (fx. færdige byggedelsystemer). Bebyggelsens eller bygningens hovedlinier og forholdet mellem kvalitet og pris indgår i entreprenørernes overvejelser og konkurrence om tilbudets udformning, og der bliver større mulighed for konkurrence på disse varierende løsninger. Til gengæld kan bedømmelsen af tilbud blive mere kompliceret.

9.6.1 Programmets udformning

Entrepriseaftaler: 14.2

Når byggeprogrammet skal tjene som udbudsgrundlag, stilles der særlige krav til programmets udformning, idet programmet bliver selve grundlaget for aftalen med entreprenøren om såvel projektering som udførelsen.

Bygherren kan kun få ændringer i program og projekt gennemført under respekt af aftalen. Eventuelle mangler i programmet kan ikke i samme omfang rettes op under projekteringen, som når bygherren selv står for denne. Eventuelle mangler kan føre til ændringer i entrepriseaftalen, som ofte vil betyde merudgifter for bygheren.

Et omhyggeligt udformet byggeprogram kan medvirke til, at bygherren efter udbudet eller enrepreisens indgåelse - eller eventuelt efter byggeriets færdiggørelse - ikke kommer ud for, at byggeriet viser sig ikke at svare til hans forestillinger.

Dokumentet er Historisk

Omhu i udformningen er også væsentlig af hensyn til de bydende når der forventes en projektering af disse. De bydende må i udbudsmaterialet have et entydigt grundlag for deres indsats, der ofte er ret bekostelig.

Funktionsbeskrivelser: B.5.3

Bedømmelse af totalentreprisetilbud: 13.8

Det er en fordel at formulere det færdige byggeris egenskaber forholdsvis generelt i programmet. Jo mere detaljeret krav og ønsker angives, og jo flere konkrete løsninger og specifikationer der foreskrives, des mere bindes den projektering, som entreprenøren skal yde, og dermed hans mulighed for selv at vælge konstruktionsprincipper, detaljløsninger og materialer ud fra rationelle produktionshensyn.

Dette hensyn til entreprenørens handlefrihed må afbalanceres imod bygherrens interesse i, at udbudsmaterialet i tilstrækkelig grad fastlægger de ydelser, totalentreprenøren skal præstere. Ydelserne må også være så præciserede, at bygherren får reelle muligheder for at sammenligne de tilbudte løsninger og for at konstatere, hvorledes de forholder sig til udbudsgrundlaget.

Samlet kan anføres, at bygherren står sig ved at udbygge programmet med en række detaljer. Herved kan det bedre sikres, at der er taget stilling til alle bygherrens relevante krav og ønsker, og at de bydende har forstået disse. Bygherren må til gengæld give afkald på nogle af de fordele, som stor dispositionsfrihed for entreprenørerne kan give ham.

Detaljeringsgraden i udbudsmaterialet kan variere for forskellige dele af byggeriet. For begrænsede dele kan det undertiden være nødvendigt at supplere programmet med detailspecifikationer.

9.6.2 Krav og ønsker

Bygherrens krav og ønsker kan omfatte mange og forskelligartede egenskaber, såsom bygningernes udstrækning, højde og funktion, standard, arkitektonisk fremtræden, pris, vedligeholdelsesudgifter, energiforbrug, tidspunkt for færdiggørelse, fleksibilitet og bygningernes levetid.

Bygherren bør i udbudsmaterialet kun binde tilbudene i form af **krav**, hvor der er tale om egenskaber ved byggeriet, som han anser for nødvendige og som derfor ikke må mangle i tilbudsprojekterne. Eksempelvis bygningens funktion og etageareal. De øvrige egenskaber formuleres som **ønsker**.

Funktionsbeskrivelser: B.5.3

Beskrivelse af løsninger: B:5.2.

Hvor det er muligt, bør krav og ønsker være udformet som funktionsbeskrivelser og ikke som specifikationer af bestemte produkter.

Vurdering af tilbud: 13.8

Krav skal udtrykke målelige størrelser, og de bør være så klart udformet, at de før den egentlige tilbudsvurdering kan konstateres, om de er opfyldt.

Overholdelse af bygningsreglementets bestemmelser og andre offentlige forskrifter betegner også krav, men skal ikke angives i udbudsmaterialet, idet der er tale om en almindelig forudsætning ved udbudet. På felter, hvor eksistensen af offentlige forskrifter ikke er almindelig kendt i fagkredse, må bygherren i udbudsmaterialet medtage forskrifterne som krav.

Når der - som normalt ved udbud på byggeprogram - forudsættes en projekteringsindsats fra de bydende, er det ikke praktisk at forestille sig et udbudsmateriale helt uden krav, men alene med ønsker. Et sådant udbud ville betyde, at de bydende i urimelig grad skulle arbejde i blinde, når de udformer tilbud. Desuden kan det indebære risiko for fx. dårlig funktion og anlægsøkonomisk billige løsninger på bekostning af fremtidige vedligeholdelsesudgifter.

Som udgangspunkt bør tegninger så vidt muligt undgås ved udbud på byggeprogram. Tegninger bør i alle fald kun anvendes, når en verbal fremstilling ikke slår til. Eventuelle tegninger kan være vejledende eller bindende for de bydende, d.v.s. udtrykke enten ønsker eller krav. Tegningsmateriale, der kun er vejledende, giver entreprenørerne større muligheder for at konkurrere om udformningen af byggeriet og de heraf afledte byggeomkostninger. Tegningsmateriale, der er bindende, giver på den anden side et mindre projekteringsarbejde for entreprenørerne. Et bindende tegningsmateriale kræver en væsentlig større indsats fra bygherrens side, idet det forudsætter, at bygherren på forhånd har analyseret og forkastet eventuelle andre hovedlinier for byggeriets udformning.

9.6.3 Sprogbrug

Dokumentet er Historisk

Krav skal opfyldes: 12.7.9 og 13.8.1

Det er væsentligt at være omhyggeligt med sprogbrugen. »KraV« bør altid forstås bogstaveligt, og der bør således ikke sondres mellem ufravigelige og andre krav. KraV kan angives som »minimumskrav«. I så tilfælde må overopfyldelse af kravet betragtes som tilbud om at opfylde ønsker.

Krav udtrykkes med ordet »skal« eller med konstaterende sætninger, såsom: »Den maksimale husdybde er 10 m«. Benyttes andre ord, som fx. »kan« eller »bør«, er der tale om ønsker. Ordet »må« bør undgås, da det kan være tvetydigt.

Vurderingskriterier: 12.7.7

Forskellig opfyldelse af ønsker kan indgå i en værdianalyse,

9.6.4 Tilbuds- og kontraktmateriale

Tilbudets detaljering: 12.7.9

Tilbudsbedømmelse: 13.8

Når der udbydes på byggeprogram skal bygherren bestemme i udbudsmaterialet, hvor detaljeret tilbudsmaterialet skal være. Han får igennem detaljerne bedre mulighed for at sikre sig, at tilbudsprojekterne kan de krævede eller ønskede egenskaber.

Samarbejde om projektet: 12.7.11

Løbende forelæggelse: 14.2.3

Endelig kan bygherren have behov for, at den entreprenør blandt de bydende, der vælges til at gennemføre arbejdet, i et nærmere angivet omfang yderligere detaljerer sit tilbudsmateriale, før entrepriseaftalen indgås. Der bliver således tale om et særligt kontraktmateriale. Bestemmelser herom kan være fastsat ved udbudet eller indgå i kontraktforhandlingerne. Det kan også aftales, at entreprenøren først gennemfører denne yderligere detaljering i løbet af selve byggeprocessen og løbende forelægger det detaljerede materiale til bygherrens godkendelse.

Igennem fastsættelsen af detaljeringsgraden i udbuds-, tilbuds- og kontraktmateriale kan bygherren sige at gennemføre en passende arbejdsdeling mellem sig selv, de bydende og den valgte entreprenør med hensyn til fastlæggelsen af byggeriets udformning.

9.7 Blandingsformer

Bygherren kan gå den vej at åbne mulighed for at anvende eksisterende typiserede løsninger til dele af byggeriet og lade resten af byggeriet samt indpasningen af de typiserede løsninger projektere individuelt.

9.7.1 Brug af typiserede delløsninger

Entrering: 11.5

En sådan blandingsform foreligger, når udbudsgrundlaget udformes med særlig henblik på anvendelse af typiserede komponenter og delløsninger.

Entreringsform ved tekniske anlæg: 11.2 og 11.4

På markedet tilbydes således færdige trapper, køkkener og badeværelsesenheder. Også specielle tekniske anlæg, såsom elevatorer og ventilationsanlæg, fremkommer ofte som færdige løsninger. Der findes endelig færdige byggedelsystemer, hvortil er knyttet dokumentationsmateriale og udførelsesprocedurer. Eksempler er bærende råhussystemer og lette indervægssystemer.

9.7.2 Særligt om byggedelsystemer

Funktionsbeskrivelser: B.5.3

I det omfang bygherren formoder, at byggebehovet kan opfyldes ved anvendelse af byggedelsystemer, kan udbudsgrundlaget udformes med henblik på denne mulighed. For hvert byggedelsystem udarbejdes funktionsbeskrivelser, der danner udbudsgrundlaget.

Dokumentet er Historisk

Fagentreprise: 11.3.1

Der foretages således en funktionel opdeling af bygningen modsat den traditionelle opdeling, der er baseret på fagentreprisesystemet, eksempelvis murer-, tømrer-, installations- og malerarbejde.

Typeprogrammer: 7.11

Systemerne er efterhånden i overvejende grad åbne, dvs. at de kan kombineres med andre delsystemer eller med individuelt byggeri. En bygning kan således mere eller mindre skabes af eksisterende delsystemer. Statslige bygherrer bør søge at fremme brugen af åbne delsystemer, fordi de herigennem kan kombinere nogle af fordelene ved individuelt udformet byggeri med de mulige pris- og produktmæssige fordele ved at anvende allerede udformede komponenter.

Krav til produkter: B.5.1

Anvendelse af byggedelsystemer indebærer mulighed for, at byggeriet i højere grad end sædvanligt kommer til at bestå af dele med dokumenteret og afprøvet kvalitet.

9.8 Mellemudbud

Byggeprogram som udbudsgrundlag: 9.6

Bygherren kan lade udbudsgrundlaget være noget mere detaljeret end et (udbygget) byggeprogram, dvs. lade det omfatte en del af forslags- og projekteringsmaterialet. I praksis benyttes undertiden betegnelsen mellemudbud om denne form.

Projektering: kap. 8

Den projektering, der hører til udbudsgrundlaget, udføres på sædvanlig måde af bygherrens tekniske rådgivere, mens resten af projekteringen udføres som et led i tilbudet eller entrepriseaftalen.

Totalentreprise: 11.4

Ved mellemudbud søger bygherren at bevare en vis indflydelse på projektets detaljer samtidig med at de bydende entreprenører eller den valgte entreprenør får mulighed for at lade produktionsmæssige forhold få indflydelse på projektets detailudformning. I praksis vil det normalt være totalentreprenører, der kan deltage i mellemudbud.

Der findes ingen nærmere regler om mellemudbudstilfælde, herunder ingen særlige regler om ansvar. Bygherren må tilrettelægge udbud ud fra, hvad der er sagt om udbud på hovedprojekt og udbud på byggeprogram. Mellemudbud stiller særlige krav til bygherre og entreprenør på grund af den ændrede arbejdsdeling mellem dem.

Nærmere oplysninger om fordele og ulemper ved mellemudbud og konsekvenserne af denne form kan fås i byggestyrelsen.

9.9 Samarbejde før udbud

Samarbejde **efter** udbud: 12.7.11

Det er normalt bygherren, der står for hele udbudsgrundlaget. Der kan dog etableres et samarbejde mellem bygherre og bydende entreprenører og leverandører, for eksempler om afklaring af særlige produktionsmæssige forhold i udbudsmaterialet.

Formålet er at opnå et bedre resultat af parternes samlede ydelser og at undgå de forståelsessvigt, der kan opstå, når parterne skal sætte sig ind i hinandens afsluttede arbejdsindsats.

Der er i et sådant samarbejde en række muligheder og problemer.

Begrænset udbud: 11.6.2

Samarbejde før udbud kan i praksis kun finde sted, når de bydendes kreds er begrænset og dermed kendt.

Bygherren må sikre sig, at de tekniske rådgivere og entreprenørerne er klar over de stillede samarbejdskrav, og at de er motiveret for samarbejdsopgaven og i stand til at påtage sig denne.

Dokumentet er Historisk

Organisering: kap. 3

I de tilfælde, hvor der bliver tale om et mere omfattende samspil mellem bygherre og entreprenør, må der stilles betydelige krav til effektiviteten i den organisation, som bygherren har til sin rådighed.

Samarbejdet bør betragtes som bistand fra entreprenørerne til bygherren, således at det stedse står klart, at projekteringen sker for bygherrens regning og risiko. Dette bør også gælde i tilfælde, hvor samarbejdet er meget indgående. Det er tillige væsentligt at få afgrænsningen mellem parterne projekteringsindsats fastlagt.

I forbindelse med aftalen om bistand må der tages stilling til, om bygherren skal betale for entreprenørernes bistand.

Der bør kun blive tale om betaling fra bygherren til entreprenørerne, hvis disses indsats overstiger, hvad der er normalt i forbindelse med gennemgang af projektmateriale før tilbud eller i forbindelse med tilbudsudregning.

10. Økonomisk styring

10.1. Kapitlets område

Programoplæg: kap. 5

Prisindhentning: kap. 12

Økonomisk styring under byggeriets gang: 14.6

Dette kapitel handler om den økonomiske styring fra udarbejdelsen af det første budget i forbindelse med programoplægget og indtil prisindhentningen.

Økonomi: 2.5 og 5.6

Den økonomiske styring frem til tilbudsgivningen omfatter udarbejdelse af et **planlægningsbudget**, der under sagsforløbet munder ud i et **styrende budget**. Gennem planlægningsbudgettet sikres, at der er økonomi med i overvejelserne fra første færd. Gennem det styrende budget og opfølgningen af dette sikres, at den fastlagte økonomi holdes. Det styrende budget med eventuelle revisioner er grundlaget for bygherrens prisbedømmelse.

Rådgiverhonorar: B.4

Udgifterne til et byggeri omfatter grundanskaffelse (grundkøb og grund- og terrænudgifter), bygningsudgifter inc. indretning og omkostninger (herunder honorar til tekniske rådgivere). Udgift til grundkøb er ofte fastlagt på forhånd og honorarudgifter beregnes efter bestemte regler. Dette kapitel handler derfor først og fremmest om styringen af byggeudgifterne.

Økonomisk styring under byggeriets gang: 14.6

Efter arbejdets overdragelse til entreprenøren vil omfanget af bygherrens økonomiske styring bero på den indgåede entrepriseaftale. Ved regningsarbejder må bygherren varetage en del af styringen, mens opgaven ved tilbudsarbejder i hovedsagen er den enkelte entreprenørs.

10.2 Formål

Byggeprogram: kap. 7

Projektering: kap. 8

Udbud på byggeprogram: 9.6

Den økonomiske styring må tilrettelægges efter forudsætningerne i den enkelte byggeopgave.

Formålet med økonomisk styring er:

Dokumentet er Historisk

- **at nå optimale løsninger.** Det er en væsentlig bygherreopgave at nå frem til optimale løsninger, dvs. sådanne, hvor der er det mest acceptable forhold mellem kvalitet og pris. Bygherren må herunder afveje kravene og ønskerne til byggeriet mod de økonomiske muligheder. De fleste krav og ønsker vil på den ene eller anden måde have indflydelse på byggeudgifterne og på de senere driftsudgifter. Det er især under byggesagens indledende faser, de udslagsgivende beslutninger vedrørende omfanget af de totale byggeudgifter tages. Opgaven skal løses under udarbejdelse af program, dispositionsforslag og projektforslag, normalt i en dialog mellem bygherren og hans tekniske rådgivere. Hvis der udbydes på byggeprogram eller lignende mindre detaljeret materiale, beror opnåelsen af optimale løsninger på et samspil mellem bygherrens udbudsmateriale og de bydende tilbud.

Økonomisk tilbageholdenhed: 2.5 og 7.4

- **at begrænse udgifterne.** Fastlæggelse af byggeriets standard og valget af løsninger vil have en tilbøjelighed til at resultere i at lavere udgiftsniveau, dersom bygherren ikke alene ser på behov og brugerønsker, men også på et tidligt tidspunkt har realistiske oplysninger om byggeudgifterne. Dette har særlig betydning, da økonomisk hensyntagen er et væsentligt krav i statsbyggeriet.

Brugermedvirken: kap. 4

- **at gøre brugerønsker realistiske.** Byggeriets brugere har ikke ansvar for byggeudgifterne. Brugere kan være tilbøjelige til at lægge hovedvægten på at opnå højst mulig kvalitet og bedst mulig opfyldelse af brugerønskerne. Når der knyttes prisoplysninger til brugerønskerne, og når brugerne eventuelt får udgiftsrammer at disponere over, bliver brugerønskerne mere realistiske.

Budgettering: 10.4

- **at begrænse usikkerheden** i budgetteringen af byggeudgifterne.

Økonomisk overblik: 10.3

- **at opnå** overblik over økonomien.

10.3. Særligt om økonomisk overblik

I den økonomiske styring må indgå en vurdering af, hvornår der bør være overblik over den endelige byggeudgift, dvs. hvornår byggeudgiftens størrelse i det væsentlige er kendt.

Udbud på hovedprojekt: 9.5.1

Budgetansvar: 6.2.6 og B.4.27

Ved gængs projektering i bygherrens regi med udbud på hovedprojekt opnås overblikket på hovedprojektstadiet i form af en tilbudspris. Der kan dog ved udarbejdelse af et styrende budget (med tilknyttet rådgiveransvar for overholdelse) også forinden tilbudenens fremkomst blive tale om et realistisk billede af byggeudgifternes størrelsesorden.

Udbud på byggeprogram: 9.6

Et tidligere overblik fås ved at udbyde arbejdet på grundlag af byggeprogrammet. Byggeudgiften er her kendt fra programstadiet.

Given pris: 11.7.1

Tidligst muligt overblik fås ved sammen med beslutningen om at bygge at fastlægge byggeudgiften som et fast beløb. Programmeringen må tage sigte på at overholde dette beløb, og overensstemmelse mellem dette beløb og byggeplaner må udelukkende opnås ved at tilpasse byggeplanerne. Der kan herefter udbydes med given pris på grundlag af byggeprogrammet. Denne tidlige fastlæggelse af byggeudgiften kan til gengæld efterlade en vis usikkerhed om, hvilken kvalitet der opnås i byggeriet.

Prisregulering: 12.6.19

Udbudsbestemmelser om vinterbyggeri: 12.3.6 og 12.7.12

Vinterarbejder: 14.9.1

Ved alle de nævnte former for prisindhentning har det økonomiske overblik sine begrænsninger. Også efter accept af tilbud kan prisen ændre sig - som følge af nye myndighedskrav, aftalt prisregulering, ekstraudgifter ved standsninger i arbejdet eller ved

Dokumentet er Historisk

betalingsstandsninger hos en entreprenør, samt som følge af godtgørelse og erstatninger. Desuden er der til de fleste tilbudsarbejder knyttet ydelser, der betales efter regning, såsom særlige funderings- og vinterbyggearbejder og ydelser baseret på enhedspriser.

Prisform: 11.7

Det seneste overblik over prisen forekommer, når hele arbejdet udføres i regning. Her kendes prisen først ved byggearbejdets afslutning.

Tidligt eller sent økonomisk overblik er et spørgsmål om at afveje økonomiske risici. Tidlig fastlæggelse af prisen kan eventuelt blive betalt for dyrt i form af tilbud med store risikotillæg eller - ved udbrud med given pris - med dårligere kvalitet. Sen fastlæggelse af prisen kan give merudgifter i forhold til forudsatte udgifter eller givne bevillinger.

10.4 Budgettering

Budgettering af udgiften ved et byggeri vil som regel være forbundet med en vis usikkerhed om budgetsummens holdbarhed. Denne usikkerhed formindskes ved at:

- vælge et dækkende erfaringsgrundlag for budgetteringen
- detaljere budgettet med henblik på at indkredse de mest usikre udgiftsposter og herefter nedbringe usikkerheden på disse poster ved nøjere undersøgelser og eventuelt yderligere opdeling i underposter
- at være dækkende metoder til ajourføring af budgettallene, svarende til prisudviklingen frem til afgivelsen af tilbud.

Detaljeringen af budgettet er en forudsætning for at få et realistisk indtryk af byggeudgifterne.

10.5 Planlægning 176.3 budget

Grundlag: 2.3 og 2.5

Programoplæg: kap.5

Et planlægningsbudget er grundlaget for den økonomiske styring i de tidlige faser. Gennem planlægningsbudgettet kan bygherren på et tidligt tidspunkt få en reel opfattelse af de udgifter, der vil være forbundet med et byggeri, og få udgifterne sat op over for de økonomiske muligheder i sagen. I sin første skikkelse indgår planlægningsbudgettet i den samlede afvejning af behov, økonomi og husningsmuligheder. Hvis der træffes beslutning om at bygge, indgår budgettet som en del af programoplægget.

Planlægningsbudgetter er ikke i sig selv bindende over for de bevilgende myndigheder. Ved normal projektering søges disse endelige godkendelse i almindelighed først indhentet, når projektforslag er tilvejebragt, jfr. de nærmere regler i **budgetvejledningen**.

Men planlægningsbudgettet bør danne udgangspunkt for bevillingsansøgning og benyttes i andre situationer, hvor der bliver tale om at anføre byggeudgifter over for de bevilgende myndigheder.

Et planlægningsbudget kan fastlægges alternativt, således at forskellige mulige løsninger i grove træk kan blive belyst.

Fagtilsyn: 6.2.8

I sine overvejelser om planlægningsbudgettet må bygherren have sammenhængen mellem byggeriets pris og kvalitet for øje. Jo strammere økonomien er, desto større er faren for en for lav standard, for underlødige projektering og for mangler i det færdige byggeri. Knebne byggeudgifter kan også medføre større behov for kontrol under opførelsen og kan betyde, at vedligehold bliver mere bekosteligt.

I det tilfælde, hvor bygherren har et bestemt beløb til rådighed til dækning af lokalbehovet, er planlægningsbudgettet en given størrelse, og de videre overvejelser bør gå ud på at undersøge, hvorledes det pågældende beløb kan anvendes bedst muligt, og hvilken grad af behovsopfyldelse, der kan opnås.

I andre tilfælde må det første planlægningsbudget lægges ud fra erfaringsmateriale, som bygherren eller dennes tekniske rådgivere råder over.

Grundlaget kan være lignende byggeri eller erfaringspriser, justeret for ændringer i projektets karakter. Budgettet vil selvfølgelig

Dokumentet er Historisk

være behæftet med betydelig usikkerhed, så længe lokalbehovet og andre væsentlige forhold ikke er endelig defineret.

I forbindelse med udarbejdelsen af programoplægget vil planlægningsbudgettet typisk indeholde et samlet beløb beregnet på grundlag af kvadratmeter-priser eller funktionspriser, såsom pris pr. sengeplads eller elev. Disse erfaringstal justeres til den enkelte opgaves specielle karakter, eksempelvis miljøkrav, indeklima og bygningsform. I en række tilfælde vil der være behov for en opdeling af dette budget. Der kan eksempelvis blive tale om en opdeling i grund- og terrænudgifter, bygningsudgifter, indretning og administration og omkostninger.

Budgettet vil gradvis blive mere detaljeret i takt med planlægningens fremadskriden.

Ved mere komplicerede eller ved større byggerier kan der være brug for større detaljering end ved andre opgaver.

Generelt set er der mindre behov for detaljering, hvis projektet i hovedsagen omfatter gennemprøvede løsninger, hvor der er et godt økonomisk erfaringsmateriale. Hvis der derimod er tale om nye løsninger, skal der ofte detaljeres mere.

10.6 Styrende budget

Ændringer: 8.9, 10.11 og 13.7.3

Planlægningsbudgettet skal resultere i et budget, der udtrykker bygherrens endelige beslutning om alle væsentlige dele af byggeriets økonomi. Dette budget - kaldet det styrende budget - er bindende for bygherren og rådgiverne i den forstand, at det totale beløb kun kan ændres, når der er særlig grund dertil. Indenfor budgettet bør kun mindre omposteringer komme på tale, og merudgifter et sted må opvejes af besparelser et andet sted.

Projektforslag: 8.6.2

Det styrende budget udarbejdes senest i forbindelse med projektforslaget, idet der på dette stadium normalt foreligger nogenlunde klarhed over byggeriets lokalisering, dets størrelse (etageareal), bebyggelsesplan, råhusets udformning, installationssystemerne i hovedtræk samt over specielle krav til byggeriet.

Efterhånden som projektets enkeltdele kan prissættes, kan priserne tjene som grundlag for en afvejning af forholdet mellem udgift og kvalitet.

Rationalisering: 12.3.5

Er projektet udtryk for en særlig rationaliseringsindsats, må det styrende budget afspejle en forventet rationaliseringsgevinst i form af lavere pris.

Delt rådgivning: 6.2.4

Omprojektering: 6.6.6 og B.4.27

Ved delt rådgivning bør det styrende budget på de områder, hvor der er antaget rådgivere, åbne mulighed for en opdeling, der svarer til de enkelte rådgiveres projektd dele - af hensyn til omprojekteringspligt.

Beløb til brugernes disposition: 4.4.2

Fastlæggelse af et styrende budget og opfølgning af dette er det vigtigste hjælpemiddel, bygherren råder over til at opnå et optimalt resultat af byggeprocessen i forhold til de økonomiske muligheder.

Byggeprogram: kap. 7

Dispositionsforslag: 8.6.1

Undertiden bør det styrende budget kunne fastlægges tidligere end i forbindelse med projektforslaget. Dette gælder fx., når der udbydes på et materiale, der svarer til et byggeprogram eller et dispositionsforslag. I sådanne tilfælde vil planlægningsbudgettet og det styrende budget ofte være sammenfaldende.

Given pris: 11.7.1

Dokumentet er Historisk

Det styrende budget må ikke oplyses overfor de bydende, med mindre det er grundlag for udbud med given pris. **Offentlighedsloven** giver adgang til at holde budgettet hemmeligt.

10.7 Driftsudgifter

Økonomi: 5.6

Planlægningsbudgettet og det styrende budget bør ikke blot omhandle de egentlige byggeudgifter, men så vidt det er muligt også de senere driftsudgifter.

Driftsudgifterne påvirkes betydeligt af byggeriets udformning, ikke mindst af installationernes udformning og levetid.

Driftsudgifterne omfatter dels personaleudgifter og andre udgifter forbundet med brugen af bygningen, dels bygningsbestemte udgifter.

De sidstnævnte udgifter vedrører især vedligehold, pasning og overvågning af tekniske installationer, energi og rengøring. De største muligheder for at påvirke disse udgifter ligger i byggeriets planlægning. Ved at beregne de såkaldte levetidsomkostninger for forskellige løsninger kan driftsudgifterne inddrages i planlægningen. Navnlig er det vigtigt at vurdere det fremtidige energiforbrug.

En bygningsdels levetidsomkostninger kan beregnes ved at summere nutidsværdien af byggeudgifterne og nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til vedligehold, pasning og overvågning af tekniske installationer, energi og rengøring.

Nutidsværdien er et udtryk for, at nutidige og fremtidige udgifter er omregnet til et bestemt beregningsår. Normalt beregnes levetidsomkostningerne pr. år ved at dividere med den forventede levetid. Beregnes denne årsomkostning for forskellige mulige løsninger, fås et bedre grundlag for at vurdere, hvilken løsning der ud fra et driftsmæssige hensyn er den bedst egnede. Disse beregninger vil i praksis ofte være vanskeligere at gennemføre på grund af manglende data og erfaringer, men også mere skønnede beregninger kan være med til at give et bedre beslutningsgrundlag.

Der bør for væsentlige dele af projektet beregnes et budget for såvel byggeudgifterne som for de samlede levetidsomkostninger. Det sidste vil kun være vejledende, da det er vanskeligt at forbinde udarbejdelsen med et ansvar for, at budgettet holder. I nogle tilfælde vil det dog være muligt at opnå tilbud på dele af driften over en kortere eller længere periode sammen med tilbud på entrepriser eller leverancer.

Vurderingen af driftsudgifterne vil afhænge af, hvilken fase der er tale om. I de indledende faser, program og dispositionsforslag er det hovedsagelig byggeriets omfang og art, der er afgørende. I de senere faser, som forprojekt og hovedprojekt, er det valg af materialer og detaljer, der har betydning.

Valg af materialer: B.5

Budgettet over levetidsomkostninger kan benyttes ved valget af materialer og konstruktioner. Eksempelvis kan budgettet motivere valg af løsninger, der er dyrere end andre i ren anskaffelsesudgift, men billigere, når der tages hensyn til driftsudgifter.

10.8 Løbende opfølgning under forslags- og projektarbejdet

Når bygherren - normalt hans tekniske rådgivere - står for forslag og projektarbejdet må han følge det styrende budget op ved:

- at belyse de økonomiske følger af forskellige mulige detaljløsninger
- at overholde den fastsatte økonomi. Dette sker især ved at vælge detaljløsninger, som udgiftsmæssigt er inden for budgettet
- at registrere nødvendige budgetændringer. Disse vil være en følge af:

1. udefra kommende krav, fx. fra myndigheder.

Projektering kap. 8

2. fastlæggelsen af projektets enkeltheder, efterhånden som der opnås klarhed over disse gennem dialogen mellem bygherren og rådgiverne frem gennem forslagsfasen.

Ændringer kap. 9

Dokumentet er Historisk

3. eventuelle egentlige projektændringer, besluttet af bygherren.

- at belyse, om der er besparelsesmuligheder i projektet. Disse kan udnyttes til at nedsætte byggeudgiften eller til øget indsats andet steds i projektet.

10.9 Budgettets prisniveau

Når der i det styrende budget indgår priser fra tidligere byggerier, må bygherren være forsigtig med blot at fremskrive disse priser på grundlag af indeks, men må få oplyst aktuelle priser.

Det styrende budget må før udbud justeres for pris- og lønudviklingen siden budgettets udarbejdelse. Dette kan normalt ske ved regulering efter et af de byggeomkostningsindeks, der udarbejdes af Danmarks Statistik, eventuelt med en konkret tilpasning på grundlag af bestanddelene i indeksene. Har bevillingsmyndighederne tiltrådt budgettet, kan regulering dog kun ske efter byggeomkostningsindeks for montagebyggeri, jf. **budgetvejledningen** pkt. 42.52.1 og 42.52.5.

For at kunne sammenligne de indkomne tilbud med det styrende budget reguleres dette frem til byggeriets respektive udgiftsmæssige tyngdepunkter eller de enkelte tilbud må tilbagereguleres til tidspunktet for prisindhentning.

Prisbedømmelse: 13.7.2

Hvis markedsforholdene på tilbudstidspunktet viser unormale udsving, må der tages hensyn hertil ved bedømmelsen af tilbudene, eller det styrende budget må rettes tilsvarende.

10.10 Rådgivernes indsats

Rådgiverstyring: 6.2.6

Det er normalt en del af de tekniske rådgiveres ydelser at styre økonomien under forslags- og projektarbejdet som nærmere angivet i teknikerreglerne. Styringen sker ved hjælp af overslag, der knyttes til de enkelte faser.

Det påhviler rådgiverne løbende at kontrollere, om de forventede udgifter holdes indenfor overslagene, og rådgiverne har pligt til at forelægge bygherren eventuelle forslag til projekttilpasning til afhjælpning af afvigelser.

Projekteringsledelse: 6.2.5

Projekteringslederen skal samordne de forskellige rådgiveres overslag og forelægge dem for bygherren. Opbygningen og detaljeringen af overslagene må tilpasses den enkelte sag.

Bygningsdeloverslag: 6.2.9

Den fornødne økonomiske styring, herunder detaljeringen af budgetterne, bør kunne gennemføres uden at detaljerede bygningsdeloverslag er nødvendige, jf. **specialnormerne** pkt. 2.2.3. Ønsker bygherren sådanne overslag udarbejdet af rådgiverne, må han betale dem særskilt honorar herfor.

10.11 Hvis det styrende budget overskrides

Prisbedømmelse: 13.7.2 og 13.7.13

Hvis det ved den løbende opfølgning eller ved prisindhentningen viser sig, at det styrende budget ikke kan holdes, må bygherren tage stilling til:

- om projektets standard skal ændres, fx. i form af ændret materiale- og konstruktionsvalg, ændrede tekniske løsninger eller udeladelse af projektdele

- om dele af projektet skal udgå

- om det styrende budget og byggebevillingen skal søges øget eller

- om projektet skal udsættes, eventuelt opgives.

Dokumentet er Historisk

Eventuelt kan de tre førstnævnte muligheder kombineres.

Det er væsentligt, at bygherren er klar over de standardsænkninger, der eventuelt gennemføres. Ellers kan han og brugerne komme til at nære for store forventninger til det færdige byggeri.

Omprojektering og budgetansvar: 6.2.6 og B.4.27

Det må tillige undersøges, hvorvidt omprojekteringspligten bliver aktuel, eller om der kan gøres ansvar gældende mod rådgiverne.

11. Entreringsform, udbudsform og prisform

11.1 Kapitles område

I dette kapitel gennemgås entreringsform, udbudsform og prisform, som er af væsentlig betydning ved byggeriets gennemførelse. Overvejelserne herom må være afsluttet inden udbud og bør helst være afklaret tidligere under byggeriets planlægning.

De tre former kan kombineres på forskellige måder og må overvejes hver for sig.

11.2 Entreringsform

Entreringsformen kan være fagentreprise, storentreprise, hovedentreprise eller totalentreprise.

Typiserede delløsninger: 9.7.1

En entreprise omfatter i alle tilfælde en entreprenørindsats på byggepladsen, fx. udgravning eller montering. Desuden vil der normalt indgå leverancer af materialer eller komponenter i entreprisen. Disse leverancer kan undertiden dække størsteparten af enterprisesummen i form af typiserede delløsninger, herunder specielt tekniske anlæg, såsom elevatorer og ventilationsanlæg.

Bygherreleverancer: 12.6.4

Leverancer til byggeriet kan også ske direkte til bygherren i form af bygherreleverancer.

Entreringsformen er udtryk for, om det er bygherren eller entreprenøren, som står for projekteringen og som styre selv byggeriets udførelse. Herigennem får entreringsformen betydning for fordelingen af risiko og gansvar, hvis der opstår mangler og forsinkelser ved arbejdet.

Bygherren kan vælge mellem samtlige entreringsformer, og det kan ikke på forhånd generelt angives, at visse former prismæssigt eller på anden måde er mere fordelagtige for bygherren end andre. Valget må træffes efter de konkrete omstændigheder. I det følgende gives nogle retningslinier, der kan vejlede bygherren.

11.3 Fælles for fag-, stor- og hovedentreprise

Fælles for fag-, stor- og hovedentreprise er, at der udbydes på et detaljeret udbudsgrundlag, som er udarbejdet af bygherren.

Hovedprojekt: 9.5.1

Udbudsgrundlaget er traditionelt et hovedprojekt.

Forprojekt: 9.5.2

Men indenfor de fleste fagområder findes der virksomheder, der kan give tilbud på et udbudsgrundlag, svarende til de tekniske rådgiveres forprojekt. Disse virksomheder påtager sig således den fornødne begrænsede færdigprojektering.

Stor- eller fagentrepriser forudsætter, at entrepriserne kan afgrænses ret nøjagtigt indbyrdes, hvilket som regel vil være muligt.

11.3.1 Fagentreprise

Dokumentet er Historisk

Opdeling: 12.3.1

Fagentreprise, som er en meget anvendt entreringsform i det statslige byggeri, indebærer, at bygherren må indgå entrepris aftaler med et antal entreprenører, svarende til bygherrens opdeling af byggeopgaven i entrepriser.

Fagentrepriseformen passer til byggeriets traditionelle fagopdeling og giver bygherren mulighed for at entrere med specialiserede firmaer. Da der normalt findes et betydeligt antal firmaer indenfor de forskellige fag, øges konkurrencemomentet, hvilket alt andet lige normalt fører til lavere priser.

Styring: 14.4-6

Brug af fagentrepriser indebærer, at mange selvstændige led hver for sig og tilsammen skal fungere effektivt, for at byggeprocessen kan blive vellykket. Fagentrepriseformen kræver derfor en omhyggelig tilrettelæggelse og styring af byggeprocessen fra bygherrens side. Hvis de tidsmæssige forudsætninger ikke holder, kan bygherren blive stillet over for erstatningskrav fra forsinkede fagentreprisenører.

11.3.2 Storentreprise

Bygherren kan opnå en forenkling af styringsopgaverne i forhold til fagentreprisen ved at anvende storentreprise som entreringsform. Dette kan ske på den måde, at beslægtede fag samles i større grupper eller at mindre fag lægges sammen med større.

Storentreprise anvendes i ret vid udstrækning i statsbyggeriet.

Styringen påhviler også i denne situation fuldt ud bygherren, men der bliver færre entrepriser at koordinere. Tilrettelæggelsen indenfor den enkelte storentreprise er ikke bygherrens sag, idet storentreprisenørers område har samme stilling i forhold til bygherren som en hovedentreprisenør.

Erstatningskrav: 14.5

Ved at lægge små fag sammen med større kan bygherren undgå, at forsinkelser i de små fag giver anledning til, at der fra entreprenørerne i efterfølgende, større fag giver anledning til, at der fra entreprenørerne i efterfølgende, større fag rejses erstatningskrav, som det kan være vanskeligt for bygherren at få dækket hos den entreprenør, i hvis forhold årsagen til forsinkelsen ligger.

11.3.4 Hovedentreprise

Styring: 14.4-6

Ved hovedentreprise entrerer bygherren kun med een entreprenør. Styringen af byggearbejderne overgår her fra bygherren til hovedentreprisenør.

Bygherren kommer normalt til at betale for denne lettelse i sine opgaver, idet en hovedentreprisenør ofte lader et hovedentreprisesalær indregne i sit tilbud. Dette salær kan være på omkring 5% af underentreprisenørernes samlede tilbudssum.

Hovedentreprisenøren overlader sædvanligvis betydelige dele af arbejdet til underentreprisenører.

Bygherren har intet aftaleforhold til de enkelte underentreprisenører, men skal i alle forhold holde sig til hovedentreprisenøren, der således er ansvarlig for kontraktmæssig ydelse og overholdelse af tidsfrister.

Rådgiverstyring: 6.2.7

Bygherrens overvejelser om anvendelse af hovedentreprise må især bero på en afvejning af, om han - enten selv eller ved tekniske rådgivere - mener at kunne styre byggeprocessen forsvarligt for en mindre udgift end det normale hovedentreprisesalær.

Bygherren må være opmærksom på, at den entreprenør, der skal være hovedentreprisenør, skal have kvalifikationer til at styre byggeprocessen og økonomisk baggrund for at stå for hele byggeriet. Ikke alle entreprenører kan påtage sig ren opgave som hovedentreprisenør. Konkurrencen er således ofte mindre end ved udbud i fagentreprise, hvilket kan have indflydelse på prisen.

Bunden licitation: 11.6.2

Udbudsbestemmelser: 12.3.1

Dokumentet er Historisk

Undertiden kombineres fag- og hovedentreprise på den måde, at arbejdet udbydes i fagentrepriser, men med en forpligtelse for en af entreprenørerne - fx. råhusentreprenøren - til at overtage den styrede funktion som hovedentreprenør. Denne metode er kun mulig ved bunden licitation, idet den entreprenør, der skal påtage sig hovedentreprenøropgaven, på forhånd må være bekendt med - og kunne acceptere - de mulige fagentrepriser.

I praksis benyttes betegnelsen hovedentreprise også, selvom enkelte, mindre arbejder ved et byggeri udbydes selvstændigt. Disse arbejder må behandles som fagentrepriser.

Visse af de statslige bygherrer udbyder i stort omfang i hovedentreprise.

11.49 Totalentreprise

Totalentreprise er en nyere entreringsform, der i de senere år er blevet anvendt en del, navnlig inden for erhvervs- og boligbyggeriet og mindre omfang i statsbyggeriet.

Typeprojekter: 9.3

Udbud på byggeprogram: 9.6

Udbudsregler: 12.7

Antagelse af tilbud: 13.8

Kontrol med arbejdet: 14.4.3

Løbende godkendelse af materialet: 14.2.3

Totalentreprise foreligger, når entreprenøren står for såvel arbejdets udførelse som projekteringen eller den væsentlige del af denne. Totalentreprenøren skal således præstere den projektering, der ikke indgår i udbudsmaterialet, og materiale- og konstruktionsvalg samt fastlæggelsen af projektets detaljer er helt eller delvis overladt til totalentreprenøren.

Udbudsgrundlag: kap. 9

Typiserede delløsninger: 9.7.1

Normalt omfatte totalentreprise hele byggeopgaven, men der er intet til hinder for, at bestemte dele af en opgave udbydes i totalentreprise, mens det øvrige byggeri udbydes på bygherrens fuldt detaljerede udbudsgrundlag. Ofte vil en sådan »partiel totalentreprise« foreligge ved tekniske installationer, hvor bygherren udbyder på funktionskrav og indbygningsmål, medens de bydende eller den valgte entreprenør står for fastlæggelsen af detaljerne.

11.4.1 Forudsætninger

Byggeprogram: 9.6

Er udbudsgrundlaget et byggeprogram, eventuelt et udbygget byggeprogram, er entreringsformen totalentreprise.

Mellemudbud: 9.8

Også hvis udbudsgrundlaget har en detaljeringsgrad, der ligger mellem det udbyggede byggeprogram og et forprojekt, vil det normalt være totalentreprenøren, bygherren må i forbindelse med.

Selve arbejdsudførelsen omfatter ligesom ved hovedentreprise alle eller næsten alle entrepriser i det pågældende byggeri.

Et totalentreprenørfirma vil normalt ikke selv stå for alle entrepriser og leverancer, men vil anvende underentreprenører og -leverandører. Eventuelt kan alle ydelser blive udført på denne måde. Totalentreprenøren har i så fald alene styringsfunktionen samt den kontraktmæssige hæftelse for det samlede arbejde.

Detaljeringsgrad: 9.2

Dokumentet er Historisk

Om totalentreprise er egnet, er først og fremmest afhængig af, om bygherren mener at kunne give afkald på selv at stå for hele detaljeringen af udbudsmaterialet.

Typeløsninger: 9.3

Individuelt byggeri: 9.4

Totalentreprise er mest nærliggende, hvor typeløsninger - med eller uden tilpasninger - opfylder bygherrens krav og ønsker. Men entreringsformen kan også anvendes ved individuelt byggeri, når udbudsgrundlaget ikke behøver at være detaljeret.

Økonomisk overblik: 10.3

Tidsforhold: 9.6

Totalentreprise kan give et tidligt overblik over byggeriets økonomi og tidsmæssige fordele, samt mulighed for at vælge mellem flere forskellige projekter.

Totalentreprenøren skal være i stand til at styre byggeprocessen og have økonomisk baggrund for at stå for byggeriet, idet projektering, konstruktionsvalg, installationsprincipper, produktvalg og udførelse behandles som en helhed.

Dette giver særlig gode muligheder for at minimere omkostningerne. Om det giver bygherren prismæssige fordele, afhænger af markedssituationen. Der kan ikke siges noget generelt om, hvorvidt totalentreprise er billigere end andre entreringsformer. Det kan dog nævnes, at et stort indslag af typiserede løsninger i et projekt normalt vil betyde lavere pris.

Udbudsgrundlag: 9.6

Rådgiverbistand: 6.2.10

Totalentreprise kræver en grundig forberedelse fra bygherrens side i form af omhu med udbudsgrundlaget og entrepriseaftalen. Bygherren bør derfor sikre sig sagkyndig bistand.

Bedømmelse af tilbud: 13.8

Ved totalentreprise kan det undertiden være vanskeligt at afgøre, hvilket af de indkomne tilbud, der er det fordelagtigste, da såvel kvalitet som pris skal indgå i vurderingen.

Normalt konkurreres der ved totalentreprise på pris, kvalitet og udformning. Men i særlige tilfælde kan også kvantitet og tid være konkurrencemomenter.

11.4.2 Organisering

Totalentreprise kan udføres af entreprenørfirmaer eller af grupper af rådgiver- og entreprenørfirmaer, der overfor bygherren står som eet firma - et konsortium. Også fagentreprisefirmaer har mulighed for at organisere et samarbejde således, at de kan tilbyde totalentreprise.

Et totalentreprenørfirma, der ikke indgår i en gruppe med rådgiverfirmaer, vil som regel på anden måde knytte rådgiverfirmaer til sig til at udføre den projektering og projektilpasning, der ligger ud over entreprenørfirmaets eventuelle typeløsninger eller kapaciteten i firmaets egen projekteringsafdeling.

En særlig form for totalentreprise foreligger, når der til et rådgiverfirmas projekt er knyttet en tilbudspris fra en entreprenør på projektets gennemførelse. EF-reglerne om udbud gælder her, idet der ikke er tale om en ren rådgiverkonkurrence.

11.4.3 Totalentreprisens retlige stilling

AB 72: 12.2.5

Projektering: B.4.5

Aftaler om totalentreprise indgås normalt på grundlag af AB 72. Dette indebærer, at totalentreprenørens ansvar og risiko er det sædvanlige for entrepriser, med mindre andet aftales. En særlig følge af totalentrepriseforholdet er dog, at totalentreprenøren hæfter

Dokumentet er Historisk

for dårlig koordinering mellem sin projektering og udførelse. Totalentreprenørens projekteringsindsats må bedømmes efter entrepriseretlige regler, fx. hvad angår forsinkelse og mangler.

I tilfælde af mangler ved byggeriet er bygherren ved totalentreprise firtaget for at skulle tage stilling til, hvorvidt ansvaret skal søges placeret hos de projekterende eller de udførende. Der kan dog stadig opstå tvister om ansvarsplacering, hvis totalentreprenøren mener, at en mangel kan føres tilbage til udbudsgrundlaget.

Byggegrundens beskaffenhed er principelst en bygherrerisiko som i andet tilfælde. Totalentreprenøren kan dog komme til at deltage i risikoen, hvis dette er aftalt eller særlige forhold ved hans projekt bevirker, at der stilles specielle krav til byggegrunden.

11.4.4 Udnyttelse af totalentrepriseprojekter

Tilbudsvederlag: 12.7.5

Efter almindelige regler er bygherren afskåret fra enhver udnyttelse af totalentreprenørens projekt, som ikke følger af accept af tilbudet eller anden nærmere aftale. Dette gælder, hvadenten der er betalt vederlag eller ej.

Tilbudsvederlag: 12.7.5

Ved accept af tilbudet erhverver bygherren alene udnyttelsesretten over det projekt, der kommer til udførelse i det omfang, dette er forudsat i udbudsmaterialet.

Såfremt udbudsmaterialet eller tilbudsprojektet forudsætter, at den valgte totalentreprenør skal foretage tværgående undersøgelser, omfattende funktionsanalyser eller lignende, bør bygherren betinge sig ret til uden ekstrabetaling at kunne disponere over det herved fremkomne materiale.

Bygherren må ikke overlade et tilbudsprojekt eller dele deraf til trediemand eller til offentliggørelse uden totalentreprenørens samtykke. Et sådant samtykke bør foreligge skriftligt.

11.5 Entrepring om typiserede delløsninger

Typiserede delløsninger: 9.7.1

Bygherren kan overlade til de bydende selv at bedømme, om de indenfor udbudsmaterialets grænser vil lade typiserede delløsninger indgå i deres tilbud, og i bekræftende fald hvilke løsninger, fx. byggedelsystemer.

Bygherren kan også opdele byggeopgaven eller dele af denne efter typiserede delløsninger.

Han kan herefter gå frem på en af følgende måder:

- Bygherren indhenter særskilt tilbud med henblik på sådanne løsninger og entreterer med leverandøren af den valgte løsning. Leverandøren skal forpligte sig til at acceptere den kommende entreprenør som sin kunde.

I udbudsmaterialet for selve byggeriet foreskrives herefter, at de bydende skal lade den valgte løsning indgå i deres tilbud, og at dette skal ske på de vilkår, der er aftalt mellem bygherren og leverandøren.

Den entreprenør, der får arbejdet overdraget, hæfter på sædvanlig måde for leverancen, med mindre der træffes særlig aftale. Forholdet mellem entreprenøren og leverandøren kan være et rent leveranceforhold eller et underentrepriseforhold.

Bygherreleverancer: 12.6.4

- Typiserede delløsninger kan tilgå byggeriet i form af bygherreleverancer, som entreprenørerne forpligtes til at anvende.

Det må i almindelighed frarådes at lade sådanne aftaler blive gængse.

- Der kan hos de entreprenører og leverandører, der er indehavere af de mest nærliggende typiserede løsninger, indhentes tilbud på såvel leverancer som på disse monteringer i byggeriet.

Aftalen med den udvalgte entreprenør eller leverandør bliver en normal entreprisaf tale.

Dokumentet er Historisk

11.6 Udbudsform

Udbudsformerne er offentligt udbud, begrænset udbud og underhåndsbud.

Ved offentligt udbud får alle entreprenører lejlighed til at afgive tilbud, og de stilles således lige i konkurrencen.

Ved begrænset udbud vælger bygherren de entreprenører, der skal afgive tilbud og dermed konkurrere om at få arbejdet overdraget.

Ved underhåndsbud overdrager bygherren direkte til en entreprenør.

Bygherren kan frit vælge mellem offentligt og begrænset udbud. Underhåndsbud kan kun indhentes i særlige tilfælde.

Betstemte leverandører: B.5.5

Reglerne om udbud findes i **udbudscirkulæret** og er nærmere omtalt i **udbudsvejledningen**.

Bygherreleverancer: 12.6.4

Udbudscirkulæret omfatter også leverancer, som bygherren selv bestiller (bygherreleverancer).

11.6.1 Offentligt udbud

Ved offentligt udbud konstateres prisen objektivt, og når bygherren vælger lavest tilbud, har han en betydelig sikkerhed for, at prisen og hans valg af entreprenører ikke kan anfægtes.

Styring: 14.4-6

Hovedentreprise: 11.3.4

Ved offentligt udbud i fagentrepriser vil det jævnligt hænde, at arbejderne overdrages til en kreds af entreprenører, der ikke kender hinanden. Der kan herved i uheldige tilfælde opstå risiko for vanskeligheder i det nødvendige samvirke. Dette forhold er ikke i sig selv nogen begrundelse for at undlade offentligt udbud. Eventuelle problemer må forebygges ved fast og omhyggelig styring af byggeprocessen eller ved at vælge en anden entreringsform end fagentreprise.

Opslag af udbudsmateriale: 12.4.4

Offentligt udbud er ofte forbundet med forholdsvis store udgifter til udbudsmaterialets mangfoldiggørelse.

Totalentreprise: 11.4

Typeprojekter: 9.3

Er der tale om udbud i totalentreprise bør offentligt udbud kun anvendes, hvis opgaven er overskuelig og velkendt, og bygherren har vished for, at opgaven kan løses gennem eksisterende, allerede opførte typeprojekter.

11.6.2 Begrænset udbud

I begrænset udbud vil ofte ligge et tillidsforhold mellem bygherren og de bydende entreprenører.

Kvalitetssikring: 3.4 og 14.4

Bygherren kan også på forhånd finde byggearbejdets kvalitet mere betrygget, når han kan udpege en kreds af mulige entreprenører, som han på forhånd anser for kvalificerede.

Forkastelse af tilbud: 13.7

Endelig betyder begrænset udbud, at bygherren undgår at skulle forbigå en lavestbydende, som efter bygherrens opfattelse er usolig. Denne situation kan give problemer ved offentligt udbud.

Dokumentet er Historisk

Totalentreprise: 11.4

Ved udbud i totalentreprise bør begrænset udbud foretrækkes ved byggeopgaver, der forudsætter, at tilbudsgiveren udfører et større projektarbejde.

Dette hænger sammen med, at chancen for at få opgaven overdraget er størst ved begrænset udbud, og at denne udbudsform derfor giver den enkelte entreprenør tilskyndelse til en større projekteringsindsats i forbindelse med udarbejdelse af tilbudsprojekt. Set fra samfundets side kan begrænset udbud give mindst spild af ressourcer.

Indkaldelse: 12.7.2

Også ved begrænset udbud kan der indføres et offentligt moment i form af en indledende runde, hvor bygherren ved en offentlig indkaldelse opfordrer interesserede firmaer til at melde sig. Blandt de anmeldte firmaer, som efter bygherrens vurdering er bedst egnede, udvælger bygherren så dem, der skal deltage i det begrænsede udbud.

11.7 Prisform

Prisformen drejer sig om, hvorledes den endelige pris på byggeriet fremkommer, den pris som byggepengeregningen er udtryk for.

Given pris: 11.7.1

Prisformen kan være tilbudssum fastsat ved udbud med given pris, fast tilbudssum, tilbudssum med regulering eller udførelse i regning. Den angivne rækkefølge angiver en stedse mindre fasthed i prisen.

Flere prisformer kan anvendes i samme byggesag.

Økonomisk overblik: 10.3

Prisformen har betydning for entreprenørens og bygherrens dokumentations- og kontrolarbejde - størst ved regningsarbejde, mindst ved udbud med given pris - og for tidspunktet for prisvished - tidligst ved udbud med given pris, senest ved betaling efter regning.

Udbudsgrundlag: kap. 9

Prisformen kan tillige have betydning for udbudsmaterialet - jo fastere pris, des større krav til materialet - og for byggeprocessens rationalisering - jo fastere pris, des større tilskyndelse til rationalisering frem gennem byggeprocessen.

Bygherrens mulighed for at benytte de forskellige prisformer fremgår af **pris- og tidsregulæret**. Dette omfatter dog ikke udbud med given pris.

Udførelse i regning kan kun aftales, når der er særlige grunde, jf. **pris- og tidsregulæret** § 2, stk. 2.

Ved ombygnings- og restaureringsarbejder kan regningsordninger undertiden foretrækkes, idet arbejdets omfang her ofte vil være usikkert, og de tilbudsgivende derfor ville søge at dække sig ind økonomisk ved at indregne et meget stort risikotillæg i deres tilbud.

Ligeledes kan grundmodnings-, funderings- og piloteringsarbejder undertiden udføres i regning, jf. **pris- og tidsvejledningen** side 22 - 23.

11.7.1 Særligt om udbud med given pris

Bygherren bør overveje, om arbejde kan udbydes med given pris (ofte kaldet »omvendt licitation«). Ved udbud med given pris forstås, at arbejdet udbydes af bygherren til en bestemt pris, der bliver lig entreprenørens tilbudssum. De tilbudsgivende konkurrerer således ikke på prisen, men alene på ydelser.

Økonomisk overblik: 10.3

Udbud med given pris giver bygherren den tidligst mulige vished for prisen og har en betydelig økonomisk styringseffekt.

Det er særligt betydningsfuldt, at den pris som bygherren fastsætter ved udbud med given pris, sættes realistisk og under hensyntagen til alle relevante forhold. Sættes prisen for højt, kan byggeriet blive af højere kvalitet end nødvendigt, sættes prisen for lavt, kan byggeriet blive dårligere end ønskeligt.

Dokumentet er Historisk

Totalentreprise: 11.4

Udbud med given pris forudsætter udbud i totalentreprise.

Ved udbud med given pris opnås, at valg af projekt kan ske alene ud fra arkitektoniske og brugsmæssige kvaliteter uden indvirkning af tilbudsprisen.

Bygherrens fastlæggelse af såvel pris som udbudsgrundlag ved udbud med given pris medfører ikke, at konkurrencemomentet forsvinder. De bydende kan konkurrere på udformningen af byggeriet og på at tilbyde flere eller bedre ydelser end udbudsgrundlaget angiver.

12. Udbud

12.1 Kapitlets område

Udbudsgrundlag: kap. 9

Den byggetekniske del af udbudsmaterialet foreligger i form af et byggeprogram, et hovedprojekt eller et materiale af en mellemliggende detaljeringsgrad.

Regelsæt: 12.2

Omfang: 12.3

Fremgangsmåde og gennemførelse: 12.4-6

Udbud i totalentreprise: 12.7

I dette kapitel omtales de øvrige spørgsmål, der har betydning for udbudet af byggearbejdet: De regelsæt, der sædvanligvis lægges til grund, udbudets omfang, nogle spørgsmål i forbindelse med selve fremgangsmåden ved udbud og de forhold vedrørende byggeriets gennemførelse, der bør være afklaret allerede i udbudsmaterialet. Endelig gennemgås, hvad der er særegnet for udbud i totalentreprise.

12.2 Regler om udbud

Visse offentlige regelsæt regulerer generelt udbud og gennemførelse af byggearbejder. Desuden udarbejder bygherren normalt regler (betingelser) for de enkelte byggeri.

12.2.1 Licitationsloven

Formelle regler for selve udbudet findes i **licitationsloven**. Heri angives de tre udbudsformer: offentlig licitation, bunden licitation og underhåndsbud.

Licitationslovens regler er obligatoriske.

Loven forbyder efter nærmere regler bl.a.:

- at indhente mere end to underhåndsbud på samme arbejde
- at søge andet end laveste tilbud nedsat
- at overdrage arbejdet efter licitationen som regningsarbejde med tilbudssummen som maksimum.

Det kan være en omgåelse af **licitationsloven** - og er dermed i strid med denne - hvis bygherren indhenter overslag, som herefter ændres til tilbud, eller hvis der efter en annulleret licitation indhentes underhåndsbud blandt de lavestbydende, efter at der er ændret lidt på udbudsgrundlaget.

Dokumentet er Historisk

Licitationsloven indeholder intet om, hvornår de forskellige udbudsformer kan anvendes. Dette spørgsmål er behandlet i **udbudscirkulæret og udbudsvejledningen**.

Som angivet i **udbudsvejledningen** har **licitationsloven** kun begrænset rækkevidde ved udbud i totalentreprise.

12.2.2 Udbudscirkulæret

Brugen af udbudsformerne: 11.6

Antagelse af tilbud: kap. 13

Udbudscirkulæret gælder for statsstøttede bygge- og anlægsarbejder. Det giver regler om brugen af offentligt og begrænset udbud og underhåndsbud, om sammensætningen af de bydendes kreds samt om antagelse af tilbud. Nærmere omtale af disse forhold findes i **udbudsvejledningen**.

12.2.3 EF-udbudscirkulæret

EF-udbudsdirektiver: B.6

Efter **EF-udbudscirkulæret** skal alle offentlige bygge- og anlægsarbejder, hvor entreprisensummen i den enkelte entreprise skønnes at udgøre 1 mio. regningsenheder (7.917.340 dkr. excl. moms pr. 1. januar 1982) eller mere, annonceres som offentligt eller begrænset udbud i EF-Tidende. Dette skal ske senest samtidig med den nationale annoncering af udbudet, jf. i øvrigt administrationsdepartementets cirkulære nr. 219 af 18. december 1980 om fremgangsmåden ved statslige indkøb efter EF- og GATT-bestemmelserne.

12.2.4 Pris- og tidscirkulæret

Prisform: 11.7

Prisregulering: 12.6.19

Tidsfrister: 12.4.5 og 14.2.2

Udbudsmaterialet: kap. 9 og 12

Entrepriseaftaler: 14.2

Tidsplaner: 12.6.6

Pris- og tidscirkulæret gælder for statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder. Cirkulæret giver regler om prisform, prisregulering, byggetid, entreprenørernes ydelser samt om udbudsmaterialet og byggeriets kontrakter.

Nærmere omtale af disse forhold findes i **pris- og tidvejledningen**.

12.2.5 AB

Statens byggearbejder skal udbydes på grundlag af AB. Dette fremgår af **pris- og tidscirkulæret og skemacirkulæret**.

Entreringsform: 11.2

Udbudsform: 11.6

AB kan lægges til grund ved alle entreringsformer og udbudsformer.

Arbejde i regning: 11.7

AB sigter på tilbudsarbejder, men kan også lægges til grund ved arbejde i regning. I så fald bortfalder dog bestemmelserne i §§ 2 og 3 om udbud og tilbud, og §§ 25 og 26 om sikkerhedsstillelse og betaling er ikke direkte anvendelige. § 21 er heller ikke anvendelig, idet bygherren ved regningsarbejde normalt bærer risikoen for arbejdet. Han må således dække merudgiften ved hændelige skader

Dokumentet er Historisk

(men skal ikke betale for ukorrekt udført arbejde).

AB bør så vidt muligt gælde i forholdet mellem alle byggeriets parter og ikke blot mellem bygherre og entreprenør. Herved opnås bl.a. den fordel, at der sikres en mere samlet bedømmelse af uoverensstemmelser, jf. AB §§ 30 og 31 om syn og skøn og om voldgift. Desuden undgås regelkollisioner med købelovens ansvars- og forældelsesregler.

I udbudsmaterialet bør det derfor angives, at såvel bygherren som entreprenørerne forpligter sig til at søge AB lagt til grund i de aftaler, som de hver for sig træffer med leverandører og underentreprenører.

AB må kun fraviges, når særlige forhold i de enkelte tilfælde kan begrunde det, jf. **pris- og tidcirkulærets** § 6 stk. 2.

Acceptable fravigelser: 12.4.6 og 12.6.20

Nærmere om brugen af AB og om mulige fravigelser fremgår af **pris- og tidvejledningen** og af boligministeriets cirkulæreskrivelse af 3. maj 1978 (optrykt som bilag til pris- og tidvejledningen).

12.2.6 Fællesbetingelser

Adskillige bygherrer - såvel offentlige som private - har udarbejdet »fællesbetingelser«, der gælder for alle entrepriser ved et byggearbejde og anvendes ved alle bygherrens udbud.

Pris og tid: 12.2.4

Prisregulering: 12.6.19

Fællesbetingelserne indgår i udbudsmaterialet og supplerer og uddyber og i visse tilfælde fraviger AB. En række af de forhold, der er nævnt i dette kapitel, bør indgå i fællesbetingelserne. Det samme gælder bestemmelser om pris og tid og fastlæggelse af reguleringsindeks som anført i **pris- og tidcirkulæret**.

Også forskellige arkitekt- og ingeniørfirmaer har udarbejdet fællesbetingelser til mere permanent brug.

Ved udarbejdelsen af eventuelle fællesbetingelser bør betimeligheden af de enkelte regler nøje overvejes, idet der er en fare for, at sådanne regler bliver uoverskuelige og upraktiske og undertiden endog selvmodsigende. Dette gælder især, hvis de anvendes eller suppleres løbende uden samlet revision. De kan derfor svække den klarhed og sikkerhed i udbudet, som AB tilstræber.

Fællesbetingelserne bør udformes således, at AB's bestemmelser er angivet i en venstre spalte, medens de til hver AB-bestemmelse svarende fællesbetingelser er trykt i en højere spalte.

12.2.7 Særlige betingelser

Bygherren udformer som regel individuelle bestemmelser for det enkelte byggeri, de såkaldte særlige betingelser. Sådanne bestemmelser kan fx. omfatte tekniske forhold.

12.2.8 Byggepladsforhold

En række praktiske forhold vedrørende byggepladsen og byggeriets afvikling kan ofte med fordel omtales i de særlige betingelser. Sådanne bestemmelser kan omhandle hegn, vagtordning, indretning af byggeplads, vand- og elforsyning til byggebrug, telefon, skiltning og fælles brug af stilladser.

12.2.9 Dokumenternes rangfølge

Det kan i udbudsmaterialet angives, at udbudsdokumenterne, tilbudet og de øvrige dokumenter i et entrepriseforhold skal gælde i en bestemt rangfølge, hvis der er modstrid imellem dem. Principielt bør dokumenterne dog være så klare og gennearbejdede, at der ikke opstår problemer om rangfølgen. Det er i øvrigt ikke givet, at sådanne bestemmelser om dokumenternes rangfølge holder i retspraksis.

En anden forrangfølge foreligger, når det bestemmes, at det ved uoverensstemmelser i udbudsmaterialet om omfanget af en ydelse gælder, at den største af de angivne ydelser skal præsteres. Sådanne bestemmelser bør undgås.

12.3 Udbudets omfang

Dokumentet er Historisk

Bygherren må tage stilling til, om han vil udbyde arbejderne samlet eller opdelt.

12.3.1 Opdeling i entrepriser

Ved udbud i stor- eller fagentreprise iodeler bygherren arbejderne i enkeltentrepriser.

Fagentreprise: 11.3.1

Byggedelsystemer: 9.7.1 og 11.5

Opdelingen vil ofte ske efter de traditionelle håndværksfag. Men arbejdet kan også opdeles efter typiserede delløsninger, fx. færdige byggedelsystemer.

Opdeling af en byggeopgave i et antal mindre entrepriser kan give et større antal firmaer baggrund for at give tilbud. Især ved større byggerier bør bygherren være opmærksom herpå, bl.a. med henblik på, at danske virksomheder får mulighed for at give tilbud. Dog må der ikke opdeles så meget, at byggeriets gennemførelse bliver irrationel.

Hovedentreprise: 11.3.1

Bygherren kan kombinere en opdeling i fagentrepriser med hovedentreprise, idet en af entreprenørerne kan overtage funktionen som hovedentreprenør.

Total- og hovedentreprenører anvender undeerentreprenører, hvilket også indebærer en opdeling af arbejdet. Bygherren bør normalt ikke blande sig heri og ej heller forbeholde sig at skulle godkende underentreprenører. Efter AB § 4, stk. 3 kan bygherren i øvrigt ikke modsætte sig, at dele af en entreprise udføres af underentreprenører, hvor dette er sædvanligt eller naturligt. Hvis bygherren mener at måtte modsætte sig antagelsen af en bestemt underentreprenør, må han optage forhandling med entreprenøren herom.

Udbudcirkulæret medfører undertiden, at bygherren må opdele arbejdet efter udbudsregler, der gælder for forskellige dele af arbejdet. Se nærmere **udbudsvejledningen**.

12.3.2 Tidsopdelt udbud

Fagentreprise: 11.3.1

Løbende hovedprojektering: 8.6.4

Ved fag- eller storentreprise bør samtlige entrepriser normalt udbydes samtidig. Herved får bygherren et overblik over de samlede byggeudgifter. Dog kan tidsopdelt udbud (successivt udbud) undertiden være praktisk. Dette gælder i de tilfælde, hvor løbende hovedprojektering anvendes.

Økonomisk overblik: 10.3

Tidsopdelt udbud kan også være rimeligt ved sentliggende entrepriser, hvis bygherren herved mener at kunne undgå store risikotillæg i tilbudene, eller hvis bygherren forventer prisfald.

Typiserede delløsninger: 9.7.1 11.5 og 12.3.1

Tilbud på komponenter og typiserede delløsninger kan eventuelt fremskaffes for sig. Det accepterede tilbud indgår herefter i udbudet af selve udførelsen af byggeriet, idet de bydende skal forpligte sig til at overtage tilbudet.

Pris- og tidscirkulæret er ikke til hinder for sådanne fremgangsmåder. Det fremgår af **pris- og tidvejledningen**, at fastpriskravet alene retter sig mod den enkelte entreprise.

Etapebyggeri: 2.4

Ved etapebyggeri vil der naturligt ske en tidsmæssig opdeling af udbudet.

12.3.3 Udbudsbestemmelser om entreprenørernes ydelser

Dokumentet er Historisk

Byggepladsforhold: 12.2.8

Med hensyn til bydelser og arbejder i byggegrunden henvises til **pris- og tidsvejledningen**.

12.3.4 Nye materialer og konstruktioner

Byggeriets udvikling: 2.4

Forsøg: 7.10

Nye produkter: B.5.6

Forudsættes der anvendt nye materialer og konstruktioner i byggeriet eller er dele af byggeriet forbundet med særlig risiko for fejl og mangler, bør udbudsmaterialet indeholde oplysninger herom og eventuelt også om særlige risikoregler eller krav til arbejdsudførelsen.

12.3.5 Rationalisering

Antagelse af tilbud: 13.7.2

Vinterarbejder: 14.9.1

Er der nedlagt en særlig rationaliseringsindsats i projektet, må bygherren gøre opmærksom herpå og eventuelt anføre, at dette forventes at give sig udslag i lavere tilbudspriser.

12.3.6 Vinterbyggeri

Ved totalentreprise: 12.7.12

I udbudsmaterialet må der være taget stilling til vejrligsforanstaltninger, der kan holde byggeriet i gang i vinterperioden, og til betaling af foranstaltningerne. Se nærmere **vintervejledningen og pris- og tidsvejledningen**.

12.3.7 Sikkerhedsarbejdet: afgrænsning og koordinering

Sikkerhed på byggepladsen: 14.8

Bygherren må afgrænse sikkerhedsarbejdet på byggepladsen og etablere en koordinering af sikkerhedsarbejdet. Afgrænsningen sker lettest i udbudsmaterialet, således at sikkerhedsudgifterne er omfattet af tilbudssummerne.

Kvalitetssikring: 8.2.1

Desuden skal bygherren videregive de projekterendes eventuelle oplysninger om mulige sundheds- og sikkerhedsfarer, se Arbejdstilsynets vejledning nr. 83/1978, side 17. Oplysningerne videregives mest praktisk i udbudsmaterialet.

12.3.8 Ændring af ydelsen

Projektændringer: 14.9.2

Undgå ændringer: 2.3

Bygherren forbeholder sig undertiden ret til at forøge eller formindske det samlede arbejde med en nærmere angivet procentdel eller til at lade dele af projektet helt udgå. Det ses også tilføjet, at eventuelle enhedspriser ikke derved skal ændres. Sådanne bestemmelser bør kun indføres i særlige tilfælde, idet bestemmelser af denne art kan give anledning til usikkerhed om arbejdet omfang og dermed give et dårligere grundlag for at afgive tilbud.

12.4. Fremgangsmåde ved udbud

I forbindelse med selve udbudet må bygherren iagttage visse regler og træffe afgørelse om en række forhold.

Dokumentet er Historisk

12.4.1. Tidspunkter for udbud

Bygherrene bør undgå at udbyde deres byggearbejder, når der i forvejen er en stor byggeaktivitet i en bestemt egn. Omvendt kan bygherrene - med respekt af bevillingsmulighederne - søge at fremskynde deres udbud, hvis dette kan hjælpe på en svag lokal aktivitet.

BYgherrene bør endvidere søge at undgå, at et større statsbyggearbejde udbydes samtidig med andre større offentlige arbejder i samme egn.

12.4.2 Ikke udbudsforbehold

Klarlægge forudsætninger: 2.3

Det er en forudsætning for udbud, at myndighedskrav og bevillingsmæssige spørgsmål er afklaret. Udbud bør således ikke ske under forbehold af bevilling eller under forbehold af godkendelser, der er knyttet til udbudsmaterialet.

12.4.3 Udbudssted

Stedet for åbning af tilbud bør så vidt muligt være i den egn, hvori byggeriet skal foregå.

12.4.4 Oplag

Offentligt udbud: 11.6.1

Ved offentligt udbud må udbudsmaterialet mangfoldiggøres i et oplag, der mindst svarer til det antal bydende, der erfaringsmæssigt kan blive tale om at modtage henvendelse fra ved udbud af den pågældende art.

Er dette sket, kan det ikke pålægges bygherren at fremskaffe flere eksemplarer, når oplaget er udleveret.

Efter AB § 2, stk. 3 kan bygherren kræve depositum for tilbagelevering af udbudsmateriale. Det er almindeligt, at depositum stilles i form af en check, som bygherren leverer tilbage, når han igen modtager udbudsmaterialet.

Bygherren kan afvise at udlevere udbudsmateriale til interesserede, der skønnes ikke at kunne afgive tilbud, herunder leverandører og underentreprenører. Han kan også vælge at kræve betaling for materialet af sådanne interesserede, men ikke af dem, der kan afgive tilbud.

12.4.5 Tidsfrister ved udbud

Møder om tidsfrister: 12.4.7

De bydende bør have rimelig tid til at sætte sig grundigt ind i udbudsmaterialet, før de skal afgive tilbud. Herom henvises til **pris- og tidvejledningen**.

Hovedentreprisen: 11.3.4

Skal en hovedentreprenør selv mangfoldiggøre materiale til brug ved indhentning af underhåndsbud, bør der være fornøden tid dertil.

EF-regler: B.6

Der gælder særlige frister efter **EF-udbudscirkulæret** for udbud:

12.4.6 Vedståelsestid

Efter AB § 3, stk. 5 vedstår den bydende sit tilbud i 4 uger. Fristen regnes fra dagen for åbning af tilbudene.

Offentlige bygherrer vil ofte have behov for en længere vedståelsesfrist, og hvis dette ønskes, kan AB-bestemmelsen fraviges i udbudsmaterialet. Der bør dog normalt ikke regnes med længere frist end 8 uger.

Dokumentet er Historisk

Eventuelt kan bygherren bestemme, at de 3 lavestbydende skal vedstå deres tilbud i 8 uger, mens de øvrige bydende frigøres så snart som muligt og senest efter 4 uger.

Møder: 12.4.7

Vedståelsestidens længde kan drøftes på møde mellem bygherren og de bydende forud for åbningen af tilbudene.

12.4.7 Information i forbindelse med udbud

Ved at mødes med de bydende kan bygherren sikre sig, at de bydende forstår udbudsmaterialet rigtigt, og at eventuelle tvivlsspørgsmål bliver afklaret, inden tilbud afgives. Møder giver også de bydende et bedre grundlag for deres tilbudsarbejde, og bygherren kan eventuelt tage hensyn til de bydendes synspunkter vedrørende tilbudsperiodens længde og udbudsmaterialet.

Tilbudsforbehold: 13.5

Møderne kan medvirke til at begrænse omfanget af tilbudsforbehold, eventuelt ved justering eller supplerings af udbudsmaterialet.

Licitationsloven: 12.2.1

På møderne må ikke drøftes prisspørgsmål.

Der findes flere former for møder:

- **Forhåndsmøder.** Efter **licitationsloven** har de bydende ret til at afholde såkaldte forhåndsmøder til drøftelse af udbudsgrundlaget, Herunder spørgsmålet om tekniske begrundede forbehold. Bygherren skal opfordres til at komme til stede. Bygherren bør altid følge en sådan opfordring. Det er som regel de bydendes organisationer, der indkalder til forhåndsmøder og leder disse. Se nærmere om forhåndsmøder i »licitationsforhold«.

- **Orienterende møder.** Uafhængigt af forhåndsmøder kan det anbefales bygherren at indkalde de mulige bydende til et eller flere orienterende møder med bygherren og hans rådgivere.

Et første møde afholdes inden udsendelsen af udbudsmaterialet, såfremt kredsen af de bydende er kendt, og et yderligere møde kan være praktisk senere.

Totalentreprise: 11.4

Især ved udbud i totalentreprise er møder hensigtsmæssige.

For at undgå, at nogle af de bydende får rådighed over flere oplysninger end de andre, skal der holdes fællesmøder og ikke møder med de enkelte bydende. Det kan anbefales, at der åbnes mulighed for at stille anonyme spørgsmål, der besvares i fællesmødet. Referater af alle møder udsendes til deltagerne.

Forhåndsmøder og orienterende møder kan føre til korrektioner i udbudsmaterialet. Disse må bygherren lade fremgå af et rettelsesblad, der udsendes til de eventuelle bydende som angivet i AB § 2, stk. 6.

Rettelsesblade bør sendes i så god tid, at bydende kan nå at tage hensyn til dem ved tilbudenes udformning.

12.4.8 Tilbud er bindende

Ifølge aftaleloven kan en tilbudsgiver kalde sit tilbud tilbage, indtil det er kommet til modtagerens kundskab. For at undgå, at en bydende benytter sin viden fra de først oplæste tilbud til at kalde et lavt tilbud tilbage, inden det er åbnet og læst, kan det eventuelt indføjes i udbudsmaterialet, at de bydende skal være bundet af deres tilbud fra det tidspunkt, hvor åbningen af tilbud er begyndt. Bygherren kan også sikre sig, hvis han på licitationsmødet åbner og gennemlæser alle tilbud, inden oplæsningen påbegyndes.

12.5 Visse bygherrekrav angives allerede i udbudsmaterialet

AB: 12.2.5

Visse krav fra bygherren skal ifølge AB være angivet i udbudsmaterialet, hvis bygherren ønsker den indføjet i entrepriseaftalerne. Det drejer sig om følgende:

Dokumentet er Historisk

Sanktioner: 12.6.9

- dagbod eller anden særlig sanktion ved forsinkelse. Er dagbod ikke aftalt, er entreprenøren ansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregler (AB § 2, stk. 2 og § 19, stk. 3).

Sikkerhedsstillelse: 12.4.4

- sikkerhedsstillelse for udbudsmaterialet (AB § 2, stk. 3).

Alternative tilbud: 9.5.3 og 13.6

- krav om, at der i forbindelse med alternative tilbud også skal bydes på bygherrens udbudsgrundlag (AB § 2, stk. 4).

- delpriser kan kun betragtes som selvstændige tilbud, hvis det er foreskrevet i udbudet (AB § 3, stk. 1).

Alternative tilbud: 9.5.3 og 13.6

- forbehold om antagelse af alternativt tilbud ved bunden livitation (AB § 3, stk. 4).

Materialer: B.5.1

- godtgørelse af materialers oprindelse og vederlagsfri afgivelse af prøver (AB § 6, stk. 5).

Ændringer: 12.3.8

- bygherrens adgang til at forlange ændringer i entreprisens omfang og art (AB § 8, stk. 1).

Sikkerhedsstillelse: 12.6.13

- sikkerhedsstillelse for entreprenørens opfyldelse af sine forpligtelser (AB § 25, stk. 1).

- krav om, at de bydende skal angive udgiften ved sikkerhedsstillelse (AB § 25, stk. 2).

Licitationsformer: 11.6

Afhjælperingsperioden: 15.3

Desuden skal det være angivet, hvis tilbud indhentes ved bunden eller offentlig licitation (AB § 2, stk. 1), eller hvis bygherren ønsker, at afhjælperingsperioden skal regnes fra et andet tidspunkt end afleveringen (AB § 22, stk. 11).

12.6. Detaljer i udbudsmaterialet

Bygherren må være opmærksom på en række forhold, når han udarbejder udbudsmaterialet.

12.6.1 Introduktion til udbudsmaterialet

Organisation: kap. 3

Begrænset udbud: 11.6.2

I introduktionen til udbudsmaterialet bør gives en kort orientering om den udbudte opgave samt en redegørelse for organisationen i bygherreledet og eventuel rådgiverbistand. Ved begrænset udbud oplyses det, hvilke firmaer, der indbydes til at afgive tilbud.

12.6.2 Risikoen for oplysninger i udbudsmaterialet

Som anført i **pris- og tidvejledningen kan bygherren bestemme, at der bydes på mængder, som bygherren har opgivet, og at den entreprenør, som får arbejdet overdraget, kontrollerer de opgivne mængder og har krav på regulering af tilbudssummen, hvis mængderne må korrigeres. Herefter har entreprenøren risikoen for mængderne.**

Dokumentet er Historisk

Derimod bør bygherren ikke foreskrive, at de bydende eller den valgte entreprenør generelt skal overtage risikoen for fejl i udbudsmaterialet. Efter almindelige regler har bygherren i forhold til entreprenøren risikoen for projekteringsfejl og andre fejl i udbudsmaterialet, og det må afhænge af den konkrete sag, i hvilket omfang entreprenøren skal undersøge materialet og hæfte for dets indhold.

Totalentreprise: 11.4

Konstateres en fejl i udbudsmaterialet, efter at entrepriseaftale er indgået, indholder AB § 5 nærmere regler om, hvordan parterne skal gå frem: Ved totalentreprise hæfter entreprenøren for fejl i sin egen projektering.

12.6.3 Leverancer fra bygherren til entreprenør

Bygherreleverancer: 12.6.4

Hvor bygherren selv leverer materialer til en entreprenør, kan bestemmelsen i AB § 7, stk. 2 eventuelt suppleres med angivelse af, at entreprenøren ved modtagelse af materialer, som bygherren skal levere, har pligt til inden anvendelsen at påtale overfor bygherren, hvis materialerne er behæftet med synlige mangler. Ansvar for synlige, upåtalte mangler overgår herefter til entreprenøren.

12.6.4 Bygherreleverancer

Leverancer fra bygherre til entreprenør: 12.6.3

Undertiden fremkommer leverancer til et byggeri direkte fra bygherren som bygherreleverancer. Dette kan bl.a. skyldes, at bygherren fortrækker selv at overtage risikoen for prisudviklingen.

Typiserede delløsninger som bygherreleverancer: 11.5

Det må i almindelighed frarådes at lade sådanne aftaler blive gængse. Bygherren påfører herved sig selv et ansvar for ydelsens rettige levering, som eller må være entreprenørens, jf. også AB § 20.

12.6.5 Bilæggelse af konflikter

Det bør foreskrives, at entreprenøren skal være i stand til at få bilagt eventuelle konflikter på sædvanlig fagretlig måde.

12.6.6 Arbejdsts påbegyndelse og afslutning

Fast tid: 12.2.4

Tids- og arbejdsplaner: 14.2.2

Gennemførelse af tidsplaner: 14.5

Udbudsmaterialet skal som nævnt i AB § 2, stk. 2 indeholde en tidsplan for arbejdsts udførelse, med mindre der ønskes konkurrence på tiden for arbejdsts udførelse. Tidsplanen må oplyse tidspunktet for den enkelte entrepriseres påbegyndelse og afslutning samt tidsintervaller for de enkelte entreprenører, således at der er et fast udgangspunkt for eventuelle nødvendige reguleringer. Det afhænger i øvrigt af forholdene, hvor detaljeret planen skal være. Normalt bør der ikke udbydes på meget detaljerede tidsplaner.

Med hensyn til fastsættelse af frister og forskydninger af frister henvises i øvrigt til **pris- og tidvejledningen**.

12.6.7 Usædvanligt vejr

Forlængelse af tidsfrister: 14.9.3

Efter AB § 15, stk. 1 a) -e) har entreprenøren i en række nærmere angivne tilfælde krav på forlængelse af aftaler eller forudsatte tidsfrister for arbejdsts færdiggørelse.

En lignende ret har bygherren efter AB § 16. Bestemmelserne i § 15, stk. 1 a) (forandringer, krævet af bygherren), b) (forsinkelser af bygherrens eller andre entreprenørers ydelser), c) (indgribende forstyrrelser) og e) (offentlige pålæg) giver normalt ikke anledning til særlige udbudsbetingelser.

Dokumentet er Historisk

Bestemmelsen i § 15, stk. 1 d) om usædvanligt vejrlig kan føre til overvejelser før udbudet.

Efter denne bestemmelse kan entreprenøren kræve forlængelse af tidsfrister, når nedbør, lav temperatur, stærk vind eller andet vejrlig, som forhindrer eller sinker arbejdet, forekommer i væsentlig større omfang, end det er sædvanligt for den pågældende årstid eller egn.

Som det ses, har entreprenørerne efter AB ikke adgang til fristforlængelse i ethvert tilfælde, hvor arbejdet kommer ud for standsning eller hæmning på grund af vejret. Vejrlighindringen skal have været »usædvanlig«, hvilket betyder, at der skal være tale om en art vejrligshindring, der ikke opstår sædvanligt, eller om hindringer, der nok er sædvanlige, men som optræder i usædvanlig stort omfang. Arbejdshindrende vejrlig, der ikke giver adgang til fristforlængelse, er entreprenørens risiko i den forstand, at han er pligtig til at udføre arbejdet indenfor de aftalte tidsfrister, uanset om hindringerne opstår.

Entreprenøren må sørge for, at tids- og arbejdsplaner er udformet således, at den ikke trues af normale vejrligshindringer.

Om forholdet til vinterbyggerreglerne, se **vintervejledningen** pkt. 16.

Bygherren kan tage stilling til usædvanligt vejrlig på to måder:

1. BYgherren kan undlade at omtale vejrligsspørgsmålet i udbudsmaterialet, og entrepriseaftalerne lægger da alene AB §§ 15 og 16 til grund.

I så fald beror det på almindelig kontraktfortolkning og på sædvaner indenfor byggeriet, i hvilket omfang tidsfristerne kan forlænges. I tilfælde af uenighed mellem parterne må afgørelsen eventuelt træffes af voldgiftsretten eller ved syn og skøn, jf. AB §§ 30 og 31.

2. Bygherren kan i udbudsmaterialet og i entrepriseaftalerne udbygge vejrligsbestemmelserne i AB §§ 15 og 16 med nærmere angivelse af, hvilke arter vejrlig, af hvilken styrke og i hvilket antal hindringsdage, der skal være indregnet i arbejdsplanen.

Udbyggede bestemmelser om usædvanligt vejrlig kan især være naturlige ved større arbejder, hvor det kan være af særlig betydning at få hold på vejrligets indflydelse på tidsplanlægningen, og hvor opgaven derfor kan bære merarbejdet ved at udforme og efterleve særlige bestemmelser. I realiteten betyder en udbygning af AB §§ 15 og 16 af denne art, at eventuelle fristforlængelser ikke gives på grundlag af vejrlig, der ligger ud over det sædvanlige, men på grund af vejrlig, der er taget hensyn til i entrepriseaftalen.

Det vil ikke være i overensstemmelse med AB's almindelige principper helt at afskære entreprenøren (og bygherren efter § 16) fra fristforlængelse. Men indførelse af særlige bestemmelser om usædvanligt vejrlig kan medføre, at man på forhånd i betydelig grad udelukker risikoen for, at tidsplanerne bliver truet. Om fornødent kan bestemmelserne fastlægges, således at tidsfristerne i praksis ikke skal forlænges på grund af vejrliget, bortset fra ganske ekstraordinære situationer.

I tilfælde, hvor det usædvanligt ikke direkte har medført, at arbejdet er blevet standset, men at dette er blevet sinket, kan der ske omregning til hele dagen, der kan give fristforlængelse.

Ønskes særlige vejrligsbestemmelser som ovenfor skitseret indført i entrepriseaftalerne bør bygherren sikre sig teknisk rådgivning til udformningen. Vinterkonsulenterne under byggestyrelsen og arbejdsministeriet kan være byggeriets parter behjælpelig med at udforme bestemmelser om vejrligshindringerne som følge af vintervej, se **vintervejledningen**.

12.6.8 Forcering af arbejdet

Bygherren kan eventuelt foreskrive, at entreprenøren skal være villig til imod ekstrabetaling at gøre en ekstra indsats for at undgå forlængelse af en tidsfrist. I så fald vil entreprenøren først kunne forlange fristen forlænget, når han har godtgjort, at den ekstra indsats og hans øvrige dispositioner ikke er tilstrækkelige til at undgå forlængelsen, se AB § 15, stk. 2 og 3.

12.6.9 Sanktioner

Det skal af udbudsmaterialet fremgå, hvilke sanktioner, der skal gælde i de tilfælde, hvor entreprenøren er i forsinkelse, jf. AB § 2, stk. 2 og § 19 samt **pris- og tidcirkulæret** § 4. Om valg af sanktionsform samt størrelse af en eventuel dagbod henvises til **pris- og tidvejledningen**.

12.6.10 Specifikation af tilbudssummen

Specifikation og acountobetaling: 12.6.18

Bestemmelsen i AB § 2, stk. 5 indeholder ikke nogen klar angivelse af, hvilken grad af specifikation, der kan forlanges i de enkelte

Dokumentet er Historisk

tilfælde.

Bestemmelsen berettiger ikke bygherren til at påbyde tilbudsgiveren at foretage specifikationer, som alene tjener andre formål end vurderingen af tilbudene, eller som pålægger de bydende omkostninger eller arbejde, som ikke står i rimeligt forhold til den betydning, specifikation kan have for bygherrens vurdering.

Specifikationerne kan først og fremmest benyttes ved afregning af enhedsprisbaserede mængder, ved acontoudbetalinger og ved eventuelle forandringer i arbejdet.

Antagelse af tilbud: kap. 13

Skal specifikationer indgå ved bedømmelsen af tilbud, må det være angivet, at de skal betragtes som selvstændige tilbud, AB § 3, stk. 1.

12.6.11 Tilbudslistor og beskrivende mængdefortegnelser

Ved mindre og enkle opgaver er specifikationer i form af summariske tilbudslistor i almindelighed tilstrækkelige for bygherren. Ved større byggeopgaver kan det derimod være hensigtsmæssigt at benytte beskrivende mængdefortegnelser som en del af udbudsmaterialet.

Teknisk bistand: 6.2.9

Beskrivende mængdefortegnelser kan i betydelig grad tjene til at præcisere de ydelser, der udbydes, og vil være et værdifuldt hjælpemiddel ved udarbejdelse af overslag. Detaljeringsgraden må afhænge af arbejdernes art. Eventuelt kan bygherren foreskrive, at kun de tre lavestbydende skal udfylde mængdefortegnelser. Dette må i så fald ske efter prisindhentningen.

AB § 2, stk. 5 tage ikke sigte på specifikationer, som forlanges af den, der får arbejdet overdraget.

12.6.12 Bestemmelser om byggemøder

Byggemødernes emner: 14.7

Der kan i udbudsmaterialet være særlige bestemmelser om byggemøder. Byggemøder kan eksempelvis foreskrives afholdt udgentligt. Efter AB § 11 tages der referater af byggemøderne. Referaterne kan ikke mindst have betydning med hensyn til registreringen af spild dage. Jf AB § 11, stk. 4.

Fristforlængelse: 14.9.3

En spild dag er en arbejdsdag, hvor arbejdet ligger stille, uden at der bliver tale om ansvar for forsinkelse. Entreprenør eller bygherre har med andre ord krav på forlængelse af tidsfrister.

Undertiden forstås ved spild dage en dag, hvor der ikke arbejdes på grund af vejrligshindringer. Betydningen må eventuelt præciseres i entrepriseaftalen.

12.6.13 Sikkerhedsstillelse

Udbudsbestemmelser: 12.5

Statslige bygherrer forlanger normalt sikkerhedsstillelse af entreprenørerne som angivet i AB § 25, stk. 1.

Denne praksis bør opretholdes som angivet i det følgende, idet sikkerhedsstillelsen må betragtes som et værdifuldt styringsmiddel i forbindelse med en enterprises gennemførelse.

Sikkerheden kan forlanges stillet enten som almindelig opfyldessikkerhed eller som sikkerhed, der er betalbar på bygherrens anfordring.

I førstnævnte tilfælde kan bygherren kræve beløbet udbetalt, når entreprenøren har misligholdt sin kontrakt, og bygherren kan dokumentere at have lidt et tab.

I sidstnævnte tilfælde kan bygherren kræve beløbet udbetalt, uden at han samtidig behøver at dokumentere berettigelsen af sit krav på

Dokumentet er Historisk

entreprenøren. Entreprenøren har dog senere mulighed for, fx. ved sagsanlæg, at rejse tvivl om berettigelsen af den krævede udbetaling.

Det har hidtil været sædvanligt, at statslige bygherren forlanger anfordringssikkerhed. Denne fremgangsmåde kan styrelserne fortsat følge, men de bør dog overveje, om almindelig opfyldessikkerhed ikke er tilstrækkelig.

Hvis der kræves sikkerhed på anfordring, bør anfordringer gives med et vist varsel, og der bør som begrundelse for anfordringen foreligge en erklæring fra byggeriets tekniske rådgivere eller en syns- og skønsrapport om kravets berettigelse og størrelse. Den andel af sikkerhedsstillelse, der herefter anfordres, må svare til kravets størrelse.

Bygherren må sikre sig, at sikkerheden er stillet således, at den er gældende, indtil entreprenørens forpligtelser er opfyldt og ikke udløber på et bestemt tidspunkt.

Som en uddybning af AB § 25, stk. 1 kan det foreskrives, at sikkerheden skal stilles senest 4 uger efter acceptdatoen.

Sikkerhedsstillelse overfor staten er stempelfri.

Undertiden søges sikkerhedsstillelse betinget af, at den, der stiller sikkerheden, selvstændigt kan anmelde indfriet sikkerhed i entreprenørens eventuelle bo. Bygherren bør afvise sådanne klausuler, jf. byggestyrelsens skrivelse af 18. august 1980.

Bygherren kan i overensstemmelse med hidtidig praksis frigive indtil 2/3 af sikkerheden, når arbejdet er afleveret og sikkerheden ikke skønnes at blive aktuel. Den andel af sikkerheden, der kan frigives, bør oplyses af udbudsmaterialet.

12.6.14 Instruktioner om drift og vedligehold

Instruktioner led i projektering: 8.8

Instruktioner ved aflevering: 15.5

I udbudsmaterialet bør det være angivet, at entreprenører og leverandører i forbindelse med ibrugtagningen uden ekstra betaling skal stå til rådighed for gennemgang og instruktion vedrørende driften af de tekniske anlæg og installationer, og at der i tilslutning hertil udleveres foreliggende drifts- og vedligeholdsforskrifter.

12.6.15 Tilbagehold

Betaling: 12.6.18

Efter AB § 26, stk. 7 kan en andel af a conto udbetalinger holdes tilbage til sikkerhed for arbejdets gode aflevering.

Ved delaflevering kan der ske en tilsvarende frigivelse af det tilbageholdte acontobeløb. Dette gælder dog ikke i det omfang, der er konstateret mangler eller forsinkelser. Det fortsat tilbageholdte beløb må ikke overstige det beløb, som dækning af udgifter ved mangler og forsinkelse vil andrage. Der bør ikke holdes tilbage af prisreguleringsbeløb.

12.6.16 Forsikring

Statsbyggeherrene bør i udbudsmaterialet angive, at de er selvforsikrede, jf. herved AB § 21, stk. 3 og finansministeriets cirkulære af 26. februar 1975 om statens selvforsikring.

Statslige bygherre bør ikke tegne objektforsikringer eller all-risk- forsikringer vedrørende deres byggeopgaver. Sådanne forsikringer skal i givet fald forelægges budgetdepartementet til godkendelse før de tegnes.

Ansvarsforsikring: B.4.30

Skadevoldere: 14.9.6

Selvforsikringen omfatter ikke risiko, der normalt dækkes af rådgiveres og entreprenørers ansvarsforsikringer.

12.6.17 Delt eller samlet aflevering

Dokumentet er Historisk

Afl leveringsforretningen: 15.2

Efter AB § 17, stk. 2 skal samtlige entreprenørers arbejde være afsluttet, før en entreprenør kan kræve afl leveringsforretning afholdt. Efter sin ordlyd tager denne bestemmelse direkte sigte på byggelånsfinansieret byggeri, men også statsstyrelserne vil ofte se deres fordel i at anvende bestemmelsen.

Det vil være acceptabelt at søge en sådan bestemmelse gennemført, men bygherrerne må i så fald være opmærksomme på, om de bydende anvender Håndværksrådets standardforbehold nr. 11 om fagvis afl levering. I givet fald må kollisionen mellem de to bestemmelser afklares senest i entrepriseaftalen.

12.6.18 Betaling

Tilbagehold: 12.6.15

Bygherren bør i udbudsmaterialet optage bestemmelser om betaling til entreprenørerne. AB § 26 indeholder bestemmelser herom.

Bestemmelserne er delt op i underafsnit. Afsnit A omhandler »automatisk betaling«, hvilket indebærer, at betaling skal ske uden påkrav fra entreprenøren, når visse tidspunkter eller visse stadier i byggeriet er nået. Afsnit B omhandler det gænske a conto udbetalingsystem, medens afsnit C indeholder en række fællesbestemmelser for A og B. Hvis der ikke er truffet aftale om betalingsformen, finder betaling sted efter reglen i afsnit B, dvs. efter acontosystemet, jf. AB § 26, stk. 1, pkt. 3. Bygherren bør påse, at eventuelle tilbudsspecifikationer ikke medfører for store a conto udbetalinger tidligt under byggeriet.

Når aconto-systemet anvendes, har entreprenøren krav på betaling for ikke-leverede materialer m.v. i henhold til AB § 26, stk. 6, sidste pkt. Bygherrens interesser er sikret ved AB § 27, stk. 2, der stiller visse krav om sikkerhed, og bygherren bør i medfør af denne bestemmelse forlange fuld sikkerhed for mangelfri levering, således at han er dækket mod såvel hændelig undergang som tyveri. Hvis der er stillet sikkerhed for kontraktmæssig ydelse, fx. ved en kautionsforsikring, er andre former for sikkerhedsstillelse overflødige.

Antagelse af tilbud: kap. 13

Af hensyn til tilbudenes sammenlignelighed kan bygherren supplere den nævnte bestemmelse i § 26, stk. 6 med en udbudsbestemmelse om, at tilbud skal afgives under forudsætning af normale acontobegæringer/betalinger i takt med udførelsen af entreprisen, og at indkøbte materialer kun kan medregnes i det omfang, der er tilført byggepladsen. Bestemmelsen kan endvidere udbygges med et krav om, at materialet tidligst kan tilføres byggepladsen, fx. 4 uger, før det skal indgå i byggeriet.

Aftaler om materialekøb: 14.2.4

Det kan i udbudsmaterialet foreskrives, at tidspunkter for materialekøb skal indgå i entrepriseaftalerne.

Sikkerhedsstillelse iøvrigt: 12.6.13

Ved visse leverancer forbeholder leverandørerne sig, at en del af betalingen erlægges ved ordre eller en vis tid efter ordre. I udbudsmaterialet bør angives, at entreprenøren/leverandøren i sådanne tilfælde må stille fuld sikkerhed for forudbetalingsbeløbet.

12.6.19 Prisregulering

Prisregulering omtales i **pris- og tidvejledningen**.

Standardforbehold: 13.5.1

Opmærksomheden henledes på, at standardforbeholdene fra Håndværksrådet, Entreprenørforeningen og Byggefagenes kooperative Landsforening i sine udgaver af 1982 er gået bort fra prisregulering ud fra dokumenterede løn- og prisstigninger (eller løn og i stedet gå ud fra indeksregulering. Dette betyder at **pris- og tidcirkulærets** anvisning om indeksregulering også kan anvendes, når de nævnte forbehold indgår i entrepriseaftaler uden fast pris, blot indeks på 6-måneders dagen erstattes med indeks på tilbudsdagen.

12.6.20 Transport på entreprisensummen

Efter AB § 29 har entreprenøren fri adgang til at transportere sit tilgodehavende på bygherren. Det vil være en rimelig fravigelse af AB, at bygherren i udbudsgrundlaget indskrænker transportadgangen, således at transport på entreprisensummen kun kan gives til bank eller sparekasse og i så fald kun gælder for hele entreprisensummen eller restentreprisensummen.

Dokumentet er Historisk

Eventuelt kan det dog tillige bestemmes, at bygherren accepterer meddelelser om yderligere transporter under forudsætning af, at fordelingen sker ved bankens eller sparekassens foranstaltning.

12.6.21 Afhjælpningsperiodens længde

Afhjælpning: 15.3

Efter AB § 22 stk. 1 er afhjælpningsperioden 1 år. Bygherren kan i særlige tilfælde fastsætte en længere periode.

12.6.22 Betalingsstandsning

Efter AB § 24 kan bygherren ophæve entrepriseaftalen i visse tilfælde. Bestemmelsen kan suppleres med, at hæveadgangen også gælder ved entreprenørens betalingsstandsning.

12.7. Særligt om udbud i totalentreprise

Totalentreprise: 11.4

Når der udbydes på et mindre detaljeret grundlag end hoved- eller forprojekt vil, enteringsformen være totalentreprise.

12.7.1 Retningslinier

I **udbudscirkulæret og udbudsvejledningen** findes forskrifter og retningslinier for udbud i totalentreprise og antagelse af totalentreprisetilbud.

Herudover kan henvises til pjecen »retningslinier for udbud m.v. ved anvendelse af totalentrepriseformen ved bygge- og anlægsarbejder« af september 1972 udsendte af en række af byggeriets organisationer.

12.7.2 Annoncering

Indkaldelse: 11.6

Forud for selve udbudet af opgaven bør bygherren indkalde mulige tilbudgivere ved en annoncering. På dette grundlag kan der udvælges 3-5 interesserede, der herefter konkurrerer om opgaven.

Annoncen bør indeholde oplysning om:

- antallet af tilbudgivere, der vil blive opfordret til at afgive tilbud.
- byggegrundens beliggenhed.
- byggeriets art og størrelse.
- forventede datoer for byggeriets påbegyndelse og færdiggørelse.

Grupper: 6.3.9

- mulige bestemmelser om, henvendelse ønskes fra grupper, der omfatter et entreprenørfirma, et arkitektfirma og et eller flere ingeniørfirmaer.
- hvilke oplysninger, der ønskes om eventuelt interesserede firmaers organisationsform, tekniske hjælpemidler, økonomi, tidligere opgaver og eventuelle byggesystemer.

Tilbudsvederlag: 12.7.5

- tilbudsvederlagets størrelse.

Bedømmelse: 12.7.7-8

Dokumentet er Historisk

- formen for bedømmelse.
- frist for svar på annoncen.
- tidspunkt for byggeherrens udsendelse af meddelelse om, hvorvidt tilbud ønskes eller ikke ønskes.

12.7.3 EF-regler

EF-regler: B.6

Skal udbudet bekendtgøres efter **EF-udbudscirkulæret**, må en særlige formular anvendes.

Også når udbudet ikke skal bekendtgøres efter **EF-udbudscirkulæret**, kan det anbefales at udforme annoncen efter tilsvarende retningslinier - eventuelt med tillem্পninger.

12.7.4 Anonymitet

Rådgiverkonkurrencer: 6.3.6

Som udgangspunkt bør tilbuddene være anonyme som i andre konkurrencer om byggeopgaver.

Byggherren kan dog overveje at lade tilbudsgiverene optræde under navn. Når tilbudsgiverne er kendt, kan byggherren lettere få et uddybet kendskab til projektets detaljer igennem de bydendes besvarelser af hans spørgsmål. Byggherren må dog være klar over, at tilbudsgiverne kan benytte en sådan gennemgang til at føre nye eller reklameprægede forhold ind i projektgennemgange, hvorved en salig vurdering af alle projekter på lige fod kan blive vanskeligere.

12.7.5 Tilbudsvederlag

Individuel projektering: 9.4

Hvor udbudsmaterialet forudsætter et egentligt og omfattende projekteringsarbejde fra de bydendes side som en forudsætning for at kunne afgive tilbud, bør byggherren udbetale et vederlag. Vederlag kan i øvrigt være en nødvendig forudsætning for tilstrækkeligt kvalificerede tilbud.

Vederlaget bør være en fast sum, som er ens for alle tilbudsgivere. For det firma, der får arbejdet overdraget, bortfalder vederlag. Vederlaget skal tjene til delvis dækning af de samlede udgifter til projekteringen.

Vederlaget for hver tilbudsgiver kan eksempelvis fastsættes svarende til mellem 3 og 6 promille af de skønnede byggeudgifter afhængig af opgavens størrelse, kompleksitet og krav til detaljeringsgraden i tilbudsmaterialet.

Typeprojekter: 9.3

Bedømmelse: 13.8.1

Vederlaget bortfalder, når tilbudsprojekterne basseres på eksisterende typeprojekter. Vederlag må kun udbetales, når de stillede krav er opfyldt i tilbudsmaterialet. Udbetaling bør ske, så snart konkurrencens resultat foreligger.

12.7.6 Godkendelser fra myndigheder

Offentlige forskrifter: 2.4

Byggherren må indhente godkendelser vedrørende forhold i forbindelse med udbudsgrundlaget, mens det er den valgte totalentreprenørs sag at sørge for nødvendighedsgodkendelser af forhold, der vedrører hans tilbudsprojekt.

12.7.7 Vurderingskriterier

Byggeprogram som udbudsgrundlag: 9.6

De ønsker, som byggeprogrammet giver udtryk for, må i udbudsmaterialet opstilles systematisk.

Dokumentet er Historisk

Der må således opstilles en række vurderingskriterier, og igennem en indbyrdes prioritering af disse kan bygherren sikre sig, at de vigtigste ønsker kommer til at dominere ved tilbudsgiverens udarbejdelse af tilbud og ved bedømmelse. Herved afstikkes grænserne for den forudsatte konkurrence.

Krav til detaljering: 12.7.9

Vurderingskriterierne kan efter byggeopgavernes og dermed udbudsmaterialets art være forskellig detaljeringsgrad og kan udformes på forskellige måder, skematisk eller grafisk. Der kan være tale om en verbal fremstilling eller om en egentlig vurderingsmodel, der fx. kan udformes ud fra en værdianalysemetode, hvor kriterierne optræder med bestemte vægte.

Opstillingen kan vejlede de bydende om, hvorledes opfyldelsen af bygherrens ønsker kan stille en tilbudsgiver i konkurrencen, og kan give bygherren det fornødne grundlag for valget af det bedste tilbudsprojekt.

Endelig kan opstillingen give bygherren og hans rådgivere et klarere indtryk af projektet. Derved får bygherren mulighed for i tide at foretage ændringer i udbudsmaterialet. Opstillingen er således et hjælpemiddel i programmeringen.

Ved prioriteringen af ønskerne opdeles de ønskede kvaliteter i nogle hovedgrupper, der derefter eventuelt kan underopdeles. Hver gruppe, eventuelt også underopdelingen i gruppen, tildeles en vægt. Eksempelvis ved at de samlede kvaliteter sættes til 100%, der derefter fordeles på de enkelte ønsker. Ved gennemgangen tildeles hver enkelt egenskab/kvalitet derefter et antal point beregnet ud fra en fastsat pointskala. Ved at gange den tildelte vægt og det afgivne antal points fås et samlet udtryk for, i hvilken grad det pågældende tilbud netop opfylder den enkelte egenskab. Ved at lægge disse tal sammen fås et samlet udtryk for tilbudets værdi.

Vurderingskriterierne kan bl.a. gå på bygningens funktionsdygtighed, de æstetiske og miljømæssige forhold, pris, byggetid, udvidelsesmuligheder, fleksibilitet, drifts- og vedligeholdelsesudgifter.

Bedømmelsen af en række egenskaber vil- også når der er opstillet vurderingskriterier - være forbundet med et vist skøn. Dette gælder de såkaldte »bløde data« såsom miljø og æstetik. Men også afvejningen af den indbyrdes værdi af forskellige »hårde data« er i vidt omfang skønsmæssig.

Vurdering af tilbud: 13.8

Uanset at vurderingskriterierne kan være en betydelig hjælp, bør bygherren tillige forbeholder sig at lade en helhedsvurdering af tilbudsprojekterne indgå i bedømmelsen.

Given pris: 11.7.1

Ved udbud med given pris er prisen en fast faktor og indgår ikke blandt vurderingskriterierne.

12.7.8 Bedømmelsesudvalg

Ved større og mere komplicerede byggeopgaver bør vurderingen af tilbudene foretages af et udvalg, nedsat af bygherren og bestående af bl.a. bygherren og repræsentanter for dennes tekniske rådgivere og brugeren samt udviklige fagdommere. Sammensætningen af udvalget skal angives i Totalentrepriseudvalget: 12.7.13

Totalentrepriseudvalget kan bistå med at udpege medlemmer til vurderingsudvalg.

12.7.9 Krav til tilbudets detaljering

Bedømmelse: 13.8.1

Hvis bygherren vil stille krav til tilbudsprojekternes detaljering, må udbudsmaterialet indeholde bestemmelser herom. En overholdelse af disse bestemmelser bør være et vilkår for, at tilbudet kan betragtes som konditionsmæssigt.

Tilbuds- og kontraktmateriale: 9.6.4

Bygherren bør ikke forlange, at tilbud skal foreligge i form af et omfattende projektmateriale. Bygherren bør dog have så meget materiale, at han kan bedømme, om og på hvilke måde programmet opfyldes, og hvorledes byggeriet vil fremtræde i færdig skikkelse. Tilbudsmaterialet skal således kunne danne tilstrækkeligt grundlag for brug af bygherrens eventuelle vurderingskriterier. Normalt vil et materiale, der opfylder kravene til et projektforslag, være tilstrækkeligt.

Tilbudet bør idet mindste indeholde:

Dokumentet er Historisk

- situationsplan, planer, snit, facader
- beskrivelse af konstruktioner, materialer, kvaliteter og typer
- specifikation af tekniske installationer
- tidsplan
- pris (hvis der ikke udbydes med given pris)
- oplysninger om totalentreprenørens projekt- og entreprisorganisation (i det omfang disse ikke er fremkommet tidligere).

12.7.10 Bygherrens kontrol med ydelsen

Efter indgåelse af totalentreprisaftalen er det normalt totalentreprenørens sag at sørge for den fornødne færdigprojektering og byggeriets gennemførelse. Tids- og arbejdsplanlægning og lewdelse af byggearbejdet er således bygherren uvedkommende.

Kontrol: 6.2.8 og 6.2.10

Bygherren har dog interesse i selv at føre materiale- og udførelseskontrol.

Undertiden har bygherren også interesse i at føre kontrol med den tidsmæssige afvikling. Kontrollen bør udøves på en sådan måde, at der kan gribes ind i tide, såfremt der bliver grund til at antage, at totalentreprenøren ikke opfylder sine forpligtelser.

Allerede udbudsmaterialet bør derfor indeholde bestemmelser om, hvornår bygherren eller hans repræsentanter skal have forelagt relevant projektmateriale og andet materiale, der er nødvengid for kontrollen. Det må være specificeret, hvori dette materiale skal bestå, fx. målerapporter om lyd, lys, varme og ventilation.

Bygherren må sikre sig, at han eller hans repræsentanter har adgang til byggepladsen.

12.7.11 Samarbejde om projektets færdiggørelse

Samarbejde **før** udbud: 9.9

Forhandlingerne med den foretrukne tilbudsgiver vil normalt sigte mod indgåelse af en endelig entreprisaftale, således at totalentreprenøren selv gør projektet færdigt. Men det kan aftales, at færdiggørelsen af projektet skal ske i et samarbejde mellem entreprenøren og bygherren (dvs. bygherrens tekniske rådgiver). Herved kan bygherren indenfor rammerne af det afgivne tilbud få indflydelse på projektets endelige udformning uden, som ved hovedprojektering, at skulle udarbejde et omfattende detailmateriale.

Under samarbejdet kan der opstå uenighed mellem parterne om projektets rette omfang og udformning eller om, hvorvidt projektændringer skal medføre pris- og tidsændringer. Uenighed kan især opstå på grund af uklarhed i aftalerne, eller fordi parterne ikke på forhånd har kunnet overskue projektets enkeltheder.

Udgangspunktet ved behandling af uenighed er, at det afgivne tilbud og dets forudsætninger må respekteres. Der findes ikke nærmere regler om, hvorledes disse spørgsmål kan løses. Eventuelt kan aftalen mellem bygherren og entreprenøren indgås i to trin, således at der på grundlag af tilbudsprojektet indgås en foreløbig aftale med den udvalgte bydende om projekteringsens videreførelse med deltagelse fra bygherrens side. Denne aftale gælder i den periode, hvor bygherren deltager i færdigprojekteringen. Når bygherrens deltagelse er afsluttet, indgås endelige aftale om byggeriet på grundlag af det da foreliggende projekt. Totalentreprenøren tager sig af den eventuelt resterende projektering.

Parterne kan også vælge den form at indgå aftale om byggeriet på grundlag af tilbudsprojektet med bestemmelser om, hvorledes projektet eventuelt kan ændres som led i et samarbejde og hvilke pris- og tidsmæssige følger, dette skal have. Som grundlag for pris- og tidsændringer kan eksempelvis tjene enhedspriser, mængdefortegnelser eller prissatte alternative udførelser, som indgår i tilbudet. Der kan også aftales regler for fastsættelse af nye enhedspriser.

12.7.12 Vinterbyggeri ved totalentreprise

Vinterbyggeri: 12.3.6

Vinterarbejder: 14.9.1

Dokumentet er Historisk

Der må tages stilling til betalingen af vejrligsforanstaltninger på sædvanlig måde, se **vintervejledningen** pkt. 17.

12.7.13 Forelæggelse for byggestyrelsen

Beslutter bygherren at udbyde arbejdet i totalentreprise, skal der på forhånd træffes aftale mellem den byggende styrelse og byggestyrelsen om, hvilket materiale der skal tilvejebringes, før arbejdet udbydes, ligesom de modtagne tilbud skal forelægges til udtalelse, før der træffes aftale om arbejdsts overdragelse, jf. **skemacirkulæret** pkt. 12 og kap. 8.13.

Bygherren kan indhente råd og vejledning i spørgsmål i forbindelse med anvendelse af totalentrepriseformen for det totalentrepriseudvalg, som er nedsat af Danske Arkitekters Landsforbund/Praktiserende Arkitekters Råd, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Entreprenørforeningen og Håndværksrådet.

13. Antagelse af tilbud

13.1 Kapitlets område

Ved bedømmelse af tilbud må bygherren gå frem efter en række nærmere regler.

Byggetekniske løsninger: B.5

Sammenlignelige betalingsbestemmelser: 12.6.18

Totalentreprise: 11.4

Given pris: 11.7.1

Ved udbud på detaljeret grundlag, dvs. efter **licitationslovens** regler, skal tilbudene gøres direkte sammenlignelige på prisern og herefter bedømmes ud fra prisen. Ved udbud på et mindre detaljeret grundlag, dvs. som oftets udbud i totalentreprise, skal tilbudte priser og tilbudte løsninger bedømmes samlet. Ved udbud med given pris skal alene løsningerne bedømmes.

Udbudsform: 11.6

Når tilbud indhentes ved licitation, skal bygherren normalt antage det laveste tilbud. Ved udbud i totalentreprise skal det tilbud antages, der alle forhold taget i betragtning må anses for det fordelagtigste.

Underhåndsbud: 11.6

Når der undtagelsesvis indhentes underhåndsbud, fremkommer tilbudet direkte fra entreprenør, og bygherren må her forhandle tilbudet, til han skønner, der ikke kan blive gunstigere for ham.

Forudsætninger: 13.2-6

Antagelse af tilbud: 13.7-9

Dette kapitel handler dels om forudsætninger for, at tilbudene kan indgå i tilbudsbedømmelsen, dels om, hvilket af tilbudene, der skal antages.

Kapitlet handler om tilbud, der er fremkommet ved offentligt eller begrænset udbud. Kap. 13.7.2 of 3 samt 13.8 kan dog også anvendes på eventuelle underhåndsbud.

13.2 Regler om udbud

Visse forskrifter om antagelser af tilbud findes i **udbudscirkulæret**, som er nærmere omtalt i **udbudsvejledningen**.

13.3 Konditionsmæssighed

Er et tilbud ikke i overensstemmelse med udbudsgrundlaget kan det være 'ukonditionsmæssigt'.

Dokumentet er Historisk

Alternative tilbud: 13.6

Forbehold: 13.5

Delpriser som tilbudspriser: 12.6.10

Både alternative tilbud som nævnt i AB § 3, stk. 3 og tilbud med forbehold kan være eksempler på ukonditionsmæssige forhold.

Licitationsloven: 12.2.1

Efter **Licitationsloven** har konditionsmæssighed betydning på to punkter: a) kun laveste konditionsmæssige tilbud antages (adgangen efter **licitationsloven** til at bestemme, at andet end leveste tilbud kan antages, gælder ikke for statslige bygherrer, jf. **udbudscirkulærets** § 7).

Bygherren kan altid forkaste et ukonditionsmæssigt tilbud, men som det fremgår af det følgende, er forkastelse ikke altid nødvendig.

13.4 Fejl og mangler i tilbud

Er der fejl i et tilbud, må bygherren enten fastholde tilbudet med fejlen eller acceptere, at tilbudsgiver benytter sin eventuelle ret efter aftaleloven til at kalde tilbudet tilbage. Bygherren må derimod ikke tillade, at der rettes i tilbudet.

Tilbud, som ikke opfylder krav i udbudsgrundlaget, der alene har karakter af ordensforskrifter, kan indgå i tilbudsbedømmelsen på almindelig måde.

13.5 Forbehold

De bydende afgiver normalt tilbud med en række forbehold vedrørende forhold, som afviger fra eller ikke er nævnt i udbudsgrundlaget. Forbeholdene tager typisk sigte på betaling, risiko, ansvar, tidsfrister, prisregulering, forståelse af udbudsmaterialet og andre økonomiske og juridiske forhold.

13.5.1 Standardforbehold

Prisregulering efter standardforbehold: 12.6.19

Forbehold om fristforlængelse: 14.9.3

Prisform: 11.7

Standardforbeholdene fra /Entreprenørforeningen, Håndværkerrådet og Byggefagenes kooperative Landssammenslutning (for tiden i udgaverne af 1982) er tiltrådt af byggestyrelsen til brug i forbindelse med statslige og statsstøttede byggearbejder. Disse forbehold kan bygherren således anerkende, men de har aldrig pligt til at anerkende et forbehold. Se også særskilt cirkulæreskrivelse angående tillæget af juli 1982 fra Entreprenørforeningens Tagpapsektion. I det omfang arbejdet udføres til fast pris, er det de særlige fastpris-standardforbehold, der finder anvendelse.

13.5.2 Fagforbehold

Erhvervsfaglig organisationer har udsendt tilbudsforbehold. Dette gælder således murer-, maler- og elektroinstallatørfagene. Desuden har en række leverandørbrancher udsendt leveringbetingelser, der må sidestilles med tilbudsforbehold.

En del af disse forbehold og betingelser kan tilmødes af byggestyrelsen, men andre har styrelsen afvist. Hvis bygherren er i tvivl om rimeligheden af de enkelte bestemmelser, kan der rettes henvendelse til byggestyrelsen.

13.5.3 Fællesforbehold

Forhåndsmøder: 12.4.7

Endvidere kan det komme på tale, at samtlige bydende tager fællesforbehold på forhåndsmøder, fx. om betingelser for afgivelse af tilbud og om tidsmæssige forhold.

Dokumentet er Historisk

13.5.4 Individuelle forbehold

Endelig kan en eller flere bydende have taget forbehold, der er begrundet i særlige forhold ved det enkelte udbudte byggeri, fx. om byggetekniske og produktionsmæssige forhold.

13.5.5 Bygherrens stilling til forbehold

Bygherren må tage stilling til, om forbeholdene skal anerkendes, bortforhandles eller bevirke, at tilbudet forkastes. Anerkendes forbehold, må de indarbejdes i entrepriseaftalen.

Udbudsmateriale: kap. 9 og kap. 11

Forbehold, som udfylder eller præciserer udbudsmaterialet eller ikke strider mod dette, kan normalt anerkendes.

Strider et forbehold væsentligt mod udbudsmaterialet, således at det ikke kan prissættes, må tilbudet forkastes.

Forbehold, som strider mod udbudsmaterialet, men ikke på væsentlig måde, må bygherren prissætte. Dette gælder også standardforbehold.

Ved bedømmelsen af tilbudenes rækkefølge må bygherren forhøje tilbudet med forbeholdets pris.

Dette gælder, hvad enten bygherren anerkender forbeholdet eller får den bydende til at frafalde det. Dog kan levestbydende frafalde forbehold, uden at tilbudet skal forhøjes, dvs. han kan nedsætte sit tilbud.

Prissætningen skal ske efter enobjektiv målestok. Prisen kan sættes til 0, hvis forbeholdet ikke har nogen konkret betydning i entrepriseforholdet. De bydende må ikke spørge om prissætningen.

Styrende budget: 10.6

Hvis samtlige bydende har taget et bestemt forbehold, får prissætningen ikke nogen betydning for tilbudenes indbyrdes sammenlignelighed, men skal tjene til at bedømme tilbudspriserne i forhold til det styrende budget.

13.5.6 Alternativt udbud

Hvis bygherren ved udbudet har forlangt, at de bydende skal give tilbud på flere løsninger eller fremgangsmåder, som opstilles i udbudsgrundlaget, foreligger et alternativt udbud.

Hver løsning må betragtes som en licitation for sig, dvs. at bygherren frit kan vælge, hvilken af løsningerne, han vil lade komme til udførelse. Men han skal iagttage **licitationslovens** regler, når han vurderer tilbud på samme løsning. Der kan opstå særlige problemer i forhold til lovreglerne, se »Licitationsforhold«, s. 29-30.

13.6 Alternative tilbud

Alternative tilbud i udbudsgrundlaget: 9.5.3

Leverandører: B.5.1

Et alternativt tilbud kan typisk gå ud på, at der foreslås andre løsninger med hensyn til byggeriets udformning, gennemførelse og materialer end angivet i udbudsgrundlaget. Også leverandørgarantier og servicetilbud, der ligger ud over udbudsgrundlaget, vil være alternative tilbud.

Forbehold: 13.5

Alternative tilbud kan også vedrører andre forhold, såsom byggetid, prisregulering eller entrepriseopdeling. Denne art alternativer må undertiden behandles på samme måde som forbehold.

13.6.1 Alternative tilbud ved udbud på detaljeret grundlag

Bygherren kan åbne adgang til alternative løsninger. Alternative tilbud kan forekomme både ved offentlig og bunden licitation.

Dokumentet er Historisk

Licitation 11.6

Tilbudsbestemmelser: 12.5

Ved offentlig licitation giver AB § 3, stk. 4, pkt. 2 bygherren adgang til at antage ethvert alternativt tilbud. Dette gælder også alternative tilbud, som de bydende afgiver uopfordret, med mindre udbudsgrundlaget afviser alternative tilbud. Ved bunden licitation kan bygherren efter AB § 3, stk. 4, pkt. 1 antage et alternativt tilbud, hvis han på forhånd har forbeholdt sig dette

Adgangen efter AB til at antage alternative tilbud indskrænkes, hvor **udbudscirkulæret** gælder, idet det alternative tilbud skal være det laveste for at måtte antages.

Bygherrens stilling er herefter følgende:

1. Bygherren kan altid afvise at antage et alternativt tilbud. Dette gælder også, selv om bygherren har opfordret til at afgive særpriser eller alternative priser, og selv om den i det følgende omtalte prissætning af et alternativt tilbud fører til, at dette er lavest. Skulle bygherren være forpligtet til at antage et sådant tilbud, ville det være ensbetydende med, at tilbudsgiveren kunne ændre projektet mod bygherrens ønske.

2. Bygherren skal prissætte alternative tilbud, dvs. han skal give tilbudssummen tillæg eller fradrag, svarende til den alternative løsningsværdi for projektet.

Dette gælder, hvad enten den alternative løsning omfattes af tilbudssummen, eller der i tilbudet er angivet en særlig pris på løsningen. Det er tilbudene med disse justeringer, der lægges til grund ved bedømmelsen at tilbudenes rækkefølge. Justeringen kan eventuelt være 0.

Prissætningen skal sættes efter en objektiv målestok, men bygherren har naturligvis en vis margin. De bydende må ikke spørges om prissætningen.

Ligestilling mellem produkter: B.5.4

Et alternativt tilbud må herefter kun antages, hvis det giver samm eller bedre forhold mellem pris og ydelse, set i forhold til det laveste tilbud, der fuldt ud er afgivet på bygherrens udbudsgrundlag.

3. Kan et alternativt tilbud ikke prissættes, er der formodning for, at det ligger udenfor udbudets forudsætninger og må forkastes.

13.6.2 Særligt om alternative tilbud på enkelte og på flere entrepriser

Bydes der alternativt på enkeltentrepriser og på flere entrepriser under eet, og bygherren ønsker at antage et af tilbudene på flere entrepriser, bør han ikke tillade lavestbydende på en enkeltentreprise, at nedsætte sit tilbud. Dette ville være en gentagelse af konkurrencen **efter** licitationen.

13.6.3 Alternative bud ved udbud i totalentreprise

Krav og ønsker: 9.6.2

Alternative tilbud kan ske ved udbud i totalentreprise kun fremkomme i form af fravigelser af kravene i udbudsgrundlaget. Er der tale om en ubetydelig fravigelse, kan tilbudet indgå i tilbudsbedømmelsen - med eller uden fravigelsen.

Ved betydelige fravigelser skal tilbudet forkastes, da det krænker de andre bydende berettigede forventninger om, at der kun projekteres - og dermed konkurreres - på udbudsgrundlaget. Dette gælder ved udbud med given pris ethvert tilbud, der indeholder en højere eller lavere pris end angivet af bygherren.

Given pris: 11.7.1

Bygherren kan dog, hvis han ønsker at anvende det alternative tilbud, søge at få de andre bydende til at acceptere, at det alternative tilbud anvendes - eventuelt mod forhøjet tilbudsvederlag.

Ellers kan han kun anvende det alternative tilbud ved at udbyde opgaven på ny med et udbudsgrundlag, der omfatter den alternative løsning.

Dokumentet er Historisk

Bygherren må ikke gå frem på den måde, at han overdrager opgaven til den alternative bydende til udførelse efter bygherrens udbudsgrundlag og så senere ændre aftalen til at gå på det alternative tilbud.

13.7 Udbud på detaljeret grundlag: antagelse af laveste tilbud

Udbudsform: 11.6

Er arbejdet udbudt i offentlig eller bunden licitation, bestemmer **udbudscirkulæret**, at laveste tilbud skal antages.

Der kan dog ved offentlig licitation ses bort fra laveste tilbud, hvis den bydende formeres at være ude af stand til at gennemføre arbejdet i tilfredsstillende kvalitet, på hensigtsmæssig måde og til rette tid.

13.7.1 Prisen skal være acceptabel

Uanset, at der er tale om laveste tilbud, må et tilbud kun antages, hvis den tilbudte pris er acceptabel for bygherren.

13.7.2 Prisbedømmelse

Styrende budget: 10.6

Det styrende budget må inden prisbedømmelsen justeres, hvis den aktuelle markedssituation ændrer budgettets forudsætninger. Med sådanne eventuelle justeringer er budgettet udtryk for den acceptable pris.

Dog bør budgettets holdbarhed undersøges påny, hvis det viser sig, at tilbudssummerne eller disses gennemsnit i betydelig grad afviger fra det styrende budget, fx. således, at et antal tilbud ligger nogenlunde samlet i betydelig afstand fra det styrende budget.

Hvis undersøgelsen falder ud til, at budgettet er behæftet med fejl, må de ansvarsmæssige konsekvenser overvejes. Skal det styrende budget forhøjes, må sagen forelægges de bevilgende myndigheder.

13.7.3 For høje tilbud

Styrende budget: 10.6

Tilbud skal forkastes, når prisen overstiger det acceptable, dvs. den pris, som fremgår af det styrende budget.

Det kan undersøges, om laveste tilbud kan forhandles ned til det acceptable niveau. I bekræftende fald kan tilbudet antages.

Det bør endelig overvejes, om ny form for prisindhentning kan ventes at føre til lavere priser (fx. udbud i fagentreprise i stedet for hovedentreprise).

Overskridelse af styrende budget: 10.11

Hvis de nævnte undersøgelser og overvejelser falder negativt ud, må tilbudet ikke accepteres, og arbejdet må udsættes eller opgives eller det må undersøges, om det kvalitets- og tidsmæssigt er forsvarligt at omprojektere med henblik på billiggørelse. I overvejelserne må eventuelle udgifter ved omprojektering medinddrages. Endvidere må det undersøges, om rådgiverne omprojekteringspligt kan gøres gældende.

Undtagelse bør kun gøres, hvis byggeriet er bydende nødvendigt, eller hvor der er tale om tilbud, der kun omfatter ringe dele af det samlede byggeri, og dets øvrige priser er acceptable.

13.7.4 For lave tilbud

Et tilbud kan være så lavt, at der er risiko for, at entreprenørens økonomi ikke rækker til at gennemføre arbejdet. Bygherren har behov for at kunne forkaste et tilbud i sådanne tilfælde, og der er adgang hertil efter **udbudscirkulærets** § 8.

Forholdene må vurderes konkret ud fra det styrende budget. Entreprenører kan byde lavt af grunde, der ikke påvirker deres mulighed for at gennemføre arbejdet.

Der kan fx. være tale om entreprenører, som arbejder med meget lave omkostninger, eller som gerne vil ind på markedet. Det vil ikke

Dokumentet er Historisk

være rimeligt, om bygherren i sådanne tilfælde skulle undlade at drage den økonomiske fordel af lave tilbud.

Sikkerhedsstillelse: 12.6.13

Eventuelt kan bygherren anmode om nærmere oplysninger om tilbudets baggrund, eller der kan stilles krav om øget sikkerhed.

13.8 Udbud i totalentreprise: antagelse af fordelagtigste tilbud

Totalentreprise: 11.4

Ligestilling mellem produkter: B.5.4

Er arbejdet udbudt i totalentreprise, bestemmer **udbudscirkulærets** § 9, at det fordelagtigste tilbud skal antages.

Det er ikke givet, at det nominelt laveste tilbud er det fordelagtigste.

Fordelagtigst er det tilbud, der har det bedste forhold mellem de tilbudte kvaliteter og det bedste forhold mellem prisen og summen af kvaliteter.

Krav og ønsker: 9.6.2

De relevante kvaliteter, der konkurreres på, er udtrykt som **ønsker** i udbudsgrundlaget.

Uanset forholdet mellem pris og kvalitet skal prisen være rimelig for bygherren, for at et tilbud kan antages.

Given pris: 11.7.1

Ved udbud med given pris er prisen en fast forudsætning i alle tilbudene og skal således ikke bedømmes.

13.8.1 Fremgangsmåden ved bedømmelsen af totalentreprisetilbud

Detaljerings af tilbud: 12.7.9

Før den egentlige vurdering af tilbudene må de tilbudsprojekter frasorteres, som ikke opfylder de krav, der er opstillet i udbudsgrundlaget. Ubetydelige fravigelser af krav kan dog accepteres.

For at finde frem til det fordelagtigste tilbud må bygherren gennemgå hvert projekt systematisk.

Vurderingskriterier: 12.7.7

Det anbefales, at vurderingen finder sted i to omgange: Først bedømmes tilbudsprojekterne, uden at priserne er kendt. Herefter oplyses priserne og indgår i den endelige bedømmelse. På denne måde kan bygherren undgå, at kvalitetsbedømmelsen farves af kendskab til priserne.

13.8.2 Bedømmelsens afslutning

Bedømmelsesudvalg: 12.7.8

Bedømmelsesudvalget bør afslutte sin gennemgang af projekterne med en skriftlig indstilling, hvor fordele og ulemper ved de forskellige projekter er belyst.

Samtlige tilbudsgivere bør, straks efter at der er truffet beslutning om valg af tilbud, have underretning herom tillige med oplysning om begrundelsen for valget.

13.9 Bistand

Teknisk rådgivning: kap. 6

Dokumentet er Historisk

Ved udbud på detaljeret grundlag påhviler det byherrens tekniske rådgivere som et led i deres normale ydelser at afgive indstilling til bygherren om eventuel accept eller forkastelse af afgivne tilbud, jf. **skemacirkulæret** Okt. 8.

Byggestyrelsen kan bistå med tilrettelæggelsen af vurderingen af totalentreprisetilbud.

14. Entreprisaftalen. Gennemførelse af byggeriet

14.1 Kapitlets område

Entreprisaftaler: 14.2

Planmæssig gennemførelse: 14.3-8

Særlige situationer: 14.9

Udbudsmaterialet: kap.12

I dette kapitel behandles selve indgåelsen af entreprisaftaler samt en række forhold, der er af betydning for byggeriets planmæssige gennemførelse. Endvidere omtales byherrens stilling i forskellige situationer, der kan indtræffe under byggeriets gang.

Der må allerede i udbudsmaterialet være taget stilling til visse dele af entreprisaftalen. Dette gælder fx. sikkerhedsstillelse, betaling og transport.

Endvidere må forholdet mellem udbudsbestemmelser og tilbudsforbehold være afklaret ved aftalens indgåelse, således at senere fortolkningsvival kan undgås.

14.2 Entreprisaftalen

Indgåelse af entreprisaftaler omhandles i AB § 4.

Alle aftaler med entreprenører må være skriftlige. Dette gælder også aftaler om ekstraarbejder og om mindreydelser.

I almindelighed bør en entreprisaftale kunne indgås ved accept af tilbudet. Det er - bortset fra tilfælde, hvor der er ændringer eller tilføjelser i forhold til - tilbudet - ikke nødvendigt at indgå særlig entrepriskontrakt.

Entreprisaftaler er stempelfrie for det statlige byggeris vedkommende. Derimod skal der betales stempelafgift for statsstøttede arbejder.

14.2.1 Bistand ved aftalernes indgåelse

Teknisk rådgivning: kap. 6

Det er ikke de tekniske rådgiveres hverv at tage sig af den kontraktlige del af byggesagens dokumenter, herunder udbudsmaterialet og tilbudsforbehold. Rådgiverne må tage sig af det tekniske indhold og bør i øvrigt vejlede bygherren ud fra den erfaring, som de sidder inde med, men det er bygherren selv, der må stå for bestemmelsernes juridiske indhold og udformning. Dette fremgår også af **ABR, pkt. 1.2.1.**

Bygherrekonulent: 3.6.3

Bygherren kan søge bistand til udformning af entreprisaftaler i byggestyrelsen. Hvis bygherrekonulent er antaget, er affattelse af entreprisaftaler en af de opgaver, der hører ind under en sådan bistand.

Tvivlsspørgsmål om entrepriserforhold kan forelægges byggestyrelsen.

14,2,2 Tids- og arbejdsplaner

Udbudsbestemmelser om påbegyndelse og afslutning: 12.6.6

Dokumentet er Historisk

Styring af tid: 14.5

Udbudsmaterialet skal indeholde en foreløbig tidsplan. Denne plan skal videreføres i form af en mere detaljeret tids- og arbejdsplan. Efter AB § 6, stk. 1, påhviler det entreprenøren i samarbejde med bygheren at opstille en sådan plan.

Er der tale om hovedentreprise eller totalentreprise, er den detaljerede tids- og arbejdsplanlægning normalt overladt til entreprenøren.

Tids- og arbejdsplanerne skal sikre, arbejdsprocesserne bliver koordineret og arbejdet fuldført i rette tid. Hvis der opstår problemer med arbejdets fremadskriden, er planerne grundlag for bygherrens reaktioner overfor entreprenørerne.

Det afhænger af byggeopgavens størrelse og art, hvor detaljeret tids- og arbejdsplanlægningen bør være.

14.2.3 Godkendelse af projektmateriale

Totalentreprise: 11.4

Bygherren må ved totalentreprise sikre sig i entrepriseaftalen, at han løbende af entreprenøren får et materiale, der gør det muligt for ham at bedømme, om de kvaliteter og konstruktioner som entreprenøren vil anvende i byggeriet, i rimelig grad opfylder de bygherreintentioner, der er kommet til udtryk i udbudsmaterialet og i det accepterede tilbud.

Når det ved totalentreprise er et led i entrepriseaftalen, at entreprenøren sideløbende med bygearbejderne skal udarbejde projektmateriale, kan bygherren kun afvise at godkende dette i det omfang, materialet ligger ude for entrepreisaftalens indhold og forudsætninger.

14.2.4 Tidspunkter for indkøb af materialer

Udbudsbestemmelser: 12.6.18

Det kan være praktisk, at parterne træffer aftale om, hvornår de vigtigste materialeindkøb skal finde sted, jf. også **pris- og tidvejledningen**.

14.3 Byggeriets planmæssige gennemførelse

Styring af kvalitet: 14.4

Styring af tid: 14.5

Styring af økonomi under byggeriets gang: 14.6

Under byggeriets gennemførelse er det opgaven at sikre byggeriets kvalitet, tid og økonomi således, at entrepriseaftalen opfyldes.

AB: 12.2.5

Bygherrens og entreprenørens opgaver under byggeriets gennemførelse reguleres af AB § 6, stk. 2-9, § 7, §§ 9-14 og § 21, stk. 1-3 samt af eventuelle særlige aftalebestemmelser.

Økonomiske beføjelser: 14.6.2

AB § 10, stk. 2 omtaler bygherrens tilsyn og dettes beføjelser. Det er byggeledelsen, der udøver disse beføjelser, se **specialnormerne** pkt. 2.0.6.2.

14.4 Styring af kvalitet

Parternes rolle: 3.4

Særlige risici: 8.2.1

Entreprenøren skal levere rigtig ydelse, og det er således hans opgave at styre udførelsen af sin entreprise mod aftalt eller forudsat kvalitet.

Dokumentet er Historisk

Mangelgennemgang: 15.3

De tekniske rådgivere fører normalt tilsyn med, at entreprenørydelserne er kontraktmæssige.

14.4.1

Teknisk rådgivning: kap. 6

Det er en del af en teknisk rådgivers ydelser at følge sit projekt under bygeriets gennemførelse. Nærmere om denne projektopfølgning fremgår af **specialnormerne** pkt. 2.0.6.1.

Et væsentligt led i projektopfølgningen er at sikre bygherren, at intentionerne i projektet kommer til udtryk i det udførte byggeri. Desuden medvirker rådgiveren som et led i projektopfølgningen ved den økonomiske styring. Derimod hører ledelsen af byggearbejdet og kontrollen med arbejdet til andre rådgiverydelser.

14.4.2 Fagtilsyn

Ved arbejde i fag-, stor- eller hovedentreprise etableres der normalt fagtilsyn (tidligere kaldt konduktørtilsyn), som kontrollerer, at arbejdet udføres i overensstemmelse med entrepriseaftalerne, og som normalt bistår med den tidsmæssig og økonomiske styring.

Ansættelsen af fagtilsyn foretages af de tekniske rådgivere for hverrt rådgiverområde, efter at rådgiverne overfor bygherren har udtalt sig om omfanget og arten, jfr. **specialnormerne** pkt. 2.0.6.1. Tilsynet arbejder under rådgivernes ansvar.

Om fagtilsynet henvises til **specialnormerne** pkt. 2.0.6.3.

14.4.3 Materiale- og udførelseskontrol ved totalentreprise

Totalentreprise: 11.4.

Tilsyn: 6.2.8

Også ved totalentreprise har bygherren behov for et tilsyn, der på hans vegne kontrollerer, at materialer og udførelse svarer til totalentrepriseaftalen. Bygherren ansætter selv dette tilsyn.

14.5 Styring af tid

Tids- og arejdsplaner: 14.2.2

Fristforlængelse: 14.9.3

Realisering af tids- og arbejdsplanerne, dvs. spørgsmål om, hvordan de aftalte tidsfrister overholdes, er inden for den enkelte entreprise entreprenørens sag. Fag- eller storentreprenørerne har derimod - ud over særbestemmelsen i AB § 18. stk. 2 om skade på maskiner m.v. - ikke noget indbyrdes retsforhold, men har alene bygherren at holde sig til hver for sig. Det er således denne, der må tage sig af styringen af det samlede arbejde, herunder den tidsmæssige samordning af entrepriserne. Hvis der ikke er adgang til at forlænge tidsfristerne, vil bygherren normalt være erstatningsansvarlig for tab, som han selv eller andre entreprenører påfører en entreprenør ved forsinkelser, jf. AB § 20, stk. 2.

Dette erstatningsansvar behandles nærmere i **pris- og tidvejledningen**.

14.5.1 Byggeledelse

Regler om byggeledelse: 6.2.7

Ved fag- og storentreprise vil bygherren normalt overlade den tidsmæssige styring til tekniske rådgivere som en del af byggeledelsen.

Der henvises til **specialnormerne** pkt.2.0.6.2. Opgaven består bl.a. i at samordne de enkelte entrepriser på en sådan måde, at tidsfristerne kan overholdes, og opgaven omfatter også forhandlinger i fornødent omfang med entreprenører og leverandører om forståelsen af detaljer i de tekniske dele af entrepriseaftalen.

Dokumentet er Historisk

Ved hoved- og totalentreprise varetager entreprenøren den tidsmæssige styring.

14.6 Styring af økonomi under byggeriet

Økonomisk styring før prisindhentning: kap.10

Byggherrens opgaver kan især dreje sig om supplerende økonomiske aftaler vedrørende ekstraarbejder og eventuelle forandringer i arbejdet, eller vedrørende ydelser, der udføres i regning. Desuden skal økonomien løbende kontrolleres.

Skal materialer efter AB § 26, stk. 6, sidste pkt. betales før levering, må det kontrolleres, at indkøbene sker under overholdelse af bestemmelserne i AB § 27, stk. 2, og eventuelle supplerende aftalebestemmelser.

Prisregulering: 12.6.19

Betaling af eventuelle ekstraarbejder må ske under iagttagelse af aftaler herom, jf. AB § 26 stk. 12. Det må kontrolleres, at prisreguleringen sker som aftalt.

Arbejde i regning: 11.7

Hvor et arbejde udføres i regning, omfatter kontrollen en gennemgang af dokumentationsmaterialet fra entreprenørerne om tidsforbrug, lønsatser m.v. Er det nærmere omfang af arbejder i regning ikke fastlagt på forhånd, må der løbende tages stilling til arbejdets omfang, herunder fx. til omfanget af vejrligsforanstaltninger.

Betaling: 12.6.18

Den løbende økonomikontrol under opførelsen omfatter kontrol med, at der er udført arbejde, svarende til udbetalingerne til entreprenørerne, jf. AB § 26, stk. 4 og 6, samt at materialeindkøb sker på aftalte tidspunkter.

14.6.1 Bistand fra rådgiverne

Byggeledelse: 6.2.7 og 14.5.1

Fagtilsyn: 6.2.8 og 14.4.2

Byggherrens styringsopgaver vedrørende økonomien overlades i reglen til tekniske rådgivere som en del af byggeledelsen og fagtilsynet. Der henvises til **specialnormerne** pkt.2.0.6.2 og 2.0.6.3.

14.6.2 Økonomiske beføjelser til tilsynet

AB om tilsyn: 14.3

Bestemmelsen i AB § 10, stk. 2 om tilsynets beføjelser indebærer, at tilsynet normalt ikke er beføjet til at træffe beslutninger med direkte økonomiske konsekvenser for byggherren. Byggherren kan eventuelt give tilsynet nærmere fuldmagter også på det økonomiske område, idet dette kan lette byggeriets praktiske afvikling. I givet fald bør det overfor entreprenørerne oplyses, hvem der har sådanne fuldmagter.

14.6.3 Løbende regnskabsaflæggelse

Den nærmere tilrettelæggelse af økonomikontrol og det fornødne bogolderi, herunder anvendelse af EDB, må bero på forholdene i det enkelte tilfælde.

Over for rigsrevisionen skal byggherren løbende aflægge regnskab, jf. **skemacirkulæret** pkt. 10. Aflæggelsen sker på skema SC, der indsendes første gang efter udbud af byggearbejderne eller væsentlige dele heraf. Derefter udarbejdes skema SC hvert halve år.

Udfyldning af skema SC påhviler de tekniske rådgivere og kan ikke begrunde særligt vederlag.

14.7 Byggemødernes emner

Udbudsbestemmelser om byggemøder: 12.6.12

Dokumentet er Historisk

Tids- og arbejdsplaner: 14.2.2

Forlængelse af tidsfrister: 14.9.3

Projektændringer: 14.9.2

Byggemøderne afholdes ofte 1 gang om ugen, og her bør alle spørgsmål vedrørende byggeriets afvikling fremføres, herunder eventuelle fravigelser af tidsplanen og eventuelle projektændringer og de økonomiske konsekvenser heraf.

Byggemøder omhandles i AB § 11. Ved større byggesager bør bygherrens driftsforvaltning i byggeriets senere stadier deltage i møderne for at få indblik i de tekniske anlægsopbygning og virkemåde.

14.8 Sikkerhed på byggepladsen

Bestemmelser om koordinering og sikkerhed: 12.3.7

Under byggeriets gang skal sikkerhedsarbejdet på byggepladsen koordineres af bygherren eller en af ham udpeget koordinator.

14.9 Forhold, der kan opstå under byggeriets gang.

En grundig tilrettelæggelse af byggesagen og et grundigt arbejde med byggeprocessens enkelte faser skulle hindre, at der under byggeriets gang opstår spørgsmål om projektændringer eller ændringer i tidsplanerne som følge af bygherrens forhold. Hvis der mod forventning opstår sådanne spørgsmål, må bygherren tage stilling hertil og til eventuelle heraf følgende prisændringer.

Der kan under byggeriets gennemførelse også uden bygherrens skyld opstå forhold, som kan true den planmæssige afvikling, fx. en entreprenørs konkurs.

AB: 12.2.5

I begge sæt tilfælde må bygherren normalt træffe forholdsregler på grundlag af indstilling fra de tekniske rådgivere. Forhold, der opstår under byggeriets gennemførelse, er nærmere omhandlet i AB § 5, § 8, §§15-16, §§ 18-20, §§ 23-24 samt §§ 30-31. Nogle af disse bestemmelser omtales i det følgende.

14.9.1 Vinterbyggeri

Udbudsbestemmelser: 12.3.6 og 12.7.12

I **vintervejledningen** behandles spørgsmål, der kan opstå om byggeriets gennemførelse i vinterperioden. Særlig henvises til s. 9-10.

14.9.2 Projektændringer

Undgå ændringer: 2.3

Udbudsbestemmelser: 12.3.8

Projektændringer under byggeriets gang må som hovedregel undgås, se også **pris- og tidvejledningen** s. 26. Bygherren bør normalt ej heller forbeholde sig at kunne gennemføre ændringer.

Økonomiske følger: 14.6

Bliver projektændringer undtagelsesvis aktuelle, kan vejledning for bygherren fås i **pris- og tidvejledningen** s. 26, ligesom bestemmelserne i AB § 8 må være overholdt.

Hvis bygherren tillader en entreprenør at bruge andre materialer end forudsat - for at hjælpe entreprenøren til at undgå at overskride tidsfrister - kan der normalt ikke blive tale om ekstrabetaling. Hvis entreprenøren ikke vil benytte sig af bygherrens tilbud om ændret materialeudvalg uden prisregulering, må bygherren holde sig til sin oprindelige retsstilling, dvs. i overensstemmelse med entreprisaftalens bestemmelser herom eventuelt forlange bod eller erstatning i tilfælde af indtrædende forsinkelser.

14.9.3 Forlængelse af tidsfrister

Dokumentet er Historisk

Efter Ab § 15, stk. 1, kan entreprenøren kræve forlængelse af tidsfrister, når visse forhold hindrer arbejdets planlagte fremadskriden.

Dette gælder således ved forandringer af arbejdet, der kræves af bygherren, ved forsinkelser af bygherrens egne leverancer, ved indgribende forstyrrelser i arbejdets gang som følge af strejker eller lock-out, ved usædvanligt vejrlig og ved offentlige pålæg, jfr. nærmere bestemmelsens tekst.

Udsædvanligt vejrlig: 12.6.7

Spilddage: 12.6.12

Forcering: 12.6.8

Efter AB § 16 har også bygherren adgang til at få tidsfrister forlænget i en række af de anførte tilfælde

Virkingen af en fristforlængelse er, at entrepriseaftalen ikke anses for misligholdt på grund af forsinkelse. Er det entreprenøren, der har krav på forlængelse, kan der ikke pålægges ham sanktioner (dagbod eller erstatning).

Om dækning af merudgifter ved fristforlængelser, se **pris- og tidvejledningen**.

Hvor længe entreprisens kontraktparter er pligtige at tåle et arbejdes udsættelse under henvisning til AB §§ 15-16, må - hvis der ikke foreligger særlige aftalebestemmelser - afgøres efter dansk rets almindelige regler om bristede foudsætninger eller afbestilling.

Standardforbehold: 13.5.1

Uden for entrepriser efter **pris- og tidcirkulæret** vil de bydende ofte anvende Håndværksrådets og Entreprenørforeningens forbehold om forængelse af tidsfrister ved mangel på arbejdskraft eller ved svigtende materialeleverancer. Bygherrerne kan anerkende disse forbehold, men er ikke forpligtet dertil.

14.9.4 Entreprenørens forsinkelse: dagbod eller erstatning

Sanktioner: 12.6.9

Har entreprenøren overskredet en tidsfrist uden at have krav på fristforlængelse, er der tale om forsinkelse fra entreprenørens side, og spørgsmål om sanktioner bliver da aktuelt, jf. AB § 19.

Så snart bygherren mener, at der foreligger forsinkelse, bør han skriftligt få dette fastslået overfor entreprenøren.

Med hensyn til sikring af bevis for årsagen til entreprenørens overskridelse af tidsfrister er reglen, at entreprenøren har bevisbyrden. Denne bestemmelse skulle være tilstrækkelig, oså hvis entreprenøren forsøger at placere forsinkelsesårsagerne hos hinanden. Bygherren må kunne gøre den umiddelbart forsinkede entreprenør ansvarlig, og det må så blive hans sag at godtgøre, at en anden er ansvarlig.

De normale sanktioner ved forsinkelser er dagbod eller erstatning. Nærmere bestemmelser om sanktionernes art og størrelse bør være truffet i entrepriseaftalerne på grundlag af udbudsmaterialets angivelser.

Om dagbod og erstatning, se nærmere **pris- og tidvejledningen**.

14.9.5 Fratagelse af arbejdet

I visse tilfælde kan bygherren fratage en entreprenør arbejdet, hvis denne må påregnes at ville misligholde entrepriseaftalen, jf. nærmere AB § 23.

14.9.6 Nedsættelse eller bortfald af erstatningskrav fra staten

I tilfælde af, at staten får et erstatningskrav mod nogen for en skadegørende handling i forbindelse med byggeriet, kan der blive tale om, at bygherren bør lade kravet nedsætte eller bortfalde, f. nærmere § 5 i finansministeriets cirkulære nr. 24 af 26. februar 1975 om statens selvforsikringsordning. Formålet hermed er at ligestille skadevoldere mod staten med skadevoldere mod andre, der er forsikret, og således undgå den forskelsbehandling der efter forsikringsaftalelovens § 25, stk. 1, ville følge af, at staten er selvforsikrer.

Dokumentet er Historisk

Selvforsikring: 12.6.16

Ordningen omfatter ikke erstatningskrav som følge af forsinkelse mangler eller andre forhold, der støtter sig på selve entreprisaftalen. Herom henvises til finansministeriets cirkulære af 26. februar 1975 om statens selvforsikringsordning.

14.9.7 Modregning

Den statslige bygherre kan af andre statsstyrelser blive anmodet om til fordel for statskassen at foretage modregning i entreprenørers tilgodehavender i medfør af entrepriseforholdet.

Herom henvises til byggestyrelsens cirkulæreskrivelse af 31. juli 1979.

14.9.8 Betalingsstandsning

I tilfælde af en entreprenørs betalingsstandsning m.v. skal enhver udbetaling til ham stilles i bero som nærmere angivet i cirkulæreskrivelse af 14. juni 1977 fra ministeriet for skatter og afgifter.

14.9.9 Tvister-voldgift

Opstår der i anledning af entrepriseforholdet uoverensstemmelser, hvis løsning parterne ikke selv kan nå til enighed om, må tvisten indbringes for voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed, jf. AB § 31, eller der må udmeldes syn og skøn som omtalt i AB § 30.

15. Byggeriets afslutning

15.1 kapitlets område

Dette kapitel handler om de opgaver, som bygherren skal udføre i forbindelse med byggeriets afslutning. Disse opgaver omfatter bl.a. deltagelse ved aflevering af arbejdet og konstatering af mangler i forbindelse med afleveringen, fastsættes af frist for afhjælpning af mangler, kontrol med afhjælpningen, frigivelse af tilbagehold og sikkerhedsstillelse, udarbejdelse af endelige instrukser for drift og vedligehold samt fastlæggelse af vedligeholdstulsyn. Desuden skal der udarbejdes et afsluttende byggeregnskab.

Det vil af kapitel fremgå, om opgaverne er reguleret af AB, og om de er en del af de tekniske rådgiveres ydelser.

Teknisk rådgivning: kap.6

Aftaler om teknisk rådgivning: B.4

Der kan i rådgiver- og entreprisaftalerne være truffet nærmere bestemmelse om opgaverne.

15.2 Aflevering

Udbudsbestemmelser om aflevering: 12.6.12

Afleveringen af arbejdet - som omhandlet i AB § 17 - er en afgørende skillelinie i retsforholdet mellem bygherre og entreprenør.

Indtil afleveringen bærer entreprenøren risikoen for alle dele af arbejdet og har pligt til at foretage vedligehold i nødvendigt omfang, jf. AB § 21, stk. 1. Fra og med afleveringen ændres retsstillingen. Mangler, der påvises før eller ved afleveringen, er entreprenøren forpligtet til at afhjælpe vederlagsfrit (med mindre de skyldes fejl i udbudsgrundlaget). Konstateres en mangel efter afleveringen, er entreprenøren kun forpligtet til vederlagsfri afhjælpning, hvis manglen er en følge af fejl, der kan lægges ham til last, jf. AB § 22, stk. 1.

Bygherren må være opmærksom på, at denne klare risikofordeling udviskes, hvis bygherren tager dele af arbejdet i brug før afleveringen.

Afhjælpningsperioden: 12.5 og 12.6.21

Delt eller samlet aflevering: 12.6.17

Dokumentet er Historisk

I så fald bestemmer AB § 21, stk. 2, at risikoen og vedligeholdelsespligten for det ibrugtagne vedkommende overgår til bygheren med det resultat, at han selv kommer til at betale udbedringen af fx. hændelige skader eller skader forårsaget af udenfor stående. Derimod betragtes ibrugtagningen ikke i andre henseender som aflevering. Således begynder fx. afhjælpningsperioden ikke at løbe. Med hensyn til spørgsmålet om delt eller samlet aflevering, se AB § 17, stk.2.

15.3 Bygherrens stilling ved mangler

Bygherren må forud for afleveringsforretningen foretage en omhyggelig gennemgang af arbejdet med henblik på at påvise eventuelle mangler.

Gennemgangen bør foretages i den sidste tid før afleveringen, og resultaterne registreres ved hjælp af mangellister. Listerne og anden dokumentation vedrørende materialer og arbejdsudførelse - fx. prøvningsattaster - indgår i afleveringsforretningen og i den afleveringsrapport, der bør udarbejdes. I rapporten må samlet anføres, hvilke forpligtelser der ikke er opfyldt, afleveringens eventuelle økonomiske virkninger og frister for afhjælpningen. Afleveringsrapporten underskrives af deltagerne i afleveringsforretningen.

Styring af kvalitet: 14.4

Mangelgennemgangen er et led i sikringen af byggeriets kvalitet. Væsentlige dele af kvalitetssikringen bør ske i forbindelse med selve byggeriets gennemførelse, fx. ved hjælp af tilsynsplaner. Se herom nærmere BPS-arbejdsrapporten fra maj 1983 »fælles afleveringsprotokol - med eksempler på systematisk kontrol«.

Kan der påvises væsentlige mangler, bør bygherren benytte sig af retten til at afvise at modtage arbejdet, indtil manglerne er afhjulpet, jf. AB § 17, stk. 4. Det kan ikke på forhånd angives, hvornår en mangel er væsentlig. Men generelt kan anføres, at mangler, der kan udbedres uden ulemper for brugerne mens bygningen er i brug, normalt ikke kan betragtes som væsentlige. Afgørelsen må bero på de konkrete omstændigheder.

Foreligger der ikke væsentlige mangler, må bygherren acceptere afleveringen. Men mangler, der konstateres ved afleveringen, kan han kræve afhjulpet efter reglerne i AB § 21, stk. 4.

Beregning af afhjælpningsperioden: 12.5

Afhjælpningsperiodens længde: 12.6.21

Bygherren kan herudover i og efter afhjælpningsperioden kræve erstatning eller forholdsmæssigt afslag i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler som nærmere anført i AB § 22, stk. 5.

Det er vigtigt, at der ved afleveringen er foretaget en nøje kontrol af byggeriet, således at alle synlige mangler er konstateret.

Bygherren kan efter dansk rets almindelige regler være afskåret fra senere indsigelse mod, at dele af entreprenøraftalen ikke er opfyldt.

Brugermedvirken: kap. 4

Ud over det tilsyn med byggeriet, som de tekniske rådgivere fører i afhjælpningsperioden, bør bygherren sørge for, at brugere i denne periode er særlig opmærksomme på eventuelle mangler ved byggeriet, således at disse kan anmeldes over for entreprenørerne i medfør af AB § 22, stk. 1 og 2.

Afhjælpningsperioden: 12.5 og 12.6.21

Efter udløbet af afhjælpningsperioden (normalt 1 år) kan bygherren kun påberåbe sig mangler, som han ikke burde have opdaget ved en sædvanlig og rimelig undersøgelse af arbejdet. Dette gælder dog ikke, hvis entreprenøren har handlet svigagtigt eller har ydet garanti for arbejdet.

Sikkerhedsstillelse: 12.6.13

Ved afhjælpningsperiodens udløb kan entreprenøren begære sinssikkerhedsstillelse frigivet, såfremt han har opfyldt sin afhjælpningspligt.

En egentlig juridisk forretning i forbindelse med afhjælpningsperiodens udløb er ikke forudsat i AB 72. Dog anbefales, at der afholdes besigtelse for at konstatere, om afhjælpningspligten er opfyldt.

Dokumentet er Historisk

15.4 Bistand ved aflevering

Teknisk rådgivning: kap. 6

Det er de tekniske rådgiveres opgave at bistå bygherren ved afleveringsforretningen og kontrol med afhjælpning af eventuelle mangler i afhjælpningsperioden, jf. **specialnormerne** pkt. 2.0.6.2 og 2.0.6.3.

Har virksomheden egen energikonsulent, bør denne bistå bygherren ved afleveringsforretningen ligesom han kan yde bistand i forbindelse med den senere drift og vedligehold af byggeriet.

Herudover kan de teknologiske institutter mod betaling i visse tilfælde yde bistand i forbindelse med aflevering, herunder indregulering af varme- og ventilationsanlæg, og bistå ved kontrol af, hvorvidt anlægget opfylder de foreskrevne krav.

Byggeriets Akustiske Målestation ved Statens Byggeforskningsinstitut og Jydsk Teknologisk Institut kan ligeledes mod betaling bistå ved kontrol af, hvorvidt bygningens akustiske forhold svarer til de foreskrevne krav.

Tilsvarende kontrol kan også udføres af en række private ingeniørfirmaer.

Bygherren har desuden mulighed for mod betaling at få foretaget fx. en termografisk bygningsgennemgang og TV-inspektion af afløbsledninger.

15.5 Drifts- og vedligeholdsinstruktioner

Instruktioner fra entreprenører: 12.6.14

Bygherren må påse, at der senest ved byggeriets aflevering modtages kortfattede og let forståelige instruktioner indeholdende alle nødvendige oplysninger om driften, navnlig vedligehold, opvarmning og rengøring, om periodiske vedligeholdssyn og om den daglige pasning af tekniske anlæg.

Driftsinstruktionen bør typisk omfatte:

- Generelle oplysninger om bygningen og fortegnelse over eventuelle servicefirmaer
- oversigtstegninger og summarisk beskrivelse af bygningskonstruktioner, overflader og installationer
- aggregatfortegnelse, funktionstabeller, fortegnelse over automatikanlæg, diagrammer over fx. vand- og ventilationsanlæg
- rengøringsinstruktion
- vedligeholdsinstruktion og angivelse af tilsynsturnus
- et sæt ajourførte tegninger og/eller katalogblade, brochurer el.lign. vedrørende de bygningsdele, der er anvendt i det pågældende byggeri.

Projektering: 8.8

Byggeledelse: 6.2.7

Fagtilsyn: 6.2.8

Drifts- og vedligeholdsinstruktioner bør så vidt muligt udarbejdes i forbindelse med projektarbejdet. Nogle instruktioner kan dog høre med til en leverance eller kan først udarbejdes efter byggeriets afslutning. De endelige instruktioner kan eksempelvis udarbejdes af byggelederen og/eller fagtilsynet i samarbejde med entreprenøren/leverandøren. De tekniske rådgivere bør dog altid kontrollere instruktionen, således at det sikres, at bygherren modtager fyldestgørende materiale.

Bygherren må ved byggeriets afslutning særlig være opmærksom på, om de tekniske anlæg, såsom varme- og ventilationsanlæg, er i orden.

Der rejses fra brugerside ofte kritik af disse anlæg. Ofte skyldes vanskeligheder i forbindelse med driften af tekniske anlæg ikke fejl

Dokumentet er Historisk

ved projekteringen og udførelse, men at de daglige brugere mangler fornødent kendskab til drift og pasning.

Tilsyn med tekniske anlæg: 15.9.1

Det kan eventuelt være hensigtsmæssigt, at der træffes aftale med et service- eller ingeniørfirma om regelmæssigt tilsyn af tekniske anlæg.

15.6 Indflytningsplan

Indflytningen i nybyggeriet bør planlægges i god tid inden ibrugtagning. Der bør udarbejdes en indflytningsplan, som indeholder oplysninger om tidspunkter for levering af (løst) inventar og udstyr. Er der fx. tale om montering af belysningsarmaturer, telefoner, edb-udstyr eller samtaleanlæg efter opstilling af inventar, bør det fremgå af indflytningsplanen. Brugervedvirken: kap.4

Bygherren må sørge for, at brugerne inddrages i det forberedende arbejde og medvirke i udarbejdelsen af indflytningsplanen.

15.7 Byggeregnskab

Byggeledelse 6.2.7

Det hører til byggeledelsens opgaver at udarbejde byggeregnskab, jf. **specialnormerne** pkt. 2.0.6.2. I statsbyggesager skal byggeledelsen desuden foretaget den løbende regnskabsaflæggelse. Om selve regnskabsaflæggelsen henvises til **skemacirkulæret**.

Fagtilsyn: 6.2.8

I mindre komplicerede byggesager, hvor byggeledelsen eventuelt varetages af fagtilsynet overlades den løbende regnskabsaflæggelse og udarbejdelse af byggeregnskab til dette, jf. **specialnormerne** pkt. 2.0.6.3.

Det afsluttende skema SC skal indsendes til rigsrevisionen og - sammen med et sæt ajourførte hovedtegninger - til byggestyrelsen, jf. **skemacirkulæret** pkt. 11.

15.8 Erfaringsformidling

Bygherrens opgaver: 2.3

Erfaringerne fra et afsluttet statsbyggeri bør i videst muligt omfang søges udnyttet i kommende statsbyggerier. Den statslige bygningsmasses og den statslige byggevirksomheds betydelige størrelse giver baggrund for en erfaringsformidling med det formål:

- at give bygherrerne et bedre grundlag for at fastlægge et rimeligt og realistisk niveau for byggeriets udformning

Projektering: kap. 8

- at sætte bygherrerne i stand til på en mere kvalificeret måde at vurdere de tekniske rådgiveres forslag

- at lette bedømmelsen af typeprojekter og/eller totalentreprisetilbud

Økonomisk styring: kap. 10

- at bidrage til at give bygherrerne et økonomisk kontrolgrundlag ved bedømmelsen af indkomne tilbud

- at give de statslige myndigheder et almindeligt overblik over udviklingen indenfor det statslige byggeri, bl.a. til brug for den økonomiske styring, og

- at opnå erfaringer fra bygninger i drift.

Indsamling af erfaringer som ovenfor nævnt har betydning for den enkelte bygherre, som skal bygge flere gange, og for byggestyrelsen, der - som det centrale organ i den statslige byggevirksomhed - har til opgave at udsende generelle forskrifter og retningslinier for tilrettelæggelse og gennemførelse af det statslige byggeri.

Aftaler med byggestyrelsen om indsendelse af materiale vil normalt blive truffet enten ved den indledende forhandling med styrelsen,

Dokumentet er Historisk

jf. **skemacirkulæret** pkt. 3, eller i forbindelse med byggestyrelsen behandling af byggesagen på basis af projektforslaget m.v., f. **skemacirkulæret** pkt. 5.

Forsøg:7.10

Opmærksomheden skal i denne forbindelse særligt henledes på de tilfælde, hvor der er tale om forsøgsbyggeri, eller hvor der er tale om at gennemføre særlige undersøgelser.

I det omfang, det indsamlede materiale kan danne grundlag for eller være til nytte ved andre byggeopgaver, vil byggestyrelsen drage omsorg for, at materialet stilles til rådighed for andre byggende styrelser, fx. ved at materialet bliver indarbejdet i bygherrevejledningen.

Om de tekniske rådgiveres undersøgelser til brug i det statslige byggeri, henvises til ABR pkt. 4.4.

15.9 Bygningspleje- og vedligeholdstilsyn

Tilsyn med statens bygninger m.v. skal gennemføres efter reglerne i **vedligeholdscirkulæret**.

Efter cirkulæret klassificeres den statslige bygningsmasse i 3 grupper.

Gruppe 1 omfatter bygninger, der - foruden almindeligt vedligehold - har behov for særlig bygningspleje.

Gruppen omfatter bl.a. samtlige fredede bygninger og andre bygninger, der som tidstypisk arkitektur eller som værdifulde elementer i by- og landskabsbilleder bør bevares.

Gruppe 2 omfatter bygninger, der - uden at kunne henføres til gruppe 1 - har behov for et sagkyndigt tilsyn til sikring af gennemførelsen af et forsvarligt vedligehold.

Gruppe 3 omfatter øvrige bygninger, hvor et vedligeholdstilsyn ved brugeren er forsvarligt og praktisk.

Klassificeringen af statens bygninger foretages af et permanent udvalg under byggestyrelsen. Det påhviler vedkommende ministerium eller styrelse at rette henvendelse til udvalget om klassificering af nyopførte eller nyrehabiliterede bygninger, jf. § 4 i **vedligeholdscirkulæret**.

Udvalgets adresse er Byggestyrelsen, Stormgade 10, 1470 København K.

I **vedligeholdscirkulæret** er fastsat ensartede regler om vedligehold af statens bygninger, graderet efter den foretagne klassificering af den enkelte bygning eller det enkelte bygningskompleks.

For så vidt angår bygninger henført til gruppe 1 foretages såvel bygningspleje som vedligeholdstilsyn af de kgl. bygningsinspektører, udpeget af byggestyrelsen efter forhandling med Akademirådet. Hver arkitekt har sit geografiske område.

Gruppe 2-bygninger er ikke underkastet bygningsplejetilsyn, men alene vedligeholdstilsyn. Vedligeholdstilsynet varetages efter vedkommende styrelses bestemmelse af kgl. bygningsinspektører eller af en anden kvalificeret arkitekt.

Vedligeholdstilsynet med gruppe 3-bygninger varetages af vedkommende bruger efter de i cirkulæret fastsatte regler.

Særlige byggeadministrationer: 1.2.1

Følgende styrelser og særlige byggeadministrationer foretager selv de i cirkulæret omtalte bygningspleje-, vedligeholds- og brugertilsyn ved alle 3 grupper af statsbyggeri: Generaldirektoratet for Danske Statsbaner,

Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet,

Statens Luftfartsvæsen,

Københavns Luftshavnsvæsen

Forsvarets Bygningstjeneste samt

Dokumentet er Historisk

boliministeriets ejendomsdirektorat.

15.9.1 Tilsyn med tekniske installationer

Hvis der ikke ved arbejdets afslutning er taget stilling til, hvem der skal varetage tilsynet med de tekniske installationer, skal den arkitekt, som fører tilsyn med en bygning, der er klassificeret i grupe 1 eller 2, over for styrelsen afgive indstilling om, hvorvidt tilsynet kan varetages af bygningens driftspersonale, eller om der bør udpeges en særlig sagkyndig tilsynsførende. Der bør i indstillingen tages stilling til, om tilsynet med de tekniske installationer bør varetages af en rådgivende ingeniør eller kan varetages forsvarligt på anden måde, fx. af et servicefirma.

Om den lovpligtige kontrol af oliefyrianslæg med en samlet indfyret effekt på mere end 120 KW henvises til byggestyrelsens bekendtgørelse af 19. november 1980 om kontrolmåling, justering og rensning af større oliefyrianslæg m.v.

15.9.2 Tilsynsudgifter

Udgifterne til honorering af bygningspleje- og vedligeholdstilsyn med de gruppe 1-bygninger, som ikke er underlagt de i kap. 15.9 nævnte styrelser og særlige byggeadministrationer, afholdes af byggestyrelsen. Udgifterne til honorering af vedligeholdstilsyn med gruppe 2-bygninger, eventuelle udgifter vedrørende vedligeholdstilsyn med gruppe 3-bygninger, samt udgifter til honorering af særligt tilsyn med tekniske installationer afholdes af pågældende styrelse.

Bilag 1. Oversigt over forskrifter

Har betydning for kapitel:

Oversigten omfatter de væsentligste bestemmelser, der er bindende for en statslig bygherre, eller som det - under nærmere angivne forudsætninger - kan anbefales at følge.

1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, B.4.

Boligministeriet/byggestyrelsen

Lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed m.v. (**statsbyggeloven**).

7, 8, 10, 11.

Boligministeriets cirkulære nr. 49 af 23. marts 1972 om statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejders indretning med hensyntagen til bevægelseshæmmede (**handicapcirkulæret**).

1,5,8.

Boligministeriets cirkulære nr. 124 af 9. juni 1972 om kontorlokaler m.v. til centrale statskontorer i hovedstadsområdet.

15.

Boligministeriets vejledning af 30. november 1973 om aflevering og drift af ventilationsanlæg i statsligt og statsstøttet byggeri.

1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 15.

Boligministeriets cirkulære nr. 124 af 23. juni 1974 om kontrol- og regnskabsmæssige bestemmelser vedrørende statslige byggearbejder m.v. (**skemacirkulæret**). (Under revision).

12.

Boligministeriets cirkulære nr. 214 af 4. oktober 1974 om EF-rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter (EF-udbudscirkulæret).

Omtales særskilt i **bilag 6**.

Dokumentet er Historisk

11, 12, 13, 14, 15.

Boligministeriets cirkulæreskrivelse af maj 1978 om anvendelse af Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed (AB 72).

14.

Byggestyrelsens cirkulæreskrivelse af 31. juli 1979 vedrørende modregning af skatte- told- og afgiftsrestancer i entreprisesummer.

12, 14.

Byggestyrelsens cirkulæreskrivelse af 18. august 1980 om afvisning af forbehold i forbindelse med sikkerhedsstillelse i entreprisforhold.

15.

Byggestyrelsens bekendtgørelse nr. 497 af 19 november 1980 om kontrolmåling, justering og rensning af større oliefyrianslæg.

6, 8, 15.

Byggestyrelsens cirkulære nr. 171 af 1. oktober 1981 om vedligehold af statens bygninger m.v. (**vedligeholdscirkulæret**).

12, 14.

Byggestyrelsens bekendtgørelse nr. 551 af 11. november 1981 om byggeri i vinterperioden (**vinterbekendtgørelsen**).

11, 12, 14.

Byggestyrelsens cirkulære nr. 191 af 11. november 1981 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder (**pris- og tidcirkulæret**).

12, 14.

Byggestyrelsens vejledning af december 1981 om vinterbyggeri (**vintervejledning**).

13.

Byggestyrelsens cirkulæreskrivelse af 24. august 1982 med bilag om godkendte standardforbehold fra Entreprenørforeningen, Håndværksrådet og Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning, og byggestyrelsens bemærkninger i cirkulæreskrivelse af 9. juni til Entreprenørforeningens Tagpapsektions supplerende bestemmelser af juli 1982.

8, 11, 12, 14.

Pris og tid 1982. byggestyrelsens vejledning af august 1982 om pris, tid, regulering af pris og tid, udbudsmateriale og brug af AB 72 i entreprisaftaler om bygge- og anlægsarbejder (**pris- og tidvejledningen**).

9, 11, 12, 13.

Byggestyrelsens cirkulære nr. 7 af 6. januar 1983 om udbud af bygge- og anlægsarbejder (**udbudscirkulæret**). Optrykt i »Udbud 1983«, byggestyrelsens vejledning af april 1983 om udbud af bygge- og anlægsarbejder og om antagelse af tilbud (**udbudsvejledningen**).

8.

Bygningsreglement 1982 (**BR 82**). Udgivet af byggestyrelsen med tilhørende vejledning.

6.

Dokumentet er Historisk

Danske Arkitekters Landsforbunds konkurrenceregler af 1952.

Arbejdsministeriet

4, 6, 7.

Lov nr. 681 af 23. december 1975 om arbejdsmiljø med de bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger («publikationer»), der især angår projektering af byggeri og drift af byggepladser.

4, 7, 14.

Socialministeriets bekendtgørelse nr. 79 af 25. marts 1955 om arbejdsgivers anmeldepligt i henhold til arbejderbeskyttelsesloven.

Energiministeriet

7.

Lov nr. 258 af 8. juni 1979 om varmforsyning. Især § 18 om tilslugning til kollektive varmforsyningsanlæg og § 21 om forbud mod nærmere angivne opvarmningssystemer.

Finansministeriets

12.

Finansministeriets cirkulære nr. 24. af 26. februar 1975 om statens selvforsikringsordning.

5.

Finansministeriets cirkulære nr. 41 af 7. marts 1978 om etablering af et centralt register over statens ubenyttede ejendomme.

5, 7, 8, 10.

Finansministeriets budgetvejledning 1979 (**budgetvejledningen.**)

3, 4.

Finansministeriets cirkulære nr. 199 af 21. november 1979 om samarbejde og sanarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner (**samarbejdscirkulæret**).

5.

Finansministeriets cirkulæreskrivelse af 5. december 1979 om afklaring af forhold til regler om fysisk planlægning før forelæggelse af bevillingsforslag samt oplysning om bebyggelsesprocent og mulighed for udvidelser.

5.

Finansministeriets cirkulære nr. 129 af 4. august 1980 om almindelige regler for salg af statens ejendomme.

5.

Cirkulæreskrivelse af 13. november 1980 om selvejende institutioners anlægsdispositioner m.v.

8, 12.

Administrationsdepartementets cirkulære nr. 219 af 18. december 1980 om fremgangsmåden ved statslige indkøb efter EF- og GATT-bestemmelserne. Omtales i **bilag 6**.

8.

Dokumentet er Historisk

Administrationsdepartementets cirkulære nr. 138 af 11. august 1981 om statsinstitutioners anmeldelse af større indkøb (mere end 500.000 d.kr. exl. moms).

Indenrigsministeriet

7, 8.

Lov om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger, lovbekendtgørelse nr. 536 af 3. november 1981 med tilhørende bekendtgørelser og cirkulærer.

Industriministeriet

11, 12, 13.

Lov nr. 216 af 8. juni 1966 om licitation m.v. (**licitationsloven**).

Justitsministeriet

5, 7.

Brandloven, lovbekendtgørelse nr. 469 af 24. september 1969 (med senere ændringer).

(Angår især virksomheder, hvori fremstilles, behandles eller anvendes eksplosive, let antændelige eller særligt brændbare væsker, luftarter eller stoffer).

10.

Lov nr. 280 af 10. juni 1970 om offentlighed iforvaltningen (**offentlighedsloven**).

Landbrugsministeriet

5, 7.

Udstykningslov, lovbekendtgørelse nr. 6 af 7. januar 1977. Især § 2, hvorefter udstykning ikke kan approberes, hvis den kræver lokalplan, som endnu ikke er gennemført.

Miljøministeriet

5, 7.

Lov om kommunelanlægning, lovbekendtgørelse nr. 734 af 21. december 1982. Omtales særskilt i **bilag 3**.

5, 7.

Lov om lands- og regionplanlægning, lovbekendtgørelse nr. 735 af 21. december 1982. Omtales særskilt i **bilag 3**.

5, 7.

Lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet, lovbekendtgørelse nr. 736 af 21. december 1982. Omtales særskilt i **bilag 3**.

5, 7.

Lov om naturfredning, lovbekendtgørelse nr. 453 af 1. september 1978.

5, 7.

Lov om skove, lovbekendtgørelse nr. 231 af 4. maj 1979. Især §§ 5-7 om opførelse i fredskov eller på fredskovpligtig grund af anden bebyggelse end den, der er påkrævet for skovens drift.

Dokumentet er Historisk

5, 7, 8.

Lov om bygningsfredning, lovbekendtgørelse nr. 213 ad 23. maj 1979.

5.

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 393 af 3. juni 1982 om orientering af miljøministeren forud for salg eller nedrivning af ejendomme ældre end 50 år, tilhørende staten eller kommunen.

5, 7.

Lov om miljøbeskyttelse, lovbekendtgørelse nr. 663 af 16. december 1982.

Ministeriet for offentlige arbejder

9, 11, 12, 13, 14, 15.

Almindelige betingelser for arbejder og leverancer (AB 72).

Ministeriet for skatter og afgifter

14.

Cirkulæreskrivelse af 14. juni 1977 fra ministeriet for skatter og afgifter om modregning af skatte-, told- og afgiftsrestancer i udbetalinger fra statsinstitutioner ved betalingsstandsning, herunder konkurs m.v.

bilag 2. Oversigt over orienterende materiale

Angår især kapitel

6.

Arkitektkontrakten. Jørgen Hansen. Gyldendal, 1966.

12.

Retningslinier for udbud m.v. ved anvendelse af totalentrepriseformen ved bygge- og anlægsarbejder, september 1972 (»Den lille hvide«), udsendt af en række af byggeriets organisationer.

8.

SBI-anvisning 94, ydeevne - hvorfor og hvordan, 1974.

5, 7.

BPS-vejledning i bygningsprogrammering, august 1975.

7, 8, 12, 13.

SBI-anvisning 107. Bygningsplanlægning med værdianalyse, 1976.

5, 7.

Vejledning 1976. Boligministeriets og socialministeriets udvalg om indretning af plejehjem, daghjem, dagcentre og beskyttede boliger, november 1976.

Dokumentet er Historisk

6.

Teknikeraftalen, almindelig del (udgivet som manuskript, 1977).

Advokat dr. jur. Jørgen Hansen.

3, 4, 5.

Arbejdstilsynets vejledning nr. 81 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedstjeneste, 1978.

8, 12.

Arbejdstilsynets vejledning nr. 83 i tilknytning til arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 501 af 5. oktober 1978 om projekterendes og rådgiveres pligter m.v. efter lov om arbejdsmiljø.

14.

SBI-anvisning 122. Godkendelses- og kontrolordninger for byggevarer, 1979.

8.

Projektplanlægning med system. Morten Fangel, 1979. Teknisk Forlag.

12, 13.

Licitationsforhold. Helen Graff, 1980.

5, 7, 9.

SBI-rapport 106. Energibesparende foranstaltninger i større bygninger, 2. udg. 1981.

5, 7, 9.

SBI-rapport 116 om energiforbruget i større bygninger, 1981.

3, 4, 5, 7.

SBI-rapport 127. Programmering af byggeopgaver i praksis. Fire eksempler, 1981.

3, 5, 7.

SBI-rapport 131. Programmering, 1981.

12, 13.

Tilbudsgivning m.v. i bygge- og anlægssektoren, september 1981. Monopoltilsynet.

7, 8, 12, 13.

Totalentreprise. Erik Hørlyck, 1981. Juristforbundets Forlag (nu DJFØ).

3, 5.

Særtryk nr. 3. Udviklingsstøtte 81. BUR, september 1981.

5, 7, 9.

Dokumentet er Historisk

Energibesparelser i offentlige bygninger. Planlægning. byggestyrelsen, januar 1982.

7, 8, 12, 13.

Entreprise- og licitationsbetingelser. Erik Hørlyck, 3. udgave, 1982. DJFØ's forlag.

5, 7.

SBI-meddelelse 14. Kontormiljø. Prolemer og planlægningsprincipper, 1982.

5, 7, 8.

Planlægning af driftsvenligt byggeri. Post- og Telegrafvæsenets bygningstjeneste og undervisningsministeriets byggedirektorat.

5, 7, 8, 10.

SBI-rapport 117 om et system for økonomisk drift. 1982.

8, 12.

Indkøbsvejledning for staten. Udsendt 1982 af Direktoratet for Statens Indkøb.

8.

BPS-publikation 21. Fælles tegningsprincipper - med eksempelsamling, 2. udgave, januar 1983.

3, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15

Kvalitetsstyring i byggeriet. En statusrapport. BUR, februar 1983.

6.

Teknisk Rådgivning. Carl Friis Skovsen og Lars Holten Petersen, 1983.

8, 15.

SBI-meddelelse 30. Driftsinstruktioner for varme anlæg, april 1983.

15.

BPS-publikation 30. En arbejdsrapport. Fælles afleveringsprotokol - med eksempler på systematisk kontrol, maj 1983.

8, 12

Byggepladsen, Arbejdsmiljø. Arbejdsmiljøfondet, 1983.

8, 12.

Vejledning om afgrænsning og koordinering af sikkerhedsarbejdet ved bygge- og anlægsarbejder. Arbejdstilsynet, 1983.

Materiale, som **løbende føres a jour** eller udkommer **periodisk**:

8, 10.

BYG-ERFA-erfaringsblade. Udsendes af Byggecentrum med bladet »byggeorientering«.

Dokumentet er Historisk

»Byggeviden, hvor?«. Kontaktvejviser. udgives af Byggecentrum hvert 2. år, sidst i 181.

1. Byggedata. Opslagsværk på 18 bind med love og forskrifter af enhver art inden for byggeriet vedrørende såvel teknik som planlægning og økonomi. Redigeres af Byggecentrum og ajourføres 6 gange årligt hos abonnenten.

Bilag 3. Planmyndighederne

Regler om **fysisk planlægning**, som kan have betydning allerede ved formulering af **programoplæg** (kap. 5).

B.3.1 Beslutning om placering af et byggeri

Lov om **lands- og regionalplanlægning** (LRPL), lovbekendtgørelse nr. 735 ad 21. december 1982. Især § 18 har betydning. Fra bestemmelsen citeres.

§ 18. Der skal gives amtsrådet lejlighed til at udtale sig, inden.....

- 2) en statslig myndighed, en kommunalbestyrelse eller en koncessioneret eller tilsvarende virksomhed træffer beslutning om beliggenhed eller udførelsen af større anlæg eller institutioner«.

Lov om **regionplanlægning i hovedstadsområdet** (HRPL), lovbekendtgørelse nr. 736 af 21. december 1982. Især § 16 har betydning. Fra bestemmelsen citeres:

»§ 16. Der skal gives hovedstadsrådet lejlighed til at udtale sig inden

- 3) en statslig myndighed, et amtsråd eller en kommunalbestyrelse eller en koncessioneret eller tilsvarende virksomhed træffer beslutning om beliggenheden eller udførelsen af større anlæg eller institutioner indenfor hovedstadsområdet«.

Der henvises også til planstyrelsens cirkulærekrivelse nr. 13 af 18. maj 1978 om bestemmelserne i henholdsvis §§ 18 og 16 i lands- og regionalplanlovene. Reglerne gælder også ombygninger og dispositioner over fast ejendom ved lejemål.

B.3.2 Kav til regionplanen

Mange statslige projekter vil allerede i kraft af deres art eller størrelse skulle behandles direkte i regionplanen, jfr. LRPL § 7, hvorfra citeres:

»§ 7. Regionlanen skal indeholde retningslinier for:.....

- 2) omfanget og beliggenheden af overordnede centre, større trafik anlæg og andre tekniske anlæg samt større offentlige institutioner,.....«.

Det samme gælder § 2 HRPL, hvorfra citeres:

»§ 2. Regionplanen skal indeolde retningslinier for:.....

- 3) omfanget og beliggenheden af overordnede centre, større trafik anlæg og andre tekniske anlæg samt større offentlige institutioner,.....«.

B.3.3 Offentlige myndigheders oplysningsligt

Endvidere kan nævnes de to loves regler om oplysningspligt i øvrigt for offentlige myndigheder. § 3 stk. 1 i LRPL lyder således:

»§ 3. Ofentlige myndigheder samt koncessionerede og tilsvarende virksomheder skal til brug for den sammenfattede fysiske landsplanlægning give oplysninger om forberedelse eller udførelse af undersøgelser, planlægning og større anlægsdispositioner, som kan få betydning for planlægningen«.

§ 4, stk. 3 HPRL lyder således:

Dokumentet er Historisk

»Stk. 3. Amtsrådet, kommunalbestyrelserne og andre myndigheder og koncessionerede og tilsvarende virksomheder indenfor hovedstadsområdet skal efter anmodning fra hovedstadsrådet afgive oplysninger, der er påkrævede for regionplanlægningen«.

For hovedstadsregionen antages det, at der er tale om »større anlæg«, hvis et byggeri omfatter omkring 2.000 kvadratmeter bruttoetageareal.

B.3.4 Lokalplanligt m.v.

Der henvises til lov om **kommuneplanlægning**, lovbekendtgørelse nr. 734 af 21. december 1982.

Hertil knytter sig miljøministeriets bekendtgørelse nr. 595 af 15. december 1976 om supplerende regler i medfør af lov om kommuneplanlægning samt cirkulære nr. 39 af 11. februar 1977 bl.a. om lokalplanpligten.

Af særlig betydning for styrelser og institutioner, som skal iværksætte større byggearbejder m.v., kan følgende citeres og nævnes:

»§ 16

Stk. 2. En lokalplan skal tilvejebringes, når det er nødvendigt for at sikre kommuneplanens virkeliggørelse.

Stk. 3. En lokalplan skal endvidere tilvejebringes, før der gennemføres større udstykninger eller større bygge- og anlægsarbejder, herunder nedrivninger af bebyggelse. Tilladelse efter byggeloven til et større bygge- eller anlægsarbejde kan ikke meddeles, før lokalplanen er endeligt vedtaget eller godkendt,.....«.

Om et projekt er »større«, afhænger af en vurdering i den konkrete situation. Det afgørende er, om den pågældende foranstaltning fremkalder væsentlige ændringer i det bestående miljø. Der vises til Nyt fra Planstyrelsen (* 1) nr. 3 og nr. 10.

Efter § 17 kan bygningsmyndigheden nedlægge forbud i indtil 1 år imod forhold, der kan hindres ved en lokalplan.

B.3.5 Vetoret, også for en statslig myndighed

§ 25 giver regionplanmyndigheden vetoret overfor en lokalplan.

En sådan vetoret tilkommer også efter § 26 en statslig myndighed mod et lokalplanforslag, såfremt det strider mod de særlige hensyn, som myndigheden varetager. Bestemmelsen kan ikke anvendes, når der er tale om varetagelse af grundejerinteresser.

Ved mindre ændringer i forhold til lokalplanen kan kommunalbestyrelsen give dispensation efter § 47, stk. 3. Større fravigelser kræver udarbejdelse af ny lokalplan, jfr. § 14 og § 16.

I tilknytning hertil kan nævnes miljøministeriets skrivelse af 30. marts 1979 til øvrige ministerier. Optrykt som blag til Nyt fra Planstyrelsen. December 1979 nr. 8. Om lokalplanproceduren.

Bilag 4. Aftaler om teknisk rådgivning

Brug af teknisk rådgivning og valg af rådgivere: kap. 6.

Før nogen del af rådgivningsarbejdet påbegyndes, er det vigtigt, at bygherren får fastlagt arbejdets omfang og honorering og øvrige forhold vedrørende rådgivningen. Dette skal ske i en skriftlig aftale. Eventuelt kan der indgås trinvis aftaler. Også sådanne aftaler såvel som senere ændringer i aftalen eller tilføjelser til denne skal være skriftlige.

Aftalen indgås ved hjælp af aftaleformularen.

Byggeadministrationer: 1.2.1

Styrelser uden særlig byggeadministration skal forelægge udkast til aftaler om teknisk rådgivning og bistand for byggestyrelsen til godkendelse, jfr. byggestyrelsens cirkulæreskrivelse af 1. september 1979.

B.4.2 Rådgivningsaftalers almindelige karakter

Aftaler mellem den statslige bygherre og rådgiverne om teknisk rådgivning er omfattet af de almindelige gældende regler om

Dokumentet er Historisk

indgåelse af aftaler, fx. aftaleloven og lovgivningen om ophavsret. En del af monopol- og prislovgivningen finder også anvendelse.

ABR: B.4.3

Karakteristisk for rådgivningsaftaler er, at bygherren normalt har ret til at udskyde opgavens løsning eller bringe aftalen til ophør. Dette er forudsat i ABR pkt. 7, hvor »standsning betyder aftaleforholdets ophør. Det fremgår tillige af pkt. 7, at rådgiveren i tilfælde af udskydelse eller standsning har krav på erstatning eller anden regulering af det økonomiske mellemværende med bygherren.

Forskellig fra udskydelse og standsning er den situation, hvor det stadig er bygherrens agt, at opgaven skal gennemføres til aftalt tid, men hvor der er opstået hindringer for at holde tiden. Hovedprincippet er her det, at ingen af parterne kan hæve aftalen. Visse regler om tidsfrister findes i ABR, pkt. 5 og 6, hvorefter der, hvis tidsfrister overskrides, kan blive tale om fristforlængelse eller om erstatning eller dagbod. Er en fristforlængelse længere end 2 år, har rådgiveren ret til at betragte opgaven som standset.

B.4.3 Tenikerregler

Aftaler om teknisk rådgivning og bistand indgås efter teknikerreglerne, der består af:

- Almindelige bestemmelser for teknisk Rådgivning og Bistand (**ABR**); revideret 1978. (Findes også i engelsk udgave).
- Specialnorm for bygningsarbejder - arkitekter
- Specialnorm for bygningskonstruktioner - ingeniører
- Specialnorm for bygningsinstallationer - ingeniører, omfattende VVS-anlæg, el-anlæg og lydforhold
- Eksempelsamling bestående af teksthæfte og tegningshæfte
- Aftaleformular for byggeopgaver med tilhørende vejledning og bilag (* 2)

Landskabsarkitekter: B.4.32

Ud over dette materiale omfatter det samlede normkompleks specialnorm for anlægsarbejder - ingeniører, aftaleformular for anlægsarbejder med vejledning, specialnorm for planlægning og aftaleformular for planlægningsarbejder med vejledning. En specialnorm for landskabsarkitekter er under udarbejdelse.

Når ABR og en **specialnorm** er lagt til grund for en aftale mellem bygherren og opgavens rådgivere, vil en række enkeltheder i rådgivningsforholdet dermed være lagt fast. Dette gælder bl.a. indholdet af rådgivernes ydelser, som er angivet i **specialnormerne**.

Men det er ikke tilstrækkeligt i aftalen blot at nævne, at ydelser og honorering fastlægges efter teknikerreglerne. Dette skal således angives præcist, hvilke ydelser i **specialnormerne** aftalen omfatter, fx. 2.0.6.3 fagtilsyn. Visse enkeltheder må angives, og der skal i særlige tilfælde blive tale om at aftale bestemmelser, der afviger fra normerne eller ikke er nævnt i disse. Nogle mulige tilfælde af denne art er nævnt i dette bilag.

B.4.4 Bistand til reglernes anvendelse

Ønsker en bygherre bistand i brugen af teknikerreglerne, herunder om klassificering af et projekt, kan henvendelse rettes til:

Byggestyrelsen	Byggestyrelsens
Stormgade 10	konsulent, arkitekt
1470 København K.	m.a.a. Aage Hamrum
tlf. 01 92 61 00	Skanderborgvej 201
	8260 Viby J.
	tlf. 06 14 10 00 (* 3)

Dokumentet er Historisk

B.4.5 Særligt om teknisk bistand som led i totalentreprise

Totalentreprise: 11.4

Indgår en rådgivningsopgave i en totalentreprise, bliver der normalt ikke tale om at træffe særlig aftale om rådgivningen. Denne er en del af totalentreprenørens ydelse efter totalentrepriseaftalen. Totalentreprisens retlige stilling: 11.3.4

Den del af en totalentrepriseaftale, der vedrører projektering eller anden teknisk bistand, må retligt bedømmes efter AB og andre entrepriseregler. Teknikerreglerne tager ikke sigte på forholdet mellem bygherre og totalentreprenør.

B.4.6 Aftaleformularens brug

Aftaleformularen for byggeopgaver er grundlaget for enhver aftale om teknisk rådgivning på byggeområdet. Ved at benytte aftaleformularen får bygherren og rådgiverne fastlagt de forhold, der under alle omstændigheder **skal** tages stilling til ved aftalens indgåelse. Yderligere får parterne lejlighed til at tage stilling til en række forhold, der **kan** aftales. Aftaleformularen kommer herved også til at virke som huskeliste.

Der skal ikke nødvendigvis indføres bestemmelser under alle punkterne i aftaleformularen. Under flere punkter skal således kun anføres noget, hvis **ABR's** bestemmelser fraviges. Det må frarådes at gengive normbestemmelser helt eller delvis i aftalen, idet dette kan medføre uklarheder. Ligeledes må unødvendige henvisninger til normerne undgås. Det samme gælder bestemmelser, der alene tager sigte på at præcisere eller uddybe teknikerreglerne, med mindre dette har konkret betydning for opgavens løsning.

Aftales honorar efter byggeudgift, skal aftaleformularens bilag A-C udfyldes. Dette gælder dog ikke ed totalrådgivning, hvis der aftales en samlet procentsats P.

Alle aftaler om rådgivning er stempelfrie. Dette gælder såvel for statsligt som andet byggeri.

Om enkeltheder i aftalerne se **specialnormerne**, vejledningen om **specialnormerne** samt dette bilag, hvor der i tilknytning til aftaleformularens punkter gives nogle yderligere retningslinier for brugen af teknikerreglerne.

B.4.7 Fravigelser

Ad aftaleformularens pkt. 3.1 og 3.2:

Det kan i enkelte og konkrete begrundede tilfælde skønnes rimeligt at fravige bestemmelser i **ABR** eller **specialnormerne**. Bygherrerne og rådgiverne bør dog være meget tilbageholdende hermed.

B.4.8 Klientmateriale

Programoplæg: kap. 5

Ad aftaleformularens pkt. 3.3:

Hvis en styrelses lokalebehov skal dækkes ved byggeri, skal styrelsen udarbejde et programoplæg, der kan danne grundlag for byggesagen.

Programoplægget anføres i aftalen som en del af aftalegrundlaget for en programmeringsopgave.

Byggeprogram: kap. 7

Tilsvarende indgår programmet i aftalegrundlaget for en projekteringsopgave.

For at undgå mulig tvivl om forskellige udgaver skal klientmaterialet være dateret i aftalen eller på anden måde kunne identificeres. Det samme gælder andre dokumenter, som aftalen henviser til

B.4.9 Skiverådgivning

Bestilling af enkelte ydelser: 6.2.4

Dokumentet er Historisk

Ad aftaleformularens pkt. 4:

Bygherren kan bestille de enkelte rådgivningsfaser hver for sig (»i skiver«). Rådgivningsbistanden kan således tilasses udbud med forskellig detaljeringsgrad i udbudsmaterialet. Fx. kan dispositionsforslaget benyttes som udbudsgrundlag.

B.4.10 Ydelser

Ad aftaleformularens pkt. 4:

Ydelserne anføres med henvisning til de relevante punkter i **specialnormerne**, fx. pkt. 2.0.6.3. Atypiske ydelser skal anføres udførligt.

B.4.11 Præfabrikerede eller standardiserede bygningsdele

Ad aftaleformularens pkt. 4:

I projekteringen bør der i videst omfang anvendes præfabrikerede eller standardiserede bygningsdele og komponenter, forudsat at anvendelsen af disse antages at give den billigste og mest hensigtsmæssige løsning af byggeopgaven.

Specialnormerne har ingen udtrykkelige regler om, at rådgiverne skal projekttere med standardiserede bygningsdele. Men navnlig konstruktions- og installationsnormerne forudsætter i et vist omfang, at rådgiveren anvender standardelementer. Det kan eventuelt i aftalen angives, at rådgiveren har pligt til at udnytte alle muligheder af denne art.

B.4.12 Tidsfrister

Ad aftaleformularens pkt. 6:

Bestemmelserne i **ABR** pkt. 5 om tidsfrister er en nydannelse og sigter på at føre princippet i AB 72 om tidsfrister og tidsfristforlængelser over på teknisk rådgivning. Aftale om tidsfrister vil være mest hensigtsmæssig for projekteringsfasen.

Tidsfrister må aftales udtrykkeligt. Fristerne kan nævnes direkte i aftalen, eller det kan i aftalen anføres, at tidsfrister fastlægges i projekteringsplansplanen, og at planen er et led i aftalen.

Omprojektering: 6.2.6

Hvis der aftales tidsfrister kan det anbefales at lade sanktionen ved rådgivningens overskridelse af tidsfrister være dagbøder. Som dagbodssats kan foreslås 1/2% af det forventede honorar, dog med et mindstebeløb, fx. 500 kr. Er dagbod ikke aftalt, gælder dansk rets almindelige regler om erstatningsansvar ved forsinkelse.

Hvis dagbod er fastsat, kan erstatningskrav for forsinkelse ikke rejses ved siden af dagbodskravet.

Tidsfrister gælder også for bygherren. Hvis bygherren ikke afgiver godkendelser eller arbejdsgrundlag til rådgiverne til aftalt eller forudsat tid, kan han blive erstatningsansvarlig.

B.4.13 overslag

Ad aftaleformularens pkt. 7.2:

Der kan aftales en grænse for, hvor meget projektforslagets overslag skal være overskredet, før pligten til vederlagsfri omprojektering efter **specialnormerne** pkt. 2.0.5 træder i kraft. Grænsen bør ved bygninger ikke overstige 5% og ved om- og tilbygninger 10% af overslaget. Såfremt der ikke angives nogen variationsgrænse, er det overslagssummen, der lægges til grund. Klausulen gælder, uanset om priser indhentes ved offentlig licitation, bunden licitation eller fremkommer som underhåndsud.

Dersom det på forhånd kan anses for en nærliggende mulighed, at tilbudsprisen bliver væsentlig lavere end overslaget, kan der indgås aftale om en korrektion af den faktiske byggeudgift, der imødegår denne situation, jf. **specialnormerne** pkt. 3.2.4.5.

En sådan aftale må foreligge, inden der afholdes licitation. Det bør være undtagelsen, at der foretages sådanne korrektioner.

B.4.14 Honorarformernes anvendelse

Dokumentet er Historisk

Ad aftaleformulærens pkt. 8:

Bygherren må vælge den honorarform, som i den enkelte byggeopgave er mest hensigtsmæssig. Honorarformerne er nævnt i **ABR** pkt. 3.1 og **specialnormerne** pkt. 3. Hvis ikke andet aftales, gælder hvad der er anført i **specialnormerne** om honorarformernes brug. Bygherren må således sørge for at få de fornødne afvigende bestemmelser med i aftalen.

B.4.15 Honorar efter regning

Ad aftaleformulærens pkt. 8:

Aftales honorar efter regning dvs. efter medgået tid, er det bygherren, der har risikoen for, hvad opgavens løsning koster. Bygherren kan dog få et vist hold på honoreringen som nævnt i b og g det ølgende.

f Honorar efter regning bør kun anvendes, når der er særlig begrundelse herfor, jf. cirkulæreskrivelse af 1. september 1979. statslige byggeopgaver bør som hovedregel honoreres i procent af byggeudgift eller med fast honorar.

Byggeledelse: 6.2.7

Fagtilsyn: 6.2.8

Fagtilsyn honoreres efter regning, når intet andet er aftalt. Det samme gælder byggeledelse (med samme dækningsbidrag som for fagtilsyn). Bygherren kan dog søge at få aftalt, at disse ydelser betales med et procenttillæg til honorar efter byggeudgift.

Ved honorering efter regning indgår et dækningsbidrag i beregningen. Dette udgør et procenttillæg til rådgiverens lønudgift, og størrelsen skal aftales i hvert enkelt tilfælde.

Dersom bygherren i forbindelse med en projekteringsopgave bestiller ydelser omtalt i **specialnormerne** pkt. 2.2, bør dækningsbidraget aftales med udgangspunkt i 100%.

Med henblik på fastlæggelsen af dækningsbidrag kan bygherren få oplysning i byggestyrelsen om praksis i lignende sager.

Om honorar efter regning kan yderligere anføres:

a. Bygherren skal som anført i cirkulæreskrivelse af 1. september 1979 benytte adgangen i **specialnormerne** pkt. 3.2.3 til at kræve indsigt med aflønningen af medarbejdere på opgaven.

b. Honoraret kan i princippet først gøres op ved rådgivningens afslutning. Men bygherren bør sikre sig, at rådgiveren før hver rådgivningsfase opstiller et budget for fasen, jf. **specialnormerne** pkt. 3.2.3. Herved kan bygherren løbende følge opgavens løsning og forbruget af rådgivertimer. Rådgiveren skal underrette bygherren om ændringer til budgettet så tidligt som muligt.

c. Ved beregning af honoraret indgår der et årligt antal arbejdstimer pr. medarbejder, som i **specialnormerne** er fastsat til 1845. Som følge af ændringer i ferieloven er dette timetal nedsat til 1805 pr. 1. september 1979. Tallet går på effektive timer, som ikke omfatter spisepauser.

d. Den lønudgift, der lægges til grund, beregnes i overensstemmelse med **specialnormerne** pkt. 3.2.3. I byggestyrelsens cirkulæreskrivelse af 21. juni 1982 er omtalt, hvorledes det såkaldte socialbidragsbeløb indgår i beregningen. Dette beløb reguleres to gange årligt og offentliggøres sammen med basisprocenterne.

e. Såfremt en indehaver eller en medarbejder, hvis løn indeholder en på forhånd aftalt del af virksomhedens overskud deltager aktivt ved en opgave, kan hans normerede timeløn maksimalt opgøres til højste løntrin for arkitekter/ingeniører tillagt pensionsbidrag mv. og med et kvalifikationstillæg på højst 25% af dette beløb. Dette gælder, med mindre andet aftales, jf. **specialnormerne** pkt. 3.2.3. Bestemmelsen vedrører rådgivere, der ikke har ansættelseskontrakt med lønfastsættelse, eller ansatte, hvis ansættelseskontrakt indeholder en overskudsafhængig lønfastsættelse.

Ordene »med mindre andet aftales« indebærer, at bygherren uden at fravige normerne kan indgå på afvigende bestemmelser i de enkelte aftaler. der kan således være tale om at fastsætte en højere eller lavere timeløn end anført og et højere eller lavere tillæg end de 25%.

Bygherrene bør som hovedregel søge at fastholde de nævnte satser som overgrænse. Der kan ikke i ordene »med mindre andet aftales« lægges nogen formodning om, at spørgsmålet skal forhandles i hver enkelt byggesag, men derimod en formodning om, at satserne ikke i samtlige tilfælde kan være passende, og at bygherren og rådgivere må være opmærksomme herpå.

Dokumentet er Historisk

f. Hvis en opgave ønskes løst inden for et regningshonorar med maksimumsbeløb for honorarets størrelse, er der ikke tale om honorering efter regning, men om fast honorar med en særlig mulighed for, at honoraret bliver lavere end oprindelig aftalt. Denne honoreringsform er ikke omtalt i teknikerreglerne og må frarådes. I stedet bør der aftales fast honorar (hvor der er grundlag herfor), regningshonorar efter teknikerreglerne eller den honorarform, der omtales under g.

g. Eventuelt kan der aftales vejledende budgettrammer, hvorved forstås et af klienten og rådgiveren fastsat budget, der normalt skal kunne dække rådgiverens indsats for den pågældende ydelse. Rådgiveren er forpligtet til løbende at kontrollere budgettrammens overholdelse. Kan budgettrammen på grund af særlige omstændigheder ikke forventes overholdt, skal rådgiveren på det tidligst mulige tidspunkt underrette klienten med henblik på, at parterne i fællesskab kan afklare, i hvilken udstrækning, der er mulighed for, at rammen eventuelt kan forhøjes, eller om der på anden måde kan træffes foranstaltninger, der kan sikre, at rammen kan holdes.

I **specialnormen** for planlægning, pkt. 3.2.2 omtales honorarformen »fast økonomisk ramme«: »Ved opgaver, hvor der fastsættes en økonomisk ramme for rådgivningsbistanden, men hvor omfanget og indholdet først bliver klart, efterhånden som opgaven skrider frem, skal der i aftalen træffes bestemmelse om, at der løbende i samarbejde mellem klient og rådgiver, kan foretages en tilpasing af rådgiverens ydelser (omvendt budgettering) med henblik på at overholde rammen«. Denne honorarform kan i særlige tilfælde eventuelt også anvendes inden for de andre **specialnormers** område.

h. Specielt når dele af en opgave honoreres efter regning og andre dele med fast honorar eller procenthonorar, bør bygherren være opmærksom på, at de sidstnævnte dele skal omfatte de aftalte eller forudsatte ydelser og ikke indgå i regningsarbejdet.

B.4.16 Blandingshonorar

Ad aftaleformulærens pkt. 8:

Ved blandingshonorar honoreres ydelsen efter en kombination af forskellige honorarformer, fx. honorar efter regning og honorar efter byggeudgift. Om denne honorarform gælder det samme som om honorar efter regning, jf. B.4.14 og cirkulæreskrivelse af 1. september 1979.

B.4.17 Fast honorar

Ad aftaleformulærens pkt. 8:

Fast honorar er i teknikerreglerne anerkendt på linie med de øvrige honorarformer.

Et fast honorar er et bestemt beløb, der er aftalt mellem bygherre og rådgiver som honorar. Det faste honorar har som forudsætning de ydelser og den tidsplan, der er fastlagt i rådgivningsaftalen. Aftale om pristalsregulering eller anden automatisk regulering af honoraret må frarådes.

Forudsat, at bygherren har kendskab til omfanget af rådgiverydelser og til honorarniveauer, kan det anbefales at anvende fast honorar. Herved

- opnås vished for honorarets størrelse på et tidligt tidspunkt, hvilket dels fremmer den økonomiske styring, dels opfattes som en betydelig fordel af mange bygherrer

- undgås kontrol af honorarberegninger.

Faste honorarer løser forbindelsen mellem byggeudgift og honorering. Det aftalte honorars størrelse er upåvirkeligt, om byggeudgiften bliver større eller mindre end forventet af parterne.

Måden, hvorpå honoraret er fastsat, fremgår normalt ikke af aftalen, men vil bero på klientens og rådgivernes interne overvejelser og på deres indbyrdes forhandlinger.

Fast honorar kan fastsættes ud fra en samlet bedømmelse af opgavens størrelse, rådgivernes indsats og en forretningsmæssig bedømmelse af udbud og efterspørgsel.

Rådgiveren kan herunder søge sine særlige kvalifikationer afspejlet i honoraret. Det samme gælder, hvis rådgiveren finder, at hans ansvar i sagen er særlig byrdefuldt. Omvendt kan bygherren søge honoraret fastsat under hensyn til de lettelser, som bygherren gennem sit eget arbejde giver rådgiveren.

Honorarformen kan være særlig egnet ved opgaver, der kræver en meget stor arbejdsindsats uden tilsvarende byggeudgift. Ligeledes kan fast honorar være naturligt, hvor der er tale om en stor byggeudgift, hvortil der ikke er knyttet en tilsvarende stor rådgiverindsats.

Dokumentet er Historisk

Fast honorar må ikke benyttes som grundlag for priskonkurrence på rådgivning.

B.4.18 Honoraret baseret på overslag

Er der ved aftalens indgåelse ikke tilstrækkeligt grundlag for et egentligt fast honorar, kan det anbefales at aftale et honorar efter byggeudgift, baseret på et godkendt overslag. Se nærmere **specialnormerne** ad pkt. 3.2.1 og ad 3.2.4.1 i slutningen.

B.4.19 honorar efter byggeudgift: klassificering

Ad aftaleformularens pkt. 8:

Når der aftales honorar efter byggeudgift (procenthonorar) er det et væsentligt led i honoraraftalen at fastlægge opgavens sværhedsgrad. Dette sker ved hjælp af de K-faktorer, eller P-procenter, der er anført i specialnormerne.

B.4.20 Honorar efter byggeudgift: fordeling af byggeudgifterne

Ad aftaleformularens pkt. 8:

Når der aftales honorar efter byggeudgift (**specialnormerne** pkt. 3.2.4), skal projekteringslederen sørge for en korrekt fordeling af byggeudgifterne på de enkelte rådgiverspecialer. Bygherren bør være opmærksom på, at aftaleformularens bilag A udfyldes så korrekt honorar opnås. Specielt peges på, at byggeudgifterne til konstruktioner skal deles mellem arkitekt og konstruktionsingeniør efter omfanget af deres arbejdsindsats.

B.4.21 Honorar efter byggeudgift: delt eller udelt formel

Ad aftaleformularens pkt. 8:

Arkitekthonoraret kan beregnes efter delt eller udelt formel. Det anbefales at aftale den delte formel lagt til grund, bl.a. fordi den i højere grad afspejler arkitektindsatsen i den konkrete byggeopgave. **B.4.22 Honorar efter byggeudgift: tilbageføring**

Ad aftaleformularens pkt. 8:

For at undgå, at rådgiverne får honorar af stigninger i entreprenørudgiften (entreprisensummen) i byggetiden, »tilføres« den faktiske byggeudgift til et tidspunkt, der ligger nærmere det tidsrum, hvor rådgivningen faktisk har fundet sted. Reglerne findes i **specialnormerne** pkt. 3.2.4.1. Hovedreglen er, at honoraret for de 85% af de ydelser, der beskrives i **specialnormerne** pkt. 2.0.2-2.0.5 beregnes ved en tilbageføring (vis montagebyggeindexet) af den faktiske byggeudgift fra entreprisens tyngdepunkt til tidspunktet for prisindhentning. Honoraret for de 15% af ydelserne, som vedrører fase 2.0.6.1., projektopfølgning, beregnes af den faktiske byggeudgift uden tilbageføring, der henvises iøvrigt til **specialnormerne** pkt. 3.2.4.1.

B.4.23 Honorar efter byggeudgift: genanvendelse m.m.

Ad aftaleformularens pkt. 8:

Er der tale om genanvendelse af et projekt eller dele heraf, indeholder **specialnormerne** særlige regler om formindsket honorar, jf. **specialnormerne** pkt. 3.4, honorar ved genanvendelse. Forekommer der - uden at forholdene kan betegnes som genanvendelse - projekter med usædvanlig store indslag af standardiseringer, præfabrikation eller gentagelse, kan projektarbejdet i visse tilfælde blive lettet, således at **specialnormernes** regler om byggeudgiftafhængigt honorar ikke giver sig udslag i et tilstrækkeligt lavt honorar, set fra bygherrens side. I denne situation må bygherren være særlig opmærksom ved indgåelse af honoraraftale og eventuelt ved passende opdeling af arbejdet søge genanvendelsesklausulen i **specialnormerne** pkt. 3.4 bragt i anvendelse. Om muligt kan søges aftalt et fast honorar.

B.4.24 honorar efter byggeudgift:

honorarberettiget byggeudgift

Ad aftaleformularens pkt. 8:

Det fremgår nærmere af **specialnormerne**, hvilke udgifter, der indgår i den faktiske byggeudgift. Byggeudgifter til fx. udstyr, belyningsarmaturer, elevatorer, haveanlæg og tilslutningsafgifter kan kun medregnes i det omfang, det er aftalt, at rådgiveren har arbejdsopgaver i forbindelse hermed. Inventar hører normalt ikke med til byggeudgiften, men honoreres efter aftale i henhold til arkitektnormens pkt. 3.3.5.

Dokumentet er Historisk

B.4.25**Incitamentsaftaler**

Ad aftaleformularens pkt. 8:

Undertiden søges indgået incitamentsaftaler med rådgiverne, således at rådgiverne også bliver honorarmæssigt interesseret i, hvorledes byggesagens økonomi forløber. I praksis har det dog vist sig vanskeligt at arbejde med denne art aftaler.

B.4.26 Udlæg

Ad aftaleformularens pkt. 9:

Såfremt rådgiveren i den enkelte sag skal have rejseudgift godtgjort, skal under pkt. 9 anføres:

- omfanget af nødvendige rejser
- rejsemåden
- fraværsgodtgørelse
- udstationeringsgodtgørelse
- hvad der skal forstås ved indenbys.

Fraværsgodtgørelse bør aftales efter det til enhver tid gældende cirkulære om time- og dagpenge til statens tjenestemænd. Kørsel i egen bil aftales efter det til enhver tid gældende cirkulære om benyttelse af eget befordringsmiddel på tjenesterejser. Det vil som regel betyde godtgørelse efter den lave kilometertakst.

Indenbys befordring betragtes ikke som udlæg, idet udgifter hertil er betalt gennem honoraret. Ved indenbys kan fx. forstås det lokale trafikale byzoneområde eller 2-3 kommuner. Rejser på mindre end 10-15 km fra rådgiverens forretningssted bør altid betragtes som indenbys befordring. Der kan eventuelt udarbejdes et rejsebudget.

Udgifter til porto, telefon samt til maskinskrivning af beskrivelser, beregninger o.lign. betragtes ikke som udlæg, men betales gennem honoraret.

Udgifter til tryk af tegninger og fotokopiering af materiale på rådgiverens egne anlæg godtgøres til kostprisen og ikke til lyskopieringsanstaltens listepreiser:

B.4.27 Ansvar

Ad aftaleformularens pkt. 11:

Normerne omfatter tre former for ansvar:

Tidsfrister: B.4.12

a. **For forsinkelse.** Nye produkter og metoder: 4.4.27

b. **For fejl og mangler.** Ansvar et hviler på dansk rets almindelige regler. Ansvar et løber i 5 år. Det vil normalt ikke være nødvendigt at indføje særlige bestemmelser om ansvar i aftalen.

Budgetansvar: 6.2.6

c. **For økonomi.** Rådgiveren har pligt til at projektere med en økonomisk styrende ramme. Han er ansvarlig for økonomien i den forstand, at han skal amprojektere gratis, hvis projektforslagets overslag overskrides under de omstændigheder, der beskrives i **specialnormerne.**

Herudover omfatter det almindelige rådgiveransvar for fejl og forsømmelser, jf. **ABR** pkt. 6.2, også rådgiverens styring af

Dokumentet er Historisk

økonomien (generelt budgetansvar).

Det ansvar, der er knyttet til en økonomisk styrende ramme med omprojekteringspligt, er formentlig strengt, således at der skal kvalificerede omstændigheder til, for at rådgiveren ikke har pligten til omprojektering. Bevisbyrden er hos rådgiveren, og bygherren behøver ikke at godtgøre noget tab som grundlag for pligtens indtræden. Omprojekteringen er knyttet til projektforslagets overslag, undertiden dog tidligere faser. Der er ikke sanktioner ud over den gratis omprojektering.

Ved det generelle budgetansvar er ansvarsgrundlaget det almindelige professionelle ansvar. Bevisbyrden er hos bygherren, som tillige skal godtgøre, at han har lidt tab på grund af den svigtende økonomiske styring. Ansvaret er knyttet til alle overslag, og sanktionen er erstatning, eventuelt fonorarreduktion.

Sammenlignende kan det om de to former for ansvar for økonomi anføres, at bygherrens ret til omprojektering er ret let at gøre gældende. Ulempen for bygherren ligger i, at sanktionen alene er en omprojekteringspligt, som kan være af mindre værdi, idet der ikke altid er mulighed for eller tid til at omprojektere, når overskridelse er konstateret.

Det generelle budgetansvar er upræcist og kan være vanskeligt at gøre gældende.

Det må fremhæves, at det afgørende ved rådgiverens pligt til økonomistyring ikke er de juridiske saanktionsmuligheder, men det forhold, at styringen er et naturligt led i rådgivernes ydelser og normalt skal kunne gennemføres problemfrit.

B.4.28 Begrænsning af ansvarsforløb

Ad aftaleformulærens pkt. 11:

Normalt bør beløbsmæssig begrænsning af ansvaret ikke aftales. Der er dog i vejledningen til aftaleformuleringen gjort en undtagelse for totalrådgivning, præsteret af en gruppe, der er imidlertid nedsat med henblik på at løse en opgave.

B.4.29 Nye prokukter og metoder

Ad aftaleformulærens pkt. 11:

Det fremgår af **ABR** (bemærkningerne ad pkt. 6.2.1), at nye produkter og metoder primært anvendes på bygherrens risiko. Det er således en bygherrerisiko, hvis et produkt (dvs. et materiale eller en bygningsdel) viser sig at have mangler, der ikke var forudstet eller burde kunne forudses på projekteringstidspunktet. Kun hvor rådgiveren har handlet uforsvarligt i sin information og øvrige virksomhed overfor bygherren, kan rådgiveren blive ansvarlig ved valg af nye produkter og metoder, som har andre virkninger end forventet, og som derved medfører mangler.

Byggeriets udvikling: 2.4

Forsøg: 7.10

Nye prokukter: B.5.6

Rådgiverforhold: 6.3.1 og 8.3

Bygherrerne bør ikke afskære sig fra at anvende nye produkter og metoder, hvis der er en rimelig chance for økonomiske og brugsmæssige forbedringer og en begrænset risiko for skader. Byggeriets udvikling er bl.a. afhængig af, at de offentlige bygherrer går nye veje, jf. også **statsbyggelovens § 1**. For at lette mulighederne herfor kan det anbefales, at bygherrer og rådgivere i højere grad søger at præcisere forholdene vedrørende eventuelle nye produkter og metoder for hinanden i den konkrete sag. Dette kan eksempelvis ske ved, at parterne udtrykkelig undersøger og tager stilling til:

- a. Om der i projektet på nærmere angivne områder påtænkes anvendt produkter og metoder, der ikke er gængse og anerkendt problemfrie til den tilsigtede brug. Hvis sådanne produkter og metoder skal anvendes, bør parterne få klarhed over punkterne b-g.
- b. Hvilke økonomiske eller brugsmæssige fordele forventes opnået ved brugen af produktet eller metoden (herved efterprøves behovet).
- c. Hvad foreligger af prøverapporter, forskningsrapporter og anvisninger, og hvorledes skal disse tydes i forbindelse med det konkrete projekt.
- d. Hvad foreligger af erfaringsblade og andre oplysninger om risiko for mangler, og hvorledes skal de tydes i forbindelse med det

Dokumentet er Historisk

konkrete projekt.

e. Hvilke leverandørgarantier kan opnås.

f. Hvilke særlige krav bør stilles til arbejdsudførelse, herunder til sikkerheden, til kontrol under udførelsen og til drift og vedligehold.

g. Hvilke bestemmelser om parternes ansvar og risikofordeling skal eventuelt udformes i konsekvens af a-f.

Den anførte fremgangsmåde medfører:

- at rådgivernes pligter i forbindelse med nye produkter og metoder præciseres
- at rådgivernes ansvar normalt begrænses til oplysnings- og bedømmelsespligten vedrørende a, c, d og f
- at bygherren får et bedre beslutningsgrundlag vedrørende bygherrerisikoen, og
- at efterfølgende tvister om ansvar og risiko skulle kunne undgås.

B.4.30 Ansvarsforsikring

Ansvarsforsikring ved statsbyggeri: 12.6.16

Ad aftaleformulærens pkt. 12:

Bygherren bør sikre sig, at rådgiveren har en sædvanlig professionel ansvarsforsikring. Præmien til en sådan forsikring betales af rådgiveren inden for det normale honorar.

Hvor der er kollektiv rådgiverforsikring for medlemmer af en rådgiverorganisation, vil denne forsikring normalt blive lagt til grund.

B.4.31 Andre bestemmelser

Ad aftaleformulærens pkt. 14:

Hvis der indgås aftale med et større rådgiverfirma, fx. et aktieselskab, kan det være en fordel for bygherren at få fastsat, at opgaven skal udføres af bestemte navngivne medarbejdere.

B.4.32 Aftaler med landskabsarkitekter

En ny norm for landskabsarkitekters arbejde er ved at blive udarbejdet.

Behov: 6.2.11

Landskabsarkitekter honoreres indtil videre med udgangspunkt i honorarvedtægt for Dansk Havearkitektforening af 1948 (med rettelsesblad af 1965).

De ydelser, der normalt påhviler landskabsarkitekten, fremgår af reglernes §§ 6 og 8 og omfatter tegninger, beplantningsplaner, udbud, overledning og afregning m.v.

Honoraret beregnes på grundlag af tilbudssummen, men det bør på forhånd i aftalen med landskabsarkitekten fastlægges, hvilke summer, der indgår i den honorargivende byggesum.

Hvis landskabsarkitekten kun antages til at udføre en del af normalydelsen, må det på forhånd aftales, hvilke entreprissummer, der skal danne grundlag for beregning af honoraret.

Konduktørtilsynet (fagtilsynet) med landskabsarkitektarbejde honoreres principielt på samme måde som fagtilsyn vedrørende arkitekt- og ingeniøropgaver.

Dokumentet er Historisk

B.4.33 Aftaler om planlægningsopgaver

Behov: 6.2.12

Indledende undersøgelser og eventuelle andre planlægningsopgaver fastlægges og honoreres efter bestemmelserne i **specialnormen** for planlægning. Den almindelige honorarform er her i modsætning til i bygnormerne honorar efter regning, jf. byggestyrelsens cirkulæreskrivelse af 16. november 1981.

B.4.34 Byggestyrelsens cirkulæreskrivelser om teknisk rådgivning

1. september 1979 om nye regler for teknisk rådgivning og bistand vedrørende statslige og statsstøttede byggearbejder.

12. oktober 1979 om timetal ved beregning af honorarer for teknisk rådgivning.

6. marts 1981 om beregning af honorar for teknisk rådgivning ved anvendelse af honorarformen, honorar efter regning.

16. november 1981 om nye regler for teknisk rådgivning og bistand ved planlægningsarbejder.

23. februar 1982 om anvendelse af cirkulæreskrivelserne af 12. oktober 1979 og 6. marts 1981 på anlægs- og planlægningsarbejder.

21. juni 1982 om lovbestemte ydelser (»**socialbedragsbeløbet**«) i forbindelse med reglerne for teknisk rådgivning og bistand.

14. januar 1983 om **vedligeholdscirkulæret** (godkendelse af honoraraftaler⁹).

Meddelelser om **regulering**, (normalt pr. 1. april og 1. oktober) af **basisprocenter** m.v. og om størrelsen af »**socialbedragsbeløbet**« til brug for beregning af honorar for teknisk rådgivning og bistand, indrykkes af byggestyrelsen i Statstidende samt i tidsskrifterne Byggeorientering, Byggeindustrien, Danske Kommuner og Boligen.

Bilag 5.

Udbudsmaterialets angivelse af byggetekniske løsninger

B.5.1 Generelt om angivelse af løsninger

Udbudsmaterialet: kap. 9 og 12

Udbudsmaterialet må udformes således, at konkurrencedygtigheden bliver afgørende for, hvilke byggetekniske løsninger - materialer, konstruktioner, installationer, udstyr og andre produkter - der kommer til at indgå i byggeriet. De mest konkurrencedygtige løsninger er dem, der har det bedste forhold mellem kvalitet, leveringsbetingelser og pris - såvel ved anskaffelse som senere ved drift.

Kvaliteten kan omfatte mange egenskaber, såsom teknisk funktion, brugsværdi, udseende, holdbarhed og energiforbrug.

Driftsudgifter: 10.7

Også drifts- og vedligeholdsudgifternes størrelse kan indgå som en egenskab, der lægges vægt på.

Byggedelssystemer: 9.7.2

Leveringsbetingelserne kan være opstillet af bygherren eller tilbudt af entreprenør eller leverandør. Betingelserne kan omfatte garanti i en vis periode eller bygherrekrav om, at der foreligger eller forelægges prøveattester til eftervisning af, at de efterspurgte egenskaber findes. En række produkter er undergivet særlige godkendelsesordninger eller særlige klage- og ankenævn i tilfælde af mangler. Bygherren kan betinge sig, at produkter skal være omfattet af sådanne ordninger. Betingelserne kan endelig omhandle leveringstid og mulighederne for at få reservedele, eftersyn og reparation. I denne forbindelse kan geografisk nærhed mellem leverandørfirma og byggested således være af betydning.

Betaling: 12.6.18

Dokumentet er Historisk

Leveringsbetingelser vedrørende betalingsforhold behandles ikke i dette bilag.

Udbudsmaterialets direktiver og retningslinier for byggeriets egenskaber kan udformes som beskrivelser af løsninger eller som funktionsbeskrivelser.

En beskrivelse af en løsning angiver en tilsigtet udformning af en del af byggeriet, fx. et installationssystem eller en ydervægskonstruktion.

En funktionsbeskrivelse angiver de krævede eller ønskede egenskaber i byggeriet, men overlader det til de bydende i deres tilbud at give svar på, hvorledes disse egenskaber frembringes. Bygherren skal således alene angive, hvad en tilsigtet løsning skal kunne, fx. med hensyn til belastning eller varmeisoleringssevne. Funktionsbeskrivelser er hidtil især forekommet ved udbud i totalentreprise.

Så vidt muligt bør funktionsbeskrivelser foretrækkes ved alle former for udbud, hvor dette er muligt, idet der herved åbnes større adgang for at konkurrere på valg af produkter.

Funktionsbeskrivelser kan sikre en udnyttelse af det kendskab til prokurer og arbejdsmetoder, der findes hos de bydende, og på længere sigt fremme en videreudvikling af byggekomponenter og typiserede løsninger.

Bygherrerne bør i videst muligt omfang, at der ydes leverandørgarantier for tilbudte eller forlangte egenskaber. For en række prokurer tilbyder producenter og leverandører garanti i en årrække, fx. 5 år.

Bygherren må sørge for, at anvisningerne i dette bilag er kendt af de tekniske rådgivere, som udformer udbudsmaterialet for ham.

B.5.2 Særligt om beskrivelser af løsninger

Nye prokurer: B.5.6

Udbudsmaterialets angivelser af løsninger bør i størst mulig udstrækning angive standardløsninger og gængse udformninger. Efter afvejning af fordele og risici kan det dog besluttes at angive nye prokurer.

Krav eller ønsker om at anvende bestemte fabrikater kan virke uheldigt på konkurrencemomentet, når priser indhentes. Ved udformning af udbudsmateriale må sådanne angivelser så vidt muligt undgås.

Hvis det trods alt findes nødvendigt i udbudsmaterialet at nævne bestemte fabrikater, bør dette kun være vejledende for kvaliteten. Det bør således udtrykkelig anføres, at produkter af tilsvarende kvalitet kan indgå i tilbudet. I så fald må det være de bydendes sag at godtgøre, at det tilsvarende produkt er tilfredsstillende. Bygherren må give de bydende lejlighed hertil og i øvrigt være opmærksom på pkt. B.5.4.

Udbudsmaterialet må ikke udformes således, at kun et bestemt typeprojekt eller en bestemt typiseret deløsning reelt kan komme i betragtning. Der skal kunne konkurreres om arbejdet. Hvis bygherren ved særskilt udbud har fundet frem til en bestemt løsning han ønsker anvendt, kan han dog ved udbudet af selve byggearbejdet foreskrive, at de bydende skal lade løsningen indgå i deres tilbud.

B.5.3 Særligt om funktionsbeskrivelser

Når funktionsbeskrivelser udarbejdes, er det væsentligt at finde en balance. På den ene side må man undgå at detaljere så meget, at de bydende hindres i at nå frem til de optimale løsninger. På den anden side må man undgå en upræcis beskrivelse, der ikke sikrer bygherren, at den færdige bygning eller bygningsdel har de forventede egenskaber.

Det er også væsentligt, at funktionsbeskrivelserne lægges på det acceptable kvalitetsniveau og ikke lægger op til en kvalitet, der i det enkelte tilfælde er unødigt høj.

Funktionsbeskrivelser må ikke udformes på grundlag af et bestemt fabrikat, således at kun dette kan opfylde kravene. Beskrivelserne bør bygge på de egenskaber, der er brug for. Bygherren kan med fordel benytte SBI's publikationer om ydeevnebeskrivelser og BPS-arbejdsrapporterne.

Udover funktionsbeskrivelserne kan det i visse tilfælde dog være nødvendigt til vejledning at angive nogle prokurer, der kan tilfredsstille kravene.

B.5.4 Ligestilling mellem danske og udenlandske produkter

Bygherren bør både ved sit udbud og senere ved vurderingen af tilbud være opmærksom på, om der findes egnede og

Dokumentet er Historisk

konkurredegytligem danske produkter til eventuel anvendelse. Danske produkter må stilles lige med udenlandske produkter. Udbudsmaterialet må udformes således, at danske produkters anvendelse i byggeriet ikke hindres eller hæmmes. Beskrivelser og specifikationer bør udformessåledes, at de svarer til de normer, der anvendes her i landet.

B.5.5 Fortrin for bestemte leverandører

Udbudsmaterialet bør så vidt muligt undgå at binde bygherren til fortsat at anvende samme produkt ved senere udbygning eller udskiftning. Men er der en binding af materialemæssig eller teknisk art - fx. når byggesagen drejer sig om en etapeudbygning eller om at udbygge et allerede etableret teknisk anlæg - kan sammenpasningen med det eksisterende anlæg eller krav om særligt kendskab til anlægget tælle med. Dette kan bevirke, at funktions- eller produktbeskrivelserne reelt giver leverandøren af det allerede leverede produkt en fortrinsstilling.

B.5.6 Nye produkter, fforsøg og udvikling

Byggeriets udvikling: 2.4

Forsøg: 7.10

Rådgiverforhold: 6.3.1, 8.3 og B.4.29

Udbudsmaterialet: 13.3.4

Byggeriets udvikling er bl.a. afhængig af, at de offentlige bygherrer går nye veje, jf. også **statsbyggelovens** § 1. Hvis der er en rimelig chance for økonomiske og brugsmæssige forbedringer og en begrænset risiko for dårlig funktion eller byggeskader, kan bygherren overveje at anvende nye løsninger. Han må således afveje de mulige fordele herved imod anvendelsen af gængse løsninger. I overvejelserne bør indgå driftsmæssige vurderinger, herunder mulighederne for genanskaffelse.

Bygherren kan beslutte, at der i forbindelse med byggeriet skal udføres egentligeforsøg, eller at byggeriet skal tjene som grundlag for udvikling af nye produkter. I så fald kan de produkter eller metoder, der skal være genstand for forsøg eller udvikling, bringes i anvendelse uden at konkurrere med andre løsninger.

Ved større byggerier eller flere mindre byggerier, hvor der anvendes ensartede principper, bør bygherren overveje, om det er muligt gennem et samarbejde med en eller flere danske producenter at udvikle nye produkter eller processer, der er bedre end de hidtidige eller kan styrke dansk eksport og beskæftigelse. Dette kan eksempelvis ske ved at indgå offentlige udviklingskontrakter med henblik på at etablere dansk produktion, hvor en sådan ikke findes, eller hvor eksisterende produkter ikke opfylder bygherrens krav.

B.5.7 Valget af løsninger

Bygherren skal normalt ikke vælge produkter direkte, men skal tage stilling til de tilbud, hvori produkterne indgår. Nærmere om antagelse af tilbud findes i **udbudscirkulæret** og **udbudsvejledningen**.

Når bygherren går frem som beskrevet i B.5.1-B.5.6 vil valget af fabrikater inden for projektets rammer være overladt til byggeriets entreprenører. Dette gælder både ved udbud på hovedprojekt og ved mindre detaljerede udbudsgrundlag. Ved tilbudenes udarbejdelse må entreprenørerne antages at have forudsat brug af de fabrikater, som under overholdelse af bygherrens krav eller ønsker om kvalitet er billigst såvel i anlæg som i drift og forbundet med de bedste leveringsbetingelser. Der er således opnået sandsynlighed for, at det bedst mulige forhold mellem kvalitet, leveringsbetingelser og pris er opnået.

Bygherreleverancer: 12.6.4

Hvad der er anført i B.5.1-B.5.6 gælder også, når bygherren selv indhenter tilbud på leverancer til byggeriet (bygherreleverancer) eller hvis bygherren efter særskilt udbud vælger løsninger, som en entreprenør skal overtage og lade indgå som en del af sin ydelse.

Totalentreprise: 11.4

Når projektets udformning i større eller mindre grad overdrages til de bydende entreprenører ved udbud i totalentreprise, må bygherrens valg mellem tilbud være lagt således til rette, at bestemte fabrikater ikke på forhånd er begunstiget, og således at alle markedets relevante produkter kan indgå i bedømmelsen af pris, leveringsbetingelser og kvalitet. Bygherren må i denne forbindelse være opmærksom på pkt. B.5.4

Bygherren bør være opmærksom på, at der er etableret statslige rammeaftaler for en række produkter, herunder inventar. Disse aftaler bør benyttes, hvor ikke andre forhold taler imod. Aftalerne bør så vidt muligt anvendes af bygherren selv. Såfremt det

Dokumentet er Historisk

overlades til tekniske rådgivere at købe ind på grundlag af rammeaftalerne, bør det pålægges dem at behandle aftalernes oplysninger fortroligt.

Hvis et produkt er en del af en entreprenørydelse, for hvilken der er fastsat en samlet leverance- eller entreprisesum, må bygherren selvfølgelig lade sin bedømmelse gælde ydelsen som helhed og ikke blot det enkelte produkt.

Bygherren kan i udbudsmaterialet foreskrive, at eventuelle underentreprenører skal have udleveret hele det relevante udbudsmateriale, således at underentreprenørerne får samme mulighed som entreprenøren for at vælge mellem markedets produkter.

B.5.8 Indkøbsvejledning

Inventar og udstyr: 8.7

Statsstyrelsens indkøb af varer og tjenesteydelser, som ikke er en del af bygge- og anlægsarbejder, bør ske efter retningslinier som angivet i 'Indkøbsvejledning for Staten', udsendt af Direktoratet for Statens Indkøb. Direktoratet kan endvidere formidle kontakt til egnede producenter.

Vejledningen bør udleveres til de rådgivere, der forestår indkøb på bygherrens vegne, med en henstilling om, at retningslinierne skal følges.

Bilag 6. EF-udbudsdirektiver

B.6.1 Udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder i EF-området

I henhold til boligministeriets cirkulære nr. 214 af 4. oktober 1974 om EF-rådets direktiver vedrørende liberalisering og samordning af fremgangsmåderne med hensyn til indgåelse af offentlig bygge- og anlægskontrakter (**EF-udbudscirkulæret**) påhviler det de offentlige myndigheder, dvs. såvel statslige som kommunale myndigheder, at annoncere udbud af bygge- og anlægsarbejder over en vis beløbsgrænse i EF-tidende. Cirkulæret indeholder optryk af de pågældende EF-direktiver og giver i øvrigt nærmere vejledning i direktivbestemmelsernes anvendelse. Det bemærkes, at EF-bestemmelserne kan anvendes sammen med danske udbudsforskrifter, dog således at EF-bestemmelserne er de gældende i tilfælde af kollision mellem EF's regler og danske regler.

B.6.2 Hvilke myndigheder skal følge EF-udbudsreglerne?

EF-udbudsbestemmelserne gælder alle statslige, amtskommunale og kommunale myndigheder og disses eventuelt underordnede myndigheder som fx. styrelser og direktorater. Der henvises herom nærmere til **EF-udbudscirkulæret**, pkt. 4, stk. 3. Det bemærkes dog i denne forbindelse, at offentlige bygge- og anlægskontrakter, som indgås af virksomheder, der producerer, distribuerer og transporterer vand og energi, er undtaget fra den særlige EF-udbudsprocedure.

B.6.3 »Tærskelværdien«

I henhold til EF-direktiverne indtræder pligten til at annoncere et bygge- eller anlægsarbejde i EF-tidende, når den anslåede anskaffelsessum for arbejdet udgør 1 mill ERE (den europæiske regningsenhed eller 7.917.340 dkr. excl. moms pr. 1. januar 1982) og derover. Modværdien i danske kroner af den europæiske regningsenhed ændres hvert år, og den hermed anførte modværdi gælder indtil udgangen af 1983.

B.6.4 Undtagelser fra EF-udbudsproceduren

Af **EF-udbudscirkulæret**, pkt. 5 fremgår nærmere en række undtagelser fra udbudsproceduren. Der er især tale om arbejder, der af tekniske eller kunstneriske årsager kun kan overdrages til en bestemt entreprenør, ligesom der er tale om forsknings- eller forsøgsarbejder eller hemmelighedsstemplede arbejder. Derudover kan der være tale om at undlægge annonceringen i EF-tidende, når der er tale om arbejder, der for myndigheden af uforudseelige årsager pludselig er af uopsættelig karakter.

B.6.5 Bestemmelser om ikke-diskriminering

Der lægges i EF-direktiverne stærk vægt på, at der ikke må diskrimineres mellem nationale tilbudsgivere og tilbudsgivere fra andre EF-medlemslande. Man må således ikke udforme udbudsmaterialet således, at det alene kan gennemføres af en national entreprenør. Herudover må man heller ikke i forbindelse med andre EF-statsborgeres gennemførelse af arbejder her i landet lægge hindringer i vejen i forbindelse med etablering af midlertidigt forretningssted eller ved finansiering til arbejdets gennemførelse. Der henvises herom nærmere til **EF-udbudscirkulæret**, pkt. 3, stk. 4 ff. og de enkelte direktivbestemmelser optrykt i cirkulæret.

Dokumentet er Historisk

B.6.6 Udbudsformer

EF-reglerne omhandler henholdsvis offentlige og begrænsede udbud, nogenlunde svarende til dansk offentlig og bunden licitation. Man henleder dog opmærksomheden på en række forskelligheder mellem EF-reglerne og den danske licitationslov, jf. **EF-udbudscirkulæret**, pkt. 11.

B.6.7 Udvalgesskriterier

Den udbydende myndighed bør være opmærksom på beskrivelsen af udvælgelseskriteriet, når arbejdet annonceres og udbudsmaterialet udformes. EF-direktiverne omhandler 2 forskellige former for udvælgelseskriterier, hvoraf det ene kort går ud på antagelse af det prismæssigt laveste bud, medens det andet indeholder angivelsen af en række tekniske og økonomiske kriterier. Der henvises nærmere til selve direktivteksten i **EF-udbudscirkulæret**, pkt. 11, stk. 4.

B.6.8 Annoncering

Udbudsannoncen udformes i overensstemmelse med en trykt standard, som er indeholdt i direktiverne i **EF-udbudscirkulæret**, pkt. 7. Annonceteksten sendes til Kontoret for de Europæiske Fællesskabers Officelle Publikationer (Office des publications officielles des Communautés Européennes) Boite Postale 1003, Luxembourg. Telex nr. 1324 publioff Lu. De offentlige myndigheder må ved annonceringen være opmærksomme på en række frister for modtagelse af tilbud på grundlag af annonceringen. Direktivteksterne indeholder en detaljeret angivelse af disse frister. Det bemærkes, at der er mulighed for at anvende særlig korte frister ved arbejdes, der er af hastende karakter.

B.6.9

Opstår der tvivlslørgsmål om anvendelsen og forståelsen af bestemmelserne i EF-direktiverne, kan henvendelse rettes til boligministeriets departement, 5. kontor (internationalt kontor), Slotsholmsgade 12, 1216 K., telefon (01) 92 61 00. Boligministeriet er repræsenteret i et særligt rådgivende udvalg i EF, der behandler tvivsspørgsmål vedrørende anvendelsen af EF-bestemmelserne. Spørgsmål i denne henseende kan også rejses over for boligministeriet, som derefter varetager spørgsmålets videre behandling i det rådgivende EF-udvalg.

B.6.10 Særligt om statslige indkøb

Om EF- og GATT-bestemmelser for statslige indkøb gælder administrationsdepartementets cirkulære nr. 219 af 18. december 1980 om fremgangsmåden ved statslige indkøb. Se også afsnit 3.6 i indkøbsvejledningen. For kalenderåret 1983 er tærskelværdien for statslige indkøb 1.320.000 dkr. excl. moms. Oplysninger om regulering af tærskelværdien kan fås hos Direktoratet for Statens Indkøb, Bredgade 20, 1260 K., telefon (01) 92 91 00.

Stikordsregister

A

Accept af tilbud, 13.7, 13.8, 14.2

Acontoudbetaling, tilbageholdelse af, 12.6.15, 12.6.18

Administrator, **se bygherre-konsulenter**

Afhjælpningsperiode, 12.5, 12.6.21, 15.3

Aflevering,

- delt eller samlet, 12.6.17

- drift- og vedligeholdsinstruktioner, 15.5

- forretning, 15.3

- generelt om, 15.2

Dokumentet er Historisk

- kontrol, 15,3

- mangler, 15.3

- rapport, 15.3

. risiko, 15.2

- tekniske anlæg, 15.4

Aftaler,

- entreprise, 14.2 ff

- formularer, B.4.6

- landskabsarkitekter, B.4.32

- planlægningsopgaver, B.4.33

- teknisk rådgivning, B.4.2

Almindelige bestemmelser for teknisk Rådgivning og bistand, B.4.3

Alternative tilbud,

- tilbudsgivningen, 13.6

- udbudsgrundlaget, 9.5.3

- udbudsmaterialet, 12.5

Alternativt udbud, 13.5.6

Annoncering,

- EF, B.6.8

- totalentreprise, 12. 7.2

Anonymitet, totalentreprise, 12. 7.4

Ansvar,

- begrænsning, B.4.28

- forsikring, B.4.30

- fraskrivelse, 14.5

- mangler, 15.2, 15.3

- risikofordeling, B.4.29

- økonomisk styring, B.4.27

Antagelse af tilbud, se **accept af tilbud**

Dokumentet er Historisk

Arkitekt, se **tekniske rådgivere**

Arkitektkonkurrence, 6.3.6

B

Bedømmelsesudvalg, totalentreprise, 12.7.8

Begrænsning af ansvarsbeløb, B.4.28

Behovsundersøgelse, 5.2

Beskrivende mængdefortegnelse, 12.6.11

Betaling

- for tilbudsprojekt ved totalentreprise, 12.7.5

- standsning, 14.9.8

Bevilling,

- afklaring af forudsætninger før, 5.8

- til byggeprogram, 7.3

- til projektering, 8.10

Bevægleseshæmmede, se **handicappede**

Bistand,

- bygherrekonsulenter, 3.6.4

- tekniske rådgivere, 3.5.2, 14.6.1

- anden administrativ, 3.6.2

- byggestyrelsen, 3.5.1

- teknikerreglerne, B.4.4

- omfang, 3.6.1

Bistand til,

- accept af tilbud, 13.9

- aflevering, 15.4

- entrepriseaftaler, 14.2.1

- gennemførelse af byggeri, 14.5.1

- husningsmuligheder, 5.7// - prisbedømmelse, 13.7.2

- programmering, 7.12

Dokumentet er Historisk

- udøvelse af bygherrefunktionen, 3.5.ff

Brugere

- inddragelse, tidspunktet for, 4.4.3

- kompetance, 4.4.2

- medvirken i planlægnings- og beslutningsprocessen, 4.2 ff

- organisering, 4.4.1

- sikkerhedsudvalg, 4.5

Brugerudvalg, 3.3

Budgetansvar,

- projektering med, 6.2.6, 10.8

- for fasen (ved honorar efter regning) B.4.15

Budget,

- overslag, 5.6.1

- overskridelse, 10.11

- planlægningsbudget, 10.5

- styrende, 10.6

Byggedelssystemer, udbudsgrundlag, 9.7.1

Byggedelssystemer, udbudsgrundlag, 9.7.1

Byggeforskrifter, offentlige, B.1

Byggegrund, særligt om, 5.5

Byggeledelse,

- byggeregnskab i f.m. afslutningsfasen, 15.7

- byggeregnskab i f.m. udførelsesfasen, 14.6.3

- opgaver, 14.5.1, 14.6, 14.6.3

- opgaver, 14.5.1, 14.6, 14.6.1 ff

- regler om, 6.2.7

Byggemøder

- udbudsmaterialet, 12.6.12

- udførelsesfasen, 14.7

Dokumentet er Historisk

Byggepladsforhold, 12.2.8

Byggeprogram,

- bistand til udarbejdelse af, 7.12
- bygherrens godkendelse af, 7.13
- detaljering og omfang, 7.5
- indhold, 7.6
- krav til det statslige byggeri ved udarbejdelse af, 7.4
- programmering i almindelighed, 7.2
- særlige undersøgelser, 7.9
- typeprogrammer, 7.11
- udarbejdelse af 7.7
- udbud på, 9.6
- ændringer i, 7.8

Byggeregnskab, 14.6.3, 15.7

Byggeri,

- grundlag for udvikling af nye prokukter, B.5.6
- planmæssige gennemførelse, 14.3
- skræddersyet/lejet, 5.4.1
- udvikling 2.4

Byggesagens faser:

- afslutning, 2.6.9
- initiativ, 2.6.1
- organisering, 2.6.2
- programmering, 2.6.3
- forslag og projekt, 2.6.5
- udbud, 2.6.7
- udførelse, 2.6.8

Byggestyrelsen,

- bistand ved husningsmulighed, 5.7

Dokumentet er Historisk

- bistand ved indgåelse af lejemål, 5.7
- bistand ved køb/anskaffelse af inventar, 8.7
- cirkulæreskrivelse om teknisk rådgivning, B.4.34
- godkendelse af projektforslag, B.4.34
- godkendelse af projektforslag, 8.9
- godkendelse af teknikeraftaler, B.4.1
- opgaver, 1.2.2

Byggeudgift, korrektion af, B.4.13

Byggeudvalg, 3.3

Bygherre,

- de statslige, 1.2.1
- hvem er, 3.2, 3.3
- konsulenter, 3.6.3
- leverancer, 12.6.4
- opgaver, 2.3

Bygningsdeloverslag, 6.2.6, 6.2.9, 10.10

D

Dagbod, se **sanktioner**

Delentreprise, se **entreringsformer**

Direktoratet for statens indkøb, 8.7, B.5.8

Dispositionsforslag, 8.6

Drift- og vedligehold

- instruktioner, 8.8, 15.5
- ved ibrugtagning, 12.6.14
- udgifter, 15.9.2

E

EF-direktiver, B.6

Ekstraarbejder, se **ændringer**

Energiforbrug, lavest mulig, 7.4

Dokumentet er Historisk

Entreprenør,

- styring af kvalitet, 14.4

- valg af fabrikater, B.5.7

Entreprisen,

- aftaler, 14.2 ff

- ændringer i, 12.3.8

Entreringsformer,

- fagentreprise, 11.3.1

- storentreprise, 11.3.2

- hovedentreprise, 11.3.4

- totalentreprise, 11.4

Erfaringsformidling, 15.8

Erfaringsmateriale, SBI, BYG-ERFA, BPS, 8.2

Erstatning,

- for mangler, 15.3

- krav fra staten, 14.9.6

- ved forsinkelser, se **sanktioner**

F

Fagentreprise, se **entreringsformer**

Fagforbehold, 13.5.2

Fagtilsyn, 6.2.8, 14.4.2

Faktiske byggeudgifter, B.4.24

Faseopdelingen, se **byggesagens faser**

Finansudvalget, se **bevilling**

Forbehold, se **standardforbehold**

Forskrifter, offentlige, 1.4

Forholdsmæssige afslag, 15.3

Forkastelse,

- at for høje tilbud, 13.7.3

Dokumentet er Historisk

- af for lave tilbud, 13.7.4

Forprojekt,

- definition og indhold, 8.6.3

- myndighedsgodkendelse, 8.6.3

Forsikring,

- ansvarsforsikring for tekniske rådgivere, B.4.30

- staten selvforsikrer, 12.6.16

Forsinkelse, 14.9.4

Forsknings- og udredningsopgaver, 6.2.9

Forslagsstilling, se **dispositionsforslag- og projektforslag**

Forsøgsbyggeri, 7.10

Fratagelse af arbejdet, 14.9.5

Fravigelse,

- AB, 12.2.5

- ABR, B.4.7

Frigivelse af sikkerhed, se **sikkerhedsstilling**

Frister, se **tidsfrister** og **sanktioner**

Funktionsundersøgelse, 5.2

Fysisk planlægning, B.3

Fællesbetingelser, 12.2.6

Fællesforbehold, 13.5.3

G

Garanti, B.5.1

GATT- og EF-bestemmelser, B.6.10

Genanvendelse, honorar ved, B.4.23

Generel anvendelighed, 7.4, 7.11

Genhusningsmuligheder, se **husningsmuligheder**

Gennemførelse af byggeriet,

- bistand fra rådgiverne, 14.6.1

Dokumentet er Historisk

- byggeledelse, 14.5.1
- byggemøder, 14.7
- byggeregnskab, 14.6.3
- entreprenørens betalingsstandsning, 14.9.8
- erstatningskrav fra staten, 14.9.8
- erstatningskrav fra staten, 14.9.6
- forsinkelse fra entreprenør, 14.9.4
- fratagelse af arbejdet, 14.9.5
- fagtilsyn, 14.4.2
- godkendelse af projektmateriale, 14.2.3
- kontrol med kvalitet, udførelse, 14.4.3
- kontrol med styring af økonomien, 14.6
- projektopfølgning, 14.4.1
- projektændringer, 14.9.2
- styring, 14.5
- tvister, 14.9.9
- vinterbyggeri, 14.9.1
- voldgift, 14.9.9

H

Handicappede, hensyn til, 7.4

Honorar,

- baseret på overslag, B.4.18
- berettiget byggeudgift (tilbageføringsreglen), B.4.22
- blandingshonorar, B.4.16
- byggeudgift, B.4.19
- fast honorar, B.4.17
- fast økonomisk ramme, B.4.15

Honorar for,

- fagtilsyn/byggeledelse, B.4.15

Dokumentet er Historisk

- landskabsarkitetarbejde, B.4.32

- planlægningsopgaver, B.4.33

Honorarformernes anvendelse, B.4.14

Hovedentreprise, se **entrepringsformer**

Hovedentreprisesalær, 11.3.4

Hovedprojekt,

- definition og indhold, 8.6.4

- drift- og vedligehold, 8.8

- løbende hovedprojektering, 8.6.4

Husningsmuligheder,

- bistand til, 5.7

- i f.m. programoplæg, 5.4

- i økonomisk sammenhæng, 5.4.1

- samlet afvejning, 5.9

I

Ibrugtagning, 15.4

Idekonkurrence, 6.3.6

Incitamentsaftaler, B.4.25

Indhavertillæg, B.4.15

Indeklima, 7.4

Indeksregulering, 12.6.189

Individuelle forbehold, 13.5.4

Indflytning/indflytningsplan, 15.6

Indkøb,

- af materialer, 12.6.18

- EF og GATT-bestemmelser, B.6.10

- tidspunkter, 14.2.4

Indkøbsvejledning for staten, B.5.8

Informationsrutiner, (byggemøder), 14.7

Dokumentet er Historisk

Inventar,

- projektmateriale, 8.7
- forskrifter, B.1
- boligministeriets ejendomsdirektorat, B.5.8
- direktoratet for statens indkøb, B.5.8
- honorarberettiget byggeudgift, B.4.24

K

Kassation, se **forkastelse** 6Klassificering,

- af statens bygninger, 15.9
- af byggeriet, 15.9
- faktor, B.4.19
- udvalget til, 15.9

Kommuneplanlægning, B.3.5

Konflikter, 12.6.5

Konditionsrædsel, 13.3

Konkurrence, se **arkitektkonkurrence, idekonkurrence og projektkonkurrence**

Konsulentbistand, se **bistand**

Koordinationsudvalget Vedrørende Statsbyggeri (KVS), 1.2.2

Kontrakter,

- entreprisekontrakter, 14.2
- særlig bistand, 3.6
- teknisk rådgivning, B.4.2

Kvalitetskontrol,

- fagtilsynets, 14.4.2
- materiale og udførelse, 14.4.3

Kvalitetssikring, 3.4, 8.2.1

Køb af bygninger, 5.4, se også **typeprojekter**

L

Landskabsarkitekt, se **tekniske rådgivere**

Dokumentet er Historisk

Lejemål, 5.4

Leverandørgarantier, B.5.1

Licitation,

- bunden, 11.6, 12.2.2, 12.5

- EF-regler, 12.2.3

- møde med de bydende, 12.4.7

- offentlig, 11.6.1

Licitationsloven, 12.2.1

Lokalebehov, 5.2 ff

Lokalplanpligt mmmmv., B.3.5

M

Mangellister, se **afleveringsrapport**

Mangler, 15.3

Materialekontrol, fagtilsynets, 14.4.2 ff

Materialevalg, 8,2

Mellemudbud, 9.8

Midlertigt byggeri, 5.4

Modregning, 14.9.7

Myndighedskrav, 5.5, 8.6.3

Mængdefortegnelse, 12.6.11

N

Natoret, 5.5

Normeret timetal, B.4.15

Nøglefærdigt byggeri, 9.3

O

Objektforsikring, B.4.30

Ombygning, 8.4

Omprojektering, 6.2.6, 10.6

Omvendt licitation, se **prisform**

Dokumentet er Historisk

Oplysningspligt, B.3.4

Organisering,

- brugere, 4.4.1

- bygherrefunktionen, 3.3

- statens bygevirkosomhed, kap. 2

Overslag, 6.2.6, B.4.13

P

Partiel totalentreprise, 11.4

Personale, se **brugere**

Planlægning,

- brugernes medvirken, 4.4

- byggeri, 5.2.1

Planlægningsbudget, 10.5

Planlægningsopgaver, 6.2.12

Planmyndighederne, B.3

Prisbedømmelse, 13.7.1 ff

Prisform, 11.7

Prisregulering, 12.6.19

Prisspecifikationer, 12.6.10

Prisstigninger, ekstraordinære, 12.2.4

Prisudvikling, justering for, 10.9

Prisvished, 11.7

P-procent, honorar efter byggeudgift, B.4.19

Programmering, se **byggeprogram**

Programoplæg, 5.10

Projekterende teknikere, se **tekniske rådgivere**

Projektering, se **forprojekt** og **hovedprojekt**

Projekteringsledelse, 6.2.5

Projektforslag,

Dokumentet er Historisk

- definition og indhold, 8.6.2

- forelæggelse for byggestyrelsen, 8.9

- godkendelse af, 8.9

- oversalg, 6.2.6

Projektkonkurrence, 6.3.6

Projektændringer, 14.9.2

Præfabrikerede bygningsdele, B.4.11

Prøver, afgivelse af, 12.5

R

Rammebeløb, 6.2.6

Rammer, se **økonomiske rammer**

Regionplanlægningen, B.3.2

Regning,

- arbejde i, 14.6

- honorar efter regning, B.4.15

- regulerbar pris, 11.7

Regnskab, se **byggeregnskab**

Rejsemåde, B.4.26

Risiko, se **aflevering**

Rådgivning,

- alternative former for teknisk, 6.2.2 ff

- skive, B.4.9

- skriftlig aftale, B.4.1

S

Salær, hovedentreprise, 11.3.4

Samarbejde, se **udbud** og **brugervedvirken**

Samarbejdsudvalg, 4.4.1

Sanktioner,

- byggeriets gennemførelse, 14.9

Dokumentet er Historisk

- dagbod, 12.5
- misligholdelse af entrepriseaftalen, 14.9.5
- tekniske rådgivere og bygherre, B.4.12
- udbudsmaterialet, 12.6.9
- Servicefirmaer, 15.5, 15.9.1
- Servitutter, 5.5
- Sikkerhed på byggepladsen, 12.3.7, 14.8
- Sikkerhedsarbejdet, 6.2.7
- Sikkerhedsstilling,
 - entreprenørens, 12.6.13
 - for udbudsmaterialet, 12.5
 - frigivelse af entreprenørens, 15.3
- Skemacirkulæret, 1,2
- Skriftlig aftale, B.4.1
- Skræddersyet, lejet byggeri, se **byggeri** 6Specialnormer, se **teknikerreglerne**
- Specifikation af tilbudssummer, 12.6.10
- Spilddag, 12.6.7
- Standardforbehold,
 - i f.m.tidsfrister, 14.9.3
 - ved tilbud, 13.5
 - ved udbud, 12.6.19
- Statens byggerivirksomhed, organiseringen af,
 - byggestyrelsens opgaver, 1.2.2
 - de enkelte styrelser, 1.2.1
 - KVS, 1.2.2
 - Styrelser med særlig byggeadministration, 1.2.1
 - styrelser uden særlig byggeadministration, 1.2.1
- Stempeludgifter, 12.6.13, 14.2
- Storentreprise, se **entrepriser**

Dokumentet er Historisk

Styring, af byggeriets gennemførelse,

- byggeledelse, 14.5.1

- fagtilsyn, 14.4.2

- kvalitet, 14.4

- tid, 14.5

- økonomi, 14.6

se også **økonomisk styring**

Styringsgruppe, 3.3

Syn og skøn, 14.9.9

Særlige,

- betingelser, 12.2.7

- ydelser, 6.2.9

T

Teknikerkontrakter, se **kontrakter**

Teknikerreglerne, B.4.3

Tekniske anlæg, se **aflevering og ventilation**

Tekniske rådgivere,

- ansvar, B.4.27

- kapacitet, 6.3.1

- kgl. bygningsinspektører, 15.9

- kvalifikationer, 6.3.1

- landskabsarkitekter, 6.2.11, B.4.32

- skift, 6.3.3

- status, 6.3.12

- totalrådgivning 6.3.4

- valg ved totalentreprise, 6.3.9

- ydelser, 6.2.3 ff

- økonomisk styring, 6.2.6, kap. 10 se også **rådgivning**

Tidsfrister,

Dokumentet er Historisk

- for entreprisen, 12.6.6 ff
- forlængelse af, 14.9.3
- overskridelse af, 14.9.4
- sanktioner for rådgivere og bygherre, B.4.12
- ved udbud, 12.4.5
- Tids- og arbejdsplaner, 12.6.6, 14.2.2
- Tilbageføringsreglen, B.4.22
- Tilbagehold, acontoudbetalinger, 12.6.15
- Tilbud,
 - alternative, 13.6
 - antagelse/forkastelse af laveste, 13.7, 13.9
 - fejl og mangler i, 13.4
 - forbehold, 13,5 ff
- Tilbudslister, 12.6.11
- Tilbygning, 8.4
- Tilsyn,
 - byggeledelse, 6.2.7
 - fagtilsyn, 6.2.8
 - tekniske installationer, 15.9.1
 - udgifter, 15.9.2
 - vedligehold, 15.9
- Totalentreprise,
 - bedømmelse, 13.8, 12.7.8
 - konkurrence, 12.7.2
 - kontraktmateriale, 9.6.4
 - kontrol med udførelsen, 14.4.3
 - mellemudbud, 9.8
 - organisering af, 11.4.2
 - rådgivning, 6.2.10 ff

Dokumentet er Historisk

- tilbudsvederlag, 12.7.5

se øvrigt **entrepreringsformer** og **udbudsformer**

Transport på entreprisesummen, 12.6.20

Tvister, 14.9.9

Typeløsninger, 9,7, ff

Typeprogrammer, se **byggeprogram**

Typeprojekter, 9.3

Typiserede delløsninger (entreprering), 11.5

Typiserede løsninger (udbudsgrundlaget), 9.7

U

Udbetalinger, aconto, 12.6.15

Udbud,

- delt eller samlet, 12.3

- EF-regler, 12.2.3, 12.7.3

- forbehold, 12.4.2

- frister, 12.4.5

- information i m.f., 12.4.7

- i totalentreprise, særligt om, 12 7 ff

- med given pris, 11.7.1

- regler om, 13.2

- samarbejde, 12.7.11

- tidsopdelt (successivt udbud), 12.3.2

- tidspunkter, 12.4.1

Udbudsbestemmelser, 12.2.1 ff og B.6.2

Udbudscirkulæret, 12.2.2

Udbudsformer,

- begrænset, 11.6.2

- entrepriseopdelt, 11.5

- EF, B.6.6

Dokumentet er Historisk

- i totalentreprise, særligt om, 11.4

- med given pris, 11.7.1

- offentlig, 11.6.1

- på byggeprogram, 11.4.1

- underhåndsbud, 11.6

- valg af, 11.6

Udbudsgrundlaget,

- byggeprogram som, 9.6

- bygherrens indflydelse på, 9.2

- byggedelsystemer, 9.7.2

- forprojekt som, 9.5.2

- hovedprojekt som, 9.5.1

- mellemudbud, 9.8

- samarbejde omkring, 9.9

- ved totalentreprise, 9.6 ff

Udbudsmaterialet, krav til,

- AB, 12.2.5

- afhjælpning, 12.5, 12.6.21

- aflevering af byggetekniske løsninger, B.5

- bedømmelsesudvalg, 12.7.8

- betaling, 12.6.18

- betalingsstandsning, 12.6.22

- byggemøder, 12.6.12

- byggepladsforhold, 12.2.8

- bygherrekrav, 12.5

- bygherreleverancer, 12.6.4, 12.6.3

- forelæggelse for byggestyrelsen før udbud, 12.7.13

- forsikring, 12.6.16

- fællesbetingelser, 12.2.6

Dokumentet er Historisk

- kvalitetsstyring, 8.2.1
- instrukser om drift og vedligehold, 12.6.14
- konflikter, bilæggelse af, 12.6.5
- sanktioner, 12.6.9
- sikkerhedsarbejde på byggepladsen, 12.3.7
- sikkerhedsstillelse, 12.6.13
- specifikation af tilbudssummen, 12.6.10
- særlige betingelser, 12.2.7
- tidsplaner, 12.6.6, 12.6.8
- tilbudslister og beskrivende mængdefortegnelser, 12.6.11
- transport på entreprisesummen, 12.6.20
- vedståelsestid, 12.4.6
- vejrlig, usædvanligt, 12.6.7
- vinterbyggeri, 12.3.6
- vurderingskriterier, 12.7.7
- ændringer af ydelsen, 12.3.8
- ændringer i entreprisen, 12.5

Udflytning,

- lokaliseringsbehov, 5.3
- personale, 4.3

Udførelseskontrol, se **kvalitetskontrol**

Udlæg, B.4.26

Udnyttelsesret, projekt materialet, 11.4.4

Udstyr, se **inventar**

Udviklingskontrakter, offentlige, B.5.6

Ukonditionsrættigheder, 13.3

V

Vederlag, se **honorering**

Vedligehold,

Dokumentet er Historisk

- pligt før aflevering, 15.2

- tilsyn med tekniske installationer, 15.9.1

- tilsyn og bygningspleje, 15.9

- udgifter, 15.9.2

Vedståelsestid, 12.4.6

Vejrlig, usædvanligt, 12.6.7

Ventilation,

- aflevering, 15.4

- drift- og vedligeholdsinstruktioner, 15.5

Vinterbyggeri,

- udbudsmaterialet, 12.3.6

- udførelsesfasen, 14.9.1

- særligt om, 12.7.12

Vinterkonsulenter, 12.6.7

Voldgift, 14.9.9

Vurderingskriterier, se **totalentreprise**

Værdianalyse, se **totalentreprise**

Y

Ydeevnebeskrivelse, funktionsbeskrivelse som, B.5.3

Ydelsesbeskrivelser,

- dispositionsforslag, 8.6.1

- forprojekt, 8.6.3

- honorering generelt, B.4.1

- honorering, landskabsarkitekt, B.4.32

- hovedprojekt, 8.6.4

- program, 7.6

- projektforslag, 8.6.2

Æ

Ændringer,

Dokumentet er Historisk

- i byggeprogram, 7.8

- i projekt, 14.9.2

- i teknikeraftaler, B.4.1

Ø

Økonomikontrol, 14.6

Økonomiske beføjelser til tilsynet, 14.6.2

Økonomiske konsekvenser ved forskellige husningsmuligheder, 5.4.1

Økonomiske rammer, 5.6

Økonomisk styring,

- bygherrens, 2.5

- bygningsdelsoverslag, 6.2.9, 10.10

- drifts- og vedligeholdelsesudgifter, 10.7

- formålet med, 10.2

- med given pris, 11.7.1

- planlægningsbudget, 10.5

- projektering med budgetansvar, 6.2.6, 10.8, B.4.27

- styrende budget, 10.6, 10.8

Å

Åbne delsystemer i f.m. udbudsgrundlaget, 9.7.2

Faser i statslige byggesager

Publikationer fra boligministeriet, boligstyrelsen og byggestyrelsen

1980

23 Håndbog for medarbejder i boligministeriet

Boligministeriet, februar 1980, AS 5, 59 s

24 Behovet for boligforbedring og byfornyelse

Boligministeriet, marts 1980, AS 5, 46 s

Dokumentet er Historisk

25 Boligforbedring og byfornyelse

Lovudkast og kommentarer

Boligministeriet, marts 1980, AS 5, 530 s

26 Indeksfinansiering af boligbyggeri

Boligministeriet, maj 1980, AS 5, 100 s

27 Varmesyn, 6 etageejendomme

Byggestyrelsen, juni 1980, AS 5, 40 s

28 Varmesyn, 21 parcelhuse

Byggestyrelsen, juni 1980, AS 5, 68 s

29 Andelsboliger, overdragelsesregler m.v.

Redegørelse, juli 1980, AS 5, 236 s

30 Teknisk rådgivning og bistand 1980

Byggestyrelsen, juli 1980, AS 5, 40 s

31 Tilsynet med realkreditinstitutter

Boligministeriet, september 1980, AS 5, 56 s

32 Bygge- og boligpolitisk oversigt 1979-1980

Boligministeriet, oktober 1980, AS 5, 112 s

33 SBI i 80erne

Byggestyrelsen, oktober 1980, AS 5, 102 s

34 Almennyttige boligselskabers regnskaber

Boligministeriet, november 1980, AS 5, 56 s

35 Registreringsordning for varmekonsulenter

Byggestyrelsen, oktober 1980, AS 5, 28 s

1981

36 The Danish Ministry of Housing

Boligministeriet, februar 1981, A 5, 8 s

37 Styringsgruppen for bygnings- og boligregistrering

Beretning for 1976-81

Boligministeriet, marts 1981, AS 5, 80 s

Dokumentet er Historisk

38 Alternativ boligfinansiering

Nogle modeller

Boligministeriet, august 1981, AS 5, 320 s

39 Erhvervsvirksomheder i sanerings- og byfornyelsesområder

Boligministeriet, september 1981, AS 5, 42 s

40 Byrdefordeling mellem stat og kommune i byfornyelsen

Boligministeriet, september 1981, AS 5, 48 s

41 Støtte til ejerboliger ved byfornyelse

Nogle modeller

Boligministeriet, september 1981, AS 5, 124 s

42 Alternativ boligfinansiering, Høringssvar

Boligministeriet, december 1981, AS 5, 136 s

43 Vejledning om vinterbyggeri

Byggestyrelsen, december 1981, AS 5, 32 s

44 Bygge- og boligpolitik oversigt 1980-1981

Boligministeriet, december 1981, AS 5, 89 s

45 SBI i 80erne-organisation og arbejdsform

Byggestyrelsen, december 1981, AS 5, 83 s

1982

46 Energibesparelse i offentlige bygninger -

Planlægning

Byggestyrelsen, januar 1982, AS 5, 69 s

47 Almennyttige boligselskabers regnskaber 1979

Boligministeriet, februar 1982, AS 5, 56 s

48 Informationsvejledning

Boligministeriet, februar 1982, AS 5, 48 s

49 Trends in Industrialized Building in Denmark

Ministry of Housing, 1982, AS 5, 159 s

50 Tendencias en la Construccion Industrializada en Dinamarca

Dokumentet er Historisk

Ministerio de la Vivienda de Dinamarca, 1982,

AS 5, 170 s

51 Pris og tid 1982

Byggestyrelsen, august 1982, AS 5, 42 s

52 Bygge- og boligpolitisk oversigt 1981-1982

Boligministeriet, oktober 1982, AS 5, 124 s

53 Energibesparelser i offentlige bygninger -

Gennemførelse

Byggestyrelsen, oktober 1982, AS 5, 102 s

54 Bygningsreglement 1982

Byggestyrelsen, december 1982, A 5, 239 s

55 Vejledning til bygningsreglement 1982

Byggestyrelsen, december 1982, A 5, 92 s

56 Almennyttige boligselskabers regnskaber 1980

Boligministeriet, december 1982, AS 5, 39 s

1983

57 The Human Settlements Situation and Related Trends and Policies

Planstyrelsen og Boligministeriet,

februar 1983, AS 5, 70 s

58 Overvejelser om indeksfinansiering

Boligministeriet, marts 1983, AS 5, 47 s

59 Udbud 1983

Byggestyrelsen, april 1983, AS 5, 28 s

60 Beretning fra tilsynet med realkreditinstitutter

Boligstyrelsen, maj 1983, AS 5, 160 s

61 Almennyttige boligselskabers regnskaber 1981

Boligministeriet, juli 1983, AS 5, 40 s

62 The Danish Ministry og Housing

Boligministeriet, august 1983, A5, 8 s

Dokumentet er Historisk

63 Bygherrevejledning 1983

Byggestyrelsen, september 1983, AS 5, 204 s

Officielle noter

(* 1) Adresse: Holbergsgade 23, 1057 København K. Tlf. 01-13 67 60.

(* 2) Til orientering for kommunale bygherrer: For typiske kommunale og amtskommunale byggerier findes tillige standardbeskrivelse med særlige regler om honorarberegning.

(* 3) Til orientering kan det oplyses, at der ved kommunale opgaver kan fås vejledning hos Kommunernes Revisionsafdeling, Bygge- og Anlægsrevisionen, Esbjerg.

CIR nr 9784 af 28/11/2003 Gældende

(Pris og tid cirkulæret)

Offentliggørelsesdato: 28-11-2003

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1

Den fulde tekst

Cirkulære om ændring af cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v.

§ 1

I cirkulære nr. 174 af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v. foretages følgende ændringer:

1. Bilag 1 affattes som bilag 1 i dette cirkulære.

§ 2

Cirkulæret træder i kraft den 1. december 2003.

Erhvervs- og Boligstyrelsen, den 28. november 2003

Jan Spohr

/Trine Heidemann Garde

Bilag 1

Anvisning om indeksregulering af enterprisesummer vedrørende byggearbejder

Denne anvisning knytter sig til prisregulering efter § 2, stk. 3 i cirkulære nr. 174 af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v.

Byggeomkostningsindeks

Grundlaget for indeksreguleringen er de tre byggeomkostningsindeks: 1) byggeomkostningsindeks for enfamiliehuse, 2) byggeomkostningsindeks for etageboliger, 3) byggeomkostningsindeks for boliger generelt, som udgives kvartalsmæssigt af Danmarks Statistik. Byggeomkostningsindeksene har 1. kvartal 2003 som basis (100).

Byggeomkostningsindeksene er opdelt i bygningsdelindeks og i fagindeks. Alle fag- og bygningsdelindeks er opdelt i materialeindeks og lønindeks.

Avancer indgår ikke i indeksene, ligesom grundudgifter, prioriteringsomkostninger (kurstab o.lign.), omkostninger i øvrigt til arkitekt, ingeniør og advokat m.v. samt renter af byggelån er holdt uden for beregningerne. Moms er ikke medregnet.

Typiske entrepriser

Normalt bør det være et af de tre byggeomkostningsindeks (eller bygningsdel- eller fagindeks) - eller eventuelt et af Danmarks Statistiks specialindeks - der anvendes ved prisregulering.

Hvis prisreguleringen skal omfatte bestemte bygningsdele eller fagentrepriser, kan de pågældende bygningsdel- og fagindeks lægges til grund.

Hvis der er tale om regulering af enterprisesummen for et samlet byggearbejde eller et afsnit af et samlet arbejde, kan reguleringen ske på grundlag af det samlede indeks.

Atypiske entrepriser

Ved entrepriser, som er atypiske ved at have en væsentlig anden sammensætning af vægtandele end vægtandelene i reguleringsindekset (eller bygningsdels- eller fagindeks), kan bygherren beregne et særligt indeks, som er bedre i overensstemmelse med det pågældende byggearbejde end det officielle indeks. Eventuelt kan bygherren udtage særligt tyngende poster (f.eks. en dominerende materialepris) til regulering på anden måde, eventuelt på grundlag af indeks som illustrerer prisudviklingen på det udtagne område.

Udbudsmaterialet

Det må allerede af udbudsmaterialet fremgå, hvorvidt totalindeks, delindeks eller fagindeks eller eventuelle særlige indeks lægges til grund for reguleringen. De indeks, der anvendes, skal tillige fremgå af entreprisaf-talen.

Beregningsmetode

Enterprisesummen udbetales enten løbende i overensstemmelse med arbejdets fremadskriden ved månedlige accontobegæringer eller med nogle forud fastsatte ratebetalingsbeløb, jf. AB. Disse beløb kan reguleres efter udløbet af fastprisperioden, jf. cirkulærets § 3.

Reguleringen foretages af hele a conto- eller rateudbetalingsbeløbet inkl. et eventuelt tilbageholdsbeløb, men ekskl. moms (*beregningsgrundlaget*).

Reguleringsbeløbet beregnes altid med udgangspunkt i forskellen mellem *indeks på 6-månedersdagen* (indeks 6 måneder efter tilbudsdagen) og indeks på udførelsestidspunktet (*indeksforskellen*).

Beregningen kan udtrykkes i følgende:

Reguleringsbeløb =

Beregningsgrundlag x indekssforskelle

indeks på 6-månedersdagen

Ved prisfald vil reguleringsmetoden (indeksreguleringen) føre til, at beløb skal godskrives bygherren.

Indeksene beregnes på følgende måde:

a. Indeks på 6-månedersdagen beregnes ved lineær (retlinet) interpolation mellem foregående og efterfølgende kvartalsindeks.

Ved interpolation regnes med måneder à 30 dage, og indeksværdierne beregnes med een decimal.

b. Indeks på udførelsestidspunktet beregnes ved interpolation (som under a) til midtpunktet for det i henhold til de enkelte a conto- eller rateudbetalinger udførte arbejde. Ved månedlige a contobegæringer bliver dette normalt den 15. i måneden.

I forbindelse med rateudbetalinger kan der være tale om betaling for ydelser udført over et så langt tidsrum, at et andet tyngdepunkt end midtpunktet for perioden bør anvendes.

Når man kun kender indeks forud for det aktuelle tidspunkt (midtpunktet for udførte arbejder), fastlægges indekset for dette tidspunkt som det seneste forud herfor offentliggjorte indeks. På grundlag heraf udregnes et a contoreguleringsbeløb.

Når man også kender indeks efter det aktuelle tidspunkt, hvor indeks ønskes beregnet, fastlægges den endelige indeksværdi for dette tidspunkt ved lineær (retlinet) interpolation mellem de seneste indeks på det pågældende område. Såfremt der er uoverensstemmelser mellem de reguleringsbeløb, der som ovenfor nævnt måtte være udbetalt på grundlag af det senest kendte indeks, og det beløb, der skal udbetales på grundlag af det interpolerede indeks, foretages modregning eller tillægsbetaling i den nærmest efterfølgende udbetaling til entreprenøren.

Normalt behøver bygherren dog ikke at beskæftige sig med dette forhold, idet der som regel vil være tale om mindre beløb, ligesom sikkerhedsstillelse efter AB også omfatter for meget udbetalte reguleringsbeløb.

Eksempel på beregning

Indeks på 6-månedersdagen: 114,1

Indeks på udførelsestidspunktet: 117,7

Indeksforskel: 117,7-114,1 = 3,6

Acontobeløb

(=beregningsgrundlag): 100.000 kr.

Reguleringsbeløb:

100.000x3,6 kr. = 3.155 kr.

114,1

Acontobeløb +

reguleringsbeløb = 103.155 kr.

CIS nr 59 af 23/03/1994 Gældende
Offentliggørelsesdato: 07-04-1994
Socialministeriet

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om ophævelse af Boligstyrelsens cirkulære af 18. maj 1989 om pris og tid, udbud, ansvarsforhold, kvalitetssikring og brug af beton ved etablering af ældreboliger

Som følge af Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 985 af 14. december 1993 om støttet byggeri, som trådte i kraft den 1. januar 1994 ophæves hermed Boligstyrelsens cirkulære af 18. maj 1989 om pris og tid, udbud, ansvarsforhold, kvalitetssikring og brug af beton ved etablering af ældreboliger. Reglerne findes nu i ovennævnte bekendtgørelse samt Bygge- og Boligstyrelsens vejledning af januar 1994 om støttet byggeri med tilhørende bilag.

Cirkulæret ophæves med virkning fra 1. januar 1994.

Rud Werborg

/Vibeke Køie

Officielle noter

Ingen

CIR nr 174 af 10/10/1991 Gældende

Offentliggørelsesdato: 24-10-1991

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 9784 af 28/11/2003

Oversigt (indholdsfortegnelse)

- Bilag 1
- Bilag 2
- Bilag 3
- Bilag 3a

Den fulde tekst

Cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v.

§ 1. Dette cirkulære gælder for statslige bygge- og anlægsarbejder og dertil knyttede leverancer. I leveranceforhold er entreprenøren at forstå som sælgeren og entreprisen at forstå som leverancen.

Stk. 2. I det omfang, det er foreneligt med den pågældende lovgivning, gælder cirkulæret for andre bygge- og anlægsarbejder, når der til arbejdet ydes statsstøtte eller statslig udgiftsrefusion, eller når arbejdet helt eller delvis finansieres over de årlige bevillingslove, eller når vedkommende styrelse træffer bestemmelse herom.

Stk. 3. Er et arbejde omfattet af cirkulæret, gælder dets bestemmelser også for de dele af arbejdet, som udføres af forsyningsværker, telefonselskaber og statslige og kommunale myndigheder, forudsat at betalingen helt eller delvis optages på byggeregnskabet.

§ 2. Arbejdet skal udføres til fast pris eller regulerbar pris efter reglerne i dette cirkulære. Når særlige grunde foreligger, kan arbejdet dog udføres i regning.

Stk. 2. Ved fast pris forstås en pris, der ikke ændres fra entreprisens overdragelse til eventuel aftalt prisregulering træder i kraft. Forbehold, der kan få indflydelse på en fast pris, må ikke anerkendes.

Stk. 3. Ved regulerbar pris forstås en pris, der skal ændres, hvis aftalte betingelser er opfyldt. Reguleringsbetingelserne skal fremgå af entrepriseaftalen. For byggearbejder skal prisregulering ske som angivet i den i bilag 1 omhandlede anvisning om indeksregulering af byggearbejder.

§ 3. Fast og regulerbar pris skal aftales som bestemt i stk. 2-3.

Stk. 2. Prisen skal være fast for den del af arbejdet, der udføres inden 12 måneder fra tilbudsdagen.

Stk. 3. For den del af arbejdet, der udføres efter 12 måneder fra tilbudsdagen, skal prisen være regulerbar.

§ 4. Arbejdet skal udføres til fast tid. Ved fast tid forstås, at tidsfrister for arbejdet, herunder datoer for påbegyndelse og afslutning, indgår i entrepriseaftalen.

Stk. 2. Forbehold om forlængelse af tidsfrister må ikke anerkendes. Entrepriseaftalerne skal indeholde sanktionsbestemmelser for det tilfælde, at entreprenørerne ikke overholder tidsfristerne. Oplysning herom skal indgå i udbudsmaterialet.

§ 5. Pris og tid omfatter samtlige de ydelser, der er beskrevet i udbudet, herunder også sådanne grundmodnings-, funderings- og piloteringsydelser, som kræves indeholdt i tilbudet.

Stk. 2. Ydelser, hvis omfang og nødvendighed først kan bestemmes under arbejdets udførelse, kan afregnes efter enhedspriser. Sådanne enhedspriser skal være faste i samme tidsrum, som i øvrigt gælder for den pågældende entrepriseaftale. I det tidsrum, hvor

entreprisen måtte være regulerbar, skal regulering foretages på samme måde som for den aftalte entreprisensum.

Stk. 3. Tilbud på alternativ udførelse skal indeholde eventuelle udgifter til omprojektering, for så vidt denne skal foretages af tilbudgiveren.

§ 6. Udbudsmaterialet skal være entydigt og således udformet, at der er klarhed over ydelseernes omfang og indhold. Udbydes byggearbejder på grundlag af bygherrens hovedprojekt, må udbudsmaterialet indeholde en fuldstændig beskrivelse af de ydelser, der skal gives tilbud på. Som vejledning for projektmateriale til et fuldstændigt arbejdsgrundlag henvises til bilag 2.

Stk. 2. Udbud skal ske efter »Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed« (AB). Disse må kun fraviges, når særlige forhold i de enkelte tilfælde kan begrunde det. Bestemmelser om fravigelser skal tydeligt og udtrykkeligt angive, på hvilke punkter fravigelse skal ske. Der henvises til cirkulærets bilag 3.

§ 7. Ved udbud på hovedprojekt afsættes mindst 15 arbejdsdage fra udbudsdag til prisafgivelse. Denne frist kan fraviges ved indbudt licitation, såfremt de bydende er indforstået hermed. Ved udbud i totalentreprise må fristen fastsættes afhængig af den projekteringsindsats, som forudsættes af de bydende.

Stk. 2. Ved udbud afsættes mindst 20 arbejdsdage fra tilbudsaccept til arbejdets påbegyndelse.

Stk. 3. Udførelsestiden skal fastsættes således, at den giver mulighed for sædvanlig arbejdsrytme efter arbejdets art.

Stk. 4. Er den skønnede entreprisensum på 400.000 kr. eller derunder, kan der ses bort fra tidsfristerne i stk. 1 og 2.

Stk. 5. Ved udbud efter EFs bygge- og anlægsdirektiv, som er gennemført i Danmark ved Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 595 af 14. august 1990, skal fristerne i dette direktivs artikler 13 og 14 for modtagelse af tilbud overholdes.

§ 8. Aftales der ganske undtagelsesvis ændringer under arbejdets udførelse, som medfører ændret ydelse, kan der ske tilsvarende regulering af pris og tid.

Stk. 2. Ændringer i merværdiafgiften omfattes ikke af kravet om fast pris.

Stk. 3. Ud over den faste pris kan der ydes entreprenøren godtgørelse for dokumenterede udgifter, når disse har været en uomgængelig følge af sådanne standsninger og forsinkelser af arbejdet, der skyldes offentlige pålæg, krig eller usædvanlige naturbegivenheder o.lign.

Stk. 4. Den faste pris kan reguleres i tilfælde af statslige indgreb, som er gennemført efter tilbudets afgivelse, og som har ført til ikke uvæsentlige mer- eller mindreudgifter ved arbejdets udførelse, og som ikke er dækket af anden regulering. Regulering for mindreudgifter kan ske i det omfang, der er truffet aftale herom. Bygge- og Boligstyrelsen udsender meddelelser om, i hvilke tilfælde regulering kan ske. Bygherren bør lade bestemmelse om regulering indgå i entrepriseaftalerne.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 3 og 4 omfatter ikke udgiftsændringer, der skyldes ændrede valutakurser eller lovmæssige løsninger af arbejdsmarkedets overenskomstforhold.

§ 9. Ud over den faste pris kan der ydes entreprenøren godtgørelse for ekstraordinære prisstigninger på et materiale, som det i færdig form eller på sædvanlig måde indgår i arbejdet, eller på brændstof, der direkte benyttes til arbejdet, medmindre disse prisstigninger godtgøres i henhold til § 8. Prisstigningen skal være indtrådt efter tilbudsdagen og inden aftalt prisregulering er trådt i kraft.

Stk. 2. Priser og prisstigninger, der indgår som grundlag for godtgørelse, skal være generelt forekommende. De skal fremgå af officielt prismateriale eller i mangel heraf kunne dokumenteres på anden måde.

Stk. 3. Godtgørelsen omfatter den prisstigning, der overstiger 10 pct. af prisen på tilbudsdagen. Til denne procentsats lægges 0,5 for hver hele måned, der er forløbet mellem tilbudsdagen og indkøbstidspunktet. Prisstigning, der indtræder efter det tidspunkt, hvor materialet eller brændstoffet efter aftale eller sædvane skal indkøbes, kan ikke medregnes.

Stk. 4. Det er en betingelse for at kunne opnå godtgørelse, at summen af de beregnede godtgørelsesbeløb udgør mindst 0,5 pct. af entreprisensummen.

Stk. 5. Er en entreprenør i henhold til sin aftale med en underentreprenør forpligtet til at yde godtgørelse til denne efter stk. 1-4, kan tilsvarende godtgørelse ydes entreprenøren af bygherren uanset reglen i stk. 4.

§ 10. Udgifter i forbindelse med gennemførelsen af de overenskomstmæssige vinterforanstaltninger, bortset fra snerydning, skal være indeholdt i tilbudet.

Stk. 2. Det kan aftales, at udgifterne til andre vejrligsforanstaltninger skal betales særskilt af bygherren, jf. bekendtgørelse nr. 551 af 11. november 1981 om byggeri i vinterperioden.

§ 11. Restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder eller dele af sådanne arbejder omfattes af dette cirkulæres bestemmelser om fast pris og fast tid, hvis deres omfang, kvalitet og tidsforløb efter bygherrens skøn uden stor vanskelighed kan fastlægges på forhånd.

§ 12. For de statslige arbejders vedkommende påhviler det den byggende styrelse at påse arbejdets gennemførelse i overensstemmelse med cirkulæret.

Stk. 2. For så vidt angår de i øvrigt af cirkulæret omfattede bygge- og anlægsarbejder, påhviler det vedkommende styrelse at påse, at cirkulærets bestemmelser overholdes og i fornødent omfang at udfærdige nærmere gennemførelsesbestemmelser.

§ 13. Cirkulæret erstatter cirkulære nr. 191 af 11. november 1981 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder og finder anvendelse på bygge- og anlægsarbejder, som udbydes den 1. januar 1992 eller senere.

x, den 10. oktober 1991

x

Bilag 1

Anvisning om indeksregulering af enterprisesummer vedrørende byggearbejder

(* 1) I reguleringsindeks for boligbyggeri udgør vægtene for materialer og arbejds løn henholdsvis 776 og 224 promille (1. januar 1977).

Denne anvisning knytter sig til prisregulering efter § 2, stk. 3 i cirkulære nr. 174 af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v.

Reguleringsindeks

Grundlaget for indeksreguleringen er *Reguleringsindekset for boligbyggeri*, der den 1. juli 1989 afløste de to byggeomkostningsindeks, byggeomkostningsindeks for enfamiliehus (parcelhusindekset) og byggeomkostningsindeks for en etageejendom, opført som montagebyggeri (montageindekset). Reguleringsindekset for boligbyggeri beregnes og offentliggøres kvartalsvis af Danmarks Statistik. Reguleringsindekset har 1. januar 1987 som basis (100).

Reguleringsindekset er opdelt i bygningsindeks og i fagindeks. Alle fag- og bygningsindeks er opdelt i materialeindeks og lønindeks. (Glargmesterarbejdet indgår ikke i reguleringsindekset, da der i nybyggeriet fortrinsvis benyttes præfabrikerede vindueselementer. Da der specielt inden for renoveringsarbejder er en del glarmesterarbejde, beregnes der samtidig et særskilt glarmesterindeks).

Herudover offentliggøres et særskilt indeks for tunge betonelementer. Dette indeks omfatter alene materialeomkostningerne og er baseret på en sammenvægtning af omkostningerne for en række forskellige betonelementer.

VVS-arbejdet er opdelt i det egentlige VVS-arbejde og blikkenslagerarbejdet.

Avancer indgår ikke i indeksene, ligesom grundudgifter, prioriteringsomkostninger (kurstab o.lign.), omkostninger i øvrigt til arkitekt, ingeniør og advokat m.v. samt renter af byggelån er holdt uden for beregningerne. Merværdiafgiften (moms) er ikke medregnet.

Typiske entrepriser

Normalt bør det være reguleringsindekset (eller bygningsdel- eller fagindeks) - eller eventuelt de særlige indeks for glarmesterarbejder eller tunge betonelementer - der anvendes ved prisregulering.

Hvis prisreguleringen skal omfatte bestemte bygningsdele eller fagentrepriser, kan de pågældende bygningsdel- og fagindeks lægges til grund.

Hvis der er tale om regulering af enterprisesummen for et samlet byggearbejde eller et afsnit af et samlet arbejde, kan reguleringen ske på grundlag af det samlede indeks.

Atypiske entrepriser

Ved entrepriser, som er atypiske ved at have en væsentlig anden sammensætning af vægtandele end vægtandelene i reguleringsindekset (eller bygningsdels- eller fagindeks) (* 1), kan bygherren beregne et særligt indeks, som er bedre i overensstemmelse med det pågældende byggearbejde end det officielle indeks. Eventuelt kan bygherren udtage særligt tyngende poster (f.eks. en dominerende materialepris) til regulering på anden måde, eventuelt på grundlag af indeks som illustrerer prisudviklingen på det udtagne område.

Udbudsmaterialet

Det må allerede af udbudsmaterialet fremgå, hvorvidt totalindeks, delindeks eller fagindeks eller eventuelle særlige indeks lægges til grund for reguleringen. De indeks, der anvendes, skal tillige fremgå af entrepriseaftalen.

Beregningsmetode

Entreprisenummen udbetales enten løbende i overensstemmelse med arbejdets fremadskriden ved månedlige acontobegæringer eller med nogle forud fastsatte ratebetalingsbeløb, jf. AB. Disse beløb kan reguleres efter udløbet af fastprisperioden, jf. cirkulærets § 3.

Reguleringen foretages af hele a conto- eller rateudbetalingsbeløbet inkl. et eventuelt tilbageholdsbeløb, men ekskl. moms (*beregningsgrundlaget*).

Reguleringsbeløbet beregnes altid med udgangspunkt i forskellen mellem *indeks på 6-månedersdagen* (indeks 6 måneder efter tilbudsdagen) og indeks på udførelsestidspunktet (*indeksforskellen*).

Beregningen kan udtrykkes i følgende:

Reguleringsbeløb = beregningsgrundlag x indekssforskel

indeks på 6-månedersdagen

Ved prisfald vil reguleringsmetoden (indeksreguleringen) føre til, at beløb skal godskrives bygherren.

Indeksene beregnes på følgende måde:

a. Indeks på 6-månedersdagen beregnes ved lineær (retlinet) interpolation mellem foregående og efterfølgende kvartalsindeks.

Ved interpolation regnes med måneder a 30 dage, og indekssværdierne beregnes med een decimal.

b. Indeks på udførelsestidspunktet beregnes ved interpolation (som under a) til midtpunktet for det i henhold til de enkelte a conto- eller rateudbetalinger udførte arbejde. Ved månedlige a contobegæringer bliver dette normalt den 15. i måneden.

I forbindelse med rateudbetalinger kan der være tale om betaling for ydelser udført over et så langt tidsrum, at et andet tyngdepunkt end midtpunktet for perioden bør anvendes.

Når man kun kender indeks forud for det aktuelle tidspunkt (midtpunktet for udførte arbejder), fastlægges indekset for dette tidspunkt som det seneste forud herfor offentliggjorte indeks. På grundlag heraf udregnes et a contoreguleringsbeløb.

Når man også kender indeks efter det aktuelle tidspunkt, hvor indeks ønskes beregnet, fastlægges den endelige indekssværdi for dette tidspunkt ved lineær (retlinet) interpolation mellem de seneste indeks på det pågældende område. Såfremt der er uoverensstemmelser mellem de reguleringsbeløb, der som ovenfor nævnt måtte være udbetalt på grundlag af det senest kendte indeks, og det beløb, der skal udbetales på grundlag af det interpolerede indeks, foretages modregning eller tillægsbetaling i den nærmest efterfølgende udbetaling til entreprenøren.

Normalt behøver bygherren dog ikke at beskæftige sig med dette forhold, idet der som regel vil være tale om mindre beløb, ligesom sikkerhedsstillelse efter AB også omfatter for meget udbetalte reguleringsbeløb.

Eksempel på beregning

Indeks på 6-månedersdagen: 114,1

Indeks på udførelsestidspunktet: 117,7

Indeksforskel: 117,7-114,1 = 3,6

Acontobeløb

(=beregningsgrundlag): 100.000 kr.

Reguleringsbeløb:

100.000x3,6 kr. = 3.155 kr.

114,1

Acontobeløb +

reguleringsbeløb = 103.155 kr.

Bilag 2

Projektmateriale til et fuldstændigt arbejdsgrundlag

1. Beliggenhedsplan, der angiver byggegrundens grænser, orientering i forhold til verdenshjørnerne, adgangsveje, bebyggelse på nabogrunde samt eksisterende og fremtidige terrænhøjder (med angivelse af terræn-, dæksel- og bundkoter samt dimensioner på brønde og ledninger). Desuden oplysning om foretagne jordbundsundersøgelser, som belyser byggegrundens beskaffenhed.
 2. Oplysning om nye veje, herunder længde- og tværprofiler samt art og omfang af vej- og terrænbefæstelse, friarealernes udnyttelse, herunder legepladser, opholdsarealer og parkeringsarealer.
 3. Erklæring fra bygherren eller den (de) projekterende tekniker(e) om, at alle forhandlinger med de respektive myndigheder er afsluttet, herunder at man har sikret sig, at vandforsynings-, kloak- og eventuelle fjernvarmeledninger samt vejanlæg er etableret eller vil blive etableret rettidigt i forhold til den for byggeriet udarbejdede arbejds- og tidsplan.
 4. Fundamentsplaner, planer af alle etager samt snit og facader i mål mindst 1 : 100, fuldstændig målsatte og med fast inventar indtegnet. For bærende konstruktioner: Oversigtsplaner i mål 1 : 100, snit og opstalt af fundamenter, søjler, bjælker, dragere og spærfag i mål 1 : 20, samt hovedprojekt af eventuelle jernbetonkonstruktioner.
 5. Normalsnit samt typerum (køkkener, baderum og lignende) i mål 1 : 20.
 6. Leveranceoversigter (eventuelt med tegninger). Detailtegninger i mål 1 : 1 af konstruktioner, hvor tegninger i mindre mål ikke giver tilstrækkelig oplysning.
 7. Tegninger over ledninger og installationsgenstande i forbindelse med centralvarme, gas, vand og sanitet, kedelrumsarrangement i mål 1 : 50 samt diagrammer med rørdimensioner og radiatorer.
 8. Oplysning om placering af lampesteder, afbrydere, stikkontakter og tavler, gruppeinddelinger, mekaniske ventilationsanlæg, elevatorer, køleanlæg, maskinvaskeri o.lign. Enten hovedprojekt eller specificeret forslag fra leverandør.
 9. Hulfortegnelse eller angivelse af hulafsætninger.
 10. Arbejds- og tidsplan, der fastlægger de vigtigste faser i byggeriet og skaber grundlag for samarbejde og kontinuitet i byggeprocessen.
 11. Redegørelse for art og omfanget af de vejrligsforanstaltninger, der under hensyn til arbejdsplanen agtes gennemført.
 12. Betingelser og beskrivelser for samtlige fag, indeholdende: Oversigt over samtlige tegninger, der ligger til grund for arbejdets udbud, reglerne for bygherrens retsforhold til entreprenør o.lign.
-

Bilag 3

Cirkulæreskrivelse om anvendelse af "Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed" af 10. december 1992 (AB)

Efter § 6, stk. 2, i Bygge- og Boligstyrelsens cirkulære af 10. oktober 1991 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder m.v. skal statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder udbydes på grundlag af AB.

Som bilag 3a til cirkulæret er indføjet cirkulæreskrivelse af 3. maj 1978 om anvendelse af AB 72.

I medfør af § 2 og § 8 i lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed m.v. og § 33 i lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 362 af 6. juni 1990 med senere ændringer fastsættes herefter følgende:

1. Ved udbud indtil 1. juli 1993 anvendes AB 72.

2. Fra og med den 1. juli 1993 henviser den nævnte § 6, stk. 2, i fastpriscirkulæret til AB 92, og cirkulæreskrivelsen af 3. maj 1978 erstattes af nærværende cirkulæreskrivelse, pkt. 4-6.
3. AB 72 kan dog anvendes ved udbud indtil udgangen af 1993.
4. AB skal som alt overvejende hovedregel lægges til grund uden fravigelser. Der kan dog være særlige grunde til i konkrete og afgrænsede tilfælde at fravige enkelte af AB's bestemmelser, men der må her anlægges en restriktiv praksis.

Som eksempler på fravigelser, der efter omstændighederne kan være tilladelige, kan nævnes AB 92 § 1, stk. 6, om dansk som entrepriseforholdets sprog, § 3, stk. 5, om vedståelsesfristens længde og § 22, stk. 1, sidste pkt., jf. stk. 11, samt § 22, stk. 10, i det omfang der er tale om kortvarig forlængelse op til 5 arbejdsdage af fristerne for bygherrens betaling på 15 arbejdsdage. Samtidig henledes opmærksomheden på bestemmelsen i AB § 1, stk. 3, hvoraf fremgår, at fravigelse af AB kun gælder, når det tydeligt og udtrykkeligt angives, på hvilke punkter fravigelse skal ske.

5. En form for fravigelse af AB består i en ombrydning af AB's systematik. Ombrydningen gør det erfaringsmæssigt vanskeligt for de bydende at skabe sig et samlet overblik over retstilstanden i forhold til AB og giver derfor usikkerhed ved prisfastsættelsen. Ombrydninger skal derfor undgås.
6. Udbudsmaterialet indeholder herudover ofte bestemmelser, der supplerer AB. Da AB er et sæt ret kortfattede og generelle bestemmelser, kan der i varierende tilfælde være behov for supplerende bestemmelser. Det kan også her være en fordel for parterne, såfremt der sker en standardisering af disse supplement, f.eks. i form af fællesbetingelser for forskellige typer af arbejdsopgaver.

Det er dog væsentligt, at supplement, som knytter sig til de enkelte AB-bestemmelser, indskrænkes mest muligt af hensyn til klarheden i udbudsmaterialet, og at supplement ikke formuleres således, at de kan opfattes som fravigelser af AB's tekst.

Til orientering skal yderligere nævnes:

- Ifølge AB skal visse krav fra bygherren være angivet i udbudsmaterialet, hvis bygherren ønsker dem indføjet i en entrepriseaftale.

Der er tale om følgende forhold:

Sikkerhedsstillelse for udbudsmaterialet (AB § 2, stk. 5).

Krav om tilbudets form herunder at alternative tilbud udfærdiges med rimelig specifikation af tilbudssummen på dertil leverede tilbudslister (AB § 2, stk. 6).

Hvilken vægt der ved vurderingen af tilbudets samlede størrelse vil blive tillagt de enkelte enhedspriser (AB § 2, stk. 7).

Delpriser kan kun betragtes som selvstændige tilbud, hvis det er foreskrevet ved udbudet (AB § 3, stk. 2).

Bygherren kan bestemme, at entreprenøren skal deltage i projektgennemgang (AB § 11, stk. 1, 1. pkt.).

Arten og omfanget af prøver og om den dokumentation for arbejdets udførelse, for udførte anlæg, for anvendte materials oprindelse og egenskaber og for udførte prøver, som entreprenøren skal afgive (AB § 11, stk. 1).

Dagbod eller anden sanktion ved forsinkelse. Er dagbod ikke aftalt, er entreprenøren ansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregler (AB § 25, stk. 2).

Ved anlægsarbejder bortset fra anlægsarbejder i tilslutning til byggearbejder ophører mangelsansvaret efter dansk rets almindelige regler, medmindre andet er fastsat i udbudsmaterialet (AB § 36, stk. 3, 1. pkt.).

Det drejer sig i disse tilfælde om udfyldning af AB-bestemmelser, hvor en standardisering af formen ofte kan være hensigtsmæssig, f.eks. i form af fællesbetingelser.

- I AB § 27 er det bestemt, at entreprenøren under nærmere omstændigheder har ret til godtgørelse i tilfælde af offentlige påbud eller forbud, men ikke i tilfælde af krig, usædvanlige naturbegivenheder o.l. Det samme vil fremgå af organisationernes nye standardforbehold, som vil være afstemt med AB 92.

Da den nævnte bestemmelse således bliver en del af entrepriseaftalerne, kan det ikke forventes, at adgangen til at yde godtgørelse efter pris- og tidcirkulærets § 8, stk. 3, fremtidig vil kunne blive aktuel, for så vidt angår krig, usædvanlige naturbegivenheder o.l.

- I AB 92 er ikke medtaget betaling efter fordelingsplan (ratebetaling). Der kan derfor ses bort fra bemærkningerne herom i cirkulærets bilag 1, Anvisning om indeksregulering af enterprisesummer vedrørende byggearbejder (afsnit om Beregningsmetode).

Bygge- og Boligstyrelsen, den 5. februar 1993

H.E. Rasmussen

/ Flemming Lethan

Bilag 3a

Skrivelse fra Boligministeriet til samtlige ministerier og styrelser m.fl. af 3. maj 1978

Cirkulæreskrivelse om anvendelse af "Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed" af 29. november 1972 (AB).

Efter gældende regler skal statslige og statsstøttede byggearbejder udbydes på grundlag af AB.

På givne foranledning fastlægges nedenfor i medfør af § 2 og § 8 i lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirksomhed m.v. nærmere retningslinjer for anvendelsen af AB på dette område.

Retningslinjerne er udformet i overensstemmelse med en enstemmig indstilling af 15. marts 1978 fra en arbejdsgruppe, hvori har deltaget repræsentanter for boligministeriet, andre byggende statsstyrelser, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Håndværksrådet, Bygge- og anlægsrådet og Entreprenørforeningen.

1. AB skal som hovedregel lægges til grund uden *fravigelser*. I de tilfælde, hvor det af særlige grunde f.eks. arbejdets karakter for den offentlige bygherre er påkrævet og rimeligt at fravige AB, er det afgørende, at fravigelsen affattes på en sådan måde, at den principielle afbalancering imellem bygherrens og de udførendes interesser, som er tilsigtet med AB, forrykkes mindst muligt. Samtidig henledes opmærksomheden på bestemmelsen i AB § 1, stk. 3, hvoraf fremgår, at når AB anvendes, er bestemmelser om fravigelser af reglerne kun gældende, når de tydeligt og udtrykkeligt angiver, på hvilke punkter fravigelse skal ske.

2. En form for fravigelse af AB består i en *ombrydning* af AB's systematik. Ombrydningen gør det erfaringsmæssigt vanskeligt for de bydende at skabe sig et samlet overblik over retstilstanden i forhold til AB og giver derfor usikkerhed ved prisfastsættelsen. Ombrydninger *skal* derfor undgås.

3. Ifølge AB skal visse krav fra bygherren være angivet i udbudsmaterialet, hvis bygherren ønsker dem indføjede i en entrepriseaftale.

Der er tale om følgende forhold:

Dagbod eller anden sanktion ved forsinkelse. Er dagbod ikke aftalt, er entreprenøren ansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregler (AB § 2, stk. 2, og § 19, stk. 3).

Sikkerhedsstillelse for udbudsmaterialet (AB § 2, stk. 3).

Krav om, at der i forbindelse med alternative tilbud også skal bydes på bygherrens udbudsgrundlag (AB § 2, stk. 4).

Delpriser kan kun betragtes som selvstændige tilbud, hvis det er foreskrevet ved udbudet (AB § 3, stk. 1).

Forbehold om antagelse af alternativt bud ved indbudt licitation (AB § 3, stk. 4).

Godtgørelse af materialers oprindelse og vederlagsfri afgivelse af prøver (AB § 6, stk. 5).

Bygherrens adgang til at forlange ændringer i entreprisens omfang og art (AB § 8, stk. 1).

Sikkerhedsstillelse for entreprenørens opfyldelse af sine forpligtelser (AB § 25, stk. 1).

Krav om, at de bydende skal angive udgiften ved sikkerhedsstillelse (AB § 25, stk. 2).

Desuden skal det være angivet, hvis tilbud indhentes ved bunden eller offentlig licitation (AB § 2, stk. 1), eller hvis bygherren ønsker, at afhjælpningsperioder skal regnes fra et andet tidspunkt end afleveringen (AB § 22, stk. 1).

Det drejer sig i disse tilfælde om en *udfyldning* af AB-bestemmelser, hvor en standardisering af formen ofte kan være

hensigtsmæssig, f.eks. i form af fællesbetingelser.

4. Udbudsmaterialet indeholder herudover ofte bestemmelser, der *supplerer* AB. Da AB er et sæt ret kortfattede og generelle bestemmelser, kan der i de varierende tilfælde være behov for supplerende bestemmelser. Det kan også her være en fordel for parterne, såfremt der sker en standardisering af disse supplementer, f.eks. i form af fællesbetingelser for forskellige typer af arbejdsopgaver.

Det er dog væsentligt, at supplementer, som knytter sig til de enkelte AB-bestemmelser, indskrænkes mest muligt af hensyn til klarheden i udbudsmaterialet, og at supplementer ikke formuleres således, at de kan opfattes som fravigelser af AB s tekst.

(Forældede henvisninger udeladt).

sign.

Ove Hove

/ O. Bjørn Andersen

Dokumentet er Historisk**CIR nr 74 af 18/05/1989 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 09-06-1989

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIS nr 59 af 23/03/1994

Den fulde tekst

Cirkulære om pris og tid, udbud, ansvarsforhold, kvalitetssikring og brug af beton ved etablering af ældreboliger

I medfør af § 33 i lov om boliger for ældre og personer med handiacp, jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 7. oktober 1988, som ændret ved lov nr. 163 af 15. marts 1989, fastsættes følgende:

§ 1. Ved tilsagn om støtte til etablering af boliger for ældre og personer med handicap påhviler det kommunalbestyrelsen at stille krav om, at følgende forskrifter udstedt af Byggestyrelsen overholdes:

- 1) Cirkulære nr. 191 af 11. november 1981 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder (* 1),
- 2) cirkulære nr. 91 af 25. juni 1986 om ansvarsforhold ved byggearbejder (* 2),
- 3) cirkulære nr. 166 af 12. november 1986 om kvalitetssikring af byggearbejder,
- 4) cirkulære nr. 2 af 6. januar 1987 om brug af beton, og
- 5) cirkulære nr. 50 af 14. april 1989 om udbud af bygge- og anlægsarbejder.

§ 2. Cirkulæret har virkning for det ældreboligbyggeri, hvortil kommunalbestyrelsen meddeler tilsagn den 1. juli 1989 og senere, samt for de entrepriser, der udbydes efter den 30. juni 1989, uanset tidspunktet for meddelelse af tilsagn.

Stk. 2. Samtidig bortfalder Boligstyrelsens cirkulære nr. 141 af 18. november 1988 om pris og tid, udbud, totalentreprise, ansvarsforhold, kvalitetssikring og brug af beton ved etablering af ældreboliger.

Boligstyrelsen, den 18. maj 1989

H. E. RASMUSSEN

/Vibeke Køie

Officielle noter

(* 1) Efter § 3, stk. 1, i Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 693 af 18. november 1988 om administration af ældreboliger gælder dog, at prisen skal være fast for den del af arbejdet, der udføres inden 12 måneder fra tilbudsdagen.

(* 2) Efter § 3, stk. 2, i Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 693 af 18. november 1988 om administration af ældreboliger gælder dog, at hvis arbejderne udbydes i fagentreprise, skal fagentrepriserne afleveres samtidig, når samtlige fagentrepriserens arbejder er fuldført.

Dokumentet er Historisk

Dokumentet er Historisk**CIR nr 141 af 18/11/1988 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 16-12-1988

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIR nr 74 af 18/05/1989

Den fulde tekst

Cirkulære om pris og tid, udbud, totalentreprise, ansvarsforhold, kvalitetssikring og brug af beton ved etablering af ældreboliger

I medfør af § 33 i lov om boliger for ældre og personer med handicap, jf. lovbekendtgørelse nr. 600 af 7. oktober 1988, fastsættes følgende:

§ 1. Vedrørende tilsagn om støtte til etablering af boliger for ældre og personer med handicap påhviler det kommunalbestyrelsen at stille krav om, at følgende forskrifter udstedt af Byggestyrelsen overholdes:

- 1) Cirkulære nr. 191 af 11. november 1981 om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder, (* 1)
- 2) cirkulære nr. 7 af 6. januar 1983 om udbud af bygge- og anlægsarbejder,
- 3) cirkulære nr. 48 af 10. maj 1985 om totalentreprise i byggeri med offentlig støtte,
- 4) cirkulære nr. 91 af 25. juni 1986 om ansvarsforhold ved byggearbejder (* 2),
- 5) cirkulære nr. 166 af 12. november 1986 om kvalitetssikring af byggearbejder, og
- 6) cirkulære nr. 2 af 6. januar 1987 om brug af beton.

§ 2. Cirkulæret har virkning for det ældreboligbyggeri, hvortil kommunalbestyrelsen meddeler tilsagn den 1. januar 1989 og senere.

Boligstyrelsen, den 18. november 1988

H. E. RASMUSSEN

/Vibeke Koie

Officielle noter

(* 1) Efter § 3, stk. 1, i Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 693 af 18. november 1988 om administration af ældreboliger gælder dog, at prisen skal være fast for den del af arbejdet, der udføres inden 12 måneder fra tilbudsdagen.

(* 2) Efter § 3, stk. 2, i Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 693 af 18. november 1988 om administration af ældreboliger gælder dog, at hvis arbejderne udbydes i fagentreprise, skal fagentrepriserne afleveres samtidig, når samtlige fagentrepriserens arbejder er fuldført.

Dokumentet er Historisk

Dokumentet er Historisk**CIR nr 191 af 11/11/1981 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 15-01-1982

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- SKR nr 4010 af 23/05/1989
- CIR nr 174 af 10/10/1991

Den fulde tekst

Cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder

(Fast pris cirkulæret)

§ 1. Dette cirkulære gælder for statslige bygge- og anlægsarbejder og dertil knyttede leverancer. I leveranceforhold er entreprenøren at forstå som sælgeren og entreprisen at forstå som leverancen.

Stk. 2. I det omfang, det er foreneligt med den pågældende lovgivning, gælder cirkulæret også for andre bygge- og anlægsarbejder, når der til arbejdet ydes statsstøtte eller statslig udgiftsrefusion, når arbejdet i øvrigt helt eller delvis finansieres over de årlige bevillingslove, eller når vedkommende styrelse træffer bestemmelse herom.

Stk. 3. Er et arbejde omfattet af cirkulæret, gælder dets bestemmelser også for de dele af arbejdet, som udføres af forsyningsværker, telefonselskaber og statslige og kommunale myndigheder, forudsat at betalingen helt eller delvis optages på byggeregnskabet.

§ 2. Arbejdet skal udføres til fast pris eller regulerbar pris efter reglerne i dette cirkulære. Når særlige grunde foreligger, kan arbejdet dog udføres i regning.

Stk. 2. Ved fast pris forstås en pris, der ikke ændres fra entreprisens overdragelse til eventuelt aftalt prisregulering træder i kraft. Forbehold, der kan få indflydelse på en fast pris, må ikke anerkendes.

Stk. 3. Ved regulerbar pris forstås en pris, der skal ændres, hvis aftalte betingelser er opfyldt. Reguleringsbetingelserne skal fremgå af entrepriseaftalen. For byggearbejder skal prisregulering ske som angivet i byggestyrelsens anvisning af 21. september 1981 om indeksregulering af byggearbejder (bilag 1).

§ 3. Fast og regulerbar pris skal aftales som bestemt i stk. 2-4. Tidsrummene i stk. 2-4 beregnes fra tilbudsdagen.

Stk. 2. Prisen skal være fast for den del af arbejdet, der udføres inden 6 måneder.

Stk. 3. For den del af arbejdet, der udføres mellem 6 og 12 måneder, bestemmer bygherren i udbudsmaterialet, i hvilket tidsrum prisen skal være fast, henholdsvis regulerbar.

Stk. 4. For den del af arbejdet, der udføres efter 12 måneder, skal prisen være regulerbar. For arbejde, der udføres i en kortere periode efter 12 måneder, kan bygherren i ganske særlige tilfælde bestemme i udbudsmaterialet, at det skal udføres til fast pris.

§ 4. Arbejdet skal udføres til fast tid. Ved fast tid forstås, at tidsfrister for arbejdet, herunder datoer for påbegyndelse og afslutning, indgår i entrepriseaftalen.

Stk. 2. Forbehold om forlængelse af tidsfrister må ikke anerkendes. Entrepriseaftalerne skal indeholde sanktionsbestemmelser for det tilfælde, at entreprenørerne ikke overholder tidsfristerne. Oplysning herom skal indgå i udbudsmaterialet.

§ 5. Pris og tid omfatter samtlige de ydelser, der er beskrevet i udbuddet, herunder også sådanne grundmodnings-, funderings- og piloteringsydelser, som kræves indeholdt i tilbuddet.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Ydelser, hvis omfang og nødvendighed først kan bestemmes under arbejdets udførelse, kan afregnes efter enhedspriser. Sådanne enhedspriser skal være faste i samme tidsrum, som i øvrigt gælder for den pågældende entreprisaftale. I det tidsrum, hvor entreprisen måtte være regulerbar, skal regulering foretages på samme måde som for den aftalte entreprisum.

Stk. 3. Tilbud på alternativ udførelse skal indeholde eventuelle udgifter til omprojektering, for så vidt denne skal foretages af tilbudsgiveren.

§ 6. Udbudsmaterialet skal være entydigt og således udformet, at der er klarhed over ydelsernes omfang og indhold. Udbydes byggearbejder på grundlag af bygherrens hovedprojekt, må udbudsmaterialet indeholde en fuldstændig beskrivelse af de ydelser, der skal gives tilbud på. For byggearbejders vedkommende henvises til, at projekterne mindst skal opfylde kravene om arbejdsgrundlag som angivet i bilag 2.

Stk. 2. Udbud skal ske efter »Almindelige betingelser for arbejder og leverancer« (AB). Disse må kun fraviges, når særlige forhold i de enkelte tilfælde kan begrunde det. Bestemmelser om fravigelser skal tydeligt og udtrykkeligt angive, på hvilke punkter fravigelse skal ske. Der henvises til boligministeriets cirkulæreskrivelse af 3. maj 1978 om AB (bilag 3).

Stk. 3. Tidsfrister i udbudsmaterialet skal give entreprenøren en rimelig tid til at udarbejde tilbud, til den nødvendige planlægning forud for arbejdets igangsætning og til selve udførelsen.

§ 7. Aftales der ganske undtagelsesvis ændringer under arbejdets udførelse, som medfører ændret ydelse, kan der ske tilsvarende regulering af pris og tid.

Stk. 2. Ændringer i merværdiafgiften omfattes ikke af kravet om fast pris.

Stk. 3. Ud over den faste pris kan der ydes entreprenøren godtgørelse for dokumenterede udgifter, når disse

- a) har været en uomgængelig følge af sådanne standsninger og forsinkelser af arbejdet, der skyldes offentlige pålæg, krig eller usædvanlige naturbegivenheder o. lign., eller
- b) er forårsaget af sådanne statslige pålæg, som har særlig indgribende virkninger for bygge- og anlægsvirksomhed, som medfører en væsentlig merudgift ved arbejdets udførelse, og som ikke med rimelighed kunne tages i betragtning ved tilbuddets afgivelse. Bestemmelsen omfatter ikke udgiftsforøgelser, der skyldes ændrede valutakurser eller lovmæssige løsninger af arbejdsmarkedets overenskomstforhold.

§ 8. Ud over den faste pris kan der ydes entreprenøren godtgørelse for ekstraordinære prisstigninger på et materiale, som indgår i arbejdet, eller på brændstof, der direkte benyttes til arbejdet, medmindre disse prisstigninger godtgøres i henhold til § 7. Prisstigningen skal være indtrådt efter tilbudsdagen, og inden aftalt prisregulering er trådt i kraft.

Stk. 2. Priser og prisstigninger, der indgår som grundlag for godtgørelse, skal være generelt forekommende. De skal fremgå af officielt prismateriale eller i mangel heraf kunne dokumenteres på anden måde.

Stk. 3. Godtgørelsen omfatter den prisstigning, der overstiger 10 pct. af prisen på tilbudsdagen. Til denne procentsats lægges 0,5 for hver hele måned, der er forløbet mellem tilbudsdagen og indkøbstidspunktet. Prisstigning, der indtræder efter det tidspunkt, hvor materialet eller brændstoffet efter aftale eller sædvane skal indkøbes, kan ikke medregnes.

Stk. 4. Det er desuden en betingelse for at kunne opnå godtgørelse, at summen af de beregnede godtgørelsesbeløb udgør mindst 0,5 pct. af entreprisummen.

Stk. 5. Er en entreprenør i henhold til sin aftale med en underentreprenør forpligtet til at yde godtgørelse til denne efter stk. 1-4, kan tilsvarende godtgørelse ydes entreprenøren af bygherren uanset reglen i stk. 4.

§ 9. Udgifter i forbindelse med gennemførelsen af de overenskomstmæssige vinterforanstaltninger, bortset fra snerydning, skal være indeholdt i tilbuddet.

Stk. 2. Det kan aftales, at udgifterne til andre vejrligsforanstaltninger skal betales særskilt af bygherren, jfr. byggestyrelsens bekendtgørelse af 11. november 1981 om byggeri i vinterperioden. (* 1)

§ 10. Restaurerings-, reparations- og ombygningsarbejder eller dele af sådanne arbejder omfattes af dette cirkulæres bestemmelser om fast pris og fast tid, hvis deres omfang, kvalitet og tidsforløb efter bygherrens skøn uden stor vanskelighed kan fastlægges på forhånd.

§ 11. Efter forelæggelse for fastprisudvalget under byggestyrelsen kan vedkommende styrelse undtage et arbejde fra cirkulærets bestemmelser om fast pris eller tid, hvis kravet herom må anses for at være åbenbart uhensigtsmæssigt.

Dokumentet er Historisk

Stk. 2. Fastprisudvalget kan tillige over for de enkelte styrelser udtale sig om mulige tvivlsspørgsmål.

§ 12. Dette cirkulære, der erstatter boligministeriets cirkulære af 1. august 1978 om fast pris og tid på bygge- og anlægsarbejder, finder anvendelse på arbejder, som udbydes efter 15. december 1981.

§ 13. For de statslige arbejders vedkommende påhviler det den byggende styrelse at påse arbejdets gennemførelse i overensstemmelse med cirkulæret.

Stk. 2. For så vidt angår de i øvrigt af cirkulæret omfattede bygge- og anlægsarbejder, påhviler det vedkommende styrelse at påse, at cirkulærets bestemmelser overholdes, og i fornødent omfang at udfærdige nærmere gennemførelsesbestemmelser.

Byggestyrelsen, den 11. november 1981

MARIUS KJELDEN

/Flemming Lethan

Officielle noter

(* 1) Indtil 1. maj 1982 gælder boligministeriets bekendtgørelse nr. 542 af 11. november 1974 om byggeri i vinterperioden og boligministeriets cirkulære af samme dato om vinterforanstaltninger ved byggearbejder.

Dokumentet er Historisk**LOV nr 1446 af 22/12/2004 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 27-12-2004

Socialministeriet

Senere ændringer til forskriften

- LBK nr 106 af 21/02/2005

Den fulde tekst

Lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.

(Forsøg med udbud af rammeaftaler i alment nybyggeri)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 626 af 30. juni 2003, som ændret ved lov nr. 1233 af 27. december 2003, § 1 i lov nr. 485 af 9. juni 2004, § 2 i lov nr. 488 af 9. juni 2004 og lov nr. 489 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »økonomi- og erhvervsministeren« til: »socialministeren«, »Økonomi- og erhvervsministeren« til: »Socialministeren«, »økonomi- og erhvervsministerens« til: »socialministerens« og »Økonomi- og Erhvervsministeriet« til: »Socialministeriet«.
2. I § 80, stk. 2, ændres »1996 16,70« til: »2005 21,15«, »1996 37,35« til: »2005 47,30«, »1997« til: »2006« og »reguleringsindekset for boligbyggeri for juli måned« til: »byggeomkostningsindekset for boliger i alt for 2. kvartal«.
3. I § 113 indsættes som stk. 2 :
»Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren kan dog fastsætte regler om bygge- og anlægsvirksomhed i vinterperioden.«
4. Efter § 146 a indsættes:

»§ 147. Med henblik på at fremme produktiviteten og effektiviteten i det almene byggeri kan socialministeren på vegne af almene boligorganisationer udbyde rammeaftaler til opførelse af alment nybyggeri af familie- og ældreboliger. Socialministeren kan på baggrund af de indkomne tilbud indgå rammeaftaler med et antal leverandører af boligbyggeri på vegne af de almene boligorganisationer. Beslutning om indgåelse af en rammeaftale træffes efter indstilling fra et rådgivende bedømmelsesudvalg bestående af sagkyndige repræsentanter for kommuner, almene boligorganisationer, arkitekter og rådgivende ingeniører.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Givet på Marselisborg Slot, den 22. december 2004

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Eva Kjer Hansen

Dokumentet er Historisk

2004/1 LF 56

Offentliggørelsesdato: 28-10-2004

Socialministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

L 56

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. (Forsøg med udbud af rammeaftaler i alment nybyggeri).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen (V)).

Fremsat skr 27/10 04 Tillæg A 1431

Lovf som fremsat 27/10 04 Tillæg A 1421

1.beh 5/11 04 FF 941

2.beh 10/12 04 FF 2801

3.beh 16/12 04 FF 3108

Lovf som vedt 16/12 04 Tillæg C 104

Lov nr nr. 1446 af 22. december 2004

Ordførere: (1.beh) Inge-Lene Ebdrup (V), Christian Wedell-Neergaard (KF), Villy Søvndal (SF), Line Barfod (EL).

Ministre: (1.beh) socialministeren (Eva Kjer Hansen).

Efter 1.beh henvist til Boligudvalget (BOU).

Efter 2.beh direkte overgang til 3.beh.

Afstemning:

Lovforslaget vedtaget med 92 stemmer (V, S, DF, KF, RV og KD) mod 7 (SF og EL).

2004/1 LSF 56

Offentliggørelsesdato: 28-10-2004

Socialministeriet

Den fulde tekst

Fremsat den 27. oktober 2004 af socialministeren (Eva Kjer Hansen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.

(Forsøg med udbud af rammeaftaler i alment nybyggeri)

§ 1

I lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 626 af 30. juni 2003, som ændret ved lov nr. 1233 af 27. december 2003, § 1 i lov nr. 485 af 9. juni 2004, § 2 i lov nr. 488 af 9. juni 2004 og lov nr. 489 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »økonomi- og erhvervsministeren« til: »socialministeren«, »Økonomi- og erhvervsministeren« til: »Socialministeren«, »økonomi- og erhvervsministerens« til: »socialministerens« og »Økonomi- og Erhvervsministeriet« til: »Socialministeriet«.
2. I § 80, stk. 2, ændres »1996 16,70« til: »2005 21,15«, »1996 37,35« til: »2005 47,30«, »1997« til: »2006« og »reguleringsindekset for boligbyggeri for juli måned« til: »byggeomkostningsindekset for boliger i alt for 2. kvartal«.
3. I § 113 indsættes som stk. 2 :
»Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren kan dog fastsætte regler om bygge- og anlægsvirksomhed i vinterperioden.«
4. Efter § 146 a indsættes:

»§ 147. Med henblik på at fremme produktiviteten og effektiviteten i det almene byggeri kan socialministeren på vegne af almene boligorganisationer udbyde rammeaftaler til opførelse af alment nybyggeri af familie- og ældreboliger. Socialministeren kan på baggrund af de indkomne tilbud indgå rammeaftaler med et antal leverandører af boligbyggeri på vegne af de almene boligorganisationer. Beslutning om indgåelse af en rammeaftale træffes efter indstilling fra et rådgivende bedømmelsesudvalg bestående af sagkyndige repræsentanter for kommuner, almene boligorganisationer, arkitekter og rådgivende ingeniører.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning

Lovforslaget indfører hjemmel i almenboligloven til, at socialministeren på vegne af almene boligorganisationer kan iværksætte forsøg med udbud af rammeaftaler i alment nybyggeri. Der foretages herudover konsekvensrettelser i loven som følge af den ressortændring, der er sket ved kongelig resolution af 2. august 2004. Endelig foreslås en ændring i loven af det indeks, der anvendes ved den årlige regulering af de almene boligafdelingers pligtmæssige bidrag til Landsbyggefonden. Ændringen er af rent teknisk karakter og skyldes ændringer i de af Danmarks Statistik opgjorte indeks.

Lovforslagets baggrund og formål

Regeringen ønsker, at der skal være flere boliger til en rimelig husleje for lejerne. Lavere priser for byggeri er en væsentlig betingelse for at udvikle et mere velfungerende boligmarked. Samtidig har byggeriet gennem de senere år været kendetegnet ved en svag udvikling i produktivitet og effektivitet. Dette gælder både, når der sammenlignes med udlandet, og når der sammenlignes med andre produktionsbrancher. Regeringen har med sit oplæg til boligpolitisk udspil "Flere boliger – vækst og fornyelse på boligmarkedet" fra 2002 sat fokus på at forbedre konkurrenceevnen i byggeriet. Målet er, at det danske byggeri skal blive både billigere og bedre.

Ved at indføre det bindende maksimumsbeløb for anskaffelsessummer for alment byggeri med virkning fra 2004 har regeringen allerede gennemført et konkret initiativ til at dæmpe de stigende anskaffelsessummer for alment nybyggeri.

Regeringen ønsker på længere sigt ikke blot at dæmpe stigningen i anskaffelsessummen for alment nybyggeri, men også at skabe rammerne for en reduktion af anskaffelsessummen. Derfor er der behov for at tage yderligere initiativer til at effektivisere byggeriet.

Lovforslaget giver socialministeren mulighed for som forsøg at udbyde rammeaftaler (f.eks. 3-6) til opførelse af alment nybyggeri på vegne af almene boligorganisationer, som ønsker at deltage. På baggrund af de indkomne tilbud indgår socialministeren rammeaftaler med et antal leverandører af boligbyggeri. En leverandør af boligbyggeri kan være enten en privat virksomhed eller et konsortium af private virksomheder.

Formålet med forsøget er at afdække, om det er muligt at reducere den samlede anskaffelsessum for almene familie- og ældreboliger med mindst 10 pct., uden at det går ud over kvaliteten. Dette vil føre til mindredgifter på den offentlige støtte til at opføre boligerne. Boligorganisationerne vil få byggerier af god kvalitet med mulighed for fleksible løsninger og til en lav pris. Samtidig vil de almene lejere få billigere boliger af god kvalitet, som imødekommer deres behov.

I traditionelle almene byggesager gennemføres hvert byggeri som et unikt produkt. Der udvikles således en ny bygning i hver byggesag. Forsøget medfører, at de deltagende leverandører af boligbyggeri kan tilbyde hver deres byggekoncept i en række byggesager. Dette giver flere væsentlige fordele i byggeprocessen. For det første får leverandørerne et større økonomisk råderum til at udvikle såvel byggeprocessen som produktet. For det andet får virksomhederne mulighed for at skabe langvarige samarbejdsrelationer til hinanden. For det tredje får leverandørerne bedre muligheder for systematisk at lære af gode og dårlige erfaringer fra byggeri til byggeri. Hermed kan leverandørerne effektivisere byggeprocessen og derved reducere prisen. Dette vil i givet fald medføre offentlige mindredgifter til støtte til det almene nybyggeri.

De nye processer og produkter, der skabes i forbindelse med forsøget, vil også kunne benyttes til at opføre boliger i den private sektor. Forsøget vil derfor også kunne styrke produktivitet- og effektivitetsudviklingen i byggeriet generelt.

Hensigten er, at der under forsøget i perioden 2006-09 skal gives tilsagn til 3-4.000 almene familie- og ældreboliger. Det vil svare til 20-25 pct. af de familie- og ældreboliger, som almene boligorganisationer må forventes at få tilsagn til inden for rammeaftalernes løbetid på 4 år. Et antal boliger af den størrelsesorden vil føre til væsentlige besparelser for stat og kommuner på støtten til alment nybyggeri. Det er kommuner og boligorganisationer, der beslutter om og hvor meget, der skal bygges under forsøgsordningen. Forsøget forberedes i 2005.

På baggrund af forsøgets resultater med udbud af 4-årige rammeaftaler vil det blive overvejet, hvordan forsøgets målsætning evt. kan fremmes yderligere i det almene nybyggeri. Forsøget vil løbende blive fulgt og evalueret i forbindelse med rammeaftalernes udløb. Evalueringen skal belyse opfyldelsen af forsøgets

formål. Som et led i evalueringen belyses også forsøgets konsekvenser for små og mellemstore virksomheder.

Gældende ret

Efter artikel 32 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter er der mulighed for at indgå rammeaftaler med flere leverandører om bl.a. anskaffelse af bygge- og anlægsgødder. Direktivet er implementeret ved bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004 med ikrafttræden den 1. januar 2005.

Rammeaftaler er en udbudsform, der giver ordregivende myndigheder mulighed for at indgå faste prisaftaler (rammeaftaler) om et produkt med en eller flere leverandører. Almene boligorganisationer regnes i denne forbindelse for at være ordregivende myndigheder. De ordregivende myndigheder, som på forhånd har tilmeldt sig rammeaftalen, er dermed sikret, at de inden for en aftalt periode kan købe produktet til en fast pris. Rammeaftaler giver den ordregivende myndighed en ret, men ikke en pligt, til at få udført en opgave af en eller flere leverandører, uden at skulle sende den i fornyet udbud.

Efter direktivet er det en forudsætning for at indgå rammeaftaler, at aftalerne højst gælder for en periode på fire år, undtagen i særlige tilfælde, hvor de ordregivende myndigheder behørigt begrundet, at det er nødvendigt med en længere gyldighedsperiode. Det er tillige en forudsætning i direktivet, at der ved indgåelse af rammeaftaler med flere leverandører om et produkt er mindst tre leverandører, forudsat at et tilstrækkeligt antal leverandører opfylder udvælgelseskriterierne og et tilstrækkeligt antal antagelige tilbud opfylder tildelingskriterierne.

Lovforslagets indhold

Med henblik på at fremme produktiviteten og effektiviteten i det almene nybyggeri foreslås det at give socialministeren mulighed for at iværksætte en forsøgsordning med udbud af rammeaftaler i alment nybyggeri på vegne af almene boligorganisationer, som ønsker at deltage. Udbuddet tilrettelægges på baggrund af artikel 32 om rammeaftaler i EU-direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, som er implementeret i dansk ret med virkning fra 1. januar 2005.

Forslaget giver socialministeren mulighed for som forsøg at udbyde og indgå et antal rammeaftaler (f.eks. 3-6) med leverandører af boligbyggeri på vegne af almene boligorganisationer. Dermed samler socialministeren et antal almene boligorganisationer, der efterspørger byggekoncepter, og skaber samtidig mulighed for, at private leverandører af boligbyggeri udbyder byggekoncepter. En samling af efterspørgslen vil give leverandørerne et større incitament til at tilbyde attraktive byggekoncepter til en lavere pris. Forslaget ændrer ikke på boligorganisationernes mulighed for selv at udbyde rammeaftaler.

Hver rammeaftale vil få karakter af et stående tilbud på pris og kvalitet af et byggekoncept og vil gælde for maksimalt 4 år. Byggekonceptet vedrører selve byggeriet. Byggeriets placering på grunden og anlæg af udendørsarealer indgår ikke i byggekonceptet, da byggeriet skal kunne opføres på forskellige beliggenheder rundt om i landet.

Direktivet fastsætter klare procedureregler, der skal følges ved udbud og indgåelse af rammeaftaler og ved tildeling af konkrete kontrakter, baseret på rammeaftalerne. I praksis vil dette indebære, at forsøget skal forløbe i 2 faser. Den første er en national fase, hvor socialministeren på vegne af almene boligorganisationer, der ønsker at deltage, udbyder rammeaftaler og efterfølgende indgår disse med et antal leverandører af boligbyggeri. Rammeaftalerne binder ikke boligorganisationerne til at aftage en bestemt mængde byggeri. Den anden er en lokal fase, hvor de deltagende boligorganisationer, som ønsker at benytte sig af en af rammeaftalerne, vælger et af leverandørernes byggekoncepter i en konkret byggesag.

I den nationale fase er det hensigten i udbudsmaterialet at fastsætte som krav til de bydende leverandører, at de kan tilbyde et nybyggeri, hvor håndværker-, materiale- og rådgiverudgifter er mindst 20 pct. lavere end de gennemsnitlige udgifter hertil for den pågældende boligtype (familie- eller ældrebolig). De gennemsnitlige udgifter vil i udbudsmaterialet blive differentieret for Hovedstadsregionen og det øvrige land. Det vil ligeledes blive et centralt krav i udbuddet, at boligerne er af en god kvalitet, har et godt arkitektonisk udtryk og er så fleksible, at boligorganisationerne kan tilpasse koncepterne til lokale ønsker. I den forbindelse er det væsentligt, at der også indgår byggerier, som er egnet til forskellige geografiske beliggenheder. Endvidere skal leverandørernes tilbud også omfatte beregninger af de fremtidige drifts- og vedligeholdelsesudgifter, som indgår i bedømmelsen af leverandørernes tilbud. Dette sker for at sikre, at byggerierne ikke bliver dyrere at drive efterfølgende end normalt. I den prækvalifikation, der går forud for udbuddet, skal leverandørerne oplyse, hvordan de organiserer sig internt, herunder deres samarbejde med

underentreprenører.

På baggrund af de indkomne tilbud indgår socialministeren efter indstilling fra et rådgivende bedømmelsesudvalg rammeaftaler med et antal leverandører af boligbyggeri. Boligorganisationerne kan herefter benytte sig af aftalerne i en periode på fire år.

I den lokale fase skal boligorganisationerne genåbne konkurrencen mellem de udvalgte leverandører, det vil sige, at boligorganisationen iværksætter en fornyet konkurrence om de forhold, der ikke kan fastlægges i rammeaftalen, herunder tilpasningen af byggekonceptet til byggegrunden og andre lokale ønsker om mindre ændringer af byggekonceptet. Genåbningen foregår skriftligt. Genåbningen vil omfatte langt færre forhold end et normalt udbud. De leverandører, der er indgået en rammeaftale med, vil således allerede have fastlagt hovedparten af en normal byggesag i rammeaftalen og kan derfor nøjes med en mindre kompleks genåbning i den konkrete byggesag.

Det forventes, at kommunerne vil kunne give støttetilsagn til byggerier under forsøget allerede fra starten af 2006. For at gøre forsøget så enkelt som muligt kan kommunerne i forbindelse med støttetilsagn til nybyggeri under forsøget dispensere fra kravet om at vælge bygherren i åben konkurrence efter gældende dispensationsbestemmelse i støttebekendtgørelsen.

Kommunerne vil få mulighed for at give tilsagn til nybyggeri, hvor den samlede anskaffelsessum inkl. udgifter til grund og til den særlige tilpasning i forbindelse med genåbningen ligger under et særligt maksimumsbeløb. Det særlige maksimumsbeløb fastsættes på baggrund af den gældende bemyndigelse i almenboligloven om maksimumsbeløb for anskaffelsessummen for alment byggeri. Som i den gældende maksimumsordning for traditionelt alment byggeri vil der blive differentieret mellem familie- og ældreboliger samt mellem hovedstadsregionen og provinsen. Det er herefter hensigten at fastsætte maksimumsbeløb, der ligger 10 pct. under den samlede gennemsnitlige anskaffelsessum.

Besparelsen på 20 pct. i udbuddet er som ovenfor nævnt målrettet håndværker-, materiale- og rådgiverudgifter. Leverandørernes pris på byggekoncepter indeholder dermed ikke udgifter til grund, da leverandørernes tilbud ikke skal være afhængig af den geografiske beliggenhed. Håndværker-, materiale- og rådgiverudgifter udgør i gennemsnit op mod $\frac{3}{4}$ af den samlede anskaffelsessum, mens den resterende del udgøres af grundudgifter og øvrige omkostninger. Det vil sige, at leverandørernes pris som udgangspunkt reducerer den samlede gennemsnitlige anskaffelsessum med op mod 15 pct., når der er taget højde for tillæg af grundudgifter m.v.

Det er et væsentligt led i forsøgsordningen, at parterne inden for de rammer, der er fastlagt i rammeaftalerne, kan tilpasse byggekoncepterne til lokale ønsker m.v. Derfor vil kommunen kunne give støttetilsagn til nybyggeri, hvor den samlede anskaffelsessum er mindst 10 pct. under den gennemsnitlige anskaffelsessum. Dermed tager forsøget hensyn til, at boligorganisationerne skal kunne tilpasse byggekonceptet til lokale ønsker, lokalplaner m.v.

Socialministeren inddrager repræsentanter for den almene boligsektor, kommunerne, entreprenørerne, byggematerialeproducenterne, arkitekterne og de rådgivende ingeniører i den nærmere udformning af forsøget. Forsøget tilrettelægges så ubureaukratisk som muligt for private virksomheder, kommuner og boligorganisationer.

Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Den foreslåede forsøgsordning medfører mindreudgifter til offentlig støtte som følge af en billigørelse af byggeriet.

Rammeaftalerne gælder i en periode på fire år. Som nævnt ovenfor er det hensigten, at der under forsøgsordningen skal opføres 3-4.000 almene familie- og ældreboliger i perioden 2006-09. I beregningen af forsøgets økonomiske konsekvenser for det offentlige forudsættes det, at de første tilsagn gives primo 2006, og at der gives tilsagn til omkring 900 familie- og ældreboliger om året i perioden 2006-09. Forsøgsaktiviteten forudsættes således fordelt ligeligt på de fire år, men aktivitetsomfanget kan dog i praksis vise sig at blive fordelt med mindre aktivitet de første år og større aktivitet de sidste år, hvor kendskabet til ordningen vil være større.

Endvidere forudsættes, at anskaffelsessummen for det byggeri, der opføres under forsøgsordningen i gennemsnit bliver 12,5 pct. lavere end de gennemsnitlige anskaffelsesudgifter for traditionelt alment nybyggeri. Det er således forudsat, at kommunernes mulighed for at godkende udgifter vedrørende tilpasning af forsøgsbyggeriet til lokale forhold udnyttes i et omfang, der svarer til halvdelen af det maksimalt tilladte, jf. ovenfor.

Byggeri under forsøgsordningen finansieres på samme måde som andet alment nybyggeri. Det indebærer, at for tilsagn fra 2006 udgør realkreditlånet 84 pct. af anskaffelsessummen og den kommunale grundkapital

14 pct.

På den baggrund skønnes det med betydelig usikkerhed, at staten i perioden 2006-09 vil have mindredgifter til ydelsesstøtte på 28 mio. kr. om året, og at kommunerne vil have mindredgifter til grundkapital på 19 mio. kr. om året.

Forsøget vil medføre begrænsede startudgifter for staten i 2005 og i øvrigt have visse administrative konsekvenser for det offentlige, jf. nedenfor. Startudgifterne vedrører bl.a. udarbejdelse af udbudsmateriale og tilpasninger af Socialministeriets informations- og forvaltningssystem for støttet boligbyggeri (BOSSINF). Startudgifter og administrativ merbelastning for staten afholdes inden for Socialministeriets eksisterende ramme.

Tabel 1 viser de samlede økonomiske konsekvenser af lovforslaget i årene 2005-08.

Tabel 1: Samlede økonomiske konsekvenser af lovforslaget

(mio. kr., 2005-prisniveau)	2005	2006	2007	2008
Statslig ydelsesstøtte	0,0	-28,0	-28,0	-28,0
Kommunal grundkapital	0,0	-19,0	-19,0	-19,0
I alt	0,0	-47,0	-47,0	-47,0
Heraf: staten	0,0	-28,0	-28,0	-28,0
Heraf: kommunen	0,0	-19,0	-19,0	-19,0

Anm.: En negativ værdi angiver en mindredgift.

De kommunaløkonomiske konsekvenser af lovforslaget forhandles med de kommunale parter.

Administrative konsekvenser for det offentlige

Forsøgsordningen medfører for statens vedkommende, at der skal udvikles et kontraktkoncept for udbud af rammeaftaler i alment byggeri. Der skal udarbejdes udbudsmateriale, herunder fastlægges krav til byggerierne i forsøget, nedsættes et bedømmelsesudvalg og foretages udbud.

Socialministeriet varetager udviklingsarbejdet i samarbejde med Økonomi- og Erhvervsministeriet. Arbejdet har ikke konsekvenser for andre offentlige myndigheder. Vedrørende finansieringen af denne administrative merbelastning henvises til bemærkningerne om økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Herudover vil Socialministeriet løbende følge anvendelsen af ordningen tæt. Det er endvidere hensigten at foretage en egentlig evaluering af ordningen ved rammeaftalernes udløb.

Kommunerne kan vælge at dispensere fra kravet om at afholde en åben konkurrence om bygherrerollen for de nye byggerier, som kommunerne vælger at lade indgå i forsøget. I det omfang kommunerne vælger at gøre brug af denne mulighed, vil de blive lettet administrativt. Derudover skønnes forslaget ikke at have nævneværdige administrative konsekvenser for kommunerne.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget medvirker til at samle efterspørgslen efter byggekoncepter på markedet for alment nybyggeri. Dermed får byggebranchen et økonomisk råderum og et incitament til at udvikle nye processer og produkter. Leverandørerne vil samtidig kunne tilbyde deres koncepter til andre dele af markedet uden for rammeaftalerne for det almene byggeri og på den måde nyde godt af deres produkt- og procesudvikling i et bredere perspektiv. For de bydende leverandører vil der umiddelbart være visse udviklingsomkostninger forbundet med afgivelsen af tilbud på et byggekoncept.

Lovforslaget har været forelagt Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering. Det er vurderingen, at forslaget ikke indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet på samfunds niveau eller pr. virksomhed, der berettiger til at forelægge det et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler.

Miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Den foreslåede forsøgsordning med udbud af rammeaftaler til opførelse af alment nybyggeri

tilrettelægges på baggrund af artikel 32 i EU-direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter (udbudsdirektivet), hvorefter der er mulighed for at indgå rammeaftaler med flere leverandører ved anskaffelse af varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsopgaver.

Høring

Lovforslaget har været sendt i høring hos Advokatrådet, Akademisk Arkitektforening, Amdsrådsforeningen, BAT-kartellet, BIPS (Byggeri, Informationsteknologi, Produktivitet og Samarbejde), Boligselskabernes Landsforening, Bornholms Regionskommune, Byggematerialeindustrien, Byggeskadefonden, Byggesocietetet, Bygherreforeningen i Danmark, Dansk Byggeri, Danmarks Lejerforeninger, De Samvirkende Invalideorganisationer, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Finansministeriet, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Frederiksberg Kommune, Håndværksrådet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Kommunernes Landsforening, Konkurrencestyrelsen, Københavns Kommune, Landsbyggefonden, Landsforeningen Ældre Sagen, Lejernes Landsorganisation, Praktiserende Arkitekters Råd, Realkreditrådet, Rådet for Socialt Udsatte, VE-leverandørerne, Ældreboligrådet, Ældremobiliseringen.

Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, amter og kommuner	Statslige mindreudgifter til ydelsesstøtte 28 mio. kr. om året i 2006-08. Kommunale mindreudgifter til grundkapital på op til 19 mio. kr. om året i 2006-08.	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, amter og kommuner	Eventuel begrænset mindrebelastning i kommunerne ved dispensation fra bygherrekonkurrence.	Merbelastning i Socialministeriet især i forbindelse med start af ordningen i 2005.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Den i § 1, nr. 4, foreslåede forsøgsordning tilrettelægges på baggrund af EU-udbudsdirektiv 2004/18/EF af 31. marts 2004, som er implementeret ved bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 og 3

Ændringerne er en konsekvens af den ressortændring, der er sket ved kongelig resolution af 2. august 2004, hvorefter lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. som helhed skal høre under socialministerens ressort, bortset fra adgangen til at fastsætte regler om bygge- og anlægsvirksomhed i vinterperioden. Denne kompetence skal fortsat høre under økonomi- og erhvervsministeren, som er ressortmyndighed for byggelovgivning.

Ved vinterperioden forstås tiden fra 1. oktober – 30. april.

Til nr. 2

Da Danmarks Statistik har afskaffet reguleringsindeks for boligbyggeri, der danner basis for indeksreguleringen af de pligtmæssige bidrag fra afdelinger, som indeholder boliger, der er taget i brug før den 1. januar 1970, til Landsbyggefonden, og i stedet indført et nyt byggeomkostningsindeks for boliger, foreslås det, at byggeomkostningsindeks for boliger i alt fremover er grundlag for de årlige reguleringer af bidragene. Byggeomkostningsindeks for boliger i alt svarer tilnærmelsesvist til reguleringsindeks for boligbyggeri. Det ændrede reguleringsgrundlag foreslås anvendt første gang ved reguleringen den 1. januar 2006.

Til nr. 4

Med henblik på at fremme produktiviteten og effektiviteten i det almene nybyggeri, foreslås det, at socialministeren kan udbyde rammeaftaler (f.eks. 3-6) til opførelse af nyt alment byggeri af familie- og ældreboliger på vegne af almene boligorganisationer, således at et antal leverandører af boligbyggeri afgiver tilbud på at opføre alment nybyggeri (byggekoncepter). Ungdomsboliger er ikke omfattet.

Udbuddet tilrettelægges efter artikel 32 om rammeaftaler i EU-direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter. Direktivet er implementeret ved bekendtgørelse nr. 937 af 16. september 2004 om fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter med ikrafttræden den 1. januar 2005.

En rammeaftale defineres i direktivets artikel 1, nr. 5, som en aftale indgået mellem en eller flere ordregivende myndigheder og en eller flere økonomiske aktører med det formål at fastsætte vilkårene for de kontrakter, der skal indgås i løbet af en given periode, især med hensyn til pris og i givet fald påtænkte mængder.

Direktivet fastsætter klare procedureregler for rammeaftaler, der skal følges både ved indgåelse af rammeaftalerne og ved tildeling af konkrete kontrakter, baseret på rammeaftalerne. Om den nærmere tilrettelæggelse af udbuddet henvises til de almindelige bemærkninger.

Boligorganisationernes deltagelse i udbuddet er valgfri. Med henblik på at få en tilkendegivelse fra de almene boligorganisationer, der ønsker at deltage i forsøget, vil boligorganisationerne inden udbuddet blive inviteret til at tilmelde sig forsøget. Der vil ikke være nogen begrænsning på antallet af deltagende boligorganisationer.

Socialministeren indgår på baggrund af de indkomne tilbud rammeaftaler med et antal leverandører af boligbyggeri på vegne af de almene boligorganisationer. Beslutning om indgåelse af en rammeaftale træffes efter indstilling fra et rådgivende bedømmelsesudvalg bestående af sagkyndige repræsentanter for kommuner, almene boligorganisationer, arkitekter og rådgivende ingeniører. Rammeaftalerne binder ikke boligorganisationerne til at aftage en bestemt mængde byggeri.

De boligorganisationer, der deltager i forsøget, vil herefter kunne indgå kontrakter om opførelse af alment nybyggeri af familie- og ældreboliger med en af de leverandører, der er indgået rammeaftale med, ved en konkret byggesag. Forinden skal boligorganisationen dog genåbne konkurrencen mellem de leverandører, der er indgået rammeaftale med, om de vilkår, der ikke er fastlagt i rammeaftalen, jf. de almindelige bemærkninger.

Det er som altid en forudsætning for etablering af nyt alment byggeri, at kommunalbestyrelsen har givet tilsagn til nybyggeri efter de gældende regler. Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse med tilsagnet dispensere fra kravet i § 116, stk. 1, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. (almenboligloven), om at vælge bygherren i åben konkurrence i medfør af den gældende dispensationsregel for forsøgsbyggerier i § 25, stk. 4, nr. 2, i bekendtgørelse om støtte til almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. (støttebekendtgørelsen), jf. § 116, stk. 4, i almenboligloven. Byggerier, der opføres under forsøgsordningen, anses for at være forsøgsbyggerier i den forstand, der er beskrevet i bestemmelsen. Såfremt kommunalbestyrelsen dispenserer fra kravet om bygherrekonkurrence efter den nævnte bestemmelse som led i forsøget, vil det være en forudsætning for kommunalbestyrelsens tilsagn til boligorganisationen, at boligorganisationen anvender en af rammeaftalerne i forsøgsordningen. Ellers vil tilsagnet bortfalde.

Forsøget ændrer ikke ved, at kommuner, som det er tilfældet i dag, kan opføre blandede byggeprojekter, hvor både private boliger og almene boliger opføres samtidig. I blandede byggeprojekter, hvor én privat bygherre opfører det samlede byggeri, vil det være nødvendigt at afholde en bygherrekonkurrence, da det er en forudsætning i almenboliglovens § 116, stk. 1, at den private bygherre er fundet i en åben konkurrence, før der kan gives støttetilsagn til etablering af nyt alment byggeri.

I blandede byggeprojekter, hvor private boliger og almene boliger opføres parallelt med deltagelse af en

privat henholdsvis almen bygherre, kan kommunalbestyrelsen vælge at dispensere fra bygherrekonkurrencen, når den almene bygherre vælger at gøre brug af en rammeaftale ved opførelse af det almene byggeri.

Som led i forsøgsordningen er det hensigten at anvende bemyndigelsen i § 115, stk. 8, i almenboligloven, til at fastsætte et særligt bindende maksimumsbeløb for kommunens endeligt godkendte anskaffelsessum for disse byggerier med henblik på at sikre, at besparelseskrauet holdes. Maksimumsbeløbet vil gælde for tilsagn efter § 115, stk. 1, nr. 1.

Det vil være maksimumsbeløbet ved påbegyndelsestidspunktet, der skal være overholdt, det vil sige anskaffelsessummen på tidspunktet for kommunens godkendelse af skema B. Overskrides beløbet, afholdes overskridelsen af bygherren. Er driftsherren tillige bygherre, dækkes overskridelsen af byggesagshonoraret, evt. suppleret med tilskud fra boligorganisationens egenkapital.

Maksimumsbeløbet vil blive differentieret mellem familie- og ældreboliger samt mellem hovedstadsregionen og provinsen. Der vil således blive fastsat i alt fire maksimumsbeløb. Disse særlige maksimumsbeløb vil blive beregnet med udgangspunkt i de gennemsnitlige anskaffelsesudgifter - differentieret på samme måde - for boliger med tilsagn i 2004. De særlige maksimumsbeløb vil derfor først blive fastsat endeligt umiddelbart forud for igangsætningen af udbudsrunder i 2005. Det er endvidere hensigten at foretage en årlig regulering af maksimumsbeløbet, således at beløbet reguleres med udviklingen i nettoprisindekset. Reguleringen vil blive foretaget første gang den 1. januar 2006.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 626 af 30. juni 2003, som ændret ved lov nr. 1233 af 27. december 2003, § 1 i lov nr. 485 af 9. juni 2004, § 2 i lov nr. 488 af 9. juni 2004 og lov nr. 489 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »økonomi- og erhvervsministeren« til: »socialministeren«, »Økonomi- og erhvervsministeren« til: »Socialministeren«, »økonomi- og erhvervsministerens« til: »socialministerens« og »Økonomi- og Erhvervsministeriet« til: »Socialministeriet«.

§ 80. Ud over eventuelle bidrag i henhold til § 79 yder afdelinger, som indeholder boliger, der er taget i brug før den 1. januar 1970, bidrag til boligorganisationens byggefond til indskud i Landsbygefonden til anvendelse efter reglerne i §§ 87-96. Bidrag ydes alene for boligareal.

Stk. 2. Bidrag efter stk. 1 udgør i 1996 16,70 kr. pr. m² bruttoetageareal for afdelinger, som indeholder boliger, der er taget i brug i perioden fra den 1. januar 1965 og indtil den 1. januar 1970, samt for tidligere ibrugtagne afdelinger, som indeholder boliger, der inden den 1. januar 1983 af kommunalbestyrelsen har fået bevilget hel eller delvis fritagelse for hidtidige bidrag. For øvrige afdelinger, som indeholder boliger, der er taget i brug før den 1. januar 1965, udgør bidraget i 1996 37,35 kr. pr. m² bruttoetageareal. Beløbene reguleres én gang årligt, første gang den 1. januar 1997, på basis af den konstaterede udvikling i reguleringsindekset for boligbyggeri for juli måned.

§ 113. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i §§ 103, 104 og 106-110 nævnte forhold.

2. I § 80, stk. 2, ændres »1996 16,70« til: »2005 21,15«, »1996 37,35« til: »2005 47,30«, »1997« til: »2006« og »reguleringsindekset for boligbyggeri for juli måned« til: »byggeomkostningsindekset for boliger i alt for 2. kvartal«.

3. I § 113 indsættes som stk. 2 :
»Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren kan dog fastsætte regler om bygge- og anlægsvirksomhed i vinterperioden.«

4. Efter § 146 a indsættes:

»§ 147. Med henblik på at fremme produktiviteten og effektiviteten i det almene byggeri kan socialministeren på vegne af almene boligorganisationer udbyde rammeaftaler til opførelse af alment nybyggeri af familie- og ældreboliger. Socialministeren kan på baggrund af de indkomne tilbud indgå rammeaftaler med et antal leverandører af boligbyggeri på vegne af de almene boligorganisationer. Beslutning om indgåelse af en rammeaftale træffes efter indstilling fra et rådgivende bedømmelsesudvalg bestående af sagkyndige repræsentanter for kommuner, almene

boligorganisationer, arkitekter og rådgivende
ingeniører.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

L 56

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. (Forsøg med udbud af rammeaftaler i alment nybyggeri).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen (V)).

Vedrørende: Socialministeriet.

- ▶ Fremsat skr 27/10 04 Tillæg A 1431
- ▶ [Lovf som fremsat 27/10 04 Tillæg A 1421](#)
- ▶ [1.beh 5/11 04 FF 941](#)
- ▶ [2.beh 10/12 04 FF 2801](#)
- ▶ [3.beh 16/12 04 FF 3108](#)
- ▶ [Lovf som vedt 16/12 04 Tillæg C 104](#)
- ▶ [Dokumenter](#)
- ▶ [Afstemningsresultater](#)

[Lov nr nr. 1446 af 22. december 2004](#)

Ordførere: (1.beh) Inge-Lene Ebdrup (V), Christian Wedell-Neergaard (KF), Villy Søvnald (SF), Line Barfod (EL).

Ministre: (1.beh) socialministeren (Eva Kjer Hansen).

Efter 1.beh henvist til Boligudvalget (BOU)

Efter 2.beh direkte overgang til 3.beh.

Resume:

Med loven indføres hjemmel i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. til, at socialministeren på vegne af almene boligorganisationer kan iværksætte forsøg med udbud af rammeaftaler i alment nybyggeri. Med loven foretages desuden konsekvensrettelser som følge af ressortændring af 2. august 2004, og endelig foretages der en rent teknisk ændring af det indeks, der anvendes ved den årlige regulering af de almene boligafdelingers pligtmæssige bidrag til Landsbyggefonden. Baggrund: Det fremgik af bemærkningerne, at regeringen ønskede, at der skulle være flere boliger til en rimelig husleje for lejerne. Derfor fandt regeringen, at der var behov for at tage yderligere initiativer til at effektivisere byggeriet. Lovforslaget skulle således give socialministeren mulighed for som forsøg at udbyde rammeaftaler til opførelse af alment byggeri.

Afstemning:

Lovforslaget vedtaget med 92 stemmer (V, S, DF, KF, RV og KD) mod 7 (SF og EL).

2004/1 BTL 56

Offentliggørelsesdato: 08-12-2004

Folketinget

Den fulde tekst

Betænkning afgivet af Boligudvalget den 2. december 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.

(Forsøg med udbud af rammeaftaler i alment nybyggeri)

[af socialministeren (Eva Kjer Hansen)]

1. Ændringsforslag

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 27. oktober 2004 og var til 1. behandling den 5. november 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Boligudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og socialministeren sendte den 17. september 2004 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 425, folketingsåret 2003-04. Den 28. oktober 2004 sendte socialministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 4 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* i udvalget (S, RV og KD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget skal anføre, at der hos Socialdemokratiet er et udbredt ønske om at sikre flere, bedre og billigere udlejningsboliger, herunder naturligvis almene boliger. Der er i høj grad brug for almene boliger, ikke mindst i København.

Socialdemokratiet finder det altså fornuftigt at afdække mulighederne for at reducere udgifterne til familie- og ældreboliger og give ministeren mulighed for at indgå rammeaftaler.

Det skal nævnes, at Socialdemokratiet stiller sig tvivlende over for forsøgets mulige succes. Målsætningen om en 10-procents-besparelse mener Socialdemokratiet let kan føre til forringelser i både kvalitet og arkitektonisk udtryk, men Socialdemokratiet mener, at forsøget skal gøres.

Socialdemokraterne kan støtte SF's ændringsforslag om, at der stilles krav med hensyn til byggeriernes handicapvenlighed. Det er Socialdemokratiets opfattelse, at det er helt rimeligt, at standarden DS 3028 også stilles som krav til byggerier, som der bliver indgået rammeaftaler om.

Et *tredje mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag. Hvis ændringsforslaget vedtages, vil mindretallet i stedet redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget erklærer sig fuldstændig enig i behovet for at få nedsat omkostningerne i byggeriet generelt og ikke kun i den almene boligsektor. Derfor er SF også parat til at prøve nye veje for at få løst dette problem. Det var SF's budskab ved 1. behandling af lovforslaget, men det var samtidig vigtige forudsætninger herfor, at det ikke ville medføre nye problemer med hensyn til kvaliteten af byggeriet, og at det ikke ville føre til de samme problemer med kedeligt, masseproduceret byggeri, som skabte mange problemer i 1960'erne og 1970'erne.

Desværre er det ikke lykkedes ministeren gennem sin besvarelse af udvalgets spørgsmål at overbevise SF om, at det ikke netop er det, der vil ske med lovforslaget. Derfor kan SF ikke støtte lovforslaget.

SF ser dog en mulighed for at styrke lovforslaget, såfremt der viser sig flertal for at støtte SF's ændringsforslag om at gøre standarden for tilgængelighed, DS 3028, gældende for byggeri i henhold til forslaget.

SF ser i stedet en stærkere konkurrencelovgivning og styrket håndhævelse, at offentlige og offentligt støttede bygherrer (herunder boligselskaber) går uden om de fordyrende grossistled, samt krav om, at disse bygherrer sikrer sig, at der indhentes mindst ét tilbud, hvor størstedelen af byggematerialerne leveres af udenlandske leverandører, som alternative og langt mere effektive veje til lavere priser i byggeriet.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Enhedslistens medlem af udvalget indstiller lovforslaget til forkastelse, men vil dog gerne medvirke til en vedtagelse, såfremt regeringen inden 3. behandling indkalder Folketingets partier til en forhandling om den konkrete, præcise udmøntning af lovforslaget. Her tænkes især på maksimumsgrænserne. For Enhedslisten er det magtpåliggende, at fremtidens byggerier opfylder lokale krav og behov både med hensyn til boligtyper og indretning, og ligeså vigtigt er det, at det kvalitetmæssigt forsvarlige byggeri sikres.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (S, RV, KD og EL):

Til § 1

1) I den under *nr. 4* foreslåede § 147 indsættes efter 2. pkt.:

»Det er et krav for indgåelse af rammeaftalen, at standarden DS 3028 overholdes ved byggeriet.«

[Overholdelse af standarden DS 3028]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

En meget stor del af landets boliger er reelt uanvendelige for personer med handicap. Derfor er det af meget stor betydning, at det sikres, at i det mindste fremtidige byggerier lever op til alle tilgængelighedskrav. Det kan der kun skabes sikkerhed for, hvis det stilles som betingelse, at nybyggeri lever op til standarden DS 3028. Det forekommer derfor helt oplagt som minimum at sammentænke et tiltag som rammeaftalerne med et krav om overholdelse af denne standard for tilgængelighed for hele befolkningen.

Inge-Lene Ebdrup (V) Rikke Hvilshøj (V) Ulrik Kragh (V) nfm. Gudrun Laub (V) Freddie H. Madsen (DF)

Anita Knakkegaard (DF) Carina Christensen (KF) Helle Sjelle (KF) Tove Videbæk (KD) Jørn Pedersen (S) Jytte Andersen (S)

Lars Kramer Mikkelsen (S) Lissa Mathiasen (S) fmd. Carsten Hansen (S) Morten Homann (SF) Ida Jørgensen (RV)

Keld Albrechtsen (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	54 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 56**

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra socialministeren
2	Notat om rammeaftaler til orientering, fra socialministeren
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 56

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvordan det sikres, at rammeaftalerne ikke betyder ringere kvalitet i byggeriet, til socialministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at rammeaftalerne ikke betyder kedeligt samlebåndsbyggeri, til socialministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm., om rammeaftalerne giver plads til, at byggerierne kan tilpasses lokale og beboerdemokratiske ønsker, til socialministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om ministerens holdning til kravet om DS 3028 i boliger omfattet af rammeaftalerne, til socialministeren, og ministerens svar herpå

CIS nr 11944 af 13/01/2001 Gældende

Offentliggørelsesdato: 07-06-2001

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Tillægsskrivelse om ophævelse af cirkulæreskrivelse af 8.2.1995 om udskydelse af udbud mv. af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder.

Med tillægsskrivelse af 23.12.1998 til ovennævnte cirkulæreskrivelse blev denne ændret til kun at omfatte udbud af visse nærmere angivne bygherrer og bygge- og anlægsarbejder.

Med øjeblikkelig virkning bortfalder tillægsskrivelsen af 23.12.1998 og cirkulæreskrivelse af 8.2.1995 er hermed ophævet.

Dokumentet er Historisk

SKR nr 9117 af 23/12/1998 Historisk

Offentliggørelsesdato: 25-02-1999

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Tillægsskrivelse til cirkulæreskrivelse af 8.2. 1995 om udskydelse af udbud m.v. af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder

Ovennævnte cirkulæreskrivelse indeholder i pkt. 3 bestemmelsen om, for hvilke statslige styrelser og hvilke statsstøttede bygge- og anlægsarbejder ordningen gælder.

Med virkning fra 1. januar 1999 ændres denne bestemmelse, således at cirkulæreskrivelsen fremover alene omfatter ansøgninger om udbudstilladelse for følgende bygherrer og bygge- og anlægsarbejder:

1. Hvor bygherren fra en statslig styrelse modtager tilsagn om støtte til arbejdet, og arbejdet ikke er optaget på bevillingslovene på lige fod med egentlige statsinstitutioner.
2. Hvor bygherren er en selvejende undervisningsinstitution, der modtager statstilskud, der i det væsentlige udmåles på grundlag af aktiviteten målt i årselever og ved anvendelse af undervisnings-, fællesudgifts- og bygningstilskud (taksametertilskud) kombineret med et grundtilskud pr. undervisningsinstitution.

By- og Boligministeriet, den 23. december 1998

Bjarne Strand

Dokumentet er Historisk**SKR nr 4070 af 09/10/1997 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 15-03-1998

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIS nr 147 af 06/11/1997

Den fulde tekst

Tillægsskrivelse til cirkulæreskrivelse af 8.2.1995 om udskydelse af udbud m.v. af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder (* 1)

Ovennævnte cirkulæreskrivelse indeholder i pkt. 3 bestemmelsen om, for hvilke statslige styrelser og hvilke statsstøttede bygge- og anlægsarbejder ordningen gælder.

Byggerier, hvor ansøgning om udbudstilladelse efter Boligministeriets cirkulæreskrivelse af 8.2.1995 er dateret før 1. juli 1997 gives udbudstilladelse af ministeriet og pålægges ikke afgift efter Finansministeriets cirkulæreskrivelse af 27. juni 1997.

Til byggerier, for hvilke der pålægges afgift efter Finansministeriets cirkulæreskrivelse af 27. juni 1997 om afgift på anlægsprojekter i staten, skal der ikke fremover søges udbudstilladelse efter Boligministeriets cirkulæreskrivelse af 8.2.1995.

Herefter gælder Boligministeriets cirkulæreskrivelse for ansøgninger om udbudstilladelse fra 1. juli 1997 og frem alene for følgende bygherrer og bygge- og anlægsarbejder:

1. Hvor bygherren er fritaget for afgift efter Finansministeriets cirkulæreskrivelse af 27. juni 1997, dvs. følgende ministerier og styrelser: Forsvarsministeriet og DSB, Banestyrelsen, Bornholmstrafikken, Statens Luftfartsvæsen samt Kystbeskyttelsen under Trafikministeriet.
2. Hvor bygherren fra en statslig styrelse modtager tilsagn om støtte til arbejdet, og arbejdet ikke er optaget på bevillingslovene på lige fod med egentlige statsinstitutioner. Arbejder, hvortil der modtages støtte efter lov om almene boliger m.v. eller lov om byfornyelse er fortsat ikke omfattet af Boligministeriets cirkulæreskrivelse af 8.2.1995.
3. Hvor en privat bygherre, opfører eller ombygger byggeri eller anlæg i form af »skræddersyede lejemål« til en statslig styrelse, eller til en bygherre som nævnt i pkt. 2, 1. punktum.

Pmv

Flemming Lethan

Dokumentet er Historisk

CIS nr 147 af 06/11/1997 Historisk
Offentliggørelsesdato: 27-11-1997
Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Tillægsskrivelse til cirkulæreskrivelse af 8.2.1995 om udskydelse af udbud m.v. af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder. (* 1)

Ovennævnte cirkulæreskrivelse indeholder i pkt. 3 bestemmelsen om, for hvilke statslige styrelser og hvilke statsstøttede bygge- og anlægsarbejder ordningen gælder.

Byggerier, hvor Boligministeriet har givet udbudstilladelse før 1. juli 1997, pålægges ikke afgift efter Finansministeriets cirkulæreskrivelse nr. 100 af 27. juni 1997 om afgift på anlægsprojekter i staten.

Til byggerier, for hvilke der pålægges afgift efter Finansministeriets cirkulæreskrivelse af 27. juni 1997, skal der ikke fremover søges udbudstilladelse efter Boligministeriets cirkulæreskrivelse af 8.2.1995.

Herefter gælder Boligministeriets cirkulæreskrivelse for ansøgninger om udbudstilladelse fra 1. juli 1997 og frem alene for følgende bygherrer og bygge- og anlægsarbejder:

1. Hvor bygherren er fritaget for afgift efter Finansministeriets cirkulæreskrivelse nr. 100 af 27. juni 1997, dvs. følgende ministerier og styrelser: Forsvarsministeriet og DSB, Banestyrelsen, Bornholmstrafikken, Statens Luftfartsvæsen samt Kystbeskyttelsen under Trafikministeriet eller i medfør af tekstanmærkning på finansloven.
2. Hvor bygherren fra en statslig styrelse modtager tilsagn om støtte til arbejdet, og arbejdet ikke er optaget på bevillingslovene på lige fod med egentlige statsinstitutioner. Arbejder, hvortil der modtages støtte efter lov om almene boliger m.v. eller lov om byfornyelse er fortsat ikke omfattet af Boligministeriets cirkulæreskrivelse af 8.2.1995.
3. Hvor bygherren er en selvejende undervisningsinstitution, der modtager statstilskud, der i det væsentlige udmåles på grundlag af aktiviteten målt i årselever og ved anvendelse af undervisnings-, fællesudgifts- og bygningstilskud (taksametertilskud) kombineret med et grundtilskud pr. undervisningsinstitution er disse institutioner omfattet af Boligministeriets cirkulæreskrivelse af 8.2.1995 indtil 31.12.1997. Fra 1.1.1998 pålægges disse selvejende undervisningsinstitutioner afgift efter Finansministeriets cirkulæreskrivelse af 27. juni 1997.
4. Hvor en privat bygherre, opfører eller ombygger byggeri eller anlæg i form af »skræddersyede lejemål« til en statslig styrelse, eller til en bygherre som nævnt i pkt. 2, 1. punktum og pkt. 3.

Pmv

Flemming Lethan

Dokumentet er Historisk

CIS nr 9 af 16/01/1996 Historisk
Offentliggørelsesdato: 25-01-1996
Økonomi- og Erhvervsministeriet

Den fulde tekst

Tillægsskrivelse til cirkulæreskrivelse af 8.2.1995 om udskydelse af udbud m.v. af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder (* 1)

Ovennævnte cirkulæreskrivelse indeholder i pkt. 6 den bestemmelse at Bygge- og Boligstyrelsens tilladelse til indgåelse af entrepriseaftale skal indhentes, såfremt der efter prisindhentning i forbindelse med udbud af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder konstateres en prisstigning i forhold til bygherrens sidste overslag på mere end 10 pct. beregnet ud fra den samlede håndværkerudgift for arbejdet.

Denne bestemmelse suppleres med virkning fra denne skrivelser dato med en pligt til at underrette Bygge- og Boligstyrelsen i tilfælde, hvor håndværkerudgiften for den enkelte delentreprise overstiger bygherrens sidste overslag for den pågældende delentreprise med mere end 10 pct.

Prisstigning på mere end 10 pct. ved den enkelte delentreprise er kun forbundet med en indberetningspligt. Tilladelse til at indgå entrepriseaftale skal således først indhentes, når det er den samlede håndværkerudgift for et arbejde, der overstiger mere end 10 pct.

Pdv

Flemming Lethan

Officielle noter

(*1) Cirkulæreskrivelsen har været offentliggjort i Ministerialtidende som nr. 9 af 8. februar 1995.

Dokumentet er Historisk**CIS nr 9 af 08/02/1995 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 12-04-1995

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- CIS nr 9 af 16/01/1996
- CIS nr 147 af 06/11/1997
- SKR nr 9117 af 23/12/1998
- CIS nr 11944 af 13/01/2001

Den fulde tekst

Cirkulæreskrivelse om udskydelse af udbud m.v. af statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder

Til samtlige ministerier og styrelser

Udskydelsesordningen

1. Regeringen har besluttet at modvirke kapacitetsproblemerne i bygge- og anlægssektoren.

Som følge heraf må statslige og statsstøttede bygge- og anlægsarbejder først udbydes (eller visse entrepriseaftaler indgås), når Boligministeriets tilladelse foreligger.

Denne ordning er gennemført ved Finansministerens brev af 23.01.1995 til samtlige ministre og gælder fra denne dato.

De nærmere regler fremgår af denne cirkulæreskrivelse.

Hvilke arbejder

2. Ordningen omfatter bygge- og anlægsarbejder, herunder vedligeholds- og reparationsarbejder, med en samlet skønnet håndværkerudgift på 10 mill. kr. eller derover (uden moms). Grundudgifter, omkostninger og udgift til løsøre medregnes ikke.

Hvis delarbejder er udbudt før 23.01.1995, omfattes de resterende arbejder ikke af ordningen.

Hvilke bygherrer

3. Ordningen gælder:

- a) Hvor bygherren er en statslig styrelse. Arbejder, der gennemføres af selskaber med statslig indflydelse, falder således udenfor.
- b) Hvor bygherren fra en statslig styrelse modtager tilsagn om støtte til arbejdet. Arbejder, hvortil der modtages tilsagn efter lov om boligbyggeri, lov om byfornyelse, lov om boliger for ældre og personer med handicap og lov om privat byfornyelse falder udenfor.

Hvis en udskydelse volder særlige problemer for et statsstøttet arbejde eller for et helt statsstøtteområde - f.eks. fordi udskydelse vil stride mod afgivne tilsagn - må dette oplyses under »Særlige bemærkninger« i oplysningsskemaet, jf. punkt 4.

Oplysningsskema

Dokumentet er Historisk

4. For arbejder, der omfattes af konkrete planer om udbud i 1995, udfyldes vedlagte skema, der indsendes til Bygge- og Boligstyrelsen, 1. kontor, senest 1.3.1995

Hvis der senere i 1995 opstår planer om udbud af et arbejde, indsendes skema for dette arbejde.

Skemaer vedrørende statsstøttede arbejder indsendes gennem vedkommende statslige styrelse.

Herefter vil Bygge- og Boligstyrelsen give de enkelte statslige bygherrer eller statsstøttede styrelser meddelelse, når udbud af et arbejde kan påbegyndes, jf. punkt 5.

Bygherren bør altid overveje, om arbejdet helt eller delvis kan gennemføres i vinterperioden, jf. Boligministeriets bekendtgørelse af 11.11.1981 om byggeri i vinterperioden.

Opmærksomheden henledes på, at bygherrerne selv kan medvirke til at undgå kapacitetsproblemer (flaskehalse) og i det hele taget sikre en rolig byggerytme ved at afsætte rimelig tid til byggeprocessens faser, jf. pris- og tidcirkulærets § 7 og vejledningen til cirkulæret.

Udskydelse af udbud

5. Arbejder, der ikke er udbudt (ved licitation eller ved indhentning af underhåndsbud) inden 23.01.1995, må først udbydes, når der foreligger en tilladelse hertil fra Boligministeriet (Bygge- og Boligstyrelsen).

Udskydelse af entrepriseaftaler

6. Hvis den samlede håndværkerudgift for et arbejde efter prisindhentning overstiger bygherrens sidste overslag før udbud med mere end 10 pct., må entrepriseaftaler først indgås, når Bygge- og Boligstyrelsens tilladelse er indhentet. Det samme gælder, hvis bygherren efter udbud af delarbejder skønner, at den samlede håndværkerudgift vil stige som nævnt.

For statsstøttede arbejder indhentes tilladelse gennem den støttende styrelse.

7. Tilladelser som nævnt i punkterne 5 og 6 skal indhentes også i tilfælde, hvor der er bevillingsmæssig hjemmel til arbejderne.

Henvendelser

8. Henvendelser om udskydelsesordningen kan rettes til Bygge- og Boligstyrelsen, 1. kontor.

Rud Werborg

Flemming Lethan

OPLYSNINGSSKEMA

vedrørende bygge- og anlægsarbejder som angivet i Bygge- og Boligstyrelsens cirkulæreskrivelse af 08.02.1995 om udskydelse af udbud af bygge- og anlægsarbejder.

Skemaet udfyldes for hvert arbejde med en samlet skønnet håndværkerudgift på 10 mill. kr. eller derover (uden moms).

Hvis delarbejder er udbudt før 23.01.1995, indsendes skema ikke for resterende delarbejder.

1. Arbejdets art (f.eks. uddannelsesinstitution, retsbygning, dæmning eller andet anlægsarbejde):

2. Nybygning eller - anlæg, om - eller tilbygning, reparation, vedligehold?

Dokumentet er Historisk

3. Skønnet samlet håndværkerudgift (uden moms):

4. Selvstændigt arbejde eller del af arbejde (etape, byggeaf- snit)?

5. Geografisk beliggenhed (kommune):

6. Påtænkt udbudstidspunkt:

7. Påtænkt påbegyndelse af arbejdet:

8. Forventet afslutning af arbejdet:

9. Særlige bemærkninger, herunder fra eventuel statsstøtteydende styrelse (kan afgives på særligt ark):

10. Til hvem kan der rettes henvendelse og afgives tilladelse
vedrørende arbejdet?

Tlf.:

Dato:

Bygherre:

Statsstøtteydende styrelse

(hvis statsstøtte):

Underskrift:

Officielle noter

Ingen

Dokumentet er Historisk

Lov om støttede private ungdomsboliger

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Lovens formål

§ 1. Lovens formål er at fremme etablering af private ungdomsboliger til udlejning til unge uddannelsessøgende, herunder til udenlandske udvekslingsstuderende, i områder med stor koncentration af større uddannelsesinstitutioner.

Kapitel 2

Ansøgning og tilsagn om tilskud

§ 2. Økonomi- og erhvervsministeren kan give tilsagn om tilskud til bygherrer til etablering af støttede private ungdomsboliger ved

- 1) nybyggeri eller
- 2) ombygning af eksisterende ejendomme, som ikke anvendes til beboelse.

Stk. 2. Der kan ikke ydes tilskud efter denne lov til etablering af boliger, hvortil der søges om støtte efter anden lovgivning.

Stk. 3. Der kan kun opnås tilsagn, hvis det enkelte byggeri indeholder mindst 20 boligenheder.

Stk. 4. Tilsagn om tilskud kan kun gives, hvis de byggearbejder, som omfattes af tilsagnet, ikke er påbegyndt på tilsagnstidspunktet.

Stk. 5. Tilsagnet kan ikke overdrages.

Stk. 6. Tilskud efter stk. 1 kan ydes inden for den bevillingsramme, der fastsættes på de årlige finanslove. Udnyttet bevillingsramme ved udgangen af et finansår kan videreføres til det følgende finansår inden for perioden 2004-2008.

§ 3. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler om, at ungdomsboligbyggerier i visse geografiske områder har fortrinsret frem for andre ved fordeling af støtten, under hensyntagen til ungdomsboligbehovet i områderne, jf. § 1.

§ 4. Tilsagn om tilskud efter § 2, stk. 1, meddeles af bygherrer, der ved en ansøgningsrunde godtgør at kunne etablere boliger med det lavest mulige tilskud pr. boligenhed under hensyntagen til bl.a. boligernes kvalitet, beliggenhed og huslejeniveau. Det er en forudsætning for tilsagn, at bygherren dokumenterer sin økonomiske soliditet.

Stk. 2. Tilskuddet kan højst udgøre et beløb, der svarer til halvdelen af den gennemsnitlige anskaffelsesudgift for en almen ungdomsbolig.

Stk. 3. Tilskud ydes som et engangsbeløb og udbetales, når kommunalbestyrelsen har godkendt byggeriet, jf. § 22, stk. 2.

Stk. 4. Tilsagnet bortfalder, hvis byggeriet ikke er påbegyndt senest 9 måneder efter tilsagnsdatoen, eller hvis der ikke foreligger ibrugtagningstilladelse til byggeriet senest 4 år efter påbegyndelsen. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde tillade, at fristen på 9 måneder overskrides.

§ 5. Tilsagnsmotageren skal lade tinglyse deklaration på ejendommen om, at boligerne er omfattet af denne lov. Påtaleberettiget efter deklarationen er kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor ejendommen ligger.

§ 6. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i §§ 2 og 4 nævnte forhold.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler for byggeriets udformning og boligernes størrelse. Økonomi- og erhvervsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om, at tilskuddet i ganske særlige tilfælde kan forhøjes.

Kapitel 3

Personkreds

§ 7. Udlejeren skal udleje ledige boliger til unge uddannelsessøgende.

Stk. 2. Udvekslingsstudenter har fortrinsret til 10 pct. af de ledige boliger pr. år. Økonomi- og er-

hvervsministeren kan i særlige tilfælde godkende, at udvekslingsstudenter har fortrinsret til mere end 10 pct. af boligerne.

Stk. 3. Husstande med mere end 1 person har fortrinsret til 2-rums-boliger.

Stk. 4. Udlejeren skal indgå aftale om, at der skal ske fælles anvisning af lejere til mindst 80 pct. af de ledige boliger pr. år. Der skal herunder indgås aftale om fælles anvisning af udvekslingsstudenter efter stk. 2. Boliger efter denne lov kan omfattes af den fælles anvisning, uanset om denne administreres af almene boligorganisationer eller af private.

Stk. 5. Har udlejeren ikke fået anvist en lejer senest 3 uger efter, at den fælles anvisning har modtaget meddelelse om en ledig bolig, kan udlejeren leje ud til andre personer, der tilhører den berettigede personkreds, jf. stk. 1. Kan en bolig ikke udlejes til personer, der tilhører den berettigede personkreds, kan udlejeren leje ud til andre boligsøgende. Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere retningslinjer for, hvornår udlejeren kan leje ud til andre boligsøgende.

Stk. 6. Ved permanente udlejningsvanskeligheder kan økonomi- og erhvervsministeren efter kommunalbestyrelsens indstilling i særlige tilfælde godkende, at dele af eller hele ejendommen ikke længere er omfattet af denne lov.

§ 8. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i § 7, stk. 4, nævnte forhold, herunder om, hvordan anvisning skal ske, hvis boligerne etableres i et område uden fælles anvisning.

Kapitel 4

Lejefastsættelse og -regulering samt særlige lejeretlige forhold

§ 9. Økonomi- og erhvervsministeren godkender i tilsagnet en leje, der svarer til lejeniveauet for tilsvarende støttede almene ungdomsboliger under hensyntagen til beliggenhed, størrelse, kvalitet, udstyr og vedligeholdelsestilstand.

Stk. 2. Den efter stk. 1 fastsatte leje kan reguleres en gang årligt med udviklingen i Danmarks Statistiks nettoprisindeks i en 12-måneders-periode sluttende i juni måned året før det finansår, reguleringen vedrører. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb. Lejeforhøjelsen kan ske alene ved meddelelse herom til lejeren.

§ 10. Lejen efter § 9 kan forhøjes som følge af forbedringer efter § 58 i lov om leje. Forhøjelsen kan ikke reguleres efter § 9, stk. 2. Lejeforhøjelsen kan opkræves uanset størrelsen af den samlede leje efter forbedring. Lejeforhøjelsen kan ikke opkræves de første 10 år efter byggeriets ibrugtagning, medmindre lejen forhøjes som følge af forbedringer, der er på-

budt efter anden lov, der er trådt i kraft efter ibrugtagningen.

§ 11. Bestemmelserne i § 9 og § 10, stk. 1, 1. og 2. pkt., gælder for lejeaftaler indgået i de første 20 år efter byggeriets ibrugtagning. Ved genudlejning herefter fastsættes og reguleres lejen efter den på dette tidspunkt gældende lejelovgivning.

§ 12. De i henhold til lov om midlertidig regulering af boligforholdene nedsatte huslejenævn, jf. nævnte lovs kapitel VI, træffer afgørelse i tvister om lejefastsættelse og lejeregulering efter §§ 9 og 10. Huslejenævnet træffer i øvrigt afgørelse i tvister, hvor nævnet har kompetencen efter § 106 i lov om leje.

§ 13. Udlejeren skal sikre, at boligerne til stadighed bebos af studieaktive uddannelsessøgende, jf. dog § 7, stk. 5 og 6.

Stk. 2. Såfremt lejeren har afsluttet sin uddannelse, skal udlejeren opsiges lejeaftalen. Opsigelse efter afsluttet uddannelse kan under særlige omstændigheder udsættes i op til et år. Opsigelse kan endvidere udsættes, hvis boligen ikke umiddelbart kan genudlejes. Udlejeren kan herudover opsiges en lejeaftale, hvis lejeren ikke har fremsendt nødvendige oplysninger om studieaktivitet senest 6 uger efter, at udlejeren har fremsendt skriftlig anmodning herom. Ved beregning af fristen ses bort fra juli og august måned.

§ 14. Ved fremleje efter reglerne i lov om leje kan udlejeren, hvis det skønnes rimeligt af hensyn til efterspørgslen, stille krav om, at den pågældende bolig skal bebos af personer, som opfylder betingelserne for at komme i betragtning til boligerne efter § 7, stk. 1.

§ 15. Ved bytte efter reglerne i lov om leje kan lejeren kun bytte med personer, som opfylder betingelserne for at komme i betragtning til boligerne efter § 7, stk. 1.

§ 16. Reglerne om beboerrepræsentation i kapitel XI i lov om leje gælder tilsvarende for lejere af enkeltværelser etableret efter denne lov.

§ 17. Reglerne om tilbudspligt i kapitel XVI i lov om leje finder ikke anvendelse for boliger etableret efter denne lov.

§ 18. Ved lejeaftalens indgåelse skal udlejeren skriftligt oplyse lejeren om, at lejeforholdet er omfattet af denne lov.

§ 19. Reglerne i §§ 9-18 kan ikke fraviges ved aftale.

§ 20. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i § 13 nævnte forhold.

Kapitel 5

Kommunernes tilsyn

§ 21. Det er en forudsætning for meddelelse af tilsagn om tilskud, at kommunalbestyrelsen har påset, at det projekt, som der søges tilskud til, vil kunne godkendes i henhold til byggelovgivningen og planlovgivningen.

§ 22. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med byggeriet indtil byggeriets ibrugtagning og påser herunder, at udbud sker i den form, der kræves efter gældende regler.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen godkender det færdige byggeri, herunder at byggeriet er etableret i overensstemmelse med det i støttetilsagnet angivne. Ved godkendelsen påser kommunalbestyrelsen, at der på ejendommen er tinglyst den i § 5 nævnte deklARATION. Kommunalbestyrelsen påser desuden, at udlejeren har indgået en aftale om fælles anvisning, jf. § 7, stk. 4.

Stk. 3. Bygherren skal stille ønskede oplysninger om byggeriet til rådighed for kommunalbestyrelsen.

§ 23. Efter boligernes ibrugtagning påser kommunalbestyrelsen,

- 1) at udlejeren til stadighed har en aftale om fælles anvisning af boligerne, jf. § 7, stk. 4,
- 2) at boligerne udlejes til og til stadighed bebos af den berettigede personkreds, jf. § 7, stk. 1-3, § 13 og § 15, og
- 3) ved udlejning til andre end den berettigede personkreds, at betingelserne efter § 7, stk. 5 og 6, er opfyldt.

Stk. 2. Udlejeren skal stille ønskede oplysninger om de i stk. 1 nævnte forhold til rådighed for kommunalbestyrelsen.

§ 24. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i §§ 21-23 nævnte forhold.

Kapitel 6

Klageadgang, straffebestemmelser og tilbagebetaling

§ 25. Henlægger økonomi- og erhvervsministeren sine beføjelser efter denne lov til Erhvervs- og Boligstyrelsen, kan ministeren fastsætte regler om klageadgang, herunder at klager ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Klager over afgørelser om tilsagn om tilskud i henhold til § 2, stk. 1, jf. § 4, stk. 1, som indebærer afslag, kan påklages til Klagenævnet for Udbud, jf. § 3, stk. 3, i lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud. Afgørelsen kan ikke indbringes for domstolene, før klagenævnets afgørelse foreligger.

Stk. 3. Klage efter stk. 2 kan indgives af bygherren, der søger om tilskud, jf. § 4, stk. 1.

Stk. 4. Klager over afgørelser truffet efter § 2, stk. 1, jf. § 4, stk. 1, har ikke opsættende virkning.

Stk. 5. Klage til Klagenævnet for Udbud kan indgives senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Når særlige grunde taler derfor, kan Klagenævnet for Udbud se bort fra overskridelsen af klagefristen.

Stk. 6. Klagenævnet for Udbuds afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for tidsfristen, er klagenævnets afgørelse endelig.

§ 26. Med bøde straffes den udlejer, som

- 1) udlejer boligerne i strid med reglerne i § 7,
- 2) afkræver en lejer en højere leje end tilladt efter reglerne i §§ 9 og 10,
- 3) i strid med § 13, stk. 2, undlader at opsig en lejer eller
- 4) i strid med § 15 undlader at modsætte sig bytte.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 27. Tilsidesætter tilskudsmodtagerne vilkårene for tilsagnet eller reglerne i denne lov eller i administrative forskrifter udstedt i medfør af denne lov, kan økonomi- og erhvervsministeren kræve tilskuddet helt eller delvis tilbagebetalt.

Kapitel 7

Ikrafttræden

§ 28. Loven træder i kraft den 1. januar 2003.

Stk. 2. Der kan ikke opnås tilsagn om tilskud til byggerier, hvortil der er givet byggetilladelse før den 1. januar 2003.

§ 29. I lov om påligningen af indkomstskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 791 af 17. september 2002, foretages følgende ændring:

1. Efter § 7 V indsættes:

»§ 7 X. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke tilskud, der ydes og anvendes i henhold til lov om støttede private ungdomsboliger.

Stk. 2. Ved opgørelse af fortjeneste og tab på fast ejendom, hvortil der er ydet tilskud efter lov om støttede private ungdomsboliger, anvendes anskaffelsessummen opgjort efter de almindelige regler fratrukket tilskuddet.«

§ 30. I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001, som ændret

senest ved § 1 i lov nr. 373 af 6. juni 2002, foretages følgende ændring:

1. I § 68, stk. 2, ændres »lov om boligbyggeri og lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.« til: »lov om almene boliger samt støttede

private andelsboliger m.v. og lov om støttede private ungdomsboliger«.

§ 31. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Christiansborg Slot, den 17. december 2002

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Bendt Bendtsen

Dette dokument er af Klagenævnet for Udbud downloadet fra Retsinformation og derefter omformateret til en overskuelig typografi og opstilling.

NB! Sidetallene svarer ikke til sidetallene i den officielle trykte udgave af lovforslaget.

Lovforslag nr. L 56

Folketinget 2002-03

Fremsat den 6. november 2002 af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen)

Forslag

til

Lov om støttede private ungdomsboliger

Kapitel 1

Lovens formål

§ 1. Lovens formål er at fremme etablering af private ungdomsboliger til udlejning til unge uddannelsessøgende, herunder til udenlandske udvekslingsstuderende, i områder med stor koncentration af større uddannelsesinstitutioner.

Kapitel 2

Ansøgning og tilsagn om tilskud

§ 2. Økonomi- og erhvervsministeren kan give tilsagn om tilskud til bygherrer til etablering af støttede private ungdomsboliger ved:

- 1) nybyggeri eller
- 2) ombygning af eksisterende ejendomme, som ikke anvendes til beboelse.

Stk. 2. Der kan ikke ydes tilskud efter denne lov til etablering af boliger, hvortil der søges om støtte efter anden lovgivning.

Stk. 3. Der kan kun opnås tilsagn, hvis det enkelte byggeri indeholder mindst 20 boligenheder.

Stk. 4. Tilsagn om tilskud kan kun gives, hvis de byggearbejder, som omfattes af tilsagnet, ikke er påbegyndt på tilsagnstidspunktet.

Stk. 5. Tilsagnet kan ikke overdrages.

Stk. 6. Tilskud efter stk. 1 kan ydes inden for den bevillingsramme, der fastsættes på de årlige finanslove. Uudnyttet bevillingsramme ved udgangen af et finansår kan videreføres til det følgende finansår inden for perioden 2004-08.

§ 3. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler om, at ungdomsboligbyggerier i visse geografiske områder har fortrinsret frem for andre ved fordeling af støtten, under hensyntagen til ungdomsboligbehovet i områderne, jf. § 1.

§ 4. Tilsagn om tilskud efter § 2, stk. 1, meddeles de bygherrer, der ved en ansøgningsrunde godtgør at kunne etablere boliger til det lavest mulige tilskud pr. boligenhed under hensyntagen til bl.a. boligernes kvalitet, beliggenhed og huslejeniveau. Det er en forudsætning for tilsagn, at bygherren dokumenterer sin økonomiske soliditet.

Stk. 2. Tilskuddet kan højst udgøre et beløb, der svarer til halvdelen af den gennemsnitlige anskaffelsesudgift for en almen ungdomsbolig.

Stk. 3. Tilskud ydes som et engangsbeløb og udbetales, når kommunalbestyrelsen har godkendt byggeriet, jf. § 22, stk. 2.

Stk. 4. Tilsagnet bortfalder, hvis byggeriet ikke er påbegyndt senest 9 måneder efter tilsagnsdatoen, eller hvis der ikke foreligger ibrugtagningstilladelse af byggeriet senest 4 år efter påbegyndelsen. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde tillade, at fristen på 9 måneder overskrides.

§ 5. Tilsagnsmotageren skal lade tinglyse deklaration på ejendommen, om at boligerne er omfattet af denne lov. Påtaleberettiget efter deklarationen er kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor ejendommen ligger.

§ 6. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i § 2 og § 4 nævnte forhold.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler for byggeriets udformning og boligernes størrelse. Økonomi- og erhvervsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om, at tilskuddet i ganske særlige tilfælde kan forhøjes.

Kapitel 3

Personkreds

§ 7. Udlejeren skal udleje ledige boliger til unge uddannelsessøgende.

Stk. 2. Udvekslingsstudenter har fortrinsret til 10 pct. af de ledige boliger pr. år. Økonomi- og erhvervsministeren kan i særlige tilfælde godkende, at udvekslingsstudenter har fortrinsret til mere end 10 pct. af boligerne.

Stk. 3. Husstande med mere end 1 person har fortrinsret til 2-rums boliger.

Stk. 4. Udlejeren skal indgå aftale om, at der skal ske fælles anvisning af lejere til mindst 80 pct. af de ledige boliger pr. år. Der skal herunder indgås aftale om fælles anvisning af udvekslingsstudenter efter stk. 2. Boliger efter denne lov kan omfattes af den fælles anvisning, uanset om denne administreres af almene boligorganisationer eller af private.

Stk. 5. Har udlejer ikke fået anvist en lejer senest 3 uger efter, at den fælles anvisning har modtaget meddelelse om en ledig bolig, kan udlejeren leje ud til andre personer, der tilhører den berettigede personkreds, jf. stk. 1. Kan en bolig ikke udlejes til personer, der tilhører den berettigede personkreds, kan udlejer leje ud til andre boligsøgende. Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere retningslinier for, hvornår udlejer kan leje ud til andre boligsøgende.

Stk. 6. Ved permanente udlejningsvanskeligheder kan økonomi- og erhvervsministeren efter kommunalbestyrelsens indstilling i særlige tilfælde godkende, at dele af eller hele ejendommen ikke længere er omfattet af denne lov.

§ 8. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i § 7, stk. 4, nævnte forhold herunder om, hvordan anvisning skal ske, hvis boligerne etableres i et område uden fælles anvisning.

Kapitel 4

Lejefastsættelse og -regulering, samt særlige lejereetlige forhold

§ 9. Økonomi- og erhvervsministeren godkender i tilsagnet en leje, der svarer til lejeniveauet for tilsvarende støttede almene ungdomsboliger under hensyntagen til beliggenhed, størrelse, kvalitet, udstyr og vedligeholdelsesstilstand.

Stk. 2. Den efter stk. 1 fastsatte leje kan reguleres en gang årligt med udviklingen i Danmarks Statistiks nettoprisindeks i en 12-månedersperiode sluttende i juni måned året før det finansår, reguleringen vedrører. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb. Lejeforhøjelsen kan ske alene ved meddelelse herom til lejeren.

§ 10. Lejen efter § 9 kan forhøjes som følge af forbedringer efter § 58 i lov om leje. Forhøjelsen kan ikke reguleres efter § 9, stk. 2. Lejeforhøjelsen kan opkræves uanset størrelsen af den samlede leje efter forbedring. Lejeforhøjelsen kan ikke opkræves de første 10 år efter byggeriets ibrugtagning, medmindre lejen forhøjes som følge af forbedringer, der er påbudt efter anden lov, der er trådt i kraft efter ibrugtagningen.

§ 11. Bestemmelserne i § 9 og § 10, stk. 1, 1. og 2. pkt., gælder for lejeaftaler indgået i de første 20 år efter byggeriets ibrugtagning. Ved genudlejning herefter fastsættes og reguleres lejen efter den på dette tidspunkt gældende lejelovgivning.

§ 12. De i henhold til lov om midlertidig regulering af boligforholdene nedsatte huslejenævn, jf. nævnte lovs kapitel VI, træffer afgørelse i tvister om lejefastsættelse og lejeregulering efter §§ 9 og 10. Huslejenævnet træffer i øvrigt afgørelse i tvister, hvor nævnet har kompetencen efter § 106 i lov om leje.

§ 13. Udlejeren skal sikre, at boligerne til staidghed bebos af studieaktive uddannelsessøgende, jf. dog § 7, stk. 5 og 6.

Stk. 2. Såfremt lejeren har afsluttet sin uddannelse, skal udlejer opsig lejeaftalen. Opsigelse efter afsluttet uddannelse kan under særlige omstændigheder udsættes i op til et år. Opsigelse kan endvidere udsættes, hvis boligen ikke umiddelbart kan genudlejes. Udlejeren kan herudover opsig en lejeaftale, hvis lejeren ikke har fremsendt nødvendige oplysninger om studieaktivitet senest 6 uger efter, at udlejer har fremsendt skriftlig anmodning herom. Ved beregning af fristen ses bort fra juli og august måned.

§ 14. Ved fremleje efter reglerne i lov om leje kan udlejeren, hvis det skønnes rimeligt af hensyn til efterspørgslen, stille krav om, at den pågældende bolig skal bebos af personer, som opfylder betingelserne for at komme i betragtning til boligerne efter § 7, stk. 1.

§ 15. Ved bytte efter reglerne i lov om leje kan lejeren kun bytte med personer, som opfylder betingelserne for at komme i betragtning til boligerne efter § 7, stk. 1.

§ 16. Reglerne om beboerrepræsentation i kapitel XI i lov om leje gælder tilsvarende for lejere af enkeltværelser etableret efter denne lov.

§ 17. Reglerne om tilbudspligt i kapitel XVI i lov om leje finder ikke anvendelse for boliger etableret efter denne lov.

§ 18. Ved lejeaftalens indgåelse skal udlejer skriftligt oplyse lejeren om, at lejeforholdet er omfattet af denne lov.

§ 19. Reglerne i §§ 9-18 kan ikke fraviges ved aftale.

§ 20. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i § 13 nævnte forhold.

Kapitel 5

Kommunernes tilsyn

§ 21. Det er en forudsætning for meddelelse af tilsagn om tilskud, at kommunalbestyrelsen har påset, at det projekt, som der søges tilskud til, vil kunne godkendes i henhold til byggeslovgivningen og planlovgivningen.

§ 22. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med byggeriet indtil byggeriets ibrugtagning og påser herunder, at udbud sker i den form, der kræves efter gældende regler.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen godkender det færdige byggeri, herunder at byggeriet er etableret i overensstemmelse med det i støttetilsagnet angivne. Ved godkendelsen påser kommunalbestyrelsen, at der på ejendommen er tinglyst den i § 5 nævnte deklaration. Kommunalbestyrelsen påser desuden, at udlejer har indgået en aftale om fælles anvisning, jf. § 7, stk. 4.

Stk. 3. Byggherren skal stille ønskede oplysninger om byggeriet til rådighed for kommunalbestyrelsen.

§ 23. Efter boligernes ibrugtagning påser kommunalbestyrelsen:

- 1) at udlejer til stadighed har en aftale om fælles anvisning af boligerne, jf. § 7, stk. 4,
- 2) at boligerne udlejes til og til stadighed bebos af den berettigede personkreds, jf. § 7, stk. 1-3, § 13 og § 15, og
- 3) ved udlejning til andre end den berettigede personkreds påser kommunalbestyrelsen, at betingelserne efter § 7, stk. 5 og 6, er opfyldt.

Stk. 2. Udlejer skal stille ønskede oplysninger om de i stk. 1 nævnte forhold til rådighed for kommunalbestyrelsen.

§ 24. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de i §§ 21-23 nævnte forhold.

Kapitel 6

Klageadgang, straffebestemmelser og tilbagebetaling

§ 25. Henlægger økonomi- og erhvervsministeren sine beføjelser efter denne lov til Erhvervs- og Boligstyrelsen, kan ministeren fastsætte regler om klageadgang, herunder at klager ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Klager over afgørelser om tilsagn om tilskud i henhold til § 2, stk. 1, jf. § 4, stk. 1, som indebærer afslag, kan påklages til Klagenævnet for Udbud, jf. § 3, stk. 3, i lov nr. 415 af 31. maj 2000 om Klagenævnet for Udbud. Afgørelsen kan ikke indbringes for domstolene før Klagenævnets afgørelse foreligger.

Stk. 3. Klage efter stk. 2 kan indgives af byggherren, der søger om tilskud, jf. § 4, stk. 1.

Stk. 4. Klager over afgørelser truffet efter § 2, stk. 1, jf. § 4, stk. 1, har ikke opsættende virkning.

Stk. 5. Klage til Klagenævnet for Udbud kan indgives senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Når særlige grunde taler derfor, kan Klagenævnet for Udbud se bort fra overskridelsen af klagefristen.

Stk. 6. Klagenævnet for Udbuds afgørelser kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Finder indbringelse ikke sted indenfor tidsfristen, er Klagenævnets afgørelse endelig.

§ 26. Med bøde straffes den udlejer, som:

- 1) udlejer boligerne i strid med reglerne i § 7,
- 2) afkræver en lejer en højere leje end tilladt efter reglerne i §§ 9 og 10,
- 3) i strid med § 13, stk. 2, undlader at opsigte en lejer, eller
- 4) i strid med § 15 undlader at modsætte sig bytte.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 27. Tilsidesætter tilskudsmodtagerne vilkårene for tilsagnet eller reglerne i denne lov eller i administrative forskrifter udstedt i medfør af denne lov, kan økonomi- og erhvervsministeren kræve tilskuddet helt eller delvist tilbagebetalt.

Kapitel 7

Ikrafttræden

§ 28. Loven træder i kraft den 1. januar 2003.

Stk. 2. Der kan ikke opnås tilsagn om tilskud til byggerier, hvortil der er givet byggetilladelse før den 1. januar 2003.

§ 29. I lov om påligningen af indkomstskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 791 af 17. september 2002, foretages følgende ændring:

1. Efter § 7 *V* indsættes:

»§ 7 **X.** Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke tilskud, der ydes og anvendes i henhold til lov om støttede private ungdomsboliger.

Stk. 2. Ved opgørelse af fortjeneste og tab på fast ejendom, hvortil der er ydet tilskud efter lov om støttede private ungdomsboliger, anvendes anskaffelsessummen opgjort efter de almindelige regler fratrukket tilskuddet.«

§ 30. I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001, som ændret senest ved lov nr. 373 af 6. juni 2002, foretages følgende ændring:

1. I § 68, *stk. 2*, ændres »lov om boligbyggeri og lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.« til: »lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og lov om støttede private ungdomsboliger«.

§ 31. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslagets baggrund

Generelt har det danske boligmarked i mange år været præget af ubalancer. Dette viser sig især ved, at det private udlejningsbyggeri har ligget og fortsat ligger på et lavt niveau. Hertil kommer, at selvom boligdækningen aldrig har været højere, er der fortsat i visse dele af landet, især i hovedstadsområdet, en meget stor boligefterspørgsel.

Regeringen har med sit udspil til den fremtidige boligpolitik 'Vækst og fornyelse på boligmarkedet' lagt op til, at der for alvor sættes kræfter ind på at skabe en bedre balance på boligmarkedet.

Det gælder boligmarkedet som sådant, og det gælder især på ungdomsboligområdet. Hvert år ved studiestart bliver det synligt, at der mangler boliger til de unge uddannelsessøgende. I mange år har der været et stort behov for at få etableret flere boliger til unge under uddannelse. Manglen på ungdomsboliger skyldes, at der ikke er bygget tilstrækkeligt mange nye boliger til unge i løbet af de seneste år, samtidig med at tilgangen af unge uddannelsessøgende har været stigende. Det gælder især i hovedstadsområdet, men gør sig også gældende i andre dele af landet.

Regeringen har den 15. oktober 2002 indgået en aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti om flere og bedre boliger, der skal bidrage til at tilvejebringe en bedre balance på boligmarkedet. Der er enighed om en flerårig indsats for at skaffe flere boliger til unge, flere boliger til handicappede, flere private udlejningsboliger og flere almene boliger, herunder ældreboliger. Det er målet, at der i de kommende 5 år påbegyndes over 20.000 nye boliger årligt. Nærværende lovforslag er omfattet af aftalen. Det er forligsparternes opfattelse, at der skal tages initiativ til at rette op på situationen på boligmarkedet og dermed sikre en mere holdbar ungdomsboligsituation.

Behovet vil ikke aftage i de kommende år selvom antallet af unge studerende primært som følge af små ungdomsårgange - ser ud til at stagnere frem til 2006, hvorefter det vil stige igen.

Hertil kommer, at en lang række danske uddannelsessøgende tager en del af deres uddannelse som udvekslingsstuderende i udlandet. Til gengæld skal Danmark tage imod et antal udvekslingsstudenter, som svarer til det antal, vi selv sender ud. Jo flere udvekslingsstudenter, vi kan tage imod, jo flere kan vi sende ud. Lovforslaget bidrager til, at flere danske unge kan få en international uddannelse, og er dermed med til at skabe en del af grundlaget for den

kompetenceudvikling, der er en vigtig forudsætning for væksten i Danmark de kommende år.

Det er derfor vigtigt, at der allerede nu igangsættes nye initiativer, der kan imødegå såvel den aktuelle markante overefterspørgsel efter boliger til unge studerende og samtidig medvirke til at sikre en holdbar boligsituation for studerende på længere sigt.

Med henblik på at sikre ejeren et rimeligt afkast foreslås det, at tilskuddet er skattefritaget på de det tidspunkt, hvor tilskuddet ydes, og at ved den senere opgørelse af fortjeneste og tab på fast ejendom anvendes anskaffelsessummen opgjort efter de almindelige regler fratrukket tilskuddet.

Regeringen gennemførte i sidste folketingsamling en nedsættelse af den kommunale grundkapital i forbindelse med alment boligbyggeri. Det giver allerede resultater i år, idet det forventes, at der i 2002 vil blive givet tilsagn til omkring 750 ungdomsboliger, hvilket er en stigning på ca. 325 boliger i forhold til 2001. Regeringen lempede endvidere i foråret beskatningen ved privat værelsesudlejning for at gøre det mere attraktivt for private udlejere at leje værelser ud. Disse initiativer medvirker til at afhjælpe manglen på ungdomsboliger, men tilvæksten af ungdomsboliger skal yderligere øges. I forlængelse heraf foreslås det, at der over de næste 5 år afsættes 1 mia. kr. til etablering af boliger til unge under uddannelse. Midlerne fordeles med 100 mill. kr. i 2003 og 225 mill. kr. i hvert af de følgende 4 år.

Gældende regler

Efter gældende regler i almenboligloven ydes støtte til etablering af ungdomsboliger i form af almene ungdomsboliger, opført af almene boligorganisationer. Private bygherrer kan efter gældende regler ikke modtage støtte til etablering af ungdomsboliger.

Efter gældende almindelige skatteregler vil statstilskud til støttede ungdomsboliger være skattepligtig indkomst for samtlige modtagere. Dette følger af statsskattelovens § 4, hvorefter de samlede årsindtægter er skattepligtig indkomst.

Livsforsikringsselskaber er omfattet af reglerne i statsskatteloven og reglerne i pensionsafkastbeskatningsloven. Pensionskasser og pensionsfonde, der er skattepligtige efter reglerne i pensionsafkastbeskatningsloven, er alene skattepligtige af visse former for formueafkast, jf. nærmere reglerne i pensionsafkastbeskatningslovens § 2. Statstilskud til opførelse af støttede private ungdomsboliger vil dermed ikke skulle medregnes i beskatningsgrundlaget efter pensionsafkastbeskatningsloven.

Der kan i øvrigt efter de gældende regler hverken for selskaber eller for selvstændige erhvervsdrivende ske afskrivning på en bygning, der bliver benyttet til beboelse eller hertil knyttede formål, jf. afskrivningslovens § 14, stk. 2, nr. 4.

Lovforslagets indhold

De overordnede principper for etablering af de nye ungdomsboliger er følgende:

- De på finansloven afsatte midler på 1 mia. kr. skal gå til etablering af boliger i områder med stor koncentration af større uddannelsesinstitutioner, herunder i særlig grad i hovedstadsområdet.
- Målgruppen er unge uddannelsessøgende, herunder udvekslingsstuderende.
- Initiativet skal aktivere en ny kreds bestående af private bygherrer. Initiativet er således et supplement til kommunale tilsagn til etablering af almene ungdomsboliger.
- Udmøntningen af ordningen skal rumme et væsentligt element af konkurrence for at opnå flest mulig boliger pr. tilskudskrone.
- Boligerne etableres med et rent statsligt tilskud, dvs. uden kommunal medfinansiering.

Følgende hovedelementer indgår i udmøntningen af puljen:

1. Fordeling af puljen valg af bygherre
2. Finansiering og støtte
3. Lejefastsættelse
4. Incitamenter til at bygge
5. Udlejningsregler
6. Udbudsregler
7. Kommunernes rolle
8. Tilskuddet er skattefrit

ad 1. Fordeling af puljen – valg af bygherre

Det er hensigten med den afsatte pulje på 1 mia. kr. til ungdomsboliger, at der i privat regi skabes øget konkurrence i forbindelse med fordeling af tilskuddet, således at der etableres flest mulig boliger pr. tilskudskrone. Konkurrencen og muligheden for privat medfinansiering skal føre til flere boliger for pengene.

Det foreslås derfor, at puljen fordeles centralt af staten til det enkelte projekt efter ansøgning, samt at ansøgningerne sammenlignes med henblik på at udvælge de projekter, som lever op til de stillede krav, og som - under hensyntagen til kvalitet, beliggenhed og huslejeniveau kan bygge til laveste støtte pr. boligenhed.

Det foreslås, at visse geografiske områder får fortrinsret frem for andre. Hermed sikres, at hovedstadsområdet kan få den største andel af puljen, mens den resterende del af puljen deles ud til bl.a. Århus, Aalborg, Odense og evt. Esbjerg, Kolding og Sønderborg, efter en vurdering af behovet i de enkelte områder. Det er hensigten, at denne vurde-

ring skal ske på grundlag af en opgørelse af det aktuelle antal af videregående uddannelsespladser i det enkelte område, suppleret med oplysninger om den forventede udvikling heri i de nærmeste år. Dette sammenholdes med en opgørelse af antallet af ungdomsboliger, incl. kollegier, i området. I den forbindelse vil der blive taget hensyn til den samlede boligmasses sammensætning i området.

Muligheden for at ansøge om del i puljen offentliggøres landsdækkende og internationalt i fagblade og dagspressen. Af annoncen fremgår ansøgningskrav, vilkår og tildelingskriterier, samt de forpligtelser, der følger med, f.eks. til at leje ud til en bestemt personkreds. Samtidig orienteres kommunerne om ordningen, og om deres rolle i anlægs- og driftfase.

Alle former for private bygherrer kan søge om del i puljen, herunder private investorer, fonde, selvejende (ikke-almene) institutioner m.m. Af hensyn til EU's ligebehandlingsprincipper kan bygherrer fra alle EU lande søge om tilskud. Almene boligorganisationer opfører dog ungdomsboliger efter lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og kan som følge heraf ikke også modtage støtte efter denne lov.

Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter normer for kvalitetsniveau, indretning, boligstørrelse m.m. Ansøgningerne skal indeholde en beskrivelse af projektet på niveau med dispositionsforslag, en kvalitetsbeskrivelse, oplysninger om lejeniveau, samt oplysninger om bygherrens økonomiske soliditet.

Ansøgere, som kan bygge i geografiske områder med fortrinsret i den krævede kvalitet til den krævede husleje for det lavest mulige tilskud, får tilsagn. Ved sammenligningen tages der dog højde for forskelle i kvalitet indenfor normen, for geografiske forskelle i grundudgifter og for udsving i huslejen indenfor det skøn, som loven tillader. Dette vil ske efter et standardiseret pointsystem, der sikrer ligebehandling af ansøgerne.

Sikring af kvaliteten er et væsentligt led i forslaget. Sikringen af et passende kvalitetsniveau sker i første række ved udvælgelsesproceduren, hvor der stilles nærmere bestemte normkrav til byggeriets kvalitet, herunder rumstørrelse, indretning m.v. De indsendte ansøgninger skal indeholde en beskrivelse af byggeriet, der gør det muligt at vurdere den planlagte kvalitet.

Der vil ikke blive fastsat detaljerede krav til boligernes/ejendommens udformning. Det bliver således op til bygherren på baggrund af en vurdering af efterspørgslen på markedet at vurdere, om der i det pågældende område f.eks. er behov for enkeltværelser, 1- eller 2-rums boliger med køkken, og om ejendommen f.eks. skal udformes som et kollegium eller som selvstændige ungdomsboliger.

Kommunens indledende behandling af ansøgningen, før den sendes til økonomi- og erhvervs-

nisteren, kan medføre, at kommunen som planmyndighed eller evt. som grundsælger stiller særlige krav eller vilkår til det pågældende projekt. Sådanne krav kan også vedrøre projektets kvalitet.

Efter tildelingen af det statslige støttetilsagn overgår sagen på ny til kommunen. Kommunen påser, at byggeriet er projekteret i overensstemmelse med de fastsatte normkrav og de vilkår, som tilsagnet er givet under. Disse vilkår fremgår blandt andet af projektansøgningens dispositionsforslag og kvalitetsbeskrivelse.

Endelig skal kommunen sikre, at det færdige byggeri opfylder de forudsætninger, som tilsagnet er givet under, inden tilskuddet udbetales.

ad 2. Finansiering og støtte

Der stilles ikke særlige krav til finansieringen af de støttede private ungdomsboliger. Der er alene op til ejeren at sammensætte finansieringen. Såfremt der optages realkreditlån til byggeriet, sker det efter realkreditlovens regler gældende for private udlejningsboliger.

Tilskuddet er tilpasset det enkelte projekt og vil variere fra projekt til projekt. Støtten til en almen ungdomsbolig udgør i gennemsnit ca. 55 pct. af anskaffelsessummen. Da sigtet med ordningen er at få etableret flere boliger pr. tilskudskrone end efter gældende almene regler, foreslås det, at der fastsættes et maksimum for støtten pr. ungdomsboligen svarende til halvdelen af den gennemsnitlige anskaffelsessum for en almen ungdomsbolig, dvs. for tiden ca. 275.000 kr.

Tilskuddet udbetales, når kommunalbestyrelsen har godkendt det færdige byggeri.

Tildelt tilskud kan kun i ganske særlige tilfælde forhøjes.

ad 3. Lejefastsættelse

Da der er tale om private udlejningsboliger, omfattes de støttede private ungdomsboliger af den private lejelov. For at sikre et rimeligt lejeniveau for unge uddannelsessøgende, og for at sikre, at boligerne i videst mulig omfang til stadighed udlejes til unge uddannelsessøgende, foreslås dog enkelte særlige lejeretlige regler, der gælder i stedet for eller som supplement til lejeloven.

Udgangspunktet for lejefastsættelsen er, at lejen skal fastsættes på niveau med lejen i tilsvarende almene ungdomsboliger i den pågældende kommune.

Startlejen vil blive angivet i tilsagnet og vil være bindende for projektet. Det foreslås, at huslejen herefter vil kunne reguleres med nettoprisindekset, svarende til reglen i den gældende lejelov, der finder anvendelse i lejeaftaler om beboelseslejligheder (modsat enkeltværelser) i såkaldt nybyggeri (taget i brug efter 1991). I forbindelse med genudlejning, kan udlejer ikke opkræve en leje, der overstiger den regulerede leje, jf. dog neden for.

Udlejer skal afholde alle driftsudgifter forbundet med byggeriet. Det gælder udgifter til administration, renholdelse og vedligeholdelse, men også mere udefra bestemte udgifter som f.eks. skatter og afgifter. Udlejers udgifter til forbedringer vil ligeledes kunne indregnes i lejen udover ovennævnte regulering svarende til lejelovens regler herfor. For at sikre, at der ikke spekuleres i forbedringsforhøjelser, foreslås en karenstid for sådanne forhøjelser på 10 år efter ibrugtagningstidspunktet, medmindre der er tale om forbedringer, der er påbudt efter anden lov, som er trådt i kraft efter ibrugtagningstidspunktet.

En fast regulering af lejen vil alt andet lige øge udlejers risiko ved investeringen. For ungdomsboliger er denne risiko antagelig større end for andre boligtyper på grund af større slitage. Usikkerheden i forbindelse med inddækningen af fremtidige stigende driftsudgifter vil enten kunne afholde private investorer fra helt at gå ind i sådanne projekter, eller kunne friste dem til at spare på vedligeholdelsen. Det foreslås derfor, at den ovennævnte lejeregulering tidsbegrænses til 20 år, således at lejen ved første genudlejning efter 20 år fastsættes efter den til den tid gældende lejelovgivning. Efter gældende regler indebærer det, at lejen i beboelseslejligheder kan fastsættes til markedslejen. Dette vil give udlejer mulighed for at opnå et højere afkast på langt sigt og af hensyn hertil samtidig tilskynde udlejer til at sikre en god vedligeholdelsesstand. For enkeltværelser fastsættes lejen efter gældende regler i regulerede kommuner til den omkostningsbestemte leje efter boligreguleringsloven og i uregulerede kommuner til det lejedes værdi efter lejeloven.

ad. 4 Incitamentter til at bygge

Interessen fra potentielle bygherres side for at få del i puljen på 1 mia. kr. vil være afgørende påvirket af, om bygherre forventer at kunne opnå et afkast efter skat, der er konkurrencedygtigt med alternative placeringsmuligheder, herunder især en langsigtet obligationsinvestering.

Afkastet (før skat) af bygherres investering (anskaffelsessummen) udgøres dels af det kapitalafkast, som der er "plads" til i den godkendte husleje, dels af engangstilskuddet.

Ved godkendelsen af huslejen er udgangspunktet den tilsvarende husleje i almene ungdomsboliger. For en almen ungdomsbolig med gennemsnitlig anskaffelsessum udgør de kapitaludgifter, der kan indregnes i huslejen, dvs. beboerbetalingen vedrørende realkreditlånet, ca. 2,6 pct. af anskaffelsessummen på årsbasis og ca. 2,7 pct. for en bolig med forholdsvis høj anskaffelsessum, idet procent-satsen kan variere som følge af den måde, som det særlige ungdomsboligbidrag beregnes på.

Dette indebærer, at hvis bygherre/udlejer kan opnå mere effektiv ejendomsdrift og dermed lavere løbende driftsudgifter, bliver afkastet højere. Det

forhold, at huslejen reguleres uafhængigt af de faktiske driftsudgifter, vil i øvrigt tilskynde udlejer til at sikre en effektiv ejendomsdrift.

Afkastforventningerne vurderes at blive påvirket positivt af muligheden for at opnå markedsleje (efter gældende regler for beboelseslejligheder) ved genudlejning 20 år efter ibrugtagelsen. Dermed vil der blive opnået en større effekt pr. tilskudskrone.

Ved en sammenligning med en obligationsinvestering skal der endvidere tages højde for, at de potentielle investorer vil opfatte en investering i ungdomsboliger som mere risikabel end en obligationsinvestering.

Aktuelt ligger den effektive rente før skat af en fastforrentet realkreditobligation på omkring 6 pct. Det er imidlertid det forventede afkast efter skat, der vil være afgørende for potentielle bygherrers beslutning om at opføre private ungdomsboliger. For en pensionsafkastskattepligtig investor (skattesats = 15 pct.) udgør den gennemsnitlige effektive obligationsrente efter skat dermed godt 5 pct. p.a. og godt 4 pct. p.a. for en selskabsskattepligtig (skattesats = 30 pct.). For investering i ungdomsboliger gælder, at det løbende kapitalafkast i huslejen vil være skattepligtigt.

Samlet er det vurderingen, at der vil være et tilstrækkeligt stort antal bygherrer, der vil finde investering i private ungdomsboliger attraktivt ved en støtteandel, der ligger lavere end den gældende støtteprocent for almene ungdomsboliger.

ad 5. Udlejningsregler

Boligerne skal udlejes til uddannelsessøgende på ungdomsuddannelser eller videregående uddannelser, herunder elever på erhvervsuddannelser med løn. Husstande med mere end én person har fortrinsret til 2-rumsboliger.

I en række regioner er der etableret fælles anvisning til ungdomsboliger i form af indstillingsudvalg. Det foreslås, at der skal ske fælles anvisning af mindst 80 pct. af de ledige støttede private ungdomsboliger pr. år. Det vil typisk kunne ske gennem de regionale indstillingsudvalg. Dermed skal de studerende kun henvende sig ét sted, for at være skrevet op til en stor del af alle ungdomsboligerne i regionen, ligesom det sikres at boligerne er til rådighed for en bred kreds af studerende. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om, hvordan anvisning skal ske i de situationer, hvor boligerne etableres i et område uden eksisterende fælles anvisning. I dette tilfælde vil anvisning ske efter retningslinier, der fastsættes af kommunalbestyrelsen.

De resterende 20 pct. pr. år af de ledige boliger kan af udlejer lejes ud til andre uddannelsessøgende uden om den fælles anvisning. Udlejer kan således forbeholde en del af boligerne til særlige grupper af uddannelsessøgende, eksempelvis studerende ved en bestemt uddannelsesinstitution eller et

bestemt fag. Pensionskasser kan f.eks. leje ud til studerende medlemmer eller til medlemmernes studerende børn. Lejeren skal dog under alle omstændigheder opfylde uddannelseskrauet.

Det er vigtigt for Danmarks fremtidige vækstmuligheder, at de unge får gode kompetencegivende uddannelser. Det er i den forbindelse af stor betydning, at de unge har adgang til egnede boliger, for derved bedre at kunne gennemføre uddannelsen. Det er endvidere vigtigt at etablere flere boliger til unge studerende, således at Danmark er i stand til at modtage udvekslingsstuderende. Kun således kan det sikres, at der er de nødvendige studiepladser til rådighed for danske studerende i udlandet. Med henblik på at kunne imødekomme behovet, foreslås det derfor, at 10 pct. af de ledige boliger pr. år forbeholdes udvekslingsstuderende. Disse 10 pct. indgår i de 80 pct., som skal udlejes gennem fælles anvisning. Det foreslås, at økonomi- og erhvervsministeren får mulighed for i særlige tilfælde at godkende, at udvekslingsstuderende har fortrinset til mere end 10 pct. af boligerne.

I almene ungdomsboliger og i selvejende ungdomsboliger efter boligbyggeriloven er der krav om, at den studerende skal opsiges, når vedkommende ikke længere er studieaktiv. Dermed sikres det, at boligerne er til rådighed for målgruppen.

Dette skal gælde tilsvarende for de støttede private ungdomsboliger og det foreslås derfor, at den private udlejer pålægges pligt til at sikre, at boligerne til stadighed er udlejet til målgruppen. Det foreslås samtidig, at kommunen pålægges en tilsynsforpligtelse i relation hertil.

ad 6. Udbudsregler

Når bygherren indgår aftale med entreprenører o.l., skal det ske efter gældende regler i tilbudsloven. Er den samlede byggeopgave i det enkelte projekt over EU-tærskelværdien på ca. 46 mio. kr., og er bygherren et offentligt organ, sker udbuddet efter EU-reglerne. I det omfang byggeopgaverne udføres i bygherrens eget regi, er der efter gældende regler ikke krav om udbud.

Rådgiverydelser udbydes efter gældende EU-regler, når ydelserne overstiger tærskelværdien på 1,8 mio. kr., og bygherren er et offentligt organ.

Risikoen for afvigelser i anskaffelsessummen efter udbud, for det projekt, der er givet tilsagn til, påhviler bygherren. Når støttetilsagnet, er givet, sker der derfor ikke en regulering af støtten, hvis anskaffelsessummen viser sig at være højere (eller lavere) end oprindeligt anslået af bygherren.

ad 7. Kommunernes rolle

Som det fremgår oven for, er der tale om et statsligt tilskud, som ikke forudsætter en kommunal medfinansiering. Det er imidlertid vigtigt, at kommunerne, for at få processen til at forløbe rationelt,

inddrages tidligt i beslutningen om at bygge. Inden ansøgningen sendes til økonomi- og erhvervsministeren, indsendes ansøgningen til kommunen, der skal påse, at det projekt, der søges om tilskud til, vil kunne godkendes efter byggelovgivningen og planlovgivningen. Kommunens overordnede ønsker af byplanmæssig og bypolitisk karakter i forbindelse med byggeriets udformning og beliggenhed skal derfor være afklaret på dette tidspunkt.

Det foreslås i den forbindelse, at kommunerne får adgang til at sælge fast ejendom til opførelse af støttede private ungdomsboliger uden forudgående offentligt udbud. Dette vil give kommunen mulighed for at gå aktivt ind i et samarbejde med bygherren, f.eks. ved at tilbyde bygherren at købe en bestemt grund med optimal beliggenhed for unge uddannelsessøgende, f.eks. i nærheden af større uddannelsesinstitutioner eller offentlige transportmidler.

Efter økonomi- og erhvervsministerens støttetilsagn overgår sagen til kommunen. Kommunalbestyrelsen godkender det færdige projekt inden påbegyndelsen. I den forbindelse påser kommunen, at byggeriet er udbudt i den form, der kræves efter gældende regler, og at byggeriet er projekteret i overensstemmelse med de normkrav til byggeriets udformning, som økonomi- og erhvervsministeren har fastsat efter lovens § 6, og i overensstemmelse med vilkårene i tilsagnet, fastsat bl.a. på baggrund af den kvalitetsbeskrivelse, som er en del af bygherrens ansøgning.

Inden tilskuddet kan udbetales, påser kommunen, at det færdige byggeri ligeledes er i overensstemmelse med tilsagnet og de fastsatte krav.

I driftfasen skal kommunen påse, at boligerne udlejes til den berettigede personkreds, og at udlejer har en aftale om fælles anvisning.

Kommunens samlede tilsyn vil således ligge på et væsentligt lavere niveau, end tilfældet er i forbindelse med alment byggeri.

Da kommunerne ikke har samme beføjelser overfor private bygherrer, som overfor f.eks. alme-

ne bygherrer, foreslås det, at der mulighed for bødestraf for overtrædelse af reglerne vedr. husleje-fastsættelse og udlejning. Der vil desuden blive mulighed for at kræve tilskuddet helt eller delvist tilbagebetalt ved overtrædelse af regler eller vilkår for støtte.

ad 8. Tilskuddet er skattefrit

For at sikre ejeren et rimeligt afkast foreslås det, at tilskuddet efter denne lov ikke er skattepligtigt på det tidspunkt, hvor tilskuddet ydes, og at ved den senere opgørelse af fortjeneste og tab på fast ejendom anvendes anskaffelsessummen opgjort efter de almindelige regler fratrukket tilskuddet.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Udelades her.

Aktivitetsvirkninger

Udelades her.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Udelades her.

Miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

Høring

Udelades her.

Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

Udelades her.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1

Til § 1

Lovens formål er at fremme etablering af private ungdomsboliger. Boligerne skal lejes ud til

unge uddannelsessøgende – dvs. til uddannelsessøgende på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, herunder elever på erhvervsuddannelser med løn (bl.a. de tidligere lærlinguddannelser)

- og skal placeres i områder, hvor der er stor koncentration af større uddannelsesinstitutioner, efter

en vurdering af behovet. Det vil sige, at boligerne hovedsagelig skal placeres i de store universitetsområder, herunder især hovedstadsområdet, idet behovet for ungdomsboliger her er størst. Med unge uddannelsessøgende forstås unge optaget på en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

Til kapitel 2

Til § 2

Det foreslås i stk. 1, at økonomi- og erhvervsministeren kan meddele tilsagn om tilskud til private bygherrer til etablering af ungdomsboliger ved nybyggeri, eller ved ombygning af ejendomme, der ikke indeholder boliger. Det foreslås i stk. 6, at tilskud ydes inden for en bevillingsramme, der fastsættes på de årlige finanslove. Udnyttes rammen ikke fuldt ud i det enkelte finansår kan uudnyttet ramme overføres til det følgende finansår i perioden 2004-08.

Alle private bygherrer, herunder bygherrer fra andre EU-lande kan søge om tilskud. Almene boligorganisationer opfører som hidtil ungdomsboliger efter lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., og kan som følge deraf ikke også søge om støtte efter denne lov, jf. stk. 2. For at undgå støttespild foreslås det i stk. 2, at der ikke ydes tilskud efter loven, hvis der søges om støtte efter anden lovgivning, idet det ikke skal være muligt at kombinere flere støtteordninger i samme byggeri.

Af hensyn til at sikre en effektiv udnyttelse af bevillingsrammen foreslås det i stk. 3, at det enkelte byggeri mindst skal indeholde 20 boligenheder.

Det foreslås endvidere i stk. 4, at der kun kan gives tilsagn om tilskud, hvis byggeriet ikke er påbegyndt, for undgå støttespild, dvs. at der udbetales støtte til byggeri, der under alle omstændigheder ville være blevet gennemført. Det foreslås i stk. 5, at tilsagnet ikke kan overdrages.

Til § 3

Det er et grundlæggende element i lovforslaget, at der skal etableres flest ungdomsboliger i de områder, hvor behovet er størst. Det forventes, at bygherrerne især vil bygge ungdomsboliger i områder, hvor der er størst efterspørgsel, for at sikre deres kapitalafkast. For at understøtte denne tendens, foreslås det i § 3, at økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler om fortrinsret for visse geografiske områder ved fordeling af den samlede pulje. Det er hensigten hermed at fastsætte en regional fordelingsnøgle, der baseres på en vurdering af ungdomsboligbehovet i de enkelte områder. Hovedstadsområdet vil pga. dette områdes meget pressede ungdomsboligsituation få fortrinsret til en større del af puljen, mens den resterende del af puljen deles ud til en række af de øvrige større universitetsbyer,

herunder Århus, Aalborg og Odense og evt. Esbjerg, Kolding og Sønderborg.

Til § 4

I § 4 foreslås, at tilsagn om tilskud meddeles ansøgere, som i konkurrence med andre ansøgere i en ansøgningsrunde godtgør, at de kan etablere boliger til det laveste tilskud under hensyntagen til bl.a. boligernes kvalitet, beliggenhed og lejeniveau. For at få flest mulig bygherrer i konkurrence med hinanden gennemføres én årlig ansøgningsrunde, hvor alle bygherrer inviteres til at søge om tilskud. Af hensyn til EU's ligebehandlingsprincipper har bygherrer fra alle EU-lande adgang til at søge om støtte til etablering af ungdomsboliger i Danmark.

Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter normer for kvalitet, indretning, boligstørrelse m.m. Ansøgningerne skal indeholde en beskrivelse af projektet på niveau med dispositionsforslag, en kvalitetsbeskrivelse, oplysninger om lejeniveau, samt oplysninger om bygherrens økonomiske soliditet.

Ansøgere, som kan bygge i geografiske områder med fortrinsret i den krævede kvalitet til den krævede husleje for det lavest mulige tilskud pr. boligenhed, får tilsagn. Ved sammenligningen tages der dog højde for forskelle i kvalitet indenfor normen, for geografiske forskelle i grundudgifter og for udsving i huslejen indenfor det skøn, som loven tillader.

Dette vil ske efter et standardiseret pointsystem, som sikrer ligebehandling af ansøgerne, efter de nærmere regler, økonomi- og erhvervsministeren fastsætter efter § 6.

Hensigten med ordningen er at etablere flest mulig boliger for den afsatte pulje. Med henblik på at sikre dette foreslås det, at der indsættes et maksimum for tilskuddets størrelse pr. boligenhed, svarende til halvdelen af den gennemsnitlige anskaffelsessum for almene ungdomsboliger, dvs. for tiden ca. 275.000 kr. Der vil blive fastsat nærmere regler om beregningen af støttemaksimum, jf. bemærkningerne til § 6.

Med henblik på at minimere administrationen af ordningen foreslås det, at tilskuddet udbetales som et éngangsbeløb. Beløbet udbetales, når kommunen har godkendt det færdige byggeri efter § 22, stk. 2, jf. bemærkningerne hertil.

Med henblik på at sikre, at puljen hurtigst muligt omsættes til nye boliger, foreslås det, at tilsagnet bortfalder, såfremt byggeriet ikke er påbegyndt inden 9 måneder efter tilsagnsdatoen, eller såfremt der ikke foreligger ibrugtagningstilladelse af byggeriet senest 4 år efter påbegyndelsen. Det foreslås samtidig, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan tillade, at 9 måneders-fristen kan overskrides.

Til § 5

I § 5 foreslås, at det pålægges tilsagnsmottageren at tinglyse en deklaration på ejendommen om, at ejendommen er omfattet af denne lov. Dermed sikres det, at enhver køber af en ejendom, etableret efter denne lov, er vidende om, at denne er forpligtet til at overholde lovens regler om bl.a. udlejning til personkredsen og om lejefastsættelse og regulering. Påtaleberettiget efter tinglysningslovens § 10, stk. 6, er kommunalbestyrelsen i byggeriets beliggenhedskommune.

Til § 6

Det foreslås i stk. 1, at økonomi- og erhvervsministeren får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om meddelelse af tilsagn om tilskud efter § 2, om fordeling af tilskud på baggrund af en ansøgningsrunde samt om udbetaling af tilskud efter § 4.

Det er hensigten at fastsætte nærmere regler om standardiserede kriterier for fordeling af tilskuddet på baggrund af bygherrenes dokumentation for, at boligernes kvalitet ligger indenfor de normer, der er fastsat af økonomi- og erhvervsministeren efter stk. 2, at boligene er beliggende i de geografiske områder, der kan støttes efter denne lov, og at huslejeniveauet er fastsat efter reglerne i § 9. Det er endvidere hensigten at fastsætte nærmere regler om proceduren for udbetaling af tilskud. Herudover vil der blive stillet sædvanlige vilkår vedr. bl.a. anvendelse af AB 92 mv. Det er desuden hensigten at fastsætte nærmere regler om tilsagnets indhold samt om krav om dokumentation for bygherrens økonomiske soliditet.

Endelig vil der blive fastsat nærmere regler om beregning af støttemaksimum, baseret på den gennemsnitlige anskaffelsessum i almene ungdomsboliger.

Det er væsentligt, at boligernes kvalitet er på niveau med øvrige støttede ungdomsboliger. For at sikre, at de bygherrer, der søger om de laveste tilskud, ikke begrænser byggeomkostningerne ved at presse kvaliteten i bund, foreslås det i stk. 2, at økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler for byggeriets udformning. Det er hensigten hermed at fastsætte minimumsstandarder for byggeriets indretning og kvalitet. Herudover er det hensigten at fastsætte krav om, at boligens bruttoareal ikke må overstige 50 m². Der vil blive tale om normer for indretning og kvalitetsniveau der vil derimod ikke blive tale om, at der fastsættes regler om den præcise udformning eller materialevalg.

Det foreslås endvidere, at økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at tilskuddet i ganske særlige tilfælde kan forhøjes, i forhold til det tilskud, der er givet tilsagn om. Det er hensigten at fastsætte regler om, at tilskuddet f.eks. kan forhøjes i situationer, hvor bygherren pålægges væsentlige uforudsete omkostninger ved

anden lovgivning, eller hvor der under projekteringen viser sig mulighed for at bygge flere boliger end oprindelig forudsat. Tilskuddet forhøjes i så fald efter objektive fastsatte kriterier. Det er derimod ikke hensigten, at tilskuddet skal forhøjes, alene fordi byggeriet bliver dyrere end forventet.

Til kapitel 3

Til § 7

I § 7, stk. 1, er fastsat regler om den berettigede personkreds. Som hovedregel skal boligene udlejes til unge uddannelsessøgende på ungdomsuddannelser eller videregående uddannelser, herunder elever på erhvervsuddannelser med løn. Der er ikke en aldersgrænse for retten til at leje en støttet privat ungdomsbolig.

Danske unge studerer i stort tal på uddannelsesinstitutioner i udlandet som udvekslingsstuderende. Baggrunden herfor er aftaler om udveksling indgået mellem Danmark og en række andre lande, som bl.a. indebærer, at der skal stilles en bolig til rådighed for udvekslingsstuderende. Skal Danmark fortsat kunne overholde sine aftaler, er det nødvendigt, at der stilles et antal boliger til rådighed for disse formål. Det foreslås derfor i stk. 2, at udvekslingsstuderende har fortrinsret til 10 pct. af de ledige støttede private ungdomsboliger pr. år. Økonomi- og erhvervsministeren kan i særlige tilfælde godkende, at udvekslingsstudenter har fortrinsret til mere end 10 pct. af boligene.

For at opnå optimal udnyttelse af boligmassen foreslås det i stk. 3, at husstande med mere end 1 person har fortrinsret til 2-rums boliger.

Det foreslås i stk. 4, at udlejer for mindst 80 pct. af de ledige boliger pr. år skal indgå aftale om fælles anvisning, jf. også almenboliglovens § 52, stk. 2.

Der er i en række af de større uddannelsesbyer etableret fælles anvisning til ungdomsboliger. Fælles anvisning medfører, at indstilling/anvisning til flere kollegie-/ungdomsboligafdelinger i en eller flere kommuner samordnes, således at de boligsøgende kun skal henvende sig et sted, for at være opnoteret til en række boliger. Udlejning sker efter retningslinier, der tager hensyn til de boligsøgendes uddannelsesmæssige, økonomiske og sociale forhold. Som eksempel på fælles anvisning kan nævnes Det Centrale Indstillingsudvalg i Hovedstadsområdet eller Det Regionale Indstillingsudvalg i Århus (som administreres af Kollegiekontoret). Herudover eksisterer der bl.a. fælles anvisning i Aalborg, Odense, Roskilde, Esbjerg, Kolding og Sønderborg. Der eksisterer desuden fælles anvisning i kommunalt regi i en række andre kommuner. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter regler om fælles anvisning, herunder om, hvordan fælles anvisning skal ske i de situationer, hvor det ikke er muligt at knytte anvisningen an til en eksisterende

fælles anvisning, jf. bemærkningerne til § 8. Boliger efter denne lov kan omfattes af den eksisterende fælles anvisning, uanset om denne administreres af almene boligorganisationer eller af private.

Den fælles anvisning omfatter anvisning af udvekslingsstudenter, der har fortrinsret efter stk. 2. De 10 pct. af boligerne, som udvekslingsstudenter har fortrinsret til, er således indeholdt i de 80 pct. af boligerne, som skal udlejes gennem fælles anvisning. De resterende 20 pct. kan udlejes direkte af udlejer til personer fra den berettigede personkreds efter stk. 1.

Det bemærkes, at kommunalbestyrelsen ikke har nogen anvisningsret til boligerne.

Har udlejer ikke fået anvist en lejer gennem den fælles anvisning inden 3 uger efter, at den fælles anvisning har modtaget meddelelse om en ledig bolig, foreslås det i stk. 5, at udlejer kan udleje boligen til andre personer fra den berettigede personkreds. For at undgå at påføre udlejeren store tab ved lejeledighed foreslås det, at udlejer kan leje ud til andre boligsøgende, hvis det ikke er muligt at leje en bolig ud til en person fra den berettigede personkreds. Kommunalbestyrelsen fastsætter på baggrund af sit kendskab til lokale forhold nærmere retningslinier for, hvornår udlejer kan leje ud til andre end den berettigede personkreds. Ved genudlejning skal boligen igen søges udlejet til personkredsen.

Viser der sig, f.eks. på grund af væsentlige ændringer i efterspørgselsmønsteret, store ændringer i antallet af uddannelsespladser i området eller væsentlige ændringer i befolkningssammensætningen i området, permanente udlejningsvanskeligheder, foreslås det i stk. 6, at økonomi- og erhvervsministeren efter kommunalbestyrelsens indstilling i særlige tilfælde kan godkende, at hele eller dele af ejendommen ikke længere er omfattet af denne lov. Dette vil bl.a. indebære, at lejen ikke længere fastsættes efter denne lov, men efter lov om leje eller lov om midlertidig regulering af boligforholdene, ligesom der ikke længere vil være pligt til at leje ud til en bestemt personkreds.

Til § 8

Det foreslås i § 8, at økonomi- og erhvervsministeren får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, hvordan fælles anvisning skal tilrettelægges, såfremt det ikke er muligt at knytte anvisningen op på eksisterende fælles anvisning. Dette vil i så fald skulle ske efter retningslinier, fastsat af kommunalbestyrelsen.

Til kapitel 4

Boligerne er omfattet af reglerne i lov om leje. Reglerne i kap. II-V i lov om midlertidig regulering af boligforholdene finder i de første 20 år ikke anvendelse for boliger, etableret efter denne lov,

idet reglerne om husleje fastsættelse og regulering for støttede private ungdomsboliger udtømmende er fastsat ved denne lov. For at sikre et rimeligt lejeniveau for unge uddannelsessøgende, og for at sikre, at boligerne i videst mulig omfang til stadighed udlejes til unge uddannelsessøgende, foreslås der enkelte særlige lejeretlige regler, der gælder i stedet for eller som supplement til lejelovens og boligreguleringslovens regler, jf. nedenfor.

Til § 9

Det foreslås i § 9 at økonomi- og erhvervsministeren i støttetilsagnet godkender en leje, der svarer til lejen for tilsvarende støttede almene ungdomsboliger. Ved fastsættelsen af lejen tages der hensyn til beliggenhed, størrelse, kvalitet, udstyr og vedligeholdstilstand. Dermed sikres et lejeniveau, som er rimeligt for unge uddannelsessøgende.

Lejen kan reguleres en gang årligt regnet fra tilsagnstidspunktet - med nettoprisindekset, dvs. svarende til inflationen. Regulering af lejen kræver ikke varslings, men kan ske alene ved meddelelse til lejeren.

Til § 10

Lejelovens almindelige regler om opgørelse af forbedringsforhøjelser, herunder sondringen mellem vedligeholdelse og forbedringer, er gældende. Det foreslås udtrykkeligt fastsat, at forbedringsforhøjelser ikke skal kunne reduceres pga. en vurdering af den samlede leje efter forbedringen i forhold til det lejedes værdi. Forbedringsforhøjelsen kan ikke reguleres med nettoprisindekset.

For at sikre, at der ikke spekuleres i lejeforhøjelser som følge af forbedringer, foreslås der indført en karenstid på 10 år for sådanne lejeforhøjelser. Dette indebærer, at lejen ikke kan forhøjes som følge af forbedringer i de første 10 år efter boligerne ibrugtagning, medmindre der er tale om lejeforhøjelser som følge af forbedringer, der er påbudt ved anden lov, der er trådt i kraft efter ibrugtagningen.

Til § 11

Det foreslås, at denne lovs regler for huslejebe-regning kun gælder for lejeaftaler, indgået i de første 20 år efter ibrugtagning. Herefter gælder de til den tid værende lejeretlige regler. Efter gældende regler vil det medføre, at lejen i beboelseslejligheder kan fastsættes efter lejelovens såkaldte "nybyggeriregler", dvs. til markedislejen. For enkeltværelser fastsættes lejen efter gældende regler i regulerede kommuner til den omkostningsbestemte leje efter boligreguleringsloven og i uregulerede kommuner til det lejedes værdi. Dermed gælder de i § 9 og § 10, stk. 1, og 2. pkt., foreslåede regler om lejefastsættelse og lejeregulering ikke længere. Baggrunden herfor er, at en fast regulering af lejen

alt andet lige vil øge udlejers risiko ved investeringen.

Til § 12

Boligernes drift er kun i begrænset omfang underlagt kommunal tilsyn, og tilsynet omfatter ikke lejefastsættelse og regulering. Af hensyn til sikring af lejernes retsstilling foreslås det, at huslejenævnet kan tage stilling til tvister om lejefastsættelse og lejeregulering efter § 9 og 10. Herudover træffer huslejenævnet afgørelse i tvister, hvor nævnet har kompetencen efter § 106 i lov om leje.

Til § 13

Det er regeringens hensigt, at boligerne til staidighed skal bebos af studieaktive uddannelsessøgende. Det bemærkes, at udlejer ikke alene har en ret, men også en pligt til at opsig lejere, når betingelserne for at bebo boligen ikke længere er til stede. Udlejer kan desuden opsig lejeaftalen, hvis lejeren ikke har fremsendt de nødvendige oplysninger om studieaktivitet senest 6 uger efter, at udlejer har fremsendt skriftlig anmodning herom. Ved beregning af fristen ses der bort fra juli og august måned.

Opsigelsesreglen gælder ikke for personer uden for den berettigede personkreds, som udlejer har lejet ud til efter reglen i § 7, stk. 5 eller 6. Opsigelsesreglen gælder heller ikke for personer, der har overtaget brugsretten efter §§ 75-78 i lov om leje.

Forslaget svarer til gældende regler for almene ungdomsboliger, jf. § 85, stk. 2, i lov om leje af almene boliger.

Til § 14

Det foreslås, at udlejer ved fremleje efter § 70 i lov om leje kan stille krav om, at der skal fremlejes til personer, der tilhører den berettigede personkreds hvis det skønnes rimeligt af hensyn til efterspørgslen. Ved fremleje overgår brugsretten til fremlejetageren i en begrænset periode, der som udgangspunkt højst kan udgøre 2 år.

Forslaget skal ses på baggrund af det store behov for ungdomsboliger. Det skønnes hensigtsmæssigt, at boligerne også ved fremleje kan forbeholdes personkredsen. Dette vil desuden give udlejer mulighed for at opretholde det særlige studiemiljø i ejendommen. Reglen svarer til gældende regler for almene ungdomsboliger, jf. § 65, stk. 4, i lov om leje af almene boliger.

Til § 15

Det foreslås, at lejeren kun kan bytte efter § 73 i lov om leje med personer, som tilhører den berettigede personkreds. Ved bytte overgår brugsretten permanent til den nye lejer. Forslaget skal ses på baggrund af det store behov for ungdomsboliger. Det skønnes hensigtsmæssigt, at boligerne ved bytte forbeholdes personkredsen. Dette vil desuden

give udlejer mulighed for at opretholde det særlige studiemiljø i ejendommen. Reglen svarer til gældende regler for almene ungdomsboliger, jf. § 69, stk. 5, i lov om leje af almene boliger.

Til § 16

Efter lov om leje gælder reglerne om beboerrepræsentation ikke for lejere af enkeltværelser. Da det forventes, at en del af boligerne efter denne lov etableres som enkeltværelser, dvs. uden køkken, og da der er mulighed for at etablere ejendomme/kollegier, hvor enkeltværelser og lejligheder med køkken blandes, foreslås det, at beboere af enkeltværelser omfattes af reglerne om beboerrepræsentation på lige fod med beboere i lejligheder, således at lejere af enkeltværelser og lejere af lejligheder får samme indflydelse på driften gennem en fælles beboerrepræsentation.

Til § 17

Lejelovens reglerne om tilbudspligt indebærer, at udlejeren skal tilbyde lejerne af ejendommen at overtage ejendommen på andelsbasis, inden ejendommen overdrages til anden side. Da hensigten med loven er at styrke lejeboligmarkedet for unge uddannelsessøgende, ville det være u hensigtsmæssigt, hvis ejendommene i kraft af tilbudspligten omdannes til andelsboliger. Det bemærkes i den forbindelse, at salgsprisen for ejendommene pga. den lave husleje, vurderes at være forholdsvis lav, hvorfor det ville være attraktivt for lejerne at købe ejendommene på andelsbasis. På den baggrund foreslås det, at ejendomme etableret efter denne lov undtages fra lejelovens regler om tilbudspligt.

Til § 18

Da der efter denne lov både er særlige rettigheder og begrænsede rettigheder for lejeren i forhold til lejeloven, foreslås det, at udlejeren skriftligt ved lejeaftalens indgåelse skal oplyse lejeren om, at lejemålet er omfattet af denne lov. Indgåelse af lejeaftaler følger i øvrigt lejelovens system, og der er således ikke i øvrigt krav om skriftlighed.

Til § 19

Det foreslås i lighed med bestemmelserne i lejeloven, at reglerne i §§ 9-18 ikke kan fraviges ved aftale.

Til § 20

Det foreslås i § 20, at økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om aktivitetskontrol og opsigelse svarende til de regler, der gælder for almene ungdomsboliger. Det er hensigten at fastsætte reglerne svarende til de regler om aktivitetskontrol og opsigelse, der for almene ungdomsboliger er fastsat ved bekendtgørelse nr. 370 af 19. juni 1998 om opsigelse i statsstøttede almene ungdomsboliger.

Til kapitel 5

Til § 21

Opførelsen af et større byggeri i en kommune vil som oftest rejse spørgsmål af byplanmæssig, bypolitisk og infrastrukturel karakter. Desuden vil der ofte blive krævet en ændring i kommunens lokalplaner, når byggeriet skal etableres, ligesom en kommune ofte vil kunne være en bygherre behjælpelig med at udpege egnede byggegrunde indenfor kommunens grænser.

Derfor foreslås det i § 21 at inddrage kommunen på et tidligt tidspunkt, før selve byggeprocessen er gået i gang. Det foreslås, at kommunen inden bygherrens indsendelse af ansøgningen skal påse, at det projekt, der søges om tilskud til, vil kunne godkendes i henhold til byggelovgivningen og planlovgivningen. Når kommunen allerede på dette tidspunkt inddrages i projektet, bliver det muligt for kommunen og bygherren sammen at forholde sig til og løse eventuelle problemer i forbindelse med byggeriets udformning og beliggenhed, inden ansøgningen indsendes. Forslaget skal desuden ses i sammenhæng med forslaget i § 30, hvorefter kommunen har mulighed for at sælge en grund til bygherren uden udbud. Kommunen kan dermed aktivt hjælpe med en byplanmæssig optimal placering af byggeriet.

Til § 22

Det foreslås i stk. 1, at det er kommunalbestyrelsens opgave at føre tilsyn med byggeriet i anlægsfasen. Tilsynet indebærer, at byggeriets igangsættelse er betinget af kommunalbestyrelsens godkendelse af, at der er overensstemmelse mellem kravene i støttetilsagnet og de færdige tegninger og kvalitetsbeskrivelser og øvrigt projektmateriale, som der bygges efter. Tilsynet indebærer desuden, at kommunen inden påbegyndelsen skal påse, at udbud er sket i den form, der kræves efter gældende regler i tilbudsloven eller i EU-regi. I stk. 2 foreslås det, at kommunalbestyrelsen skal godkende det færdige byggeri. Det er væsentligt at sikre at det færdige byggeri har en kvalitet, der svarer til de normer, der er fastsat af økonomi- og erhvervsministeren efter § 6, stk. 2, og til de vilkår, der er fastsat i støttetilsagnet. Derfor kan tilskuddet efter § 4, stk. 3, først udbetales, når kommunalbestyrelsen har godkendt byggeriet. Ved godkendelsen af det færdige byggeri skal kommunalbestyrelsen særligt være opmærksom på, om byggeriet er etableret i overensstemmelse med tilsagnet, om der på ejendommen er tinglyst deklaration om, at boligerne er omfattet af denne lov, og om bygherren har indgået en aftale om fælles anvisning.

Det foreslås i stk. 3, at bygherren skal stille de oplysninger om byggeriet, som kommunalbestyrelsen har brug for ved udøvelse af sit tilsyn, til rådighed for kommunalbestyrelsen. Dette indebærer, at

bygherren skal give kommunalbestyrelsen adgang til tegninger, projektmateriale m.m.

Til § 23

Eftersom det er et overordnet sigte med ordningen at skaffe flere boliger til unge uddannelsessøgende, er det af væsentlig betydning, at boligerne faktisk også bebos af denne gruppe. Det foreslås derfor i stk. 1, at det er kommunalbestyrelsens ansvar efter boligernes ibrugtagning at påse, at boligerne bebos af unge uddannelsessøgende, samt at udlejer til stadighed får anvist mindst 80 pct. af lejerne via fælles anvisning. Udlejer udlejer boligerne til andre end personer fra den berettigede personkreds, påser kommunen desuden, at betingelserne i § 7, stk. 5 og 6, er overholdt. Overtræder udlejer disse regler, kan kommunalbestyrelsen indgive politianmeldelse med henblik på afsigelse af dom om bødestraf efter § 26.

Det foreslås i stk. 2, at udlejer skal stille de oplysninger om anvisningsaftaler og udlejning, som kommunalbestyrelsen har brug for ved udøvelse af sit tilsyn, til rådighed for kommunalbestyrelsen.

Til § 24

Det foreslås i § 24, at økonomi- og erhvervsministeren får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsens påsyn af, at projektet er i overensstemmelse med lokalplan og andet plangrundlag, godkendelse af projektet inden påbegyndelsen og af det færdige byggeri, herunder om bygherrens indsendelse af oplysninger til kommunalbestyrelsen. Der vil desuden blive fastsat nærmere regler om procedurer ved kommunens påsyn af den krævede fælles anvisning og beboelse af den berettigede personkreds, jf. bemærkningerne til §§ 21-23, herunder om udlejers indsendelse af oplysninger til kommunalbestyrelsen.

Til kapitel 6

Til § 25

Det er hensigten at fastsætte administrative regler om, at afgørelser, der efter bemyndigelse fra ministeren træffes af Erhvervs- og Boligstyrelsen i henhold til denne lov og i medfør af heraf udstedte forskrifter, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Det foreslås dog, at bygherren kan påklage styrelsens afgørelse om tilsagn om tilskud efter § 2, stk. 1, jf. § 4, stk. 1, til Klagenævnet for Udbud. Klagen har ikke opsættende virkning. Dette indebærer, at bygherrer, der får medhold i klage over afslag på tilsagn om tilskud, tildeles tilskud fra det kommende års pulje. Dermed undgås det, at alle byggerier skal afvente klagers afgørelse.

Til § 26

Det foreslås i § 26, at ejeren af en ejendom skal kunne straffes med bøde eller fængsel i indtil 4 måneder, såfremt ejeren udlejer boligerne i strid med reglerne i § 7, såfremt ejeren afkræver en højere leje end tilladt efter reglerne i §§ 9 og 10, såfremt ejeren i strid med reglerne i § 13, stk. 2, undlader at opsigte studieinaktive lejere, eller såfremt ejeren i strid med reglerne i § 15 undlader at modsætte sig bytte.

Kravet om, at boligerne skal udlejes til berettigede personkreds og til stadighed skal bebos af personkredsen, har til formål at sikre, at boligerne til stadighed står til rådighed for unge uddannelsessøgende, således at formålet med denne lov opfyldes.

Det er formålet med strafbestemmelsen at kunne sanktionere tilsidesættelsen af kravet om at boligerne til stadighed udlejes til personkredsen, idet udlejningen er modydelsen for det skattefrie tilskud, staten har betalt. Såfremt ejeren undlader at udleje boligerne til personkredsen, undlader at opsigte studieinaktive lejere eller undlader at modsætte sig bytte med en person udenfor personkredsen, kan den, der bliver opmærksom på dette forhold herunder kommunen, der fører tilsyn med disse forhold - anmelde forholdet til politiet, der herefter vil skulle stå for efterforskningen. Forholdet skal således ikke afklares ved et civilt søgsmål.

Det er ligeledes nødvendigt at kunne sanktionere en tilsidesættelse af forbuddet mod at opkræve lejeforhøjelser for forbedringer af ejendommen i en periode på 10 år efter ibrugtagning.

Til § 27

For yderligere at give incitament til at overholde lovens regler og vilkårene for tilsagnet, foreslås det i § 27, at økonomi- og erhvervsministeren kan kræve tilskuddet helt eller delvist tilbagebetalt, hvis der sker overtrædelse af lovens regler eller tilsagnets vilkår.

Til kapitel 7

Til § 28

Det foreslås at loven træder i kraft den 1. januar 2003. Det foreslås tillige, at der ikke kan meddeles tilsagn til byggerier, der har fået meddelt byggetilladelse inden den 1. januar 2003.

Til § 29

Det foreslås, at der efter ligningslovens § 7 V indsættes en ny § 7 X. Efter bestemmelsen i stk. 2 medregnes tilskud, der ydes og anvendes i henhold til lov om støttede private ungdomsboliger, ikke til den skattepligtige indkomst.

Tilskuddet bliver således med forslaget skattefrit for den private bygherre, der modtager tilsagn om tilskud til etablering af støttede private ung-

domsboliger. Ved bestemmelsen ændres der ikke ved de almindelige regler, hvorefter indtægter fra fast ejendom er skattepligtige.

Det foreslås, at ved opgørelse af fortjeneste og tab på fast ejendom, hvortil der er ydet tilskud efter lov om støttede private ungdomsboliger, anvendes anskaffessummen opgjort efter de almindelige regler fratrukket tilskuddet.

Anskaffessummen anvendes ved avanceopgørelsen, hvor fortjenesten opgøres efter de almindelige regler herom som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffessummen.

Efter bestemmelsen vil en næringsdrivende med salg af fast ejendom ved et efterfølgende salg af ejendommen få nedsat den nominelle anskaffessummen med tilskuddet. Ved en avanceopgørelse efter ejendomsavancebeskatningsloven vil det efter bestemmelsen være den kontantomregnede anskaffessum, der reguleres med værdien af tilskuddet.

Bestemmelsen foreslås indsat for at imødegå den situation, at en skattepligtig både får et tilskud til etablering af private støttede ungdomsboliger og senere, når ejendommen sælges, kan få et tab, som kan anvendes til modregning eller fremførsel efter de almindelige regler herom. Konstaterer den skattepligtige et tab, kan tabet modregnes i anden tilsvarende gevinst efter ejendomsavancebeskatningslovens regler. De skattepligtige, der er næringsdrivende, kan fremføre et eventuelt underskud til senere indkomstår efter de almindelige regler herom.

Til § 30

Det foreslås i § 30, at kommunerne får adgang til at sælge fast ejendom med henblik på opførelse af støttede private ungdomsboliger uden forudgående offentligt udbud efter reglerne i lov om kommunernes styrelse. Baggrunden herfor er, at opførelsen af et større ungdomsboligbyggeri i en kommune som oftest vil have væsentlig byplanmæssig, bypolitisk og infrastrukturel karakter. Det er derfor af stor betydning, at kommunen har mulighed for at gå aktivt ind i et samarbejde med bygherren om placering af byggeriet, f.eks. ved at tilbyde bygherren at købe en bestemt grund med optimal beliggenhed for unge uddannelsessøgende, f.eks. i nærheden af større uddannelsesinstitutioner eller offentlige transportmidler. Forslaget skal desuden ses i sammenhæng med forslaget i § 21, hvorefter kommunen skal påse, at det ansøgte projekt er i overensstemmelse med lokalplan og andet plangrundlag, inden indsendelse til økonomi- og erhvervsministeren, jf. bemærkningerne til denne bestemmelse.

Da der ikke længere bygges boliger efter den tidligere boligbyggerilov, foretages der samtidig en konsekvensændring heraf.

Til § 31

Det foreslås i § 31, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Bilag 1

Udelades her.

Folketingets forhandlinger vedrørende lov om kommuners styrelse

Bilag 2

Udelades her.

Bekendtgørelse om støttede private ungdomsboliger

I medfør af § 3, § 6, § 8, § 20 og § 24 i lov om støtte til private ungdomsboliger, jf. lov nr. 1089 af 17. december 2002, fastsættes følgende:

Kapitel 1

Fordeling af bevillingsrammen og ansøgning om tilskud

§ 1. Erhvervs- og Boligstyrelsen fastsætter en gang årligt i hvert af årene 2003-2007 tidsfristen for bygherrens indsendelse af ansøgning om tilskud til etablering af private ungdomsboliger. Fristen offentliggøres ved annoncering i dagspressen og fagblade.

Stk. 2. Der kan ydes tilskud efter stk. 1 inden for den bevillingsramme, der fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 3. Ved offentliggørelsen af ansøgningsfristen oplyser Erhvervs- og Boligstyrelsen tillige, i hvilke geografiske områder ungdomsboligbyggerier har fortrinsret frem for andre samt fordelingen af bevillingsrammen på de udvalgte geografiske delområder.

Stk. 4. Erhvervs- og Boligstyrelsen kan inden for et finansår forhøje den efter stk. 3 fastsatte bevillingsramme for et delområde, såfremt bevillingsrammen for delområdet ikke vil kunne udnyttes fuldt ud, medmindre bevillingsrammen forhøjes.

Stk. 5. Udvælgelsen af de geografiske områder og fordelingen af bevillingsrammen sker efter en vurdering af behovet for ungdomsboliger i de enkelte områder. Vurderingen foretages af Erhvervs- og Boligstyrelsen på grundlag af en opgørelse af det aktuelle antal af videregående uddannelsespladser i det enkelte område suppleret med oplysninger om den forventede udvikling heri i de nærmeste år. Dette sammenholdes med en opgørelse af antallet af ungdomsboliger, incl. kollegier, i området. I den forbindelse vil der blive taget hensyn til den samlede boligmasses sammensætning i området.

§ 2. Erhvervs- og Boligstyrelsen kan fravige fordelingen af bevillingsrammen på delområderne inden for et finansår, såfremt

- 1) der ikke fremkommer ansøgninger om tilskud til etablering af ungdomsboliger i et delområde,
- 2) samtlige ansøgninger vedrørende et delområde ikke opfylder kravene efter §§ 3 og 4,

- 3) det ansøgte tilskud for hver enkelt ansøgning vedrørende et delområde overskrider bevillingsrammen for det pågældende delområde, eller
- 4) en del af bevillingsrammen i et delområde ikke udnyttes.

Stk. 2. Ved fravigelse af fordelingen af bevillingsrammen på delområderne, jf. stk. 1, overføres den uudnyttede del af bevillingsrammen til de øvrige delområder, idet der begyndes med det højest prioriterede område. Såfremt det højest prioriterede område er omfattet af et af de i stk. 1 nævnte tilfælde, overføres den uudnyttede del af bevillingsrammen til det næsthøjest prioriterede område og så fremdeles. Er samtlige udvalgte områder omfattet af et af de i stk. 1 nævnte tilfælde, overføres den uudnyttede del af bevillingsrammen eller hele bevillingsrammen til det næstfølgende finansårs samlede ramme.

§ 3. Bygherren indsender ansøgning om tilskud til Erhvervs- og Boligstyrelsen inden for den fastsatte tidsfrist, jf. § 1, stk. 1. Til brug for ansøgningen om tilskud skal anvendes et særligt ansøgningsskema (skema 1), der udarbejdes af Erhvervs- og Boligstyrelsen.

Stk. 2. På ansøgningsskemaet skal ansøgeren erklære at være finansielt og økonomisk i stand til at gennemføre det projekt, hvortil der søges tilsagn om tilskud. Som bilag til ansøgningsskemaet skal vedlægges en erklæring fra statsautoriseret eller registreret revisor om, at der er en moderat grad af sikkerhed for, at ansøgeren finansielt og økonomisk vil være i stand til at gennemføre det projekt, hvortil der søges om tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Sammen med ansøgningsskemaet skal bygherren vedlægge projektmateriale svarende til et dispositionsforslag bestående af en skriftlig redegørelse og tegninger i overensstemmelse med kravene i bilag 1, pkt. 2.

Stk. 4. Inden ansøgningsskemaet indsendes til Erhvervs- og Boligstyrelsen skal kommunalbestyrelsen på ansøgningsskemaet attestere, at det projekt, hvortil der søges om tilskud, forventes at kunne godkendes i henhold til byggelovgivningen og planlovgivningen og i øvrigt ikke strider imod kommunalbestyrelsens fremtidige planer for området.

Stk. 5. Ansøgningsskemaet anses først for at være kommet frem til Erhvervs- og Boligstyrelsen, når det opfylder samtlige de krav, der er stillet i stk. 1-4.

§ 4. Byggeriet skal overholde de normkrav til kvalitet og indretning m.v., som er fastsat af Erhvervs- og Boligstyrelsen, jf. bilag 1.

Stk. 2. Kan normkravene ikke eller kun vanskeligt overholdes, kan bygherren i forbindelse med ansøgningen om tilskud søge om dispensation fra normkravene. Bygherren skal dokumentere, at grundens eller en eksisterende ejendoms udformning gør det umuligt eller stærkt uhensigtsmæssigt at overholde normkravene. Der kan ikke dispenseres fra krav, som kommunen har stillet som plan- eller byggemyndighed, eller vilkår, som kommunen har stillet som grundsælger.

Stk. 3. Den enkelte ungdomsboligs bruttoetageareal må ikke overstige 50 m². Alle boliger skal have eget bad og toilet.

Stk. 4. Alle arealer i denne bekendtgørelse opgøres som bruttoetageareal efter regler fastsat i henhold til lov om Bygnings- og Boligregistrering (BBR), jf. dog § 6, stk. 2.

Kapitel 2

Tilsagn om tilskud

§ 5. Erhvervs- og Boligstyrelsen meddeler tilsagn om tilskud på grundlag af de afgivne oplysninger i ansøgningsskemaet og de dertil hørende bilag. Kommunen orienteres samtidig om tilsagnet.

§ 6. Erhvervs- og Boligstyrelsen giver inden for den i § 1, stk. 2, nævnte bevillingsramme tilsagn om tilskud til bygherrer, som godtgør at kunne etablere ungdomsboliger til den lavest mulige støtte pr. kvadratmeter, opgjort efter reglerne i stk. 2, under forudsætning af, at projektet i øvrigt opfylder følgende kriterier:

- 1) Det ansøgte støttebeløb overstiger ikke 8.500 kr./m² bruttoetageareal for projekter i Hovedstadsregionen, 7.000 kr./m² i Århus Kommune, Aalborg Kommune og Odense Kommune, samt 6.500 kr./m² i øvrige geografiske områder (2003-niveau).
- 2) Byggeprojektet overholder de fastsatte krav til kvalitet og indretning m.v., jf. § 4. Til brug for vurderingen heraf nedsættes et bedømmelsesudvalg bestående af sagkyndige udpeget af Praktiserende Arkitekters Råd, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og Dansk Byggeri. Bedømmelsesudvalget vurderer herunder, om en evt. dispensation bør meddeles, jf. § 4, stk. 2.
- 3) Byggeprojektet er beliggende i et delområde, hvortil der kan ydes tilskud, jf. § 1, stk. 3.
- 4) Tilskuddet til byggeprojektet ligger inden for det beløb, som er afsat til det pågældende delområde i forbindelse med fordelingen af bevillingsrammen mellem de udvalgte delområder, jf. § 1, stk. 3.
- 5) Huslejeniveauet ligger inden for et huslejeinterval, der andrager 750-950 kr./m² pr. år for hoved-

stadsregionen og 600-800 kr./m² pr. år for det øvrige land (2003-niveau).

Stk. 2. Ved vurderingen af hvilke bygherrer, der kan etablere ungdomsboliger for den lavest mulige støtte pr. kvadratmeter, opgøres projektets samlede antal kvadratmeter som bruttoetagearealet tillagt 4 kvadratmeter for hvert køkken, herunder fælleskøkken, og 6 kvadratmeter for hvert badeværelse.

Stk. 3. Ved sammenligningen af de enkelte projekter korrigeres det ansøgte tilskudsbeløb for geografiske forskelle i grundudgifter ved hjælp af normaltal i Told og Skats vurderingsmodel for etagejerlejligheder. Korrektionen udgør 9 pct. af det lokale normaltal, dog højst 1.530 kr./m² i 2003-niveau.

Stk. 4. Beløbene i stk. 1 og 3 reguleres årligt med udviklingen i Danmarks Statistiks nettoprisindeks i en 12-måneders periode sluttende i oktober måned året før det finansår, som reguleringen vedrører.

§ 7. Bygherren skal i sine entrepriseaftaler lægge AB 92 Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer i Bygge- og anlægsvirksomhed eller ABT 93 Almindelige betingelser for Totalentreprise til grund uden fravigelser. Kommunalbestyrelsen kan efter modtaget begrundelse i særlige tilfælde godkende fravigelser fra de i 1. punktum omtalte bestemmelser.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen påser, at bygherren overholder bestemmelserne i stk. 1.

§ 8. En tilsagnsmodtager skal meddele Erhvervs- og Boligstyrelsen og kommunalbestyrelsen, hvis det projekt, hvortil der er givet tilsagn om tilskud, opgives. Kommunalbestyrelsen lader projektet bortfalde i BOSSINF.

Kapitel 3

Byggeriets påbegyndelse og afslutning

§ 9. Forinden byggeriet påbegyndes, skal kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor byggegrunden er beliggende, påse, at hovedprojektet er i overensstemmelse med tilsagnet om tilskud.

Stk. 2. Inden påbegyndelse af byggeriet indsender bygherren ansøgning til kommunalbestyrelsen om godkendelse af hovedprojektet på et særligt ansøgningsskema (skema 2), der udarbejdes af Erhvervs- og Boligstyrelsen. Ansøgningsskemaet vedlægges det færdige hovedprojekt.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen meddeler bygherren godkendelsen af projektet skriftligt og indberetter samtidig godkendelsen af byggeriet til BOSSINF på skema 2. Er betingelserne i tilsagnet om tilskud ikke opfyldt, og opfylder bygherren ikke betingelserne efter kommunalbestyrelsens pålæg herom, indberetter kommunalbestyrelsen, at betingelserne ikke er opfyldt til Erhvervs- og Boligstyrelsen, som herefter tager stilling til, om tilsagnet om tilskud skal bortfalde eller nedsættes.

Stk. 4. Bygherren må ikke påbegynde byggeriet, før kommunalbestyrelsens godkendelse foreligger.

§ 10. Efter byggeriets afslutning påser kommunalbestyrelsen, at byggeriet er etableret i overensstemmelse med betingelserne i tilsagnet om tilskud, samt at de øvrige betingelser i tilsagnet om tilskud er opfyldt. Er betingelserne i tilsagnet om tilskud opfyldt, godkender kommunalbestyrelsen det færdige byggeri, jf. § 22, stk. 2, i lov om støttede private ungdomsboliger.

Stk. 2. Bygherren indsender ansøgning til kommunalbestyrelsen om godkendelse af det færdige byggeri på et særligt ansøgningsskema (skema 3), der udarbejdes af Erhvervs- og Boligstyrelsen. Ansøgningsskemaet vedlægges den i bilag 1, afsnit 5, nævnte plan for kvalitetsstyring samt dokumentation for gennemførte målinger og registreringer og den i bilag 1, afsnit 6, nævnte plan for driften af byggeriet.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen meddeler bygherren en skriftlig godkendelse af det færdige byggeri. Samtidig med meddelelsen til bygherren foretager kommunalbestyrelsen indberetning til BOSSINF på skema 3. Kommunalbestyrelsen tilsender bygherren en kopi af skema 3 samtidig med den skriftlige godkendelse af byggeriet.

Stk. 4. Er betingelserne i tilsagnet om tilskud ikke opfyldt, og opfylder bygherren ikke betingelserne efter kommunalbestyrelsens pålæg herom, indberetter kommunalbestyrelsen, at betingelserne ikke er opfyldt til Erhvervs- og Boligstyrelsen, som herefter tager stilling til, om tilsagnet om tilskud skal bortfalde eller nedsættes.

§ 11. Til brug for vurderingen af, om tilskuddet skal nedsættes eller bortfalde, jf. § 9, stk. 3, og § 10, stk. 4, indhenter Erhvervs- og Boligstyrelsen en udtalelse fra det i § 6, stk. 1, nr. 2, nævnte bedømmelsesudvalg.

§ 12. Kommunalbestyrelsen kan kræve de til opfyldelsen af tilsynspligten efter § 7, stk. 2, og §§ 9 og 10 nødvendige oplysninger fra bygherren.

Kapitel 4

Udbetaling og forhøjelse af tilskud

§ 13. Når kommunalbestyrelsen har godkendt det færdige byggeri, jf. § 10, stk. 3, fremsender bygherren en ansøgning om udbetaling af tilskud vedlagt en kopi af skema 3 til Erhvervs- og Boligstyrelsen.

§ 14. Erhvervs- og Boligstyrelsen kan i særlige situationer indenfor den i § 1, stk. 2, nævnte bevillingsramme forhøje tilskuddet, eksempelvis hvor bygherren pålægges væsentlige uforudsete omkostninger ved anden lovgivning, eller hvor der under

projektering viser sig mulighed for at bygge flere ungdomsboliger end oprindeligt forudsat, uden at størrelsen på de i tilsagnet angivne boliger nedsættes.

Stk. 2. Foreligger der en særlig situation som anført i stk. 1, indsender bygherren en ansøgning om forhøjelse af tilskuddet til kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at der foreligger en sådan særlig situation, indstiller kommunalbestyrelsen til Erhvervs- og Boligstyrelsen, at tilskuddet forhøjes.

Stk. 4. Erhvervs- og Boligstyrelsen kan indhente en udtalelse fra det i § 6, stk. 1, nr. 2, nævnte bedømmelsesudvalg til brug for vurderingen af, om tilskuddet skal forhøjes.

Stk. 5. Erhvervs- og Boligstyrelsen meddeler en eventuel forhøjelse af tilskuddet til kommunalbestyrelsen, som herefter meddeler bygherren forhøjelsen samt indberetter ændringen til BOSSINF.

Stk. 6. Tilskuddet kan ikke forhøjes som følge af, at byggeriet er blevet dyrere end forventet.

Kapitel 5

Driftsfasen

§ 15. Etableres ungdomsboligerne i et område uden fælles anvisning, skal udlejning ske efter retningslinier fastsat af kommunalbestyrelsen. Dette gælder dog kun for 80 pct. af boligerne, jf. § 8 sammenholdt med § 7, stk. 4, i lov om støttede private ungdomsboliger. Er der i en kommune etableret flere fælles anvisninger, kan kommunalbestyrelsen beslutte, gennem hvilken fælles anvisning boligerne skal udlejes.

§ 16. Med henblik på at sikre, at ungdomsboligerne til stadighed bebos af studieaktive uddannelsessøgende finder bekendtgørelse nr. 370 af 19. juni 1998 om opsigelse i statsstøttede almene ungdomsboliger tilsvarende anvendelse på støttede private ungdomsboliger.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte bekendtgørelse gælder ikke for personer, der er omfattet af § 7, stk. 5, 2. og 3. punktum og § 7, stk. 6, i lov om støttede private ungdomsboliger. Bekendtgørelsen gælder endvidere ikke for personer, der har overtaget brugsretten efter §§ 75-78 i lov om leje.

§ 17. Kommunalbestyrelsen påser, at ungdomsboligerne til stadighed bebos af den berettigede personkreds, jf. § 16.

Kapitel 6

Ikrafttrædelse

§ 18. Bekendtgørelsen træder i kraft den 18. maj 2003.

Erhvervs- og Boligstyrelsen, den 8. maj 2003

P.M.V.

E.B.

Henning Steensig

/Pia Mørch

Normkrav til kvalitet og indretning

1. Minimumskrav

Dette bilag beskriver de minimumskrav, der skal overholdes af ansøgeren ved udformning af ansøgningsdokumenterne samt ved planlægning og realisering af byggeriet.

2. Krav til udformning og omfang af ansøgningsdokumenterne

Ansøgningen skal vedlægges et projektmateriale bestående af en skriftlig redegørelse og tegninger. Projektmateriale skal svare til et dispositionsforslag, jf. Praktiserende Arkitekters Råds (P.A.R.) og Foreningen af Rådgivende Ingeniørers (F.R.I) fælles ydelsesbeskrivelse for Byggeri og Planlægning af december 2002 og ved ombygningssager til PARs ydelsesbeskrivelse for Byfornyelse, samt ydelsesbeskrivelse fra Praktiserende Landskabsarkitekters Råd (PLR).

Kan normkravene ikke overholdes i et konkret projekt, kan der i forbindelse med ansøgningen søges dispensation. Det skal dokumenteres, at grundens eller en evt. eksisterende ejendoms rammer gør det umuligt eller stærkt uhensigtsmæssigt at overholde kravene.

2.1. Skriftlig redegørelse

Ansøgningen skal indeholde en skriftlig redegørelse for byggeriets forudsætninger: målgruppe, den arkitektoniske idé, funktion, miljø, materialevalg i form af en summarisk bygningsdelsbeskrivelse, konstruktions- og installationsprincipper samt overvejelser om drift og vedligehold.

Redegørelsen skal endvidere beskrive projektets planforhold, f.eks. lokalplan, kommuneplan og eventuelle fredningsbestemmelser.

Redegørelsen skal have følgende opbygning og indhold:

- byggesagens organisation (bygherre og tekniske rådgivere)
- byggesagens forudsætninger (myndighedsmæssige forhold, eksisterende forhold vedrørende grund og eventuelle bygninger, forsyningsmæssige forhold, miljøforhold, jordbundsforhold)
- generel beskrivelse af byggeriet (hoveddisposition, funktioner, adgangsforhold, friareal)
- byggeteknik (bygningsbasis, primære bygningsdele, komplettering, overflader, VVS-anlæg, el- og mekaniske anlæg, inventar og udstyr, jf. SfB systemets hovedgrupper)
- opgørelse af det totale bruttoetageareal efter BBR. For hver boligtype, jf. pkt. 3.1, oplyses antal samt gulvareal og bruttoetageareal. For fælles opholdsarealer, fællesvaskeri og depotrum oplyses gulvareal.

2.2. Tegninger

Ansøgningen skal indeholde følgende tegninger:

- beliggenhedsplan/bebyggelsesplan visende bygningernes indbyrdes placering og anvisning på eventuelle friarealers udnyttelse i mål 1:500
- etageplaner i mål 1:200
- facader i mål 1:200
- typiske snit 1:200
- møblerede boligplaner i mål 1:50 med indtegnede standardmøbler (seng på 90 x 210 cm, arbejdsbord på 80 x 160 cm, skabe på 60 x 60 cm)
- terrænplan med hovedføringsveje for tekniske installationer i mål 1:500
- plantegning pr. etage med hovedføringsveje for installationer i mål 1:200.

3. Krav til byggeriets indretning

Byggeriets indretning skal opfylde Bygningsreglement 95 samt nedenstående minimumskrav.

3.1. Boligtyper

Som 1-rums bolig uden køkken betragtes: 1 beboelsesrum med et gulvareal på min. 14 m², plus bade- og wc-rum.

Som 1-rums bolig med køkken betragtes: 1 beboelsesrum med et gulvareal på min. 14 m², plus bade- og wc-rum samt køkken.

Som 2-rums bolig betragtes: 1 beboelsesrum med et gulvareal på min. 14 m² og 1 beboelsesrum med et gulvareal på min. 7 m², plus bade- og wc-rum samt køkken.

Hvis køkkenet integreres i et af beboelsesrummene skal dette rums minimumsgulvareal forøges med 3 m².

1 ud af 20 boliger etableres som bolig for selvhjulpne kørestolsbrugere. Standarden DS3028 kan anvendes som inspirationskilde i denne forbindelse.

Brusenicher skal være mindst 90x90 cm.

3.2. Fælles faciliteter

Der skal være min. 1 overdækket cykelparkeringsplads pr. beboelsesrum.

Der skal etableres fælles opholdslokaler svarende til minimum 1½ m² pr. bolig.

Når der indrettes 1- rums boliger, med eller uden eget køkken, skal der som minimum etableres et fælles opholdslokale med køkken for hver 15 boliger.

Der skal etableres fællesvaskeri med min. 1 maskine pr. 15 boliger og 1 tørretumbler pr. 30 boliger.

For hver bolig etableres opbevaringsplads i form af et aflåseligt depotrum med min. gulvareal 1½ m².

4. Byggetekniske krav

4.1. Generelle tekniske krav

Byggeriets udformning skal følge BR95, gældende normer og god praksis bl.a. formuleret i BPS-vejledninger, By og Byg anvisninger samt Byg-ERFA blade.

Det færdige byggeri skal være robust i sit materiale- og udstyrsvalg, med henblik på holdbarhed og minimering af vedligeholdelseskostninger. Der skal anvendes afprøvet byggeteknik. Overflader skal være af en sådan karakter, at patinerings opfattes som en kvalitet og ikke som en manglende vedligeholdelse.

Byggeriet skal projekteres og udføres med hensyntagen til at opnå lave driftsomkostninger, herunder lavt el-, vand- og varmekonsum.

Der skal sikres et sundt indeklima i det færdige byggeri. Materialer skal vælges ud fra et ønske om, at de ikke har en sundhedsskadelig effekt på indeklimaet, og at de kan genbruges i videst muligt omfang. Byggematerialer må således ikke afgive gasser, dampe, partikler eller ioniserende stråling, der kan give anledning til indeklimaproblemer.

Konstruktioner og installationer skal opbygges således, at installationer er tilgængelige, og at der er adgang for inspektion og vedligeholdelse.

Installationsteknik (elanlæg, VVS- og ventilationsanlæg) skal opbygges med henblik på ukompliceret betjening, og således at beboerne har mulighed for at regulere på lys og varme.

4.2. Særlige tekniske krav

De særlige tekniske krav er tillægskrav til BR95 inkl. tillæg, hvortil nummerering og titel refererer.

Afsnit 4.2 Adgangsforhold.

Hoved- og kælderydørene samt entredøren til de enkelte lejligheder monteres med cylinderlåse, cylinderringe, låsekasser og slutblik i SKAFOR (Dansk Forening for Skadesforsikring) klasse rød. Generelt skal alle låse i byggeriet indgå i et hensigtsmæssigt låsesystem.

Afsnit 4.3 Indretning af beboelsesbygninger

Der skal i køkken etableres 230V stik til henholdsvis mikroovn og koge kedel.

Ved hoveddøre etableres porttelefon. I boligen etableres telefon til samtale og opluk.

Hvert beboelsesrum forsynes med telefon- og antennestik.

Der etableres stik og kabling for fælles internetopkobling i hver bolig.

Afsnit 7.3 Klimaskærm

Eventuelt undertag etableres i henhold til TOP BB21, Undertage.

Afsnit 7.4 Vådtrum

Vådtrum udføres i henhold til By og Byg anvisning nr. 200 – 'Vådtrum'.

Baderum udføres i henhold til klasse 'N'.

Afsnit 11.2.2 Indeklima i beboelsesbygninger

Emhætter opbygges med normal/forceret udsugning (20/40 l/s).

Afsnit 12.2 Varme- og varmtvandsanlæg

Lavtsiddende konvektorer skal kunne tåle anvendelse som bæk.

Der skal monteres afspærringsventiler på hhv. fremløb og retur ved hver enkelt bolig.

Der skal etableres alarmsystem, således at utætheder eller anden form for uregelmæssigt forbrug hurtigt registreres.

Der skal udføres individuel forbrugsmåling af varme pr. bolig.

Afsnit 12.3 Ventilationsanlæg

Udsugning fra toilet og køkken etableres med konstanttrykregulering.

Kælderrum, der benyttes som depotrum, skal sikres et luftskifte på 0,2 gange pr. time.

Afsnit 12.4 Vandinstallationer

Blandingsbatterier skal være med keramiske skiver og have drypgaranti på 10 år.

Håndvaske inkl. monteringsbeslag skal kunne belastes med vægten af en person.

Der skal udføres individuel forbrugsmåling på såvel varmt som koldt vand pr. bolig.

Der skal monteres afspærringsventiler ved hver enkelt bolig.

Der skal etableres alarmsystem, således at utætheder eller anden form for uregelmæssigt forbrug hurtigt registreres.

Afsnit 12.5 Afløbsinstallationer

Toiletter skal være vandbesparende med 4 liters skyl eller 3/6 liters kombinationsskyl.

Faldstammer skal være udført i støbejern eller lyd-dæmpet plast.

Vacuumventiler på faldstammer må ikke anvendes i boligen.

Eventuelle spildevandspumpeanlæg skal sikres med 2 pumper og alarm.

Eventuelle omfangsdrænledninger skal forsynes med inspektions- og spulebrønde.

Afsnit 12.9 Belysningsanlæg

Ved belysning af fællesarealer, indendørs og udendørs, skal anvendes lavenergiarmaturer.

5. Krav til byggeriets kvalitetsstyring

Bygherren skal umiddelbart efter at have modtaget tilsagn om støtte, udarbejde en plan for kvalitetsstyring af såvel projekterings- som udførelsesprocessen. Gennemførelsen af planen skal dokumenteres.

Før ibrugtagning af byggeriet skal bygherren foretage følgende målinger og registreringer:

- indreguleringsrapport for varmeanlæg
- indreguleringsrapport for udsugningsanlæg med målte luftmængder pr. bolig
- målinger af ventilationsstøj
- lyd-målinger af trinlyd og lydisolering
- rapport over tv-inspektion af samtlige spildevandsledninger i jord, samt tv-inspektion af min. 15% af regnvandsledninger i jord
- landinspektørtattesteret oversigt over byggeriets bruttoetagearealer efter BBR omfattende byggeriets totale bruttoetageareal samt bruttoarealet for hver af byggeriets boliger.

Dokumentation herfor skal til enhver tid forefindes hos bygningsejeren.

6. Krav til driften af byggeriet

Bygningsdriften skal gennemføres således, at byggeriet i overensstemmelse med god driftsskik opfylder sine funktioner og fremtræder i god stand.

Bygningsdrift omfatter forsyning, renhold, vedligehold, pasning og overvågning af den færdige bygning og dens installationer og friarealer.

Bygningsejeren skal udarbejde og følge en plan for driften af byggeriet. Planen skal foreligge ved byggeriets overgang fra anlæg til drift (skæringsdatoen). Hvis byggeriet overdrages inden denne dato, skal driftsplanen udarbejdes af den oprindelige bygherre.

Projektmateriale, dokumentation for udførelsen, driftsinstrukser, brugsanvisninger og lignende, der danner grundlag for planen, skal til enhver tid findes i ajourført form hos bygningsejeren. Planen revideres efter behov af bygningsejeren, særligt med henblik på at modvirke skader i byggeriet.

I driftsplanen angives:

- de nødvendige driftsaktiviteter, herunder driftsrutiner
- tidspunkterne for vedligeholdelsesarbejders udførelse, herunder udskiftninger
- de økonomiske ressourcer, der er nødvendige for at efterleve driftsplanen.

BEK nr 995 af 06/10/2006 Gældende

(Bekendtgørelse om bygge- og anlægsarbejde)

Offentliggørelsesdato: 13-10-2006

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1

Vejrligsbestemte foranstaltninger

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om bygge- og anlægsarbejder i perioden 1. november til 31. marts

I medfør af § 113, stk. 2, og § 185, stk. 2 og 3, i lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 857 af 8. august 2006, fastsættes:

§ 1. Bekendtgørelsen med bilag gælder for:

- 1) Ny-, om- eller tilbygning på 500 m² bruttoetageareal eller mere, herunder bebyggelser, der omfatter en flerhed af bygninger på samlet 500 m² bruttoetageareal eller mere.
- 2) Alle indendørs arbejder, uanset bruttoetagearealets størrelse, når etageadskillelse eller tagkonstruktion er udført og vandtæt.
- 3) Anlægsarbejder med en samlet anlægsudgift på over 4 mio. kr. ekskl. moms, bortset fra jord-, grus-, kloak-, blødbunds-, afvandrings- og belægningsarbejder.

Stk. 2. Ved vinterforanstaltninger forstås årtids- og vejrligsbestemte foranstaltninger i perioden 1. november – 31. marts.

§ 2. Arbejder, der ikke er afsluttet inden den 1. november, skal videreføres efter denne dato med normal arbejdsindsats og således, at vintervejrlig ikke kan volde skade på materialer og konstruktioner før, under eller efter arbejdets udførelse. Arbejder, der påbegyndes i perioden 1. november til 31. marts, skal på samme måde gennemføres uanset vejrliget.

Stk. 2. Pligten efter stk. 1, der også omfatter detailplanlægning af vinterforanstaltninger, påhviler den enkelte entreprenør.

Stk. 3. Ved entreprenøren forstås i denne bekendtgørelse den eller de entreprenører, der har indgået kontrakt med bygherren.

§ 3. Til brug for entreprenørens prissætning, detailplanlægning og udførelse af arbejdet skal bygherren i udbudsmaterialet angive:

- 1) Hvilke og hvor omfattende vejrligsbestemte foranstaltninger som nævnt i bilag 1, der skønnes nødvendige for, at bestemmelsen i § 2 kan opfyldes.
- 2) Hvorledes de vejrligsbestemte foranstaltninger som nævnt i bilag 1, og årtidsbestemte foranstaltninger, der er fælles for flere entrepriser, skal fordeles mellem entreprenørerne.
- 3) Krav til byggepladsforanstaltninger, der er nødvendige for arbejdets udførelse i perioden 1. november – 31. marts, uanset om disse udføres i eller uden for perioden.

Stk. 2. Under arbejdets gang skal bygherren supplere angivelserne efter stk. 1, hvis disse viser sig ufuldstændige.

Stk. 3. Gennemføres byggeriet i totalentreprise, påhviler pligten efter stk. 1 og stk. 2 totalentreprenøren.

§ 4. I perioden 1. januar 2007 til 31. marts 2010 kan bygherren, uanset § 3, indhente tilbud på entreprenørens samlede arbejde inklusive vinterforanstaltninger ved arbejder over følgende grænser:

- 1) 3 mio. kr. ekskl. moms ved den enkelte stor- eller fagentreprise.
- 2) 20 mio. kr. ekskl. moms ved hovedentrepriser.

Stk. 2. Entreprenørens tilbud skal da indeholde alt arbejde inklusive vinterforanstaltninger med henblik på, at entreprenørens pligt, jf. § 2, kan efterleves.

Stk. 3. Til brug for eventuelle underentreprenørers prissætning, detailplanlægning og udførelse af arbejdet skal entreprenøren angive de i § 3, stk. 1 og 2, nævnte oplysninger, med mindre den enkelte underentreprise overstiger 3 mio. kr. ekskl. moms.

§ 5. Pligten til at videreføre arbejdet efter § 2 kan fraviges, hvis arbejdet trods indsats af vinterforanstaltninger af sædvanlig type i normalt omfang ikke kan holdes i gang.

§ 6. Det påhviler kommunalbestyrelsen at påse, at bygge- og anlægsarbejder udføres i overensstemmelse med bekendtgørelsens bestemmelser.

§ 7. Med bøde straffes entreprenøren, der overtræder § 2. Med bøde straffes bygherren, der overtræder § 3, stk. 1 og stk. 2. I totalentreprise straffes totalentreprenøren med bøde for overtrædelse af § 3, stk. 1 og stk. 2.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2007 og gælder for bygge- og anlægsarbejder, der udbydes denne dato eller senere.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 381 af 25. maj 2005 om bygge- og anlægsarbejder i vinterperioden ophæves. Bekendtgørelsen finder dog

anvendelse på bygge- og anlægsarbejder, der er udbudt inden 1. januar 2007.

Erhvervs- og Byggestyrelsen, den 6. oktober 2006

Jesper Rasmussen

/Søren Clausen

Bilag 1**Vejrligsbestemte foranstaltninger**

I udbudsmaterialet skal bygherren angive hvilke og hvor omfattende vejrligsbestemte foranstaltninger, som nedenfor nævnt, der skønnes nødvendige, for at bestemmelserne i § 2 kan opfyldes, jf. § 3, stk. 1, nr. 1.

Vejrligsbestemte foranstaltninger i perioden 1. november til 31. marts
1. Byggepladsforanstaltninger
Snerydning, grusning og afisning
Beskyttelse af materialer mod frost
2. Foranstaltninger ved jord- og kloakarbejder
Foranstaltninger mod frostulemper
Fjernelse af nedbør fra terræn og udgravninger ved lave temperaturer eller høj luftfugtighed
Frostsikring af jord, hvor frysning kan medføre skader på udførte konstruktioner
Sikring af tilbagefyldningsjord mod frost
Udskiftning af uegnet tilbagefyldningsjord
Opbrydning af frostskorpe
Forbedring og udskiftning af vinterødelagt bund
3. Foranstaltninger ved betonarbejde
Foranstaltninger mod sne og is på form, armering og tilslagsmaterialer
Foranstaltninger mod frostødelæggelse af hærdende beton
4. Foranstaltninger ved opmuring
Foranstaltninger til sikring af mørtel mod lave temperaturer
Tildækning og/eller beskyttelse af nyudført murværk mod frost
5. Foranstaltninger ved tagdækning
Foranstaltninger mod nedbør
Tørring af taget ved lave temperaturer
Fjernelse af sne, rim, is og vand
6. Foranstaltninger ved indendørs arbejder
Snerydning på ikke færdiggjorte etageadskillelser og tagdæk
Opvarmning og ventilation

Dokumentet er Historisk**BEK nr 381 af 25/05/2005 Historisk**

(Vinterbekendtgørelsen)

Offentliggørelsesdato: 03-06-2005

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 995 af 06/10/2006

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Bilag 1

Typiske vinterforanstaltninger

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om bygge- og anlægsarbejder i vinterperioden

I medfør af § 113, stk. 2 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 106 af 21. februar 2005, bestemmes:

§ 1. Bekendtgørelsen med bilag gælder for

- 1) Ny-, om- eller tilbygning på 500 (m²) bruttoetageareal eller mere, herunder bebyggelser, der omfatter en flerhed af bygninger på samlet 500 (m²) bruttoetageareal eller mere.
- 2) Alle indendørs arbejder, uanset bruttoetagearealets størrelse, når etageadskillelse eller tagkonstruktion er udført og er vandtæt.
- 3) Anlægsarbejder med en samlet anlægsudgift på over 4 mio. kr. excl. moms bortset fra jord-, grus-, blødbunds-, afvandings- og belægningsarbejder.

Stk. 2. Ved vinterperioden forstås tiden 1. oktober – 30. april.

Stk. 3. Ved vinterforanstaltninger forstås vejrligsforanstaltninger i vinterperioden.

§ 2. Arbejder, der ikke er afsluttet inden vinterperioden, skal videreføres i denne med normal arbejdsindsats og således, at vintervejrlig ikke kan volde skade på materialer og konstruktioner før, under eller efter arbejdets udførelse. Arbejder, der påbegyndes i vinterperioden, skal på samme måde gennemføres uanset vejrliget.

Stk. 2. Pligten efter stk. 1, der også omfatter detailplanlægning af vinterforanstaltninger, påhviler den enkelte entreprenør.

Stk. 3. Ved entreprenøren forstås i denne bekendtgørelse den eller de entreprenører, der har indgået kontrakt med bygherren.

§ 3. Til brug for entreprenørens prissætning, detailplanlægning og udførelse af arbejdet skal bygherren i udbudsmaterialet angive

- 1) hvilke og hvor omfattende vinterforanstaltninger, der skønnes nødvendige for at bestemmelsen i § 2 kan opfyldes og
- 2) hvorledes foranstaltningerne som nævnt i § 3, stk. 1, nr. 1, der er fælles for flere entrepriser, skal fordeles mellem entreprenørerne.

Stk. 2. Under arbejdets gang skal bygherren supplere angivelserne efter stk. 1, hvis disse viser sig ufuldstændige.

Stk. 3. Gennemføres byggeriet i totalentreprise påhviler pligten efter stk. 1 og stk. 2 totalentreprenøren.

§ 4. Hvis dele af et arbejde skal gennemføres i vinterperioden omfatter § 3 også følgende byggepladsydelse, uanset om disse udføres i eller uden for vinterperioden:

- 1) Afvanding af byggepladsens arbejdsområde.
- 2) Forsyningsledninger, der er nødvendige for arbejdets udførelse.
- 3) Tilstrækkelige, effektivt befæstede og afvandede færdselsarealer og oplagspladser.
- 4) Belysning af byggepladsen og dennes trafikarealer.
- 5) En eventuel inddækning.

§ 5. Pligten til at videreføre arbejdet efter § 2 kan fraviges, hvis arbejdet trods indsats af vinterforanstaltninger af sædvanlig type i normalt omfang ikke kan holdes i gang.

§ 6. Det påhviler kommunalbestyrelsen at påse, at bygge- og anlægsarbejder udføres i overensstemmelse med bekendtgørelsens bestemmelser.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan over for bygherren, ved totalentreprise totalentreprenøren, påbyde, at forhold, der strider mod bekendtgørelsen, bringes i orden straks eller inden nærmere angivet frist.

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. juni 2005 og gælder for bygge- og anlægsarbejder, der udbydes denne dato eller senere.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 728 af 5. september 1995 om bygge- og anlægsarbejder i vinterperioden ophæves.

Dokumentet er Historisk

Erhvervs- og Byggestyrelsen, den 25. maj 2005

Jesper Rasmussen

/Jan Spohr

Dokumentet er Historisk

Bilag 1**Typiske vinterforanstaltninger**

Til opfyldelse af bestemmelserne i bekendtgørelsens §§ 3 og 4 vil det typisk være nødvendigt at iværksætte de nedenfor nævnte vinterforanstaltninger.

Nogle foranstaltninger f.eks. ved byggemodning og byggepladsindretning skal iværksættes for at byggepladsen kan fungere i vinterperioden, andre skal iværksættes for at sikre, at de enkelte byggearbejder både udendørs og indendørs kan udføres i overensstemmelse med de for arbejdet gældende konditioner.

I nogle tilfælde kan det, hvor det kan ske uden at forringe kvaliteten af det færdige arbejde, af økonomiske årsager være hensigtsmæssigt alene at gardere sig mod det hyppigst forekommende vejrlig og, såfremt sjældnere forekommende vejrlig forvolder ulemper eller skader, foretage de nødvendige afhjælpningsforanstaltninger, jf. f.eks. punkt 1 e og punkt 2 h nedenfor.

1. Byggepladsforanstaltninger

- a) Afledning af overfladevand
- b) Snerydning, grusning og afisning
- c) Udendørs orienterings- og arbejdsbelysning
- d) Beskyttelse af materiale mod nedbør og frost
- e) Retablering af vinterbeskadigede færdselsarealer og materialeoplagspladser
- f) Etablering af supplerende interimsveje
- g) Frostsikring af vandinstallationer
- h) Læskærmning og overdækning af arbejdssteder

2. Foranstaltninger ved jord- og kloakarbejde

- a) Foranstaltninger mod pløredannelser eller frostulemper
- b) Fjernelse af nedbør fra terræn og udgravninger
- c) Frostsikring af jord, hvor frysning kan medføre skader på udførte konstruktioner
- d) Sikring af tilfyldningsjord mod nedbør og frost
- e) Udskiftning af uegnet tilbagefyldsjord
- f) Forbedring af uegnet tilbagefyldsjord ved sammenblanding med kalk eller andre tilførte materialer
- g) Opbrydning af frostskepper
- h) Udskiftning af vinterødelagt bund

3. Foranstaltninger ved betonarbejde

- a) Foranstaltninger mod sne og is på form, armering og tilslagsmaterialer
- b) Foranstaltninger mod frostødelæggelse af hærdnende beton
- c) Foranstaltninger til forebyggelse af temperaturrevner i hærdnende beton
- d) Foranstaltninger til sikring af betonoverflader

4. Foranstaltninger ved opmuring

- a) Foranstaltninger mod, at mursten, murblokke og lignende bliver våde
- b) Foranstaltninger til temperatursikring af mørtel
- c) Tildækning af nyudført murværk mod regn, sne og frost
- d) Beskyttelse af alle opadvendte murflader, indtil endelige afslutninger er udført

5. Foranstaltninger ved tagdækning

- a) Foranstaltninger mod nedbør
- b) Tørring af taget
- c) Fjernelse af sne, rim, is og vand

6. Foranstaltninger ved indendørs byggearbejder

- a) Midlertidig tætning af etageadskillelser og/eller tagkonstruktion mod vandgennemsvivning, kulde og varmetab
- b) Bortledning af regn- og smeltvand
- c) Snerydning på ikke færdiggjorte etageadskillelser og tagdæk
- d) Lukning af facadeåbninger
- e) Indendørs orienterings- og arbejdsbelysning
- f) Opvarmning og ventilation
- g) Udtørring af nedbørsfugt

Dokumentet er Historisk

Dokumentet er Historisk**BEK nr 728 af 05/09/1995 Historisk**

Offentliggørelsesdato: 15-09-1995

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Senere ændringer til forskriften

- BEK nr 1122 af 13/12/1996
- BEK nr 381 af 25/05/2005

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om bygge- og anlægsarbejder i vinterperioden

I medfør af § 1 i lov om boligbyggeri, jf. lovbekendtgørelse nr. 668 af 4. august 1995, bestemmes:

§ 1. Bekendtgørelsen med bilag gælder for

- a) Ny-, om- eller tilbygning på 500 (m²) bruttoetageareal eller mere, herunder bebyggelser, der omfatter en flerhed af bygninger på samlet 500 (m²) bruttoetageareal eller mere.
- b) Alle indendørs arbejder, uanset bruttoetagearealets størrelse, når etageadskillelse eller tagkonstruktion er udført og er vandtæt.
- c) Anlægsarbejder med en samlet anlægsudgift på over 4 mill. kr. excl. moms bortset fra jord-, grus-, blødbunds-, afvandings- og belægningsarbejder.

Stk. 2. Ved vinterperioden forstås tiden 1. oktober - 30. april.

Stk. 3. Ved vinterforanstaltninger forstås vejrligsforanstaltninger i vinterperioden.

§ 2. Arbejder, der ikke er afsluttet inden vinterperioden, skal videreføres i denne med normal arbejdsindsats og således, at vintervejrlig ikke kan volde skade på materialer og konstruktioner før, under eller efter arbejdets udførelse. Arbejder, der påbegyndes i vinterperioden, skal på samme måde gennemføres uanset vejrliget.

Stk. 2. Pligten efter stk. 1, der også omfatter detailplanlægning af vinterforanstaltninger, påhviler den enkelte entreprenør.

Stk. 3. Ved entreprenøren forstås i denne bekendtgørelse den eller de entreprenører, der har indgået kontrakt med bygherren.

§ 3. Til brug for entreprenørens prissætning, detailplanlægning og udførelse af arbejdet skal bygherren i udbudsmaterialet angive

- a) hvilke og hvor omfattende vinterforanstaltninger, der skønnes nødvendige for at bestemmelsen i § 2 kan opfyldes
- b) hvorledes foranstaltningerne som nævnt i a), der er fælles for flere entrepriser, skal fordeles mellem entreprenørerne.

Stk. 2. Under arbejdets gang skal bygherren supplere angivelserne efter stk. 1, hvis disse viser sig ufuldstændige.

Stk. 3. Gennemføres byggeriet i totalentreprise påhviler pligten efter stk. 1 og stk. 2 totalentreprenøren.

§ 4. Hvis dele af et arbejde skal gennemføres i vinterperioden omfatter § 3 også følgende byggepladsydelse, uanset om disse udføres i eller uden for vinterperioden:

- 1) Afvanding af byggepladsens arbejdsområde.
- 2) Forsyningsledninger, der er nødvendige for arbejdets udførelse.
- 3) Tilstrækkelige, effektivt befæstede og afvandede færdselsarealer og oplagspladser.
- 4) Belysning af byggepladsen og dennes trafikarealer.
- 5) En eventuel inddækning.

Dokumentet er Historisk

§ 5. Pligten til at videreføre arbejdet efter § 2 kan fraviges, hvis arbejdet trods indsats af vinterforanstaltninger af sædvanlig type i normalt omfang ikke kan holdes i gang.

§ 6. Det påhviler kommunalbestyrelsen at påse, at bygge- og anlægsarbejder udføres i overensstemmelse med bekendtgørelsens bestemmelser.

§ 7. Efter § 94, stk. 3 i lov om boligbyggeri kan bygherren, ved totalentreprise totalentreprenøren straffes med bøde for overtrædelse af § 3, stk. 1 og stk. 2 og entreprenøren eller totalentreprenøren straffes med bøde for overtrædelse af § 2.

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. november 1995 og gælder for bygge- og anlægsarbejder, der udbydes denne dato eller senere.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 551 af 11. november 1981 om byggeri i vinterperioden ophæves.

Bygge- og Boligstyrelsen, den 5. september 1995

Rud Werborg

/ Flemming Lethan

Bilag til vinterbekendtgørelsen

Typiske vinterforanstaltninger. Bilag til Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 728

af 5. september 1995

Til opfyldelse af bestemmelserne i bekendtgørelsens § 3 og 4 vil det typisk være nødvendigt at iværksætte de nedenfor nævnte vinterforanstaltninger.

Nogle foranstaltninger f.eks. ved byggemodning og byggepladsindretning skal iværksættes for at byggepladsen kan fungere i vinterperioden, andre skal iværksættes for at sikre, at de enkelte byggearbejder både udendørs og indendørs kan udføres i overensstemmelse med de for arbejdet gældende konditioner.

I nogle tilfælde kan det, hvor det kan ske uden at forringe kvaliteten af det færdige arbejde, af økonomiske årsager være hensigtsmæssigt alene at gardere sig mod det hyppigst forekommende vejrlig og, såfremt sjældnere forekommende vejrlig forvolder ulemper eller skader, foretage de nødvendige afhjælpningsforanstaltninger, jf. f.eks. punkt 1 e og punkt 2 h nedenfor.

1. Byggepladsforanstaltninger

- a) Afledning af overfladevand
- b) Snerydning, grusning og afisning
- c) Udendørs orienterings- og arbejdsbelysning
- d) Beskyttelse af materiale mod nedbør og frost
- e) Retablering af vinterbeskadede færdselsarealer og materialeoplagspladser
- f) Etablering af supplerende interimveje
- g) Frostsikring af vandinstallationer
- h) Læskærming og overdækning af arbejdssteder

2. Foranstaltninger ved jord- og kloakarbejde

- a) Foranstaltninger mod pløredannelser eller frostulemper
- b) Fjernelse af nedbør fra terræn og udgravninger
- c) Frostsikring af jord, hvor frysning kan medføre skader på udførte konstruktioner
- d) Sikring af tilfyldningsjord mod nedbør og frost
- e) Udskiftning af uegnet tilbagefyldsjord
- f) Forbedring af uegnet tilbagefyldsjord ved sammenblanding med kalk eller andre tilførte materialer
- g) Opbrydning af frostskepper
- h) Udskiftning af vinterødelagt bund

3. Foranstaltninger ved betonarbejde

Dokumentet er Historisk

- a) Foranstaltninger mod sne og is på form, armering og tilslagsmaterialer
- b) Foranstaltninger mod frostødelæggelse af hærdnende beton
- c) Foranstaltninger til forebyggelse af temperaturrevner i hærdnende beton
- d) Foranstaltninger til sikring af betonoverflader

4. Foranstaltninger ved opmuring

- a) Foranstaltninger mod, at mursten, murblokke og lignende bliver våde
- b) Foranstaltninger til temperatursikring af mørtel
- c) Tildækning af nyudført murværk mod regn, sne og frost
- d) Beskyttelse af alle opadvendte murflader, indtil endelige afslutninger er udført

5. Foranstaltninger ved tagdækning

- a) Foranstaltninger mod nedbør
- b) Tørring af taget
- c) Fjernelse af sne, rim, is og vand

6. Foranstaltninger ved indendørs byggearbejder

- a) Midlertidig tætning af etageadskillelser og/eller tagkonstruktion mod vandgennemsvivning, kulde og varmetab
- b) Bortledning af regn- og smeltevand
- c) Snerydning på ikke færdiggjorte etageadskillelser og tagdæk
- d) Lukning af facadeåbninger
- e) Indendørs orienterings- og arbejdsbelysning
- f) Opvarmning og ventilation
- g) Udtørring af nedbørsfugt

Officielle noter

Ingen

BEK nr 132 af 28/02/1991 Gældende

Offentliggørelsesdato: 15-03-1991

Finansministeriet

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om anvendelse af standarder ved offentlige indkøb af informationsteknologi og ved fastsættelse af visse tekniske forskrifter

I medfør af §§ 2 og 3 i lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af

fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og

anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. fastsættes:

§ 1. Regler om, at offentlige myndigheder ved anskaffelser skal kræve overholdelse af europæiske og andre standarder, findes i:

- 1) *EF-Rådets direktiv 77/62/EØF* af 21. december 1977 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige indkøb, som ændret senest ved Rådets direktiv 88/295/EØF af 22. marts 1988, og i
- 2) *Rådets beslutning 87/95/EØF* af 22. december 1986 om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation.

Indkøbsaftaler, som omfattes af direktiv 77/62/EØF henholdsvis beslutning 87/95/EØF

§ 2. Direktiv 77/62/EØF er gennemført i Danmark ved Industriministeriets bekendtgørelse nr. 826 af 7. december 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om offentlige indkøb i De Europæiske Fællesskaber, hvortil der henvises.

Stk. 2. Direktivet omfatter indkøbsaftaler for varer, herunder informationsteknologi, indgået af følgende ordregivende myndigheder:

- 1) Staten
- 2) amter og kommuner samt
- 3) andre forvaltningssubjekter,

forudsat at den anslåede værdi er lig med eller overstiger de fastsatte beløbsmæssige grænser (tærskelværdier).

Stk. 3. Følgende indkøbsaftaler omfattes *ikke* af direktivet:

- 1) Offentlige indkøbsaftaler, som indgås af land-, luft-, sø- og flodtransportvirksomheder.
- 2) Offentlige indkøbsaftaler, som indgås af de ordregivende myndigheder, når disse aftaler vedrører fremstilling, transport og distribution af drikkevand, eller de ordregivende myndigheder, hvis hovedaktivitet er produktion og distribution af energi, eller de ordregivende myndigheder, hvis hovedaktivitet er at tilbyde tjenesteydelser inden for telekommunikation.

§ 3. Beslutning 87/95/EØF er optaget som bilag til denne bekendtgørelse. Beslutningen omfatter visse indkøbsaftaler vedrørende informationsteknologi (jf. nærmere § 5, stk. 1) indgået af ordregivende myndigheder som nævnt i § 2 *uanset den ordregivende myndigheds virksomhedsområde*. Beslutningen omfatter dermed også de indkøbsaftaler, som er nævnt i § 2, stk. 3.

Stk. 2. De ordregivende myndigheder *kan* dog under visse betingelser bortse fra standardiseringskravene i beslutning 87/95/EØF ved aftaler under 100.000 ECU, jf. beslutningens artikel 5, nr. 7.

Standardiseringskrav i direktiv 77/62/EØF henholdsvis beslutning 87/95/EØF

§ 4. Direktiv 77/62/EØF indeholder bestemmelser om standardisering i artikel 7. Af artikel 7, nr. 2, fremgår, at der som udgangspunkt skal stilles krav om overholdelse af europæiske standarder. Det fremgår af direktivets artikel 7, nr. 3, under hvilke betingelser kravet om henvisning til foreliggende europæiske standarder kan fraviges.

Stk. 2. Hvis der ikke foreligger europæiske standarder, skal der henvises til internationale standarder m.fl. som beskrevet i direktivets artikel 7, nr. 5.

Stk. 3. Direktivets artikel 7 fraviges, når anvendelsen af denne regel vil være til hinder for anvendelsen af beslutning 87/95/EØF.

§ 5. Beslutning 87/95/EØF stiller, jf. artikel 5, nr. 1, det krav til indkøbsaftaler, at *udveksling af oplysninger og data samt driftskompatibilitet mellem systemer* skal bygge på enten:

- 1) Europæiske standarder og *europæiske præstandarder* som beskrevet i beslutningens artikel 2, litra b, eller
- 2) internationale standarder, hvor sådanne er godkendt som danske standarder.

Stk. 2. Særlige omstændigheder kan berettige anvendelsen af andre standarder end de ovenfor nævnte, jf. beslutningens artikel 5, nr. 3. Den ordregivende myndighed kan afkræves begrundelse for brug af undtagelsesbestemmelserne, jf. artikel 5, nr. 5.

Fastsættelse af tekniske forskrifter for elektronisk udveksling af oplysninger

§ 6. Når statsinstitutioner udarbejder eller ændrer tekniske forskrifter (se definition heraf i *beslutning 87/95/EØF* artikel 1, nr. 11) på områder, som er omfattet af beslutningen, skal der henvises til de standarder, som er nævnt i beslutningens artikel 5, når disse standarder på passende vis opfylder de i forskriften krævede tekniske specifikationer, jf. artikel 6. Dette indebærer bl.a., at statsinstitutioner, som stiller krav til, hvordan elektronisk udveksling af oplysninger med andre skal foregå, skal basere kravene på de standarder, som er nævnt i beslutningen.

Straffebestemmelser og ikrafttræden

§ 7. Med bøde eller hæfte straffes den, der som ordregivende myndighed overtræder bestemmelserne i artikel 5 i *beslutning 87/95/EØF*.

Stk. 2. Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, anpartsselskab eller lignende, kan der efter § 3 i lov nr. 366 af 8. juni 1990 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige indkøb m.v. pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Stk. 3. Der kan endvidere pålægges staten bødeansvar for overtrædelse af bestemmelserne i artikel 6 i beslutning 87/95/EØF.

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. marts 1991.

Finansministeriet, den 28. februar 1991

Henning Dyremose

/ Jens Ulrik Dalgaard

Bilag

RÅDETS BESLUTNING

af 22. december 1986 om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation

- (87/95/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 235,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet (* 1),

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg (* 2), og

ud fra følgende betragtninger:

I forbindelse med standarder inden for informationsteknik og arbejdet med disses fastlæggelse skal der navnlig tages hensyn til følgende:

- de tekniske specifikationer er komplekse, og præcision er en forudsætning for udveksling af oplysninger og data og for systemernes driftskompatibilitet,
- der er behov for hurtigt at råde over standarder, for at langsommelighed ikke skal føre til for hurtig forældelse af tekster på grund af den teknologiske udvikling,
- der er behov for at fremme indførelse af internationale standarder for udveksling af oplysninger og data på et grundlag, som giver tillid til deres praktiske anvendelighed,
- standardiseringen spiller en vigtig økonomisk rolle ved at bidrage til oprettelsen af et fælles marked på dette område;

Rådets direktiv 83/189/EØF (* 3) gør det muligt for Kommissionen, medlemsstaterne og standardiseringsorganerne at holde sig underrettet om standardiseringsorganernes hensigter om at vedtage eller ændre en standard, og i henhold til samme direktiv kan Kommissionen efter fælles overenskomst foranledige standardiseringsarbejde af fælles interesse igangsat på et tidligt tidspunkt;

nævnte direktiv indeholder ikke alle de bestemmelser, der er nødvendige for gennemførelsen af en fælles standardiseringspolitik på informationsteknologi- og telekommunikationsområdet;

den voksende tekniske overlappning mellem de forskellige standardiseringsområder, især mellem informationsteknologi og telekommunikation, begrundet et snævert samarbejde mellem standardiseringsorganerne, som bør gå sammen om behandling af fælles områder;

Kommissionen har nylig indgået aftaler inden for rammerne af den fælles hensigtserklæring undertegnet sammen med Den europæiske konference af Post- og Teleadministrationer (CEPT) og inden for rammerne af generelle retningslinjer, aftalt med den fælles standardiseringsorganisation, Den europæiske Standardiseringsorganisation, Den europæiske komite for elektronisk Standardisering (CEN/CENELEC);

i direktiv 86/361/EØF (* 4) opstilles der programmer for det arbejde, som Den europæiske konference af Post- og Teleadministrationer, eventuelt i samråd med Den europæiske Standardiseringsorganisation og Den europæiske komite for elektronisk Standardisering, skal udføre med hensyn til fælles tekniske specifikationer (der svarer til europæiske telekommunikationsstandarder (NET));

offentlige indkøb er et velegnet område for fremme af en bredere accept af de standarder for udveksling af oplysninger og data, der gælder for sammenkobling af åbne systemer, idet der henvises til dem ved indkøb;

det er nødvendigt, at et udvalg bistår Kommissionen ved gennemførelsen og forvaltningen af de mål og aktioner, der er fastlagt i beslutningen -

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

I dette direktiv forstås ved:

1. »*teknisk specifikation*«: en specifikation, der indeholdes i et dokument, som fastlægger karakteristika for et produkt, som f.eks. kvalitet, brugsegenskaber, sikkerhed og dimensioner, herunder terminologiske forskrifter for varen, symboler, prøvning og prøvningsmetoder, emballering, mærkning eller etikettering;
2. »*fælles teknisk specifikation*«: en teknisk specifikation, der er udarbejdet med henblik på en ensartet anvendelse i alle Fællesskabets medlemsstater;
3. »*standard*«: en teknisk specifikation, som er godkendt af et anerkendt standardiseringsorgan til gentagen eller konstant anvendelse, men hvis overholdelse ikke er obligatorisk;
4. »*international standard*«: en standard, der er vedtaget af et anerkendt internationalt standardiseringsorgan;
5. »*forslag til international standard*«: et forslag til standard, der er vedtaget af et anerkendt internationalt standardiseringsorgan;
6. »*international teknisk specifikation på telekommunikationsområdet*«: den tekniske specifikation af samtlige et produkts karakteristika eller nogle af disse, anbefalet af organisationer som f.eks. »Comite international telegraphique« (CCITT) eller CEPT;

7. »europæisk standard«: en der er godkendt i overensstemmelse med vedtægterne for standardiseringsorganer, som Fællesskabet har indgået aftaler med;

8. »europæisk præstandard«: en standard, der er vedtaget med referencen »ENV« i overensstemmelse med vedtægterne for de standardiseringsorganer, som Fællesskabet har indgået aftaler med;

9. »funktionsstandard«: en standard, der både er udarbejdet med henblik på en mere kompleks funktion, der er nødvendig for, at systemer kan fungere sammen, og som normalt er fremkommet ved sammenkædning af flere eksisterende standarder, og som er vedtaget i overensstemmelse med vedtægterne for standardiseringsorganerne;

10. »funktionsspecifikation«: den specifikation, der på telekommunikationsområdet definerer anvendelsen af en eller flere standarder for sammenkædning af åbne systemer til støtte for et specifikt krav om kommunikation mellem systemer for informationsteknologi (standard anbefalet af organisationer som f.eks. »Comite international telegraphique et telephonique« (CCITT) eller (CEPT);

11. »teknisk forskrift«: tekniske specifikationer, herunder de administrative bestemmelser, der gælder herfor, som retligt eller faktisk skal overholdes, for et produkt kan markedsføres eller anvendes i en medlemsstat eller i en væsentlig del af denne stat, bortset fra de specifikationer, som de lokale myndigheder fastsætter;

12. »overensstemmelsescertificering«: en handling, hvorved det ved hjælp af et overensstemmelsescertifikat eller et overensstemmelsesmærke certificeres, at et produkt eller en ydelse overholder bestemte standarder eller andre tekniske specifikationer;

13. »informationsteknologi«: systemer, udstyr, komponenter samt programmel, der kræves til informationsindsamling, -behandling og -lagring på alle menneskets aktivitetsområder (hjem, kontor, fabrik osv.), og hvortil der i almindelighed benyttes elektronik eller hermed beslægtede teknikker;

14. *offentlige indkøbsaftaler* er sådanne,

- som defineret i artikel 1 i direktiv 77/62/EØF (* 5),

- som er indgået om levering af udstyr vedrørende informationsteknologi og telekommunikation, uanset den ordregivende myndigheds virksomhedsområde;

15. »teleadministrationer«: de administrationer eller private virksomheder, der er anerkendt af Fællesskabet, og som tilbyder offentlig telekommunikationstjeneste.

Artikel 2

Med henblik på fremme af standardisering i Europa, navnlig udarbejdelse og indførelse af standarder og funktionsspecifikationer inden for informationsteknologi og telekommunikation, iværksættes der med forbehold af bestemmelserne i artikel 3, stk. 2, og artikel 4 på fællesskabsplan følgende aktioner:

- a) de vigtigste standardiseringsbehov fastlægges regelmæssigt og mindst een gang om året på basis af internationale standarder, forslag til internationale standarder og hermed sidestillede dokumenter med henblik på at opstille arbejdsprogrammer og lade udarbejde sådanne europæiske standarder og fælles tekniske specifikationer, som skønnes nødvendige for at sikre udveksling af oplysninger og data og driftskompatibilitet mellem systemerne;
- b) på grundlag af det internationale standardiseringsarbejde

- anmodes de europæiske standardiseringsorganer og de specialiserede tekniske organer indenfor informationsteknologi og telekommunikation om at udarbejde europæiske standarder, europæiske præstandarder og funktionsspecifikationer på telekommunikationsområdet, i givet fald gennem udarbejdelse af funktionsstandarder for at sikre den nødvendige præcision, som brugerne har behov for med hensyn til udveksling af oplysninger og data og driftskompatibilitet mellem systemerne. Disse organer skal bygge deres arbejde på internationale standarder, forslag til internationale standarder eller internationale tekniske specifikationer inden for telekommunikation. Når en international standard, et forslag til en international standard eller en international teknisk specifikation inden for telekommunikation indeholder klare bestemmelser, der gør det muligt at anvende den ensartet, skal disse bestemmelser vedtages uændret i den europæiske standard, europæiske præstandard eller funktionsspecifikation for telekommunikation. Kun når der ikke findes sådanne klare bestemmelser i den internationale standard, forslaget til international standard eller den internationale tekniske specifikation for telekommunikation, vil der blive udformet en europæisk standard, europæisk præstandard eller funktionsspecifikation for telekommunikation for at belyse eller, om nødvendigt supplere den internationale standard, forslaget til international standard eller den internationale tekniske specifikation for telekommunikation, idet man undgår at afvige fra den;

- anmodes de samme organer om at udarbejde tekniske specifikationer, der kan danne grundlag for europæiske standarder eller europæiske præstandarder på området, hvor der ikke findes, eller hvor de kan bidrage til udarbejdelsen af, vedtagne internationale standarder for udveksling af oplysninger og data og driftskompatibilitet mellem systemerne;

- c) lettes anvendelsen af standarder og funktionsspecifikationer bl.a. gennem koordinering af medlemsstaternes aktiviteter med hensyn til:

- kontrol af, om produkter og ydelser opfylder standarderne og de funktionsspecifikationer på grundlag af de prøvningskrav, der er specificeret i standarderne og specifikationerne,

- certificering af overensstemmelse med standarderne og de funktionsspecifikationer på grundlag af procedurer, der er passende harmoniseret;

- d) fremmes anvendelsen af standarder og funktionsspecifikationer for informationsteknologi og telekommunikation i forbindelse med offentlige indkøb og tekniske forskrifter.

Artikel 3

1. De specifikke målsætninger i de påtænkte foranstaltninger er beskrevet i bilaget til denne beslutning.

2. Denne beslutning vedrører:

- standarder inden for informationsteknologi som omhandlet i artikel 5,

- funktionsspecifikationer for tjenesteydelser, der specifikt tilbydes gennem offentlige telekommunikationsnet til udveksling af information og data mellem informationsteknologisystemer.

3. Beslutningen vedrører ikke:

- fælles tekniske specifikationer for terminaludstyr, der er tilsluttet et offentligt telekommunikationsnet, som er omfattet af direktiv (86/361/EØF),

- specifikationer for udstyr, der udgør en del af selve telekommunikationsnettet.

Artikel 4

Ved undersøgelsen af behovet for standardisering og ved fastlæggelsen af arbejdsprogrammet med henblik på standardisering samt ved udarbejdelsen af funktionsspecifikationer anvender Kommissionen navnlig de oplysninger, der meddeles den i henhold til direktiv 83/189/EØF.

Kommissionen lader efter høring af det i artikel 7 nævnte udvalg de europæiske standardiseringsorganer eller de specialiserede tekniske organer (CEN, CENELEC og CEPT) udføre det tekniske arbejde, idet den om nødvendigt anmoder dem om at udarbejde tilsvarende europæiske standarder eller funktionsspecifikationer. De mandater, der gives disse organisationer, skal forelægges til godkendelse for det udvalg, der er nævnt i artikel 5 i direktiv 83/189/EØF i overensstemmelse med fremgangsmåden i dette direktiv. Der gives ikke mandater, der overlapper nogen del af arbejdsprogrammer, der er påbegyndt eller udarbejdet i henhold til direktiv 86/361/EØF.

Artikel 5

1. I betragtning af forskellene mellem eksisterende nationale procedurer træffer medlemsstaterne de fornødne foranstaltninger til, at der henvises til

- europæiske standarder og europæiske præstandarder som beskrevet i artikel 2, litra b),

- internationale standarder, hvor sådanne er godkendt af den kontraherende myndigheds land,

i offentlige indkøbsaftaler vedrørende informationsteknologi, således at udveksling af oplysninger og data samt systemernes driftskompatibilitet bygger på disse standarder.

2. Med henblik på at skabe fuldstændig kompatibilitet skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at deres respektive teleadministrationer benytter funktionsspecifikationer med henblik på adgang til deres offentlige telekommunikationsnet for de tjenester, der specifikt tager sigte på udveksling af information og data mellem informationsteknologiske systemer, der selv benytter de i stk. 1, omhandlede standarder.

3. Ved anvendelsen af denne artikel tages der hensyn til de nedenfor beskrevne særlige omstændigheder, som kan berettiggende anvendelsen af andre standarder og specifikationer end dem, der er fastsat i denne beslutning:

- nødvendigheden af, at de eksisterende systemer fortsat kan fungere, men kun som del af klart fastlagte og vedtagne strategier for en senere overgang til internationale eller europæiske standarder eller funktionsspecifikationer;
- visse projekter er rene innovationsprojekter;
- når standarden eller funktionsspecifikationen er teknisk mangelfuld til formålet, fordi den ikke giver egnede midler til at sikre udveksling af oplysninger og data eller driftskompatibilitet mellem systemerne, eller der ikke findes midler (herunder afprøvning) til konstatering af et produkts overensstemmelse med den pågældende standard eller funktionsspecifikation, eller hvis europæiske præstandarde ikke er tilstrækkelig stabile til at kunne anvendes. Andre medlemsstater har mulighed for over for det i artikel 7 omhandlede udvalg at påvise, at udstyr, der er i overensstemmelse med denne standard, har været anvendt tilfredsstillende, og at det ikke var berettiget at gøre brug af undtagelsesbestemmelsen;
- når det efter omhyggelig konsultation af markedet er fastslået, at på vigtige grunde i forbindelse med pris/effektiviteten brug af standarden eller funktionsspecifikationen ikke er passende. Andre medlemsstater har mulighed for, over for det i artikel 7 omhandlede udvalg at påvise, at udstyr, der er i overensstemmelse med denne standard, har været anvendt tilfredsstillende på normale forretningsvilkår, og at det ikke var berettiget at gøre brug af undtagelsesbestemmelsen.

4. Desuden kan medlemsstaterne på samme grundlag som i stk. 1 kræve henvisning til andre forslag til internationale standarder eller europæiske standarder eller europæiske præstandarde end de i artikel 2 omtalte.

5. Ordregivende myndigheder, der påberåber sig stk. 3, skal give begrundelse herfor, om muligt i de indledende udbudsbetingelser, og skal under alle omstændigheder anføre denne begrundelse i deres interne materiale samt efter anmodning give sådanne oplysninger til de tilbudsgivende virksomheder og til det i artikel 7 omhandlede udvalg, idet forretningshemmeligheder skal overholdes. Klager over anvendelse af de i stk. 3 nævnte undtagelser vil også kunne indgives direkte til Kommissionen.

6. Kommissionen sørger for, at bestemmelserne i denne artikel finder anvendelse på alle fællesskabsprojekter og -programmer, herunder offentlige indkøb, der finansieres over Fællesskabets budget.

7. De ordregivende myndigheder kan, hvis de anser det for nødvendigt, anvende andre specifikationer for aftaler, der vedrører mindre beløb end 100.000 ECU, hvis disse indkøb ikke forhindrer, at de standarder, der er nævnt i stk. 1 og 2, anvendes for aftaler, der vedrører større beløb end 100.000 ECU. Behovet for undtagelsen eller tærsklen i dette stykke tages op til fornyet overvejelse inden for tre år efter beslutningens anvendelse.

Artikel 6

Når medlemsstaterne udarbejder eller ændrer tekniske forskrifter på områder, der er omfattet af denne beslutning, henviser de til de standarder, der er nævnt i artikel 5, når disse på passende vis opfylder de i forskriften krævede tekniske specifikationer.

Artikel 7

1. Et rådgivende udvalg benævnt »gruppen på højt embedsmandsplan vedrørende standardisering inden for informationsteknologi« bistår Kommissionen ved realiseringen af de mål og forvaltningen af de aktioner, der er fastlagt i denne beslutning. Det består af repræsentanter udpeget af medlemsstaterne, eventuelt bistået af sagkyndige eller rådgivere: formanden er en repræsentant for Kommissionen. I telekommunikationsspørgsmål er det gruppen på højt embedsmandsplan vedrørende telekommunikation, oprettet i henhold til artikel 5 i direktiv 86/361/EØF, der er kompetent.

2. Kommissionen hører udvalget i forbindelse med fastlæggelse af Fællesskabets prioritering, de i bilaget omhandlede gennemførelsesbestemmelser, når den behandler spørgsmål om kontrol af overensstemmelse med standarder, overvåger gennemførelsen af bestemmelserne i artikel 5 samt andre spørgsmål, der vedrører standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation eller andre områder, hvor der er teknisk overlapning mellem disse. Den skal ligeledes høre udvalget om den i artikel 8 omhandlede rapport.

3. Kommissionen koordinerer disse udvalgs arbejde med det i artikel 5 i direktiv 83/189/EØF nævnte udvalg, især hvor der er mulighed for, at henvendelser, der rettes til europæiske standardiseringsorganer i henhold til denne beslutning og direktivet, overlapper hinanden.

4. Spørgsmål om gennemførelsen af denne beslutning kan forelægges for udvalget efter anmodning fra formanden eller en medlemsstat.

5. Udvalget holder møde mindst to gange om året.

6. Udvalget vedtager selv sin forretningsorden.

7. Kommissionen varetager sekretariatsopgaverne for udvalget.

Artikel 8

Kommissionen forelægger hvert andet år Europa-Parlamentet og Rådet en situationsrapport om standardiseringsbestrebelse inden for informationsteknologi. I denne rapport omtales enkeltheder i forbindelse med gennemførelsen i Fællesskabet, de opnåede resultater, disses anvendelse ved offentlige indkøb og i nationale tekniske forskrifter og navnlig deres praktiske betydning for certificering.

Artikel 9

Denne beslutning indskrænker ikke anvendelsen af direktiv 83/189/EØF og direktiv 86/361/EØF.

Artikel 10

Denne beslutning anvendes et år fra dagen for offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 11

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne. Udfærdiget i Bruxelles, den 22. december 1986

På Rådets vegne

G. Shaw

Formand

BILAG

Foranstaltninger vedrørende standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation

1. Målsætning

- a) At bidrage til integrering af Fællesskabets indre marked på informationsteknologi- og telekommunikationsområdet.
- b) At forbedre EF-fabrikanternes internationale konkurrencedygtighed ved at skabe forudsætninger for, at udstyr, der er fremstillet efter anerkendte europæiske og internationale standarder, kommer til at overtage en større markedsandel i Fællesskabet.
- c) At lette informationsudvekslingen i Fællesskabet ved at afhjælpe inkompatibilitetsproblemer, der skyldes manglende eller upræcise standarder.
- d) At sørge for, at der tages hensyn til brugernes behov, således at de får større frihed til at sammensætte deres systemer på en måde, der sikrer dem driftskompatibilitet og dermed bedre ydelser til lavere omkostninger.
- e) At tilskynde til, at standarder og fælles funktionsspecifikationer finder anvendelse ved offentlige indkøb.

2. Beskrivelse af aktioner og arbejdsopgaver

2.1. Fastlæggelse af programmerne og prioriteringen

Arbejdsprogrammerne og prioriteringen fastlægges under hensyn til Fællesskabets behov og de økonomiske virkninger af dette arbejde set fra både brugernes, fabrikanternes og telekommunikationsadministrationernes side. På dette stadium består opgaverne bl.a. af følgende:

2.1.1. Indsamling af detaljerede oplysninger på grundlag af nationale og internationale programmer, fremlæggelse af disse på en måde, som letter en sammenlignende analyse, samt udarbejdelse af sammenfattende dokumenter, der er nødvendige for udvalgets arbejde.

2.1.2. Videreformidling af disse oplysninger, undersøgelse af behovene og høring af berørte kredse.

2.1.3. Synkronisering af arbejdsprogrammerne og de internationale standardiseringsaktiviteter.

2.1.4. Forvaltning af arbejdsprogrammerne.

2.1.5. Udarbejdelse af rapporter om arbejdets gennemførelse og dets praktiske resultater.

2.2. Gennemførelsen af standardiseringsarbejdet inden for informationsteknologi

Gennemførelsen af standardiseringsprogrammerne kræver, at CEN/CENELEC og CEPT udfører en række forskellige arbejder; disse er opdelt på alle de forskellige etaper, der er nødvendige af hensyn til standardernes troværdighed.

2.2.1. Præcisering af internationale standarder for at fjerne uklarheder og valgmuligheder, der bevirker, at standarder, der er udformet med henblik på informationsudveksling og driftskompatibilitet mellem systemer, ikke fungerer efter hensigten.

2.2.2. Udarbejdelse af præstandarder i de tilfælde, hvor en langsom behandling i den internationale standardisering berettiger hertil, eller af de nødvendige standarder på fællesskabsplan, når international standardisering ikke er mulig.

2.2.3. Fastlæggelse af, hvilke betingelser der skal være overholdt for at fastslå, at en standard opfyldes fuldt ud.

2.2.4. Udarbejdelse af prøvningsstandarder eller prøvningsspecifikationer, der er indeholdt i standarderne, og tilrettelæggelse af procedurer og strukturer, således at prøveanstalterne på et passende harmoniseret grundlag kan kontrollere, at produktet overholder standarderne.

2.3. Arbejdet vedrørende telekommunikation

Det harmoniseringsarbejde, der vedrører telekommunikation, dækker i realiteten to forskellige aktivitetstyper:

- aktiviteter i forbindelse med udarbejdelse af funktionsspecifikationer baseret på internationale eller europæiske standarder/specifikationer, hvor sådanne findes, med henblik på adgang til offentlige telekommunikationsnet for de tjenester, der specifikt tager sigte på udveksling af information og data mellem informationsteknologiske systemer. Disse aktiviteter, der omfatter harmoniseringsarbejdet inden for telekommunikation, overlades til CEPT efter de fremgangsmåder, der er beskrevet i direktiv 86/361/EØF;

- de aktiviteter, der skal gennemføres inden for det område, der både omfattes af informationsteknologi og telekommunikation, nødvendiggør et stærkere samarbejde mellem de pågældende tekniske organer (dvs. CEN/CENELEC/CEPT). Disse aktiviteter skal virke fremmende på konvergensen, således at standarder og funktionsspecifikationer kan iværksættes på en harmoniseret måde inden for flest mulige anvendelsesområder efter den fremgangsmåde, der er beskrevet i direktiv 83/189/EØF.

2.4. Supplerende aktioner

Denne del af programmet omfatter følgende aktioner:

2.4.1. Specifikt metrologiarbejde inden for:

- fremme af udviklingen af prøvnings- og valideringsværktøjer samt af formel definitionsteknik,

- støtte af referenceanvendelse, bl.a. indenfor anvendelsesområder, der kræver anvendelse af flere funktionsstandarder baseret på sammenkædning af flere standarder.

2.4.2. Fremme af udarbejdelsen af vejledninger i anvendelsen af standarderne til brug for den endelige bruger.

2.4.3. Fremme af demonstrationer af driftskompatibilitet opnået ved hjælp af standarden. Formålet med denne aktion er bl.a. at stille de i punkt 2.4.1. nævnte prøvnings- og metrologiværktøjer til rådighed for de forskellige projekter og sikre, at der gennemføres forsøg med udviklingsstandarderne.

2.4.4. Fremme af konventioner, der falder uden for den industrielle standardisering, afhænger af aftaler inden for de pågældende erhvervskredse og bidrager til at øge informationsudvekslingens effektivitet (rejsebureautransaktioner, pengeoverførsler, datamatisering af tolldokumenter, produktions- og kontorautomatik samt mikrodatamater, osv.).

2.4.5. Specifikke projekter og undersøgelser vedrørende standardisering inden for informationsteknologi.

3. Aktioner med sigte på anvendelse af standarder i forbindelse med offentlige indkøb

Fastlæggelse af de mest effektive metoder til hurtigst muligt at få indført, at de standarder og tekniske specifikationer, der er omfattet af denne beslutning, anvendes, samtidig med at der sikres en passende forbindelse med aktiviteterne i henhold til Rådets direktiv 77/62/EØF (* 1).

Officielle noter

(* 1) EFT nr. C 36 af 17. 2. 1986, s. 55.

(* 2) EFT nr. C 303 af 25. 11. 1985, s. 2.

(* 3) EFT nr. L 109 af 26. 4. 1983, s. 8.

(* 4) EFT nr. L 217 af 5. 8. 1986, s. 21.

(* 5) EFT nr. L 13 af 15. 1. 1977, s. 1.

1) EFT nr. L 13 af 15. 1. 1977, s. 1.

2005/1 BF 9

Offentliggørelsesdato: 13-10-2005

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Den fulde tekst

B 9

Forslag til folketingsbeslutning om tilgængelighed som krav i forbindelse med udbud af it-kontrakter.

Af Line Barfod (EL), Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Per Clausen (EL), Frank Aaen (EL).

Vedrørende: Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Fremsat skr 13/10 05 Tillæg A 847

Forsl som fremsat 13/10 05 Tillæg A 846

1.beh 6/12 05 FF 1816

Ordførere: (1.beh) Torsten Schack Pedersen (V), Magnus Heunicke (S), Kim Christiansen (DF), Per Ørum Jørgensen (KF), Morten Østergaard (RV), Poul Henrik Hedeboe (SF), Per Clausen (EL).

Efter 1.beh henvist til Det Politisk-Økonomiske Udvalg (PØU).

Med beslutningsforslaget opfordredes regeringen til at sikre, at der i alle offentlige udbud af it-kontrakter kom et krav om, at de nye it-systemer skulle være tilgængelige for blinde, svagtseende og læsesvage i overensstemmelse med de standarder, staten havde udarbejdet for området.

2005/1 BSF 9

Offentliggørelsesdato: 13-10-2005

Folketinget

OMTRYKT

Den fulde tekst

Fremsat den 13. oktober 2005 af Line Barfod (EL), Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Per Clausen (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om tilgængelighed som krav i forbindelse med udbud af it-kontrakter

Folketinget opfordrer regeringen til at sikre, at der i alle offentlige udbud af it-kontrakter kommer et krav om, at de nye it-systemer skal være tilgængelige for blinde, svagtseende og læsesvage i overensstemmelse med de standarder, staten selv har sikret er blevet udarbejdet. Forslagsstillerne finder det særlig vigtigt, at tilgængelighedskravet stilles nu, hvor der skal investeres milliarder af kroner i nye it-systemer på grund af strukturreformen.

Bemærkninger til forslaget

Med forslaget foreligger der ingen krav om ny lovgivning, hvis og såfremt staten selv stiller tilgængelighedskravene i eget udbudsmateriale og regeringen sikrer, at kommunerne og de kommende nye regioner ligeledes stiller tilgængelighedskravene. Dette gælder i første omgang for it-systemerne på områderne skat og inddrivelse.

Skriftlig fremsættelse

Line Barfod (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om tilgængelighed som krav i forbindelse med udbud af it-kontrakter.

(Beslutningsforslag nr. B 9).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

B 9

Forslag til folketingsbeslutning om tilgængelighed som krav i forbindelse med udbud af it-kontrakter.

Af Line Barfod (EL), Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Per Clausen (EL), Frank Aaen (EL) .

Vedrørende: Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

- ▶ Fremsat skr 13/10 05 Tillæg A 847
- ▶ [Forsl som fremsat 13/10 05 Tillæg A 846](#)
- ▶ [1.beh 6/12 05 FF 1816](#)
- ▶ [Dokumenter](#)

Ordførere: (1.beh) Torsten Schack Pedersen (V), Magnus Heunicke (S), Kim Christiansen (DF), Per Ørum Jørgensen (KF), Morten Østergaard (RV), Poul Henrik Hedeboe (SF), Per Clausen (EL).

Efter 1.beh henvist til beh i Det Politisk-Økonomiske Udvalg (PØU)

Resume:

Med beslutningsforslaget opfordredes regeringen til at sikre, at der i alle offentlige udbud af it-kontrakter kom et krav om, at de nye it-systemer skulle være tilgængelige for blinde, svagtseende og læsesvage i overensstemmelse med de standarder, staten havde udarbejdet for området.

BEK nr 715 af 25/07/1996 Gældende

Offentliggørelsesdato: 02-08-1996

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Den fulde tekst

Bekendtgørelse om udbud af teleinfrastruktur, der er anlagt til interne driftsformål af virksomheder indenfor jernbanedrift, gas, vand, varme og elektricitet samt af kommuner og offentlige institutioner i øvrigt (* 1)

I medfør af §§ 3 f, 9 a og 10 i lov om visse forhold på telekommunikationsområdet, jf. lovbekendtgørelse nr. 501 af 22. juni 1995, som ændret ved lov nr. 469 af 12. juni 1996, fastsættes:

§ 1. Bekendtgørelsen vedrører virksomheder indenfor jernbanedrift, forsyningsvirksomheder indenfor gas, vand, varme og elektricitet, kommuner og kommunale fællesskaber samt offentlige institutioner i øvrigt, der udbyder kapacitet i egen teleinfrastruktur, som er anlagt til interne driftsformål.

Stk. 2. Udskillelse af udbud af ledig kapacitet i egen infrastruktur, der er anlagt til interne driftsformål, i et selvstændigt selskab, medfører ikke fritagelse fra denne bekendtgørelses bestemmelser. Dette gælder også selv om virksomheden ikke har bestemmende indflydelse i det selvstændige selskab.

§ 2. Udbud af teleinfrastruktur, jf. § 1, skal udskilles i et selvstændigt forretningsområde, som er regnskabsmæssigt adskilt fra den øvrige virksomhed.

Stk. 2. Regnskaberne i det selvstændige forretningsområde skal følge principperne i årsregnskabsloven, og der skal opstilles åbningsbalance.

Stk. 3. For kommuner og kommunale fællesskaber gælder de regler om omkostningskalkulation og regnskabsføring, som fremgår af Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 533 af 28. juni 1995.

§ 3. Overførsler af midler, herunder pengeoverførsler og tilrådighedsstillelse af kapital og udstyr til det selvstændige forretningsområde fra den øvrige virksomhed skal ske på markedsøkonomiske vilkår.

Stk. 2. Intern afregning af ydelser mellem det selvstændige forretningsområde og den øvrige virksomhed skal ske til markedspriser. I mangel af en markedspris skal der foretages en kalkulation af de omkostninger, inklusive markedsrettet forrentning, der er knyttet til produktionen af de pågældende ydelser.

Stk. 3. Ved benyttelse af fælles produktionsfaciliteter skal der ske prisfastsættelse til markedspris.

§ 4. Udbud af teleinfrastruktur, jf. § 1, skal ske på ikke-diskriminerende vilkår, og det skal kunne dokumenteres, at priser og andre vilkår for ensartede ydelser er ens for alle, herunder at ydelser leveres til trediemand på samme vilkår og til samme priser som de, der gælder for udbyderens interne afregning af tilsvarende ydelser.

§ 5. Telestyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af de i denne bekendtgørelse fastsatte forskrifter og kan i forbindelse hermed kræve indsendelse af regnskaber og aftaler om udnyttelse af infrastruktur. Telestyrelsen kan udstede påbud og pålægge dagbøder med henblik på gennemførelsen heraf, jf. § 3, stk. 6, i lov om visse forhold på telekommunikationsområdet.

Stk. 2. Klager over Telestyrelsens afgørelser samt udstedelse af påbud og pålæggelse af dagbøder indgives til Teleklagenævnet.

§ 6. Telestyrelsen kan hos virksomheder indenfor jernbanedrift og forsyningsvirksomheder indenfor gas, vand, varme og elektricitet, kommuner og kommunale fællesskaber samt offentlige institutioner i øvrigt, der udbyder kapacitet i egen teleinfrastruktur, som er anlagt til interne driftsformål, opkræve gebyr til dækning af de udgifter, der er forbundet med administrationen af forskrifterne i denne

bekendtgørelse.

§ 7. Med bøde straffes den, der overtræder §§ 2-4.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fælleskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 8. Bekendtgørelsen træder i kraft den 3. august 1996.

Forskningsministeriet, den 25. juli 1996

Frank Jensen

/ Jane Eis Larsen

Officielle noter

(* 1) Bekendtgørelsen gennemfører dele af Kommissionens direktiv 96/19/EF, EFT nr. L 74 af 22.3.1996, s. 13.

1995/1 BSF 123

Offentliggørelsesdato: 09-04-1996

Folketinget

Oversigt (indholdsfortegnelse)

Nr BSF 123

Forslag til folketingsbeslutning om ophør af brug af internationale udbud ved bilaterale udviklingsprojekter

Fremsat af Per Stig Møller (KF) Niels J. Langkilde (KF) Agnete Laustsen (KF) Pernille Sams (KF)

den 9. april 1996

Den fulde tekst

Folketinget pålægger regeringen at ophøre med brugen af internationale udbud ved bilaterale udviklingsprojekter. Regeringen pålægges samtidig at indstille den igangværende prækvalifikations- og udbudsrunde.

Bemærkninger til forslaget

Efter allerede at have sendt tre opgaver i internationalt udbud har udviklingsministeren besluttet at sende yderligere femten opgaver/projekter i international konkurrence. Det er ikke rimeligt at gøre Danmark til det eneste land, som giver sådanne opgaver til udenlandske virksomheder. En sådan fremgangsmåde vil i strid med Danidas Strategi 2000 svække den danske ressourcebase til skade for såvel dansk vidensudvikling, herunder ved universiteterne, som det samarbejde i udviklingslandene, der finder sted mellem de danske ingeniører og f.eks. udsendte bistandsmedarbejdere fra de ikkestatslige organisationer. Dette samarbejde tjener til at fremme forståelsen for demokrati og menneskerettigheder i udviklingslandene, som er en del af den danske bistandsfilosofi.

For det danske samfund er det vigtigt, at alle offentligt betalte tjenester fås bedst og billigst muligt. Det er naturligvis væsentligt, at danske virksomheder tilbyder rådgivning og projekter, som økonomisk er konkurrencedygtige og velfunderede. De danske firmaer har vanskelige konkurrencevilkår, fordi det danske skatte- og lønniveau typisk er højere end niveauet i de lande, Danmark konkurrerer med. Man gør derved det danske system til en direkte svaghed, når man udbyder danske opgaver i udenlandsk konkurrence inden for et område, som i andre lande netop er undtaget fra konkurrence.

Blandt de femten projekter, udviklingsministeren ifølge svar til Folketingets Udenrigsudvalg på spørgsmål 18 (alm. del - bilag 208), har sendt i udbud, bemærker man f.eks. opgaver omfattende vand- og sanitetsprojekter, elforsyning, bekæmpelse af olieudslip og opbygning af miljøstyrelse - områder, hvor Danmark traditionelt står særligt stærkt og hvor ministeren nu vil styrke udenlandske firmaer og dermed svække den danske vidensudvikling. Ministerens beslutning betyder, at opgaver til en pris af ca. 160 mio. kr. risikerer at blive sendt ud af landet uden begrundelse i hverken det danske prisniveau eller manglende dansk viden eller kvalitet. Dermed bidrager ministeren til at underminere en del af den danske bilaterale bistandspolitik, som jo netop indeholder opgaver til kvalificerede danske virksomheder.

Da ministeren i sit svar til udvalget på spørgsmål 20 (samme bilag) fastslår, at han »naturligvis kun vil overveje en sådan beslutning, hvis jeg bliver stillet over for et krav herom fra et flertal i Folketinget«, ønsker forslagsstillerne at præsentere ministeren for et flertal, som pålægger ham at standse denne udbudsrunde med øjeblikkelig virkning.

Officielle noter

Ingen